خادم الحرمين الشريفين

شاه عبد الله بن عبد العزيز آل سعود

پاران الله تعاليٰ جي نالي وقف آهي

هن جو وڪڻڻ ناجائز آهي

مفت ورهائڻ لاءِ

قرآن مجيد

سنڌي ترجمي

سان

شاه فهد قرآن شريف پرنٽنگ ڪمپليڪس

إِنَّا نَحْنُ نَزَّلْنَا الذِّكْرَ وَإِنَّا لَهُ لَحَافِظُونَ

إِنَّهُ لَقُرْآنٌ كَرِيمٌ فِي كِتَابٍ مَكْنُونٍ لَا يَمَسُّهُ إِلَّا الْمُطَهَّرُونَ تَنْزِيلٌ مِنْ رَبِّ الْعَالَمِينَ

هن قرآن شريف ۽ سنڌي ترجمي جي ڇپائي جي
حڪم جي سعادت سعودي عرب جي بادشاهه خادم الحرمين الشريفين
شاهه عبدالله بن عبدالعزيز آل سعود حاصل ڪئي.

تشرّف بالأمر بطباعة هذا المصحف الشريف وترجمة معانيه
خادم الحرمين الشريفين الملك عبدالله بن عبدالعزيز آل سعود
ملك المملكة العربية السعودية

وقف لله تعالى من خادم الحرمين الشريفين
الملك عبد الله بن عبد العزيز آل سعود
ولا يجوز بيعه

توزع مجانًا

القرآن الكريم
وترجمة معانيه إلى اللغة السندية

مجمع الملك فهد لطباعة المصحف الشريف

بسم الله الرحمن الرحيم

مقدمة

بقلم معالي الشيخ: صالح بن عبدالعزيز بن محمد آل الشيخ
وزير الشؤون الإسلامية والأوقاف والدعوة والإرشاد
المشرف العام على المجمع

الحمد لله رب العالمين، القائل في كتابه الكريم:
﴿... قَدْ جَاءَكُم مِّنَ اللَّهِ نُورٌ وَكِتَابٌ مُّبِينٌ﴾.
والصلاة والسلام على أشرف الأنبياء والمرسلين، نبينا محمد، القائل:
«خيركم من تعلَّم القرآن وعلَّمه».
أما بعد:

فإنفاذاً لتوجيهات خادم الحرمين الشريفين، الملك عبدالله بن عبدالعزيز آل سعود، حفظه الله، بالعناية بكتاب الله، والعمل على تيسير نشره، وتوزيعه بين المسلمين، في مشارق الأرض ومغاربها، وتفسيره، وترجمة معانيه إلى مختلف لغات العالم.

وإيماناً من وزارة الشؤون الإسلامية والأوقاف والدعوة والإرشاد بالمملكة العربية السعودية بأهمية ترجمة معاني القرآن الكريم إلى جميع لغات العالم المهمة تسهيلاً لفهمه على المسلمين الناطقين بغير العربية، وتحقيقاً للبلاغ المأمور به في قوله ﷺ: «بلِّغوا عني ولو آية».

وخدمة لإخواننا الناطقين باللغة السندية، يطيب لمجمع الملك فهد لطباعة المصحف الشريف بالمدينة المنورة، أن يقدم للقارئ الكريم هذه الترجمة باللغة السندية، التي أعدها الشيخ تاج محمود الأمروتي رحمه الله، وراجعها من قبل المجمع فضيلة الدكتور عبدالقيوم بن عبدالغفور السندي.

ونحمد الله سبحانه وتعالى أن وفق لإنجاز هذا العمل العظيم الذي نرجو أن يكون خالصاً لوجهه الكريم، وأن ينفع به الناس.

إننا لندرك أن ترجمة معاني القرآن الكريم -مهما بلغت دقتها- ستكون قاصرة عن أداء المعاني العظيمة التي يدل عليها النص القرآني المعجز، وأن المعاني التي تؤديها الترجمة إنما هي حصيلة ما بلغه علم المترجم في فهم كتاب الله الكريم، وأنه يعتريها ما يعتري عمل البشر كلِّه من خطأ ونقص.

ومن ثم نرجو من كل قارئ لهذه الترجمة أن يوافي مجمع الملك فهد لطباعة المصحف الشريف بالمدينة النبوية بما قد يجده فيها من خطأ أو نقص أو زيادة للإفادة من الاستدراكات في الطبعات القادمة إن شاء الله.

والله الموفق، وهو الهادي إلى سواء السبيل، اللهم تقبل منا إنك أنت السميع العليم.

بِسۡمِ اللّٰهِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِيۡمِ

مهاڳ

بقلم معالي الشيخ: صالح بن عبدالعزيز بن محمد آل الشيخ

وزير اسلامي امور ۽ اوقاف ۽ دعوت و ارشاد
نگران اعلىٰ قرآن شريف پرنٽنگ ڪمپليڪس

سڀ ساراهہ جهانن جي پالڻهار الله کي جڳائي جنهن پنهنجي سچوري ڪتاب ۾ فرمايو آهي تہ: ”بيشڪ اوهان وٽ الله طرفان نور ۽ پڌرو ڪتاب (قرآن) آيو آهي“، ۽ رحمت ۽ سلامتي نبين ۽ رسولن جي اڳواڻ اسان جي پيغمبر محمدﷺ تي هجي جنهن فرمايو تہ: ”توهان مان ڀلي ۾ ڀلو ماڻهو اهو آهي جنهن قرآن پڙهيو ۽ پاڙهيو“.

اما بعد: قرآن شريف جي خدمت ۽ ان جي نشر و اشاعت کي آسان بنائڻ ۽ پوري دنيا جي مسلمانن ۾ ان کي عام ڪرڻ ۽ دنيا جي مختلف ٻولين ۾ ان جي تفسير ۽ ترجمي ڪرڻ بابت خادم حرمين شريفين شاه عبدالله بن عبدالعزيز آل سعود جي احڪامن کي بجا آڻيندي، ۽ سعودي عرب جي وزارت اسلامي امور ۽ اوقاف ۽ دعوت و ارشاد جي مقصدن پٽاندر پوري دنيا جي اهم ٻولين ۾ قرآن شريف جي ترجمي جي ان اهميت جي پيش نظر تہ جيئن غير عرب مسلمانن لاءِ ان کي سمجهڻ آسان ٿئي، ۽ پاڻ سڳورنﷺ جي تبليغ بابت فرمان تہ: ”منهنجي ڳالهہ ٻين تائين پهچايو جيتوڻيڪ هڪ ئي آيت هجي“ تي عمل ڪندي، ۽ سنڌي ٻولي ڳالهائيندڙ پنهنجي مسلمان ڀائرن جي خدمت جي پيش نظر، شاه فهد قرآن شريف پرنٽنگ ڪمپليڪس مدينہ منوره کي قرآن شريف جو هي سنڌي

ترجمو سندس پڙهندڙن آڏو پيش ڪندي خوشي محسوس ٿي رهي آهي جيڪو مجاهد اسلام حضرت علام تاج محمود امروٽي (رحمة الله عليہ) جو تيار ڪيل آهي، جنهن تي قرآن ڪمپليڪس پاران جناب ڊاڪٽر عبدالقيوم بن عبدالغفور السندي (اسسٽنٽ پروفيسر قراءات ڊپارٽمينٽ، دعــوة فيڪلٽي، ام القــريٰ يونيــورسٽي مڪ مڪرم) نظر ثاني ڪئي آهي.

اسين الله تعاليٰ جي بارگاهہ ۾ شڪر گذار آهيون جنهن هن عظيم ڪم ڪي سرانجام ڏيڻ جي توفيق بخشي. ڪانئس اميد آهي تہ ڪيس پنهنجي ذات پاڪ لاءِ خالص بڻائي ۽ ماڻهن لاءِ پڻ مفيد بڻائي.

اسين چڱيءَ طرح ڄاڻون ٿا تہ قرآن شريف جو ترجمو ڪيترو بہ باريڪ بينيءَ سان ٿيل هجي تڏهن بہ انهن عظيم معنائن جي ادائگيءَ کان قاصر رهندو جن تي اعجازي قرآن شريف جا اکر پاڻ دلالت ڪري رهيا آهن، ۽ جيڪا معنيٰ ترجمو ادا ڪري رهيو آهي سا رڳو ترجمي ڪندڙ جي ڄاڻ ۽ سندس قرآن فهمي جي انتها جو نچوڙ آهي، ۽ يقيناً بشري تقاضائن مطابق منجهس ڪو نہ ڪو عيب ضرور رهيو وجي. تنهن ڪري هن ترجمي جي هر پڙهندڙ کان گذارش ٿي ڪجي تہ هو هن ترجمي ۾ ڪا بہ گهٽ وڌائي يا لغرش ڏسي تہ ان جو اطلاع شاه فهد قرآن شريف پرنٽنگ ڪمپليڪس مدينہ منوره جي مرڪزي اداري کي ضرور ڪري تہ جيئن اهڙيءَ درستگيءَ کان ان شاءَ الله ايندڙ اشاعتن ۾ استفادو ڪيو وڃي.

الله ئي توفيق بخشيندڙ آهي، ۽

اهو ئي سنئين واٽ ڏيکاريندڙ آهي.

اي الله! اسان جو هي عمل قبول فرماءِ، يقيناً تون ئي ٻڌندڙ ڄاڻندڙ آهين.

قرآن مجيد

سنڌي ترجمي سان

مترجم

حضرت علامه تاج محمود امروٽي

رحمه الله

شاه فهد قرآن شريف پرنٽنگ ڪمپليڪس

مدينة منوره - سعودي عرب

سُورَةُ الفَاتِحَة

بِسۡمِ اللّٰهِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِيۡمِ ①

اَلۡحَمۡدُ لِلّٰهِ رَبِّ الۡعٰلَمِيۡنَ ② الرَّحۡمٰنِ الرَّحِيۡمِ ③ مٰلِكِ يَوۡمِ الدِّيۡنِ ④

اِيَّاكَ نَعۡبُدُ وَاِيَّاكَ نَسۡتَعِيۡنُ ⑤ اِهۡدِنَا الصِّرَاطَ الۡمُسۡتَقِيۡمَ ⑥

صِرَاطَ الَّذِيۡنَ اَنۡعَمۡتَ عَلَيۡهِمۡ ۙ غَيۡرِ الۡمَغۡضُوۡبِ عَلَيۡهِمۡ وَلَا الضَّآلِّيۡنَ ⑦

سورة فاتحه مکي ۾ لٿي ۽ هيءَ
ست آيتون آهي

الله ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع) (١) .

سڀ ساراه (خاص) جهانن جي پالڻهار الله کي جڳائي (٢) .
(جو) ٻاجهارو مهربان (٣) . قيامت جي ڏينهن جو مالڪ
(آهي) (٤) . تنهنجي ئي عبادت ڪريون ٿا ۽ تو کان ئي مدد
گهرون ٿا (٥) . اسان کي سڌي واٽ ڏيکار (٦) . جا انهن
جي واٽ آهي جن تي فضل ڪيو اٿيئي، نہ انهن جي
(واٽ) جن تي (تنهنجو) ڏمر ٿيل آهي ۽ نہ گمراهن جي
(واٽ) (٧) .

سُوۡرَةُ الۡبَقَرَةِ

بِسۡمِ اللّٰهِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِيۡمِ

الٓمّٓ ﴿١﴾ ذٰلِكَ الۡكِتٰبُ لَا رَيۡبَ ۛۚ فِيۡهِ ۛۚ هُدًى لِّلۡمُتَّقِيۡنَ ﴿٢﴾ الَّذِيۡنَ يُؤۡمِنُوۡنَ
بِالۡغَيۡبِ وَ يُقِيۡمُوۡنَ الصَّلٰوةَ وَمِمَّا رَزَقۡنٰهُمۡ يُنۡفِقُوۡنَ ﴿٣﴾ وَالَّذِيۡنَ يُؤۡمِنُوۡنَ
بِمَآ اُنۡزِلَ اِلَيۡكَ وَمَآ اُنۡزِلَ مِنۡ قَبۡلِكَ ۚ وَبِالۡاٰخِرَةِ هُمۡ يُوۡقِنُوۡنَ ﴿٤﴾

سورة بقرة مديني ۾ لٿي ۽ هيءَ ٻه سؤ
ڇهاسي آيتون ۽ چاليه رڪوع آهي

اللهِ ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

الٓمّٓ (١). هيءُ ڪتاب، جنهن ۾ ڪو شڪ ڪونهي، اُنهن خدا ترسن کي سڌو رستو ڏيکاريندڙ آهي (٢). جيڪي اڻ ڏٺي تي ايمان آڻيندا آهن ۽ نماز (ساري) پڙهندا آهن ۽ ڪين جيڪي رزق ڏنوسين تنهن مان (الله جي راهه ۾) خرچ ڪندا آهن (٣). ۽ اُهي (اي پيغمبر) جيڪو (قرآن) توڏانهن لاٿو ويو ۽ جيڪي توکان اڳ (ٻين پيغمبرن تي) لاٿو ويو تنهن کي مڃيندا آهن ۽ اُهي آخرت تي يقين رکندا آهن (۴).

أُولٰٓئِكَ عَلٰى هُدًى مِّنْ رَّبِّهِمْ ۗ وَاُولٰٓئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُوْنَ ۝٥
اِنَّ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا سَوَآءٌ عَلَيْهِمْ ءَاَنْذَرْتَهُمْ اَمْ لَمْ تُنْذِرْهُمْ
لَا يُؤْمِنُوْنَ ۝٦ خَتَمَ اللّٰهُ عَلٰى قُلُوْبِهِمْ وَعَلٰى سَمْعِهِمْ ؕ وَعَلٰٓى
اَبْصَارِهِمْ غِشَاوَةٌ ۫ وَّلَهُمْ عَذَابٌ عَظِيْمٌ ۝٧ وَمِنَ النَّاسِ
مَنْ يَّقُوْلُ اٰمَنَّا بِاللّٰهِ وَبِالْيَوْمِ الْاٰخِرِ وَمَا هُمْ بِمُؤْمِنِيْنَ ۝٨
يُخٰدِعُوْنَ اللّٰهَ وَالَّذِيْنَ اٰمَنُوْا ۚ وَمَا يَخْدَعُوْنَ اِلَّآ اَنْفُسَهُمْ
وَمَا يَشْعُرُوْنَ ۝٩ فِيْ قُلُوْبِهِمْ مَّرَضٌ ۙ فَزَادَهُمُ اللّٰهُ مَرَضًا ۚ
وَلَهُمْ عَذَابٌ اَلِيْمٌ ۙ بِمَا كَانُوْا يَكْذِبُوْنَ ۝١٠ وَاِذَا قِيْلَ
لَهُمْ لَا تُفْسِدُوْا فِي الْاَرْضِ ۙ قَالُوْٓا اِنَّمَا نَحْنُ مُصْلِحُوْنَ ۝١١
اَلَآ اِنَّهُمْ هُمُ الْمُفْسِدُوْنَ وَلٰكِنْ لَّا يَشْعُرُوْنَ ۝١٢ وَاِذَا
قِيْلَ لَهُمْ اٰمِنُوْا كَمَآ اٰمَنَ النَّاسُ قَالُوْٓا اَنُؤْمِنُ كَمَآ اٰمَنَ
السُّفَهَآءُ ؕ اَلَآ اِنَّهُمْ هُمُ السُّفَهَآءُ وَلٰكِنْ لَّا يَعْلَمُوْنَ ۝١٣
وَاِذَا لَقُوا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا قَالُوْٓا اٰمَنَّا ۚۖ وَاِذَا خَلَوْا اِلٰى
شَيٰطِيْنِهِمْ ۙ قَالُوْٓا اِنَّا مَعَكُمْ ۙ اِنَّمَا نَحْنُ مُسْتَهْزِءُوْنَ ۝١٤
اَللّٰهُ يَسْتَهْزِئُ بِهِمْ وَيَمُدُّهُمْ فِيْ طُغْيَانِهِمْ يَعْمَهُوْنَ ۝١٥

اُولٰٓئِكَ الَّذِيْنَ اشْتَرَوُا الضَّلٰلَةَ بِالْهُدٰى ۪ فَمَا رَبِحَتْ تِّجَارَتُهُمْ
وَمَا كَانُوْا مُهْتَدِيْنَ ﴿١٦﴾ مَثَلُهُمْ كَمَثَلِ الَّذِى اسْتَوْقَدَ نَارًا ۚ
فَلَمَّآ اَضَآءَتْ مَا حَوْلَهٗ ذَهَبَ اللّٰهُ بِنُوْرِهِمْ وَتَرَكَهُمْ فِىْ
ظُلُمٰتٍ لَّا يُبْصِرُوْنَ ﴿١٧﴾ صُمٌّۢ بُكْمٌ عُمْىٌ فَهُمْ لَا يَرْجِعُوْنَ ﴿١٨﴾ ۙ اَوْ
كَصَيِّبٍ مِّنَ السَّمَآءِ فِيْهِ ظُلُمٰتٌ وَّرَعْدٌ وَّبَرْقٌ ۚ يَجْعَلُوْنَ
اَصَابِعَهُمْ فِىْٓ اٰذَانِهِمْ مِّنَ الصَّوَاعِقِ حَذَرَ الْمَوْتِ ؕ وَاللّٰهُ مُحِيْطٌۢ
بِالْكٰفِرِيْنَ ﴿١٩﴾ يَكَادُ الْبَرْقُ يَخْطَفُ اَبْصَارَهُمْ ؕ كُلَّمَآ اَضَآءَ لَهُمْ
مَّشَوْا فِيْهِ ۙ وَاِذَآ اَظْلَمَ عَلَيْهِمْ قَامُوْا ؕ وَلَوْ شَآءَ اللّٰهُ لَذَهَبَ
بِسَمْعِهِمْ وَاَبْصَارِهِمْ ؕ اِنَّ اللّٰهَ عَلٰى كُلِّ شَىْءٍ قَدِيْرٌ ﴿٢٠﴾ ع يٰۤاَيُّهَا
النَّاسُ اعْبُدُوْا رَبَّكُمُ الَّذِىْ خَلَقَكُمْ وَالَّذِيْنَ مِنْ قَبْلِكُمْ
لَعَلَّكُمْ تَتَّقُوْنَ ﴿٢١﴾ ۙ الَّذِىْ جَعَلَ لَكُمُ الْاَرْضَ فِرَاشًا وَّالسَّمَآءَ بِنَآءً ۖ
وَّاَنْزَلَ مِنَ السَّمَآءِ مَآءً فَاَخْرَجَ بِهٖ مِنَ الثَّمَرٰتِ رِزْقًا لَّكُمْ ۚ
فَلَا تَجْعَلُوْا لِلّٰهِ اَنْدَادًا وَّاَنْتُمْ تَعْلَمُوْنَ ﴿٢٢﴾ وَاِنْ كُنْتُمْ فِىْ رَيْبٍ
مِّمَّا نَزَّلْنَا عَلٰى عَبْدِنَا فَاْتُوْا بِسُوْرَةٍ مِّنْ مِّثْلِهٖ ۖ وَادْعُوْا
شُهَدَآءَكُمْ مِّنْ دُوْنِ اللّٰهِ اِنْ كُنْتُمْ صٰدِقِيْنَ ﴿٢٣﴾

اِهي اُهي آهن جن هدايت جي بدران گمراهي خريد ڪئي پوءِ سندن واپار ڪين فائدو نہ ڏنو ۽ نڪي اُهي هدايت وارا ٿيا (١٦). سندن مثال انهيءَ جي مثال جهڙو آهي جنهن باهہ ٻاري پوءِ جنهن مهل باهہ پنهنجي آسپاس کي روشن ڪيو (تنهن مهل) الله سندن سوجهرو اُجهايو ۽ ڪين اونداهين ۾ ڇڏي ڏنائين جو نہ ڏسن (١٧). (اهي) ٻوڙا، گونگا، انڌا آهن پوءِ اُهي نہ موٽندا (١٨). يا (سندن مثال اُنهيءَ) آسماني برسات (وارن) جهڙو آهي جنهن ۾ اونداهيون ۽ گاج ۽ وڄ هجي- اُهي پنهنجيون آڱريون پنهنجن ڪنن ۾ ڪڙڪن ڪان موت جي ڀوَ ڪري وجهن ۽ الله ڪافرن کي گهيرو ڪندڙ آهي (١٩). وڄ سندين اکين (جي سوجهري) کي اُمالڪ کسڻ تي هجي، جڏهن بہ انهن لاءِ چمڪي (تڏهن) منجهس هلن ۽ جڏهن مٿن اونده ڪري تڏهن بيهي رهن- ۽ جيڪڏهن الله گهري ها تہ سندن ٻڌڻ ۽ سندن ڏسڻ ضرور وڃائي ڇڏي ها، ڇو تہ الله سڀ ڪنهن شيءِ تي وسارو آهي (٢٠). اي انسانو! پنهنجي انهيءَ پالڻهار جي عبادت ڪريو جنهن اوهان کي ۽ جي اوهان ڪان اڳ هئا تن کي پيدا ڪيو تہ منَ اوهان ڏڄو (٢١). جنهن اوهان لاءِ زمين کي وڇاڻو بڻايو ۽ آسمان کي ڇت ۽ (مينهن جو) پاڻي آسمان ڪان وسايائين پوءِ ان سان (هر جنس جي) ميون منجهان اوهان لاءِ روزي پيدا ڪيائين پوءِ اوهين ڄاڻ هوندي الله سان ڪنهن کي شريڪ نہ ڪريو (٢٢) ۽ پنهنجي ٻانهي (محمد ﷺ) تي جيڪو (قرآن) لاٿو سون تنهن ڪان جيڪڏهن اوهين شڪ ۾ آهيو تہ ان جهڙي ڪائي سورت بڻائي آڻيو ۽ الله ڪان سواءِ پنهنجا مددگار (بہ) سڏيو جيڪڏهن اوهين سچا آهيو (٢٣).

فَاِنْ لَّمْ تَفْعَلُوْا وَلَنْ تَفْعَلُوْا فَاتَّقُوا النَّارَ الَّتِیْ وَقُوْدُهَا
النَّاسُ وَالْحِجَارَةُ ۖۚ اُعِدَّتْ لِلْكٰفِرِیْنَ ﴿٢٤﴾ وَبَشِّرِ الَّذِیْنَ اٰمَنُوْا وَ
عَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ اَنَّ لَهُمْ جَنّٰتٍ تَجْرِیْ مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهٰرُ ؕ كُلَّمَا
رُزِقُوْا مِنْهَا مِنْ ثَمَرَةٍ رِّزْقًا ۙ قَالُوْا هٰذَا الَّذِیْ رُزِقْنَا مِنْ قَبْلُ
وَاُتُوْا بِهٖ مُتَشَابِهًا ؕ وَلَهُمْ فِیْهَاۤ اَزْوَاجٌ مُّطَهَّرَةٌ ۙۗ وَّهُمْ فِیْهَا
خٰلِدُوْنَ ﴿٢٥﴾ اِنَّ اللّٰهَ لَا یَسْتَحْیٖۤ اَنْ یَّضْرِبَ مَثَلًا مَّا بَعُوْضَةً فَمَا
فَوْقَهَا ؕ فَاَمَّا الَّذِیْنَ اٰمَنُوْا فَیَعْلَمُوْنَ اَنَّهُ الْحَقُّ مِنْ رَّبِّهِمْ ۚ وَاَمَّا
الَّذِیْنَ كَفَرُوْا فَیَقُوْلُوْنَ مَاذَاۤ اَرَادَ اللّٰهُ بِهٰذَا مَثَلًا ۘ یُضِلُّ
بِهٖ كَثِیْرًا ۙ وَّیَهْدِیْ بِهٖ كَثِیْرًا ؕ وَمَا یُضِلُّ بِهٖۤ اِلَّا الْفٰسِقِیْنَ ﴿٢٦﴾ ۙ
الَّذِیْنَ یَنْقُضُوْنَ عَهْدَ اللّٰهِ مِنْۢ بَعْدِ مِیْثَاقِهٖ ۪ وَیَقْطَعُوْنَ
مَاۤ اَمَرَ اللّٰهُ بِهٖۤ اَنْ یُّوْصَلَ وَیُفْسِدُوْنَ فِی الْاَرْضِ ؕ اُولٰٓىِٕكَ
هُمُ الْخٰسِرُوْنَ ﴿٢٧﴾ كَیْفَ تَكْفُرُوْنَ بِاللّٰهِ وَكُنْتُمْ اَمْوَاتًا
فَاَحْیَاكُمْ ۚ ثُمَّ یُمِیْتُكُمْ ثُمَّ یُحْیِیْكُمْ ثُمَّ اِلَیْهِ تُرْجَعُوْنَ ﴿٢٨﴾
هُوَ الَّذِیْ خَلَقَ لَكُمْ مَّا فِی الْاَرْضِ جَمِیْعًا ۗ ثُمَّ اسْتَوٰۤی اِلَی
السَّمَآءِ فَسَوّٰىهُنَّ سَبْعَ سَمٰوٰتٍ ؕ وَهُوَ بِكُلِّ شَیْءٍ عَلِیْمٌ ﴿٢٩﴾ ع

پوءِ جيڪڏهن (ائين) نہ ڪندؤ ۽ ڪري بہ ڪڏهن نہ سگهندؤ تہ اُنهيءَ باھ
کان ڊڄو جنهن جو ٻارڻ ماڻهو ۽ پهڻ آهن. اُها نہ مڃيندڙن لاءِ تيار ڪئي
وئي آهي (٢٤). ۽ جن ايمان آندو ۽ چڱا ڪم ڪيا تن کي (هيءَ)
خوشخبري ڏي تہ اُنهن لاءِ بهشت آهن جن جي هيٺان نهرون پيون وهن.
جڏهن ڪڏهن ان مان ڪوبہ ميوو کاڄ لاءِ ڏنو پيو ويندن (تنهن مهل)
پيا چوندا تہ هيءُ (ميوو) اُهو آهي جو اڳ اسان کي ڏنو ويو هو ۽ اُهو
(شڪل ۾) هڪ جهڙو (پيو) ڏبن ۽ انهن لاءِ منجهس پاڪ زالون آهن ۽
اهي منجهس سدائين رهڻ وارا آهن (٢٥). الله مڇر ۽ اُن کان وڌيڪ
(هيٺيءَ) جي مثال ڏيڻ کان حياءُ نہ ڪندو آهي پوءِ جن ايمان آندو آهي سي
(پڪ) ڄاڻندا آهن تہ اُهو سندن پالڻهار وٽان (آيل) سچ آهي ۽ جن انڪار
ڪيو سي چوندا آهن تہ هن مثال ڏيڻ مان الله جو ڇا مطلب آهي؟ (الله)
ان سببان گهڻن کي ڀلائيندو آهي ۽ اُن سببان گهڻن کي سڌو رستو
ڏيکاريندو آهي ۽ ان سان اهڙن بي دينن کان سواءِ (ٻئي ڪنهين کي) نہ
ڀلائيندو آهي (٢٦). جيڪي الله جو انجام اُن جي پڪي ڪرڻ کان پوءِ
ڀڃندا آهن ۽ الله جن (ڪمن) جي ڳنڍڻ جو حڪم ڪيو آهي تن کي
ڇنندا آهن ۽ ملڪ ۾ فساد وجهندا آهن اُهي ئي گهاٽي وارا آهن (٢٧).
اوهين هن هوندي بہ الله کي ڪهڙيءَ طرح نہ ٿا مڃيو. جو بي ساها هيؤ پوءِ
اوهان کي جيئرو ڪيائين، وري اوهان کي ماريندو وري اوهان کي جياريندو
وري ڏانهس موٽايا ويندؤ (٢٨). اُهو (الله) آهي جنهن توهان (جي فائدي)
لاءِ جيڪي (شيون) زمين ۾ آهن سي مڙيئي پيدا ڪيون، وري آسمان ڏانهن
متوجہ ٿيو پوءِ انهن کي ست آسمان ڪري برابر بيهاريائين، ۽ اُهو (الله) سڀ
ڪنهن شيءِ کي ڄاڻندڙ آهي (٢٩).

وَاِذْ قَالَ رَبُّكَ لِلْمَلٰٓئِكَةِ اِنِّیْ جَاعِلٌ فِی الْاَرْضِ خَلِیْفَةً ؕ قَالُوْٓا
اَتَجْعَلُ فِیْهَا مَنْ یُّفْسِدُ فِیْهَا وَیَسْفِكُ الدِّمَآءَ ۚ وَنَحْنُ نُسَبِّحُ
بِحَمْدِكَ وَنُقَدِّسُ لَكَ ؕ قَالَ اِنِّیْٓ اَعْلَمُ مَا لَا تَعْلَمُوْنَ ﴿۳۰﴾ وَعَلَّمَ
اٰدَمَ الْاَسْمَآءَ كُلَّهَا ثُمَّ عَرَضَهُمْ عَلَى الْمَلٰٓئِكَةِ فَقَالَ اَنْۢبِـُٔوْنِیْ
بِاَسْمَآءِ هٰٓؤُلَآءِ اِنْ كُنْتُمْ صٰدِقِیْنَ ﴿۳۱﴾ قَالُوْا سُبْحٰنَكَ لَا عِلْمَ لَنَآ
اِلَّا مَا عَلَّمْتَنَا ؕ اِنَّكَ اَنْتَ الْعَلِیْمُ الْحَكِیْمُ ﴿۳۲﴾ قَالَ یٰٓاٰدَمُ اَنْۢبِئْهُمْ
بِاَسْمَآئِهِمْ ۚ فَلَمَّآ اَنْۢبَاَهُمْ بِاَسْمَآئِهِمْ ۙ قَالَ اَلَمْ اَقُلْ لَّكُمْ اِنِّیْٓ اَعْلَمُ
غَیْبَ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ ۙ وَاَعْلَمُ مَا تُبْدُوْنَ وَمَا كُنْتُمْ تَكْتُمُوْنَ ﴿۳۳﴾
وَاِذْ قُلْنَا لِلْمَلٰٓئِكَةِ اسْجُدُوْا لِاٰدَمَ فَسَجَدُوْٓا اِلَّآ اِبْلِیْسَ ؕ اَبٰى وَ
اسْتَكْبَرَ وَكَانَ مِنَ الْكٰفِرِیْنَ ﴿۳۴﴾ وَقُلْنَا یٰٓاٰدَمُ اسْكُنْ اَنْتَ
وَزَوْجُكَ الْجَنَّةَ وَكُلَا مِنْهَا رَغَدًا حَیْثُ شِئْتُمَا ۪ وَلَا تَقْرَبَا
هٰذِهِ الشَّجَرَةَ فَتَكُوْنَا مِنَ الظّٰلِمِیْنَ ﴿۳۵﴾ فَاَزَلَّهُمَا الشَّیْطٰنُ
عَنْهَا فَاَخْرَجَهُمَا مِمَّا كَانَا فِیْهِ ۪ وَقُلْنَا اهْبِطُوْا بَعْضُكُمْ
لِبَعْضٍ عَدُوٌّ ۚ وَلَكُمْ فِی الْاَرْضِ مُسْتَقَرٌّ وَّمَتَاعٌ اِلٰى حِیْنٍ ﴿۳۶﴾ فَتَلَقّٰٓى
اٰدَمُ مِنْ رَّبِّهٖ كَلِمٰتٍ فَتَابَ عَلَیْهِ ؕ اِنَّهٗ هُوَ التَّوَّابُ الرَّحِیْمُ ﴿۳۷﴾

۽ (اي پيغمبر!) جڏهن تنهنجي پالڻهار ملائڪن کي چيو ته آءٌ زمين ۾ هڪ نائب مقرر ڪرڻ وارو آهيان. (تڏهن) چيائون ته (تون) منجهس اهڙي کي چو ٿو پيدا ڪرين؟ جو منجهس فساد ڪندو ۽ (ناحق) رت هاريندو، ۽ اسين تنهنجي ساراه سان (سندءِ) پاڪائي واکاڻيون ٿا ۽ توکي پاڪ ڪري مڃيون ٿا. فرمايائين ته جيڪي توهان نه ڄاڻندا آهيو سو آءٌ ڄاڻندو آهيان (٣٠). ۽ (الله) آدم کي سيئي نالا سيکاريا وري اُهي (پڇا لاءِ) ملائڪن جي آڏو ڪيائين پوءِ فرمايائين ته جيڪڏهن سچا آهيو ته هنن جا نالا ڏسيو (٣١). چيائون ته تون پاڪ آهين جيڪي اسان کي ڄاڻايو اٿئي تنهن کان سواءِ اسان کي (ٻي) ڪا خبر نه آهي جو ته تون ئي ڄاڻندڙ حڪمت وارو آهين (٣٢). (الله) چيو ته اي آدم! انهن جا نالا کين ڏس پوءِ جڏهن کين انهن جا نالا ڏسيائين (تڏهن الله) چيو ته اوهان کي نه چيو هوم ڇا؟ ته آءٌ ئي آسمانن ۽ زمين جو ڳجهه ڄاڻندو آهيان ۽ جيڪي ظاهر ڪريو ٿا ۽ جيڪي لڪايو ٿا سو بہ ڄاڻندو آهيان (٣٣). ۽ (اي پيغمبر!) جڏهن ملائڪن کي چيوسون ته آدم کي سجدو ڪريو تڏهن شيطان ڌاران (ٻين) سجدو ڪيو. هن انڪار ڪيو ۽ هٺ ڪيائين ۽ ڪافرن مان ٿيو (٣٤). ۽ چيوسون ته اي آدم! تون ۽ تنهنجي زال بهشت ۾ رهو ۽ جتان وڻيوَ تتان مزي سان کائو ۽ هن وڻ کي ويجها نه وڃجو نه ته ظالمن مان (شمار) ٿيندؤ (٣٥). پوءِ شيطان اُتاهون اُنهن کي ٿيڙيو پوءِ جنهن (مزي) ۾ هئا تنهن مان کين (ٻاهر) ڪڍيائين ۽ چيوسون ته (بهشت مان) نڪري هيٺ ٿيو اوهين هڪ ٻئي جا ويري آهيو ۽ اوهان لاءِ ڪنهن وقت تائين زمين ۾ رهڻ جو هنڌ ۽ (گذارڻ جو) سامان (نهرايل) آهي (٣٦). پوءِ آدم پنهنجي پالڻهار وٽان ڪي لفظ سکيا پوءِ (الله) مٿس ٻاجھ ڪئي جو ته اُهوئي معافي ڏيندڙ مهربان آهي (٣٧).

قُلْنَا اهْبِطُوْا مِنْهَا جَمِيْعًا ۚ فَاِمَّا يَاْتِيَنَّكُمْ مِّنِّىْ هُدًى فَمَنْ تَبِعَ
هُدَاىَ فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُوْنَ ﴿۳۸﴾ وَالَّذِيْنَ كَفَرُوْا وَ
كَذَّبُوْا بِاٰيٰتِنَآ اُولٰٓئِكَ اَصْحٰبُ النَّارِ ۚ هُمْ فِيْهَا خٰلِدُوْنَ ﴿۳۹﴾ ع
يٰبَنِىْٓ اِسْرَآءِيْلَ اذْكُرُوْا نِعْمَتِىَ الَّتِىْٓ اَنْعَمْتُ عَلَيْكُمْ وَاَوْفُوْا
بِعَهْدِىْٓ اُوْفِ بِعَهْدِكُمْ ۚ وَاِيَّاىَ فَارْهَبُوْنِ ﴿۴۰﴾ وَاٰمِنُوْا بِمَآ
اَنْزَلْتُ مُصَدِّقًا لِّمَا مَعَكُمْ وَلَا تَكُوْنُوْٓا اَوَّلَ كَافِرٍۭ بِهٖ ۠ وَلَا تَشْتَرُوْا
بِاٰيٰتِىْ ثَمَنًا قَلِيْلًا ۡ وَّاِيَّاىَ فَاتَّقُوْنِ ﴿۴۱﴾ وَلَا تَلْبِسُوا الْحَقَّ بِالْبَاطِلِ
وَتَكْتُمُوا الْحَقَّ وَاَنْتُمْ تَعْلَمُوْنَ ﴿۴۲﴾ وَاَقِيْمُوا الصَّلٰوةَ وَاٰتُوا الزَّكٰوةَ
وَارْكَعُوْا مَعَ الرّٰكِعِيْنَ ﴿۴۳﴾ اَتَاْمُرُوْنَ النَّاسَ بِالْبِرِّ وَتَنْسَوْنَ
اَنْفُسَكُمْ وَاَنْتُمْ تَتْلُوْنَ الْكِتٰبَ ۗ اَفَلَا تَعْقِلُوْنَ ﴿۴۴﴾ وَاسْتَعِيْنُوْا بِالصَّبْرِ
وَالصَّلٰوةِ ۗ وَاِنَّهَا لَكَبِيْرَةٌ اِلَّا عَلَى الْخٰشِعِيْنَ ﴿۴۵﴾ الَّذِيْنَ يَظُنُّوْنَ
اَنَّهُمْ مُّلٰقُوْا رَبِّهِمْ وَاَنَّهُمْ اِلَيْهِ رٰجِعُوْنَ ﴿۴۶﴾ يٰبَنِىْٓ اِسْرَآءِيْلَ
اذْكُرُوْا نِعْمَتِىَ الَّتِىْٓ اَنْعَمْتُ عَلَيْكُمْ وَاَنِّىْ فَضَّلْتُكُمْ عَلَى الْعٰلَمِيْنَ ﴿۴۷﴾
وَاتَّقُوْا يَوْمًا لَّا تَجْزِىْ نَفْسٌ عَنْ نَّفْسٍ شَيْــًٔا وَّلَا يُقْبَلُ
مِنْهَا شَفَاعَةٌ وَّلَا يُؤْخَذُ مِنْهَا عَدْلٌ وَّلَا هُمْ يُنْصَرُوْنَ ﴿۴۸﴾

چيوسون تہ منجهانئس سڀ لهي هيٺ ٿيو. پوءِ جڏهن مون وٽان اوهان وٽ ڪا هدايت اچي تڏهن جيڪي منهنجيءَ هدايت تي هلندا تن کي ڪو پڙ ڪونهي ۽ نڪي اُهي غمگين ٿيندا (٣٨). ۽ جن نہ مڃيو ۽ اسان جي آيتن کي ڪوڙو ڄاتو سي دوزخي آهن. اُهي منجهس سدائين رهڻ وارا آهن (٣٩). اي اسرائيل جو اولاد! اُهي منهنجا ٻاجهہ ياد ڪريو جيڪي مون توهان تي ڪيا ۽ منهنجو انجام پاڙيو تہ آءٌ (بہ) اوهان جو انجام پاڙيان ۽ رڳو مون کان ڊپ رکو (٤٠). ۽ (اي بني اسرائيلؤ!) جيڪي اوهان وٽ آهي (يعني توريت) تنهن کي سچو ڪندڙ جيڪو (قرآن محمد ﷺ تي) لاٿم تنهن کي مڃيو ۽ ان جا پهريان منڪر نہ ٿيو ۽ منهنجين آيتن کي (دنيا جي) ٿوري ملھ سان نہ وڪڻو ۽ رڳو مون کان ڊڄو (٤١). ۽ سچ کي ڪوڙ سان نہ ملايو ۽ نڪي اوهين ڄاڻ هوندي بہ سچ لڪايو (٤٢). ۽ نماز پڙهو ۽ زڪواة ڏيو ۽ رڪوع ڪندڙن سان گڏجي رڪوع ڪريو (٤٣). ماڻهن کي چڱائيءَ جو حڪم ڪريو ٿا؟ ۽ پاڻ کي وساريو ٿا هن هوندي بہ جو توهين ڪتاب پڙهو ٿا پوءِ ڇو نہ ٿا سمجهو؟ (٤٤). ۽ صبر ۽ نماز سان سهارو وٺو ۽ اها اُنهن عاجزي ڪندڙن کان سواءِ ٻين کي ضرور ڏکي (لڳندي) آهي (٤٥). جيڪي پڪ ڀانئيندا آهن تہ اُهي پنهنجي پالڻهار کي ملڻ وارا آهن ۽ اُهي ڏانهنس موٽڻ وارا آهن (٤٦). اي بني اسرائيلؤ! اُهي منهنجا ٻاجهہ ياد ڪريو جيڪي مون اوهان تي ڪيا ۽ مون اوهان کي جهان (وارن) تي سڳورو ڪيو (٤٧). ۽ اُنهيءَ ڏينهن کان ڊڄو جنهن ۾ ڪو (بہ) ڪنهين کان ڪجھ بہ ٽاري نہ سگهندو ۽ نڪي ڪانئس ڪا پارت قبول ڪبي ۽ نڪي ڪانئس ڪو عيوض وٺبو ۽ نڪي ڪين مدد ڏبي (٤٨).

وَاِذْ نَجَّيْنٰكُمْ مِّنْ اٰلِ فِرْعَوْنَ يَسُوْمُوْنَكُمْ سُوْٓءَ الْعَذَابِ
يُذَبِّحُوْنَ اَبْنَآءَكُمْ وَيَسْتَحْيُوْنَ نِسَآءَكُمْ ؕ وَفِىْ ذٰلِكُمْ بَلَآءٌ مِّنْ
رَّبِّكُمْ عَظِيْمٌ ﴿۴۹﴾ وَاِذْ فَرَقْنَا بِكُمُ الْبَحْرَ فَاَنْجَيْنٰكُمْ وَاَغْرَقْنَآ اٰلَ
فِرْعَوْنَ وَاَنْتُمْ تَنْظُرُوْنَ ﴿۵۰﴾ وَاِذْ وٰعَدْنَا مُوْسٰٓى اَرْبَعِيْنَ لَيْلَةً
ثُمَّ اتَّخَذْتُمُ الْعِجْلَ مِنْۢ بَعْدِهٖ وَاَنْتُمْ ظٰلِمُوْنَ ﴿۵۱﴾ ثُمَّ عَفَوْنَا
عَنْكُمْ مِّنْۢ بَعْدِ ذٰلِكَ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُوْنَ ﴿۵۲﴾ وَاِذْ اٰتَيْنَا مُوْسَى
الْكِتٰبَ وَالْفُرْقَانَ لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُوْنَ ﴿۵۳﴾ وَاِذْ قَالَ مُوْسٰى لِقَوْمِهٖ
يٰقَوْمِ اِنَّكُمْ ظَلَمْتُمْ اَنْفُسَكُمْ بِاتِّخَاذِكُمُ الْعِجْلَ فَتُوْبُوْٓا
اِلٰى بَارِئِكُمْ فَاقْتُلُوْٓا اَنْفُسَكُمْ ؕ ذٰلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ عِنْدَ
بَارِئِكُمْ ؕ فَتَابَ عَلَيْكُمْ ؕ اِنَّهٗ هُوَ التَّوَّابُ الرَّحِيْمُ ﴿۵۴﴾ وَاِذْ
قُلْتُمْ يٰمُوْسٰى لَنْ نُّؤْمِنَ لَكَ حَتّٰى نَرَى اللّٰهَ جَهْرَةً فَاَخَذَتْكُمُ
الصّٰعِقَةُ وَاَنْتُمْ تَنْظُرُوْنَ ﴿۵۵﴾ ثُمَّ بَعَثْنٰكُمْ مِّنْۢ بَعْدِ مَوْتِكُمْ
لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُوْنَ ﴿۵۶﴾ وَظَلَّلْنَا عَلَيْكُمُ الْغَمَامَ وَاَنْزَلْنَا
عَلَيْكُمُ الْمَنَّ وَالسَّلْوٰى ؕ كُلُوْا مِنْ طَيِّبٰتِ مَا رَزَقْنٰكُمْ ؕ
وَمَا ظَلَمُوْنَا وَلٰكِنْ كَانُوْٓا اَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُوْنَ ﴿۵۷﴾

۽ (هي ڳالهه به ياد ڪريو ته) جڏهن اوهان کي فرعون جي ماڻهن کان ڇڏايوسون۔ جي اوهان کي ڏاڍو ايذاءُ چکائيندا هئا جو اوهان جا پٽ ڪهندا هئا ۽ اوهان جون ڌيئرون جيئريون ڇڏيندا هئا ۽ اُن ۾ اوهان جي پالڻهار کان اوهان لاءِ وڏي پرک هئي (۴۹) . ۽ (ياد ڪريو ته) جڏهن اوهان لاءِ سمنڊ کي چيريوسون پوءِ اوهان کي (ٻڏڻ کان) بچايوسون ۽ فرعون جي ماڻهن کي ٻوڙيوسون ۽ اوهين ڏسندا رهيؤ (۵۰) . ۽ (ياد ڪريو) جڏهن موسىٰ کي چاليهن راتين جو انجام ڏنوسون وري اُن (جي وڃڻ) کان پوءِ گابي کي (خدا ڪري) ورتوَ ۽ اوهين ظلم ڪندڙ هيؤ (۵۱) . وري ان کان پوءِ اوهان کي معاف ڪيوسون ته مانَ اوهين شڪرانو ڪريو (۵۲) . ۽ (ياد ڪريو ته) جڏهن موسىٰ کي ڪتاب ۽ (سچ ۽ ڪوڙ جي وچ ۾) سنڌو وجهندڙ ڏنوسين ته مانَ اوهين هدايت وارا ٿيو (۵۳) . ۽ (ياد ڪريو ته) جڏهن موسىٰ پنهنجيءَ قوم کي چيو ته اي منهنجي قوم! اوهان گابي کي خدا ڪري وٺڻ سببان پاڻ تي ظلم ڪيو آهي تنهن ڪري پنهنجي پيدا ڪندڙ ڏانهن موٽو ۽ پاڻ کي ڪهو اِهو اوهان لاءِ توهان جي پيدا ڪندڙ وٽ چڱو آهي۔ پوءِ اوهان تي ٻاجهه ڪيائين ڇو ته اُهوئي معافي ڏيندڙ مهربان آهي (۵۴). ۽ (ياد ڪريو ته) جڏهن اوهان چيو ته اي موسىٰ! جيستائين الله چٽو (نه) ڏسنداسون تيستائين توکي ڪڏهن به نه مڃينداسون پوءِ اوهان تي وڄ اچي ڪڙڪي ۽ اوهين ڏسندا رهيؤ (۵۵) . وري اوهان جي مرڻ کان پوءِ اوهانکي جيئرو ڪيوسون ته مانَ اوهين شڪرانو ڪريو (۵٦) . ۽ اوهان تي ڪڪر جي ڇانو ڪئي سون ۽ اوهان تي مَن ۽ ٻٽيرا لاٿاسون ته جيڪي اوهان کي سٺين شين مان رزق ڏنوسون سو کائو ۽ اسان تي (ڪو به) ظلم نه ڪيائون پر پاڻ تي ظلم ڪندا هئا (۵۷) .

وَاِذْ قُلْنَا ادْخُلُوْا هٰذِهِ الْقَرْيَةَ فَكُلُوْا مِنْهَا حَيْثُ شِئْتُمْ
رَغَدًا وَّادْخُلُوا الْبَابَ سُجَّدًا وَّقُوْلُوْا حِطَّةٌ نَّغْفِرْ لَكُمْ
خَطٰيٰكُمْ ؕ وَسَنَزِيْدُ الْمُحْسِنِيْنَ ﴿۵۸﴾ فَبَدَّلَ الَّذِيْنَ ظَلَمُوْا قَوْلًا
غَيْرَ الَّذِيْ قِيْلَ لَهُمْ فَاَنْزَلْنَا عَلَى الَّذِيْنَ ظَلَمُوْا رِجْزًا
مِّنَ السَّمَآءِ بِمَا كَانُوْا يَفْسُقُوْنَ ﴿۵۹﴾ وَاِذِ اسْتَسْقٰى مُوْسٰى لِقَوْمِهٖ
فَقُلْنَا اضْرِبْ بِّعَصَاكَ الْحَجَرَ ؕ فَانْفَجَرَتْ مِنْهُ اثْنَتَا عَشْرَةَ
عَيْنًا ؕ قَدْ عَلِمَ كُلُّ اُنَاسٍ مَّشْرَبَهُمْ ؕ كُلُوْا وَاشْرَبُوْا مِنْ رِّزْقِ
اللّٰهِ وَلَا تَعْثَوْا فِى الْاَرْضِ مُفْسِدِيْنَ ﴿۶۰﴾ وَاِذْ قُلْتُمْ يٰمُوْسٰى
لَنْ نَّصْبِرَ عَلٰى طَعَامٍ وَّاحِدٍ فَادْعُ لَنَا رَبَّكَ يُخْرِجْ لَنَا مِمَّا
تُنْۢبِتُ الْاَرْضُ مِنْۢ بَقْلِهَا وَقِثَّآئِهَا وَفُوْمِهَا وَعَدَسِهَا وَ
بَصَلِهَا ؕ قَالَ اَتَسْتَبْدِلُوْنَ الَّذِيْ هُوَ اَدْنٰى بِالَّذِيْ هُوَ
خَيْرٌ ؕ اِهْبِطُوْا مِصْرًا فَاِنَّ لَكُمْ مَّا سَاَلْتُمْ ؕ وَضُرِبَتْ عَلَيْهِمُ
الذِّلَّةُ وَالْمَسْكَنَةُ وَبَآءُوْ بِغَضَبٍ مِّنَ اللّٰهِ ؕ ذٰلِكَ بِاَنَّهُمْ
كَانُوْا يَكْفُرُوْنَ بِاٰيٰتِ اللّٰهِ وَيَقْتُلُوْنَ النَّبِيّٖنَ
بِغَيْرِ الْحَقِّ ؕ ذٰلِكَ بِمَا عَصَوْا وَّكَانُوْا يَعْتَدُوْنَ ﴿۶۱﴾ ع

۽ جڏهن چيو سون ته هن ڳوٺ ۾ گهڙو پوءِ منجهانئس جتان وڻيوَ تتان مزي سان کائو ۽ دروازي کان (سجدي وانگر) نِوڙي لنگهو ۽ چئو ته اسان جا ڏوهه بخش! ته اوهان جون مدايون اوهان کي بخشيون ۽ چڱائي ڪندڙن کي سگهو وڌائيندا سون (٥٨). پوءِ (انهن) ظالمن جيڪي کين چيو ويو هو تنهن کي مٽائي ٻيو چوڻ چيو پوءِ (انهن) ظالمن تي سندن بچڙي هجڻ سببان آسمان کان عذاب لاٿو سون (٥٩). ۽ (ياد ڪريو ته) جڏهن موسىٰ پنهنجي قوم لاءِ پاڻي گهريو تڏهن چيوسون ته پنهنجي لٺ پهڻ کي هڻ پوءِ منجهانئس ٻارهن چشما ڦاٽي نڪتا سڀ ڪنهن ماڻهو بي شڪ پنهنجو گهاٽ سڃاتو (چيوسون ته) الله جي رزق مان کائو ۽ پيئو ۽ زمين ۾ فسادي ٿي بگيڙ نه وجهو (٦٠). ۽ جڏهن چيوَ ته اي موسىٰ! هڪ کاڌي تي ڪڏهن نه صبر ڪنداسون تنهن ڪري پنهنجي پالڻهار کان اسان لاءِ (دعا) گهر ته زمين جيڪو پنهنجي سبزي ۽ پنهنجيون ونگيون ۽ پنهنجي ٿوم ۽ پنهنجي مَهُري (دال) ۽ پنهنجا بصر ڄمائيندي آهي سي اسان لاءِ پيدا ڪري. چيائين ته جيڪي (شيون) چڱيون آهن سي سادين سان ڇو ٿا مٽايو؟ (جي نه ٿا رهو ته) ڪنهن شهر ۾ لهي وڃو پوءِ جيڪي گهرو ٿا سو سڀ اوهان لاءِ (اُتي موجود) آهي. ۽ خواري ۽ محتاجي مٿن هنئي ويئي ۽ الله جي ڏمر هيٺ وريا. اهو هن ڪري آهي جو اُنهن الله جي حڪمن کي نه ٿي مڃيو ۽ پيغمبرن کي ناحق ٿي ڪُٺائون، اهو ڪم بي فرمانيءَ سببان ٿي ڪيائون ۽ حد کان لنگهندڙ هئا (٦١).

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَالَّذِينَ هَادُوا وَالنَّصَارَىٰ وَالصَّابِئِينَ
مَنْ آمَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَعَمِلَ صَالِحًا فَلَهُمْ أَجْرُهُمْ
عِنْدَ رَبِّهِمْ وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿٦٢﴾ وَإِذْ أَخَذْنَا
مِيثَاقَكُمْ وَرَفَعْنَا فَوْقَكُمُ الطُّورَ خُذُوا مَا آتَيْنَاكُمْ بِقُوَّةٍ وَ
اذْكُرُوا مَا فِيهِ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ﴿٦٣﴾ ثُمَّ تَوَلَّيْتُمْ مِنْ بَعْدِ ذَٰلِكَ
فَلَوْلَا فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَتُهُ لَكُنْتُمْ مِنَ الْخَاسِرِينَ ﴿٦٤﴾
وَلَقَدْ عَلِمْتُمُ الَّذِينَ اعْتَدَوْا مِنْكُمْ فِي السَّبْتِ فَقُلْنَا لَهُمْ
كُونُوا قِرَدَةً خَاسِئِينَ ﴿٦٥﴾ فَجَعَلْنَاهَا نَكَالًا لِمَا بَيْنَ يَدَيْهَا
وَمَا خَلْفَهَا وَمَوْعِظَةً لِلْمُتَّقِينَ ﴿٦٦﴾ وَإِذْ قَالَ مُوسَىٰ لِقَوْمِهِ
إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُكُمْ أَنْ تَذْبَحُوا بَقَرَةً ۖ قَالُوا أَتَتَّخِذُنَا هُزُوًا ۖ
قَالَ أَعُوذُ بِاللَّهِ أَنْ أَكُونَ مِنَ الْجَاهِلِينَ ﴿٦٧﴾ قَالُوا ادْعُ لَنَا
رَبَّكَ يُبَيِّنْ لَنَا مَا هِيَ ۚ قَالَ إِنَّهُ يَقُولُ إِنَّهَا بَقَرَةٌ لَا
فَارِضٌ وَلَا بِكْرٌ عَوَانٌ بَيْنَ ذَٰلِكَ ۖ فَافْعَلُوا مَا تُؤْمَرُونَ ﴿٦٨﴾
قَالُوا ادْعُ لَنَا رَبَّكَ يُبَيِّنْ لَنَا مَا لَوْنُهَا ۚ قَالَ إِنَّهُ يَقُولُ
إِنَّهَا بَقَرَةٌ صَفْرَاءُ فَاقِعٌ لَوْنُهَا تَسُرُّ النَّاظِرِينَ ﴿٦٩﴾

بيشڪ مؤمن ۽ يهودين ۽ نصارن ۽ صابئين (بي دينن) منجهان جن الله ۽ قيامت جي ڏينهن کي مڃيو ۽ چڱا ڪم ڪيا تن لاءِ سندن پالڻهار وٽ سندن اجر آهي ۽ ڪين نڪو ڀؤ آهي ۽ نڪي اُهي غمگين ٿيندا (٦٢). ۽ جڏهن اوهان کان انجام ورتو سون ۽ اوهان جي مٿان (جبل) طور کي کڙو ڪيوسون (تڏهن چيو سون ته) جيڪو (توريت) اوهان کي ڏنو سون سو سوگهو ڪري وٺو ۽ جيڪي منجهس آهي سو ياد ڪريو مانَ اوهين ڊڄو (٦٣). وري اُن کان پوءِ اوهين ڦريؤ پوءِ جيڪڏهن اوهان تي الله جو فضل ۽ سندس ٻاجھ نه ٿئي ها ته اوهين ضرور نقصان وارن مان ٿيو ها (٦٤). ۽ اُنهن کي بيشڪ ڄاتو اٿو، جي اوهان مان ڇنڇر بابت حد کان لنگهيا پوءِ ڪين چيوسون ته خسيس ڀولڙا ٿي پئو (٦٥). پوءِ اُن (قصي) کي اُن ڳوٺ جي آسپاس وارن ۽ اُنهن جي پوين لاءِ عبرت ۽ خدا ترسن لاءِ نصيحت ڪئي سون (٦٦). ۽ جڏهن موسىٰ پنهنجيءَ قوم کي چيو ته الله اوهان کي ڳئون ڪهڻ جو حڪم ڪري ٿو(تڏهن) چيائون ته تون اسان سان ٺوڪ ڪرڻ لڳين ٿو ڇا؟ (موسىٰ) چيو ته آءٌ الله کان جاهلن مان هجڻ جي پناهه گهران ٿو (٦٧). چيائون ته اسان لاءِ پنهنجي پالڻهار کان دعا گهر ته اسان لاءِ چٽائي ڪري ته اُها (ڳئون) ڪهڙي (قسم جي) آهي؟ (موسىٰ) چيو ته الله چوي ٿو ته اُها ڳئون نه ڪراڙي ۽ نه (ننڍي) ڳابي آهي اِنهيءَ وچ ۾ وچٿري آهي پوءِ جيڪي اوهان کي حڪم ڏنو وڃو سو ڪريو (٦٨). چيائون ته پنهنجي پالڻهار کان اسان لاءِ دعا گهر ته اسان لاءِ چٽائي ڪري ته ان جو رنگ ڪهڙو آهي؟ (موسىٰ) چيو ته الله چوي ٿو ته اها ڳئون هيڊي ڪڪڙي آهي، سندس رنگ ڳوڙهو هيڊو آهي، ڏسندڙن کي پئي وڻندي آهي (٦٩).

قَالُوا ادْعُ لَنَا رَبَّكَ يُبَيِّنْ لَّنَا مَا هِيَ إِنَّ الْبَقَرَ تَشٰبَهَ عَلَيْنَا ۗ
وَإِنَّآ إِنْ شَآءَ اللّٰهُ لَمُهْتَدُوْنَ ﴿٧٠﴾ قَالَ إِنَّهٗ يَقُوْلُ إِنَّهَا بَقَرَةٌ لَّا
ذَلُوْلٌ تُثِيْرُ الْاَرْضَ وَلَا تَسْقِي الْحَرْثَ ۚ مُسَلَّمَةٌ لَّا شِيَةَ فِيْهَا ۗ
قَالُوا الْـٰٔنَ جِئْتَ بِالْحَقِّ ۚ فَذَبَحُوْهَا وَمَا كَادُوْا يَفْعَلُوْنَ ﴿٧١﴾ وَ
إِذْ قَتَلْتُمْ نَفْسًا فَادّٰرَءْتُمْ فِيْهَا ۚ وَاللّٰهُ مُخْرِجٌ مَّا كُنْتُمْ
تَكْتُمُوْنَ ﴿٧٢﴾ فَقُلْنَا اضْرِبُوْهُ بِبَعْضِهَا ۚ كَذٰلِكَ يُحْيِ اللّٰهُ الْمَوْتٰى
وَيُرِيْكُمْ اٰيٰتِهٖ لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُوْنَ ﴿٧٣﴾ ثُمَّ قَسَتْ قُلُوْبُكُمْ مِّنْۢ
بَعْدِ ذٰلِكَ فَهِيَ كَالْحِجَارَةِ أَوْ أَشَدُّ قَسْوَةً ۚ وَإِنَّ مِنَ الْحِجَارَةِ
لَمَا يَتَفَجَّرُ مِنْهُ الْاَنْهٰرُ ۚ وَإِنَّ مِنْهَا لَمَا يَشَّقَّقُ فَيَخْرُجُ مِنْهُ
الْمَآءُ ۚ وَإِنَّ مِنْهَا لَمَا يَهْبِطُ مِنْ خَشْيَةِ اللّٰهِ ۗ وَمَا اللّٰهُ بِغَافِلٍ
عَمَّا تَعْمَلُوْنَ ﴿٧٤﴾ أَفَتَطْمَعُوْنَ أَنْ يُّؤْمِنُوْا لَكُمْ وَقَدْ كَانَ
فَرِيْقٌ مِّنْهُمْ يَسْمَعُوْنَ كَلٰمَ اللّٰهِ ثُمَّ يُحَرِّفُوْنَهٗ مِنْۢ بَعْدِ
مَا عَقَلُوْهُ وَهُمْ يَعْلَمُوْنَ ﴿٧٥﴾ وَإِذَا لَقُوا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا قَالُوْٓا
اٰمَنَّا ۚ وَإِذَا خَلَا بَعْضُهُمْ إِلٰى بَعْضٍ قَالُوْٓا أَتُحَدِّثُوْنَهُمْ بِمَا
فَتَحَ اللّٰهُ عَلَيْكُمْ لِيُحَآجُّوْكُمْ بِهٖ عِنْدَ رَبِّكُمْ ۗ أَفَلَا تَعْقِلُوْنَ ﴿٧٦﴾

چيائون تہ پنهنجي پالڻهار کان اسان لاءِ دعا گهر تہ اسان لاءِ وضاحت ڪري تہ اها (ڳئون) ڪهڙي (پارين) آهي؟ جو تہ ڳئون اسان وٽ (پاڻ جهڙين مِر) وچڙيل آهي ۽ جيڪڏهن الله گهريو تہ اسين ضرور لهنداسون (٧٠) (موسىٰ) چيو تہ الله چوي ٿو تہ اُها اهڙي ڳئون آهي، (جو) نڪي وهو آهي جو زمين کيڙي، ۽ نڪي پوک پياري، بي عيب آهي، منجهس ڪو ڏيک ڪونهي. چيائون تہ هاڻي تو پورو پار آندو. پوءِ اُن کي ڪُنائون ۽ (انهيءَ ڪم) ڪرڻ تي نہ هئا (٧١). ۽ جڏهن هڪ شخص کي ڪُٺوَ، تڏهن ان (جي ماريندڙ) بابت تڪرار ڪيوَ ۽ جيڪي لڪائيندا آهيو سو الله پڌرو ڪندڙ آهي (٧٢). پوءِ چيوسون تہ سندس (گوشت جو) ڪجهہ ڀاڱو ان (مئل) کي هڻو. اهڙي طرح الله مئلن کي جيارينديو آهي ۽ اوهان کي پنهنجيون نشانيون ڏيکاريندو آهي تہ مانَ اوهين سمجهو (٧٣). وري هن کان پوءِ اوهان جون دليون سخت ٿيون پوءِ پٿر وانگر بلڪ وڌيڪ سخت ٿيون ۽ پٿرن مان ڪي اهڙا (بہ) آهن جو منجهائن واهيون ڦاٽي نڪرنديون آهن ۽ منجهائن ڪو ڦاٽندو آهي پوءِ منجهائنس پاڻي نڪرندو آهي ۽ انهن مان ڪو الله جي ڀؤ کان ڪري پوندو آهي ۽ جيڪي ڪندا آهيو تنهن کان الله بي خبر نہ آهي (٧٤). (اي مسلمانو! اوهين يهودين مِر) پاڻ لاءِ فرمانبردار هجڻ جو هن هوندي بہ اجا آسرو رکو ٿا ڇا؟ جو بيشڪ منجهائن هڪ ٽولو اهڙو آهي جو الله جو ڪلام ٻڌندا آهن وري اُن جي سمجهڻ کان پوءِ اُهي ڄاڻ هوندي بہ اُن کي مٽائيندا آهن (٧٥). ۽ جڏهن مؤمنن کي ملندا آهن تڏهن چوندا آهن تہ ايمان آندوسون ۽ جڏهن هڪ ٻئي سان اڪيلو ملندا آهن (تڏهن پاڻ مِر) چوندا آهن تہ جيڪي الله اوهان تي کوليو آهي تنهن جي ڳالهہ ساڻن ڇو ڪندا آهيو؟ تہ ان سببان اوهان جي پالڻهار وٽ اوهان تي حجت وٺندا رهن اوهين ڇو نہ سمجهندا آهيو؟ (٧٦).

اَوَلَا يَعۡلَمُوۡنَ اَنَّ اللّٰهَ يَعۡلَمُ مَا يُسِرُّوۡنَ وَمَا يُعۡلِنُوۡنَ ﴿۷۷﴾ وَ
مِنۡهُمۡ اُمِّيُّوۡنَ لَا يَعۡلَمُوۡنَ الۡكِتٰبَ اِلَّاۤ اَمَانِىَّ وَاِنۡ هُمۡ اِلَّا
يَظُنُّوۡنَ ﴿۷۸﴾ فَوَيۡلٌ لِّلَّذِيۡنَ يَكۡتُبُوۡنَ الۡكِتٰبَ بِاَيۡدِيۡهِمۡ ثُمَّ
يَقُوۡلُوۡنَ هٰذَا مِنۡ عِنۡدِ اللّٰهِ لِيَشۡتَرُوۡا بِهٖ ثَمَنًا قَلِيۡلًا ؕ فَوَيۡلٌ
لَّهُمۡ مِّمَّا كَتَبَتۡ اَيۡدِيۡهِمۡ وَوَيۡلٌ لَّهُمۡ مِّمَّا يَكۡسِبُوۡنَ ﴿۷۹﴾ وَقَالُوۡا
لَنۡ تَمَسَّنَا النَّارُ اِلَّاۤ اَيَّامًا مَّعۡدُوۡدَةً ؕ قُلۡ اَتَّخَذۡتُمۡ عِنۡدَ
اللّٰهِ عَهۡدًا فَلَنۡ يُّخۡلِفَ اللّٰهُ عَهۡدَهٗۤ اَمۡ تَقُوۡلُوۡنَ عَلَى اللّٰهِ مَا
لَا تَعۡلَمُوۡنَ ﴿۸۰﴾ بَلٰى مَنۡ كَسَبَ سَيِّئَةً وَّاَحَاطَتۡ بِهٖ خَطِيۡٓـئَتُهٗ
فَاُولٰٓـئِكَ اَصۡحٰبُ النَّارِ ۚ هُمۡ فِيۡهَا خٰلِدُوۡنَ ﴿۸۱﴾ وَالَّذِيۡنَ
اٰمَنُوۡا وَعَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ اُولٰٓـئِكَ اَصۡحٰبُ الۡجَـنَّةِ ۚ هُمۡ
فِيۡهَا خٰلِدُوۡنَ ﴿۸۲﴾ وَاِذۡ اَخَذۡنَا مِيۡثَاقَ بَنِىۡۤ اِسۡرَآءِيۡلَ
لَا تَعۡبُدُوۡنَ اِلَّا اللّٰهَ وَبِالۡوَالِدَيۡنِ اِحۡسَانًا وَّذِى
الۡقُرۡبٰى وَالۡيَتٰمٰى وَالۡمَسٰكِيۡنِ وَقُوۡلُوۡا لِلنَّاسِ
حُسۡنًا وَّاَقِيۡمُوا الصَّلٰوةَ وَاٰتُوا الزَّكٰوةَ ؕ ثُمَّ
تَوَلَّيۡتُمۡ اِلَّا قَلِيۡلًا مِّنۡكُمۡ وَاَنۡتُمۡ مُّعۡرِضُوۡنَ ﴿۸۳﴾

نہ ڄاڻندا آهن ڇا؟ تہ جيڪي لڪائيندا آهن ۽ جيڪي ظاهر ڪندا آهن سو الله ڄاڻندو آهي (٧٧) ۽ منجهانئن ڪي اڻ پڙهيا آهن جي ڪوڙن خيالن کان سواءِ ڪتاب کي ڪجهہ نہ ڄاڻندا آهن ۽ اُهي رڳو گمان ڪندا آهن (٧٨) . پوءِ اُنهن لاءِ ويل آهي جيڪي پنهنجو هٿراڌو ڪتاب لکندا آهن- وري (ماڻهن کي) چوندا آهن تہ هيءَ الله وٽان (آيو) آهي تہ جيئن اُن سان (دنيا جو) ٿورو مله وٺن. پوءِ جيڪي سندن هٿن لکيو تنهن سببان انهن لاءِ ويل آهي ۽ جيڪي ڪمائيندا آهن تنهن سببان (پڻ) اُنهن لاءِ ويل آهي (٧٩) . ۽ چون ٿا تہ باهہ ڳڻيا ڏينهن کان سواءِ اسان کي ڪڏهن نہ ڇهندي (اي پيغمبر ڪين) چؤ تہ الله وٽان اهڙو انجام ورتو اٿوَ ڇا؟ تہ الله پنهنجي انجام کي ڪڏهن نہ ڦيريندو يا الله تي اڻ ڄاتو (ڪوڙ) ڳالهائي رهيا آهيو؟(٨٠) . هائو، جن برائي ڪمائي ۽ سندن بڇڙائي کين ويڙهي ويئي سي دوزخي آهن- اُهي منجهس سدائين رهڻ وارا آهن (٨١) . ۽ جن ايمان آندو ۽ چڱا ڪم ڪيا سي بهشتي آهن اُهي منجهس سدائين رهڻ وارا آهن (٨٢) . ۽ جڏهن بني اسرائيلن کان انجام ورتو سون تہ الله کان سواءِ ٻئي ڪنهن جي عبادت نہ ڪريو ۽ ماءُ پيءُ ۽ مٽن ۽ يتيمن (ٻارن) ۽ مسڪينن سان چڱائي ڪريو ۽ ماڻهن سان مِٺو ڳالهايو ۽ نماز پڙهو ۽ زڪوات ڏيو. وري اوهان منجهان ٿورن کان سواءِ (سڀ) ڦري ويؤ ۽ اوهين منهن موڙيندڙ هيؤ (٨٣) .

وَاِذۡ اَخَذۡنَا مِيۡثَاقَكُمۡ لَا تَسۡفِكُوۡنَ دِمَآءَكُمۡ وَلَا تُخۡرِجُوۡنَ
اَنۡفُسَكُمۡ مِّنۡ دِيَارِكُمۡ ثُمَّ اَقۡرَرۡتُمۡ وَاَنۡتُمۡ تَشۡهَدُوۡنَ ﴿٨٤﴾
ثُمَّ اَنۡتُمۡ هٰٓؤُلَآءِ تَقۡتُلُوۡنَ اَنۡفُسَكُمۡ وَتُخۡرِجُوۡنَ فَرِيۡقًا مِّنۡكُمۡ
مِّنۡ دِيَارِهِمۡ تَظٰهَرُوۡنَ عَلَيۡهِمۡ بِالۡاِثۡمِ وَالۡعُدۡوَانِ ؕ وَاِنۡ
يَّاۡتُوۡكُمۡ اُسٰرٰى تُفٰدُوۡهُمۡ وَهُوَ مُحَرَّمٌ عَلَيۡكُمۡ اِخۡرَاجُهُمۡ ؕ
اَفَتُؤۡمِنُوۡنَ بِبَعۡضِ الۡكِتٰبِ وَتَكۡفُرُوۡنَ بِبَعۡضٍ ۚ فَمَا جَزَآءُ
مَنۡ يَّفۡعَلُ ذٰلِكَ مِنۡكُمۡ اِلَّا خِزۡىٌ فِى الۡحَيٰوةِ الدُّنۡيَا ۚ وَيَوۡمَ
الۡقِيٰمَةِ يُرَدُّوۡنَ اِلٰٓى اَشَدِّ الۡعَذَابِ ؕ وَمَا اللّٰهُ بِغَافِلٍ عَمَّا
تَعۡمَلُوۡنَ ﴿٨٥﴾ اُولٰٓئِكَ الَّذِيۡنَ اشۡتَرَوُا الۡحَيٰوةَ الدُّنۡيَا بِالۡاٰخِرَةِ ۫
فَلَا يُخَفَّفُ عَنۡهُمُ الۡعَذَابُ وَلَا هُمۡ يُنۡصَرُوۡنَ ﴿٨٦﴾ ع وَ
لَقَدۡ اٰتَيۡنَا مُوۡسَى الۡكِتٰبَ وَقَفَّيۡنَا مِنۡۢ بَعۡدِهٖ بِالرُّسُلِ ۫
وَاٰتَيۡنَا عِيۡسَى ابۡنَ مَرۡيَمَ الۡبَيِّنٰتِ وَاَيَّدۡنٰهُ بِرُوۡحِ الۡقُدُسِ ؕ
اَفَكُلَّمَا جَآءَكُمۡ رَسُوۡلٌۢ بِمَا لَا تَهۡوٰٓى اَنۡفُسُكُمُ اسۡتَكۡبَرۡتُمۡ ۚ
فَفَرِيۡقًا كَذَّبۡتُمۡ وَفَرِيۡقًا تَقۡتُلُوۡنَ ﴿٨٧﴾ وَقَالُوۡا قُلُوۡبُنَا غُلۡفٌ ؕ
بَلۡ لَّعَنَهُمُ اللّٰهُ بِكُفۡرِهِمۡ فَقَلِيۡلًا مَّا يُؤۡمِنُوۡنَ ﴿٨٨﴾

۽ جڏهن اوهان ڪان انجام ورتوسون ته پنهنجا خون نه ڪندؤ ۽ نڪي پنهنجيءَ قوم ڪي پنهنجن ديسن مان لڏائيندؤ پوءِ اقرار ڪيوَ ۽ (انجا) اوهين گواه آهيو (٨۴). (تنهن ڪان) پوءِ اوهين اهڙا ٿيا آهيو جو پنهنجيءَ قوم ڪي ڪهو ٿا ۽ پنهنجن مان هڪ ٽوليءَ تي ايذاءَ ۽ ڏاڍ ڪرڻ لاءِ (پاڻ ۾) هڪ ٻئي ڪي مدد ڏيئي ڪين سندن ديس مان لڏايو ٿا ۽ جيڪڏهن (ڪي) قيدي ٿي اوهان وٽ ايندا آهن ته سندن ڇٽي ڀري ڪين ڇڏائيندا آهيوحالانڪ اُهو سندن لوڏڻ اوهان تي حرام ٿيل آهي پوءِ ڇا لاءِ ڪي (حڪم) ڪتاب (توريت) جا مڃيندا آهيو ۽ ڪي نه مڃيندا آهيو پوءِ اوهان مان جيڪو اهڙو ڪم ڪري تنهن جي سزا دنيا جي حياتيءَ ۾ خواريءَ ڪان سواءِ ڪانه آهي ۽ قيامت جي ڏينهن سخت عذاب ڏانهن ورايا ويندا ۽ جيڪي ڪندا آهيو تنهن ڪان الله بي خبر نه آهي (٨٥). اهي اُهي آهن جن آخرت جي بدران دنيا جي حياتي خريد ڪئي پوءِ ڪانئن عذاب هلڪو نه ڪيو ويندو ۽ نڪي ڪين مدد ڏبي (٨٦). ۽ بي شڪ موسىٰ ڪي ڪتاب (توريت) ڏنوسون ۽ ڪانئس پوءِ (ٻيا) پيغمبر هڪ ٻئي پٺيان موڪلياسون ۽ عيسىٰ پٽ مريم جي ڪي چٽا معجزا ڏناسون ۽ ڪيس پاڪ روح سان مدد ڏني سون. پوءِ جڏهن به ڪنهن پيغمبر اوهان وٽ اُهي حڪم آندا ٿي، جن ڪي اوهان جي دلين نه ٿي گهريو تڏهن اوهان (ان جي مڃڻ ڪان ڇو) وڏائي ڪئي؟ پوءِ (پيغمبرن جي) هڪ ٽوليءَ ڪي ڪوڙو ڄاتوَ ۽ ٻيءَ ڪي ڪنوَ (٨٧). ۽ چون ٿا ته اسان جون دليون ڍڪيل آهن (نه،) بلڪ الله سندن ڪفر سببان مٿن لعنت ڪئي آهي پوءِ ٿورڙا ايمان آڻيندا (٨٨).

وَلَمَّا جَآءَهُمْ كِتٰبٌ مِّنْ عِنْدِ اللّٰهِ مُصَدِّقٌ لِّمَا مَعَهُمْ ۙ
وَكَانُوْا مِنْ قَبْلُ يَسْتَفْتِحُوْنَ عَلَى الَّذِيْنَ كَفَرُوْا ۚ فَلَمَّا
جَآءَهُمْ مَّا عَرَفُوْا كَفَرُوْا بِهٖ ۫ فَلَعْنَةُ اللّٰهِ عَلَى الْكٰفِرِيْنَ ﴿٨٩﴾
بِئْسَمَا اشْتَرَوْا بِهٖۤ اَنْفُسَهُمْ اَنْ يَّكْفُرُوْا بِمَاۤ اَنْزَلَ اللّٰهُ بَغْيًا
اَنْ يُّنَزِّلَ اللّٰهُ مِنْ فَضْلِهٖ عَلٰى مَنْ يَّشَآءُ مِنْ عِبَادِهٖ ۚ
فَبَآءُوْ بِغَضَبٍ عَلٰى غَضَبٍ ؕ وَلِلْكٰفِرِيْنَ عَذَابٌ
مُّهِيْنٌ ﴿٩٠﴾ وَاِذَا قِيْلَ لَهُمْ اٰمِنُوْا بِمَاۤ اَنْزَلَ اللّٰهُ قَالُوْا
نُؤْمِنُ بِمَاۤ اُنْزِلَ عَلَيْنَا وَيَكْفُرُوْنَ بِمَا وَرَآءَهٗ ۗ وَهُوَ
الْحَقُّ مُصَدِّقًا لِّمَا مَعَهُمْ ؕ قُلْ فَلِمَ تَقْتُلُوْنَ اَنْۢبِيَآءَ
اللّٰهِ مِنْ قَبْلُ اِنْ كُنْتُمْ مُّؤْمِنِيْنَ ﴿٩١﴾ وَلَقَدْ جَآءَكُمْ
مُّوْسٰى بِالْبَيِّنٰتِ ثُمَّ اتَّخَذْتُمُ الْعِجْلَ مِنْۢ بَعْدِهٖ وَاَنْتُمْ
ظٰلِمُوْنَ ﴿٩٢﴾ وَاِذْ اَخَذْنَا مِيْثَاقَكُمْ وَرَفَعْنَا فَوْقَكُمُ
الطُّوْرَ ؕ خُذُوْا مَاۤ اٰتَيْنٰكُمْ بِقُوَّةٍ وَّاسْمَعُوْا ؕ قَالُوْا سَمِعْنَا
وَعَصَيْنَا ۗ وَاُشْرِبُوْا فِیْ قُلُوْبِهِمُ الْعِجْلَ بِكُفْرِهِمْ ؕ
قُلْ بِئْسَمَا يَاْمُرُكُمْ بِهٖۤ اِيْمَانُكُمْ اِنْ كُنْتُمْ مُّؤْمِنِيْنَ ﴿٩٣﴾

۽ جڏهن الله وٽان ڪتاب (قرآن) اُنهيءَ (توريت) جو سچو ڪندڙ آين، جيڪو وٽن آهي ۽ (حقيقت ڪري قرآن جي لهڻ کان) اڳ ڪافرن تي سوڀ (ٿيڻ جون دعائون) گهرندا هئا۔ پوءِ جڏهن وٽن اهو آيو جنهن کي سڃاتائون ته ان جو انڪار ڪيائون پوءِ ڪافرن تي الله جي لعنت آهي (٨٩). اهو بڇڙو (سودو) آهي جنهن ۾ پاڻ ڏيئي، جيڪي الله (محمد ﷺ تي) لاٿو آهي تنهن جو نه مڃڻ، هن (ڳالهه) جي ساڙ ڪري ورتائون ته الله پنهنجن ٻانهن مان جنهن تي گهرندو آهي تنهن تي پنهنجيءَ ٻاجهه سان (ڪتاب ڇو) لاهيندو آهي. پوءِ (الله جي) ڏمر تي ڏمر هيٺ وريا ۽ ڪافرن لاءِ خوار ڪندڙ عذاب آهي (٩٠). ۽ جڏهن کين چئبو آهي ته جيڪو (قرآن) الله لاٿو تنهن کي مڃيو تڏهن چون ٿا ته جيڪو (توريت) اسان تي لٿل آهي تنهن کي مڃيندا آهيون ۽ جيڪي ان کان سواءِ آهي تنهن کي نه مڃيندا آهن ۽ (حقيقت ڪري) اُهو (قرآن) سچو آهي، جيڪو (توريت) وٽن آهي تنهن جو سچو ڪندڙ (بہ) آهي، (اي پيغمبر! کين) چؤ ته جيڪڏهن (توريت جا) مڃيندڙ آهيو ته الله جي پيغمبرن کي اڳ ڇو ڪُنو؟ (٩١). ۽ بيشڪ موسىٰ اوهان وٽ چٽا معجزا آندا وري ڪانئس پوءِ ڳابي کي (خدا ڪري) ورتو ۽ (ائين ڪرڻ سان) اوهين (پاڻ تي) ظلم ڪندڙ آهيو (٩٢). ۽ جڏهن اوهان کان انجام ورتوسون ۽ اوهان جي مٿان طور (جبل) کڙو ڪيوسون (چيوسون ته) جيڪو اوهان کي (توريت) ڏنوسين، سو سوگهو وٺو ۽ ٻڌو، تڏهن چيائون ته ٻڌوسون ۽ نه مڃيوسون ۽ اُنهن جي دلين ۾ سندن ڪفر سببان ڳابي جي پريت وڌي ويئي۔ (اي پيغمبر! کين) چؤ ته اوهان جو ايمان اوهان کي جنهن شيءِ جو حڪم ڪندو آهي سا بڇڙي آهي، جيڪڏهن اوهين (توريت جا) مڃيندڙ آهيو (٩٣).

قُلْ اِنْ كَانَتْ لَكُمُ الدَّارُ الْاٰخِرَةُ عِنْدَ اللّٰهِ خَالِصَةً مِّنْ
دُوْنِ النَّاسِ فَتَمَنَّوُا الْمَوْتَ اِنْ كُنْتُمْ صٰدِقِيْنَ ﴿٩٤﴾ وَ
لَنْ يَّتَمَنَّوْهُ اَبَدًاۢ بِمَا قَدَّمَتْ اَيْدِيْهِمْ ؕ وَاللّٰهُ عَلِيْمٌۢ
بِالظّٰلِمِيْنَ ﴿٩٥﴾ وَلَتَجِدَنَّهُمْ اَحْرَصَ النَّاسِ عَلٰى حَيٰوةٍ ۚۛ وَ
مِنَ الَّذِيْنَ اَشْرَكُوْا ۚۛ يَوَدُّ اَحَدُهُمْ لَوْ يُعَمَّرُ اَلْفَ سَنَةٍ ۚ وَ
مَا هُوَ بِمُزَحْزِحِهٖ مِنَ الْعَذَابِ اَنْ يُّعَمَّرَ ؕ وَاللّٰهُ بَصِيْرٌۢ بِمَا
يَعْمَلُوْنَ ﴿٩٦﴾ قُلْ مَنْ كَانَ عَدُوًّا لِّجِبْرِيْلَ فَاِنَّهٗ نَزَّلَهٗ
عَلٰى قَلْبِكَ بِاِذْنِ اللّٰهِ مُصَدِّقًا لِّمَا بَيْنَ يَدَيْهِ وَهُدًى
وَّبُشْرٰى لِلْمُؤْمِنِيْنَ ﴿٩٧﴾ مَنْ كَانَ عَدُوًّا لِّلّٰهِ وَمَلٰٓئِكَتِهٖ وَ
رُسُلِهٖ وَجِبْرِيْلَ وَمِيْكٰلَ فَاِنَّ اللّٰهَ عَدُوٌّ لِّلْكٰفِرِيْنَ ﴿٩٨﴾
وَلَقَدْ اَنْزَلْنَآ اِلَيْكَ اٰيٰتٍۢ بَيِّنٰتٍ ۚ وَمَا يَكْفُرُ بِهَآ اِلَّا
الْفٰسِقُوْنَ ﴿٩٩﴾ اَوَكُلَّمَا عٰهَدُوْا عَهْدًا نَّبَذَهٗ فَرِيْقٌ مِّنْهُمْ ؕ
بَلْ اَكْثَرُهُمْ لَا يُؤْمِنُوْنَ ﴿١٠٠﴾ وَلَمَّا جَآءَهُمْ رَسُوْلٌ مِّنْ عِنْدِ
اللّٰهِ مُصَدِّقٌ لِّمَا مَعَهُمْ نَبَذَ فَرِيْقٌ مِّنَ الَّذِيْنَ اُوْتُوا
الْكِتٰبَ ۙ كِتٰبَ اللّٰهِ وَرَآءَ ظُهُوْرِهِمْ كَاَنَّهُمْ لَا يَعْلَمُوْنَ ﴿١٠١﴾

(اي پيغمبر! کين) چؤ تہ جيڪڏهن آخرت جو ملڪ الله وٽ ٻين ماڻهن
کان سواءِ خاص اوهان لاءِ آهي تہ جيڪڏهن (پنهنجي چوڻ ۾) سچا
آهيو تہ موت گهرو (٩٤). ۽ جيڪي ڪرتوت سندن هٿن اڳي موڪليا
آهن تن سببان اُن (موت) کي ڪڏهن بہ نہ گهرندا ۽ الله ظالمن کي
(چڱيءَ طرح) ڄاڻندڙ آهي (٩٥). ۽ (اي پيغمبر!) اُنهن (يهودين) کي جيئڻ
تي (سڀني) ماڻهن ۽ مشرڪن کان وڌيڪ حرص وارو ضرور لهندين،
منجهائن هر هڪ گهرندو آهي تہ جيڪر هزار ورهہ جياريو وڃي ها، ۽ اُهو
(ايڏو جيئڻ) کيس عذاب کان پري ڪرڻ وارو نہ آهي- ۽ جيڪي
ڪندا آهن تنهنکي الله ڏسندڙ آهي (٩٦). (اي پيغمبر! کين) چؤ تہ جيڪو
جبرائيل جو ويري ٿيندو (سو الله جو ويري آهي) ڇو تہ جبرائيل قرآن کي الله
جي حڪم سان تنهنجيءَ دل تي لاٿو آهي، جيڪي کانئس اڳي آهي
تنهنکي سچو ڪندڙ آهي ۽ مؤمنن لاءِ هدايت ۽ خوشخبري آهي (٩٧).
جيڪو الله ۽ سندس ملائڪن ۽ سندس پيغمبرن ۽ جبرائيل ۽ ميڪائيل جو
ويري ٿيندو تہ بيشڪ الله (بہ اهڙن) ڪافرن جو ويري آهي (٩٨). ۽ (اي
پيغمبر!) بيشڪ توڏانهن صاف آيتون موڪليون سون، ۽ بي دينن کان
سواءِ ڪوبہ ان جو منڪر نہ ٿيندو (٩٩). جڏهن بہ ڪو انجام ٻڌائون ٿي
تہ اُن کي جو منجهائن هڪ ٽوليءَ ڀڄو ٿي؟ بلڪ منهجائن گهڻا ايمان نہ
آڻيندا آهن (١٠٠). ۽ جڏهن پيغمبر (محمد ﷺ) اُنهيءَ (يعني توريت) جو
سچو ڪندڙ جيڪو وٽن آهي، الله وٽان آين (تڏهن) جن کي ڪتاب
(توريت) ڏنو ويو تن مان هڪ ٽوليءَ الله جي ڪتاب کي پنهنجين پٺين
پويان اُڇليو ڄڻڪ اُهي ڄاڻندا ئي نہ آهن (١٠١).

وَاتَّبَعُوْا مَا تَتْلُوا الشَّيٰطِيْنُ عَلٰى مُلْكِ سُلَيْمٰنَ ۚ وَمَا
كَفَرَ سُلَيْمٰنُ وَلٰكِنَّ الشَّيٰطِيْنَ كَفَرُوْا يُعَلِّمُوْنَ النَّاسَ
السِّحْرَ ۗ وَمَاۤ اُنْزِلَ عَلَى الْمَلَكَيْنِ بِبَابِلَ هَارُوْتَ وَمَارُوْتَ ؕ
وَمَا يُعَلِّمٰنِ مِنْ اَحَدٍ حَتّٰى يَقُوْلَاۤ اِنَّمَا نَحْنُ فِتْنَةٌ فَلَا
تَكْفُرْ ؕ فَيَتَعَلَّمُوْنَ مِنْهُمَا مَا يُفَرِّقُوْنَ بِهٖ بَيْنَ الْمَرْءِ وَ
زَوْجِهٖ ؕ وَمَا هُمْ بِضَآرِّيْنَ بِهٖ مِنْ اَحَدٍ اِلَّا بِاِذْنِ اللّٰهِ ؕ
وَيَتَعَلَّمُوْنَ مَا يَضُرُّهُمْ وَلَا يَنْفَعُهُمْ ؕ وَلَقَدْ عَلِمُوْا
لَمَنِ اشْتَرٰىهُ مَا لَهٗ فِى الْاٰخِرَةِ مِنْ خَلَاقٍ ۛؕ وَلَبِئْسَ
مَا شَرَوْا بِهٖۤ اَنْفُسَهُمْ ؕ لَوْ كَانُوْا يَعْلَمُوْنَ ﴿۱۰۲﴾ وَلَوْ اَنَّهُمْ
اٰمَنُوْا وَاتَّقَوْا لَمَثُوْبَةٌ مِّنْ عِنْدِ اللّٰهِ خَيْرٌ ؕ لَوْ كَانُوْا
يَعْلَمُوْنَ ﴿۱۰۳﴾ يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا لَا تَقُوْلُوْا رَاعِنَا وَ
قُوْلُوا انْظُرْنَا وَاسْمَعُوْا ؕ وَلِلْكٰفِرِيْنَ عَذَابٌ اَلِيْمٌ ﴿۱۰۴﴾
مَا يَوَدُّ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا مِنْ اَهْلِ الْكِتٰبِ وَلَا الْمُشْرِكِيْنَ
اَنْ يُّنَزَّلَ عَلَيْكُمْ مِّنْ خَيْرٍ مِّنْ رَّبِّكُمْ ؕ وَاللّٰهُ يَخْتَصُّ
بِرَحْمَتِهٖ مَنْ يَّشَآءُ ؕ وَاللّٰهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيْمِ ﴿۱۰۵﴾

۽ اُهي (يهودي توريت جي پيروي ڇڏي) اهڙن (باطل علمن) جي پٺيان لڳا جيڪي سليمان جي ملڪ ۾ شيطان پڙهندا هئا، ۽ سليمان (جادوءَ ڪرڻ جو) ڪفر نہ ڪيو پر شيطانن ڪفر ڪيو جو ماڻهن کي جادو سيڪاربندا هئا ۽ پڻ (ان جي پٺيان پيا) جيڪي (اسماءَ الهيءَ جا اسرار) ٻن ملائڪن هاروت ۽ ماروت تي بابل (شهر) ۾ نازل ٿيا هئا، ۽ اهي ٻئي (اُنهن علمن مان) ڪجھ بہ ايسين ڪنهن هڪڙي کي نہ سيکاربندا هئا جيسين (هيءَ نہ) چوندا هئا تہ اسين رڳو آزمائش آهيون تنهن ڪري (اُن کي بيجا ڪم ۾ آڻي) ڪافر نہ ٿج . پوءِ ڪانئن اُهو سکندا هئا جنهن سان مڙس ۽ سندس زال جي وچ ۾ ڦيٽو وجهندا هئا ۽ اُهي ان سان ڪنهن هڪڙي کي الله جي حڪم کان سواءِ نقصان پهچائيندڙ نہ هئا ۽ جيڪا ڪين نقصان ڏيندي ۽ ڪين فائدو نہ ڏيندي سا سکندا هئا ۽ بيشڪ ڄاتائون ٿي تہ جنهن اُها ورتي تنهن کي آخرت ۾ ڪو نصيب نہ آهي ۽ جنهن سان پاڻ کي وڪيائون سا ضرور بڇڙي آهي. جيڪر ڄاڻن ها (تہ پاڻ پلين ها!) (١٠٢). ۽ جيڪڏهن اُهي (يهودي) ايمان آڻين ها ۽ پرهيزگار ٿجن ها تہ الله وٽان ضرور چڱو بدلو (ملين ها) جيڪڏهن ڄاڻن ها (١٠٣). اي ايمان وارؤ! (پيغمبر کي عرض ڪرڻ مهل) راعنا (جو لفظ) نہ چئو ۽ اُنظرنا (جو لفظ) چئو* ۽ (اُهو حڪم غور سان) ٻڌو ۽ ڪافرن لاءِ ڏکوئيندڙ عذاب آهي (١٠٤). نڪي ڪو اهل ڪتاب جي ڪافرن مان ۽ نڪي ڪو مشرڪن مان اوهان جي پالڻهار وٽان اوهان تي ڪنهن چڱائي جو لهڻ چاهيندو آهي ۽ الله پنهنجي ٻاجھ سان جنهن کي وڻيس تنهن کي چونڊيندو آهي. ۽ الله وڏي فضل وارو آهي (١٠٥).

---

* يهودي نبي ﷺ جي مجلس ۾ ڪا ڳالھ ٻڌي وري ان کي دهرائڻ لاءِ "راعنا" جو لفظ چوندا هئا، يعني: اسان جي رعايت ڪر، پر اهي بد نيتي سان زبان ڦيرائي "راعينا" يعني: اسان جو ڌنار يا بي سمجھ، چوندا هئا. تنهن ڪري مسلمانن کي اهڙي اکر استعمال ڪرڻ جي بدلي "انظرنا" يعني اسان تي نظر فرماءِ، چوڻ جو حڪم ڪيو ويو. (فتح الرحمان)

مَا نَنْسَخْ مِنْ اٰيَةٍ اَوْ نُنْسِهَا نَاْتِ بِخَيْرٍ مِّنْهَآ اَوْ مِثْلِهَا ؕ اَلَمْ
تَعْلَمْ اَنَّ اللّٰهَ عَلٰى كُلِّ شَىْءٍ قَدِيْرٌ ﴿١٠٦﴾ اَلَمْ تَعْلَمْ اَنَّ اللّٰهَ لَهٗ
مُلْكُ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ ؕ وَمَا لَكُمْ مِّنْ دُوْنِ اللّٰهِ مِنْ
وَّلِىٍّ وَّلَا نَصِيْرٍ ﴿١٠٧﴾ اَمْ تُرِيْدُوْنَ اَنْ تَسْـَٔلُوْا رَسُوْلَكُمْ كَمَا
سُئِلَ مُوْسٰى مِنْ قَبْلُ ؕ وَمَنْ يَّتَبَدَّلِ الْكُفْرَ بِالْاِيْمَانِ
فَقَدْ ضَلَّ سَوَآءَ السَّبِيْلِ ﴿١٠٨﴾ وَدَّ كَثِيْرٌ مِّنْ اَهْلِ الْكِتٰبِ
لَوْ يَرُدُّوْنَكُمْ مِّنْ بَعْدِ اِيْمَانِكُمْ كُفَّارًا ۚۖ حَسَدًا مِّنْ عِنْدِ
اَنْفُسِهِمْ مِّنْ بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُمُ الْحَقُّ ۚ فَاعْفُوْا
وَاصْفَحُوْا حَتّٰى يَاْتِىَ اللّٰهُ بِاَمْرِهٖ ؕ اِنَّ اللّٰهَ عَلٰى كُلِّ شَىْءٍ
قَدِيْرٌ ﴿١٠٩﴾ وَاَقِيْمُوا الصَّلٰوةَ وَاٰتُوا الزَّكٰوةَ ؕ وَمَا تُقَدِّمُوْا
لِاَنْفُسِكُمْ مِّنْ خَيْرٍ تَجِدُوْهُ عِنْدَ اللّٰهِ ؕ اِنَّ اللّٰهَ بِمَا تَعْمَلُوْنَ
بَصِيْرٌ ﴿١١٠﴾ وَقَالُوْا لَنْ يَّدْخُلَ الْجَنَّةَ اِلَّا مَنْ كَانَ هُوْدًا
اَوْ نَصٰرٰى ؕ تِلْكَ اَمَانِيُّهُمْ ؕ قُلْ هَاتُوْا بُرْهَانَكُمْ اِنْ كُنْتُمْ
صٰدِقِيْنَ ﴿١١١﴾ بَلٰى ۚ مَنْ اَسْلَمَ وَجْهَهٗ لِلّٰهِ وَهُوَ مُحْسِنٌ فَلَهٗٓ
اَجْرُهٗ عِنْدَ رَبِّهٖ ۪ وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُوْنَ ﴿١١٢﴾ ع

(اي پيغمبر) جي ڪا آيت منسوخ ڪندا آهيون يا (تنهنجيءَ دل تان) اُها وساريائيندا آهيون تہ اُنهيءَ ڪان چڱي يا ان جهڙي آڻيندا آهيون۔ نہ ڄاڻندو آهين ڇا؟ تہ الله سڀ ڪنهن شيءِ تي وسوارو آهي (١٠٦). (اي پيغمبر) نہ ڄاڻندو آهين ڇا؟ تہ آسمانن ۽ زمين جي بادشاهي الله جي آهي ۽ الله ڪانسواءِ اوهان جو نڪو سنڀاليندڙ ۽ نڪو مددگار آهي (١٠٧). (اي مسلمانؤ!) اوهين پنهنجي پيغمبر ڪان ائين سوال ڪرڻ چو ٿا گهرو؟ جيئن اڳ (يهودين) موسىٰ ڪان پڇيو هو۔ ۽ جيڪو ايمان کي ڪفر سان مٽائيندو سو بيشڪ سڌيءَ واٽ ڪان ڀلو (١٠٨). اهل ڪتاب مان گهڻا گهرندا آهن تہ جيڪر اوهان جي ايمان آڻڻ ڪان پوءِ بہ اوهان کي حسد سببان جو سندين دلين ۾ آهي، مٽن جو حق پڌرو ٿي چڪو آهي، ان ڪان پوءِ بہ موٽائي ڪافر ڪن پوءِ ايسين معاف ڪريو ۽ مڙي وڃو جيسين الله پنهنجو حڪم موڪلي، ڇو تہ الله سڀ ڪنهن شيءِ تي وسوارو آهي (١٠٩). ۽ (اي مسلمانؤ!) نماز پڙهو ۽ زڪوات ڏيو ۽ جيڪا چڱائي پاڻ لاءِ اڳي موڪليندؤ سا الله وٽ لهندؤ۔ بيشڪ جيڪي اوهين ڪندا آهيو تنهن کي الله ڏسندڙ آهي (١١٠). ۽ (يهودي ۽ نصارىٰ) چون ٿا تہ يهودين ۽ نصارن ڪان سواءِ بهشت ۾ ڪوئي نہ گهڙندو۔ اهي سندن سڌون آهن (اي پيغمبر! ڪين) چؤ تہ جيڪڏهن سچا آهيو تہ پنهنجو ڪو دليل آڻيو (١١١). هائو، جنهن پنهنجو منهن الله لاءِ نوڙايو ۽ اهو ڀلارو هوندو تنهن لاءِ سندس پالڻهار وٽ سندس اجر آهي ۽ نڪو ڪين ڀؤ آهي ۽ نڪي اُهي غمگين ٿيندا (١١٢).

وَقَالَتِ الْيَهُوْدُ لَيْسَتِ النَّصٰرٰى عَلٰى شَيْءٍ ۪ وَّقَالَتِ النَّصٰرٰى
لَيْسَتِ الْيَهُوْدُ عَلٰى شَيْءٍ ۙ وَّهُمْ يَتْلُوْنَ الْكِتٰبَ ؕ كَذٰلِكَ قَالَ
الَّذِيْنَ لَا يَعْلَمُوْنَ مِثْلَ قَوْلِهِمْ ۚ فَاللّٰهُ يَحْكُمُ بَيْنَهُمْ يَوْمَ
الْقِيٰمَةِ فِيْمَا كَانُوْا فِيْهِ يَخْتَلِفُوْنَ ﴿۱۱۳﴾ وَمَنْ اَظْلَمُ مِمَّنْ
مَّنَعَ مَسٰجِدَ اللّٰهِ اَنْ يُّذْكَرَ فِيْهَا اسْمُهٗ وَسَعٰى فِيْ خَرَابِهَا ؕ
اُولٰٓئِكَ مَا كَانَ لَهُمْ اَنْ يَّدْخُلُوْهَآ اِلَّا خَآئِفِيْنَ ؕ۬ لَهُمْ فِي
الدُّنْيَا خِزْيٌ وَّلَهُمْ فِي الْاٰخِرَةِ عَذَابٌ عَظِيْمٌ ﴿۱۱۴﴾ وَلِلّٰهِ الْمَشْرِقُ
وَالْمَغْرِبُ ۗ فَاَيْنَمَا تُوَلُّوْا فَثَمَّ وَجْهُ اللّٰهِ ؕ اِنَّ اللّٰهَ وَاسِعٌ
عَلِيْمٌ ﴿۱۱۵﴾ وَقَالُوا اتَّخَذَ اللّٰهُ وَلَدًا ۙ سُبْحٰنَهٗ ؕ بَلْ لَّهٗ مَا فِي السَّمٰوٰتِ
وَالْاَرْضِ ؕ كُلٌّ لَّهٗ قٰنِتُوْنَ ﴿۱۱۶﴾ بَدِيْعُ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ ؕ وَ
اِذَا قَضٰٓى اَمْرًا فَاِنَّمَا يَقُوْلُ لَهٗ كُنْ فَيَكُوْنُ ﴿۱۱۷﴾ وَقَالَ الَّذِيْنَ
لَا يَعْلَمُوْنَ لَوْلَا يُكَلِّمُنَا اللّٰهُ اَوْ تَاْتِيْنَآ اٰيَةٌ ؕ كَذٰلِكَ
قَالَ الَّذِيْنَ مِنْ قَبْلِهِمْ مِّثْلَ قَوْلِهِمْ ؕ تَشَابَهَتْ قُلُوْبُهُمْ ؕ
قَدْ بَيَّنَّا الْاٰيٰتِ لِقَوْمٍ يُّوْقِنُوْنَ ﴿۱۱۸﴾ اِنَّآ اَرْسَلْنٰكَ بِالْحَقِّ
بَشِيْرًا وَّنَذِيْرًا ۙ وَّلَا تُسْـَٔلُ عَنْ اَصْحٰبِ الْجَحِيْمِ ﴿۱۱۹﴾

۽ يهودي چون ٿا ته نصاريٰ ڪنهن دين تي نه آهن ۽ نصاريٰ چون ٿا ته يهودي ڪنهن دين تي نه آهن ۽ (حقيقت ڪري) اُهي ڪتاب (توريت ۽ انجيل) پڙهندا آهن. اهڙيءَ طرح جيڪي نه ڄاڻندا آهن سي (به) سندن چوڻ وانگر چوندا آهن. پوءِ الله قيامت جي ڏينهن سندن وچ ۾ جنهن (ڳالهه) بابت جهڳڙو ڪندا هئا تنهن جو فيصلو ڪندو (١١٣). ۽ ڪير اُن کان وڌيڪ ظالم آهي؟ جنهن الله جي مسجدين ۾ سندس نالي ياد ڪرڻ کان جهليو ۽ انهن (مسجدين) جي ڊاهڻ ۾ ڪوشش ڪيائين، اهڙن کي انهن (مسجدين) ۾ ڊڄندڙ ٿي گهڙڻ ڌاران (ٻيءَ طرح گهڙڻ) نه جڳائيندو آهي اُنهن لاءِ دنيا ۾ خواري آهي ۽ اُنهن لاءِ آخرت ۾ وڏو عذاب آهي (١١٤). ۽ اوڀر ۽ اولهه الله جو آهي پوءِ جيڏانهن پنهنجي منهن کي ڦيرايو تيڏانهن الله جي ذات آهي، بيشڪ الله (مهربانيءَ ۾) ڪشادگيءَ وارو ڄاڻندڙ آهي (١١٥). ۽ (ڪافر) چون ٿا ته الله (پنهنجي لاءِ) اولاد ورتو آهي (نه،) اُهو ته پاڪ آهي بلڪ جيڪي آسمانن ۽ زمين ۾ آهي سو سندس (مِلڪ) آهي سڀئي سندس فرمانبردار آهن (١١٦). آسمانن ۽ زمين جو نئين سر بڻائيندڙ آهي ۽ جڏهن ڪوئي ڪم ڪندو آهي تڏهن اُن کي رڳو چوندو آهي ته ٿيءُ، ته ٿي پوندو آهي (١١٧). ۽ جيڪي نه ڄاڻندا آهن سي چوندا آهن ته الله اسان سان ڇو نه ڳالهائيندو آهي يا ڪا نشاني اسان وٽ ڇو نه ايندي آهي؟ اهڙي طرح جيڪي کانئن اڳ هئا تن سندن چوڻ وانگر چيو. سندين دليون هڪ جهڙيون آهن. بيشڪ اسان اُنهيءَ قوم لاءِ نشانيون بيان ڪيون آهن جيڪي يقين رکندا آهن (١١٨). (اي پيغمبر!) بيشڪ اسان توکي سچ سان خوش خبري ڏيندڙ ۽ ڊيڄاريندڙ ڪري موڪليو ۽ (تون) دوزخين بابت نه پڇبين (١١٩).

وَلَنْ تَرْضٰى عَنْكَ الْيَهُوْدُ وَلَا النَّصٰرٰى حَتّٰى تَتَّبِعَ مِلَّتَهُمْ ؕ
قُلْ اِنَّ هُدَى اللّٰهِ هُوَ الْهُدٰى ؕ وَلَئِنِ اتَّبَعْتَ اَهْوَآءَهُمْ بَعْدَ
الَّذِیْ جَآءَكَ مِنَ الْعِلْمِ ۙ مَا لَكَ مِنَ اللّٰهِ مِنْ وَّلِیٍّ وَّلَا نَصِیْرٍ ﴿۱۲۰﴾
اَلَّذِیْنَ اٰتَیْنٰهُمُ الْكِتٰبَ یَتْلُوْنَهٗ حَقَّ تِلَاوَتِهٖ ؕ اُولٰٓئِكَ یُؤْمِنُوْنَ
بِهٖ ؕ وَمَنْ یَّكْفُرْ بِهٖ فَاُولٰٓئِكَ هُمُ الْخٰسِرُوْنَ ﴿۱۲۱﴾ یٰبَنِیْٓ اِسْرَآءِیْلَ
اذْكُرُوْا نِعْمَتِیَ الَّتِیْٓ اَنْعَمْتُ عَلَیْكُمْ وَاَنِّیْ فَضَّلْتُكُمْ عَلَی الْعٰلَمِیْنَ ﴿۱۲۲﴾
وَاتَّقُوْا یَوْمًا لَّا تَجْزِیْ نَفْسٌ عَنْ نَّفْسٍ شَیْـًٔا وَّلَا یُقْبَلُ مِنْهَا
عَدْلٌ وَّلَا تَنْفَعُهَا شَفَاعَةٌ وَّلَا هُمْ یُنْصَرُوْنَ ﴿۱۲۳﴾ وَاِذِ ابْتَلٰٓی
اِبْرٰهٖمَ رَبُّهٗ بِكَلِمٰتٍ فَاَتَمَّهُنَّ ؕ قَالَ اِنِّیْ جَاعِلُكَ لِلنَّاسِ اِمَامًا ؕ
قَالَ وَمِنْ ذُرِّیَّتِیْ ؕ قَالَ لَا یَنَالُ عَهْدِی الظّٰلِمِیْنَ ﴿۱۲۴﴾ وَاِذْ جَعَلْنَا
الْبَیْتَ مَثَابَةً لِّلنَّاسِ وَاَمْنًا ؕ وَاتَّخِذُوْا مِنْ مَّقَامِ اِبْرٰهٖمَ مُصَلًّی ؕ وَعَهِدْنَآ
اِلٰٓی اِبْرٰهٖمَ وَاِسْمٰعِیْلَ اَنْ طَهِّرَا بَیْتِیَ لِلطَّآئِفِیْنَ وَالْعٰكِفِیْنَ وَالرُّكَّعِ
السُّجُوْدِ ﴿۱۲۵﴾ وَاِذْ قَالَ اِبْرٰهٖمُ رَبِّ اجْعَلْ هٰذَا بَلَدًا اٰمِنًا وَّارْزُقْ
اَهْلَهٗ مِنَ الثَّمَرٰتِ مَنْ اٰمَنَ مِنْهُمْ بِاللّٰهِ وَالْیَوْمِ الْاٰخِرِ ؕ قَالَ وَمَنْ
كَفَرَ فَاُمَتِّعُهٗ قَلِیْلًا ثُمَّ اَضْطَرُّهٗۤ اِلٰی عَذَابِ النَّارِ ؕ وَبِئْسَ الْمَصِیْرُ ﴿۱۲۶﴾

۽ (اي پيغمبر!) يهودي ايسين توڪان ڪڏهن راضي نہ ٿيندا ۽ نڪي نصاريٰ، جيسين تون سندن دين جي تابعداري ڪرين (ڪين) چؤ تہ الله جي هدايت اها (اسلام جي) هدايت آهي، ۽ (اي پيغمبر!) تو وٽ جو علم آيو آهي تنهن کان پوءِ بہ جيڪڏهن (تون) سندن سڌن جي تابعداري ڪندين تہ تو لاءِ الله وٽان نڪو سنڀاليندڙ ۽ نڪو مددگار ٿيندو (١٢٠). جن کي ڪتاب ڏنوسون سي اُن کي اهڙيءَ طرح پڙهندا آهن جهڙو سندس پڙهڻ جو حق آهي- اهي اُن کي مڃيندا آهن- ۽ جيڪي اُن کي نہ مڃيندا سي ئي گهاٽي وارا آهن (١٢١). اي بني اسرائيلؤ! اُهي منهنجا ڳڻ ياد ڪريو جيڪي مون اوهان تي ڪيا ۽ مون جهان (وارن) تي اوهان کي سڳورو ڪيو (١٢٢). ۽ اُنهيءَ ڏينهن کان ڊڄو جنهن ۾ ڪو جيءُ ڪنهن جيءَ کان ڪجھ بہ ٽاري نہ سگهندو ۽ نڪي ڪانئس ڪو بدلو قبول ڪبو ۽ نڪي ڪيس ڪا پارت نفعو ڏيندي ۽ نڪي ڪين مدد ڏبي (١٢٣). ۽ جڏهن ابراهيم کي سندس پالڻھار ڪن ڳالهين سان پرکيو پوءِ اُهي پوريون ڪيائين- (۽ الله) فرمايو تہ آءٌ توکي ماڻهن لاءِ امام مقرر ڪرڻ وارو آهيان (تڏهن ابراهيم) چيو تہ منهنجي اولاد مان بہ (امام ڪر. الله) فرمايو تہ ظالمن کي (اِهو) منهنجو انجام نہ پهچندو (١٢٤). ۽ جڏهن بيت الله کي ماڻهن جي موٽڻ جو ماڳ ۽ اَمن جو هنڌ مقرر ڪيوسون ۽ (هن اُمت کي حڪم ڪيوسون تہ) مقام ابراهيم کي (بہ) نماز پڙهڻ جي جاءِ ڪريو ۽ ابراهيم ۽ اسماعيل کي وصيت ڪئي سون تہ منهنجي گهر کي طواف ڪندڙن ۽ اعتڪاف وارن ۽ رڪوع (۽) سجدي ڪندڙن لاءِ پاڪ رکو (١٢٥). ۽ جڏهن ابراهيم چيو تہ اي منهنجا پالڻھار! هن (مڪي) کي امن جو شهر ڪر ۽ سندس رهندڙن مان اُنهن کي ميون جي روزي ڏي جيڪي منجهانئن الله ۽ قيامت جي ڏينهن کي مڃين- (تڏهن الله) فرمايو تہ جنهن نہ مڃيو (تنهن کي بہ)، پوءِ اُن کي (حياتيءَ جا) ٿورڙا ڏينهن آسودو ڪندس وري کيس باه جي عذاب ڏانهن بي وس ڪندس- ۽ اُها بڇڙي جاءِ آهي (١٢٦).

وَاِذْ يَرْفَعُ اِبْرٰهٖمُ الْقَوَاعِدَ مِنَ الْبَيْتِ وَاِسْمٰعِيْلُ ؕ رَبَّنَا تَقَبَّلْ مِنَّا ؕ
اِنَّكَ اَنْتَ السَّمِيْعُ الْعَلِيْمُ ﴿۱۲۷﴾ رَبَّنَا وَاجْعَلْنَا مُسْلِمَيْنِ لَكَ وَ
مِنْ ذُرِّيَّتِنَاۤ اُمَّةً مُّسْلِمَةً لَّكَ ۪ وَاَرِنَا مَنَاسِكَنَا وَتُبْ عَلَيْنَا ۚ
اِنَّكَ اَنْتَ التَّوَّابُ الرَّحِيْمُ ﴿۱۲۸﴾ رَبَّنَا وَابْعَثْ فِيْهِمْ رَسُوْلًا
مِّنْهُمْ يَتْلُوْا عَلَيْهِمْ اٰيٰتِكَ وَيُعَلِّمُهُمُ الْكِتٰبَ وَالْحِكْمَةَ وَ
يُزَكِّيْهِمْ ؕ اِنَّكَ اَنْتَ الْعَزِيْزُ الْحَكِيْمُ ﴿۱۲۹﴾ وَمَنْ يَّرْغَبُ عَنْ مِّلَّةِ
اِبْرٰهٖمَ اِلَّا مَنْ سَفِهَ نَفْسَهٗ ؕ وَلَقَدِ اصْطَفَيْنٰهُ فِي الدُّنْيَا ۚ
وَاِنَّهٗ فِي الْاٰخِرَةِ لَمِنَ الصّٰلِحِيْنَ ﴿۱۳۰﴾ اِذْ قَالَ لَهٗ رَبُّهٗۤ اَسْلِمْ ۙ
قَالَ اَسْلَمْتُ لِرَبِّ الْعٰلَمِيْنَ ﴿۱۳۱﴾ وَوَصّٰى بِهَاۤ اِبْرٰهٖمُ بَنِيْهِ وَ
يَعْقُوْبُ ؕ يٰبَنِيَّ اِنَّ اللّٰهَ اصْطَفٰى لَكُمُ الدِّيْنَ فَلَا تَمُوْتُنَّ اِلَّا
وَاَنْتُمْ مُّسْلِمُوْنَ ﴿۱۳۲﴾ اَمْ كُنْتُمْ شُهَدَآءَ اِذْ حَضَرَ يَعْقُوْبَ
الْمَوْتُ ۙ اِذْ قَالَ لِبَنِيْهِ مَا تَعْبُدُوْنَ مِنْ بَعْدِيْ ؕ قَالُوْا نَعْبُدُ
اِلٰهَكَ وَاِلٰهَ اٰبَآئِكَ اِبْرٰهٖمَ وَاِسْمٰعِيْلَ وَاِسْحٰقَ اِلٰهًا وَّاحِدًا ۚۖ
وَّنَحْنُ لَهٗ مُسْلِمُوْنَ ﴿۱۳۳﴾ تِلْكَ اُمَّةٌ قَدْ خَلَتْ ۚ لَهَا مَا كَسَبَتْ
وَلَكُمْ مَّا كَسَبْتُمْ ۚ وَلَا تُسْـَٔلُوْنَ عَمَّا كَانُوْا يَعْمَلُوْنَ ﴿۱۳۴﴾

۽ جڏھن ابراھيم ۽ اسماعيل بيت (الله) جا بنياد اوساريندا ھئا (تڏھن چوندا ھئا ت) اي اسان جا پالڻھار (ھيءُ پورھيو) اسان کان قبول ڪر. ڇو ت تون ئي ٻڌندڙ ڄاڻندڙ آھين (١٢٧). ۽ اي اسان جا پالڻھار! اسان کي پنھنجو فرمانبردار ڪر ۽ اسان جي اولاد مان (ب) ھڪ ٽوليءَ کي پنھنجو فرمانبردار ڪر ۽ اسان کي اسان جي حج جا ارڪان سيکار ۽ اسان جون (خطائون) معاف ڪر، بيشڪ تون ئي وڏو معافي ڪندڙ مھربان آھين (١٢٨). ۽ اي اسان جا پالڻھار! منجھائن ھڪ پيغمبر منجھن موڪل جو تنھنجون آيتون مٿن پڙھي ۽ کين ڪتاب ۽ حڪمت سيکاري ۽ کين سڌاري. بيشڪ تون ئي غالب حڪمت وارو آھين (١٢٩). ۽ جنھن پاڻ کي بي سمجھ ڪيو تنھن کان سواءِ (ٻيو) ڪير ابراھيم جي دين کان منھن موڙيندو؟ ۽ بي شڪ کيس دنيا ۾ چونڊيوسون، ۽ اھو آخرت ۾ ضرور ڀلارن مان آھي (١٣٠). جڏھن کيس سندس پالڻھار چيو ت منھنجا حڪم مڃ! (تڏھن) چيائين ت جھانن جي پالڻھار جا (سڀ) حڪم مڃيم (١٣١). ۽ ابراھيم ۽ يعقوب پنھنجن پٽن کي ان (ڳالھ) جي وصيت ڪئي ت اي منھنجي اولاد! الله (ھن) دين کي اوھان لاءِ چونڊيو آھي پوءِ اوھين مسلمان ھجڻ کان سواءِ ن مرجو (١٣٢). (اي ڪتاب وارؤ) اوھين (تڏھن) حاضر ھيؤ ڇا؟ جڏھن يعقوب کي موت ويجھو ٿيو جڏھن پنھنجن پٽن کي چيائين ت مون کان پوءِ ڪنھن جي عبادت ڪندؤ؟ (تڏھن) چيائون ت تنھنجي خدا ۽ تنھنجي ٻيءُ ڏاڏي ابراھيم ۽ اسماعيل ۽ اسحاق جي خدا جي، جو اڪيلو خدا آھي، عبادت ڪنداسون. ۽ اسين سندس حڪم مڃيندڙ آھيون (١٣٣). اِھا ٽولي بيشڪ گذري ويئي آھي، جيڪي اُنھن ڪمايو سو اُنھن لاءِ آھي ۽ جيڪي اوھان ڪمايو سو اوھان لاءِ آھي. ۽ جيڪي (اُھي) ڪندا ھئا تنھن بابت اوھين ن پڇبؤ (١٣٤).

وَقَالُوْا كُوْنُوْا هُوْدًا اَوْ نَصٰرٰى تَهْتَدُوْا ؕ قُلْ بَلْ مِلَّةَ اِبْرٰهٖمَ
حَنِيْفًا ؕ وَمَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِيْنَ ﴿۱۳۵﴾ قُوْلُوْۤا اٰمَنَّا بِاللّٰهِ وَمَاۤ اُنْزِلَ
اِلَيْنَا وَمَاۤ اُنْزِلَ اِلٰۤى اِبْرٰهٖمَ وَاِسْمٰعِيْلَ وَاِسْحٰقَ وَيَعْقُوْبَ وَ
الْاَسْبَاطِ وَمَاۤ اُوْتِىَ مُوْسٰى وَعِيْسٰى وَمَاۤ اُوْتِىَ النَّبِيُّوْنَ مِنْ
رَّبِّهِمْ ۚ لَا نُفَرِّقُ بَيْنَ اَحَدٍ مِّنْهُمْ ۖ وَنَحْنُ لَهٗ مُسْلِمُوْنَ ﴿۱۳۶﴾ فَاِنْ
اٰمَنُوْا بِمِثْلِ مَاۤ اٰمَنْتُمْ بِهٖ فَقَدِ اهْتَدَوْا ۚ وَاِنْ تَوَلَّوْا فَاِنَّمَا
هُمْ فِىْ شِقَاقٍ ۚ فَسَيَكْفِيْكَهُمُ اللّٰهُ ۚ وَهُوَ السَّمِيْعُ الْعَلِيْمُ ﴿۱۳۷﴾ ؕ
صِبْغَةَ اللّٰهِ ۚ وَمَنْ اَحْسَنُ مِنَ اللّٰهِ صِبْغَةً ۫ وَّنَحْنُ لَهٗ
عٰبِدُوْنَ ﴿۱۳۸﴾ قُلْ اَتُحَآجُّوْنَنَا فِى اللّٰهِ وَهُوَ رَبُّنَا وَرَبُّكُمْ ۚ وَلَنَاۤ
اَعْمَالُنَا وَلَكُمْ اَعْمَالُكُمْ ۚ وَنَحْنُ لَهٗ مُخْلِصُوْنَ ﴿۱۳۹﴾ ۙ اَمْ تَقُوْلُوْنَ
اِنَّ اِبْرٰهٖمَ وَاِسْمٰعِيْلَ وَاِسْحٰقَ وَيَعْقُوْبَ وَالْاَسْبَاطَ كَانُوْا
هُوْدًا اَوْ نَصٰرٰى ؕ قُلْ ءَاَنْتُمْ اَعْلَمُ اَمِ اللّٰهُ ؕ وَمَنْ اَظْلَمُ
مِمَّنْ كَتَمَ شَهَادَةً عِنْدَهٗ مِنَ اللّٰهِ ؕ وَمَا اللّٰهُ بِغَافِلٍ
عَمَّا تَعْمَلُوْنَ ﴿۱۴۰﴾ تِلْكَ اُمَّةٌ قَدْ خَلَتْ ۚ لَهَا مَا كَسَبَتْ وَلَكُمْ
مَّا كَسَبْتُمْ ۚ وَلَا تُسْـَٔلُوْنَ عَمَّا كَانُوْا يَعْمَلُوْنَ ﴿۱۴۱﴾ ع

۽ (ڪتاب وارا مسلمانن کي) چون ٿا ته يهودي يا نصاريٰ ٿيو ته هدايت وارا ٿيندؤ، (اي پيغمبر! ڪين) چؤ ته اسين ابراهيم حنيف (هڪ طرفي) جي دين جا تابعدار آهيون ۽ اُهو مشرڪن مان نه هو (١٣٥). (ڪين) چئو ته اسين الله کي مڃيون ٿا. ۽ (پڻ) جيڪو (قرآن) اسان ڏانهن لاٿو ويو آهي، ۽ جيڪي (صحيفا) ابراهيم ۽ اسماعيل ۽ اسحاق ۽ يعقوب ۽ يعقوب جي اولاد ڏانهن لاٿا ويا آهن، ۽ جيڪي موسىٰ ۽ عيسىٰ کي ڏنو ويو ۽ جيڪي ٻين پيغمبرن کي سندن پالڻهار کان ڏنو ويو، تنهن (سڀ) کي (مڃيون ٿا) منجهائن ڪنهن هڪ جي وچ ۾ فرق نه ٿا پايون ۽ اسين اُن (هڪ الله) کي مڃيندڙ آهيون (١٣٦). پوءِ جيڪڏهن الله کي اوهان جي مڃڻ جهڙو مڃين ته بيشڪ هدايت وارا ٿيندا، ۽ جيڪڏهن ڦرندا ته اُهي جهڳڙي ۾ ئي پوندا، پوءِ سگهو الله توکي اُنهن (جي شر) کان ڪافي ٿيندو، ۽ اُهو ٻڌندڙ ڄاڻندڙ آهي (١٣٧). الله (پنهنجي دين جي رنگ سان اسان کي) رڱيو آهي ۽ رڱڻ ۾ الله کان وڌيڪ چڱو ڪير آهي؟ ۽ اسين سندس عبادت ڪندڙ آهيون (١٣٨). (اي پيغمبر ڪين) چؤ ته الله (جي دين) بابت اسان سان تڪرار ڪريو ٿا ڇا؟ ۽ (حقيقت ڪري) اُهو اسان جو پالڻهار ۽ اوهان جو (بہ) پالڻهار آهي، ۽ اسان لاءِ اسان جا عمل ۽ اوهان لاءِ اوهان جا ڪرتوت آهن، ۽ اسين سندس مخلص ٻانها آهيون (١٣٩). يا چئو ٿا ته ابراهيم ۽ اسماعيل ۽ اسحاق ۽ يعقوب ۽ يعقوب جو اولاد يهودي يا نصاريٰ هئا؟ (اي پيغمبر ڪين) چؤ ته اوهين وڌيڪ ڄاڻندڙ آهيو يا الله (وڌيڪ ڄاڻندڙ آهي)؟- ۽ جيڪو اهڙي شاهدي لڪائي جا الله طرفان وٽس هجي تنهن کان وڌيڪ ظالم ڪير آهي؟ ۽ جيڪي ڪندا آهيو تنهن کان الله بي خبر نه آهي (١٤٠). اِها ٽولي بي شڪ گذري ويئي، جيڪي ڪمايائون سو اُنهن لاءِ آهي ۽ جيڪي اوهان ڪمايو سو اوهان لاءِ آهي ۽ جيڪي (اُهي) ڪندا هئا تنهن بابت (اوهين) نه پڇيا ويندؤ (١٤١).

سَيَقُوْلُ السُّفَهَآءُ مِنَ النَّاسِ مَا وَلّٰىهُمْ عَنْ قِبْلَتِهِمُ
الَّتِيْ كَانُوْا عَلَيْهَا ۭ قُلْ لِّلّٰهِ الْمَشْرِقُ وَالْمَغْرِبُ ۭ يَهْدِيْ مَنْ يَّشَآءُ
اِلٰى صِرَاطٍ مُّسْتَقِيْمٍ ﴿۱۴۲﴾ وَكَذٰلِكَ جَعَلْنٰكُمْ اُمَّةً وَّسَطًا لِّتَكُوْنُوْا شُهَدَآءَ
عَلَى النَّاسِ وَيَكُوْنَ الرَّسُوْلُ عَلَيْكُمْ شَهِيْدًا ۭ وَمَا جَعَلْنَا الْقِبْلَةَ الَّتِيْ
كُنْتَ عَلَيْهَآ اِلَّا لِنَعْلَمَ مَنْ يَّتَّبِعُ الرَّسُوْلَ مِمَّنْ يَّنْقَلِبُ عَلٰي عَقِبَيْهِ ۭ
وَاِنْ كَانَتْ لَكَبِيْرَةً اِلَّا عَلَى الَّذِيْنَ هَدَى اللّٰهُ ۭ وَمَا كَانَ اللّٰهُ
لِيُضِيْعَ اِيْمَانَكُمْ ۭ اِنَّ اللّٰهَ بِالنَّاسِ لَرَءُوْفٌ رَّحِيْمٌ ﴿۱۴۳﴾ قَدْ نَرٰى تَقَلُّبَ
وَجْهِكَ فِي السَّمَآءِ ۚ فَلَنُوَلِّيَنَّكَ قِبْلَةً تَرْضٰىهَا ۠ فَوَلِّ وَجْهَكَ شَطْرَ
الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ ۭ وَحَيْثُ مَا كُنْتُمْ فَوَلُّوْا وُجُوْهَكُمْ شَطْرَهٗ ۭ وَاِنَّ الَّذِيْنَ
اُوْتُوا الْكِتٰبَ لَيَعْلَمُوْنَ اَنَّهُ الْحَقُّ مِنْ رَّبِّهِمْ ۭ وَمَا اللّٰهُ بِغَافِلٍ عَمَّا
يَعْمَلُوْنَ ﴿۱۴۴﴾ وَلَىِٕنْ اَتَيْتَ الَّذِيْنَ اُوْتُوا الْكِتٰبَ بِكُلِّ اٰيَةٍ مَّا تَبِعُوْا
قِبْلَتَكَ ۚ وَمَآ اَنْتَ بِتَابِعٍ قِبْلَتَهُمْ ۚ وَمَا بَعْضُهُمْ بِتَابِعٍ قِبْلَةَ بَعْضٍ ۭ
وَلَىِٕنِ اتَّبَعْتَ اَهْوَآءَهُمْ مِّنْۢ بَعْدِ مَا جَآءَكَ مِنَ الْعِلْمِ ۙ اِنَّكَ
اِذًا لَّمِنَ الظّٰلِمِيْنَ ﴿۱۴۵﴾ اَلَّذِيْنَ اٰتَيْنٰهُمُ الْكِتٰبَ يَعْرِفُوْنَهٗ كَمَا يَعْرِفُوْنَ
اَبْنَآءَهُمْ ۭ وَاِنَّ فَرِيْقًا مِّنْهُمْ لَيَكْتُمُوْنَ الْحَقَّ وَهُمْ يَعْلَمُوْنَ ﴿۱۴۶﴾

ماڻهن منجهان ڪي بي سمجهه سگهو چوندا تہ انهن (مسلمانن) کي سندن اُن قبلي جنهن ڏي (نماز پڙهندا) هئا تنهن کان ڪهڙيءَ ڳالهہ ڦيرايو؟ (اي پيغمبر! کين) چؤ تہ اوڀر ۽ اولهہ الله جو آهي جنهن کي گهرندو آهي تنهن کي سڌي واٽ ڏيکاريندو آهي (١٤٢). ۽ (جهڙي طرح اوهان جو قبلو ڀلو ڪيوسين) اهڙيءَ طرح اوهان کي ڀلي امت ڪيو سون تہ ماڻهن تي شاهد هجو ۽ پيغمبر (محمد ﷺ) اوهان تي شاهد هجي، ۽ (اي پيغمبر) جنهن (طرف) تي (اڳي) هئين تنهن کي قبلو مقرر نہ ڪيو هيوسون مگر هن لاءِ تہ جيڪو پيغمبر جي پٺيان لڳي تنهن کي اُنهيءَ کان نکيڙيون جيڪو پنهنجين کڙين (ڀر پوءِ) تي ڦري ۽ بيشڪ (اهو) جن کي الله هدايت ڪئي تن کان سواءِ (ٻين تي) ضرور ڏکيو آهي ۽ الله جو شان اهو نہ آهي جو اوهان جي ايمان کي وڃائي، ڇو تہ الله ماڻهن سان يقيناً شفقت ڪندڙ مهربان آهي (١٤٣). (اي پيغمبر!) آسمان ڏانهن تنهنجو (هر هر) منهن ڦيرائڻ بيشڪ ڏسون ٿا، پوءِ جنهن قبلي کي پسند ڪرين ٿو (اوڏاهين) توکي ضرور ڦيرائينداسون پوءِ (اي پيغمبر) پنهنجي منهن کي تعظيم واريءَ مسجد (حرام) ڏانهن ڦيراءِ۔ ۽ (اي مسلمانؤ!) اوهين جتي هجو اتي پنهنجا منهن اوڏانهن ڦيرايو۔ ۽ جن کي ڪتاب ڏنو ويو آهي سي ضرور ڄاڻن ٿا تہ اهو (ڦيرائڻ) سندن پالڻهار وٽان بلڪل حق آهي۔ ۽ جيڪي ڪندا آهن تنهن کان الله بي خبر نہ آهي (١٤٤). ۽ (قسم آهي) تہ جن کي ڪتاب ڏنو ويو آهي تن وٽ جيڪڏهن (تون) سڀ دليل آڻين تہ (بہ) تنهنجي قبلي جي تابعداري نہ ڪندا، ۽ نکي تون سندن قبلي جي تابعداري ڪندڙ آهين، ۽ نکي انهن مان ڪي ڪن جي قبلي جي تابعداري ڪندڙ آهن۔ ۽ (قسم آهي) تہ ان کان پوءِ جو تو وٽ علم آيو جيڪڏهن سندن سڌن جي تابعداري ڪندين تہ تون اُن مهل ظالمن مان ٿيندين (١٤٥). جن کي ڪتاب (توريت) ڏنوسون سي اُن کي اِئين سڃاڻندا آهن جيئن پنهنجن پٽن کي سڃاڻندا آهن۔ ۽ منجهانئن هڪ ٽولي ڄاڻ هوندي (بہ) بيشڪ حق کي لڪائيندي آهي (١٤٦).

اَلْحَقُّ مِنْ رَّبِّكَ فَلَا تَكُوْنَنَّ مِنَ الْمُمْتَرِيْنَ ﴿۱۴۷﴾ وَلِكُلٍّ وِّجْهَةٌ هُوَ
مُوَلِّيْهَا فَاسْتَبِقُوا الْخَيْرٰتِ ؕ اَيْنَ مَا تَكُوْنُوْا يَاْتِ بِكُمُ اللّٰهُ جَمِيْعًا ؕ
اِنَّ اللّٰهَ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيْرٌ ﴿۱۴۸﴾ وَمِنْ حَيْثُ خَرَجْتَ فَوَلِّ وَجْهَكَ
شَطْرَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ ؕ وَاِنَّهٗ لَلْحَقُّ مِنْ رَّبِّكَ ؕ وَمَا اللّٰهُ بِغَافِلٍ عَمَّا
تَعْمَلُوْنَ ﴿۱۴۹﴾ وَمِنْ حَيْثُ خَرَجْتَ فَوَلِّ وَجْهَكَ شَطْرَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ ؕ
وَحَيْثُ مَا كُنْتُمْ فَوَلُّوْا وُجُوْهَكُمْ شَطْرَهٗ ۙ لِئَلَّا يَكُوْنَ لِلنَّاسِ عَلَيْكُمْ
حُجَّةٌ ۙ اِلَّا الَّذِيْنَ ظَلَمُوْا مِنْهُمْ ۗ فَلَا تَخْشَوْهُمْ وَاخْشَوْنِيْ ۗ وَلِاُتِمَّ
نِعْمَتِيْ عَلَيْكُمْ وَلَعَلَّكُمْ تَهْتَدُوْنَ ﴿۱۵۰﴾ كَمَآ اَرْسَلْنَا فِيْكُمْ رَسُوْلًا مِّنْكُمْ
يَتْلُوْا عَلَيْكُمْ اٰيٰتِنَا وَيُزَكِّيْكُمْ وَيُعَلِّمُكُمُ الْكِتٰبَ وَالْحِكْمَةَ وَيُعَلِّمُكُمْ مَّا
لَمْ تَكُوْنُوْا تَعْلَمُوْنَ ﴿۱۵۱﴾ فَاذْكُرُوْنِيْ اَذْكُرْكُمْ وَاشْكُرُوْا لِيْ وَلَا تَكْفُرُوْنِ ﴿۱۵۲﴾
يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوا اسْتَعِيْنُوْا بِالصَّبْرِ وَالصَّلٰوةِ ؕ اِنَّ اللّٰهَ مَعَ الصّٰبِرِيْنَ ﴿۱۵۳﴾
وَلَا تَقُوْلُوْا لِمَنْ يُّقْتَلُ فِيْ سَبِيْلِ اللّٰهِ اَمْوَاتٌ ؕ بَلْ اَحْيَآءٌ وَّلٰكِنْ لَّا
تَشْعُرُوْنَ ﴿۱۵۴﴾ وَلَنَبْلُوَنَّكُمْ بِشَيْءٍ مِّنَ الْخَوْفِ وَالْجُوْعِ وَنَقْصٍ مِّنَ
الْاَمْوَالِ وَالْاَنْفُسِ وَالثَّمَرٰتِ ؕ وَبَشِّرِ الصّٰبِرِيْنَ ﴿۱۵۵﴾ الَّذِيْنَ اِذَآ
اَصَابَتْهُمْ مُّصِيْبَةٌ ۙ قَالُوْٓا اِنَّا لِلّٰهِ وَاِنَّآ اِلَيْهِ رٰجِعُوْنَ ﴿۱۵۶﴾ ط

اهو تنهنجي پالڻهار وٽان سچ آهي تنهن ڪري تون شڪ وارن مان بنهه نہ ٿيءُ (١٤٧) . ۽ سڀ ڪنهن لاءِ (ڪو) هڪ قبلو آهي جنهن ڏانهن اُهو منهن ڪندو آهي پوءِ چڱاين ڏانهن اڳرائي ڪريو، جتي هوندؤ (اُتان) الله اوهان کي گڏ ڪري آڻيندو، ڇو تہ الله سڀ ڪنهن شيءِ تي وس وارو آهي (١٤٨) . ۽ (اي پيغمبر!) جتان (بہ) نڪرين تہ پنهنجو منهن مسجد حرام ڏانهن ڦيراءِ، ۽ بيشڪ اِهو (ڦيرائڻ) تنهنجي پالڻهار وٽان بلڪل حق آهي- ۽ جيڪي ڪندا آهيو تنهن کان الله بي خبر نہ آهي (١٤٩) . ۽ جتان (بہ) نڪرين تہ پنهنجومنهن مسجد حرام ڏانهن ڦيراءِ- ۽ جتي هجو (تتي) پنهنجا منهن ان ڏانهن ڦيرايو (هن لاءِ) تہ منجهائن جن ظلم ڪيو تن کان سواءِ ٻين ماڻهن کي اوهان تي ڪا حجت نہ رهي، پوءِ ڪائن نہ ڊڄو ۽ مون کان ڊڄو ۽ (هن لاءِ) تہ (آءٌ) پنهنجي نعمت اوهان تي پوري ڪريان ۽ مانَ اوهين هدايت وارا ٿيو (١٥٠) . جهڙيءَ طرح (اوهان تي نعمت پوري ڪئي سون تهڙي طرح) اوهان منجهان پيغمبر اوهان ۾ موڪليوسون جو اسان جون آيتون اوهان تي پڙهندو آهي ۽ اوهان کي پاڪ ڪندو آهي ۽ اوهان کي ڪتاب ۽ حڪمت سيکاريندو آهي ۽ جيڪي نہ ڄاڻندا هيؤ سو (پڻ) اوهان کي سيکاريندو آهي (١٥١) . تنهنڪري مون کي ياد ڪريو تہ آءٌ اوهان کي ياد ڪريان ۽ منهنجو شڪر ڪريو ۽ منهنجي بي شڪري نہ ڪريو (١٥٢) . اي مؤمنؤ! صبر ۽ نماز سان سهارو وٺو يقيناً الله صابرن ساڻ آهي (١٥٣) . ۽ جيڪي الله جي واٽ ۾ ڪسن تن کي مئل نہ چئو، بلڪ (اُهي) جيئرا آهن پر اوهين نٿا سمجهو (١٥٤) . ۽ اوهان کي ڊپ ۽ بک ۽ مالن جي ۽ جانين جي ۽ ميون جي گهٽتائيءَ مان ڪنهين شيءِ سان ضرور پرکيندا سون- ۽ (اي پيغمبر!) اُنهن صابرن کي خوشخبري ڏي (١٥٥) . جن کي جڏهن ڪا تڪليف پهچي ٿي (تڏهن) چون ٿا تہ اسين الله جا (ٻانها) آهيون ۽ اسين ان ڏانهن موٽندڙ آهيون (١٥٦) .

أُولٰٓئِكَ عَلَيْهِمْ صَلَوٰتٌ مِّنْ رَّبِّهِمْ وَرَحْمَةٌ وَأُولٰٓئِكَ هُمُ الْمُهْتَدُوْنَ ﴿۱۵۷﴾
إِنَّ الصَّفَا وَالْمَرْوَةَ مِنْ شَعَآئِرِ اللّٰهِ فَمَنْ حَجَّ الْبَيْتَ أَوِ اعْتَمَرَ
فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِ أَنْ يَّطَّوَّفَ بِهِمَا وَمَنْ تَطَوَّعَ خَيْرًا فَإِنَّ اللّٰهَ
شَاكِرٌ عَلِيْمٌ ﴿۱۵۸﴾ إِنَّ الَّذِيْنَ يَكْتُمُوْنَ مَآ أَنْزَلْنَا مِنَ الْبَيِّنٰتِ وَالْهُدٰى
مِنْ بَعْدِ مَا بَيَّنّٰهُ لِلنَّاسِ فِى الْكِتٰبِ أُولٰٓئِكَ يَلْعَنُهُمُ اللّٰهُ وَ
يَلْعَنُهُمُ اللّٰعِنُوْنَ ﴿۱۵۹﴾ إِلَّا الَّذِيْنَ تَابُوْا وَأَصْلَحُوْا وَبَيَّنُوْا
فَأُولٰٓئِكَ أَتُوْبُ عَلَيْهِمْ وَأَنَا التَّوَّابُ الرَّحِيْمُ ﴿۱۶۰﴾ إِنَّ الَّذِيْنَ
كَفَرُوْا وَمَاتُوْا وَهُمْ كُفَّارٌ أُولٰٓئِكَ عَلَيْهِمْ لَعْنَةُ اللّٰهِ وَالْمَلٰٓئِكَةِ
وَالنَّاسِ أَجْمَعِيْنَ ﴿۱۶۱﴾ خٰلِدِيْنَ فِيْهَا لَا يُخَفَّفُ عَنْهُمُ الْعَذَابُ
وَلَا هُمْ يُنْظَرُوْنَ ﴿۱۶۲﴾ وَإِلٰهُكُمْ إِلٰهٌ وَّاحِدٌ لَآ إِلٰهَ إِلَّا هُوَ الرَّحْمٰنُ
الرَّحِيْمُ ﴿۱۶۳﴾ إِنَّ فِىْ خَلْقِ السَّمٰوٰتِ وَالْأَرْضِ وَاخْتِلَافِ الَّيْلِ
وَالنَّهَارِ وَالْفُلْكِ الَّتِىْ تَجْرِىْ فِى الْبَحْرِ بِمَا يَنْفَعُ النَّاسَ وَمَآ أَنْزَلَ
اللّٰهُ مِنَ السَّمَآءِ مِنْ مَّآءٍ فَأَحْيَا بِهِ الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا
وَبَثَّ فِيْهَا مِنْ كُلِّ دَآبَّةٍ وَّتَصْرِيْفِ الرِّيٰحِ وَالسَّحَابِ
الْمُسَخَّرِ بَيْنَ السَّمَآءِ وَالْأَرْضِ لَأٰيٰتٍ لِّقَوْمٍ يَّعْقِلُوْنَ ﴿۱۶۴﴾

اُنهن تي سندن پالڻهار وٽان مهربانيون ۽ ٻاجھ آهي، ۽ اِهي ئي سڌيءَ واٽ وارا آهن (١٥٧). صفا ۽ مروه (جبل) الله (جي عبادت) جي نشانين مان آهن، پوءِ جيڪو بيت الله جو حج ڪري يا عمرو تنهن کي ٻنهي جي طواف ڪرڻ ۾ ڪو گناه نہ آهي- ۽ جيڪو وڌيڪ چڱائي ڪندو (تنهن جي الله قبول ڪندو) ڇو تہ الله قبول ڪندڙ ڄاڻندڙ آهي (١٥٨). جيڪي پڌريون ڳالهيون ۽ هدايتون لاٿيون اٿئون تن کي جيڪي (ماڻهو) اُن کان پوءِ جو انهن کي ماڻهن لاءِ ڪتاب (توريت) ۾ بيان ڪيون سون، لڪائيندا آهن تن تي الله لعنت ڪندو آهي ۽ لعنت ڪندڙ (بہ) انهن تي لعنت ڪندا آهن (١٥٩). پر جن توبہ ڪئي ۽ (پاڻ) سڌاريائون ۽ (حق) بيان ڪيائون تن جي توبہ قبول ڪندس، ۽ آءٌ ئي توبہ قبول ڪندڙ مهربان آهيان (١٦٠). جن ڪفر ڪيو ۽ اُهي ڪافر ئي مئا- تن تي الله ۽ ملائڪن ۽ مڙني ماڻهن جي لعنت آهي (١٦١). اُن (لعنت) ۾ سدائين رهڻ وارا آهن، کانئن عذاب هلڪو نہ ڪبو ۽ نڪي کين مهلت ڏبي (١٦٢). ۽ اوهان جو خدا اڪيلو خدا آهي، ان کان سواءِ ڪوئي عبادت جي لائق نہ آهي (اُهو) ٻاجهارو مهربان آهي (١٦٣). آسمانن ۽ زمين جي بڻائڻ (۾) ۽ رات ۽ ڏينهن جي ڦير گهير (۾) ۽ ٻيڙين (۾) جي اُنهيءَ (سامان) سان، جو ماڻهن کي نفعو ڏيندو آهي درياءَ ۾ ترنديون آهن ۽ جيڪي آسمان کان (مينهن جو) پاڻي الله وسايو پوءِ اُن سان زمين کي ان جي غير آباد ٿيڻ کان پوءِ آباد ڪيائين ۽ اُن (زمين) ۾ سڀ جنس جا جانور پکيڙيائين، ۽ هوائن جي گهلڻ (۾) ۽ آسمانن ۽ زمين جي وچ ۾ تابع ڪڪرن (۾) سمجھ واريءَ قوم لاءِ ضرور نشانيون آهن (١٦٤).

وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يَّتَّخِذُ مِنْ دُوْنِ اللّٰهِ اَنْدَادًا يُّحِبُّوْنَهُمْ كَحُبِّ
اللّٰهِ ؕ وَالَّذِيْنَ اٰمَنُوْۤا اَشَدُّ حُبًّا لِّلّٰهِ ؕ وَلَوْ يَرَى الَّذِيْنَ ظَلَمُوْۤا اِذْ
يَرَوْنَ الْعَذَابَ ۙ اَنَّ الْقُوَّةَ لِلّٰهِ جَمِيْعًا ۙ وَّاَنَّ اللّٰهَ شَدِيْدُ الْعَذَابِ ﴿۱۶۵﴾
اِذْ تَبَرَّاَ الَّذِيْنَ اتُّبِعُوْا مِنَ الَّذِيْنَ اتَّبَعُوْا وَرَاَوُا الْعَذَابَ وَ
تَقَطَّعَتْ بِهِمُ الْاَسْبَابُ ﴿۱۶۶﴾ وَقَالَ الَّذِيْنَ اتَّبَعُوْا لَوْ اَنَّ لَنَا كَرَّةً
فَنَتَبَرَّاَ مِنْهُمْ كَمَا تَبَرَّءُوْا مِنَّا ؕ كَذٰلِكَ يُرِيْهِمُ اللّٰهُ اَعْمَالَهُمْ
حَسَرٰتٍ عَلَيْهِمْ ؕ وَمَا هُمْ بِخٰرِجِيْنَ مِنَ النَّارِ ﴿۱۶۷﴾ يٰۤاَيُّهَا النَّاسُ كُلُوْا
مِمَّا فِى الْاَرْضِ حَلٰلًا طَيِّبًا ۖ وَّلَا تَتَّبِعُوْا خُطُوٰتِ الشَّيْطٰنِ ؕ
اِنَّهٗ لَكُمْ عَدُوٌّ مُّبِيْنٌ ﴿۱۶۸﴾ اِنَّمَا يَاْمُرُكُمْ بِالسُّوْٓءِ وَالْفَحْشَآءِ وَاَنْ
تَقُوْلُوْا عَلَى اللّٰهِ مَا لَا تَعْلَمُوْنَ ﴿۱۶۹﴾ وَاِذَا قِيْلَ لَهُمُ اتَّبِعُوْا مَاۤ
اَنْزَلَ اللّٰهُ قَالُوْا بَلْ نَتَّبِعُ مَاۤ اَلْفَيْنَا عَلَيْهِ اٰبَآءَنَا ؕ اَوَلَوْ كَانَ
اٰبَآؤُهُمْ لَا يَعْقِلُوْنَ شَيْـًٔا وَّلَا يَهْتَدُوْنَ ﴿۱۷۰﴾ وَمَثَلُ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا
كَمَثَلِ الَّذِىْ يَنْعِقُ بِمَا لَا يَسْمَعُ اِلَّا دُعَآءً وَّنِدَآءً ؕ صُمٌّ ۢ بُكْمٌ
عُمْىٌ فَهُمْ لَا يَعْقِلُوْنَ ﴿۱۷۱﴾ يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا كُلُوْا مِنْ طَيِّبٰتِ
مَا رَزَقْنٰكُمْ وَاشْكُرُوْا لِلّٰهِ اِنْ كُنْتُمْ اِيَّاهُ تَعْبُدُوْنَ ﴿۱۷۲﴾

۽ ماڻهن مان ڪي (اهڙا) آهن جي الله کان سواءِ (ٻين ڪي) الله جهڙو ڪري وٺندا آهن الله جي پيار وانگر پيارو رکندا اٿن. ۽ جن ايمان آندو سي الله جي دوستيءَ ۾ ڏاڍا زور آهن. ۽ جن ظلم ڪيو سي جيڪڏهن (هن ڳالهه کي هاڻي) سمجهن ته جنهن مهل (قيامت جي ڏينهن) عذاب ڏسندا (۽ سمجهندا) ته سموري سگهه الله کي آهي ۽ الله سخت عذاب ڪرڻ وارو آهي (ته جيڪر ڏاڍا پشيمان ٿين!) (١٦٥). جنهن مهل اڳواڻ پوئلڳن کان بيزار ٿيندا ۽ عذاب کي ڏسندا ۽ سندن (سڀ) لاڳاپا ڇڄندا (١٦٦). ۽ (تنهن مهل) پوئلڳ چوندا ته جيڪر اسان کي (وري دنيا ۾) موٽڻو هجي ها ته ڪانئن اِئين بيزار ٿيون ها جيئن اسان کان بيزار ٿيا آهن! اهڙيءَ طرح الله سندن ڪرتوتن کي مٿن حسرتون بڻائي ڏيکاريندو. ۽ اهي باهه مان نڪرڻ وارا نه آهن (١٦٧). اي انسانؤ! جيڪي شيون زمين ۾ آهن تن مان پاڪ حلال کائو ۽ شيطان جي وکن تي نه هلو ڇو ته اُهو اوهان جو پڌرو ويري آهي (١٦٨). (شيطان) رڳو اوهان کي بڇڙائيءَ ۽ بي حيائيءَ جو حڪم ڪري ٿو ۽ هيءُ ته جيڪي ڳالهيون نه ڄاڻندا آهيو سي الله جي نسبت ۾ چئو (١٦٩). ۽ جڏهن کين چئجي ٿو ته جيڪي الله (قرآن) لاٿو تنهن جي تابعداري ڪريو (تڏهن) چون ٿا ته (نه،) بلڪ جنهن تي پنهنجن ابن ڏاڏن کي ڏٺوسون تنهن جي پٺيان لڳندا سون. جيتوڻيڪ سندن ابا ڏاڏا ڪجهه به نه ڄاڻندا هئا ۽ نڪي سڌيءَ واٽ تي هئا (١٧٠). ۽ ڪافرن (کي سڏيندڙ) جو مثال اُن ماڻهوءَ جي مثال وانگر آهي جو اهڙيءَ شيءِ کي واڪو ڪري ٻڌائي جا رڙ ۽ ڪوڪ کان سواءِ (ڪجهه) نه ٻڌي (ڪافر) ٻوڙا، گونگا، انڌا آهن تنهنڪري اُهي (ڪجهه به) نه ٿا سمجهن (١٧١).
اي مؤمنؤ! جيڪا اوهان کي روزي ڏني سون تنهن مان سٺيون شيون کائو ۽ جيڪڏهن اوهين خاص الله جي عبادت ڪندڙ آهيو ته سندس شڪرانو ڪريو (١٧٢).

إِنَّمَا حَرَّمَ عَلَيْكُمُ الْمَيْتَةَ وَالدَّمَ وَلَحْمَ الْخِنْزِيرِ وَمَآ أُهِلَّ بِهٖ
لِغَيْرِ اللّٰهِ ۚ فَمَنِ اضْطُرَّ غَيْرَ بَاغٍ وَّلَا عَادٍ فَلَآ إِثْمَ عَلَيْهِ ۚ إِنَّ اللّٰهَ
غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿١٧٣﴾ إِنَّ الَّذِينَ يَكْتُمُونَ مَآ أَنْزَلَ اللّٰهُ مِنَ الْكِتٰبِ وَ
يَشْتَرُونَ بِهٖ ثَمَنًا قَلِيلًا ۙ أُولٰٓئِكَ مَا يَأْكُلُونَ فِي بُطُونِهِمْ إِلَّا
النَّارَ وَلَا يُكَلِّمُهُمُ اللّٰهُ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ وَلَا يُزَكِّيهِمْ ۖ وَلَهُمْ عَذَابٌ
أَلِيمٌ ﴿١٧٤﴾ أُولٰٓئِكَ الَّذِينَ اشْتَرَوُا الضَّلٰلَةَ بِالْهُدٰى وَالْعَذَابَ
بِالْمَغْفِرَةِ ۚ فَمَآ أَصْبَرَهُمْ عَلَى النَّارِ ﴿١٧٥﴾ ذٰلِكَ بِأَنَّ اللّٰهَ نَزَّلَ
الْكِتٰبَ بِالْحَقِّ ۗ وَإِنَّ الَّذِينَ اخْتَلَفُوا فِي الْكِتٰبِ لَفِي شِقَاقٍ
بَعِيدٍ ﴿١٧٦﴾ لَيْسَ الْبِرَّ أَنْ تُوَلُّوا وُجُوهَكُمْ قِبَلَ الْمَشْرِقِ وَ
الْمَغْرِبِ وَلٰكِنَّ الْبِرَّ مَنْ آمَنَ بِاللّٰهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَالْمَلٰٓئِكَةِ
وَالْكِتٰبِ وَالنَّبِيّٖنَ ۚ وَآتَى الْمَالَ عَلٰى حُبِّهٖ ذَوِي الْقُرْبٰى
وَالْيَتٰمٰى وَالْمَسٰكِينَ وَابْنَ السَّبِيلِ ۙ وَالسَّآئِلِينَ وَفِي
الرِّقَابِ ۚ وَأَقَامَ الصَّلٰوةَ وَآتَى الزَّكٰوةَ ۚ وَالْمُوفُونَ بِعَهْدِهِمْ
إِذَا عٰهَدُوا ۚ وَالصّٰبِرِينَ فِي الْبَأْسَآءِ وَالضَّرَّآءِ وَحِينَ
الْبَأْسِ ۗ أُولٰٓئِكَ الَّذِينَ صَدَقُوا ۖ وَأُولٰٓئِكَ هُمُ الْمُتَّقُونَ ﴿١٧٧﴾

اوهان تي رڳو مردار ۽ رت ۽ سوئر جو گوشت ۽ جنهن شيءِ تي الله کان سواءِ ٻئي جو نالو پڪارجي سا حرام ڪيائين، پوءِ جيڪو لاچار ٿئي (۽ کائي) نه بي فرماني ڪندڙ هجي ۽ نڪي حد کان لنگهندڙ تنهن تي گناه نه آهي ڇو ته الله بخشڻهار مهربان آهي (١٧٣). الله ڪتاب مان جيڪي لاٿو سو، جيڪي ماڻهو لڪائيندا آهن ۽ ان جي بدلي ٿورو ملهه وٺندا آهن اهي پنهنجن پيٽن ۾ رڳي باهه کائيندا آهن. ۽ الله ساڻن قيامت جي ڏينهن نه ڳالهائيندو ۽ نڪي کين پاڪ ڪندو، ۽ انهن لاءِ ڏکوئيندڙ عذاب آهي (١٧٤). اِهي (اُهي) آهن جن هدايت جي بدران گمراهي ۽ بخشش جي بدران عذاب ورتو، پوءِ عجب آهي ته کين (دوزخ جي) باهه تي ڪهڙيءَ (ڳالهه) صبر ڪرايو؟ (١٧٥). اهو هن ڪري (آهي) جو الله سچ سان ڪتاب (توريت) لاٿو- ۽ جن ڪتاب بابت اختلاف ڪيو سي ضرور وڏي ڦيٽي ۾ آهن (١٧٦). اوبر ۽ اولهه ڏانهن اوهان جو پنهنجن منهن کي ڦيرائڻ ڪا نيڪي نه آهي پر (اصل) نيڪي (ان لاءِ) آهي جنهن الله ۽ قيامت جي ڏينهن ۽ ملائڪن ۽ ڪتابن ۽ پيغمبرن کي مڃيو، ۽ جنهن (ماڻهوءَ پنهنجو) مال ان سان محبت هوندي (بہ) مائٽن ۽ ڇورن (ٻارن) ۽ مسڪينن ۽ مسافرن ۽ سوال ڪندڙن کي ۽ ٻانهن جي گردنين (آزاد ڪرڻ) ۾ ڏنو، ۽ نماز پڙهيائين ۽ زڪوٰات ڏنائين ۽ (اُهي ماڻهو جي) جڏهن انجام ڪندا آهن ته پنهنجو انجام پاڙيندا آهن، ۽ سختائي ۽ ڏکيائي ۾ ۽ جنگ مهل صبر ڪرڻ وارا آهن- اهي سچا آهن- ۽ اهي ئي پرهيزگار آهن. (١٧٧).

يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا كُتِبَ عَلَيْكُمُ الْقِصَاصُ فِي الْقَتْلٰى ؕ اَلْحُرُّ
بِالْحُرِّ وَالْعَبْدُ بِالْعَبْدِ وَالْاُنْثٰى بِالْاُنْثٰى ؕ فَمَنْ عُفِيَ لَهٗ مِنْ اَخِيْهِ
شَيْءٌ فَاتِّبَاعٌۢ بِالْمَعْرُوْفِ وَاَدَآءٌ اِلَيْهِ بِاِحْسَانٍ ؕ ذٰلِكَ تَخْفِيْفٌ مِّنْ
رَّبِّكُمْ وَرَحْمَةٌ ؕ فَمَنِ اعْتَدٰى بَعْدَ ذٰلِكَ فَلَهٗ عَذَابٌ اَلِيْمٌ ﴿١٧٨﴾ وَ
لَكُمْ فِي الْقِصَاصِ حَيٰوةٌ يّٰۤاُولِي الْاَلْبَابِ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُوْنَ ﴿١٧٩﴾
كُتِبَ عَلَيْكُمْ اِذَا حَضَرَ اَحَدَكُمُ الْمَوْتُ اِنْ تَرَكَ خَيْرًا ۖۚ ۨالْوَصِيَّةُ
لِلْوَالِدَيْنِ وَالْاَقْرَبِيْنَ بِالْمَعْرُوْفِ ۚ حَقًّا عَلَى الْمُتَّقِيْنَ ﴿١٨٠﴾ فَمَنْ
بَدَّلَهٗ بَعْدَ مَا سَمِعَهٗ فَاِنَّمَاۤ اِثْمُهٗ عَلَى الَّذِيْنَ يُبَدِّلُوْنَهٗ ؕ
اِنَّ اللّٰهَ سَمِيْعٌ عَلِيْمٌ ﴿١٨١﴾ فَمَنْ خَافَ مِنْ مُّوْصٍ جَنَفًا اَوْ اِثْمًا
فَاَصْلَحَ بَيْنَهُمْ فَلَاۤ اِثْمَ عَلَيْهِ ؕ اِنَّ اللّٰهَ غَفُوْرٌ رَّحِيْمٌ ﴿١٨٢﴾ ع يٰۤاَيُّهَا
الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا كُتِبَ عَلَيْكُمُ الصِّيَامُ كَمَا كُتِبَ عَلَى الَّذِيْنَ
مِنْ قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُوْنَ ﴿١٨٣﴾ اَيَّامًا مَّعْدُوْدٰتٍ ؕ فَمَنْ كَانَ
مِنْكُمْ مَّرِيْضًا اَوْ عَلٰى سَفَرٍ فَعِدَّةٌ مِّنْ اَيَّامٍ اُخَرَ ؕ وَعَلَى
الَّذِيْنَ يُطِيْقُوْنَهٗ فِدْيَةٌ طَعَامُ مِسْكِيْنٍ ؕ فَمَنْ تَطَوَّعَ خَيْرًا
فَهُوَ خَيْرٌ لَّهٗ ؕ وَاَنْ تَصُوْمُوْا خَيْرٌ لَّكُمْ اِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُوْنَ ﴿١٨٤﴾

اي مؤمنؤ! خون ٿيلن بابت اوهان تي (بدلي وٺڻ ۾) برابري لازم ڪئي وئي (جيئن ته) آزاد جي عيوض آزاد، ٻانهي جي عيوض ٻانهو ۽ عورت جي عيوض عورت آهي پوءِ جنهن کي سندس ڀاءُ جي طرفان ڪجھ ڇڏيو وڃي ته پوءِ (خون جي بها وٺڻ ۾) چڱيءَ ريت سان (ان جي) پويان پوڻ گھرجي ۽ ان (وارث) ڏانهن (خون جي بها) چڱيءَ ريت سان پهچائڻ گھرجي. اِهو (حڪم) اوهان جي پالڻهار وٽان هلڪائي ۽ ٻاجھ آهي پوءِ جيڪو هن (حڪم) کانپوءِ زيادتي ڪندو تنهن لاءِ ڏکوئيندڙ عذاب آهي (١٧٨). ۽ اي عقل وارؤ! اوهان لاءِ قصاص (وٺڻ) ۾ حياتي آهي ته مانَ اوهين پرهيزگار ٿيو (١٧٩). جڏهن اوهان مان (ڪنهن) هڪ کي موت ويجھو ٿئي (اُهو) جيڪڏهن (ڪجھ) مال ڇڏي ته تڏهن اوهان تي ماءُ پيءُ ۽ مائٽن لاءِ دستور موجب وصيت ڪرڻ لازم ڪئي وئي، اهو پرهيزگارن تي حق آهي (١٨٠). پوءِ جيڪو اُن (وصيت) کي اُن جي ٻڌڻ کان پوءِ ڦيرائيندو ته اُن (ڦيرائڻ) جو گناهه اُن جي ڦيرائيندڙن کان سواءِ ٻين تي نه آهي. ڇو ته الله ٻڌندڙ ڄاڻندڙ آهي (١٨١). پوءِ جيڪو وصيت ڪندڙ جي طرفداري يا گناهه ڄاڻي سو انهن (وارثن) جي وچ ۾ پرچاءُ ڪري ته مٿس گناهه نه آهي ڇو ته الله بخشڻهار مهربان آهي (١٨٢). اي مؤمنؤ! جيئن اوهان کان اڳين تي (روزا) فرض ڪيا ويا هئا تيئن اوهان تي (به) روزا فرض ڪيا ويا آهن ته مانَ اوهين پرهيزگار ٿيو (١٨٣). (روزا) ڳڻيل ڏينهن آهن، پوءِ اوهان مان جيڪو بيمار (هجي) يا مسافريءَ تي هجي (تنهن تي) ٻين ڏينهن مان (اوترا روزا) ڳڻي رکڻ (لازم) آهي ۽ جن کي (مسڪين جي کاڌي ڏيڻ جي) سگھ آهي تن تي هڪ مسڪين جو کاڌو فديه (يعني فطراڻو ڏيڻ) لازم آهي پوءِ جيڪو چڱائي وڌيڪ ڪندو تنهن لاءِ اُها ڀلي آهي ۽ جيڪڏهن علم وارا آهيو (ته اوهين سمجھي چڪا هوندؤ) ته اوهان جو روزو رکڻ اوهان لاءِ ڀلو آهي (١٨٤).

شَهْرُ رَمَضَانَ الَّذِیْٓ اُنْزِلَ فِیْهِ الْقُرْاٰنُ هُدًى لِّلنَّاسِ وَ
بَیِّنٰتٍ مِّنَ الْهُدٰى وَالْفُرْقَانِ ۚ فَمَنْ شَهِدَ مِنْكُمُ الشَّهْرَ
فَلْیَصُمْهُ ؕ وَمَنْ كَانَ مَرِیْضًا اَوْ عَلٰى سَفَرٍ فَعِدَّةٌ مِّنْ اَیَّامٍ اُخَرَ ؕ
یُرِیْدُ اللّٰهُ بِكُمُ الْیُسْرَ وَلَا یُرِیْدُ بِكُمُ الْعُسْرَ ۫ وَلِتُكْمِلُوا الْعِدَّةَ
وَلِتُكَبِّرُوا اللّٰهَ عَلٰى مَا هَدٰىكُمْ وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُوْنَ ﴿۱۸۵﴾ وَاِذَا
سَاَلَكَ عِبَادِیْ عَنِّیْ فَاِنِّیْ قَرِیْبٌ ؕ اُجِیْبُ دَعْوَةَ الدَّاعِ اِذَا
دَعَانِ فَلْیَسْتَجِیْبُوْا لِیْ وَلْیُؤْمِنُوْا بِیْ لَعَلَّهُمْ یَرْشُدُوْنَ ﴿۱۸۶﴾
اُحِلَّ لَكُمْ لَیْلَةَ الصِّیَامِ الرَّفَثُ اِلٰى نِسَآئِكُمْ ؕ هُنَّ
لِبَاسٌ لَّكُمْ وَاَنْتُمْ لِبَاسٌ لَّهُنَّ ؕ عَلِمَ اللّٰهُ اَنَّكُمْ كُنْتُمْ
تَخْتَانُوْنَ اَنْفُسَكُمْ فَتَابَ عَلَیْكُمْ وَعَفَا عَنْكُمْ ۚ فَالْـٰٔنَ
بَاشِرُوْهُنَّ وَابْتَغُوْا مَا كَتَبَ اللّٰهُ لَكُمْ ۠ وَكُلُوْا وَاشْرَبُوْا حَتّٰى
یَتَبَیَّنَ لَكُمُ الْخَیْطُ الْاَبْیَضُ مِنَ الْخَیْطِ الْاَسْوَدِ مِنَ الْفَجْرِ ۪
ثُمَّ اَتِمُّوا الصِّیَامَ اِلَى الَّیْلِ ۚ وَلَا تُبَاشِرُوْهُنَّ وَاَنْتُمْ
عٰكِفُوْنَ فِی الْمَسٰجِدِ ؕ تِلْكَ حُدُوْدُ اللّٰهِ فَلَا تَقْرَبُوْهَا ؕ
كَذٰلِكَ یُبَیِّنُ اللّٰهُ اٰیٰتِهٖ لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ یَتَّقُوْنَ ﴿۱۸۷﴾

رمضان جو مهينو اهڙو (پلو) آهي جنهن ۾ قرآن لاٿو ويو جو ماڻهن لاءِ سڌو رستو ڏيکاريندڙ آهي ۽ (اُن ۾) هدايت ڪرڻ ۽ (سچ ۽ ڪوڙ جي وچ ۾) سَنڌي وجهڻ جون چٽيون ڳالهيون آهن، پوءِ اوهان مان جيڪو اُنهيءَ مهيني ۾ (گهر ۾) حاضر هجي تنهنکي اُن ۾ روزو رکڻ گهرجي ۽ جيڪو بيمار هجي يا سفر تي (هجي) تنهن کي ٻين ڏينهن مان (اوترو) ڳاڻاٽو (لازم) آهي. الله اوهان تي آساني ڪرڻ گهرندو آهي ۽ اوهان تي (ڪا) ڏکيائي ڪرڻ نہ گهرندو آهي ۽ (گهرندو آهي) تہ اوهين ڳڻپ پوري ڪريو ۽ جيڪا اوهان کي هدايت ڪيائين تنهن تي الله جي وڏائي بيان ڪندا رهو ۽ مانَ اوهين شڪرانو ڪريو (١٨٥). ۽ (اي پيغمبر!) جڏهن منهنجا ٻانها توکان منهنجي پڇا ڪن (تڏهن چؤ) تہ آءٌ ويجهو آهيان جڏهن (ڪو) مون کي سڏي تہ تڏهن سڏيندڙ جو سڏ ورنايان ٿو تنهن ڪري منهنجو حڪم قبول ڪرڻ گهرجين ۽ مون تي ايمان آڻڻ گهرجين تہ مانَ اُهي سڌرن (١٨٦). روزي جي رات ۾ اوهان لاءِ پنهنجين زالن سان صحبت ڪرڻ حلال ڪئي ويئي- (جو) اُهي اوهان جو ڍڪ آهن ۽ اوهين اُنهن جو ڍڪ آهيو. الله ڄاتو تہ اوهين پاڻ سان خيانت ڪندا هيؤ پوءِ اوهان تي (ٻاجھ سان) موٽيو ۽ اوهان کي معاف ڪيائين، پوءِ هاڻي ساڻن صحبت ڪريو ۽ الله اوهان لاءِ جيڪي (اولاد) لکيو آهي تنهن جي طلب ڪريو ۽ (ايستائين) کائو ۽ پيئو جيستائين ڪاري ڌاڳي کان ٻاک جو اڇو ڌاڳو اوهان لاءِ پڌرو ٿئي پوءِ روزو رات توڻي پورو ڪريو، ۽ جنهن حالت ۾ اوهين مسجدين ۾ اعتڪاف وارا هجو تہ اُنهن (زالن) سان صحبت نہ ڪريو. اهي الله جون حدون آهن پوءِ اُنهن کي ويجها نہ وڃو- اهڙيءَ طرح الله ماڻهن لاءِ پنهنجا حڪم پڌرا ڪندو آهي تہ مانَ اُهي پرهيزگار ٿين (١٨٧).

وَلَا تَاْكُلُوْٓا اَمْوَالَكُمْ بَيْنَكُمْ بِالْبَاطِلِ وَتُدْلُوْا بِهَآ
اِلَى الْحُكَّامِ لِتَاْكُلُوْا فَرِيْقًا مِّنْ اَمْوَالِ النَّاسِ
بِالْاِثْمِ وَاَنْتُمْ تَعْلَمُوْنَ ﴿۱۸۸﴾ يَسْـَٔلُوْنَكَ عَنِ الْاَهِلَّةِ ؕ
قُلْ هِىَ مَوَاقِيْتُ لِلنَّاسِ وَالْحَجِّ ؕ وَلَيْسَ الْبِرُّ بِاَنْ
تَاْتُوا الْبُيُوْتَ مِنْ ظُهُوْرِهَا وَلٰكِنَّ الْبِرَّ مَنِ اتَّقٰى ۚ
وَاْتُوا الْبُيُوْتَ مِنْ اَبْوَابِهَا ۪ وَاتَّقُوا اللّٰهَ لَعَلَّكُمْ
تُفْلِحُوْنَ ﴿۱۸۹﴾ وَقَاتِلُوْا فِىْ سَبِيْلِ اللّٰهِ الَّذِيْنَ
يُقَاتِلُوْنَكُمْ وَلَا تَعْتَدُوْا ؕ اِنَّ اللّٰهَ لَا يُحِبُّ
الْمُعْتَدِيْنَ ﴿۱۹۰﴾ وَاقْتُلُوْهُمْ حَيْثُ ثَقِفْتُمُوْهُمْ وَاَخْرِجُوْهُمْ
مِّنْ حَيْثُ اَخْرَجُوْكُمْ وَالْفِتْنَةُ اَشَدُّ مِنَ الْقَتْلِ ۚ وَلَا
تُقٰتِلُوْهُمْ عِنْدَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ حَتّٰى يُقٰتِلُوْكُمْ
فِيْهِ ۚ فَاِنْ قٰتَلُوْكُمْ فَاقْتُلُوْهُمْ ؕ كَذٰلِكَ جَزَآءُ
الْكٰفِرِيْنَ ﴿۱۹۱﴾ فَاِنِ انْتَهَوْا فَاِنَّ اللّٰهَ غَفُوْرٌ رَّحِيْمٌ ﴿۱۹۲﴾
وَقٰتِلُوْهُمْ حَتّٰى لَا تَكُوْنَ فِتْنَةٌ وَّيَكُوْنَ الدِّيْنُ
لِلّٰهِ ؕ فَاِنِ انْتَهَوْا فَلَا عُدْوَانَ اِلَّا عَلَى الظّٰلِمِيْنَ ﴿۱۹۳﴾

۽ اوهين پنهنجا مال پاڻ ۾ ناحق سان نہ کائو ۽ اُن (مال) کي حاڪمن ڏانهن هن لاءِ (رشوت طور) نہ پهچايو تہ ماڻهن جي مال مان ڪجهہ (ڀاڱو) ظلم سان کائو هن هوندي بہ جو اوهين ڄاڻندا آهيو (١٨٨).
(اي پيغمبر!) توکان چنڊن (يعني مهينن) بابت پڇن ٿا، چؤ تہ اهي ماڻهن ۽ حج لاءِ وقت مقرر ٿيل آهن ۽ نيڪي (هن ۾) نہ آهي تہ (احرام جي حالت ۾) گهرن ۾ سندن پٺين پاسن کان اچو، پر (اصل) نيڪي (اُنهيءَ لاءِ) آهي جيڪو (الله کان) ڊڄي، ۽ گهرن ۾ سندن درن کان اچو ۽ الله کان ڊڄو تہ مانَ اوهين ڇٽو (١٨٩). جيڪي اوهان سان وڙهن تن سان الله جي واٽ ۾ وڙهو ۽ حد کان نہ لنگهو ڇو تہ الله حد کان لنگهندڙن کي پسند نہ ڪندو آهي (١٩٠). ۽ جتي لهونِ اتي ڪهونِ ۽ جتان اوهان کي لوڏيائون اُتان لوڏيونِ ۽ فتنو (يعني شرڪ) ويڙهہ کان ڏاڍو (بڇڙو) آهي ۽ اوهين مسجد حرام وٽ (ايسين) نہ وڙهونِ جيسين منجهس اوهان سان (نہ) وڙهن، پوءِ جيڪڏهن اوهان سان وڙهن تہ اُنهن کي ماريو. ڪافرن جي سزا ائين آهي (١٩١). ۽ جيڪڏهن بس ڪن (تہ اوهين بہ بس ڪريو) ڇو تہ الله بخشڻهار مهربان آهي (١٩٢). ۽ ايستائين اُنهن سان وڙهو جيستائين فتنو (يعني شرڪ) نہ رهي ۽ خاص الله جو دين ٿئي. پوءِ جيڪڏهن بس ڪن تہ ظالمن کان سواءِ ڪنهين تي وڌيڪ زيادتي ڪرڻ نہ جڳائي (١٩٣).

اَلشَّهْرُ الْحَرَامُ بِالشَّهْرِ الْحَرَامِ وَالْحُرُمٰتُ قِصَاصٌ ؕ فَمَنِ
اعْتَدٰى عَلَيْكُمْ فَاعْتَدُوْا عَلَيْهِ بِمِثْلِ مَا اعْتَدٰى عَلَيْكُمْ ۪
وَاتَّقُوا اللّٰهَ وَاعْلَمُوْٓا اَنَّ اللّٰهَ مَعَ الْمُتَّقِيْنَ ﴿١٩٤﴾ وَاَنْفِقُوْا فِيْ
سَبِيْلِ اللّٰهِ وَلَا تُلْقُوْا بِاَيْدِيْكُمْ اِلَى التَّهْلُكَةِ ۚۛ وَاَحْسِنُوْا ۚۛ اِنَّ
اللّٰهَ يُحِبُّ الْمُحْسِنِيْنَ ﴿١٩٥﴾ وَاَتِمُّوا الْحَجَّ وَالْعُمْرَةَ لِلّٰهِ ؕ فَاِنْ
اُحْصِرْتُمْ فَمَا اسْتَيْسَرَ مِنَ الْهَدْيِ ۚ وَلَا تَحْلِقُوْا رُءُوْسَكُمْ حَتّٰى
يَبْلُغَ الْهَدْيُ مَحِلَّهٗ ؕ فَمَنْ كَانَ مِنْكُمْ مَّرِيْضًا اَوْ بِهٖٓ اَذًى مِّنْ
رَّاْسِهٖ فَفِدْيَةٌ مِّنْ صِيَامٍ اَوْ صَدَقَةٍ اَوْ نُسُكٍ ۚ فَاِذَآ اَمِنْتُمْ ۫
فَمَنْ تَمَتَّعَ بِالْعُمْرَةِ اِلَى الْحَجِّ فَمَا اسْتَيْسَرَ مِنَ الْهَدْيِ ۚ فَمَنْ
لَّمْ يَجِدْ فَصِيَامُ ثَلٰثَةِ اَيَّامٍ فِي الْحَجِّ وَسَبْعَةٍ اِذَا رَجَعْتُمْ ؕ تِلْكَ
عَشَرَةٌ كَامِلَةٌ ؕ ذٰلِكَ لِمَنْ لَّمْ يَكُنْ اَهْلُهٗ حَاضِرِي الْمَسْجِدِ
الْحَرَامِ ؕ وَاتَّقُوا اللّٰهَ وَاعْلَمُوْٓا اَنَّ اللّٰهَ شَدِيْدُ الْعِقَابِ ﴿١٩٦﴾ اَلْحَجُّ
اَشْهُرٌ مَّعْلُوْمٰتٌ ۚ فَمَنْ فَرَضَ فِيْهِنَّ الْحَجَّ فَلَا رَفَثَ وَلَا فُسُوْقَ
وَلَا جِدَالَ فِي الْحَجِّ ؕ وَمَا تَفْعَلُوْا مِنْ خَيْرٍ يَّعْلَمْهُ اللّٰهُ ؕؔ وَتَزَوَّدُوْا
فَاِنَّ خَيْرَ الزَّادِ التَّقْوٰى ۫ وَاتَّقُوْنِ يٰٓاُولِي الْاَلْبَابِ ﴿١٩٧﴾

تعظيم وارو مهينو تعظيم واري مهيني جي بدلي آهي ۽ تعظيمون (هڪ ٻئي جون) آڙباڙ آهن. پوءِ جيڪو اوهان تي زيادتي ڪري تنهن تي اوتري زيادتي ڪريو جيتري اوهان تي زيادتي ڪيائين ۽ الله کان ڊڄو ۽ ڄاڻو ته الله پرهيزگارن ساڻ آهي (١٩٤). ۽ الله جي واٽ ۾ خرچيو ۽ (پاڻ) کي پنهنجن هٿن سان هلاڪت ۾ نه وجهو، ۽ چڱائي ڪريو. ڇو ته الله چڱائي ڪندڙن کي دوست رکندو آهي (١٩٥). ۽ حج ۽ عمرو الله (جي راضپي) لاءِ پورو ڪريو. پوءِ جيڪڏهن روڪيا وڃو ته جا قرباني آسانيءَ سان لڀي (سا لازم آهي). ۽ پنهنجا مٿا تيسين نه ڪوڙايو جيسين قرباني پنهنجيءَ جاءِ تي (نه) پهچي. پوءِ اوهان مان جيڪو بيمار هجي يا سندس مٿي ۾ تڪليف هجي (۽ وقت کان اڳيئي ڪوڙايائين) ته روزا يا خيرات يا قرباني عوض ڏيڻ (لازم) آهي، پوءِ جڏهن بي پَوا ٿيو تڏهن جيڪو فائدو وٺي (يعني) عمري کي حج سان (گڏي) سو جا قرباني آسانيءَ سان لهي (سا ڪري)، پوءِ جيڪو (قرباني) نه لهي (تنهن تي) حج (جي ڏينهن) ۾ ٽي ڏينهن روزا (لازم آهن) ۽ ست تڏهن جڏهن (سفر کان) موٽو. اِهي پورا ڏهه (روزا) آهن. اهو (حڪم) اُنهيءَ لاءِ آهي جنهن جو ڪٽنب مسجد حرام جي ويجهو رهندڙ نه هجي. ۽ الله کان ڊڄو ۽ ڄاڻو ته الله سخت عذاب ڪندڙ آهي (١٩٦). حج (جو وقت) ڄاتل مهينا آهن، پوءِ جنهن (احرام ٻڌڻ سان پاڻ تي) حج فرض ڪيو ته حج ۾ نه جماع جائز آهي ۽ نه گار ۽ نه جهيڙو. ۽ جيڪا چڱائي ڪريو ٿا تنهن کي الله ڄاڻندڙ آهي. ۽ سمر ڪٺو ڇو ته ڀلو سمر پرهيزگاري آهي ۽ اي عقل وارؤ! مون کان ڊڄو (١٩٧).

لَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ اَنْ تَبْتَغُوْا فَضْلًا مِّنْ رَّبِّكُمْ ؕ
فَاِذَآ اَفَضْتُمْ مِّنْ عَرَفٰتٍ فَاذْكُرُوا اللّٰهَ عِنْدَ
الْمَشْعَرِ الْحَرَامِ ۪ وَاذْكُرُوْهُ كَمَا هَدٰىكُمْ ۚ وَاِنْ
كُنْتُمْ مِّنْ قَبْلِهٖ لَمِنَ الضَّآلِّيْنَ ﴿۱۹۸﴾ ثُمَّ اَفِيْضُوْا مِنْ
حَيْثُ اَفَاضَ النَّاسُ وَاسْتَغْفِرُوا اللّٰهَ ؕ اِنَّ اللّٰهَ
غَفُوْرٌ رَّحِيْمٌ ﴿۱۹۹﴾ فَاِذَا قَضَيْتُمْ مَّنَاسِكَكُمْ
فَاذْكُرُوا اللّٰهَ كَذِكْرِكُمْ اٰبَآءَكُمْ اَوْ اَشَدَّ ذِكْرًا ؕ فَمِنَ
النَّاسِ مَنْ يَّقُوْلُ رَبَّنَآ اٰتِنَا فِي الدُّنْيَا وَمَا
لَهٗ فِي الْاٰخِرَةِ مِنْ خَلَاقٍ ﴿۲۰۰﴾ وَمِنْهُمْ مَّنْ يَّقُوْلُ
رَبَّنَآ اٰتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَّفِي الْاٰخِرَةِ حَسَنَةً وَّ
قِنَا عَذَابَ النَّارِ ﴿۲۰۱﴾ اُولٰٓئِكَ لَهُمْ نَصِيْبٌ مِّمَّا كَسَبُوْا ؕ
وَاللّٰهُ سَرِيْعُ الْحِسَابِ ﴿۲۰۲﴾ وَاذْكُرُوا اللّٰهَ فِيْٓ
اَيَّامٍ مَّعْدُوْدٰتٍ ؕ فَمَنْ تَعَجَّلَ فِيْ يَوْمَيْنِ فَلَآ اِثْمَ
عَلَيْهِ ۚ وَمَنْ تَاَخَّرَ فَلَآ اِثْمَ عَلَيْهِ ۙ لِمَنِ
اتَّقٰى ؕ وَاتَّقُوا اللّٰهَ وَاعْلَمُوْٓا اَنَّكُمْ اِلَيْهِ تُحْشَرُوْنَ ﴿۲۰۳﴾

(حج ۾) پنهنجي پالڻهار کان روزيءَ گهرڻ ۾ اوهان تي ڪو گناهه ڪونهي. پوءِ جڏهن عرفات کان موٽو تڏهن مشعرالحرام (يعني مزدلفه) وٽ الله کي ياد ڪريو ۽ جيئن اوهان کي سڌو رستو ڏيکاريائين تيئن اوهين به کيس ياد ڪيو ۽ بيشڪ اُن کان اڳ (اوهين) اٽڪيلن مان هيؤ (١٩٨). پوءِ (اوهين) اُتان (عرفات کان) موٽو جتان عام ماڻهو موٽن ٿا ۽ الله کان بخشش گهرو ڇو ته الله بخشڻهار مهربان آهي (١٩٩). پوءِ جڏهن پنهنجي حج جا اَرڪان پورا ڪريو تڏهن (منىٰ ۾) اوهين پنهنجي اَبن ڏاڏن جي ياد ڪرڻ وانگر بلڪ (اُن کان به وڌيڪ) گهڻي قدر الله کي ياد ڪريو. پوءِ ماڻهن مان ڪي (اهڙا) آهن جي چوندا آهن ته اي اسان جا پالڻهار! اسان کي دنيا ۾ (ئي ڇڱائي) ڏي تن کي آخرت ۾ (ڪا) ڇڱائي نصيب نه آهي (٢٠٠). ۽ منجهائن ڪي (اهڙا) آهن جي چوندا آهن ته اي اسان جا پالڻهار! اسان کي دنيا ۾ (به) ڇڱائي ۽ آخرت ۾ (به) ڇڱائي ڏي ۽ اسان کي باهه جي عذاب کان بچاءِ! (٢٠١). انهن لاءِ جيڪي ڪمايائون تنهن مان نصيب آهي ۽ الله سگهو حساب ڪندڙ آهي (٢٠٢). ۽ (منىٰ وارن) ڳڻيلن ڏينهن ۾ الله کي ياد ڪريو. پوءِ جيڪو ٻن ڏينهن ۾ تکڙو نڪري تنهن تي گناهه ڪونهي، ۽ جيڪو دير ڪري تنهن تي (به) گناهه نه آهي (اهو حڪم) ان لاءِ آهي جيڪو پرهيزگاري ڪري ۽ الله کان ڊڄو ۽ ڄاڻو ته اوهين ڏانهنس گڏ ڪيا ويندؤ (٢٠٣).

وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يُّعْجِبُكَ قَوْلُهٗ فِى الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا وَيُشْهِدُ
اللّٰهَ عَلٰى مَا فِىْ قَلْبِهٖ ۙ وَهُوَ اَلَدُّ الْخِصَامِ ﴿٢٠٤﴾ وَاِذَا تَوَلّٰى سَعٰى
فِى الْاَرْضِ لِيُفْسِدَ فِيْهَا وَيُهْلِكَ الْحَرْثَ وَالنَّسْلَ ؕ وَاللّٰهُ
لَا يُحِبُّ الْفَسَادَ ﴿٢٠٥﴾ وَاِذَا قِيْلَ لَهُ اتَّقِ اللّٰهَ اَخَذَتْهُ
الْعِزَّةُ بِالْاِثْمِ فَحَسْبُهٗ جَهَنَّمُ ؕ وَلَبِئْسَ الْمِهَادُ ﴿٢٠٦﴾ وَمِنَ
النَّاسِ مَنْ يَّشْرِىْ نَفْسَهُ ابْتِغَآءَ مَرْضَاتِ اللّٰهِ ؕ وَ
اللّٰهُ رَءُوْفٌۢ بِالْعِبَادِ ﴿٢٠٧﴾ يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوا
ادْخُلُوْا فِى السِّلْمِ كَآفَّةً ۪ وَّلَا تَتَّبِعُوْا خُطُوٰتِ
الشَّيْطٰنِ ؕ اِنَّهٗ لَكُمْ عَدُوٌّ مُّبِيْنٌ ﴿٢٠٨﴾ فَاِنْ زَلَلْتُمْ مِّنْۢ
بَعْدِ مَا جَآءَتْكُمُ الْبَيِّنٰتُ فَاعْلَمُوْۤا اَنَّ اللّٰهَ عَزِيْزٌ
حَكِيْمٌ ﴿٢٠٩﴾ هَلْ يَنْظُرُوْنَ اِلَّاۤ اَنْ يَّاْتِيَهُمُ اللّٰهُ فِىْ
ظُلَلٍ مِّنَ الْغَمَامِ وَالْمَلٰٓئِكَةُ وَقُضِىَ الْاَمْرُ ؕ
وَاِلَى اللّٰهِ تُرْجَعُ الْاُمُوْرُ ﴿٢١٠﴾ ع سَلْ بَنِىْۤ اِسْرَآءِيْلَ كَمْ
اٰتَيْنٰهُمْ مِّنْ اٰيَةٍۢ بَيِّنَةٍ ؕ وَمَنْ يُّبَدِّلْ نِعْمَةَ اللّٰهِ
مِنْۢ بَعْدِ مَا جَآءَتْهُ فَاِنَّ اللّٰهَ شَدِيْدُ الْعِقَابِ ﴿٢١١﴾

۽ ماڻهن مان ڪو (اهڙو) آهي جو سندس ڳالهائڻ دنيا جي حياتي ۾ توکي عجب ۾ وجهندو آهي ۽ جيڪي سندس دل ۾ آهي تنهن تي الله کي شاهد ڪندو آهي هن هوندي به جو اهو وڏو جهڳڙالو آهي (٢٠٤). ۽ جڏهن توکان موٽندو آهي تڏهن ملڪ ۾ هن لاءِ ڪوشش ڪندو آهي ته منجهس فساد وجهي ۽ پوک ۽ نسل ناس ڪري، ۽ الله فساد کي پسند نه ڪندو آهي (٢٠٥). ۽ جڏهن اُن کي چئبو آهي ته الله کان ڊڄ تڏهن وڏائي کيس گناه تي آڪڙائيندي آهي پوءِ کيس (سزا) دوزخ ڪافي آهي. ۽ اهو يقيناً بڇڙو هنڌ آهي (٢٠٦). ماڻهن مان ڪو اهڙو آهي جو الله جي راضپي حاصل ڪرڻ لاءِ پاڻ کي وڪڻندو آهي. ۽ الله ٻانهن تي مهربان آهي (٢٠٧). اي ايمان وارؤ! پورا اسلام ۾ داخل ٿيو ۽ شيطان جي وکن تي نه هلو ڇو ته اهو اوهان جو پڌرو ويري آهي (٢٠٨). پوءِ جيڪڏهن اوهين اُن کان پوءِ جو اوهان وٽ چٽا دليل آيا (اسلام کان) ترڪندؤ ته ڄاڻو ته الله غالب حڪمت وارو آهي (٢٠٩). (ڪافر) هن کان سواءِ انتظار نه ڪندا آهن ته الله (جو عذاب) جهڙ جي ڇانورن ۾ وٽن اچي ۽ ملائڪ (به) ۽ ڪم پورو ڪيو وڃي. ۽ الله ڏانهن سڀ ڪم موٽايا ويندا آهن (٢١٠). (اي پيغمبر!) بني اسرائيل کان پڇا ڪر ته ڪين ڪيتريون چٽيون نشانيون ڏنيون سون! ۽ جيڪو الله جي نعمت کي پاڻ وٽ اچڻ کان پوءِ مٽائيندو ته بيشڪ الله سخت عذاب ڪندڙ آهي (٢١١).

زُيِّنَ لِلَّذِيْنَ كَفَرُوا الْحَيٰوةُ الدُّنْيَا وَيَسْخَرُوْنَ مِنَ الَّذِيْنَ
اٰمَنُوْا ۘ وَالَّذِيْنَ اتَّقَوْا فَوْقَهُمْ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ ؕ وَاللّٰهُ يَرْزُقُ
مَنْ يَّشَآءُ بِغَيْرِ حِسَابٍ ۝۲۱۲ كَانَ النَّاسُ اُمَّةً وَّاحِدَةً ۫ قف
فَبَعَثَ اللّٰهُ النَّبِيّٖنَ مُبَشِّرِيْنَ وَمُنْذِرِيْنَ ۪ وَاَنْزَلَ مَعَهُمُ
الْكِتٰبَ بِالْحَقِّ لِيَحْكُمَ بَيْنَ النَّاسِ فِيْمَا اخْتَلَفُوْا
فِيْهِ ؕ وَمَا اخْتَلَفَ فِيْهِ اِلَّا الَّذِيْنَ اُوْتُوْهُ مِنْۢ بَعْدِ مَا
جَآءَتْهُمُ الْبَيِّنٰتُ بَغْيًاۢ بَيْنَهُمْ ۚ فَهَدَى اللّٰهُ الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا
لِمَا اخْتَلَفُوْا فِيْهِ مِنَ الْحَقِّ بِاِذْنِهٖ ؕ وَاللّٰهُ يَهْدِيْ مَنْ يَّشَآءُ
اِلٰى صِرَاطٍ مُّسْتَقِيْمٍ ۝۲۱۳ اَمْ حَسِبْتُمْ اَنْ تَدْخُلُوا الْجَنَّةَ وَ
لَمَّا يَاْتِكُمْ مَّثَلُ الَّذِيْنَ خَلَوْا مِنْ قَبْلِكُمْ ؕ مَسَّتْهُمُ
الْبَاْسَآءُ وَالضَّرَّآءُ وَزُلْزِلُوْا حَتّٰى يَقُوْلَ الرَّسُوْلُ
وَالَّذِيْنَ اٰمَنُوْا مَعَهٗ مَتٰى نَصْرُ اللّٰهِ ؕ اَلَاۤ اِنَّ نَصْرَ اللّٰهِ
قَرِيْبٌ ۝۲۱۴ يَسْـَٔلُوْنَكَ مَاذَا يُنْفِقُوْنَ ؕ قُلْ مَاۤ اَنْفَقْتُمْ مِّنْ
خَيْرٍ فَلِلْوَالِدَيْنِ وَالْاَقْرَبِيْنَ وَالْيَتٰمٰى وَالْمَسٰكِيْنِ وَابْنِ
السَّبِيْلِ ؕ وَمَا تَفْعَلُوْا مِنْ خَيْرٍ فَاِنَّ اللّٰهَ بِهٖ عَلِيْمٌ ۝۲۱۵

ڪافرن لاءِ دنيا جي حياتي سينگاري ويئي ۽ مومنن سان ٺٺوليون ڪندا آهن ۽ جيڪي پرهيزگار آهن سي قيامت جي ڏينهن اُنهن (ڪافرن) جي مٿان هوندا. ۽ الله جنهن کي گهرندو آهي تنهن کي اَڻ ڳڻي روزي ڏيندو آهي (٢١٢). سڀ ماڻهو هڪ ٽولي هئا پوءِ (ڦري اِختلاف ۾ پيا تنهن ڪري) الله پيغمبرن کي خوشخبري ڏيندڙ ۽ ڊيڄاريندڙ ڪري موڪليو ۽ ساڻن سچ سان ڪتاب هن لاءِ لاٿائين ته (اُهو ڪتاب) ماڻهن جي وچ ۾ جنهن (ڳالهه) بابت جهڳڙو ڪندا آهن (تنهن بابت) نبيرو ڪري. ۽ اُنهيءَ بابت (ٻئي ڪنهن به) تڪرار نه ڪيو پر جن کي اُهو (ڪتاب) ڏنو ويو تن پڌرن حڪمن اچڻ کان پوءِ پاڻ ۾ ساڙ پيل سببان (تڪرار ڪيو) پوءِ الله اُها سچي ڳالهه جنهن بابت جهڳڙو ڪيائون تنهن ڏانهن پنهنجي حڪم سان مؤمنن کي سڌو رستو ڏيکاريو. ۽ الله جنهن کي گهرندو آهي تنهن کي سڌو رستو ڏيکاريندو آهي (٢١٣). (اي مسلمانؤ! اوهين) هن هوندي به بهشت ۾ گهڙڻ جو گمان ڪندا آهيو ڇا؟ جو اڃا اوهان تي اُنهن واري حالت نه آئي آهي جيڪي اوهان کان اڳ گذريا. جن کي سختائي ۽ ڏک پهتو ۽ ايستائين لوڏيا ويا جيستائين پيغمبر ۽ جي مؤمن ساڻس هئا (تن دعا گهري) چيو ته الله جي مدد ڪڏهن پهچندي (چيو وين ته) هوشيار رهو! الله جي مدد ويجهي آهي (٢١٤). (اي پيغمبر) توکان پڇن ٿا ته (اُهي) ڇا خرچين؟ (کين) چؤ ته جيڪو مال خرچيو، سو ماءُ پيءُ ۽ مائٽن ۽ يتيمن (ٻارن) ۽ مسڪينن ۽ مسافرن کي (ڏيڻ جڳائي). ۽ جيڪا چڱائي ڪندؤ (سا لهندؤ) ڇو ته الله انکي ڄاڻندڙ آهي (٢١٥).

كُتِبَ عَلَيْكُمُ الْقِتَالُ وَهُوَ كُرْهٌ لَّكُمْ ۚ وَعَسٰٓى اَنْ تَكْرَهُوْا شَيْئًا
وَّهُوَ خَيْرٌ لَّكُمْ ۚ وَعَسٰٓى اَنْ تُحِبُّوْا شَيْئًا وَّهُوَ شَرٌّ لَّكُمْ ؕ وَاللّٰهُ
يَعْلَمُ وَاَنْتُمْ لَا تَعْلَمُوْنَ ﴿۲۱۶﴾ يَسْـَٔلُوْنَكَ عَنِ الشَّهْرِ الْحَرَامِ
قِتَالٍ فِيْهِ ؕ قُلْ قِتَالٌ فِيْهِ كَبِيْرٌ ؕ وَصَدٌّ عَنْ سَبِيْلِ اللّٰهِ وَ
كُفْرٌۢ بِهٖ وَالْمَسْجِدِ الْحَرَامِ ۗ وَاِخْرَاجُ اَهْلِهٖ مِنْهُ اَكْبَرُ عِنْدَ
اللّٰهِ ۚ وَالْفِتْنَةُ اَكْبَرُ مِنَ الْقَتْلِ ؕ وَلَا يَزَالُوْنَ يُقَاتِلُوْنَكُمْ
حَتّٰى يَرُدُّوْكُمْ عَنْ دِيْنِكُمْ اِنِ اسْتَطَاعُوْا ؕ وَمَنْ يَّرْتَدِدْ
مِنْكُمْ عَنْ دِيْنِهٖ فَيَمُتْ وَهُوَ كَافِرٌ فَاُولٰٓئِكَ حَبِطَتْ
اَعْمَالُهُمْ فِى الدُّنْيَا وَالْاٰخِرَةِ ۚ وَاُولٰٓئِكَ اَصْحٰبُ النَّارِ ۚ
هُمْ فِيْهَا خٰلِدُوْنَ ﴿۲۱۷﴾ اِنَّ الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا وَالَّذِيْنَ هَاجَرُوْا
وَجٰهَدُوْا فِىْ سَبِيْلِ اللّٰهِ ۙ اُولٰٓئِكَ يَرْجُوْنَ رَحْمَتَ اللّٰهِ ؕ
وَاللّٰهُ غَفُوْرٌ رَّحِيْمٌ ﴿۲۱۸﴾ يَسْـَٔلُوْنَكَ عَنِ الْخَمْرِ وَالْمَيْسِرِ ؕ
قُلْ فِيْهِمَآ اِثْمٌ كَبِيْرٌ وَّمَنَافِعُ لِلنَّاسِ ۫ وَاِثْمُهُمَآ اَكْبَرُ
مِنْ نَّفْعِهِمَا ؕ وَيَسْـَٔلُوْنَكَ مَاذَا يُنْفِقُوْنَ ۬ قُلِ الْعَفْوَ ؕ
كَذٰلِكَ يُبَيِّنُ اللّٰهُ لَكُمُ الْاٰيٰتِ لَعَلَّكُمْ تَتَفَكَّرُوْنَ ۙ﴿۲۱۹﴾

(اي مؤمنؤ) اوهان تي (ڪافرن سان) ويڙهه ڪرڻ فرض ڪئي ويئي آهي ۽ اُها اوهان کي ناپسند لڳندي آهي ۽ شايد (اوهين) ڪنهن شيءِ کي ناپسند ڀانيو ۽ (حقيقت ڪري) اُها اوهان لاءِ ڀلي هجي- ۽ شايد ڪنهن شيءِ کي پيارو رکو ۽ اُها اوهان لاءِ بڇڙي هجي- ۽ الله ڄاڻندو آهي ۽ اوهين نه ڄاڻندا آهيو (٢١٦). (اي پيغمبر!) تو کان عزت وارن مهينن ۾ جنگ بابت پڇن ٿا، چؤ ته منجهن ويڙهه ڪرڻ وڏو گناهه آهي ۽ الله جي واٽ کان جهلڻ ۽ الله کي نه مڃڻ ۽ مسجد حرام کان روڪڻ ۽ سندس رهڻ وارن کي منجهانئس لوڏڻ الله وٽ (اُن کان) تمام وڏو گناهه آهي، ۽ فتنو (يعني شرڪ) خون ڪرڻ کان بلڪل وڏو ڏوهه آهي- ۽ (ڪافر) جيستائين پڄي سگهندا ته اوهان سان ايستائين سدائين پيا وڙهندا جيستائين اوهان کي اوهان جي دين (اسلام) کان ڦيرائين- ۽ اوهان مان جيڪي پنهنجي دين کان ڦرندا پوءِ اُهي ڪافر ٿي مرندا تن جي ڪئي ڪمائي دنيا ۽ آخرت ۾ ڇٽ ٿي ويئي ۽ اهي دوزخي آهن، اُهي منجهس سدائين رهڻ وارا آهن (٢١٧). جن ايمان آندو ۽ جن الله جي واٽ ۾ وطن ڇڏيو ۽ جهاد ڪيو سي الله جي ٻاجهه جا اميدوار آهن- ۽ الله بخشڻهار مهربان آهي (٢١٨). (اي پيغمبر) تو کان شراب ۽ جُوا بابت پڇن ٿا، چؤ ته اُنهن ۾ وڏو گناهه ۽ ماڻهن لاءِ (ڪجهه) فائدا آهن* ۽ سندن فائدي کان اُنهن جو گناهه تمام وڏو آهي- ۽ (پڻ) توکان پڇن ٿا ته (اُهي خيرات ۾) ڇا خرچ ڪن؟ چؤ ته (گهرج کان) وڌيڪ (بچت خرچيو)- اهڙيءَ طرح الله اوهان لاءِ آيتون بيان ڪندو آهي ته مانَ اوهين سوچو (٢١٩).

---

* يعني دنيوي فائدا، جو ڪجهه مال هٿ اچيو وڃي، سو اهڙي فائدي جو خيال ئي نه ڪجي، ڇو ته سندس گناهه ٻه وڏو آهي ۽ نقصان ٻه گهڻا، جو الله جي ياد ۽ نماز روزي کان روڪين، دشمني ڪينو وڌائين، مال برباد ڪن... هيءَ تمهيد اهي اڳتي هلي ڪين صراحتً حرام قرار ڏيڻ لاءِ. (ڏسو تفسير فتح الرحمان، تفسير الميسر).

فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ ۗ وَيَسْأَلُونَكَ عَنِ الْيَتَامَىٰ ۖ قُلْ إِصْلَاحٌ
لَّهُمْ خَيْرٌ ۖ وَإِن تُخَالِطُوهُمْ فَإِخْوَانُكُمْ ۚ وَاللَّهُ يَعْلَمُ الْمُفْسِدَ
مِنَ الْمُصْلِحِ ۚ وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ لَأَعْنَتَكُمْ ۚ إِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿٢٢٠﴾
وَلَا تَنكِحُوا الْمُشْرِكَاتِ حَتَّىٰ يُؤْمِنَّ ۚ وَلَأَمَةٌ مُّؤْمِنَةٌ خَيْرٌ مِّن
مُّشْرِكَةٍ وَلَوْ أَعْجَبَتْكُمْ ۗ وَلَا تُنكِحُوا الْمُشْرِكِينَ حَتَّىٰ يُؤْمِنُوا ۚ
وَلَعَبْدٌ مُّؤْمِنٌ خَيْرٌ مِّن مُّشْرِكٍ وَلَوْ أَعْجَبَكُمْ ۗ أُولَٰئِكَ
يَدْعُونَ إِلَى النَّارِ ۖ وَاللَّهُ يَدْعُو إِلَى الْجَنَّةِ وَالْمَغْفِرَةِ
بِإِذْنِهِ ۖ وَيُبَيِّنُ آيَاتِهِ لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ ﴿٢٢١﴾ وَ
يَسْأَلُونَكَ عَنِ الْمَحِيضِ ۖ قُلْ هُوَ أَذًى فَاعْتَزِلُوا النِّسَاءَ فِي
الْمَحِيضِ ۖ وَلَا تَقْرَبُوهُنَّ حَتَّىٰ يَطْهُرْنَ ۖ فَإِذَا تَطَهَّرْنَ فَأْتُوهُنَّ
مِنْ حَيْثُ أَمَرَكُمُ اللَّهُ ۚ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ التَّوَّابِينَ وَيُحِبُّ
الْمُتَطَهِّرِينَ ﴿٢٢٢﴾ نِسَاؤُكُمْ حَرْثٌ لَّكُمْ فَأْتُوا حَرْثَكُمْ أَنَّىٰ شِئْتُمْ ۖ
وَقَدِّمُوا لِأَنفُسِكُمْ ۚ وَاتَّقُوا اللَّهَ وَاعْلَمُوا أَنَّكُم مُّلَاقُوهُ ۗ وَ
بَشِّرِ الْمُؤْمِنِينَ ﴿٢٢٣﴾ وَلَا تَجْعَلُوا اللَّهَ عُرْضَةً لِّأَيْمَانِكُمْ أَن
تَبَرُّوا وَتَتَّقُوا وَتُصْلِحُوا بَيْنَ النَّاسِ ۗ وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿٢٢٤﴾

دنيا ۽ آخرت (جي ڪمن) ۾. ۽ (اي پيغمبر!) توکان يتيمن بابت پڇن ٿا. چؤ ته اُنهن لاءِ سڌار پلي آهي ۽ جيڪڏهن کين (ڪاڏي پيتي ۾ پاڻ سان) گڏيو ته اوهان جا ڀائر آهن. ۽ الله بگاڙيندڙ کي سڌاريندڙ کان ڄاڻندو آهي. ۽ جيڪڏهن الله گهري ها ته اوهان کي سختيءَ ۾ وجهي ها. ڇو ته الله غالب حڪمت وارو آهي (٢٢٠). ۽ (اي مسلمانؤ! ايستائين) مشرڪياڻين کي نه پرڻجو جيستائين ايمان آڻين. ۽ بيشڪ مومنياڻي ٻانهي مشرڪياڻيءَ کان ڀلي آهي جيتوڻيڪ اوهان کي (مشرڪياڻي) زياده وڻي، ۽ اوهين (ايسين) مشرڪن کي نه پرڻايو جيسين ايمان آڻين، ۽ بيشڪ مؤمن ٻانهو (آزاد) مشرڪ کان ڀلو آهي جيتوڻيڪ اوهان کي (مشرڪ) زياده وڻي. اهي (مشرڪ) باه ڏانهن سڏيندا آهن ۽ الله پنهنجي ارادي موجب بهشت ۽ بخشش ڏانهن سڏيندو آهي ۽ پنهنجون آيتون ماڻهن لاءِ بيان ڪندو آهي ته مانَ اُهي نصيحت وٺن (٢٢١). ۽ (اي پيغمبر!) توکان حيض (جي حڪم) بابت پڇن ٿا. چؤ ته اُها پليتي آهي تنهن ڪري زالن کان حيض ۾ پري ٿيو ۽ ايستائين کين ويجها نه وڃو جيستائين پاڪ ٿين، پوءِ جڏهن بلڪل پاڪ ٿين تڏهن جنهن واٽ کان الله اوهان کي موڪل ڏني آهي (اُنهيءَ کان) اُنهن ڏانهن اچو. بيشڪ الله توبه ڪندڙن کي دوست رکندو آهي ۽ (پڻ) پاڪائي ڪندڙن کي دوست رکندو آهي (٢٢٢). اوهان جون زالون اوهان لاءِ پوک آهن، پوءِ پنهنجي پوک ڏانهن جيئن وڻيوَ تيئن اچو، ۽ پاڻ لاءِ (چڱا ڪم) اڳي موڪليو، ۽ الله کان ڊڄو ۽ ڄاڻو ته اوهين ساڻس ملندڙ آهيو ۽ مؤمنن کي خوشخبري ڏي (٢٢٣). ۽ اوهين پنهنجن قسمن لاءِ چڱائيءَ ڪرڻ ۽ پرهيزگاري ڪرڻ ۽ ماڻهن جي وچ ۾ صلح ڪرائڻ کان (پاسو ڪرڻ واسطي) الله جو اسم پيش نه ڪريو. ۽ الله ٻڌندڙ ڄاڻندڙ آهي (٢٢٤).

لَا يُؤَاخِذُكُمُ اللّٰهُ بِاللَّغْوِ فِيْٓ اَيْمَانِكُمْ وَلٰكِنْ يُّؤَاخِذُكُمْ
بِمَا كَسَبَتْ قُلُوْبُكُمْ ۗ وَاللّٰهُ غَفُوْرٌ حَلِيْمٌ ﴿٢٢٥﴾ لِلَّذِيْنَ يُؤْلُوْنَ
مِنْ نِّسَآئِهِمْ تَرَبُّصُ اَرْبَعَةِ اَشْهُرٍ ۚ فَاِنْ فَآءُوْ فَاِنَّ اللّٰهَ
غَفُوْرٌ رَّحِيْمٌ ﴿٢٢٦﴾ وَاِنْ عَزَمُوا الطَّلَاقَ فَاِنَّ اللّٰهَ سَمِيْعٌ
عَلِيْمٌ ﴿٢٢٧﴾ وَالْمُطَلَّقٰتُ يَتَرَبَّصْنَ بِاَنْفُسِهِنَّ ثَلٰثَةَ قُرُوْٓءٍ ۗ وَلَا
يَحِلُّ لَهُنَّ اَنْ يَّكْتُمْنَ مَا خَلَقَ اللّٰهُ فِيْٓ اَرْحَامِهِنَّ اِنْ كُنَّ
يُؤْمِنَّ بِاللّٰهِ وَالْيَوْمِ الْاٰخِرِ ۗ وَبُعُوْلَتُهُنَّ اَحَقُّ بِرَدِّهِنَّ فِيْ
ذٰلِكَ اِنْ اَرَادُوْٓا اِصْلَاحًا ۗ وَلَهُنَّ مِثْلُ الَّذِيْ عَلَيْهِنَّ
بِالْمَعْرُوْفِ ۠ وَلِلرِّجَالِ عَلَيْهِنَّ دَرَجَةٌ ۗ وَاللّٰهُ عَزِيْزٌ
حَكِيْمٌ ﴿٢٢٨﴾ اَلطَّلَاقُ مَرَّتٰنِ ۠ فَاِمْسَاكٌۢ بِمَعْرُوْفٍ اَوْ
تَسْرِيْحٌۢ بِاِحْسَانٍ ۗ وَلَا يَحِلُّ لَكُمْ اَنْ تَاْخُذُوْا مِمَّآ
اٰتَيْتُمُوْهُنَّ شَيْئًا اِلَّآ اَنْ يَّخَافَآ اَلَّا يُقِيْمَا حُدُوْدَ اللّٰهِ ۗ
فَاِنْ خِفْتُمْ اَلَّا يُقِيْمَا حُدُوْدَ اللّٰهِ ۙ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِمَا
فِيْمَا افْتَدَتْ بِهٖ ۗ تِلْكَ حُدُوْدُ اللّٰهِ فَلَا تَعْتَدُوْهَا ۚ
وَمَنْ يَّتَعَدَّ حُدُوْدَ اللّٰهِ فَاُولٰٓئِكَ هُمُ الظّٰلِمُوْنَ ﴿٢٢٩﴾

الله اوهان کي اوهان جي اجاين قسمن کڻڻ ۾ نہ وٺ ڪندو آهي پر اوهان جي دلين جيڪا نيت ڪئي آهي تنهن تي پڪڙيندو آهي. ۽ الله بخشڻهار بردبار آهي (٢٢٥). جيڪي پنهنجين زالن (جي صحبت) کان قسم کڻن تن کي چار مهينا ترسڻو آهي. پوءِ جيڪڏهن (اُنهن ڏانهن اُن وقت ۾) موٽيا تہ (ڀلي موٽن) ڇو تہ الله بخشڻهار مهربان آهي (٢٢٦). ۽ جيڪڏهن طلاق جو پڪو ارادو ڪيائون (تہ ڀلي ڪن) ڇو تہ الله ٻڌندڙ ڄاڻندڙ آهي (٢٢٧). ۽ طلاق ڏنل زالون پاڻ کي (ٻئي نڪاح ڪرڻ کان) ٽي حيض جهلين. ۽ جيڪڏهن الله ۽ قيامت جي ڏينهن کي مڃينديون آهن تہ الله سندين پيٽن ۾ جيڪي (ٻار يا حيض) پيدا ڪيو آهي سو کين لڪائڻ روا نہ آهي ۽ اُن (مدت) ۾ سندن مڙس جيڪڏهن سڌارو گهرن تہ سندن موٽائڻ جا وڌيڪ حقدار آهن. ۽ جهڙا (مڙسن جا حق) انهن (زالن) تي آهن تهڙا اُنهن (زالن) جا (حق مڙسن تي) چڱيءَ ريت سان آهن، ۽ مڙسن کي مٿن وڌو مانُ (يعني حڪومت) آهي. ۽ الله غالب حڪمت وارو آهي (٢٢٨). طلاق (رجعي پورا) ٻہ ڀيرا آهي پوءِ چڱيءَ طرح سان جهلڻ يا احسان سان ڇڏڻ (لازم) آهي. ۽ جيڪي کين ڏنو اٿو تنهن مان ڪجهہ (ورائي) وٺڻ اوهان کي هن (حالت) کان سواءِ حلال نہ آهي جو ٻئي الله جي حدن کي نہ پوري ڪرڻ کان ڊڄن. پوءِ جيڪڏهن (اي مسلمانؤ) اوهين ڊڄو تہ ٻئي الله جي حدن کي پورو ڪري نہ سگهندا تہ (زال) جيڪا شيءِ عيوض ۾ ڏئي تنهن (جي ڏيڻ وٺڻ) ۾ ٻنهي تي گناه نہ آهي. اهي الله جون حدون آهن اُنهن کان لنگهي نہ وڃو، ۽ جيڪي الله جي حدن کان لنگهي ويندا سي ظالم آهن (٢٢٩).

فَاِنْ طَلَّقَهَا فَلَا تَحِلُّ لَهٗ مِنْۢ بَعْدُ حَتّٰى تَنْكِحَ
زَوْجًا غَيْرَهٗ ؕ فَاِنْ طَلَّقَهَا فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِمَاۤ اَنْ
يَّتَرَاجَعَاۤ اِنْ ظَنَّاۤ اَنْ يُّقِيْمَا حُدُوْدَ اللّٰهِ ؕ وَتِلْكَ
حُدُوْدُ اللّٰهِ يُبَيِّنُهَا لِقَوْمٍ يَّعْلَمُوْنَ ﴿۲۳۰﴾ وَاِذَا طَلَّقْتُمُ
النِّسَآءَ فَبَلَغْنَ اَجَلَهُنَّ فَاَمْسِكُوْهُنَّ بِمَعْرُوْفٍ
اَوْ سَرِّحُوْهُنَّ بِمَعْرُوْفٍ ۪ وَلَا تُمْسِكُوْهُنَّ ضِرَارًا
لِّتَعْتَدُوْا ۚ وَمَنْ يَّفْعَلْ ذٰلِكَ فَقَدْ ظَلَمَ نَفْسَهٗ ؕ
وَلَا تَتَّخِذُوْۤا اٰيٰتِ اللّٰهِ هُزُوًا ۫ وَّاذْكُرُوْا نِعْمَتَ اللّٰهِ
عَلَيْكُمْ وَمَاۤ اَنْزَلَ عَلَيْكُمْ مِّنَ الْكِتٰبِ وَالْحِكْمَةِ
يَعِظُكُمْ بِهٖ ؕ وَاتَّقُوا اللّٰهَ وَاعْلَمُوْۤا اَنَّ اللّٰهَ بِكُلِّ شَیْءٍ
عَلِيْمٌ ﴿۲۳۱﴾ وَاِذَا طَلَّقْتُمُ النِّسَآءَ فَبَلَغْنَ اَجَلَهُنَّ
فَلَا تَعْضُلُوْهُنَّ اَنْ يَّنْكِحْنَ اَزْوَاجَهُنَّ اِذَا تَرَاضَوْا
بَيْنَهُمْ بِالْمَعْرُوْفِ ؕ ذٰلِكَ يُوْعَظُ بِهٖ مَنْ كَانَ
مِنْكُمْ يُؤْمِنُ بِاللّٰهِ وَالْيَوْمِ الْاٰخِرِ ؕ ذٰلِكُمْ اَزْكٰى
لَكُمْ وَاَطْهَرُ ؕ وَاللّٰهُ يَعْلَمُ وَاَنْتُمْ لَا تَعْلَمُوْنَ ﴿۲۳۲﴾

پوءِ جيڪڏهن اُن کي (ٽين) طلاق (بہ) ڏنائين تہ اُن کان پوءِ (اُها زال) اُن کي (ايستائين) حلال نہ ٿيندي جيستائين (اُها) ٻيو مڙس پرڻي۔ پوءِ جيڪڏهن (اُن بہ) کيس طلاق ڏني، تہ جيڪڏهن ٻنهي (ڄڻا) الله جي حدن کي قائم رکي سگهڻ (جي پڪ) ڀائين تہ (تہ تڏهن پاڻ ۾ نڪاح ڪري) موٽڻ تہ ٻنهي تي گناهہ نہ آهي۔ ۽ اِهي الله جون حدون آهن اُنهن کي اُن قوم لاءِ بيان ڪندو آهي جي ڄاڻندا آهن (٢٣٠). ۽ جڏهن زالن کي (ٻہ ڀيرا) طلاق ڏيو، پوءِ اُهي پنهنجي (عدت جي) مدي کي (اچي) پهچڻ لڳن تہ (تڏهن يا) اُنهن کي چڱيءَ ريت سان رکو يا اُنهن کي چڱي ريت سان ڇڏيو ۽ ڏکوئڻ لاءِ کين نہ جهليو تہ زيادتي ڪيو، ۽ جيڪو ائين ڪندو تنهن بيشڪ پاڻ تي ظلم ڪيو۔ ۽ الله جي حڪمن کي ٺٺوليون ڪري نہ وٺو۔ ۽ پاڻ تي الله جي نعمت ياد ڪريو ۽ جيڪي اوهان تي ڪتاب ۽ ڏانائيءَ مان لاٿائين جنهن سان اوهان کي نصيحت ڏيندو آهي (اُهو احسان بہ ياد ڪريو)۔ ۽ الله کان ڊڄو ۽ ڄاڻو تہ الله سڀ ڪنهن شيءِ کي ڄاڻندڙ آهي (٢٣١). ۽ جڏهن زالن کي طلاق ڏيو، پوءِ پنهنجي (عدت جي) مدت کي پهچن تہ کين پنهنجن مڙسن سان پرڻجڻ کان نہ جهليو جڏهن تہ پاڻ ۾ چڱي ريت سان راضي ٿين۔ اهو (حڪم) آهي جيڪو اوهان مان الله ۽ قيامت جي ڏينهن کي مڃي تنهن کي اُن سان نصيحت ڏجي ٿي۔ اهو (حڪم) اوهان کي ڏاڍو صاف ڪندڙ ۽ بلڪل پاڪ ڪندڙ آهي۔ ۽ الله ڄاڻندو آهي ۽ اوهين نہ ڄاڻندا آهيو (٢٣٢).

وَالْوَالِدٰتُ يُرْضِعْنَ اَوْلَادَهُنَّ حَوْلَيْنِ كَامِلَيْنِ لِمَنْ اَرَادَ اَنْ
يُّتِمَّ الرَّضَاعَةَ ؕ وَعَلَى الْمَوْلُوْدِ لَهٗ رِزْقُهُنَّ وَكِسْوَتُهُنَّ بِالْمَعْرُوْفِ ؕ
لَا تُكَلَّفُ نَفْسٌ اِلَّا وُسْعَهَا ۚ لَا تُضَآرَّ وَالِدَةٌۢ بِوَلَدِهَا وَلَا مَوْلُوْدٌ
لَّهٗ بِوَلَدِهٖ ۗ وَعَلَى الْوَارِثِ مِثْلُ ذٰلِكَ ۚ فَاِنْ اَرَادَا فِصَالًا عَنْ
تَرَاضٍ مِّنْهُمَا وَتَشَاوُرٍ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِمَا ؕ وَاِنْ اَرَدْتُّمْ اَنْ
تَسْتَرْضِعُوْٓا اَوْلَادَكُمْ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ اِذَا سَلَّمْتُمْ مَّآ اٰتَيْتُمْ
بِالْمَعْرُوْفِ ؕ وَاتَّقُوا اللّٰهَ وَاعْلَمُوْٓا اَنَّ اللّٰهَ بِمَا تَعْمَلُوْنَ بَصِيْرٌ ﴿۲۳۳﴾
وَالَّذِيْنَ يُتَوَفَّوْنَ مِنْكُمْ وَيَذَرُوْنَ اَزْوَاجًا يَّتَرَبَّصْنَ بِاَنْفُسِهِنَّ
اَرْبَعَةَ اَشْهُرٍ وَّعَشْرًا ۚ فَاِذَا بَلَغْنَ اَجَلَهُنَّ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ
فِيْمَا فَعَلْنَ فِيْٓ اَنْفُسِهِنَّ بِالْمَعْرُوْفِ ؕ وَاللّٰهُ بِمَا تَعْمَلُوْنَ خَبِيْرٌ ﴿۲۳۴﴾
وَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ فِيْمَا عَرَّضْتُمْ بِهٖ مِنْ خِطْبَةِ النِّسَآءِ اَوْ اَكْنَنْتُمْ
فِيْٓ اَنْفُسِكُمْ ؕ عَلِمَ اللّٰهُ اَنَّكُمْ سَتَذْكُرُوْنَهُنَّ وَلٰكِنْ لَّا تُوَاعِدُوْهُنَّ
سِرًّا اِلَّآ اَنْ تَقُوْلُوْا قَوْلًا مَّعْرُوْفًا ؕ۬ وَلَا تَعْزِمُوْا عُقْدَةَ النِّكَاحِ
حَتّٰى يَبْلُغَ الْكِتٰبُ اَجَلَهٗ ؕ وَاعْلَمُوْٓا اَنَّ اللّٰهَ يَعْلَمُ مَا فِيْٓ
اَنْفُسِكُمْ فَاحْذَرُوْهُ ۚ وَاعْلَمُوْٓا اَنَّ اللّٰهَ غَفُوْرٌ حَلِيْمٌ ﴿۲۳۵﴾ ع

۽ مائرون پنهنجن ٻارن کي پورا ٻہ ورهہ ٿج پيارين (اهو حڪم) اُنهيءَ لاءِ آهي جيڪو ٿج پيارڻ جي مدت پوري ڪرڻ گهري ۽ اُنهن (مائرن) جي خوراڪ ۽ اُنهن جي پوشاڪ هليءَ چليءَ وانگر ٻيءُ تي آهي. ڪنهن کي سندس وس کان وڌيڪ تڪليف نہ ٿي ڏجي. ماءُ کي ٻار سببان تڪليف نہ ٿي ڏجي ۽ نڪي پيءُ کي ٻار سببان (تڪليف ڏجي) ۽ وارث تي (بہ) اهڙوئي (حق) آهي، پوءِ جيڪڏهن ٻنهي پنهنجي رضامندي ۽ صلاح سان (ٻار جي ٿج) ڇڏائڻ گهرن تہ مٿن گناهہ نہ آهي. ۽ جيڪڏهن پنهنجي اولاد کي (ٻئي کان) ٿج پيارڻ گهرو تہ جڏهن اوهان رواج موجب (پيارينديڙ کي) جيڪي ڏيڻو ڪيو سو پهچايو تڏهن اوهان تي ڪو گناهہ نہ آهي. ۽ الله کان ڊڄو ۽ ڄاڻو تہ جيڪي اوهين ڪندا آهيو سو الله ڏسندڙ آهي (٢٣٣). ۽ اوهان مان جيڪي مرن ۽ زالون ڇڏين تہ اُهي (زالون) پاڻ کي چار مهينا ۽ ڏهہ ڏينهن ترسائين. پوءِ جڏهن پنهنجيءَ (عدت جي) مدت کي پهچن تڏهن جيڪي رواج موجب (يعني شرعي نڪاح) پنهنجي حق ۾ ڪن تنهن ۾ اوهان تي ڪو گناهہ ڪونهي. ۽ جيڪي اوهين ڪندا آهيو تنهن جي الله خبر رکندڙ آهي (٢٣٤). ۽ زالن جي سڱ ڇڪائڻ بابت (عدت ۾) جيڪي اِڇ ڪريو يا دلين ۾ لڪايو تنهن ۾ اوهان تي گناهہ نہ آهي، الله ڄاتو آهي تہ اوهين اُنهن (زالن) کي سگهوئي ياد ڪندؤ پر رواجيءَ طرح ڇني ڇوڻ ڪانسواءِ ڪين ڳجهو انجامہ نہ ڏيو. ۽ نڪي ايستائين نڪاح جي پڪي نيت ڪريو جيستائين عدت پنهنجيءَ مدت کي پهچي. ۽ ڄاڻو تہ جيڪي اوهان جي دلين ۾ آهي سو الله ڄاڻندو آهي تنهنڪري کانئس ڊڄو، ۽ ڄاڻو تہ الله بخشڻهار بردبار آهي (٢٣٥).

لَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ اِنْ طَلَّقْتُمُ النِّسَآءَ مَا لَمْ تَمَسُّوْهُنَّ اَوْ
تَفْرِضُوْا لَهُنَّ فَرِيْضَةً ۚۖ وَّمَتِّعُوْهُنَّ ۚ عَلَى الْمُوْسِعِ قَدَرُهٗ وَ
عَلَى الْمُقْتِرِ قَدَرُهٗ ۚ مَتَاعًا بِالْمَعْرُوْفِ ۚ حَقًّا عَلَى الْمُحْسِنِيْنَ ﴿۲۳۶﴾
وَاِنْ طَلَّقْتُمُوْهُنَّ مِنْ قَبْلِ اَنْ تَمَسُّوْهُنَّ وَقَدْ فَرَضْتُمْ
لَهُنَّ فَرِيْضَةً فَنِصْفُ مَا فَرَضْتُمْ اِلَّآ اَنْ يَّعْفُوْنَ اَوْ يَعْفُوَا
الَّذِيْ بِيَدِهٖ عُقْدَةُ النِّكَاحِ ؕ وَاَنْ تَعْفُوْٓا اَقْرَبُ لِلتَّقْوٰى ؕ وَ
لَا تَنْسَوُا الْفَضْلَ بَيْنَكُمْ ؕ اِنَّ اللّٰهَ بِمَا تَعْمَلُوْنَ بَصِيْرٌ ﴿۲۳۷﴾
حٰفِظُوْا عَلَى الصَّلَوٰتِ وَالصَّلٰوةِ الْوُسْطٰى ق وَقُوْمُوْا لِلّٰهِ
قٰنِتِيْنَ ﴿۲۳۸﴾ فَاِنْ خِفْتُمْ فَرِجَالًا اَوْ رُكْبَانًا ۚ فَاِذَآ اَمِنْتُمْ فَاذْكُرُوا
اللّٰهَ كَمَا عَلَّمَكُمْ مَّا لَمْ تَكُوْنُوْا تَعْلَمُوْنَ ﴿۲۳۹﴾ وَالَّذِيْنَ يُتَوَفَّوْنَ
مِنْكُمْ وَيَذَرُوْنَ اَزْوَاجًا ۚۖ وَّصِيَّةً لِّاَزْوَاجِهِمْ مَّتَاعًا اِلَى
الْحَوْلِ غَيْرَ اِخْرَاجٍ ۚ فَاِنْ خَرَجْنَ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ فِيْ مَا
فَعَلْنَ فِيْٓ اَنْفُسِهِنَّ مِنْ مَّعْرُوْفٍ ؕ وَاللّٰهُ عَزِيْزٌ حَكِيْمٌ ﴿۲۴۰﴾
وَلِلْمُطَلَّقٰتِ مَتَاعٌۢ بِالْمَعْرُوْفِ ؕ حَقًّا عَلَى الْمُتَّقِيْنَ ﴿۲۴۱﴾
كَذٰلِكَ يُبَيِّنُ اللّٰهُ لَكُمْ اٰيٰتِهٖ لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُوْنَ ﴿۲۴۲﴾ ع

جيڪڏهن زالن کي (اُنهيءَ وقت) طلاق ڏيو جڏهن اجا ڪين هٿ نہ لاتو اٿو يا انهن لاءِ ڪابين مقرر نہ ڪيو اٿوَ تہ اوهان تي ڳناه ڪونهي ۽ ڪين نفعي ونڻ لاءِ هليءَ چليءَ وانگر (ڳهڻ ۾ ڳهڻ) جوڙو ڏيو، آسودي تي پنهنجي وس آهر ۽ غريب تي پنهنجي وس آهر آهي، (اِهو ڪم) ڀلارن تي لازم آهي (٢٣٦) . ۽ جيڪڏهن ڪين هٿ لائڻ کان اڳ هن حالت ۾ انهن کي طلاق ڏيو جو ڪابين مقرر ڪيو اٿو تہ جيڪي مقرر ڪيو اٿو تنهن جو اڌ (ڏيڻ لازم آهي) پر جي (زالون) بخشين يا جنهن جي هٿ ۾ نڪاح جي ڳنڍ آهي (يعني مڙس) سو بخشي (يعني پورو ڏي)۔ ۽ اوهان جو بخشڻ پرهيزگاريءَ کي ڏاڍو ويجهو آهي۔ ۽ اوهين پاڻ ۾ نيڪيءَ کي نہ وساريو۔ جو تہ جيڪي ڪندا آهيو سو الله ڏسندڙ آهي (٢٣٧) . سڀني نمازن تي ۽ (خصوصاً) وچينءَ نماز تي نگهباني ڪريو ۽ الله لاءِ فرمان بردار ٿي بيهو (٢٣٨) . پوءِ جيڪڏهن دشمن کان ڊڄو تہ پيادا ٿي يا سوار ٿي (اشارن سان نماز پڙهو) پوءِ جڏهن بي پوا ٿيو تڏهن جيئن اوهان کي (نماز جا ارڪان) جي نہ ڄاڻندا هئؤ سيکاريائين تيئن (سڀني رڪنن جي بجا آوريءَ سان) الله کي ياد ڪريو (٢٣٩) . ۽ اوهان مان جيڪي مرن ۽ زالون ڇڏين تن کي هڪ ورهہ تائين پنهنجين زالن لاءِ (ڪين) فائدي ڏيڻ (۽) نہ لوڏڻ جي وصيت ڪرڻ لازم آهي، پوءِ جيڪڏهن (اُهي) نڪرن تہ جيڪي پنهنجي حق ۾ (شريعت جي) دستور موجب ڪن تنهن ۾ اوهان تي ڳناه نہ آهي۔ ۽ الله غالب حڪمت وارو آهي (٢٤٠) . ۽ طلاق ڏنلن لاءِ هليءَ چليءَ وانگر پرهيزگارن تي خرچ لازم آهي (٢٤١) . اهڙيءَ طرح الله پنهنجا حڪم اوهان لاءِ پڌرا ڪري ٿو تہ مانَ اوهين سمجهو (٢٤٢) .

اَلَمۡ تَرَ اِلَی الَّذِیۡنَ خَرَجُوۡا مِنۡ دِیَارِهِمۡ وَهُمۡ اُلُوۡفٌ حَذَرَ الۡمَوۡتِ
فَقَالَ لَهُمُ اللّٰهُ مُوۡتُوۡا ثُمَّ اَحۡیَاهُمۡ ؕ اِنَّ اللّٰهَ لَذُوۡ فَضۡلٍ عَلَی
النَّاسِ وَلٰكِنَّ اَكۡثَرَ النَّاسِ لَا یَشۡكُرُوۡنَ ﴿۲۴۳﴾ وَقَاتِلُوۡا فِیۡ سَبِیۡلِ
اللّٰهِ وَاعۡلَمُوۡۤا اَنَّ اللّٰهَ سَمِیۡعٌ عَلِیۡمٌ ﴿۲۴۴﴾ مَنۡ ذَا الَّذِیۡ یُقۡرِضُ اللّٰهَ
قَرۡضًا حَسَنًا فَیُضٰعِفَهٗ لَهٗۤ اَضۡعَافًا كَثِیۡرَةً ؕ وَاللّٰهُ یَقۡبِضُ وَیَبۡصُۜطُ وَ
اِلَیۡهِ تُرۡجَعُوۡنَ ﴿۲۴۵﴾ اَلَمۡ تَرَ اِلَی الۡمَلَاِ مِنۡۢ بَنِیۡۤ اِسۡرَآءِیۡلَ مِنۡۢ بَعۡدِ
مُوۡسٰی ۘ اِذۡ قَالُوۡا لِنَبِیٍّ لَّهُمُ ابۡعَثۡ لَنَا مَلِكًا نُّقَاتِلۡ فِیۡ سَبِیۡلِ
اللّٰهِ ؕ قَالَ هَلۡ عَسَیۡتُمۡ اِنۡ كُتِبَ عَلَیۡكُمُ الۡقِتَالُ اَلَّا تُقَاتِلُوۡا ؕ
قَالُوۡا وَمَا لَنَاۤ اَلَّا نُقَاتِلَ فِیۡ سَبِیۡلِ اللّٰهِ وَقَدۡ اُخۡرِجۡنَا مِنۡ
دِیَارِنَا وَاَبۡنَآئِنَا ؕ فَلَمَّا كُتِبَ عَلَیۡهِمُ الۡقِتَالُ تَوَلَّوۡا اِلَّا قَلِیۡلًا
مِّنۡهُمۡ ؕ وَاللّٰهُ عَلِیۡمٌۢ بِالظّٰلِمِیۡنَ ﴿۲۴۶﴾ وَقَالَ لَهُمۡ نَبِیُّهُمۡ اِنَّ اللّٰهَ
قَدۡ بَعَثَ لَكُمۡ طَالُوۡتَ مَلِكًا ؕ قَالُوۡۤا اَنّٰی یَكُوۡنُ لَهُ الۡمُلۡكُ
عَلَیۡنَا وَنَحۡنُ اَحَقُّ بِالۡمُلۡكِ مِنۡهُ وَلَمۡ یُؤۡتَ سَعَةً مِّنَ الۡمَالِ ؕ
قَالَ اِنَّ اللّٰهَ اصۡطَفٰىهُ عَلَیۡكُمۡ وَزَادَهٗ بَسۡطَةً فِی الۡعِلۡمِ وَ
الۡجِسۡمِ ؕ وَاللّٰهُ یُؤۡتِیۡ مُلۡكَهٗ مَنۡ یَّشَآءُ ؕ وَاللّٰهُ وَاسِعٌ عَلِیۡمٌ ﴿۲۴۷﴾

(اي ڏسندڙ!) اُنهن ڏانهن نہ ڏٺو اٿيئي ڇا؟ جيڪي پنهنجن ديسن مان موت جي پؤ کان نڪتا ۽ اُهي هزارين هئا پوءِ الله اُنهن کي فرمايو تہ مرو (تہ مري ويا) وري کين جياريائين. بيشڪ الله ماڻهن تي وڏي فضل ڪرڻ وارو آهي پر گهڻا ماڻهو شڪر نہ ڪندا آهن (٢٤٣). ۽ (اي مسلمانؤ) الله جي واٽ ۾ (ڪافرن سان) ويڙهہ ڪريو ۽ ڄاڻو تہ الله ٻڌندڙ ڄاڻندڙ آهي (٢٤٤). اُهو ڪير آهي جو الله کي چڱو قرض اُڌارو ڏئي؟ تہ (الله) ان لاءِ گهڻي قدر وڌائي. ۽ الله (رزق) تنگ ڪري ٿو ۽ (الله) ڪشادو ڪري ٿو ۽ ڏانهنس موٽايا ويندؤ (٢٤٥). موسىٰ کان پوءِ بني اسرائيلن جي ٽوليءَ ڏانهن نہ ڏٺو اٿيئي ڇا؟ جڏهن پنهنجي پيغمبر کي چيائون تہ اسان لاءِ ڪو بادشاه مقرر ڪر تہ الله جي واٽ ۾ ويڙهہ ڪريون. (تڏهن پيغمبر) چيو تہ جيڪڏهن اوهان تي ويڙهہ لازم ٿي تہ اوهين وڙهڻ کي ويجها نہ ويندؤ. چيائون تہ اسان کي ڇا (ٿيو) آهي جو الله جي واٽ ۾ انهيءَ هوندي بہ نہ وڙهنداسون جو (اسين) پنهنجن ديسن ۽ پنهنجن اولادن مان لوڏيا ويا آهيون پوءِ جڏهن مٿن ويڙهہ لازم ڪئي ويئي تڏهن منجهانئن ٿورڙن کان سواءِ (سڀ) ڦري ويا ۽ الله ظالمن کي ڄاڻندڙ آهي (٢٤٦). ۽ سندن پيغمبر کين چيو تہ الله طالوت کي اوهان لاءِ بادشاه مقرر ڪيو آهي. چيائون تہ ان جي بادشاهي اسان تي ڪيئن ٿيندي هن حالت ۾ جو اسين کانئس بادشاهيءَ جا وڌيڪ حقدار آهيون ۽ مال مان ڪشادگي نہ ڏني ويئي اٿس. (پيغمبر کين) چيو تہ الله اُن کي اوهان تي پسند ڪيو آهي ۽ کيس علم ۽ جسم ۾ گهڻو وڌايو اٿس. ۽ الله جنهن کي گهرندو آهي تنهن کي پنهنجو مُلڪ ڏيندو آهي. ۽ الله (مهربانيءَ ۾) ڪشادگيءَ وارو ڄاڻندڙ آهي (٢٤٧).

وَقَالَ لَهُمْ نَبِيُّهُمْ اِنَّ اٰيَةَ مُلْكِهٖٓ اَنْ يَّاْتِيَكُمُ التَّابُوْتُ فِيْهِ
سَكِيْنَةٌ مِّنْ رَّبِّكُمْ وَبَقِيَّةٌ مِّمَّا تَرَكَ اٰلُ مُوْسٰى وَاٰلُ هٰرُوْنَ
تَحْمِلُهُ الْمَلٰٓئِكَةُ ؕ اِنَّ فِىْ ذٰلِكَ لَاٰيَةً لَّكُمْ اِنْ كُنْتُمْ مُّؤْمِنِيْنَ ﴿۲۴۸﴾ ع
فَلَمَّا فَصَلَ طَالُوْتُ بِالْجُنُوْدِ ۙ قَالَ اِنَّ اللّٰهَ مُبْتَلِيْكُمْ بِنَهَرٍ ۚ
فَمَنْ شَرِبَ مِنْهُ فَلَيْسَ مِنِّىْ ۚ وَمَنْ لَّمْ يَطْعَمْهُ فَاِنَّهٗ مِنِّىْٓ اِلَّا مَنِ
اغْتَرَفَ غُرْفَةًۢ بِيَدِهٖ ۚ فَشَرِبُوْا مِنْهُ اِلَّا قَلِيْلًا مِّنْهُمْ ؕ فَلَمَّا جَاوَزَهٗ
هُوَ وَالَّذِيْنَ اٰمَنُوْا مَعَهٗ ۙ قَالُوْا لَا طَاقَةَ لَنَا الْيَوْمَ بِجَالُوْتَ وَجُنُوْدِهٖ ؕ
قَالَ الَّذِيْنَ يَظُنُّوْنَ اَنَّهُمْ مُّلٰقُوا اللّٰهِ ۙ كَمْ مِّنْ فِئَةٍ قَلِيْلَةٍ
غَلَبَتْ فِئَةً كَثِيْرَةًۢ بِاِذْنِ اللّٰهِ ؕ وَاللّٰهُ مَعَ الصّٰبِرِيْنَ ﴿۲۴۹﴾ وَلَمَّا
بَرَزُوْا لِجَالُوْتَ وَجُنُوْدِهٖ قَالُوْا رَبَّنَآ اَفْرِغْ عَلَيْنَا صَبْرًا وَّثَبِّتْ
اَقْدَامَنَا وَانْصُرْنَا عَلَى الْقَوْمِ الْكٰفِرِيْنَ ﴿۲۵۰﴾ ط فَهَزَمُوْهُمْ بِاِذْنِ اللّٰهِ ۙ
وَقَتَلَ دَاوٗدُ جَالُوْتَ وَاٰتٰىهُ اللّٰهُ الْمُلْكَ وَالْحِكْمَةَ وَعَلَّمَهٗ مِمَّا
يَشَآءُ ؕ وَلَوْلَا دَفْعُ اللّٰهِ النَّاسَ بَعْضَهُمْ بِبَعْضٍ لَّفَسَدَتِ
الْاَرْضُ وَلٰكِنَّ اللّٰهَ ذُوْ فَضْلٍ عَلَى الْعٰلَمِيْنَ ﴿۲۵۱﴾ تِلْكَ
اٰيٰتُ اللّٰهِ نَتْلُوْهَا عَلَيْكَ بِالْحَقِّ ؕ وَاِنَّكَ لَمِنَ الْمُرْسَلِيْنَ ﴿۲۵۲﴾

۽ کين سندن پيغمبر چيو تہ اُن جي بادشاهيءَ جي نشاني اوهان وٽ صندوق جو اچڻ آهي جنهن ۾ اوهان جي پالڻهار کان دل جو سڪون ۽ جيڪي موسىٰ جي خاندان ۽ هارون جي خاندان (تبرڪ) ڇڏيو تنهن جي بچت آهي اُن کي ملائڪ کڻي ايندا ڇو تہ اُن ۾ اوهان لاءِ بيشڪ (وڏي) نشاني آهي جيڪڏهن اوهين مڃيندڙ آهيو (٢٤٨). پوءِ جڏهن طالوت لشڪر سوڌو نڪتو (تڏهن لشڪر کي) چيائين تہ الله نديءَ جي پاڻيءَ سان توهان کي پرکيندڙ آهي پوءِ جيڪو منجهائنس پيئندو سو منهنجو نہ آهي، ۽ جيڪو منجهائنس نہ چکندو سواءِ هن جي جو پنهنجي هٿ سان هڪ لپ ڀري (پيئي) سو بيشڪ منهنجو آهي، پوءِ منجهائنس ٿورڙن کان سواءِ (سڀني) اُن مان پيتو- پوءِ جنهن مهل اُهو (طالوت) ۽ سندس سنگتي مؤمن اُن (نديءَ) کان لنگهيا (تنهن مهل پيئندڙن) چيو تہ اڄ اسان کي جالوت ۽ سندس لشڪر سان (وڙهڻ جي) سگهہ نہ آهي- (۽ تنهن مهل) جيڪي پڪو ڀروسو رکندا هئا تہ اُهي الله کي ملندا تن چيو تہ ڪيترِيون ٿوريون ٽوليون گهڻن ٽولين تي الله جي حڪم سان غالب ٿي ويون آهن- ۽ الله صابرن ساڻ آهي (٢٤٩). ۽ جنهن مهل (اهي طالوتي) جالوت ۽ سندس لشڪر (جي وڙهڻ) لاءِ نڪتا (تنهن مهل) چيائون تہ اي اسان جا پالڻهار! اسان تي صبر پلٽ ۽ اسان جا پير ثابت رک ۽ ڪافر ٽوليءَ تي اسان کي سوڀ ڏي (٢٥٠). پوءِ الله جي حڪم سان کين ڀڄايائون ۽ دائود جالوت کي ڪُٺو ۽ الله اُن (دائود) کي بادشاهي ۽ حڪمت ڏني ۽ جيڪي اُن لاءِ گهريائين سو سيکاريائينس- ۽ جيڪڏهن الله جو تارڻ هڪڙن ماڻهن سان ٻين کي نہ هجي ها تہ زمين ضرور خراب ٿئي ها پر الله جهان (وارن) تي ٻاجهہ ڪرڻ وارو آهي (٢٥١). اهي الله جا حڪم آهن اُهي توتي سچ سان پڙهون ٿا- ۽ تون ضرور پيغمبرن مان آهين (٢٥٢).

تِلْكَ الرُّسُلُ فَضَّلْنَا بَعْضَهُمْ عَلٰى بَعْضٍ مِنْهُمْ
مَّنْ كَلَّمَ اللّٰهُ وَرَفَعَ بَعْضَهُمْ دَرَجٰتٍ وَاٰتَيْنَا عِيْسَى ابْنَ
مَرْيَمَ الْبَيِّنٰتِ وَاَيَّدْنٰهُ بِرُوْحِ الْقُدُسِ وَلَوْ شَآءَ اللّٰهُ مَا اقْتَتَلَ
الَّذِيْنَ مِنْ بَعْدِهِمْ مِّنْ بَعْدِ مَا جَآءَتْهُمُ الْبَيِّنٰتُ وَلٰكِنِ اخْتَلَفُوْا
فَمِنْهُمْ مَّنْ اٰمَنَ وَمِنْهُمْ مَّنْ كَفَرَ وَلَوْ شَآءَ اللّٰهُ مَا اقْتَتَلُوْا
وَلٰكِنَّ اللّٰهَ يَفْعَلُ مَا يُرِيْدُ ﴿٢٥٣﴾ يٰٓاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْٓا اَنْفِقُوْا
مِمَّا رَزَقْنٰكُمْ مِّنْ قَبْلِ اَنْ يَّاْتِيَ يَوْمٌ لَّا بَيْعٌ فِيْهِ وَلَا خُلَّةٌ وَّلَا
شَفَاعَةٌ وَالْكٰفِرُوْنَ هُمُ الظّٰلِمُوْنَ ﴿٢٥٤﴾ اَللّٰهُ لَآ اِلٰهَ اِلَّا هُوَ اَلْحَيُّ
الْقَيُّوْمُ لَا تَاْخُذُهٗ سِنَةٌ وَّلَا نَوْمٌ لَهٗ مَا فِي السَّمٰوٰتِ وَمَا فِي
الْاَرْضِ مَنْ ذَا الَّذِيْ يَشْفَعُ عِنْدَهٗٓ اِلَّا بِاِذْنِهٖ يَعْلَمُ مَا بَيْنَ
اَيْدِيْهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَلَا يُحِيْطُوْنَ بِشَيْءٍ مِّنْ عِلْمِهٖٓ اِلَّا بِمَا
شَآءَ وَسِعَ كُرْسِيُّهُ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضَ وَلَا يَئُوْدُهٗ حِفْظُهُمَا وَ
هُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيْمُ ﴿٢٥٥﴾ لَآ اِكْرَاهَ فِي الدِّيْنِ قَدْ تَّبَيَّنَ الرُّشْدُ مِنَ
الْغَيِّ فَمَنْ يَّكْفُرْ بِالطَّاغُوْتِ وَيُؤْمِنْ بِاللّٰهِ فَقَدِ اسْتَمْسَكَ
بِالْعُرْوَةِ الْوُثْقٰى لَا انْفِصَامَ لَهَا وَاللّٰهُ سَمِيْعٌ عَلِيْمٌ ﴿٢٥٦﴾

اهي پيغمبر آهن، اُنهن مان هڪڙن کي ٻين کان پلو ڪيوسون. منجهائن ڪن سان الله ڳالهايو ۽ ڪن کي درجن ۾ بلند ڪيائين. ۽ عيسىٰ پٽ مريم جي کي چٽا معجزا ڏناسون ۽ کيس پاڪ روح سان مدد ڏني سون. ۽ جيڪڏهن الله گهري ها ته جيڪي (ماڻهو) اُنهن (پيغمبرن) کان پوءِ هئا سي پاڻ وٽ چٽن معجزن اچڻ کان بعد (پاڻ ۾) نه وڙهن ها پر اختلاف ۾ پيا پوءِ منجهائن ڪن ايمان آندو ۽ منجهائن ڪن ڪفر ڪيو. ۽ جيڪڏهن الله گهري ها ته (پاڻ ۾) نه وڙهن ها، پر الله جيڪي گهرندو آهي سو ڪندو آهي (٢٥٣). اي مؤمنؤ! جيڪي اوهان کي رزق ڏنو سون تنهن مان اُن ڏينهن جي اچڻ کان اڳ خرچ ڪريو جنهن ۾ نکو واپار ۽ نڪا ياراڻي آهي ۽ نڪا پارت هلندي. ۽ ڪافر ئي ظالم آهن (٢٥٤). الله (اُهو آهي جو) اُن کان سواءِ ڪو عبادت جو لائق نه آهي، (اُهو سدائين) جيئرو، (جهانن کي) بيهڪ ڏيندڙ آهي، کيس نڪي پنڪي ۽ نڪي ننڊ ونندي آهي. جيڪي آسمانن ۾ آهي ۽ جيڪي زمين ۾ آهي سو (سڀ) سندس (ملڪيت) آهي. ڪير آهي جو سندس موڪل ڌاران وٽس پارت ڪري سگهي؟ جيڪي انهن (مخلوقن) جي اڳيان آهي ۽ جيڪي سندن پوئتان آهي سو (سڀ) ڄاڻندو آهي، ۽ جيڪي گهري تنهن کان سواءِ سندس علم مان ڪنهن ذري کي (اُهي) گهيرو ڪري نه سگهندا آهن سندس (بادشاهيءَ جي) ڪرسيءَ آسمانن ۽ زمين کي لپيٽيو آهي، ۽ اُنهن جي سنڀال کيس نه ٿڪائيندي آهي، ۽ اُهو (سڀ کان) مٿاهون وڏي وڏائيءَ وارو آهي (٢٥٥). دين مڃائڻ ۾ ڪا زبردستي نه آهي (ڇو ته) بيشڪ گمراهيءَ کان هدايت (جدا ٿي) پڌري ٿي آهي، تنهنڪري جيڪو طاغوت (يعني خدا کان سواءِ ٻين معبودن) کي نه مڃي ۽ الله کي مڃي تنهن بيشڪ اهڙي مضبوط ڪڙيءَ کي ورتو جنهن کي ڇڄڻ نه آهي. ۽ الله ٻڌندڙ ڄاڻندڙ آهي (٢٥٦).

اَللّٰهُ وَلِيُّ الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا يُخْرِجُهُمْ مِّنَ الظُّلُمٰتِ اِلَى النُّوْرِ ۬ؕ
وَالَّذِيْنَ كَفَرُوْۤا اَوْلِيٰٓـُٔهُمُ الطَّاغُوْتُ يُخْرِجُوْنَهُمْ مِّنَ النُّوْرِ
اِلَى الظُّلُمٰتِ ؕ اُولٰٓئِكَ اَصْحٰبُ النَّارِ ۚ هُمْ فِيْهَا خٰلِدُوْنَ ﴿٢٥٧﴾
اَلَمْ تَرَ اِلَى الَّذِيْ حَآجَّ اِبْرٰهٖمَ فِيْ رَبِّهٖۤ اَنْ اٰتٰىهُ اللّٰهُ
الْمُلْكَ ۘ اِذْ قَالَ اِبْرٰهٖمُ رَبِّيَ الَّذِيْ يُحْيٖ وَيُمِيْتُ ۙ قَالَ اَنَا
اُحْيٖ وَاُمِيْتُ ؕ قَالَ اِبْرٰهٖمُ فَاِنَّ اللّٰهَ يَاْتِيْ بِالشَّمْسِ مِنَ
الْمَشْرِقِ فَاْتِ بِهَا مِنَ الْمَغْرِبِ فَبُهِتَ الَّذِيْ كَفَرَ ؕ وَاللّٰهُ
لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظّٰلِمِيْنَ ﴿٢٥٨﴾ اَوْ كَالَّذِيْ مَرَّ عَلٰى قَرْيَةٍ وَّ
هِيَ خَاوِيَةٌ عَلٰى عُرُوْشِهَا ۚ قَالَ اَنّٰى يُحْيٖ هٰذِهِ اللّٰهُ بَعْدَ
مَوْتِهَا ۚ فَاَمَاتَهُ اللّٰهُ مِائَةَ عَامٍ ثُمَّ بَعَثَهٗ ؕ قَالَ كَمْ لَبِثْتَ ؕ
قَالَ لَبِثْتُ يَوْمًا اَوْ بَعْضَ يَوْمٍ ؕ قَالَ بَلْ لَّبِثْتَ مِائَةَ
عَامٍ فَانْظُرْ اِلٰى طَعَامِكَ وَشَرَابِكَ لَمْ يَتَسَنَّهْ ۚ وَانْظُرْ
اِلٰى حِمَارِكَ وَلِنَجْعَلَكَ اٰيَةً لِّلنَّاسِ وَانْظُرْ اِلَى
الْعِظَامِ كَيْفَ نُنْشِزُهَا ثُمَّ نَكْسُوْهَا لَحْمًا ؕ فَلَمَّا تَبَيَّنَ
لَهٗ ۙ قَالَ اَعْلَمُ اَنَّ اللّٰهَ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيْرٌ ﴿٢٥٩﴾

الله مؤمنن جو سنڀاليندڙ آهي ڪين اونداهين مان سوجهري ڏانهن ڪڍندو آهي۔ ۽ جيڪي ڪافر آهن تن جا مددگار (خدا کان سواءِ جن جي عبادت ڪن ٿا سي) بت آهن ڪين سوجهري مان اونداهين ڏانهن ڪڍندا آهن۔ اهي دوزخي آهن، اهي منجهس سدائين رهڻ وارا آهن (٢٥٧). (اي پيغمبر) تو اُن ڏانهن نہ ڏٺو ڇا؟ جنهن پنهنجي پالڻهار بابت ابراهيم سان (اُنهي مغروريءَ سبب) تڪرار ڪيو جو الله کيس بادشاهي ڏني هئي۔ جڏهن ابراهيم چيو تہ منهنجو پالڻهار اُهو آهي جو جيارڻندو آهي ۽ مارڻندو آهي (ڪافر) چيو تہ آءٌ (بہ) جيارڻان ٿو ۽ ماريان ٿو۔ ابراهيم چيو تہ الله سج کي اوڀر کان اڀاريندو آهي تنهن ڪري (تون) اُن کي اولهہ کان اڀار پوءِ ڪافر هڪو ٻڪو (وائڙو) ٿي ويو۔ ۽ الله ظالم ٽوليءَ کي سڌو رستو نہ ڏيکاريندو آهي (٢٥٨). يا انهيءَ طرح اُنهيءَ (پيغمبر) کي (ڏٺئي ڇا؟) جو هڪ ڳوٺ وٽان هن حالت ۾ لنگهيو جو اُهو پنهنجين ڇتين سُوڌو ڊٺل هو، (ڏسي ڪري) چيائين تہ هن کي الله ڪهڙي طرح سندس ڦٽڻ کان پوءِ وَسائيندو؟ پوءِ الله کيس سؤ ورهہ ماريو وري کيس (جياري) اٿاريائين۔ الله چيو ڪيترو رهئين؟ چيائين تہ هڪ ڏينهن يا ڪجهہ پهر رهيو آهيان۔ (الله) چيو تہ بلڪ سؤ ورهہ دير ڪئي اٿيئي پوءِ پنهنجي طعام ۽ پنهنجي پاڻي ڏانهن نهار جو اُهو نہ سينواريو آهي، ۽ پنهنجي (مئل) گڏہ ڏانهن نهار (تہ جياري توکي ڏيکاريون) ۽ (اهو هن لاءِ ڪيوسين) تہ توکي ماڻهن لاءِ نشاني ڪريون ۽ (هاڻي گڏہ جي) هڏن ڏانهن ڏس تہ ڪين ڪيئن چوريون ٿا وري اُنهن (هڏن) کي گوشت پهرايون ٿا، پوءِ جنهن مهل اُن تي (اهو حال) پڌرو ٿيو (تڏهن) چيائين تہ ڄاڻان ٿو تہ الله سڀ ڪنهن شيءِ تي وس وارو آهي (٢٥٩).

وَإِذْ قَالَ إِبْرٰهٖمُ رَبِّ أَرِنِيْ كَيْفَ تُحْيِ الْمَوْتٰى ؕ قَالَ أَوَلَمْ
تُؤْمِنْ ؕ قَالَ بَلٰى وَلٰكِنْ لِّيَطْمَئِنَّ قَلْبِيْ ؕ قَالَ فَخُذْ أَرْبَعَةً
مِّنَ الطَّيْرِ فَصُرْهُنَّ إِلَيْكَ ثُمَّ اجْعَلْ عَلٰى كُلِّ جَبَلٍ مِّنْهُنَّ
جُزْءًا ثُمَّ ادْعُهُنَّ يَأْتِيْنَكَ سَعْيًا ؕ وَاعْلَمْ أَنَّ اللّٰهَ عَزِيْزٌ
حَكِيْمٌ ﴿۲۶۰﴾ مَثَلُ الَّذِيْنَ يُنْفِقُوْنَ أَمْوَالَهُمْ فِيْ سَبِيْلِ اللّٰهِ
كَمَثَلِ حَبَّةٍ أَنْۢبَتَتْ سَبْعَ سَنَابِلَ فِيْ كُلِّ سُنْۢبُلَةٍ مِّائَةُ حَبَّةٍ ؕ
وَاللّٰهُ يُضٰعِفُ لِمَنْ يَّشَآءُ ؕ وَاللّٰهُ وَاسِعٌ عَلِيْمٌ ﴿۲۶۱﴾ اَلَّذِيْنَ
يُنْفِقُوْنَ أَمْوَالَهُمْ فِيْ سَبِيْلِ اللّٰهِ ثُمَّ لَا يُتْبِعُوْنَ مَآ أَنْفَقُوْا
مَنًّا وَّلَآ أَذًى ۙ لَّهُمْ أَجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ ۚ وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ
وَلَا هُمْ يَحْزَنُوْنَ ﴿۲۶۲﴾ قَوْلٌ مَّعْرُوْفٌ وَّمَغْفِرَةٌ خَيْرٌ مِّنْ صَدَقَةٍ
يَّتْبَعُهَآ أَذًى ؕ وَاللّٰهُ غَنِيٌّ حَلِيْمٌ ﴿۲۶۳﴾ يٰٓأَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا لَا
تُبْطِلُوْا صَدَقٰتِكُمْ بِالْمَنِّ وَالْأَذٰى ۙ كَالَّذِيْ يُنْفِقُ مَالَهٗ
رِئَآءَ النَّاسِ وَلَا يُؤْمِنُ بِاللّٰهِ وَالْيَوْمِ الْاٰخِرِ ؕ فَمَثَلُهٗ كَمَثَلِ
صَفْوَانٍ عَلَيْهِ تُرَابٌ فَأَصَابَهٗ وَابِلٌ فَتَرَكَهٗ صَلْدًا ؕ لَا يَقْدِرُوْنَ
عَلٰى شَيْءٍ مِّمَّا كَسَبُوْا ؕ وَاللّٰهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْكٰفِرِيْنَ ﴿۲۶۴﴾

۽ (ياد ڪر) جڏهن ابراهيم چيو ته اي منهنجا پالڻهار! مون کي ڏيکار ته ڪهڙي طرح مئلن کي جيارينده آهين- (الله) چيو ته نه تو مڃين ڇا؟ (ابراهيم) چيو ته هائو (مڃيان ٿو) پر هن لاءِ ته منهنجيءَ دل کي تسلي ٿئي- (الله) چيو ته چار پکي وٺ پوءِ کين پاڻ وٽ ٽڪرا ٽڪرا ڪر پوءِ منجهائن ڪو ڀاڱو هر هڪ جبل تي رک وري کين سڏ ته تو ڏانهن ڊوڙندا ايندا- ۽ ڄاڻ ته الله غالب حڪمت وارو آهي (٢٦٠). جيڪي (ماڻهو) پنهنجا مال الله جي واٽ ۾ خرچيندا آهن تن جو مثال اُنهيءَ داڻي جي مثال وانگر آهي جو ست سنگ ڄمائي هر هڪ سنگ ۾ سؤ داڻو هجي- ۽ الله جنهن کي گهرندو آهي (تنهن کي) ٻيڻو ڏيندو آهي ۽ الله (مهربانيءَ ۾) ڪشادگيءَ وارو، ڄاڻندڙ آهي (٢٦١). جيڪي (ماڻهو) پنهنجو مال الله جي واٽ ۾ خرچيندا آهن وري پنهنجي ڏنل پٺيان نڪي ٿورو رکندا آهن ۽ نڪي ايذائيندا آهن، تن لاءِ سندن پالڻهار وٽ سندن ثواب آهي ۽ نڪي کين ڪو ڀؤ آهي ۽ نڪي اُهي غمگين ٿيندا (٢٦٢). مٺو ڳالهائڻ ۽ معاف ڪرڻ اُنهيءَ خيرات کان ڀلو آهي جنهن جي پٺيان ايذاءُ هجي- ۽ الله بي پرواهه بردبار آهي (٢٦٣). اي مؤمنؤ! پنهنجين خيراتن کي اِحسان رکڻ ۽ ايذائڻ سان اُنهيءَ ماڻهو وانگر نه وڃايو جيڪو پنهنجو مال ماڻهن جي ڏيکاري لاءِ خرچي ۽ الله ۽ قيامت جي ڏينهن کي نه مڃي- پوءِ سندس مثال (اُنهيءَ) لسي پٿر وانگر آهي جنهن تي ٿوري مٽي (پيل) هجي ۽ مٿس وڏڦڙو مينهن وسي پوءِ ڇنڊي ڇڏيس- (ته رياءَ وارن) جيڪي ڪمايو تنهن مان ڪنهن ذري تي (اُهي) وس وارا نه ٿيندا- ۽ الله ڪافر ٽوليءَ کي سڌو رستو نه ڏيکاريندو آهي (٢٦٤).

وَمَثَلُ الَّذِيْنَ يُنْفِقُوْنَ اَمْوَالَهُمُ ابْتِغَآءَ مَرْضَاتِ اللّٰهِ وَ
تَثْبِيْتًا مِّنْ اَنْفُسِهِمْ كَمَثَلِ جَنَّةٍۭ بِرَبْوَةٍ اَصَابَهَا وَابِلٌ
فَاٰتَتْ اُكُلَهَا ضِعْفَيْنِ ۚ فَاِنْ لَّمْ يُصِبْهَا وَابِلٌ فَطَلٌّ ؕ وَاللّٰهُ
بِمَا تَعْمَلُوْنَ بَصِيْرٌ ﴿۲۶۵﴾ اَيَوَدُّ اَحَدُكُمْ اَنْ تَكُوْنَ لَهٗ جَنَّةٌ مِّنْ
نَّخِيْلٍ وَّاَعْنَابٍ تَجْرِيْ مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهٰرُ ۙ لَهٗ فِيْهَا مِنْ كُلِّ
الثَّمَرٰتِ ۙ وَاَصَابَهُ الْكِبَرُ وَلَهٗ ذُرِّيَّةٌ ضُعَفَآءُ ۖۚ فَاَصَابَهَآ
اِعْصَارٌ فِيْهِ نَارٌ فَاحْتَرَقَتْ ؕ كَذٰلِكَ يُبَيِّنُ اللّٰهُ لَكُمُ
الْاٰيٰتِ لَعَلَّكُمْ تَتَفَكَّرُوْنَ ﴿۲۶۶﴾ يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْۤا اَنْفِقُوْا مِنْ
طَيِّبٰتِ مَا كَسَبْتُمْ وَمِمَّاۤ اَخْرَجْنَا لَكُمْ مِّنَ الْاَرْضِ ۪ وَلَا
تَيَمَّمُوا الْخَبِيْثَ مِنْهُ تُنْفِقُوْنَ وَلَسْتُمْ بِاٰخِذِيْهِ اِلَّاۤ
اَنْ تُغْمِضُوْا فِيْهِ ؕ وَاعْلَمُوْۤا اَنَّ اللّٰهَ غَنِيٌّ حَمِيْدٌ ﴿۲۶۷﴾
اَلشَّيْطٰنُ يَعِدُكُمُ الْفَقْرَ وَيَاْمُرُكُمْ بِالْفَحْشَآءِ ۚ وَاللّٰهُ
يَعِدُكُمْ مَّغْفِرَةً مِّنْهُ وَفَضْلًا ؕ وَاللّٰهُ وَاسِعٌ عَلِيْمٌ ۖۚ ﴿۲۶۸﴾
يُّؤْتِى الْحِكْمَةَ مَنْ يَّشَآءُ ۚ وَمَنْ يُّؤْتَ الْحِكْمَةَ فَقَدْ
اُوْتِيَ خَيْرًا كَثِيْرًا ؕ وَمَا يَذَّكَّرُ اِلَّاۤ اُولُوا الْاَلْبَابِ ﴿۲۶۹﴾

۽ جيڪي پنهنجن مالن کي الله جي رضامندي حاصل ڪرڻ ۽ پنهنجين دلين ۾ پڪي يقين پيدا ڪرڻ لاءِ خرچيندا آهن تن جو مثال هڪ باغ وانگر آهي جو دڙي تي هجي اُن تي وڏ ڦڙو مينهن وسي ۽ پنهنجو ڦر ٻيڻو ڪري پر جيڪڏهن مٿس وڏ ڦڙو مينهن نہ وسي تہ ماڪ بس هجيس- ۽ جيڪي اوهين ڪندا آهيو سو الله ڏسندڙ آهي (٢٦٥). اوهان مان ڪو هڪ (دل سان) گهرندو آهي ڇا؟ تہ اُن کي کجين ۽ انگورن جو هڪ باغ هجي جنهن جي هيٺان واهيون وهنديون هجن اُن لاءِ منجهس سڀ ڪنهن (جنس جا) ميوا هجن ۽ کيس ٻوڙهائي اچي وڃي ۽ ان کي ڪمزور اولاد هجي پوءِ اُن (باغ) کي (اهڙو) واچوڙو لڳي جنهن ۾ باھ هجي تنهنڪري (سندس باغ) سڙي وڃي- اهڙيءَ طرح الله اوهان لاءِ (چٽيون) نشانيون بيان ڪندو آهي تہ مانَ اوهين سوچيو (٢٦٦). اي مؤمنؤ! جيڪي ڪمايو تنهن مان (۽ پڻ) جيڪي اوهان لاءِ زمين مان پيدا ڪيوسون تنهن مان ڪي سٺيون شيون (خدا ڪارڻ) خرچ ڪريو ۽ اُن مان خراب شيءِ خرچ ڪرڻ جي نيت هن هوندي نہ ڪريو جو (پاڻ) اُن ۾ پنهنجين اکين ٻوٽڻ کان سواءِ کيس وٺڻ وارا نہ آهيو- ۽ ڄاڻو تہ الله بي پرواھ ساراهيل آهي (٢٦٧). (اي مسلمانؤ!) شيطان اوهان کي سڃائيءَ جو ڀؤ ڏيندو آهي ۽ اوهان کي بي حيائيءَ (جي ڪمن) جو حڪم ڪندو آهي، ۽ الله اوهان کي پنهنجي پاران بخشش ۽ ڀلائي جو وعدو ڏيندو آهي- ۽ الله (مهربانيءَ ۾) ڪشادگيءَ وارو ڄاڻندڙ آهي (٢٦٨). جنهن کي گهرندو آهي تنهن کي دانائي ڏيندو آهي ۽ جنهن کي دانائي ڏني وئي تنهن کي بيشڪ گهڻي چڱائي ڏني وئي- ۽ عقل وارن کان سواءِ ٻيو ڪو نصيحت نہ پرائيندو آهي (٢٦٩).

وَمَآ اَنْفَقْتُمْ مِّنْ نَّفَقَةٍ اَوْ نَذَرْتُمْ مِّنْ نَّذْرٍ
فَاِنَّ اللّٰهَ يَعْلَمُهٗ ؕ وَمَا لِلظّٰلِمِيْنَ مِنْ اَنْصَارٍ ﴿٢٧٠﴾
اِنْ تُبْدُوا الصَّدَقٰتِ فَنِعِمَّا هِيَ ۚ وَاِنْ تُخْفُوْهَا وَ
تُؤْتُوْهَا الْفُقَرَآءَ فَهُوَ خَيْرٌ لَّكُمْ ؕ وَيُكَفِّرُ عَنْكُمْ
مِّنْ سَيِّاٰتِكُمْ ؕ وَاللّٰهُ بِمَا تَعْمَلُوْنَ خَبِيْرٌ ﴿٢٧١﴾ لَيْسَ
عَلَيْكَ هُدٰىهُمْ وَلٰكِنَّ اللّٰهَ يَهْدِيْ مَنْ يَّشَآءُ ؕ وَمَا
تُنْفِقُوْا مِنْ خَيْرٍ فَلِاَنْفُسِكُمْ ؕ وَمَا تُنْفِقُوْنَ اِلَّا
ابْتِغَآءَ وَجْهِ اللّٰهِ ؕ وَمَا تُنْفِقُوْا مِنْ خَيْرٍ يُّوَفَّ اِلَيْكُمْ
وَاَنْتُمْ لَا تُظْلَمُوْنَ ﴿٢٧٢﴾ لِلْفُقَرَآءِ الَّذِيْنَ اُحْصِرُوْا فِيْ
سَبِيْلِ اللّٰهِ لَا يَسْتَطِيْعُوْنَ ضَرْبًا فِي الْاَرْضِ ۫ يَحْسَبُهُمُ
الْجَاهِلُ اَغْنِيَآءَ مِنَ التَّعَفُّفِ ۚ تَعْرِفُهُمْ بِسِيْمٰهُمْ ۚ
لَا يَسْـَٔلُوْنَ النَّاسَ اِلْحَافًا ؕ وَمَا تُنْفِقُوْا مِنْ خَيْرٍ
فَاِنَّ اللّٰهَ بِهٖ عَلِيْمٌ ﴿٢٧٣﴾ اَلَّذِيْنَ يُنْفِقُوْنَ اَمْوَالَهُمْ
بِالَّيْلِ وَالنَّهَارِ سِرًّا وَّعَلَانِيَةً فَلَهُمْ اَجْرُهُمْ
عِنْدَ رَبِّهِمْ ۚ وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُوْنَ ﴿٢٧٤﴾

۽ (اي مسلمانؤ!) جيڪي اوهان خيرات ڪريو يا باس باسيو تنهن کي الله ڄاڻندو آهي ۽ ظالمن جو ڪو مددگار نہ آهي (۲۷۰). جيڪڏهن خيراتون ظاهر ڪري ڏيندؤ تہ اُهي (ڪھڙيون نہ) چڱيون آهن! ۽ جيڪڏهن اُهن کي لڪائيندؤ ۽ اُهي محتاجن کي ڏيندؤ تہ اُهو اوهان لاءِ (ويتر) ڀلو آهي۔ ۽ الله اوهان جا ڪي گناه اوهان کان ميٽيندو۔ ۽ جيڪي اوهين ڪندا آهيو تنهن جي الله خبر رکندڙ آهي (۲۷۱). (اي پيغمبر!) تو تي اُنهن (ڪافرن) کي هدايت (يعني دل ۾ اثر پيدا) ڪرڻ لازم نہ آهي پر الله جنهن کي گهرندو آهي تنهن کي هدايت ڪندو آهي۔ ۽ جيڪي ڪجھ مال خرچيندا آهيو سو اوهان (جي ڀلي) لاءِ آهي ۽ الله جي رضامندي طلبڻ کانسواءِ (اوهين) خرچ نہ ڪريو۔ ۽ جيڪي ڪجھ مال خرچيو (اُن جو ثواب) اوهان کي پورو ڏبو ۽ اوهان تي ظلم نہ ڪبو (۲۷۲). اهڙن فقيرن کي (خيرات ڏيڻ لازم آهي) جيڪي الله جي واٽ ۾ روڪيل آهن (واپار لاءِ) مُلڪ ۾ سفر ڪري نہ سگھندا آهن ناواقف (سندن) بي طمعيءَ سببان کين مالدار ڀائيندا آهن، سندين پيشانين مان کين سڃاڻندو آهين، ڇنبڙي ماڻهن کان نہ پنندا آهن۔ ۽ جيڪي ڪجھ مال خرچيندا آهيو سو الله ڄاڻندڙ آهي (۲۷۳). جيڪي پنهنجا مال رات جو ۽ ڏينهن جو ڳجھو ۽ پڌرو خرچيندا آهن تن لاءِ سندن پالڻهار وٽ سندن اجر آهي، ۽ نڪي کين ڪو ڀؤ آهي ۽ نڪي اُهي غمگين ٿيندا (۲۷۴).

الَّذِيْنَ يَاْكُلُوْنَ الرِّبٰوا لَا يَقُوْمُوْنَ اِلَّا كَمَا يَقُوْمُ الَّذِيْ
يَتَخَبَّطُهُ الشَّيْطٰنُ مِنَ الْمَسِّ ؕ ذٰلِكَ بِاَنَّهُمْ قَالُوْۤا اِنَّمَا الْبَيْعُ
مِثْلُ الرِّبٰوا ۘ وَاَحَلَّ اللّٰهُ الْبَيْعَ وَحَرَّمَ الرِّبٰوا ؕ فَمَنْ جَآءَهٗ
مَوْعِظَةٌ مِّنْ رَّبِّهٖ فَانْتَهٰى فَلَهٗ مَا سَلَفَ ؕ وَاَمْرُهٗۤ اِلَى اللّٰهِ ؕ
وَمَنْ عَادَ فَاُولٰٓئِكَ اَصْحٰبُ النَّارِ ۚ هُمْ فِيْهَا خٰلِدُوْنَ ﴿۲۷۵﴾
يَمْحَقُ اللّٰهُ الرِّبٰوا وَيُرْبِي الصَّدَقٰتِ ؕ وَاللّٰهُ لَا يُحِبُّ كُلَّ
كَفَّارٍ اَثِيْمٍ ﴿۲۷۶﴾ اِنَّ الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا وَعَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ وَاَقَامُوا
الصَّلٰوةَ وَاٰتَوُا الزَّكٰوةَ لَهُمْ اَجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ ۚ وَلَا
خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُوْنَ ﴿۲۷۷﴾ يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوا اتَّقُوا
اللّٰهَ وَذَرُوْا مَا بَقِيَ مِنَ الرِّبٰوۤا اِنْ كُنْتُمْ مُّؤْمِنِيْنَ ﴿۲۷۸﴾ فَاِنْ
لَّمْ تَفْعَلُوْا فَاْذَنُوْا بِحَرْبٍ مِّنَ اللّٰهِ وَرَسُوْلِهٖ ۚ وَاِنْ تُبْتُمْ
فَلَكُمْ رُءُوْسُ اَمْوَالِكُمْ ۚ لَا تَظْلِمُوْنَ وَلَا تُظْلَمُوْنَ ﴿۲۷۹﴾ وَاِنْ
كَانَ ذُوْ عُسْرَةٍ فَنَظِرَةٌ اِلٰى مَيْسَرَةٍ ؕ وَاَنْ تَصَدَّقُوْا خَيْرٌ
لَّكُمْ اِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُوْنَ ﴿۲۸۰﴾ وَاتَّقُوْا يَوْمًا تُرْجَعُوْنَ فِيْهِ
اِلَى اللّٰهِ ۗ ثُمَّ تُوَفّٰى كُلُّ نَفْسٍ مَّا كَسَبَتْ وَهُمْ لَا يُظْلَمُوْنَ ﴿۲۸۱﴾ ع

جيڪي وياج ڪائيندا آهن سي (قبرن مان) رڳو اُنهيءَ (ماڻهو) جي اُٿڻ
وانگر اُٿندا جنهن کي جِنَ اثر سببان چريو ڪيو هجي- اهو هن ڪري
آهي جو اُهي (وياج خور) چون ٿا ته واپار وياج جهڙو ئي آهي- حالانڪ الله
واپار کي حلال ڪيو آهي ۽ وياج کي حرام ڪيو آهي پوءِ جنهن کي
پنهنجي پالڻهار وٽان نصيحت آئي ۽ (وياج) ڇڏيائين تنهن لاءِ جيڪي اڳي
ڪيائين سو (هينئر معاف) آهي- ۽ (آخرت ۾) سندس مامرو الله ڏانهن
(سونپيل) آهي ۽ جن وري (وياج ڪاڌو) سي دوزخي آهن، اُهي منجهس
سدائين رهڻ وارا آهن (۲۷۵). الله وياج (جو ڪٽيو) ناس ڪري ڇڏيندو
آهي ۽ خيراتن کي وڌائيندو آهي الله ڪنهن به بي شڪر گنهگار کي دوست
نه رکندو آهي (۲۷٦). جن ايمان آندو ۽ چڱا ڪم ڪيا ۽ نماز پڙهيائون ۽
زڪات ڏنائون تن لاءِ سندن پالڻهار وٽ سندن اجر آهي- ۽ نڪي ڪين
ڪو ڀؤ آهي ۽ نڪي اُهي غمگين ٿيندا (۲۷۷). اي ايمان وارؤ! الله کان
ڊڄو ۽ جيڪڏهن اوهين (الله ۽ رسول کي) مڃيندڙ آهيو ته جيڪي وياج
مان رهيل آهي سو ڇڏيو (۲۷۸). پوءِ جيڪڏهن (ائين) نه ڪندؤ ته الله ۽
سندس رسول جي پاران اوهان کي جنگ جو اعلان هجي، ۽ جيڪڏهن
توبه ڪيوَ ته اوهان لاءِ اوهان جي مالن جي موڙي آهي، نڪي وڌيڪ وٺو
۽ نڪي اوهان کي گهٽ ڏبو (۲۷۹). ۽ جيڪڏهن (قرضي) سڱو هجي ته
سگهه تائين مهلت ڏيڻ لازم آهي- ۽ جيڪڏهن اوهين ڄاڻندا آهيو ته اوهان
جو (قرض) بخشڻ اوهان لاءِ بهتر آهي (۲۸۰). ۽ اُنهيءَ ڏينهن کان ڊڄو
جنهن ۾ الله ڏانهن موٽايا ويندؤ، پوءِ سڀ ڪنهن ماڻهو کي جيڪي
ڪمايائين تنهن جو پورو بدلو ڏبو ۽ اُنهن تي ظلم نه ڪبو (۲۸۱).

يٰٓاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْٓا اِذَا تَدَايَنْتُمْ بِدَيْنٍ اِلٰٓى اَجَلٍ مُّسَمًّى
فَاكْتُبُوْهُ ؕ وَلْيَكْتُبْ بَّيْنَكُمْ كَاتِبٌۢ بِالْعَدْلِ ۪ وَلَا يَاْبَ كَاتِبٌ اَنْ
يَّكْتُبَ كَمَا عَلَّمَهُ اللّٰهُ فَلْيَكْتُبْ ۚ وَلْيُمْلِلِ الَّذِيْ عَلَيْهِ الْحَقُّ
وَلْيَتَّقِ اللّٰهَ رَبَّهٗ وَلَا يَبْخَسْ مِنْهُ شَيْـًٔا ؕ فَاِنْ كَانَ الَّذِيْ عَلَيْهِ
الْحَقُّ سَفِيْهًا اَوْ ضَعِيْفًا اَوْ لَا يَسْتَطِيْعُ اَنْ يُّمِلَّ هُوَ فَلْيُمْلِلْ
وَلِيُّهٗ بِالْعَدْلِ ؕ وَاسْتَشْهِدُوْا شَهِيْدَيْنِ مِنْ رِّجَالِكُمْ ۚ فَاِنْ
لَّمْ يَكُوْنَا رَجُلَيْنِ فَرَجُلٌ وَّامْرَاَتٰنِ مِمَّنْ تَرْضَوْنَ مِنَ
الشُّهَدَآءِ اَنْ تَضِلَّ اِحْدٰىهُمَا فَتُذَكِّرَ اِحْدٰىهُمَا الْاُخْرٰى ؕ وَ
لَا يَاْبَ الشُّهَدَآءُ اِذَا مَا دُعُوْا ؕ وَلَا تَسْـَٔمُوْٓا اَنْ تَكْتُبُوْهُ
صَغِيْرًا اَوْ كَبِيْرًا اِلٰٓى اَجَلِهٖ ؕ ذٰلِكُمْ اَقْسَطُ عِنْدَ اللّٰهِ وَاَقْوَمُ
لِلشَّهَادَةِ وَاَدْنٰٓى اَلَّا تَرْتَابُوْٓا اِلَّآ اَنْ تَكُوْنَ تِجَارَةً حَاضِرَةً
تُدِيْرُوْنَهَا بَيْنَكُمْ فَلَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ اَلَّا
تَكْتُبُوْهَا ؕ وَاَشْهِدُوْٓا اِذَا تَبَايَعْتُمْ ۪ وَلَا يُضَآرَّ كَاتِبٌ
وَّلَا شَهِيْدٌ ؕ۬ وَاِنْ تَفْعَلُوْا فَاِنَّهٗ فُسُوْقٌۢ بِكُمْ ؕ وَ
اتَّقُوا اللّٰهَ ؕ وَيُعَلِّمُكُمُ اللّٰهُ ؕ وَاللّٰهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيْمٌ ﴿٢٨٢﴾

اي مؤمنؤ! جڏهن ڪنهن مقرر مدت تائين قرض جو معاملو ڪريو تڏهن اُن کي لکو- ۽ اوهان جي وچ ۾ لکندڙ کي انصاف سان لکڻ گهرجي ۽ جيئن ڪيس الله سيکاريو آهي تيئن لکندڙ لکڻ کان انڪار نه ڪري پوءِ لکڻ گهرجيس، ۽ جنهن تي قرض آهي سو (مطلب) بيان ڪري ۽ پنهنجي پالڻهار الله کان ڊڄڻ گهرجيس ۽ منجهانئس ڪجھ نه گهٽائي- پوءِ جنهن تي قرض آهي سو جيڪڏهن اَبوجھ يا هيڻو هجي يا بيان ڪري نه سگهي ته سندس سنڀاليندڙ کي انصاف سان بيان ڪرڻ گهرجي- ۽ پنهنجن (مسلمانن) مردن مان ٻه گواهه شاهد ڪريو، پوءِ جيڪڏهن ٻه مرد نه هجن ته هڪ مرد ۽ ٻه زائفون (اُنهن) شاهدن مان جيڪي اوهان کي وڻن (شاهد ڪريو هن لاءِ) ته جي اُنهن (ٻنهي) مان هڪڙي وساريندي ته اُنهن مان ٻي کيس ياد ڏياريندي- ۽ جڏهن شاهد (شاهديءَ لاءِ) سڏيا وڃن ته انڪار نه ڪن- ۽ اُن جي مدت تائين ٿوري يا گهڻي (قرض) جي لکي ڏيڻ کان نه ٿڪجو- اِهو (لکڻ) الله وٽ انصاف کي تمام ويجهو ۽ شاهديءَ لاءِ بلڪل سڌو آهي ۽ اوهان جي شڪ ۾ نه پوڻ کي (ٻه) ڏاڍو ويجهو آهي، پر جيڪڏهن اوهان جو واپار روبرو هجي جو اوهين هٿون هٿ پاڻ ۾ پيا ڪريو ته اُن جي نه لکڻ ۾ اوهان تي ڪو گناهه نه آهي- ۽ جڏهن ڏيو وٺو ته شاهد ڪريو ۽ لکندڙ ۽ شاهد کي نه ڏکوئجي- ۽ جيڪڏهن (اهڙو ڪم) ڪندؤ ته اُهو اوهان کي گناهه آهي- ۽ الله کان ڊڄو- ۽ الله اوهان کي سيکاري ٿو- ۽ الله سڀ ڪنهن شيءِ کي ڄاڻندڙ آهي (٢٨٢).

وَإِنْ كُنْتُمْ عَلٰى سَفَرٍ وَّلَمْ تَجِدُوْا كَاتِبًا فَرِهٰنٌ مَّقْبُوْضَةٌ ۭ فَإِنْ
اَمِنَ بَعْضُكُمْ بَعْضًا فَلْيُؤَدِّ الَّذِى اؤْتُمِنَ اَمَانَتَهٗ وَلْيَتَّقِ اللّٰهَ
رَبَّهٗ ۭ وَلَا تَكْتُمُوا الشَّهَادَةَ ۭ وَمَنْ يَّكْتُمْهَا فَاِنَّهٗٓ اٰثِمٌ قَلْبُهٗ ۭ وَ
اللّٰهُ بِمَا تَعْمَلُوْنَ عَلِيْمٌ ﴿٢٨٣﴾ لِلّٰهِ مَا فِى السَّمٰوٰتِ وَمَا فِى الْاَرْضِ ۭ
وَإِنْ تُبْدُوْا مَا فِىْٓ اَنْفُسِكُمْ اَوْ تُخْفُوْهُ يُحَاسِبْكُمْ بِهِ
اللّٰهُ ۭ فَيَغْفِرُ لِمَنْ يَّشَآءُ وَيُعَذِّبُ مَنْ يَّشَآءُ ۭ وَاللّٰهُ عَلٰى كُلِّ
شَىْءٍ قَدِيْرٌ ﴿٢٨٤﴾ اٰمَنَ الرَّسُوْلُ بِمَآ اُنْزِلَ اِلَيْهِ مِنْ رَّبِّهٖ وَ
الْمُؤْمِنُوْنَ ۭ كُلٌّ اٰمَنَ بِاللّٰهِ وَمَلٰٓئِكَتِهٖ وَكُتُبِهٖ وَرُسُلِهٖ ۣ
لَا نُفَرِّقُ بَيْنَ اَحَدٍ مِّنْ رُّسُلِهٖ ۣ وَقَالُوْا سَمِعْنَا وَاَطَعْنَا
غُفْرَانَكَ رَبَّنَا وَاِلَيْكَ الْمَصِيْرُ ﴿٢٨٥﴾ لَا يُكَلِّفُ اللّٰهُ نَفْسًا اِلَّا
وُسْعَهَا ۭ لَهَا مَا كَسَبَتْ وَعَلَيْهَا مَا اكْتَسَبَتْ ۭ رَبَّنَا لَا
تُؤَاخِذْنَآ اِنْ نَّسِيْنَآ اَوْ اَخْطَاْنَا ۚ رَبَّنَا وَلَا تَحْمِلْ عَلَيْنَآ
اِصْرًا كَمَا حَمَلْتَهٗ عَلَى الَّذِيْنَ مِنْ قَبْلِنَا ۚ رَبَّنَا وَلَا تُحَمِّلْنَا
مَا لَا طَاقَةَ لَنَا بِهٖ ۚ وَاعْفُ عَنَّا ۣ وَاغْفِرْ لَنَا ۣ وَارْحَمْنَا ۣ
اَنْتَ مَوْلٰىنَا فَانْصُرْنَا عَلَى الْقَوْمِ الْكٰفِرِيْنَ ﴿٢٨٦﴾ ع

۽ جيڪڏهن اوهين مسافريءَ ۾ هجو ۽ لکندڙ نہ لهو تہ (ڪا شيءِ) گروي قبضي ڪرڻ لازم آهي پوءِ جيڪڏهن اوهان مان هڪڙا ٻين تي اعتبار رکن تہ جنهن تي اعتبار رکيو ويو تنهن کي پنهنجي امانت (يعني قرض) ادا ڪرڻ گهرجي ۽ پنهنجي پالڻهار الله کان ڊڄڻ گهرجي ۽ شاهدي نہ لڪايو۔ ۽ جيڪو ان کي لڪائيندو تہ بيشڪ سندس دل ڏوهارڻ آهي۔ ۽ جيڪي اوهان ڪندا آهيو سو الله ڄاڻندڙ آهي (٢٨٣). جيڪي آسمانن ۾ آهي ۽ جيڪي زمين ۾ آهي سو الله جي ئي (ملڪيت) آهي۔ ۽ جيڪي اوهان جي دلين ۾ آهي سو جيڪڏهن پڌرو ڪريو توڙي اُهو لڪايو (تہ بہ) الله اوهان سان اُن جو حساب ڪندو پوءِ جنهن لاءِ گهرندو تنهن کي بخشيندو۔ ۽ جنهن لاءِ گهرندو تنهن کي عذاب ڪندو۔ ۽ الله سڀ ڪنهن شيءِ تي وسوارو آهي (٢٨٤). پيغمبر (محمد ﷺ) ڏانهن جيڪي سندس پالڻهار کان لاٿو ويو سو اُن مڃيو آهي ۽ مؤمنن (بہ)۔ سڀ ڪنهن الله ۽ سندس ملائڪن ۽ سندس ڪتابن ۽ سندس رسولن کي مڃيو آهي (چون ٿا تہ) سندس پيغمبرن مان ڪنهن هڪ (جي مڃڻ) ۾ فرق نہ ڪندا آهيون، ۽ چيائون تہ ٻڌو سون ۽ (سندس حڪم) مڃيوسون. اي اسان جا پالڻهار! تنهنجي بخشش گهرون ٿا ۽ توڏانهن موٽڻو آهي (٢٨٥) . الله ڪنهن کي سندس وس ڌاران تڪليف نہ ڏيندو آهي۔ جيڪي (چڱو) ڪمايائين سو سندس (فائدي) لاءِ آهي ۽ جيڪي (بڇڙو) ڪمايائين سو مٿس آهي. اي اسان جا پالڻهار! جيڪڏهن وساريون يا چُڪ ڪريون تہ اسان کي نہ پڪڙ، ۽ اي اسان جا پالڻهار! اسان تي اهڙو بار نہ رک جهڙو اسان کان اڳين تي رکيو هيئي، ۽ اي اسان جا پالڻهار! جنهن (بار) جي کڻڻ جي اسان کي سگهہ ڪانهي سو اسان تي نہ رک! ۽ اسان کي معاف ڪر! ۽ اسان کي بخش ۽ اسان تي مهر ڪر! تون اسان جو سائين آهين تنهن ڪري اسان کي ڪافر ٽوليءَ تي سوڀ ڏي! (٢٨٦) .

سُوْرَةُ اٰلِ عِمْرٰنَ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ ○

الٓمّٓ ۝١ اللّٰهُ لَآ اِلٰهَ اِلَّا هُوَ الْحَیُّ الْقَیُّوْمُ ؕ ۝٢ نَزَّلَ عَلَیْكَ الْكِتٰبَ
بِالْحَقِّ مُصَدِّقًا لِّمَا بَیْنَ یَدَیْهِ وَاَنْزَلَ التَّوْرٰىةَ وَالْاِنْجِیْلَ ۝٣
مِنْ قَبْلُ هُدًى لِّلنَّاسِ وَاَنْزَلَ الْفُرْقَانَ ؕ۬ اِنَّ الَّذِیْنَ كَفَرُوْا
بِاٰیٰتِ اللّٰهِ لَهُمْ عَذَابٌ شَدِیْدٌ ؕ وَاللّٰهُ عَزِیْزٌ ذُو انْتِقَامٍ ؕ ۝٤
اِنَّ اللّٰهَ لَا یَخْفٰى عَلَیْهِ شَیْءٌ فِی الْاَرْضِ وَلَا فِی السَّمَآءِ ؕ ۝٥
هُوَ الَّذِیْ یُصَوِّرُكُمْ فِی الْاَرْحَامِ كَیْفَ یَشَآءُ ؕ لَآ اِلٰهَ اِلَّا
هُوَ الْعَزِیْزُ الْحَكِیْمُ ۝٦ هُوَ الَّذِیْۤ اَنْزَلَ عَلَیْكَ الْكِتٰبَ مِنْهُ
اٰیٰتٌ مُّحْكَمٰتٌ هُنَّ اُمُّ الْكِتٰبِ وَاُخَرُ مُتَشٰبِهٰتٌ ؕ فَاَمَّا الَّذِیْنَ
فِیْ قُلُوْبِهِمْ زَیْغٌ فَیَتَّبِعُوْنَ مَا تَشَابَهَ مِنْهُ ابْتِغَآءَ
الْفِتْنَةِ وَابْتِغَآءَ تَاْوِیْلِهٖ ۚ وَمَا یَعْلَمُ تَاْوِیْلَهٗۤ اِلَّا اللّٰهُ ؔۘ وَ
الرّٰسِخُوْنَ فِی الْعِلْمِ یَقُوْلُوْنَ اٰمَنَّا بِهٖ ۙ كُلٌّ مِّنْ عِنْدِ رَبِّنَا ۚ
وَمَا یَذَّكَّرُ اِلَّاۤ اُولُوا الْاَلْبَابِ ۝٧ رَبَّنَا لَا تُزِغْ قُلُوْبَنَا بَعْدَ اِذْ
هَدَیْتَنَا وَهَبْ لَنَا مِنْ لَّدُنْكَ رَحْمَةً ۚ اِنَّكَ اَنْتَ الْوَهَّابُ ۝٨

سورة آل عمران مدني آهي ۽ هيءَ ٻه سؤ
آيتون ۽ ويهه رڪوع آهي.

اللہ ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

الٓمٓ (١). اللہ (اُهو آهي جو) اُن کان سواءِ ڪوئي عبادت جو لائق نہ آهي (جو سدائين) جيئرو (جڳ جي) بيهڪ ڏيڻ وارو آهي (٢). توتي (اُهو) ڪتاب سچ سان لاٿائين (جو) جيڪي (ڪتاب) ڪانئس اڳي آهن تن جي تصديق ڪندڙ آهي ۽ توريت ۽ انجيل کي لاٿائين (٣). اڳي ئي ماڻهن جي هدايت لاءِ، ۽ (سچ ۽ ڪوڙ کي) سڃاڻندڙ (ڪتاب) لاٿائين. بيشڪ جن اللہ جي آيتن جو انڪار ڪيو تن لاءِ سخت عذاب آهي. ۽ اللہ غالب بدلي وٺڻ وارو آهي (۴). اللہ تي ڪائي شيءِ نڪي زمين ۾ ۽ نڪي آسمان ۾ ڳجهي رهندي آهي (٥). اُهو (اللہ) اهو آهي جيڪو (مائن) جي ڳڀڻ ۾ جيئن گهرندو آهي (تيئن) اوهان جي شڪل ٺاهيندو آهي. اُن کان سواءِ ڪوئي عبادت جو لائق نہ آهي (اُهوئي) غالب حڪمت وارو آهي (٦). اُهو (اللہ) آهي جنهن تو تي ڪتاب لاٿو جنهن مان ڪي آيتون محڪم (يعني چٽي معنىٰ واريون) آهن اُهي ڪتاب جو اصل آهن ۽ ٻيون متشابہ (يعني گهڻن معنائن واريون) آهن، پوءِ جن جي دلين ۾ ڏنگائي آهي سي منجهانئس جيڪي متشابہ آهن تن جي ٻڇيان فتني پکيڙڻ ۽ سندن (مطلبي) مراد ڳولڻ لاءِ لڳندا آهن، ۽ اللہ کان سواءِ اُن جي مراد ڪوئي نہ ڄاڻندو آهي. ۽ (جيڪي) علم ۾ پختا (آهن سي) چوندا آهن تہ اُنهن کي مڃيوسون اِهي مڙئي اسان جي پالڻهار وٽان آهن، ۽ عقل وارن کان سواءِ (ٻيو) نصيحت نہ وٺندو آهي (٧). اي اسان جا پالڻهار! جڏهن تو اسان کي هدايت ڪئي تنهن کان پوءِ اسان جي دلين کي ڏنگائي نہ ڏي ۽ پاڻ وٽان اسان کي ٻاجهہ عطا ڪر، ڇو تہ تون ئي بخشڻهار آهين (٨).

رَبَّنَآ اِنَّكَ جَامِعُ النَّاسِ لِيَوۡمٍ لَّا رَيۡبَ فِيۡهِ ؕ اِنَّ اللّٰهَ لَا يُخۡلِفُ
الۡمِيۡعَادَ ۝٩ اِنَّ الَّذِيۡنَ كَفَرُوۡا لَنۡ تُغۡنِىَ عَنۡهُمۡ اَمۡوَالُهُمۡ وَلَاۤ
اَوۡلَادُهُمۡ مِّنَ اللّٰهِ شَيۡـًٔا ؕ وَاُولٰٓـئِكَ هُمۡ وَقُوۡدُ النَّارِۙ ۝١٠ كَدَاۡبِ
اٰلِ فِرۡعَوۡنَۙ وَالَّذِيۡنَ مِنۡ قَبۡلِهِمۡ ؕ كَذَّبُوۡا بِاٰيٰتِنَا ۚ فَاَخَذَهُمُ
اللّٰهُ بِذُنُوۡبِهِمۡ ؕ وَاللّٰهُ شَدِيۡدُ الۡعِقَابِ ۝١١ قُلۡ لِّلَّذِيۡنَ كَفَرُوۡا
سَتُغۡلَبُوۡنَ وَتُحۡشَرُوۡنَ اِلٰى جَهَنَّمَ ؕ وَبِئۡسَ الۡمِهَادُ ۝١٢ قَدۡ كَانَ
لَـكُمۡ اٰيَةٌ فِىۡ فِئَتَيۡنِ الۡتَقَتَا ؕ فِئَةٌ تُقَاتِلُ فِىۡ سَبِيۡلِ اللّٰهِ وَاُخۡرٰى
كَافِرَةٌ يَّرَوۡنَهُمۡ مِّثۡلَيۡهِمۡ رَاۡىَ الۡعَيۡنِ ؕ وَاللّٰهُ يُؤَيِّدُ بِنَصۡرِهٖ
مَنۡ يَّشَآءُ ؕ اِنَّ فِىۡ ذٰلِكَ لَعِبۡرَةً لِّاُولِى الۡاَبۡصَارِ ۝١٣ زُيِّنَ
لِلنَّاسِ حُبُّ الشَّهَوٰتِ مِنَ النِّسَآءِ وَالۡبَنِيۡنَ وَالۡقَنَاطِيۡرِ
الۡمُقَنۡطَرَةِ مِنَ الذَّهَبِ وَالۡفِضَّةِ وَالۡخَـيۡلِ الۡمُسَوَّمَةِ وَالۡاَنۡعَامِ
وَالۡحَـرۡثِ ؕ ذٰلِكَ مَتَاعُ الۡحَيٰوةِ الدُّنۡيَا ۚ وَاللّٰهُ عِنۡدَهٗ حُسۡنُ
الۡمَاٰبِ ۝١٤ قُلۡ اَؤُنَبِّئُكُمۡ بِخَيۡرٍ مِّنۡ ذٰلِكُمۡ ؕ لِلَّذِيۡنَ اتَّقَوۡا عِنۡدَ
رَبِّهِمۡ جَنّٰتٌ تَجۡرِىۡ مِنۡ تَحۡتِهَا الۡاَنۡهٰرُ خٰلِدِيۡنَ فِيۡهَا وَاَزۡوَاجٌ
مُّطَهَّرَةٌ وَّرِضۡوَانٌ مِّنَ اللّٰهِ ؕ وَاللّٰهُ بَصِيۡرٌۢ بِالۡعِبَادِ ۝١٥ ۚ

اي اسان جا پالڻھار! تون اُن ڏينھن ۾ ماڻھن کي گڏ ڪندڙ آھين جنھن ۾ ڪو شڪ نہ آھي بيشڪ الله (پنھنجي) انجام کي نہ ڦيرائيندو آھي (۹). بيشڪ جن ڪفر ڪيو تن کان ڪڏھن بہ سندن مال ۽ سندن اولاد الله (جي عذاب) مان ڪجھ بہ نہ ٽاريندو۔ ۽ اِھي دوزخ جو ٻارڻ آھن (۱۰). (اُنھن جو حال) فرعونين جي ۽ اُنھن جي حال جھڙو آھي جي کانئن اڳ ھئا (اُنھن) اسان جي آيتن کي ڪوڙ ڀانيو، پوءِ الله سندن گناھن سببان کين پڪڙيو۔ ۽ الله سخت سزا ڏيندڙ آھي (۱۱). (اي پيغمبر!) ڪافرن کي چؤ تہ سگھو ھيٺاھان ٿيندؤ ۽ دوزخ ڏانھن گڏ ڪيا ويندؤ۔ ۽ (اُھو) بڇڙو ھنڌ آھي (۱۲). اُنھن ٻن ٽولين جي (پاڻ ۾) ويڙھ ڪرڻ ۾ اوھان لاءِ ٻي شڪ نشاني آھي۔ ھڪڙي ٽولي الله جي واٽ ۾ وڙھي ۽ ٻي ڪافرن (جي) ھئي (مسلمانن) کين پاڻ کان ٻيڻو اکين جي ڏيٺ سان ڏٺو ٿي۔ ۽ الله جنھن کي وڻيس (تنھن کي) پنھنجي مدد سان سگھ ڏيندو آھي۔ جو تہ اُن ۾ (سمجھ جي) اکين وارن لاءِ ضرور عبرت آھي (۱۳). ماڻھن لاءِ زالن ۽ پٽن ۽ سونَ ۽ چانديءَ جي (وڏن وڏن) سٿيلن ڍيرن ۽ نشان ڪيلن گھوڙن ۽ ڍورن ۽ پوک جي خواھشن جي محبت سينگاري وئي آھي۔ اھو دنيا جي حياتيءَ جو سامان آھي، ۽ الله وٽ چڱو موٽڻ جو ھنڌ آھي (۱۴). (اي پيغمبر! کين) چؤ تہ آءٌ ان کان ڀَليءَ (شيءِ) جي خبر ڏيان؟ جن (شرڪ کان) پاڻ بچايو تن لاءِ سندن پالڻھار وٽ بھشت آھن جن جي ھيٺان نھرون وھنديون آھن منجھن سدائين رھڻ وارا آھن۔ ۽ پاڪ زالون ۽ (پڻ) الله جي پاران راضپو آھي۔ ۽ الله ٻانھن کي ڏسندڙ آھي (۱۵).

اَلَّذِيْنَ يَقُوْلُوْنَ رَبَّنَآ اِنَّنَآ اٰمَنَّا فَاغْفِرْ لَنَا ذُنُوْبَنَا وَقِنَا
عَذَابَ النَّارِ ﴿١٦﴾ اَلصّٰبِرِيْنَ وَالصّٰدِقِيْنَ وَالْقٰنِتِيْنَ
وَالْمُنْفِقِيْنَ وَالْمُسْتَغْفِرِيْنَ بِالْاَسْحَارِ ﴿١٧﴾ شَهِدَ اللّٰهُ اَنَّهٗ
لَآ اِلٰهَ اِلَّا هُوَ ۙ وَالْمَلٰٓئِكَةُ وَاُولُوا الْعِلْمِ قَآئِمًا ۢ بِالْقِسْطِ ؕ
لَآ اِلٰهَ اِلَّا هُوَ الْعَزِيْزُ الْحَكِيْمُ ﴿١٨﴾ اِنَّ الدِّيْنَ عِنْدَ اللّٰهِ
الْاِسْلَامُ ۣ وَمَا اخْتَلَفَ الَّذِيْنَ اُوْتُوا الْكِتٰبَ اِلَّا مِنْ بَعْدِ
مَا جَآءَهُمُ الْعِلْمُ بَغْيًا ۢ بَيْنَهُمْ ؕ وَمَنْ يَّكْفُرْ بِاٰيٰتِ اللّٰهِ
فَاِنَّ اللّٰهَ سَرِيْعُ الْحِسَابِ ﴿١٩﴾ فَاِنْ حَآجُّوْكَ فَقُلْ اَسْلَمْتُ
وَجْهِيَ لِلّٰهِ وَمَنِ اتَّبَعَنِ ؕ وَقُلْ لِّلَّذِيْنَ اُوْتُوا الْكِتٰبَ
وَالْاُمِّيّٖنَ ءَاَسْلَمْتُمْ ؕ فَاِنْ اَسْلَمُوْا فَقَدِ اهْتَدَوْا ۚ وَاِنْ
تَوَلَّوْا فَاِنَّمَا عَلَيْكَ الْبَلٰغُ ؕ وَاللّٰهُ بَصِيْرٌ ۢ بِالْعِبَادِ ﴿٢٠﴾ اِنَّ
الَّذِيْنَ يَكْفُرُوْنَ بِاٰيٰتِ اللّٰهِ وَيَقْتُلُوْنَ النَّبِيّٖنَ بِغَيْرِ
حَقٍّ ۙ وَّيَقْتُلُوْنَ الَّذِيْنَ يَاْمُرُوْنَ بِالْقِسْطِ مِنَ النَّاسِ ۙ
فَبَشِّرْهُمْ بِعَذَابٍ اَلِيْمٍ ﴿٢١﴾ اُولٰٓئِكَ الَّذِيْنَ حَبِطَتْ
اَعْمَالُهُمْ فِي الدُّنْيَا وَالْاٰخِرَةِ ۫ وَمَا لَهُمْ مِّنْ نّٰصِرِيْنَ ﴿٢٢﴾

جيڪي چوندا آهن ته اي اسان جا پالڻهار! اسان توکي مڃيو آهي تنهن ڪري اسان جا ڏوهه اسان کي بخش ۽ باهه جي عذاب کان اسان کي بچاءِ! (١٦). اُهي صابر ۽ سچا ۽ تابعداري ڪندڙ ۽ سخي ۽ اسُر مهل جو بخشش گهرندڙ آهن (١٧). الله (هيءَ) گواهي ڏني آهي ته الله کان سواءِ ڪوئي عبادت جو لائق نه آهي ۽ ملائڪ ۽ علم وارا (به) انصاف تي قائم رهندي(اِها شاهدي ڏيندا آهن)- اُن کان سواءِ ڪوئي عبادت جو لائق نه آهي اُهو غالب حڪمت وارو آهي (١٨). بيشڪ (وڻندڙ) دين الله وٽ اسلام آهي، ۽ جن کي ڪتاب (توريت ۽ انجيل) ڏنو ويو تن (اڳ) تڪرار نه ڪيو پر وٽن علم آيو تنهن کان پوءِ پاڻ ۾ ضد سببان (تڪرار ڪيائون)- ۽ جيڪو الله جي حڪمن کي نه مڃيندو ته بيشڪ الله (به) سگهو حساب وٺندڙ آهي (١٩). پوءِ جيڪڏهن توسان جهيڙين ته چؤ ته مون ۽ جنهن منهنجي تابعداري ڪئي تنهن پنهنجو منهن (يعني سر) الله لاءِ نوايو آهي- ۽ (اي پيغمبر!) جن کي ڪتاب (توريت ۽ انجيل) ڏنو ويو تن کي ۽ اڻ پڙهيلن کي چؤ ته اسلام آندو اٿو؟ (يا نه)- پوءِ جيڪڏهن اسلام آڻين ته بيشڪ سڌيءَ واٽ وارا ٿيا، ۽ جيڪڏهن ڦري وڃن ته تو تي رڳو پيغام پهچائڻ آهي- ۽ الله ٻانهن کي ڏسندڙ آهي (٢٠). بيشڪ جيڪي الله جي آيتن کي نٿا مڃين ۽ پيغمبرن کي ناحق ٿا ڪهن ۽ ماڻهن مان جيڪي (ڪين) انصاف جو حڪم ڪن ٿا تن کي ٿا ڪهن پوءِ ڪين ڏکوئيندڙ عذاب جي سُڌ ڏي (٢١). اِهي (اُهي) آهن جن جي ڪمائي دنيا ۽ آخرت ۾ ناس ٿي ويئي ۽ اُنهن جو ڪو مددگار ڪونهي (٢٢).

أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِيْنَ أُوْتُوْا نَصِيْبًا مِّنَ الْكِتٰبِ يُدْعَوْنَ إِلٰى كِتٰبِ
اللّٰهِ لِيَحْكُمَ بَيْنَهُمْ ثُمَّ يَتَوَلّٰى فَرِيْقٌ مِّنْهُمْ وَهُمْ مُّعْرِضُوْنَ ۲۳
ذٰلِكَ بِأَنَّهُمْ قَالُوْا لَنْ تَمَسَّنَا النَّارُ إِلَّا أَيَّامًا مَّعْدُوْدٰتٍ وَّغَرَّهُمْ
فِيْ دِيْنِهِمْ مَّا كَانُوْا يَفْتَرُوْنَ ۲۴ فَكَيْفَ إِذَا جَمَعْنٰهُمْ لِيَوْمٍ لَّا
رَيْبَ فِيْهِ وَوُفِّيَتْ كُلُّ نَفْسٍ مَّا كَسَبَتْ وَهُمْ لَا يُظْلَمُوْنَ ۲۵
قُلِ اللّٰهُمَّ مٰلِكَ الْمُلْكِ تُؤْتِي الْمُلْكَ مَنْ تَشَاءُ وَتَنْزِعُ الْمُلْكَ
مِمَّنْ تَشَاءُ وَتُعِزُّ مَنْ تَشَاءُ وَتُذِلُّ مَنْ تَشَاءُ بِيَدِكَ الْخَيْرُ ط
إِنَّكَ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيْرٌ ۲۶ تُوْلِجُ الَّيْلَ فِي النَّهَارِ وَتُوْلِجُ النَّهَارَ
فِي الَّيْلِ وَتُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ وَتُخْرِجُ الْمَيِّتَ مِنَ الْحَيِّ
وَتَرْزُقُ مَنْ تَشَاءُ بِغَيْرِ حِسَابٍ ۲۷ لَا يَتَّخِذِ الْمُؤْمِنُوْنَ
الْكٰفِرِيْنَ أَوْلِيَاءَ مِنْ دُوْنِ الْمُؤْمِنِيْنَ ۚ وَمَنْ يَّفْعَلْ
ذٰلِكَ فَلَيْسَ مِنَ اللّٰهِ فِيْ شَيْءٍ إِلَّا أَنْ تَتَّقُوْا مِنْهُمْ تُقٰىةً ط
وَيُحَذِّرُكُمُ اللّٰهُ نَفْسَهُ ط وَإِلَى اللّٰهِ الْمَصِيْرُ ۲۸ قُلْ إِنْ
تُخْفُوْا مَا فِيْ صُدُوْرِكُمْ أَوْ تُبْدُوْهُ يَعْلَمْهُ اللّٰهُ ط وَيَعْلَمُ مَا
فِي السَّمٰوٰتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ ط وَاللّٰهُ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيْرٌ ۲۹

(اي پيغمبر!) جن کي ڪتاب مان ڪو ڀاڱو ڏنو ويو تن کي نہ ڏٺو اٿيئي ڇا؟ (جو) الله جي ڪتاب ڏانهن (هن لاءِ) سڏيا وڃن ٿا تہ سندن وچ ۾ فيصلو ڪري پوءِ منجهانئن هڪ ٽولي ڦري ويندي آهي ۽ اُهي منهن موڙيندڙ (بہ) آهن (٢٣). اِهو هن ڪري آهي جو اُهي چون ٿا تہ باھ ڪن ڳاڻاٽن ڏينهن کان سواءِ اسان کي ڪڏهن نہ ڇهندي ۽ جيڪو ٺاھ ٺاهيندا رهيا تنهن کين سندن دين ۾ ٺڳيو آهي (٢۴). پوءِ ڪهڙو (حال ٿيندن)؟ جڏهن کين اُهو ڏينهن جنهن ۾ ڪو شڪ نہ آهي تنهن ۾ گڏ ڪنداسين ۽ سڀ ڪنهن ماڻهوءَ جيڪي ڪمايو تنهن جو ڪيس پورو بدلو ڏبو ۽ اُنهن سان ظلم نہ ڪبو (٢٥). (اي پيغمبر!) چؤ تہ اي الله! ملڪ جا مالڪ! جنهن کي گهرين تنهن کي بادشاهي ڏئين ۽ جنهن کان وٺيئي تنهن کان بادشاهي کسين ۽ جنهن کي گهرين تنهن کي مانوارو ڪرين ۽ جنهن کي وٺيئي تنهن کي ذليل ڪرين- تنهنجي هٿ ۾ چڱائي آهي. بيشڪ تون سڀ ڪنهن شيءِ تي وسارو آهين (٢٦). رات کي (گهٽائي) ڏينهن ۾ آڻين ٿو ۽ ڏينهن کي (گهٽائي) رات ۾ آڻين ٿو ۽ مئي مان جيئري کي ڪڍين ٿو ۽ جيئري مان مئي کي ڪڍين ٿو ۽ جنهن کي گهرين تنهن کي اَڻ ڳڻي روزي ڏيندو آهين (٢٧). (گهرجي تہ) مؤمن مؤمنن کانسواءِ ڪافرن کي دوست نہ بڻائين، ۽ جيڪو ائين ڪندو تنهن جو الله (جي دين) سان (ڪو) واسطو نہ آهي، هن کان سواءِ تہ اُنهن (ڪافرن) کان، پاڻ بچائڻ لاءِ بچاءُ ڪريو ۽ الله پاڻ کان اوهان کي ڊيڄاريندو آهي- ۽ الله ڏانهن موٽڻو آهي (٢٨). (اي پيغمبر! کين) چؤ تہ جيڪي اوهان جي دلين ۾ آهي سو جي لڪائيندؤ يا اهو پڌرو ڪندؤ تہ (بہ) اُن کي الله ڄاڻندو آهي- ۽ الله سڀ ڪنهن شيءِ تي وسارو آهي (٢٩).

يَوْمَ تَجِدُ كُلُّ نَفْسٍ مَّا عَمِلَتْ مِنْ خَيْرٍ مُّحْضَرًا ۛۚ وَّ مَا عَمِلَتْ مِنْ
سُوْٓءٍ ۛۚ تَوَدُّ لَوْ اَنَّ بَيْنَهَا وَ بَيْنَهٗٓ اَمَدًۢا بَعِيْدًا ؕ وَ يُحَذِّرُكُمُ اللّٰهُ
نَفْسَهٗ ؕ وَ اللّٰهُ رَءُوْفٌۢ بِالْعِبَادِ ﴿۳۰﴾ قُلْ اِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّوْنَ اللّٰهَ فَاتَّبِعُوْنِیْ
يُحْبِبْكُمُ اللّٰهُ وَ يَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوْبَكُمْ ؕ وَ اللّٰهُ غَفُوْرٌ رَّحِيْمٌ ﴿۳۱﴾ قُلْ
اَطِيْعُوا اللّٰهَ وَ الرَّسُوْلَ ۚ فَاِنْ تَوَلَّوْا فَاِنَّ اللّٰهَ لَا يُحِبُّ الْكٰفِرِيْنَ ﴿۳۲﴾
اِنَّ اللّٰهَ اصْطَفٰۤى اٰدَمَ وَ نُوْحًا وَّ اٰلَ اِبْرٰهِيْمَ وَ اٰلَ عِمْرٰنَ عَلَى
الْعٰلَمِيْنَ ﴿۳۳﴾ ذُرِّيَّةًۢ بَعْضُهَا مِنْۢ بَعْضٍ ؕ وَ اللّٰهُ سَمِيْعٌ عَلِيْمٌ ﴿۳۴﴾
اِذْ قَالَتِ امْرَاَتُ عِمْرٰنَ رَبِّ اِنِّیْ نَذَرْتُ لَكَ مَا فِیْ بَطْنِیْ
مُحَرَّرًا فَتَقَبَّلْ مِنِّیْ ۚ اِنَّكَ اَنْتَ السَّمِيْعُ الْعَلِيْمُ ﴿۳۵﴾ فَلَمَّا وَضَعَتْهَا
قَالَتْ رَبِّ اِنِّیْ وَضَعْتُهَاۤ اُنْثٰى ؕ وَ اللّٰهُ اَعْلَمُ بِمَا وَضَعَتْ ؕ وَ
لَيْسَ الذَّكَرُ كَالْاُنْثٰى ۚ وَ اِنِّیْ سَمَّيْتُهَا مَرْيَمَ وَ اِنِّیْۤ اُعِيْذُهَا
بِكَ وَ ذُرِّيَّتَهَا مِنَ الشَّيْطٰنِ الرَّجِيْمِ ﴿۳۶﴾ فَتَقَبَّلَهَا رَبُّهَا بِقَبُوْلٍ
حَسَنٍ وَّ اَنْۢبَتَهَا نَبَاتًا حَسَنًا ۙ وَّ كَفَّلَهَا زَكَرِيَّا ؕ كُلَّمَا دَخَلَ عَلَيْهَا
زَكَرِيَّا الْمِحْرَابَ ۙ وَجَدَ عِنْدَهَا رِزْقًا ۚ قَالَ يٰمَرْيَمُ اَنّٰى لَكِ هٰذَا ؕ
قَالَتْ هُوَ مِنْ عِنْدِ اللّٰهِ ؕ اِنَّ اللّٰهَ يَرْزُقُ مَنْ يَّشَآءُ بِغَيْرِ حِسَابٍ ﴿۳۷﴾

اُنهيءَ ڏينهن سڀ ڪو (ماڻهو) جيڪو چڱو ڪم ڪيائين ۽ جيڪو بڇڙو ڪم ڪيائين تنهن کي آڏو لهندو، (بڇڙي ڪم کي ڏسي) گهرندو تہ جيڪر سندس ۽ اُن جي وچ ۾ گهڻي ڊيگهہ هجي ها. ۽ الله پاڻ کان اوهان کي ڊيڄاريندو آهي ۽ الله ٻانهن تي گهڻو مهربان آهي (٣٠). (اي پيغمبر!) چؤ تہ جي اوهين الله کي دوست رکندا آهيو تہ منهنجي تابعداري ڪريو تہ الله اوهان کي دوست رکندو ۽ اوهان جا گناهہ اوهان کي بخشيندو. ۽ الله بخشڻهار مهربان آهي (٣١). (اي پيغمبر! چؤ) تہ الله ۽ پيغمبر جي فرمانبرداري ڪريو، پوءِ جيڪڏهن ڦري ويا تہ بيشڪ الله (بہ) ڪافرن کي دوست نہ رکندو آهي (٣٢). الله آدم ۽ نوح ۽ ابراهيم جي اولاد ۽ عِمران جي اولاد کي جهانن (وارن) تي سڳورو ڪيو آهي (٣٣). جو پاڻ ۾ هڪ ٻئي جو نسل آهن. ۽ الله ٻڌندڙ ڄاڻندڙ آهي (٣٤). جڏهن عمران جي زال چيو تہ اي منهنجا پالڻهار! جيڪي منهنجي پيٽ ۾ آهي سو تو لاءِ آزاد ڪيل نذر ڪيم تنهن ڪري مون کان قبول ڪر. بيشڪ تون ئي ٻڌندڙ ڄاڻندڙ آهين (٣٥). پوءِ جڏهن اُن کي ڄڻيائين تڏهن چيائين تہ اي منهنجا پالڻهار! مون ڌيءَ ڄڻي. ۽ جيڪي اُن ڄڻيو تنهن کي الله بهتر ڄاڻندڙ آهي. ۽ پٽ ڌيءَ جهڙو نہ آهي، ۽ مون سندس نالو مريم رکيو ۽ آءٌ ان کي ۽ سندس نسل کي تڙيل شيطان (جي شر) کان تنهنجيءَ پناهہ ۾ سونپيان ٿي (٣٦). پوءِ اُن کي سندس پالڻهار چڱي قبولڻ سان قبوليو ۽ اُن کي چڱي پالڻ طرح پاليائين. ۽ سندس سنڀاليندڙ زڪريا کي ڪيائين. جڏهن بہ زڪريا مٿس حجري ۾ لنگهندو هو تہ وٽس طعام (رکيل) لهندو هو. (هڪ وقت) چيائين تہ اي مريم! هيءُ ڪٿان تو لاءِ (آيو) آهي؟ چيائين تہ اهو الله وٽان (آيو) آهي. ڇو تہ الله جنهن کي وڻيس (تنهن کي) اڻ ڳڻي روزي ڏيندو آهي (٣٧).

هُنَالِكَ دَعَا زَكَرِيَّا رَبَّهٗ ۚ قَالَ رَبِّ هَبْ لِيْ مِنْ لَّدُنْكَ ذُرِّيَّةً
طَيِّبَةً ۚ اِنَّكَ سَمِيْعُ الدُّعَآءِ ﴿٣٨﴾ فَنَادَتْهُ الْمَلٰٓئِكَةُ وَهُوَ قَآئِمٌ
يُّصَلِّيْ فِي الْمِحْرَابِ ۙ اَنَّ اللّٰهَ يُبَشِّرُكَ بِيَحْيٰى مُصَدِّقًا بِكَلِمَةٍ
مِّنَ اللّٰهِ وَسَيِّدًا وَّحَصُوْرًا وَّنَبِيًّا مِّنَ الصّٰلِحِيْنَ ﴿٣٩﴾ قَالَ رَبِّ
اَنّٰى يَكُوْنُ لِيْ غُلٰمٌ وَّقَدْ بَلَغَنِيَ الْكِبَرُ وَامْرَاَتِيْ عَاقِرٌ ۗ قَالَ
كَذٰلِكَ اللّٰهُ يَفْعَلُ مَا يَشَآءُ ﴿٤٠﴾ قَالَ رَبِّ اجْعَلْ لِّيْٓ اٰيَةً ۗ قَالَ
اٰيَتُكَ اَلَّا تُكَلِّمَ النَّاسَ ثَلٰثَةَ اَيَّامٍ اِلَّا رَمْزًا ۗ وَاذْكُرْ رَّبَّكَ
كَثِيْرًا وَّسَبِّحْ بِالْعَشِيِّ وَالْاِبْكَارِ ﴿٤١﴾ وَاِذْ قَالَتِ الْمَلٰٓئِكَةُ
يٰمَرْيَمُ اِنَّ اللّٰهَ اصْطَفٰىكِ وَطَهَّرَكِ وَاصْطَفٰىكِ عَلٰى
نِسَآءِ الْعٰلَمِيْنَ ﴿٤٢﴾ يٰمَرْيَمُ اقْنُتِيْ لِرَبِّكِ وَاسْجُدِيْ وَارْكَعِيْ
مَعَ الرّٰكِعِيْنَ ﴿٤٣﴾ ذٰلِكَ مِنْ اَنْۢبَآءِ الْغَيْبِ نُوْحِيْهِ اِلَيْكَ ۗ وَمَا
كُنْتَ لَدَيْهِمْ اِذْ يُلْقُوْنَ اَقْلَامَهُمْ اَيُّهُمْ يَكْفُلُ مَرْيَمَ ۠ وَمَا
كُنْتَ لَدَيْهِمْ اِذْ يَخْتَصِمُوْنَ ﴿٤٤﴾ اِذْ قَالَتِ الْمَلٰٓئِكَةُ يٰمَرْيَمُ
اِنَّ اللّٰهَ يُبَشِّرُكِ بِكَلِمَةٍ مِّنْهُ ۖ اسْمُهُ الْمَسِيْحُ عِيْسَى ابْنُ مَرْيَمَ
وَجِيْهًا فِي الدُّنْيَا وَالْاٰخِرَةِ وَمِنَ الْمُقَرَّبِيْنَ ﴿٤٥﴾ لا

اُتي زڪريا پنهنجي پالڻهار کي سڏيو، چيائين اي منهنجا پالڻهار! پاڻ وٽان مون کي پلو اولاد بخش، ڇو تہ تون دعا جو ٻڌندڙ آهين (۳۸). پوءِ ملائڪن سڏيس ۽ اُن حجري ۾ بيٺي نماز پڙهي ٿي (ملائڪن چيس تہ) الله توکي يحيٰ (جي ڄمڻ) جي خوشخبري ڏئي ٿو جو الله جي حڪم (سان پيدا ٿيل عيسيٰ) جو سچو ڪندڙ ۽ سردار ۽ سَتو جَتو ۽ صالحن مان پيغمبر آهي (۳۹). چيائين تہ اي منهنجا پالڻهار! مون کي پٽ ڪيئن ٿيندو جو بيشڪ مون کي پوڙهائپ اچي رسي آهي ۽ منهنجي زال سَنڍ آهي (ملائڪ) چيو تہ الله جيڪي گهرندو آهي سو اهڙيءَ طرح ڪندو آهي (۴۰). چيائين تہ اي منهنجا پالڻهار! مون لاءِ ڪا نشاني مقرر ڪر۔ (الله) فرمايو تہ تنهنجي نشاني (هيءَ) آهي تہ ٽي ڏينهن اشاري کان سواءِ ماڻهن سان ڳالهائي نہ سگهندين ۽ پنهنجي پالڻهار کي گهڻو ياد ڪر ۽ صبح جو ۽ سانجهيءَ جو ساراهہ (۴۱). ۽ (ياد ڪر) جڏهن ملائڪن چيو تہ اي مريم! الله توکي سڳورو ڪيو ۽ توکي پاڪ ڪيائين ۽ توکي جهانن جي زائفن تي سڳورو ڪيائين (۴۲). اي مريم! پنهنجي پالڻهار جي فرمانبرداري ڪر ۽ سجدو ڪر ۽ رڪوع ڪندڙن سان گڏجي رڪوع ڪر (۴۳). اِها ڳجهين خبرن مان آهي اُن کي تو ڏانهن وحي ڪيوسون۔ ۽ (تون) تڏهن وٽن نہ هئين جڏهن پنهنجا قلم (پُڪن لاءِ نهر ۾) وڌائون ٿي تہ اُنهن مان ڪير مريم کي سنڀاليندو ۽ تڏهن بہ وٽن نہ هئين جڏهن تڪرار ڪندا رهيا (۴۴). جڏهن ملائڪن مريم کي چيو تہ اي مريم! الله پاڻ وٽان توکي هڪ (خاص) حڪم (سان پيدا ڪيل پٽ) جي خوشخبري ڏئي ٿو سندس نالو مسيح عيسيٰ پٽ مريم جو دنيا ۽ آخرت ۾ مرتبي وارو ۽ ويجهن ٻانهن مان ٿيندو (۴۵).

وَيُكَلِّمُ النَّاسَ فِي الْمَهْدِ وَكَهْلًا وَّمِنَ الصّٰلِحِيْنَ ﴿۴۶﴾ قَالَتْ
رَبِّ اَنّٰى يَكُوْنُ لِيْ وَلَدٌ وَّلَمْ يَمْسَسْنِيْ بَشَرٌ ؕ قَالَ كَذٰلِكِ اللّٰهُ
يَخْلُقُ مَا يَشَآءُ ؕ اِذَا قَضٰۤى اَمْرًا فَاِنَّمَا يَقُوْلُ لَهٗ كُنْ فَيَكُوْنُ ﴿۴۷﴾
وَيُعَلِّمُهُ الْكِتٰبَ وَالْحِكْمَةَ وَالتَّوْرٰىةَ وَالْاِنْجِيْلَ ﴿۴۸﴾ وَرَسُوْلًا اِلٰى
بَنِيْۤ اِسْرَآءِيْلَ ۙ۬ اَنِّيْ قَدْ جِئْتُكُمْ بِاٰيَةٍ مِّنْ رَّبِّكُمْ ۙ اَنِّيْۤ اَخْلُقُ
لَكُمْ مِّنَ الطِّيْنِ كَهَيْـَٔةِ الطَّيْرِ فَاَنْفُخُ فِيْهِ فَيَكُوْنُ طَيْرًۢا بِاِذْنِ
اللّٰهِ ۚ وَاُبْرِئُ الْاَكْمَهَ وَالْاَبْرَصَ وَاُحْيِ الْمَوْتٰى بِاِذْنِ اللّٰهِ ۚ وَ
اُنَبِّئُكُمْ بِمَا تَاْكُلُوْنَ وَمَا تَدَّخِرُوْنَ ۙ فِيْ بُيُوْتِكُمْ ؕ اِنَّ فِيْ ذٰلِكَ
لَاٰيَةً لَّكُمْ اِنْ كُنْتُمْ مُّؤْمِنِيْنَ ﴿۴۹﴾ وَمُصَدِّقًا لِّمَا بَيْنَ يَدَيَّ مِنَ
التَّوْرٰىةِ وَلِاُحِلَّ لَكُمْ بَعْضَ الَّذِيْ حُرِّمَ عَلَيْكُمْ وَجِئْتُكُمْ
بِاٰيَةٍ مِّنْ رَّبِّكُمْ ۟ فَاتَّقُوا اللّٰهَ وَاَطِيْعُوْنِ ﴿۵۰﴾ اِنَّ اللّٰهَ رَبِّيْ وَرَبُّكُمْ
فَاعْبُدُوْهُ ؕ هٰذَا صِرَاطٌ مُّسْتَقِيْمٌ ﴿۵۱﴾ فَلَمَّاۤ اَحَسَّ عِيْسٰى مِنْهُمُ
الْكُفْرَ قَالَ مَنْ اَنْصَارِيْۤ اِلَى اللّٰهِ ؕ قَالَ الْحَوَارِيُّوْنَ نَحْنُ
اَنْصَارُ اللّٰهِ ۚ اٰمَنَّا بِاللّٰهِ ۚ وَاشْهَدْ بِاَنَّا مُسْلِمُوْنَ ﴿۵۲﴾ رَبَّنَاۤ اٰمَنَّا
بِمَاۤ اَنْزَلْتَ وَاتَّبَعْنَا الرَّسُوْلَ فَاكْتُبْنَا مَعَ الشّٰهِدِيْنَ ﴿۵۳﴾

۽ ماڻهن سان ڳالهائيندو پينگهي ۾ (ننڍي هوندي) ۽ جوانيءَ ۾ (بہ) ۽ صالحن مان هوندو (٤٦) . چيائين تہ اي منهنجا پالڻھار! مون کي ڪيئن ٻار ٿيندو؟ جو مون کي (ڪنهن) ماڻهوءَ هٿ ئي نہ لاتو آهي- (ملائڪ) چيو تہ الله جيڪي گهرندو آهي سو اهڙي طرح پيدا ڪندو آهي- جڏهن ڪو ڪم ڪندو آهي تہ اُن لاءِ رڳو چوندو آهي: ٿيءُ، تہ ٿي پوندو آهي (٤٧) . ۽ کيس ڪتاب ۽ دانائي ۽ توريت ۽ انجيل سيکاريندو (٤٨) . ۽ (اُن کي) بني اسرائيلن ڏانهن پيغمبر ڪري موڪليندو (عيسىٰ چيو تہ) مون اوهان جي پالڻھار وٽان نشاني آندي آهي تہ آءٌ اوهان لاءِ مٽيءَ مان پکيءَ جي شڪل جهڙو (بوتو) ٺاهيندس پوءِ منجهس ڦوڪيندس تہ الله جي حڪم سان پکي ٿيندو، ۽ (مادر زاد) انڌي ۽ ڪوڙهي کي ڇُٽائيندس ۽ الله جي حڪم سان مُئي کي جياريندس، ۽ جيڪي کائيندا آهيو ۽ جيڪي پنهنجن گهرن ۾ سانيندا آهيو سو اوهان کي ڏسيندس- جيڪڏهن اوهين مڃيندڙ آهيو تہ اوهان لاءِ اُن ۾ هڪ نشاني آهي(٤٩) . ۽ جيڪو مون کان اڳ توريت (جو ڪتاب) آيل آهي تنهن جو سچو ڪندڙ آهيان ۽ جيڪي (شيون) اوهان تي حرام ڪيل آهن تن مان ڪي اوهان لاءِ حلال ڪندس ۽ اوهانجي پالڻھار وٽان اوهان لاءِ نشاني آندي اٿم پوءِ الله کان ڊڄو ۽ منهنجي تابعداري ڪريو (٥٠) . بيشڪ الله منهنجو پالڻھار ۽ اوهان جو پالڻھار آهي تنهن ڪري سندس عبادت ڪريو- اِها سنئين واٽ آهي (٥١) . پوءِ جنهن مهل عيسىٰ کانئن ڪفر (جا ڪم) اکين سان ڏٺا (تنهن مهل) چيائين تہ الله (جي دين) ڏانهن منهنجا مددگار ڪير آهن؟ حوارين چيو تہ اسين الله (جي دين) جا مددگار آهيون، الله کي مڃيوسون، ۽ شاهدي ڏج تہ اسين پڪ مسلمان آهيون (٥٢) . (چيائون تہ) اي اسان جا پالڻھار! جيڪي تو لاٿو سو مڃيوسون ۽ (هن) پيغمبر جي تابعداري ڪئي سون تنهنڪري اسان کي شاهدن مان لک (٥٣) .

وَمَكَرُوْا وَمَكَرَ اللّٰهُ ؕ وَاللّٰهُ خَيْرُ الْمٰكِرِيْنَ ﴿۵۴﴾ اِذْ قَالَ اللّٰهُ
يٰعِيْسٰۤى اِنِّىْ مُتَوَفِّيْكَ وَرَافِعُكَ اِلَىَّ وَمُطَهِّرُكَ مِنَ الَّذِيْنَ
كَفَرُوْا وَجَاعِلُ الَّذِيْنَ اتَّبَعُوْكَ فَوْقَ الَّذِيْنَ كَفَرُوْۤا اِلٰى
يَوْمِ الْقِيٰمَةِ ۚ ثُمَّ اِلَىَّ مَرْجِعُكُمْ فَاَحْكُمُ بَيْنَكُمْ فِيْمَا كُنْتُمْ
فِيْهِ تَخْتَلِفُوْنَ ﴿۵۵﴾ فَاَمَّا الَّذِيْنَ كَفَرُوْا فَاُعَذِّبُهُمْ عَذَابًا
شَدِيْدًا فِى الدُّنْيَا وَالْاٰخِرَةِ ۫ وَمَا لَهُمْ مِّنْ نّٰصِرِيْنَ ﴿۵۶﴾ وَاَمَّا
الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا وَعَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ فَيُوَفِّيْهِمْ اُجُوْرَهُمْ ؕ وَ
اللّٰهُ لَا يُحِبُّ الظّٰلِمِيْنَ ﴿۵۷﴾ ذٰلِكَ نَتْلُوْهُ عَلَيْكَ مِنَ الْاٰيٰتِ وَ
الذِّكْرِ الْحَكِيْمِ ﴿۵۸﴾ اِنَّ مَثَلَ عِيْسٰى عِنْدَ اللّٰهِ كَمَثَلِ اٰدَمَ ؕ خَلَقَهٗ
مِنْ تُرَابٍ ثُمَّ قَالَ لَهٗ كُنْ فَيَكُوْنُ ﴿۵۹﴾ اَلْحَقُّ مِنْ رَّبِّكَ فَلَا
تَكُنْ مِّنَ الْمُمْتَرِيْنَ ﴿۶۰﴾ فَمَنْ حَآجَّكَ فِيْهِ مِنْ بَعْدِ مَا جَآءَكَ
مِنَ الْعِلْمِ فَقُلْ تَعَالَوْا نَدْعُ اَبْنَآءَنَا وَاَبْنَآءَكُمْ وَنِسَآءَنَا وَ
نِسَآءَكُمْ وَاَنْفُسَنَا وَاَنْفُسَكُمْ ۟ ثُمَّ نَبْتَهِلْ فَنَجْعَلْ لَّعْنَتَ اللّٰهِ
عَلَى الْكٰذِبِيْنَ ﴿۶۱﴾ اِنَّ هٰذَا لَهُوَ الْقَصَصُ الْحَقُّ ۚ وَمَا مِنْ
اِلٰهٍ اِلَّا اللّٰهُ ؕ وَاِنَّ اللّٰهَ لَهُوَ الْعَزِيْزُ الْحَكِيْمُ ﴿۶۲﴾

۽ (يهودين) رٿ رٿي ۽ الله بہ (ﭴجهي) رٿ رٿي ۽ الله بهتر (ﭴجهي) رٿ رٿيندڙ آهي (٥٤). (ياد ڪر) جڏهن الله چيو تہ اي عيسيٰ آءٌ توکي ماريندڙ ۽ توکي پاڻ ڏانهن مٿي کڻندڙ آهيان ۽ جن ڪفر ڪيو تن (جي بهتانن) کان توکي پاڪ ڪندڙ آهيان ۽ جن تنهنجي تابعداري ڪئي تن کي قيامت تائين ڪافرن تي مٿاهون (غالب) ڪندڙ آهيان، وري مون ڏانهن اوهان جو موٽڻ آهي پوءِ اوهان جي وچ ۾ جنهن ڳالھ بابت اوهين تڪرار ڪندا آهيو (تنهن بابت) نبيرو ڪندس (٥٥). پوءِ (اُنهن مان) جن ڪفر ڪيو تن کي دنيا ۽ آخرت ۾ بلڪل سخت سزا ڏيندس ۽ اُنهن جو ڪو مددگار نہ آهي (٥٦). ۽ (اُنهن مان) جن ايمان آندو ۽ چڱا ڪم ڪيا تن کي (الله) سندن اجورا پورا ڏيندو۔ ۽ الله ظالمن کي دوست نہ رکندو آهي (٥٧). اهو (قصو) جو توتي پڙهون ٿا سو نشانين ۽ حڪمت واري ڪتاب مان آهي (٥٨). الله وٽ عيسيٰ (جي پيدا ڪرڻ) جو مثال آدم جي مثال جهڙو ئي آهي اُن (آدم) کي مٽيءَ مان بڻايائين وري اُن لاءِ چيائين ٿيءُ، تہ ٿي پيو (٥٩). (اها ڳالھ) تنهنجي پالڻهار وٽان سچي آهي تنهنڪري شڪ ڪندڙن مان نہ هج (٦٠). پوءِ اُن کان بعد جو تو وٽ علم آيو جيڪو تو سان ان بابت جهڳڙو ڪري تہ چؤ تہ اچو تہ (اسين) پنهنجن پٽن ۽ اوهان جي پٽن ۽ پنهنجين زالن ۽ اوهان جي زالن ۽ پاڻ کي ۽ اوهان کي سڏيون پوءِ (گڏجي پاراتي جي) زاريءَ سان دعا گهرون پوءِ الله جي لعنت ڪوڙن تي ڪريون (٦١). اهو قصو ضرور سچو آهي، ۽ الله کانسواءِ ڪوئي عبادت جو لائق نہ آهي۔ ۽ الله ئي يقيناً غالب حڪمت وارو آهي (٦٢).

فَاِنْ تَوَلَّوْا فَاِنَّ اللّٰهَ عَلِيْمٌۢ بِالْمُفْسِدِيْنَ ﴿٦٣﴾ قُلْ يٰۤاَهْلَ
الْكِتٰبِ تَعَالَوْا اِلٰى كَلِمَةٍ سَوَآءٍۢ بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ اَلَّا نَعْبُدَ اِلَّا
اللّٰهَ وَلَا نُشْرِكَ بِهٖ شَيْـًٔا وَّلَا يَتَّخِذَ بَعْضُنَا بَعْضًا اَرْبَابًا
مِّنْ دُوْنِ اللّٰهِ ؕ فَاِنْ تَوَلَّوْا فَقُوْلُوا اشْهَدُوْا بِاَنَّا مُسْلِمُوْنَ ﴿٦٤﴾
يٰۤاَهْلَ الْكِتٰبِ لِمَ تُحَآجُّوْنَ فِيْۤ اِبْرٰهِيْمَ وَمَاۤ اُنْزِلَتِ التَّوْرٰىةُ
وَالْاِنْجِيْلُ اِلَّا مِنْۢ بَعْدِهٖ ؕ اَفَلَا تَعْقِلُوْنَ ﴿٦٥﴾ هٰۤاَنْتُمْ
هٰۤؤُلَآءِ حَاجَجْتُمْ فِيْمَا لَكُمْ بِهٖ عِلْمٌ فَلِمَ
تُحَآجُّوْنَ فِيْمَا لَيْسَ لَكُمْ بِهٖ عِلْمٌ ؕ وَاللّٰهُ يَعْلَمُ وَاَنْتُمْ
لَا تَعْلَمُوْنَ ﴿٦٦﴾ مَا كَانَ اِبْرٰهِيْمُ يَهُوْدِيًّا وَّلَا نَصْرَانِيًّا وَّ
لٰكِنْ كَانَ حَنِيْفًا مُّسْلِمًا ؕ وَمَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِيْنَ ﴿٦٧﴾
اِنَّ اَوْلَى النَّاسِ بِاِبْرٰهِيْمَ لَلَّذِيْنَ اتَّبَعُوْهُ وَهٰذَا
النَّبِيُّ وَالَّذِيْنَ اٰمَنُوْا ؕ وَاللّٰهُ وَلِيُّ الْمُؤْمِنِيْنَ ﴿٦٨﴾
وَدَّتْ طَّآئِفَةٌ مِّنْ اَهْلِ الْكِتٰبِ لَوْ يُضِلُّوْنَكُمْ ؕ
وَمَا يُضِلُّوْنَ اِلَّاۤ اَنْفُسَهُمْ وَمَا يَشْعُرُوْنَ ﴿٦٩﴾ يٰۤاَهْلَ
الْكِتٰبِ لِمَ تَكْفُرُوْنَ بِاٰيٰتِ اللّٰهِ وَاَنْتُمْ تَشْهَدُوْنَ ﴿٧٠﴾

پوءِ جيڪڏهن ڦرن تہ بيشڪ الله (بہ) فسادين کي ڄاڻندڙ آهي (٦٣). (اي پيغمبر!) چؤ تہ اي ڪتاب وارؤ! هڪ ڳالھ ڏانهن اچو جا اسان ۽ اوهان جي وچ ۾ هڪ جهڙي آهي (اُها هيءَ آهي) تہ الله کان سواءِ ڪنهن جي عبادت نہ ڪريون ۽ نڪي ساڻس ڪنهن شيءِ کي شريڪ ڪريون ۽ نڪي اسان مان ڪو ڪنهن کي (بہ) الله ڪانسواءِ پالڻهار ڪري مڃي- پوءِ جيڪڏهن ڦرن تہ چئو تہ شاهد هجو تہ اسين پڪ مسلمان آهيون (٦٤). اي ڪتاب وارؤ! ابراهيم بابت ڇالاءِ جهڳڙو ڪريو ٿا؟ ۽ حالانڪ توريت ۽ انجيل نہ لاٿا ويا پر ڪانئس پوءِ. پوءِ اوهين نہ سمجهندا آهيو ڇا؟ (٦٥). (اي يهوديؤ!) اوهين اُهي آهيو جو جنهن جي اوهان کي ڄاڻ آهي تنهن بابت جهڳڙو ڪندا آهيو پر جنهن جي اوهان کي ڪا ڄاڻ آهي ئي نہ تنهن بابت ڇو جهڳڙو ڪندا آهيو؟ ۽ الله ڄاڻندو آهي ۽ اوهين نہ ڄاڻندا آهيو (٦٦). ابراهيم نڪي يهودي هو ۽ نڪي نصراني (هو) پر حنيف (هڪ طرفو) مسلمان هو- ۽ مشرڪن مان نہ هو (٦٧). ابراهيم کي اُهي ماڻهو ويجها آهن جن سندس تابعداري ڪئي ۽ (پڻ) هيءُ پيغمبر ۽ جن (مٿس) ايمان آندو- ۽ الله مؤمنن جو سنڀاليندڙ آهي (٦٨). ڪتابن وارن مان ڪا ٽولي گهرندي آهي تہ جيڪر اوهان کي ڀُلائين- ۽ اُهي پاڻ کان سواءِ (ٻئي) ڪنهن کي نہ ڀلائيندا آهن ۽ نہ سمجهندا آهن (٦٩). اي ڪتاب وارؤ! الله جي آيتن کي ڇا لاءِ نٿا مڃيو؟ ۽ (حقيقت ڪري) اوهين شاهدي ڏيو ٿا (٧٠).

يٰۤاَهۡلَ الۡكِتٰبِ لِمَ تَلۡبِسُوۡنَ الۡحَـقَّ بِالۡبَاطِلِ وَتَكۡتُمُوۡنَ الۡحَـقَّ
وَاَنۡتُمۡ تَعۡلَمُوۡنَ ۝٧١ وَقَالَتۡ طَّآٮِٕفَةٌ مِّنۡ اَهۡلِ الۡكِتٰبِ اٰمِنُوۡا بِالَّذِىۡۤ
اُنۡزِلَ عَلَى الَّذِيۡنَ اٰمَنُوۡا وَجۡهَ النَّهَارِ وَاكۡفُرُوۡۤا اٰخِرَهٗ لَعَلَّهُمۡ
يَرۡجِعُوۡنَ ۝٧٢ وَلَا تُؤۡمِنُوۡۤا اِلَّا لِمَنۡ تَبِعَ دِيۡنَكُمۡ ؕ قُلۡ اِنَّ الۡهُدٰى
هُدَى اللّٰهِ ۙ اَنۡ يُّؤۡتٰٓى اَحَدٌ مِّثۡلَ مَاۤ اُوۡتِيۡتُمۡ اَوۡ يُحَآجُّوۡكُمۡ
عِنۡدَ رَبِّكُمۡ ؕ قُلۡ اِنَّ الۡفَضۡلَ بِيَدِ اللّٰهِ ۚ يُؤۡتِيۡهِ مَنۡ يَّشَآءُ ؕ
وَاللّٰهُ وَاسِعٌ عَلِيۡمٌ ۝٧٣ يَّخۡتَصُّ بِرَحۡمَتِهٖ مَنۡ يَّشَآءُ ؕ وَاللّٰهُ
ذُو الۡفَضۡلِ الۡعَظِيۡمِ ۝٧٤ وَمِنۡ اَهۡلِ الۡكِتٰبِ مَنۡ اِنۡ تَاۡمَنۡهُ
بِقِنۡطَارٍ يُّؤَدِّهٖۤ اِلَيۡكَ ۚ وَمِنۡهُمۡ مَّنۡ اِنۡ تَاۡمَنۡهُ بِدِيۡنَارٍ لَّا
يُؤَدِّهٖۤ اِلَيۡكَ اِلَّا مَا دُمۡتَ عَلَيۡهِ قَآٮِٕمًا ؕ ذٰلِكَ بِاَنَّهُمۡ قَالُوۡا
لَيۡسَ عَلَيۡنَا فِى الۡاُمِّيّٖنَ سَبِيۡلٌ ۚ وَيَقُوۡلُوۡنَ عَلَى اللّٰهِ الۡكَذِبَ وَ
هُمۡ يَعۡلَمُوۡنَ ۝٧٥ بَلٰى مَنۡ اَوۡفٰى بِعَهۡدِهٖ وَاتَّقٰى فَاِنَّ اللّٰهَ يُحِبُّ
الۡمُتَّقِيۡنَ ۝٧٦ اِنَّ الَّذِيۡنَ يَشۡتَرُوۡنَ بِعَهۡدِ اللّٰهِ وَاَيۡمَانِهِمۡ ثَمَنًا
قَلِيۡلًا اُولٰٓٮِٕكَ لَا خَلَاقَ لَهُمۡ فِى الۡاٰخِرَةِ وَلَا يُكَلِّمُهُمُ اللّٰهُ وَلَا
يَنۡظُرُ اِلَيۡهِمۡ يَوۡمَ الۡقِيٰمَةِ وَلَا يُزَكِّيۡهِمۡ وَلَهُمۡ عَذَابٌ اَلِيۡمٌ ۝٧٧

اي ڪتاب وارؤ! ڇا لاءِ سچ کي ڪوڙ سان ملائيندا آهيو ۽ سچ کي لڪائيندا آهيو؟ هن هوندي (بہ) جو اوهين ڄاڻندا آهيو (٧١). ۽ اهل ڪتاب مان ڪا ٽولي (پاڻ ۾) چوي ٿي تہ جيڪي مؤمنن تي لاٿو ويو آهي تنهن کي (مؤمنن وٽ) ڏينهن جي اڳياڙيءَ ۾ مڃيو ۽ اُن جي پوياڙيءَ ۾ انڪار ڪريو تہ مانَ اُهي (شڪ ۾ پئجي دين کان) ڦري وڃن (٧٢). ۽ جيڪو اوهان جي دين جي تابعداري ڪري تنهن کان سواءِ (ٻئي) ڪنهن کي نہ مڃيو (اي پيغمبر کين) چؤ تہ هدايت الله واري هدايت آهي (۽ چون ٿا تہ متان مڃيو) تہ جهڙو (دين) اوهان کي ڏنو ويو آهي تهڙو ڪنهن (ٻئي) کي ڏنو ويندو يا اوهان جي پالڻهار وٽ اوهان تي حجت قائم ڪندا۔ (اي پيغمبر! کين) چؤ تہ ڀلائي الله جي هٿ ۾ آهي، جنهن کي وڻيس تنهن کي اُها ڏيندو آهي۔ ۽ الله (مهربانيءَ ۾) ڪشادگيءَ وارو ڄاڻندڙ آهي (٧٣). جنهن کي وڻيس تنهن کي پنهنجيءَ ٻاجھ سان خاص ڪندو آهي۔ ۽ الله وڏي فضل وارو آهي (٧٤). ۽ اهل ڪتاب مان ڪي اهڙا آهن جو جيڪڏهن وٽن تمام گهڻو مال امانت رکين تہ اُهو (سمورو) توکي ورائي ڏيندا، ۽ منجهائن ڪي اُهڙا آهن جو جيڪڏهن وٽن هڪ دينار (اشرفي) امانت رکين تہ مٿن سدائين بيهي (مطالبي ڪرڻ) کان سواءِ توکي ورائي نہ ڏيندا۔ اهو (نہ ڏيڻ) هن سببان آهي جو چون ٿا تہ اڻ پڙهيلن (جي مال کسڻ) ۾ اسان کي ڪا پڪڙ پڇاڙ نہ آهي ۽ الله تي اهي ڄاڻ هوندي بہ ڪوڙ چوندا آهن (٧٥). هائو! جنهن پنهنجو انجام پاڙيو ۽ ڊنو تہ بيشڪ الله ڊڄندڙن کي دوست رکندو آهي (٧٦). جيڪي الله سان ڪيلن انجامن ۽ پنهنجن قسمن جي عوض ٿورو مله وٺندا آهن اِهي (اُهي) آهن جن کي آخرت ۾ ڪو بهرو نہ آهي ۽ نڪي قيامت جي ڏينهن الله ساڻن ڳالهائيندو ۽ نڪي اُنهن ڏانهن نهاريندو ۽ نڪي کين (گناهن کان) پاڪ ڪندو ۽ اُنهن لاءِ ڏکوئيندڙ عذاب آهي (٧٧).

وَاِنَّ مِنْهُمْ لَفَرِيْقًا يَّلْوٗنَ اَلْسِنَتَهُمْ بِالْكِتٰبِ لِتَحْسَبُوْهُ
مِنَ الْكِتٰبِ وَمَا هُوَ مِنَ الْكِتٰبِ ۚ وَيَقُوْلُوْنَ هُوَ مِنْ عِنْدِ
اللّٰهِ وَمَا هُوَ مِنْ عِنْدِ اللّٰهِ ۚ وَيَقُوْلُوْنَ عَلَى اللّٰهِ الْكَذِبَ وَ
هُمْ يَعْلَمُوْنَ ﴿۷۸﴾ مَا كَانَ لِبَشَرٍ اَنْ يُّؤْتِيَهُ اللّٰهُ الْكِتٰبَ
وَالْحُكْمَ وَالنُّبُوَّةَ ثُمَّ يَقُوْلَ لِلنَّاسِ كُوْنُوْا عِبَادًا لِّيْ مِنْ
دُوْنِ اللّٰهِ وَلٰكِنْ كُوْنُوْا رَبّٰنِيّٖنَ بِمَا كُنْتُمْ تُعَلِّمُوْنَ الْكِتٰبَ
وَبِمَا كُنْتُمْ تَدْرُسُوْنَ ۙ﴿۷۹﴾ وَلَا يَاْمُرَكُمْ اَنْ تَتَّخِذُوا
الْمَلٰٓئِكَةَ وَالنَّبِيّٖنَ اَرْبَابًا ؕ اَيَاْمُرُكُمْ بِالْكُفْرِ بَعْدَ اِذْ
اَنْتُمْ مُّسْلِمُوْنَ ﴿۸۰﴾ وَاِذْ اَخَذَ اللّٰهُ مِيْثَاقَ النَّبِيّٖنَ لَمَآ
اٰتَيْتُكُمْ مِّنْ كِتٰبٍ وَّحِكْمَةٍ ثُمَّ جَآءَكُمْ رَسُوْلٌ مُّصَدِّقٌ
لِّمَا مَعَكُمْ لَتُؤْمِنُنَّ بِهٖ وَلَتَنْصُرُنَّهٗ ؕ قَالَ ءَاَقْرَرْتُمْ وَاَخَذْتُمْ
عَلٰى ذٰلِكُمْ اِصْرِيْ ؕ قَالُوْٓا اَقْرَرْنَا ؕ قَالَ فَاشْهَدُوْا وَاَنَا مَعَكُمْ
مِّنَ الشّٰهِدِيْنَ ﴿۸۱﴾ فَمَنْ تَوَلّٰى بَعْدَ ذٰلِكَ فَاُولٰٓئِكَ هُمُ
الْفٰسِقُوْنَ ﴿۸۲﴾ اَفَغَيْرَ دِيْنِ اللّٰهِ يَبْغُوْنَ وَلَهٗٓ اَسْلَمَ مَنْ فِي
السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ طَوْعًا وَّكَرْهًا وَّاِلَيْهِ يُرْجَعُوْنَ ﴿۸۳﴾

۽ منجهائن هڪ ٽولي آهي جا ڪتاب (پڙهڻ) ۾ پنهنجين زبانن کي هن لاءِ وچڙائيندي آهي ته ان کي اوهين ڪتاب مان ڀانيو ۽ (حقيقت ڪري) اُهو ڪتاب مان نه آهي، ۽ (پڻ) چوندا آهن ته اُهو الله وٽان آهي ۽ (حقيقت ڪري) اُهو الله وٽان نه آهي، ۽ اُهي ڄاڻ هوندي الله تي ڪوڙ چوندا آهن (٧٨). ڪنهن به ماڻهوءَ کي نه جڳائيندو آهي جو الله کيس ڪتاب ۽ دانائي ۽ پيغمبري ڏئي اُهو وري ماڻهن کي چوي ته الله کان سواءِ منهنجا ٻانها ٿيو (اُهو ائين ڪڏهن نه چوندو) پر (چوندو ته) رب جا (سچا ٻانهان) ٿيو انهيءَ ڪري جو ڪتاب سيکاريو ٿا ۽ (پڻ) انهيءَ ڪري جو پڙهو ٿا (٧٩). ۽ ملائڪن ۽ پيغمبرن کي رب ڪري مڃڻ جو اوهان کي حڪم نه ڪندو- جڏهن اوهين مسلمان (يعني حڪم مڃڻ لاءِ تيار) ٿيا هجو ته پوءِ اوهان کي ڇو ڪفر جو حڪم ڪندو؟ (٨٠). ۽ (ياد ڪر) جڏهن الله (سيني) پيغمبرن کان انجام ورتو ته جيڪي ڪتاب ۽ حڪمت اوهان کي ڏيان تنهن کان پوءِ (ٻيو) هڪ پيغمبر جيڪو (علم) اوهان وٽ آهي تنهن جو سچو ڪندڙ اوهان وٽ اچي ته ڪيس ضرور مڃجو ۽ ڪيس ضرور مدد ڏجو- (الله) چيو ته اوهين اِقرار ڪري چُڪؤ؟ ۽ اُن تي منهنجي (حڪم جو) بار کنيوَ؟ چيائون ته اقرار ڪيو سون- (الله) چيو ته اوهين (هڪ ٻئي تي) شاهد هجو ۽ آءٌ (به) اوهان سان گڏ شاهد آهيان (٨١). پوءِ جيڪي هن کان بعد ڦرندا سي ئي بي دين آهن (٨٢). الله جي دين کان سواءِ ڇو ٻيو (دين) طلبيندا آهن؟ ۽ جيڪي آسمانن ۽ زمين ۾ آهن تن راضي توڙي رنج تي ڪيس (ئي) مڃيو آهي ۽ ڏانهنس (ئي) موٽايا ويندا (٨٣).

قُلْ اٰمَنَّا بِاللّٰهِ وَمَآ اُنْزِلَ عَلَيْنَا وَمَآ اُنْزِلَ عَلٰٓى اِبْرٰهِيْمَ وَ
اِسْمٰعِيْلَ وَاِسْحٰقَ وَيَعْقُوْبَ وَالْاَسْبَاطِ وَمَآ اُوْتِيَ مُوْسٰى وَ
عِيْسٰى وَالنَّبِيُّوْنَ مِنْ رَّبِّهِمْ لَا نُفَرِّقُ بَيْنَ اَحَدٍ مِّنْهُمْ وَنَحْنُ
لَهٗ مُسْلِمُوْنَ ﴿٨٤﴾ وَمَنْ يَّبْتَغِ غَيْرَ الْاِسْلَامِ دِيْنًا فَلَنْ يُّقْبَلَ مِنْهُ ۚ
وَهُوَ فِي الْاٰخِرَةِ مِنَ الْخٰسِرِيْنَ ﴿٨٥﴾ كَيْفَ يَهْدِي اللّٰهُ قَوْمًا
كَفَرُوْا بَعْدَ اِيْمَانِهِمْ وَشَهِدُوْٓا اَنَّ الرَّسُوْلَ حَقٌّ وَّجَآءَهُمُ
الْبَيِّنٰتُ ۚ وَاللّٰهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظّٰلِمِيْنَ ﴿٨٦﴾ اُولٰٓئِكَ جَزَآؤُهُمْ
اَنَّ عَلَيْهِمْ لَعْنَةَ اللّٰهِ وَالْمَلٰٓئِكَةِ وَالنَّاسِ اَجْمَعِيْنَ ﴿٨٧﴾ ۙ
خٰلِدِيْنَ فِيْهَا ۚ لَا يُخَفَّفُ عَنْهُمُ الْعَذَابُ وَلَا هُمْ يُنْظَرُوْنَ ﴿٨٨﴾ ۙ
اِلَّا الَّذِيْنَ تَابُوْا مِنْۢ بَعْدِ ذٰلِكَ وَاَصْلَحُوْا ۟ فَاِنَّ اللّٰهَ
غَفُوْرٌ رَّحِيْمٌ ﴿٨٩﴾ اِنَّ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا بَعْدَ اِيْمَانِهِمْ ثُمَّ
ازْدَادُوْا كُفْرًا لَّنْ تُقْبَلَ تَوْبَتُهُمْ ۚ وَاُولٰٓئِكَ هُمُ الضَّآلُّوْنَ ﴿٩٠﴾
اِنَّ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا وَمَاتُوْا وَهُمْ كُفَّارٌ فَلَنْ يُّقْبَلَ
مِنْ اَحَدِهِمْ مِّلْءُ الْاَرْضِ ذَهَبًا وَّلَوِ افْتَدٰى بِهٖ ؕ
اُولٰٓئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ اَلِيْمٌ وَّمَا لَهُمْ مِّنْ نّٰصِرِيْنَ ﴿٩١﴾ ع

(اي پيغمبر!) چئو تہ اسان الله کي ۽ جيڪي اسان تي لاٿو ويو آهي تنھن کي ۽ جيڪي ابراھيم ۽ اسماعيل ۽ اسحاق ۽ يعقوب ۽ يعقوب جي اولاد تي لاٿو ويو ۽ جيڪي موسىٰ ۽ عيسىٰ ۽ (ٻين) پيغمبرن کي سندن پالڻھار کان ڏنو ويو تنھن (سڀ) کي مڃيون ٿا اُنھن (پيغمبرن) مان ڪنھن ھڪ جي (مڃڻ) ۾ فرق نٿا پائيون. ۽ اسان اُن (الله) کي مڃيندڙ آھيون (٨٤). ۽ جيڪو اسلام ڌاران ٻيو دين طلبيندو تنھن کان اُھو ڪڏھن نہ قبول ڪبو، ۽ اُھو آخرت ۾ ڇيھاتي وارن مان آھي (٨٥). الله اُن قوم کي ڪيئن ھدايت ڪندو جي پنھنجي ايمان آڻڻ کان پوءِ ڪافر ٿيا ۽ (پھريائين) اقرار ڪيائون تہ پيغمبر سچو آھي ۽ وٽن معجزا (بہ) آيا. ۽ الله ظالم ٽوليءَ کي ھدايت نہ ڪندو آھي (٨٦). اِھي اُھي آھن جن تي سزا (ھيءَ) آھي تہ مٿن الله ۽ ملائڪن ۽ مڙني ماڻھن جي لعنت آھي (٨٧). اُن ۾ سدائين رھڻ وارا آھن، کائن عذاب ھلڪو نہ ڪبو ۽ نہ اُنھن کي مھلت ڏبي (٨٨). پر جن اُن کان پوءِ توبہ ڪئي ۽ (پاڻ) سڌاريائون تہ بيشڪ الله (بہ) بخشڻھار مھربان آھي (٨٩). جن پنھنجي ايمان آڻڻ کان پوءِ ڪفر ڪيو وري ڪفر ۾ وڌيا تن جي توبہ ڪڏھن بہ قبول نہ ڪبي. ۽ اُھي ئي گمراھ آھن (٩٠). پڪ جن ڪفر ڪيو ۽ اُھي ڪافر ٿي مُئا تن مان ڪو ھڪڙو اگرچہ سڄيءَ زمين جيترو سونُ (پنھنجن گناھن جي) عيوض ڏئي تہ بہ اُھو اُن کان قبول نہ ڪبو. اِھي (اُھي) آھن جن لاءِ ڏکوئيندڙ عذاب آھي ۽ اُنھن جو ڪو مددگار ڪونھي (٩١).

لَنْ تَنَالُوا الْبِرَّ حَتّٰى تُنْفِقُوْا مِمَّا تُحِبُّوْنَ ؕ۬ وَمَا تُنْفِقُوْا
مِنْ شَیْءٍ فَاِنَّ اللّٰهَ بِهٖ عَلِیْمٌ ﴿۹۲﴾ كُلُّ الطَّعَامِ كَانَ حِلًّا لِّبَنِیْۤ
اِسْرَآءِیْلَ اِلَّا مَا حَرَّمَ اِسْرَآءِیْلُ عَلٰى نَفْسِهٖ مِنْ قَبْلِ اَنْ
تُنَزَّلَ التَّوْرٰىةُ ؕ قُلْ فَاْتُوْا بِالتَّوْرٰىةِ فَاتْلُوْهَاۤ اِنْ كُنْتُمْ
صٰدِقِیْنَ ﴿۹۳﴾ فَمَنِ افْتَرٰى عَلَى اللّٰهِ الْكَذِبَ مِنْۢ بَعْدِ ذٰلِكَ
فَاُولٰٓىٕكَ هُمُ الظّٰلِمُوْنَ ﴿۹۴﴾ قُلْ صَدَقَ اللّٰهُ ۫ فَاتَّبِعُوْا مِلَّةَ اِبْرٰهِیْمَ
حَنِیْفًا ؕ وَمَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِیْنَ ﴿۹۵﴾ اِنَّ اَوَّلَ بَیْتٍ وُّضِعَ لِلنَّاسِ
لَلَّذِیْ بِبَكَّةَ مُبٰرَكًا وَّهُدًى لِّلْعٰلَمِیْنَ ﴿۹۶﴾ فِیْهِ اٰیٰتٌۢ بَیِّنٰتٌ مَّقَامُ
اِبْرٰهِیْمَ ۬ۚ وَمَنْ دَخَلَهٗ كَانَ اٰمِنًا ؕ وَلِلّٰهِ عَلَى النَّاسِ حِجُّ الْبَیْتِ
مَنِ اسْتَطَاعَ اِلَیْهِ سَبِیْلًا ؕ وَمَنْ كَفَرَ فَاِنَّ اللّٰهَ غَنِیٌّ عَنِ
الْعٰلَمِیْنَ ﴿۹۷﴾ قُلْ یٰۤاَهْلَ الْكِتٰبِ لِمَ تَكْفُرُوْنَ بِاٰیٰتِ اللّٰهِ ۖۗ وَاللّٰهُ
شَهِیْدٌ عَلٰى مَا تَعْمَلُوْنَ ﴿۹۸﴾ قُلْ یٰۤاَهْلَ الْكِتٰبِ لِمَ تَصُدُّوْنَ عَنْ
سَبِیْلِ اللّٰهِ مَنْ اٰمَنَ تَبْغُوْنَهَا عِوَجًا وَّاَنْتُمْ شُهَدَآءُ ؕ وَمَا اللّٰهُ
بِغَافِلٍ عَمَّا تَعْمَلُوْنَ ﴿۹۹﴾ یٰۤاَیُّهَا الَّذِیْنَ اٰمَنُوْۤا اِنْ تُطِیْعُوْا فَرِیْقًا
مِّنَ الَّذِیْنَ اُوْتُوا الْكِتٰبَ یَرُدُّوْكُمْ بَعْدَ اِیْمَانِكُمْ كٰفِرِیْنَ ﴿۱۰۰﴾

چڱائيءَ کي ايسين ڪڏهن نہ پهچندؤ جيسين جن شين کي دوست رکندا آهيو تن مان (الله جي واٽ ۾ نہ) خرچ ڪريو ۽ جيڪا شيءِ (الله لڳ) خرچ ڪريو (سا ڀلي هئڻ گهرجي) ڇو تہ الله اُن کي ڄاڻندڙ آهي (۹۲). هر (ڪنهن قسم جو) طعام بني اسرائيلن لاءِ حلال هو ان کانسواءِ جيڪو يعقوب پاڻ تي توريت جي لهڻ کان اڳ حرام ڪيو هو (اي پيغمبر!) چؤ تہ جيڪڏهن اوهين سچا آهيو تہ توريت آڻيو پوءِ اُهو پڙهو (۹۳). پوءِ جيڪي هن کان پوءِ الله تي ڪوڙ ٺاهيندا سي ئي ظالم آهن (۹۴). (اي پيغمبر!) چؤ تہ الله سچ چيو آهي پوءِ ابراهيم حنيف (هڪ طرفي) جي دين جي تابعداري ڪريو ۽ (ابراهيم) مشرڪن مان نہ هو (۹۵). (عبادت جو) پهريون گهرُ جو ماڻهن لاءِ بڻايو ويو، سو اُهوئي آهي جو مَڪي ۾ برڪت وارو ۽ جڳ لاءِ هدايت آهي (۹٦). جنهن ۾ پڌريون نشانيون آهن (هڪڙي) مقام ابراهيم آهي (جو ان ۾ ابراهيم جي پيرن جو نشان آهي)۔ ۽ جيڪو اُتي داخل ٿيو سو امن وارو آهي۔ ۽ الله لاءِ خاني ڪعبي جو حج اُنهن ماڻهن تي لازم آهي جن کي ڏانهنس واٽ وڃڻ جي سگهہ آهي۔ ۽ جنهن انڪار ڪيو (تہ الله کي پرواه نہ آهي) ڇو تہ الله جهانن کان بي پرواهہ آهي (۹۷). (اي پيغمبر! ڪين) چؤ تہ اي ڪتاب وارؤ! الله جي آيتن کي ڇو نہ ٿا مڃيو؟ ۽ (حقيقت ڪري) جيڪي ڪندا آهيو تنهن تي الله شاهد آهي (۹۸). (اي پيغمبر!) چؤ تہ اي ڪتاب وارؤ! جيڪو ايمان آڻي تنهن کي الله جي واٽ کان ڇو ٿا جهليو؟ اُن (واٽ) جي ڏنگائي ٿا گهرو؟ هن هوندي جو اوهين ڄاڻندڙ آهيو، ۽ جيڪي (اوهين) ڪندا آهيو تنهن کان الله بي خبر نہ آهي (۹۹). اي ايمان وارؤ جيڪڏهن ڪتاب وارن مان ڪنهن ٽوليءَ جي فرمانبرداري ڪندؤ تہ اوهان جي ايمان آڻڻ کان پوءِ اوهان کي ڦيرائي ڪافر ڪندا (۱۰۰).

وَكَيْفَ تَكْفُرُوْنَ وَاَنْتُمْ تُتْلٰى عَلَيْكُمْ اٰيٰتُ اللّٰهِ وَفِيْكُمْ رَسُوْلُهٗ ؕ
وَمَنْ يَّعْتَصِمْ بِاللّٰهِ فَقَدْ هُدِيَ اِلٰى صِرَاطٍ مُّسْتَقِيْمٍ ﴿۱۰۱﴾ يٰۤاَيُّهَا
الَّذِيْنَ اٰمَنُوا اتَّقُوا اللّٰهَ حَقَّ تُقٰتِهٖ وَلَا تَمُوْتُنَّ اِلَّا وَاَنْتُمْ
مُّسْلِمُوْنَ ﴿۱۰۲﴾ وَاعْتَصِمُوْا بِحَبْلِ اللّٰهِ جَمِيْعًا وَّلَا تَفَرَّقُوْا ۪ وَاذْكُرُوْا
نِعْمَتَ اللّٰهِ عَلَيْكُمْ اِذْ كُنْتُمْ اَعْدَآءً فَاَلَّفَ بَيْنَ قُلُوْبِكُمْ فَاَصْبَحْتُمْ
بِنِعْمَتِهٖۤ اِخْوَانًا ۚ وَكُنْتُمْ عَلٰى شَفَا حُفْرَةٍ مِّنَ النَّارِ فَاَنْقَذَكُمْ
مِّنْهَا ؕ كَذٰلِكَ يُبَيِّنُ اللّٰهُ لَكُمْ اٰيٰتِهٖ لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُوْنَ ﴿۱۰۳﴾ وَلْتَكُنْ
مِّنْكُمْ اُمَّةٌ يَّدْعُوْنَ اِلَى الْخَيْرِ وَيَاْمُرُوْنَ بِالْمَعْرُوْفِ وَيَنْهَوْنَ
عَنِ الْمُنْكَرِ ؕ وَاُولٰٓئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُوْنَ ﴿۱۰۴﴾ وَلَا تَكُوْنُوْا كَالَّذِيْنَ
تَفَرَّقُوْا وَاخْتَلَفُوْا مِنْۢ بَعْدِ مَا جَآءَهُمُ الْبَيِّنٰتُ ؕ وَاُولٰٓئِكَ لَهُمْ
عَذَابٌ عَظِيْمٌ ﴿۱۰۵﴾ ۙ يَّوْمَ تَبْيَضُّ وُجُوْهٌ وَّتَسْوَدُّ وُجُوْهٌ ۚ فَاَمَّا
الَّذِيْنَ اسْوَدَّتْ وُجُوْهُهُمْ ۟ اَكَفَرْتُمْ بَعْدَ اِيْمَانِكُمْ فَذُوْقُوا
الْعَذَابَ بِمَا كُنْتُمْ تَكْفُرُوْنَ ﴿۱۰۶﴾ وَاَمَّا الَّذِيْنَ ابْيَضَّتْ وُجُوْهُهُمْ
فَفِيْ رَحْمَةِ اللّٰهِ ؕ هُمْ فِيْهَا خٰلِدُوْنَ ﴿۱۰۷﴾ تِلْكَ اٰيٰتُ اللّٰهِ
نَتْلُوْهَا عَلَيْكَ بِالْحَقِّ ؕ وَمَا اللّٰهُ يُرِيْدُ ظُلْمًا لِّلْعٰلَمِيْنَ ﴿۱۰۸﴾

۽ (اوهين) هن هوندي ڪيئن ڪافر ٿا ٿيو؟ جو الله جون آيتون اوهان تي پڙهجن ٿيون ۽ سندس پيغمبر اوهان ۾ آهي. ۽ جيڪو الله (جي دين) کي چنبڙي وٺندو تنهن کي بيشڪ سڌيءَ واٽ ڏانهن رستو ڏيکاريو ويندو (۱۰۱). اي مؤمنؤ! الله کان (ائين) ڊڄو جيئن ڪانئس ڊڄڻ جو حق آهي ۽ اوهين مسلمان هجڻ کان سواءِ نہ مرجو (۱۰۲). ۽ الله جي رسيءَ (يعني قرآن) کي سڀئي چنبڙي وٺو ۽ ڌار ڌار نہ ٿيو ۽ پاڻ تي الله جي نعمت کي ياد ڪريو جو جڏهن پاڻ ۾ ويري هيؤ پوءِ اوهان جي دلين ۾ ميلاپ وڌائين پوءِ سندس فضل سان هڪ ٻئي جا ڀائر ٿيؤ، ۽ اوهين دوزخ جي کڏ جي ڀر تي هيؤ پوءِ اوهان کي ڪانئس بچايائين اهڙيءَ طرح الله اوهان لاءِ پنهنجيون نشانيون بيان ڪندو آهي تہ مانَ اوهين هدايت وارا ٿيو (۱۰۳). ۽ اوهان ۾ هڪ اهڙي جماعت هئڻ گهرجي جي چڱائيءَ ڏانهن سڏين ۽ چڱن ڪمن جو حڪم ڪن ۽ برن ڪمن کان جهلين ۽ اهي ئي ڪامياب آهن (۱۰۴). ۽ اوهين انهن جهڙا نہ ٿيو جي فرقو فرقو ٿي ويا ۽ وٽن معجزا آيا اُن کان پوءِ بہ تڪرار ڪيائون. ۽ اُنهن لاءِ وڏو عذاب آهي (۱۰۵). اُنهيءَ ڏينهن جو ڪي منهن گورا ٿيندا ۽ ڪي منهن ڪارا ٿيندا، پوءِ جن جا منهن ڪارا ٿيندا (چيو ويندن تہ) اوهين پنهنجي ايمان (آڻڻ) کان پوءِ ڇو ڪافر ٿيؤ؟ پوءِ اُنهيءَ ڪري جو اوهين ڪافر ٿيا هيؤ عذاب (جو مزو) چکو (۱۰٦). ۽ جن جا منهن گورا هوندا سي الله جي رحمت هيٺ رهندا. اُهي منجهس سدائين رهڻ وارا هوندا (۱۰۷). (اي پيغمبر!) اهي الله جون آيتون آهن جي (اسين) تو تي سچيءَ طرح پڙهون ٿا. ۽ الله جهانن لاءِ ظلم ڪرڻ نہ گهرندو آهي (۱۰۸).

وَلِلّٰهِ مَا فِی السَّمٰوٰتِ وَمَا فِی الْاَرْضِ ؕ وَاِلَی اللّٰهِ تُرْجَعُ
الْاُمُوْرُ ۠﴿۱۰۹﴾ كُنْتُمْ خَیْرَ اُمَّةٍ اُخْرِجَتْ لِلنَّاسِ تَاْمُرُوْنَ
بِالْمَعْرُوْفِ وَتَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَتُؤْمِنُوْنَ بِاللّٰهِ ؕ وَلَوْ
اٰمَنَ اَهْلُ الْكِتٰبِ لَكَانَ خَیْرًا لَّهُمْ ؕ مِنْهُمُ الْمُؤْمِنُوْنَ وَاَكْثَرُهُمُ
الْفٰسِقُوْنَ ﴿۱۱۰﴾ لَنْ یَّضُرُّوْكُمْ اِلَّاۤ اَذًی ؕ وَاِنْ یُّقَاتِلُوْكُمْ یُوَلُّوْكُمُ
الْاَدْبَارَ ۫ ثُمَّ لَا یُنْصَرُوْنَ ﴿۱۱۱﴾ ضُرِبَتْ عَلَیْهِمُ الذِّلَّةُ اَیْنَ مَا
ثُقِفُوْۤا اِلَّا بِحَبْلٍ مِّنَ اللّٰهِ وَحَبْلٍ مِّنَ النَّاسِ وَبَآءُوْ بِغَضَبٍ
مِّنَ اللّٰهِ وَضُرِبَتْ عَلَیْهِمُ الْمَسْكَنَةُ ؕ ذٰلِكَ بِاَنَّهُمْ كَانُوْا
یَكْفُرُوْنَ بِاٰیٰتِ اللّٰهِ وَیَقْتُلُوْنَ الْاَنْۢبِیَآءَ بِغَیْرِ حَقٍّ ؕ ذٰلِكَ
بِمَا عَصَوْا وَّكَانُوْا یَعْتَدُوْنَ ﴿۱۱۲﴾ لَیْسُوْا سَوَآءً ؕ مِنْ اَهْلِ
الْكِتٰبِ اُمَّةٌ قَآىِٕمَةٌ یَّتْلُوْنَ اٰیٰتِ اللّٰهِ اٰنَآءَ الَّیْلِ وَ
هُمْ یَسْجُدُوْنَ ﴿۱۱۳﴾ یُؤْمِنُوْنَ بِاللّٰهِ وَالْیَوْمِ الْاٰخِرِ وَ
یَاْمُرُوْنَ بِالْمَعْرُوْفِ وَیَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَیُسَارِعُوْنَ
فِی الْخَیْرٰتِ ؕ وَاُولٰٓىِٕكَ مِنَ الصّٰلِحِیْنَ ﴿۱۱۴﴾ وَمَا یَفْعَلُوْا
مِنْ خَیْرٍ فَلَنْ یُّكْفَرُوْهُ ؕ وَاللّٰهُ عَلِیْمٌۢ بِالْمُتَّقِیْنَ ﴿۱۱۵﴾

۽ جيڪي آسمانن ۾ آهي ۽ جيڪي زمين ۾ آهي (سو خاص) الله جو آهي۔ ۽ (سڀ) ڪم الله ڏانهن موٽايا ويندا (۱۰۹). اوهين اهڙي ڀلي اُمت ماڻهن لاءِ پيدا ٿيل آهيو جو چڱن ڪمن جو حڪم ڪندا آهيو ۽ برن ڪمن کان جهليندا آهيو ۽ الله کي مڃيندا آهيو۔ ۽ جيڪڏهن اهل ڪتاب ايمان آڻين ها ته يقيناً تن لاءِ ڀلو هجي ها! منجهائن ڪي مؤمن آهن ۽ منجهائن گهڻا بي دين آهن (۱۱۰). (اهي زباني) ايذاءَ کان سواءِ اوهان کي ڪڏهن ڏکوئي نه سگهندا۔ ۽ جيڪڏهن اوهان سان وڙهندا ته اوهان کي پُٺي ڏيئي ڀڄندا، وري مدد نه ڏبن (۱۱۱). الله جي ذمي ۽ ماڻهن جي پناه کان سواءِ جتي لڌا ويندا اُتي مٿن خواري هنئي ويئي آهي ۽ الله جي ڏمر هيٺ وريا ۽ مٿن محتاجي هنئي ويئي آهي۔ اِها (سزا) هن ڪري آهي جو الله جي آيتن کي نه ٿي مڃيائون ۽ پيغمبرن کي ناحق ٿي ڪُٺائون۔ اُهي (عادتون) اِنهيءَ ڪري آهن جو بي فرماني ڪيائون ۽ حد کان لنگهندڙ هئا (۱۱۲). اِهي (سڀ) هڪ جهڙا نه آهن۔ ڪتاب وارن مان هڪڙي اهڙي سڌي ٽولي آهي جو الله جون آيتون رات جي وقتن ۾ پڙهندا آهن ۽ اُهي نماز (به) پڙهندا آهن (۱۱۳). الله ۽ قيامت جي ڏينهن کي مڃيندا آهن ۽ چڱن ڪمن جو حڪم ڪندا آهن ۽ برن ڪمن کان جهليندا آهن ۽ نيڪين (يعني دين مڃڻ) ۾ اڳرائي ڪندا آهن۔ ۽ اِهي ڀلارن مان آهن (۱۱۴). ۽ جيڪا به چڱائي ڪندا آهن تنهن جي بي قدري هرگز نه ڪبي۔ ۽ الله پرهيزگارن کي ڄاڻندڙ آهي (۱۱۵).

إِنَّ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا لَنْ تُغْنِيَ عَنْهُمْ اَمْوَالُهُمْ وَلَآ اَوْلَادُهُمْ
مِّنَ اللّٰهِ شَيْـًٔا ؕ وَاُولٰٓئِكَ اَصْحٰبُ النَّارِ ۚ هُمْ فِيْهَا خٰلِدُوْنَ ﴿١١٦﴾
مَثَلُ مَا يُنْفِقُوْنَ فِيْ هٰذِهِ الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا كَمَثَلِ رِيْحٍ فِيْهَا
صِرٌّ اَصَابَتْ حَرْثَ قَوْمٍ ظَلَمُوْٓا اَنْفُسَهُمْ فَاَهْلَكَتْهُ ؕ وَمَا
ظَلَمَهُمُ اللّٰهُ وَلٰكِنْ اَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُوْنَ ﴿١١٧﴾ يٰٓاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا
لَا تَتَّخِذُوْا بِطَانَةً مِّنْ دُوْنِكُمْ لَا يَاْلُوْنَكُمْ خَبَالًا ؕ وَدُّوْا مَا
عَنِتُّمْ ۚ قَدْ بَدَتِ الْبَغْضَآءُ مِنْ اَفْوَاهِهِمْ ۚۖ وَمَا تُخْفِيْ صُدُوْرُهُمْ
اَكْبَرُ ؕ قَدْ بَيَّنَّا لَكُمُ الْاٰيٰتِ اِنْ كُنْتُمْ تَعْقِلُوْنَ ﴿١١٨﴾ هٰٓاَنْتُمْ اُولَآءِ
تُحِبُّوْنَهُمْ وَلَا يُحِبُّوْنَكُمْ وَتُؤْمِنُوْنَ بِالْكِتٰبِ كُلِّهٖ ۚ وَاِذَا لَقُوْكُمْ
قَالُوْٓا اٰمَنَّا ۚۖ وَاِذَا خَلَوْا عَضُّوْا عَلَيْكُمُ الْاَنَامِلَ مِنَ الْغَيْظِ ؕ
قُلْ مُوْتُوْا بِغَيْظِكُمْ ؕ اِنَّ اللّٰهَ عَلِيْمٌۢ بِذَاتِ الصُّدُوْرِ ﴿١١٩﴾ اِنْ
تَمْسَسْكُمْ حَسَنَةٌ تَسُؤْهُمْ ۫ وَاِنْ تُصِبْكُمْ سَيِّئَةٌ يَّفْرَحُوْا
بِهَا ؕ وَاِنْ تَصْبِرُوْا وَتَتَّقُوْا لَا يَضُرُّكُمْ كَيْدُهُمْ شَيْـًٔا ؕ اِنَّ
اللّٰهَ بِمَا يَعْمَلُوْنَ مُحِيْطٌ ﴿١٢٠﴾ وَاِذْ غَدَوْتَ مِنْ اَهْلِكَ
تُبَوِّئُ الْمُؤْمِنِيْنَ مَقَاعِدَ لِلْقِتَالِ ؕ وَاللّٰهُ سَمِيْعٌ عَلِيْمٌ ﴿١٢١﴾

جن ڪفر ڪيو تن کان نڪي سندن مال ۽ نڪي سندن اولاد الله جو ڪجھ (عذاب) ٽاري سگھندا ۽ اُهي دوزخي آهن، اُهي منجھس سدائين رھڻ وارا آهن (١١٦). هن دنيا جي حياتيءَ ۾ جيڪي (رياءَ لاءِ) خرچ ڪندا آهن تنهن جو مثال اُنهيءَ واءُ جي مثال وانگر آهي جنهن ۾ پارو هجي جو اُن ٽوليءَ جي پوک کي لڳي جن پاڻ تي ظلم ڪيو پوءِ اُن (پوک) کي ناس ڪري. ۽ الله ساڻن ظلم نہ ڪيو آهي پر اُهي پاڻ تي ظلم ڪن ٿا (١١٧). اي ايمان وارؤ! پنهنجن (مسلمانن) کان سواءِ ٻين (قومن) کي ڳجهو دوست ڪري نہ وٺو (جو) اوهان جي نقصان ڪرڻ ۾ ڪا گھٽتائي نہ ڪندا آهن. اوهان جي تڪليف پسند ڪيائون، بيشڪ سندن واتن مان دشمني پڌري ٿي آهي ۽ جيڪو (ساڙ) سندن سينن لڪايو آهي سو تمام وڏو آهي. بيشڪ اسان اوهان لاءِ نشانيون بيان ڪيون آهن جيڪڏهن سمجهندا آهيو (١١٨). اوهين اُهي آهيو جو اُنهن کي دوست رکندا آهيو ۽ اُهي اوهان کي دوست نہ رکندا آهن ۽ اوهين الله جي سڄي ڪتاب کي مڃيندا آهيو، ۽ جڏهن اوهان سان ملن ٿا (تڏهن) چون ٿا تہ مڃيوسين، ۽ جڏهن اڪيلا ٿين ٿا (تڏهن) اوهان تي ڪاوڙ کان آڱرين کي چٻين ٿا. (اي پيغمبر! ڪين) چؤ تہ (اوهين) پنهنجي ڪاوڙ سببان مرو. جو تہ الله سينن وارو (راز) ڄاڻندڙ آهي (١١٩). (اي مؤمنؤ!) جيڪڏهن اوهانکي ڪا چڱائي پهچندي آهي تہ کين ڏکوئيندي آهي ۽ جيڪڏهن اوهان کي ڪو ڏک پهچندو آهي تہ اُن سببان خوش ٿيندا آهن. ۽ جيڪڏهن اوهين صبر ڪريو ۽ پرهيزگاري ڪريو تہ سندن مڪر اوهان کي ڪجهہ نقصان نہ رسائيندو جو تہ جيڪي ڪندا آهن تنهن کي الله گھيرو ڪندڙ آهي (١٢٠). (اي پيغمبر! ياد ڪر) جنهن مهل (تون) پنهنجي گھر مان سويرو نڪتين جو مؤمنن کي جنگ لاءِ مورچن تي وهاريئي ٿي. ۽ الله ٻڌندڙ ڄاڻندڙ آهي (١٢١).

اِذْ هَمَّتْ طَّآئِفَتٰنِ مِنْكُمْ اَنْ تَفْشَلَا ۙ وَاللّٰهُ وَلِيُّهُمَا ؕ وَعَلَى
اللّٰهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُوْنَ ﴿۱۲۲﴾ وَلَقَدْ نَصَرَكُمُ اللّٰهُ بِبَدْرٍ وَّاَنْتُمْ
اَذِلَّةٌ ۚ فَاتَّقُوا اللّٰهَ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُوْنَ ﴿۱۲۳﴾ اِذْ تَقُوْلُ لِلْمُؤْمِنِيْنَ
اَلَنْ يَّكْفِيَكُمْ اَنْ يُّمِدَّكُمْ رَبُّكُمْ بِثَلٰثَةِ اٰلٰفٍ مِّنَ الْمَلٰٓئِكَةِ
مُنْزَلِيْنَ ﴿۱۲۴﴾ بَلٰٓى ۙ اِنْ تَصْبِرُوْا وَتَتَّقُوْا وَيَاْتُوْكُمْ مِّنْ فَوْرِهِمْ
هٰذَا يُمْدِدْكُمْ رَبُّكُمْ بِخَمْسَةِ اٰلٰفٍ مِّنَ الْمَلٰٓئِكَةِ مُسَوِّمِيْنَ ﴿۱۲۵﴾
وَمَا جَعَلَهُ اللّٰهُ اِلَّا بُشْرٰى لَكُمْ وَلِتَطْمَئِنَّ قُلُوْبُكُمْ بِهٖ ؕ وَمَا
النَّصْرُ اِلَّا مِنْ عِنْدِ اللّٰهِ الْعَزِيْزِ الْحَكِيْمِ ﴿۱۲۶﴾ ۙ لِيَقْطَعَ طَرَفًا مِّنَ
الَّذِيْنَ كَفَرُوْٓا اَوْ يَكْبِتَهُمْ فَيَنْقَلِبُوْا خَآئِبِيْنَ ﴿۱۲۷﴾ لَيْسَ لَكَ
مِنَ الْاَمْرِ شَيْءٌ اَوْ يَتُوْبَ عَلَيْهِمْ اَوْ يُعَذِّبَهُمْ فَاِنَّهُمْ ظٰلِمُوْنَ ﴿۱۲۸﴾
وَلِلّٰهِ مَا فِى السَّمٰوٰتِ وَمَا فِى الْاَرْضِ ؕ يَغْفِرُ لِمَنْ يَّشَآءُ وَ
يُعَذِّبُ مَنْ يَّشَآءُ ؕ وَاللّٰهُ غَفُوْرٌ رَّحِيْمٌ ﴿۱۲۹﴾ ع يٰٓاَيُّهَا الَّذِيْنَ
اٰمَنُوْا لَا تَاْكُلُوا الرِّبٰوٓا اَضْعَافًا مُّضٰعَفَةً ۪ وَّاتَّقُوا
اللّٰهَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُوْنَ ﴿۱۳۰﴾ ۚ وَاتَّقُوا النَّارَ الَّتِىْٓ اُعِدَّتْ
لِلْكٰفِرِيْنَ ﴿۱۳۱﴾ ۚ وَاَطِيْعُوا اللّٰهَ وَالرَّسُوْلَ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُوْنَ ﴿۱۳۲﴾ ع

(ياد ڪر!) جنهن مهل اوهان مان ٻن ٽولين ٻي همت ٿيڻ جو ارادو ڪيو
۽ الله سندن مددگار هو، ۽ مؤمنن کي جڳائي ته الله تي ڀروسو ڪن (۱۲۲).
۽ بيشڪ الله اوهان کي اُنهيءَ حالت ۾ جو اوهين ڪمزور هيؤ بدر ۾
سوڀ ڏني. پوءِ الله کان ڊڄو ته مانَ اوهين شڪر ڪريو (۱۲۳). (اي
پيغمبر! اُنهيءَ مهل کي ياد ڪر) جنهن مهل تو مؤمنن کي چيو ته ڇا اوهان
کي اوهان جي پالڻهار جي ٽن هزارن (آسمان کان) لاٿل ملائڪن سان مدد
ڪرڻ ڪافي نه آهي ڇا؟ (۱۲۴). هائو! جيڪڏهن اوهين صبر ڪريو ۽
پرهيزگار ٿيو ۽ هڪدم اهي (ڪافر) اوهان تي اچي ڪڙڪن ته اوهان
جو پالڻهار پنجن هزارن نشان ڪيلن ملائڪن سان اوهان کي مدد
ڏيندو (۱۲۵). ۽ الله اُن (مدد) کي رڳو اوهان جي خوشخبريءَ لاءِ ڪيو
آهي، ۽ هن لاءِ ته اوهان جون دليون اُن سان (ڀلي ته) اطمينان وٺن. ۽ الله
غالب حڪمت واري جي پار کان سواءِ ڪا مدد (ملڻي) نه آهي (۱۲۶). (۽)
هن لاءِ ته هڪ پاسو (يعني ڀاڱو) ڪافرن جو ڇني ڇڏي يا کين هيٺو
ڪري ڇڏي ته بي نصيب ٿي ڦرن (۱۲۷). (اي پيغمبر!) اُن ڪم ۾
تنهنجو ڪو واسطو نه آهي (الله) يا مٿن ٻاجهه سان موٽندو يا کين عذاب
ڪندو ڇو ته اُهي ظالم آهن (۱۲۸). ۽ جيڪي آسمانن ۾ آهي ۽ جيڪي
زمين ۾ آهي (سو خاص) الله جو آهي. جنهن کي گهرندو آهي تنهن کي
بخشيندو آهي ۽ جنهن کي گهرندو تنهن کي عذاب ڪندو آهي. ۽ الله
بخشڻهار مهربان آهي (۱۲۹). اي ايمان وارؤ! (اوهين) وياج ٻيڻو چوڻو نه کائو
۽ الله کان ڊڄو ته مانَ اوهين ڪامياب ٿيو (۱۳۰). ۽ اُن باهه کان ڊڄو جا
ڪافرن لاءِ تيار ڪئي وئي آهي (۱۳۱). ۽ الله ۽ رسول جي فرمانبرداري
ڪريو ته مانَ اوهان تي ٻاجهه ڪئي وڃي (۱۳۲).

وَسَارِعُوْٓا اِلٰى مَغْفِرَةٍ مِّنْ رَّبِّكُمْ وَجَنَّةٍ عَرْضُهَا السَّمٰوٰتُ
وَالْاَرْضُ ۙ اُعِدَّتْ لِلْمُتَّقِيْنَ ﴿١٣٣﴾ الَّذِيْنَ يُنْفِقُوْنَ فِي السَّرَّآءِ
وَالضَّرَّآءِ وَالْكٰظِمِيْنَ الْغَيْظَ وَالْعَافِيْنَ عَنِ النَّاسِ ۭ وَاللّٰهُ
يُحِبُّ الْمُحْسِنِيْنَ ﴿١٣٤﴾ وَالَّذِيْنَ اِذَا فَعَلُوْا فَاحِشَةً اَوْ ظَلَمُوْٓا
اَنْفُسَهُمْ ذَكَرُوا اللّٰهَ فَاسْتَغْفَرُوْا لِذُنُوْبِهِمْ ۠ وَمَنْ يَّغْفِرُ
الذُّنُوْبَ اِلَّا اللّٰهُ ڞ وَلَمْ يُصِرُّوْا عَلٰى مَا فَعَلُوْا وَهُمْ
يَعْلَمُوْنَ ﴿١٣٥﴾ اُولٰۗىِٕكَ جَزَاۗؤُهُمْ مَّغْفِرَةٌ مِّنْ رَّبِّهِمْ وَ
جَنّٰتٌ تَجْرِيْ مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهٰرُ خٰلِدِيْنَ فِيْهَا ۭ وَنِعْمَ اَجْرُ
الْعٰمِلِيْنَ ﴿١٣٦﴾ قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِكُمْ سُنَنٌ ۙ فَسِيْرُوْا فِي
الْاَرْضِ فَانْظُرُوْا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُكَذِّبِيْنَ ﴿١٣٧﴾ هٰذَا
بَيَانٌ لِّلنَّاسِ وَهُدًى وَّمَوْعِظَةٌ لِّلْمُتَّقِيْنَ ﴿١٣٨﴾ وَلَا تَهِنُوْا وَ
لَا تَحْزَنُوْا وَاَنْتُمُ الْاَعْلَوْنَ اِنْ كُنْتُمْ مُّؤْمِنِيْنَ ﴿١٣٩﴾ اِنْ
يَّمْسَسْكُمْ قَرْحٌ فَقَدْ مَسَّ الْقَوْمَ قَرْحٌ مِّثْلُهٗ ۭ وَتِلْكَ
الْاَيَّامُ نُدَاوِلُهَا بَيْنَ النَّاسِ ۚ وَلِيَعْلَمَ اللّٰهُ الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا
وَيَتَّخِذَ مِنْكُمْ شُهَدَاۗءَ ۭ وَاللّٰهُ لَا يُحِبُّ الظّٰلِمِيْنَ ﴿١٤٠﴾ ۙ

۽ (اوهين) پنهنجي پالڻهار جي بخشش ۽ اُنهيءَ بهشت ڏانهن اڳرائي ڪريو جنهن جي ويڪر آسمانن ۽ زمين جيترِي آهي انهن پرهيزگارن لاءِ تيار ڪيو ويو (۱۳۳). جيڪي سک ۽ ڏک ۾ (الله ڪارڻ) خرچ ڪندا آهن ۽ ڪاوڙ کائيندڙ ۽ ماڻهن (جا قصور) معاف ڪندڙ آهن. ۽ الله ڀلارن کي دوست رکندو آهي (۱۳۴). ۽ اُهي جڏهن ڪو بيحيائيءَ جو ڪم ڪندا آهن، يا پاڻ تي ظلم ڪندا آهن (تڏهن) الله کي ياد ڪندا آهن، ۽ پنهنجن گناهن جي بخشش گهرندا آهن ۽ الله کان سواءِ ڪير گناه بخشيندو؟ ۽ جيڪي ڪيائون تنهن تي ڄاڻي ٻجهي هميشگي نہ ڪندا آهن (۱۳۵). اُنهن جو اجر سندن پالڻهار وٽان بخشش ۽ بهشت آهن جن جي هيٺان نهرون وهنديون آهن منجهن سدائين رهڻ وارا آهن ۽ ڪمائيندڙن جو اجر چڱو آهي (۱۳٦). بيشڪ اوهان کان اڳ ڪيترا واقعا گذريا آهن پوءِ (اوهين) ملڪ ۾ گهمو ڦرو پوءِ نهاريو تہ نہ مڃيندڙن جي پڇاڙي ڪيئن هئي؟ (۱۳۷). هيءَ ماڻهن لاءِ بيان آهي ۽ پرهيزگارن لاءِ هدايت ۽ نصيحت آهي (۱۳۸). ۽ نہ سست ٿيو ۽ نڪي غمگين ٿيو ۽ جيڪڏهن مؤمن آهيو تہ اوهان (ئي) غالب (ٿيڻ وارا) آهيو (۱۳۹). جيڪڏهن اوهان کي (اُحد ۾) ڪو گهاءُ پهتو آهي تہ بيشڪ اُن جهڙو گهاءُ ڪافرن کي (بدر ۾) پهتو هو. ۽ هي اهڙا ڏينهن آهن جو (اسين) اُنهن کي ماڻهن جي وچ ۾ ڦيريندا آهيون (تہ نصيحت وٺن)، ۽ هن لاءِ تہ الله مؤمنن کي نکيڙي ۽ اوهان مان ڪن کي شهيد ڪري. ۽ الله ظالمن کي دوست نہ رکندو آهي (۱۴۰).

وَلِيُمَحِّصَ اللّٰهُ الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا وَيَمْحَقَ الْكٰفِرِيْنَ ﴿۱۴۱﴾ اَمْ
حَسِبْتُمْ اَنْ تَدْخُلُوا الْجَنَّةَ وَلَمَّا يَعْلَمِ اللّٰهُ الَّذِيْنَ جٰهَدُوْا
مِنْكُمْ وَيَعْلَمَ الصّٰبِرِيْنَ ﴿۱۴۲﴾ وَلَقَدْ كُنْتُمْ تَمَنَّوْنَ الْمَوْتَ مِنْ
قَبْلِ اَنْ تَلْقَوْهُ فَقَدْ رَاَيْتُمُوْهُ وَاَنْتُمْ تَنْظُرُوْنَ ﴿۱۴۳﴾ وَمَا
مُحَمَّدٌ اِلَّا رَسُوْلٌ قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِهِ الرُّسُلُ اَفَاۡىِٕنْ
مَّاتَ اَوْ قُتِلَ انْقَلَبْتُمْ عَلٰٓى اَعْقَابِكُمْ وَمَنْ يَّنْقَلِبْ عَلٰى
عَقِبَيْهِ فَلَنْ يَّضُرَّ اللّٰهَ شَيْـًٔا وَسَيَجْزِى اللّٰهُ الشّٰكِرِيْنَ ﴿۱۴۴﴾
وَمَا كَانَ لِنَفْسٍ اَنْ تَمُوْتَ اِلَّا بِاِذْنِ اللّٰهِ كِتٰبًا مُّؤَجَّلًا وَ
مَنْ يُّرِدْ ثَوَابَ الدُّنْيَا نُؤْتِهٖ مِنْهَا وَمَنْ يُّرِدْ ثَوَابَ
الْاٰخِرَةِ نُؤْتِهٖ مِنْهَا وَسَنَجْزِى الشّٰكِرِيْنَ ﴿۱۴۵﴾ وَكَاَيِّنْ
مِّنْ نَّبِىٍّ قٰتَلَ مَعَهٗ رِبِّيُّوْنَ كَثِيْرٌ فَمَا وَهَنُوْا
لِمَآ اَصَابَهُمْ فِىْ سَبِيْلِ اللّٰهِ وَمَا ضَعُفُوْا وَمَا اسْتَكَانُوْا
وَاللّٰهُ يُحِبُّ الصّٰبِرِيْنَ ﴿۱۴۶﴾ وَمَا كَانَ قَوْلَهُمْ اِلَّآ اَنْ
قَالُوْا رَبَّنَا اغْفِرْ لَنَا ذُنُوْبَنَا وَاِسْرَافَنَا فِىْٓ اَمْرِنَا
وَثَبِّتْ اَقْدَامَنَا وَانْصُرْنَا عَلَى الْقَوْمِ الْكٰفِرِيْنَ ﴿۱۴۷﴾

۽ هن لاءِ تہ الله مؤمنن کي کرو ڪري ۽ ڪافرن کي ناس ڪري (۱۴۱) . اوهان بهشت ۾ گهڙڻ جو گمان ڪيو آهي ڇا؟ هن هوندي جو الله اڃا اوهان مان مجاهدن کي نہ نکيڙيو آهي ۽ نکي صابرن کي نکيڙيو آهي (۱۴۲) . ۽ بيشڪ اوهين موت کي اُن جي ملڻ کان اڳ گهُرندا هيؤ پوءِ بيشڪ ان کي ڏٺوَ ۽ اوهين نهاريندا رهيؤ (۱۴۳) . ۽ محمد (ﷺ الله جو) پيغمبر ئي آهي، بيشڪ اُن کان اڳ ڪيترا پيغمبر گذري ويا۔ پوءِ جيڪڏهن (اُهو) مري وڃي يا قتل ٿئي تہ (اوهين) پنهنجين ڪڙين (ڀَر پوئتي) ڦرندؤ ڇا؟ ۽ جيڪو پنهنجين ڪڙين (ڀَر پوئتي) تي ڦرندو سو الله کي ڪجھ بہ نقصان ڪڏهن نہ پهچائيندو، ۽ الله شاڪرن (احسان مڃيندڙن) کي سٺت ثواب ڏيندو (۱۴۴) . ۽ الله جي مقرر وقت لکيل حڪم کان سواءِ ڪنهن کي مرڻو نہ آهي۔ ۽ جيڪو دنيا جو ثواب گهرندو تنهن کي اُن مان ڏينداسون، ۽ جيڪو آخرت جو ثواب گهرندو تنهن کي اُن مان ڏيندا سون۔ ۽ شاڪرن کي (چڱو) ثواب سٺت ڏينداسون (۱۴۵) . ۽ پيغمبرن مان گهڻا (ڪافرن سان) وڙهيا ساڻن گهڻا الله وارا هئا، پوءِ جيڪي الله جي واٽ ۾ کين پهتو تنهن سببان نکي سست ٿيا ۽ نکي هيٺا ٿيا ۽ نکي عاجزي ڪيائون۔ ۽ الله صابرن کي دوست رکندو آهي (۱۴٦) . ۽ سندن چوڻ (هن) قول کانسواءِ نہ هو تہ اي اسان جا پالڻهار! اسان کي اسان جا گناه (بخش) ۽ اسان جي ڪم ۾ اسان جي زيادتي بخش ۽ اسان جا پير ثابت رک ۽ اسان کي ڪافرن جي ٽوليءَ تي فتح ڏي! (۱۴۷) .

فَاٰتٰىهُمُ اللّٰهُ ثَوَابَ الدُّنْيَا وَحُسْنَ ثَوَابِ الْاٰخِرَةِ ؕ
وَاللّٰهُ يُحِبُّ الْمُحْسِنِيْنَ ۝۱۴۸ يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْۤا اِنْ
تُطِيْعُوا الَّذِيْنَ كَفَرُوْا يَرُدُّوْكُمْ عَلٰۤى اَعْقَابِكُمْ فَتَنْقَلِبُوْا
خٰسِرِيْنَ ۝۱۴۹ بَلِ اللّٰهُ مَوْلٰىكُمْ ۚ وَهُوَ خَيْرُ النّٰصِرِيْنَ ۝۱۵۰
سَنُلْقِيْ فِيْ قُلُوْبِ الَّذِيْنَ كَفَرُوا الرُّعْبَ بِمَاۤ اَشْرَكُوْا
بِاللّٰهِ مَا لَمْ يُنَزِّلْ بِهٖ سُلْطٰنًا ۚ وَمَاْوٰىهُمُ النَّارُ ؕ وَ
بِئْسَ مَثْوَى الظّٰلِمِيْنَ ۝۱۵۱ وَلَقَدْ صَدَقَكُمُ اللّٰهُ وَعْدَهٗۤ
اِذْ تَحُسُّوْنَهُمْ بِاِذْنِهٖ ۚ حَتّٰۤى اِذَا فَشِلْتُمْ وَتَنَازَعْتُمْ
فِي الْاَمْرِ وَعَصَيْتُمْ مِّنْۢ بَعْدِ مَاۤ اَرٰىكُمْ مَّا تُحِبُّوْنَ ؕ
مِنْكُمْ مَّنْ يُّرِيْدُ الدُّنْيَا وَمِنْكُمْ مَّنْ يُّرِيْدُ الْاٰخِرَةَ ۚ
ثُمَّ صَرَفَكُمْ عَنْهُمْ لِيَبْتَلِيَكُمْ ۚ وَلَقَدْ عَفَا عَنْكُمْ ؕ وَ
اللّٰهُ ذُوْ فَضْلٍ عَلَى الْمُؤْمِنِيْنَ ۝۱۵۲ اِذْ تُصْعِدُوْنَ وَلَا
تَلْوٗنَ عَلٰۤى اَحَدٍ وَّالرَّسُوْلُ يَدْعُوْكُمْ فِيْۤ اُخْرٰىكُمْ
فَاَثَابَكُمْ غَمًّۢا بِغَمٍّ لِّكَيْلَا تَحْزَنُوْا عَلٰى مَا فَاتَكُمْ
وَلَا مَاۤ اَصَابَكُمْ ؕ وَاللّٰهُ خَبِيْرٌۢ بِمَا تَعْمَلُوْنَ ۝۱۵۳

پوءِ الله کين دنيا جو ثواب ۽ آخرت جو ڀلو ثواب ڏنو۔ ۽ الله ڀلارن کي دوست رکندو آهي (۱۴۸) . اي ايمان وارؤ! جيڪڏهن اوهين ڪافرن جو چيو مڃيندؤ تہ اوهان کي اوهان جي ڪڙين (پٺ ڀوئتي) ڦيرائيندا پوءِ اوهين ڦري نقصان وارا ٿيندؤ (۱۴۹) . بلڪ الله اوهان جو سائين آهي، ۽ اُهو بهتر مدد ڏيندڙ آهي (۱۵۰) . ڪافرن جي دلين ۾ هن سببان سگهو دهشت وجهنداسون جو الله سان اهڙيءَ شيءِ کي شريڪ ڪيائون جنهن لاءِ الله ڪا سَنَدَ نہ لاٿي آهي، ۽ سندن جاءِ باهہ آهي۔ ۽ (اُهو) ظالمن جو بڇڙو هنڌ آهي (۱۵۱) . ۽ بيشڪ الله اوهان سان پنهنجو وعدو سچو ڪيو آهي جڏهن تہ اُنهن (ڪافرن) کي سندس حڪم سان پٺي ڪٽيوَ، حتاڪ بي همت ٿيؤ ۽ ڪم (پوري ڪرڻ) ۾ تڪرار ڪيوَ ۽ جيڪي پسند ڪندا هيؤ سو اوهان کي ڏيکاريائين تنهن کان پوءِ بہ بي فرماني ڪيوَ، اوهان مان ڪو (اهڙو) آهي جو دنيا گهرندو آهي ۽ اوهان مان ڪو (اهڙو) آهي جو آخرت گهرندو آهي، وري اوهان کي اُنهن کان هن لاءِ ڦيرايائين تہ اوهان کي پرکي، ۽ بيشڪ اوهان کي معافي ڏنائين۔ ۽ الله مؤمنن تي فضل ڪرڻ وارو آهي (۱۵۲) . جڏهن اوهين پري ٿي ڀڄؤ ۽ ڪنهن هڪ تي (ڪنڌ ڦيري) نہ ٿي واجهايوَ، ۽ پيغمبر اوهان کي اوهان جي پٺيان سڏيندو رهيو پوءِ (الله) اوهان کي ڏک تي ڏک جو بدلو ڏنو (اهو) هن لاءِ تہ جيڪي اوهان کان ٿي ويو نڪي تنهن تي ۽ جيڪي اوهان کي پهتو نڪي تنهن تي غمگين ٿيو۔ ۽ جيڪي اوهين ڪندا آهيو تنهن جي الله خبر رکندڙ آهي (۱۵۳) .

ثُمَّ اَنْزَلَ عَلَيْكُمْ مِّنْۢ بَعْدِ الْغَمِّ اَمَنَةً نُّعَاسًا يَّغْشٰى طَآىِٕفَةً
مِّنْكُمْ ۙ وَ طَآىِٕفَةٌ قَدْ اَهَمَّتْهُمْ اَنْفُسُهُمْ يَظُنُّوْنَ بِاللّٰهِ غَيْرَ الْحَقِّ
ظَنَّ الْجَاهِلِيَّةِ ؕ يَقُوْلُوْنَ هَلْ لَّنَا مِنَ الْاَمْرِ مِنْ شَيْءٍ ؕ قُلْ اِنَّ
الْاَمْرَ كُلَّهٗ لِلّٰهِ ؕ يُخْفُوْنَ فِيْۤ اَنْفُسِهِمْ مَّا لَا يُبْدُوْنَ لَكَ ؕ يَقُوْلُوْنَ
لَوْ كَانَ لَنَا مِنَ الْاَمْرِ شَيْءٌ مَّا قُتِلْنَا هٰهُنَا ؕ قُلْ لَّوْ كُنْتُمْ فِيْ بُيُوْتِكُمْ
لَبَرَزَ الَّذِيْنَ كُتِبَ عَلَيْهِمُ الْقَتْلُ اِلٰى مَضَاجِعِهِمْ ۚ وَ لِيَبْتَلِيَ
اللّٰهُ مَا فِيْ صُدُوْرِكُمْ وَ لِيُمَحِّصَ مَا فِيْ قُلُوْبِكُمْ ؕ وَ اللّٰهُ عَلِيْمٌۢ
بِذَاتِ الصُّدُوْرِ ﴿۱۵۴﴾ اِنَّ الَّذِيْنَ تَوَلَّوْا مِنْكُمْ يَوْمَ الْتَقَى الْجَمْعٰنِ ۙ
اِنَّمَا اسْتَزَلَّهُمُ الشَّيْطٰنُ بِبَعْضِ مَا كَسَبُوْا ۚ وَ لَقَدْ عَفَا اللّٰهُ
عَنْهُمْ ؕ اِنَّ اللّٰهَ غَفُوْرٌ حَلِيْمٌ ﴿۱۵۵﴾ يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا لَا تَكُوْنُوْا
كَالَّذِيْنَ كَفَرُوْا وَ قَالُوْا لِاِخْوَانِهِمْ اِذَا ضَرَبُوْا فِي الْاَرْضِ
اَوْ كَانُوْا غُزًّى لَّوْ كَانُوْا عِنْدَنَا مَا مَاتُوْا وَ مَا قُتِلُوْا ۚ لِيَجْعَلَ
اللّٰهُ ذٰلِكَ حَسْرَةً فِيْ قُلُوْبِهِمْ ؕ وَ اللّٰهُ يُحْيٖ وَ يُمِيْتُ ؕ وَ
اللّٰهُ بِمَا تَعْمَلُوْنَ بَصِيْرٌ ﴿۱۵۶﴾ وَ لَئِنْ قُتِلْتُمْ فِيْ سَبِيْلِ اللّٰهِ
اَوْ مُتُّمْ لَمَغْفِرَةٌ مِّنَ اللّٰهِ وَ رَحْمَةٌ خَيْرٌ مِّمَّا يَجْمَعُوْنَ ﴿۱۵۷﴾

وري ڏک کان پوءِ اوهان تي آرام (جي) پنڪي لاٿائين جو اوهان مان
هڪ ٽوليءَ تي غلبو ڪندي رهي ۽ ٻي ٽولي اها هئي جنهن کي سندن نفس
غمگين ڪيو هو ناحق جاهليت جو گمان الله تي پيا ڪن ٿا. چيائون ته
ته اسان لاءِ انهي ڪم مان ڇا ڪجھ (ٿيڻو) آهي؟ (اي پيغمبر!) چؤ ته
سڀ اختيار الله جو ئي آهي. جيڪي توتي پڌرو نه ڪندا آهن سو پنهنجين
دلين ۾ لڪائيندا آهن. چوندا آهن ته جيڪڏهن اسان جي وس ۾ ڪجھ
به ڪم هجي ها ته اسين هت نه ڪسون ها. (اي پيغمبر! کين) چؤ ته
جيڪڏهن اوهين پنهنجن گهرن ۾ هجو ها ته جن تي ڪسڻ لکيل هو سي
ضرور پنهنجي ڪوس جي جاين ڏانهن نڪرن ها، ۽ (هن لاءِ) ته جيڪي
اوهان جي سينن ۾ آهي سو الله پرکي ۽ جيڪي اوهان جي دلين ۾ آهي سو
کرو ڪري. ۽ الله سينن وارو (ڀيد) ڄاڻندڙ آهي (۱۵۴). اوهان مان جن
انهيءَ ڏينهن منهن موڙيو جو ٻه ٽوليون (هڪ ٻئي جي) سامهون ٿيون ته
انهن کي شيطان سندن ڪجھ ڪئي جي شامت جي سبب ٿيڙيو، ۽
بيشڪ الله انهن کي معافي ڏني ڇو ته الله بخشڻهار بردبار آهي (۱۵۵). اي
ايمان وارؤ! انهن ڪافرن وانگر نه ٿيو جي پنهنجن ڀائرن لاءِ جڏهن اهي
ملڪ ۾ مسافري ڪن يا لڙائي ڪندڙ هجن (تڏهن) چون ٿا ته جيڪڏهن
اسان وٽ هجن ها ته نه مرن ها ۽ نڪي ڪسجن ها! ته جيئن الله ان کي
سندين دلين ۾ حسرت ڪري. ۽ الله ئي جيارڻندو آهي ۽ مارڻندو آهي. ۽
جيڪي اوهين ڪندا آهيو سو الله ڏسندڙ آهي (۱۵٦). ۽ جيڪڏهن
اوهين الله جي واٽ ۾ قتل ٿي پيؤ يا مري پيؤ ته جيڪي گڏ ڪندا آهن
تنهن کان الله جي بخشش ۽ ٻاجھ (بلڪل) ڀلي آهي (۱۵۷).

وَلَئِنْ مُّتُّمْ اَوْ قُتِلْتُمْ لَاِالَى اللّٰهِ تُحْشَرُوْنَ ۱۵۸ فَبِمَا رَحْمَةٍ مِّنَ
اللّٰهِ لِنْتَ لَهُمْ ۚ وَلَوْ كُنْتَ فَظًّا غَلِيْظَ الْقَلْبِ لَانْفَضُّوْا مِنْ
حَوْلِكَ ۠ فَاعْفُ عَنْهُمْ وَاسْتَغْفِرْ لَهُمْ وَشَاوِرْهُمْ فِى الْاَمْرِ ۚ
فَاِذَا عَزَمْتَ فَتَوَكَّلْ عَلَى اللّٰهِ ۭ اِنَّ اللّٰهَ يُحِبُّ الْمُتَوَكِّلِيْنَ ۱۵۹
اِنْ يَّنْصُرْكُمُ اللّٰهُ فَلَا غَالِبَ لَكُمْ ۚ وَاِنْ يَّخْذُلْكُمْ فَمَنْ ذَا الَّذِيْ
يَنْصُرُكُمْ مِّنْۢ بَعْدِهٖ ۭ وَعَلَى اللّٰهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُوْنَ ۱۶۰ وَمَا
كَانَ لِنَبِيٍّ اَنْ يَّغُلَّ ۭ وَمَنْ يَّغْلُلْ يَاْتِ بِمَا غَلَّ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ ۚ
ثُمَّ تُوَفّٰى كُلُّ نَفْسٍ مَّا كَسَبَتْ وَهُمْ لَا يُظْلَمُوْنَ ۱۶۱ اَفَمَنِ اتَّبَعَ
رِضْوَانَ اللّٰهِ كَمَنْۢ بَاۗءَ بِسَخَطٍ مِّنَ اللّٰهِ وَمَاْوٰىهُ جَهَنَّمُ ۭ وَ
بِئْسَ الْمَصِيْرُ ۱۶۲ هُمْ دَرَجٰتٌ عِنْدَ اللّٰهِ ۭ وَاللّٰهُ بَصِيْرٌۢ بِمَا
يَعْمَلُوْنَ ۱۶۳ لَقَدْ مَنَّ اللّٰهُ عَلَى الْمُؤْمِنِيْنَ اِذْ بَعَثَ فِيْهِمْ رَسُوْلًا
مِّنْ اَنْفُسِهِمْ يَتْلُوْا عَلَيْهِمْ اٰيٰتِهٖ وَيُزَكِّيْهِمْ وَيُعَلِّمُهُمُ الْكِتٰبَ
وَالْحِكْمَةَ ۚ وَاِنْ كَانُوْا مِنْ قَبْلُ لَفِيْ ضَلٰلٍ مُّبِيْنٍ ۱۶۴ اَوَلَمَّآ
اَصَابَتْكُمْ مُّصِيْبَةٌ قَدْ اَصَبْتُمْ مِّثْلَيْهَا ۙ قُلْتُمْ اَنّٰى هٰذَا ۭ قُلْ
هُوَ مِنْ عِنْدِ اَنْفُسِكُمْ ۭ اِنَّ اللّٰهَ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيْرٌ ۱۶۵

۽ جيڪڏهن (اوهين) مري وڃو يا ڪسي پئو تہ ضرور الله ڏانهن گڏ ڪيا ويندؤ (١٥٨). پوءِ (اي پيغمبر!) الله جي ٻاجھہ سببان اُنهن لاءِ نرم ٿيو آهين، ۽ جيڪڏهن ڪاوڙيل سخت دل هجين ها تہ ضرور تنهنجي آسپاس کان ڀڄي اُٿن ها پوءِ کين معافي ڏي ۽ اُنهن لاءِ بخشش گهر ۽ ساڻن ڪم ۾ صلاح ڪر، پوءِ جڏهن تون پڪو اِرادو ڪرين تڏهن الله تي ڀروسو ڪر- ڇو تہ الله ڀروسي ڪندڙن کي دوست رکندو آهي (١٥٩). جيڪڏهن الله اوهان کي مدد ڏيندو تہ اوهان تي ڪو غالب (ٿيڻو) نہ آهي، ۽ جيڪڏهن اوهان کي مدد نہ ڏيندو تہ اُن کان پوءِ ڪير اوهان کي مدد ڏيندو؟ ۽ مؤمنن کي جڳائي تہ الله تي ڀروسو ڪن (١٦٠). ۽ ڪنهن بہ پيغمبر کي (غنيمت جي مال ۾) خيانت ڪرڻ نہ جڳائي- ۽ جيڪو خيانت ڪندو سو جيڪا شيءِ خيانت ڪيائين تنهن سميت قيامت جي ڏينهن ايندو، پوءِ سڀ ڪنهن ماڻهو جيڪي ڪمايو تنهن جو پورو بدلو ڪيس ڏنو ويندو ۽ اُنهن تي ظلم نہ ڪبو (١٦١). جيڪو الله جي رضامنديءَ جي پٺيان لڳو سو اُن جهڙو آهي ڇا؟ جيڪو الله جي ڪاوڙ هيٺ ڦري آيو ۽ سندس جاءِ دوزخ آهي- ۽ (اُهو) موٽڻ جو بڇڙو هنڌ آهي (١٦٢). اُهي الله وٽ (وڏن) درجن وارا آهن- ۽ جيڪي ڪندا آهن سو الله ڏسندڙ آهي (١٦٣). بيشڪ الله مؤمنن تي وڏو احسان ڪيو آهي جڏهن تہ اُنهن ۾ سندن قوم مان پيغمبر موڪليائين جو کين سندس آيتون پڙهي ٻڌائيندو آهي ۽ کين پاڪ ڪندو آهي ۽ کين ڪتاب ۽ دانائي سيکاريندو آهي، ۽ بيشڪ هن کان اڳ پڌريءَ گمراهيءَ ۾ (پيل) هئا (١٦٤). ۽ جڏهن اوهان کي (جنگ اُحد ۾) ڏک پهتو توڙيڪ (پنهنجن دشمنن کي) اُن جو ٻيڻو (ڏک بدر ۾) پهچايو هيؤ تہ بہ چيوَ ٿي تہ هيءَ (مصيبت) ڪٿان (پهتي) آهي؟ (اي پيغمبر!) چؤ تہ اُها اوهان کي پاڻ وٽان (پهتي) آهي- بيشڪ الله سڀ ڪنهن شيءِ تي وسارو آهي (١٦٥).

وَمَآ اَصَابَكُمْ يَوْمَ الْتَقَى الْجَمْعٰنِ فَبِاِذْنِ اللّٰهِ وَلِيَعْلَمَ
الْمُؤْمِنِيْنَ ﴿۱۶۶﴾ وَلِيَعْلَمَ الَّذِيْنَ نَافَقُوْا ۖۚ وَقِيْلَ لَهُمْ تَعَالَوْا قَاتِلُوْا
فِيْ سَبِيْلِ اللّٰهِ اَوِ ادْفَعُوْا ؕ قَالُوْا لَوْ نَعْلَمُ قِتَالًا لَّا تَّبَعْنٰكُمْ ؕ
هُمْ لِلْكُفْرِ يَوْمَئِذٍ اَقْرَبُ مِنْهُمْ لِلْاِيْمَانِ ۚ يَقُوْلُوْنَ بِاَفْوَاهِهِمْ
مَّا لَيْسَ فِيْ قُلُوْبِهِمْ ؕ وَاللّٰهُ اَعْلَمُ بِمَا يَكْتُمُوْنَ ﴿۱۶۷﴾ اَلَّذِيْنَ قَالُوْا
لِاِخْوَانِهِمْ وَقَعَدُوْا لَوْ اَطَاعُوْنَا مَا قُتِلُوْا ؕ قُلْ فَادْرَءُوْا عَنْ
اَنْفُسِكُمُ الْمَوْتَ اِنْ كُنْتُمْ صٰدِقِيْنَ ﴿۱۶۸﴾ وَلَا تَحْسَبَنَّ الَّذِيْنَ قُتِلُوْا
فِيْ سَبِيْلِ اللّٰهِ اَمْوَاتًا ؕ بَلْ اَحْيَآءٌ عِنْدَ رَبِّهِمْ يُرْزَقُوْنَ ۙ﴿۱۶۹﴾
فَرِحِيْنَ بِمَآ اٰتٰىهُمُ اللّٰهُ مِنْ فَضْلِهٖ ۙ وَيَسْتَبْشِرُوْنَ بِالَّذِيْنَ لَمْ
يَلْحَقُوْا بِهِمْ مِّنْ خَلْفِهِمْ ۙ اَلَّا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُوْنَ ﴿۱۷۰﴾
يَسْتَبْشِرُوْنَ بِنِعْمَةٍ مِّنَ اللّٰهِ وَفَضْلٍ ۙ وَّاَنَّ اللّٰهَ لَا يُضِيْعُ اَجْرَ
الْمُؤْمِنِيْنَ ﴿۱۷۱﴾ اَلَّذِيْنَ اسْتَجَابُوْا لِلّٰهِ وَالرَّسُوْلِ مِنْۢ بَعْدِ مَآ
اَصَابَهُمُ الْقَرْحُ ۛؕ لِلَّذِيْنَ اَحْسَنُوْا مِنْهُمْ وَاتَّقَوْا اَجْرٌ عَظِيْمٌ ۚ﴿۱۷۲﴾
اَلَّذِيْنَ قَالَ لَهُمُ النَّاسُ اِنَّ النَّاسَ قَدْ جَمَعُوْا لَكُمْ فَاخْشَوْهُمْ
فَزَادَهُمْ اِيْمَانًا ۖۗ وَّقَالُوْا حَسْبُنَا اللّٰهُ وَنِعْمَ الْوَكِيْلُ ﴿۱۷۳﴾

۽ اُنهيءَ ڏينهن، جو ٻہ ٽوليون پاڻ ۾ سامهون ٿيون (تنهن ڏينهن) جيڪي اوهان کي پهتو سو الله جي حڪم سان هو ۽ هن لاءِ هو تہ مؤمنن کي نکيڙي (١٦٦). ۽ منافقن کي بہ نکيڙي، ۽ کين چيو ويو تہ اچو الله جي واٽ ۾ وڙهو يا (ڪافرن کان) دفاع ڪريو- چيائون تہ جيڪڏهن اسان جنگ ڪرڻ ڄاڻون ها تہ ضرور اوهان سان هجون ها- اُهي اُن ڏينهن پاڻ ايمان کان ڪفر ڏي بلڪل ويجهو هئا، پنهنجن واتن سان اُهي (ڳالهيون) چوندا آهن جيڪي سندين دلين ۾ نہ آهن ۽ جيڪي لڪائيندا آهن سو الله بلڪل ڄاڻندڙ آهي (١٦٧). (تہ) اِهي (اُهي) آهن جن پنهنجن ڀائرن کي چيو ۽ ويٺا رهيا تہ جيڪڏهن (اُهي) اسان جو چيو مڃين ها تہ نہ ڪسجن ها (اي پيغمبر! کين چؤ) تہ جيڪڏهن اوهين سچا آهيو تہ پاڻ کان موت کي ٽاريو (١٦٨). ۽ جيڪي الله جي واٽ ۾ ڪُٺا ويا تن کي مئل هرگز نہ ڀانءِ! بلڪ (اُهي) جيئرا آهن (۽) پنهنجي پالڻهار وٽ روزي ڏنل آهن (١٦٩). جيڪي الله اُنهن کي پنهنجي فضل سان ڏنو آهي تنهن (حال) سان خوش ٿيندڙ آهن- ۽ جيڪي سندن پٺيان آهن تن مان جيڪي ساڻن نہ گڏيا آهن اُنهن لاءِ هن ڪري خوش ٿيندا آهن تہ کين ڪو ڀؤ نہ آهي ۽ نکي اُهي غمگين رهندا (١٧٠). الله جي نعمت ۽ فضل سان خوش ٿيندا آهن ۽ الله مؤمنن جو اجر نہ وڃائيندو آهي (١٧١). جن پاڻ کي زخم پهچڻ کان پوءِ بہ الله ۽ رسول جو حڪم قبول ڪيو- اُنهن مان جن چڱائي ڪئي ۽ ڊنا تن لاءِ وڏو اجر آهي (١٧٢). جن کي ماڻهن چيو تہ ماڻهن (ڪافرن) اوهان لاءِ لشڪر گڏ ڪيو آهي تنهن ڪري کانئن ڊڄو، پوءِ (اُن چوڻ) هنئون اُنهن جو ايمان وڌايو ۽ چيائون تہ اسان کي الله ڪافي آهي ۽ (اهو) چڱو وڪيل (ڀرجهلو) آهي (١٧٣).

فَانْقَلَبُوْا بِنِعْمَةٍ مِّنَ اللّٰهِ وَفَضْلٍ لَّمْ يَمْسَسْهُمْ سُوْٓءٌ ۙ وَّاتَّبَعُوْا
رِضْوَانَ اللّٰهِ ؕ وَاللّٰهُ ذُوْ فَضْلٍ عَظِيْمٍ ﴿۱۷۴﴾ اِنَّمَا ذٰلِكُمُ الشَّيْطٰنُ
يُخَوِّفُ اَوْلِيَآءَهٗ ۪ فَلَا تَخَافُوْهُمْ وَخَافُوْنِ اِنْ كُنْتُمْ مُّؤْمِنِيْنَ ﴿۱۷۵﴾
وَلَا يَحْزُنْكَ الَّذِيْنَ يُسَارِعُوْنَ فِى الْكُفْرِ ۚ اِنَّهُمْ لَنْ يَّضُرُّوا اللّٰهَ شَيْـًٔا ؕ
يُرِيْدُ اللّٰهُ اَلَّا يَجْعَلَ لَهُمْ حَظًّا فِى الْاٰخِرَةِ ۚ وَلَهُمْ عَذَابٌ عَظِيْمٌ ﴿۱۷۶﴾
اِنَّ الَّذِيْنَ اشْتَرَوُا الْكُفْرَ بِالْاِيْمَانِ لَنْ يَّضُرُّوا اللّٰهَ شَيْـًٔا ۚ وَلَهُمْ
عَذَابٌ اَلِيْمٌ ﴿۱۷۷﴾ وَلَا يَحْسَبَنَّ الَّذِيْنَ كَفَرُوْٓا اَنَّمَا نُمْلِيْ لَهُمْ خَيْرٌ
لِّاَنْفُسِهِمْ ؕ اِنَّمَا نُمْلِيْ لَهُمْ لِيَزْدَادُوْٓا اِثْمًا ۚ وَلَهُمْ عَذَابٌ مُّهِيْنٌ ﴿۱۷۸﴾
مَا كَانَ اللّٰهُ لِيَذَرَ الْمُؤْمِنِيْنَ عَلٰى مَآ اَنْتُمْ عَلَيْهِ حَتّٰى يَمِيْزَ
الْخَبِيْثَ مِنَ الطَّيِّبِ ؕ وَمَا كَانَ اللّٰهُ لِيُطْلِعَكُمْ عَلَى الْغَيْبِ وَ
لٰكِنَّ اللّٰهَ يَجْتَبِىْ مِنْ رُّسُلِهٖ مَنْ يَّشَآءُ ۪ فَاٰمِنُوْا بِاللّٰهِ وَرُسُلِهٖ ۚ
وَاِنْ تُؤْمِنُوْا وَتَتَّقُوْا فَلَكُمْ اَجْرٌ عَظِيْمٌ ﴿۱۷۹﴾ وَلَا يَحْسَبَنَّ
الَّذِيْنَ يَبْخَلُوْنَ بِمَآ اٰتٰىهُمُ اللّٰهُ مِنْ فَضْلِهٖ هُوَ خَيْرًا
لَّهُمْ ؕ بَلْ هُوَ شَرٌّ لَّهُمْ ؕ سَيُطَوَّقُوْنَ مَا بَخِلُوْا بِهٖ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ ؕ وَ
لِلّٰهِ مِيْرَاثُ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ ؕ وَاللّٰهُ بِمَا تَعْمَلُوْنَ خَبِيْرٌ ﴿۱۸۰﴾

پوءِ (اُهي مسلمان) الله جي نعمت ۽ فضل سان موٽيا ڪين ڪا سختي نہ پهتي ۽ الله جي راضپي جي پٺيان لڳا۔ ۽ الله وڏي فضل وارو آهي (۱۷۴).
(اُهو اوهان کي جنگ کان جهليندڙ) شيطان کان سواءِ ٻيو نہ آهي جو پنهنجن دوستن کي ڊيڄاريندو آهي جيڪڏهن (اوهين) مؤمن آهيو تہ اُنهن (ڪافرن) کان نہ ڊڄو ۽ مون کان ڊڄو (۱۷۵). ۽ (اي پيغمبر!) جيڪي ڪفر (جي سوڀ) ۾ اڳرائي ڪندا آهن سي توکي غمگين نہ ڪن، ڇو تہ اُهي الله کي ڪجھ بہ نقصان نہ لائيندا، الله گهرندو آهي تہ اُنهن کي آخرت ۾ ڪجھ ڀاڱو نہ ڏئي، ۽ اُنهن لاءِ وڏو عذاب آهي (۱۷۶). جن ايمان جي بدران ڪفر خريد ڪيو سي الله کي ڪجھ بہ نقصان نہ لائيندا، ۽ انهن لاءِ ڏکوئيندڙ عذاب آهي (۱۷۷). ۽ ڪافر (هيءُ) نہ ڀانئن تہ ڪين اسان جي مهلت ڏيڻ اُنهن لاءِ ڀلي آهي۔ اُنهن کي هن کان سواءِ ڍر نہ ڏني سون تہ گناہ ۾ وڌن، ۽ اُنهن لاءِ خوار ڪندڙ عذاب آهي (۱۷۸).
(اي منافقؤ!) الله کي نہ جڳائيندو آهي تہ جنهن تي اوهين آهيو تنهن تي مؤمنن کي (بہ) ڇڏي ڏي تان جو پليت کي پاڪ کان ڌار ڪري۔ ۽ الله کي نہ جڳائيندو آهي جو اوهانکي ڳجھ تي واقف ڪري پر الله پنهنجن پيغمبرن مان جنهن کي گهرندو آهي تنهن کي چونڊيندو آهي پوءِ الله ۽ سندس پيغمبرن کي مڃيو، ۽ جيڪڏهن (اوهين) مڃيندؤ ۽ ڊڄندؤ تہ اوهان لاءِ وڏو اجر آهي (۱۷۹). ۽ جيڪي الله پنهنجي فضل سان کين ڏنو آهي تنهن ۾ ۽ جيڪي بخل ڪن سي (ائين) بالڪل نہ ڀانئين تہ اُهو (بخل) کين ڪو چڱو آهي۔ بلڪ اُهو اُنهن لاءِ بڇڙو آهي۔ جنهن شيءِ جو بخل ڪيائون سا قيامت جي ڏينهن ڳٽ ڪري وجهبين۔ ۽ آسمانن ۽ زمين جي ميراث الله جي آهي۔ ۽ جيڪي ڪندا آهيو تنهن جي الله خبر رکندڙ آهي (۱۸۰).

لَقَدْ سَمِعَ اللّٰهُ قَوْلَ الَّذِيْنَ قَالُوْٓا اِنَّ اللّٰهَ فَقِيْرٌ وَّنَحْنُ
اَغْنِيَآءُ ۘ سَنَكْتُبُ مَا قَالُوْا وَقَتْلَهُمُ الْاَنْۢبِيَآءَ بِغَيْرِ حَقٍّ ۙ
وَّنَقُوْلُ ذُوْقُوْا عَذَابَ الْحَرِيْقِ ﴿۱۸۱﴾ ذٰلِكَ بِمَا قَدَّمَتْ
اَيْدِيْكُمْ وَاَنَّ اللّٰهَ لَيْسَ بِظَلَّامٍ لِّلْعَبِيْدِ ﴿۱۸۲﴾ اَلَّذِيْنَ قَالُوْٓا
اِنَّ اللّٰهَ عَهِدَ اِلَيْنَآ اَلَّا نُؤْمِنَ لِرَسُوْلٍ حَتّٰى يَاْتِيَنَا
بِقُرْبَانٍ تَاْكُلُهُ النَّارُ ؕ قُلْ قَدْ جَآءَكُمْ رُسُلٌ مِّنْ قَبْلِىْ بِالْبَيِّنٰتِ
وَبِالَّذِىْ قُلْتُمْ فَلِمَ قَتَلْتُمُوْهُمْ اِنْ كُنْتُمْ صٰدِقِيْنَ ﴿۱۸۳﴾
فَاِنْ كَذَّبُوْكَ فَقَدْ كُذِّبَ رُسُلٌ مِّنْ قَبْلِكَ جَآءُوْ
بِالْبَيِّنٰتِ وَالزُّبُرِ وَالْكِتٰبِ الْمُنِيْرِ ﴿۱۸۴﴾ كُلُّ نَفْسٍ ذَآئِقَةُ
الْمَوْتِ ؕ وَاِنَّمَا تُوَفَّوْنَ اُجُوْرَكُمْ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ ؕ فَمَنْ
زُحْزِحَ عَنِ النَّارِ وَاُدْخِلَ الْجَنَّةَ فَقَدْ فَازَ ؕ وَمَا
الْحَيٰوةُ الدُّنْيَآ اِلَّا مَتَاعُ الْغُرُوْرِ ﴿۱۸۵﴾ لَتُبْلَوُنَّ فِىْٓ
اَمْوَالِكُمْ وَاَنْفُسِكُمْ ۗ وَلَتَسْمَعُنَّ مِنَ الَّذِيْنَ اُوْتُوا
الْكِتٰبَ مِنْ قَبْلِكُمْ وَمِنَ الَّذِيْنَ اَشْرَكُوْٓا اَذًى كَثِيْرًا ؕ
وَاِنْ تَصْبِرُوْا وَتَتَّقُوْا فَاِنَّ ذٰلِكَ مِنْ عَزْمِ الْاُمُوْرِ ﴿۱۸۶﴾

بيشڪ الله اُنهن جو چوڻ ٻڌو جن چيو ته الله سڃو آهي ۽ اسين شاهوڪار آهيون. جيڪي چيائون سو لکنداسون ۽ انهن جو پيغمبرن کي ناحق کهڻ ب. ۽ (آخرت ۾) چونداسون ته ساڙيندڙ عذاب (جو مزو) چکو (١٨١) . اها (سزا) اِنهيءَ سببان آهي جو اوهان جي هٿن اڳ موڪليو آهي ۽ (هن سببان) ته الله ٻانهن تي ظلم ڪندڙ نه آهي (١٨٢) . جيڪي چون ٿا ته الله اسان سان انجام ڪيو آهي ته ڪنهن پيغمبر تي ايستائين ايمان نه آڻيون جيستائين (هو اهڙي) قرباني اسان وٽ (نه) آڻي جو اُن (قربانيءَ) کي باهه کائي. (اي پيغمبر! ڪين) چؤ ته بيشڪ مون کان اڳ ڪيترن پيغمبرن معجزا ۽ (ٻيو) جيڪي چيوَ سو اوهان وٽ آندو پوءِ جيڪڏهن اوهين سچا آهيو ته اُنهن (پيغمبرن) کي ڇا لاءِ ڪُٺوَ؟ (١٨٣) . پوءِ (اي پيغمبر!) جيڪڏهن توکي ڪوڙو ڀانيائون ته بيشڪ تو کان اڳ ڪيترا پيغمبر ڪوڙا ڀانيا ويا هئا (جن) ڪيتريون حجتون ۽ ڪيترا صحيفا ۽ نوراني ڪتاب (وٽن) آندا (١٨۴) . سڀ ڪو نفس موت (جو مزو) چکندڙ آهي. ۽ بيشڪ اوهان کي قيامت جي ڏينهن پورو اجر ڏبو. پوءِ جنهن کي باهه کان پري ڪيو ويو ۽ بهشت ۾ داخل ڪيو ويو سو بيشڪ مراد کي پهتو، ۽ دنيا جي حياتي ٺڳيءَ جي سامان کان سواءِ ڪجهه نه آهي (١٨٥) . (اوهين) پنهنجن مالن ۽ پنهنجين جانين ۾ ضرور پرکبؤ. ۽ جن کي اوهان کان اڳ ڪتاب ڏنو ويو آهي تن کان ۽ مشرڪن کان گهڻيون گاريون ضرور ٻڌندؤ ۽ جيڪڏهن صبر ڪندؤ ۽ (الله کان) ڊڄندؤ ته اها (عادت) همت جي ڪمن مان آهي (١٨٦) .

وَاِذْ اَخَذَ اللّٰهُ مِيْثَاقَ الَّذِيْنَ اُوْتُوا الْكِتٰبَ لَتُبَيِّنُنَّهٗ
لِلنَّاسِ وَلَا تَكْتُمُوْنَهٗ فَنَبَذُوْهُ وَرَآءَ ظُهُوْرِهِمْ وَ
اشْتَرَوْا بِهٖ ثَمَنًا قَلِيْلًا فَبِئْسَ مَا يَشْتَرُوْنَ ﴿۱۸۷﴾ لَا تَحْسَبَنَّ
الَّذِيْنَ يَفْرَحُوْنَ بِمَآ اَتَوْا وَّيُحِبُّوْنَ اَنْ يُّحْمَدُوْا بِمَا لَمْ
يَفْعَلُوْا فَلَا تَحْسَبَنَّهُمْ بِمَفَازَةٍ مِّنَ الْعَذَابِ وَلَهُمْ
عَذَابٌ اَلِيْمٌ ﴿۱۸۸﴾ وَلِلّٰهِ مُلْكُ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ وَاللّٰهُ
عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيْرٌ ﴿۱۸۹﴾ اِنَّ فِيْ خَلْقِ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ
وَاخْتِلَافِ الَّيْلِ وَالنَّهَارِ لَاٰيٰتٍ لِّاُولِي الْاَلْبَابِ ﴿۱۹۰﴾
الَّذِيْنَ يَذْكُرُوْنَ اللّٰهَ قِيٰمًا وَّقُعُوْدًا وَّعَلٰى جُنُوْبِهِمْ
وَيَتَفَكَّرُوْنَ فِيْ خَلْقِ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ رَبَّنَا مَا
خَلَقْتَ هٰذَا بَاطِلًا سُبْحٰنَكَ فَقِنَا عَذَابَ النَّارِ ﴿۱۹۱﴾
رَبَّنَآ اِنَّكَ مَنْ تُدْخِلِ النَّارَ فَقَدْ اَخْزَيْتَهٗ وَمَا لِلظّٰلِمِيْنَ
مِنْ اَنْصَارٍ ﴿۱۹۲﴾ رَبَّنَآ اِنَّنَا سَمِعْنَا مُنَادِيًا يُّنَادِيْ
لِلْاِيْمَانِ اَنْ اٰمِنُوْا بِرَبِّكُمْ فَاٰمَنَّا رَبَّنَا فَاغْفِرْ لَنَا
ذُنُوْبَنَا وَكَفِّرْ عَنَّا سَيِّاٰتِنَا وَتَوَفَّنَا مَعَ الْاَبْرَارِ ﴿۱۹۳﴾

۽ (ياد ڪر) جڏهن الله ڪتاب وارن کان هن لاءِ (پڪو) انجام ورتو ته اُن (ڪتاب) کي ماڻهن لاءِ بيان ڪجو ۽ اُن کي نه لڪائجو، پوءِ اُن (انجام) کي پنهنجين پٺين پوئتان اُڇلايائون ۽ ان جي عوض ٿورڙو مله ورتائون- پوءِ جيڪي وٺندا آهن سو بڇڙو آهي!(١٨٧). (اي پيغمبر! تون) اُنهن کي چڱو نه ڀانءِ جيڪي پنهنجي ڪئي تي خوش ٿيندا آهن ۽ جيڪي نه ڪيائون تنهن تي پنهنجي ساراهڻ کي پسند ڪندا آهن پوءِ تون اُنهن کي عذاب کان ڇٽل نه ڀانءِ، ۽ اُنهن لاءِ ڏکوئيندڙ عذاب آهي (١٨٨). ۽ آسمانن ۽ زمين جي بادشاهي الله جي آهي- ۽ الله سڀ ڪنهن شيءِ تي وسارو آهي (١٨٩). آسمانن ۽ زمين جي بڻاوت (۾) ۽ رات ڏينهن جي ڦير گهير ۾ اُنهن سمجه وارن لاءِ ضرور نشانيون آهن (١٩٠). جيڪي بيٺي ۽ ويٺي ۽ پنهنجن پاسن ڀر الله کي ياد ڪندا آهن ۽ آسمانن ۽ زمين جي بڻاوت ۾ فڪر ڪندا آهن، (۽ چوندا آهن ته) اي اسان جا پالڻهار! هن کي بي رٿو نه بڻايو اٿيئي، توکي پاڪ ڄاڻون ٿا سو اسان کي باه جي عذاب کان بچاءِ! (١٩١). اي اسان جا پالڻهار! جنهن کي تو باه ۾ وڌو تنهن کي بيشڪ خوار ڪيئي- ۽ ظالمن جو ڪو مددگار نه آهي (١٩٢). اي اسان جا پالڻهار! اسان سڏيندڙ جي سڏ کي ٻڌو جو ايمان ڏانهن سڏيندو آهي ته پنهنجي پالڻهار تي ايمان آڻيو پوءِ مڃيوسون. اي اسان جا پالڻهار! اسان کي اسان جا گناه بخش ۽ اسان کان اسانجون مدايون ميٽ ۽ اسان کي ڀلارن سان گڏ موت (نصيب) ڪر (١٩٣).

رَبَّنَا وَاٰتِنَا مَا وَعَدْتَّنَا عَلٰى رُسُلِكَ وَلَا تُخْزِنَا يَوْمَ الْقِيٰمَةِ ؕ
اِنَّكَ لَا تُخْلِفُ الْمِيْعَادَ ۝١٩٤ فَاسْتَجَابَ لَهُمْ رَبُّهُمْ اَنِّىْ لَاۤ اُضِيْعُ
عَمَلَ عَامِلٍ مِّنْكُمْ مِّنْ ذَكَرٍ اَوْ اُنْثٰى ۚ بَعْضُكُمْ مِّنْۢ بَعْضٍ ۚ
فَالَّذِيْنَ هَاجَرُوْا وَاُخْرِجُوْا مِنْ دِيَارِهِمْ وَاُوْذُوْا فِىْ سَبِيْلِىْ
وَقٰتَلُوْا وَقُتِلُوْا لَاُكَفِّرَنَّ عَنْهُمْ سَيِّاٰتِهِمْ وَلَاُدْخِلَنَّهُمْ
جَنّٰتٍ تَجْرِىْ مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهٰرُ ۚ ثَوَابًا مِّنْ عِنْدِ اللّٰهِ ؕ وَ
اللّٰهُ عِنْدَهٗ حُسْنُ الثَّوَابِ ۝١٩٥ لَا يَغُرَّنَّكَ تَقَلُّبُ الَّذِيْنَ
كَفَرُوْا فِى الْبِلَادِ ۝١٩٦ مَتَاعٌ قَلِيْلٌ ۫ ثُمَّ مَاْوٰىهُمْ جَهَنَّمُ ؕ وَ
بِئْسَ الْمِهَادُ ۝١٩٧ لٰكِنِ الَّذِيْنَ اتَّقَوْا رَبَّهُمْ لَهُمْ جَنّٰتٌ تَجْرِىْ
مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهٰرُ خٰلِدِيْنَ فِيْهَا نُزُلًا مِّنْ عِنْدِ اللّٰهِ ؕ وَمَا
عِنْدَ اللّٰهِ خَيْرٌ لِّلْاَبْرَارِ ۝١٩٨ وَاِنَّ مِنْ اَهْلِ الْكِتٰبِ لَمَنْ
يُّؤْمِنُ بِاللّٰهِ وَمَاۤ اُنْزِلَ اِلَيْكُمْ وَمَاۤ اُنْزِلَ اِلَيْهِمْ خٰشِعِيْنَ
لِلّٰهِ ۙ لَا يَشْتَرُوْنَ بِاٰيٰتِ اللّٰهِ ثَمَنًا قَلِيْلًا ؕ اُولٰٓئِكَ لَهُمْ اَجْرُهُمْ
عِنْدَ رَبِّهِمْ ؕ اِنَّ اللّٰهَ سَرِيْعُ الْحِسَابِ ۝١٩٩ يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوا
اصْبِرُوْا وَصَابِرُوْا وَرَابِطُوْا ۟ وَاتَّقُوا اللّٰهَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُوْنَ ۝٢٠٠ ع

اي اسان جا پالڻھار! اسان کي پنھنجن پيغمبرن (جي زبان) سان جيڪو
انجام ڏنو اٿيئي سو پاڙ ۽ قيامت جي ڏينھن اسان کي خوار نہ ڪج.
بيشڪ تون وعدي خلافي نہ ڪندو آھين (۱۹۴) . پوءِ سندن پالڻھار اُنھن
جي دعا قبول ڪئي تہ آءٌ اوھان مان عمل ڪندڙ مرد يا عورت جو عمل نہ
وڃائيندس، اوھان ھڪٻئي مان (پيدا ٿيل) آھيو (يعني سڀ ھڪ جنس
آھيو) پوءِ جن وطن ڇڏيو ۽ پنھنجن گھرن مان ڪڍيا ويا ۽ منھنجيءَ واٽ
۾ ڏکويا ويا ۽ وڙھيا ۽ ڪُٺا ويا، تن کان سندن مدايون ضرور ميٽيندس، ۽
اُنھن کي (بھشت جي اھڙن) باغن ۾ ضرور داخل ڪندس جن جي ھيٺان
نھرون وھنديون آھن، (اھو) بدلو الله وٽان آھي. ۽ الله وٽ چڱو بدلو
آھي (۱۹۵) . (اي پيغمبر!) ملڪن ۾ ڪافرن جو ڦرڻ گھرڻ توکي نہ
ٺڳي (۱۹۶) . اھو ٿورڙو فائدو آھي، وري سندن جاءِ دوزخ آھي. ۽ (اُھو)
بڇڙو ھنڌ آھي (۱۹۷) . پر جيڪي پنھنجي پالڻھار کان ڊنا تن لاءِ باغ آھن
جن جي ھيٺان نھرون وھنديون آھن اُن ۾ سدائين رھڻ وارا آھن. اھا
مھماني الله وٽان آھي ۽ جيڪي الله وٽ آھي سو ڀلارن لاءِ چڱو
آھي (۱۹۸) . ۽ ڪتاب وارن مان ڪي اُھي آھن جيڪي الله کي ۽ جيڪي
توڏانھن (قرآن) لاٿو ويو تنھن کي ۽ جيڪي (توريت) اُنھن ڏانھن لاٿو ويو
تنھن کي الله جي عاجزي ڪندڙ ٿي مڃيندا آھن الله جي آيتن کي ٿوري
مُلھ سان نہ وڪڻندا آھن. اھي (اُھي) آھن جن لاءِ سندن پالڻھار وٽ
سندن اجر آھي ، بيشڪ الله سگھو حساب وٺندڙ آھي (۱۹۹) . اي ايمان
وارؤ صبر ڪريو ۽ (جھاد لاءِ) مضبوط ٿيو ۽ جڙيا رھو، ۽ الله کان ڊڄو تہ
مانَ اوھين ڪامياب ٿيو (۲۰۰) .

سُوْرَةُ النِّسَاۤءِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ○
يٰۤاَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوْا رَبَّكُمُ الَّذِىْ خَلَقَكُمْ مِّنْ نَّفْسٍ
وَّاحِدَةٍ وَّخَلَقَ مِنْهَا زَوْجَهَا وَبَثَّ مِنْهُمَا رِجَالًا كَثِيْرًا
وَّنِسَآءً ۚ وَاتَّقُوا اللّٰهَ الَّذِىْ تَسَآءَلُوْنَ بِهٖ وَالْاَرْحَامَ ؕ
اِنَّ اللّٰهَ كَانَ عَلَيْكُمْ رَقِيْبًا ۝١ وَاٰتُوا الْيَتٰمٰۤى اَمْوَالَهُمْ
وَلَا تَتَبَدَّلُوا الْخَبِيْثَ بِالطَّيِّبِ ۪ وَلَا تَاْكُلُوْۤا اَمْوَالَهُمْ
اِلٰۤى اَمْوَالِكُمْ ؕ اِنَّهٗ كَانَ حُوْبًا كَبِيْرًا ۝٢ وَاِنْ خِفْتُمْ اَلَّا
تُقْسِطُوْا فِى الْيَتٰمٰى فَانْكِحُوْا مَا طَابَ لَكُمْ مِّنَ
النِّسَآءِ مَثْنٰى وَثُلٰثَ وَرُبٰعَ ۚ فَاِنْ خِفْتُمْ اَلَّا تَعْدِلُوْا
فَوَاحِدَةً اَوْ مَا مَلَكَتْ اَيْمَانُكُمْ ؕ ذٰلِكَ اَدْنٰۤى اَلَّا تَعُوْلُوْا ؕ ۝٣
وَاٰتُوا النِّسَآءَ صَدُقٰتِهِنَّ نِحْلَةً ؕ فَاِنْ طِبْنَ لَكُمْ
عَنْ شَیْءٍ مِّنْهُ نَفْسًا فَكُلُوْهُ هَنِيْٓــًٔا مَّرِيْٓــًٔا ۝٤ وَلَا تُؤْتُوا
السُّفَهَآءَ اَمْوَالَكُمُ الَّتِىْ جَعَلَ اللّٰهُ لَكُمْ قِيٰمًا وَّارْزُقُوْهُمْ
فِيْهَا وَاكْسُوْهُمْ وَقُوْلُوْا لَهُمْ قَوْلًا مَّعْرُوْفًا ۝٥

سورة نساءَ مدني آهي ۽ هن ۾ هڪ سؤ
ڇاهتر آيتون ۽ چوويهه رڪوع آهن

اللهَ ٻاجھاري مهربان جي نالي سان (شروع)

اي انسانؤ! اوهين اُنهيءَ پنهنجي پالڻهار کان ڊڄو جنهن اوهان کي هڪ جِيءَ (آدم) مان پيدا ڪيو ۽ منجهانئس سندس زال پيدا ڪيائين ۽ اُنهن مان گهڻا مرد ۽ عورتون پکيڙيائين، ۽ اُنهيءَ الله کان ڊڄو جنهن (جي نالي) سان (پاڻ ۾) هڪ ٻئي کان گهرندا آهيو ۽ مائٽيءَ (ڇنڻ) کان (به ڊڄو)۔ ڇو ته الله اوهان تي نگهبان آهي (١). ۽ يتيمن کي سندن مال ڏيو ۽ سٺيءَ شيءِ کي بڇڙيءَ شيءِ سان نه مٽايو ۽ اُنهن (يتيمن) جو مال پنهنجن مالن سان (گڏي) نه کائو۔ ڇو ته اُهو وڏو ڏوهه آهي (٢). جيڪڏهن ڊڄو ٿا ته يتيم ڇوڪرين (جي نڪاح ڪرڻ) ۾ عدل نه ڪندؤ ته (ٻين) زالن مان جيڪي اوهان کي وڻن سي ٻه ٻه ۽ ٽي ٽي ۽ چار چار پرڻجو، پوءِ جيڪڏهن ڊڄو ٿا ته اوهان کان انصاف ٿي نه سگهندو ته هڪ (پرڻجو) يا اوهان جا هٿ جن (ٻانهين) جا مالڪ ٿيا آهن (سي رکو)۔ اهو هن کي ويجهو آهي ته ڏاڍائي نه ڪريو (٣). ۽ زالن کي سندن ڪابين خوشيءَ سان ڏيو۔ پوءِ جيڪڏهن اوهان کي پاڻ خوشيءَ سان اُنهيءَ مان ڪجهه ڇڏين ته اُهو سُهائيندڙ وڻندڙ ڪري کائو (۴). ۽ بي سمجهن کي پنهنجا اُهي مال نه ڏيو جن کي الله اوهان لاءِ گذران جو سبب بڻايو آهي ۽ منجهانئس کين کارايو ۽ کين پهرايو ۽ کين چڱي ڳالهه چئو (٥).

وَابْتَلُوا الْيَتٰمٰى حَتّٰۤى اِذَا بَلَغُوا النِّكَاحَ ۚ فَاِنْ اٰنَسْتُمْ
مِّنْهُمْ رُشْدًا فَادْفَعُوْۤا اِلَيْهِمْ اَمْوَالَهُمْ ۚ وَلَا تَاْكُلُوْهَاۤ
اِسْرَافًا وَّبِدَارًا اَنْ يَّكْبَرُوْا ؕ وَمَنْ كَانَ غَنِيًّا
فَلْيَسْتَعْفِفْ ۚ وَمَنْ كَانَ فَقِيْرًا فَلْيَاْكُلْ بِالْمَعْرُوْفِ ؕ
فَاِذَا دَفَعْتُمْ اِلَيْهِمْ اَمْوَالَهُمْ فَاَشْهِدُوْا عَلَيْهِمْ ؕ
وَكَفٰى بِاللّٰهِ حَسِيْبًا ﴿۶﴾ لِلرِّجَالِ نَصِيْبٌ مِّمَّا تَرَكَ
الْوَالِدٰنِ وَالْاَقْرَبُوْنَ ۪ وَلِلنِّسَآءِ نَصِيْبٌ مِّمَّا
تَرَكَ الْوَالِدٰنِ وَالْاَقْرَبُوْنَ مِمَّا قَلَّ مِنْهُ اَوْ كَثُرَ ؕ
نَصِيْبًا مَّفْرُوْضًا ﴿۷﴾ وَاِذَا حَضَرَ الْقِسْمَةَ اُولُوا
الْقُرْبٰى وَالْيَتٰمٰى وَالْمَسٰكِيْنُ فَارْزُقُوْهُمْ مِّنْهُ
وَقُوْلُوْا لَهُمْ قَوْلًا مَّعْرُوْفًا ﴿۸﴾ وَلْيَخْشَ الَّذِيْنَ
لَوْ تَرَكُوْا مِنْ خَلْفِهِمْ ذُرِّيَّةً ضِعٰفًا خَافُوْا
عَلَيْهِمْ ۠ فَلْيَتَّقُوا اللّٰهَ وَلْيَقُوْلُوْا قَوْلًا سَدِيْدًا ﴿۹﴾
اِنَّ الَّذِيْنَ يَاْكُلُوْنَ اَمْوَالَ الْيَتٰمٰى ظُلْمًا اِنَّمَا
يَاْكُلُوْنَ فِيْ بُطُوْنِهِمْ نَارًا ؕ وَسَيَصْلَوْنَ سَعِيْرًا ﴿۱۰﴾ ع

۽ ايستائين يتيمن کي پرکيو جيستائين پرڻي (جي عمر) کي پهچن، پوءِ جيڪڏهن اُنهن ۾ ڪا سياڻپ لهو ته سندن مال کين ورائي ڏيو، ۽ اُهي (مال) اجايو ۽ (سندن) وڏي ٿيڻ جي پٺ کان تکڙ ڪري نه کائو ۽ جيڪو (سنڀاليندڙ) آسودو هجي تنهن کي گهرجي ته (يتيم جي مال کائڻ کان) پاسي رهي، ۽ جيڪو مسڪين هجي سو مناسب (خدمت) آهر کائيندو رهي- پوءِ جڏهن سندن مال کين ورائي ڏيو تڏهن مٿن شاهد ڪريو- ۽ الله حساب ڪندڙ بس آهي (٦). جيڪو (مال) ماءُ پيءُ ۽ مٽن ڇڏيو تنهن مان مردن لاءِ حصو آهي ۽ جيڪو (مال) ماءُ پيءُ ۽ مٽن ڇڏيو تنهن مان زائفن لاءِ (بہ) حصو آهي اهو (ڇڏيل مال) ٿورو هجي يا گهڻو، حصا (الله جا) مقرر ڪيل آهن (٧). ۽ جڏهن ورهاڱي مهل مائٽيءَ وارا ۽ يتيم ۽ مسڪين حاضر ٿين تڏهن اُن (مال) مان اُنهن ماڻهن کي (ڪجھ) ڏيو ۽ اُنهن کي مٺي ڳالھ چئو (٨). ۽ اُنهن کي (الله کان) ڊڄڻ گهرجي جيڪي جيڪڏهن پنهنجي پٺيان هيڻو اولاد ڇڏين ته مٿن ڊڄن (ته ڪهڙو حال ٿيندن) پوءِ گهرجي ته الله کان ڊڄن ۽ گهرجي ته سڌي ڳالھ چون (٩). جيڪي يتيمن جو مال ڏاڍ سان کائيندا آهن سي پنهنجن پيٽن ۾ رڳو باھ کائيندا آهن ۽ دوزخ ۾ سگهو گهڙندا (١٠).

يُوۡصِيۡكُمُ اللّٰهُ فِىۡۤ اَوۡلَادِكُمۡ‌ ۖ لِلذَّكَرِ مِثۡلُ حَظِّ الۡاُنۡثَيَيۡنِ‌ ۚ فَاِنۡ كُنَّ
نِسَآءً فَوۡقَ اثۡنَتَيۡنِ فَلَهُنَّ ثُلُثَا مَا تَرَكَ‌ ۚ وَاِنۡ كَانَتۡ وَاحِدَةً فَلَهَا
النِّصۡفُ‌ ؕ وَلِاَبَوَيۡهِ لِكُلِّ وَاحِدٍ مِّنۡهُمَا السُّدُسُ مِمَّا تَرَكَ اِنۡ
كَانَ لَهٗ وَلَدٌ ‌ۚ فَاِنۡ لَّمۡ يَكُنۡ لَّهٗ وَلَدٌ وَّوَرِثَهٗۤ اَبَوٰهُ فَلِاُمِّهِ الثُّلُثُ‌ ۚ
فَاِنۡ كَانَ لَهٗۤ اِخۡوَةٌ فَلِاُمِّهِ السُّدُسُ مِنۡۢ بَعۡدِ وَصِيَّةٍ يُّوۡصِىۡ
بِهَاۤ اَوۡ دَيۡنٍ‌ ؕ اٰبَآؤُكُمۡ وَاَبۡنَآؤُكُمۡ لَا تَدۡرُوۡنَ اَيُّهُمۡ اَقۡرَبُ لَـكُمۡ
نَفۡعًا‌ ؕ فَرِيۡضَةً مِّنَ اللّٰهِ‌ ؕ اِنَّ اللّٰهَ كَانَ عَلِيۡمًا حَكِيۡمًا ﴿۱۱﴾ وَلَـكُمۡ
نِصۡفُ مَا تَرَكَ اَزۡوَاجُكُمۡ اِنۡ لَّمۡ يَكُنۡ لَّهُنَّ وَلَدٌ ‌ۚ فَاِنۡ كَانَ
لَهُنَّ وَلَدٌ فَلَكُمُ الرُّبُعُ مِمَّا تَرَكۡنَ مِنۡۢ بَعۡدِ وَصِيَّةٍ يُّوۡصِيۡنَ بِهَاۤ
اَوۡ دَيۡنٍ‌ ؕ وَلَهُنَّ الرُّبُعُ مِمَّا تَرَكۡتُمۡ اِنۡ لَّمۡ يَكُنۡ لَّكُمۡ وَلَدٌ ‌ۚ فَاِنۡ
كَانَ لَكُمۡ وَلَدٌ فَلَهُنَّ الثُّمُنُ مِمَّا تَرَكۡتُمۡ‌ مِّنۡۢ بَعۡدِ وَصِيَّةٍ
تُوۡصُوۡنَ بِهَاۤ اَوۡ دَيۡنٍ‌ ؕ وَاِنۡ كَانَ رَجُلٌ يُّوۡرَثُ كَلٰلَةً اَوِ امۡرَاَةٌ
وَّلَهٗۤ اَخٌ اَوۡ اُخۡتٌ فَلِكُلِّ وَاحِدٍ مِّنۡهُمَا السُّدُسُ‌ ۚ فَاِنۡ كَانُوۡۤا اَكۡثَرَ
مِنۡ ذٰ لِكَ فَهُمۡ شُرَكَآءُ فِى الثُّلُثِ مِنۡۢ بَعۡدِ وَصِيَّةٍ يُّوۡصٰى بِهَاۤ
اَوۡ دَيۡنٍ ۙ غَيۡرَ مُضَآرٍّ‌ ۚ وَصِيَّةً مِّنَ اللّٰهِ‌ ؕ وَاللّٰهُ عَلِيۡمٌ حَلِيۡمٌ ؕ ﴿۱۲﴾

الله اوهان جي اولاد بابت اوهان کي وصيت ٿو ڪري تہ پٽ لاءِ (حصو) ٻن ڌيئرن جي ڀاڱي جيترو آهي، ۽ جيڪڏھن (فقط) ڌيئرون ٻن کان وڌيڪ هجن تہ (مُئل) جيڪي ڇڏيو تنهن جون ٻہ ٽهايون اُنهن لاءِ آهن، ۽ جيڪڏھن (فقط) هڪ آهي تہ اُن لاءِ اڌ آهي۔ ۽ مئل جيڪي ڇڏيو تنهن مان اُن جي ماءُ پيءُ هر هڪ لاءِ ڇهون ڀاڱو آهي (سو تڏهن) جڏهن اُن (مئل) کي اولاد هجي، ۽ جيڪڏھن اُن کي اولاد نہ هجي ۽ اُن جا وارث ماءُ پيءُ هجن تہ ماڻس لاءِ ٽيون ڀاڱو (۽ باقي پڻس لاءِ) آهي، ۽ جيڪڏھن اُن (مئل) کي ڀائر هجن تہ ماڻس لاءِ ڇهون حصو آهي (اِهو ورهاڱو) وصيت (جي ادائگي کان پوءِ) جنهن لاءِ اُها وصيت ڪيائين يا قرض جي ادائگي کان پوءِ (ڪرڻو) آهي۔ اوهان جا پيئر ۽ اوهان جا پٽ (اوهين) نہ ڄاڻندا آهيو تہ اُنهن مان ڪهڙو اوهان لاءِ فائدي جي ڪري وڌيڪ ويجهو آهي؟ (اِهو ورهاڱو) الله جي (پار کان) فرض ڪيل آهي۔ ڇو تہ الله ڄاڻندڙ حڪمت وارو آهي (١١). ۽ جيڪي (مال) اوهان جي زالن ڇڏيو تنهن جو اڌ اوهان لاءِ آهي جيڪڏھن انهن کي ڪو ٻار ڪونہ هجي، پر جيڪڏھن اُنهن کي ٻار هجي تہ جيڪي ڇڏيائون تنهن مان چوٿون ڀاڱو وصيت (جي ادائگي کان پوءِ) جنهن لاءِ اُها وصيت ڪيائون يا قرض جي ادائگي کان پوءِ اوهان لاءِ آهي۔ ۽ جيڪي (مال) اوهان ڇڏيو تنهن مان جيڪڏھن اوهان کي ٻار ڪونهي تہ اُنهن (زالن) لاءِ چوٿون ڀاڱو آهي، ۽ جيڪڏھن اوهان کي ٻار آهي تہ جيڪي (مال) اوهان ڇڏيو تنهن مان وصيت (جي ادائگي) جنهن لاءِ اُها وِصيت ڪئي اٿو يا قرض جي ادائگي کان پوءِ اُنهن (زالن) لاءِ اٺون ڀاڱو آهي۔ ۽ جيڪڏھن ڪو (مئل) مرد يا عورت ورثو ڇڏي (۽ اُهو) ڪلالہ هجي (يعني جنهن کي ماءُ پيءُ ۽ ڪو ٻار نہ هجي) ۽ اُن کي (مائيٽو) هڪ ڀاءُ يا هڪ ڀيڻ هجي تہ اُنهن منجهان هر هڪ لاءِ ڇهون حصو آهي، ۽ جيڪڏھن اِنهن کان وڌيڪ هجن تہ اُهي (سڀ) جا وصيت نقصان واري نہ ڪئي وئي هجي تنهن يا قرض جي ادائگيءَ کان پوءِ ٽهائيءَ ۾ ڀائيوار آهن۔ (اِهو) الله جو حڪم آهي ۽ الله ڄاڻندڙ بردبار آهي (١٢).

تِلْكَ حُدُوْدُ اللّٰهِ ؕ وَمَنْ يُّطِعِ اللّٰهَ وَرَسُوْلَهٗ يُدْخِلْهُ جَنّٰتٍ
تَجْرِيْ مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهٰرُ خٰلِدِيْنَ فِيْهَا ؕ وَذٰلِكَ الْفَوْزُ
الْعَظِيْمُ ﴿۱۳﴾ وَمَنْ يَّعْصِ اللّٰهَ وَرَسُوْلَهٗ وَيَتَعَدَّ حُدُوْدَهٗ
يُدْخِلْهُ نَارًا خَالِدًا فِيْهَا ۪ وَلَهٗ عَذَابٌ مُّهِيْنٌ ﴿۱۴﴾ وَالّٰتِيْ
يَاْتِيْنَ الْفَاحِشَةَ مِنْ نِّسَآئِكُمْ فَاسْتَشْهِدُوْا
عَلَيْهِنَّ اَرْبَعَةً مِّنْكُمْ ۚ فَاِنْ شَهِدُوْا فَاَمْسِكُوْهُنَّ فِي
الْبُيُوْتِ حَتّٰى يَتَوَفّٰىهُنَّ الْمَوْتُ اَوْ يَجْعَلَ اللّٰهُ لَهُنَّ
سَبِيْلًا ﴿۱۵﴾ وَالَّذٰنِ يَاْتِيٰنِهَا مِنْكُمْ فَاٰذُوْهُمَا ۚ فَاِنْ تَابَا
وَاَصْلَحَا فَاَعْرِضُوْا عَنْهُمَا ؕ اِنَّ اللّٰهَ كَانَ تَوَّابًا رَّحِيْمًا ﴿۱۶﴾
اِنَّمَا التَّوْبَةُ عَلَى اللّٰهِ لِلَّذِيْنَ يَعْمَلُوْنَ السُّوْٓءَ بِجَهَالَةٍ
ثُمَّ يَتُوْبُوْنَ مِنْ قَرِيْبٍ فَاُولٰٓئِكَ يَتُوْبُ اللّٰهُ
عَلَيْهِمْ ؕ وَكَانَ اللّٰهُ عَلِيْمًا حَكِيْمًا ﴿۱۷﴾ وَلَيْسَتِ التَّوْبَةُ
لِلَّذِيْنَ يَعْمَلُوْنَ السَّيِّاٰتِ ۚ حَتّٰٓى اِذَا حَضَرَ اَحَدَهُمُ
الْمَوْتُ قَالَ اِنِّيْ تُبْتُ الْـٰٔنَ وَلَا الَّذِيْنَ يَمُوْتُوْنَ
وَهُمْ كُفَّارٌ ؕ اُولٰٓئِكَ اَعْتَدْنَا لَهُمْ عَذَابًا اَلِيْمًا ﴿۱۸﴾

اهي الله جون حدون آهن- ۽ جيڪو الله ۽ سندس رسول جي فرمانبرداري ڪندو تنهن کي (الله اهڙن) باغن ۾ داخل ڪندو جن جي هيٺان نهرون وهنديون آهن اُن ۾ سدائيـن رهڻ وارا آهن- ۽ اها وڏي مراد ماڻڻ آهي (١٣) . ۽ جيڪو الله ۽ سندس رسول جي بي فرماني ڪندو ۽ سندس حدن کان ٻاهر نڪرندو تنهن کي باهه ۾ داخل ڪندو اُن ۾ سدائين رهڻ وارو آهي ۽ اُن لاءِ خوار ڪندڙ عذاب آهي (١۴) . ۽ اوهان جي زائفن مان جيڪي بي حيائيءَ جو ڪم ڪن تن تي پاڻ مان چار (مرد) شاهد ڪريو، پوءِ جيڪڏهن (شاهد) شاهدي ڏين ته اُنهن کي ايستائين گهرن ۾ جهليو جيستائين کين موت ماري يا الله اُنهن لاءِ ڪو رستو ڪڍي (١٥) . ۽ اوهان مان جيڪي ٻه مرد اهو ڪم ڪن تن کي مار ڏيو، پوءِ جيڪڏهن توبه ڪن ۽ پاڻ سڌارين ته اُنهن (کي مار ڏيڻ) کان مڙو- چو ته الله توبه قبول ڪندڙ مهربان آهي (١٦) . الله کي رڳو انهن جي توبه (قبول) ڪرڻ جڳائيندي آهي جيڪي بي سمجهائيءَ سان گناه ڪندا آهن وري جهٽ پٽ توبه ڪندا آهن انهن تي الله (ٻاجهه سان) موٽندو آهي- ۽ الله ڄاڻندڙ حڪمت وارو آهي (١٧) . ۽ اُنهن جي توبه قبول ٿيڻي نه آهي جيڪي بڇڙايون ڪندا (رهندا) آهن (۽ نه ڇڏيندا آهن) تان جو جنهن مهل اُنهن مان ڪنهن کي موت پهچي تنهن مهل (چئي) چوي ته هاڻي آءٌ توبه ڪريان ٿو ۽ نڪي اُنهن جي (توبه قبول آهي) جيڪي ڪافر ٿي مرندا آهن- انهن لاءِ ڏکوئيندڙ عذاب تيار ڪيو اٿئون (١٨) .

يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا لَا يَحِلُّ لَكُمْ اَنْ تَرِثُوا النِّسَآءَ كَرْهًا ؕ وَ لَا
تَعْضُلُوْهُنَّ لِتَذْهَبُوْا بِبَعْضِ مَاۤ اٰتَيْتُمُوْهُنَّ اِلَّاۤ اَنْ يَّاْتِيْنَ
بِفَاحِشَةٍ مُّبَيِّنَةٍ ۚ وَ عَاشِرُوْهُنَّ بِالْمَعْرُوْفِ ۚ فَاِنْ كَرِهْتُمُوْهُنَّ
فَعَسٰۤى اَنْ تَكْرَهُوْا شَيْـًٔا وَّ يَجْعَلَ اللّٰهُ فِيْهِ خَيْرًا كَثِيْرًا ﴿۱۹﴾ وَ اِنْ
اَرَدْتُّمُ اسْتِبْدَالَ زَوْجٍ مَّكَانَ زَوْجٍ ۙ وَّ اٰتَيْتُمْ اِحْدٰىهُنَّ قِنْطَارًا
فَلَا تَاْخُذُوْا مِنْهُ شَيْـًٔا ؕ اَتَاْخُذُوْنَهٗ بُهْتَانًا وَّ اِثْمًا مُّبِيْنًا ﴿۲۰﴾ وَ
كَيْفَ تَاْخُذُوْنَهٗ وَ قَدْ اَفْضٰى بَعْضُكُمْ اِلٰى بَعْضٍ وَّ اَخَذْنَ مِنْكُمْ
مِّيْثَاقًا غَلِيْظًا ﴿۲۱﴾ وَ لَا تَنْكِحُوْا مَا نَكَحَ اٰبَآؤُكُمْ مِّنَ النِّسَآءِ اِلَّا مَا قَدْ
سَلَفَ ؕ اِنَّهٗ كَانَ فَاحِشَةً وَّ مَقْتًا ؕ وَ سَآءَ سَبِيْلًا ﴿۲۲﴾ حُرِّمَتْ عَلَيْكُمْ
اُمَّهٰتُكُمْ وَ بَنٰتُكُمْ وَ اَخَوٰتُكُمْ وَ عَمّٰتُكُمْ وَ خٰلٰتُكُمْ وَ بَنٰتُ الْاَخِ وَ بَنٰتُ
الْاُخْتِ وَ اُمَّهٰتُكُمُ الّٰتِيْۤ اَرْضَعْنَكُمْ وَ اَخَوٰتُكُمْ مِّنَ الرَّضَاعَةِ وَ
اُمَّهٰتُ نِسَآئِكُمْ وَ رَبَآئِبُكُمُ الّٰتِيْ فِيْ حُجُوْرِكُمْ مِّنْ نِّسَآئِكُمُ الّٰتِيْ
دَخَلْتُمْ بِهِنَّ ؗ فَاِنْ لَّمْ تَكُوْنُوْا دَخَلْتُمْ بِهِنَّ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ ؗ
وَ حَلَآئِلُ اَبْنَآئِكُمُ الَّذِيْنَ مِنْ اَصْلَابِكُمْ ۙ وَ اَنْ تَجْمَعُوْا بَيْنَ
الْاُخْتَيْنِ اِلَّا مَا قَدْ سَلَفَ ؕ اِنَّ اللّٰهَ كَانَ غَفُوْرًا رَّحِيْمًا ﴿۲۳﴾ۙ

اي ايمان وارؤ! اوهان کي عورتن جو (سندن) بي مرضيءَ وارث ٿيڻ روا نہ آهي- ۽ نکي سندن ٻڌري گناه ڪرڻ کان سواءِ ڪين هن لاءِ جهليو تہ جيڪي ڪين ڏنو هجيو تنهن مان ڪجهہ موٽائي وٺو، ۽ ساڻن چڱي هليءَ چليءَ وانگر گذاريو، پوءِ جيڪڏهن اُهي اوهان کي نہ وڻن تہ (صبر ڪريو ڇو تہ) جا شيءِ اوهان کي نہ وڻندي هجي تنهن ۾ ممڪن آهي تہ الله گهڻي چڱائي ڪري (١٩). ۽ جيڪڏهن (هڪ) زال جي بجاءِ ٻيءَ زال پرڻڻ جو ارادو ڪريو ۽ اُنهن مان هڪڙي کي گهڻو مال (ڪابين ۾) ڏنو هجيو تہ منجهانئس ڪجهہ موٽائي نہ وٺو- (اوهين) بهتان ۽ ٻڌري گناه ڪندي اُهو (مال) ڪسيندا آهيو ڇا؟ (٢٠). اهو (مال) ڪهڙيءَ طرح ڪسيندا آهيو؟ حالانڪ اوهان هڪ ٻئي کان نفعو وٺي چڪؤ ۽ (زالن بہ) اوهان کان (مهر ڏيڻ جو) پڪو انجام ورتو آهي (٢١). ۽ جيڪي زالون اوهان جي پيئرن پرڻيون سي اوهين نہ پرڻجو پر جيڪي اڳي گذريو (سو گذريو) ڇو تہ اُها بي حيائي ۽ گناه آهي ۽ اُها بڇڙي واٽ آهي (٢٢). (اي مسلمانؤ!) اوهان تي اوهان جون مائر ۽ اوهان جون ڌيئر ۽ اوهان جون ڀينر ۽ اوهان جون ڦڦيون ۽ اوهان جون ماسيون ۽ ڀائٽيون ۽ ڀاڻيجيون ۽ اُهي اوهان جون مائر جن اوهان کي ٿڃ پياري ۽ اوهان جون رضاعي (ٿڃ گڏ پيتل) ڀينر ۽ اوهان جي زالن جون مائر (يعني سسون) ۽ اُهي اوهان جون اڳ ڄايون جيڪي اوهان جي هنجن ۾ پليون (۽) اوهان جي اُنهن زالن مان هجن جن کي اوهين ويجها ويا آهيو پر جيڪڏهن اوهين اُنهن (سندن مائرن) کي ويجها نہ ويا آهيو تہ اوهان تي گناه نہ آهي- ۽ اوهان جي اُنهن پٽن جون زالون جيڪي (پٽ) اوهان جي پٺين مان (پيدا ٿيل) آهن، ۽ ٻن ڀينرن جو گڏ پرڻجڻ حرام ڪيو ويو آهي پر جيڪي اڳ گذريو (سو گذريو) ڇو تہ الله بخشڻهار مهربان آهي (٢٣).

وَّالْمُحْصَنٰتُ مِنَ النِّسَآءِ اِلَّا مَا مَلَكَتْ اَيْمَانُكُمْ ۚ كِتٰبَ
اللّٰهِ عَلَيْكُمْ ۚ وَاُحِلَّ لَكُمْ مَّا وَرَآءَ ذٰلِكُمْ اَنْ تَبْتَغُوْا بِاَمْوَالِكُمْ
مُّحْصِنِيْنَ غَيْرَ مُسٰفِحِيْنَ ؕ فَمَا اسْتَمْتَعْتُمْ بِهٖ مِنْهُنَّ فَاٰتُوْهُنَّ
اُجُوْرَهُنَّ فَرِيْضَةً ؕ وَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ فِيْمَا تَرٰضَيْتُمْ بِهٖ مِنْۢ بَعْدِ
الْفَرِيْضَةِ ؕ اِنَّ اللّٰهَ كَانَ عَلِيْمًا حَكِيْمًا ﴿٢٤﴾ وَمَنْ لَّمْ يَسْتَطِعْ مِنْكُمْ
طَوْلًا اَنْ يَّنْكِحَ الْمُحْصَنٰتِ الْمُؤْمِنٰتِ فَمِنْ مَّا مَلَكَتْ اَيْمَانُكُمْ مِّنْ
فَتَيٰتِكُمُ الْمُؤْمِنٰتِ ؕ وَاللّٰهُ اَعْلَمُ بِاِيْمَانِكُمْ ؕ بَعْضُكُمْ مِّنْۢ بَعْضٍ ۚ
فَانْكِحُوْهُنَّ بِاِذْنِ اَهْلِهِنَّ وَاٰتُوْهُنَّ اُجُوْرَهُنَّ بِالْمَعْرُوْفِ مُحْصَنٰتٍ
غَيْرَ مُسٰفِحٰتٍ وَّلَا مُتَّخِذٰتِ اَخْدَانٍ ۚ فَاِذَاۤ اُحْصِنَّ فَاِنْ اَتَيْنَ
بِفَاحِشَةٍ فَعَلَيْهِنَّ نِصْفُ مَا عَلَى الْمُحْصَنٰتِ مِنَ الْعَذَابِ ؕ ذٰلِكَ
لِمَنْ خَشِيَ الْعَنَتَ مِنْكُمْ ؕ وَاَنْ تَصْبِرُوْا خَيْرٌ لَّكُمْ ؕ وَاللّٰهُ غَفُوْرٌ
رَّحِيْمٌ ﴿٢٥﴾ يُرِيْدُ اللّٰهُ لِيُبَيِّنَ لَكُمْ وَيَهْدِيَكُمْ سُنَنَ الَّذِيْنَ مِنْ
قَبْلِكُمْ وَيَتُوْبَ عَلَيْكُمْ ؕ وَاللّٰهُ عَلِيْمٌ حَكِيْمٌ ﴿٢٦﴾ وَاللّٰهُ يُرِيْدُ اَنْ يَّتُوْبَ
عَلَيْكُمْ ۫ وَيُرِيْدُ الَّذِيْنَ يَتَّبِعُوْنَ الشَّهَوٰتِ اَنْ تَمِيْلُوْا مَيْلًا عَظِيْمًا ﴿٢٧﴾
يُرِيْدُ اللّٰهُ اَنْ يُّخَفِّفَ عَنْكُمْ ۚ وَخُلِقَ الْاِنْسَانُ ضَعِيْفًا ﴿٢٨﴾

۽ پرڻيل عورتون (بہ حرام آهن) پر اوهان جا هٿ جن (ٻانهين) جا مالڪ ٿيا آهن (سي حرام نہ آهن)، اِهو حڪم الله اوهان تي لکيو آهي، ۽ انهن (حرام ڪيلن) کان سواءِ (ٻيون سڀ عورتون) اوهان لاءِ حلال آهن جڏهن پنهنجن مالن سان (ڪين) پرڻيندڙ، نہ زنا جو ارادو ڪندڙ هجو۔ پوءِ اهو (مال) جنهن جي عيوض انهن (زالن) کان (پرڻجڻ جو) فائدو ورتوَ تن کي سندن ڪابين مقرر ڪيل ڏيو۔ ۽ ڪابين مقرر ڪيل کان پوءِ جيتري (ڪابين) ۾ اوهين پاڻ ۾ راضي ٿيو تہ اوهان تي گناهہ نہ آهي۔ ڇو تہ الله ڄاڻندڙ حڪمت وارو آهي (٢۴). ۽ اوهان مان جيڪو آزاد مؤمنياڻين جي پرڻجڻ جي سگهہ نہ رکندو هجي سو انهن مومنياڻين ٻانهين مان جن جا مالڪ اوهان (مؤمن) مان آهن (ڪا پرڻجي تہ عار نہ آهي)۔ ۽ الله اوهان جي ايمان کي بلڪل ڄاڻندڙ آهي۔ اوهان جا هڪڙا ٻين مان (پيدا ٿيل) آهن (يعني پاڻ ۾ هڪ جنس آهيو)، پوءِ کين سندن مالڪن جي موڪل سان پرڻجو ۽ سندن ڪابين عام هليءَ چليءَ وانگر کين ڏيو (اُهي) نڪاح ٻڌليون نہ زنا ڪندڙيون ۽ نڪي ڳجهن يارن وٺڻ واريون هجن، پوءِ جڏهن نڪاح ۾ آيون (تنهن کان) پوءِ جيڪڏهن (اُهي) ڪو بي حيائيءَ جو ڪم ڪن تہ جيڪا سزا آزاد عورتن تي آهي تنهن جو اڌ مٿن آهي۔ (اها ٻانهيءَ پرڻجڻ جي اجازت) اوهان مان اُنهيءَ لاءِ آهي جيڪو زنا (جي گناہ ۾ پوڻ) کان ڊڄي۔ ۽ اوهان جو صبر ڪرڻ اوهان لاءِ ڀلو آهي۔ ۽ الله بخشڻهار مهربان آهي (٢٥). الله گهرندو آهي تہ اوهان لاءِ کولي بيان ڪري ۽ جيڪي اوهان کان اڳ (گذريا) آهن تن جو رستو اوهان کي ڏيکاري ۽ اوهان تي ٻاجهہ سان موٽي۔ ۽ الله ڄاڻندڙ حڪمت وارو آهي (٢٦). ۽ الله اوهان تي ٻاجهہ سان موٽڻ گهرندو آهي، ۽ جيڪي پنهنجين سَڌن جي پٺيان لڳندا آهن سي اوهان جو (سڌيءَ واٽ کان) تمام پري ٿڙي وڃڻ گهرندا آهن (٢٧). الله اوهان تان (بار) هلڪو ڪرڻ گهرندو آهي، ۽ انسان (اصل) هيڻو پيدا ڪيو ويو آهي (٢٨).

يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا لَا تَاْكُلُوْۤا اَمْوَالَكُمْ بَيْنَكُمْ بِالْبَاطِلِ
اِلَّاۤ اَنْ تَكُوْنَ تِجَارَةً عَنْ تَرَاضٍ مِّنْكُمْ ۫ وَلَا تَقْتُلُوْۤا اَنْفُسَكُمْ ؕ
اِنَّ اللّٰهَ كَانَ بِكُمْ رَحِيْمًا ﴿۲۹﴾ وَمَنْ يَّفْعَلْ ذٰلِكَ عُدْوَانًا وَّظُلْمًا
فَسَوْفَ نُصْلِيْهِ نَارًا ؕ وَكَانَ ذٰلِكَ عَلَى اللّٰهِ يَسِيْرًا ﴿۳۰﴾ اِنْ
تَجْتَنِبُوْا كَبَآئِرَ مَا تُنْهَوْنَ عَنْهُ نُكَفِّرْ عَنْكُمْ سَيِّاٰتِكُمْ وَنُدْخِلْكُمْ
مُّدْخَلًا كَرِيْمًا ﴿۳۱﴾ وَلَا تَتَمَنَّوْا مَا فَضَّلَ اللّٰهُ بِهٖ بَعْضَكُمْ عَلٰى بَعْضٍ ؕ
لِلرِّجَالِ نَصِيْبٌ مِّمَّا اكْتَسَبُوْا ؕ وَلِلنِّسَآءِ نَصِيْبٌ مِّمَّا اكْتَسَبْنَ ؕ
وَسْـَٔلُوا اللّٰهَ مِنْ فَضْلِهٖ ؕ اِنَّ اللّٰهَ كَانَ بِكُلِّ شَیْءٍ عَلِيْمًا ﴿۳۲﴾ وَلِكُلٍّ
جَعَلْنَا مَوَالِیَ مِمَّا تَرَكَ الْوَالِدٰنِ وَالْاَقْرَبُوْنَ ؕ وَالَّذِيْنَ عَقَدَتْ
اَيْمَانُكُمْ فَاٰتُوْهُمْ نَصِيْبَهُمْ ؕ اِنَّ اللّٰهَ كَانَ عَلٰى كُلِّ شَیْءٍ شَهِيْدًا ﴿۳۳﴾ ع
اَلرِّجَالُ قَوّٰمُوْنَ عَلَى النِّسَآءِ بِمَا فَضَّلَ اللّٰهُ بَعْضَهُمْ عَلٰى
بَعْضٍ وَّبِمَاۤ اَنْفَقُوْا مِنْ اَمْوَالِهِمْ ؕ فَالصّٰلِحٰتُ قٰنِتٰتٌ حٰفِظٰتٌ
لِّلْغَيْبِ بِمَا حَفِظَ اللّٰهُ ؕ وَالّٰتِیْ تَخَافُوْنَ نُشُوْزَهُنَّ فَعِظُوْهُنَّ
وَاهْجُرُوْهُنَّ فِی الْمَضَاجِعِ وَاضْرِبُوْهُنَّ ۚ فَاِنْ اَطَعْنَكُمْ
فَلَا تَبْغُوْا عَلَيْهِنَّ سَبِيْلًا ؕ اِنَّ اللّٰهَ كَانَ عَلِيًّا كَبِيْرًا ﴿۳۴﴾

اي ايمان وارؤ! اوهين پاڻ ۾ هڪ ٻئي جو مال ناحق نہ کائو پر پاڻ ۾ رضامندي سان واپار جي ڏيتي ليتي هجي تہ (ڀلي کائو)، ۽ اوهان پاڻ کي هلاڪ نہ ڪريو. بيشڪ الله اوهان تي مهربان آهي (۲۹). ۽ جيڪو حد کان ٻاهر نڪرڻ ۽ ظلم سان ائين ڪندو تنهن کي باه ۾ سگهو وجهنداسين. ۽ اهو (ڪم) الله تي سهنجو آهي (۳۰). جيڪڏهن وڏن گناهن کان جن کان اوهان کي جهليو ويو پاسو ڪندا رهندؤ تہ اوهان جون (هلڪيون) مدايون اوهان کان ميٽينداسين ۽ اوهان کي عزت واريءَ جاءِ ۾ داخل ڪنداسين (۳۱). ۽ جن شين سان الله اوهان مان هڪڙن کي ٻين کان فضيلت ڏني آهي تن جي ريس نہ ڪريو. مردن لاءِ جيترو (پاڻ) ڪمايائون تنهن مان حصو آهي ۽ زائفن لاءِ جيترو پاڻ ڪمايائون تنهن مان حصو آهي ۽ الله کان سندس فضل گهرو چو تہ الله سڀ ڪنهن شيءِ کي ڄاڻندڙ آهي (۳۲). ۽ ماءُ پيءُ ۽ مائٽن جيڪي (مال) ڇڏيو تنهن (سڀ) لاءِ وارث مقرر ڪياسون. ۽ جن کي (مائٽيءَ جهڙي ناتي ۾) اوهان جي قسمن ٻڌو آهي تن کي سندن حصو ڏيو. بيشڪ الله سڀ ڪنهن شيءِ تي واقف آهي (۳۳). مرد زائفن تي انهيءَ سببان حڪمران آهن جو الله انهن مان هڪڙن کي ٻين کان ڀلو ڪيو آهي ۽ (ٻيو) هن سببان جو پنهنجن مالن مان خرچ ڪندا آهن. پوءِ ڀلاريون فرمانبردارٽيون، پريٺ نگاه رکڻ واريون انهيءَ ڪري جو الله (ڪين) ڍڪيو آهي (ڀلاريون آهن). ۽ جن (زالن) جي بي فرماني معلوم ڪريو تن کي (زباني) نصيحت ڪريو ۽ بسترن ۾ ڪين ڌار ڪريو ۽ مار ڏيون، پوءِ جيڪڏهن اوهان جي فرمانبرداري ڪن تہ متن ڪا (ايذاءَ جي) واٽ نہ ڳوليو. بيشڪ الله مٿاهون وڏي وڏائي وارو آهي (۳۴).

وَإِنْ خِفْتُمْ شِقَاقَ بَيْنِهِمَا فَابْعَثُوْا حَكَمًا مِّنْ أَهْلِهٖ
وَحَكَمًا مِّنْ أَهْلِهَا ۚ إِنْ يُّرِيْدَآ إِصْلَاحًا يُّوَفِّقِ اللّٰهُ بَيْنَهُمَا ۗ
إِنَّ اللّٰهَ كَانَ عَلِيْمًا خَبِيْرًا ﴿٣٥﴾ وَاعْبُدُوا اللّٰهَ وَلَا تُشْرِكُوْا
بِهٖ شَيْـًٔا وَّبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا وَّبِذِي الْقُرْبٰى وَالْيَتٰمٰى وَ
الْمَسٰكِيْنِ وَالْجَارِ ذِي الْقُرْبٰى وَالْجَارِ الْجُنُبِ وَالصَّاحِبِ
بِالْجَنْۢبِ وَابْنِ السَّبِيْلِ ۙ وَمَا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ ۗ إِنَّ اللّٰهَ لَا
يُحِبُّ مَنْ كَانَ مُخْتَالًا فَخُوْرَا ۙ ﴿٣٦﴾ الَّذِيْنَ يَبْخَلُوْنَ وَيَأْمُرُوْنَ
النَّاسَ بِالْبُخْلِ وَيَكْتُمُوْنَ مَآ اٰتٰهُمُ اللّٰهُ مِنْ فَضْلِهٖ ۗ وَ
أَعْتَدْنَا لِلْكٰفِرِيْنَ عَذَابًا مُّهِيْنًا ۚ ﴿٣٧﴾ وَالَّذِيْنَ يُنْفِقُوْنَ
أَمْوَالَهُمْ رِئَآءَ النَّاسِ وَلَا يُؤْمِنُوْنَ بِاللّٰهِ وَلَا بِالْيَوْمِ الْاٰخِرِ ۭ
وَمَنْ يَّكُنِ الشَّيْطٰنُ لَهٗ قَرِيْنًا فَسَآءَ قَرِيْنًا ﴿٣٨﴾ وَمَاذَا
عَلَيْهِمْ لَوْ اٰمَنُوْا بِاللّٰهِ وَالْيَوْمِ الْاٰخِرِ وَأَنْفَقُوْا مِمَّا رَزَقَهُمُ اللّٰهُ ۭ
وَكَانَ اللّٰهُ بِهِمْ عَلِيْمًا ﴿٣٩﴾ إِنَّ اللّٰهَ لَا يَظْلِمُ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ ۚ وَإِنْ تَكُ
حَسَنَةً يُّضٰعِفْهَا وَيُؤْتِ مِنْ لَّدُنْهُ أَجْرًا عَظِيْمًا ﴿٤٠﴾ فَكَيْفَ
إِذَا جِئْنَا مِنْ كُلِّ أُمَّةٍۭ بِشَهِيْدٍ وَّجِئْنَا بِكَ عَلٰى هٰٓؤُلَآءِ شَهِيْدًا ﴿٤١﴾

۽ جيڪڏهن سندن وچ ۾ ڦيٽي جو ڊپ (محسوس) ڪريو ته هن جي گهراڻي مان هڪ امين ۽ هن جي گهراڻي مان (بہ) هڪ امين مقرر ڪريو، جيڪڏهن ٻئي (امين) صلح ڪرائڻ گهرندا ته الله سندن وچ ۾ ميلاپ ڏيندو۔ ڇو ته الله ڄاڻندڙ خبر رکندڙ آهي (٣٥). ۽ (خاص) الله جي عبادت ڪريو ۽ ساڻس ڪنهن شيءِ کي شريڪ نه ڪريو۔ ۽ ماءُ پيءُ سان ۽ مٽيءَ وارن سان ۽ ڇورن (ٻارن) ۽ مسڪينن ۽ مٽيءَ واري پاڙيچي ۽ ڌاريي پاڙيچي ۽ ويجهي سنگتي ۽ مسافر ۽ پنهنجن ٻانهن سان چڱائي ڪريو۔ ڇو ته جيڪو هٺيلو وڏائي ڪندڙ هجي تنهن کي الله دوست نه رکندو آهي (٣٦). (۽ نڪي اُنهن کي) جيڪي (پاڻ) ڪنجوسي ڪندا آهن ۽ ماڻهن کي (بہ) ڪنجوسي ڪرڻ جو حڪم ڪندا آهن ۽ الله پنهنجي فضل سان کين جيڪي ڏنو آهي سو لڪائيندا آهن۔ ۽ (اهڙن) نه مڃيندڙن لاءِ خواريءَ وارو عذاب تيار ڪيو اٿئون (٣٧). ۽ (اُنهن لاءِ بہ) جيڪي پنهنجن مالن کي ماڻهن جي ڏيکاري لاءِ خرچ ڪندا آهن۔ ۽ نڪي الله ۽ نڪي قيامت جي ڏينهن کي مڃيندا آهن، ۽ جنهن جو سنگتي شيطان ٿيو ته اهو سنگتي بڇڙو آهي (٣٨). ۽ مٿن ڪهڙي (ڏکيائي) هئي؟ جيڪڏهن الله ۽ قيامت جي ڏينهن کي مڃين ها ۽ الله جيڪي کين ڏنو آهي ان مان خرچين ها۔ ۽ الله اُنهن (جي حال) کي (چڱو) ڄاڻندڙ آهي (٣٩). بيشڪ الله ذري جيترو بہ ظلم نہ ڪندو آهي، ۽ جيڪڏهن (ڪا) نيڪي هوندي تہ ان کي ٻيڻو ڪندو آهي ۽ پاڻ وٽان وڏو اجر ڏيندو آهي (۴٠). پوءِ (تڏهن) ڪيئن (ڪندا) جڏهن سڀ ڪنهن ٽوليءَ مان (هڪ) شاهد آڻينداسون ۽ (اي پيغمبر!) توکي (بہ) هن ٽوليءَ تي شاهد ڪري آڻينداسون (۴١).

يَوْمَئِذٍ يَّوَدُّ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا وَعَصَوُا الرَّسُوْلَ لَوْ تُسَوّٰى
بِهِمُ الْاَرْضُ ؕ وَلَا يَكْتُمُوْنَ اللّٰهَ حَدِيْثًا ﴿۴۲﴾ يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ
اٰمَنُوْا لَا تَقْرَبُوا الصَّلٰوةَ وَاَنْتُمْ سُكٰرٰى حَتّٰى تَعْلَمُوْا
مَا تَقُوْلُوْنَ وَلَا جُنُبًا اِلَّا عَابِرِيْ سَبِيْلٍ حَتّٰى تَغْتَسِلُوْا ؕ
وَاِنْ كُنْتُمْ مَّرْضٰۤى اَوْ عَلٰى سَفَرٍ اَوْ جَآءَ اَحَدٌ مِّنْكُمْ مِّنَ
الْغَآئِطِ اَوْ لٰمَسْتُمُ النِّسَآءَ فَلَمْ تَجِدُوْا مَآءً فَتَيَمَّمُوْا
صَعِيْدًا طَيِّبًا فَامْسَحُوْا بِوُجُوْهِكُمْ وَاَيْدِيْكُمْ ؕ اِنَّ اللّٰهَ كَانَ
عَفُوًّا غَفُوْرًا ﴿۴۳﴾ اَلَمْ تَرَ اِلَى الَّذِيْنَ اُوْتُوْا نَصِيْبًا مِّنَ الْكِتٰبِ
يَشْتَرُوْنَ الضَّلٰلَةَ وَيُرِيْدُوْنَ اَنْ تَضِلُّوا السَّبِيْلَ ؕ ﴿۴۴﴾ وَاللّٰهُ
اَعْلَمُ بِاَعْدَآئِكُمْ ؕ وَكَفٰى بِاللّٰهِ وَلِيًّا ۙ وَّكَفٰى بِاللّٰهِ نَصِيْرًا ﴿۴۵﴾
مِنَ الَّذِيْنَ هَادُوْا يُحَرِّفُوْنَ الْكَلِمَ عَنْ مَّوَاضِعِهٖ وَ
يَقُوْلُوْنَ سَمِعْنَا وَعَصَيْنَا وَاسْمَعْ غَيْرَ مُسْمَعٍ وَّرَاعِنَا
لَيًّۢا بِاَلْسِنَتِهِمْ وَطَعْنًا فِي الدِّيْنِ ؕ وَلَوْ اَنَّهُمْ قَالُوْا سَمِعْنَا
وَاَطَعْنَا وَاسْمَعْ وَانْظُرْنَا لَكَانَ خَيْرًا لَّهُمْ وَاَقْوَمَ ۙ وَ
لٰكِنْ لَّعَنَهُمُ اللّٰهُ بِكُفْرِهِمْ فَلَا يُؤْمِنُوْنَ اِلَّا قَلِيْلًا ﴿۴۶﴾

اُنهيءَ ڏينهن ڪافر ۽ جن پيغمبر جو چيو نہ مڃيو، سي گهرندا تہ جيڪر مٿن زمين سنئين ڪئي وڃي- ۽ الله کان ڪائي ڳالھ لڪائي نہ سگھندا (۴۲) . اي ايمان وارؤ! اوهان نشي جي حالت ۾ ايستائين نماز کي ويجها نہ وڃو جيستائين جيڪي ڳالهايو تا سو سمجهو ۽ نڪي مسافرن کان سواءِ (مقيم) تڙ وارو (نماز پڙهي) جيسين تڙ ڪريو- ۽ جيڪڏهن اوهين بيمار هجو يا مسافريءَ تي هجو يا اوهان مان ڪوئي پاخاني کان اچي يا زالن کي ويجها ويا هجو ۽ پاڻي نہ لهو تہ پاڪ مٽيءَ سان تيمم ڪريو پوءِ پنهنجن منهن ۽ پنهنجن هٿن کي مک ڪريو بيشڪ الله معافي ڏيندڙ بخشڻهار آهي (۴۳) . (اي پيغمبر!) اُنهن ڏانهن نہ ڏٺو اٿيئي ڇا؟ جن کي ڪتاب مان حصو ڏنو ويو آهي اُهي گمراهي ڳنهندا آهن ۽ اوهان جو واٽ کان ڀلڻ (بہ) گهرندا آهن (۴۴) . ۽ الله اوهان جي ويرين کي وڌيڪ ڄاڻندڙ آهي ۽ الله (سڀني ڪمن جو) ڪارساز بس آهي ۽ الله مددگار بس آهي (۴۵) . يهودين مان ڪي (توريت ۾) لفظن کي سندين جاين کان ڦيرائيندا آهن ۽ چوندا آهن تہ ٻڌوسون ۽ نہ مڃيوسون، ٻڌ شال نہ ٻڌايل هجين، ۽ پنهنجيون زبانون وچڙائي* ۽ دين ۾ طعني هڻڻ لاءِ راعنا چوندا آهن- ۽ جيڪڏهن (سمعنا وعصينا جي بجاءِ) سمعنا واطعنا (يعني ٻڌوسون ۽ فرمانبرداري ڪئي سون) ۽ (اسمع غير مسمع جي هنڌ) اسمع (يعني ٻڌ) ۽ (راعنا لفظ جي بجاءِ لفظ) انظرنا (يعني اسان جو خيال رک) چون ها تہ اُنهن لاءِ ڀلو ۽ ڏاڍو درست هجي ها پر الله سندن ڪفر سببان مٿن لعنت ڪئي آهي پوءِ ٿورڙن کان سواءِ (ٻيا) ايمان نٿا آڻين (۴۶) .

---

* زبان وچڙائڻ کان مراد هيءَ آهي تہ پنهنجي ڳالهائڻ ۾ گارگند اهڙين رلائي ملائي ڇڏين ٿا جو ڪو بہ ماڻهو سمجهي نہ سگهي، "اسمع غير مسمع" جون ٻہ معنائون آهن: ١- اهڙيءَ حالت ۾ ٻڌ جون تون عزت ۽ عظمت وارن مان آهين، ڪو بہ ماڻهو تنهنجي مرضيءَ جي ابتڙ ڪجھ بہ چئي نہ سگهندو. ٢- اهڙيءَ حالت ۾ ٻڌ جو تون حقير ۽ ڪمزور آهين ۽ تو سان ڪو بہ ڳالھ ٻولھ نہ ٿو ڪري سگهي. اهڙيءَ ريت لفظ "راعنا" جون بہ ٻہ معنائون آهن: ١- اسان جي رعايت ڪر. ٢- احمق ۽ بيوقوف. اهڙن ٻنهي اکرن ڳالهائڻ مان سندن مقصد گارگند اچارڻ هو والله اعلم (ڏسو تفسير فتح الرحمان).

يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اُوْتُوا الْكِتٰبَ اٰمِنُوْا بِمَا نَزَّلْنَا مُصَدِّقًا لِّمَا
مَعَكُمْ مِّنْ قَبْلِ اَنْ نَّطْمِسَ وُجُوْهًا فَنَرُدَّهَا عَلٰۤى اَدْبَارِهَاۤ
اَوْ نَلْعَنَهُمْ كَمَا لَعَنَّاۤ اَصْحٰبَ السَّبْتِؕ وَكَانَ اَمْرُ اللّٰهِ مَفْعُوْلًا ﴿٤٧﴾
اِنَّ اللّٰهَ لَا يَغْفِرُ اَنْ يُّشْرَكَ بِهٖ وَيَغْفِرُ مَا دُوْنَ ذٰلِكَ لِمَنْ
يَّشَآءُ ۚ وَمَنْ يُّشْرِكْ بِاللّٰهِ فَقَدِ افْتَرٰۤى اِثْمًا عَظِيْمًا ﴿٤٨﴾
اَلَمْ تَرَ اِلَى الَّذِيْنَ يُزَكُّوْنَ اَنْفُسَهُمْ ؕ بَلِ اللّٰهُ يُزَكِّيْ مَنْ
يَّشَآءُ وَلَا يُظْلَمُوْنَ فَتِيْلًا ﴿٤٩﴾ اُنْظُرْ كَيْفَ يَفْتَرُوْنَ عَلَى
اللّٰهِ الْكَذِبَ ؕ وَكَفٰى بِهٖۤ اِثْمًا مُّبِيْنًا ﴿٥٠﴾ اَلَمْ تَرَ اِلَى الَّذِيْنَ
اُوْتُوْا نَصِيْبًا مِّنَ الْكِتٰبِ يُؤْمِنُوْنَ بِالْجِبْتِ وَالطَّاغُوْتِ
وَيَقُوْلُوْنَ لِلَّذِيْنَ كَفَرُوْا هٰۤؤُلَاۤءِ اَهْدٰى مِنَ الَّذِيْنَ
اٰمَنُوْا سَبِيْلًا ﴿٥١﴾ اُولٰٓئِكَ الَّذِيْنَ لَعَنَهُمُ اللّٰهُ ؕ وَمَنْ يَّلْعَنِ
اللّٰهُ فَلَنْ تَجِدَ لَهٗ نَصِيْرًا ﴿٥٢﴾ؕ اَمْ لَهُمْ نَصِيْبٌ مِّنَ الْمُلْكِ
فَاِذًا لَّا يُؤْتُوْنَ النَّاسَ نَقِيْرًا ﴿٥٣﴾ۙ اَمْ يَحْسُدُوْنَ النَّاسَ
عَلٰى مَاۤ اٰتٰىهُمُ اللّٰهُ مِنْ فَضْلِهٖ ۚ فَقَدْ اٰتَيْنَاۤ اٰلَ
اِبْرٰهِيْمَ الْكِتٰبَ وَالْحِكْمَةَ وَاٰتَيْنٰهُمْ مُّلْكًا عَظِيْمًا ﴿٥٤﴾

اي ڪتاب وارؤ! جيڪو (قرآن) لاٿوسون جيڪي اوهان وٽ آهي تنهن
جو (اُهو) سچو ڪندڙ (بہ) آهي تنهن ڪي اُنهيءَ ڪان اڳ مڃيو جو (ماڻهن
جي) منهن (جي شڪل) مٽايون پوءِ انهن ڪي سندين پٺين پوئتان ڪريون
يا مٿن اهڙي لعنت ڪريون جهڙي ڇنڇر وارن تي لعنت ڪئي سون ۽ الله
جو (جيڪو) حڪم (جاري ٿيندو آهي) سو ٿي چڪندو آهي (۴۷).
بيشڪ الله هيءَ (ڏوه) نہ بخشيندو جو (ڪنهن ڪي بہ) ساڻس شريڪ
ڪيو وڃي ۽ ان ڪان سواءِ (ٻيا ڏوه) جنهن ڪي وڻيس تنهنڪي بخشيندو، ۽
جيڪو الله سان (ڪنهن ڪي) شريڪ بڻائيندو تنهن بيشڪ وڏي گناه سان
بهتان ٻڌو (۴۸). (اي پيغمبر!) اُنهن ڏانهن نہ ڏٺو اٿيئي ڇا؟ جيڪي پاڻ
ڪي پاڻ پاڪ چوندا آهن- (نہ!) بلڪ الله جنهن ڪي گهرندو آهي تنهن ڪي
پاڪ ڪندو آهي ۽ تند جيترو بہ ظلم نہ ڪبن (۴۹). (اي پيغمبر!) ڏس تہ
الله تي ڪيئن ڪوڙ ناهيندا آهن؟ ۽ اِهو پڌرو گناه بس آهي (۵۰). (اي
پيغمبر!) اُنهن ڏانهن نہ ڏٺو اٿيئي ڇا؟ جن ڪي ڪتاب مان ڀاڱو ڏنو ويو
تہ اُهي بتن ۽ طاغوت ڪي مڃيندا آهن ۽ ڪافرن لاءِ چوندا آهن تہ هيءَ
ٽولي مؤمنن ڪان وڌيڪ سنئين واٽ واري آهي (۵۱). اِهي (اُهي) آهن جن
تي الله لعنت ڪئي آهي- ۽ جنهن تي الله لعنت ڪندو تنهن جو ڪو
مددگار نہ لهندين (۵۲). اُنهن ڪي بادشاهيءَ مان ڪو ڀاڱو آهي ڇا؟ ۽
(جي ڪين ڪئي هجي بہ تہ) اُن مهل ماڻهن ڪي تر جيترو (بہ) نہ ڏين (۵۳).
بلڪ ماڻهن سان اُنهيءَ تي حسد ڪندا آهن جيڪي الله پنهنجي فضل
سان ڪين ڏنو آهي، پوءِ بيشڪ ابراهيم جي اولاد ڪي ڪتاب ۽ دانائي ڏني
سون ۽ڪين وڏي بادشاهي ڏني سون (۵۴).

فَمِنْهُمْ مَّنْ اٰمَنَ بِهٖ وَمِنْهُمْ مَّنْ صَدَّ عَنْهُ ؕ وَكَفٰى بِجَهَنَّمَ
سَعِيْرًا ﴿٥٥﴾ اِنَّ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا بِاٰيٰتِنَا سَوْفَ نُصْلِيْهِمْ نَارًا ؕ كُلَّمَا
نَضِجَتْ جُلُوْدُهُمْ بَدَّلْنٰهُمْ جُلُوْدًا غَيْرَهَا لِيَذُوْقُوا الْعَذَابَ ؕ
اِنَّ اللّٰهَ كَانَ عَزِيْزًا حَكِيْمًا ﴿٥٦﴾ وَالَّذِيْنَ اٰمَنُوْا وَعَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ
سَنُدْخِلُهُمْ جَنّٰتٍ تَجْرِيْ مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهٰرُ خٰلِدِيْنَ فِيْهَآ اَبَدًا ؕ
لَهُمْ فِيْهَآ اَزْوَاجٌ مُّطَهَّرَةٌ ۫ وَّنُدْخِلُهُمْ ظِلًّا ظَلِيْلًا ﴿٥٧﴾ اِنَّ اللّٰهَ
يَاْمُرُكُمْ اَنْ تُؤَدُّوا الْاَمٰنٰتِ اِلٰٓى اَهْلِهَا ۙ وَاِذَا حَكَمْتُمْ بَيْنَ النَّاسِ
اَنْ تَحْكُمُوْا بِالْعَدْلِ ؕ اِنَّ اللّٰهَ نِعِمَّا يَعِظُكُمْ بِهٖ ؕ اِنَّ اللّٰهَ كَانَ
سَمِيْعًاۢ بَصِيْرًا ﴿٥٨﴾ يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْٓا اَطِيْعُوا اللّٰهَ وَاَطِيْعُوا
الرَّسُوْلَ وَاُولِى الْاَمْرِ مِنْكُمْ ۚ فَاِنْ تَنَازَعْتُمْ فِيْ شَيْءٍ فَرُدُّوْهُ
اِلَى اللّٰهِ وَالرَّسُوْلِ اِنْ كُنْتُمْ تُؤْمِنُوْنَ بِاللّٰهِ وَالْيَوْمِ الْاٰخِرِ ؕ
ذٰلِكَ خَيْرٌ وَّاَحْسَنُ تَاْوِيْلًا ﴿٥٩﴾ اَلَمْ تَرَ اِلَى الَّذِيْنَ يَزْعُمُوْنَ
اَنَّهُمْ اٰمَنُوْا بِمَآ اُنْزِلَ اِلَيْكَ وَمَآ اُنْزِلَ مِنْ قَبْلِكَ يُرِيْدُوْنَ
اَنْ يَّتَحَاكَمُوْٓا اِلَى الطَّاغُوْتِ وَقَدْ اُمِرُوْٓا اَنْ يَّكْفُرُوْا
بِهٖ ؕ وَيُرِيْدُ الشَّيْطٰنُ اَنْ يُّضِلَّهُمْ ضَلٰلًاۢ بَعِيْدًا ﴿٦٠﴾

پوءِ منجهائن ڪي آهن جن اُن (ڪتاب) کي مڃيو ۽ منجهائن ڪي آهن جي ڪانئس اَٽڪي (رڪجي) رهيا. ۽ اُنهن لاءِ ٻرندڙ دوزخ ڪافي آهي (٥٥). پڪ جن اسان جي آيتن کي نہ مڃيو تن کي باهہ ۾ سگهو گهيڙيندا سون. جڏهن بہ سندن کلون پُچنديون (تڏهن) سندين ٻيون کلون هن لاءِ (پيا) مٽائيندا سون تہ (ڀلي) عذاب (جو مزو) چکن. يقيناً الله غالب حڪمت وارو آهي (٥٦). ۽ جن ايمان آندو ۽ چڱا ڪم ڪيا تن کي (اُنهن) باغن ۾ سگهو داخل ڪنداسون جن جي هيٺان نهرون وهنديون آهن. منجهن سدائين رهڻ وارا آهن. اُنهن لاءِ منجهن پاڪ زالون آهن ۽ کين گهاٽين ڇانون ۾ داخل ڪنداسون (٥٧). بيشڪ الله اوهان کي حڪم ٿو ڪري تہ امانتون سندن مالڪن کي پهچائي ڏيو ۽ جڏهن ماڻهن جي وچ ۾ فيصلو ڪريو (تڏهن) انصاف سان حڪم ڪريو. بيشڪ الله اوهان کي جيڪا نصيحت ڪري ٿو سا چڱي آهي. بيشڪ الله ٻڌندڙ ڏسندڙ آهي (٥٨). اي ايمان وارؤ! الله جي فرمانبرداري ڪريو ۽ پيغمبر جي فرمانبرداري ڪريو ۽ اوهان مان جيڪو حاڪم هجي تنهن جي (بہ)، پوءِ جيڪڏهن ڪنهن شيءِ بابت جهڳڙو ڪريو تہ جيڪڏهن الله ۽ قيامت جي ڏينهن کي مڃيندا آهيو تہ اُن کي الله ۽ پيغمبر (جي حڪم) ڏانهن رجوع ڪريو. اِهو ڀلو ۽ نتيجي جي ڪري ڏاڍو چڱو آهي (٥٩). (اي پيغمبر!) اُنهن ڏانهن نہ ڏٺو اٿيئي ڇا؟ جيڪي ڀانئيندا آهن تہ جيڪي توڏانهن لاٿو ويو ۽ جيڪي توکان اڳ لاٿو ويو تنهن کي پاڻ مڃيو اٿن. اُهي هن هوندي بہ، طاغوت (يعني غير خدا) ڏانهن (مقدمو نيئي) فيصلو ڪرائڻ گهرندا آهن حالانڪ اُن جي نہ مڃڻ جو حڪم ڪيو ويو اٿن. ۽ شيطان کين وڏي ڀل ۾ ڀلائڻ گهرندو آهي (٦٠).

وَاِذَا قِيْلَ لَهُمْ تَعَالَوْا اِلٰى مَآ اَنْزَلَ اللّٰهُ وَاِلَى الرَّسُوْلِ
رَاَيْتَ الْمُنٰفِقِيْنَ يَصُدُّوْنَ عَنْكَ صُدُوْدًا ۚ﴿٦١﴾ فَكَيْفَ اِذَآ
اَصَابَتْهُمْ مُّصِيْبَةٌ ۢ بِمَا قَدَّمَتْ اَيْدِيْهِمْ ثُمَّ جَآءُوْكَ
يَحْلِفُوْنَ ۖ بِاللّٰهِ اِنْ اَرَدْنَآ اِلَّآ اِحْسَانًا وَّتَوْفِيْقًا ﴿٦٢﴾ اُولٰٓئِكَ
الَّذِيْنَ يَعْلَمُ اللّٰهُ مَا فِيْ قُلُوْبِهِمْ ۗ فَاَعْرِضْ عَنْهُمْ وَعِظْهُمْ
وَقُلْ لَّهُمْ فِيْٓ اَنْفُسِهِمْ قَوْلًا ۢ بَلِيْغًا ﴿٦٣﴾ وَمَآ اَرْسَلْنَا مِنْ
رَّسُوْلٍ اِلَّا لِيُطَاعَ بِاِذْنِ اللّٰهِ ۭ وَلَوْ اَنَّهُمْ اِذْ ظَّلَمُوْٓا اَنْفُسَهُمْ
جَآءُوْكَ فَاسْتَغْفَرُوا اللّٰهَ وَاسْتَغْفَرَ لَهُمُ الرَّسُوْلُ
لَوَجَدُوا اللّٰهَ تَوَّابًا رَّحِيْمًا ﴿٦٤﴾ فَلَا وَرَبِّكَ لَا يُؤْمِنُوْنَ
حَتّٰى يُحَكِّمُوْكَ فِيْمَا شَجَرَ بَيْنَهُمْ ثُمَّ لَا يَجِدُوْا فِيْٓ اَنْفُسِهِمْ
حَرَجًا مِّمَّا قَضَيْتَ وَيُسَلِّمُوْا تَسْلِيْمًا ﴿٦٥﴾ وَلَوْ اَنَّا كَتَبْنَا
عَلَيْهِمْ اَنِ اقْتُلُوْٓا اَنْفُسَكُمْ اَوِ اخْرُجُوْا مِنْ دِيَارِكُمْ مَّا
فَعَلُوْهُ اِلَّا قَلِيْلٌ مِّنْهُمْ ۭ وَلَوْ اَنَّهُمْ فَعَلُوْا مَا يُوْعَظُوْنَ
بِهٖ لَكَانَ خَيْرًا لَّهُمْ وَاَشَدَّ تَثْبِيْتًا ﴿٦٦﴾ لا وَّاِذًا لَّاٰتَيْنٰهُمْ مِّنْ
لَّدُنَّآ اَجْرًا عَظِيْمًا ﴿٦٧﴾ لا وَّلَهَدَيْنٰهُمْ صِرَاطًا مُّسْتَقِيْمًا ﴿٦٨﴾

۽ جڏهن کين چئجي ته جيڪي الله لاٿو تنهن ڏانهن ۽ پيغمبر ڏانهن اچو ته منافقن کي ڏسئي ته توکان پوري طرح جهلجي ويندا آهن (٦١). پوءِ (تڏهن) ڪيئن (ڪندا) جڏهن کين ڪا تڪليف اِنهيءَ سببان پهچندي جو سندن هٿن اڳي موڪليو آهي پوءِ وري تو وٽ اچي الله جو قسم کڻندا ته اسان جو چڱائي ۽ ٺهراءُ کان سواءِ (ٻيو) ڪو ارادو نه هو (٦٢). اِهي (اُهي) آهن جن جي دلين ۾ جيڪي (ڪفر ۽ نفاق) آهي سو الله ڄاڻندو آهي (جو وقت تي سزا لوڙيندا) پوءِ کانئن منهن موڙ ۽ کين نصيحت ڪر ۽ کين سندين دلين ۾ پهچندڙ ڳالهه چؤ (٦٣). ڪوئي پيغمبر نه موڪليوسون پر هن لاءِ ته الله جي حڪم سان سندس تابعداري ڪئي وڃي. ۽ جڏهن اُنهن (ماڻهن) پاڻ تي ظلم ڪيو تڏهن جيڪڏهن تو وٽ اچن ها پوءِ الله کان بخشش گهرن ها ۽ پيغمبر اُنهن لاءِ بخشش گهري ها ته الله کي ٻاجهه سان موٽندڙ مهربان لهن ها (٦۴). پوءِ تنهنجي پالڻهار جو قسم آهي ته (اِهي ماڻهو ايستائين) مسلمان نه آهن جيستائين اُنهيءَ معاملي ۾ جو سندن وچ ۾ پيو آهي توکان فيصلو ڪرائن پوءِ (تون) جيڪو نبيرو ڪرين تنهن کان پنهنجين دلين ۾ ڪا اَڙ ڪُڙ نه ڏسن ۽ (پوري) مڃڻ طرح مڃين (٦٥). ۽ جيڪڏهن اسين مٿن لازم ڪريون ها ته اوهين پاڻ کي ڪهو يا پنهنجن ديسن مان نڪرو ته منجهانئن ٿورڙن کان سواءِ (ٻيا) اُهو نه ڪن ها. ۽ جيڪا نصيحت ڪئي وين تنهن موجب جيڪڏهن اُهي ڪم ڪن ها ته اُنهن لاءِ ضرور ڀلو ۽ (ايمان کي) زياده پڪي ڪرڻ وارو هجي ها (٦٦). ۽ اُنهيءَ وقت پاڻ وٽان کين وڏو اجر ضرور ڏيون ها (٦٧). ۽ ضرور کين سڌي واٽ ونايون ها (٦٨).

وَمَنْ يُّطِعِ اللّٰهَ وَالرَّسُوْلَ فَاُولٰٓئِكَ مَعَ الَّذِيْنَ اَنْعَمَ
اللّٰهُ عَلَيْهِمْ مِّنَ النَّبِيّٖنَ وَالصِّدِّيْقِيْنَ وَالشُّهَدَآءِ وَالصّٰلِحِيْنَ ۚ
وَحَسُنَ اُولٰٓئِكَ رَفِيْقًا ﴿٦٩﴾ ذٰلِكَ الْفَضْلُ مِنَ اللّٰهِ ۭ وَكَفٰى
بِاللّٰهِ عَلِيْمًا ﴿٧٠﴾ يٰٓاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا خُذُوْا حِذْرَكُمْ فَانْفِرُوْا
ثُبَاتٍ اَوِ انْفِرُوْا جَمِيْعًا ﴿٧١﴾ وَاِنَّ مِنْكُمْ لَمَنْ لَّيُبَطِّئَنَّ ۚ فَاِنْ
اَصَابَتْكُمْ مُّصِيْبَةٌ قَالَ قَدْ اَنْعَمَ اللّٰهُ عَلَيَّ اِذْ لَمْ اَكُنْ مَّعَهُمْ
شَهِيْدًا ﴿٧٢﴾ وَلَئِنْ اَصَابَكُمْ فَضْلٌ مِّنَ اللّٰهِ لَيَقُوْلَنَّ كَاَنْ لَّمْ
تَكُنْ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَهٗ مَوَدَّةٌ يّٰلَيْتَنِيْ كُنْتُ مَعَهُمْ فَاَفُوْزَ
فَوْزًا عَظِيْمًا ﴿٧٣﴾ فَلْيُقَاتِلْ فِيْ سَبِيْلِ اللّٰهِ الَّذِيْنَ يَشْرُوْنَ
الْحَيٰوةَ الدُّنْيَا بِالْاٰخِرَةِ ۭ وَمَنْ يُّقَاتِلْ فِيْ سَبِيْلِ اللّٰهِ
فَيُقْتَلْ اَوْ يَغْلِبْ فَسَوْفَ نُؤْتِيْهِ اَجْرًا عَظِيْمًا ﴿٧٤﴾ وَمَا لَكُمْ
لَا تُقَاتِلُوْنَ فِيْ سَبِيْلِ اللّٰهِ وَالْمُسْتَضْعَفِيْنَ مِنَ الرِّجَالِ
وَالنِّسَآءِ وَالْوِلْدَانِ الَّذِيْنَ يَقُوْلُوْنَ رَبَّنَآ اَخْرِجْنَا
مِنْ هٰذِهِ الْقَرْيَةِ الظَّالِمِ اَهْلُهَا ۚ وَاجْعَلْ لَّنَا مِنْ
لَّدُنْكَ وَلِيًّا ۚۙ وَّاجْعَلْ لَّنَا مِنْ لَّدُنْكَ نَصِيْرًا ﴿٧٥﴾ ۭ

۽ جيڪي الله ۽ پيغمبر جي تابعداري ڪندا سي اُنهن سان گڏ رهندڙ آهن جن تي الله فضل ڪيو آهي (يعني) پيغمبر ۽ صديق ۽ شهيد ۽ صالح ۽ اهي چڱا سنگتي آهن (٦٩) . اهو فضل الله جي طرفان آهي- ۽ الله ڄاڻندڙ بس آهي (٧٠) . اي ايمان وارؤ! پنهنجي بچاءَ جو سامان وٺو پوءِ (جهاد لاءِ) ٽولا ٽولا ٿي نڪرو يا گڏجي نڪرو (٧١) . ۽ بيشڪ اوهان مان ڪو (اهڙو) آهي جو (جاڻي واڻي) دير ڪندو آهي، پوءِ جيڪڏهن اوهان کي ڪا تڪليف پهچندي آهي ته چوندو آهي ته بيشڪ الله مون تي احسان ڪيو جو (آءٌ) ساڻن حاضر نه هيس (٧٢) . ۽ جيڪڏهن الله (جي پار) کان ڪو فضل اوهان کي پهچي ته (اُنهيءَ وانگر جو) ڄڻ ته اوهان جي ۽ سندس وچ ۾ دوستي نه هئي ضرور چوندو آهي ته مون کي اَرمان آهي جيڪر ساڻن هجان ها ته وڏي مراد ماڻيان ها (٧٣) . پوءِ اُنهن (مؤمنن) کي جڳائي ته الله جي واٽ ۾ وڙهن جيڪي دنيا جي حياتيءَ کي آخرت سان وڪڻندا آهن- ۽ جيڪو الله جي واٽ ۾ وڙهندو پوءِ ماريو ويو يا غالب ٿيو تنهن کي سگهو ئي وڏو اجر ڏينداسون (٧۴) . ۽ (اي مسلمانؤ!) اوهان کي ڇا (ٿيو) آهي؟ جو الله جي واٽ ۾ نه ٿا وڙهو حالانڪ هيڻن مردن ۽ عورتن ۽ ٻارن مان اهي آهن جي چون ٿا ته اي اسان جا پالڻهار! هن شهر مان جنهن جا رهاڪو ظالم آهن اسان کي (ٻاهر) ڪڍ، ۽ پاڻ وٽان اسان جو (ڪو) سنڀاليندڙ ڪر ۽ پاڻ وٽان اسان جو ڪو مددگار ڪر! (٧٥) .

الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا يُقَاتِلُوْنَ فِيْ سَبِيْلِ اللّٰهِ ۚ وَالَّذِيْنَ كَفَرُوْا
يُقَاتِلُوْنَ فِيْ سَبِيْلِ الطَّاغُوْتِ فَقَاتِلُوْٓا اَوْلِيَآءَ الشَّيْطٰنِ ۚ
اِنَّ كَيْدَ الشَّيْطٰنِ كَانَ ضَعِيْفًا ﴿٧٦﴾ اَلَمْ تَرَ اِلَى الَّذِيْنَ قِيْلَ
لَهُمْ كُفُّوْٓا اَيْدِيَكُمْ وَاَقِيْمُوا الصَّلٰوةَ وَاٰتُوا الزَّكٰوةَ ۚ فَلَمَّا كُتِبَ
عَلَيْهِمُ الْقِتَالُ اِذَا فَرِيْقٌ مِّنْهُمْ يَخْشَوْنَ النَّاسَ كَخَشْيَةِ
اللّٰهِ اَوْ اَشَدَّ خَشْيَةً ۚ وَقَالُوْا رَبَّنَا لِمَ كَتَبْتَ عَلَيْنَا الْقِتَالَ ۚ لَوْ
لَآ اَخَّرْتَنَآ اِلٰٓى اَجَلٍ قَرِيْبٍ ؕ قُلْ مَتَاعُ الدُّنْيَا قَلِيْلٌ ۚ وَالْاٰخِرَةُ
خَيْرٌ لِّمَنِ اتَّقٰى ۫ وَلَا تُظْلَمُوْنَ فَتِيْلًا ﴿٧٧﴾ اَيْنَ مَا تَكُوْنُوْا
يُدْرِكْكُّمُ الْمَوْتُ وَلَوْ كُنْتُمْ فِيْ بُرُوْجٍ مُّشَيَّدَةٍ ؕ وَاِنْ تُصِبْهُمْ
حَسَنَةٌ يَّقُوْلُوْا هٰذِهٖ مِنْ عِنْدِ اللّٰهِ ۚ وَاِنْ تُصِبْهُمْ سَيِّئَةٌ
يَّقُوْلُوْا هٰذِهٖ مِنْ عِنْدِكَ ؕ قُلْ كُلٌّ مِّنْ عِنْدِ اللّٰهِ ؕ فَمَالِ
هٰٓؤُلَآءِ الْقَوْمِ لَا يَكَادُوْنَ يَفْقَهُوْنَ حَدِيْثًا ﴿٧٨﴾ مَآ اَصَابَكَ مِنْ
حَسَنَةٍ فَمِنَ اللّٰهِ ۫ وَمَآ اَصَابَكَ مِنْ سَيِّئَةٍ فَمِنْ نَّفْسِكَ ؕ وَاَرْسَلْنٰكَ
لِلنَّاسِ رَسُوْلًا ؕ وَكَفٰى بِاللّٰهِ شَهِيْدًا ﴿٧٩﴾ مَنْ يُّطِعِ الرَّسُوْلَ
فَقَدْ اَطَاعَ اللّٰهَ ۚ وَمَنْ تَوَلّٰى فَمَآ اَرْسَلْنٰكَ عَلَيْهِمْ حَفِيْظًا ﴿٨٠﴾ ؕ

جيڪي مؤمن آهن سي الله جي واٽ ۾ وڙهندا آهن، ۽ جيڪي ڪافر آهن سي طاغوت جي واٽ ۾ وڙهندا آهن تنهن ڪري شيطان جي ساٿين کي ماريو، بيشڪ شيطان جي ٺَڳي ڪمزور آهي (٧٦). (اي پيغمبر!) اُنهن ڏانهن نہ ڏٺو اٿيئي ڇا؟ جن کي چيو ويو تہ پنهنجن هٿن کي (ويڙهہ کان) جهليو ۽ نماز پڙهو ۽ زڪواة ڏيو، پوءِ جنهن مهل مٿن ويڙهہ لازم ڪئي ويئي تنهن مهل منجهانئن اوچتو هڪ ٽولي الله جي خوف وانگر يا ان کان بہ وڌ خوف ڪرڻ ۾، ماڻهن کان ڊڄي ٿي ۽ چيائون تہ اي اسان جا پالڻهار! ڇا لاءِ اسان تي ويڙهہ لازم ڪئي اٿيئي؟ ويجهي وقت تائين تو اسان کي ڇو نہ دير ڏني؟ (اي پيغمبر!) چؤ تہ دنيا جو سامان ٿورڙو آهي، آخرت اُنهي لاءِ ڀلي آهي جيڪو پرهيزگاري ڪندو ۽ توهان تي تند جيترو بہ ظلم نہ ڪيو ويندو (٧٧). جتي هوندؤ اُتي اوهان کي موت پهچندو جيتوڻيڪ مضبوط قلعن ۾ (ڇونہ) هوندؤ. ۽ جيڪڏهن کين ڪا چڱائي پهچندي آهي تہ چوندا آهن تہ هيءَ الله وٽان (پهتي) آهي، ۽ جيڪڏهن کين ڪا تڪليف پهچندي آهي تہ چوندا آهن تہ هيءَ تو وٽان پهتي آهي- (کين) چؤ تہ (ڏک سک) سڀ الله وٽان آهي- پوءِ هن قوم کي ڇا (ٿيو) آهي جو ڳالهہ جي سمجهڻ کي ويجهو ئي نہ آهن (٧٨). توکي جيڪا بہ چڱائي پهچي ٿي سا الله وٽان (پاڻ) ۽ توکي جيڪا بہ تڪليف پهچي ٿي سا پنهنجي نفس (جي ڪمن جي شامت) کان (پاڻ) ۽ توکي ماڻهن لاءِ پيغمبر ڪري موڪليوسون ۽ الله شاهد بس آهي (٧٩). جيڪو پيغمبر جي فرمانبرداري ڪندو تنهن بيشڪ الله جي فرمانبرداري ڪئي ۽ جيڪو ڦرندو تن تي توکي نگهبان ڪري نہ موڪليو اٿئون (٨٠).

وَيَقُوْلُوْنَ طَاعَةٌ ۡ فَاِذَا بَرَزُوْا مِنْ عِنْدِكَ بَيَّتَ طَآئِفَةٌ
مِّنْهُمْ غَيْرَ الَّذِيْ تَقُوْلُ ۭ وَاللّٰهُ يَكْتُبُ مَا يُبَيِّتُوْنَ ۚ فَاَعْرِضْ
عَنْهُمْ وَتَوَكَّلْ عَلَى اللّٰهِ ۭ وَكَفٰى بِاللّٰهِ وَكِيْلًا ﴿٨١﴾ اَفَلَا يَتَدَبَّرُوْنَ
الْقُرْاٰنَ ۭ وَلَوْ كَانَ مِنْ عِنْدِ غَيْرِ اللّٰهِ لَوَجَدُوْا فِيْهِ اخْتِلَافًا
كَثِيْرًا ﴿٨٢﴾ وَاِذَا جَآءَهُمْ اَمْرٌ مِّنَ الْاَمْنِ اَوِ الْخَوْفِ اَذَاعُوْا بِهٖ ۭ
وَلَوْ رَدُّوْهُ اِلَى الرَّسُوْلِ وَاِلٰٓى اُولِي الْاَمْرِ مِنْهُمْ لَعَلِمَهُ الَّذِيْنَ
يَسْتَنْۢبِطُوْنَهٗ مِنْهُمْ ۭ وَلَوْلَا فَضْلُ اللّٰهِ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَتُهٗ لَاتَّبَعْتُمُ
الشَّيْطٰنَ اِلَّا قَلِيْلًا ﴿٨٣﴾ فَقَاتِلْ فِيْ سَبِيْلِ اللّٰهِ ۚ لَا تُكَلَّفُ اِلَّا
نَفْسَكَ وَحَرِّضِ الْمُؤْمِنِيْنَ ۚ عَسَى اللّٰهُ اَنْ يَّكُفَّ بَاْسَ الَّذِيْنَ
كَفَرُوْا ۭ وَاللّٰهُ اَشَدُّ بَاْسًا وَّاَشَدُّ تَنْكِيْلًا ﴿٨٤﴾ مَنْ يَّشْفَعْ شَفَاعَةً
حَسَنَةً يَّكُنْ لَّهٗ نَصِيْبٌ مِّنْهَا ۚ وَمَنْ يَّشْفَعْ شَفَاعَةً سَيِّئَةً يَّكُنْ
لَّهٗ كِفْلٌ مِّنْهَا ۭ وَكَانَ اللّٰهُ عَلٰي كُلِّ شَيْءٍ مُّقِيْتًا ﴿٨٥﴾ وَاِذَا حُيِّيْتُمْ
بِتَحِيَّةٍ فَحَيُّوْا بِاَحْسَنَ مِنْهَآ اَوْ رُدُّوْهَا ۭ اِنَّ اللّٰهَ كَانَ عَلٰي
كُلِّ شَيْءٍ حَسِيْبًا ﴿٨٦﴾ اَللّٰهُ لَآ اِلٰهَ اِلَّا هُوَ ۭ لَيَجْمَعَنَّكُمْ اِلٰى يَوْمِ
الْقِيٰمَةِ لَا رَيْبَ فِيْهِ ۭ وَمَنْ اَصْدَقُ مِنَ اللّٰهِ حَدِيْثًا ﴿٨٧﴾ ع

۽ (منافق تو وٽ) چوندا آهن ته فرمانبرداري (ڪنداسون) پوءِ جڏهن تو وٽان هليا ويندا آهن تڏهن منجهانئن هڪ ٽولي تنهنجي ڳالهين جي ابتڙ رات جو صلاحون ڪندي آهي ۽ جيڪي رات جو صلاحون ڪندا آهن سي الله لکندو آهي، تنهنڪري کانئن منهن موڙ ۽ الله تي ڀروسو ڪر ۽ الله وڪيل بس آهي (٨١). قرآن ۾ ڇو نه سوچ ڪندا آهن؟ ۽ جيڪڏهن الله کان سواءِ ٻئي (ڪنهن) وٽان هجي ها ته منجهس گهڻو اختلاف لهن ها (٨٢). ۽ جڏهن وٽن امن جي يا خطري جي ڪا خبر ايندي آهي (تڏهن) اُن کي مشهور ڪندا آهن ۽ جيڪڏهن اُن کي پيغمبر ڏانهن ۽ پنهنجن (مسلمانن) مان اميرن (حڪمرانن) ڏانهن پهچائين ها ته منجهانئن جيڪي اُن کي جاچيندا آهن سي ضرور اُن کي (چڱيءَ طرح) ڄاڻن ها ۽ جيڪڏهن الله جو فضل ۽ سندس ٻاجه اوهان تي نه هجي ها ته ٿورڙن کان سواءِ ضرور شيطان جي پٺيان لڳو ها (٨٣). پوءِ (اي پيغمبر!) الله جي واٽ ۾ جنگ ڪر، تنهنجي سِر کان سواءِ توتي بار نه رکيو ويو آهي ۽ مؤمنن کي همٿاءِ، ويجهو ئي الله ڪافرن جي ويڙهه کي روڪڻ تي آهي ۽ الله ويڙهه جي ڪري ڏاڍو زور وارو ۽ سزا ڏيڻ ۾ (به) ڏاڍو زور وارو آهي (٨۴). جيڪو چڱيءَ ڳالهه جي سفارش ڪندو تنهن لاءِ منجهانئس حصو آهي، ۽ جيڪو بڇڙيءَ ڳالهه جي سفارش ڪندو تنهن لاءِ منجهانئس حصو آهي ۽ الله سڀ شيءِ تي نگهبان آهي (٨۵). ۽ جڏهن اوهان کي سلام ڪرڻ سان تعظيم ڏني وڃي تڏهن اُن کان بهتر تعظيم سان (سلام) ورايو يا اوترو ورايو. بيشڪ الله سڀ ڪنهن شيءِ جو حساب ڪندڙ آهي (٨٦). الله (اُهو آهي جو) اُن کان سواءِ ڪو عبادت جو لائق نه آهي. قيامت جي ڏينهن جنهن ۾ (ڪو) شڪ نه آهي اوهان کي ضرور گڏ ڪندو ۽ الله کان ڪير (پنهنجي) ڳالهه ۾ وڌيڪ سچو آهي؟ (٨٧).

فَمَا لَكُمْ فِي الْمُنٰفِقِيْنَ فِئَتَيْنِ وَاللّٰهُ اَرْكَسَهُمْ بِمَا كَسَبُوْا ؕ
اَتُرِيْدُوْنَ اَنْ تَهْدُوْا مَنْ اَضَلَّ اللّٰهُ ؕ وَمَنْ يُّضْلِلِ اللّٰهُ
فَلَنْ تَجِدَ لَهٗ سَبِيْلًا ﴿٨٨﴾ وَدُّوْا لَوْ تَكْفُرُوْنَ كَمَا كَفَرُوْا
فَتَكُوْنُوْنَ سَوَآءً فَلَا تَتَّخِذُوْا مِنْهُمْ اَوْلِيَآءَ حَتّٰى يُهَاجِرُوْا
فِيْ سَبِيْلِ اللّٰهِ ؕ فَاِنْ تَوَلَّوْا فَخُذُوْهُمْ وَاقْتُلُوْهُمْ حَيْثُ
وَجَدْتُّمُوْهُمْ ۪ وَلَا تَتَّخِذُوْا مِنْهُمْ وَلِيًّا وَّلَا نَصِيْرًا ﴿٨٩﴾ اِلَّا
الَّذِيْنَ يَصِلُوْنَ اِلٰى قَوْمٍۭ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَهُمْ مِّيْثَاقٌ اَوْ
جَآءُوْكُمْ حَصِرَتْ صُدُوْرُهُمْ اَنْ يُّقَاتِلُوْكُمْ اَوْ يُقَاتِلُوْا
قَوْمَهُمْ ؕ وَلَوْ شَآءَ اللّٰهُ لَسَلَّطَهُمْ عَلَيْكُمْ فَلَقٰتَلُوْكُمْ ۚ فَاِنِ
اعْتَزَلُوْكُمْ فَلَمْ يُقَاتِلُوْكُمْ وَاَلْقَوْا اِلَيْكُمُ السَّلَمَ ۙ فَمَا
جَعَلَ اللّٰهُ لَكُمْ عَلَيْهِمْ سَبِيْلًا ﴿٩٠﴾ سَتَجِدُوْنَ اٰخَرِيْنَ
يُرِيْدُوْنَ اَنْ يَّاْمَنُوْكُمْ وَيَاْمَنُوْا قَوْمَهُمْ ؕ كُلَّمَا رُدُّوْۤا اِلَى
الْفِتْنَةِ اُرْكِسُوْا فِيْهَا ۚ فَاِنْ لَّمْ يَعْتَزِلُوْكُمْ وَيُلْقُوْۤا اِلَيْكُمُ
السَّلَمَ وَيَكُفُّوْۤا اَيْدِيَهُمْ فَخُذُوْهُمْ وَاقْتُلُوْهُمْ حَيْثُ
ثَقِفْتُمُوْهُمْ ؕ وَاُولٰٓئِكُمْ جَعَلْنَا لَكُمْ عَلَيْهِمْ سُلْطٰنًا مُّبِيْنًا ﴿٩١﴾ ع

اوهان کي ڇا (ٿيو) آهي جو منافقن جي بابت ٻه ٽوليون (ٿي پيا) آهيو ۽ الله سندن ڪرتوتن سببان کين اونڌو ڪيو آهي. جنهن کي الله ڀُلايو تنهن کي اوهين هدايت ڪرڻ گهرندا آهيو ڇا؟ جنهن کي الله ڀلائيندو آهي تنهن لاءِ ڪا واٽ ڪڏهن نه لهندين (۸۸). (اهي) گهرندا آهن ته جيڪر اوهين ڪافر ٿيو جهڙا پاڻ ڪافر آهن ته (سڀ) هڪجهڙا ٿيو پوءِ منجهانئن ڪنهن کي ايستائين دوست ڪري نه وٺو جيستائين الله جي واٽ ۾ وطن ڇڏين. پوءِ جيڪڏهن ڦري وڃن ته پڪڙيونِ ۽ جتي لهونِ تتي قتل ڪريونِ ۽ منجهانئن ڪنهن کي نڪي دوست ۽ نڪي مددگار ڪري وٺو (۸۹). پر (اُنهن سان نه وڙهو) جيڪي اهڙيءَ قوم سان ڳنڍيل هجن جو اوهان جي ۽ اُنهن جي وچ ۾ معاهدو ٿيل هجي يا اوهان وٽ هن حال ۾ اچن جو اوهان سان وڙهڻ يا پنهنجي قوم سان وڙهڻ کان سندن سينا گهٽيل هُجن ۽ جيڪڏهن الله گهري ها ته کين اوهان تي غالب ڪري ها ۽ اوهان کي ضرور مارين ها پوءِ جيڪڏهن اوهان کان پاسو ڪن ۽ اوهان سان نه وڙهن ۽ اوهان ڏانهن صلح (جو پيغام) موڪلين ته پوءِ الله اوهان لاءِ مٿن ڪا (ويڙهه جي)واٽ نه ڪئي آهي (۹۰). ٻي ٽوليءَ کي (اوهين) سگهوئي لهندؤ جو اوهان کان امن ۾ هجڻ گهرندا ۽ پنهنجي قوم کان (بہ) امن ۾ هجڻ گهرندا۔ جڏهن به ڪنهن فتني ڏانهن سڏيا ويندا تڏهن منجهس جهٽ پٽ اونڌي منهن ڪري پوندا، پوءِ جيڪڏهن اوهان کان پاسو نه ڪن ۽ نڪي اوهان ڏانهن صلح (جو پيغام) موڪلين ۽ نڪي پنهنجن هٿن کي (ويڙهه کان) جهلين ته اُنهن کي پڪڙيو ۽ جتي اُنهن کي لهو تتي انهن کي ڪُهو ۽ اُنهن تي اسان اوهان کي پڌرو غلبو ڏنو آهي (۹۱).

وَمَا كَانَ لِمُؤْمِنٍ اَنْ يَّقْتُلَ مُؤْمِنًا اِلَّا خَطَـًٔا ۚ وَمَنْ قَتَلَ مُؤْمِنًا خَطَـًٔا
فَتَحْرِيْرُ رَقَبَةٍ مُّؤْمِنَةٍ وَّدِيَةٌ مُّسَلَّمَةٌ اِلٰۤى اَهْلِهٖۤ اِلَّاۤ اَنْ يَّصَّدَّقُوْا ؕ فَاِنْ
كَانَ مِنْ قَوْمٍ عَدُوٍّ لَّكُمْ وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَتَحْرِيْرُ رَقَبَةٍ مُّؤْمِنَةٍ ؕ وَاِنْ
كَانَ مِنْ قَوْمٍۭ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَهُمْ مِّيْثَاقٌ فَدِيَةٌ مُّسَلَّمَةٌ اِلٰۤى اَهْلِهٖ وَ
تَحْرِيْرُ رَقَبَةٍ مُّؤْمِنَةٍ ۚ فَمَنْ لَّمْ يَجِدْ فَصِيَامُ شَهْرَيْنِ مُتَتَابِعَيْنِ ۫
تَوْبَةً مِّنَ اللّٰهِ ؕ وَكَانَ اللّٰهُ عَلِيْمًا حَكِيْمًا ﴿۹۲﴾ وَمَنْ يَّقْتُلْ مُؤْمِنًا مُّتَعَمِّدًا
فَجَزَآؤُهٗ جَهَنَّمُ خٰلِدًا فِيْهَا وَغَضِبَ اللّٰهُ عَلَيْهِ وَلَعَنَهٗ وَاَعَدَّ لَهٗ
عَذَابًا عَظِيْمًا ﴿۹۳﴾ يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْۤا اِذَا ضَرَبْتُمْ فِىْ سَبِيْلِ اللّٰهِ
فَتَبَيَّنُوْا وَلَا تَقُوْلُوْا لِمَنْ اَلْقٰۤى اِلَيْكُمُ السَّلٰمَ لَسْتَ مُؤْمِنًا ۚ تَبْتَغُوْنَ
عَرَضَ الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا ۫ فَعِنْدَ اللّٰهِ مَغَانِمُ كَثِيْرَةٌ ؕ كَذٰلِكَ كُنْتُمْ مِّنْ
قَبْلُ فَمَنَّ اللّٰهُ عَلَيْكُمْ فَتَبَيَّنُوْا ؕ اِنَّ اللّٰهَ كَانَ بِمَا تَعْمَلُوْنَ خَبِيْرًا ﴿۹۴﴾
لَا يَسْتَوِى الْقٰعِدُوْنَ مِنَ الْمُؤْمِنِيْنَ غَيْرُ اُولِى الضَّرَرِ وَالْمُجٰهِدُوْنَ
فِىْ سَبِيْلِ اللّٰهِ بِاَمْوَالِهِمْ وَاَنْفُسِهِمْ ؕ فَضَّلَ اللّٰهُ الْمُجٰهِدِيْنَ
بِاَمْوَالِهِمْ وَاَنْفُسِهِمْ عَلَى الْقٰعِدِيْنَ دَرَجَةً ؕ وَكُلًّا وَّعَدَ اللّٰهُ
الْحُسْنٰى ؕ وَفَضَّلَ اللّٰهُ الْمُجٰهِدِيْنَ عَلَى الْقٰعِدِيْنَ اَجْرًا عَظِيْمًا ﴿۹۵﴾ ۙ

۽ مؤمن جو ڪنهن مؤمن کي مارڻ ڀُل چُڪ کان سواءِ (ڪنهن حال ۾) نه جڳائي ۽ جيڪو مؤمن کي ڀل چڪ سان ماري ته (هڪ ته) مؤمن ٻانهي کي آزاد ڪري ۽ (ٻيو ته) چَٽي سندس وارثن کي پهچائي پر جي بخشين (ته اُنهن کي اختيار آهي)- پوءِ جيڪڏهن اوهان جي دشمن جي قوم مان آهي ۽ اُهو مؤمن هجي ته (رڳو) مؤمن ٻانهي کي آزاد ڪرڻ لازم آهي (۽ چٽي معاف آهي) ۽ جيڪڏهن اُنهيءَ قوم مان آهي جو اوهان جي ۽ اُنهن جي وچ ۾ پڪو معاهدو ٿيل آهي ته چَٽي سندس وارثن کي پهچائجي ۽ مؤمن ٻانهي کي آزاد ڪرڻ لازم آهي ۽ جيڪو(ٻانهو) نه لهي ته ٻه مهينا لڳولڳ روزا رکي (اهو ڪفارو) الله (جي پار) کان توبه جي (قبول ٿيڻ) لاءِ آهي ۽ الله ڄاڻندڙ حڪمت وارو آهي (٩٢). ۽ جيڪو مؤمن کي ڄاڻي واڻي ماريندو تنهن جي سزا دوزخ آهي منجهس سدائين رهڻ وارو آهي ۽ الله مٿس ڏمريو ۽ مٿس لعنت ڪندو ۽ اُن لاءِ وڏو عذاب تيار ڪيو اٿس (٩٣). اي ايمان وارؤ! جڏهن اوهين الله جي واٽ ۾ (جهاد لاءِ) مسافري ڪريو تڏهن (پوريءَ طرح) جاچيو ۽ جيڪو اوهان کي سلام ڪري تنهن کي اوهين دنيا جي حياتيءَ جو سامان طلبيندڙ ٿي، نه چئو ته تون مؤمن نه آهين، چو ته الله وٽ (ڏيڻ لاءِ) خزانا گهڻا آهن- اڳ اوهين ٻه اُهڙا هيؤ پوءِ الله اوهان تي احسان ڪيو پوءِ اوهين (پوريءَ طرح) جاچيو- ڇو ته جيڪي ڪندا آهيو تنهن جي الله خبر رکندڙ آهي (٩۴). مؤمنن مان ڪنهن عذر ڌاران (جهاد کان گهر ۾) ويهي رهندڙ ۽ الله جي واٽ ۾ پنهنجن مالن ۽ پنهنجن سِرن سان جهاد ڪندڙ (اِهي ٻئي) برابر نه آهن پنهنجن مالن ۽ پنهنجن سِرن سان جهاد ڪندڙن کي الله (گهر ۾) ويهي رهندڙن کان مرتبي ۾ ڀلو ڪيو آهي ۽ الله هر هڪ کي چڱائي جو وعدو ڏنو آهي ۽ الله جهاد ڪندڙن کي ويهي رهندڙن کان وڏي اَجر جي ڪري ڀلو ڪيو آهي (٩٥).

دَرَجٰتٍ مِّنْهُ وَمَغْفِرَةً وَّرَحْمَةً ؕ وَكَانَ اللّٰهُ غَفُوْرًا
رَّحِيْمًا ﴿٩٦﴾ اِنَّ الَّذِيْنَ تَوَفّٰىهُمُ الْمَلٰٓئِكَةُ ظَالِمِيْٓ
اَنْفُسِهِمْ قَالُوْا فِيْمَ كُنْتُمْ ؕ قَالُوْا كُنَّا مُسْتَضْعَفِيْنَ
فِى الْاَرْضِ ؕ قَالُوْٓا اَلَمْ تَكُنْ اَرْضُ اللّٰهِ وَاسِعَةً فَتُهَاجِرُوْا
فِيْهَا ؕ فَاُولٰٓئِكَ مَاْوٰىهُمْ جَهَنَّمُ ؕ وَسَآءَتْ مَصِيْرًا ﴿٩٧﴾
اِلَّا الْمُسْتَضْعَفِيْنَ مِنَ الرِّجَالِ وَالنِّسَآءِ وَالْوِلْدَانِ
لَا يَسْتَطِيْعُوْنَ حِيْلَةً وَّلَا يَهْتَدُوْنَ سَبِيْلًا ﴿٩٨﴾
فَاُولٰٓئِكَ عَسَى اللّٰهُ اَنْ يَّعْفُوَ عَنْهُمْ ؕ وَكَانَ اللّٰهُ
عَفُوًّا غَفُوْرًا ﴿٩٩﴾ وَمَنْ يُّهَاجِرْ فِىْ سَبِيْلِ اللّٰهِ يَجِدْ
فِى الْاَرْضِ مُرٰغَمًا كَثِيْرًا وَّسَعَةً ؕ وَمَنْ يَّخْرُجْ
مِنْۢ بَيْتِهٖ مُهَاجِرًا اِلَى اللّٰهِ وَرَسُوْلِهٖ ثُمَّ يُدْرِكْهُ
الْمَوْتُ فَقَدْ وَقَعَ اَجْرُهٗ عَلَى اللّٰهِ ؕ وَكَانَ اللّٰهُ غَفُوْرًا
رَّحِيْمًا ﴿١٠٠﴾ وَاِذَا ضَرَبْتُمْ فِى الْاَرْضِ فَلَيْسَ عَلَيْكُمْ
جُنَاحٌ اَنْ تَقْصُرُوْا مِنَ الصَّلٰوةِ ۖ اِنْ خِفْتُمْ اَنْ يَّفْتِنَكُمُ
الَّذِيْنَ كَفَرُوْا ؕ اِنَّ الْكٰفِرِيْنَ كَانُوْا لَكُمْ عَدُوًّا مُّبِيْنًا ﴿١٠١﴾

پاڻ وٽان درجا ۽ بخشش ۽ ٻاجھ ڪئي اٿس ۽ الله بخشڻهار مهربان آهي (٩٦). بيشڪ جن پاڻ تي ظلم ڪيو آهي تن کي ملائڪ مارڻ مهل چوندا آهن ته اوهين ڪهڙي (حال) ۾ هيؤ؟ آهي چوندا ته اسين ملڪ ۾ ٻيوس هئاسون۔ (ملائڪ ڪين) چوندا ته الله جو ملڪ ويڪرو نه هو ڇا؟ جو اُن ۾ لڏي وڃو ها۔ پوءِ اُنهن جي جاءِ دوزخ آهي ۽ اهو هنڌ بڇڙو آهي. (٩٧). پر مردن ۽ عورتن ۽ ٻارن مان هيڻان جو، ڪا واهه لهي نه سگهندا آهن ۽ نه نڪرڻ جي ڪا واٽ وٺي سگهندا آهن (٩٨) . ته سگهو اُنهن کي الله معاف ڪرڻ تي آهي ۽ الله معافي ڏيندڙ بخشڻهار آهي (٩٩). جيڪو الله جي واٽ ۾ وطن ڇڏيندو سو زمين ۾ گهڻيون رهڻ جون جايون ۽ (روزيءَ جي) ڪشادگي لهندو ۽ جيڪو الله (جي واٽ ۾) ۽ سندس پيغمبر ڏانهن هجرت ڪندڙ ٿي پنهنجي گهر کان نڪرندو پوءِ کيس موت پهچندو تنهن جو اجر بيشڪ الله تي (لازم) آهي ۽ الله بخشڻهار مهربان آهي (١٠٠). ۽ جڏهن اوهين ملڪ ۾ مسافري ڪريو تڏهن جيڪڏهن ڊجو ٿا ته ڪافر اوهان کي پريشان ڪندا ته نماز مان ڪجھ گهٽائڻ ۾ اوهان تي گناه ڪونهي۔ ڇو ته ڪافر اوهان جا پڌرا ويري آهن (١٠١).

وَاِذَا كُنْتَ فِيْهِمْ فَاَقَمْتَ لَهُمُ الصَّلٰوةَ فَلْتَقُمْ طَآئِفَةٌ
مِّنْهُمْ مَّعَكَ وَلْيَاْخُذُوْٓا اَسْلِحَتَهُمْ فَاِذَا سَجَدُوْا فَلْيَكُوْنُوْا
مِنْ وَّرَآئِكُمْ وَلْتَاْتِ طَآئِفَةٌ اُخْرٰى لَمْ يُصَلُّوْا فَلْيُصَلُّوْا
مَعَكَ وَلْيَاْخُذُوْا حِذْرَهُمْ وَاَسْلِحَتَهُمْ ۚ وَدَّ الَّذِيْنَ
كَفَرُوْا لَوْ تَغْفُلُوْنَ عَنْ اَسْلِحَتِكُمْ وَاَمْتِعَتِكُمْ فَيَمِيْلُوْنَ
عَلَيْكُمْ مَّيْلَةً وَّاحِدَةً ؕ وَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ اِنْ كَانَ بِكُمْ
اَذًى مِّنْ مَّطَرٍ اَوْ كُنْتُمْ مَّرْضٰٓى اَنْ تَضَعُوْٓا اَسْلِحَتَكُمْ ۚ وَ
خُذُوْا حِذْرَكُمْ ؕ اِنَّ اللّٰهَ اَعَدَّ لِلْكٰفِرِيْنَ عَذَابًا مُّهِيْنًا ﴿١٠٢﴾
فَاِذَا قَضَيْتُمُ الصَّلٰوةَ فَاذْكُرُوا اللّٰهَ قِيٰمًا وَّقُعُوْدًا
وَّعَلٰى جُنُوْبِكُمْ ۚ فَاِذَا اطْمَاْنَنْتُمْ فَاَقِيْمُوا الصَّلٰوةَ ۚ اِنَّ
الصَّلٰوةَ كَانَتْ عَلَى الْمُؤْمِنِيْنَ كِتٰبًا مَّوْقُوْتًا ﴿١٠٣﴾ وَلَا
تَهِنُوْا فِى ابْتِغَآءِ الْقَوْمِ ؕ اِنْ تَكُوْنُوْا تَاْلَمُوْنَ فَاِنَّهُمْ
يَاْلَمُوْنَ كَمَا تَاْلَمُوْنَ ۚ وَتَرْجُوْنَ مِنَ اللّٰهِ مَا لَا يَرْجُوْنَ ؕ وَ
كَانَ اللّٰهُ عَلِيْمًا حَكِيْمًا ﴿١٠٤﴾ اِنَّآ اَنْزَلْنَآ اِلَيْكَ الْكِتٰبَ بِالْحَقِّ لِتَحْكُمَ
بَيْنَ النَّاسِ بِمَآ اَرٰىكَ اللّٰهُ ؕ وَلَا تَكُنْ لِّلْخَآئِنِيْنَ خَصِيْمًا ﴿١٠٥﴾

۽ (اي پيغمبر! ويڙهه مهل) جڏهن منجهن هجين پوءِ کين نماز پڙهائين ته منجهانئن هڪ ٽوليءَ کي توسان (نماز ۾) بيهڻ گهرجي ۽ پنهنجن هٿيارن کي (ساڻ) وٺڻ گهرجين، پوءِ جنهن مهل (اُهي) سجدو ڏيئي بيهن (تنهن مهل) اوهان جي پوئتان ٿين ۽ جنهن ٻي ٽوليءَ نماز نه پڙهي آهي، سي اچن تن کي توسان نماز پڙهڻ گهرجي ۽ پنهنجي بچاءَ (جي شين) ۽ پنهنجن هٿيارن کي وٺڻ گهرجين. ڪافر گهرندا آهن ته جيڪر اوهين پنهنجن هٿيارن ۽ پنهنجي سامان کان (ڪجهه) بي خبر ٿيو ته اوهان تي هڪ ئي ڀيري حملو ڪن- ۽ جيڪڏهن اوهان کي مينهن کان ڪا تڪليف هجي يا اوهين بيمار هجو ته اوهان تي گناه نه آهي ته پنهنجا هٿيار لاهي رکو، ۽ پنهنجي بچاءُ جون شيون (ساڻ) وٺو. بيشڪ الله ڪافرن لاءِ خواري ڏيندڙ عذاب تيار ڪيو آهي (١٠٢). پوءِ جڏهن نماز پوري ڪريو (تڏهن) بيٺي ۽ ويٺي ۽ پنهنجن پاسن ڀر الله کي ياد ڪريو، پوءِ جڏهن اوهين دلجاءِ ڪريو تڏهن (اصلي دستور تي) نماز پڙهو، بيشڪ نماز مؤمنن تي مقرر وقت تي فرض آهي (١٠٣). ۽ ڪافرن جي ڳول ڦول ۾ سستي نه ڪريو- جيڪڏهن اوهين ڏکوئبا آهيو ته اُهي به اوهان جهڙا ڏکوئبا آهن، ۽ اوهين الله ۾ اها اُميد ٿا رکو جا اميد اُنهن کي نه آهي- ۽ الله ڄاڻندڙ حڪمت وارو آهي (١٠۴). (اي پيغمبر!) بيشڪ اسان تو ڏانهن سچو ڪتاب هن لاءِ لاٿو آهي ته جيئن الله توکي سيکاريو آهي تيئن ماڻهن جي وچ ۾ فيصلو ڪرين- ۽ خيانت ڪندڙن جي پاسداري نه ڪر (١٠٥).

وَّاسْتَغْفِرِ اللّٰهَ ؕ اِنَّ اللّٰهَ كَانَ غَفُوْرًا رَّحِيْمًا ۚ﴿۱۰۶﴾ وَلَا تُجَادِلْ
عَنِ الَّذِيْنَ يَخْتَانُوْنَ اَنْفُسَهُمْ ؕ اِنَّ اللّٰهَ لَا يُحِبُّ مَنْ
كَانَ خَوَّانًا اَثِيْمًا ۚۙ﴿۱۰۷﴾ يَّسْتَخْفُوْنَ مِنَ النَّاسِ وَلَا
يَسْتَخْفُوْنَ مِنَ اللّٰهِ وَهُوَ مَعَهُمْ اِذْ يُبَيِّتُوْنَ مَا لَا يَرْضٰى
مِنَ الْقَوْلِ ؕ وَكَانَ اللّٰهُ بِمَا يَعْمَلُوْنَ مُحِيْطًا ﴿۱۰۸﴾ هٰٓاَنْتُمْ
هٰٓؤُلَآءِ جٰدَلْتُمْ عَنْهُمْ فِى الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا ۫ فَمَنْ يُّجَادِلُ
اللّٰهَ عَنْهُمْ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ اَمْ مَّنْ يَّكُوْنُ عَلَيْهِمْ وَكِيْلًا ﴿۱۰۹﴾ وَ
مَنْ يَّعْمَلْ سُوْٓءًا اَوْ يَظْلِمْ نَفْسَهٗ ثُمَّ يَسْتَغْفِرِ اللّٰهَ يَجِدِ
اللّٰهَ غَفُوْرًا رَّحِيْمًا ﴿۱۱۰﴾ وَمَنْ يَّكْسِبْ اِثْمًا فَاِنَّمَا يَكْسِبُهٗ عَلٰى
نَفْسِهٖ ؕ وَكَانَ اللّٰهُ عَلِيْمًا حَكِيْمًا ﴿۱۱۱﴾ وَمَنْ يَّكْسِبْ خَطِيْٓـَٔةً
اَوْ اِثْمًا ثُمَّ يَرْمِ بِهٖ بَرِيْٓـًٔا فَقَدِ احْتَمَلَ بُهْتَانًا وَّاِثْمًا مُّبِيْنًا ۚ﴿۱۱۲﴾
وَلَوْلَا فَضْلُ اللّٰهِ عَلَيْكَ وَرَحْمَتُهٗ لَهَمَّتْ طَّآئِفَةٌ مِّنْهُمْ
اَنْ يُّضِلُّوْكَ ؕ وَمَا يُضِلُّوْنَ اِلَّآ اَنْفُسَهُمْ وَمَا يَضُرُّوْنَكَ مِنْ
شَیْءٍ ؕ وَاَنْزَلَ اللّٰهُ عَلَيْكَ الْكِتٰبَ وَالْحِكْمَةَ وَعَلَّمَكَ
مَا لَمْ تَكُنْ تَعْلَمُ ؕ وَكَانَ فَضْلُ اللّٰهِ عَلَيْكَ عَظِيْمًا ﴿۱۱۳﴾

۽ الله کان بخشش گھر. ڇو تہ الله بخششھار مھربان آھي (١٠٦). ۽ جيڪي پنھنجو پاڻ سان خيانت ڪندا آھن تن جي پاران (تون) نہ جھيڙ. ڇو تہ الله خيانتي گنھگار کي دوست نہ رکندو آھي (١٠٧). ماڻھن کان لڪندا آھن ۽ الله کان لڪي نہ سگھندا ۽ جڏھن رات جو اُھا صلاح ڪندا آھن جنھن صلاح کان (الله) راضي نہ آھي تڏھن اُھو (الله) ساڻن آھي. ۽ جيڪي ڪندا آھن تنھن کي الله گھيرو ڪندڙ آھي (١٠٨). خبردار! اوھين اھڙي قوم آھيو جو دنيا جي حياتيءَ ۾ (تہ) سندن پاران بحث ڪندا آھيو، پوءِ قيامت جي ڏينھن سندن پاران الله سان ڪير جھيڙو ڪندو؟ يا مٿن ڪير يرجھلو ٿيندو؟ (١٠٩). ۽ جيڪو بڇڙو ڪم ڪندو يا پاڻ تي ظلم ڪندو وري الله کان بخشش گھرندو سو الله کي بخششھار مھربان لھندو (١١٠). ۽ جيڪو ڪي گناہ ڪري ٿو سو پاڻ لاءِ ٿي ڪري ٿو ۽ الله ڄاڻندڙ حڪمت وارو آھي (١١١). ۽ جي ڪو ڪا خطا يا گناہ ڪري وري اُھا (تھمت) ڪنھن بيگناہ تي ھڻي تنھن بيشڪ بھتان ۽ پڌرو گناہ ڪنيو (١١٢). ۽ جيڪڏھن تو تي الله جو فضل ۽ سندس ٻاجھ نہ ھجي ھا تہ منجھانئن ھڪ ٽوليءَ توکي غلطي ۾ وجھڻ جي پڪي نيت ڪئي ھئي ۽ (اُھي) پاڻ کان سواءِ (ڪنھن کي) نہ ڀلائيندا آھن ۽ توکي ڪوبہ نقصان نہ پھچائيندا ۽ الله توتي ڪتاب ۽ دانائي لاٿي آھي ۽ جيڪي تون نہ ڄاڻندو ھئين سو توکي سيکاريائين ۽ توتي الله جو وڏو فضل آھي (١١٣).

لَا خَيْرَ فِي كَثِيرٍ مِّن نَّجْوٰىهُمْ إِلَّا مَنْ أَمَرَ بِصَدَقَةٍ أَوْ
مَعْرُوفٍ أَوْ إِصْلَاحٍ بَيْنَ النَّاسِ ۗ وَمَن يَفْعَلْ ذٰلِكَ
ابْتِغَآءَ مَرْضَاتِ اللّٰهِ فَسَوْفَ نُؤْتِيهِ أَجْرًا عَظِيمًا ﴿۱۱۴﴾ وَمَن
يُّشَاقِقِ الرَّسُولَ مِنْ بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُ الْهُدٰى وَ
يَتَّبِعْ غَيْرَ سَبِيلِ الْمُؤْمِنِينَ نُوَلِّهِ مَا تَوَلّٰى وَنُصْلِهِ
جَهَنَّمَ ۗ وَسَآءَتْ مَصِيرًا ﴿۱۱۵﴾ إِنَّ اللّٰهَ لَا يَغْفِرُ أَن يُّشْرَكَ
بِهِ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذٰلِكَ لِمَن يَّشَآءُ ۚ وَمَن يُّشْرِكْ بِاللّٰهِ
فَقَدْ ضَلَّ ضَلٰلًا بَعِيدًا ﴿۱۱۶﴾ إِن يَّدْعُونَ مِن دُونِهِ إِلَّا
إِنٰثًا ۚ وَإِن يَّدْعُونَ إِلَّا شَيْطٰنًا مَّرِيدًا ﴿۱۱۷﴾ لَّعَنَهُ اللّٰهُ ۘ
وَقَالَ لَأَتَّخِذَنَّ مِنْ عِبَادِكَ نَصِيبًا مَّفْرُوضًا ﴿۱۱۸﴾
وَّلَأُضِلَّنَّهُمْ وَلَأُمَنِّيَنَّهُمْ وَلَاٰمُرَنَّهُمْ فَلَيُبَتِّكُنَّ اٰذَانَ
الْأَنْعَامِ وَلَاٰمُرَنَّهُمْ فَلَيُغَيِّرُنَّ خَلْقَ اللّٰهِ ۗ وَمَن يَّتَّخِذِ
الشَّيْطٰنَ وَلِيًّا مِّن دُونِ اللّٰهِ فَقَدْ خَسِرَ خُسْرَانًا مُّبِينًا ﴿۱۱۹﴾
يَعِدُهُمْ وَيُمَنِّيهِمْ ۗ وَمَا يَعِدُهُمُ الشَّيْطٰنُ إِلَّا غُرُورًا ﴿۱۲۰﴾
أُولٰٓئِكَ مَأْوٰىهُمْ جَهَنَّمُ وَلَا يَجِدُونَ عَنْهَا مَحِيصًا ﴿۱۲۱﴾

سندين گهڻين ڳجهين صلاحن ۾ ڪا چڱائي نہ آهي پر جنهن خيرات ڏيڻ يا چڱي ڪم يا ماڻهن جي وچ ۾ سڌاري ڪرڻ جو حڪم ڪيو (تنهن جي صلاح ۾ چڱائي آهي) ۽ جيڪو اُهو (ڪم) الله جي رضا منديءَ ڳولڻ لاءِ ڪندو تنهن کي سگهوئي وڏو اجر ڏينداسون (١١٤). ۽ جيڪو هدايت جي چٽي ٿيڻ کان پوءِ پيغمبر جي مخالفت ڪندو ۽ مؤمنن جي واٽ کان سواءِ ٻي واٽ وٺندو سو جيڏانهن ڦريو تيڏانهن کيس ڦيرينداسون ۽ کيس دوزخ ۾ گهيڙينداسون ۽ (اها) جاءِ بڇڙي آهي (١١٥). بيشڪ الله هيءُ (ڏوهه) نہ بخشيندو جو (ڪنهن کي) ساڻس شريڪ ڪيو وڃي ۽ اُن کان سواءِ (ٻيا گناهه) جنهن لاءِ گهرندو تنهن کي بخشيندو ۽ جيڪو الله سان (ڪنهن کي) شريڪ بڻائيندو سو بيشڪ وڏي ڀل ۾ ڀلو (١١٦). (هي مشرڪ) ان (الله) کان سواءِ عورتن (جي نالي وارن) کي ئي سڏيندا آهن ۽ (حقيقت) ۾ ترڪيل شيطان کان سواءِ ٻئي کي نہ سڏيندا آهن (١١٧). ان تي الله لعنت ڪئي آهي- ۽ (شيطان) چيو تہ تنهنجي ٻانهن مان مقرر ڪيل حصو ضرور وٺندس (١١٨). ۽ کين ضرور گمراهہ ڪندس ۽ کين ضرور سڌن ۾ وجهندس ۽ کين ضرور حڪم ڪندس پوءِ ضرور ڍورن جي ڪنن کي چيريندا (رهندا) ۽ کين ضرور حڪم ڪندس تہ الله جي جوڙيل (صورت) کي مٽائيندا (رهندا) ۽ جيڪو الله کان سواءِ شيطان کي دوست ڪري وٺندو تنهن بيشڪ پڌرو نقصان پاتو (١١٩). (شيطان) کين انجام ڏيندو آهي ۽ کين سڌن ۾ وجهندو آهي ۽ شيطان ٺڳيءَ کان سواءِ (ٻيو ڪو) انجام نہ ڏيندو اٿن (١٢٠). اهڙن ماڻهن جي جاءِ دوزخ آهي ۽ اُن کان ڀڄڻ جي ڪا واهہ نہ لهندا (١٢١).

وَالَّذِيْنَ اٰمَنُوْا وَعَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ سَنُدْخِلُهُمْ جَنّٰتٍ
تَجْرِيْ مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهٰرُ خٰلِدِيْنَ فِيْهَآ اَبَدًا ؕ وَعْدَ اللّٰهِ
حَقًّا ؕ وَمَنْ اَصْدَقُ مِنَ اللّٰهِ قِيْلًا ﴿۱۲۲﴾ لَيْسَ بِاَمَانِيِّكُمْ
وَلَآ اَمَانِيِّ اَهْلِ الْكِتٰبِ ؕ مَنْ يَّعْمَلْ سُوْٓءًا يُّجْزَ بِهٖ ۙ وَ
لَا يَجِدْ لَهٗ مِنْ دُوْنِ اللّٰهِ وَلِيًّا وَّلَا نَصِيْرًا ﴿۱۲۳﴾ وَمَنْ يَّعْمَلْ
مِنَ الصّٰلِحٰتِ مِنْ ذَكَرٍ اَوْ اُنْثٰى وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَاُولٰٓئِكَ
يَدْخُلُوْنَ الْجَنَّةَ وَلَا يُظْلَمُوْنَ نَقِيْرًا ﴿۱۲۴﴾ وَمَنْ اَحْسَنُ
دِيْنًا مِّمَّنْ اَسْلَمَ وَجْهَهٗ لِلّٰهِ وَهُوَ مُحْسِنٌ وَّاتَّبَعَ مِلَّةَ
اِبْرٰهِيْمَ حَنِيْفًا ؕ وَاتَّخَذَ اللّٰهُ اِبْرٰهِيْمَ خَلِيْلًا ﴿۱۲۵﴾ وَلِلّٰهِ مَا فِي
السَّمٰوٰتِ وَمَا فِي الْاَرْضِ ؕ وَكَانَ اللّٰهُ بِكُلِّ شَيْءٍ مُّحِيْطًا ﴿۱۲۶﴾ ع
وَيَسْتَفْتُوْنَكَ فِي النِّسَآءِ ؕ قُلِ اللّٰهُ يُفْتِيْكُمْ فِيْهِنَّ ۙ وَمَا
يُتْلٰى عَلَيْكُمْ فِي الْكِتٰبِ فِيْ يَتٰمَى النِّسَآءِ الّٰتِيْ لَا
تُؤْتُوْنَهُنَّ مَا كُتِبَ لَهُنَّ وَتَرْغَبُوْنَ اَنْ تَنْكِحُوْهُنَّ
وَالْمُسْتَضْعَفِيْنَ مِنَ الْوِلْدَانِ ۙ وَاَنْ تَقُوْمُوْا لِلْيَتٰمٰى
بِالْقِسْطِ ؕ وَمَا تَفْعَلُوْا مِنْ خَيْرٍ فَاِنَّ اللّٰهَ كَانَ بِهٖ عَلِيْمًا ﴿۱۲۷﴾

۽ جن ايمان آندو ۽ چڱا ڪم ڪيا تن کي سگهوئي(اهڙن) باغن ۾ داخل ڪنداسين جن جي هيٺان نهرون وهنديون آهن منجهن هميشه سدائين رهڻ وارا آهن- (اهو) الله جو پڪو انجام آهي ۽ انجام ڏيڻ ۾ الله کان وڌيڪ سچو ڪير آهي؟ (١٢٢). ۽ نڪي اوهان جي سَڌن تي ۽ نڪي ڪتاب وارن جي سڌن تي (ڇوٽڪارو) آهي. جيڪو ڪا برائي ڪندو تنهنکي ان جي سزا ڏبي ۽ الله کان سواءِ پاڻ لاءِ نڪو سنڀاليندڙ ۽ نڪو مددگار لهندو (١٢٣). ۽ جيڪي (ماڻهو) مرد يا عورت مؤمن ٿي چڱا ڪم ڪندا سي بهشت ۾ گهڙندا ۽ تر جيترو به ظلم نه ڪبن (١٢۴). ۽ دين جي اعتبار کان اُنهيءَ کان وڌيڪ چڱو ڪير آهي؟ جنهن پنهنجو مُنهن (پيشاني) الله لاءِ نوايو ۽ اهو چڱائي ڪندڙ آهي ۽ ابراهيم حنيف (هڪ طرفي) جي دين جي پيروي ڪئي اٿس ۽ الله ابراهيم کي (پنهنجو) خاص دوست بڻايو هو (١٢٥). ۽ جيڪي آسمانن ۾ آهي ۽ جيڪي زمين ۾ آهي سو الله جو آهي ۽ الله سڀ ڪنهن شيءِ تي گهيرو ڪندڙ آهي (١٢٦). (اي پيغمبر!) زالن بابت توکان پڇن ٿا- چؤ ته الله اُنهن بابت اوهان کي حڪم ڪري ٿو ۽ (پڻ) جيڪي اوهان کي (هن) ڪتاب ۾ (اڳ) پڙهي ٻڌايو ويو آهي سو اُنهن يتيم زالن بابت آهي جن کي سندن حق، جيڪو اُنهن لاءِ لازم ڪيو ويو سو نه ڏيندا آهيو ۽ کين پرڻجڻ جي خواهش ڪندا آهيو ۽ (پڻ) هيڻن ٻارن بابت (سو اُهو حڪم قائم آهي) ۽ يتيمن (جي حقن ادا ڪرڻ) لاءِ انصاف تي قائم رهو- ۽ اوهين جيڪا ڪا چڱائي ڪندؤ تنهن کي الله ڄاڻندڙ آهي (١٢٧).

وَاِنِ امْرَاَةٌ خَافَتْ مِنْ بَعْلِهَا نُشُوْزًا اَوْ اِعْرَاضًا فَلَا
جُنَاحَ عَلَيْهِمَآ اَنْ يُّصْلِحَا بَيْنَهُمَا صُلْحًا ؕ وَالصُّلْحُ خَيْرٌ ؕ
وَاُحْضِرَتِ الْاَنْفُسُ الشُّحَّ ؕ وَاِنْ تُحْسِنُوْا وَتَتَّقُوْا فَاِنَّ اللّٰهَ
كَانَ بِمَا تَعْمَلُوْنَ خَبِيْرًا ﴿۱۲۸﴾ وَلَنْ تَسْتَطِيْعُوْٓا اَنْ تَعْدِلُوْا
بَيْنَ النِّسَآءِ وَلَوْ حَرَصْتُمْ فَلَا تَمِيْلُوْا كُلَّ الْمَيْلِ فَتَذَرُوْهَا
كَالْمُعَلَّقَةِ ؕ وَاِنْ تُصْلِحُوْا وَتَتَّقُوْا فَاِنَّ اللّٰهَ كَانَ غَفُوْرًا
رَّحِيْمًا ﴿۱۲۹﴾ وَاِنْ يَّتَفَرَّقَا يُغْنِ اللّٰهُ كُلًّا مِّنْ سَعَتِهٖ ؕ وَكَانَ
اللّٰهُ وَاسِعًا حَكِيْمًا ﴿۱۳۰﴾ وَلِلّٰهِ مَا فِى السَّمٰوٰتِ وَمَا فِى الْاَرْضِ ؕ
وَلَقَدْ وَصَّيْنَا الَّذِيْنَ اُوْتُوا الْكِتٰبَ مِنْ قَبْلِكُمْ وَاِيَّاكُمْ اَنِ
اتَّقُوا اللّٰهَ ؕ وَاِنْ تَكْفُرُوْا فَاِنَّ لِلّٰهِ مَا فِى السَّمٰوٰتِ وَمَا فِى
الْاَرْضِ ؕ وَكَانَ اللّٰهُ غَنِيًّا حَمِيْدًا ﴿۱۳۱﴾ وَلِلّٰهِ مَا فِى السَّمٰوٰتِ
وَمَا فِى الْاَرْضِ ؕ وَكَفٰى بِاللّٰهِ وَكِيْلًا ﴿۱۳۲﴾ اِنْ يَّشَاْ يُذْهِبْكُمْ
اَيُّهَا النَّاسُ وَيَاْتِ بِاٰخَرِيْنَ ؕ وَكَانَ اللّٰهُ عَلٰى ذٰلِكَ
قَدِيْرًا ﴿۱۳۳﴾ مَنْ كَانَ يُرِيْدُ ثَوَابَ الدُّنْيَا فَعِنْدَ اللّٰهِ
ثَوَابُ الدُّنْيَا وَالْاٰخِرَةِ ؕ وَكَانَ اللّٰهُ سَمِيْعًا بَصِيْرًا ﴿۱۳۴﴾ ع

۽ جيڪڏهن ڪا زال پنهنجي مڙس جي بي پرواهيءَ يا منهن موڙڻ کان ڊڄي ته ٻنهي ڄڻا پاڻ ۾ صلح ڪن (ڪنهن ٻہ قسم جو صلح) ته ٻنهي تي گناه نہ آهي ۽ صلح ڀلو آهي ۽ نفس (ته) بخل جي آڏو ڪيا ويا آهن ۽ جيڪڏهن اوهين چڱائي ڪندؤ ۽ پرهيزگار ٿيندؤ ته جيڪي ڪندا آهيو تنهن جي الله خبر رکندڙ آهي (١٢٨). ۽ اوهين زالن جي وچ ۾ ڪڏهن بہ برابري رکي نہ سگهندؤ توڙيڪ گهڻي ڪوشش ڪريو تنهن ڪري اوهين (هڪ پاسي اهڙو) سارو لاڙو نہ لڙو جو ٻيءَ کي لڙڪيل وانگر ڇڏيو ۽ جيڪڏهن اوهين (پاڻ ۾) صلح ڪريو ۽ پرهيزگار ٿيو ته الله بخشڻهار مهربان آهي (١٢٩). ۽ جيڪڏهن ٻئي جدا ٿيندا ته الله پنهنجي فضل سان هر ڪنهن کي آسودو ڪندو ۽ الله (مهربانيءَ ۾) ڪشادگيءَ وارو حڪمت وارو آهي (١٣٠). جيڪي آسمانن ۾ آهي ۽ جيڪي زمين ۾ آهي سو الله جو آهي ۽ اوهان کان اڳ ڏنل ڪتاب وارن کي ۽ (هاڻي) خاص اوهان کي بيشڪ وصيت ڪئي اٿئون ته الله کان ڊڄو ۽ جيڪڏهن نہ مڃيندؤ ته (سمجهو ته) جيڪي آسمانن ۾ آهي ۽ جيڪي زمين ۾ آهي سو (خاص) الله جو آهي ۽ الله بي پرواهہ ساراهيل آهي (١٣١). ۽ جيڪي آسمانن ۾ آهي ۽ جيڪي زمين ۾ آهي سو الله جو آهي- ۽ الله ڀرجهلو بس آهي (١٣٢). اي انسانؤ! جيڪڏهن الله گهري ته اوهانکي فنا ڪري ڇڏي ۽ ٻين کي پيدا ڪري ۽ الله انهيءَ (ڪم) تي وس وارو آهي (١٣٣). جيڪو دنيا ۾ (پنهنجين چڱائين جو) ثواب گهرندو آهي تہ الله وٽ دنيا ۽ آخرت جو ثواب آهي ۽ الله ٻڌندڙ ۽ ڏسندڙ آهي (١٣٤).

يٰٓاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا كُوْنُوْا قَوّٰمِيْنَ بِالْقِسْطِ شُهَدَآءَ لِلّٰهِ
وَلَوْ عَلٰٓى اَنْفُسِكُمْ اَوِ الْوَالِدَيْنِ وَالْاَقْرَبِيْنَ ۚ اِنْ يَّكُنْ غَنِيًّا
اَوْ فَقِيْرًا فَاللّٰهُ اَوْلٰى بِهِمَا ۫ فَلَا تَتَّبِعُوا الْهَوٰٓى اَنْ تَعْدِلُوْا ۚ
وَاِنْ تَلْوٗٓا اَوْ تُعْرِضُوْا فَاِنَّ اللّٰهَ كَانَ بِمَا تَعْمَلُوْنَ خَبِيْرًا ﴿١٣٥﴾
يٰٓاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْٓا اٰمِنُوْا بِاللّٰهِ وَرَسُوْلِهٖ وَالْكِتٰبِ الَّذِيْ نَزَّلَ
عَلٰى رَسُوْلِهٖ وَالْكِتٰبِ الَّذِيْٓ اَنْزَلَ مِنْ قَبْلُ ؕ وَمَنْ يَّكْفُرْ بِاللّٰهِ
وَمَلٰٓئِكَتِهٖ وَكُتُبِهٖ وَرُسُلِهٖ وَالْيَوْمِ الْاٰخِرِ فَقَدْ ضَلَّ ضَلٰلًاۢ
بَعِيْدًا ﴿١٣٦﴾ اِنَّ الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا ثُمَّ كَفَرُوْا ثُمَّ اٰمَنُوْا ثُمَّ كَفَرُوْا ثُمَّ
ازْدَادُوْا كُفْرًا لَّمْ يَكُنِ اللّٰهُ لِيَغْفِرَ لَهُمْ وَلَا لِيَهْدِيَهُمْ سَبِيْلًا ؕ ﴿١٣٧﴾
بَشِّرِ الْمُنٰفِقِيْنَ بِاَنَّ لَهُمْ عَذَابًا اَلِيْمًا ﴿١٣٨﴾ ۙ الَّذِيْنَ يَتَّخِذُوْنَ
الْكٰفِرِيْنَ اَوْلِيَآءَ مِنْ دُوْنِ الْمُؤْمِنِيْنَ ؕ اَيَبْتَغُوْنَ عِنْدَهُمُ
الْعِزَّةَ فَاِنَّ الْعِزَّةَ لِلّٰهِ جَمِيْعًا ؕ ﴿١٣٩﴾ وَقَدْ نَزَّلَ عَلَيْكُمْ فِي الْكِتٰبِ
اَنْ اِذَا سَمِعْتُمْ اٰيٰتِ اللّٰهِ يُكْفَرُ بِهَا وَيُسْتَهْزَاُ بِهَا فَلَا تَقْعُدُوْا
مَعَهُمْ حَتّٰى يَخُوْضُوْا فِيْ حَدِيْثٍ غَيْرِهٖ ۖ اِنَّكُمْ اِذًا مِّثْلُهُمْ ؕ
اِنَّ اللّٰهَ جَامِعُ الْمُنٰفِقِيْنَ وَالْكٰفِرِيْنَ فِيْ جَهَنَّمَ جَمِيْعًا ۙ ﴿١٤٠﴾

اي ايمان وارؤ! انصاف تي قائم رهندڙ الله ڪارڻ شاهدي ڏيندڙ ٿجو توڻيڪ اوهان ڪي پاڻ تي يا ماءُ پيءُ يا مٽن تي هجي، جيڪڏهن (اُهو ماڻهو جنهن تي حق ثابت ٿئي ٿو سو) آسودو هجي يا سڃو ته الله اُنهن تي وڌيڪ مهربان آهي، پوءِ انصاف ڪرڻ ۾ سَڌن جي پٺيان نه لڳو ۽ جيڪڏهن اوهين وچڙائي ڳالهائيندؤ يا منهن موڙيندؤ ته جيڪي ڪندا آهيو تنهن جي الله خبر رکندڙ آهي (١٣٥). اي ايمان وارؤ! الله کي ۽ سندس پيغمبر کي ۽ جيڪو ڪتاب پنهنجي پيغمبر تي لاٿائين ۽ جيڪو ڪتاب ڪانئس اڳ لاٿائين تنهن کي (بہ) مڃيو ۽ جيڪو الله ۽ سندس ملائڪن ۽ سندس ڪتابن ۽ سندس پيغمبرن ۽ قيامت جي ڏينهن کي نہ مڃيندو سو بيشڪ وڏي ڀل ۾ ڀُلو (١٣٦). جن ايمان آندو وري ڪفر ڪيائون وري ايمان آندائون وري ڪفر ڪيائون وري ڪفر ۾ وڌندا ويا تن کي الله ڪڏهن نہ بخشيندو ۽ نڪي ڪين ڪا واٽ ڏيکاريندو (١٣٧). (اي پيغمبر! اُنهن) منافقن کي (هيءَ) سُڌ ڏي تہ اُنهن لاءِ ڏکوئيندڙ عذاب آهي (١٣٨). جيڪي مؤمنن کانسواءِ ڪافرن کي دوست ڪري وٺندا آهن اُنهن وٽان مانُ ڇو گهرندا آهن؟ پوءِ يقيناً هيڪاندو مانُ الله جو ئي آهي (١٣٩). ۽ بيشڪ الله اوهان تي ڪتاب ۾ (هي حڪم) لاٿو آهي تہ جڏهن (اوهين) ٻڌو تہ الله جي آيتن جو انڪار ڪيو وڃي ٿو ۽ مٿن ٺٺولي ڪئي وڃي ٿي تڏهن (اوهين) ساڻن ايسين نہ ويهو جيسين ٻي ڪنهن ڳالهہ ۾ بحث (نہ) ڪن، اوهين اُنهيءَ مهل (جي ويهندؤ تہ) اُنهن جهڙا ٿيندؤ ڇو تہ الله منافقن ۽ ڪافرن سڀني کي دوزخ ۾ گڏ ڪندڙ آهي (١٤٠).

الَّذِيْنَ يَتَرَبَّصُوْنَ بِكُمْ ۚ فَاِنْ كَانَ لَكُمْ فَتْحٌ مِّنَ اللّٰهِ قَالُوْٓا
اَلَمْ نَكُنْ مَّعَكُمْ ۖ وَاِنْ كَانَ لِلْكٰفِرِيْنَ نَصِيْبٌ ۙ قَالُوْٓا اَلَمْ
نَسْتَحْوِذْ عَلَيْكُمْ وَنَمْنَعْكُمْ مِّنَ الْمُؤْمِنِيْنَ ؕ فَاللّٰهُ يَحْكُمُ بَيْنَكُمْ
يَوْمَ الْقِيٰمَةِ ؕ وَلَنْ يَّجْعَلَ اللّٰهُ لِلْكٰفِرِيْنَ عَلَى الْمُؤْمِنِيْنَ سَبِيْلًا ﴿١٤١﴾
اِنَّ الْمُنٰفِقِيْنَ يُخٰدِعُوْنَ اللّٰهَ وَهُوَ خَادِعُهُمْ ۚ وَاِذَا قَامُوْٓا
اِلَى الصَّلٰوةِ قَامُوْا كُسَالٰى ۙ يُرَآءُوْنَ النَّاسَ وَلَا يَذْكُرُوْنَ
اللّٰهَ اِلَّا قَلِيْلًا ﴿١٤٢﴾ مُّذَبْذَبِيْنَ بَيْنَ ذٰلِكَ ۖ لَآ اِلٰى هٰٓؤُلَآءِ وَلَآ
اِلٰى هٰٓؤُلَآءِ ؕ وَمَنْ يُّضْلِلِ اللّٰهُ فَلَنْ تَجِدَ لَهٗ سَبِيْلًا ﴿١٤٣﴾ يٰٓاَيُّهَا
الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا لَا تَتَّخِذُوا الْكٰفِرِيْنَ اَوْلِيَآءَ مِنْ دُوْنِ
الْمُؤْمِنِيْنَ ؕ اَتُرِيْدُوْنَ اَنْ تَجْعَلُوْا لِلّٰهِ عَلَيْكُمْ سُلْطٰنًا مُّبِيْنًا ﴿١٤٤﴾
اِنَّ الْمُنٰفِقِيْنَ فِي الدَّرْكِ الْاَسْفَلِ مِنَ النَّارِ ۚ وَلَنْ تَجِدَ
لَهُمْ نَصِيْرًا ﴿١٤٥﴾ اِلَّا الَّذِيْنَ تَابُوْا وَاَصْلَحُوْا وَاعْتَصَمُوْا بِاللّٰهِ
وَاَخْلَصُوْا دِيْنَهُمْ لِلّٰهِ فَاُولٰٓئِكَ مَعَ الْمُؤْمِنِيْنَ ؕ وَسَوْفَ يُؤْتِ
اللّٰهُ الْمُؤْمِنِيْنَ اَجْرًا عَظِيْمًا ﴿١٤٦﴾ مَا يَفْعَلُ اللّٰهُ بِعَذَابِكُمْ
اِنْ شَكَرْتُمْ وَاٰمَنْتُمْ ؕ وَكَانَ اللّٰهُ شَاكِرًا عَلِيْمًا ﴿١٤٧﴾

اُهي (منافق) اوهان جو انتظار ڪيندا آهن، پوءِ جيڪڏهن الله (جي پار) ڪان اوهان لاءِ ڪا سوڀ آهي تہ چون ٿا تہ (اسين) اوهان سان گڏ نہ هئاسون ڇا؟ ۽ جيڪڏهن (سوڀ جو) ڀاڱو ڪافرن جو آهي تہ ڪافرن کي چون ٿا تہ اسين اوهان تي غالب نہ آهيون ڇا؟ ۽ مؤمنن کان اوهان کي نہ بچايوسون ڇا؟ پوءِ الله قيامت جي ڏينهن اوهان جي وچ ۾ نبيرو ڪندو ۽ الله ڪافرن لاءِ مؤمنن تي (غلبي جي ڪا) واٽ نہ ڪندو (۱۴۱). منافق (پنهنجي ڀَرِ ۾) الله کي دلبو ڏيندا آهن ۽ (حقيقت ڪري) الله ڪين دلبو ڏيندڙ آهي ۽ جڏهن نماز ڏانهن اُٿندا آهن تڏهن آرسي تي اُٿندا آهن (رڳو) ماڻهن کي ڏيکاريندا آهن ۽ ٿورڙي ڪان سواءِ الله کي ياد نہ ڪندا آهن (۱۴۲). نہ هِن ٿوليءَ ڏانهن آهن ۽ نکي هُن ٽوليءَ ڏانهن آهن اِنهيءَ وچ ۾ حيران آهن ۽ جنهن کي الله ڀلائيندو تنهن لاءِ ڪڏهن واٽ نہ لهندين (۱۴۳). اي ايمان وارؤ! اوهين ڪافرن کي مؤمنن کان سواءِ دوست ڪري نہ وٺو۔ پاڻ تي الله جو پڌرو الزام ثابت ڪرڻ گهرندا آهيو ڇا؟ (۱۴۴). بيشڪ منافق باه جي هيٺين طبقي ۾ هوندا، ۽ اُنهن جو مددگار ڪوئي نہ لهندين (۱۴۵). پر جن توبہ ڪئي ۽ پاڻ سڌاريو ۽ الله کي چنبڙي ورتو ۽ خالص الله جا حڪم مڃيا سي مؤمنن سان آهن ۽ الله مؤمنن کي وڏو اجر سگهو ڏيندو (۱۴۶). جيڪڏهن (سندس نعمتون ڄاڻي) شڪر ڪندؤ ۽ ايمان آڻيندؤ تہ الله اوهان کي عذاب ڇا لاءِ ڪندو؟ ۽ الله (تہ) قدر سڃاڻندڙ ڄاڻندڙ آهي (۱۴۷).

لَا يُحِبُّ اللّٰهُ الْجَهْرَ بِالسُّوْٓءِ مِنَ الْقَوْلِ اِلَّا مَنْ ظُلِمَ ؕ
وَكَانَ اللّٰهُ سَمِيْعًا عَلِيْمًا ﴿۱۴۸﴾ اِنْ تُبْدُوْا خَيْرًا اَوْ تُخْفُوْهُ اَوْ تَعْفُوْا
عَنْ سُوْٓءٍ فَاِنَّ اللّٰهَ كَانَ عَفُوًّا قَدِيْرًا ﴿۱۴۹﴾ اِنَّ الَّذِيْنَ يَكْفُرُوْنَ
بِاللّٰهِ وَرُسُلِهٖ وَيُرِيْدُوْنَ اَنْ يُّفَرِّقُوْا بَيْنَ اللّٰهِ وَرُسُلِهٖ
وَيَقُوْلُوْنَ نُؤْمِنُ بِبَعْضٍ وَّنَكْفُرُ بِبَعْضٍ ۙ وَّيُرِيْدُوْنَ اَنْ
يَّتَّخِذُوْا بَيْنَ ذٰلِكَ سَبِيْلًا ﴿۱۵۰﴾ لا اُولٰٓئِكَ هُمُ الْكٰفِرُوْنَ حَقًّا ۚ وَ
اَعْتَدْنَا لِلْكٰفِرِيْنَ عَذَابًا مُّهِيْنًا ﴿۱۵۱﴾ وَالَّذِيْنَ اٰمَنُوْا بِاللّٰهِ وَ
رُسُلِهٖ وَلَمْ يُفَرِّقُوْا بَيْنَ اَحَدٍ مِّنْهُمْ اُولٰٓئِكَ سَوْفَ يُؤْتِيْهِمْ اُجُوْرَهُمْ ؕ
وَكَانَ اللّٰهُ غَفُوْرًا رَّحِيْمًا ﴿۱۵۲﴾ ع يَسْـَٔلُكَ اَهْلُ الْكِتٰبِ اَنْ تُنَزِّلَ
عَلَيْهِمْ كِتٰبًا مِّنَ السَّمَآءِ فَقَدْ سَاَلُوْا مُوْسٰٓى اَكْبَرَ مِنْ ذٰلِكَ
فَقَالُوْٓا اَرِنَا اللّٰهَ جَهْرَةً فَاَخَذَتْهُمُ الصّٰعِقَةُ بِظُلْمِهِمْ ۚ ثُمَّ
اتَّخَذُوا الْعِجْلَ مِنْۢ بَعْدِ مَا جَآءَتْهُمُ الْبَيِّنٰتُ فَعَفَوْنَا عَنْ
ذٰلِكَ ۚ وَاٰتَيْنَا مُوْسٰى سُلْطٰنًا مُّبِيْنًا ﴿۱۵۳﴾ وَرَفَعْنَا فَوْقَهُمُ
الطُّوْرَ بِمِيْثَاقِهِمْ وَقُلْنَا لَهُمُ ادْخُلُوا الْبَابَ سُجَّدًا وَّقُلْنَا
لَهُمْ لَا تَعْدُوْا فِي السَّبْتِ وَاَخَذْنَا مِنْهُمْ مِّيْثَاقًا غَلِيْظًا ﴿۱۵۴﴾

الله مظلوم کان سواءِ ٻئي ڪنهن جو (ڪنهن کي) وڏي سڏ (۽ ڪليل طرح) بڇڙو ڳالهائڻ پسند نہ ڪندو آهي ۽ الله ٻڌندڙ ڄاڻندڙ آهي (۱۴۸). جيڪڏهن اوهين ڪا چڱائي پڌري (طرح) ڪندا آهيو يا اُها لڪائي ڪندا آهيو يا (ڪنهن سان) مدائيءَ ڪرڻ کان ٽارو ڪندا آهيو تہ بيشڪ الله معافي ڏيندڙ وس وارو آهي (۱۴۹). بيشڪ جيڪي الله ۽ سندس پيغمبرن کي نہ مڃيندا آهن ۽ الله ۽ سندس پيغمبرن جي وچ ۾ فرق ڪرڻ گهرندا آهن ۽ چوندا آهن تہ ڪن پيغمبرن کي مڃيون ٿا ۽ ڪن (پيغمبرن) کي نہ ٿا مڃيون ۽ اِنهيءَ وچ ۾ ڪا ٻي واٽ وٺڻ گهرندا آهن (۱۵۰). اهي ئي پڪ ڪافر آهن، ۽ ڪافرن لاءِ خواري ڏيندڙ عذاب تيار ڪيو اٿئون (۱۵۱). ۽ جن الله ۽ سندس پيغمبرن کي مڃيو ۽ منجهائن ڪنهن هڪ جي وچ ۾ فرق نہ ڪيو اُنهن کي الله سندن اجرَ سگهو ڏيندو۔ ۽ الله بخشڻهار مهربان آهي (۱۵۲). (اي پيغمبر!) ڪتاب وارا توکان سوال ٿا ڪن تہ آسمان کان (هڪ ئي ڀيري) مٿن ڪتاب لاهين (اُن جو خيال نہ ڪر) ڇو تہ اُن کان (بہ) وڏو موسىٰ کان سوال ڪيو هئائون جو چيائون تہ اسان کي الله (اکين سان) ڇٽو ڏيکار. پوءِ سندن گناه سببان مٿن وڄ ڪري، وري ٻاڻ وٽ معجزن جي اچڻ کان پوءِ گابي کي (خدا ڪري) ورتائون پوءِ اُن (سندن ڏوه) کان معافي ڏني سون ۽ موسىٰ کي پڌرو غلبو ڏنوسون (۱۵۳). ۽ ڪائن انجام وٺڻ لاءِ سندن مٿان (جبل) طور کڙو ڪيوسون ۽ کين چيوسون تہ (شهر جي) دروازي کان سجدو ڪندڙ ٿي گهڙو ۽ کين (هيءُ بہ) فرمايوسون تہ ڇنڇر (جي ڏينهن مڇي نہ مارڻ جي حڪم ڪيل) ۾ حد کان نہ لنگهو ۽ ڪائن پڪو انجام ورتوسون (۱۵۴).

فَبِمَا نَقْضِهِمْ مِّيْثَاقَهُمْ وَكُفْرِهِمْ بِاٰيٰتِ اللّٰهِ وَقَتْلِهِمُ الْاَنْۢبِيَآءَ
بِغَيْرِ حَقٍّ وَّقَوْلِهِمْ قُلُوْبُنَا غُلْفٌ ؕ بَلْ طَبَعَ اللّٰهُ عَلَيْهَا بِكُفْرِهِمْ
فَلَا يُؤْمِنُوْنَ اِلَّا قَلِيْلًا ﴿۱۵۵﴾ وَّبِكُفْرِهِمْ وَقَوْلِهِمْ عَلٰى مَرْيَمَ بُهْتَانًا
عَظِيْمًا ۙ﴿۱۵۶﴾ وَّقَوْلِهِمْ اِنَّا قَتَلْنَا الْمَسِيْحَ عِيْسَى ابْنَ مَرْيَمَ رَسُوْلَ
اللّٰهِ ۚ وَمَا قَتَلُوْهُ وَمَا صَلَبُوْهُ وَلٰكِنْ شُبِّهَ لَهُمْ ؕ وَاِنَّ الَّذِيْنَ
اخْتَلَفُوْا فِيْهِ لَفِيْ شَكٍّ مِّنْهُ ؕ مَا لَهُمْ بِهٖ مِنْ عِلْمٍ اِلَّا اتِّبَاعَ
الظَّنِّ ۚ وَمَا قَتَلُوْهُ يَقِيْنًا ۙ﴿۱۵۷﴾ بَلْ رَّفَعَهُ اللّٰهُ اِلَيْهِ ؕ وَكَانَ اللّٰهُ عَزِيْزًا
حَكِيْمًا ﴿۱۵۸﴾ وَاِنْ مِّنْ اَهْلِ الْكِتٰبِ اِلَّا لَيُؤْمِنَنَّ بِهٖ قَبْلَ مَوْتِهٖ ۚ
وَيَوْمَ الْقِيٰمَةِ يَكُوْنُ عَلَيْهِمْ شَهِيْدًا ۚ﴿۱۵۹﴾ فَبِظُلْمٍ مِّنَ الَّذِيْنَ هَادُوْا
حَرَّمْنَا عَلَيْهِمْ طَيِّبٰتٍ اُحِلَّتْ لَهُمْ وَبِصَدِّهِمْ عَنْ سَبِيْلِ اللّٰهِ
كَثِيْرًا ۙ﴿۱۶۰﴾ وَّاَخْذِهِمُ الرِّبٰوا وَقَدْ نُهُوْا عَنْهُ وَاَكْلِهِمْ اَمْوَالَ النَّاسِ
بِالْبَاطِلِ ؕ وَاَعْتَدْنَا لِلْكٰفِرِيْنَ مِنْهُمْ عَذَابًا اَلِيْمًا ﴿۱۶۱﴾ لٰكِنِ
الرّٰسِخُوْنَ فِى الْعِلْمِ مِنْهُمْ وَالْمُؤْمِنُوْنَ يُؤْمِنُوْنَ بِمَاۤ اُنْزِلَ اِلَيْكَ
وَمَاۤ اُنْزِلَ مِنْ قَبْلِكَ وَالْمُقِيْمِيْنَ الصَّلٰوةَ وَالْمُؤْتُوْنَ الزَّكٰوةَ وَ
الْمُؤْمِنُوْنَ بِاللّٰهِ وَالْيَوْمِ الْاٰخِرِ ؕ اُولٰٓئِكَ سَنُؤْتِيْهِمْ اَجْرًا عَظِيْمًا ﴿۱۶۲﴾ ع

پوءِ سندن انجام پجڻ ۽ الله جي آيتن کي سندن نہ مڃڻ ۽ پيغمبرن کي سندن ناحق مارڻ (سببان سزا جوڳا ٿيا) ۽ سندن (اِنهيءَ) چوڻ سببان تہ اسان جون دليون ڍڪيل آهن (نہ!) بلڪ الله سندن ڪفر سببان مٿن مُهر هڻي آهي تنهن ڪري ٿورن کان سواءِ ايمان نہ آڻيندا (١٥٥). ۽ سندن ڪفر سببان ۽ مريم تي سندن وڏي بهتان چوڻ سببان (١٥٦). ۽ سندن هن چوڻ سببان تہ الله جي پيغمبر مسيح عيسىٰ پٽ مريم جي کي ڪُٺو اٿئون حالانڪ نڪي کيس ڪُٺائون ۽ نڪي کيس سوري تي چاڙهيائون پر اُنهن کي شُبهي ۾ وڌو ويو آهي ۽ جن اُن بابت تڪرار ڪيو سي کانئس شڪ ۾ آهن- گمان کان سواءِ کين اُن جي ڪا پڪي ڄاڻپ نہ آهي- ۽ پڪ سان کيس نہ ڪُٺو اٿن (١٥٧). بلڪ الله کيس پاڻ ڏانهن مٿي کڻي ورتو ۽ الله غالب حڪمت وارو آهي (١٥٨). ۽ ڪتاب وارن مان ڪوئي نہ رهندو پر سندس موت کان اڳ (سڀئي) مٿس ضرور ايمان آڻيندا ۽ قيامت جي ڏينهن (عيسىٰ) مٿن شاهد هوندو (١٥٩). پوءِ يهودين جي ظلم سببان (گهڻيون) سُٺيون شيون جي اُنهن لاءِ حلال ڪيل هيون سي مٿن حرام ڪيون سون ۽ (پڻ) گهڻن (ماڻهن) کي الله جي واٽ کان سندن جهلڻ سببان (١٦٠). ۽ پڻ سندن وياج وٺڻ سببان جو بيشڪ کانئس جهليا (بہ) ويا هئا ۽ (پڻ) ماڻهن جي مالن کي سندن ناحق کائڻ سببان (گهڻيون حلال شيون مٿن حرام ڪيون ويون) ۽ اُنهن مان ڪافرن لاءِ ڏکوئيندڙ عذاب تيار ڪيو اٿئون (١٦١). پر منجهانئن علم ۾ پڪا ۽ مؤمن، جيڪي توڏانهن نازل ڪيو ويو تنهن کي ۽ جيڪي توکان اڳ نازل ڪيو ويو تنهن کي مڃيندا آهن ۽ نماز پڙهندڙ ۽ زڪواة ڏيندڙ ۽ الله ۽ قيامت جي ڏينهن کي مڃيندڙ آهن- اِنهن کي سگهوئي وڏو اجر ڏينداسون (١٦٢).

إِنَّآ أَوْحَيْنَآ إِلَيْكَ كَمَآ أَوْحَيْنَآ إِلَىٰ نُوحٍ وَٱلنَّبِيِّـۧنَ مِنۢ بَعْدِهِۦ ۚ
وَأَوْحَيْنَآ إِلَىٰٓ إِبْرَٰهِيمَ وَإِسْمَٰعِيلَ وَإِسْحَٰقَ وَيَعْقُوبَ
وَٱلْأَسْبَاطِ وَعِيسَىٰ وَأَيُّوبَ وَيُونُسَ وَهَٰرُونَ وَسُلَيْمَٰنَ ۚ
وَءَاتَيْنَا دَاوُۥدَ زَبُورًا ﴿١٦٣﴾ وَرُسُلًا قَدْ قَصَصْنَٰهُمْ عَلَيْكَ مِن
قَبْلُ وَرُسُلًا لَّمْ نَقْصُصْهُمْ عَلَيْكَ ۚ وَكَلَّمَ ٱللَّهُ مُوسَىٰ
تَكْلِيمًا ﴿١٦٤﴾ رُّسُلًا مُّبَشِّرِينَ وَمُنذِرِينَ لِئَلَّا يَكُونَ لِلنَّاسِ
عَلَى ٱللَّهِ حُجَّةٌۢ بَعْدَ ٱلرُّسُلِ ۚ وَكَانَ ٱللَّهُ عَزِيزًا حَكِيمًا ﴿١٦٥﴾
لَّٰكِنِ ٱللَّهُ يَشْهَدُ بِمَآ أَنزَلَ إِلَيْكَ ۖ أَنزَلَهُۥ بِعِلْمِهِۦ ۖ وَٱلْمَلَٰٓئِكَةُ
يَشْهَدُونَ ۚ وَكَفَىٰ بِٱللَّهِ شَهِيدًا ﴿١٦٦﴾ إِنَّ ٱلَّذِينَ كَفَرُوا۟ وَ
صَدُّوا۟ عَن سَبِيلِ ٱللَّهِ قَدْ ضَلُّوا۟ ضَلَٰلًۢا بَعِيدًا ﴿١٦٧﴾ إِنَّ
ٱلَّذِينَ كَفَرُوا۟ وَظَلَمُوا۟ لَمْ يَكُنِ ٱللَّهُ لِيَغْفِرَ لَهُمْ وَلَا لِيَهْدِيَهُمْ
طَرِيقًا ﴿١٦٨﴾ إِلَّا طَرِيقَ جَهَنَّمَ خَٰلِدِينَ فِيهَآ أَبَدًا ۚ وَكَانَ ذَٰلِكَ
عَلَى ٱللَّهِ يَسِيرًا ﴿١٦٩﴾ يَٰٓأَيُّهَا ٱلنَّاسُ قَدْ جَآءَكُمُ ٱلرَّسُولُ بِٱلْحَقِّ
مِن رَّبِّكُمْ فَـَٔامِنُوا۟ خَيْرًا لَّكُمْ ۚ وَإِن تَكْفُرُوا۟ فَإِنَّ لِلَّهِ مَا فِى
ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضِ ۚ وَكَانَ ٱللَّهُ عَلِيمًا حَكِيمًا ﴿١٧٠﴾

اسان توڏانهن (اهڙيءَ طرح) وحي ڪيو جهڙيءَ طرح نوح ڏانهن ۽ ڪانئس پوءِ (ٻين) پيغمبرن ڏانهن وحي ڪيو هوسون ۽ ابراهيم ۽ اسماعيل ۽ اسحاق ۽ يعقوب ۽ يعقوب جي اولاد ۽ عيسىٰ ۽ ايوب ۽ يونس ۽ هارون ۽ سليمان ڏانهن وحي ڪيوسون ۽ دائود کي زبور ڏنوسون (١٦٣). ۽ ٻيا (گهڻا) پيغمبر آهن جن جو هن کان اڳ توکي بيان ٻڌايوسون ۽ (ٻيا گهڻا) پيغمبر آهن جن جو بيان توکي نہ ٻڌايوسون ۽ الله موسىٰ سان گفتگو ڪئي (١٦۴). پيغمبر خوشخبري ڏيندڙ ۽ ڊيڄاريندڙ هن لاءِ آهن تہ پيغمبرن (جي اچڻ) کان پوءِ ماڻهن جي ڪا حجت الله تي نہ رهي ۽ الله غالب حڪمت وارو آهي (١٦٥). پر الله جيڪو (ڪتاب) توڏانهن لاٿو آهي تنهن لاءِ (پاڻ) شاهدي ٿو ڏئي تہ اُهو پنهنجي علم سان نازل ڪيو اٿس ۽ ملائڪ بہ شاهدي ٿا ڏين ۽ الله گواہ ڪافي آهي (١٦٦). جن انڪار ڪيو ۽ الله جي واٽ کان (ماڻهن کي) جهليو سي بيشڪ وڏي ڀُل ۾ ڀُلا (١٦٧). بيشڪ جن انڪار ڪيو ۽ ظلم ڪندا رهيا تہ الله (اهڙو) نہ آهي جو ڪين بخشي ۽ نڪي (اهڙو) آهي جو ڪين (ٻي) ڪا (سڌي) واٽ ڏيکاري (١٦٨). دوزخ جي واٽ کان سواءِ- منجهس سدائين رهڻ وارا آهن ۽ اِهو الله تي سهنجو آهي (١٦٩). اي انسانؤ! اوهان جي پالڻهار وٽان پيغمبر (محمد ﷺ) اوهان وٽ سچ وٺي آيو آهي تنهن ڪري مٿس ايمان آڻيو جو اوهان لاءِ چڱو آهي ۽ جيڪڏهن نہ مڃيندؤ (تہ اوهان جو نقصان آهي) ڇو تہ جيڪي آسمانن ۽ زمين ۾ آهي سو الله جو آهي ۽ الله ڄاڻندڙ حڪمت وارو آهي (١٧٠).

يٰۤاَهۡلَ الۡكِتٰبِ لَا تَغۡلُوۡا فِىۡ دِيۡنِكُمۡ وَلَا تَقُوۡلُوۡا عَلَى اللّٰهِ
اِلَّا الۡحَـقَّ ؕ اِنَّمَا الۡمَسِيۡحُ عِيۡسَى ابۡنُ مَرۡيَمَ رَسُوۡلُ اللّٰهِ وَكَلِمَتُهٗ ۚ
اَلۡقٰهَاۤ اِلٰى مَرۡيَمَ وَرُوۡحٌ مِّنۡهُ فَاٰمِنُوۡا بِاللّٰهِ وَرُسُلِهٖ ۚ وَلَا
تَقُوۡلُوۡا ثَلٰثَةٌ ؕ اِنۡتَهُوۡا خَيۡرًا لَّـكُمۡ ؕ اِنَّمَا اللّٰهُ اِلٰـهٌ وَّاحِدٌ ؕ
سُبۡحٰنَهٗۤ اَنۡ يَّكُوۡنَ لَهٗ وَلَدٌ ۘ لَهٗ مَا فِى السَّمٰوٰتِ وَمَا فِى
الۡاَرۡضِ ؕ وَكَفٰى بِاللّٰهِ وَكِيۡلًا ﴿١٧١﴾ لَنۡ يَّسۡتَنۡكِفَ الۡمَسِيۡحُ اَنۡ
يَّكُوۡنَ عَبۡدًا لِّلّٰهِ وَلَا الۡمَلٰۤـئِكَةُ الۡمُقَرَّبُوۡنَ ؕ وَمَنۡ يَّسۡتَنۡكِفۡ
عَنۡ عِبَادَتِهٖ وَيَسۡتَكۡبِرۡ فَسَيَحۡشُرُهُمۡ اِلَيۡهِ جَمِيۡعًا ﴿١٧٢﴾ فَاَمَّا
الَّذِيۡنَ اٰمَنُوۡا وَعَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ فَيُوَفِّيۡهِمۡ اُجُوۡرَهُمۡ وَ
يَزِيۡدُهُمۡ مِّنۡ فَضۡلِهٖ ۚ وَاَمَّا الَّذِيۡنَ اسۡتَنۡكَفُوۡا وَاسۡتَكۡبَرُوۡا
فَيُعَذِّبُهُمۡ عَذَابًا اَلِيۡمًا ۙ وَّلَا يَجِدُوۡنَ لَهُمۡ مِّنۡ دُوۡنِ اللّٰهِ
وَلِيًّا وَّلَا نَصِيۡرًا ﴿١٧٣﴾ يٰۤاَيُّهَا النَّاسُ قَدۡ جَآءَكُمۡ بُرۡهَانٌ
مِّنۡ رَّبِّكُمۡ وَاَنۡزَلۡنَاۤ اِلَيۡكُمۡ نُوۡرًا مُّبِيۡنًا ﴿١٧٤﴾ فَاَمَّا الَّذِيۡنَ
اٰمَنُوۡا بِاللّٰهِ وَاعۡتَصَمُوۡا بِهٖ فَسَيُدۡخِلُهُمۡ فِىۡ رَحۡمَةٍ
مِّنۡهُ وَفَضۡلٍ ۙ وَّيَهۡدِيۡهِمۡ اِلَيۡهِ صِرَاطًا مُّسۡتَقِيۡمًا ؕ ﴿١٧٥﴾

اي ڪتاب وارؤ! پنهنجي دين ۾ حد ڪان نہ لنگهو ۽ نڪي سچ ڪان سواءِ
الله تي (ڪجھ ٻيو) چئو، عيسىٰ پٽ مريم جو الله جو پيغمبر ۽ سندس
(خاص) حڪم (سان پيدا ڪيل) آهي، اُهو مريم ڏانهن هَلايائين ۽ سندس
پار ڪان هڪ روح آهي تنهن ڪري الله ۽ سندس پيغمبرن کي مڃيو ۽
(اوهين) ٽي (خدا) نہ چئو- (اهڙي چوڻ کان پاڻ کي) جهليو (اهو) اوهان
لاءِ ڀلو آهي، رڳو هڪ الله ڪان سواءِ ڪو عبادت جو لائق نہ آهي- پُٽن
جي هجڻ ڪان اُهو پاڪ آهي- جيڪي آسمانن ۾ آهي ۽ جيڪي زمين ۾
آهي سو اُن جو آهي ۽ الله سنڀاليندڙ ڪافي آهي (١٧١). عيسىٰ الله جي
ٻانهي هجڻ کان ڪڏهن عار نہ ڪندو آهي ۽ نڪي مقرب ملائڪ- ۽ جيڪو
سندس ٻانهپ کان عار ڪندو ۽ وڏائي ڪندو تن سڀني کي (الله) پاڻ وٽ
سگهوئي گڏ ڪندو (١٧٢). پوءِ جن ايمان آندو آهي ۽ چڱا ڪم ڪيا
آهن تن کي سندن اُجر پورا ڏيندو ۽ (بلڪ) پنهنجي فضل سان کين وڌيڪ
ڏيندو ۽ جن (ٻانهي هجڻ کان) عار ڪيو ۽ وڏائي ڪئي تن کي ڏکوئيندڙ
عذاب جي سزا ڏيندو ۽ الله کان سواءِ پنهنجو نڪو سنڀاليندڙ ۽ نڪو
مددگار لهندا (١٧٣). اي انسانؤ! بيشڪ اوهان وٽ اوهان جي پالڻهار
ڪان هڪ پڪي سَنَدَ آئي آهي ۽ اوهان ڏانهن چٽو سوجهرو (قرآن) لاٿو
سون (١٧۴). پوءِ جن الله کي مڃيو ۽ کيس چنبڙي ورتو تن کي پنهنجي
ٻاجھ ۽ فضل هيٺ سگهو داخل ڪندو ۽ پاڻ ڏانهن کين سڌو رستو
ڏيکاريندو (١٧٥).

يَسْتَفْتُوْنَكَ ؕ قُلِ اللّٰهُ يُفْتِيْكُمْ فِي الْكَلٰلَةِ ؕ اِنِ امْرُؤٌا هَلَكَ
لَيْسَ لَهٗ وَلَدٌ وَّلَهٗۤ اُخْتٌ فَلَهَا نِصْفُ مَا تَرَكَ ۚ وَهُوَ يَرِثُهَاۤ
اِنْ لَّمْ يَكُنْ لَّهَا وَلَدٌ ؕ فَاِنْ كَانَتَا اثْنَتَيْنِ فَلَهُمَا الثُّلُثٰنِ مِمَّا
تَرَكَ ؕ وَاِنْ كَانُوْۤا اِخْوَةً رِّجَالًا وَّنِسَآءً فَلِلذَّكَرِ مِثْلُ حَظِّ
الْاُنْثَيَيْنِ ؕ يُبَيِّنُ اللّٰهُ لَكُمْ اَنْ تَضِلُّوْا ؕ وَاللّٰهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيْمٌ ﴿١٧٦﴾ ع

سُوْرَةُ الْمَآئِدَةِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ○

يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْۤا اَوْفُوْا بِالْعُقُوْدِ ؕ اُحِلَّتْ لَكُمْ بَهِيْمَةُ
الْاَنْعَامِ اِلَّا مَا يُتْلٰى عَلَيْكُمْ غَيْرَ مُحِلِّي الصَّيْدِ وَاَنْتُمْ حُرُمٌ ؕ اِنَّ اللّٰهَ
يَحْكُمُ مَا يُرِيْدُ ﴿١﴾ يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا لَا تُحِلُّوْا شَعَآئِرَ اللّٰهِ وَلَا
الشَّهْرَ الْحَرَامَ وَلَا الْهَدْيَ وَلَا الْقَلَآئِدَ وَلَاۤ آٰمِّيْنَ الْبَيْتَ الْحَرَامَ
يَبْتَغُوْنَ فَضْلًا مِّنْ رَّبِّهِمْ وَرِضْوَانًا ؕ وَاِذَا حَلَلْتُمْ فَاصْطَادُوْا ؕ
وَلَا يَجْرِمَنَّكُمْ شَنَاٰنُ قَوْمٍ اَنْ صَدُّوْكُمْ عَنِ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ اَنْ
تَعْتَدُوْا ۘ وَتَعَاوَنُوْا عَلَى الْبِرِّ وَالتَّقْوٰى ۪ وَلَا تَعَاوَنُوْا عَلَى الْاِثْمِ
وَالْعُدْوَانِ ۪ وَاتَّقُوا اللّٰهَ ؕ اِنَّ اللّٰهَ شَدِيْدُ الْعِقَابِ ﴿٢﴾

(اي پيغمبر! جنهن کي اولاد ۽ ماءُ پيءُ نہ هجي تنهن جي ميراث بابت) توکان پڇن ٿا چؤ تہ الله اهڙي ڪلالہ (جي ميراث) بابت اوهان کي فتویٰ ٿو ڏئي۔ جيڪڏهن (ڪو اهڙو) مرد مري جنهن کي ڪو اولاد نہ آهي (۽ نہ ماءُ پيءُ) ۽ ڪيس هڪ ڀيڻ آهي تہ جيڪي ڇڏيائين تنهن جو اڌ اُن لاءِ آهي، ۽ (جيڪڏهن اهڙي ڪا عورت مري وڃي ۽ ڀاءُ جيئرو اٿس تہ) ڀاءُ سندس وارث آهي سو تڏهن جو ڪيس ڪو اولاد نہ هجي۔ پوءِ جيڪڏهن ٻہ ڀينر هجن تہ جيڪي ڇڏيائين تنهن مان ٻنهي لاءِ ٻہ ٽهايون آهن ۽ جيڪڏهن (وارث) ڀينرون ۽ ڀائر هجن تہ مڙس (يعني ڀاءُ) لاءِ ٻن عورتن (ڀينرن) جي حصي جيترو آهي۔ الله اوهان لاءِ بيان ڪندو آهي تہ متان (اوهين) گمراهہ ٿيو ۽ الله سڀ ڪنهن شيءِ کي ڄاڻندڙ آهي (١٧٦).

سورة مائده مدني آهي ۽ هن ۾ هڪ سؤ ويهہ آيتون ۽ سورهن رڪوع آهن۔

الله ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

اي ايمان وارؤ! (پنهنجن) انجامن کي پاڙيو۔ جيڪي اوهان تي پڙهبو تنهن کان سواءِ (ٻيا) چوپايا ڍور اوهان لاءِ حلال ڪيا ويا آهن پر اوهين احرام وارا ٿي شڪار کي حلال سمجهندڙ نہ ٿيو۔ ڇو تہ الله جيڪي گهرندو آهي سو حڪم ڪندو آهي (١). اي ايمان وارؤ! (اوهين) نڪي الله جي عبادت جي نشانين جي بي تعظيمي ڪريو ۽ نڪي تعظيم واري مهيني جي ۽ نڪي (ڪعبي ڏانهن موڪليل) قربانيءَ (جي جانور) جي ۽ نڪي قلائد (الله لاءِ نذر ڪيلن جانورن جي ڳچين ۾ ٻڌلن پٽن) جي ۽ نڪي اُنهن ماڻهن جي (بي تعظيمي ڪريو) جيڪي پنهنجي پالڻهار جو فضل ۽ رضامندي گهرندڙ ٿي تعظيم واري گهر (بيت الله) ڏانهن پيا وڃن ، ۽ جڏهن اوهين احرام کوليو تڏهن (ڀلي) شڪار ڪريو ۽ اوهان کي اُنهن ماڻهن جي دشمني جن اوهان کي تعظيم واري مسجد (حرام) کان جهليو هن ڳالھ جو سبب نہ ٿئي جو (اوهين) حد کان لنگهو۔ ۽ چڱائيءَ ۽ پرهيزگاريءَ تي هڪٻئي سان تعاون ڪريو ۽ گناهہ ۽ زيادتي تي هڪ ٻئي سان تعاون نہ ڪريو ۽ الله کان ڊڄو ڇو تہ الله سخت عذاب ڪرڻ وارو آهي (٢).

حُرِّمَتْ عَلَيْكُمُ الْمَيْتَةُ وَالدَّمُ وَلَحْمُ الْخِنْزِيْرِ وَمَآ اُهِلَّ لِغَيْرِ
اللّٰهِ بِهٖ وَالْمُنْخَنِقَةُ وَالْمَوْقُوْذَةُ وَالْمُتَرَدِّيَةُ وَالنَّطِيْحَةُ وَمَآ
اَكَلَ السَّبُعُ اِلَّا مَا ذَكَّيْتُمْ ۟ وَمَا ذُبِحَ عَلَى النُّصُبِ وَاَنْ تَسْتَقْسِمُوْا
بِالْاَزْلَامِ ؕ ذٰلِكُمْ فِسْقٌ ؕ اَلْيَوْمَ يَىِٕسَ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا مِنْ دِيْنِكُمْ
فَلَا تَخْشَوْهُمْ وَاخْشَوْنِ ؕ اَلْيَوْمَ اَكْمَلْتُ لَكُمْ دِيْنَكُمْ وَاَتْمَمْتُ
عَلَيْكُمْ نِعْمَتِيْ وَرَضِيْتُ لَكُمُ الْاِسْلَامَ دِيْنًا ؕ فَمَنِ اضْطُرَّ فِيْ
مَخْمَصَةٍ غَيْرَ مُتَجَانِفٍ لِّاِثْمٍ ۙ فَاِنَّ اللّٰهَ غَفُوْرٌ رَّحِيْمٌ ﴿٣﴾ يَسْـَٔلُوْنَكَ
مَاذَآ اُحِلَّ لَهُمْ ؕ قُلْ اُحِلَّ لَكُمُ الطَّيِّبٰتُ ۙ وَمَا عَلَّمْتُمْ مِّنَ الْجَوَارِحِ
مُكَلِّبِيْنَ تُعَلِّمُوْنَهُنَّ مِمَّا عَلَّمَكُمُ اللّٰهُ ۫ فَكُلُوْا مِمَّآ اَمْسَكْنَ عَلَيْكُمْ
وَاذْكُرُوا اسْمَ اللّٰهِ عَلَيْهِ ۪ وَاتَّقُوا اللّٰهَ ؕ اِنَّ اللّٰهَ سَرِيْعُ الْحِسَابِ ﴿٤﴾
اَلْيَوْمَ اُحِلَّ لَكُمُ الطَّيِّبٰتُ ؕ وَطَعَامُ الَّذِيْنَ اُوْتُوا الْكِتٰبَ حِلٌّ
لَّكُمْ ۪ وَطَعَامُكُمْ حِلٌّ لَّهُمْ ۫ وَالْمُحْصَنٰتُ مِنَ الْمُؤْمِنٰتِ وَالْمُحْصَنٰتُ
مِنَ الَّذِيْنَ اُوْتُوا الْكِتٰبَ مِنْ قَبْلِكُمْ اِذَآ اٰتَيْتُمُوْهُنَّ اُجُوْرَهُنَّ
مُحْصِنِيْنَ غَيْرَ مُسٰفِحِيْنَ وَلَا مُتَّخِذِيْٓ اَخْدَانٍ ؕ وَمَنْ يَّكْفُرْ
بِالْاِيْمَانِ فَقَدْ حَبِطَ عَمَلُهٗ ۡ وَهُوَ فِي الْاٰخِرَةِ مِنَ الْخٰسِرِيْنَ ﴿٥﴾

اوهان تي حرام ڪجي ٿو مُئل جانور ۽ (سير جو) رت ۽ سوئر جو ماس ۽ جنهن شيءِ کي الله جي نالي کان سواءِ ٻئي جي نالي سان سڏيو وَيو (يعني الله کان سواءِ ٻئي جي نالي ميٽا ڪيل هجي) ۽ گهٽو ڏيئي ماريل ۽ ڌڪ سان مئل ۽ ڪِرڻ سان مئل ۽ ڍور جي اَڪل سان مئل (حرام ڪجي ٿو) ۽ جيڪو (جانور ڪنهن) ڦاڙيندڙ ڪاڌو (سو به) پر جنهن کي (مرڻ کان اڳ) ذبح ڪيؤ (سو حرام نه آهي) ۽ جو (جانور) آستانن تي ذبح ڪجي (سو به حرام ڪجي ٿو) ۽ اوهان جو تيرن سان وراهڻ (به)۔ اِهي (مڙئي) گناه جا ڪم آهن۔ اَڄ ڪافر اوهان جي دين کان نااُميد ٿيا تنهن ڪري ڪائڻن نه ڊڄو ۽ مون کان ڊڄو۔ اڄ اوهان جو دين اوهان لاءِ ڪامل ڪيم ۽ اوهان تي پنهنجي نعمت پوري ڪيم ۽ اوهان لاءِ دين اسلام پسند ڪيم پوءِ جيڪو گناه ڏانهن نه لاڙو ڪندڙ تي بک ۾ لاچار ٿئي (ءِ مٿين حرام شين مان ڪجھ کائي ته روا آهي) ڇو ته الله بخشڻهار مهربان آهي (٣) . (اي پيغمبر!) توکان پڇن ٿا ته اُنهن لاءِ ڪهڙيون شيون حلال ڪيون ويون آهن۔ چؤ ته اوهان لاءِ (سڀ) سُٺيون (شيون) حلال ڪيون ويون آهن ۽ (اُهو شڪار به حلال آهي) جيڪي شڪاري جانورن کي شڪار سيکاريندڙ ٿي (اوهان) سيکاريو آهي (يعني) جيڪي الله (شڪار ڪرڻ جو دستور) اوهان کي سيکاريو تنهن مان انهن کي سيکاريو هجي ته جيڪو (شڪار اُهي) اوهان لاءِ جهلين تنهن مان کائو ۽ اُن (جانور کي ڇڏڻ مهل) تي الله جو نالو (يعني بسم الله الله اڪبر) چئو ۽ الله کان ڊڄو ڇو ته الله سگهو حساب وٺندڙ آهي (۴) . اڄ اوهان لاءِ سُٺيون شيون حلال ڪيون ويون آهن۔ ۽ ڪتاب وارن جو طعام (به) اوهان لاءِ حلال آهي ۽ اوهان جو طعام اُنهن لاءِ حلال آهي ۽ (پڻ) پاڪ دامنيون مؤمنياڻيون ۽ جن کي اوهان کان اڳ ڪتاب ڏنو ويو تن مان پاڪ دامنيون جڏهن پرڻو ڪندڙ۔ نه زنا ڪندڙ ۽ نه ڳجهي آشنائي رکندڙ۔ تي ڪين سندن ڪابين ڏيو (ته حلال ڪيون ويون) ۽ جيڪو ايمان (يعني انهن حڪمن مڃڻ) جو انڪار ڪندو تنهن جو ڪيو ڪمايو بيشڪ ناس ٿي ويو ۽ اُهو آخرت ۾ خساري وارن مان آهي (٥) .

يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْۤا اِذَا قُمْتُمْ اِلَى الصَّلٰوةِ فَاغْسِلُوْا
وُجُوْهَكُمْ وَاَيْدِيَكُمْ اِلَى الْمَرَافِقِ وَامْسَحُوْا بِرُءُوْسِكُمْ وَاَرْجُلَكُمْ
اِلَى الْكَعْبَيْنِ ؕ وَاِنْ كُنْتُمْ جُنُبًا فَاطَّهَّرُوْا ؕ وَاِنْ كُنْتُمْ
مَّرْضٰۤى اَوْ عَلٰى سَفَرٍ اَوْ جَآءَ اَحَدٌ مِّنْكُمْ مِّنَ الْغَآئِطِ
اَوْ لٰمَسْتُمُ النِّسَآءَ فَلَمْ تَجِدُوْا مَآءً فَتَيَمَّمُوْا صَعِيْدًا
طَيِّبًا فَامْسَحُوْا بِوُجُوْهِكُمْ وَاَيْدِيْكُمْ مِّنْهُ ؕ مَا يُرِيْدُ اللّٰهُ
لِيَجْعَلَ عَلَيْكُمْ مِّنْ حَرَجٍ وَّلٰكِنْ يُّرِيْدُ لِيُطَهِّرَكُمْ وَ
لِيُتِمَّ نِعْمَتَهٗ عَلَيْكُمْ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُوْنَ ﴿٦﴾ وَاذْكُرُوْا
نِعْمَةَ اللّٰهِ عَلَيْكُمْ وَمِيْثَاقَهُ الَّذِيْ وَاثَقَكُمْ بِهٖۤ ۙ اِذْ
قُلْتُمْ سَمِعْنَا وَاَطَعْنَا ۫ وَاتَّقُوا اللّٰهَ ؕ اِنَّ اللّٰهَ عَلِيْمٌۢ بِذَاتِ
الصُّدُوْرِ ﴿٧﴾ يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا كُوْنُوْا قَوّٰمِيْنَ لِلّٰهِ
شُهَدَآءَ بِالْقِسْطِ ۫ وَلَا يَجْرِمَنَّكُمْ شَنَاٰنُ قَوْمٍ عَلٰۤى
اَلَّا تَعْدِلُوْا ؕ اِعْدِلُوْا ۫ هُوَ اَقْرَبُ لِلتَّقْوٰى ۫ وَاتَّقُوا
اللّٰهَ ؕ اِنَّ اللّٰهَ خَبِيْرٌۢ بِمَا تَعْمَلُوْنَ ﴿٨﴾ وَعَدَ اللّٰهُ الَّذِيْنَ
اٰمَنُوْا وَعَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ ۙ لَهُمْ مَّغْفِرَةٌ وَّاَجْرٌ عَظِيْمٌ ﴿٩﴾

اي ايمان وارؤ! جڏهن اوهين نماز لاءِ اُٿو تڏهن پنهنجن مُنهن کي ۽ پنهنجن
هٿن کي ٺونٺين تائين ڌوئو ۽ پنهنجن متن کي مسح ڪريو ۽ پنهنجن پيرن
کي ٻيڏين تائين (ڌوئو)ـ ۽ جيڪڏهن اوهين جُنبي (يعني مٿي ميرا) هجو
ته پاڪ ٿيو (يعني تڙ ڪريو)ـ ۽ جيڪڏهن بيمار هجو يا مسافريءَ تي
(هجو) يا اوهان منجهان ڪوئي پائخانه مان اچي يا اوهين زالن کي ويجها
ويا هجو پوءِ اوهين پاڻي نه لهو ته پاڪ مٽيءَ سان تيمم ڪريو پوءِ پنهنجن
منهن کي ۽ پنهنجن هٿن کي منجهانئس مسح ڪريو ۽ الله اوهان تي ڪا
تنگي نه گهرندو آهي پر گهرندو آهي ته اوهان کي پاڪ ڪري ۽ اوهان تي
پنهنجي نعمت پوري ڪري ته مانَ اوهين شڪرانو ڪريو (٦). ۽ الله جي
نعمت جا اوهان تي آهي سا ياد ڪريو ۽ سندس اُهو انجام جيڪو اوهان
سان پڪيءَ طرح ڪيائين تنهن کي (به ياد ڪريو) جڏهن اوهان چيو ته
ٻڌوسون ۽ مڃيوسون (تڏهن وري نه ڦرو) ۽ الله کان ڊڄو. ڇو ته الله سينن
وارو (ڀيد) ڄاڻندڙ آهي (٧). اي ايمان وارؤ! الله لڳ بيهڪ ونندڙ تي
انصاف سان شاهدي ڏيندڙ ٿيو ۽ ڪنهن قوم جي دشمني اوهان کي اوهان
جي بي انصافي ڪرڻ تي نه چڪي. انصاف ڪريو، اُهو پرهيزگاري کي
ڏاڍو ويجهو آهي ۽ الله کان ڊڄو. ڇو ته جيڪي اوهين ڪندا آهيو تنهن
جي الله خبر رکندڙ آهي (٨). جن ايمان آندو ۽ چڱا ڪم ڪيا تن سان
الله وعدو ڪيو آهي ته اُنهن لاءِ بخشش ۽ وڏو اجر آهي (٩).

وَالَّذِيْنَ كَفَرُوْا وَكَذَّبُوْا بِاٰيٰتِنَآ اُولٰٓئِكَ اَصْحٰبُ
الْجَحِيْمِ ﴿١٠﴾ يٰٓاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوا اذْكُرُوْا نِعْمَتَ اللّٰهِ
عَلَيْكُمْ اِذْ هَمَّ قَوْمٌ اَنْ يَّبْسُطُوْٓا اِلَيْكُمْ اَيْدِيَهُمْ
فَكَفَّ اَيْدِيَهُمْ عَنْكُمْ ۚ وَاتَّقُوا اللّٰهَ ؕ وَعَلَى اللّٰهِ فَلْيَتَوَكَّلِ
الْمُؤْمِنُوْنَ ﴿١١﴾ وَلَقَدْ اَخَذَ اللّٰهُ مِيْثَاقَ بَنِيْٓ اِسْرَآءِيْلَ ۚ
وَبَعَثْنَا مِنْهُمُ اثْنَيْ عَشَرَ نَقِيْبًا ؕ وَقَالَ اللّٰهُ اِنِّيْ مَعَكُمْ ؕ
لَئِنْ اَقَمْتُمُ الصَّلٰوةَ وَاٰتَيْتُمُ الزَّكٰوةَ وَاٰمَنْتُمْ
بِرُسُلِيْ وَعَزَّرْتُمُوْهُمْ وَاَقْرَضْتُمُ اللّٰهَ قَرْضًا حَسَنًا
لَّاُكَفِّرَنَّ عَنْكُمْ سَيِّاٰتِكُمْ وَلَاُدْخِلَنَّكُمْ جَنّٰتٍ تَجْرِيْ
مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهٰرُ ۚ فَمَنْ كَفَرَ بَعْدَ ذٰلِكَ مِنْكُمْ
فَقَدْ ضَلَّ سَوَآءَ السَّبِيْلِ ﴿١٢﴾ فَبِمَا نَقْضِهِمْ مِّيْثَاقَهُمْ
لَعَنّٰهُمْ وَجَعَلْنَا قُلُوْبَهُمْ قٰسِيَةً ۚ يُحَرِّفُوْنَ الْكَلِمَ
عَنْ مَّوَاضِعِهٖ ۙ وَنَسُوْا حَظًّا مِّمَّا ذُكِّرُوْا بِهٖ ۚ وَلَا تَزَالُ
تَطَّلِعُ عَلٰى خَآئِنَةٍ مِّنْهُمْ اِلَّا قَلِيْلًا مِّنْهُمْ
فَاعْفُ عَنْهُمْ وَاصْفَحْ ؕ اِنَّ اللّٰهَ يُحِبُّ الْمُحْسِنِيْنَ ﴿١٣﴾

۽ جن ڪفر ڪيو ۽ اسان جي آيتن کي ڪوڙو ڀانيو اُهي دوزخي آهن (١٠) . اي ايمان وارؤ! الله جي نعمت جا اوهان تي آهي سا ياد ڪريو جڏهن هڪ قوم پنهنجن هٿن کي اوهان ڏانهن (ويڙهه لاءِ) ڊگهي ڪرڻ جو ارادو ڪيو تڏهن سندن هٿ اوهان کان جهليائين ۽ الله کان ڊڄو ۽ مؤمنن کي الله تي ئي ڀروسو ڪرڻ جڳائي (١١) . ۽ الله بني اسرائيل کان بيشڪ انجام ورتو ۽ منجهانئن ٻارهن سردار مقرر ڪياسون ۽ الله چيو ته بيشڪ آءٌ اوهان سان ساڻ آهيان. جيڪڏهن نماز پڙهيوَ ۽ زڪواة ڏنوَ ۽ منهنجن پيغمبرن کي مڃيوَ ۽ کين مدد ڪيوَ ۽ الله کي چڱو قرض ڏنوَ ته اوهان جون مدايون اوهان کان ضرور ميٽيندس ۽ اوهان کي اهڙن باغن ۾ ضرور داخل ڪندس جن جي هيٺان نهرون وهنديون آهن، سو وري هن کان پوءِ اوهان مان جيڪو ڪافر ٿيندو سو بيشڪ سڌيءَ واٽ کان ڀُلو (١٢) . پوءِ سندن انجام ڀڃڻ سببان مٿن لعنت ڪئي سون ۽ سندين دلين کي سخت ڪيوسون، (اُهي توريت ۾ ڪن) لفظن کي پنهنجين جاين کان بدلائين ٿا ۽ جيڪا نصيحت ڪئي ويئي هين تنهن مان ڪجهه حصو وساريائون ۽ منجهانئن ٿورڙن کان سواءِ اُنهن (سڀني) جي (هڪ نه ٻيءَ) خيانت تي هميشه واقف ٿيندو رهندين تنهنڪري کين معاف ڪر ۽ مُڙي وڃ. ڇو ته الله ڀلارن کي دوست رکندو آهي (١٣) .

وَمِنَ الَّذِيْنَ قَالُوْٓا اِنَّا نَصٰرٰٓى اَخَذْنَا مِيْثَاقَهُمْ
فَنَسُوْا حَظًّا مِّمَّا ذُكِّرُوْا بِهٖ ۠ فَاَغْرَيْنَا بَيْنَهُمُ
الْعَدَاوَةَ وَالْبَغْضَآءَ اِلٰى يَوْمِ الْقِيٰمَةِ ؕ وَسَوْفَ
يُنَبِّئُهُمُ اللّٰهُ بِمَا كَانُوْا يَصْنَعُوْنَ ﴿١٤﴾ يٰٓاَهْلَ
الْكِتٰبِ قَدْ جَآءَكُمْ رَسُوْلُنَا يُبَيِّنُ لَكُمْ كَثِيْرًا
مِّمَّا كُنْتُمْ تُخْفُوْنَ مِنَ الْكِتٰبِ وَيَعْفُوْا عَنْ
كَثِيْرٍ ؕ قَدْ جَآءَكُمْ مِّنَ اللّٰهِ نُوْرٌ وَّكِتٰبٌ
مُّبِيْنٌ ﴿١٥﴾ ۙ يَّهْدِيْ بِهِ اللّٰهُ مَنِ اتَّبَعَ رِضْوَانَهٗ
سُبُلَ السَّلٰمِ وَيُخْرِجُهُمْ مِّنَ الظُّلُمٰتِ اِلَى النُّوْرِ
بِاِذْنِهٖ وَيَهْدِيْهِمْ اِلٰى صِرَاطٍ مُّسْتَقِيْمٍ ﴿١٦﴾ لَقَدْ
كَفَرَ الَّذِيْنَ قَالُوْٓا اِنَّ اللّٰهَ هُوَ الْمَسِيْحُ ابْنُ مَرْيَمَ ؕ
قُلْ فَمَنْ يَّمْلِكُ مِنَ اللّٰهِ شَيْـًٔا اِنْ اَرَادَ اَنْ يُّهْلِكَ
الْمَسِيْحَ ابْنَ مَرْيَمَ وَاُمَّهٗ وَمَنْ فِي الْاَرْضِ جَمِيْعًا ؕ
وَلِلّٰهِ مُلْكُ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا ؕ يَخْلُقُ
مَا يَشَآءُ ؕ وَاللّٰهُ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيْرٌ ﴿١٧﴾

۽ جيڪي چون ٿا ته اسين نصاريٰ آهيون تن کان (بہ) سندن انجام ورتوسون پوءِ جيڪا نصيحت ڪئي ويئي هئي تنهن مان (ڪجهہ) ڀاڱو وساريائون انهي ڪري سندن وچ ۾ دشمني ۽ ساڙ قيامت جي ڏينهن تائين وڌوسون ۽ جيڪي ڪندا آهن تنهن جي الله ڪين سگهو سُڌ ڏيندو (١٤). اي ڪتاب وارؤ! بيشڪ اسان جو پيغمبر (محمد ﷺ) اوهان وٽ آيو اوهين (الله جي) ڪتاب مان جيڪي لڪائيندا هيؤ تن مان گهڻيون (ڳالهيون) اوهان کي بيان ڪري ٿو ۽ گهڻين (ڳالهين) کان ٽارو ڪري ٿو. بيشڪ اوهان وٽ الله وٽان نور ۽ پڌرو ڪتاب (قرآن) آيو آهي (١٥). اُنهيءَ جي سببان الله اُنهن کي سڌو رستو ڏيکاريندو آهي جيڪي سلامتي جي واٽن ڏانهن سندس راضپو ڳولهين ۽ ڪين اونداهين مان سوجهري ڏانهن پنهنجي حڪم سان ٻاهر ڪڍي ٿو ۽ ڪين سڌيءَ واٽ ڏانهن رستو ڏيکاري ٿو (١٦). جن چيو ته پڪ الله پاڻ مسيح پٽ مريم جو آهي سي بيشڪ ڪافر ٿيا- (اي پيغمبر!) چؤ ته جيڪڏهن الله عيسيٰ پٽ مريم جي کي ۽ سندس ماءُ کي ۽ جيڪي سڀئي زمين ۾ آهن تن کي ناس ڪرڻ گهري ته ڪير الله کان انهن کي بچائي سگهندو؟ ۽ آسمانن ۽ زمين جي ۽ جيڪي اُنهن جي وچ ۾ آهي تنهن جي بادشاهي الله جي آهي- جيڪي گهري ٿو سو پيدا ڪري ٿو ۽ الله سڀ ڪنهن شيءِ تي وسارو آهي (١٧).

وَقَالَتِ الْيَهُوْدُ وَالنَّصٰرٰى نَحْنُ اَبْنٰٓؤُا اللّٰهِ وَاَحِبَّآؤُهٗ ؕ قُلْ فَلِمَ
يُعَذِّبُكُمْ بِذُنُوْبِكُمْ ؕ بَلْ اَنْتُمْ بَشَرٌ مِّمَّنْ خَلَقَ ؕ يَغْفِرُ لِمَنْ يَّشَآءُ
وَيُعَذِّبُ مَنْ يَّشَآءُ ؕ وَلِلّٰهِ مُلْكُ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ وَمَا
بَيْنَهُمَا ؗ وَاِلَيْهِ الْمَصِيْرُ ﴿۱۸﴾ يٰٓاَهْلَ الْكِتٰبِ قَدْ جَآءَكُمْ رَسُوْلُنَا
يُبَيِّنُ لَكُمْ عَلٰى فَتْرَةٍ مِّنَ الرُّسُلِ اَنْ تَقُوْلُوْا مَا جَآءَنَا مِنْۢ بَشِيْرٍ
وَّلَا نَذِيْرٍ ؗ فَقَدْ جَآءَكُمْ بَشِيْرٌ وَّنَذِيْرٌ ؕ وَاللّٰهُ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ
قَدِيْرٌ ﴿۱۹﴾ؑ وَاِذْ قَالَ مُوْسٰى لِقَوْمِهٖ يٰقَوْمِ اذْكُرُوْا نِعْمَةَ اللّٰهِ
عَلَيْكُمْ اِذْ جَعَلَ فِيْكُمْ اَنْۢبِيَآءَ وَجَعَلَكُمْ مُّلُوْكًا ۖۗ وَّاٰتٰىكُمْ مَّا
لَمْ يُؤْتِ اَحَدًا مِّنَ الْعٰلَمِيْنَ ﴿۲۰﴾ يٰقَوْمِ ادْخُلُوا الْاَرْضَ
الْمُقَدَّسَةَ الَّتِيْ كَتَبَ اللّٰهُ لَكُمْ وَلَا تَرْتَدُّوْا عَلٰٓى اَدْبَارِكُمْ
فَتَنْقَلِبُوْا خٰسِرِيْنَ ﴿۲۱﴾ قَالُوْا يٰمُوْسٰٓى اِنَّ فِيْهَا قَوْمًا جَبَّارِيْنَ ۖۗ
وَاِنَّا لَنْ نَّدْخُلَهَا حَتّٰى يَخْرُجُوْا مِنْهَا ۚ فَاِنْ يَّخْرُجُوْا مِنْهَا
فَاِنَّا دٰخِلُوْنَ ﴿۲۲﴾ قَالَ رَجُلٰنِ مِنَ الَّذِيْنَ يَخَافُوْنَ اَنْعَمَ
اللّٰهُ عَلَيْهِمَا ادْخُلُوْا عَلَيْهِمُ الْبَابَ ۚ فَاِذَا دَخَلْتُمُوْهُ فَاِنَّكُمْ
غٰلِبُوْنَ ۚ۬ وَعَلَى اللّٰهِ فَتَوَكَّلُوْٓا اِنْ كُنْتُمْ مُّؤْمِنِيْنَ ﴿۲۳﴾

يهودي ۽ نصاريٰ چوندا آهن ته اسين الله جا پٽ ۽ سندس پيارا آهيون (اي پيغمبر کين) چؤ ته پوءِ توهانجي گناهن سببان ڇو عذاب ڪندو اٿوَ؟ بلڪ اوهين به اُنهيءَ جنس مان ماڻهو آهيو جيڪي خلقيائين۔ جنهن کي وڻيس (تنهن کي) بخشي ۽ جنهن کي وڻيس (تنهن کي) عذاب ڪري ۽ آسمانن ۽ زمين جي ۽ جيڪي سندن وچ ۾ آهي تنهن جي بادشاهي الله جي آهي ۽ ڏانهنس موٽڻ آهي (١٨) . اي ڪتاب وارؤ! بيشڪ اوهان وٽ اسان جو پيغمبر اهڙي وقت ۾ آيو جو (ڪجھ وقت تائين) پيغمبرن جو اچڻ بند ٿي چڪو هو اوهان تي بيان ڪري ٿو. متان چئو ته نڪو خوشخبري ڏيندڙ ۽ نڪو ڊيڄاريندڙ اسان وٽ آيو (هاڻو!) انهيءَ ڪري بيشڪ اوهان وٽ خوشخبري ڏيندڙ ۽ ڊيڄاريندڙ آيو آهي ۽ الله سڀ ڪنهن شيءِ تي وسارو آهي (١٩) . ۽ (ياد ڪر) جڏهن موسىٰ پنهنجي قوم کي چيو ته اي منهنجي قوم! پاڻ تي الله جي نعمت ياد ڪريو جو اوهان ۾ پيغمبر مقرر ڪيائين ۽ اوهان کي بادشاه ڪيائين ۽ اوهان کي اُهي (نعمتون) ڏنائين جي جهانن وارن مان ڪنهن کي (به) نه ڏنائين (٢٠) . اي منهنجي قوم! پاڪ زمين ۾ گهڙو جا الله اوهان لاءِ ٺهرائي آهي ۽ پوئتي نه ڦرو نه ته ڦري خساري وارا ٿيندؤ (٢١) . چيائون ته اي موسىٰ! بيشڪ اُتي ڏاڍي زور واري قوم آهي ۽ اسين منجهس ايسين ڪڏهن نه گهڙنداسون جيسين اُهي منجهانئس (نه) نڪرن، پوءِ جيڪڏهن اُهي اُتان نڪرن ته اسين گهڙڻ وارا آهيون (٢٢) . جيڪي الله کان ڊڄندا هئا تن مان ٻه ڄڻان جن تي الله نعمتون نازل ڪيون هيون چوڻ لڳا ته در کان مٿن (حملو ڪري) گهڙو پوءِ جڏهن در کان لنگهيوَ تڏهن اوهين پڪ غالب آهيو ۽ جيڪڏهن مؤمن آهيو ته الله تي ڀروسو ڪريو (٢٣) .

قَالُوْا يٰمُوْسٰۤى اِنَّا لَنْ نَّدْخُلَهَاۤ اَبَدًا مَّا دَامُوْا فِيْهَا فَاذْهَبْ
اَنْتَ وَرَبُّكَ فَقَاتِلَاۤ اِنَّا هٰهُنَا قٰعِدُوْنَ ﴿٢٤﴾ قَالَ رَبِّ اِنِّىْ
لَاۤ اَمْلِكُ اِلَّا نَفْسِىْ وَاَخِىْ فَافْرُقْ بَيْنَنَا وَبَيْنَ الْقَوْمِ
الْفٰسِقِيْنَ ﴿٢٥﴾ قَالَ فَاِنَّهَا مُحَرَّمَةٌ عَلَيْهِمْ اَرْبَعِيْنَ سَنَةً ۚ
يَتِيْهُوْنَ فِى الْاَرْضِ ؕ فَلَا تَاْسَ عَلَى الْقَوْمِ الْفٰسِقِيْنَ ﴿٢٦﴾
وَاتْلُ عَلَيْهِمْ نَبَاَ ابْنَىْ اٰدَمَ بِالْحَقِّ ۘ اِذْ قَرَّبَا قُرْبَانًا فَتُقُبِّلَ
مِنْ اَحَدِهِمَا وَلَمْ يُتَقَبَّلْ مِنَ الْاٰخَرِ ؕ قَالَ لَاَقْتُلَنَّكَ ؕ قَالَ
اِنَّمَا يَتَقَبَّلُ اللّٰهُ مِنَ الْمُتَّقِيْنَ ﴿٢٧﴾ لَئِنْۢ بَسَطْتَّ اِلَىَّ يَدَكَ
لِتَقْتُلَنِىْ مَاۤ اَنَا بِبَاسِطٍ يَّدِىَ اِلَيْكَ لِاَقْتُلَكَ ۚ اِنِّىْۤ اَخَافُ
اللّٰهَ رَبَّ الْعٰلَمِيْنَ ﴿٢٨﴾ اِنِّىْۤ اُرِيْدُ اَنْ تَبُوْٓاَ بِاِثْمِىْ وَ
اِثْمِكَ فَتَكُوْنَ مِنْ اَصْحٰبِ النَّارِ ۚ وَذٰلِكَ جَزٰٓؤُا الظّٰلِمِيْنَ ﴿٢٩﴾
فَطَوَّعَتْ لَهٗ نَفْسُهٗ قَتْلَ اَخِيْهِ فَقَتَلَهٗ فَاَصْبَحَ مِنَ الْخٰسِرِيْنَ ﴿٣٠﴾
فَبَعَثَ اللّٰهُ غُرَابًا يَّبْحَثُ فِى الْاَرْضِ لِيُرِيَهٗ كَيْفَ يُوَارِىْ
سَوْءَةَ اَخِيْهِ ؕ قَالَ يٰوَيْلَتٰۤى اَعَجَزْتُ اَنْ اَكُوْنَ مِثْلَ هٰذَا
الْغُرَابِ فَاُوَارِىَ سَوْءَةَ اَخِىْ ۚ فَاَصْبَحَ مِنَ النّٰدِمِيْنَ ﴿٣١﴾

چيائون ته اي موسىٰ! بيشڪ اسين اصلي ڪڏهن منجهس نه گهڙنداسون جيسين اُهي منجهس رهندا تنهن ڪري تون ۽ تنهنجو رب وڃو پوءِ وڙهو بيشڪ اسين هتي (ئي) ويٺا آهيون (٢٤). موسىٰ چيو ته اي منهنجا پالڻهار! آءٌ پنهنجي سِرَ ۽ پنهنجي ڀاءُ کان سواءِ (ٻئي) ڪنهن تي اختيار نه ٿو رکان تنهن ڪري اسان جي ۽ بي فرمان قوم جي وچ ۾ جدائي ڪر! (٢٥). (الله) چيو ته اُها (پاڪ زمين) چاليهه ورهه مٿن حرام ڪئي وئي آهي. زمين (يعني بريت) ۾ حيران پريشان رهندا. تنهنڪري بي فرمان قوم تي ڏک نه ڪر (٢٦). (اي پيغمبر!) آدم جي ٻن پٽن (هابيل ۽ قابيل) جي خبر کين سچيءَ طرح پڙهي ٻڌاءِ. جڏهن ٻنهي (هڪ هڪ) قرباني نذر ڪئي تڏهن ٻنهي مان هڪڙي جي قبول ڪئي وئي ۽ ٻئي جي قبول نه ڪئي وئي. (قابيل) چيو ته ضرور ماريندوسانءِ. (هابيل) چيو ته الله رڳو پرهيزگارن جي (قرباني) قبول ڪندو آهي (٢٧). جيڪڏهن پنهنجو هٿ منهنجي مارڻ لاءِ مون ڏانهن ڊگهو ڪندين ته آءٌ پنهنجو هٿ توڏانهن ڪڏهن به ڊگهو نه ڪندس ته توکي ماريان، ڇو ته آءٌ جهانن جي پالڻهار کان ڊڄان ٿو (٢٨). منهنجو ارادو آهي ته منهنجو گناهه ۽ پنهنجو گناهه تون کڻين ته دوزخين مان ٿئين، ۽ ظالمن جي اِها سزا آهي (٢٩). پوءِ سندس دل کيس سندس ڀاءُ جي کهڻ تي آماده ڪيو پوءِ کيس ڪُهائين پوءِ خساري وارن مان ٿيو (٣٠). پوءِ الله هڪ ڪانوَ کي موڪليو جنهن زمين ۾ هن لاءِ کوٽيو ٿي ته کيس ڏيکاري ته پنهنجي ڀاءُ جي لاش کي ڪيئن لڪائي. (ڪانو کي ڏسي) چيائين ته مون لاءِ ارمان آهي! ته ڇو مُنجهيس؟ جي آءٌ هِن ڪانوَ جهڙو هجان ها ته (به) پنهنجي ڀاءُ جو لاشو لڪايان ها! پوءِ پشيمانن مان ٿيو (٣١).

مِنْ اَجْلِ ذٰلِكَ ۛۚ كَتَبْنَا عَلٰى بَنِیْٓ اِسْرَآءِیْلَ اَنَّهٗ مَنْ
قَتَلَ نَفْسًۢا بِغَیْرِ نَفْسٍ اَوْ فَسَادٍ فِی الْاَرْضِ فَكَاَنَّمَا قَتَلَ
النَّاسَ جَمِیْعًا ؕ وَمَنْ اَحْیَاهَا فَكَاَنَّمَاۤ اَحْیَا النَّاسَ جَمِیْعًا ؕ
وَلَقَدْ جَآءَتْهُمْ رُسُلُنَا بِالْبَیِّنٰتِ ۫ ثُمَّ اِنَّ كَثِیْرًا مِّنْهُمْ بَعْدَ
ذٰلِكَ فِی الْاَرْضِ لَمُسْرِفُوْنَ ﴿۳۲﴾ اِنَّمَا جَزٰٓؤُا الَّذِیْنَ یُحَارِبُوْنَ
اللّٰهَ وَرَسُوْلَهٗ وَیَسْعَوْنَ فِی الْاَرْضِ فَسَادًا اَنْ یُّقَتَّلُوْۤا اَوْ
یُصَلَّبُوْۤا اَوْ تُقَطَّعَ اَیْدِیْهِمْ وَاَرْجُلُهُمْ مِّنْ خِلَافٍ اَوْ
یُنْفَوْا مِنَ الْاَرْضِ ؕ ذٰلِكَ لَهُمْ خِزْیٌ فِی الدُّنْیَا وَ
لَهُمْ فِی الْاٰخِرَةِ عَذَابٌ عَظِیْمٌ ﴿۳۳﴾ اِلَّا الَّذِیْنَ تَابُوْا
مِنْ قَبْلِ اَنْ تَقْدِرُوْا عَلَیْهِمْ ۚ فَاعْلَمُوْۤا اَنَّ اللّٰهَ غَفُوْرٌ
رَّحِیْمٌ ﴿۳۴﴾ ع یٰۤاَیُّهَا الَّذِیْنَ اٰمَنُوا اتَّقُوا اللّٰهَ وَابْتَغُوْۤا
اِلَیْهِ الْوَسِیْلَةَ وَجَاهِدُوْا فِیْ سَبِیْلِهٖ لَعَلَّكُمْ
تُفْلِحُوْنَ ﴿۳۵﴾ اِنَّ الَّذِیْنَ كَفَرُوْا لَوْ اَنَّ لَهُمْ مَّا فِی
الْاَرْضِ جَمِیْعًا وَّمِثْلَهٗ مَعَهٗ لِیَفْتَدُوْا بِهٖ مِنْ عَذَابِ
یَوْمِ الْقِیٰمَةِ مَا تُقُبِّلَ مِنْهُمْ ۚ وَلَهُمْ عَذَابٌ اَلِیْمٌ ﴿۳۶﴾

اِنهيءَ ڪري بني اسرائيلن تي لازم ڪيوسون تہ جيڪو ڪنهن جان جي عوض يا زمين ۾ فساد وجهڻ (واري) کان سواءِ ٻئي ڪنهن کي ڪُهندو تنهن ڄڻڪ مڙني ماڻهن کي ڪُٺو ۽ جنهن اُن کي بچايو تنهن ڄڻڪ مڙني ماڻهن کي بچايو ۽ بيشڪ اسان جا (گهڻا) پيغمبر چٽن معجزن سان وٽن آيا وري اُن کان پوءِ منجهائن گهڻا ملڪ ۾ حد کان لنگهندڙ ٿيا (٣٢). جيڪي الله ۽ سندس پيغمبر سان وڙهندا ۽ ملڪ ۾ فساد (وجهڻ) لاءِ ڪوشش ڪندا تن جي سزا هن کان سواءِ (ٻي ڪا) نہ آهي تہ ڪُهجين يا سوريءَ چاڙهجين يا سندن هَٿَ ۽ سندن پير اُبتڙ سبتڙ وڍجن يا ديس نيڪالي ڏجين۔ دنيا ۾ اُنهن لاءِ اِها خواري آهي ۽ آخرت ۾ اُنهن لاءِ وڏو عذاب آهي (٣٣). پر جن اوهان جي قابو پوڻ کان اڳ توبہ ڪئي، پوءِ ڄاڻو تہ الله بخشڻهار مهربان آهي (٣٤). اي ايمان وارؤ! الله کان ڊڄو ۽ ڏانهس وسيلو ڳوليو (يعني پنهنجي نيڪ عملن جي وسيلي الله تعالىٰ ڏي ويجها ٿيو) ۽ سندس واٽ ۾ ڪوشش ڪريو تہ مانَ اوهين ڪامياب ٿيو (٣٥). بيشڪ جن ڪفر ڪيو تن کي جيڪي زمين ۾ آهي سو مڙئي جيڪڏهن هجي ۽ اُن جيترو ٻيو بہ گڏ (هجين) اُهو قيامت جي ڏينهن جي عذاب کان (بچاءَ لاءِ) عوض ڏين تہ کانئن قبول نہ ڪبو ۽ اُنهن لاءِ ڏکوئيندڙ عذاب آهي (٣٦).

يُرِيدُونَ أَنْ يَخْرُجُوا مِنَ النَّارِ وَمَا هُمْ بِخٰرِجِينَ
مِنْهَا ۖ وَلَهُمْ عَذَابٌ مُّقِيمٌ ﴿٣٧﴾ وَالسَّارِقُ وَالسَّارِقَةُ فَاقْطَعُوْٓا
اَيْدِيَهُمَا جَزَآءً بِمَا كَسَبَا نَكَالًا مِّنَ اللّٰهِ ؕ وَاللّٰهُ عَزِيزٌ
حَكِيمٌ ﴿٣٨﴾ فَمَنْ تَابَ مِنْ بَعْدِ ظُلْمِهٖ وَاَصْلَحَ فَاِنَّ اللّٰهَ
يَتُوبُ عَلَيْهِ ؕ اِنَّ اللّٰهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿٣٩﴾ اَلَمْ تَعْلَمْ اَنَّ اللّٰهَ لَهٗ
مُلْكُ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ ؕ يُعَذِّبُ مَنْ يَّشَآءُ وَيَغْفِرُ لِمَنْ
يَّشَآءُ ؕ وَاللّٰهُ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٤٠﴾ يٰٓاَيُّهَا الرَّسُولُ لَا
يَحْزُنْكَ الَّذِينَ يُسَارِعُونَ فِي الْكُفْرِ مِنَ الَّذِينَ قَالُوْٓا
اٰمَنَّا بِاَفْوَاهِهِمْ وَلَمْ تُؤْمِنْ قُلُوبُهُمْ ۛ وَمِنَ الَّذِينَ
هَادُوا ۛ سَمّٰعُونَ لِلْكَذِبِ سَمّٰعُونَ لِقَوْمٍ اٰخَرِينَ ۙ لَمْ
يَاْتُوكَ ؕ يُحَرِّفُونَ الْكَلِمَ مِنْ بَعْدِ مَوَاضِعِهٖ ۚ يَقُولُونَ
اِنْ اُوتِيتُمْ هٰذَا فَخُذُوهُ وَاِنْ لَّمْ تُؤْتَوْهُ فَاحْذَرُوا ؕ
وَمَنْ يُّرِدِ اللّٰهُ فِتْنَتَهٗ فَلَنْ تَمْلِكَ لَهٗ مِنَ اللّٰهِ شَيْـًٔا ؕ
اُولٰٓئِكَ الَّذِينَ لَمْ يُرِدِ اللّٰهُ اَنْ يُّطَهِّرَ قُلُوبَهُمْ ؕ لَهُمْ
فِي الدُّنْيَا خِزْيٌ ۖ وَّلَهُمْ فِي الْاٰخِرَةِ عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿٤١﴾

باھ مان نڪرڻ گهرندا ۽ (حقيقت ڪري) منجهانئس اُهي نڪرڻ وارا نہ آهن ۽ اُنهن لاءِ سدائين جو عذاب آهي(٣٧) . ۽ چورُ (مرد) ۽ چورِ (عورت) اُنهن جا هٿ سندن ڪئي سببان سزا لاءِ وڍيو الله (جي پار) کان اهو عذاب آهي۔ ۽ الله غالب حڪمت وارو آهي (٣٨) . پوءِ جنهن پنهنجي ڪيل (قصور) کان بعد توبھ ڪئي ۽ چڱا ڪم ڪيا تنهن تي الله (ٻاجھ سان) موٽندو۔ چو تہ الله بخشڻهار مهربان آهي (٣٩) . (اي پيغمبر!) معلوم نہ اٿيئي ڇا؟ تہ آسمانن ۽ زمين جي بادشاهي الله جي آهي جنهن کي وڻيس تنهن کي عذاب ڪري جنهن کي وڻيس تنهن کي بخشي۔ ۽ الله سڀ ڪنهن شيءِ تي وسوارو آهي (٤٠) . اي پيغمبر! (اُنهن جو حال) توکي غمگين نہ ڪري جيڪي ڪفر ۾ ڪاهي پوندا آهن اهڙن (ماڻهن) مان جو پنهنجن واتن سان چوندا آهن تہ ايمان آندوسون ۽ سندين دلين ايمان نہ آندو آهي، ۽ (پڻ) يهودين مان، جو ڏاڍا ڪوڙ ٻڌندڙ (يعني قبوليندڙ) آهن، ٻي قوم (ڪافرن) لاءِ جي اجان تو وٽ نہ آيا آهن جاسوسي ڪندڙ آهن۔ ڪن ڳالهين کي پنهنجن (صحيح) هنڌن تي هجڻ کان پوءِ بدلائيندا آهن، (ماڻهن کي) چوندا آهن تہ جيڪڏهن هيءُ (حڪم) ڏنو وڃيوَ تہ اُهو قبول ڪجو ۽ جيڪڏهن اُهو نہ ڏنو وڃيوَ تہ پري ٿجو۔ ۽ الله جنهن جي گمراه ڪرڻ جو ارادو ڪندو آهي تنهن لاءِ الله (جي پار) کان (هدايت ڪرڻ جو) ڪجھ اختيار نہ اٿيئي۔ اُهي (اهڙا) آهن جو اُنهن جي دلين کي الله پاڪ ڪرڻ نہ گهرندو آهي۔ دنيا ۾ اُنهن لاءِ خواري آهي ۽ آخرت ۾ اُنهن لاءِ وڏو عذاب آهي (٤١) .

سَمّٰعُوْنَ لِلْكَذِبِ اَكّٰلُوْنَ لِلسُّحْتِ ؕ فَاِنْ جَآءُوْكَ فَاحْكُمْ
بَيْنَهُمْ اَوْ اَعْرِضْ عَنْهُمْ ۚ وَاِنْ تُعْرِضْ عَنْهُمْ فَلَنْ يَّضُرُّوْكَ
شَيْـًٔا ؕ وَاِنْ حَكَمْتَ فَاحْكُمْ بَيْنَهُمْ بِالْقِسْطِ ؕ اِنَّ اللّٰهَ يُحِبُّ
الْمُقْسِطِيْنَ ﴿٤٢﴾ وَكَيْفَ يُحَكِّمُوْنَكَ وَعِنْدَهُمُ التَّوْرٰىةُ فِيْهَا
حُكْمُ اللّٰهِ ثُمَّ يَتَوَلَّوْنَ مِنْۢ بَعْدِ ذٰلِكَ ؕ وَمَاۤ اُولٰٓئِكَ
بِالْمُؤْمِنِيْنَ ﴿٤٣﴾ اِنَّاۤ اَنْزَلْنَا التَّوْرٰىةَ فِيْهَا هُدًى وَّنُوْرٌ ۚ
يَحْكُمُ بِهَا النَّبِيُّوْنَ الَّذِيْنَ اَسْلَمُوْا لِلَّذِيْنَ هَادُوْا وَ
الرَّبّٰنِيُّوْنَ وَالْاَحْبَارُ بِمَا اسْتُحْفِظُوْا مِنْ كِتٰبِ
اللّٰهِ وَكَانُوْا عَلَيْهِ شُهَدَآءَ ۚ فَلَا تَخْشَوُا النَّاسَ وَاخْشَوْنِ
وَلَا تَشْتَرُوْا بِاٰيٰتِیْ ثَمَنًا قَلِيْلًا ؕ وَمَنْ لَّمْ يَحْكُمْ بِمَاۤ
اَنْزَلَ اللّٰهُ فَاُولٰٓئِكَ هُمُ الْكٰفِرُوْنَ ﴿٤٤﴾ وَكَتَبْنَا عَلَيْهِمْ
فِيْهَاۤ اَنَّ النَّفْسَ بِالنَّفْسِ ۙ وَالْعَيْنَ بِالْعَيْنِ وَالْاَنْفَ
بِالْاَنْفِ وَالْاُذُنَ بِالْاُذُنِ وَالسِّنَّ بِالسِّنِّ ۙ وَالْجُرُوْحَ
قِصَاصٌ ؕ فَمَنْ تَصَدَّقَ بِهٖ فَهُوَ كَفَّارَةٌ لَّهٗ ؕ وَمَنْ
لَّمْ يَحْكُمْ بِمَاۤ اَنْزَلَ اللّٰهُ فَاُولٰٓئِكَ هُمُ الظّٰلِمُوْنَ ﴿٤٥﴾

ڪوڙين (ڳالهين) جا ٻڌندڙ آهن حرام (جو مال) کائيندڙ آهن. پوءِ جيڪڏهن تو وٽ اچن تہ سندن (تڪرارن جي) وچ ۾ فيصلو ڪر يا کائن منهن موڙ، ۽ جيڪڏهن کائن منهن موڙين تہ توکي ڪجھ نقصان رسائي نہ سگهندا ۽ جيڪڏهن نبيرو ڪرين تہ سندن وچ ۾ انصاف سان فيصلو ڪر. ڇو تہ الله انصاف ڪندڙن کي دوست رکندو آهي (۴۲). ۽ ڪيئن توکان هن حالت ۾ فيصلو ڪرائيندا؟ جو وٽن توريت آهي اُن ۾ الله جو حڪم آهي وري اُن کان پوءِ ڦري ويندا آهن. ۽ اهي مؤمن نہ آهن (۴۳). بيشڪ اسان توريت لاٿو آهي منجهس هدايت ۽ نور آهي، فرمانبردار پيغمبرن ۽ الله وارن ۽ (يهودي) عالمن اُن (توريت) سان يهودين لاءِ فيصلو ڪيو آهي (يعني) اُنهيءَ سان جيڪي الله جي ڪتاب مان ياد ڪرايو وين ۽ مٿس شاهد هئا، پوءِ (ڪين اسان سمجهايو هو تہ) ماڻهن کان نہ ڊڄو ۽ مون کان ڊڄو ۽ منهنجي آيتن کي ٿوري ملھ سان نہ وڪڻو. ۽ جيڪي الله لاٿو آهي تنهن سان جيڪي حڪم نہ ڪندا سي ئي ڪافر آهن (۴۴). ۽ اُنهن (يهودين) تي توريت ۾ لازم ڪيوسون تہ ماڻهو جو عوض ماڻهو ۽ اک جو عوض اک ۽ نَڪ جو عوض نڪ ۽ ڪَن جو عوض ڪن ۽ ڏند جو عوض ڏند ۽ ڦٽ جو عوض اوترو ڦٽ آهي. پوءِ جيڪو اُن کي بخشيندو تنهن لاءِ اُهو (بخشڻ سندس گناهن جو) ڪفارو آهي ۽ جيڪي الله لاٿو آهي تنهن سان جيڪي حڪم نہ ڪندا سي ئي ظالم آهن (۴۵).

وَقَفَّيْنَا عَلٰٓى اٰثَارِهِمْ بِعِيْسَى ابْنِ مَرْيَمَ مُصَدِّقًا لِّمَا بَيْنَ
يَدَيْهِ مِنَ التَّوْرٰىةِ ۪ وَاٰتَيْنٰهُ الْاِنْجِيْلَ فِيْهِ هُدًى وَّنُوْرٌ ۙ وَّ
مُصَدِّقًا لِّمَا بَيْنَ يَدَيْهِ مِنَ التَّوْرٰىةِ وَهُدًى وَّمَوْعِظَةً
لِّلْمُتَّقِيْنَ ۴۶ وَلْيَحْكُمْ اَهْلُ الْاِنْجِيْلِ بِمَآ اَنْزَلَ اللّٰهُ فِيْهِ ؕ وَمَنْ
لَّمْ يَحْكُمْ بِمَآ اَنْزَلَ اللّٰهُ فَاُولٰٓئِكَ هُمُ الْفٰسِقُوْنَ ۴۷ وَاَنْزَلْنَآ
اِلَيْكَ الْكِتٰبَ بِالْحَقِّ مُصَدِّقًا لِّمَا بَيْنَ يَدَيْهِ مِنَ الْكِتٰبِ
وَمُهَيْمِنًا عَلَيْهِ فَاحْكُمْ بَيْنَهُمْ بِمَآ اَنْزَلَ اللّٰهُ وَلَا تَتَّبِعْ
اَهْوَآءَهُمْ عَمَّا جَآءَكَ مِنَ الْحَقِّ ؕ لِكُلٍّ جَعَلْنَا مِنْكُمْ شِرْعَةً
وَّمِنْهَاجًا ؕ وَلَوْ شَآءَ اللّٰهُ لَجَعَلَكُمْ اُمَّةً وَّاحِدَةً وَّلٰكِنْ لِّيَبْلُوَكُمْ
فِيْ مَآ اٰتٰىكُمْ فَاسْتَبِقُوا الْخَيْرٰتِ ؕ اِلَى اللّٰهِ مَرْجِعُكُمْ جَمِيْعًا فَيُنَبِّئُكُمْ
بِمَا كُنْتُمْ فِيْهِ تَخْتَلِفُوْنَ ۴۸ ۙ وَاَنِ احْكُمْ بَيْنَهُمْ بِمَآ اَنْزَلَ اللّٰهُ
وَلَا تَتَّبِعْ اَهْوَآءَهُمْ وَاحْذَرْهُمْ اَنْ يَّفْتِنُوْكَ عَنْۢ بَعْضِ مَآ
اَنْزَلَ اللّٰهُ اِلَيْكَ ؕ فَاِنْ تَوَلَّوْا فَاعْلَمْ اَنَّمَا يُرِيْدُ اللّٰهُ اَنْ يُّصِيْبَهُمْ
بِبَعْضِ ذُنُوْبِهِمْ ؕ وَاِنَّ كَثِيْرًا مِّنَ النَّاسِ لَفٰسِقُوْنَ ۴۹ اَفَحُكْمَ
الْجَاهِلِيَّةِ يَبْغُوْنَ ؕ وَمَنْ اَحْسَنُ مِنَ اللّٰهِ حُكْمًا لِّقَوْمٍ يُّوْقِنُوْنَ ۵۰ ع

۽ اُنهن (پيغمبرن) جي طريقي تي عيسىٰ پٽ مريم جي کي پوئتان موڪليو سون جو جيڪو ڪانئس اڳ (توريت) هو تنهن جو سچو ڪندڙ هو ۽ کيس انجيل ڏنوسون جنهن ۾ هدايت ۽ نور آهي ۽ توريت جيڪو ڪانئس اڳ هو تنهن جو سچو ڪندڙ ۽ پرهيزگارن لاءِ هدايت ۽ نصيحت هو (۴٦). ۽ انجيل وارن کي جڳائي ته جيڪي الله منجهس لاٿو تنهن سان فيصلو ڪن. ۽ جيڪي الله لاٿو تنهن موجب جيڪي فيصلو نه ڪندا سي ئي بي دين آهن (۴٧). ۽ (اي پيغمبر!) تو ڏانهن سچائيءَ سان ڪتاب لاٿوسون جيڪي ڪتاب ڪانئس اڳ آهن تن جو سچو ڪندڙ ۽ مٿن نگهبان آهي تنهنڪري جيڪي الله لاٿو آهي تنهن موجب سندن وچ ۾ حڪم ڪر ۽ جيڪو حق تو وٽ آيو آهي تنهن کان مڙي سندين سڌن جي تابعداري نه ڪر. اوهان مان هر ڪنهن ٽوليءَ لاءِ شريعت ۽ (هڪ سنئين) واٽ مقرر ڪئي سون. ۽ جيڪڏهن الله گهري ها ته اوهان مڙني کي هڪ ٽولي ڪري ها پر (گهريائين) ته جيڪي اوهان کي ڏنائين تنهن ۾ اوهان کي پرکي تنهن ڪري چڱاين ڏانهن اڳرائي ڪريو. اوهان مڙني جو الله ڏانهن موٽڻ آهي پوءِ جنهن (ڳالهه) بابت اوهين تڪرار ڪندڙ هيؤ تنهن جي فيصلي جي اوهان کي خبر ڏيندو (۴٨). ۽ (وري به توکي حڪم ٿو ڪجي) ته جيڪي الله لاٿو آهي تنهن سان سندن وچ ۾ حڪم ڪر ۽ سندين سڌن جي تابعداري نه ڪر ۽ اُنهن کان بچندو رهه ته جيڪي الله تو ڏانهن لاٿو آهي تنهن جي ڪنهن (حڪم) کان متان توکي ٿيڙين. پوءِ جيڪڏهن ڦرن ته ڄاڻ ته الله سندن ڪن گناهن سببان کين عذاب پهچائڻ گهرندو آهي. ۽ ماڻهن مان گهڻا بي دين آهن (۴٩). اِجهان جاهليت وارو حڪم گهرندا آهن ڇا؟ ۽ (ڪتاب الاهي تي) يقين ڪندڙ قوم لاءِ حڪم ڪرڻ ۾ الله کان وڌيڪ ڪير چڱو آهي؟ (٥٠).

يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا لَا تَتَّخِذُوا الْيَهُوْدَ وَالنَّصٰرٰۤى اَوْلِيَآءَ ۘؔ
بَعْضُهُمْ اَوْلِيَآءُ بَعْضٍ ؕ وَمَنْ يَّتَوَلَّهُمْ مِّنْكُمْ فَاِنَّهٗ مِنْهُمْ ؕ
اِنَّ اللّٰهَ لَا يَهْدِی الْقَوْمَ الظّٰلِمِيْنَ ﴿٥١﴾ فَتَرَى الَّذِيْنَ فِیْ
قُلُوْبِهِمْ مَّرَضٌ يُّسَارِعُوْنَ فِيْهِمْ يَقُوْلُوْنَ نَخْشٰۤى اَنْ
تُصِيْبَنَا دَآئِرَةٌ ؕ فَعَسَى اللّٰهُ اَنْ يَّاْتِیَ بِالْفَتْحِ اَوْ اَمْرٍ مِّنْ عِنْدِهٖ
فَيُصْبِحُوْا عَلٰى مَاۤ اَسَرُّوْا فِیْۤ اَنْفُسِهِمْ نٰدِمِيْنَ ﴿٥٢﴾ؕ وَيَقُوْلُ الَّذِيْنَ
اٰمَنُوْۤا اَهٰۤؤُلَآءِ الَّذِيْنَ اَقْسَمُوْا بِاللّٰهِ جَهْدَ اَيْمَانِهِمْ ۙ اِنَّهُمْ
لَمَعَكُمْ ؕ حَبِطَتْ اَعْمَالُهُمْ فَاَصْبَحُوْا خٰسِرِيْنَ ﴿٥٣﴾ يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ
اٰمَنُوْا مَنْ يَّرْتَدَّ مِنْكُمْ عَنْ دِيْنِهٖ فَسَوْفَ يَاْتِی اللّٰهُ بِقَوْمٍ
يُّحِبُّهُمْ وَيُحِبُّوْنَهٗۤ ۙ اَذِلَّةٍ عَلَى الْمُؤْمِنِيْنَ اَعِزَّةٍ عَلَى الْكٰفِرِيْنَ ؗ
يُجَاهِدُوْنَ فِیْ سَبِيْلِ اللّٰهِ وَلَا يَخَافُوْنَ لَوْمَةَ لَآئِمٍ ؕ ذٰلِكَ
فَضْلُ اللّٰهِ يُؤْتِيْهِ مَنْ يَّشَآءُ ؕ وَاللّٰهُ وَاسِعٌ عَلِيْمٌ ﴿٥٤﴾ اِنَّمَا وَلِيُّكُمُ
اللّٰهُ وَرَسُوْلُهٗ وَالَّذِيْنَ اٰمَنُوا الَّذِيْنَ يُقِيْمُوْنَ الصَّلٰوةَ
وَيُؤْتُوْنَ الزَّكٰوةَ وَهُمْ رٰكِعُوْنَ ﴿٥٥﴾ وَمَنْ يَّتَوَلَّ اللّٰهَ وَ
رَسُوْلَهٗ وَالَّذِيْنَ اٰمَنُوْا فَاِنَّ حِزْبَ اللّٰهِ هُمُ الْغٰلِبُوْنَ ﴿٥٦﴾ ع

اي مؤمنو! يهودين ۽ نصارن کي دوست ڪري نہ وٺو۔ اُنهن مان هڪڙا ٻين جا دوست آهن۔ ۽ اوهان منجهان جيڪو کين دوست ڪري وٺندو سو بيشڪ منجهائن آهي۔ ڇو تہ الله ظالم ٽوليءَ کي سڌو رستو نہ ڏيکاريندو آهي (٥١). پوءِ جن جي دلين ۾ (منافقيءَ جي) بيماري آهي تن کي ڏسين ٿو تہ اُنهن (يهودين ۽ نصارن جي دوستيءَ) ۾ ڊوڙندا ويندا آهن چوندا آهن تہ پاڻ تي زماني جي ڦيري پهچڻ کان ڊڄون ٿا پوءِ سگهو ئي الله فتح يا ٻيو حڪم پاڻ وٽان موڪليندو پوءِ پنهنجين دلين ۾ جيڪي لڪائيندا آهن تنهن تي پشيمان ٿيندا (٥٢). ۽ (قيامت ۾) مؤمن چوندا تہ هي اُهي آهن ڇا؟ جي (دنيا ۾) الله جا وڏا وڏا قسم کڻندا هئا تہ اسين اوهان سان آهيون (اِهي منافقيءَ سببان) سندن (سڀ) ڪئي ڪمائي ناس ٿي پوءِ (اُهي) خساري وارا ٿيا (٥٣). اي مؤمنو! اوهان منجهان جيڪو پنهنجي دين کان ڦرندو تہ سگهوئي الله اهڙي قوم کي پيدا ڪندو جن کي (پاڻ) دوست رکندو ۽ اُهي کيس دوست رکندا اُهي مؤمنن سان نوڙت ڪندڙ ۽ ڪافرن کي عزت ڏيکاريندڙ هوندا الله جي واٽ ۾ جهاد ڪندا ۽ ڪنهن ملامت ڪندڙ جي ملامت کان نہ ڊڄندا۔ اِهو الله جو فضل آهي جنهن کي وٽيس تنهن کي ڏيندو آهي۔ ۽ الله ڪشادي فضل وارو ڄاڻندڙ آهي (٥٤). (اي مؤمنؤ!) الله ۽ سندس پيغمبر ۽ اُنهن مؤمنن کان سواءِ اوهان جو ڪو دوست نہ آهي جيڪي نماز پڙهندا آهن ۽ زڪات ڏيندا آهن ۽ اُهي رڪوع ڪندڙ آهن (٥٥). ۽ جيڪو الله ۽ سندس پيغمبر ۽ مؤمنن کي دوست ڪري وٺندو (سو غالب ٿيندو) ڇو تہ الله جي ٽولي ئي غالب آهي (٥٦).

يٰٓاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا لَا تَتَّخِذُوا الَّذِيْنَ اتَّخَذُوْا دِيْنَكُمْ
هُزُوًا وَّلَعِبًا مِّنَ الَّذِيْنَ اُوْتُوا الْكِتٰبَ مِنْ قَبْلِكُمْ
وَالْكُفَّارَ اَوْلِيَآءَ ۚ وَاتَّقُوا اللّٰهَ اِنْ كُنْتُمْ مُّؤْمِنِيْنَ ﴿٥٧﴾ وَ
اِذَا نَادَيْتُمْ اِلَى الصَّلٰوةِ اتَّخَذُوْهَا هُزُوًا وَّلَعِبًا ؕ ذٰلِكَ
بِاَنَّهُمْ قَوْمٌ لَّا يَعْقِلُوْنَ ﴿٥٨﴾ قُلْ يٰٓاَهْلَ الْكِتٰبِ هَلْ تَنْقِمُوْنَ
مِنَّآ اِلَّآ اَنْ اٰمَنَّا بِاللّٰهِ وَمَآ اُنْزِلَ اِلَيْنَا وَمَآ اُنْزِلَ مِنْ
قَبْلُ ۙ وَاَنَّ اَكْثَرَكُمْ فٰسِقُوْنَ ﴿٥٩﴾ قُلْ هَلْ اُنَبِّئُكُمْ بِشَرٍّ مِّنْ ذٰلِكَ
مَثُوْبَةً عِنْدَ اللّٰهِ ؕ مَنْ لَّعَنَهُ اللّٰهُ وَغَضِبَ عَلَيْهِ وَجَعَلَ
مِنْهُمُ الْقِرَدَةَ وَالْخَنَازِيْرَ وَعَبَدَ الطَّاغُوْتَ ؕ اُولٰٓئِكَ شَرٌّ
مَّكَانًا وَّاَضَلُّ عَنْ سَوَآءِ السَّبِيْلِ ﴿٦٠﴾ وَاِذَا جَآءُوْكُمْ قَالُوْٓا
اٰمَنَّا وَقَدْ دَّخَلُوْا بِالْكُفْرِ وَهُمْ قَدْ خَرَجُوْا بِهٖ ؕ وَاللّٰهُ
اَعْلَمُ بِمَا كَانُوْا يَكْتُمُوْنَ ﴿٦١﴾ وَتَرٰى كَثِيْرًا مِّنْهُمْ يُسَارِعُوْنَ
فِي الْاِثْمِ وَالْعُدْوَانِ وَاَكْلِهِمُ السُّحْتَ ؕ لَبِئْسَ مَا كَانُوْا
يَعْمَلُوْنَ ﴿٦٢﴾ لَوْلَا يَنْهٰىهُمُ الرَّبّٰنِيُّوْنَ وَالْاَحْبَارُ عَنْ
قَوْلِهِمُ الْاِثْمَ وَاَكْلِهِمُ السُّحْتَ ؕ لَبِئْسَ مَا كَانُوْا يَصْنَعُوْنَ ﴿٦٣﴾

اي ايمان وارؤ! جن کي اوهان کان اڳ ڪتاب ڏنو ويو تن منجهان جن پنهنجي دين کي مزاڪ ۽ راند بڻايو آهي تن کي ۽ ڪافرن کي دوست نہ بڻايو، ۽ جيڪڏهن مؤمن آهيو تہ الله کان ڊڄو (٥٧). ۽ جڏهن (اوهين) نماز لاءِ ٻانگ ڏيندا آهيو (تڏهن اُهي) اُن کي مزاڪ ۽ راند ٻائيندا آهن اهو هن سببان آهي جو اُي بي سمجھ قوم آهن (٥٨). (اي پيغمبر!) چؤ تہ اي ڪتاب وارؤ! هن کان سواءِ اسان تي (ٻيو) ڪو عيب رکي سگهو ٿا ڇا؟ تہ الله کي ۽ جيڪو اسان ڏانهن لاٿو ويو ۽ جيڪي اڳ لاٿو ويو آهي تنهن کي مڃيو آهئون ۽ بيشڪ اوهان منجهان گهڻا بي دين آهن (٥٩). (اي پيغمبر! ڪين) چؤ تہ الله وٽ هن کان وڌيڪ بڇڙيءَ عاقبت واري جي اوهان کي خبر ڏيان؟ (بڇڙيءَ عاقبت وارو) اُهو آهي جنهن تي الله لعنت ڪئي آهي ۽ مٿس ڏمر ڪيو آهي ۽ منجهائن ڪي ڀولڙا ۽ سوئر ۽ غير خدا جا پوڄيندڙ ڪيائين۔ اِهي بڇڙي هنڌ رهڻ ورا آهن ۽ سڌيءَ واٽ کان بلڪل ڀُليل آهن (٦٠). ۽ جڏهن اوهان وٽ ايندا آهن تڏهن چوندا آهن تہ ايمان آندوسون هن هوندي جو (اُهي) ڪفر سان اندر ايندا آهن ۽ اُهي اُن (ڪفر) سان ٻاهر ويندا آهن ۽ جيڪي لڪائيندا آهن تنهن کي الله چڱو ڄاڻندڙ آهي (٦١). ۽ (اي پيغمبر!) منجهائن گهڻن کي ڏسين ٿو تہ گناه ۽ حد کان لنگهڻ ۽ پنهنجي حرام خوري ۾ تکڙ ڪندا آهن ۽ جيڪي ڪندا آهن سو ضرور بڇڙو آهي (٦٢). الله وارا ۽ عالم ڪين سندن ڪوڙ ڳالهائڻ ۽ سندن حرام خوري کان ڇو نہ جهليندا آهن؟ جيڪي ڪندا آهن سو ضرور بڇڙو آهي (٦٣).

وَقَالَتِ الْيَهُوْدُ يَدُ اللّٰهِ مَغْلُوْلَةٌ ۭ غُلَّتْ اَيْدِيْهِمْ وَلُعِنُوْا بِمَا
قَالُوْا ۘ بَلْ يَدٰهُ مَبْسُوْطَتٰنِ ۙ يُنْفِقُ كَيْفَ يَشَاۗءُ ۭ وَلَيَزِيْدَنَّ كَثِيْرًا
مِّنْهُمْ مَّآ اُنْزِلَ اِلَيْكَ مِنْ رَّبِّكَ طُغْيَانًا وَّكُفْرًا ۭ وَاَلْقَيْنَا بَيْنَهُمُ
الْعَدَاوَةَ وَالْبَغْضَاۗءَ اِلٰى يَوْمِ الْقِيٰمَةِ ۭ كُلَّمَآ اَوْقَدُوْا نَارًا
لِّلْحَرْبِ اَطْفَاَهَا اللّٰهُ ۙ وَيَسْعَوْنَ فِي الْاَرْضِ فَسَادًا ۭ وَاللّٰهُ لَا
يُحِبُّ الْمُفْسِدِيْنَ ﴿٦٤﴾ وَلَوْ اَنَّ اَهْلَ الْكِتٰبِ اٰمَنُوْا وَاتَّقَوْا لَكَفَّرْنَا
عَنْهُمْ سَيِّاٰتِهِمْ وَلَاَدْخَلْنٰهُمْ جَنّٰتِ النَّعِيْمِ ﴿٦٥﴾ وَلَوْ اَنَّهُمْ اَقَامُوا
التَّوْرٰىةَ وَالْاِنْجِيْلَ وَمَآ اُنْزِلَ اِلَيْهِمْ مِّنْ رَّبِّهِمْ لَاَكَلُوْا مِنْ
فَوْقِهِمْ وَمِنْ تَحْتِ اَرْجُلِهِمْ ۭ مِنْهُمْ اُمَّةٌ مُّقْتَصِدَةٌ ۭ وَكَثِيْرٌ
مِّنْهُمْ سَاۗءَ مَا يَعْمَلُوْنَ ﴿٦٦﴾ يٰٓاَيُّهَا الرَّسُوْلُ بَلِّغْ مَآ اُنْزِلَ اِلَيْكَ
مِنْ رَّبِّكَ ۭ وَاِنْ لَّمْ تَفْعَلْ فَمَا بَلَّغْتَ رِسَالَتَهٗ ۭ وَاللّٰهُ يَعْصِمُكَ
مِنَ النَّاسِ ۭ اِنَّ اللّٰهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْكٰفِرِيْنَ ﴿٦٧﴾ قُلْ يٰٓاَهْلَ
الْكِتٰبِ لَسْتُمْ عَلٰي شَيْءٍ حَتّٰى تُقِيْمُوا التَّوْرٰىةَ وَالْاِنْجِيْلَ وَمَآ
اُنْزِلَ اِلَيْكُمْ مِّنْ رَّبِّكُمْ ۭ وَلَيَزِيْدَنَّ كَثِيْرًا مِّنْهُمْ مَّآ اُنْزِلَ اِلَيْكَ
مِنْ رَّبِّكَ طُغْيَانًا وَّكُفْرًا ۚ فَلَا تَاْسَ عَلَي الْقَوْمِ الْكٰفِرِيْنَ ﴿٦٨﴾

۽ يهودي چوندا آهن ته الله جو هٿ تنگ آهي (يعني بخيل آهي) سندن هٿ بنديل هجن! ۽ جيڪي چيائون تنهن سببان لعنت ڪئي وين۔ (ائين نه آهي) بلڪ سندس ٻئي هٿ ڪشادا آهن جيئن وڻندو اٿس تيئن خرچيندو آهي۔ ۽ (قسم آهي ته) تنهنجي پالڻهار وٽان تو ڏانهن جيڪو (قرآن) لاٿو ويو آهي سو منجهانئن گهڻن (يهودين) کي بي فرماني ۽ ڪفر ۾ ضرور وڌائيندو۔ ۽ قيامت جي ڏينهن تائين سندن وچ ۾ دشمني ۽ بغض وجهي ڇڏيوسون۔ جنهن مهل جنگ لاءِ باهه ٻاريندا آهن (تنهن مهل) الله اُها وسائيندو آهي ۽ فساد لاءِ ملڪ ۾ ڪوشش ڪندا آهن۔ ۽ الله فسادين کي دوست نه رکندو آهي (٦۴). ۽ جيڪڏهن ڪتاب وارا ايمان آڻين ها ۽ پرهيزگاري ڪن ها ته سندن گناه کانئن ضرور ميٽيون ها ۽ کين نعمت جي باغن ۾ ضرور داخل ڪريون ها (٦٥). ۽ جيڪڏهن اُهي توريت ۽ انجيل ۽ جيڪي سندن پالڻهار وٽان اُنهن ڏانهن لاٿو ويو تن (حڪمن) کي قائم ڪن ها ته پنهنجي مٿاهئون ۽ پنهنجن پيرن هيٺان ضرور (روزي) کائين ها۔ منجهانئن هڪ ٽولي وچٿري آهي۔ ۽ اُنهن مان گهڻا جيڪي ڪندا آهن سو بڇڙو آهي (٦٦). اي پيغمبر! جيڪو (قرآن) تو ڏانهن تنهنجي پالڻهار وٽان لاٿو ويو آهي سو پهچاءِ۔ ۽ جيڪڏهن (ائين) نه ڪيئي ته (ڄڻ) سندس پيغام نه پهچايُئي ۽ الله توکي ماڻهن کان پناه ڏيندو ۽ الله ڪافرن جي قوم کي سڌو رستو نه ڏيکاريندو آهي (٦٧). (اي پيغمبر! کين) چؤ ته اي ڪتاب وارؤ! اوهين ايستائين ڪنهن واٽ تي نه آهيو جيستائين توريت ۽ انجيل ۽ جيڪي اوهان جي پالڻهار کان اوهان ڏانهن لاٿو ويو تنهن (جي حڪمن) کي قائم نه ڪريو۔ ۽ جيڪي تنهنجي پالڻهار کان توڏانهن لاٿو ويو آهي سو منجهانئن گهڻن (يهودين) جي بي فرماني ۽ ڪفر کي وڌائيندو۔ تنهن ڪري ڪافرن جي قوم تي ارمان نه ڪر (٦٨).

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَالَّذِينَ هَادُوا وَالصَّابِئُونَ وَالنَّصَارَىٰ
مَنْ آمَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَعَمِلَ صَالِحًا فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ
يَحْزَنُونَ ﴿٦٩﴾ لَقَدْ أَخَذْنَا مِيثَاقَ بَنِي إِسْرَائِيلَ وَأَرْسَلْنَا إِلَيْهِمْ
رُسُلًا ۖ كُلَّمَا جَاءَهُمْ رَسُولٌ بِمَا لَا تَهْوَىٰ أَنْفُسُهُمْ فَرِيقًا كَذَّبُوا
وَفَرِيقًا يَقْتُلُونَ ﴿٧٠﴾ وَحَسِبُوا أَلَّا تَكُونَ فِتْنَةٌ فَعَمُوا وَصَمُّوا ثُمَّ
تَابَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ ثُمَّ عَمُوا وَصَمُّوا كَثِيرٌ مِنْهُمْ ۚ وَاللَّهُ بَصِيرٌ بِمَا
يَعْمَلُونَ ﴿٧١﴾ لَقَدْ كَفَرَ الَّذِينَ قَالُوا إِنَّ اللَّهَ هُوَ الْمَسِيحُ ابْنُ مَرْيَمَ ۖ
وَقَالَ الْمَسِيحُ يَا بَنِي إِسْرَائِيلَ اعْبُدُوا اللَّهَ رَبِّي وَرَبَّكُمْ ۖ إِنَّهُ
مَنْ يُشْرِكْ بِاللَّهِ فَقَدْ حَرَّمَ اللَّهُ عَلَيْهِ الْجَنَّةَ وَمَأْوَاهُ النَّارُ ۖ
وَمَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ أَنْصَارٍ ﴿٧٢﴾ لَقَدْ كَفَرَ الَّذِينَ قَالُوا إِنَّ اللَّهَ ثَالِثُ
ثَلَاثَةٍ ۘ وَمَا مِنْ إِلَٰهٍ إِلَّا إِلَٰهٌ وَاحِدٌ ۚ وَإِنْ لَمْ يَنْتَهُوا عَمَّا يَقُولُونَ
لَيَمَسَّنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٧٣﴾ أَفَلَا يَتُوبُونَ إِلَى
اللَّهِ وَيَسْتَغْفِرُونَهُ ۚ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٧٤﴾ مَا الْمَسِيحُ ابْنُ مَرْيَمَ إِلَّا
رَسُولٌ قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِهِ الرُّسُلُ وَأُمُّهُ صِدِّيقَةٌ ۖ كَانَا يَأْكُلَانِ
الطَّعَامَ ۗ انْظُرْ كَيْفَ نُبَيِّنُ لَهُمُ الْآيَاتِ ثُمَّ انْظُرْ أَنَّىٰ يُؤْفَكُونَ ﴿٧٥﴾

(جيڪي) مؤمن ۽ يهودي ۽ صابئي ۽ نصاریٰ (آهن اُنهن مان) جن الله کي ۽ قيامت جي ڏينهن کي مڃيو ۽ چڱا ڪم ڪيا تن کي ڪو ڀؤ ڪونہ آهي ۽ نڪي اُهي غمگين رهندا (٦٩). بيشڪ بني اسرائيلن کان انجام ورتوسون ۽ اُنهن ڏانهن (گهڻا) پيغمبر موڪلياسون. جڏهن بہ وٽن ڪنهن پيغمبر جيڪي سندين دلين نہ ٿي گهريو سو حڪم ٿي آندو تڏهن هڪ ٽوليءَ کي ڪوڙو ٿي ڀانيائون ۽ هڪ ٽوليءَ کي ڪُہائون ٿي (٧٠). ۽ ڀانيائون ٿي تہ ڪو فتنو ٿيڻو نہ آهي پوءِ (حق کان) انڌا ٿيا ۽ ٻوڙا ٿيا وري (بہ) الله مٿن (ٻاجھ سان) موٽيو (جو پيغمبر موڪليائين) وري منجهانئن گهڻا (حق کان) انڌا ٿيا ۽ ٻوڙا ٿيا. ۽ جيڪي ڪندا آهن سو الله ڏسندڙ آهي (٧١). بيشڪ جن چيو تہ پڪ عيسیٰ پٽ مريم جو پاڻ الله آهي سي ڪافر ٿيا. ۽ عيسیٰ چوندو هو تہ اي بني اسرائيلؤ! الله جي عبادت ڪريو جو منهنجو پالڻهار ۽ اوهان جو پالڻهار آهي (هيءَ پڪي ڳالهہ آهي تہ) جيڪو الله سان شريڪ مقرر ڪندو تنهن تي بيشڪ الله بهشت حرام ڪيو آهي ۽ سندس جاءِ دوزخ آهي. ۽ ظالمن جو ڪو بہ مددگار نہ آهي (٧٢). جن چيو تہ پڪ الله ٽن (خدائن) مان هڪ آهي سي بيشڪ ڪافر ٿيا. حالانڪ هڪ الله کان سواءِ ڪوئي عبادت جو لائق نہ آهي جيڪي چوندا آهن تنهن کان جيڪڏهن پاڻ کي نہ جهليندا تہ منجهانئن ڪافرن کي ڏکوئيندڙ عذاب ضرور پهچندو (٧٣). پوءِ الله ڏانهن ڇو نہ موٽندا آهن ۽ سندس بخشش ڇو نہ گهرندا آهن؟ ۽ الله بخشڻهار مهربان آهي (٧٤). عيسیٰ پٽ مريم جو رڳو پيغمبر آهي بيشڪ کانئس اڳ (گهڻا) پيغمبر گذري ويا ۽ سندس ماءُ سچي (فرمان بردار) هئي. اُهي کاڌو کائيندا هئا. (اي پيغمبر!) ڏس تہ ڪيئن اُنهن لاءِ نشانيون بيان ڪريون ٿا! وري ڏس تہ اُهي ڪيئن ابتا ويندا آهن! (٧٥).

قُلْ اَتَعْبُدُوْنَ مِنْ دُوْنِ اللّٰهِ مَا لَا يَمْلِكُ لَكُمْ ضَرًّا وَّلَا نَفْعًا ؕ
وَاللّٰهُ هُوَ السَّمِيْعُ الْعَلِيْمُ ﴿۷۶﴾ قُلْ يٰۤاَهْلَ الْكِتٰبِ لَا تَغْلُوْا فِيْ
دِيْنِكُمْ غَيْرَ الْحَقِّ وَلَا تَتَّبِعُوْۤا اَهْوَآءَ قَوْمٍ قَدْ ضَلُّوْا مِنْ
قَبْلُ وَاَضَلُّوْا كَثِيْرًا وَّضَلُّوْا عَنْ سَوَآءِ السَّبِيْلِ ﴿۷۷﴾ لُعِنَ
الَّذِيْنَ كَفَرُوْا مِنْۢ بَنِيْۤ اِسْرَآءِيْلَ عَلٰى لِسَانِ دَاوٗدَ وَعِيْسَى
ابْنِ مَرْيَمَ ؕ ذٰلِكَ بِمَا عَصَوْا وَّكَانُوْا يَعْتَدُوْنَ ﴿۷۸﴾ كَانُوْا لَا
يَتَنَاهَوْنَ عَنْ مُّنْكَرٍ فَعَلُوْهُ ؕ لَبِئْسَ مَا كَانُوْا يَفْعَلُوْنَ ﴿۷۹﴾
تَرٰى كَثِيْرًا مِّنْهُمْ يَتَوَلَّوْنَ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا ؕ لَبِئْسَ مَا قَدَّمَتْ
لَهُمْ اَنْفُسُهُمْ اَنْ سَخِطَ اللّٰهُ عَلَيْهِمْ وَفِي الْعَذَابِ هُمْ
خٰلِدُوْنَ ﴿۸۰﴾ وَلَوْ كَانُوْا يُؤْمِنُوْنَ بِاللّٰهِ وَالنَّبِيِّ وَمَاۤ اُنْزِلَ
اِلَيْهِ مَا اتَّخَذُوْهُمْ اَوْلِيَآءَ وَلٰكِنَّ كَثِيْرًا مِّنْهُمْ
فٰسِقُوْنَ ﴿۸۱﴾ لَتَجِدَنَّ اَشَدَّ النَّاسِ عَدَاوَةً لِّلَّذِيْنَ اٰمَنُوا
الْيَهُوْدَ وَالَّذِيْنَ اَشْرَكُوْا ۚ وَلَتَجِدَنَّ اَقْرَبَهُمْ مَّوَدَّةً
لِّلَّذِيْنَ اٰمَنُوا الَّذِيْنَ قَالُوْۤا اِنَّا نَصٰرٰى ؕ ذٰلِكَ بِاَنَّ
مِنْهُمْ قِسِّيْسِيْنَ وَرُهْبَانًا وَّاَنَّهُمْ لَا يَسْتَكْبِرُوْنَ ﴿۸۲﴾

(اي پيغمبر کين) چؤ ت الله کان سواءِ اُنهن جي جو عبادت ڪندا آهيو؟ جي اوهان لاءِ نڪي ڏک ۽ نڪي سک جا مالڪ آهن. ۽ الله ئي ٻڌندڙ ڄاڻندڙ آهي. (٧٦). (اي پيغمبر! کين) چؤ ت اي ڪتاب وارؤ! حق کان سواءِ پنهنجي دين ۾ حد کان نه لنگهو ۽ اُنهيءَ قوم جي سڌن جي پٺيان نه لڳو جيڪي بيشڪ (پاڻ بہ) اڳ ڀُلا آهن ۽ (ٻين) گهڻن کي (بہ) ڀلايو اٿن ۽ سڌيءَ واٽ کان ڀُلا آهن (٧٧). بني اسرائيلن مان جيڪي ڪافر ٿيا تن تي دائود ۽ عيسىٰ پٽ مريم جي زبان سان لعنت ڪئي ويئي آهي. اُهو هن سببان آهي جو بي فرماني ڪيائون ۽ حد کان لنگهندا هئا (٧٨). جيڪي بُرا ڪم ڪندا هئا تن کان هڪ ٻئي کي نہ جهليندا هئا. جيڪي ڪندا هئا سو ضرور بد آهي (٧٩). (اي پيغمبر!) منجهائن گهڻن کي ڏسين ٿو ت ڪافرن سان دوستي رکندا آهن. جيڪي اُنهن پاڻ لاءِ اڳ موڪليو آهي سو بڇڙو آهي جو مٿن الله جو ڏمرجڻ آهي ۽ اُن عذاب ۾ سدائين رهڻ وارا آهن (٨٠). ۽ جيڪڏهن (اُهي) الله ۽ (پنهنجي) پيغمبر کي ۽ جيڪي پيغمبر ڏانهن لاٿو ويو تنهن کي مڃين ها ت اُنهن (مشرڪن) کي دوست ڪري نہ وٺن ها پر منجهائن گهڻا ايمان کان نڪتل آهن (٨١). (اي پيغمبر!) يهودين ۽ مشرڪن کي مؤمنن لاءِ ٻين ماڻهن کان بلڪل وڌيڪ دشمني ڪرڻ وارو ضرور ڏسندين، ۽ جيڪي چون ٿا ت اسين نصارىٰ آهيون تن کي مسلمانن سان دوستي ڪرڻ ۾ ڏاڍو ويجهو ضرور ڏسندين. اِهو هن سببان آهي جو منجهائن کي عالم ۽ کي درويش آهن ۽ بي شڪ اُهي وڏائي نہ ڪندا آهن (٨٢).

وَاِذَا سَمِعُوْا مَآ اُنْزِلَ اِلَى الرَّسُوْلِ تَرٰٓى اَعْيُنَهُمْ
تَفِيْضُ مِنَ الدَّمْعِ مِمَّا عَرَفُوْا مِنَ الْحَقِّ ۚ يَقُوْلُوْنَ رَبَّنَآ اٰمَنَّا
فَاكْتُبْنَا مَعَ الشّٰهِدِيْنَ ﴿۸۳﴾ وَمَا لَنَا لَا نُؤْمِنُ بِاللّٰهِ وَمَا جَآءَنَا مِنَ
الْحَقِّ ۙ وَنَطْمَعُ اَنْ يُّدْخِلَنَا رَبُّنَا مَعَ الْقَوْمِ الصّٰلِحِيْنَ ﴿۸۴﴾
فَاَثَابَهُمُ اللّٰهُ بِمَا قَالُوْا جَنّٰتٍ تَجْرِيْ مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهٰرُ خٰلِدِيْنَ
فِيْهَا ؕ وَذٰلِكَ جَزَآءُ الْمُحْسِنِيْنَ ﴿۸۵﴾ وَالَّذِيْنَ كَفَرُوْا وَكَذَّبُوْا
بِاٰيٰتِنَآ اُولٰٓئِكَ اَصْحٰبُ الْجَحِيْمِ ﴿۸۶﴾ يٰٓاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا لَا
تُحَرِّمُوْا طَيِّبٰتِ مَآ اَحَلَّ اللّٰهُ لَكُمْ وَلَا تَعْتَدُوْا ؕ اِنَّ اللّٰهَ لَا
يُحِبُّ الْمُعْتَدِيْنَ ﴿۸۷﴾ وَكُلُوْا مِمَّا رَزَقَكُمُ اللّٰهُ حَلٰلًا طَيِّبًا ۪ وَّ
اتَّقُوا اللّٰهَ الَّذِيْٓ اَنْتُمْ بِهٖ مُؤْمِنُوْنَ ﴿۸۸﴾ لَا يُؤَاخِذُكُمُ اللّٰهُ
بِاللَّغْوِ فِيْٓ اَيْمَانِكُمْ وَلٰكِنْ يُّؤَاخِذُكُمْ بِمَا عَقَّدْتُّمُ الْاَيْمَانَ ۚ
فَكَفَّارَتُهٗٓ اِطْعَامُ عَشَرَةِ مَسٰكِيْنَ مِنْ اَوْسَطِ مَا تُطْعِمُوْنَ
اَهْلِيْكُمْ اَوْ كِسْوَتُهُمْ اَوْ تَحْرِيْرُ رَقَبَةٍ ؕ فَمَنْ لَّمْ يَجِدْ فَصِيَامُ
ثَلٰثَةِ اَيَّامٍ ؕ ذٰلِكَ كَفَّارَةُ اَيْمَانِكُمْ اِذَا حَلَفْتُمْ ؕ وَاحْفَظُوْٓا
اَيْمَانَكُمْ ؕ كَذٰلِكَ يُبَيِّنُ اللّٰهُ لَكُمْ اٰيٰتِهٖ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُوْنَ ﴿۸۹﴾

۽ جيڪي پيغمبر ڏانهن لاٿو ويو سو، جڏهن ٻڌندا آهن تڏهن سندين اکين کي اِنهيءَ سببان جو، سچ کي سڃاتائون ڳوڙها ڳاڙيندو ڏسندين، چوندا آهن ته اي اسان جا پالڻهار! ايمان آندوسون تنهنڪري اسان کي شاهدن ۾ لک (٨٣). ۽ اسان کي ڇا (ٿيو) آهي؟ جو الله کي ۽ جيڪي اسان وٽ سچ (يعني قرآن) آيو تنهن کي ڪين مڃيون ۽ نه اميد ٿا رکون ته اسان جو پالڻهار اسان کي صالحن جي ٽوليءَ سان (گڏي بهشت ۾) داخل ڪندو (٨٤). پوءِ جيڪي چيائون تنهن سببان الله کين بهشت ڏنو جنهن جي هيٺان نهرون وهنديون آهن منجهس سدائين رهڻ وارا آهن ۽ اِهو ڀلارن جو بدلو آهي (٨٥). ۽ جن ڪفر ڪيو ۽ اسان جي آيتن کي ڪوڙو ڀانيو اُهي دوزخي آهن (٨٦). اي ايمان وارؤ! جيڪي پاڪ شيون الله اوهان لاءِ حلال ڪيون آهن سي حرام نه ٺاهيو ۽ نڪي حد کان لنگهو. ڇو ته الله حد کان لنگهندڙن کي دوست نه رکندو آهي (٨٧). ۽ جيڪي الله اوهان کي پاڪ حلال رزق ڏنو آهي تنهن مان کائو ۽ اُن الله کان ڊڄو جنهن کي اوهين مڃيندڙ آهيو (٨٨). الله اوهان جي اجاين قسمن کڻڻ ۾ اوهان کي نه پڪڙيندو پر جيڪي قسم اوهان پڪي نيت سان ڪنيا تنهن سببان اوهان کي وٽ ڪندو. پوءِ اُن جو ڪفارو وچٿرو (کاڌو) جيڪي پنهنجي عيال کي کارائيندا آهيو تنهن مان ڏهن مسڪينن کي کاڌو ڏيڻ آهي يا کين ويس ڍڪائڻ يا ٻانهو آجو ڪرڻ (جڳائي). پوءِ جيڪو نه لهي ته ٽي ڏينهن روزو رکڻ لازم آهي. جڏهن اوهين قسم کڻو (۽ ڀڃو) اِهو ڪفارو اوهان جي قسمن جو آهي. ۽ پنهنجن قسمن کي (ڀڃڻ کان) سوگهو رکو. اهڙيءَ طرح الله اوهان لاءِ پنهنجا حڪم بيان ڪندو آهي ته مانَ اوهين شڪرانو ڪريو (٨٩).

يٰۤاَيُّهَا الَّذِيۡنَ اٰمَنُوۡۤا اِنَّمَا الۡخَمۡرُ وَالۡمَيۡسِرُ وَالۡاَنۡصَابُ وَالۡاَزۡلَامُ
رِجۡسٌ مِّنۡ عَمَلِ الشَّيۡطٰنِ فَاجۡتَنِبُوۡهُ لَعَلَّكُمۡ تُفۡلِحُوۡنَ ﴿۹۰﴾ اِنَّمَا
يُرِيۡدُ الشَّيۡطٰنُ اَنۡ يُّوۡقِعَ بَيۡنَكُمُ الۡعَدَاوَةَ وَالۡبَغۡضَآءَ فِى الۡخَمۡرِ
وَالۡمَيۡسِرِ وَيَصُدَّكُمۡ عَنۡ ذِكۡرِ اللّٰهِ وَعَنِ الصَّلٰوةِ‌ ۚ فَهَلۡ اَنۡتُمۡ مُّنۡتَهُوۡنَ ﴿۹۱﴾
وَاَطِيۡعُوا اللّٰهَ وَاَطِيۡعُوا الرَّسُوۡلَ وَاحۡذَرُوۡا‌ ۚ فَاِنۡ تَوَلَّيۡتُمۡ فَاعۡلَمُوۡۤا اَنَّمَا
عَلٰى رَسُوۡلِنَا الۡبَلٰغُ الۡمُبِيۡنُ ﴿۹۲﴾ لَيۡسَ عَلَى الَّذِيۡنَ اٰمَنُوۡا وَعَمِلُوا
الصّٰلِحٰتِ جُنَاحٌ فِيۡمَا طَعِمُوۡۤا اِذَا مَا اتَّقَوْا وَّاٰمَنُوۡا وَعَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ
ثُمَّ اتَّقَوْا وَّاٰمَنُوۡا ثُمَّ اتَّقَوْا وَّاَحۡسَنُوۡا‌ ؕ وَاللّٰهُ يُحِبُّ الۡمُحۡسِنِيۡنَ ﴿۹۳﴾ يٰۤاَيُّهَا
الَّذِيۡنَ اٰمَنُوۡا لَيَبۡلُوَنَّكُمُ اللّٰهُ بِشَىۡءٍ مِّنَ الصَّيۡدِ تَنَالُهٗۤ اَيۡدِيۡكُمۡ وَ
رِمَاحُكُمۡ لِيَعۡلَمَ اللّٰهُ مَنۡ يَّخَافُهٗ بِالۡغَيۡبِ‌ ۚ فَمَنِ اعۡتَدٰى بَعۡدَ
ذٰلِكَ فَلَهٗ عَذَابٌ اَلِيۡمٌ ﴿۹۴﴾ يٰۤاَيُّهَا الَّذِيۡنَ اٰمَنُوۡا لَا تَقۡتُلُوا الصَّيۡدَ وَاَنۡتُمۡ
حُرُمٌ‌ ؕ وَمَنۡ قَتَلَهٗ مِنۡكُمۡ مُّتَعَمِّدًا فَجَزَآءٌ مِّثۡلُ مَا قَتَلَ مِنَ النَّعَمِ
يَحۡكُمُ بِهٖ ذَوَا عَدۡلٍ مِّنۡكُمۡ هَدۡيًاۢ بٰلِغَ الۡـكَعۡبَةِ اَوۡ كَفَّارَةٌ طَعَامُ
مَسٰكِيۡنَ اَوۡ عَدۡلُ ذٰلِكَ صِيَامًا لِّيَذُوۡقَ وَبَالَ اَمۡرِهٖ‌ ؕ عَفَا اللّٰهُ
عَمَّا سَلَفَ‌ ؕ وَمَنۡ عَادَ فَيَنۡتَقِمُ اللّٰهُ مِنۡهُ‌ ؕ وَاللّٰهُ عَزِيۡزٌ ذُو انۡتِقَامٍ ﴿۹۵﴾

اي ايمان وارؤ! شراب ۽ جوا ۽ پوڄا جا آستانا ۽ ڍارا پليتُ شيطاني ڪمن مان آهن تنهن ڪري اوهين ڪانئن پرهيز ڪريو ته مانَ ڇٽو (٩٠). شيطان جو ارادو شراب (پيارڻ) ۽ جوا (کيڏائڻ) ۾ هن ڪانسواءِ نه آهي ته اوهان جي وچ ۾ دشمني ۽ ڪاوڙ وجهي ۽ الله جي ياد ڪرڻ کان ۽ نماز کان اوهان کي جهلي. پوءِ (هاڻي به) اوهين (نه) جهلبؤ ڇا؟ (٩١). ۽ الله جي فرمانبرداري ڪريو ۽ پيغمبر جي فرمانبرداري ڪريو ۽ ڊڄو پوءِ جيڪڏهن اوهين ڦرندؤ ته پڪ ڄاڻو ته اسان جي پيغمبر تي رڳو پڌرو پيغام پهچائڻ آهي (٩٢). جن ايمان آندو ۽ چڱا ڪم ڪيا تن تي جيڪي (اڳ) ڪاڌائون تنهن ۾ گناه نه آهي جڏهن پرهيزگاري ڪيائون ۽ ايمان آندائون ۽ چڱا ڪم ڪيائون وري پرهيزگاري ڪيائون ۽ ايمان آندائون وري پرهيزگاري ڪيائون ۽ چڱائي ڪيائون. ۽ الله ڀلارن کي دوست رکندو آهي (٩٣). اي ايمان وارؤ! الله ڪنهن شڪار (جي حڪم) سان جنهن کي اوهان جا هٿ يا اوهان جا تير پهچن اوهان کي هن لاءِ ضرور پرکيندو ته الله نکيڙي ته ڪير ڪانئس پريٺ ڊڄندو آهي؟ پوءِ جيڪو هن کان پوءِ حد کان لنگهندو تنهن لاءِ ڏکوئيندڙ عذاب آهي (٩٤). اي ايمان وارؤ! اوهين احرام (جي حالت) ۾ شڪار نه ڪريو. ۽ اوهان مان جنهن ڄاڻي واڻي اُن کي ماريو پوءِ جيڪي ماريو اٿس تنهن جهڙو جانور، جنهن لاءِ اوهان مان ٻه معتبر فيصلو ڪن، سزا لازم آهي. اها قرباني ڪعبي وٽ پهچڻي آهي. يا (مٿس سزا) مسڪينن جو کاڌو ڪفارو آهي يا ان جي برابر روزا رکي هن لاءِ ته پنهنجي ڪم جي سزا چکي. جيڪي اڳي گذريو سو الله معاف ڪيو. ۽ جنهن موٽي (شڪار) ڪيو تنهن کان الله بدلو وٺندو ۽ الله زبردست بدلي وٺڻ وارو آهي (٩٥).

أُحِلَّ لَكُمْ صَيْدُ الْبَحْرِ وَطَعَامُهٗ مَتَاعًا لَّكُمْ وَلِلسَّيَّارَةِ ۚ وَحُرِّمَ
عَلَيْكُمْ صَيْدُ الْبَرِّ مَا دُمْتُمْ حُرُمًا ؕ وَاتَّقُوا اللّٰهَ الَّذِيْٓ اِلَيْهِ
تُحْشَرُوْنَ ﴿٩٦﴾ جَعَلَ اللّٰهُ الْكَعْبَةَ الْبَيْتَ الْحَرَامَ قِيٰمًا لِّلنَّاسِ
وَالشَّهْرَ الْحَرَامَ وَالْهَدْيَ وَالْقَلَآئِدَ ؕ ذٰلِكَ لِتَعْلَمُوْٓا اَنَّ اللّٰهَ
يَعْلَمُ مَا فِي السَّمٰوٰتِ وَمَا فِي الْاَرْضِ وَاَنَّ اللّٰهَ بِكُلِّ شَيْءٍ
عَلِيْمٌ ﴿٩٧﴾ اِعْلَمُوْٓا اَنَّ اللّٰهَ شَدِيْدُ الْعِقَابِ وَاَنَّ اللّٰهَ غَفُوْرٌ
رَّحِيْمٌ ﴿٩٨﴾ ؕ مَا عَلَى الرَّسُوْلِ اِلَّا الْبَلٰغُ ؕ وَاللّٰهُ يَعْلَمُ مَا تُبْدُوْنَ
وَمَا تَكْتُمُوْنَ ﴿٩٩﴾ قُلْ لَّا يَسْتَوِي الْخَبِيْثُ وَالطَّيِّبُ وَلَوْ
اَعْجَبَكَ كَثْرَةُ الْخَبِيْثِ ۚ فَاتَّقُوا اللّٰهَ يٰٓاُولِي الْاَلْبَابِ لَعَلَّكُمْ
تُفْلِحُوْنَ ﴿١٠٠﴾ يٰٓاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا لَا تَسْـَٔلُوْا عَنْ اَشْيَآءَ اِنْ
تُبْدَ لَكُمْ تَسُؤْكُمْ ۚ وَاِنْ تَسْـَٔلُوْا عَنْهَا حِيْنَ يُنَزَّلُ الْقُرْاٰنُ تُبْدَ
لَكُمْ ؕ عَفَا اللّٰهُ عَنْهَا ؕ وَاللّٰهُ غَفُوْرٌ حَلِيْمٌ ﴿١٠١﴾ قَدْ سَاَلَهَا قَوْمٌ
مِّنْ قَبْلِكُمْ ثُمَّ اَصْبَحُوْا بِهَا كٰفِرِيْنَ ﴿١٠٢﴾ مَا جَعَلَ اللّٰهُ مِنْۢ
بَحِيْرَةٍ وَّلَا سَآئِبَةٍ وَّلَا وَصِيْلَةٍ وَّلَا حَامٍ ۙ وَّلٰكِنَّ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا
يَفْتَرُوْنَ عَلَى اللّٰهِ الْكَذِبَ ؕ وَاَكْثَرُهُمْ لَا يَعْقِلُوْنَ ﴿١٠٣﴾

درياءَ جو شڪار اوهان لاءِ حلال ڪيو ويو ۽ اُن جو کائڻ اوهان ۽ مسافرن لاءِ نفعي وارو اهي، ۽ جهنگ جو شڪار جيستائين اوهين احرام وارا هجو تيستائين اوهان تي حرام ڪيو ويو۔ ۽ اُن الله کان ڊڄو جنهن ڏانهن گڏ ڪيا ويندؤ (٩٦). الله تعظيم واري گهر ڪعبي ۽ تعظيم واري مهيني ۽ (ڪعبي ڏانهن موڪليل) قربانيءَ ۽ ڪنڌلي پٽل جانورن کي ماڻهن لاءِ بقاءَ جو سبب ڪيو۔ اِهو (هن لاءِ) ته اوهين ڄاڻو ته جيڪي آسمانن ۾ ۽ جيڪي زمين ۾ آهي سو بيشڪ الله ڄاڻندو آهي ۽ الله سڀ ڪنهن شيءِ کي ڄاڻندڙ آهي (٩٧). ڄاڻو ته الله سخت سزا ڏيندڙ آهي ۽ (هي به ته) الله بخشڻهار مهربان آهي (٩٨). پيغمبر تي رڳو پيغام پهچائڻ آهي۔ ۽ جيڪي پڌرو ڪندا آهيو ۽ جيڪي لڪائيندا آهيو (سو سڀ) الله ڄاڻندو آهي (٩٩). (اي پيغمبر!) چؤ ته پليت ۽ پاڪ برابر نه آهن جيتوڻيڪ پليت جي گهڻائي توکي زياده وڻي، پوءِ اي عقل وارؤ! الله کان ڊڄو ته مانَ اوهين ڇٽو (١٠٠). اي ايمان وارؤ! انهن شين بابت سوال نه ڪريو جن جي حقيقت جيڪڏهن اوهان تي پڌري ڪئي وڃي ته اوهان کي ڏکي لڳي ۽ جيڪڏهن قرآن لهڻ مهل اُن بابت سوال ڪريو ته اوهان لاءِ پڌرو ڪيو ويندو انهن (سوالن) کان الله اوهان کي معافي ڏني ۽ الله بخشڻهار بردبار آهي (١٠١). بيشڪ هڪ قوم اوهان کان اڳ اهڙين (ڳالهين) جو سوال ڪيو هو (پر سمجهائڻ تي) وري اُن جا ڦري منڪر ٿيا (١٠٢). الله نڪي بحيره ۽ نڪي سائبه ۽ نڪي وصيله ۽ نڪي حام مقرر ڪيو آهي* پر ڪافر الله تي ڪوڙ ٻڌندا آهن ۽ منجهائن گهڻا نه ٿا سمجهن (١٠٣).

---

* جاهليت جي زماني ۾ ماڻهن ڪيترائي من گهڙت احڪام ٺاهيا هئا جن جي باري ۾ پنهنجن گذريل وڏن جو قول دليل طور وٺندا هئا. جيئن ته ڪن جانورن تي هي نالا رکندا هئا: ١۔ بحيره: اها ڏاچي جنهن جا ڪن چيري بتن جي نالي ڪندا هئا ۽ ان جو کير ڪنهن کي نه ڏيندا هئا. ٢۔ سائبه: اهو جانور جنهن کي بتن جي نالي ڪري جهنگ ۾ ڇيڪ ڇڏيندا هئا ۽ ان جي پٺيءَ تي ڪو به بار وغيره نه رکندا هئا. ٣۔ وصيله: اها ڏاچي جيڪا پهرين ڀيرو ڪان گورڙي مادي ڄڻي ۽ پوءِ لڳاتار ماديون ڄڻي ته ان کي بتن جي نالي ڪري ڇڏيندا هئا. ٤۔ حام: اهو نر اٺ جنهن کان ڪجهه نسل وٺي پوءِ کيس آزاد ڪري ڇڏيندا هئا. (ڏسو فتح الرحمان ۽ تفسير الميسر).

وَاِذَا قِيْلَ لَهُمْ تَعَالَوْا اِلٰى مَآ اَنْزَلَ اللّٰهُ وَاِلَى الرَّسُوْلِ قَالُوْا
حَسْبُنَا مَا وَجَدْنَا عَلَيْهِ اٰبَآءَنَا ؕ اَوَلَوْ كَانَ اٰبَآؤُهُمْ لَا يَعْلَمُوْنَ
شَيْـًٔا وَّلَا يَهْتَدُوْنَ ﴿۱۰۴﴾ يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا عَلَيْكُمْ اَنْفُسَكُمْ ۚ لَا
يَضُرُّكُمْ مَّنْ ضَلَّ اِذَا اهْتَدَيْتُمْ ؕ اِلَى اللّٰهِ مَرْجِعُكُمْ جَمِيْعًا فَيُنَبِّئُكُمْ
بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُوْنَ ﴿۱۰۵﴾ يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا شَهَادَةُ بَيْنِكُمْ اِذَا
حَضَرَ اَحَدَكُمُ الْمَوْتُ حِيْنَ الْوَصِيَّةِ اثْنٰنِ ذَوَا عَدْلٍ مِّنْكُمْ
اَوْ اٰخَرٰنِ مِنْ غَيْرِكُمْ اِنْ اَنْتُمْ ضَرَبْتُمْ فِى الْاَرْضِ فَاَصَابَتْكُمْ
مُّصِيْبَةُ الْمَوْتِ ؕ تَحْبِسُوْنَهُمَا مِنْۢ بَعْدِ الصَّلٰوةِ فَيُقْسِمٰنِ بِاللّٰهِ
اِنِ ارْتَبْتُمْ لَا نَشْتَرِىْ بِهٖ ثَمَنًا وَّلَوْ كَانَ ذَا قُرْبٰى ۙ وَلَا نَكْتُمُ
شَهَادَةَ ۙ اللّٰهِ اِنَّاۤ اِذًا لَّمِنَ الْاٰثِمِيْنَ ﴿۱۰۶﴾ فَاِنْ عُثِرَ عَلٰۤى اَنَّهُمَا اسْتَحَقَّاۤ
اِثْمًا فَاٰخَرٰنِ يَقُوْمٰنِ مَقَامَهُمَا مِنَ الَّذِيْنَ اسْتَحَقَّ عَلَيْهِمُ
الْاَوْلَيٰنِ فَيُقْسِمٰنِ بِاللّٰهِ لَشَهَادَتُنَاۤ اَحَقُّ مِنْ شَهَادَتِهِمَا وَ
مَا اعْتَدَيْنَاۤ ۖ اِنَّاۤ اِذًا لَّمِنَ الظّٰلِمِيْنَ ﴿۱۰۷﴾ ذٰلِكَ اَدْنٰۤى اَنْ يَّاْتُوْا
بِالشَّهَادَةِ عَلٰى وَجْهِهَاۤ اَوْ يَخَافُوْۤا اَنْ تُرَدَّ اَيْمَانٌۢ بَعْدَ اَيْمَانِهِمْ ؕ
وَاتَّقُوا اللّٰهَ وَاسْمَعُوْا ؕ وَاللّٰهُ لَا يَهْدِى الْقَوْمَ الْفٰسِقِيْنَ ﴿۱۰۸﴾ ع

۽ جڏهن کين چئبو آهي ته جيڪي الله لاٿو آهي تنهن ڏانهن ۽ پيغمبر ڏانهن اچو (تڏهن) چوندا آهن ته جنهن تي پنهنجن ابن ڏاڏن کي (هلندو) ڏٺوسون سو اسان لاءِ ڪافي آهي. جيتوڻيڪ سندن آبا ڏاڏا ڪجھ نه ڄاڻندا هئا ۽ نڪي هدايت وارا هئا؟ (١٠٤). اي مؤمنؤ! اوهين پنهنجن نفسن جي ڪريو، جڏهن اوهين هدايت وارا ٿيؤ، تڏهن اُهو اوهان کي نقصان نه رسائيندو جيڪو ڀلو. الله ڏانهن مڙني جو موٽڻ آهي پوءِ جيڪي اوهين ڪندا آهيو تنهن جي اوهان کي سُڌ ڏيندو (١٠٥). اي ايمان وارؤ! جڏهن اوهان مان ڪنهن کي موت ويجهو ٿئي ته وصيت ڪرڻ مهل ٻه معتبر شاهد ڪريو جي اوهان (مسلمانن) مان هجن يا اوهان کان سواءِ ٻيا (يعني غير قوم جا) هجن (اهو تڏهن) جيڪڏهن اوهين ملڪ ۾ مسافر هجو، پوءِ اوهان کي موت جي مصيبت پهچي. جيڪڏهن (اوهين سندن گواهي ڏيڻ ۾ ڪو) شڪ رکو ته (وچينءَ) نماز کان پوءِ اوهين ٻنهن کي جهليو پوءِ اُهي (ٻئي) الله جو قسم کڻي چون ته توڻيجو مائٽ هوندا ته به اسين قسم جي عوض ڪا بها نه وٺنداسون ۽ نڪي الله جي (حڪم واري) شاهدي لڪائينداسون (جي لڪائي سون) ته اُتي جو اُتي ضرور گنهگارن مان ٿينداسون (١٠٦). پوءِ جيڪڏهن معلوم ٿئي ته اُهي ٻئي گناه جوڳا ٿيا ته جن جي مال تي ٻنهي حق رکيو آهي تن جي ويجهي مائٽي وارن مان ٻيا ٻه ڄڻا اُنهن جي بجاءِ اُٿن پوءِ الله جو قسم کڻي چون ته اُنهن ٻنهي جي شاهديءَ کان اسان جي شاهدي وڌيڪ سچي آهي ۽ حد کان نه لنگهنداسون نه ته اُتي جو اُتي ضرور ظالمن مان ٿينداسون (١٠٧). اهو (حڪم هن ڳالھ کي) ويجهو آهي ته اُهي (وصي ماڻهو) سچي ڳالھ جي شاهدي ڏيڻ يا پنهنجن قسمن کڻڻ کان پوءِ قسم جي رد ٿيڻ کان ڊڄن. ۽ الله کان ڊڄو ۽ (هي حڪم دل سان) ٻڌو. ۽ الله بي دين قوم کي سڌو رستو نه ڏيکاريندو آهي (١٠٨).

يَوْمَ يَجْمَعُ اللّٰهُ الرُّسُلَ فَيَقُوْلُ مَاذَآ اُجِبْتُمْ ؕ قَالُوْا لَا عِلْمَ
لَنَا ؕ اِنَّكَ اَنْتَ عَلَّامُ الْغُيُوْبِ ﴿۱۰۹﴾ اِذْ قَالَ اللّٰهُ يٰعِيْسَى ابْنَ مَرْيَمَ
اذْكُرْ نِعْمَتِیْ عَلَيْكَ وَعَلٰى وَالِدَتِكَ ۘ اِذْ اَيَّدْتُّكَ بِرُوْحِ
الْقُدُسِ ۫ تُكَلِّمُ النَّاسَ فِی الْمَهْدِ وَكَهْلًا ۚ وَاِذْ عَلَّمْتُكَ الْكِتٰبَ
وَالْحِكْمَةَ وَالتَّوْرٰىةَ وَالْاِنْجِيْلَ ۚ وَاِذْ تَخْلُقُ مِنَ الطِّيْنِ
كَهَيْـَٔةِ الطَّيْرِ بِاِذْنِیْ فَتَنْفُخُ فِيْهَا فَتَكُوْنُ طَيْرًا بِاِذْنِیْ وَ
تُبْرِئُ الْاَكْمَهَ وَالْاَبْرَصَ بِاِذْنِیْ ۚ وَاِذْ تُخْرِجُ الْمَوْتٰى بِاِذْنِیْ ۚ
وَاِذْ كَفَفْتُ بَنِیْۤ اِسْرَآءِيْلَ عَنْكَ اِذْ جِئْتَهُمْ بِالْبَيِّنٰتِ
فَقَالَ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا مِنْهُمْ اِنْ هٰذَاۤ اِلَّا سِحْرٌ مُّبِيْنٌ ﴿۱۱۰﴾ وَ
اِذْ اَوْحَيْتُ اِلَى الْحَوَارِيّٖنَ اَنْ اٰمِنُوْا بِیْ وَبِرَسُوْلِیْ ۚ قَالُوْۤا
اٰمَنَّا وَاشْهَدْ بِاَنَّنَا مُسْلِمُوْنَ ﴿۱۱۱﴾ اِذْ قَالَ الْحَوَارِيُّوْنَ
يٰعِيْسَى ابْنَ مَرْيَمَ هَلْ يَسْتَطِيْعُ رَبُّكَ اَنْ يُّنَزِّلَ
عَلَيْنَا مَآئِدَةً مِّنَ السَّمَآءِ ؕ قَالَ اتَّقُوا اللّٰهَ اِنْ كُنْتُمْ
مُّؤْمِنِيْنَ ﴿۱۱۲﴾ قَالُوْا نُرِيْدُ اَنْ نَّاْكُلَ مِنْهَا وَتَطْمَئِنَّ قُلُوْبُنَا
وَنَعْلَمَ اَنْ قَدْ صَدَقْتَنَا وَنَكُوْنَ عَلَيْهَا مِنَ الشّٰهِدِيْنَ ﴿۱۱۳﴾

(ياد ڪر!) جنهن ڏينهن الله سڀني پيغمبرن کي گڏ ڪندو (تنهن ڏينهن) چوندو ته اوهان کي ڇا جواب ڏنو ويو؟ چوندا ته اسان کي (ماڻهن جي دلين جي) ڪا خبر نه آهي. ڇو ته تون ئي ڳجهن جو وڏو ڄاڻندڙ آهين (۱۰۹). جڏهن (اُن ڏينهن) الله عيسىٰ پٽ مريم جي کي چوندو ته پاڻ تي ۽ پنهنجي ماءُ تي منهنجيون نعمتون ياد ڪر. جڏهن توکي پاڪ روح سان مدد ڏنم (جو) ماڻهن سان پينگهي ۾ (خاص طرح) ۽ وڏي وهيءَ ۾ ڳالهائيندو هئين. ۽ جڏهن توکي ڪتاب ۽ دانائي ۽ توريت ۽ انجيل سيکاريم، ۽ جڏهن منهنجي حڪم سان مٽيءَ مان پکيءَ جي شڪل جهڙو بڻائيندو هئين پوءِ منجهس ڦوڪيندو هئين ته منهنجي حڪم سان پکي ٿيو ۽ منهنجي حڪم سان ماءُ ڄاول انڌي ۽ ڪوڙهي کي چڱو ڀلو ڪندو هئين، ۽ جڏهن مئل کي منهنجي حڪم سان (جيئرو ڪري) ڪڍندو هئين، ۽ جڏهن بني اسرائيلن (جي شر) کي توکان جهليم جڏهن وٽن معجزن سان آئين تڏهن منجهانئن ڪافرن چيو ته هيءُ رڳو پڌرو جادو آهي (۱۱۰). ۽ جڏهن حوارين ڏانهن الهام ڪيم ته مون تي ۽ منهنجي پيغمبر تي ايمان آڻيو، چيائون ته ايمان آندوسون ۽ (اي عيسىٰ!) شاهد هج ته اسين مسلمان آهيون (۱۱۱). (ياد ڪريو!) جڏهن حوارين چيو ته اي عيسىٰ پٽ مريم جا تنهنجو پالڻهار اسان تي آسمان کان ڪو (طعام جو) خونچو لاهي سگهندو ڇا؟ عيسىٰ چيو ته جيڪڏهن مؤمن آهيو ته الله کان ڊڄو (۱۱۲). چيائون (اسين هيءُ) گهرون ٿا ته منجهانئس کائون ۽ اسان جون دليون آرام وٺن ۽ ڄاڻون ته اسان کي سچ چيو اٿيئي ۽ مٿس شاهد هجون (۱۱۳).

قَالَ عِيْسَى ابْنُ مَرْيَمَ اللّٰهُمَّ رَبَّنَآ اَنْزِلْ عَلَيْنَا مَآئِدَةً مِّنَ السَّمَآءِ
تَكُوْنُ لَنَا عِيْدًا لِّاَوَّلِنَا وَاٰخِرِنَا وَاٰيَةً مِّنْكَ ۚ وَارْزُقْنَا وَاَنْتَ
خَيْرُ الرّٰزِقِيْنَ ﴿۱۱۴﴾ قَالَ اللّٰهُ اِنِّيْ مُنَزِّلُهَا عَلَيْكُمْ ۚ فَمَنْ يَّكْفُرْ بَعْدُ
مِنْكُمْ فَاِنِّيْٓ اُعَذِّبُهٗ عَذَابًا لَّآ اُعَذِّبُهٗٓ اَحَدًا مِّنَ الْعٰلَمِيْنَ ﴿۱۱۵﴾ ع
وَاِذْ قَالَ اللّٰهُ يٰعِيْسَى ابْنَ مَرْيَمَ ءَاَنْتَ قُلْتَ لِلنَّاسِ اتَّخِذُوْنِيْ
وَاُمِّيَ اِلٰهَيْنِ مِنْ دُوْنِ اللّٰهِ ۭ قَالَ سُبْحٰنَكَ مَا يَكُوْنُ لِيْٓ اَنْ اَقُوْلَ
مَا لَيْسَ لِيْ ۤ بِحَقٍّ ۭ اِنْ كُنْتُ قُلْتُهٗ فَقَدْ عَلِمْتَهٗ ۭ تَعْلَمُ مَا فِيْ نَفْسِيْ
وَلَآ اَعْلَمُ مَا فِيْ نَفْسِكَ ۭ اِنَّكَ اَنْتَ عَلَّامُ الْغُيُوْبِ ﴿۱۱۶﴾ مَا قُلْتُ لَهُمْ
اِلَّا مَآ اَمَرْتَنِيْ بِهٖٓ اَنِ اعْبُدُوا اللّٰهَ رَبِّيْ وَرَبَّكُمْ ۚ وَكُنْتُ عَلَيْهِمْ
شَهِيْدًا مَّا دُمْتُ فِيْهِمْ ۚ فَلَمَّا تَوَفَّيْتَنِيْ كُنْتَ اَنْتَ الرَّقِيْبَ عَلَيْهِمْ ۭ
وَاَنْتَ عَلٰي كُلِّ شَيْءٍ شَهِيْدٌ ﴿۱۱۷﴾ اِنْ تُعَذِّبْهُمْ فَاِنَّهُمْ عِبَادُكَ ۚ وَاِنْ
تَغْفِرْ لَهُمْ فَاِنَّكَ اَنْتَ الْعَزِيْزُ الْحَكِيْمُ ﴿۱۱۸﴾ قَالَ اللّٰهُ هٰذَا يَوْمُ يَنْفَعُ
الصّٰدِقِيْنَ صِدْقُهُمْ ۭ لَهُمْ جَنّٰتٌ تَجْرِيْ مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهٰرُ خٰلِدِيْنَ
فِيْهَآ اَبَدًا ۭ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُمْ وَرَضُوْا عَنْهُ ۭ ذٰلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيْمُ ﴿۱۱۹﴾
لِلّٰهِ مُلْكُ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ وَمَا فِيْهِنَّ ۭ وَهُوَ عَلٰي كُلِّ شَيْءٍ قَدِيْرٌ ﴿۱۲۰﴾ ع

(تڏهن) عيسىٰ پٽ مريم جي چيو ته اي اسان جا پالڻهار الله! اسان تي هڪ دسترخوان آسمان کان لاهه ته اسان جي اڳين ۽ اسانجي پوين (سڀني) لاءِ عيد ٿئي ۽ تنهنجي نشاني ٿئي؛ ۽ اسان کي روزي ڏي ۽ تون چڱو روزي ڏيندڙ آهين (١١٤). الله چيو ته آءٌ اوهان تي (دسترخوان) لاهيندس، پوءِ اوهان مان جيڪو هن کان پوءِ بي فرماني ڪندو تنهن کي آءٌ اهڙو سخت عذاب ڪندس جو جهانن (جي رهندڙن) مان ڪنهن هڪ کي ان جهڙو عذاب نه ڪندس (١١٥). ۽ (اُهو وقت ياد ڪر!) جڏهن الله چوندو ته اي عيسىٰ پٽ مريم جا! تو ماڻهن کي چيو هو ڇا؟ ته الله کان سواءِ مون کي ۽ منهنجي ماءُ کي ٻه خدا ڪري مڃيو. (عيسىٰ) چوندو ته تون پاڪ آهين جنهن (چوڻ) جو مون کي ڪو حق نه آهي سو چوڻ مون کي ڪيئن جڳائيندو هو؟ جيڪڏهن مون اُهو چيو هوندو ته بيشڪ اُهو توکي معلوم هوندو. جيڪي منهنجي دل ۾ آهي سو (تون) ڄاڻندو آهين ۽ جيڪي تنهنجي دل ۾ آهي سو (آءٌ) نه ڄاڻندو آهيان. ڇو ته تون ئي ڳجهن جو ڏاڍو ڄاڻندڙ آهين (١١٦). جنهن لاءِ مون کي حڪم ڪيو اٿيئي تنهن کان سواءِ (ٻيو ڪجهه) کين نه چيو اٿم (يعني) هي ته الله جي عبادت ڪريو جو منهنجو پالڻهار ۽ اوهان جو پالڻهار آهي، جيسين منجهن رهيس تيسين (آءٌ) مٿن نگهبان رهيس پوءِ جنهن مهل تو مون کي ڪٺي ورتو ته تون ئي مٿن نگهبان رهين ۽ تون سڀ ڪنهن شيءِ تي خبردار آهين (١١٧). جيڪڏهن کين عذاب ڪرين ته اُهي تنهنجا ٻانها آهن، ۽ جيڪڏهن کين بخشين ته تون ئي غالب حڪمت وارو آهين (١١٨). الله فرمائيندو ته هي اُهو ڏينهن آهي جو سچن کي سندين سچائي فائدو ڏيندي. اُنهن لاءِ (اُهي) بهشت آهن جن جي هيٺان نهرون وهنديون آهن منجهن اصلي سدائين رهڻ وارا آهن. الله کائن راضي آهي ۽ اُهي کائنس راضي آهن اِها وڏي مراد ماڻڻ آهي (١١٩). آسمانن ۽ زمين جي ۽ جيڪي منجهن آهي تنهن جي بادشاهي الله جي آهي ۽ اُهو سڀ ڪنهن شيءِ تي وسارو آهي (١٢٠).

سُوْرَةُ الْاَنْعَامِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ۝

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِيْ خَلَقَ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضَ وَجَعَلَ الظُّلُمٰتِ
وَالنُّوْرَ ۭ ثُمَّ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا بِرَبِّهِمْ يَعْدِلُوْنَ ۝١ هُوَ الَّذِيْ
خَلَقَكُمْ مِّنْ طِيْنٍ ثُمَّ قَضٰٓى اَجَلًا ۭ وَاَجَلٌ مُّسَمًّى عِنْدَهٗ ثُمَّ اَنْتُمْ
تَمْتَرُوْنَ ۝٢ وَهُوَ اللّٰهُ فِي السَّمٰوٰتِ وَفِي الْاَرْضِ ۭ يَعْلَمُ سِرَّكُمْ وَ
جَهْرَكُمْ وَيَعْلَمُ مَا تَكْسِبُوْنَ ۝٣ وَمَا تَاْتِيْهِمْ مِّنْ اٰيَةٍ مِّنْ اٰيٰتِ
رَبِّهِمْ اِلَّا كَانُوْا عَنْهَا مُعْرِضِيْنَ ۝٤ فَقَدْ كَذَّبُوْا بِالْحَقِّ لَمَّا جَاۗءَهُمْ ۭ
فَسَوْفَ يَاْتِيْهِمْ اَنْۢبٰۗؤُا مَا كَانُوْا بِهٖ يَسْتَهْزِءُوْنَ ۝٥ اَلَمْ يَرَوْا كَمْ
اَهْلَكْنَا مِنْ قَبْلِهِمْ مِّنْ قَرْنٍ مَّكَّنّٰهُمْ فِي الْاَرْضِ مَا لَمْ نُمَكِّنْ لَّكُمْ
وَاَرْسَلْنَا السَّمَاۗءَ عَلَيْهِمْ مِّدْرَارًا ۠ وَّجَعَلْنَا الْاَنْهٰرَ تَجْرِيْ مِنْ
تَحْتِهِمْ فَاَهْلَكْنٰهُمْ بِذُنُوْبِهِمْ وَاَنْشَاْنَا مِنْ بَعْدِهِمْ قَرْنًا اٰخَرِيْنَ ۝٦
وَلَوْ نَزَّلْنَا عَلَيْكَ كِتٰبًا فِيْ قِرْطَاسٍ فَلَمَسُوْهُ بِاَيْدِيْهِمْ لَقَالَ
الَّذِيْنَ كَفَرُوْٓا اِنْ هٰذَآ اِلَّا سِحْرٌ مُّبِيْنٌ ۝٧ وَقَالُوْا لَوْلَآ اُنْزِلَ
عَلَيْهِ مَلَكٌ ۭ وَلَوْ اَنْزَلْنَا مَلَكًا لَّقُضِيَ الْاَمْرُ ثُمَّ لَا يُنْظَرُوْنَ ۝٨

سورة انعام مڪي آهي ۽ هن ۾ هڪ سؤ
پنجهٺ آيتون ۽ ويهه رڪوع آهن.

اللّٰه ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

سڀ ساراهه (خاص) اُن اللّٰه کي جڳائي جنهن آسمانن ۽ زمين کي بڻايو ۽ اونده ۽ سوجهرو پيدا ڪيو. وري (به) ڪافر پنهنجي پالڻهار سان (ٻين کي) برابر ڪندا آهن (١). اُهو (ئي اللّٰه) آهي جنهن اوهان کي مٽيءَ مان بڻايو وري (اوهان جي جيئڻ ۽ موت جي) مدت ٺهرايائين. ۽ (هڪڙي ٻي) مدت وٽس مقرر ٿيل آهي. وري (اي ڪافرؤ! اللّٰه بابت) اوهين شڪ ڪندا آهيو (٢). (اُهو ئي) اللّٰه آسمانن ۽ زمين ۾ (سڀني جو معبود) آهي. اوهان جو ڳجهه ۽ اوهان جو ظاهر ڄاڻندو آهي ۽ جيڪي ڪندا آهيو سو (به) ڄاڻندو آهي (٣). سندن پالڻهار جي آيتن مان ڪا آيت وٽن نه ايندي آهي پر کانئس منهن موڙيندڙ آهن (٤). پوءِ بيشڪ سچ (يعني قرآن) کي جنهن مهل وٽن آيو (تنهن مهل) ڪوڙ ڀانيائون. پوءِ جنهن (ڳالهه) بابت چٿر ڪندا آهن تنهن جي (سزا جون) خبرون وٽن سگهو پهچنديون (٥). (ڪافر) نه ڏسندا آهن ڇا؟ ته کانئن اڳ ڪيترا طبقا ناس ڪياسون جن کي زمين ۾ اهڙي طاقت ڏني هئي سون جو اوهان کي به نه ڏني اٿئون ۽ مٿن آسمان کان مينهن سانده وساياسون ۽ سندن هيٺان واهيون وهندڙ ڪيون سون پوءِ انهن کي سندن گناهن سببان هلاڪ ڪيوسون ۽ سندن پوئتان ٻين قومن کي پيدا ڪيوسون (٦). ۽ جيڪڏهن توتي ڪاغذن ۾ (لکيل) ڪتاب (قرآن) نازل ڪريون ها پوءِ اُهي پنهنجا هٿ ڪيس لائين ها ته جيڪي ڪافر آهن سي ضرور چون ها ته هيءَ ته رڳو پڌرو جادو آهي (٧). ۽ چون ٿا ته مٿس ملائڪ ڇو نه لاٿو ويو؟ ۽ جيڪڏهن اسين ملائڪ نازل ڪريون ها ته ضرور ڪم پورو ٿي وڃي ها (يعني هلاڪ ٿي وڃن ها) وري کين مهلت (مور) نه ڏجي ها (٨).

وَلَوْ جَعَلْنٰهُ مَلَكًا لَّجَعَلْنٰهُ رَجُلًا وَّلَلَبَسْنَا عَلَيْهِمْ مَّا
يَلْبِسُوْنَ ﴿٩﴾ وَلَقَدِ اسْتُهْزِئَ بِرُسُلٍ مِّنْ قَبْلِكَ فَحَاقَ
بِالَّذِيْنَ سَخِرُوْا مِنْهُمْ مَّا كَانُوْا بِهٖ يَسْتَهْزِءُوْنَ ﴿١٠﴾ قُلْ
سِيْرُوْا فِي الْاَرْضِ ثُمَّ انْظُرُوْا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُكَذِّبِيْنَ ﴿١١﴾
قُلْ لِّمَنْ مَّا فِي السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ ؕ قُلْ لِّلّٰهِ ؕ كَتَبَ عَلٰى
نَفْسِهِ الرَّحْمَةَ ؕ لَيَجْمَعَنَّكُمْ اِلٰى يَوْمِ الْقِيٰمَةِ لَا رَيْبَ فِيْهِ ؕ اَلَّذِيْنَ
خَسِرُوْۤا اَنْفُسَهُمْ فَهُمْ لَا يُؤْمِنُوْنَ ﴿١٢﴾ وَلَهٗ مَا سَكَنَ فِي الَّيْلِ
وَالنَّهَارِ ؕ وَهُوَ السَّمِيْعُ الْعَلِيْمُ ﴿١٣﴾ قُلْ اَغَيْرَ اللّٰهِ اَتَّخِذُ وَلِيًّا
فَاطِرِ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ وَهُوَ يُطْعِمُ وَلَا يُطْعَمُ ؕ قُلْ
اِنِّيْۤ اُمِرْتُ اَنْ اَكُوْنَ اَوَّلَ مَنْ اَسْلَمَ وَلَا تَكُوْنَنَّ مِنَ
الْمُشْرِكِيْنَ ﴿١٤﴾ قُلْ اِنِّيْۤ اَخَافُ اِنْ عَصَيْتُ رَبِّيْ عَذَابَ
يَوْمٍ عَظِيْمٍ ﴿١٥﴾ مَنْ يُّصْرَفْ عَنْهُ يَوْمَئِذٍ فَقَدْ رَحِمَهٗ ؕ وَ
ذٰلِكَ الْفَوْزُ الْمُبِيْنُ ﴿١٦﴾ وَاِنْ يَّمْسَسْكَ اللّٰهُ بِضُرٍّ فَلَا كَاشِفَ
لَهٗۤ اِلَّا هُوَ ؕ وَاِنْ يَّمْسَسْكَ بِخَيْرٍ فَهُوَ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ
قَدِيْرٌ ﴿١٧﴾ وَهُوَ الْقَاهِرُ فَوْقَ عِبَادِهٖ ؕ وَهُوَ الْحَكِيْمُ الْخَبِيْرُ ﴿١٨﴾

۽ جيڪڏهن ڪيس ملائڪ ڪريون ها ته ضرور ڪيس مرد (جي شڪل ۾) بڻايون ها ۽ جهڙو شبهو (هاڻي) ڪندا آهن تهڙو شبهو مٿن قائم رکون ها (٩). ۽ بيشڪ توکان اڳ (ٻين) پيغمبرن سان (ٻ) چٿر ڪئي ويئي (آهي) پوءِ منجهانئن جن چٿرون ڪيون تن تي جنهن (ڳالھ) تي چٿر ڪندا هئا تنهن (جي سزا اچي) گهيرو ڪيو (١٠). (اي پيغمبر! ڪين) چؤ ته ملڪ ۾ گهمو وري ڏسو ته ڪوڙن جي پڇاڙي ڪيئن ٿي؟ (١١). (اي پيغمبر! ڪائن) پڇا ڪر ته جيڪي آسمانن ۽ زمين ۾ آهي سو ڪنهن جو آهي؟ چؤ ته الله جو آهي جنهن (ٻانهن تي) ٻاجھ (ڪرڻ) پاڻ تي لازم ڪئي آهي. قيامت جي ڏينهن جنهن ۾ شڪ نه آهي ضرور اوهان کي گڏ ڪندو جن پاڻ کي خساري ۾ وڌو سي ڪڏهن ايمان نه آڻيندا (١٢). ۽ جيڪو رات ۽ ڏينهن ۾ رهندو آهي سو اُن جي مِلڪ آهي. ۽ اهو ٻڌندڙ ڄاڻندڙ آهي (١٣). (اي پيغمبر! ڪين) چؤ ته آسمانن ۽ زمين جي بڻائيندڙ الله کان سواءِ ٻئي کي سنڀاليندڙ ڪري ڇو وٺان؟ ۽ اُهو (سڀني کي) روزي ڏيندو آهي ۽ کيس روزي ڪوئي نه ڏيندو آهي، چؤ ته مون کي حڪم ڏنو ويو آهي ته پهريون مسلمان ٿيان هجان ۽ (فرمايو ويو ته) تون مشرڪن مان مور نه هج (١٤). چؤ ته جيڪڏهن پنهنجي پالڻهار جو چيو نه مڃيان ته ٿيءَ وڏي ڏينهن جي عذاب (پهچڻ) کان ڊڄان ٿو (١٥). اُن ڏينهن جنهن (ماڻهوءَ) کان (عذاب) ٽاريو ويندو تنهن تي بيشڪ ٻاجھ ڪئي ويئي. ۽ اها پڌري مراد ماڻڻ آهي (١٦). جيڪڏهن الله توکي ڪو ڏک پهچائي ته اُن (الله) کان سواءِ اُن جو ڪو لاهيندڙ نه آهي. ۽ جيڪڏهن اُهو توکي سک پهچائي ته اُهو سڀ ڪنهن شيءِ تي وس وارو آهي (١٧). ۽ اُهو پنهنجن ٻانهن تي غالب آهي ۽ اُهو حڪمت وارو خبر رکندڙ آهي (١٨).

قُلْ اَیُّ شَیْءٍ اَکْبَرُ شَهَادَةً ؕ قُلِ اللّٰهُ ۙ شَهِیْدٌۢ بَیْنِیْ وَبَیْنَكُمْ ۫
وَاُوْحِیَ اِلَیَّ هٰذَا الْقُرْاٰنُ لِاُنْذِرَكُمْ بِهٖ وَمَنْۢ بَلَغَ ؕ اَئِنَّكُمْ
لَتَشْهَدُوْنَ اَنَّ مَعَ اللّٰهِ اٰلِهَةً اُخْرٰی ؕ قُلْ لَّاۤ اَشْهَدُ ۚ قُلْ اِنَّمَا
هُوَ اِلٰهٌ وَّاحِدٌ وَّاِنَّنِیْ بَرِیْٓءٌ مِّمَّا تُشْرِكُوْنَ ﴿١٩﴾ اَلَّذِیْنَ اٰتَیْنٰهُمُ
الْكِتٰبَ یَعْرِفُوْنَهٗ كَمَا یَعْرِفُوْنَ اَبْنَآءَهُمْ ۘ اَلَّذِیْنَ خَسِرُوْۤا اَنْفُسَهُمْ
فَهُمْ لَا یُؤْمِنُوْنَ ﴿٢٠﴾ وَمَنْ اَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرٰی عَلَی اللّٰهِ كَذِبًا اَوْ
كَذَّبَ بِاٰیٰتِهٖ ؕ اِنَّهٗ لَا یُفْلِحُ الظّٰلِمُوْنَ ﴿٢١﴾ وَیَوْمَ نَحْشُرُهُمْ جَمِیْعًا
ثُمَّ نَقُوْلُ لِلَّذِیْنَ اَشْرَكُوْۤا اَیْنَ شُرَكَآؤُكُمُ الَّذِیْنَ كُنْتُمْ
تَزْعُمُوْنَ ﴿٢٢﴾ ثُمَّ لَمْ تَكُنْ فِتْنَتُهُمْ اِلَّاۤ اَنْ قَالُوْا وَاللّٰهِ رَبِّنَا مَا كُنَّا
مُشْرِكِیْنَ ﴿٢٣﴾ اُنْظُرْ كَیْفَ كَذَبُوْا عَلٰۤی اَنْفُسِهِمْ وَضَلَّ عَنْهُمْ
مَّا كَانُوْا یَفْتَرُوْنَ ﴿٢٤﴾ وَمِنْهُمْ مَّنْ یَّسْتَمِعُ اِلَیْكَ ۚ وَجَعَلْنَا عَلٰی
قُلُوْبِهِمْ اَكِنَّةً اَنْ یَّفْقَهُوْهُ وَفِیْۤ اٰذَانِهِمْ وَقْرًا ؕ وَاِنْ یَّرَوْا كُلَّ
اٰیَةٍ لَّا یُؤْمِنُوْا بِهَا ؕ حَتّٰۤی اِذَا جَآءُوْكَ یُجَادِلُوْنَكَ یَقُوْلُ الَّذِیْنَ
كَفَرُوْۤا اِنْ هٰذَاۤ اِلَّاۤ اَسَاطِیْرُ الْاَوَّلِیْنَ ﴿٢٥﴾ وَهُمْ یَنْهَوْنَ عَنْهُ
وَیَنْئَوْنَ عَنْهُ ۚ وَاِنْ یُّهْلِكُوْنَ اِلَّاۤ اَنْفُسَهُمْ وَمَا یَشْعُرُوْنَ ﴿٢٦﴾

پڇا ڪر تہ شاهدي ۾ ڪير وڏو آهي؟ چؤ تہ منهنجي ۽ اوهان جي وچ ۾ الله ئي گواهہ آهي ۽ مون ڏانهن هي قرآن هن لاءِ وحي ڪيو ويو آهي تہ اُن سان اوهان کي ۽ جن جن کي (هي قرآن) پهچي (تن سڀني کي) ڊيڄاريان۔ (هي ڳالهہ) اوهين ثابت ڪري سگهندؤ ڇا تہ الله ساڻ ٻيا (بہ) عبادت جا لائق آهن؟ چؤ تہ آءٌ (اهڙي باطل ڪم جي) شاهدي نہ ٿو ڏيان۔ (بلڪل سچي ڳالهہ جي ثابتي لاءِ) چؤ تہ هڪ الله کان سواءِ ڪوئي عبادت جو لائق ڪونهي ۽ جن کي اوهين شريڪ بڻائيندا آهيو تن کان آءٌ بيزار آهيان (١٩). جن کي ڪتاب ڏنوسين سي اُن (پيغمبر) کي اهڙيءَ طرح سڃاڻندا آهن جهڙي طرح پنهنجن پٽن کي سڃاڻندا آهن جن پاڻ کي نقصان ۾ وڌو سي ايمان نہ آڻيندا (٢٠). اُن کان وڌيڪ ظالم ڪير آهي؟ جنهن الله تي ڪوڙو ٺاهہ ٺاهيو يا سندس آيتن کي ڪوڙو ڄاتو، ڪو شڪ نہ آهي تہ ظالم نہ ڇٽندا (٢١). ۽ (اُهو وقت ياد ڪر) جنهن ڏينهن اُهي مڙيئي گڏ ڪنداسين وري مشرڪن کي چونداسين تہ اوهان جا اُهي شريڪ جن کي اوهين (الله جو شريڪ) ڀانئيندا هيؤ ڪٿي آهن؟ (٢٢). وري سندن ڪوئي عذر هن چوڻ کانسواءِ نہ رهندو تہ پنهنجي پالڻهار الله جو قسم آڻئون تہ اسين شرڪ ڪندڙ نہ هئاسون (٢٣). (اي پيغمبر!) ڏس تہ پاڻ تي ڪهڙو ڪوڙ چيائون ۽ جيڪي ٺاهہ ٺاهيندا آهن سي ڪائڻن ڀلجي ويا (٢٤). ۽ منجهائن ڪو اهڙو آهي جو تو ڏانهن (قرآن ٻڌڻ لاءِ) ڪن ڏيندو آهي، ۽ سندين دلين تي اُن جي سمجهڻ کان ڍڪ ۽ سندن ڪنن ۾ گهٻرائي ڪئي اٿئون ۽ جيڪڏهن سڀ معجزا ڏسندا تہ (بہ) ڪين نہ مڃيندا۔ تانجو جنهن مهل توسان جهڳڙو ڪندڙ تي تو وٽ ايندا (تنهن مهل) ڪافر چوندا تہ هيءُ اڳين جي آکاڻين کانسواءِ (ٻيو) ڪجهہ نہ آهي (٢٥). ۽ اُهي اُن (جي ٻڌڻ) کان (ٻين کي) جهليندا آهن ۽ (پاڻ بہ) کانئس پري ڀڄندا آهن ۽ پاڻ کان سواءِ (ٻئي ڪنهن کي) هلاڪ نہ ٿا ڪن ۽ نہ ڄاڻندا آهن (٢٦).

وَلَوْ تَرٰٓى اِذْ وُقِفُوْا عَلَى النَّارِ فَقَالُوْا يٰلَيْتَنَا نُرَدُّ وَلَا نُكَذِّبَ
بِاٰيٰتِ رَبِّنَا وَنَكُوْنَ مِنَ الْمُؤْمِنِيْنَ ۲۷ بَلْ بَدَا لَهُمْ مَّا كَانُوْا
يُخْفُوْنَ مِنْ قَبْلُ ؕ وَلَوْ رُدُّوْا لَعَادُوْا لِمَا نُهُوْا عَنْهُ وَاِنَّهُمْ
لَكٰذِبُوْنَ ۲۸ وَقَالُوْٓا اِنْ هِىَ اِلَّا حَيَاتُنَا الدُّنْيَا وَمَا نَحْنُ
بِمَبْعُوْثِيْنَ ۲۹ وَلَوْ تَرٰٓى اِذْ وُقِفُوْا عَلٰى رَبِّهِمْ ؕ قَالَ اَلَيْسَ
هٰذَا بِالْحَقِّ ؕ قَالُوْا بَلٰى وَرَبِّنَا ؕ قَالَ فَذُوْقُوا الْعَذَابَ بِمَا
كُنْتُمْ تَكْفُرُوْنَ ۳۰ قَدْ خَسِرَ الَّذِيْنَ كَذَّبُوْا بِلِقَآءِ اللّٰهِ ؕ حَتّٰٓى
اِذَا جَآءَتْهُمُ السَّاعَةُ بَغْتَةً قَالُوْا يٰحَسْرَتَنَا عَلٰى مَا فَرَّطْنَا فِيْهَا ۙ
وَهُمْ يَحْمِلُوْنَ اَوْزَارَهُمْ عَلٰى ظُهُوْرِهِمْ ؕ اَلَا سَآءَ مَا يَزِرُوْنَ ۳۱ وَ
مَا الْحَيٰوةُ الدُّنْيَآ اِلَّا لَعِبٌ وَّلَهْوٌ ؕ وَلَلدَّارُ الْاٰخِرَةُ خَيْرٌ لِّلَّذِيْنَ
يَتَّقُوْنَ ؕ اَفَلَا تَعْقِلُوْنَ ۳۲ قَدْ نَعْلَمُ اِنَّهٗ لَيَحْزُنُكَ الَّذِىْ
يَقُوْلُوْنَ فَاِنَّهُمْ لَا يُكَذِّبُوْنَكَ وَلٰكِنَّ الظّٰلِمِيْنَ بِاٰيٰتِ اللّٰهِ
يَجْحَدُوْنَ ۳۳ وَلَقَدْ كُذِّبَتْ رُسُلٌ مِّنْ قَبْلِكَ فَصَبَرُوْا عَلٰى
مَا كُذِّبُوْا وَاُوْذُوْا حَتّٰٓى اَتٰهُمْ نَصْرُنَا ۚ وَلَا مُبَدِّلَ
لِكَلِمٰتِ اللّٰهِ ۚ وَلَقَدْ جَآءَكَ مِنْ نَّبَاِى الْمُرْسَلِيْنَ ۳۴

۽ جڏهن (اُهي) باه تي بيهاربا تڏهن جيڪر ڪين ڏسين! (ته عجب ڪرين) پوءِ چوندا ته اسان کي ارمان آهي (جيڪر دنيا ۾) موٽايا وڃون ۽ پنهنجي پالڻهار جي آيتن کي ڪوڙ نه ڀانيون ۽ مؤمنن مان ٿيون (٢٧). (نه!) بلڪ هن کان اڳ جيڪي (ڪفر ۽ گناه) لڪائيندا هئا سي (اڄ) کين پڌرا نظر آيا ۽ جيڪڏهن (دنيا ڏانهن) موٽايا وڃن ته جنهن (ڪم) کان جهليا ويا سوئي وري ڪرڻ لڳندا ۽ بيشڪ اُهي ضرور ڪوڙا آهن (٢٨). ۽ چون ٿا ته هن دنيا جي حياتيءَ کان سواءِ (ٻيو ڪجھ) نه آهي ۽ اسين (مرڻ کان پوءِ وري) اُٿڻ وارا نه آهيون (٢٩). ۽ جنهن مهل پنهنجي پالڻهار جي آڏو بيهاربا (تنهن مهل) جيڪڏهن ڪين ڏسين (ته عجب ڪرين). (الله) چوندو ته هيءُ (وري جيئرو ٿيڻ) سچ نه آهي ڇا؟ چوندا هائو اسان کي پنهنجي پالڻهار جو قسم آهي! (ته سچ آهي). (الله) چوندو ته جيڪي اوهين ڪفر ڪندا هيؤ تنهن سببان عذاب (جو مزو) چکو (٣٠). جن الله جي ملڻ کي ڪوڙ ڀانيو سي بيشڪ خساري وارا ٿيا. تان جو جڏهن اوچتو انهن تي قيامت ايندي (تڏهن) چوڻ لڳندا ته اسان اُن (قيامت) بابت جا ڪوتاهي ڪئي، تنهن تي اسان کي افسوس آهي ۽ اُهي پنهنجو بار پنهنجن پٺين تي کڻندا. خبردار! جيڪي کڻندا سو بڇڙو آهي (٣١). ۽ دنيا جي حياتي رڳو راند ۽ ڇرچو آهي. ۽ جيڪي پرهيزگار آهن تن لاءِ آخرت جي جاءِ ڀلي آهي. پوءِ ڇو نه ٿا سمجهو؟ (٣٢). بيشڪ ڄاڻون ٿا ته جيڪي (اُهي) چوندا آهن سو توکي ضرور غمگين ڪندو پوءِ اُهي نه (رڳو) توکي ڪوڙو چوندا آهن پر ظالم الله جي آيتن جو انڪار ڪندا آهن (٣٣). ۽ بيشڪ توکان اڳ (گهڻا) پيغمبر ڪوڙا سمجهيا ويا هئا پوءِ پنهنجي ڪوڙي ڀانئجڻ ۽ پنهنجي ڏکوئجڻ تي ايسين صبر ڪندا رهيا جيسين کين اسان جي مدد پهتي، ۽ الله جي ڳالهين (يعني انجامن) کي (ڪوبه) ڦيرائيندڙ نه آهي ۽ بيشڪ تو وٽ پيغمبرن جي ڪجھ خبر آئي آهي (٣٤).

وَإِنْ كَانَ كَبُرَ عَلَيْكَ إِعْرَاضُهُمْ فَإِنِ اسْتَطَعْتَ أَنْ تَبْتَغِيَ
نَفَقًا فِي الْأَرْضِ أَوْ سُلَّمًا فِي السَّمَاءِ فَتَأْتِيَهُمْ بِآيَةٍ ۚ وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ
لَجَمَعَهُمْ عَلَى الْهُدَىٰ ۚ فَلَا تَكُونَنَّ مِنَ الْجَاهِلِينَ ﴿٣٥﴾ إِنَّمَا يَسْتَجِيبُ
الَّذِينَ يَسْمَعُونَ ۘ وَالْمَوْتَىٰ يَبْعَثُهُمُ اللَّهُ ثُمَّ إِلَيْهِ يُرْجَعُونَ ﴿٣٦﴾ وَ
قَالُوا لَوْلَا نُزِّلَ عَلَيْهِ آيَةٌ مِنْ رَبِّهِ ۚ قُلْ إِنَّ اللَّهَ قَادِرٌ عَلَىٰ أَنْ
يُنَزِّلَ آيَةً وَلَٰكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٣٧﴾ وَمَا مِنْ دَابَّةٍ فِي
الْأَرْضِ وَلَا طَائِرٍ يَطِيرُ بِجَنَاحَيْهِ إِلَّا أُمَمٌ أَمْثَالُكُمْ ۚ مَا فَرَّطْنَا
فِي الْكِتَابِ مِنْ شَيْءٍ ۚ ثُمَّ إِلَىٰ رَبِّهِمْ يُحْشَرُونَ ﴿٣٨﴾ وَالَّذِينَ كَذَّبُوا
بِآيَاتِنَا صُمٌّ وَبُكْمٌ فِي الظُّلُمَاتِ ۗ مَنْ يَشَإِ اللَّهُ يُضْلِلْهُ وَمَنْ يَشَأْ
يَجْعَلْهُ عَلَىٰ صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿٣٩﴾ قُلْ أَرَأَيْتَكُمْ إِنْ أَتَاكُمْ عَذَابُ
اللَّهِ أَوْ أَتَتْكُمُ السَّاعَةُ أَغَيْرَ اللَّهِ تَدْعُونَ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٤٠﴾
بَلْ إِيَّاهُ تَدْعُونَ فَيَكْشِفُ مَا تَدْعُونَ إِلَيْهِ إِنْ شَاءَ وَتَنْسَوْنَ
مَا تُشْرِكُونَ ﴿٤١﴾ وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا إِلَىٰ أُمَمٍ مِنْ قَبْلِكَ فَأَخَذْنَاهُمْ بِالْبَأْسَاءِ
وَالضَّرَّاءِ لَعَلَّهُمْ يَتَضَرَّعُونَ ﴿٤٢﴾ فَلَوْلَا إِذْ جَاءَهُمْ بَأْسُنَا تَضَرَّعُوا
وَلَٰكِنْ قَسَتْ قُلُوبُهُمْ وَزَيَّنَ لَهُمُ الشَّيْطَانُ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٤٣﴾

جيڪڏهن سندن منهن موڙڻ توکي ڏکيو لڳي ٿو تہ جيڪڏهن زمين ۾ ڪا سرنگھ هٿي سگهين يا آسمان تي ڪا ڏاڪڻ ناهي سگهين پوءِ وٽن ڪو معجزو آڻين (تہ آڻي اُنهن کي ڏيکار!) ۽ جيڪڏهن الله گهري ها تہ ضرور مڙني کي هدايت تي گڏ ڪري ها پوءِ اڻ ڄاڻن مان نہ هج (٣٥). جيڪي (حق طلبيندڙ ٿي حقي ڳالهہ کي) ٻڌندا آهن سي ئي (اسلام جي دعوت قبول) ڪندا آهن (اُنهن کي الله هدايت ڪندو آهي) ۽ مئلن (يعني ڪافرن) کي الله قيامت جي ڏينهن اُٿاريندو وري ڏانهنس موٽايا ويندا (٣٦). ۽ چون ٿا تہ سندس پالڻهار وٽان اُن (پيغمبر) تي ڪا نشاني ڇو نہ لاٿي وئي؟ (اي پيغمبر!) ڪين چؤ تہ الله نشانيءَ جي لاهڻ تي وسوارو آهي پر منجهانئن گهڻا (ماڻهو) نہ ڄاڻندا آهن (٣٧). ۽ نڪو زمين ۾ ڪوئي چرندڙ آهي ۽ نڪو پکي آهي جو پنهنجين کنڀڙاٽين سان اُڏامي ٿو پر اوهان جهڙيون ئي قومون آهن۔ (سڀ) ڪا شيءِ ڪتاب (يعني لوح محفوظ) ۾ لکڻ کان سواءِ نہ ڇڏي سون وري پنهنجي پالڻهار ڏانهن گڏ ڪيا ويندا (٣٨). ۽ جن اسان جي آيتن کي ڪوڙ ڄاتو سي گونگا ۽ ٻوڙا اونداهين ۾ (پيل) آهن۔ الله جنهن کي گهري تنهن کي ڀلائيندو آهي ۽ جنهن کي گهري تنهن کي سڌي واٽ تي بيهڪ ڏيندو آهي (٣٩). (اي پيغمبر! ڪين) چؤ تہ (اوهين) ڏسو جيڪڏهن الله جو عذاب اوهان کي پهچي يا قيامت اوهان وٽ اچي تہ جيڪڏهن اوهين سچا آهيو تہ الله کان سواءِ ڪنهن کي سڏيندؤ؟ (٤٠). (نہ!) بلڪ خاص اُن کي سڏيندا آهيو پوءِ جيڪڏهن گهري تہ جنهن (مصيبت جي لاهڻ) لاءِ اوهين کيس سڏيندا آهيو سا لاهي ڇڏي ۽ جنهن کي (الله سان) شريڪ ڪندا آهيو سو (اُنهي مهل) وساريندا آهيو (٤١). ۽ بيشڪ اسان توکان اڳ (گهڻين) اُمتن ڏانهن (پيغمبر) موڪليا پوءِ (اُنهن جي بي فرماني سبب) کين اسان سختي ۽ تڪليف ڏيئي پڪڙيو تہ مان اُهي زاري ڪن (٤٢). پوءِ جنهن مهل اسان جو عذاب وٽن پهتو ٿي (تنهن مهل) ڇو نہ ٿي زاري ڪيائون؟ پر سندين دليون سخت ٿي ويون هيون ۽ جيڪي ڪم ڪندا هئا سي شيطان اُنهن لاءِ سينگاريا (٤٣).

فَلَمَّا نَسُوْا مَا ذُكِّرُوْا بِهٖ فَتَحْنَا عَلَيْهِمْ اَبْوَابَ كُلِّ شَيْءٍ ؕ
حَتّٰۤى اِذَا فَرِحُوْا بِمَاۤ اُوْتُوْۤا اَخَذْنٰهُمْ بَغْتَةً فَاِذَا هُمْ
مُّبْلِسُوْنَ ﴿٤٤﴾ فَقُطِعَ دَابِرُ الْقَوْمِ الَّذِيْنَ ظَلَمُوْا ؕ وَالْحَمْدُ لِلّٰهِ
رَبِّ الْعٰلَمِيْنَ ﴿٤٥﴾ قُلْ اَرَءَيْتُمْ اِنْ اَخَذَ اللّٰهُ سَمْعَكُمْ وَ
اَبْصَارَكُمْ وَخَتَمَ عَلٰى قُلُوْبِكُمْ مَّنْ اِلٰهٌ غَيْرُ اللّٰهِ يَاْتِيْكُمْ بِهٖ ؕ اُنْظُرْ
كَيْفَ نُصَرِّفُ الْاٰيٰتِ ثُمَّ هُمْ يَصْدِفُوْنَ ﴿٤٦﴾ قُلْ اَرَءَيْتَكُمْ اِنْ
اَتٰىكُمْ عَذَابُ اللّٰهِ بَغْتَةً اَوْ جَهْرَةً هَلْ يُهْلَكُ اِلَّا الْقَوْمُ
الظّٰلِمُوْنَ ﴿٤٧﴾ وَمَا نُرْسِلُ الْمُرْسَلِيْنَ اِلَّا مُبَشِّرِيْنَ وَمُنْذِرِيْنَ ۚ
فَمَنْ اٰمَنَ وَاَصْلَحَ فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُوْنَ ﴿٤٨﴾
وَالَّذِيْنَ كَذَّبُوْا بِاٰيٰتِنَا يَمَسُّهُمُ الْعَذَابُ بِمَا كَانُوْا
يَفْسُقُوْنَ ﴿٤٩﴾ قُلْ لَّاۤ اَقُوْلُ لَكُمْ عِنْدِيْ خَزَآئِنُ اللّٰهِ وَلَاۤ اَعْلَمُ
الْغَيْبَ وَلَاۤ اَقُوْلُ لَكُمْ اِنِّيْ مَلَكٌ ۚ اِنْ اَتَّبِعُ اِلَّا مَا يُوْحٰۤى اِلَيَّ ؕ
قُلْ هَلْ يَسْتَوِي الْاَعْمٰى وَالْبَصِيْرُ ؕ اَفَلَا تَتَفَكَّرُوْنَ ﴿٥٠﴾ ع
وَاَنْذِرْ بِهِ الَّذِيْنَ يَخَافُوْنَ اَنْ يُّحْشَرُوْۤا اِلٰى رَبِّهِمْ لَيْسَ
لَهُمْ مِّنْ دُوْنِهٖ وَلِيٌّ وَّلَا شَفِيْعٌ لَّعَلَّهُمْ يَتَّقُوْنَ ﴿٥١﴾

پوءِ جيڪا نصيحت ڏني وين سا جنهن مهل وساريائون (تنهن مهل) مٿن هر شيءِ جا دروازا کولياسون- تان جو جيڪي ڏنو وين تنهن سان جڏهن (چڱيءَ طرح) خوش ٿيا (تڏهن) کين اوچتو پڪڙيو سون پوءِ اهي اُنهيءَ مهل نااُميد ٿيا (۴۴) . پوءِ ظالم قوم جي پاڙ پٽي ويئي- ۽ سڀ ساراه جهانن جي پالڻهار الله کي جڳائي (۴۵) . (اي پيغمبر! کين) چؤ ته ڏسو ته جيڪڏهن الله اوهان جا ڪن ۽ اوهان جون اکيون کسي وٺي ۽ اوهان جي دلين تي مهر هڻي ته اُنهيءَ الله کان سواءِ ڪير ٻيو خدا اوهان کي اُهي ڏيندو؟ ڏس ته ڪهڙا دليل بيان ڪريون ٿا وري به اُهي پاسو ڪندا آهن (۴٦) . (اي پيغمبر کين) چؤ ته اوهين خبر ڏيو ته جيڪڏهن الله جو عذاب اوچتو يا ظاهر ظهور اوهان کي پهچي ته ظالم قوم کان سواءِ (ٻيو ڪو) هلاڪ ٿيندو ڇا؟ (۴۷) . ۽ پيغمبرن کي خوشخبري ڏيندڙ ۽ ڊيڄاريندڙ ڪري موڪليوسون پوءِ جن مڃيو ۽ پاڻ سڌاريو تن کي ڪو ڀؤ نه آهي ۽ نڪي اُهي غمگين ٿيندا (۴۸) . ۽ جن اسان جي آيتن کي ڪوڙ ڀانيو تن کي اُنهيءَ سببان جو بدڪاري ڪندا هئا عذاب پهچندو (۴۹) . (اي پيغمبر! کين) چؤ ته (آءٌ) اوهان کي نه ٿو چوان ته مون وٽ الله جا خزانا آهن ۽ نڪي (آءٌ) ڳجهه ڄاڻندو آهيان ۽ نڪي اوهان کي چوان ٿو ته آءٌ ملائڪ آهيان، ۽ جيڪي مون ڏانهن وحي ڪيو ويندو آهي تنهن کان سواءِ (ٻئي جي) تابعداري نه ڪندو آهيان- چؤ ته انڌو ۽ سڄو هڪ جهڙا آهن ڇا؟ پوءِ اوهين ڇو نه فڪر ڪندا آهيو؟ (۵۰) . (اي پيغمبر!) جيڪي (ماڻهو) پنهنجي پالڻهار وٽ گڏ ٿيڻ کان ڊڄندا آهن تن کي هن (قرآن) سان ڊيڄار الله کان سواءِ اُنهن جو نڪو سنڀاليندڙ ۽ نڪو سفارش ڪندڙ آهي مانَ اُهي پرهيزگاري ڪن (۵۱) .

وَلَا تَطْرُدِ الَّذِيْنَ يَدْعُوْنَ رَبَّهُمْ بِالْغَدٰوةِ وَالْعَشِيِّ
يُرِيْدُوْنَ وَجْهَهٗ ؕ مَا عَلَيْكَ مِنْ حِسَابِهِمْ مِّنْ شَيْءٍ وَّ
مَا مِنْ حِسَابِكَ عَلَيْهِمْ مِّنْ شَيْءٍ فَتَطْرُدَهُمْ فَتَكُوْنَ مِنَ
الظّٰلِمِيْنَ ﴿٥٢﴾ وَكَذٰلِكَ فَتَنَّا بَعْضَهُمْ بِبَعْضٍ لِّيَقُوْلُوْٓا اَهٰٓؤُلَآءِ
مَنَّ اللّٰهُ عَلَيْهِمْ مِّنْ بَيْنِنَا ؕ اَلَيْسَ اللّٰهُ بِاَعْلَمَ بِالشّٰكِرِيْنَ ﴿٥٣﴾
وَاِذَا جَآءَكَ الَّذِيْنَ يُؤْمِنُوْنَ بِاٰيٰتِنَا فَقُلْ سَلٰمٌ عَلَيْكُمْ كَتَبَ
رَبُّكُمْ عَلٰى نَفْسِهِ الرَّحْمَةَ ۙ اَنَّهٗ مَنْ عَمِلَ مِنْكُمْ سُوْٓءًا بِجَهَالَةٍ
ثُمَّ تَابَ مِنْ بَعْدِهٖ وَاَصْلَحَ فَاَنَّهٗ غَفُوْرٌ رَّحِيْمٌ ﴿٥٤﴾ وَكَذٰلِكَ
نُفَصِّلُ الْاٰيٰتِ وَلِتَسْتَبِيْنَ سَبِيْلُ الْمُجْرِمِيْنَ ﴿٥٥﴾ قُلْ اِنِّيْ
نُهِيْتُ اَنْ اَعْبُدَ الَّذِيْنَ تَدْعُوْنَ مِنْ دُوْنِ اللّٰهِ ؕ قُلْ لَّآ
اَتَّبِعُ اَهْوَآءَكُمْ ۙ قَدْ ضَلَلْتُ اِذًا وَّمَآ اَنَا مِنَ الْمُهْتَدِيْنَ ﴿٥٦﴾
قُلْ اِنِّيْ عَلٰى بَيِّنَةٍ مِّنْ رَّبِّيْ وَكَذَّبْتُمْ بِهٖ ؕ مَا عِنْدِيْ مَا
تَسْتَعْجِلُوْنَ بِهٖ ؕ اِنِ الْحُكْمُ اِلَّا لِلّٰهِ ؕ يَقُصُّ الْحَقَّ وَهُوَ
خَيْرُ الْفٰصِلِيْنَ ﴿٥٧﴾ قُلْ لَّوْ اَنَّ عِنْدِيْ مَا تَسْتَعْجِلُوْنَ بِهٖ
لَقُضِيَ الْاَمْرُ بَيْنِيْ وَبَيْنَكُمْ ؕ وَاللّٰهُ اَعْلَمُ بِالظّٰلِمِيْنَ ﴿٥٨﴾

۽ جيڪي پنھنجي پالڻھار کي صبح ۽ سانجھيءَ جو سندس رضامندي گھرندڙ ٿي سڏيندا آھن تن کي نہ تڙ- توتي سندن ڪجھ بہ حساب نہ آھي ۽ نڪي مٿن تنھنجو ڪجھ بہ حساب آھي جو انھن کي تڙيندين (۽ جي ڪين تڙيندين) تہ نامناسب ڪمن ڪندڙن مان ٿيندين (٥٢). ۽ اھڙي طرح منجھائن ڪن کي ڪن سان پرکيوسون تہ چون تہ ھي اھي آھن ڇا جن تي اسان منجھان الله احسان ڪيو آھي؟ الله شڪر ڪندڙن کي نہ ڄاڻندو آھي ڇا؟ (٥٣). ۽ جيڪي اسان جي آيتن کي مڃيندا آھن سي جڏھن تو وٽ اچن تہ (انھن کي) چؤ تہ السلام عليڪم اوھان جي پالڻھار پاڻ تي ٻاجھ لازم ڪئي آھي تہ اوھان مان جيڪو بي علميءَ سان ڪا بڇڙائي ڪندو وري ان کان پوءِ توبھ ڪيائين ۽ سڌريو تہ اھو (الله) بخشڻھار مھربان آھي (٥٤). ۽ اھڙيءَ طرح آيتون بيان ڪندا آھيون (تہ عمل ڪريو) ۽ (ھن لاءِ) تہ ڏوھارين جو رستو (ماڻھن تي) پڌرو ٿئي (٥٥). (اي پيغمبر! ڪين) چؤ تہ الله کان سواءِ جن کي سڏيو ٿا تن جي عبادت ڪرڻ کان مون کي منع ڪئي وئي آھي- ۽ چؤ تہ آءٌ اوھان جي سڌن جي تابعداري نہ ڪندس (نہ تہ) بيشڪ انھي مھل گمراھ ٿيندس ۽ آءٌ ھدايت وارن مان نہ ھوندس (٥٦). چؤ تہ آءٌ پنھنجي پالڻھار جي پڌري حجت تي آھيان ۽ اوھان ان کي ڪوڙ ڀانيو آھي- جنھن شيءِ جي تڪڙ ڪندا آھيو سا مون وٽ نہ آھي (اھڙو) حڪم الله کان سواءِ ٻئي ڪنھن جي اختيار ۾ نہ آھي اھو سچ کي بيان ڪندو آھي ۽ اھو (سيني) فيصلي ڪندڙن کان ڀلو آھي (٥٧). چؤ تہ جنھن جي تڪڙ ڪندا آھيو سا جيڪڏھن مون وٽ ھجي ھا تہ منھنجي ۽ اوھان جي وچ ۾ فيصلو ٿي وڃي ھا- ۽ الله ظالمن کي چڱيءَ طرح ڄاڻندڙ آھي (٥٨).

وَعِنْدَهٗ مَفَاتِحُ الْغَيْبِ لَا يَعْلَمُهَآ اِلَّا هُوَ ؕ وَيَعْلَمُ مَا فِى الْبَرِّ وَالْبَحْرِ ؕ وَمَا
تَسْقُطُ مِنْ وَّرَقَةٍ اِلَّا يَعْلَمُهَا وَلَا حَبَّةٍ فِىْ ظُلُمٰتِ الْاَرْضِ وَلَا رَطْبٍ
وَّلَا يَابِسٍ اِلَّا فِىْ كِتٰبٍ مُّبِيْنٍ ﴿٥٩﴾ وَهُوَ الَّذِىْ يَتَوَفّٰىكُمْ بِالَّيْلِ وَ
يَعْلَمُ مَا جَرَحْتُمْ بِالنَّهَارِ ثُمَّ يَبْعَثُكُمْ فِيْهِ لِيُقْضٰٓى اَجَلٌ مُّسَمًّى ۚ
ثُمَّ اِلَيْهِ مَرْجِعُكُمْ ثُمَّ يُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُوْنَ ﴿٦٠﴾ وَهُوَ الْقَاهِرُ
فَوْقَ عِبَادِهٖ وَيُرْسِلُ عَلَيْكُمْ حَفَظَةً ؕ حَتّٰٓى اِذَا جَآءَ اَحَدَكُمُ
الْمَوْتُ تَوَفَّتْهُ رُسُلُنَا وَهُمْ لَا يُفَرِّطُوْنَ ﴿٦١﴾ ثُمَّ رُدُّوْٓا اِلَى اللّٰهِ
مَوْلٰىهُمُ الْحَقِّ ؕ اَلَا لَهُ الْحُكْمُ ۟ وَهُوَ اَسْرَعُ الْحٰسِبِيْنَ ﴿٦٢﴾ قُلْ مَنْ
يُّنَجِّيْكُمْ مِّنْ ظُلُمٰتِ الْبَرِّ وَالْبَحْرِ تَدْعُوْنَهٗ تَضَرُّعًا وَّخُفْيَةً ۚ لَئِنْ
اَنْجٰىنَا مِنْ هٰذِهٖ لَنَكُوْنَنَّ مِنَ الشّٰكِرِيْنَ ﴿٦٣﴾ قُلِ اللّٰهُ يُنَجِّيْكُمْ
مِّنْهَا وَمِنْ كُلِّ كَرْبٍ ثُمَّ اَنْتُمْ تُشْرِكُوْنَ ﴿٦٤﴾ قُلْ هُوَ الْقَادِرُ عَلٰٓى
اَنْ يَّبْعَثَ عَلَيْكُمْ عَذَابًا مِّنْ فَوْقِكُمْ اَوْ مِنْ تَحْتِ اَرْجُلِكُمْ اَوْ
يَلْبِسَكُمْ شِيَعًا وَّيُذِيْقَ بَعْضَكُمْ بَاْسَ بَعْضٍ ؕ اُنْظُرْ كَيْفَ نُصَرِّفُ
الْاٰيٰتِ لَعَلَّهُمْ يَفْقَهُوْنَ ﴿٦٥﴾ وَكَذَّبَ بِهٖ قَوْمُكَ وَهُوَ الْحَقُّ ؕ قُلْ
لَّسْتُ عَلَيْكُمْ بِوَكِيْلٍ ﴿٦٦﴾ لِكُلِّ نَبَاٍ مُّسْتَقَرٌّ ۫ وَّسَوْفَ تَعْلَمُوْنَ ﴿٦٧﴾

۽ وٽس ڳجهه جون ڪنجيون آهن ان (ڳجهه جي ڪنجين) کي الله
ڪانِ سواءِ (ٻيو ڪو بہ) ڪونہ ڄاڻندو آهي- ۽ جيڪي پَٽن ۽ دريائن
۾ آهي سو (بہ اهو) ڄاڻندو آهي ۽ ڪوئي پن نہ ڪرندو آهي پر اُن کي
اِهو ڄاڻندو آهي ۽ نڪي ڪو داڻو زمين جي اونداهين ۾ نڪي ڪا
آلي ۽ نڪي ڪا سڪي شيءِ پڌري ڪتاب ۾ (الکيل) هجڻ کان
سواءِ آهي (٥٩) . ۽ اهو (الله) آهي جيڪو اوهان کي رات جو (ڄڻڪ)
ماري ٿو ۽ جيڪي اوهين ڏينهن جو ڪمايو ٿا سو (بہ) ڄاڻندو آهي
وري اوهان کي اُن مان هن لاءِ (جاڳائي) اُٿاريندو آهي تہ مقرر ٿيل
مدت پوري ڪرائي وڃي، وري اوهان (سڀني) جو ڏانهس موٽڻ آهي
وري اوهين جيڪي ڪندا آهيو تنهن جي اوهان کي سُڌ ڏيندو (٦٠) . ۽
اِهو پنهنجن ٻانهن تي غالب آهي ۽ اوهان تي پنهنجا نگهبان موڪليندو
آهي- تان جو جڏهن اوهان منجهان ڪنهن هِڪ کي موت پهچي
تڏهن اسان جا قاصد (ملائڪ) اُن کي ماريندا آهن ۽ اُهي ڪوتاهي نہ
ڪندا آهن (٦١) . وري (سڀ مئل) سندن سچي ڌڻيءَ الله ڏانهن موٽايا
وِيندا- خبردار ان جو حڪم (غالب) آهي ۽ اُهو جلد حساب وٺندڙ
آهي (٦٢) . (اي پيغمبر!) چؤ تہ اوهان کي پَٽن ۽ دريائن جي اونداهين
کان ڪير ڇڏائيندو آهي (جڏهن) ڪيس زاريءَ سان ۽ ڳجهوسڏيندا
آهيو؟ (۽ چوندا آهيو) تہ جيڪڏهن اسان کي هن (ڏک) کان (الله)
ڇڏايو تہ شڪر ڪندڙن مان ضرور ٿينداسون (٦٣) . (اي پيغمبر!
کين) چؤ تہ الله اوهان کي اُن کان ۽ سڀ ڪنهن ڏک کان ڇڏائيندو
آهي وري (بہ) اوهين (اُن سان) شرڪ ڪندا آهيو (٦٤) . (اي پيغمبر!)
کين چؤ تہ اُهو (الله) اوهان تي اوهانِ جي مٿان يا اوهان جي پيرن جي
هيٺان عذاب موڪلڻ لاءِ وسارو آهي يا اوهان کي ٽولي ٽولي ڪري
وچڙائي ۽ اوهان مان ڪن کي ڪن جي لڙائيءَ (جو مزو) چکائي-
ڏس تہ اسين ڪهڙيءَ طرح (طرحين طرحين) دليل بيان ٿا ڪريون تہ
مانَ اُهي سمجهن (٦٥) . ۽ تنهنجي قوم اُن (قرآن) کي ڪوڙ ڀانيو ۽
(حقيقت ڪري) اُهو بلڪل سچ آهي- (اي پيغمبر! کين) چؤ تہ (آءٌ)
اِوهان جو ذمي وار نہ آهيان (٦٦) . هر هڪ شيءِ لاءِ هڪ وقت مقرر
آهي ۽ سگهو ڄاڻندؤ (٦٧) .

وَإِذَا رَأَيْتَ الَّذِينَ يَخُوضُونَ فِي آيَاتِنَا فَأَعْرِضْ عَنْهُمْ حَتَّىٰ
يَخُوضُوا فِي حَدِيثٍ غَيْرِهِ ۚ وَإِمَّا يُنسِيَنَّكَ الشَّيْطَانُ فَلَا تَقْعُدْ
بَعْدَ الذِّكْرَىٰ مَعَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ ﴿٦٨﴾ وَمَا عَلَى الَّذِينَ يَتَّقُونَ
مِنْ حِسَابِهِم مِّن شَيْءٍ وَلَٰكِن ذِكْرَىٰ لَعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ ﴿٦٩﴾ وَذَرِ
الَّذِينَ اتَّخَذُوا دِينَهُمْ لَعِبًا وَلَهْوًا وَغَرَّتْهُمُ الْحَيَاةُ الدُّنْيَا ۚ وَ
ذَكِّرْ بِهِ أَن تُبْسَلَ نَفْسٌ بِمَا كَسَبَتْ لَيْسَ لَهَا مِن دُونِ اللَّهِ
وَلِيٌّ وَلَا شَفِيعٌ وَإِن تَعْدِلْ كُلَّ عَدْلٍ لَّا يُؤْخَذْ مِنْهَا ۗ أُولَٰئِكَ
الَّذِينَ أُبْسِلُوا بِمَا كَسَبُوا ۖ لَهُمْ شَرَابٌ مِّنْ حَمِيمٍ وَعَذَابٌ
أَلِيمٌ بِمَا كَانُوا يَكْفُرُونَ ﴿٧٠﴾ قُلْ أَنَدْعُو مِن دُونِ اللَّهِ مَا لَا
يَنفَعُنَا وَلَا يَضُرُّنَا وَنُرَدُّ عَلَىٰ أَعْقَابِنَا بَعْدَ إِذْ هَدَانَا اللَّهُ
كَالَّذِي اسْتَهْوَتْهُ الشَّيَاطِينُ فِي الْأَرْضِ حَيْرَانَ لَهُ أَصْحَابٌ
يَدْعُونَهُ إِلَى الْهُدَى ائْتِنَا ۗ قُلْ إِنَّ هُدَى اللَّهِ هُوَ الْهُدَىٰ ۖ
وَأُمِرْنَا لِنُسْلِمَ لِرَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٧١﴾ وَأَنْ أَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَ
اتَّقُوهُ ۚ وَهُوَ الَّذِي إِلَيْهِ تُحْشَرُونَ ﴿٧٢﴾ وَهُوَ الَّذِي خَلَقَ
السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ بِالْحَقِّ ۖ وَيَوْمَ يَقُولُ كُن فَيَكُونُ ۚ

۽ جيڪي اسان جي آيتن بابت اجايو بحث ڪندا آهن تن کي جڏهن ڏسين ته ايستائين ڪانئن منهن موڙ جيستائين اُن ڌاران ٻي ڪنهن ڳالهه ۾ بحث ڪن- ۽ جيڪڏهن شيطان توکان وسارائي ته ياد اچڻ کان پوءِ ظالم ٽوليءَ سان گڏ نه ويهه (٦٨). ۽ جيڪي پرهيزگاري ڪندا آهن تن تي اُنهن (ظالمن) جي حساب جي ڪجهه به (جيڪتاڻ) نه آهي پر (اُنهن تي) نصيحت ڪرڻ لازم آهي ته مان اُهي ڊڄن (٦٩). ۽ (اي پيغمبر!) جن پنهنجي دين کي راند ۽ تماشو بڻايو آهي ۽ ڪين دنيا جي حياتيءَ ٺڳيو آهي تن کي ڇڏي ڏي ۽ قرآن سان نصيحت ڪر متان (قيامت جي ڏينهن) ڪوئي پنهنجي ڪئي جي سببان (هلاڪت ۾) ڦاسي. الله کان سواءِ اُن جو نه ڪو مددگار ۽ نه ڪو سفارش ڪندڙ آهي، ۽ جيڪڏهن سڀ ڪا شيءِ عوض ڏيندو ته ڪانئس نه ورتو ويندو- اهي اُهي آهن جو جيڪي ڪيائون تنهن سببان (هلاڪت ۾) ڦاسي ويا اُنهن لاءِ ٽهڪندڙ پاڻيءَ مان پيڻ ۽ ڏکوئيندڙ عذاب اُنهي ڪري آهي جو ڪفر ڪندا هئا (٧٠). (اي پيغمبر! ڪين) چؤ ته الله کان سواءِ اهڙي کي سڏيون ڇا جيڪو اسان کي نه ڪي سک ڏيندو آهي ۽ نه ڪي ڏک ڏيندو آهي؟ ۽ اُنهيءَ کان پوءِ جو الله اسان کي هدايت ڪئي اُنهيءَ وانگر پنهنجين ڪڙين (پر پوءِ) تي موٽايا وڃون ڇا؟ جنهن کي شيطانن جهنگ ۾ ڀلائي ڇڏيو هجي اُهو حيران پيو ڦري سندس ڪي دوست هجن جي ان کي سڌي رستي ڏانهن پيا سڏين ته اسان ڏانهن اچ (۽ اُهو اچي ٿي نه) (اي پيغمبر! ڪين) چؤ ته يقيناً الله جي ڏسيل واٽ اهائي سڌي واٽ آهي ۽ اسان کي حڪم ڏنو ويو آهي ته جهانن جي پالڻهار جي فرمانبرداري ڪريون (٧١). ۽ (هيءُ به حڪم ڏنو ويو آهي) ته نماز پڙهو ۽ ڪانئس ڊڄو ۽ اُهو (الله) آهي جنهن ڏانهن اُٿاريا ويندؤ (٧٢). ۽ اُهوئي آهي جنهن آسمانن ۽ زمين کي رٿ سان بڻايو آهي- ۽ جنهن ڏينهن (قيامت لاءِ) چوندو ته ٿيءُ ته ٿي پوندي.

قَوْلُهُ الْحَقُّ ۚ وَلَهُ الْمُلْكُ يَوْمَ يُنْفَخُ فِي الصُّوْرِ ۚ عٰلِمُ الْغَيْبِ وَ
الشَّهَادَةِ ۚ وَهُوَ الْحَكِيْمُ الْخَبِيْرُ ﴿٧٣﴾ وَاِذْ قَالَ اِبْرٰهِيْمُ لِاَبِيْهِ اٰزَرَ
اَتَتَّخِذُ اَصْنَامًا اٰلِهَةً ۚ اِنِّيْٓ اَرٰىكَ وَقَوْمَكَ فِيْ ضَلٰلٍ مُّبِيْنٍ ﴿٧٤﴾
وَكَذٰلِكَ نُرِيْٓ اِبْرٰهِيْمَ مَلَكُوْتَ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ وَلِيَكُوْنَ
مِنَ الْمُوْقِنِيْنَ ﴿٧٥﴾ فَلَمَّا جَنَّ عَلَيْهِ الَّيْلُ رَاٰ كَوْكَبًا ۚ قَالَ هٰذَا
رَبِّيْ ۚ فَلَمَّآ اَفَلَ قَالَ لَآ اُحِبُّ الْاٰفِلِيْنَ ﴿٧٦﴾ فَلَمَّا رَاَ الْقَمَرَ بَازِغًا
قَالَ هٰذَا رَبِّيْ ۚ فَلَمَّآ اَفَلَ قَالَ لَئِنْ لَّمْ يَهْدِنِيْ رَبِّيْ لَاَكُوْنَنَّ
مِنَ الْقَوْمِ الضَّآلِّيْنَ ﴿٧٧﴾ فَلَمَّا رَاَ الشَّمْسَ بَازِغَةً قَالَ هٰذَا رَبِّيْ
هٰذَآ اَكْبَرُ ۚ فَلَمَّآ اَفَلَتْ قَالَ يٰقَوْمِ اِنِّيْ بَرِيْٓءٌ مِّمَّا تُشْرِكُوْنَ ﴿٧٨﴾
اِنِّيْ وَجَّهْتُ وَجْهِيَ لِلَّذِيْ فَطَرَ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضَ حَنِيْفًا وَّمَآ
اَنَا مِنَ الْمُشْرِكِيْنَ ﴿٧٩﴾ وَحَآجَّهٗ قَوْمُهٗ ۗ قَالَ اَتُحَآجُّوْٓنِّيْ فِي اللّٰهِ
وَقَدْ هَدٰىنِ ۗ وَلَآ اَخَافُ مَا تُشْرِكُوْنَ بِهٖٓ اِلَّآ اَنْ يَّشَآءَ رَبِّيْ شَيْـًٔا ۗ
وَسِعَ رَبِّيْ كُلَّ شَيْءٍ عِلْمًا ۗ اَفَلَا تَتَذَكَّرُوْنَ ﴿٨٠﴾ وَكَيْفَ اَخَافُ مَآ
اَشْرَكْتُمْ وَلَا تَخَافُوْنَ اَنَّكُمْ اَشْرَكْتُمْ بِاللّٰهِ مَا لَمْ يُنَزِّلْ بِهٖ عَلَيْكُمْ
سُلْطٰنًا ۗ فَاَيُّ الْفَرِيْقَيْنِ اَحَقُّ بِالْاَمْنِ ۚ اِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُوْنَ ﴿٨١﴾

سندس ڳالھ سچي آهي- ۽ جنهن ڏينهن صور ۾ ڦوڪيو ويندو (تنهن ڏينهن) رڳو اُن جي بادشاهي آهي- ڳجھ ۽ ظاهر جو ڄاڻندڙ آهي- ۽ اُهو حڪمت وارو خبردار آهي (٧٣). ۽ (ياد ڪر) جڏهن ابراهيم پنهنجي پيءُ آزر کي چيو ته بتن کي خدا ڪري ڇو ٿو وٺين؟ آءٌ تو کي ۽ تنهنجي قوم کي بيشڪ پڌري گمراهيءَ ۾ ڏسان ٿو (٧٤). ۽ اُهڙيءَ طرح ابراهيم کي آسمانن ۽ زمين جي بادشاهي ڏيکاري سون ٿي (هن لاءِ) ته (اُهو) يقين ڪندڙن مان ٿئي (٧٥). پوءِ جنهن مهل رات مٿس اونداهي ڪئي (تنهن مهل آسمان ۾) هڪ تارو ڏٺائين، چيائين هيءُ منهنجو پالڻهار آهي، پوءِ جنهن مهل (اُهو) لٿو (تنهن مهل) چيائين ته لهندڙن کي پيارو نه ٿو رکان (٧٦). پوءِ جنهن مهل چنڊ کي چمڪندڙ ڏٺائين (تنهن مهل) چيائين ته هيءُ منهنجو پالڻهار آهي، پوءِ جنهن مهل لٿو (تنهن مهل) چيائين ته جيڪڏهن منهنجو پالڻهار مون کي هدايت نه ڪندو ته آءٌ ضرور گمراهه قوم مان ٿيندس (٧٧). پوءِ جنهن مهل سج کي چمڪندڙ ڏٺائين (تنهن مهل) چيائين ته هيءُ منهنجو پالڻهار آهي (جو) هيءُ وڏو آهي، پوءِ جنهن مهل لٿو ته چيائين ته اي منهنجي قوم! جن کي (اوهين خدا سان) شريڪ بڻائيندا آهيو تن کان آءٌ بيزار آهيان (٧٨). مون (سڀني کان) هڪ طرفو ٿي پنهنجي مهاڙ کي اُنهيءَ الله ڏانهن سامهون ڪيو آهي جنهن آسمانن ۽ زمين کي بڻايو آهي ۽ آءٌ مشرڪن مان نه آهيان (٧٩). ۽ سندس قوم ساڻس تڪرار ڪيو. چيائين ته (اوهين) الله بابت مون سان هن حالت ۾ ڇو ٿا تڪرار ڪريو جو بيشڪ مون کي سڌي رستي لاتو اٿس؟ ۽ جنهن کي ساڻس شريڪ ڪريو ٿا تنهن کان ڪين ڊڄندس پر منهنجي پالڻهار جو ڪجھ (ڪرڻ) گهريو (سو ٿيڻو آهي)- سڀ ڪا شيءِ منهنجي پالڻهار جي علم ۾ سمائي آهي- پوءِ اوهين ڇو نه نصيحت مڃيندا آهيو؟ (٨٠). ۽ جنهن کي (الله سان) شريڪ ڪريو ٿا تنهن کان ڪيئن ڊڄندس ۽ (اوهين) هن کان نه ٿا ڊڄو جو اوهين الله ساڻ اُهو شريڪ ڪندا آهيو جنهن جي اوهان وٽ ڪا حجت لاٿل نه آهي- جيڪڏهن اوهين ڄاڻندا آهيو (ته ٻڌايو ته) ٻنهي ٽولين مان ڪهڙي اَمن جي وڌيڪ حقدار آهي؟ (٨١).

الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا وَلَمْ يَلْبِسُوْٓا اِيْمَانَهُمْ بِظُلْمٍ اُولٰٓئِكَ لَهُمُ الْاَمْنُ
وَهُمْ مُّهْتَدُوْنَ ﴿٨٢﴾ وَتِلْكَ حُجَّتُنَآ اٰتَيْنٰهَآ اِبْرٰهِيْمَ عَلٰى قَوْمِهٖ ط
نَرْفَعُ دَرَجٰتٍ مَّنْ نَّشَآءُ ط اِنَّ رَبَّكَ حَكِيْمٌ عَلِيْمٌ ﴿٨٣﴾ وَوَهَبْنَا
لَهٗٓ اِسْحٰقَ وَيَعْقُوْبَ ط كُلًّا هَدَيْنَا ج وَنُوْحًا هَدَيْنَا مِنْ قَبْلُ
وَمِنْ ذُرِّيَّتِهٖ دَاوٗدَ وَسُلَيْمٰنَ وَاَيُّوْبَ وَيُوْسُفَ وَمُوْسٰى وَ
هٰرُوْنَ ط وَكَذٰلِكَ نَجْزِى الْمُحْسِنِيْنَ ﴿٨٤﴾ وَزَكَرِيَّا وَيَحْيٰى وَعِيْسٰى
وَاِلْيَاسَ ط كُلٌّ مِّنَ الصّٰلِحِيْنَ ﴿٨٥﴾ وَاِسْمٰعِيْلَ وَالْيَسَعَ وَيُوْنُسَ
وَلُوْطًا ط وَكُلًّا فَضَّلْنَا عَلَى الْعٰلَمِيْنَ ﴿٨٦﴾ وَمِنْ اٰبَآئِهِمْ وَذُرِّيّٰتِهِمْ
وَاِخْوَانِهِمْ ج وَاجْتَبَيْنٰهُمْ وَهَدَيْنٰهُمْ اِلٰى صِرَاطٍ مُّسْتَقِيْمٍ ﴿٨٧﴾
ذٰلِكَ هُدَى اللّٰهِ يَهْدِيْ بِهٖ مَنْ يَّشَآءُ مِنْ عِبَادِهٖ ط وَلَوْ
اَشْرَكُوْا لَحَبِطَ عَنْهُمْ مَّا كَانُوْا يَعْمَلُوْنَ ﴿٨٨﴾ اُولٰٓئِكَ الَّذِيْنَ
اٰتَيْنٰهُمُ الْكِتٰبَ وَالْحُكْمَ وَالنُّبُوَّةَ ج فَاِنْ يَّكْفُرْ بِهَا هٰٓؤُلَآءِ
فَقَدْ وَكَّلْنَا بِهَا قَوْمًا لَّيْسُوْا بِهَا بِكٰفِرِيْنَ ﴿٨٩﴾ اُولٰٓئِكَ
الَّذِيْنَ هَدَى اللّٰهُ فَبِهُدٰىهُمُ اقْتَدِهْ ط قُلْ لَّآ
اَسْئَلُكُمْ عَلَيْهِ اَجْرًا ط اِنْ هُوَ اِلَّا ذِكْرٰى لِلْعٰلَمِيْنَ ﴿٩٠﴾

جن ايمان آندو ۽ پنهنجي ايمان کي ڪفر سان نہ وچڙايو اُنهن لاءِ اَمن آهي ۽ اُهي هدايت وارا آهن (٨٢). ۽ هي اسان جو دليل آهي جو ابراهيم کي سندس قوم تي (مقابلي لاءِ) ڏنوسون. جنهن کي گهرندا آهيون تنهن کي درجن ۾ مٿاهون ڪندا آهيون. بيشڪ تنهنجو پالڻهار حڪمت وارو ڄاڻندڙ آهي (٨٣). ۽ ابراهيم کي اسحاق ۽ يعقوب عطا ڪيوسون. سڀني کي هدايت ڪئي سون، ۽ (اُن ڪان) اڳ نوح کي هدايت ڪئي سون ۽ سندس اولاد مان دائود کي ۽ سليمان ۽ ايوب ۽ يوسف ۽ موسىٰ ۽ هارون کي (هدايت ڪئي سون). ۽ اهڙيءَ طرح اسين ڀلارن کي بدلو ڏيندا آهيون (٨٤). ۽ زڪريا ۽ يحىٰ ۽ عيسىٰ ۽ الياس کي بہ جو هر هڪ ڀلارن مان هو (٨٥). ۽ اسماعيل ۽ يسع ۽ يونس ۽ لوط کي بہ. ۽ سڀني کي جڳ (جي رهندڙن) تي فضيلت ڏني سون (٨٦). ۽ سندن پين ڏاڏن ۽ سندن اولاد ۽ سندس ڀائرن مان بہ، ۽ کين سڳورو ڪيوسون ۽ کين سڌي واٽ ڏانهن هدايت ڪئي سون (٨٧). اها الله جي هدايت آهي پنهنجن ٻانهن مان جنهن لاءِ گهري تنهن کي اُن سان رستي لائي ۽ جيڪڏهن (اِهي ماڻهو) شرڪ ڪن ها تہ جيڪي ڪمايائون سو ڪائن ضرور ناس ٿئي ها (٨٨). اِهي اُهي آهن جن کي ڪتاب ۽ حڪمت ۽ پيغمبري ڏني سون پوءِ جيڪڏهن هي ماڻهو اُن (قرآن جي ڳالهين) کي نہ مڃين تہ بيشڪ اسان هڪ قوم کي مقرر ڪيو آهي جو اُن (قرآن جي ڳالهين) جا انڪار ڪندڙ نہ ٿيندا (٨٩). اهي اُهي آهن جن کي الله هدايت ڪئي آهي پوءِ تون بہ سندن طريقي تي پيروي ڪر چؤ تہ اوهان ڪان اُن (پيغام پهچائڻ) تي ڪو اجورو نہ ٿو گهران اِهو قرآن خاص جهان (وارن) لاءِ نصيحت آهي (٩٠).

وَمَا قَدَرُوا اللّٰهَ حَقَّ قَدْرِهٖٓ اِذْ قَالُوْا مَآ اَنْزَلَ اللّٰهُ عَلٰى بَشَرٍ
مِّنْ شَيْءٍ ؕ قُلْ مَنْ اَنْزَلَ الْكِتٰبَ الَّذِيْ جَآءَ بِهٖ مُوْسٰى نُوْرًا وَّ
هُدًى لِّلنَّاسِ تَجْعَلُوْنَهٗ قَرَاطِيْسَ تُبْدُوْنَهَا وَتُخْفُوْنَ كَثِيْرًا ۚ
وَعُلِّمْتُمْ مَّا لَمْ تَعْلَمُوْٓا اَنْتُمْ وَلَآ اٰبَآؤُكُمْ ؕ قُلِ اللّٰهُ ۙ ثُمَّ ذَرْهُمْ فِيْ
خَوْضِهِمْ يَلْعَبُوْنَ ﴿٩١﴾ وَهٰذَا كِتٰبٌ اَنْزَلْنٰهُ مُبٰرَكٌ مُّصَدِّقُ الَّذِيْ
بَيْنَ يَدَيْهِ وَلِتُنْذِرَ اُمَّ الْقُرٰى وَمَنْ حَوْلَهَا ؕ وَالَّذِيْنَ يُؤْمِنُوْنَ
بِالْاٰخِرَةِ يُؤْمِنُوْنَ بِهٖ وَهُمْ عَلٰى صَلَاتِهِمْ يُحَافِظُوْنَ ﴿٩٢﴾ وَمَنْ
اَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرٰى عَلَى اللّٰهِ كَذِبًا اَوْ قَالَ اُوْحِيَ اِلَيَّ وَلَمْ يُوْحَ
اِلَيْهِ شَيْءٌ وَّمَنْ قَالَ سَاُنْزِلُ مِثْلَ مَآ اَنْزَلَ اللّٰهُ ؕ وَلَوْ تَرٰٓى اِذِ
الظّٰلِمُوْنَ فِيْ غَمَرٰتِ الْمَوْتِ وَالْمَلٰٓئِكَةُ بَاسِطُوْٓا اَيْدِيْهِمْ ۚ اَخْرِجُوْٓا
اَنْفُسَكُمْ ؕ اَلْيَوْمَ تُجْزَوْنَ عَذَابَ الْهُوْنِ بِمَا كُنْتُمْ تَقُوْلُوْنَ عَلَى اللّٰهِ
غَيْرَ الْحَقِّ وَكُنْتُمْ عَنْ اٰيٰتِهٖ تَسْتَكْبِرُوْنَ ﴿٩٣﴾ وَلَقَدْ جِئْتُمُوْنَا
فُرَادٰى كَمَا خَلَقْنٰكُمْ اَوَّلَ مَرَّةٍ وَّتَرَكْتُمْ مَّا خَوَّلْنٰكُمْ وَرَآءَ ظُهُوْرِكُمْ ۚ
وَمَا نَرٰى مَعَكُمْ شُفَعَآءَكُمُ الَّذِيْنَ زَعَمْتُمْ اَنَّهُمْ فِيْكُمْ شُرَكٰٓؤُا ؕ
لَقَدْ تَّقَطَّعَ بَيْنَكُمْ وَضَلَّ عَنْكُمْ مَّا كُنْتُمْ تَزْعُمُوْنَ ﴿٩٤﴾ ع

۽ اُنهن (يهودين) الله جو سندس مانُ موافق قدر (جيئن ڪيس جڳائي تيئن) نہ ڪيو هن ڪري جو چيائون تہ الله ڪنهن ماڻهو تي ڪجھ نہ لاٿو آهي (اي پيغمبر! ڪين) چؤ تہ اُهو ڪتاب ڪنهن لاٿو جيڪو موسىٰ آندو هو؟ جو ماڻهن لاءِ نور ۽ هدايت هو جنهن کي اِوهين جزءَ جزءَ ڪريو ٿا اُن (جي ڪنهن ڀاڱي) کي پڌرو ڪندا آهيو ۽ گهڻو لڪائيندا آهيو ۽ جيڪي (ڳالهيون) نہ ڪي اوهين ۽ نہ ڪي اوهان جا ابا ڏاڏا ڄاڻندا هئا سي اوهان کي سيکاريون ويون۔ چؤ تہ الله (ڪتاب لاٿو آهي) وري اُنهن کي سندن اجائي بحث ۾ راند ڪندو ڇڏي ڏي (٩١). ۽ هيءُ ڪتاب برڪت وارو آهي، اُن کي جيڪي (ڪتاب) اُن کان اڳ آهن تن کي سچو ڪندڙ ڪري لاٿوسون هن لاءِ تہ (تون) مڪي وارن ۽ سندس آس پاس وارن کي ڊيڄارين ۽ جيڪي آخرت کي مڃيندا آهن سي اُن (قرآن) کي مڃيندا آهن ۽ اهي پنهنجين نمازن جي سنڀال ڪندا آهن (٩٢). ۽ اُن کان وڌيڪ ظالم ڪير آهي جيڪو الله تي ڪوڙو ٺاھ ٺاهي يا چوي تہ مون ڏانهن وحي ڪيو ويو آهي ۽ ڏانهنس ڪجھ بہ وحي نہ ڪيو ويو هجي يا چوي تہ جيئن الله (ڪتاب) نازل ڪيو آهي تيئن آءٌ (بہ ڪتاب) نازل ڪندس، ۽ (اي پيغمبر!) جيڪڏهن ڏسين (تہ جيڪر عجب لڳيئي) جڏهن ظالم موت جي سڪراتن ۾ هوندا ۽ ملائڪ پنهنجن هٿن کي ڊگهو ڪندا (۽ چوندا) تہ پنهنجن ساهن کي ٻاهر ڪڍو۔ اڄ اوهان کي خواري واري عذاب جي سزا اِنهيءَ سببان ڏني ويندي جو اوهين الله تي ناحق (ڳالهيون) چوندا هيؤ ۽ سندس آيتن کان وڏائي ڪندا هيؤ (٩٣). ۽ بيشڪ اسان وٽ (اڪيلا) هڪ هڪ ٿي آيؤ جيئن اوهان کي پهرين ڀيري پيدا ڪيو هوسون ۽ جيڪي اوهان کي عطا ڪيو هوسون سو اوهان پنهنجين پٺين پوئتان ڇڏي ڏنو ۽ اوهان جا سفارش ڪندڙ اوهان سان گڏ نہ ٿا ڏسون جن کي اوهين پنهنجن (احتياجن پوري ڪرڻ) ۾ (الله سان) شريڪ ڀانئيندا هيؤ۔ بيشڪ اوهان جو پاڻ ۾ ڳانڍاپو ڇڄو ۽ جن کي اوهين ڀانئيندا هيؤ سي اوهان کان ڀلجي ويا (٩٤).

اِنَّ اللّٰهَ فَالِقُ الْحَبِّ وَالنَّوٰى ؕ يُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ وَمُخْرِجُ
الْمَيِّتِ مِنَ الْحَيِّ ؕ ذٰلِكُمُ اللّٰهُ فَاَنّٰى تُؤْفَكُوْنَ ﴿٩٥﴾ فَالِقُ الْاِصْبَاحِ ۚ وَ
جَعَلَ الَّيْلَ سَكَنًا وَّالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ حُسْبَانًا ؕ ذٰلِكَ تَقْدِيْرُ الْعَزِيْزِ
الْعَلِيْمِ ﴿٩٦﴾ وَهُوَ الَّذِيْ جَعَلَ لَكُمُ النُّجُوْمَ لِتَهْتَدُوْا بِهَا فِيْ
ظُلُمٰتِ الْبَرِّ وَالْبَحْرِ ؕ قَدْ فَصَّلْنَا الْاٰيٰتِ لِقَوْمٍ يَّعْلَمُوْنَ ﴿٩٧﴾ وَ
هُوَ الَّذِيْۤ اَنْشَاَكُمْ مِّنْ نَّفْسٍ وَّاحِدَةٍ فَمُسْتَقَرٌّ وَّمُسْتَوْدَعٌ ؕ
قَدْ فَصَّلْنَا الْاٰيٰتِ لِقَوْمٍ يَّفْقَهُوْنَ ﴿٩٨﴾ وَهُوَ الَّذِيْۤ اَنْزَلَ مِنَ
السَّمَآءِ مَآءً ۚ فَاَخْرَجْنَا بِهٖ نَبَاتَ كُلِّ شَيْءٍ فَاَخْرَجْنَا مِنْهُ خَضِرًا
نُّخْرِجُ مِنْهُ حَبًّا مُّتَرَاكِبًا ۚ وَمِنَ النَّخْلِ مِنْ طَلْعِهَا قِنْوَانٌ دَانِيَةٌ
وَّجَنّٰتٍ مِّنْ اَعْنَابٍ وَّالزَّيْتُوْنَ وَالرُّمَّانَ مُشْتَبِهًا وَّغَيْرَ
مُتَشَابِهٍ ؕ اُنْظُرُوْۤا اِلٰى ثَمَرِهٖۤ اِذَاۤ اَثْمَرَ وَيَنْعِهٖ ؕ اِنَّ فِيْ ذٰلِكُمْ
لَاٰيٰتٍ لِّقَوْمٍ يُّؤْمِنُوْنَ ﴿٩٩﴾ وَجَعَلُوْا لِلّٰهِ شُرَكَآءَ الْجِنَّ وَخَلَقَهُمْ
وَخَرَقُوْا لَهٗ بَنِيْنَ وَبَنٰتٍۢ بِغَيْرِ عِلْمٍ ؕ سُبْحٰنَهٗ وَتَعٰلٰى عَمَّا يَصِفُوْنَ ﴿١٠٠﴾ ع
بَدِيْعُ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ ؕ اَنّٰى يَكُوْنُ لَهٗ وَلَدٌ وَّلَمْ تَكُنْ لَّهٗ
صَاحِبَةٌ ؕ وَخَلَقَ كُلَّ شَيْءٍ ۚ وَهُوَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيْمٌ ﴿١٠١﴾

پڪ الله ٻج ۽ ککڙي کي ڦُٽائيندڙ آهي. مئي مان جيئرو ڪڍندو آهي ۽ جيئري مان مئو ڪڍندڙ آهي اِهو (ئي) الله آهي پوءِ اوهين ڪيڏانهن ڀلايا ويندا آهيو؟ (٩٥). پرهه کي ڦٽائيندڙ آهي ۽ رات کي آرام ۽ سج ۽ چنڊ کي (وقت جي) حساب لاءِ (پيدا) ڪيائين. اِهو اندازو (الله) زبردست ڄاڻندڙ ٺاهيو آهي (٩٦). ۽ اُهو (الله) آهي جنهن تارن کي اوهان لاءِ هن ڪري (پيدا) ڪيو ته پَٽن ۽ دريائن جي اونداهين ۾ ساڻن واٽون لهو. بيشڪ ڄاڻندڙ قوم لاءِ نشانيون (کولي) بيان ڪيون سون (٩٧). ۽ اهو (الله) آهي جنهن اوهان کي هڪ جان مان پيدا ڪيو پوءِ (اوهان لاءِ) ٽڪڻ جو هنڌ ۽ سانيڻ جي جاءِ ڪيائين، بيشڪ سمجهندڙ توليءِ لاءِ نشانيون (کولي) بيان ڪيون سون (٩٨). ۽ اُهو (الله) آهي جنهن آسمان مان پاڻي وسايو پوءِ اُن سان هر شيءِ جا سلا ڄماياسون پوءِ اُن مان ساوڪ کي ڪڍيوسون پوءِ منجهانئس (سنگن ۾) گڏيل داڻا ڪڍون ٿا ۽ ڪجين جي چڀڙن مان گوشا لڙڪيل ۽ انگورن ۽ زيتونن ۽ ڏاڙهن جا باغ هڪ ٻئي جهڙا ۽ ڌار ڌار قسم جا (پيدا ڪياسون) جڏهن ڦرجن ته سندن ڦر ۽ اُن جي پچڻ ڏانهن نهاريو! چو ته اُن ۾ مجيندڙ تولي لاءِ ضرور نشانيون آهن (٩٩). ۽ (ڪافرن) جنن کي الله سان شريڪ بڻايو آهي هن هوندي جو کين (الله) خلقيو آهي ۽ اُن لاءِ بي علميءَ سان پٽ ۽ ڌيئرون ٺاهيون اٿن. اُهو پاڪ آهي ۽ جيڪي بيان ڪندا آهن تنهن کان مٿاهون آهي (١٠٠). آسمانن ۽ زمين جو (بي مثال) بڻائيندڙ آهي. ڪيس اولاد ڪيئن ٿيندو؟ ۽ هوڏانهن ڪيس زال ئي نه آهي ۽ سڀ ڪا شيءِ (پاڻ) خلقيائين ۽ اُهو سڀ ڪنهن شيءِ کي ڄاڻندڙ آهي (١٠١).

ذٰلِكُمُ اللّٰهُ رَبُّكُمْ ۚ لَآ اِلٰهَ اِلَّا هُوَ ۚ خَالِقُ كُلِّ شَيْءٍ فَاعْبُدُوْهُ ۚ وَهُوَ
عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ وَّكِيْلٌ ﴿۱۰۲﴾ لَا تُدْرِكُهُ الْاَبْصَارُ ۡ وَهُوَ يُدْرِكُ
الْاَبْصَارَ ۚ وَهُوَ اللَّطِيْفُ الْخَبِيْرُ ﴿۱۰۳﴾ قَدْ جَآءَكُمْ بَصَآئِرُ مِنْ
رَّبِّكُمْ ۚ فَمَنْ اَبْصَرَ فَلِنَفْسِهٖ ۚ وَمَنْ عَمِيَ فَعَلَيْهَا ۭ وَمَآ اَنَا عَلَيْكُمْ
بِحَفِيْظٍ ﴿۱۰۴﴾ وَكَذٰلِكَ نُصَرِّفُ الْاٰيٰتِ وَلِيَقُوْلُوْا دَرَسْتَ
وَلِنُبَيِّنَهٗ لِقَوْمٍ يَّعْلَمُوْنَ ﴿۱۰۵﴾ اِتَّبِعْ مَآ اُوْحِيَ اِلَيْكَ مِنْ رَّبِّكَ ۚ لَآ
اِلٰهَ اِلَّا هُوَ ۚ وَاَعْرِضْ عَنِ الْمُشْرِكِيْنَ ﴿۱۰۶﴾ وَلَوْ شَآءَ اللّٰهُ مَآ
اَشْرَكُوْا ۭ وَمَا جَعَلْنٰكَ عَلَيْهِمْ حَفِيْظًا ۚ وَمَآ اَنْتَ عَلَيْهِمْ
بِوَكِيْلٍ ﴿۱۰۷﴾ وَلَا تَسُبُّوا الَّذِيْنَ يَدْعُوْنَ مِنْ دُوْنِ اللّٰهِ فَيَسُبُّوا
اللّٰهَ عَدْوًۢا بِغَيْرِ عِلْمٍ ۭ كَذٰلِكَ زَيَّنَّا لِكُلِّ اُمَّةٍ عَمَلَهُمْ ۠ ثُمَّ
اِلٰى رَبِّهِمْ مَّرْجِعُهُمْ فَيُنَبِّئُهُمْ بِمَا كَانُوْا يَعْمَلُوْنَ ﴿۱۰۸﴾ وَاَقْسَمُوْا
بِاللّٰهِ جَهْدَ اَيْمَانِهِمْ لَىِٕنْ جَآءَتْهُمْ اٰيَةٌ لَّيُؤْمِنُنَّ بِهَا ۭ قُلْ
اِنَّمَا الْاٰيٰتُ عِنْدَ اللّٰهِ وَمَا يُشْعِرُكُمْ ۙ اَنَّهَآ اِذَا جَآءَتْ لَا
يُؤْمِنُوْنَ ﴿۱۰۹﴾ وَنُقَلِّبُ اَفْـِٕدَتَهُمْ وَاَبْصَارَهُمْ كَمَا لَمْ يُؤْمِنُوْا
بِهٖٓ اَوَّلَ مَرَّةٍ وَّنَذَرُهُمْ فِيْ طُغْيَانِهِمْ يَعْمَهُوْنَ ﴿۱۱۰﴾ ع

اهو اوهان جو پالڻهار آهي۔ اُن کانسواءِ ڪو عبادت جو لائق نہ آهي، سڀ ڪنهن شيءِ کي پيدا ڪندڙ آهي تنهن ڪري سندس عبادت ڪريو، ۽ اُهو سڀ ڪنهن شيءِ کي سنڀاليندڙ آهي (١٠٢). (دنيا ۾) اکيون کيس ڏسي نہ سگهنديون ۽ اُهو اکين کي ڏسندو آهي ۽ اُهو باريڪ بين خبر رکندڙ آهي (١٠٣). بيشڪ اوهان جي پالڻهار کان اوهان وٽ نشان آيا آهن پوءِ جنهن ڏٺو (يعني سمجهيو) تنهن پاڻ لاءِ (نفعو ڪمايو) ۽ جيڪو انڌو ٿيو تنهن تي (اُن جو نقصان) آهي ۽ (اي پيغمبر! چؤ تہ) آءٌ اوهان تي نگهبان نہ آهيان (١٠٤). ۽ اهڙي طرح طرحين طرحين دليل بيان ڪريون ٿا ۽ هن لاءِ تہ متان (ڪافر) چون تہ تون پڙهيو آهين ۽ هن لاءِ تہ هن (دين) کي اُنهيءَ قوم لاءِ پڌرو ڪريون جي ڄاڻن ٿا (١٠٥). (اي پيغمبر!) جيڪي تنهنجي پالڻهار وٽان تو ڏانهن وحي ڪيو ويو آهي تنهن جي تابعداري ڪر، اُن کان سواءِ ڪو عبادت جو لائق نہ آهي، ۽ مشرڪن کان منهن موڙ (١٠٦). ۽ جيڪڏهن الله گهري ها تہ شرڪ نہ ڪن ها۔ ۽ توکي مٿن نگهبان نہ ڪيو اٿئون، ۽ نہ کي تون مٿن ڪو نظر ڪندڙ آهين (١٠٧). (اي مسلمانؤ!) جن کي (مشرڪ) الله کان سواءِ سڏيندا آهن تن کي گاريون نہ ڏيو (جو) متان (اُهي) بي سمجهائي جي ڪري دشمنيءَ کان الله کي گاليائين۔ اهڙيءَ طرح هر امت لاءِ سندن عمل سينگارياسون وري سندن پالڻهار ڏانهن سندن موٽڻ آهي پوءِ جيڪي ڪندا آهن تنهن جي کين سُڌ ڏيندو (١٠٨). ۽ ڪافر پنهنجن سخت ساڪن سان الله جو قسم کڻندا آهن تہ وٽن جيڪڏهن ڪو معجزو اچي تہ اُن کي ضرور مڃيندا۔ چؤ تہ معجزا تہ (خاص) الله وٽ آهن (اي مسلمانؤ!) اوهان کي ڪنهن سمجهايو آهي تہ اُهي (مڃيندا؟ بلڪ) جڏهن آيا تہ (بہ) نہ مڃيندا؟ (١٠٩). ۽ سندين دلين کي ۽ سندين اکين کي ڦيرائينداسون جيئن اُن کي پهرين ڀيري نہ مڃيائون ۽ کين سندن گمراهيءَ ۾ حيران ٿيل ڇڏينداسون (١١٠).

وَلَوْ اَنَّنَا نَزَّلْنَآ اِلَيْهِمُ الْمَلٰٓئِكَةَ وَكَلَّمَهُمُ الْمَوْتٰى وَ
حَشَرْنَا عَلَيْهِمْ كُلَّ شَيْءٍ قُبُلًا مَّا كَانُوْا لِيُؤْمِنُوْٓا اِلَّآ اَنْ يَّشَآءَ
اللّٰهُ وَلٰكِنَّ اَكْثَرَهُمْ يَجْهَلُوْنَ ﴿١١١﴾ وَكَذٰلِكَ جَعَلْنَا لِكُلِّ نَبِيٍّ
عَدُوًّا شَيٰطِيْنَ الْاِنْسِ وَالْجِنِّ يُوْحِيْ بَعْضُهُمْ اِلٰى بَعْضٍ
زُخْرُفَ الْقَوْلِ غُرُوْرًا ۭ وَلَوْ شَآءَ رَبُّكَ مَا فَعَلُوْهُ فَذَرْهُمْ
وَمَا يَفْتَرُوْنَ ﴿١١٢﴾ وَلِتَصْغٰٓى اِلَيْهِ اَفْـِٕدَةُ الَّذِيْنَ لَا يُؤْمِنُوْنَ
بِالْاٰخِرَةِ وَلِيَرْضَوْهُ وَلِيَقْتَرِفُوْا مَا هُمْ مُّقْتَرِفُوْنَ ﴿١١٣﴾ اَفَغَيْرَ
اللّٰهِ اَبْتَغِيْ حَكَمًا وَّهُوَ الَّذِيْٓ اَنْزَلَ اِلَيْكُمُ الْكِتٰبَ مُفَصَّلًا ۭ
وَالَّذِيْنَ اٰتَيْنٰهُمُ الْكِتٰبَ يَعْلَمُوْنَ اَنَّهٗ مُنَزَّلٌ مِّنْ رَّبِّكَ
بِالْحَقِّ فَلَا تَكُوْنَنَّ مِنَ الْمُمْتَرِيْنَ ﴿١١٤﴾ وَتَمَّتْ كَلِمَتُ رَبِّكَ
صِدْقًا وَّعَدْلًا ۭ لَا مُبَدِّلَ لِكَلِمٰتِهٖ ۚ وَهُوَ السَّمِيْعُ الْعَلِيْمُ ﴿١١٥﴾
وَاِنْ تُطِعْ اَكْثَرَ مَنْ فِي الْاَرْضِ يُضِلُّوْكَ عَنْ سَبِيْلِ اللّٰهِ ۭ
اِنْ يَّتَّبِعُوْنَ اِلَّا الظَّنَّ وَاِنْ هُمْ اِلَّا يَخْرُصُوْنَ ﴿١١٦﴾ اِنَّ رَبَّكَ
هُوَ اَعْلَمُ مَنْ يَّضِلُّ عَنْ سَبِيْلِهٖ ۚ وَهُوَ اَعْلَمُ بِالْمُهْتَدِيْنَ ﴿١١٧﴾
فَكُلُوْا مِمَّا ذُكِرَ اسْمُ اللّٰهِ عَلَيْهِ اِنْ كُنْتُمْ بِاٰيٰتِهٖ مُؤْمِنِيْنَ ﴿١١٨﴾

۽ جيڪڏهن انهن تي اسين ملائڪ لاهيون ها ۽ ساڻن مئل (به) ڳالهائين ها ۽ هر شيءِ سندن آمهون سامهون ڪري گڏ (به) ڪريون ها ته به الله جي گهر کان سواءِ ڪڏهن نه ايمان آڻين ها پر انهن مان گهڻا بي سمجهائي ڪن ٿا (١١١). ۽ اهڙيءَ طرح هر ڪنهن پيغمبر لاءِ ماڻهن ۽ جنن مان شيطان ويري بڻاياسون (ته پاڻ ۾) هڪ ٻئي کي وسوسو وجهي ڳالهه جي سهڻي بناوٽ سان ٺڳين۔ ۽ جيڪڏهن تنهنجو پالڻهار گهري ها ته اهو ڪم نه ڪن ها تنهن ڪري کين ۽ جيڪي ناحق ٺاهيندا آهن تن کي ڇڏي ڏي (١١٢). ۽ (هن لاءِ وسوسو وجهندا آهن) ته جيڪي آخرت کي نه مڃيندا آهن تن جون دليون ڏانهس لڙن ۽ اُن کي پسند ڪن ۽ (هن لاءِ) ته اُهي جيڪي ڪم ڪندڙ آهن سي ڪندا رهن (١١٣). (اي پيغمبر! چؤ ته) الله ڌاران ٻيو فيصلو ڪندڙ هن هوندي ڇو گهران؟ جو اُنهيءَ اوهان ڏانهن کولي بيان ڪندڙ ڪتاب لاٿو آهي۔ ۽ جن کي ڪتاب (توريت) ڏنوسون سي (چڱيءَ طرح) ڄاڻندا آهن ته اُهو تنهنجي پالڻهار کان ڄائي لاٿل آهي تنهن ڪري تون شڪ ڪندڙن مان مور نه ٿيءُ (١١٤). ۽ تنهنجي پالڻهار جو سخن سچائي ۽ انصاف ۾ پورو آهي۔ سندس سخنن کي ڪو مٽائيندڙ نه آهي، ۽ اُهو ٻڌندڙ ڄاڻندڙ آهي (١١٥). ۽ جيڪڏهن زمين وارن (ماڻهن) مان گهڻن (يعني ڪافرن) جو چيو مڃيندين ته توکي الله جي واٽ کان ڀُلائيندا۔ (اُهي) رڳو گمان تي هلندا آهن ۽ اُهي رڳو اٽڪل هڻندا آهن (١١٦). بيشڪ تنهنجو پالڻهار اُنهن کي (به) چڱو ڄاڻندڙ آهي جيڪي سندس واٽ کان ڀُلا، ۽ اُهو هدايت وارن کي (به) چڱو ڄاڻندڙ آهي (١١٧). پوءِ جيڪڏهن اوهين سندس آيتن کي مڃيندا آهيو ته جنهن تي الله جو نالو ياد ڪجي تنهن مان کائو(١١٨).

وَمَا لَكُمْ اَلَّا تَاْكُلُوْا مِمَّا ذُكِرَ اسْمُ اللّٰهِ عَلَيْهِ وَقَدْ فَصَّلَ
لَكُمْ مَّا حَرَّمَ عَلَيْكُمْ اِلَّا مَا اضْطُرِرْتُمْ اِلَيْهِ ؕ وَاِنَّ كَثِيْرًا
لَّيُضِلُّوْنَ بِاَهْوَآئِهِمْ بِغَيْرِ عِلْمٍ ؕ اِنَّ رَبَّكَ هُوَ اَعْلَمُ
بِالْمُعْتَدِيْنَ ﴿۱۱۹﴾ وَذَرُوْا ظَاهِرَ الْاِثْمِ وَبَاطِنَهٗ ؕ اِنَّ الَّذِيْنَ
يَكْسِبُوْنَ الْاِثْمَ سَيُجْزَوْنَ بِمَا كَانُوْا يَقْتَرِفُوْنَ ﴿۱۲۰﴾ وَلَا تَاْكُلُوْا
مِمَّا لَمْ يُذْكَرِ اسْمُ اللّٰهِ عَلَيْهِ وَاِنَّهٗ لَفِسْقٌ ؕ وَاِنَّ الشَّيٰطِيْنَ
لَيُوْحُوْنَ اِلٰۤى اَوْلِيٰٓـئِهِمْ لِيُجَادِلُوْكُمْ ۚ وَاِنْ اَطَعْتُمُوْهُمْ اِنَّكُمْ
لَمُشْرِكُوْنَ ﴿۱۲۱﴾ اَوَمَنْ كَانَ مَيْتًا فَاَحْيَيْنٰهُ وَجَعَلْنَا لَهٗ نُوْرًا
يَّمْشِىْ بِهٖ فِى النَّاسِ كَمَنْ مَّثَلُهٗ فِى الظُّلُمٰتِ لَيْسَ بِخَارِجٍ
مِّنْهَا ؕ كَذٰلِكَ زُيِّنَ لِلْكٰفِرِيْنَ مَا كَانُوْا يَعْمَلُوْنَ ﴿۱۲۲﴾ وَكَذٰلِكَ
جَعَلْنَا فِىْ كُلِّ قَرْيَةٍ اَكٰبِرَ مُجْرِمِيْهَا لِيَمْكُرُوْا فِيْهَا ؕ وَمَا
يَمْكُرُوْنَ اِلَّا بِاَنْفُسِهِمْ وَمَا يَشْعُرُوْنَ ﴿۱۲۳﴾ وَاِذَا جَآءَتْهُمْ
اٰيَةٌ قَالُوْا لَنْ نُّؤْمِنَ حَتّٰى نُؤْتٰى مِثْلَ مَاۤ اُوْتِىَ رُسُلُ اللّٰهِ ؔؕ
اَللّٰهُ اَعْلَمُ حَيْثُ يَجْعَلُ رِسَالَتَهٗ ؕ سَيُصِيْبُ الَّذِيْنَ اَجْرَمُوْا
صَغَارٌ عِنْدَ اللّٰهِ وَعَذَابٌ شَدِيْدٌۢ بِمَا كَانُوْا يَمْكُرُوْنَ ﴿۱۲۴﴾

۽ اوهان کي ڇا (ٿيو) آهي جو جنهن (شيء) تي الله جو نالو ياد ڪجي ٿو تنهن مان نہ کائيندا آهيو هن هوندي جو جيڪي (شيون الله) اوهان تي حرام ڪيون آهن سي اوهان لاءِ بيشڪ کولي بيان ڪيون اٿس؟ پر جنهن (حرام شيء مان کائڻ) لاءِ اوهين مجبور ٿيو (سو روا آهي)۔ ۽ گهڻا اڻ ڄاڻائيءَ سان پنهنجن سَڌن سببان ضرور ڀُلائين ٿا۔ بيشڪ تنهنجو پالڻهار حد کان لنگهندڙن کي چڱيءَ طرح ڄاڻندڙ آهي (١١٩)۔ ۽ ظاهري گناهہ ۽ باطني گناهہ (سڀ طرح) ڇڏي ڏيو۔ جيڪي گناهہ ڪندا آهن سي جيڪي ڪن ٿا تنهن سببان سگهو سزا ڏبين (١٢٠)۔ ۽ جنهن (شيء) تي الله جو نالو ياد نہ ڪجي تنهن مان نہ کائو جو اُهو (کائڻ) ضرور گناهہ آهي۔ ۽ شيطان پنهنجن يارن کي هن لاءِ وسوسو وجهندا آهن تہ اوهان سان جهيڙو ڪن، ۽ جيڪڏهن سندن چيو مڃيندؤ تہ اوهين (بہ) ضرور مشرڪ ٿيندؤ (١٢١)۔ جيڪو مئل هو تنهن کي جياريوسون ۽ اُن لاءِ سوجهرو ڪيوسون جنهن سان ماڻهن ۾ گهمي ٿو اُهو اُن جي مثال جهڙو آهي ڇا جيڪو اونداهين ۾ آهي منجهانئس نڪرڻ وارو نہ آهي؟ اهڙيءَ طرح ڪافر جيڪي ڪندا آهن سو اُنهن لاءِ سينگاريو ويو آهي (١٢٢)۔ ۽ اهڙيءَ طرح هر ڳوٺ ۾ اُنهيءَ (ڳوٺ) جا وڏيرا هن لاءِ بدڪار ڪياسون تہ اُن (ڳوٺ) ۾ فساد وجهندا رهن۔ ۽ (اُهي) پاڻ کانسواءِ ٻئي ڪنهن لاءِ فساد نہ ڪندا آهن ۽ نہ ڄاڻندا آهن (١٢٣)۔ ۽ جڏهن وٽن ڪا آيت ايندي آهي (تڏهن) چوندا آهن تہ جهڙي (پيغمبري) الله جي پيغمبرن کي ڏني ويئي آهي تهڙي جيستائين اسان کي (نہ) ڏني ويندي تيستائين ڪڏهن نہ مڃينداسون۔ الله جنهن هنڌ پنهنجي پيغمبريءَ کي موڪلي (سو هنڌ) چڱيءَ طرح ڄاڻندڙ آهي۔ جن ڏوهہ ڪيو تن کي الله وٽان خواري ۽ سخت عذاب انهيءَ ڪري سگهو پهچندو جو شرارتون ڪندا آهن (١٢٤)۔

فَمَنْ يُّرِدِ اللّٰهُ اَنْ يَّهْدِيَهٗ يَشْرَحْ صَدْرَهٗ لِلْاِسْلَامِ ۚ
وَمَنْ يُّرِدْ اَنْ يُّضِلَّهٗ يَجْعَلْ صَدْرَهٗ ضَيِّقًا حَرَجًا كَاَنَّمَا
يَصَّعَّدُ فِي السَّمَآءِ ؕ كَذٰلِكَ يَجْعَلُ اللّٰهُ الرِّجْسَ عَلَى الَّذِيْنَ
لَا يُؤْمِنُوْنَ ﴿۱۲۵﴾ وَهٰذَا صِرَاطُ رَبِّكَ مُسْتَقِيْمًا ؕ قَدْ فَصَّلْنَا
الْاٰيٰتِ لِقَوْمٍ يَّذَّكَّرُوْنَ ﴿۱۲۶﴾ لَهُمْ دَارُ السَّلٰمِ عِنْدَ رَبِّهِمْ
وَهُوَ وَلِيُّهُمْ بِمَا كَانُوْا يَعْمَلُوْنَ ﴿۱۲۷﴾ وَيَوْمَ يَحْشُرُهُمْ
جَمِيْعًا ۚ يٰمَعْشَرَ الْجِنِّ قَدِ اسْتَكْثَرْتُمْ مِّنَ الْاِنْسِ ۚ وَقَالَ
اَوْلِيٰٓؤُهُمْ مِّنَ الْاِنْسِ رَبَّنَا اسْتَمْتَعَ بَعْضُنَا بِبَعْضٍ وَّبَلَغْنَآ
اَجَلَنَا الَّذِيْٓ اَجَّلْتَ لَنَا ؕ قَالَ النَّارُ مَثْوٰىكُمْ خٰلِدِيْنَ
فِيْهَآ اِلَّا مَا شَآءَ اللّٰهُ ؕ اِنَّ رَبَّكَ حَكِيْمٌ عَلِيْمٌ ﴿۱۲۸﴾ وَكَذٰلِكَ
نُوَلِّيْ بَعْضَ الظّٰلِمِيْنَ بَعْضًا بِمَا كَانُوْا يَكْسِبُوْنَ ﴿۱۲۹﴾ ع
يٰمَعْشَرَ الْجِنِّ وَالْاِنْسِ اَلَمْ يَاْتِكُمْ رُسُلٌ مِّنْكُمْ
يَقُصُّوْنَ عَلَيْكُمْ اٰيٰتِيْ وَيُنْذِرُوْنَكُمْ لِقَآءَ يَوْمِكُمْ
هٰذَا ؕ قَالُوْا شَهِدْنَا عَلٰٓى اَنْفُسِنَا وَغَرَّتْهُمُ الْحَيٰوةُ
الدُّنْيَا وَشَهِدُوْا عَلٰٓى اَنْفُسِهِمْ اَنَّهُمْ كَانُوْا كٰفِرِيْنَ ﴿۱۳۰﴾

پوءِ الله جنهن کي هدايت ڪرڻ گهرندو آهي تنهن جو سينو اسلام لاءِ ڪشادو ڪندو آهي، ۽ جنهن کي ڀُلائڻ گهرندو آهي تنهن جي سيني کي اهڙو سخت سوڙهو ڪندو آهي جو ڄڻڪ آسمان تي چڙهي ٿو. جيڪي نه مڃيندا آهن تن تي الله اهڙيءَ طرح پليتي رکندو آهي (١٢٥). ۽ تنهنجي پالڻهار جي اِها سڌي واٽ آهي. بيشڪ اسان نشانيون انهيءَ قوم لاءِ کولي بيان ڪيون آهن جي نصيحت مڃيندا آهن (١٢٦). اُنهن لاءِ سندن پالڻهار وٽ بهشت آهي ۽ اُهو سندن سنڀاليندڙ آهي (هي سڀ) انهيءَ ڪري (آهي) جو (چڱا) ڪم ڪندا هئا (١٢٧). ۽ جنهن ڏينهن اُنهن مڙني کي گڏ ڪندو (چوندو) ته اي جنن جون ٽوليون! بيشڪ ماڻهن مان گهڻا پنهنجا (تابع) ڪيا هيوَ، ۽ ماڻهن مان سندن سنگتي چوندا ته اي اسان جا پالڻهار! اسان منجهان هڪڙن ٻين کان فائدو ورتو ۽ اُنهيءَ پنهنجي مقرر مدت کي پهتاسون جيڪا تون اسان لاءِ مقرر ڪئي هئي. (الله) چوندو ته اوهان جي رهڻ جو هنڌ دوزخ آهي جيسين الله گهريو تيسين منجهس سدائين رهندڙ هجو. بيشڪ تنهنجو رب حڪمت وارو ڄاڻندڙ آهي (١٢٨). ۽ اهڙيءَ طرح ظالمن مان ڪن کي ڪن تي جيڪي ڪندا آهن تنهن (جي شامت) سببان غالب ڪندا آهيون (١٢٩). ۽ اي جنن ۽ ماڻهن جون ٽوليون! اوهان مان اوهان وٽ پيغمبر نه آيا هئا ڇا؟ جو منهنجيون آيتون اوهان تي پڙهيائون تي ۽ هن ڏينهن جي اَڌي ٿيڻ کان اوهان کي ڊيڄاريائون ٿي. چوندا ته پاڻ تي شاهدي ڏني سون ۽ کين دنيائي حياتيءَ ٺڳيو هو ۽ (هاڻي) پاڻ تي شاهدي ڏنائون ته پاڻ ڪافر هئا (١٣٠).

ذٰلِكَ اَنْ لَّمْ يَكُنْ رَّبُّكَ مُهْلِكَ الْقُرٰى بِظُلْمٍ وَّاَهْلُهَا
غٰفِلُوْنَ ﴿١٣١﴾ وَلِكُلٍّ دَرَجٰتٌ مِّمَّا عَمِلُوْا ؕ وَمَا رَبُّكَ
بِغَافِلٍ عَمَّا يَعْمَلُوْنَ ﴿١٣٢﴾ وَرَبُّكَ الْغَنِيُّ ذُو الرَّحْمَةِ ؕ
اِنْ يَّشَاْ يُذْهِبْكُمْ وَيَسْتَخْلِفْ مِنْ بَعْدِكُمْ مَّا يَشَآءُ كَمَآ
اَنْشَاَكُمْ مِّنْ ذُرِّيَّةِ قَوْمٍ اٰخَرِيْنَ ﴿١٣٣﴾ اِنَّ مَا تُوْعَدُوْنَ
لَاٰتٍ ۙ وَّمَآ اَنْتُمْ بِمُعْجِزِيْنَ ﴿١٣٤﴾ قُلْ يٰقَوْمِ اعْمَلُوْا عَلٰى
مَكَانَتِكُمْ اِنِّيْ عَامِلٌ ۚ فَسَوْفَ تَعْلَمُوْنَ ۙ مَنْ تَكُوْنُ لَهٗ
عَاقِبَةُ الدَّارِ ؕ اِنَّهٗ لَا يُفْلِحُ الظّٰلِمُوْنَ ﴿١٣٥﴾ وَجَعَلُوْا لِلّٰهِ
مِمَّا ذَرَاَ مِنَ الْحَرْثِ وَالْاَنْعَامِ نَصِيْبًا فَقَالُوْا
هٰذَا لِلّٰهِ بِزَعْمِهِمْ وَهٰذَا لِشُرَكَآئِنَا ۚ فَمَا كَانَ
لِشُرَكَآئِهِمْ فَلَا يَصِلُ اِلَى اللّٰهِ ۚ وَمَا كَانَ لِلّٰهِ فَهُوَ
يَصِلُ اِلٰى شُرَكَآئِهِمْ ؕ سَآءَ مَا يَحْكُمُوْنَ ﴿١٣٦﴾ وَكَذٰلِكَ
زَيَّنَ لِكَثِيْرٍ مِّنَ الْمُشْرِكِيْنَ قَتْلَ اَوْلَادِهِمْ
شُرَكَآؤُهُمْ لِيُرْدُوْهُمْ وَلِيَلْبِسُوْا عَلَيْهِمْ دِيْنَهُمْ ؕ
وَلَوْ شَآءَ اللّٰهُ مَا فَعَلُوْهُ فَذَرْهُمْ وَمَا يَفْتَرُوْنَ ﴿١٣٧﴾

اِهو (پيغمبرن جو موڪلڻ) هن سببان آهي ته تنهنجو پالڻهار ڪنهن ڳوٺ کي هن حالت ۾ ظلم سان ڪڏهين ناس ڪرڻ وارو نه آهي جو سندس رهاڪو بيخبر هجن (١٣١). ۽ هر ڪنهن جيڪي عمل ڪيا تنهن مان اُنهن لاءِ درجا آهن- ۽ جيڪي ڪندا آهن تنهن کان تنهنجو پالڻهار بيخبر نه آهي (١٣٢). ۽ تنهنجو پالڻهار بي پرواهه ٻاجهه وارو آهي- جيڪڏهن گهري ته اوهان کي ناس ڪري ۽ اوهان کان پوءِ جنهن لاءِ گهري تنهن کي (اُن هنڌ) پيڙهيءَ تي وهاري جيئن اُوهان کي ٻي قوم جي نسل مان پيدا ڪيائين (١٣٣). بيشڪ جيڪو انجام اوهان سان ڪجي ٿو سو ضرور اچڻو آهي ۽ اوهين ٿڪائڻ وارا نه آهيو (١٣٤). (اي پيغمبر!) چؤ ته اي منهنجي قوم! اوهين پنهنجي هنڌ عمل ڪريو آءٌ (ب) عمل ڪندڙ آهيان، پوءِ سگهو ڄاڻندؤ ته آخرت ۾ ڪنهن جي چڱي عاقبت هوندي- سچ آهي ته ظالم نه ڇٽندا (١٣٥). ۽ جيڪي پوک ۽ ڍورن مان الله پيدا ڪيو آهي تنهن مان ڪجهه حصو (ڪافر) الله جو مقرر ڪندا آهن ۽ پنهنجي گمان سان چوندا آهن ته هيءُ (حصو) الله جو آهي ۽ هيءُ اسان جي ٻتن جو آهي، وري جيڪو (حصو) سندن ٻتن جو هوندو آهي سو الله (واري حصي) سان ملي نه سگهندو آهي، ۽ جيڪو (حصو) الله جو هوندوآهي سو سندن ٻتن (واري حصي) سان ملي سگهندو آهي، جيڪو فيصلو ڪندا آهن سو بڇڙو آهي (١٣٦). ۽ اهڙي طرح گهڻن مشرڪن لاءِ سندن شريڪن (جن کي خدا ڪري مڃيندا آهن) سندن اولاد جو مارڻ سينگاريو آهي ته (جيئن) کين هلاڪ ڪن ۽ سندن دين مٿن رَلائي مِلائي ڇڏين، ۽ جي الله گهري ها ته اهو نه ڪن ها! تنهن ڪري کين ۽ جيڪي ناحق ٺاهيندا آهن تنهن کي ڇڏي ڏي (١٣٧).

وَقَالُوْا هٰذِهٖٓ اَنْعَامٌ وَّحَرْثٌ حِجْرٌ ۖ لَّا يَطْعَمُهَآ اِلَّا مَنْ
نَّشَآءُ بِزَعْمِهِمْ وَاَنْعَامٌ حُرِّمَتْ ظُهُوْرُهَا وَاَنْعَامٌ
لَّا يَذْكُرُوْنَ اسْمَ اللّٰهِ عَلَيْهَا افْتِرَآءً عَلَيْهِ ؕ سَيَجْزِيْهِمْ
بِمَا كَانُوْا يَفْتَرُوْنَ ﴿۱۳۸﴾ وَقَالُوْا مَا فِيْ بُطُوْنِ هٰذِهِ الْاَنْعَامِ
خَالِصَةٌ لِّذُكُوْرِنَا وَمُحَرَّمٌ عَلٰٓى اَزْوَاجِنَا ۚ وَاِنْ يَّكُنْ
مَّيْتَةً فَهُمْ فِيْهِ شُرَكَآءُ ؕ سَيَجْزِيْهِمْ وَصْفَهُمْ ؕ اِنَّهٗ حَكِيْمٌ
عَلِيْمٌ ﴿۱۳۹﴾ قَدْ خَسِرَ الَّذِيْنَ قَتَلُوْٓا اَوْلَادَهُمْ سَفَهًا ۢ
بِغَيْرِ عِلْمٍ وَّحَرَّمُوْا مَا رَزَقَهُمُ اللّٰهُ افْتِرَآءً عَلَى اللّٰهِ ؕ
قَدْ ضَلُّوْا وَمَا كَانُوْا مُهْتَدِيْنَ ﴿۱۴۰﴾ؑ وَهُوَ الَّذِيْٓ اَنْشَاَ
جَنّٰتٍ مَّعْرُوْشٰتٍ وَّغَيْرَ مَعْرُوْشٰتٍ وَّالنَّخْلَ وَالزَّرْعَ
مُخْتَلِفًا اُكُلُهٗ وَالزَّيْتُوْنَ وَالرُّمَّانَ مُتَشَابِهًا وَّغَيْرَ
مُتَشَابِهٍ ؕ كُلُوْا مِنْ ثَمَرِهٖٓ اِذَآ اَثْمَرَ وَاٰتُوْا حَقَّهٗ يَوْمَ
حَصَادِهٖ ۖ وَلَا تُسْرِفُوْا ؕ اِنَّهٗ لَا يُحِبُّ الْمُسْرِفِيْنَ ﴿۱۴۱﴾ لا وَ
مِنَ الْاَنْعَامِ حَمُوْلَةً وَّفَرْشًا ؕ كُلُوْا مِمَّا رَزَقَكُمُ اللّٰهُ وَ
لَا تَتَّبِعُوْا خُطُوٰتِ الشَّيْطٰنِ ؕ اِنَّهٗ لَكُمْ عَدُوٌّ مُّبِيْنٌ ﴿۱۴۲﴾ لا

۽ (پنهنجي خيال سان هيءُ ٻ) چوندا آهن تہ هي ڍور ۽ پوک حرام آهن جنهن لاءِ گهرون تنهن کان سواءِ اُن کي ڪوئي نہ کائي ۽ (چوندا آهن تہ) هڪڙن ڍورن جي پٺي (سواريءَ لاءِ) حرام ڪئي ويئي آهي ۽ (ٻين) ڍورن تي (ذبح وقت) الله جو نالو ياد نہ ڪندا آهن (اهي ڳالهيون) الله تي ڪوڙي نالو ناهڻ سان (ڪندا آهن)۔ جيڪي ناهيندا آهن تنهن جي ڪين سگهو سزا ڏيندو (١٣٨) . ۽ چوندا آهن تہ جيڪي هِنن ڍورن جي پيٽن ۾ آهي سو خاص اسان جي مردن لاءِ آهي ۽ اسان جي زالن تي حرام ڪيل آهي، ۽ جيڪڏهن مئل هوندو تہ اُهي (سڀ) اُن ۾ ڀائيوار آهن۔ سندن تقرير جي ڪين سگهي سزا ڏيندو، ڇو تہ الله حڪمت وارو ڄاڻندڙ آهي (١٣٩) . جن پنهنجي اولاد کي بنا علم جي بيوقوفي ڪري ڪُٺو ۽ جيڪي الله سندن رزق ڏنو سو الله تي ڪوڙي نالو ناهڻ سان حرام ڪيائون سي بيشڪ نقصان وارا ٿيا۔ (اُهي) بيشڪ ڀُلا ۽ هدايت وارا نہ آهن (١٤٠) . ۽ اُهو (الله) آهي جنهن ڇپرن وارا ۽ بنا ڇپرن وارا باغ ۽ ڪجيون ۽ پوکون جن جا ڦر قسم قسم ۽ زيتون ۽ ڏاڙهون هڪ جهڙا ۽ جدا جدا قسم جا پيدا ڪيا، جڏهن ڦرن تڏهن سندن ڦر مان کائو ۽ سندن لاباري وقت الله جو حق (سندن زڪات) ڏيو ۽ اُجايو نہ وڃايو۔ ڇو تہ الله اجائي وڃائيندڙن کي دوست نہ رکندو آهي (١٤١) . ۽ ڍورن مان (وڏا وڏا) بار کڻڻ وارا ۽ زمين سان لڳل (ننڍا جانور پيدا ڪيائين)۔ الله جيڪا اوهان جي روزي ڪئي آهي تنهن مان کائو ۽ شيطان جي وکن تي نہ هلو۔ ڇو تہ اُهو اوهان جو پڌرو ويري آهي (١٤٢) .

ثَمٰنِيَةَ اَزْوَاجٍ ۚ مِنَ الضَّاْنِ اثْنَيْنِ وَمِنَ الْمَعْزِ اثْنَيْنِ ؕ
قُلْ ءٰٓالذَّكَرَيْنِ حَرَّمَ اَمِ الْاُنْثَيَيْنِ اَمَّا اشْتَمَلَتْ عَلَيْهِ
اَرْحَامُ الْاُنْثَيَيْنِ ؕ نَبِّـُٔوْنِيْ بِعِلْمٍ اِنْ كُنْتُمْ صٰدِقِيْنَ ﴿۱۴۳﴾ ۙ
وَمِنَ الْاِبِلِ اثْنَيْنِ وَمِنَ الْبَقَرِ اثْنَيْنِ ؕ قُلْ ءٰٓالذَّكَرَيْنِ
حَرَّمَ اَمِ الْاُنْثَيَيْنِ اَمَّا اشْتَمَلَتْ عَلَيْهِ اَرْحَامُ الْاُنْثَيَيْنِ ؕ
اَمْ كُنْتُمْ شُهَدَآءَ اِذْ وَصّٰىكُمُ اللّٰهُ بِهٰذَا ۚ فَمَنْ اَظْلَمُ مِمَّنِ
افْتَرٰى عَلَى اللّٰهِ كَذِبًا لِّيُضِلَّ النَّاسَ بِغَيْرِ عِلْمٍ ؕ اِنَّ اللّٰهَ لَا
يَهْدِي الْقَوْمَ الظّٰلِمِيْنَ ﴿۱۴۴﴾ ع قُلْ لَّآ اَجِدُ فِيْ مَآ اُوْحِيَ اِلَيَّ
مُحَرَّمًا عَلٰى طَاعِمٍ يَّطْعَمُهٗۤ اِلَّآ اَنْ يَّكُوْنَ مَيْتَةً اَوْ
دَمًا مَّسْفُوْحًا اَوْ لَحْمَ خِنْزِيْرٍ فَاِنَّهٗ رِجْسٌ اَوْ فِسْقًا
اُهِلَّ لِغَيْرِ اللّٰهِ بِهٖ ۚ فَمَنِ اضْطُرَّ غَيْرَ بَاغٍ وَّلَا عَادٍ فَاِنَّ
رَبَّكَ غَفُوْرٌ رَّحِيْمٌ ﴿۱۴۵﴾ وَعَلَى الَّذِيْنَ هَادُوْا حَرَّمْنَا كُلَّ
ذِيْ ظُفُرٍ ۚ وَمِنَ الْبَقَرِ وَالْغَنَمِ حَرَّمْنَا عَلَيْهِمْ شُحُوْمَهُمَآ
اِلَّا مَا حَمَلَتْ ظُهُوْرُهُمَآ اَوِ الْحَوَايَآ اَوْ مَا اخْتَلَطَ
بِعَظْمٍ ؕ ذٰلِكَ جَزَيْنٰهُمْ بِبَغْيِهِمْ ۖ وَاِنَّا لَصٰدِقُوْنَ ﴿۱۴۶﴾

(ڊور) اٺ قسم آهن، رڍن مان ٻه ۽ ٻڪرين مان ٻه (نر ۽ ماديون) آهن- (اي پيغمبر! ڪافرن) پڇ ته (الله) ٻنهي نرن کي حرام ڪيو آهي يا مادين کي يا جنهن کي ٻنهي قسمن جي مادين جي ڳڀڙين لپيٽيو آهي؟ جيڪڏهن اوهين سچا آهيو ته مونکي دليل سان خبر ڏيو (١٤٣). ۽ اُٺن مان ٻه قسم ۽ ڳئن مان ٻه قسم (اي پيغمبر! ڪافرن) پڇ ته نرن کي الله حرام ڪيو آهي يا مادين کي يا جنهن کي ٻنهي قسمن جي مادين جي ڳڀڙين لپيٽيو آهي؟ يا جنهن مهل الله اوهان کي اها وصيت ڪئي تنهن مهل (اوهين) حاضر هيؤ؟ پوءِ جيڪو الله تي ڪوڙو ناهه هڻ لاءِ ناهي ته ڄاڻپ کان سواءِ ماڻهن کي ڀُلائي تنهن کان وڌيڪ ظالم ڪير آهي؟ ڇو ته الله ظالم قوم کي سڌو رستو نه ڏيکاريندو آهي (١٤٤). (اي پيغمبر!) چؤ ته جيڪي حڪم مون ڏانهن نازل ٿيا آهن تن ۾ ڪا شيءِ جنهن کي کائيندڙ کائي حرام نه ٿو لهان هن کان سواءِ ته (اُهو) مئل هجي يا وهندڙ رت يا سوئر جو ماس جو اِهي (سڀ) حرام آهن، يا گناهه طرح جنهن (شيءِ) تي الله جي نالي کان سواءِ ٻئي جو نالو سڏيو وڃي، پوءِ جيڪو لاچاري حالت ۾ نڪي بي فرمان ۽ نڪي حد کان لنگهندڙ ٿئي (۽ منجهانئس ڪجھ کائي) ته بيشڪ تنهنجو پالڻهار بخشڻهار مهربان آهي (١٤٥). ۽ يهودين تي سڀئي نَهن وارا جانور حرام ڪيا هئاسون، ۽ (پڻ) ڳئن ۽ ٻڪرين مان اُنهن جي ٻنهي واريءَ لڱل وهه يا آنڊي واريءَ يا هڏن سان گڏيل وهه کان سواءِ (ٻي سڀ وهه) مٿن حرام ڪئي هئي سون- اِها سندين بي فرمانيءَ سببان کين سزا ڏني سون ۽ اسين ته ضرور سچ چوڻ وارا آهيون (١٤٦).

فَإِنْ كَذَّبُوكَ فَقُلْ رَبُّكُمْ ذُو رَحْمَةٍ وَاسِعَةٍ ۚ وَلَا يُرَدُّ
بَأْسُهُ عَنِ الْقَوْمِ الْمُجْرِمِينَ ﴿١٤٧﴾ سَيَقُولُ الَّذِينَ أَشْرَكُوا
لَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا أَشْرَكْنَا وَلَا آبَاؤُنَا وَلَا حَرَّمْنَا مِنْ شَيْءٍ ۚ
كَذَٰلِكَ كَذَّبَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ حَتَّىٰ ذَاقُوا بَأْسَنَا ۗ
قُلْ هَلْ عِنْدَكُمْ مِنْ عِلْمٍ فَتُخْرِجُوهُ لَنَا ۖ إِنْ تَتَّبِعُونَ
إِلَّا الظَّنَّ وَإِنْ أَنْتُمْ إِلَّا تَخْرُصُونَ ﴿١٤٨﴾ قُلْ فَلِلَّهِ الْحُجَّةُ الْبَالِغَةُ ۖ
فَلَوْ شَاءَ لَهَدَاكُمْ أَجْمَعِينَ ﴿١٤٩﴾ قُلْ هَلُمَّ شُهَدَاءَكُمُ
الَّذِينَ يَشْهَدُونَ أَنَّ اللَّهَ حَرَّمَ هَٰذَا ۖ فَإِنْ شَهِدُوا
فَلَا تَشْهَدْ مَعَهُمْ ۚ وَلَا تَتَّبِعْ أَهْوَاءَ الَّذِينَ كَذَّبُوا
بِآيَاتِنَا وَالَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ وَهُمْ بِرَبِّهِمْ
يَعْدِلُونَ ﴿١٥٠﴾ قُلْ تَعَالَوْا أَتْلُ مَا حَرَّمَ رَبُّكُمْ عَلَيْكُمْ ۖ أَلَّا
تُشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا ۖ وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا ۖ وَلَا تَقْتُلُوا
أَوْلَادَكُمْ مِنْ إِمْلَاقٍ ۖ نَحْنُ نَرْزُقُكُمْ وَإِيَّاهُمْ ۖ وَلَا تَقْرَبُوا
الْفَوَاحِشَ مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَمَا بَطَنَ ۖ وَلَا تَقْتُلُوا النَّفْسَ الَّتِي
حَرَّمَ اللَّهُ إِلَّا بِالْحَقِّ ۚ ذَٰلِكُمْ وَصَّاكُمْ بِهِ لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ ﴿١٥١﴾

پوءِ (اي پيغمبر!) جيڪڏهن توکي ڪوڙو ڀانئين ته چؤ ته اوهان جو پالڻهار گهڻي رحمت وارو آهي ۽ ڏوهارڻ قوم کان سندن عذاب نه ٽاربو (١٤٧). مشرڪ سگهو چوندا ته جي الله گهري ها ته نڪي اسين شرڪ ڪريون ها ۽ نڪي اسان جا ابا ڏاڏا (شرڪ ڪن ها) ۽ نڪي اسين (پاڻ تي) ڪا شيءِ حرام ڪريون ها. اهڙيءَ طرح ڪائن جيڪي اڳ هئا تن به ڪوڙ ڀانيو تان جو اسان جي سزا (جو مزو) چکيائون. (اي پيغمبر! کين) چؤ ته اوهان وٽ ڪو دليل آهي ته اُهو اسان لاءِ ڪڍي آڻيو. (اوهين) رڳو گمان تي هلندا آهيو ۽ اوهين رڳو اٽڪل هڻندا آهيو (١٤٨).
(اي پيغمبر! کين) چؤ ته الله جي حجت مضبوط آهي، جيڪڏهن گهري ها ته ضرور اوهان مڙني کي سڌو رستو ڏيکاري ها (١٤٩). (اي پيغمبر! کين) چؤ ته پنهنجن شاهدن کي سڏيو جيڪي شاهدي ڏين ته الله اِنهن (مٿين شين) کي حرام ڪيو آهي پوءِ جيڪڏهن (اُهي اچي) شاهدي ڏين ته (تون) اُنهن سان شاهدي نه ڏي، ۽ جن اسان جي آيتن کي ڪوڙ ڄاتو ۽ جيڪي آخرت کي نه مڃيندا آهن تن جي چوڻ تي نه هل ۽ اُهي پنهنجي پالڻهار سان ٻين کي برابر ڪن ٿا (١٥٠). (اي پيغمبر! کين) چؤ ته اوهان جي پالڻهار اوهان تي جيڪي حرام ڪيو آهي سو اچو ته اَءُ پڙهي ٻڌايان (اُهو هي آهي ته) اوهين ڪنهن شيءِ کي ساڻس شريڪ نه ڪريو ۽ ماءُ پيءُ سان چڱائي ڪريو، ۽ اوهين پنهنجي اولاد کي سڃائيءَ سببان نه ڪهو. اسين اوهان کي (به) ۽ (خاص) اُنهن کي (به) روزي ڏيندا آهيون، ۽ بي حيائيءَ جي ڪمن مان جيڪي پڌرو هجي ۽ جيڪي ڳجهو هجي تنهن (سڀ) کي (اوهين) ويجها نه وڃو، ۽ نڪي (اهڙي) ماڻهو کي ماريو جنهن جو مارڻ حق (شرعي قانون) کان سواءِ الله حرام ڪيو آهي. اِهو (حڪم) آهي جنهن سان اوهان کي (الله) وصيت فرمائي آهي ته مانَ اوهين سمجهو (١٥١).

وَلَا تَقْرَبُوْا مَالَ الْيَتِيْمِ اِلَّا بِالَّتِيْ هِيَ اَحْسَنُ حَتّٰى
يَبْلُغَ اَشُدَّهٗ ۚ وَاَوْفُوا الْكَيْلَ وَالْمِيْزَانَ بِالْقِسْطِ ۚ لَا نُكَلِّفُ
نَفْسًا اِلَّا وُسْعَهَا ۚ وَاِذَا قُلْتُمْ فَاعْدِلُوْا وَلَوْ كَانَ ذَا قُرْبٰى ۚ
وَبِعَهْدِ اللّٰهِ اَوْفُوْا ؕ ذٰلِكُمْ وَصّٰىكُمْ بِهٖ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُوْنَ ﴿۱۵۲﴾ لا
وَاَنَّ هٰذَا صِرَاطِيْ مُسْتَقِيْمًا فَاتَّبِعُوْهُ ۚ وَلَا تَتَّبِعُوا السُّبُلَ
فَتَفَرَّقَ بِكُمْ عَنْ سَبِيْلِهٖ ؕ ذٰلِكُمْ وَصّٰىكُمْ بِهٖ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُوْنَ ﴿۱۵۳﴾
ثُمَّ اٰتَيْنَا مُوْسَى الْكِتٰبَ تَمَامًا عَلَى الَّذِيْٓ اَحْسَنَ وَتَفْصِيْلًا
لِّكُلِّ شَيْءٍ وَّهُدًى وَّرَحْمَةً لَّعَلَّهُمْ بِلِقَآءِ رَبِّهِمْ يُؤْمِنُوْنَ ﴿۱۵۴﴾ ع
وَهٰذَا كِتٰبٌ اَنْزَلْنٰهُ مُبٰرَكٌ فَاتَّبِعُوْهُ وَاتَّقُوْا لَعَلَّكُمْ
تُرْحَمُوْنَ ﴿۱۵۵﴾ لا اَنْ تَقُوْلُوْٓا اِنَّمَآ اُنْزِلَ الْكِتٰبُ عَلٰى طَآئِفَتَيْنِ
مِنْ قَبْلِنَا ۠ وَاِنْ كُنَّا عَنْ دِرَاسَتِهِمْ لَغٰفِلِيْنَ ﴿۱۵۶﴾ لا اَوْ تَقُوْلُوْا
لَوْ اَنَّآ اُنْزِلَ عَلَيْنَا الْكِتٰبُ لَكُنَّآ اَهْدٰى مِنْهُمْ ۚ فَقَدْ
جَآءَكُمْ بَيِّنَةٌ مِّنْ رَّبِّكُمْ وَهُدًى وَّرَحْمَةٌ ۚ فَمَنْ اَظْلَمُ
مِمَّنْ كَذَّبَ بِاٰيٰتِ اللّٰهِ وَصَدَفَ عَنْهَا ۭ سَنَجْزِي الَّذِيْنَ
يَصْدِفُوْنَ عَنْ اٰيٰتِنَا سُوْٓءَ الْعَذَابِ بِمَا كَانُوْا يَصْدِفُوْنَ ﴿۱۵۷﴾

۽ جيڪو (طريقو) بهتر هجي تنهن کان سواءِ (ٻئي طريقي سان) يتيم جي مال کي ويجها نہ وڃو جيسين اُهو پنهنجي جوانيءَ کي پهچي، ۽ ماپ ۽ تور انصاف سان پوري ڏيو وٺو. اسين ڪنهن ماڻهو کي سندس وس کان سواءِ (وڌيڪ) تڪليف نہ ٿا ڏيون. ۽ جڏهن اوهين (پاڻ ۾) ڳالهايو تڏهن اِنصاف سان هلو جيتوڻيڪ مائٽيءَ وارو هجي، ۽ الله جو انجام پاڙيو۔ اُنهيءَ (حڪم جي) اوهان کي وصيت ڪئي اٿس تہ مانَ اوهين نصيحت وٺو (١٥٢). ۽ هيءَ تہ اِها منهنجي سڌي واٽ آهي تنهن ڪري اُن تي هلو، ۽ ٻين واٽن تي نہ هلو جو اُهي واٽون اوهان کي سندس واٽ کان جدا ڪنديون۔ انهيءَ (حڪم جي) اوهان کي وصيت فرمائي اٿس تہ مانَ اوهين پرهيزگاري ڪريو (١٥٣). وري موسىٰ کي ڪتاب اُنهيءَ ماڻهو تي پنهنجي نعمت جي پوري ڪرڻ لاءِ جو ڀلارو هجي ۽ سڀ ڪنهن شيءِ جي تفصيل لاءِ ۽ هدايت ۽ ٻاجھ لاءِ ڏنوسون تہ مانَ اُهي پنهنجي پالڻهار جي ملاقات کي مڃين (١٥٤). هيءُ برڪت وارو ڪتاب (يعني قرآن) لاٿوسون تنهنڪري اُن جي تابعداري ڪريو ۽ ڊڄو تہ اوهان تي ٻاجھ ڪئي وڃي (١٥٥). (هن لاءِ لاٿو سون تہ اي ڪافرؤ!) متان چوڻ لڳو تہ اسان کان اڳ وارين ٻن ٽولين کان سواءِ ٻئي (ڪنهن) تي ڪتاب نہ لاٿو ويو آهي ۽ اسين سندن پڙهي پڙهائي کان بيخبر هئاسون (١٥٦). يا چئو تہ جيڪڏهن اسان تي ڪو ڪتاب نازل ٿئي ها تہ (اسين) ضرور اُنهن کان وڌيڪ هدايت وارا ٿيون ها، پوءِ بيشڪ اوهان جي پالڻهار کان (روشن) دليل ۽ هدايت ۽ ٻاجھ اوهان وٽ آئي آهي، پوءِ اُن کان وڌيڪ ظالم ڪير آهي جو الله جي آيتن کي ڪوڙ چوي ۽ ڪاڻس منهن موڙي؟ جيڪي اسان جي آيتن کان منهن موڙيندا تن کي اُنهيءَ سببان بڇڙي عذاب جي سزا ڏينداسون جو منهن موڙيندا هئا (١٥٧).

هَلْ يَنْظُرُوْنَ اِلَّآ اَنْ تَاْتِيَهُمُ الْمَلٰٓئِكَةُ اَوْ يَاْتِيَ رَبُّكَ اَوْ يَاْتِيَ
بَعْضُ اٰيٰتِ رَبِّكَ ؕ يَوْمَ يَاْتِيْ بَعْضُ اٰيٰتِ رَبِّكَ لَا يَنْفَعُ نَفْسًا
اِيْمَانُهَا لَمْ تَكُنْ اٰمَنَتْ مِنْ قَبْلُ اَوْ كَسَبَتْ فِيْٓ اِيْمَانِهَا خَيْرًا ؕ قُلِ
انْتَظِرُوْٓا اِنَّا مُنْتَظِرُوْنَ ﴿١٥٨﴾ اِنَّ الَّذِيْنَ فَرَّقُوْا دِيْنَهُمْ وَكَانُوْا شِيَعًا
لَّسْتَ مِنْهُمْ فِيْ شَيْءٍ ؕ اِنَّمَآ اَمْرُهُمْ اِلَى اللّٰهِ ثُمَّ يُنَبِّئُهُمْ بِمَا كَانُوْا
يَفْعَلُوْنَ ﴿١٥٩﴾ مَنْ جَآءَ بِالْحَسَنَةِ فَلَهٗ عَشْرُ اَمْثَالِهَا ۚ وَمَنْ جَآءَ
بِالسَّيِّئَةِ فَلَا يُجْزٰٓى اِلَّا مِثْلَهَا وَهُمْ لَا يُظْلَمُوْنَ ﴿١٦٠﴾ قُلْ اِنَّنِيْ
هَدٰىنِيْ رَبِّيْٓ اِلٰى صِرَاطٍ مُّسْتَقِيْمٍ ۚ دِيْنًا قِيَمًا مِّلَّةَ اِبْرٰهِيْمَ
حَنِيْفًا ۚ وَمَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِيْنَ ﴿١٦١﴾ قُلْ اِنَّ صَلَاتِيْ وَنُسُكِيْ وَ
مَحْيَايَ وَمَمَاتِيْ لِلّٰهِ رَبِّ الْعٰلَمِيْنَ ﴿١٦٢﴾ لَا شَرِيْكَ لَهٗ ۚ وَبِذٰلِكَ اُمِرْتُ
وَاَنَا اَوَّلُ الْمُسْلِمِيْنَ ﴿١٦٣﴾ قُلْ اَغَيْرَ اللّٰهِ اَبْغِيْ رَبًّا وَّهُوَ رَبُّ كُلِّ شَيْءٍ ؕ
وَلَا تَكْسِبُ كُلُّ نَفْسٍ اِلَّا عَلَيْهَا ۚ وَلَا تَزِرُ وَازِرَةٌ وِّزْرَ اُخْرٰى ۚ ثُمَّ اِلٰى
رَبِّكُمْ مَّرْجِعُكُمْ فَيُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ فِيْهِ تَخْتَلِفُوْنَ ﴿١٦٤﴾ وَهُوَ الَّذِيْ
جَعَلَكُمْ خَلٰٓئِفَ الْاَرْضِ وَرَفَعَ بَعْضَكُمْ فَوْقَ بَعْضٍ دَرَجٰتٍ لِّيَبْلُوَكُمْ
فِيْ مَآ اٰتٰىكُمْ ؕ اِنَّ رَبَّكَ سَرِيْعُ الْعِقَابِ ۖ وَاِنَّهٗ لَغَفُوْرٌ رَّحِيْمٌ ﴿١٦٥﴾ ع

هن کان سواءِ انتظار نہ ڪندا آهن تہ وٽن ملائڪ اچن يا تنهنجو پالڻهار اچي يا تنهنجي پالڻهار جون ڪي نشانيون اچن، جنهن ڏينهن تنهنجي پالڻهار جون ڪي نشانيون ايندين (تنهن ڏينهن) اهڙي ڪنهن ماڻهوءَ کي سندس ايمان آڻڻ فائدو نہ ڏيندو جنهن اڳ ايمان نہ آندو هوندو يا پنهنجي ايمان ۾ ڪا چڱائي نہ ڪئي هوندي- (اي پيغمبر! ڪين) چؤ تہ (اوهين بہ) انتظار ڪريو اسين بہ انتظار ڪندڙ آهيون (١٥٨). جن پنهنجي دين کي ڏاروڏار ڪري ڇڏيو ۽ ٽوليون ٽوليون ٿي ويا تن سان تنهنجو ڪو واسطو نہ آهي- سندن ڪم الله جي ئي حوالي آهي وري جيڪي ڪندا آهن تنهن جي کين سُڌ ڏيندو (١٥٩). جيڪو ڪا چڱائي (الله جي حضور ۾) آڻيندو تنهن لاءِ اُن جهڙيون ڏهوڻيون آهن، ۽ جيڪو بڇڙائي آڻيندو تنهن کي اُن جهڙيءَ کان سواءِ (ٻي) سزا نہ ڏبي ۽ اُنهن تي ظلم نہ ڪبو (١٦٠). (اي پيغمبر! ڪين) چؤ تہ منهنجي پالڻهار مون کي سڌيءَ واٽ ڏانهن هدايت ڪئي آهي، جو محڪم دين ابراهيم حنيف (خدا ڏانهن هڪ طرفي) جو طريقو آهي، ۽ (ابراهيم) مشرڪن مان نہ هو (١٦١). (اي پيغمبر! ڪين هيءُ بہ) چؤ تہ منهنجي نماز ۽ منهنجون مڙئي عبادتون ۽ منهنجو جيئڻ ۽ منهنجو مرڻ (سڀ) جهانن جي پالڻهار الله لاءِ آهي (١٦٢). ان جو ڪو شريڪ نہ آهي، ۽ مون کي اُن لاءِ حڪم ٿيل آهي ۽ آءٌ پهريون مسلمان آهيان (١٦٣). (اي پيغمبر!) چؤ تہ الله کان سواءِ ٻيو پالڻهار ڇو گهران؟ حالانڪ اُهو هر شيءِ جو پالڻهار آهي- ۽ سڀ ڪو ماڻهو جيڪي ڪندو سو (بار) رڳو مٿس هوندو، ۽ ڪو ڪڻندڙ ٻئي جو بار نہ ڪڻندو، وري اوهان کي پنهنجي پالڻهار ڏانهن موٽڻ جو هنڌ آهي پوءِ جنهن ڳالھ بابت اوهين تڪرار ڪندا آهيو تنهن جي اوهان کي سُڌ ڏيندو (١٦٤). ۽ اُهو (الله) آهي جنهن اوهان کي زمين جو بادشاھ ڪيو آهي ۽ اوهان مان ڪن جا درجا ڪن کان هن لاءِ بلند ڪيائين تہ جيڪي اوهان کي ڏنو اٿس تنهن ۾ اوهان کي پرکي- ڇو تہ تنهنجو پالڻهار جلد سزا ڏيندڙ (بہ) آهي ۽ بيشڪ اُهو بخشڻهار مهربان (بہ) آهي (١٦٥).

سُوْرَةُ الْاَعْرَافِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ ۝

الٓمّٓصٓ ﴿١﴾ كِتٰبٌ اُنْزِلَ اِلَیْكَ فَلَا یَكُنْ فِیْ صَدْرِكَ حَرَجٌ
مِّنْهُ لِتُنْذِرَ بِهٖ وَ ذِكْرٰى لِلْمُؤْمِنِیْنَ ﴿٢﴾ اِتَّبِعُوْا مَاۤ اُنْزِلَ
اِلَیْكُمْ مِّنْ رَّبِّكُمْ وَ لَا تَتَّبِعُوْا مِنْ دُوْنِهٖۤ اَوْلِیَآءَ ؕ قَلِیْلًا مَّا
تَذَكَّرُوْنَ ﴿٣﴾ وَ كَمْ مِّنْ قَرْیَةٍ اَهْلَكْنٰهَا فَجَآءَهَا بَاْسُنَا بَیَاتًا
اَوْ هُمْ قَآىٕلُوْنَ ﴿٤﴾ فَمَا كَانَ دَعْوٰىهُمْ اِذْ جَآءَهُمْ بَاْسُنَاۤ اِلَّاۤ اَنْ
قَالُوْۤا اِنَّا كُنَّا ظٰلِمِیْنَ ﴿٥﴾ فَلَنَسْــٴَـلَنَّ الَّذِیْنَ اُرْسِلَ اِلَیْهِمْ
وَ لَنَسْــٴَـلَنَّ الْمُرْسَلِیْنَ ۙ﴿٦﴾ فَلَنَقُصَّنَّ عَلَیْهِمْ بِعِلْمٍ وَّ مَا كُنَّا
غَآىٕبِیْنَ ﴿٧﴾ وَ الْوَزْنُ یَوْمَىٕذِ اِ۟لْحَقُّ ۚ فَمَنْ ثَقُلَتْ مَوَازِیْنُهٗ
فَاُولٰٓىٕكَ هُمُ الْمُفْلِحُوْنَ ﴿٨﴾ وَ مَنْ خَفَّتْ مَوَازِیْنُهٗ فَاُولٰٓىٕكَ
الَّذِیْنَ خَسِرُوْۤا اَنْفُسَهُمْ بِمَا كَانُوْا بِاٰیٰتِنَا یَظْلِمُوْنَ ﴿٩﴾ وَ لَقَدْ
مَكَّنّٰكُمْ فِی الْاَرْضِ وَ جَعَلْنَا لَكُمْ فِیْهَا مَعَایِشَ ؕ قَلِیْلًا مَّا
تَشْكُرُوْنَ ﴿١٠﴾ وَ لَقَدْ خَلَقْنٰكُمْ ثُمَّ صَوَّرْنٰكُمْ ثُمَّ قُلْنَا لِلْمَلٰٓىٕكَةِ
اسْجُدُوْا لِاٰدَمَ ۖۗ فَسَجَدُوْۤا اِلَّاۤ اِبْلِیْسَ ؕ لَمْ یَكُنْ مِّنَ السّٰجِدِیْنَ ﴿١١﴾

سورة اعراف مکي آهي ۽ هيءَ ٻه سؤ
ڇه آيتون ۽ چوويهه رڪوع آهي.

الله ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

الٓمّٓصٓ (١) . (اي پيغمبر! هي) ڪتاب تو ڏانهن لاٿو ويو تہ ساڻس (ماڻهن کي) ڊيڄارين تنهن ڪري ان بابت تنهنجي سيني ۾ ڪا تنگي نہ ٿيڻ نہ گهرجي ۽ مؤمنن لاءِ نصيحت آهي (٢) . جيڪي اوهان ڏانهن اوهان جي پالڻهار کان لاٿو ويو تنهن جي پيروي ڪريو ۽ اُن (الله) کان سواءِ ٻين دوستن جي پيروي نہ ڪريو. اوهان (تمام) گهٽ نصيحت وٺندا آهيو (٣) . ۽ گهڻائي ڳوٺ هئا جي ويران ڪياسون پوءِ (يا) راتو واهہ (سمهڻ مهل) اُنهن کي اسان جو عذاب پهتو يا اُهي منجهند جو ننڊ ڪرڻ وارا هئا (٤) . پوءِ جڏهن ڪين اسان جو عذاب پهتو (تڏهن) سندين پڪار هن چوڻ کان سواءِ نہ هئي تہ اسين (پاڻ تي) ظلم ڪندڙ هئاسون! (٥) . پوءِ جن ڏانهن پيغمبر موڪليا ويا تن کان (بہ) ضرور پڇنداسون ۽ پيغمبرن کان (بہ) ضرور پڇنداسون (٦) . پوءِ (سندن ڪرتوت) مٿن علم سان بيان ڪنداسون ۽ اسين پري نہ هئاسون (٧) . ۽ اُن ڏينهن (عملن جي) تور سچ آهي، پوءِ جن جا پلڙا ڳرا ٿيا سي ئي ڇٽل آهن (٨) . ۽ جن جا پلڙا هلڪا ٿيا سي اُهي آهن جن پاڻ کي انهيءَ سببان نقصان لاتو جو اسان جي آيتن بابت انڪار ڪندا هئا (٩) . ۽ بيشڪ اوهان کي زمين ۾ ٽڪايوسون ۽ منجهس اوهان لاءِ گذران (جو اُپاءُ) رکيوسون. (پر اوهين) ٿورو شڪر ڪندا آهيو (١٠) . ۽ بيشڪ اوهان کي پيدا ڪيوسون وري اوهان جي شڪل ٺاهي سون وري ملائڪن کي چيو سون تہ آدم کي سجدو ڪريو پوءِ شيطان کان سواءِ (ٻين) سجدو ڪيو (شيطان) سجدي ڪندڙن مان نہ ٿيو (١١) .

قَالَ مَا مَنَعَكَ اَلَّا تَسْجُدَ اِذْ اَمَرْتُكَ ؕ قَالَ اَنَا خَیْرٌ مِّنْهُ ۚ خَلَقْتَنِیْ
مِنْ نَّارٍ وَّ خَلَقْتَهٗ مِنْ طِیْنٍ ﴿۱۲﴾ قَالَ فَاهْبِطْ مِنْهَا فَمَا یَكُوْنُ لَكَ
اَنْ تَتَكَبَّرَ فِیْهَا فَاخْرُجْ اِنَّكَ مِنَ الصّٰغِرِیْنَ ﴿۱۳﴾ قَالَ اَنْظِرْنِیْۤ
اِلٰی یَوْمِ یُبْعَثُوْنَ ﴿۱۴﴾ قَالَ اِنَّكَ مِنَ الْمُنْظَرِیْنَ ﴿۱۵﴾ قَالَ فَبِمَاۤ اَغْوَیْتَنِیْ
لَاَقْعُدَنَّ لَهُمْ صِرَاطَكَ الْمُسْتَقِیْمَ ﴿۱۶﴾ ثُمَّ لَاٰتِیَنَّهُمْ مِّنْۢ بَیْنِ اَیْدِیْهِمْ
وَ مِنْ خَلْفِهِمْ وَ عَنْ اَیْمَانِهِمْ وَ عَنْ شَمَآىِٕلِهِمْ ؕ وَ لَا تَجِدُ اَكْثَرَهُمْ
شٰكِرِیْنَ ﴿۱۷﴾ قَالَ اخْرُجْ مِنْهَا مَذْءُوْمًا مَّدْحُوْرًا ؕ لَمَنْ تَبِعَكَ مِنْهُمْ
لَاَمْلَـَٔنَّ جَهَنَّمَ مِنْكُمْ اَجْمَعِیْنَ ﴿۱۸﴾ وَ یٰۤاٰدَمُ اسْكُنْ اَنْتَ وَ زَوْجُكَ
الْجَنَّةَ فَكُلَا مِنْ حَیْثُ شِئْتُمَا وَ لَا تَقْرَبَا هٰذِهِ الشَّجَرَةَ فَتَكُوْنَا
مِنَ الظّٰلِمِیْنَ ﴿۱۹﴾ فَوَسْوَسَ لَهُمَا الشَّیْطٰنُ لِیُبْدِیَ لَهُمَا مَا وٗرِیَ
عَنْهُمَا مِنْ سَوْاٰتِهِمَا وَ قَالَ مَا نَهٰىكُمَا رَبُّكُمَا عَنْ هٰذِهِ الشَّجَرَةِ
اِلَّاۤ اَنْ تَكُوْنَا مَلَكَیْنِ اَوْ تَكُوْنَا مِنَ الْخٰلِدِیْنَ ﴿۲۰﴾ وَ قَاسَمَهُمَاۤ اِنِّیْ
لَكُمَا لَمِنَ النّٰصِحِیْنَ ﴿۲۱﴾ فَدَلّٰىهُمَا بِغُرُوْرٍ ۚ فَلَمَّا ذَاقَا الشَّجَرَةَ بَدَتْ لَهُمَا
سَوْاٰتُهُمَا وَ طَفِقَا یَخْصِفٰنِ عَلَیْهِمَا مِنْ وَّرَقِ الْجَنَّةِ ؕ وَ نَادٰىهُمَا رَبُّهُمَاۤ اَلَمْ
اَنْهَكُمَا عَنْ تِلْكُمَا الشَّجَرَةِ وَ اَقُلْ لَّكُمَاۤ اِنَّ الشَّیْطٰنَ لَكُمَا عَدُوٌّ مُّبِیْنٌ ﴿۲۲﴾

(الله) چيو تہ توکي سجدي ڪرڻ کان ڪھڙي (ڳالھ) جھليو؟ جڏھن تہ توکي حڪم (بہ) ڪيم۔ چيائين تہ آءٌ کانئس ڀلو آھيان، مون کي باہ مان پيدا ڪيو اٿيئي ۽ اُن کي مٽيءَ مان پيدا ڪيو اٿيئي (١٢). (الله) چيو تہ اُن (آسمان) مان ھيٺ لھي وڃ توکي منجھس وڏائي ڪرڻ نہ جڳائيندي آھي تنھن ڪري (تون) نڪر ڇو تہ تون خوار ٿيلن مان آھين (١٣). چيائين قيامت جي ڏينھن تائين مون کي مھلت ڏي (١٤). (الله) فرمايو تہ يقيناً تون مھلت ڏنلن مان آھين (١٥). چيائين تہ انھيءَ سببان جو تو مون کي گمراھ ڪيو (آءٌ تہ) ماڻھن لاءِ تنھنجيءَ سڌيءَ واٽ تي ضرور وھندس (١٦). پوءِ سندن اڳيان ۽ سندن پوئتان ۽ سندن سڄي پاسي کان ۽ سندن کٻي پاسي کان وٽن ايندس ۽ منجھانئن گھڻا شڪر ڪندڙ نہ لھندين (١٧). (الله) فرمايو تہ تون آسمانن مان خوار (۽) تڙيل ٿي نڪري وڃ اُنھن مان جيڪو تنھنجي تابعداري ڪندو (تنھن کي ۽ توکي دوزخ ۾ وجھي) اوھان مڙني مان دوزخ ضرور ڀريندس (١٨). ۽ (چيو سون تہ) اي آدم! تون ۽ تنھنجي زال بھشت ۾ وڃي رھو ۽ (جيڪي وڻيوَ سو) جتان وڻيوَ تتان کائو ۽ ھِن وڻ کي ويجھا نہ وڃجو نہ تہ ظالمن مان ٿيندؤ (١٩). پوءِ شيطان اُنھن کي ھن لاءِ وسوسو وڌو تہ سندن اُگھڙن مان جيڪي کانئن ڍڪيل ھو سو اُنھن لاءِ ظاھر ڪري ۽ چيائين تہ اوھان جي پالڻھار اوھان کي ھن وڻ کان ھن ڪري نہ جھليو آھي تہ متان اوھين ملائڪ ٿي پئو يا (اُن ۾) سدائين رھڻ وارن مان ٿي پئو (٢٠). ۽ ساک کڻي اُنھن کي چيائين تہ آءٌ (تہ) اوھان جو خير خواہ آھيان (٢١). پوءِ اُنھن کي ٺڳيءَ سان لاڙي وڌائين، پوءِ جنھن مھل وڻ مان چکيائون (تنھن مھل) سندين اُگھڙ کين ظاھر ٿي پئي ۽ بھشت جي وڻ مان پن (ھڪ ٻئي سان ڳنڍي) پاڻ تي ويڙھڻ لڳا۔ ۽ سندن پالڻھار اُنھن کي سڏيو (۽ چيائين تہ) اوھان کي ھن وڻ کان نہ جھليو ھوم ڇا؟ ۽ اوھان کي نہ چيو ھوم ڇا تہ شيطان اوھان جو پڌرو ويري آھي؟ (٢٢).

قَالَا رَبَّنَا ظَلَمْنَآ اَنْفُسَنَا ٜ وَاِنْ لَّمْ تَغْفِرْ لَنَا وَتَرْحَمْنَا لَنَكُوْنَنَّ مِنَ
الْخٰسِرِيْنَ ۝۲۳ قَالَ اهْبِطُوْا بَعْضُكُمْ لِبَعْضٍ عَدُوٌّ ۚ وَلَكُمْ فِى
الْاَرْضِ مُسْتَقَرٌّ وَّمَتَاعٌ اِلٰى حِيْنٍ ۝۲۴ قَالَ فِيْهَا تَحْيَوْنَ وَفِيْهَا
تَمُوْتُوْنَ وَمِنْهَا تُخْرَجُوْنَ ۝۲۵ يٰبَنِىْٓ اٰدَمَ قَدْ اَنْزَلْنَا عَلَيْكُمْ لِبَاسًا
يُّوَارِىْ سَوْاٰتِكُمْ وَرِيْشًا ۭ وَلِبَاسُ التَّقْوٰى ۙ ذٰلِكَ خَيْرٌ ۭ ذٰلِكَ مِنْ
اٰيٰتِ اللّٰهِ لَعَلَّهُمْ يَذَّكَّرُوْنَ ۝۲۶ يٰبَنِىْٓ اٰدَمَ لَا يَفْتِنَنَّكُمُ الشَّيْطٰنُ
كَمَآ اَخْرَجَ اَبَوَيْكُمْ مِّنَ الْجَنَّةِ يَنْزِعُ عَنْهُمَا لِبَاسَهُمَا لِيُرِيَهُمَا سَوْاٰتِهِمَا ۭ
اِنَّهٗ يَرٰىكُمْ هُوَ وَقَبِيْلُهٗ مِنْ حَيْثُ لَا تَرَوْنَهُمْ ۭ اِنَّا جَعَلْنَا الشَّيٰطِيْنَ
اَوْلِيَآءَ لِلَّذِيْنَ لَا يُؤْمِنُوْنَ ۝۲۷ وَاِذَا فَعَلُوْا فَاحِشَةً قَالُوْا وَجَدْنَا
عَلَيْهَآ اٰبَآءَنَا وَاللّٰهُ اَمَرَنَا بِهَا ۭ قُلْ اِنَّ اللّٰهَ لَا يَاْمُرُ بِالْفَحْشَآءِ ۭ
اَتَقُوْلُوْنَ عَلَى اللّٰهِ مَا لَا تَعْلَمُوْنَ ۝۲۸ قُلْ اَمَرَ رَبِّيْ بِالْقِسْطِ ۣ
وَاَقِيْمُوْا وُجُوْهَكُمْ عِنْدَ كُلِّ مَسْجِدٍ وَّادْعُوْهُ مُخْلِصِيْنَ
لَهُ الدِّيْنَ ڛ كَمَا بَدَاَكُمْ تَعُوْدُوْنَ ۝۲۹ فَرِيْقًا هَدٰى وَ
فَرِيْقًا حَقَّ عَلَيْهِمُ الضَّلٰلَةُ ۭ اِنَّهُمُ اتَّخَذُوا الشَّيٰطِيْنَ
اَوْلِيَآءَ مِنْ دُوْنِ اللّٰهِ وَيَحْسَبُوْنَ اَنَّهُمْ مُّهْتَدُوْنَ ۝۳۰

چيائون ته اي اسان جا پالڻهار! اسان پاڻ تي ظلم ڪيو آهي ۽ جيڪڏهن (تون) اسان کي نه بخشيندين ۽ اسان تي ٻاجهه نه ڪندين ته ضرور خساري وارن مان ٿينداسون (٢٣). (الله) فرمايو ته هيٺ لهي وڃو اوهين پاڻ ۾ هڪ ٻئي جا ويري آهيو، ۽ اوهان لاءِ زمين ۾ رهڻ جو هنڌ ۽ (گذران جو) سامان (ڪنهن) وقت تائين (ٺهرايل) آهي (٢٤). (الله) چيو ته اوهين منجهس حياتي گذاريندؤ ۽ منجهس مرندؤ ۽ منجهانئس (جيئرا ٿي) نڪرندؤ (٢٥). اي آدم جا اولاد! اوهان تي هڪ پوشاڪ بيشڪ لاٿي سون جا اوهان جي اگهڙن کي ڍڪيندي ۽ سينگار جا ڪپڙا۔ ۽ پرهيزگاري جي پوشاڪ اها (سڀني کان) ڀلي آهي اها الله جي نشانين مان آهي مانَ اُهي نصيحت وٺن (٢٦). اي آدم جا اولاد! شيطان اوهان کي اهڙيءَ طرح فتني ۾ نه وجهي جهڙيءَ طرح اوهان جي ماءُ پيءُ کي بهشت مان ٻاهر ڪڍيائين جو سندين پوشاڪ کائن هن لاءِ ڇڪي لاٿائين ته کين سندن اگهڙ ڏيکاري۔ سچ آهي ته اُهو پاڻ ۽ سندس لشڪر جتان اوهين اُنهن کي ڏسي نه سگهندا آهيو (تتان اُهي) اوهان کي ڏسندا آهن۔ جيڪي نه مڃيندا آهن تن جو اسان شيطانن کي دوست بڻايو آهي (٢٧). ۽ (پڻ انهن جا دوست جي) جڏهن ڪو بي حيائي جو ڪم ڪن ٿا (تڏهن) چون ٿا ته اُن (واٽ) تي اسان پنهنجا ابا ڏاڏا (هلندا) ڏٺاسون ۽ الله اسان کي اُنهن (جي ڪرڻ) جو حڪم ڪيو آهي۔ (اي پيغمبر! کين) چؤ ته بيشڪ الله بي حيائيءَ جي ڪمن جو حڪم نه ڪندو آهي۔ اوهين الله تي اُهو (ڪوڙ) ڇو چوندا آهيو جنهن جي (سند) اوهين نه ڄاڻندا آهيو؟ (٢٨). چؤ ته تنهنجي پالڻهار انصاف جو حڪم ڪيو آهي، ۽ (حڪم ڪيو اٿس ته) پنهنجا منهن سڀ ڪنهن نماز مهل (الله ڏانهن) سڌا ڪريو ۽ اُن لاءِ سچا ديندار ٿي سندس عبادت ڪريو۔ جيئن پهريون اوهان کي پيدا ڪيائين تيئن (اوهين) موٽندؤ (٢٩). هڪ ٽوليءَ کي هدايت ڪيائين ۽ ٻيءَ ٽوليءَ تي گمراهي لازم ٿي چڪي آهي۔ ڇو ته اُنهن الله کان سواءِ شيطانن کي مددگار ڪري ورتو آهي ۽ ڀائيندا آهن ته پاڻ هدايت وارا آهن (٣٠).

یٰبَنِیۡۤ اٰدَمَ خُذُوۡا زِیۡنَتَکُمۡ عِنۡدَ کُلِّ مَسۡجِدٍ وَّ کُلُوۡا وَ اشۡرَبُوۡا وَ لَا
تُسۡرِفُوۡا ۚ اِنَّہٗ لَا یُحِبُّ الۡمُسۡرِفِیۡنَ ﴿۳۱﴾ قُلۡ مَنۡ حَرَّمَ زِیۡنَۃَ اللّٰہِ الَّتِیۡۤ
اَخۡرَجَ لِعِبَادِہٖ وَ الطَّیِّبٰتِ مِنَ الرِّزۡقِ ؕ قُلۡ ہِیَ لِلَّذِیۡنَ اٰمَنُوۡا فِی
الۡحَیٰوۃِ الدُّنۡیَا خَالِصَۃً یَّوۡمَ الۡقِیٰمَۃِ ؕ کَذٰلِکَ نُفَصِّلُ الۡاٰیٰتِ لِقَوۡمٍ
یَّعۡلَمُوۡنَ ﴿۳۲﴾ قُلۡ اِنَّمَا حَرَّمَ رَبِّیَ الۡفَوَاحِشَ مَا ظَہَرَ مِنۡہَا وَ مَا بَطَنَ وَ
الۡاِثۡمَ وَ الۡبَغۡیَ بِغَیۡرِ الۡحَقِّ وَ اَنۡ تُشۡرِکُوۡا بِاللّٰہِ مَا لَمۡ یُنَزِّلۡ بِہٖ سُلۡطٰنًا
وَّ اَنۡ تَقُوۡلُوۡا عَلَی اللّٰہِ مَا لَا تَعۡلَمُوۡنَ ﴿۳۳﴾ وَ لِکُلِّ اُمَّۃٍ اَجَلٌ ۚ فَاِذَا جَآءَ
اَجَلُہُمۡ لَا یَسۡتَاۡخِرُوۡنَ سَاعَۃً وَّ لَا یَسۡتَقۡدِمُوۡنَ ﴿۳۴﴾ یٰبَنِیۡۤ اٰدَمَ اِمَّا
یَاۡتِیَنَّکُمۡ رُسُلٌ مِّنۡکُمۡ یَقُصُّوۡنَ عَلَیۡکُمۡ اٰیٰتِیۡ ۙ فَمَنِ اتَّقٰی وَ اَصۡلَحَ
فَلَا خَوۡفٌ عَلَیۡہِمۡ وَ لَا ہُمۡ یَحۡزَنُوۡنَ ﴿۳۵﴾ وَ الَّذِیۡنَ کَذَّبُوۡا بِاٰیٰتِنَا
وَ اسۡتَکۡبَرُوۡا عَنۡہَاۤ اُولٰٓئِکَ اَصۡحٰبُ النَّارِ ۚ ہُمۡ فِیۡہَا خٰلِدُوۡنَ ﴿۳۶﴾ فَمَنۡ
اَظۡلَمُ مِمَّنِ افۡتَرٰی عَلَی اللّٰہِ کَذِبًا اَوۡ کَذَّبَ بِاٰیٰتِہٖ ؕ اُولٰٓئِکَ
یَنَالُہُمۡ نَصِیۡبُہُمۡ مِّنَ الۡکِتٰبِ ؕ حَتّٰۤی اِذَا جَآءَتۡہُمۡ رُسُلُنَا
یَتَوَفَّوۡنَہُمۡ ۙ قَالُوۡۤا اَیۡنَ مَا کُنۡتُمۡ تَدۡعُوۡنَ مِنۡ دُوۡنِ اللّٰہِ ؕ
قَالُوۡا ضَلُّوۡا عَنَّا وَ شَہِدُوۡا عَلٰۤی اَنۡفُسِہِمۡ اَنَّہُمۡ کَانُوۡا کٰفِرِیۡنَ ﴿۳۷﴾

اي آدم جا اولاد! سڀ ڪنهن نماز مهل پنهنجي زينت (جي پوشاڪ) ڍڪيو ۽ کائو ۽ پيئو ۽ اجايو نہ وڃايو۔ ڇو تہ الله اجائي وڃائيندڙ کي دوست نہ رکندو آهي (٣١). (اي پيغمبر!) چؤ تہ الله جي (ٺاهيل) زينت جيڪا پنهنجن ٻانهن لاءِ پيدا ڪئي اٿس ۽ روزيءَ مان سٺيون شيون ڪنهن حرام ڪيون آهن؟ چؤ تہ اُهي (شيون) دنيا جي حياتيءَ ۾ (۽) خلاصيون قيامت جي ڏينهن مؤمنن لاءِ آهن۔ اهڙيءَ طرح جا قوم ڄاڻندي آهي تنهن لاءِ نشانيون بيان ڪندا آهيون (٣٢). (اي پيغمبر!) چؤ تہ منهنجي پالڻهار بي حيائي جي ڪمن مان جيڪي ظاهر هجي ۽ جيڪي ڳجهو هجي ۽ (سڀ) گناه ۽ ناحق حد کان لنگهڻ ۽ اهڙيءَ شيءِ کي اوهان جو الله سان شريڪ ڪرڻ جنهن بابت ڪا حجت نہ لاٿي اٿس ۽ جيڪي نہ ڄاڻندا آهيو سو الله تي چوڻ، اِهي ئي حرام ڪيون آهن (٣٣). ۽ هر ڪنهن امت جو هڪ وقت ٺهرايل آهي، پوءِ جڏهن سندن مدت پهچندي (تڏهن) هڪ گهڙي نہ ڪي دير ڪندا ۽ نہ ڪي اڳڀرو ويندا (٣٤). اي آدم جا اولاد! جيڪڏهن اوهان وٽ اوهان مان پيغمبر اچن (جي) اوهان کي منهنجيون آيتون پڙهي ٻڌائين تہ جيڪي ڊڄندا ۽ پاڻ سڌاريندا تن کي نہ ڪو ڀؤ آهي ۽ نہ ڪي اُهي غمگين ٿيندا (٣٥). ۽ جن اسان جي آيتن کي ڪوڙ ڀانيو ۽ انهن (جي قبولڻ) کان وڏائي ڪئي سي دوزخي آهن، اُهي اُن ۾ سدائين رهڻ وارا آهن (٣٦). جنهن الله تي ڪوڙو ناهه ٺاهيو يا سندس آيتن کي ڪوڙ ڀانيو تنهن کان وڌيڪ ظالم ڪير آهي؟ انهن کي (لوح محفوظ ۾) لکيل مان سندن حصو (سک ۽ ڏک جو) ملندو رهندو۔ تان جو جنهن مهل اسان جا قاصد (ملائڪ) سندن روح ڪڍڻ لاءِ ايندا (تڏهن کين) چوندا تہ اوهين الله کان سواءِ جن کي سڏيندا هيؤ سي ڪٿي آهن؟ چوندا تہ اسان کان ڀلجي ويا ۽ پاڻ تي شاهدي ڏيندا تہ پاڻ ڪافر هئا (٣٧).

قَالَ ادْخُلُوْا فِیْۤ اُمَمٍ قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِكُمْ مِّنَ الْجِنِّ وَ الْاِنْسِ
فِی النَّارِؕ كُلَّمَا دَخَلَتْ اُمَّةٌ لَّعَنَتْ اُخْتَهَاؕ حَتّٰۤی اِذَا ادَّارَكُوْا فِیْهَا
جَمِیْعًاۙ قَالَتْ اُخْرٰىهُمْ لِاُوْلٰىهُمْ رَبَّنَا هٰۤؤُلَآءِ اَضَلُّوْنَا فَاٰتِهِمْ
عَذَابًا ضِعْفًا مِّنَ النَّارِ۬ؕ قَالَ لِكُلٍّ ضِعْفٌ وَّ لٰكِنْ لَّا تَعْلَمُوْنَ ۳۸
وَ قَالَتْ اُوْلٰىهُمْ لِاُخْرٰىهُمْ فَمَا كَانَ لَكُمْ عَلَیْنَا مِنْ فَضْلٍ
فَذُوْقُوا الْعَذَابَ بِمَا كُنْتُمْ تَكْسِبُوْنَ۠ ۳۹ اِنَّ الَّذِیْنَ كَذَّبُوْا
بِاٰیٰتِنَا وَ اسْتَكْبَرُوْا عَنْهَا لَا تُفَتَّحُ لَهُمْ اَبْوَابُ السَّمَآءِ وَ لَا
یَدْخُلُوْنَ الْجَنَّةَ حَتّٰى یَلِجَ الْجَمَلُ فِیْ سَمِّ الْخِیَاطِؕ وَ كَذٰلِكَ
نَجْزِی الْمُجْرِمِیْنَ ۴۰ لَهُمْ مِّنْ جَهَنَّمَ مِهَادٌ وَّ مِنْ فَوْقِهِمْ غَوَاشٍؕ
وَ كَذٰلِكَ نَجْزِی الظّٰلِمِیْنَ ۴۱ وَ الَّذِیْنَ اٰمَنُوْا وَ عَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ
لَا نُكَلِّفُ نَفْسًا اِلَّا وُسْعَهَاۤ٘ اُولٰٓىٕكَ اَصْحٰبُ الْجَنَّةِۚ هُمْ فِیْهَا
خٰلِدُوْنَ ۴۲ وَ نَزَعْنَا مَا فِیْ صُدُوْرِهِمْ مِّنْ غِلٍّ تَجْرِیْ مِنْ
تَحْتِهِمُ الْاَنْهٰرُۚ وَ قَالُوا الْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِیْ هَدٰىنَا لِهٰذَا۫ وَ مَا كُنَّا
لِنَهْتَدِیَ لَوْ لَاۤ اَنْ هَدٰىنَا اللّٰهُۚ لَقَدْ جَآءَتْ رُسُلُ رَبِّنَا بِالْحَقِّؕ
وَ نُوْدُوْۤا اَنْ تِلْكُمُ الْجَنَّةُ اُوْرِثْتُمُوْهَا بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُوْنَ ۴۳

(الله) چوندو ته اُنهيءَ ٽوليءَ سان دوزخ ۾ گهڙو جيڪي اوهان کان اڳ جنن ۽ ماڻهن مان گذري ويا- جنهن مهل هڪ ٽولي پئي گهڙندي (تنهن مهل) پنهنجي سنگت تي لعنت پئي ڪندي- تان جو جنهن مهل منجهس مڙئي گهڙندا (تنهن مهل) سندن پوئين ٽولي پنهنجي پهرينءَ ٽوليءَ لاءِ چوندي ته اي اسان جا پالڻهار! هنن اسان کي گمراهه ڪيو هو تنهن ڪري اِنهن کي باهه جو ٻيڻو عذاب ڏي- (الله) چوندو ته سڀ ڪنهن لاءِ ٻيڻو عذاب آهي پر اوهين نه ٿا ڄاڻو (٣٨) . ۽ منجهانئن پهرين (ٽولي) اُنهن مان پوئين لاءِ چوندي ته اسان تي اوهان جي ڪا وڏائي ڪانهي تنهنڪري جيڪي ڪمايو هيوَ تنهن سببان عذاب (جو مزو) چکو (٣٩) . جن اسان جي حڪمن کي ڪوڙو ڀانيو ۽ کانئن وڏائي ڪئي تن لاءِ آسمان جا دروازا نه کوليا ويندا ۽ نه ڪي ايستائين بهشت ۾ گهڙندا جيستائين اُٺ سُئيءَ جي ناڪي مان (نه) لنگهي- ۽ اهڙيءَ طرح ڏوهارين کي سزا ڏيندا آهيون (٤٠) . اُنهن لاءِ وڇاڻو (به) دوزخ جو هوندو ۽ سندن مٿان پوش (به دوزخ جو) رهندو- ۽ اهڙي طرح ظالمن کي سزا ڏيندا آهيون (٤١) . ۽ جن ايمان آندو ۽ چڱا ڪم ڪيا ڪنهن ماڻهو کي سندس وس کان وڌيڪ تڪليف ڏيندا ئي نه آهيون، اهي بهشتي آهن، اُهي منجهس سدائين رهڻ وارا آهن (٤٢) . ۽ جيڪو غير سندن دلين ۾ هوندو سو ڪڍي ڇڏينداسون سندن (ماڙين جي) هيٺان واهيون پيون وهنديون، ۽ چوندا ته سڀ ساراهه اُنهيءَ الله کي جڳائي جنهن اسان کي هن (بهشت) ڏانهن رستي لاتو- جيڪڏهن الله اسان کي هدايت نه ڪري ها ته ڪڏهن اسين هدايت نه لهون ها! بيشڪ اسان وٽ اسان جي پالڻهار جا پيغمبر سچ وٺي آيا- ۽ سڏيو ويندن ته هي بهشت (اوهان کي ڏنو ويو) اُن جا اِنهيءَ سببان (اوهين) وارث آهيو جو (چڱائي) ڪندا هيؤ (٤٣) .

وَنَادٰۤى اَصۡحٰبُ الۡجَـنَّةِ اَصۡحٰبَ النَّارِ اَنۡ قَدۡ وَجَدۡنَا مَا وَعَدَنَا
رَبُّنَا حَقًّا فَهَلۡ وَجَدْتُّمۡ مَّا وَعَدَ رَبُّكُمۡ حَقًّا ؕ قَالُوۡا نَعَمۡ‌ ۚ فَاَذَّنَ
مُؤَذِّنٌۢ بَيۡنَهُمۡ اَنۡ لَّعۡنَةُ اللّٰهِ عَلَى الظّٰلِمِيۡنَ ۙ ٤٤ الَّذِيۡنَ يَصُدُّوۡنَ
عَنۡ سَبِيۡلِ اللّٰهِ وَيَبۡغُوۡنَهَا عِوَجًا ‌ۚ وَهُمۡ بِالۡاٰخِرَةِ كٰفِرُوۡنَ‌ ۘ ٤٥
وَبَيۡنَهُمَا حِجَابٌ‌ ۚ وَعَلَى الۡاَعۡرَافِ رِجَالٌ يَّعۡرِفُوۡنَ كُلًّاۢ بِسِيۡمٰٮهُمۡ‌ ۚ
وَنَادَوۡا اَصۡحٰبَ الۡجَـنَّةِ اَنۡ سَلٰمٌ عَلَيۡكُمۡ‌ ۚ لَمۡ يَدۡخُلُوۡهَا وَهُمۡ يَطۡمَعُوۡنَ ٤٦
وَاِذَا صُرِفَتۡ اَبۡصَارُهُمۡ تِلۡقَآءَ اَصۡحٰبِ النَّارِ ۙ قَالُوۡا رَبَّنَا لَا
تَجۡعَلۡنَا مَعَ الۡقَوۡمِ الظّٰلِمِيۡنَ ٤٧ وَنَادٰۤى اَصۡحٰبُ الۡاَعۡرَافِ رِجَالًا
يَّعۡرِفُوۡنَهُمۡ بِسِيۡمٰٮهُمۡ قَالُوۡا مَاۤ اَغۡنٰى عَنۡكُمۡ جَمۡعُكُمۡ وَمَا كُنۡتُمۡ
تَسۡتَكۡبِرُوۡنَ ٤٨ اَهٰٓؤُلَۤاءِ الَّذِيۡنَ اَقۡسَمۡتُمۡ لَا يَنَالُهُمُ اللّٰهُ بِرَحۡمَةٍ‌ ؕ
اُدۡخُلُوا الۡجَـنَّةَ لَا خَوۡفٌ عَلَيۡكُمۡ وَلَاۤ اَنۡتُمۡ تَحۡزَنُوۡنَ ٤٩ وَنَادٰۤى
اَصۡحٰبُ النَّارِ اَصۡحٰبَ الۡجَـنَّةِ اَنۡ اَفِيۡضُوۡا عَلَيۡنَا مِنَ الۡمَآءِ اَوۡ مِمَّا
رَزَقَكُمُ اللّٰهُ‌ ؕ قَالُوۡۤا اِنَّ اللّٰهَ حَرَّمَهُمَا عَلَى الۡكٰفِرِيۡنَ ۙ ٥٠ الَّذِيۡنَ
اتَّخَذُوۡا دِيۡنَهُمۡ لَهۡوًا وَّلَعِبًا وَّغَرَّتۡهُمُ الۡحَيٰوةُ الدُّنۡيَا‌ ۚ فَالۡيَوۡمَ
نَنۡسٰٮهُمۡ كَمَا نَسُوۡا لِقَآءَ يَوۡمِهِمۡ هٰذَا ۙ وَمَا كَانُوۡا بِاٰيٰتِنَا يَجۡحَدُوۡنَ ٥١

۽ بهشتي دوزخين کي سڏيندا ۽ (چوندا) تہ اسان جي پالڻهار اسان سان جيڪو انجام ڪيو سو بيشڪ سچو لڌوسون پوءِ اوهان جي پالڻهار اوهان سان جيڪو انجام ڪيو هو سو سچو نہ لڌوَ ڇا؟ چوندا تہ هائو! پوءِ سڏيندڙ سندن وچ ۾ سڏيندو تہ اُنهن ظالمن تي الله جي لعنت آهي (۴۴). جيڪي الله جي واٽ کان (ماڻهن کي) جهليندا رهيا ۽ اُن (واٽ) جي ڏنگائي گهرندا رهيا، ۽ اُهي آخرت کي نہ مڃيندڙ هئا (۴۵). ۽ سندن وچ ۾ پردو ڪيو ويندو، ۽ اعراف ۾ اهڙا ماڻهو هوندا جو سڀ ڪنهن کي سندن پيشانين مان سڃاڻندا۔ ۽ بهشتين کي سڏي السلام عليڪم چوندا، (اڃا) اُن ۾ (پاڻ) نہ گهڙيا هوندا ۽ اُهي اُميدوار هوندا (۴۶). ۽ جڏهن سندن اکيون دوزخين ڏانهن ڦيرايون وينديون (تڏهن) چوندا تہ اي اسان جا پالڻهار اسان کي ظالم ٽوليءَ سان گڏ نہ ڪر (۴۷). ۽ اعراف وارا جن ماڻهن کي سندن پيشانين مان سڃاڻندا تن کي سڏيندا چوندا تہ اوهان جيڪي گڏ ڪيو هو سو ۽ جيڪا وڏائي ڪندا هيؤ تنهن اوهان کان ڪجھ بہ نہ ٽاريو (۴۸). هي اُهي (ماڻهو نہ) آهن ڇا جن لاءِ اوهين (دنيا ۾) قسم کڻندا هيؤ تہ الله مٿن ٻاجھ نہ ڪندو (يعني بهشت ۾ نہ گهيڙيندو)؟ (اُنهن کي حڪم ٿيو آهي تہ) بهشت ۾ گهڙو اوهان کي ڪو ڀؤ نہ آهي ۽ نڪي اوهين غمگين رهندؤ (۴۹). ۽ دوزخي بهشتين کي سڏيندا (چوندا) تہ ڪجھ پاڻي اسان تي پلٽيو يا الله اوهان کي جيڪي رزق ڏنو آهي تنهن مان (ڪجھ ڏيو)۔ چوندا تہ الله اُهي ٻئي اُنهن ڪافرن تي حرام ڪيا آهن (۵۰). جن پنهنجي دين کي تماشو ۽ راند ڪري ورتو ۽ انهن کي دنيا جي حياتيءَ ٺڳيو، پوءِ اُنهن کي اڄ ائين وساريوسون جيئن (اُنهن) پنهنجي هِن ڏينهن جي ملڻ کي وساريو هو ۽ (جيئن) اسان جي آيتن جو انڪار ڪندا هئا (۵۱).

وَلَقَدْ جِئْنٰهُمْ بِكِتٰبٍ فَصَّلْنٰهُ عَلٰى عِلْمٍ هُدًى وَّرَحْمَةً
لِّقَوْمٍ يُّؤْمِنُوْنَ ﴿۵۲﴾ هَلْ يَنْظُرُوْنَ اِلَّا تَاْوِيْلَهٗ ؕ يَوْمَ يَاْتِىْ
تَاْوِيْلُهٗ يَقُوْلُ الَّذِيْنَ نَسُوْهُ مِنْ قَبْلُ قَدْ جَآءَتْ رُسُلُ
رَبِّنَا بِالْحَقِّ ۚ فَهَلْ لَّنَا مِنْ شُفَعَآءَ فَيَشْفَعُوْا لَنَآ اَوْ نُرَدُّ فَنَعْمَلَ
غَيْرَ الَّذِىْ كُنَّا نَعْمَلُ ؕ قَدْ خَسِرُوْٓا اَنْفُسَهُمْ وَضَلَّ عَنْهُمْ مَّا
كَانُوْا يَفْتَرُوْنَ ﴿۵۳﴾ اِنَّ رَبَّكُمُ اللّٰهُ الَّذِىْ خَلَقَ السَّمٰوٰتِ وَ
الْاَرْضَ فِىْ سِتَّةِ اَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوٰى عَلَى الْعَرْشِ ۟ يُغْشِى الَّيْلَ
النَّهَارَ يَطْلُبُهٗ حَثِيْثًا ۙ وَّالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ وَالنُّجُوْمَ مُسَخَّرٰتٍۭ
بِاَمْرِهٖ ؕ اَلَا لَهُ الْخَلْقُ وَالْاَمْرُ ؕ تَبٰرَكَ اللّٰهُ رَبُّ الْعٰلَمِيْنَ ﴿۵۴﴾ اُدْعُوْا
رَبَّكُمْ تَضَرُّعًا وَّخُفْيَةً ؕ اِنَّهٗ لَا يُحِبُّ الْمُعْتَدِيْنَ ﴿۵۵﴾ وَلَا تُفْسِدُوْا
فِى الْاَرْضِ بَعْدَ اِصْلَاحِهَا وَادْعُوْهُ خَوْفًا وَّطَمَعًا ؕ اِنَّ رَحْمَتَ
اللّٰهِ قَرِيْبٌ مِّنَ الْمُحْسِنِيْنَ ﴿۵۶﴾ وَهُوَ الَّذِىْ يُرْسِلُ الرِّيٰحَ
بُشْرًاۢ بَيْنَ يَدَىْ رَحْمَتِهٖ ؕ حَتّٰٓى اِذَآ اَقَلَّتْ سَحَابًا ثِقَالًا
سُقْنٰهُ لِبَلَدٍ مَّيِّتٍ فَاَنْزَلْنَا بِهِ الْمَآءَ فَاَخْرَجْنَا بِهٖ مِنْ
كُلِّ الثَّمَرٰتِ ؕ كَذٰلِكَ نُخْرِجُ الْمَوْتٰى لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُوْنَ ﴿۵۷﴾

۽ بيشڪ اُنهن کي هڪ ڪتاب ڏنوسون جنهن کي ڄاڻ سان کولي بيان ڪيوسون ۽ اُنهيءَ قوم لاءِ هدايت ۽ ٻاجھ آهي جي مڃيندا آهن (٥٢). (ڪافر) هن کان سواءِ انتظار نہ ڪندا آهن تہ اُن (جي وعدي) جي مراد اچي- جنهن ڏينهن سندن مراد ايندي (تنهن ڏينهن) جن اُن کي اڳي وساريو هو سي چوندا تہ بيشڪ اسان جي پالڻهار جا پيغمبر سچ سان آيا، پوءِ (اڄ) اسان لاءِ ڪي سفارش ڪرڻ وارا (ڪين) آهن؟ جو اسان لاءِ پارت ڪن يا وري موٽايا وڃون تہ جيڪي (عمل) ڪياسون تن کان سواءِ ٻيا (چڱا) عمل ڪريون- بيشڪ پاڻ کي نقصان لاتائون ۽ جيڪو ٺاھ ٺاھيندا هئا سو کانئن ڀلجي ويو (٥٣). اوهان جو پالڻهار اُهو الله آهي جنهن آسمانن ۽ زمين کي ڇھن ڏينهن ۾ بڻايو وري عرش تي متوجہ ٿيو، رات سان ڏينهن کي ڍڪيندو آهي (وري ڏينهن) اُن (جي ڪڍ) جلد ايندو آهي ۽ سج ۽ چنڊ ۽ تارا سندس حڪم سان نوايل آهن- خبردار پيدا ڪرڻ ۽ حڪم ڪرڻ اُن جو (ڪم) آهي جھانن جو پالڻهار الله وڏي برڪت وارو آهي (٥٤). پنهنجي پالڻهار کي زاري ڪندڙ ۽ ڳجھيءَ طرح سڏيو جو تہ اُهو حد کان لنگھندڙن کي دوست نہ رکندو آهي (٥٥). ۽ اوهين ملڪ ۾ اُن جي سڌاري کان پوءِ فساد نہ وجھو ۽ ان (الله) کي ڀوائتا ۽ آسائتا ٿي سڏيو جو تہ الله جي ٻاجھ ڀلارن کي ويجھي آهي (٥٦). ۽ اُهو (الله) آهي جو وائن کي پنهنجي رحمت (واريءَ برسات) جي اڳيان خوش خبري ڏيندڙ ڪري گھلائيندو آهي- تان جو جنهن مهل (اُهي) ڳرن ڪڪرن کي کڻن ٿيون تہ اُنهن کي ڪنهن غير آباد ديھ ڏانهن روانو ڪريون ٿا پوءِ اُنهن (ڪڪرن) مان پاڻي وسايون ٿا پوءِ اُن سان هر جنس جا ميوا ڄمايون ٿا- اهڙيءَ طرح اسين مئن کي (قبرن مان) ٻاهر ڪڍندا سون تہ مانَ اوهين نصيحت وٺو (٥٧).

وَالْبَلَدُ الطَّیِّبُ یَخْرُجُ نَبَاتُهٗ بِاِذْنِ رَبِّهٖ ۚ وَالَّذِیْ خَبُثَ
لَا یَخْرُجُ اِلَّا نَكِدًا ؕ كَذٰلِكَ نُصَرِّفُ الْاٰیٰتِ لِقَوْمٍ یَّشْكُرُوْنَ ﴿٥٨﴾
لَقَدْ اَرْسَلْنَا نُوْحًا اِلٰی قَوْمِهٖ فَقَالَ یٰقَوْمِ اعْبُدُوا اللّٰهَ مَا
لَكُمْ مِّنْ اِلٰهٍ غَیْرُهٗ ؕ اِنِّیْۤ اَخَافُ عَلَیْكُمْ عَذَابَ یَوْمٍ عَظِیْمٍ ﴿٥٩﴾
قَالَ الْمَلَاُ مِنْ قَوْمِهٖۤ اِنَّا لَنَرٰىكَ فِیْ ضَلٰلٍ مُّبِیْنٍ ﴿٦٠﴾ قَالَ
یٰقَوْمِ لَیْسَ بِیْ ضَلٰلَةٌ وَّلٰكِنِّیْ رَسُوْلٌ مِّنْ رَّبِّ الْعٰلَمِیْنَ ﴿٦١﴾
اُبَلِّغُكُمْ رِسٰلٰتِ رَبِّیْ وَاَنْصَحُ لَكُمْ وَاَعْلَمُ مِنَ اللّٰهِ مَا لَا تَعْلَمُوْنَ ﴿٦٢﴾
اَوَعَجِبْتُمْ اَنْ جَآءَكُمْ ذِكْرٌ مِّنْ رَّبِّكُمْ عَلٰی رَجُلٍ مِّنْكُمْ
لِیُنْذِرَكُمْ وَلِتَتَّقُوْا وَلَعَلَّكُمْ تُرْحَمُوْنَ ﴿٦٣﴾ فَكَذَّبُوْهُ فَاَنْجَیْنٰهُ
وَالَّذِیْنَ مَعَهٗ فِی الْفُلْكِ وَاَغْرَقْنَا الَّذِیْنَ كَذَّبُوْا بِاٰیٰتِنَا ؕ
اِنَّهُمْ كَانُوْا قَوْمًا عَمِیْنَ ﴿٦٤﴾ وَاِلٰی عَادٍ اَخَاهُمْ هُوْدًا ؕ قَالَ
یٰقَوْمِ اعْبُدُوا اللّٰهَ مَا لَكُمْ مِّنْ اِلٰهٍ غَیْرُهٗ ؕ اَفَلَا تَتَّقُوْنَ ﴿٦٥﴾
قَالَ الْمَلَاُ الَّذِیْنَ كَفَرُوْا مِنْ قَوْمِهٖۤ اِنَّا لَنَرٰىكَ فِیْ
سَفَاهَةٍ وَّاِنَّا لَنَظُنُّكَ مِنَ الْكٰذِبِیْنَ ﴿٦٦﴾ قَالَ یٰقَوْمِ
لَیْسَ بِیْ سَفَاهَةٌ وَّلٰكِنِّیْ رَسُوْلٌ مِّنْ رَّبِّ الْعٰلَمِیْنَ ﴿٦٧﴾

۽ (جا) سٺي زمين (آهي تنهن) جا سلا سندس پالڻهار جي حڪم سان ڄمندا آهن. ۽ جيڪا اوڇي آهي (تنهن جا سلا) خراب سلن کان سواءِ ٻيا نہ ڄمندا آهن. اهڙيءَ طرح جيڪا قوم شڪرانو ڪندڙ آهي تنهن لاءِ نشانيون طرحين طرحين بيان ڪندا آهيون (٥٨). بيشڪ نوح کي سندس قوم ڏانهن پيغمبر ڪري موڪليوسون. پوءِ چيائين تہ اي منهنجي قوم! الله جي عبادت ڪريو اُن (الله) کان سواءِ ڪو اوهان جو خدا نہ آهي. آءٌ اوهان تي وڏي ڏينهن جي عذاب (اچڻ) کان ڊڄان ٿو (٥٩). سندس قوم جي سردارن چيو تہ اسين توکي پڌري گمراهيءَ ۾ (پيل) ڏسون ٿا (٦٠). چيائين تہ اي منهنجي قوم! مون کي ڪا گمراهي ڪانهي پر آءٌ جهانن جي پالڻهار جو پيغمبر آهيان (٦١). اوهان کي پنهنجي پالڻهار جو پيغام پهچائيندو آهيان ۽ اوهان کي نصيحت ڪندو آهيان ۽ الله (جي پار) کان اُهو ڄاڻندو آهيان جيڪي اوهين نہ ڄاڻندا آهيو (٦٢). اوهان کي (هن ڳالھ جو) عجب لڳو ڇا تہ اوهان جي پالڻهار کان هڪ سمجهاڻي اوهان مان هڪ مڙس جي هٿان اوهان وٽ هن لاءِ آئي تہ اوهان کي ڊيڄاري ۽ تہ اوهين پرهيزگار ٿيو ۽ تہ اوهان تي ٻاجھ ڪئي وڃي؟(٦٣). پوءِ کيس ڪوڙو ڀانيائون پوءِ اُن کي ۽ جيڪي ساڻس هئا تن کي ٻيڙيءَ ۾ بچايو سون ۽ جن اسان جي آيتن کي ڪوڙ ڄاتو تن کي ٻوڙيوسون. ڇو تہ اُها انڌي قوم هئي (٦٤). ۽ عاد (قوم) ڏانهن سندن ڀاءُ هود (پيغمبر ڪري موڪليوسون). چيائين تہ اي منهنجي قوم! الله جي عبادت ڪريو اُن (الله) کان سواءِ ڪو ٻيو اوهان جو خدا نہ آهي. پوءِ ڇو نہ ڊڄندا آهيو؟ (٦٥). سندس قوم مان ڪافرن سردارن چيو تہ اسين بلاشڪ توکي بيوقوفيءَ ۾ ڏسندا آهيون ۽ اسين بلاشڪ توکي ڪوڙن مان ڀانئيندا آهيون (٦٦). چيائين تہ اي منهنجي قوم! مون کي ڪابہ بيوقوفي ڪانهي پر آءٌ جهانن جي پالڻهار جو موڪليل آهيان (٦٧).

أُبَلِّغُكُمْ رِسٰلٰتِ رَبِّيْ وَاَنَا لَكُمْ نَاصِحٌ اَمِيْنٌ ﴿٦٨﴾ اَوَعَجِبْتُمْ
اَنْ جَآءَكُمْ ذِكْرٌ مِّنْ رَّبِّكُمْ عَلٰى رَجُلٍ مِّنْكُمْ لِيُنْذِرَكُمْ ؕ
وَاذْكُرُوْٓا اِذْ جَعَلَكُمْ خُلَفَآءَ مِنْ بَعْدِ قَوْمِ نُوْحٍ وَّزَادَكُمْ
فِي الْخَلْقِ بَصْۜطَةً ۚ فَاذْكُرُوْٓا اٰلَآءَ اللّٰهِ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُوْنَ ﴿٦٩﴾
قَالُوْٓا اَجِئْتَنَا لِنَعْبُدَ اللّٰهَ وَحْدَهٗ وَنَذَرَ مَا كَانَ يَعْبُدُ
اٰبَآؤُنَا ۚ فَاْتِنَا بِمَا تَعِدُنَآ اِنْ كُنْتَ مِنَ الصّٰدِقِيْنَ ﴿٧٠﴾
قَالَ قَدْ وَقَعَ عَلَيْكُمْ مِّنْ رَّبِّكُمْ رِجْسٌ وَّغَضَبٌ ؕ
اَتُجَادِلُوْنَنِيْ فِيْٓ اَسْمَآءٍ سَمَّيْتُمُوْهَآ اَنْتُمْ وَاٰبَآؤُكُمْ مَّا
نَزَّلَ اللّٰهُ بِهَا مِنْ سُلْطٰنٍ ؕ فَانْتَظِرُوْٓا اِنِّيْ مَعَكُمْ مِّنَ
الْمُنْتَظِرِيْنَ ﴿٧١﴾ فَاَنْجَيْنٰهُ وَالَّذِيْنَ مَعَهٗ بِرَحْمَةٍ مِّنَّا وَ
قَطَعْنَا دَابِرَ الَّذِيْنَ كَذَّبُوْا بِاٰيٰتِنَا وَمَا كَانُوْا مُؤْمِنِيْنَ ﴿٧٢﴾ ع
وَاِلٰى ثَمُوْدَ اَخَاهُمْ صٰلِحًا ۘ قَالَ يٰقَوْمِ اعْبُدُوا اللّٰهَ مَا
لَكُمْ مِّنْ اِلٰهٍ غَيْرُهٗ ؕ قَدْ جَآءَتْكُمْ بَيِّنَةٌ مِّنْ رَّبِّكُمْ ؕ
هٰذِهٖ نَاقَةُ اللّٰهِ لَكُمْ اٰيَةً فَذَرُوْهَا تَاْكُلْ فِيْٓ
اَرْضِ اللّٰهِ وَلَا تَمَسُّوْهَا بِسُوْٓءٍ فَيَاْخُذَكُمْ عَذَابٌ اَلِيْمٌ ﴿٧٣﴾

اوهان کي پنهنجي پالڻهار جو پيغام پهچايان ٿو ۽ آءٌ اوهان لاءِ امين نصيحت ڪندڙ آهيان (٦٨) . (هن ڳالھ جو) عجب لڳوَ ڇا جو اوهان جي پالڻهار کان اوهان مان هڪ مڙس جي هٿان سمجهاڻي هن لاءِ اوهان وٽ آئي ته اوهان کي ڊيڃاري؟ ۽ (اوهين اهو وقت بہ) ياد ڪريو جڏهن اوهان کي نوح جي قوم کان پوءِ (سندن) پيڙهيءَ تي وهاريائين ۽ اوهان کي جسماني طاقت ۾ وڌايائين، تنهن ڪري الله جون نعمتون ياد ڪريو ته مانَ اوهين ڇٽو (٦٩) . چيائون ته (تون) هن لاءِ اسان وٽ آيو آهين ڇا ته رڳو هڪ الله جي عبادت ڪريون ۽ اسان جا ابا ڏاڏا جن کي پوڄيندا هئا سي ڇڏي ڏيون؟ جيڪڏهن تون سچو آهين ته جنهن (عذاب) کان اسان کي ڊيڃارين ٿو سو آڻ (٧٠) . چيائين ته بيشڪ اوهان تي اوهان جي پالڻهار وٽان عذاب ۽ ڏمر لازم ٿي چڪو آهي- اوهين مون ساڻ رڳو (اُنهن) نالن ۾ ڇو جهيڙو ڪندا آهيو جن تي اوهان ۽ اوهان جي ابن ڏاڏن ڇڙو نالو رکيو آهي جن (جي ميڄڻ) بابت الله ڪو دليل نہ لاٿو آهي؟ پوءِ انتظار ڪريو بيشڪ آءٌ (بہ) اوهان سان گڏ انتظار ڪندڙ آهيان (٧١) . پوءِ اُن کي ۽ جيڪي ساڻس هئا تن کي پنهنجي ٻاجھ سان بچايوسون ۽ جن اسان جي آيتن کي ڪوڙ ڄاتو تن جي پاڙ پٽي ڇڏي سون، ۽ اُهي مؤمن نہ هئا (٧٢) . ۽ ثمودين ڏانهن سندن ڀاءُ صالح کي (پيغمبر ڪري موڪليو سون)- چيائين ته اي منهنجي قوم! الله جي عبادت ڪريو اوهان جو الله کان سواءِ ٻيو ڪو خدا نہ آهي، بيشڪ اوهان وٽ اوهان جي پالڻهار کان هڪ معجزو آيو آهي، هيءَ الله جي ڏاچي اوهان لاءِ نشاني آهي تنهن ڪري اُنهيءَ کي ڇڏي ڏيو ته الله جي زمين ۾ چرندي رهي ۽ اُن کي ڪو ايذاءُ نہ پهچائجو نہ ته اوهان کي ڏکوئيندڙ عذاب وٺندو (٧٣) .

وَاذْكُرُوْٓا اِذْ جَعَلَكُمْ خُلَفَآءَ مِنْۢ بَعْدِ عَادٍ وَّبَوَّاَكُمْ
فِی الْاَرْضِ تَتَّخِذُوْنَ مِنْ سُهُوْلِهَا قُصُوْرًا وَّتَنْحِتُوْنَ
الْجِبَالَ بُیُوْتًا ۚ فَاذْكُرُوْٓا اٰلَآءَ اللّٰهِ وَلَا تَعْثَوْا فِی الْاَرْضِ
مُفْسِدِیْنَ ﴿٧٤﴾ قَالَ الْمَلَاُ الَّذِیْنَ اسْتَكْبَرُوْا مِنْ قَوْمِهٖ
لِلَّذِیْنَ اسْتُضْعِفُوْا لِمَنْ اٰمَنَ مِنْهُمْ اَتَعْلَمُوْنَ اَنَّ صٰلِحًا
مُّرْسَلٌ مِّنْ رَّبِّهٖ ؕ قَالُوْٓا اِنَّا بِمَآ اُرْسِلَ بِهٖ مُؤْمِنُوْنَ ﴿٧٥﴾
قَالَ الَّذِیْنَ اسْتَكْبَرُوْٓا اِنَّا بِالَّذِیْٓ اٰمَنْتُمْ بِهٖ
كٰفِرُوْنَ ﴿٧٦﴾ فَعَقَرُوا النَّاقَةَ وَعَتَوْا عَنْ اَمْرِ رَبِّهِمْ وَ
قَالُوْا یٰصٰلِحُ ائْتِنَا بِمَا تَعِدُنَآ اِنْ كُنْتَ مِنَ
الْمُرْسَلِیْنَ ﴿٧٧﴾ فَاَخَذَتْهُمُ الرَّجْفَةُ فَاَصْبَحُوْا فِیْ دَارِهِمْ
جٰثِمِیْنَ ﴿٧٨﴾ فَتَوَلّٰى عَنْهُمْ وَقَالَ یٰقَوْمِ لَقَدْ اَبْلَغْتُكُمْ
رِسَالَةَ رَبِّیْ وَنَصَحْتُ لَكُمْ وَلٰكِنْ لَّا تُحِبُّوْنَ النّٰصِحِیْنَ ﴿٧٩﴾
وَلُوْطًا اِذْ قَالَ لِقَوْمِهٖٓ اَتَاْتُوْنَ الْفَاحِشَةَ مَا سَبَقَكُمْ
بِهَا مِنْ اَحَدٍ مِّنَ الْعٰلَمِیْنَ ﴿٨٠﴾ اِنَّكُمْ لَتَاْتُوْنَ الرِّجَالَ
شَهْوَةً مِّنْ دُوْنِ النِّسَآءِ ؕ بَلْ اَنْتُمْ قَوْمٌ مُّسْرِفُوْنَ ﴿٨١﴾

۽ جڏهن اوهان کي عادين کان پوءِ پيڙهيءَ تي وهاريائين (سو احسان ٻ) ياد ڪريو ۽ اوهان کي ملڪ ۾ جاءِ ڏنائين ۽ اُن جي پٽن مان ماڙيون ٺاهيندا آهيو ۽ ٽڪرن کي ٽُڪي گهر ٺاهيندا آهيو، تنهن ڪري الله جون نعمتون ياد ڪريو ۽ (اوهين) ملڪ ۾ فسادي ٿي بگيڙ نہ وجهو (٧٤). سندس قوم مان وڏائي ڪندڙن سردارن اُنهن کي چيو جن منجهانئن هيٺن (ماڻهن) ايمان آندو هو تہ اوهين ڄاڻندا آهيو ڇا تہ صالح پنهنجي پالڻهار (جي طرف) کان موڪليل آهي؟ اُنهن چيو تہ جنهن (شريعت) سان اُن کي موڪليو ويو آهي تنهن تي اسين ايمان آڻيندڙ آهيون (٧٥). وڏائي ڪندڙن چيو تہ جنهن تي اوهان ايمان آندو آهي تنهن جا اسين منڪر آهيون (٧٦). پوءِ ڏاچيءَ کي منڊو ڪيائون ۽ پنهنجي پالڻهار جي حڪم کان بي فرمان ٿيا ۽ (چٽر ڪري) چيائون تہ اي صالح! جيڪڏهن پيغمبرن مان آهين تہ جنهن (عذاب) جو اسان سان انجام ڪيو اٿيئي سو اسان تي آڻ (٧٧). پوءِ زلزلي (جي عذاب) ورتن پوءِ پنهنجن گهرن ۾ ڪُرنڌڙا ٿي (مري) ويا (٧٨). پوءِ (صالح) کانئن منهن موڙيو ۽ چيائين تہ اي منهنجي قوم! بيشڪ اوهان کي پنهنجي پالڻهار جو پيغام پهچايم ۽ اوهان کي نصيحت ڪيم پر اوهين نصيحت ڪندڙن کي دوست نہ رکندا آهيو (٧٩). ۽ لوط کي (پيغمبر ڪري موڪليوسون) جڏهن پنهنجيءَ قوم کي چيائين تہ اوهين اهڙي بي حيائي ڇو ڪندا آهيو جا اوهان کان اڳ ساري جهان (جي ماڻهن) مان ڪنهن هڪ بہ نہ ڪئي آهي؟ (٨٠). جو اوهين عورتن کي ڇڏي نرن ڏانهن شهوت سان ويندا آهيو- بلڪ اوهين حد کان لنگهندڙ قوم آهيو (٨١).

وَمَا كَانَ جَوَابَ قَوْمِهٖٓ اِلَّآ اَنْ قَالُوْٓا اَخْرِجُوْهُمْ
مِّنْ قَرْيَتِكُمْ ۚ اِنَّهُمْ اُنَاسٌ يَّتَطَهَّرُوْنَ ﴿٨٢﴾ فَاَنْجَيْنٰهُ
وَاَهْلَهٗٓ اِلَّا امْرَاَتَهٗ ۖ كَانَتْ مِنَ الْغٰبِرِيْنَ ﴿٨٣﴾ وَاَمْطَرْنَا
عَلَيْهِمْ مَّطَرًا ۗ فَانْظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُجْرِمِيْنَ ﴿٨٤﴾ ع
وَاِلٰى مَدْيَنَ اَخَاهُمْ شُعَيْبًا ۗ قَالَ يٰقَوْمِ اعْبُدُوا اللّٰهَ
مَا لَكُمْ مِّنْ اِلٰهٍ غَيْرُهٗ ۗ قَدْ جَآءَتْكُمْ بَيِّنَةٌ مِّنْ
رَّبِّكُمْ فَاَوْفُوا الْكَيْلَ وَالْمِيْزَانَ وَلَا تَبْخَسُوا النَّاسَ
اَشْيَآءَهُمْ وَلَا تُفْسِدُوْا فِى الْاَرْضِ بَعْدَ اِصْلَاحِهَا ۗ
ذٰلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ اِنْ كُنْتُمْ مُّؤْمِنِيْنَ ﴿٨٥﴾ ج وَلَا تَقْعُدُوْا
بِكُلِّ صِرَاطٍ تُوْعِدُوْنَ وَتَصُدُّوْنَ عَنْ سَبِيْلِ اللّٰهِ
مَنْ اٰمَنَ بِهٖ وَتَبْغُوْنَهَا عِوَجًا ۚ وَاذْكُرُوْٓا اِذْ كُنْتُمْ
قَلِيْلًا فَكَثَّرَكُمْ ۠ وَانْظُرُوْا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ
الْمُفْسِدِيْنَ ﴿٨٦﴾ وَاِنْ كَانَ طَآئِفَةٌ مِّنْكُمْ اٰمَنُوْا
بِالَّذِيْٓ اُرْسِلْتُ بِهٖ وَطَآئِفَةٌ لَّمْ يُؤْمِنُوْا فَاصْبِرُوْا
حَتّٰى يَحْكُمَ اللّٰهُ بَيْنَنَا ۚ وَهُوَ خَيْرُ الْحٰكِمِيْنَ ﴿٨٧﴾

۽ سندس قوم جي ورندي هن چوڻ کان سواءِ نہ هئي تہ اُنهن کي (لوط سميت) پنهنجن ڳوٺن مان لوڌي ڇڏيو۔ ڇو تہ اِهي ماڻهو پاڪ بڻيا آهن (٨٢). پوءِ اسان لوط کي ۽ سندس گهر وارن کي۔ سندس زال کان سواءِ۔ بچايو سون (اُها) رهيلن مان هئي (٨٣). ۽ مٿن (پٿرن جو) مينهن وسايو سون۔ پوءِ (اي پيغمبر) ڏس تہ ڏوهارين جي پڇاڙي ڪهڙي (خراب) ٿي (٨٤). ۽ مدين (وارن) ڏانهن سندن ڀاءُ شعيب کي (پيغمبر ڪري موڪليوسون)۔ چيائين تہ اي منهنجي قوم! الله جي عبادت ڪريو اوهان جو الله کان سواءِ ٻيو ڪو خدا ڪونهي۔ بيشڪ اوهان وٽ اوهان جي پالڻهار کان (چٽيون) نشانيون آيون آهن تنهن ڪري ماڻ ۽ تور پوري ڏيو وٺو ۽ ماڻهن کي سندن شيون گهٽ نہ ڏيو ۽ ملڪ ۾ اُن جي سڌاري کان پوءِ فساد نہ وجهو۔ جيڪڏهن اوهين مؤمن آهيو تہ اِهو اوهان لاءِ ڀلو آهي (٨٥). ۽ سڀ ڪنهن رستي تي هن لاءِ نہ ويهو تہ جيڪو الله کي مڃي تنهن کي ڊمڪايو ۽ الله جي واٽ کان جهليو ۽ اُن (واٽ) جي ڏنگائي گهرو، ۽ ياد ڪريو جڏهن اوهين ٿورڙا هيو تڏهن اوهان کي وڌايائين ۽ ڏسو تہ فساد وجهندڙن جي پڇاڙي ڪهڙي (بڇڙي) ٿي (٨٦). ۽ جيڪڏهن اوهان مان هڪ ٽوليءَ اُنهيءَ کي مڃيو آهي جنهن سان موڪليو ويو آهيان ۽ ٻي ٽوليءَ نہ مڃيو آهي تہ (اوهان کي جڳائي تہ ايستائين) صبر ڪريو جيسين اسان جي وچ ۾ الله حڪم ڪري، ۽ اُهو چڱو حڪم ڪندڙ آهي (٨٧).

قَالَ الْمَلَاُ الَّذِيْنَ اسْتَكْبَرُوْا مِنْ قَوْمِهٖ لَنُخْرِجَنَّكَ
يٰشُعَيْبُ وَالَّذِيْنَ اٰمَنُوْا مَعَكَ مِنْ قَرْيَتِنَآ اَوْ لَتَعُوْدُنَّ فِيْ مِلَّتِنَا ؕ
قَالَ اَوَلَوْ كُنَّا كٰرِهِيْنَ ﴿٨٨﴾ قَدِ افْتَرَيْنَا عَلَى اللّٰهِ كَذِبًا اِنْ عُدْنَا
فِيْ مِلَّتِكُمْ بَعْدَ اِذْ نَجّٰىنَا اللّٰهُ مِنْهَا ؕ وَمَا يَكُوْنُ لَنَآ اَنْ نَّعُوْدَ فِيْهَآ
اِلَّآ اَنْ يَّشَآءَ اللّٰهُ رَبُّنَا ؕ وَسِعَ رَبُّنَا كُلَّ شَيْءٍ عِلْمًا ؕ عَلَى اللّٰهِ
تَوَكَّلْنَا ؕ رَبَّنَا افْتَحْ بَيْنَنَا وَبَيْنَ قَوْمِنَا بِالْحَقِّ وَاَنْتَ خَيْرُ
الْفٰتِحِيْنَ ﴿٨٩﴾ وَقَالَ الْمَلَاُ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا مِنْ قَوْمِهٖ لَئِنِ اتَّبَعْتُمْ
شُعَيْبًا اِنَّكُمْ اِذًا لَّخٰسِرُوْنَ ﴿٩٠﴾ فَاَخَذَتْهُمُ الرَّجْفَةُ فَاَصْبَحُوْا
فِيْ دَارِهِمْ جٰثِمِيْنَ ﴿٩١﴾ الَّذِيْنَ كَذَّبُوْا شُعَيْبًا كَاَنْ لَّمْ يَغْنَوْا
فِيْهَا ۚ اَلَّذِيْنَ كَذَّبُوْا شُعَيْبًا كَانُوْا هُمُ الْخٰسِرِيْنَ ﴿٩٢﴾ فَتَوَلّٰى
عَنْهُمْ وَقَالَ يٰقَوْمِ لَقَدْ اَبْلَغْتُكُمْ رِسٰلٰتِ رَبِّيْ وَنَصَحْتُ لَكُمْ ۚ
فَكَيْفَ اٰسٰى عَلٰى قَوْمٍ كٰفِرِيْنَ ﴿٩٣﴾ وَمَآ اَرْسَلْنَا فِيْ قَرْيَةٍ مِّنْ نَّبِيٍّ
اِلَّآ اَخَذْنَآ اَهْلَهَا بِالْبَاْسَآءِ وَالضَّرَّآءِ لَعَلَّهُمْ يَضَّرَّعُوْنَ ﴿٩٤﴾
ثُمَّ بَدَّلْنَا مَكَانَ السَّيِّئَةِ الْحَسَنَةَ حَتّٰى عَفَوْا وَّقَالُوْا قَدْ مَسَّ
اٰبَآءَنَا الضَّرَّآءُ وَالسَّرَّآءُ فَاَخَذْنٰهُمْ بَغْتَةً وَّهُمْ لَا يَشْعُرُوْنَ ﴿٩٥﴾

سندس قوم مان هٺيلن سردارن (چٽر ڪري) چيو ته اي شعيب توکي ۽ جن توکي مڃيو آهي تن کي پنهنجي شهر مان ضرور لوڏيندا سون يا ته اوهين اسان جي ريت ۾ موٽي اچو. (شعيب) چيو ته جيتوڻيڪ اسين اوهان جي دين کي برو ڀانئيندڙ آهيون (ته به موٽنداسون ڇا)؟ (٨٨). جيڪڏهن اسين اوهان جي ريت ۾ اُنهيءَ کان پوءِ جو، الله اسان کي کانئس ڇڏايو، موٽي اچون ته بيشڪ الله تي ڪوڙ مڙهيوسون- ۽ اسان جي پالڻهار الله جي گهر کان سواءِ اسان کي منجهس موٽڻ نه جڳائيندو آهي اسان جي پالڻهار جي علم سڀني شين کي سمايو آهي اسين الله تي ڀروسو ڪريون ٿا- اي اسان جا پالڻهار! اسان جي ۽ اسان جي قوم جي وچ ۾ انصاف سان فيصلو ڪر ۽ تون چڱو فيصلو ڪندڙ آهين (٨٩). ۽ سندس قوم مان ڪافرن جي ٽولي (پنهنجن يارن کي) چيو ته جيڪڏهن اوهين شعيب جي تابعداري ڪندؤ ته اوهين اتي جو اُتي نقصان وارا ٿيندؤ (٩٠). پوءِ اُنهن کي زلزلي (جي عذاب) ورتو پوءِ پنهنجي جاين ۾ گوڏن ڀر ڪري (مري) ويا (٩١). جن شعيب کي ڪوڙو ڀانيو سي ڄڻڪ اُنهن (ڳوٺن) ۾ رهيا ئي نه هئا. جن شعيب کي ڪوڙو ڀانيو سي نقصان وارا هئا (٩٢). پوءِ کانئن منهن موڙيائين ۽ چيائين ته اي منهنجي قوم! بيشڪ اوهان کي پنهنجي پالڻهار جا پيغام پهچايا اٿم ۽ اوهان جي خير خواهي ڪيم تنهن ڪري (هاڻي) ڪافر قوم تي ڇا لاءِ ڏک ڪريان؟ (٩٣). ۽ ڪنهن ڳوٺ ۾ پيغمبرن مان ڪو به نه موڪليو سون پر اُتي جي رهاڪن کي (پيغمبرن جي نافرمانيءَ سبب) سختي ۽ مصيبت ۾ پڪڙيندا رهيا سون ته مانَ اُهي عاجزي ڪن (٩٤). وري (ايستائين) ڏک جي بجاءِ سک مٽائي ڏنو سون جيستائين آسودا ٿيا ۽ چيائون ته بيشڪ اسان جي اَبن ڏاڏن کي (اهڙي) ڏک سک پهتو هو پوءِ اوچتو ئي اُنهن کي سندن بي خبريءَ جي حالت ۾ پڪڙيوسون (٩٥).

وَلَوْ اَنَّ اَهْلَ الْقُرٰٓى اٰمَنُوْا وَاتَّقَوْا لَفَتَحْنَا عَلَيْهِمْ بَرَكٰتٍ
مِّنَ السَّمَآءِ وَالْاَرْضِ وَلٰكِنْ كَذَّبُوْا فَاَخَذْنٰهُمْ بِمَا
كَانُوْا يَكْسِبُوْنَ ﴿۹۶﴾ اَفَاَمِنَ اَهْلُ الْقُرٰٓى اَنْ يَّاْتِيَهُمْ
بَاْسُنَا بَيَاتًا وَّهُمْ نَآئِمُوْنَ ﴿۹۷﴾ ؕ اَوَاَمِنَ اَهْلُ الْقُرٰٓى اَنْ
يَّاْتِيَهُمْ بَاْسُنَا ضُحًى وَّهُمْ يَلْعَبُوْنَ ﴿۹۸﴾ اَفَاَمِنُوْا مَكْرَ اللّٰهِ ۚ
فَلَا يَاْمَنُ مَكْرَ اللّٰهِ اِلَّا الْقَوْمُ الْخٰسِرُوْنَ ﴿۹۹﴾ ع اَوَلَمْ يَهْدِ
لِلَّذِيْنَ يَرِثُوْنَ الْاَرْضَ مِنْۢ بَعْدِ اَهْلِهَآ اَنْ لَّوْ نَشَآءُ
اَصَبْنٰهُمْ بِذُنُوْبِهِمْ ۚ وَنَطْبَعُ عَلٰى قُلُوْبِهِمْ فَهُمْ لَا يَسْمَعُوْنَ ﴿۱۰۰﴾
تِلْكَ الْقُرٰى نَقُصُّ عَلَيْكَ مِنْ اَنْۢبَآئِهَا ۚ وَلَقَدْ جَآءَتْهُمْ
رُسُلُهُمْ بِالْبَيِّنٰتِ ۚ فَمَا كَانُوْا لِيُؤْمِنُوْا بِمَا كَذَّبُوْا مِنْ قَبْلُ ؕ
كَذٰلِكَ يَطْبَعُ اللّٰهُ عَلٰى قُلُوْبِ الْكٰفِرِيْنَ ﴿۱۰۱﴾ وَمَا وَجَدْنَا
لِاَكْثَرِهِمْ مِّنْ عَهْدٍ ۚ وَاِنْ وَّجَدْنَآ اَكْثَرَهُمْ لَفٰسِقِيْنَ ﴿۱۰۲﴾
ثُمَّ بَعَثْنَا مِنْۢ بَعْدِهِمْ مُّوْسٰى بِاٰيٰتِنَآ اِلٰى فِرْعَوْنَ وَمَلَا۟ئِهٖ
فَظَلَمُوْا بِهَا ۚ فَانْظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُفْسِدِيْنَ ﴿۱۰۳﴾ وَ
قَالَ مُوْسٰى يٰفِرْعَوْنُ اِنِّيْ رَسُوْلٌ مِّنْ رَّبِّ الْعٰلَمِيْنَ ﴿۱۰۴﴾ لا

۽ جيڪڏهن اُنهن ڳوٺن وارا ايمان آڻين ها ۽ پرهيزگار بڻجن ها ته مٿن آسمانن ۽ زمين کان برڪتون ضرور کوليون ها پر ڪوڙ ڀانيائون تنهن ڪري اُنهن جيڪي ڪيو تنهن سببان کين پڪڙيوسون (٩٦). ڳوٺن وارا جنهن حال ۾ سمهيل هجن تنهن مهل راتو واه پاڻ تي اسان جي عذاب پهچڻ کان ڇو بي ڀوا ٿيا آهن؟ (٩٧). يا ڳوٺن وارا هن کان ڇو بي ڀوا ٿيا آهن جو اسان جو عذاب ڏينهن چڙهي مهل وٽن اچي ۽ اُهي راند ڪندا هجن؟ (٩٨). الله جي رٿ کان ڇو بي ڀوا ٿيا آهن؟ جو ٽوٽي وارن قوم کان سواءِ (ٻيو) ڪو الله جي رٿ کان بي ڀئو نه ٿيندو آهي (٩٩). جيڪي، ملڪ جي رهندڙن کان پوءِ، وارث ٿين ٿا تن کي پڌرو نه ٿيو آهي ڇا؟ ته جيڪڏهن گهرون ها ته کين سندن گناهن سببان سزا ڏيون ها، ۽ سندين دلين تي مُهر هڻون ها ته اُهي نه ٻڌن ها (١٠٠). (اي پيغمبر!) اِهي ڳوٺ آهن جن جون خبرون توتي بيان ڪريون ٿا، ۽ بيشڪ وٽن سندن پيغمبر چٽن معجزن سان آيا، پوءِ اُنهيءَ سببان جو اڳي ڪوڙ ڀانيائون اُهي ڪڏهن مڃيندا هئا. اهڙيءَ طرح الله ڪافرن جي دلين تي مُهر هڻندو آهي (١٠١). ۽ منجهانئن گهڻن کي انجام (تي پورو) نه ڏٺو سون، ۽ منجهانئن گهڻن کي بي دين ڏٺو سون (١٠٢). وري کانئن پوءِ موسىٰ کي فرعون ۽ سندس قوم ڏانهن پنهنجن معجزن سان پيغمبر ڪري موڪليوسون پوءِ انهن کي نه مڃيائون. (اي پيغمبر!) ڏس ته فساد ڪندڙن جي پڇاڙي ڪهڙيءَ طرح ٿي (١٠٣). ۽ موسىٰ (فرعون کي) چيو ته اي فرعون آءٌ جهانن جي پالڻهار جو پيغمبر آهيان (١٠٤).

حَقِيْقٌ عَلٰٓى اَنْ لَّآ اَقُوْلَ عَلَى اللّٰهِ اِلَّا الْحَقَّ ؕ قَدْ جِئْتُكُمْ بِبَيِّنَةٍ
مِّنْ رَّبِّكُمْ فَاَرْسِلْ مَعِيَ بَنِيْٓ اِسْرَآءِيْلَ ؕ ﴿١٠٥﴾ قَالَ اِنْ كُنْتَ جِئْتَ
بِاٰيَةٍ فَاْتِ بِهَآ اِنْ كُنْتَ مِنَ الصّٰدِقِيْنَ ﴿١٠٦﴾ فَاَلْقٰى عَصَاهُ
فَاِذَا هِيَ ثُعْبَانٌ مُّبِيْنٌ ۚۖ ﴿١٠٧﴾ وَّنَزَعَ يَدَهٗ فَاِذَا هِيَ بَيْضَآءُ
لِلنّٰظِرِيْنَ ﴿١٠٨﴾ قَالَ الْمَلَاُ مِنْ قَوْمِ فِرْعَوْنَ اِنَّ هٰذَا لَسٰحِرٌ
عَلِيْمٌ ﴿١٠٩﴾ يُّرِيْدُ اَنْ يُّخْرِجَكُمْ مِّنْ اَرْضِكُمْ ۚ فَمَاذَا تَاْمُرُوْنَ ﴿١١٠﴾
قَالُوْٓا اَرْجِهْ وَاَخَاهُ وَاَرْسِلْ فِي الْمَدَآئِنِ حٰشِرِيْنَ ﴿١١١﴾ يَاْتُوْكَ
بِكُلِّ سٰحِرٍ عَلِيْمٍ ﴿١١٢﴾ وَجَآءَ السَّحَرَةُ فِرْعَوْنَ قَالُوْٓا اِنَّ لَنَا لَاَجْرًا
اِنْ كُنَّا نَحْنُ الْغٰلِبِيْنَ ﴿١١٣﴾ قَالَ نَعَمْ وَاِنَّكُمْ لَمِنَ الْمُقَرَّبِيْنَ ﴿١١٤﴾
قَالُوْا يٰمُوْسٰٓى اِمَّآ اَنْ تُلْقِيَ وَاِمَّآ اَنْ نَّكُوْنَ نَحْنُ الْمُلْقِيْنَ ﴿١١٥﴾
قَالَ اَلْقُوْا ۚ فَلَمَّآ اَلْقَوْا سَحَرُوْٓا اَعْيُنَ النَّاسِ وَاسْتَرْهَبُوْهُمْ
وَجَآءُوْ بِسِحْرٍ عَظِيْمٍ ﴿١١٦﴾ وَاَوْحَيْنَآ اِلٰى مُوْسٰٓى اَنْ اَلْقِ عَصَاكَ ۚ
فَاِذَا هِيَ تَلْقَفُ مَا يَاْفِكُوْنَ ﴿١١٧﴾ فَوَقَعَ الْحَقُّ وَبَطَلَ مَا
كَانُوْا يَعْمَلُوْنَ ﴿١١٨﴾ فَغُلِبُوْا هُنَالِكَ وَانْقَلَبُوْا صٰغِرِيْنَ ﴿١١٩﴾ وَ
اُلْقِيَ السَّحَرَةُ سٰجِدِيْنَ ﴿١٢٠﴾ قَالُوْٓا اٰمَنَّا بِرَبِّ الْعٰلَمِيْنَ ﴿١٢١﴾

هن (ڳالھ) تي قائم آهيان تہ الله تي سچ کان سواءِ ڪجھ بہ نہ چوان۔ بيشڪ اوهان وٽ اوهان جي پالڻھار کان چِٽي معجزي سان آيو آهيان تنهن ڪري بني اسرائيلن کي مون سان (هلڻ) جي موڪل ڏي (١٠٥) . (فرعون) چيو تہ جيڪڏهن ڪو معجزو آندو اٿيئي تہ جيڪڏهن سچن مان آهين تہ اُهو آڻ (١٠٦) . پوءِ پنهنجي لٺ اُڇليائين تہ اُڇلڻ سان ئي اُها پڌرو واسينگ (نانگ) ٿي پيئي (١٠٧) . ۽ پنهنجو هٿ ٻاهر ڪڍيائين تہ اُهو ڪڍڻ ساڻ ئي ڏسندڙن لاءِ روشن ٿيو (١٠٨) . فرعون جي قوم مان سڪر ماڻهو چوڻ لڳا تہ هيءُ پڪو ڄاڻو جادوگر آهي (١٠٩) . اوهان کي اوهان جي ملڪ مان ڪڍي ڇڏڻ گھري ٿو، تنهن ڪري اوهين ڇا ٿا صلاح ڏيو؟ (١١٠) . (فرعون کي) چيائون تہ کيس ۽ ڀاڻس کي ترساءِ ۽ ڪوٺيندڙ شهرن ڏانهن موڪل (١١١) . تہ تو وٽ سڀيئي ڄاڻو جادوگر آڻين (١١٢) . ۽ فرعون وٽ جادوگر آيا چوڻ لڳا تہ جيڪڏهن اسين غالب ٿيون تہ اسان لاءِ ضرور (ڪو) انعام (هٿڻ) گھرجي (١١٣) . فرعون چيو تہ هائو (انعام بہ ڏيو) ۽ اوهين مرتبي وارن مان (بہ) ٿيندؤ (١١٤) . چيائون تہ اي موسىٰ! يا توکي (جادوءَ جي شيءِ) اُڇلڻ گھرجي يا (پهرين) اسين اُڇليندڙ ٿيون (١١٥) . (موسىٰ) چيو تہ (اوهين) اُڇليو، پوءِ جنهن مهل اُڇليائون (تنهن مهل) ماڻهن جون اکيون جادوءَ سان بند ڪيائون ۽ اُنهن کي ڊيڄاريائون ۽ وڏا جادو آندائون (١١٦) . ۽ موسىٰ ڏانهن وحي موڪليوسون تہ پنهنجي لٺ اُڇل پوءِ جيڪو جادو ڪيائون تنهن کي اُها اُنهيءَ ئي مهل ڳِھندي ويئي (١١٧) . پوءِ سچ پڌرو ٿيو ۽ جيڪي ڪندا رهيا سو ڪوڙو ٿيو (١١٨) . پوءِ (فرعون وارا) اُن هنڌ هيٺا ٿيا ۽ خوار ٿي موٽيا (١١٩) . ۽ جادوگر سجدي ۾ ڪري پيا (١٢٠) . چيائون تہ جهانن جي پالڻھار تي ايمان آندوسون (١٢١) .

رَبِّ مُوْسٰى وَهٰرُوْنَ ﴿١٢٢﴾ قَالَ فِرْعَوْنُ اٰمَنْتُمْ بِهٖ قَبْلَ اَنْ
اٰذَنَ لَكُمْ ۚ اِنَّ هٰذَا لَمَكْرٌ مَّكَرْتُمُوْهُ فِى الْمَدِيْنَةِ لِتُخْرِجُوْا مِنْهَآ
اَهْلَهَا ۚ فَسَوْفَ تَعْلَمُوْنَ ﴿١٢٣﴾ لَاُقَطِّعَنَّ اَيْدِيَكُمْ وَاَرْجُلَكُمْ
مِّنْ خِلَافٍ ثُمَّ لَاُصَلِّبَنَّكُمْ اَجْمَعِيْنَ ﴿١٢٤﴾ قَالُوْٓا اِنَّآ اِلٰى رَبِّنَا
مُنْقَلِبُوْنَ ﴿١٢٥﴾ وَمَا تَنْقِمُ مِنَّآ اِلَّآ اَنْ اٰمَنَّا بِاٰيٰتِ رَبِّنَا لَمَّا
جَآءَتْنَا ؕ رَبَّنَآ اَفْرِغْ عَلَيْنَا صَبْرًا وَّتَوَفَّنَا مُسْلِمِيْنَ ﴿١٢٦﴾ وَقَالَ
الْمَلَاُ مِنْ قَوْمِ فِرْعَوْنَ اَتَذَرُ مُوْسٰى وَقَوْمَهٗ لِيُفْسِدُوْا
فِى الْاَرْضِ وَيَذَرَكَ وَاٰلِهَتَكَ ؕ قَالَ سَنُقَتِّلُ اَبْنَآءَهُمْ
وَنَسْتَحْيٖ نِسَآءَهُمْ ۚ وَاِنَّا فَوْقَهُمْ قٰهِرُوْنَ ﴿١٢٧﴾ قَالَ مُوْسٰى
لِقَوْمِهِ اسْتَعِيْنُوْا بِاللّٰهِ وَاصْبِرُوْا ۚ اِنَّ الْاَرْضَ لِلّٰهِ ۙ۬
يُوْرِثُهَا مَنْ يَّشَآءُ مِنْ عِبَادِهٖ ؕ وَالْعَاقِبَةُ لِلْمُتَّقِيْنَ ﴿١٢٨﴾
قَالُوْٓا اُوْذِيْنَا مِنْ قَبْلِ اَنْ تَاْتِيَنَا وَمِنْۢ بَعْدِ مَا جِئْتَنَا ؕ
قَالَ عَسٰى رَبُّكُمْ اَنْ يُّهْلِكَ عَدُوَّكُمْ وَيَسْتَخْلِفَكُمْ فِى
الْاَرْضِ فَيَنْظُرَ كَيْفَ تَعْمَلُوْنَ ﴿١٢٩﴾ وَلَقَدْ اَخَذْنَآ اٰلَ
فِرْعَوْنَ بِالسِّنِيْنَ وَنَقْصٍ مِّنَ الثَّمَرٰتِ لَعَلَّهُمْ يَذَّكَّرُوْنَ ﴿١٣٠﴾

(جو) موسىٰ ۽ هارون جو پالڻهار (آهي) (١٢٢). فرعون چيو ته اوهان منهنجي موڪل کان اڳي ئي اُن تي ايمان ڇو آندو آهي؟ هيءُ (اوهان جو) فريب آهي (جو پاڻ ۾ گڏجي) هن ڪري (هن) شهر ۾ ڪيو اٿوَ ته سندس رهاڪن کي منجهانئس ڪڍي ڇڏيو، پوءِ سگهو ئي ڄاڻندؤ (١٢٣). اوهان جا هٿ ۽ اوهان جا پير اُبتڙ سبتڙ ضرور وڍيندس وري اوهان مڙني کي ضرور سوريءَ چاڙهيندس (١٢٤). چيائون ته بيشڪ اسان پنهنجي پالڻهار ڏانهن موٽندڙ آهيون (١٢٥). ۽ تون رڳو هن ڪري اسان سان وير ٿو رکين ته اسان جي پالڻهار جا حڪم جڏهن اسان وٽ آيا (تڏهن) اسان مڃيا آهن- اي اسان جا پالڻهار اسان تي صبر پلٽ ۽ اسان کي مسلمان ڪري مار (١٢٦). ۽ فرعون جي قوم جي سردارن (ڪيس) چيو ته موسىٰ ۽ سندس قوم کي هن لاءِ ڇڏي ڏئين ٿو ڇا؟ ته ملڪ ۾ فساد وجهن ۽ توکي ۽ تنهنجي معبودن (جي عبادت) کي ڇڏي ڏين؟ چيائين ته سندن پٽ سگهوئي ڪهنداسون ۽ سندن ڌيئرون جيئريون ڇڏي ڏينداسون، ۽ اسين سندن مٿان بيشڪ زور وارا آهيون (١٢٧). موسىٰ پنهنجيءَ قوم کي (دلگير ڏسي) چيو ته الله کان مدد گهرو ۽ صبر ڪريو، ڇو ته ساري زمين الله جي آهي پنهنجن ٻانهن مان جنهن کي گهرندو آهي تنهن کي اُن جو وارث بڻائيندو آهي ۽ (چڱي) عاقبت پرهيزگارن لاءِ آهي (١٢٨). چيائون ته اسين تنهنجي اچڻ کان اڳ (به) ۽ تنهنجي اچڻ کان پوءِ (به) ايذايا ويا آهيون- موسىٰ چيو ته اُميد آهي ته اوهان جو پالڻهار اوهان جي دشمن کي ناس ڪري ڇڏيندو ۽ مُلڪ ۾ اوهان کي پيڙهيءَ تي وهاريندو پوءِ ڏسندو ته (اوهين) ڪهڙي طرح عمل ٿا ڪريو (١٢٩). ۽ بيشڪ فرعون جي قوم کي ڏڪار ۽ ميون جي گهٽتائي ۾ گرفتار ڪيوسون ته مانَ اُهي نصيحت وٺن (١٣٠).

فَاِذَا جَآءَتۡهُمُ الۡحَسَنَةُ قَالُوۡا لَنَا هٰذِهٖ ۚ وَاِنۡ تُصِبۡهُمۡ سَيِّئَةٌ
يَّطَّيَّرُوۡا بِمُوۡسٰى وَمَنۡ مَّعَهٗ ؕ اَلَاۤ اِنَّمَا طٰٓئِرُهُمۡ عِنۡدَ اللّٰهِ
وَلٰـكِنَّ اَكۡثَرَهُمۡ لَا يَعۡلَمُوۡنَ ﴿۱۳۱﴾ وَقَالُوۡا مَهۡمَا تَاۡتِنَا بِهٖ
مِنۡ اٰيَةٍ لِّـتَسۡحَرَنَا بِهَا ۙ فَمَا نَحۡنُ لَكَ بِمُؤۡمِنِيۡنَ ﴿۱۳۲﴾ فَاَرۡسَلۡنَا
عَلَيۡهِمُ الطُّوۡفَانَ وَالۡجَـرَادَ وَالۡقُمَّلَ وَالضَّفَادِعَ وَالدَّمَ اٰيٰتٍ
مُّفَصَّلٰتٍ ۚ فَاسۡتَكۡبَرُوۡا وَكَانُوۡا قَوۡمًا مُّجۡرِمِيۡنَ ﴿۱۳۳﴾ وَلَمَّا
وَقَعَ عَلَيۡهِمُ الرِّجۡزُ قَالُوۡا يٰمُوۡسَى ادۡعُ لَنَا رَبَّكَ بِمَا عَهِدَ
عِنۡدَكَ ۚ لَـئِنۡ كَشَفۡتَ عَنَّا الرِّجۡزَ لَنُؤۡمِنَنَّ لَكَ وَلَنُرۡسِلَنَّ
مَعَكَ بَنِىۡۤ اِسۡرَآءِيۡلَ ۚ ﴿۱۳۴﴾ فَلَمَّا كَشَفۡنَا عَنۡهُمُ الرِّجۡزَ اِلٰٓى
اَجَلٍ هُمۡ بٰلِغُوۡهُ اِذَا هُمۡ يَنۡكُثُوۡنَ ﴿۱۳۵﴾ فَانۡتَقَمۡنَا مِنۡهُمۡ
فَاَغۡرَقۡنٰهُمۡ فِى الۡيَمِّ بِاَنَّهُمۡ كَذَّبُوۡا بِاٰيٰتِنَا وَكَانُوۡا عَنۡهَا
غٰفِلِيۡنَ ﴿۱۳۶﴾ وَاَوۡرَثۡنَا الۡقَوۡمَ الَّذِيۡنَ كَانُوۡا يُسۡتَضۡعَفُوۡنَ
مَشَارِقَ الۡاَرۡضِ وَمَغَارِبَهَا الَّتِىۡ بٰرَكۡنَا فِيۡهَا ؕ وَتَمَّتۡ كَلِمَتُ
رَبِّكَ الۡحُسۡنٰى عَلٰى بَنِىۡۤ اِسۡرَآءِيۡلَ ۙ بِمَا صَبَرُوۡا ؕ وَدَمَّرۡنَا
مَا كَانَ يَصۡنَعُ فِرۡعَوۡنُ وَقَوۡمُهٗ وَمَا كَانُوۡا يَعۡرِشُوۡنَ ﴿۱۳۷﴾

پوءِ جڏهن اُنهن کي سک پهتو ٿي تڏهن چيائون ٿي ته هيءُ اسان جو (حق) آهي ۽ جيڪڏهن اُنهن کي ڪو ڏک پهچندو هو ته موسىٰ ۽ سندس سنگت کي نياڳو پائيندا هئا۔ خبردار الله وٽ ته سندين ڏي نياڳائي آهي پر منجهانئن گهڻا نه ٿا ڄاڻن (١٣١). ۽ چيائون ته (اي موسىٰ) جڏهن به ڪا نشاني اسان وٽ هن لاءِ آڻيندين ته اُن سان اسان تي جادو ڪرين ته اسين توکي مڃڻ وارا نه آهيون (١٣٢). پوءِ مٿن طوفان ۽ ماڪڙ ۽ جوئان ۽ ڏيڏر ۽ رت کليل معجزا موڪلياسون پوءِ وڏائي ڪيائون ۽ (اُها) ڏوهاري قوم هئي (١٣٣). ۽ جڏهن مٿن سزا پهتي ٿي (تڏهن) چيائون ٿي ته اي موسىٰ! پنهنجي پالڻهار کان اُنهيءَ وعدي سان جو تو سان ڪيو اٿس اسان لاءِ دعا گهر، ته جيڪڏهن اسان تان عذاب لاٿئه ته توتي ضرور ايمان آڻينداسين ۽ بني اِسرائيل کي (به) ضرور توسان هلڻ (جي موڪل) ڏينداسون (١٣٤). پوءِ جنهن مهل عذاب جيڪو کين ٺهرايل مدت تائين پهچڻو هو، سو کانئن لاٿوسون ٿي (تنهن مهل) اُتي جو اُتي اُنهن انجام ڀڳو ٿي (١٣٥). پوءِ اسان کانئن پورو وير ورتو جو اُنهن کي سمنڊ ۾ اِنهيءَ ڪري ٻوڙيوسون جو اُنهن اسان جي آيتن کي ڪوڙ ڄاتو ۽ انهن کان بي خبر هئا (١٣٦). ۽ اُها قوم جيڪا هيٺي ڀانئبي هئي تنهن کي اُنهي اوڀر ۽ اولهه جي زمين (يعني شام ۽ مصر) جو وارث ڪيوسون جنهن ۾ برڪت رکي هئي سون۔ ۽ تنهنجي پالڻهار جو بني اِسرائيلن سان چڱو انجام اِنهي سببان پورو ٿيو جو صبر ڪيائون۔ ۽ فرعون ۽ سندس قوم جيڪي بڻايو ۽ جيڪا (اڏاوت) بلند ڪئي هئائون سا (سڀ) ناس ڪري ڇڏي سون (١٣٧).

وَجٰوَزْنَا بِبَنِیْٓ اِسْرَآءِیْلَ الْبَحْرَ فَاَتَوْا عَلٰی قَوْمٍ یَّعْكُفُوْنَ
عَلٰٓی اَصْنَامٍ لَّهُمْ ۚ قَالُوْا یٰمُوْسَی اجْعَلْ لَّنَآ اِلٰهًا كَمَا لَهُمْ
اٰلِهَةٌ ؕ قَالَ اِنَّكُمْ قَوْمٌ تَجْهَلُوْنَ ﴿۱۳۸﴾ اِنَّ هٰٓؤُلَآءِ مُتَبَّرٌ مَّا هُمْ
فِیْهِ وَبٰطِلٌ مَّا كَانُوْا یَعْمَلُوْنَ ﴿۱۳۹﴾ قَالَ اَغَیْرَ اللّٰهِ اَبْغِیْكُمْ
اِلٰهًا وَّهُوَ فَضَّلَكُمْ عَلَی الْعٰلَمِیْنَ ﴿۱۴۰﴾ وَاِذْ اَنْجَیْنٰكُمْ مِّنْ اٰلِ
فِرْعَوْنَ یَسُوْمُوْنَكُمْ سُوْٓءَ الْعَذَابِ ۚ یُقَتِّلُوْنَ اَبْنَآءَكُمْ وَ
یَسْتَحْیُوْنَ نِسَآءَكُمْ ؕ وَفِیْ ذٰلِكُمْ بَلَآءٌ مِّنْ رَّبِّكُمْ عَظِیْمٌ ﴿۱۴۱﴾ ع
وَوٰعَدْنَا مُوْسٰی ثَلٰثِیْنَ لَیْلَةً وَّاَتْمَمْنٰهَا بِعَشْرٍ فَتَمَّ
مِیْقَاتُ رَبِّهٖۤ اَرْبَعِیْنَ لَیْلَةً ۚ وَقَالَ مُوْسٰی لِاَخِیْهِ
هٰرُوْنَ اخْلُفْنِیْ فِیْ قَوْمِیْ وَاَصْلِحْ وَلَا تَتَّبِعْ سَبِیْلَ
الْمُفْسِدِیْنَ ﴿۱۴۲﴾ وَلَمَّا جَآءَ مُوْسٰی لِمِیْقَاتِنَا وَكَلَّمَهٗ رَبُّهٗ ۙ قَالَ
رَبِّ اَرِنِیْۤ اَنْظُرْ اِلَیْكَ ؕ قَالَ لَنْ تَرٰىنِیْ وَلٰكِنِ انْظُرْ اِلَی
الْجَبَلِ فَاِنِ اسْتَقَرَّ مَكَانَهٗ فَسَوْفَ تَرٰىنِیْ ۚ فَلَمَّا تَجَلّٰی
رَبُّهٗ لِلْجَبَلِ جَعَلَهٗ دَكًّا وَّخَرَّ مُوْسٰی صَعِقًا ۚ فَلَمَّاۤ اَفَاقَ
قَالَ سُبْحٰنَكَ تُبْتُ اِلَیْكَ وَاَنَا اَوَّلُ الْمُؤْمِنِیْنَ ﴿۱۴۳﴾

۽ بني اِسرائيلن کي سمنڊ کان پار ٽپايو سون پوءِ اُھي ھڪڙي اھڙي قوم تي پھتا جو پنھنجن بتن جا مجاور ھئا (موسىٰ کي) چيائون ته اي موسىٰ! اسان لاءِ (بہ) ھڪڙو اھڙو معبود بڻاءِ جھڙا ھنن لاءِ معبود آھن۔ (موسىٰ) چيو ته پڪ اوھين جاھل قوم آھيو (١٣٨). بيشڪ ھي ماڻھو پاڻ جنھن (مذھب ۾ پيل) آھن سو برباد ٿيل آھي ۽ جيڪي ڪندا رھندا آھن سو باطل آھي (١٣٩). موسىٰ چيو ته الله کان سواءِ ھن ھوندي بہ اوھان لاءِ ٻيو معبود ڇو گھران جو اُن اوھان کي جھانن جي ماڻھن کان ڀلو ڪيو آھي؟ (١٤٠). ۽ (ياد ڪريو) جڏھن اوھان کي فرعون جي ماڻھن کان ڇڏايوسون جن اوھان کي بڇڙو عذاب چکايو ٿي۔ جو اوھان جا پٽ ڪھندا ھئا ۽ اوھان جون ڌيئرون جيئريون ڇڏيندا ھئا ۽ اُن ۾ اوھان جي پالڻھار کان اوھان لاءِ وڏي پرک ھئي (١٤١). ۽ موسىٰ کي ٽيھن راتين جو انجام ڏنوسون ۽ اُنھيءَ کي (ٻين) ڏھن سان پورو ڪيوسون پوءِ سندس پالڻھار جو انجام چاليھن راتين جو پورو ٿيو، ۽ موسىٰ پنھنجي ڀاءُ ھارون کي چيو ته منھنجي قوم ۾ منھنجي پوئتان خليفو ٿيءُ ۽ سڌارو ڪج ۽ فسادين جي واٽ تي نه ھلج! (١٤٢). ۽ جنھن مھل موسىٰ اسان جي انجام واري ھنڌ آيو ۽ سندس پالڻھار ساڻس ڳالھايو (تنھن مھل) چيائين ته اي منھنجا پالڻھار! مون کي پاڻ ڏيکار ته آءٌ توکي ڏسان. (الله) چيو ته مون کي ڪڏھن نه ڏسي سگھندين پر جبل ڏانھن نھار پوءِ جيڪڏھن ھن پنھنجي جاءِ تي ٽڪاءُ ڪيو ته تون مون کي ڏسي سگھندين. پوءِ جنھن مھل سندس پالڻھار جبل ڏانھن تجلو ڪيو (تنھن مھل) اُن کي ٽُڪر ٽُڪر ڪري ڇڏيائين ۽ موسىٰ بيھوش ٿي ڪري پيو. پوءِ جنھن مھل ھوش ۾ آيو (تنھن مھل) چوڻ لڳو ته توکي پاڪائي جڳائي تنھنجي درگاه ۾ توبہ ڪيم ۽ آءٌ (سڀ کان) پھريون مؤمن آھيان (١٤٣).

قَالَ يٰمُوْسٰٓى اِنِّى اصْطَفَيْتُكَ عَلَى النَّاسِ بِرِسٰلٰتِىْ وَ
بِكَلَامِىْ ۖ فَخُذْ مَآ اٰتَيْتُكَ وَكُنْ مِّنَ الشّٰكِرِيْنَ ﴿١٤٤﴾ وَكَتَبْنَا
لَهٗ فِى الْاَلْوَاحِ مِنْ كُلِّ شَىْءٍ مَّوْعِظَةً وَّتَفْصِيْلًا لِّكُلِّ
شَىْءٍ ۚ فَخُذْهَا بِقُوَّةٍ وَّاْمُرْ قَوْمَكَ يَاْخُذُوْا بِاَحْسَنِهَا ۗ
سَاُورِيْكُمْ دَارَ الْفٰسِقِيْنَ ﴿١٤٥﴾ سَاَصْرِفُ عَنْ اٰيٰتِىَ الَّذِيْنَ
يَتَكَبَّرُوْنَ فِى الْاَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ ۗ وَاِنْ يَّرَوْا كُلَّ اٰيَةٍ
لَّا يُؤْمِنُوْا بِهَا ۚ وَاِنْ يَّرَوْا سَبِيْلَ الرُّشْدِ لَا يَتَّخِذُوْهُ سَبِيْلًا ۚ
وَاِنْ يَّرَوْا سَبِيْلَ الْغَىِّ يَتَّخِذُوْهُ سَبِيْلًا ۗ ذٰلِكَ بِاَنَّهُمْ
كَذَّبُوْا بِاٰيٰتِنَا وَكَانُوْا عَنْهَا غٰفِلِيْنَ ﴿١٤٦﴾ وَالَّذِيْنَ كَذَّبُوْا
بِاٰيٰتِنَا وَلِقَآءِ الْاٰخِرَةِ حَبِطَتْ اَعْمَالُهُمْ ۗ هَلْ يُجْزَوْنَ
اِلَّا مَا كَانُوْا يَعْمَلُوْنَ ﴿١٤٧﴾ وَاتَّخَذَ قَوْمُ مُوْسٰى مِنْۢ بَعْدِهٖ مِنْ
حُلِيِّهِمْ عِجْلًا جَسَدًا لَّهٗ خُوَارٌ ۗ اَلَمْ يَرَوْا اَنَّهٗ لَا يُكَلِّمُهُمْ
وَلَا يَهْدِيْهِمْ سَبِيْلًا ۘ اِتَّخَذُوْهُ وَكَانُوْا ظٰلِمِيْنَ ﴿١٤٨﴾ وَلَمَّا
سُقِطَ فِىْٓ اَيْدِيْهِمْ وَرَاَوْا اَنَّهُمْ قَدْ ضَلُّوْا ۙ قَالُوْا لَئِنْ
لَّمْ يَرْحَمْنَا رَبُّنَا وَيَغْفِرْ لَنَا لَنَكُوْنَنَّ مِنَ الْخٰسِرِيْنَ ﴿١٤٩﴾

(اللهُ) فرمايو تہ اي موسيٰ! مون توکي پنهنجي پيغمبريءَ ۽ پنهنجي ڳالهائڻ سان ماڻهن کان ڀلارو ڪيو آهي جيڪو (توريت) توکي ڏنو اٿم سو وٺ ۽ شڪر ڪندڙن مان هج (١۴۴) . ۽ اُن (موسيٰ) لاءِ سڀ ڪنهن شيءِ جي نصيحت واسطي ۽ سڀ ڪنهن شيءِ جي ڌارو ڌار بيان واسطي (توريت) تختين ۾ لکي ڏنوسون، (۽ چيو ويس) تہ اُن کي پختائيءَ سان وٺ ۽ پنهنجي قوم کي حڪم ڪر تہ اُن جون چڱيون ڳالهيون (عمل ۾) وٺندا رهن۔ اوهان کي بدڪارن جي جاءِ سگهو ڏيکاريندس (١۴٥) . جيڪي زمين ۾ ناحق وڏائي ڪندا رهندا آهن تن کي سگهو پنهنجن آيتن (جي سمجهہ) کان جهليندس۔ ۽ جيڪڏهن سڀ نشانيون ڏسندا تہ (بہ) اُنهن تي ايمان نہ آڻيندا۔ ۽ جيڪڏهن هدايت جي واٽ ڏسندا تہ اُن کي واٽ نہ ٺاهيندا، ۽ جيڪڏهن گمراهيءَ جي واٽ ڏسندا تہ اُن کي واٽ ٺاهيندا۔ اُهو هن سببان آهي جو اسان جي آيتن کي ڪوڙ ڀانيائون ۽ اُنهن کان غافل رهيا هئا (١۴٦) . ۽ جن اسان جي آيتن کي ۽ آخرت جي ملڻ کي ڪوڙ ڄاتو تن جا اعمال ناس ٿيا، جيڪي ڪمائيندا آهن تنهن کان سواءِ ٻيو ڪو بدلو نہ ڏبن (١۴٧) . ۽ موسيٰ جي قوم ڪانئس پوءِ اُنهن (قبطين) جي زيورن مان گابي جو بوتو اهڙو ٺاهي ورتو جنهن کي رنڀ هئي۔ نہ ٿي ڏٺائون ڇا تہ اُهو ساڻن نہ ڳالهائيندو هو ۽ نکي اُنهن کي ڪا واٽ ڏيکاريندو هو؟۔ اُن کي (خدا ڪري) ورتائون ۽ ظالم هئا (١۴٨) . ۽ جڏهن پنهنجي هٿان وين (يعني پشيمان ٿيا) ۽ سمجهيائون تہ اُهي پڪ گمراهہ ٿيا (تڏهن) چيائون تہ جيڪڏهن اسان جو پالڻهار اسان تي ٻاجهہ نہ ڪندو ۽ اسان کي نہ بخشيندو تہ ضرور ٽوٽي وارن مان ٿيندا سون (١۴٩) .

وَلَمَّا رَجَعَ مُوْسٰۤى اِلٰى قَوْمِهٖ غَضْبَانَ اَسِفًا ۙ قَالَ بِئْسَمَا
خَلَفْتُمُوْنِیْ مِنْۢ بَعْدِیْ ۚ اَعَجِلْتُمْ اَمْرَ رَبِّكُمْ ۚ وَاَلْقَى الْاَلْوَاحَ
وَاَخَذَ بِرَاْسِ اَخِیْهِ یَجُرُّهٗۤ اِلَیْهِ ؕ قَالَ ابْنَ اُمَّ اِنَّ الْقَوْمَ
اسْتَضْعَفُوْنِیْ وَكَادُوْا یَقْتُلُوْنَنِیْ ۖؗ فَلَا تُشْمِتْ بِیَ الْاَعْدَآءَ وَ
لَا تَجْعَلْنِیْ مَعَ الْقَوْمِ الظّٰلِمِیْنَ ﴿۱۵۰﴾ قَالَ رَبِّ اغْفِرْ لِیْ وَلِاَخِیْ وَ
اَدْخِلْنَا فِیْ رَحْمَتِكَ ۖؗ وَاَنْتَ اَرْحَمُ الرّٰحِمِیْنَ ﴿۱۵۱﴾ اِنَّ الَّذِیْنَ اتَّخَذُوا
الْعِجْلَ سَیَنَالُهُمْ غَضَبٌ مِّنْ رَّبِّهِمْ وَذِلَّةٌ فِی الْحَیٰوةِ الدُّنْیَا ؕ
وَكَذٰلِكَ نَجْزِی الْمُفْتَرِیْنَ ﴿۱۵۲﴾ وَالَّذِیْنَ عَمِلُوا السَّیِّاٰتِ ثُمَّ تَابُوْا
مِنْۢ بَعْدِهَا وَاٰمَنُوْۤا ۚ اِنَّ رَبَّكَ مِنْۢ بَعْدِهَا لَغَفُوْرٌ رَّحِیْمٌ ﴿۱۵۳﴾
وَلَمَّا سَكَتَ عَنْ مُّوْسَى الْغَضَبُ اَخَذَ الْاَلْوَاحَ ۖۚ وَفِیْ نُسْخَتِهَا
هُدًى وَّرَحْمَةٌ لِّلَّذِیْنَ هُمْ لِرَبِّهِمْ یَرْهَبُوْنَ ﴿۱۵۴﴾ وَاخْتَارَ مُوْسٰى
قَوْمَهٗ سَبْعِیْنَ رَجُلًا لِّمِیْقَاتِنَا ۚ فَلَمَّاۤ اَخَذَتْهُمُ الرَّجْفَةُ قَالَ رَبِّ
لَوْ شِئْتَ اَهْلَكْتَهُمْ مِّنْ قَبْلُ وَاِیَّایَ ؕ اَتُهْلِكُنَا بِمَا فَعَلَ السُّفَهَآءُ
مِنَّا ۚ اِنْ هِیَ اِلَّا فِتْنَتُكَ ؕ تُضِلُّ بِهَا مَنْ تَشَآءُ وَتَهْدِیْ مَنْ
تَشَآءُ ؕ اَنْتَ وَلِیُّنَا فَاغْفِرْ لَنَا وَارْحَمْنَا وَاَنْتَ خَیْرُ الْغٰفِرِیْنَ ﴿۱۵۵﴾

۽ جڏهن موسىٰ پنهنجي قوم ڏانهن ڏمريل افسوس ڪندڙ تي موٽيو (تڏهن) چيائين ته جيڪي منهنجي پريٺ مون کان پوءِ ڪيوَ سو بڇڙو آهي، پنهنجي پالڻهار جي حڪم کان (اڳ) ڇو تڪڙ ڪيوَ؟ ۽ ڦرهيون اُڇليائين ۽ پنهنجي ڀاءُ جي مٿي (جي وارن) کان وٺي ڪيس پاڻ ڏانهن ڇڪڻ لڳو- (هارون) چيو ته اي منهنجا ڀاءُ! بيشڪ (هن) قوم مون کي هيٺو ڀانيو ۽ منهنجي مارڻ تي سنبريا تنهن ڪري مون تي دشمن نه کلاءِ ۽ نڪي مون کي ظالم قوم سان گڏ (١٥٠). (موسىٰ) چيو ته اي منهنجا پالڻهار! مون کي ۽ منهنجي ڀاءُ کي بخش ۽ اسان کي پنهنجي ٻاجھ ۾ داخل ڪر- ۽ تون (سڀني) ٻاجھ وارن کان وڌيڪ ٻاجهارو آهين (١٥١). جن ګابي کي (خدا ڪري) ورتو تن کي سندن پالڻهار وٽان ڏمر ۽ دنيا جي حياتيءَ ۾ خواري سگهو پهچندي- ۽ اهڙي طرح ٺاھ ٺاهيندڙن کي سزا ڏيندا آهيون (١٥٢). ۽ (اي پيغمبر!) جن بڇڙا ڪم ڪيا وري اُن کان پوءِ توبه ڪيائون ۽ ايمان آندائون (تن کي) تنهنجو پالڻهار اُن (توبه) کان پوءِ بخشڻهار مهربان آهي (١٥٣). ۽ جڏهن موسىٰ جو ڏمر لٿو تڏهن (توريت جون) ڦرهيون (کڻي) ورتائين، اُن جي لکيي ۾ اُنهن لاءِ هدايت ۽ ٻاجھ هئي جيڪي پنهنجي پالڻهار کان ڊڄندا آهن (١٥٤). ۽ موسىٰ پنهنجي قوم مان ستر ڄڻا اسان جي (ملاقات جي) انجام لاءِ چونڊيا، پوءِ جنهن مهل اُنهن کي زلزلي ورتو (تڏهن موسىٰ) چيو ته اي منهنجا پالڻهار! جيڪڏهن (تون) گهرين ها ته هن کان اڳ اُنهن کي ۽ خاص مون کي هلاڪ ڪري ڇڏين ها- اسان منجهان بي عقلن جيڪي ڪيو تنهن سببان اسان کي ڇو ٿو هلاڪ ڪرين؟ اها تنهنجي پرک (حڪمت) کان سواءِ نه آهي- جنهن کي گهرين تنهن کي اُن سان ګمراھ ڪندو آهين ۽ جنهن کي گهرين تنهن کي (اُن سان) هدايت ڪندو آهين- تون اسان جو سنڀاليندڙ آهين تنهن ڪري اسان کي بخش ۽ اسان تي ٻاجھ ڪر ۽ تون (سڀ کان) چڱو بخشيندڙ آهين (١٥٥).

وَاكْتُبْ لَنَا فِيْ هٰذِهِ الدُّنْيَا حَسَنَةً وَّفِي الْاٰخِرَةِ اِنَّا
هُدْنَآ اِلَيْكَ ؕ قَالَ عَذَابِيْٓ اُصِيْبُ بِهٖ مَنْ اَشَآءُ ۚ وَرَحْمَتِيْ
وَسِعَتْ كُلَّ شَيْءٍ ؕ فَسَاَكْتُبُهَا لِلَّذِيْنَ يَتَّقُوْنَ وَيُؤْتُوْنَ
الزَّكٰوةَ وَالَّذِيْنَ هُمْ بِاٰيٰتِنَا يُؤْمِنُوْنَ ۝١٥٦ اَلَّذِيْنَ
يَتَّبِعُوْنَ الرَّسُوْلَ النَّبِيَّ الْاُمِّيَّ الَّذِيْ يَجِدُوْنَهٗ مَكْتُوْبًا
عِنْدَهُمْ فِي التَّوْرٰىةِ وَالْاِنْجِيْلِ ؗ يَاْمُرُهُمْ بِالْمَعْرُوْفِ
وَيَنْهٰىهُمْ عَنِ الْمُنْكَرِ وَيُحِلُّ لَهُمُ الطَّيِّبٰتِ وَيُحَرِّمُ عَلَيْهِمُ
الْخَبٰٓئِثَ وَيَضَعُ عَنْهُمْ اِصْرَهُمْ وَالْاَغْلٰلَ الَّتِيْ كَانَتْ
عَلَيْهِمْ ؕ فَالَّذِيْنَ اٰمَنُوْا بِهٖ وَعَزَّرُوْهُ وَنَصَرُوْهُ وَ
اتَّبَعُوا النُّوْرَ الَّذِيْٓ اُنْزِلَ مَعَهٗٓ ۙ اُولٰٓئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُوْنَ ۝١٥٧
قُلْ يٰٓاَيُّهَا النَّاسُ اِنِّيْ رَسُوْلُ اللّٰهِ اِلَيْكُمْ جَمِيْعَا
اِۨلَّذِيْ لَهٗ مُلْكُ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ ۚ لَآ اِلٰهَ اِلَّا هُوَ يُحْيٖ
وَيُمِيْتُ ۠ فَاٰمِنُوْا بِاللّٰهِ وَرَسُوْلِهِ النَّبِيِّ الْاُمِّيِّ الَّذِيْ
يُؤْمِنُ بِاللّٰهِ وَكَلِمٰتِهٖ وَاتَّبِعُوْهُ لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُوْنَ ۝١٥٨ وَ
مِنْ قَوْمِ مُوْسٰٓى اُمَّةٌ يَّهْدُوْنَ بِالْحَقِّ وَبِهٖ يَعْدِلُوْنَ ۝١٥٩

۽ اسان لاءِ هن دنيا ۾ ۽ آخرت ۾ ڀلائي لک جو تہ اسين تو ڏانهن رجوع ٿيا آهيون. (الله) فرمايو تہ آءٌ پنهنجو عذاب جنهن لاءِ وڻندو اٿم تنهن کي پهچائيندو آهيان، ۽ منهنجي ٻاجھ سڀ کنهن شيءِ کي شامل آهي. پوءِ آءٌ پنهنجي ٻاجھ اُنهن لاءِ لکندس جيڪي پرهيزگاري کندا آهن ۽ زڪات ڏيندا آهن ۽ جيڪي منهنجي آيتن تي ايمان آڻيندا آهن (١٥٦). (۽ پڻ آخرت جي رحمت انهن لاءِ لکندس) جيڪي اُنهيءَ نبي اُمي پيغمبر جي تابعداري کندا آهن جنهن جون وصفون توريت ۽ انجيل ۾ پاڻ وٽ لکيلون لهندا آهن (اُهو) اُنهن کي چڱن ڪمن جو حڪم کندو آهي ۽ برن ڪمن کان اُنهن کي جهليندو آهي ۽ سٺيون شيون اُنهن لاءِ حلال کندو آهي ۽ پليت شيون مٿن حرام کندو آهي ۽ سندن ڳرو بار ۽ جيڪي تڪليفون مٿن هيون سي کائن لاهيندو آهي. پوءِ جن اُن تي ايمان آندو ۽ سندس تعظيم کئي ۽ کيس مدد ڏنائون ۽ اُنهيءَ نور (ڪلام الله) جي تابعداري کيائون جيڪو ساڻس لاٿو ويو سي ئي ڇٽل آهن (١٥٧). (اي پيغمبر!) چؤ تہ اي انسانو! آءٌ اوهان مڙني ڏانهن اُن الله جو پيغمبر (ٿي آيو) آهيان جنهن جي آسمانن ۽ زمين ۾ بادشاهي آهي، اُن الله کان سواءِ (ٻيو) ڪو عبادت جو لائق نہ آهي اُهو جياريندو آهي ۽ ماريندو آهي تنهن ڪري الله ۽ سندس اُنهي پيغمبر اُمي نبي تي ايمان آڻيو جيڪو الله ۽ سندس حڪمن کي مڃيندو آهي ۽ اُن جي تابعداري ڪريو تہ مانَ اوهين سڌي واٽ لهو (١٥٨). ۽ موسىٰ جي قوم مان هڪ اهڙي ٽولي آهي جا (ماڻهن کي) سڌو رستو ڏيکاريندي آهي ۽ (اُهي) اُن سان اِنصاف تي هلندا آهن (١٥٩).

وَقَطَّعْنٰهُمُ اثْنَتَیْ عَشْرَةَ اَسْبَاطًا اُمَمًا ؕ وَاَوْحَیْنَاۤ اِلٰی
مُوْسٰۤی اِذِ اسْتَسْقٰىهُ قَوْمُهٗۤ اَنِ اضْرِبْ بِّعَصَاكَ الْحَجَرَ ۚ
فَانْۢبَجَسَتْ مِنْهُ اثْنَتَا عَشْرَةَ عَیْنًا ؕ قَدْ عَلِمَ كُلُّ اُنَاسٍ
مَّشْرَبَهُمْ ؕ وَظَلَّلْنَا عَلَیْهِمُ الْغَمَامَ وَاَنْزَلْنَا عَلَیْهِمُ
الْمَنَّ وَالسَّلْوٰی ؕ كُلُوْا مِنْ طَیِّبٰتِ مَا رَزَقْنٰكُمْ ؕ وَ
مَا ظَلَمُوْنَا وَلٰكِنْ كَانُوْۤا اَنْفُسَهُمْ یَظْلِمُوْنَ ﴿١٦٠﴾ وَاِذْ قِیْلَ
لَهُمُ اسْكُنُوْا هٰذِهِ الْقَرْیَةَ وَكُلُوْا مِنْهَا حَیْثُ
شِئْتُمْ وَقُوْلُوْا حِطَّةٌ وَّادْخُلُوا الْبَابَ سُجَّدًا نَّغْفِرْ
لَكُمْ خَطِیْٓـٰٔتِكُمْ ؕ سَنَزِیْدُ الْمُحْسِنِیْنَ ﴿١٦١﴾ فَبَدَّلَ
الَّذِیْنَ ظَلَمُوْا مِنْهُمْ قَوْلًا غَیْرَ الَّذِیْ قِیْلَ لَهُمْ
فَاَرْسَلْنَا عَلَیْهِمْ رِجْزًا مِّنَ السَّمَآءِ بِمَا كَانُوْا
یَظْلِمُوْنَ ﴿١٦٢﴾ ع وَسْـَٔلْهُمْ عَنِ الْقَرْیَةِ الَّتِیْ كَانَتْ
حَاضِرَةَ الْبَحْرِ ۘ اِذْ یَعْدُوْنَ فِی السَّبْتِ اِذْ تَاْتِیْهِمْ
حِیْتَانُهُمْ یَوْمَ سَبْتِهِمْ شُرَّعًا وَّیَوْمَ لَا یَسْبِتُوْنَ ۙ لَا
تَاْتِیْهِمْ ۛ كَذٰلِكَ ۛ نَبْلُوْهُمْ بِمَا كَانُوْا یَفْسُقُوْنَ ﴿١٦٣﴾

۽ بني اسرائيلن مان ٻارهن پاڙا ٽوليون ڪري جدا ڪياسون. ۽ جڏهن موسىٰ کان سندس قوم پاڻي گهريو تڏهن ڏانهس وحي موڪليوسون ته پنهنجي لٺ پهڻ کي هڻ، پوءِ (هنيائين ته) اُن مان ٻارهن چشما ڦٽي وڙها. بيشڪ سڀ ڪنهن ماڻهو پنهنجي پاڻي پرڻ جي جاءِ ڄاتي ٿي. ۽ اسان مٿن ڪڪر جي ڇانوَ ڪئي ۽ مٿن من ۽ سلوىٰ لاٿاسون. (۽ چيوسون ته) جيڪا اوهان جي سٺي روزي بڻائي اٿئون تنهن مان کائو. ۽ اسان جو ڪجهه نه وڃايائون پر پاڻ کي نقصان ٿي لاٿائون (١٦٠). ۽ جڏهن اُنهن کي چيو ويو ته هن ڳوٺ ۾ وڃي ٽڪو ۽ منجهانئس جتان وڻيوَ تتان کائو ۽ چئو ته بخش (ڪر) ۽ دروازي کان سجدو ڪندڙ ٿي لنگهو ته اوهان کي اوهان جون خطائون بخشيون. ڀلارن کي سگهو وڌيڪ (چڱائي) ڏينداسون (١٦١). پوءِ اُنهن (بني اسرائيلن) مان جيڪي ظالم هئا تن کي جيڪا ڳالهه چئي ويئي هئي سا اُنهن مٽائي ٻي ڳالهه چئي پوءِ مٿن آسمان کان اِنهيءَ سببان سزا موڪلي سون جو ظلم ٿي ڪيائون (١٦٢). ۽ (اي پيغمبر!) کانئن اُن ڳوٺ (جي حال) بابت پڇا ڪر جيڪو درياءَ جي ڪناري تي هو. جڏهن (اُهي منع هوندي) ڇنڇر (جي حڪم) ۾ حڪم عدولي ڪرڻ لڳا جڏهن اُنهن جون مڇيون سندن ڇنڇر ڏينهن (پاڻيءَ جي مٿان) سندن سامهون پڌريون ٿي اينديون هيون ۽ جنهن ڏينهن ڇنڇر نه ڪندا هئا تنهن ڏينهن (ٻاهر) نه اينديون هيون، اهڙيءَ طرح اُنهن کي اِنهيءَ سببان پرکيوسون جو نافرماني ٿي ڪيائون (١٦٣).

وَاِذْ قَالَتْ اُمَّةٌ مِّنْهُمْ لِمَ تَعِظُوْنَ قَوْمَا ۙ اللّٰهُ مُهْلِكُهُمْ اَوْ
مُعَذِّبُهُمْ عَذَابًا شَدِيْدًا ؕ قَالُوْا مَعْذِرَةً اِلٰى رَبِّكُمْ وَلَعَلَّهُمْ
يَتَّقُوْنَ ﴿۱۶۴﴾ فَلَمَّا نَسُوْا مَا ذُكِّرُوْا بِهٖۤ اَنْجَيْنَا الَّذِيْنَ يَنْهَوْنَ عَنِ
السُّوْٓءِ وَاَخَذْنَا الَّذِيْنَ ظَلَمُوْا بِعَذَابٍۭ بَئِيْسٍۭ بِمَا كَانُوْا
يَفْسُقُوْنَ ﴿۱۶۵﴾ فَلَمَّا عَتَوْا عَنْ مَّا نُهُوْا عَنْهُ قُلْنَا لَهُمْ كُوْنُوْا
قِرَدَةً خٰسِـِٕيْنَ ﴿۱۶۶﴾ وَاِذْ تَاَذَّنَ رَبُّكَ لَيَبْعَثَنَّ عَلَيْهِمْ اِلٰى
يَوْمِ الْقِيٰمَةِ مَنْ يَّسُوْمُهُمْ سُوْٓءَ الْعَذَابِ ؕ اِنَّ رَبَّكَ لَسَرِيْعُ
الْعِقَابِ ۖۚ وَاِنَّهٗ لَغَفُوْرٌ رَّحِيْمٌ ﴿۱۶۷﴾ وَقَطَّعْنٰهُمْ فِى الْاَرْضِ اُمَمًا ۚ
مِنْهُمُ الصّٰلِحُوْنَ وَمِنْهُمْ دُوْنَ ذٰلِكَ ۫ وَبَلَوْنٰهُمْ بِالْحَسَنٰتِ
وَالسَّيِّاٰتِ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُوْنَ ﴿۱۶۸﴾ فَخَلَفَ مِنْۢ بَعْدِهِمْ خَلْفٌ وَّرِثُوا
الْكِتٰبَ يَاْخُذُوْنَ عَرَضَ هٰذَا الْاَدْنٰى وَيَقُوْلُوْنَ سَيُغْفَرُ لَنَا ۚ
وَاِنْ يَّاْتِهِمْ عَرَضٌ مِّثْلُهٗ يَاْخُذُوْهُ ؕ اَلَمْ يُؤْخَذْ عَلَيْهِمْ مِّيْثَاقُ
الْكِتٰبِ اَنْ لَّا يَقُوْلُوْا عَلَى اللّٰهِ اِلَّا الْحَقَّ وَدَرَسُوْا مَا فِيْهِ ؕ وَالدَّارُ
الْاٰخِرَةُ خَيْرٌ لِّلَّذِيْنَ يَتَّقُوْنَ ؕ اَفَلَا تَعْقِلُوْنَ ﴿۱۶۹﴾ وَالَّذِيْنَ يُمَسِّكُوْنَ
بِالْكِتٰبِ وَاَقَامُوا الصَّلٰوةَ ؕ اِنَّا لَا نُضِيْعُ اَجْرَ الْمُصْلِحِيْنَ ﴿۱۷۰﴾

۽ جڏهن منجهانئن هڪ ٽوليءَ (نصيحت ڪندڙن کي) چيو ته اهڙيءَ قوم کي اوهين ڇو نصيحت ڪندا آهيو جن کي الله هلاڪ ڪندڙ آهي يا کين سخت عذاب ڪندڙ آهي؟ تڏهن چيائون ته (اسان جي نصيحت) اوهان جي پالڻهار وٽ عذر آهي ۽ مانَ اُهي ڊڄن. (١٦٤). پوءِ جيڪا نصيحت ڏني ويئي هين سا جنهن مهل وساريائون اُنهيءَ مهل اُنهن ماڻهن کي بچايوسون جيڪي مدائي کان جهليندا هُين ۽ ظالمن کي سخت عذاب سان اِنهيءَ ڪري پڪڙيوسون جو هو بدڪار هئا (١٦٥). پوءِ جنهن کان جهليو ويو هُيـن تنهـن کان جـڏهن حد ٽپيا تڏهن کين چيوسون ته خوار ٽيل ڀولڙا ٿيو (١٦٦). ۽ (ياد ڪر) جڏهن تنهنجي پالڻهار (يهودين کي) سُڌ ڏني ته (اُهو) مٿن قيامت تائين (اهڙو حاڪم) ضرور مقرر ڪندو جيڪو اُنهن کي بڇڙي سزا چکائيندو رهندو. ڇو ته تنهنجو پالڻهار سگهو سزا ڏيندڙ آهي، ۽ اُهو بخشڻهار مهربان (بہ) آهي (١٦٧). ۽ اُنهن (بني اسرائيلن) کي ملڪ ۾ ٽولين ٽولين ڪري پکيڙي ڇڏيوسون، منجهانئن ڪي سڌريل آهن ۽ ڪي اُنَ سڌريل آهن ۽ انهن کي سکن ۽ ڏکن سان پرکيوسون ته مانَ اُهي موٽـن (١٦٨). وري ڪانئن پوءِ اهڙا بڇڙا اُنهن جي جاءِ تي ويٺا جو ڪتاب (توريت) جا (ڇڙا) وارث ٿيا. هن دنيا جو سامان اختيار ڪندا آهن ۽ چوندا آهن ته بخشباسون، ۽ جيڪڏهن وٽن ڪو اهڙو سامان ايندو آهي ته (اُهي پشيمان نہ ٿيندا آهن ۽) اُهو وٺندا آهن. ڪانئن ڪتاب (توريت) ۾ هي انجام نہ ورتو ويو هو ڇا ته سچ کان سواءِ الله تي ڪجھ بہ ڪين چون؟ ۽ جيڪي منجهس آهي سو پڙهيو بہ اٿن ۽ آخرت جو ملڪ اُنهن لاءِ ڀَلو آهي جيڪي پرهيزگار آهن پوءِ ڇو نہ سمجهندا آهيو؟ (١٦٩). ۽ جيڪي ڪتاب کي مضبوطيءَ سان وٺن ٿا ۽ نماز پڙهـن ٿا. (اهڙن) نيڪن جو اجر اسين نہ وڃائيندا آهيون (١٧٠).

وَاِذْ نَتَقْنَا الْجَبَلَ فَوْقَهُمْ كَاَنَّهٗ ظُلَّةٌ وَّظَنُّوْٓا اَنَّهٗ وَاقِعٌۢ بِهِمْ ۚ
خُذُوْا مَآ اٰتَيْنٰكُمْ بِقُوَّةٍ وَّاذْكُرُوْا مَا فِيْهِ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُوْنَ ﴿۱۷۱﴾ وَ
اِذْ اَخَذَ رَبُّكَ مِنْۢ بَنِيْٓ اٰدَمَ مِنْ ظُهُوْرِهِمْ ذُرِّيَّتَهُمْ وَ
اَشْهَدَهُمْ عَلٰٓى اَنْفُسِهِمْ ۚ اَلَسْتُ بِرَبِّكُمْ ۭ قَالُوْا بَلٰى ۚ شَهِدْنَا ۚ اَنْ
تَقُوْلُوْا يَوْمَ الْقِيٰمَةِ اِنَّا كُنَّا عَنْ هٰذَا غٰفِلِيْنَ ﴿۱۷۲﴾ اَوْ تَقُوْلُوْٓا اِنَّمَآ
اَشْرَكَ اٰبَاۗؤُنَا مِنْ قَبْلُ وَكُنَّا ذُرِّيَّةً مِّنْۢ بَعْدِهِمْ ۚ اَفَتُهْلِكُنَا
بِمَا فَعَلَ الْمُبْطِلُوْنَ ﴿۱۷۳﴾ وَكَذٰلِكَ نُفَصِّلُ الْاٰيٰتِ وَلَعَلَّهُمْ
يَرْجِعُوْنَ ﴿۱۷۴﴾ وَاتْلُ عَلَيْهِمْ نَبَاَ الَّذِيْٓ اٰتَيْنٰهُ اٰيٰتِنَا فَانْسَلَخَ
مِنْهَا فَاَتْبَعَهُ الشَّيْطٰنُ فَكَانَ مِنَ الْغٰوِيْنَ ﴿۱۷۵﴾ وَلَوْ شِئْنَا
لَرَفَعْنٰهُ بِهَا وَلٰكِنَّهٗٓ اَخْلَدَ اِلَى الْاَرْضِ وَاتَّبَعَ هَوٰىهُ ۚ فَمَثَلُهٗ
كَمَثَلِ الْكَلْبِ ۚ اِنْ تَحْمِلْ عَلَيْهِ يَلْهَثْ اَوْ تَتْرُكْهُ يَلْهَثْ ۭ
ذٰلِكَ مَثَلُ الْقَوْمِ الَّذِيْنَ كَذَّبُوْا بِاٰيٰتِنَا ۚ فَاقْصُصِ
الْقَصَصَ لَعَلَّهُمْ يَتَفَكَّرُوْنَ ﴿۱۷۶﴾ سَاۗءَ مَثَلَا ۨ الْقَوْمُ الَّذِيْنَ
كَذَّبُوْا بِاٰيٰتِنَا وَاَنْفُسَهُمْ كَانُوْا يَظْلِمُوْنَ ﴿۱۷۷﴾ مَنْ يَّهْدِ اللّٰهُ
فَهُوَ الْمُهْتَدِيْ ۚ وَمَنْ يُّضْلِلْ فَاُولٰۗىِٕكَ هُمُ الْخٰسِرُوْنَ ﴿۱۷۸﴾

۽ (ياد ڪر) جڏهن اُنهن جي مٿان جبل کي ٽنگيوسون جڻ ته اُهو ڇَٽي هو ۽ ڀانيائون ته اُهو مٿن ڪِرندو، (کين چيوسون) ته جيڪي اسان اوهان کي ڏنو آهي سو محڪم ڪري وٺو ۽ جيڪي منجهس آهي سو ياد ڪندا رهو ته مانَ اوهين (عذاب کان) بچو (١٧١). ۽ (اي پيغمبر! ياد ڪر) جڏهن تنهنجي پالڻهار آدم جي اولاد مان (يعني) سندن پٺين مان سندن اولاد کي پيدا ڪيو ۽ سندن وجود کي مٿن شاهد ڪيائين (۽ پڇيائين) ته (آءٌ) اوهان جو پالڻهار نه آهيان ڇا؟ چيائون ته هائو (آهين)، گواهه ٿيا آهيون، (اِها گواهي هن لاءِ ورتي هئي) ته (متان) قيامت جي ڏينهن چئو ته اسين هِن (ڳالهه) کان بي خبر هئاسون (١٧٢). يا (متان) چئو ته شرڪ رڳو اسان جي اَبن ڏاڏن اڳ ڪيو هو ۽ اسين ڪانئن پوءِ اولاد هئاسون، تنهن ڪري جيڪي بيهودن ڪيو تنهن سببان اسان کي ڇو ٿو هلاڪ ڪرين؟ (١٧٣). ۽ اهڙيءَ طرح اسين آيتون ڪليل طرح بيان ڪندا آهيون ته مانَ اُهي موٽن (١٧٤). ۽ (اي پيغمبر!) تون اُن (ماڻهو) جو قصو کين پڙهي ٻڌاءِ جنهن کي پنهنجن آيتن جو علم ڏنو هيوسون (اُهو) اُنهن (آيتن جي علم) مان (پاڻ پٽائي) نڪتو پوءِ شيطان سندس پٺيان لڳو پوءِ (اُهو) گمراهن مان ٿيو (١٧٥) ۽ جيڪڏهن اسين گهرون ها ته کيس انهن (آيتن) سان ضرور مٿاهون ڪريون ها پر هو زمين (جي پستيءَ) ڏانهن جهڪي پيو ۽ پنهنجين سَڌن جي پٺيان لڳو، پوءِ سندس مثال ڪتي جي مثال وانگر ٿيو، (جو) جيڪڏهن (تون) مٿس (ڪا شيءِ) اولارين ته سهڪي يا جي ڇڏي ڏينس ته (بہ) سهڪي، اِهو اُنهي قوم جو مثال آهي جن اسان جي آيتن کي ڪوڙ ڄاتو، پوءِ (اي پيغمبر انهن کي) اِها نصيحت پڙهي ٻڌاءِ ته مانَ اُهي سوچ ڪن (١٧٦). جن ماڻهن اسان جي آيتن کي ڪوڙ ڄاتو تن جو حال بڇڙو آهي ۽ اُنهن پاڻ تي ئي ظلم ڪيو (١٧٧). جنهن کي الله هدايت ڪئي سو هدايت وارو آهي، ۽ جن کي گمراهه ڪيائين سي ئي نقصان وارا آهن (١٧٨).

وَلَقَدْ ذَرَاْنَا لِجَهَنَّمَ كَثِيْرًا مِّنَ الْجِنِّ وَالْاِنْسِ ۖ لَهُمْ قُلُوْبٌ لَّا
يَفْقَهُوْنَ بِهَا ۫ وَلَهُمْ اَعْيُنٌ لَّا يُبْصِرُوْنَ بِهَا ۫ وَلَهُمْ اٰذَانٌ لَّا
يَسْمَعُوْنَ بِهَا ؕ اُولٰٓئِكَ كَالْاَنْعَامِ بَلْ هُمْ اَضَلُّ ؕ اُولٰٓئِكَ هُمُ الْغٰفِلُوْنَ ﴿۱۷۹﴾
وَلِلّٰهِ الْاَسْمَآءُ الْحُسْنٰى فَادْعُوْهُ بِهَا ۪ وَذَرُوا الَّذِيْنَ يُلْحِدُوْنَ
فِيْٓ اَسْمَآئِهٖ ؕ سَيُجْزَوْنَ مَا كَانُوْا يَعْمَلُوْنَ ﴿۱۸۰﴾ وَمِمَّنْ خَلَقْنَآ اُمَّةٌ
يَّهْدُوْنَ بِالْحَقِّ وَبِهٖ يَعْدِلُوْنَ ﴿۱۸۱﴾ وَالَّذِيْنَ كَذَّبُوْا بِاٰيٰتِنَا
سَنَسْتَدْرِجُهُمْ مِّنْ حَيْثُ لَا يَعْلَمُوْنَ ﴿۱۸۲﴾ وَاُمْلِيْ لَهُمْ ؕ اِنَّ كَيْدِيْ
مَتِيْنٌ ﴿۱۸۳﴾ اَوَلَمْ يَتَفَكَّرُوْا ٚ مَا بِصَاحِبِهِمْ مِّنْ جِنَّةٍ ؕ اِنْ هُوَ اِلَّا نَذِيْرٌ
مُّبِيْنٌ ﴿۱۸۴﴾ اَوَلَمْ يَنْظُرُوْا فِيْ مَلَكُوْتِ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ وَمَا خَلَقَ
اللّٰهُ مِنْ شَيْءٍ ۙ وَّاَنْ عَسٰٓى اَنْ يَّكُوْنَ قَدِ اقْتَرَبَ اَجَلُهُمْ ۚ فَبِاَيِّ
حَدِيْثٍ ۭبَعْدَهٗ يُؤْمِنُوْنَ ﴿۱۸۵﴾ مَنْ يُّضْلِلِ اللّٰهُ فَلَا هَادِيَ لَهٗ ؕ وَ
يَذَرُهُمْ فِيْ طُغْيَانِهِمْ يَعْمَهُوْنَ ﴿۱۸۶﴾ يَسْـَٔلُوْنَكَ عَنِ السَّاعَةِ اَيَّانَ
مُرْسٰىهَا ؕ قُلْ اِنَّمَا عِلْمُهَا عِنْدَ رَبِّيْ ۚ لَا يُجَلِّيْهَا لِوَقْتِهَآ اِلَّا هُوَ ۘؔ ثَقُلَتْ
فِي السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ ؕ لَا تَاْتِيْكُمْ اِلَّا بَغْتَةً ؕ يَسْـَٔلُوْنَكَ كَاَنَّكَ حَفِيٌّ
عَنْهَا ؕ قُلْ اِنَّمَا عِلْمُهَا عِنْدَ اللّٰهِ وَلٰكِنَّ اَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُوْنَ ﴿۱۸۷﴾

۽ بيشڪ دوزخ لاءِ جنن ۽ ماڻهن مان گهڻا پيدا ڪيا اٿئون اُنهن جون (اهڙيون) دليون آهن جو اُنهن سان (الله جو حڪم) نہ سمجهندا آهن ۽ اُنهن جون (اهڙيون) اکيون آهن جو انهن سان (حقانيت) ڏسي نہ سگهندا آهن ۽ اُنهن جا (اهڙا) ڪن آهن جو اُنهن سان (حق کي) ٻڌي نہ سگهندا آهن. اهي ڍورن وانگر آهن بلڪ انهن کان بہ وڌيڪ گمراهہ آهن اُهي ئي غافل آهن (١٧٩). ۽ الله جا نالا (سڀ) سهڻا آهن تنهن ڪري ڪيس اُنهن (نالن) سان سڏيو ۽ جيڪي سندس نالن کي ڦيرائيندا آهن تن کي ڇڏي ڏيو. ۽ جيڪي ڪندا آهن تنهن جي سگهو سزا ڏبن (١٨٠). ۽ جيڪي اسان پيدا ڪيا آهن تن مان هڪ ٽولي آهي جا سچي (دين) جو سڌو رستو ڏيکاريندي آهي، ۽ اُن (دين) سان انصاف ڪندا آهن (١٨١). ۽ جن اسان جي آيتن کي ڪوڙ ڄاتو تن کي سگهو ڍرڏيئي (اُتاهون) سزا ڏينداسون جتان ڄاڻندا ئي نہ (١٨٢). ۽ اُنهن کي مهلت ڏيندس، ڇو تہ اسان جي رٿ مضبوط آهي (١٨٣). (اُهي) سوچ نہ ڪندا آهن ڇا تہ سندن سنگتي (محمد ﷺ) کي ڪا چريائي ڪانهي؟ اُهو تہ رڳو پڌرو ڊيڄاريندڙ آهي (١٨٤). آسمانن ۽ زمين جي بادشاهيءَ (۾) ۽ الله هر جنس مان جيڪي پيدا ڪيو آهي تنهن ۾ نہ نهاريندا آهن ڇا؟ ۽ تہ متان سندن (موت جي نهرايل) مدت پڪ پوري ٿيڻ تي هجي، پوءِ قرآن کان بعد ڪهڙيءَ ڳالھ تي ايمان آڻيندا؟ (١٨٥). جنهن کي الله گمراهہ ڪندو آهي تنهن کي ڪو هدايت ڪرڻ وارو ڪونهي ۽ الله اُنهن کي سندن گمراهيءَ ۾ حيران ٿيل ڇڏي ڏيندو آهي (١٨٦). (اي پيغمبر!) تو کان قيامت بابت پڇن ٿا تہ ڪهڙيءَ مهل اچڻي آهي، چؤ تہ اُنهيءَ جي خبر رڳو منهنجي پالڻهار وٽ آهي، الله کان سواءِ ڪيس سندس وقت تي ڪو پڌرو نہ ڪندو. (اُن جي اچڻ جي مهل جي ڄاڻ) آسمانن ۽ زمين ۾ ڳري ٿي آهي (يعني ڪو سمجهي نہ ٿو سگهي). اُها تہ اوهان وٽ اوچتو ئي ايندي. (اي پيغمبر) تو کان (ائين) پڇن ٿا جو ڄڻڪ تون اُن جي کوجنا ڪندڙ آهين. چؤ تہ اُن جي خبر الله کان سواءِ ٻئي ڪنهن وٽ نہ آهي پر گهڻا ماڻهو نہ ڄاڻندا آهن (١٨٧).

قُلْ لَّآ اَمْلِكُ لِنَفْسِیْ نَفْعًا وَّلَا ضَرًّا اِلَّا مَا شَآءَ اللّٰهُ ؕ وَلَوْ
كُنْتُ اَعْلَمُ الْغَیْبَ لَاسْتَكْثَرْتُ مِنَ الْخَیْرِ ۛۚ وَمَا مَسَّنِیَ
السُّوْٓءُ ۛۚ اِنْ اَنَا اِلَّا نَذِیْرٌ وَّبَشِیْرٌ لِّقَوْمٍ یُّؤْمِنُوْنَ ﴿۱۸۸﴾ هُوَ الَّذِیْ
خَلَقَكُمْ مِّنْ نَّفْسٍ وَّاحِدَةٍ وَّجَعَلَ مِنْهَا زَوْجَهَا لِیَسْكُنَ اِلَیْهَا ۚ
فَلَمَّا تَغَشّٰىهَا حَمَلَتْ حَمْلًا خَفِیْفًا فَمَرَّتْ بِهٖ ۚ فَلَمَّاۤ اَثْقَلَتْ
دَّعَوَا اللّٰهَ رَبَّهُمَا لَىِٕنْ اٰتَیْتَنَا صَالِحًا لَّنَكُوْنَنَّ مِنَ الشّٰكِرِیْنَ ﴿۱۸۹﴾
فَلَمَّاۤ اٰتٰىهُمَا صَالِحًا جَعَلَا لَهٗ شُرَكَآءَ فِیْمَاۤ اٰتٰىهُمَا ۚ فَتَعٰلَى اللّٰهُ
عَمَّا یُشْرِكُوْنَ ﴿۱۹۰﴾ اَیُشْرِكُوْنَ مَا لَا یَخْلُقُ شَیْـًٔا وَّهُمْ یُخْلَقُوْنَ ﴿۱۹۱﴾ ۚۖ
وَلَا یَسْتَطِیْعُوْنَ لَهُمْ نَصْرًا وَّلَاۤ اَنْفُسَهُمْ یَنْصُرُوْنَ ﴿۱۹۲﴾ وَاِنْ
تَدْعُوْهُمْ اِلَى الْهُدٰى لَا یَتَّبِعُوْكُمْ ؕ سَوَآءٌ عَلَیْكُمْ اَدَعَوْتُمُوْهُمْ
اَمْ اَنْتُمْ صَامِتُوْنَ ﴿۱۹۳﴾ اِنَّ الَّذِیْنَ تَدْعُوْنَ مِنْ دُوْنِ اللّٰهِ
عِبَادٌ اَمْثَالُكُمْ فَادْعُوْهُمْ فَلْیَسْتَجِیْبُوْا لَكُمْ اِنْ كُنْتُمْ
صٰدِقِیْنَ ﴿۱۹۴﴾ اَلَهُمْ اَرْجُلٌ یَّمْشُوْنَ بِهَاۤ ۫ اَمْ لَهُمْ اَیْدٍ یَّبْطِشُوْنَ
بِهَاۤ ۫ اَمْ لَهُمْ اَعْیُنٌ یُّبْصِرُوْنَ بِهَاۤ ۫ اَمْ لَهُمْ اٰذَانٌ یَّسْمَعُوْنَ
بِهَا ؕ قُلِ ادْعُوْا شُرَكَآءَكُمْ ثُمَّ كِیْدُوْنِ فَلَا تُنْظِرُوْنِ ﴿۱۹۵﴾

چؤ ته الله جي گهر ڌاران آءٌ پاڻ کي نڪي فائدو ۽ نڪي نقصان پهچائي سگهان ٿو۔ ۽ جيڪڏهن ڳجهه ڄاڻان ها ته گهڻيون چڱايون گڏ ڪريان ها. ۽ مون کي ڪو ڏک نه پهچي ها، آءٌ ته ان قوم لاءِ ڊپ ڏيکاريندڙ ۽ خوشخبري ڏيندڙ (پيغمبر) آهيان جيڪي مڃيندا آهن (١٨٨). اهو (الله) آهي جنهن اوهان کي هڪ وجود مان بڻايو ۽ منجهائنس سندس زال هن لاءِ بڻايائين ته ساڻس سڪون وٺي، پوءِ جنهن مهل ساڻس ميلاپ ڪندو آهي ته اُها هلڪي بار سان ڳورهاري ٿيندي آهي ۽ اُن سان گهمندي رهندي آهي ۽ وري جنهن مهل ڏاڍي ڳري ٿيندي آهي (تنهن مهل) ٻئي پنهنجي پالڻهار کي سڏيندا آهن (ته قسم آهي) ته جيڪڏهن اسان کي صالح (ٻار) ڏيندين ته ضرور شڪر ڪندڙن مان ٿينداسون (١٨٩). پوءِ جنهن مهل اُنهن کي صالح (پٽ) ڏيندو آهي (تنهن مهل) جيڪي اُنهن کي ڏنائين تنهن ۾ الله سان شريڪ مقرر ڪندا آهن، ۽ جنهن شيءِ کي الله سان شريڪ بڻائيندا آهن تنهن کان الله (جو شان) مٿاهون آهي (١٩٠). (هي مشرڪ) اهڙن کي ڇو ٿا شريڪ بڻائين جي ڪجهه بڻائي نه سگهندا آهن ۽ اُهي پاڻ خلقيل آهن؟ (١٩١). ۽ نڪي اُنهن کي ڪا مدد ڏيئي سگهندا آهن ۽ نڪي پاڻ کي (ئي) مدد ڏيئي سگهندا آهن (١٩٢). ۽ (اي پيغمبر!) جيڪڏهن اُنهن کي هدايت ڏانهن سڏيندؤ ته اوهان جي تابعداري نه ڪندا۔ اوهان تي برابر آهي ته اُنهن کي سڏيو يا اوهين ماٺ ڪريو (١٩٣). الله کان سواءِ جن کي سڏيندا آهيو سي اوهان جهڙا ٻانها آهن تنهن ڪري جيڪڏهن (اوهين) سچا آهيو ته اُنهن کي سڏيو، ته پوءِ ڀَلي اوهان کي ورندي ڏين (١٩٤). اُنهن (بتن) کي ڪي پير آهن ڇا جن سان گهمندا آهن يا اُنهن کي ڪي هٿ آهن ڇا جن سان وٺندا آهن يا اُنهن کي اکيون آهن ڇا جن سان ڏسندا آهن يا انهن کي ڪي ڪن آهن ڇا جن سان ٻڌندا آهن؟ چؤ ته (اوهين) پنهنجن بتن کي سڏيو پوءِ مون لاءِ (جيڪا رٿ اچيوَ سا) رٿيو ۽ مون کي مهلت نه ڏيو (١٩٥).

إِنَّ وَلِـِّۧيَ اللّٰهُ الَّذِيْ نَزَّلَ الْكِتٰبَ ۖۗ وَهُوَ يَتَوَلَّى الصّٰلِحِيْنَ ﴿١٩٦﴾
وَالَّذِيْنَ تَدْعُوْنَ مِنْ دُوْنِهٖ لَا يَسْتَطِيْعُوْنَ نَصْرَكُمْ وَلَآ
اَنْفُسَهُمْ يَنْصُرُوْنَ ﴿١٩٧﴾ وَاِنْ تَدْعُوْهُمْ اِلَى الْهُدٰى لَا يَسْمَعُوْا ؕ
وَتَرٰىهُمْ يَنْظُرُوْنَ اِلَيْكَ وَهُمْ لَا يُبْصِرُوْنَ ﴿١٩٨﴾ خُذِ الْعَفْوَ وَاْمُرْ
بِالْعُرْفِ وَاَعْرِضْ عَنِ الْجٰهِلِيْنَ ﴿١٩٩﴾ وَاِمَّا يَنْزَغَنَّكَ مِنَ
الشَّيْطٰنِ نَزْغٌ فَاسْتَعِذْ بِاللّٰهِ ؕ اِنَّهٗ سَمِيْعٌ عَلِيْمٌ ﴿٢٠٠﴾ اِنَّ الَّذِيْنَ
اتَّقَوْا اِذَا مَسَّهُمْ طٰٓئِفٌ مِّنَ الشَّيْطٰنِ تَذَكَّرُوْا فَاِذَا هُمْ
مُّبْصِرُوْنَ ﴿٢٠١﴾ وَاِخْوَانُهُمْ يَمُدُّوْنَهُمْ فِي الْغَيِّ ثُمَّ لَا يُقْصِرُوْنَ ﴿٢٠٢﴾
وَاِذَا لَمْ تَاْتِهِمْ بِاٰيَةٍ قَالُوْا لَوْلَا اجْتَبَيْتَهَا ؕ قُلْ اِنَّمَآ اَتَّبِعُ
مَا يُوْحٰٓى اِلَيَّ مِنْ رَّبِّيْ ۚ هٰذَا بَصَآئِرُ مِنْ رَّبِّكُمْ وَهُدًى وَّ
رَحْمَةٌ لِّقَوْمٍ يُّؤْمِنُوْنَ ﴿٢٠٣﴾ وَاِذَا قُرِئَ الْقُرْاٰنُ فَاسْتَمِعُوْا
لَهٗ وَاَنْصِتُوْا لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُوْنَ ﴿٢٠٤﴾ وَاذْكُرْ رَّبَّكَ فِيْ نَفْسِكَ
تَضَرُّعًا وَّخِيْفَةً وَّدُوْنَ الْجَهْرِ مِنَ الْقَوْلِ بِالْغُدُوِّ
وَالْاٰصَالِ وَلَا تَكُنْ مِّنَ الْغٰفِلِيْنَ ﴿٢٠٥﴾ اِنَّ الَّذِيْنَ عِنْدَ رَبِّكَ
لَا يَسْتَكْبِرُوْنَ عَنْ عِبَادَتِهٖ وَيُسَبِّحُوْنَهٗ وَلَهٗ يَسْجُدُوْنَ ۩ ﴿٢٠٦﴾ السجدة

بيشڪ منهنجو مدد گار اُهو الله آهي جنهن ڪتاب نازل ڪيو ۽ اُهو نيڪن
کي مدد ڏيندو آهي (١٩٦) . ۽ ان (الله) کان سواءِ جن کي سڏيندا آهيو سي
اوهان کي ڪا مدد ڏيئي نہ سگهندا آهن ۽ نڪي پاڻ کي مدد ڏيئي سگهندا
آهن (١٩٧) . ۽ جيڪڏهن اوهين اُنهن کي هدايت ڏانهن سڏيو تہ ڪين
ٻڌندا۔ ۽ ڪين ڏسندو آهين (تہ چڻ) تہ تو ڏانهن تڪين ٿا مگر اُهي
ڏسندا ئي نہ آهن (١٩٨) . (اي پيغمبر) معافي ڏيڻ جي عادت ڪر ۽ چڱي
ڪم ڪرڻ جو حڪم ڪر ۽ جاهلن کان منهن موڙ (١٩٩) . ۽
جيڪڏهن توکي شيطان کان ڪو وسوسو پوي تہ الله کان پناه گهر۔ ڇو تہ
اُهو ٻڌندڙ ڄاڻندڙ آهي (٢٠٠) . جيڪي پرهيزگار آهن تن کي جڏهن شيطان
کان ڪو وسوسو پهچندو آهي تڏهن الله کي ياد ڪندا آهن پوءِ اُهي اُنهيءَ
ئي مهل (دانائيءَ واري نظر سان) ڏسندڙ ٿيندا آهن (٢٠١) . ۽ اُنهن (شيطانن)
جا يار ڪين گمراهيءَ ۾ ڇڪيندا آهن وري نہ گهٽائيندا آهن (٢٠٢) . ۽
(اي پيغمبر!) جڏهن وٽن ڪا آيت نہ آڻيندو آهين (تڏهن) چوندا آهن تہ
(پاڻ) ڇو نہ ٺاهيندو آهين؟ چؤ تہ جيڪي مون ڏانهن منهنجي پالڻهار جو
وحي ٿيندو آهي تنهن کان سواءِ (ڪنهن جي) تابعداري نہ ڪندو آهيان،
هي (قرآن) اوهان جي پالڻهار وٽان سوجهرو ۽ هدايت ۽ ٻاجھ اُنهيءَ قوم لاءِ
آهي جا مڃيندي آهي (٢٠٣) . ۽ جڏهن قرآن پڙهيو وڃي (تڏهن) اُهو ڪن
ڏيئي ٻڌو ۽ چپ ڪريو مانَ ٻاجھ ڪجيوَ (٢٠٤) . ۽ پنهنجي پالڻهار کي
پنهنجي دل ۾ عاجزيءَ ۽ ڀؤ سان وڏي آواز کان (ڪجھ) جهڪو
صبح ۽ سانجهي جو ياد ڪر ۽ غافلن مان نہ هج (٢٠٥) . بيشڪ جيڪي
تنهنجي پالڻهار وٽ (ويجها) آهن (سي) سندس عبادت کان وڏائي نہ ڪندا
آهن ۽ اُن جي پاڪائي بيان ڪندا آهن ۽ اُن کي سجدو ڪندا آهن (٢٠٦) .

سُوْرَةُ الْاَنْفَالِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ○

يَسْـَٔلُوْنَكَ عَنِ الْاَنْفَالِ ؕ قُلِ الْاَنْفَالُ لِلّٰهِ وَالرَّسُوْلِ ۚ فَاتَّقُوا
اللّٰهَ وَاَصْلِحُوْا ذَاتَ بَيْنِكُمْ ۪ وَاَطِيْعُوا اللّٰهَ وَرَسُوْلَهٗۤ اِنْ كُنْتُمْ
مُّؤْمِنِيْنَ ﴿١﴾ اِنَّمَا الْمُؤْمِنُوْنَ الَّذِيْنَ اِذَا ذُكِرَ اللّٰهُ وَجِلَتْ
قُلُوْبُهُمْ وَاِذَا تُلِيَتْ عَلَيْهِمْ اٰيٰتُهٗ زَادَتْهُمْ اِيْمَانًا وَّعَلٰى
رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُوْنَ ۚۖ ﴿٢﴾ الَّذِيْنَ يُقِيْمُوْنَ الصَّلٰوةَ وَمِمَّا
رَزَقْنٰهُمْ يُنْفِقُوْنَ ؕ ﴿٣﴾ اُولٰٓئِكَ هُمُ الْمُؤْمِنُوْنَ حَقًّا ؕ لَهُمْ
دَرَجٰتٌ عِنْدَ رَبِّهِمْ وَمَغْفِرَةٌ وَّرِزْقٌ كَرِيْمٌ ۚ ﴿٤﴾ كَمَاۤ
اَخْرَجَكَ رَبُّكَ مِنْۢ بَيْتِكَ بِالْحَقِّ ۪ وَاِنَّ فَرِيْقًا مِّنَ الْمُؤْمِنِيْنَ
لَكٰرِهُوْنَ ﴿٥﴾ يُجَادِلُوْنَكَ فِي الْحَقِّ بَعْدَ مَا تَبَيَّنَ كَاَنَّمَا يُسَاقُوْنَ
اِلَى الْمَوْتِ وَهُمْ يَنْظُرُوْنَ ؕ ﴿٦﴾ وَاِذْ يَعِدُكُمُ اللّٰهُ اِحْدَى
الطَّآئِفَتَيْنِ اَنَّهَا لَكُمْ وَتَوَدُّوْنَ اَنَّ غَيْرَ ذَاتِ الشَّوْكَةِ
تَكُوْنُ لَكُمْ وَيُرِيْدُ اللّٰهُ اَنْ يُّحِقَّ الْحَقَّ بِكَلِمٰتِهٖ وَيَقْطَعَ دَابِرَ
الْكٰفِرِيْنَ ۙ ﴿٧﴾ لِيُحِقَّ الْحَقَّ وَيُبْطِلَ الْبَاطِلَ وَلَوْ كَرِهَ الْمُجْرِمُوْنَ ۚ ﴿٨﴾

سورة انفال مدني آهي ۽ هن ۾ پنجهتر آيتون ۽ ڏهه رڪوع آهن.

الله ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

(اي پيغمبر!) غنيمت جي مال بابت توکان پڇن ٿا، چؤ ته غنيمت جو مال الله ۽ پيغمبر جو آهي، پوءِ الله کان ڊڄو ۽ اوهين پنهنجو پاڻ ۾ ٺهراءُ ڪريو ۽ جيڪڏهن مؤمن آهيو ته الله ۽ سندس پيغمبر جي فرمانبرداري ڪريو (١). مؤمن اُهي ئي آهن جن جون دليون جڏهن الله ياد ڪيو ويندو آهي (تڏهن) ڊڄنديون آهن ۽ جڏهن سندس آيتون اُنهن کي پڙهي ٻڌائبيون آهن تڏهن اُهي سندن ايمان کي وڌائينديون آهن ۽ (اُهي) پنهنجي پالڻهار تي ڀروسو ڪندا آهن (٢). اُهي نماز پڙهندا آهن ۽ جيڪي کين رزق ڏنوسون تنهن مان خرچ ڪندا آهن (٣). اُهي ئي پڪا مؤمن آهن- اُنهن لاءِ سندن پالڻهار وٽ (وڏا) درجا ۽ بخشش ۽ چڱي روزي آهي (۴). تنهنجي اُنهيءَ پالڻهار (جو قسم آهي) جنهن توکي (مديني منجهان) تنهنجي گهر مان (ڪنهن مصلحت لاءِ) ٻاهر آندو، ۽ بيشڪ مؤمنن منجهان هڪ ٽولي ضرور ناراض هئي (۵). اُهي سچي ڳالهه بابت اُن جي پڌري ٿيڻ کان پوءِ (به) توسان گفتگو ڪندا رهيا جڻ ته اُهي (اکين سان) ڏسندي موت ڏانهن هڪليا وڃن ٿا (٦). ۽ (ياد ڪريو) جڏهن الله اوهان سان انجام ڪيو ته (ڪافرن جي) ٻن ٽولين مان هڪ اوهان کي هٿ لڳندي ۽ اوهان گهريو ٿي ته بي هٿيار (ٽولي) اوهان لاءِ هجي ۽ الله گهريو ٿي ته پنهنجي حڪم سان حق کي ثابت ڪري ۽ ڪافرن جي پاڙ هن لاءِ وڍي (٧). ته حق کي ثابت ڪري ۽ باطل کي ناس ڪري توڻيڪ مجرم (ڏوهاري) ناراض رهن (٨).

اِذْ تَسْتَغِيْثُوْنَ رَبَّكُمْ فَاسْتَجَابَ لَكُمْ اَنِّيْ مُمِدُّكُمْ بِاَلْفٍ
مِّنَ الْمَلٰٓئِكَةِ مُرْدِفِيْنَ ﴿۹﴾ وَمَا جَعَلَهُ اللّٰهُ اِلَّا بُشْرٰى وَلِتَطْمَئِنَّ
بِهٖ قُلُوْبُكُمْ ۚ وَمَا النَّصْرُ اِلَّا مِنْ عِنْدِ اللّٰهِ ؕ اِنَّ اللّٰهَ عَزِيْزٌ
حَكِيْمٌ ﴿۱۰﴾ اِذْ يُغَشِّيْكُمُ النُّعَاسَ اَمَنَةً مِّنْهُ وَيُنَزِّلُ عَلَيْكُمْ
مِّنَ السَّمَآءِ مَآءً لِّيُطَهِّرَكُمْ بِهٖ وَيُذْهِبَ عَنْكُمْ رِجْزَ
الشَّيْطٰنِ وَلِيَرْبِطَ عَلٰى قُلُوْبِكُمْ وَيُثَبِّتَ بِهِ الْاَقْدَامَ ﴿۱۱﴾ ؕ اِذْ
يُوْحِيْ رَبُّكَ اِلَى الْمَلٰٓئِكَةِ اَنِّيْ مَعَكُمْ فَثَبِّتُوا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا ؕ
سَاُلْقِيْ فِيْ قُلُوْبِ الَّذِيْنَ كَفَرُوا الرُّعْبَ فَاضْرِبُوْا فَوْقَ
الْاَعْنَاقِ وَاضْرِبُوْا مِنْهُمْ كُلَّ بَنَانٍ ﴿۱۲﴾ ؕ ذٰلِكَ بِاَنَّهُمْ
شَآقُّوا اللّٰهَ وَرَسُوْلَهٗ ۚ وَمَنْ يُّشَاقِقِ اللّٰهَ وَرَسُوْلَهٗ فَاِنَّ
اللّٰهَ شَدِيْدُ الْعِقَابِ ﴿۱۳﴾ ذٰلِكُمْ فَذُوْقُوْهُ وَاَنَّ لِلْكٰفِرِيْنَ
عَذَابَ النَّارِ ﴿۱۴﴾ يٰٓاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْٓا اِذَا لَقِيْتُمُ الَّذِيْنَ
كَفَرُوْا زَحْفًا فَلَا تُوَلُّوْهُمُ الْاَدْبَارَ ﴿۱۵﴾ ۚ وَمَنْ يُّوَلِّهِمْ يَوْمَئِذٍ
دُبُرَهٗٓ اِلَّا مُتَحَرِّفًا لِّقِتَالٍ اَوْ مُتَحَيِّزًا اِلٰى فِئَةٍ فَقَدْ بَآءَ
بِغَضَبٍ مِّنَ اللّٰهِ وَمَاْوٰىهُ جَهَنَّمُ ؕ وَبِئْسَ الْمَصِيْرُ ﴿۱۶﴾

جڏهن پنهنجي پالڻهار کي فرياد ٿي ڪيوَ تہ (اُها) اوهان جي (فرياد) قبول ڪيائين (فرمايائين) تہ آءٌ لڳو لڳ هڪ ٻئي پٺيان ايندڙ هڪ هزار ملائڪن سان اوهان جي مدد ڪندڙ آهيان (٩). الله ان (مدد) کي رڳو خوشخبري ڪيو هو ۽ تہ اُن سان اوهان جون دليون تسلي وارِيون ٿين. ۽ الله جي پار کان سواءِ (ٻئي هنڌان) مدد (ملڻي) نہ آهي. ڇو تہ الله غالب حڪمت وارو آهي (١٠). (ياد ڪريو) جنهن مهل پنهنجي طرف کان امن ڏيڻ لاءِ اوهان کي اونگهہ ڍڪايائين ۽ اوهان تي آسمان مان پاڻي هن لاءِ وسايائين تہ اُن سان اوهان کي (وهنجارائي) پاڪ ڪري ۽ اوهان کان شيطان جي پليتي پري ڪري ۽ اوهان جي دلين کي مضبوط ڪري ۽ اُن سان (اوهان جي) قدمن کي ڄمائي رکي (١١). (ياد ڪر) جڏهن تنهنجي پالڻهار ملائڪن ڏانهن وحي ڪيو تہ آءٌ اوهان ساڻ آهيان تنهن ڪري مؤمنن کي همٿايو. ڪافرن کي دل ۾ سگهو دهشت وجهندس پوءِ (اي مؤمنو!) گردنن تي ڌڪ هڻونِ ۽ اُنهن (جي آڱرين) جو سڀ ڪو سنڌ ڀڃو(١٢). اِهو (حڪم) هن سببان آهي جو اُنهن الله ۽ سندس پيغمبر جي مخالفت ڪئي ۽ جيڪو الله ۽ سندس پيغمبر جي مخالفت ڪندو تہ بيشڪ الله سخت سزا (ڏيندڙ) آهي (١٣). اها (سزا اوهين) چکو ۽ (پڪ ڄاڻو) تہ ڪافرن لاءِ باه جو عذاب آهي (١٤). اي مؤمنو! جڏهن (ويڙهہ ۾) ڪافرن جي مُڇي سان آمهون سامهون ٿيو تڏهن اُنهن کي پٺي ڏيئي نہ ڀڄو (١٥). ۽ اُنهيءَ ڏينهن لڙائي جي چال ڪندڙ يا (پنهنجي لشڪر جي) ڪنهن ٽوليءَ ڏانهن پاسي ويندڙ کان سواءِ جيڪو اُنهن کي پٺي ڏيئي ڀڄندو سو بيشڪ الله جي ڏمر هيٺ آيو ۽ سندس جاءِ دوزخ آهي ۽ اُها بڇڙي جاءِ آهي (١٦).

فَلَمْ تَقْتُلُوْهُمْ وَلٰكِنَّ اللّٰهَ قَتَلَهُمْ ۪ وَمَا رَمَيْتَ اِذْ رَمَيْتَ وَ
لٰكِنَّ اللّٰهَ رَمٰى ۚ وَلِيُبْلِيَ الْمُؤْمِنِيْنَ مِنْهُ بَلَآءً حَسَنًا ؕ اِنَّ اللّٰهَ
سَمِيْعٌ عَلِيْمٌ ﴿۱۷﴾ ذٰلِكُمْ وَاَنَّ اللّٰهَ مُوْهِنُ كَيْدِ الْكٰفِرِيْنَ ﴿۱۸﴾ اِنْ
تَسْتَفْتِحُوْا فَقَدْ جَآءَكُمُ الْفَتْحُ ۚ وَاِنْ تَنْتَهُوْا فَهُوَ خَيْرٌ لَّكُمْ ۚ وَ
اِنْ تَعُوْدُوْا نَعُدْ ۚ وَلَنْ تُغْنِيَ عَنْكُمْ فِئَتُكُمْ شَيْـًٔا وَّلَوْ كَثُرَتْ ۙ
وَاَنَّ اللّٰهَ مَعَ الْمُؤْمِنِيْنَ ﴿۱۹﴾ يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْۤا اَطِيْعُوا
اللّٰهَ وَرَسُوْلَهٗ وَلَا تَوَلَّوْا عَنْهُ وَاَنْتُمْ تَسْمَعُوْنَ ﴿۲۰﴾ وَلَا
تَكُوْنُوْا كَالَّذِيْنَ قَالُوْا سَمِعْنَا وَهُمْ لَا يَسْمَعُوْنَ ﴿۲۱﴾ اِنَّ
شَرَّ الدَّوَآبِّ عِنْدَ اللّٰهِ الصُّمُّ الْبُكْمُ الَّذِيْنَ لَا
يَعْقِلُوْنَ ﴿۲۲﴾ وَلَوْ عَلِمَ اللّٰهُ فِيْهِمْ خَيْرًا لَّاَسْمَعَهُمْ ؕ وَلَوْ
اَسْمَعَهُمْ لَتَوَلَّوْا وَّهُمْ مُّعْرِضُوْنَ ﴿۲۳﴾ يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوا
اسْتَجِيْبُوْا لِلّٰهِ وَلِلرَّسُوْلِ اِذَا دَعَاكُمْ لِمَا يُحْيِيْكُمْ ۚ
وَاعْلَمُوْۤا اَنَّ اللّٰهَ يَحُوْلُ بَيْنَ الْمَرْءِ وَقَلْبِهٖ وَاَنَّهٗۤ اِلَيْهِ
تُحْشَرُوْنَ ﴿۲۴﴾ وَاتَّقُوْا فِتْنَةً لَّا تُصِيْبَنَّ الَّذِيْنَ ظَلَمُوْا
مِنْكُمْ خَآصَّةً ۚ وَاعْلَمُوْۤا اَنَّ اللّٰهَ شَدِيْدُ الْعِقَابِ ﴿۲۵﴾

پوءِ ڪين اوهان قتل نہ ڪيو پر ڪين الله قتل ڪيو آهي ۽ (اي پيغمبر) جڏهن تو (ڌوڙ جي مٺ) اُڇلي تڏهن (اُها) تو نہ اُڇلي پر الله اُڇلي۔ ۽ (هن لاءِ) تہ پاڻ وٽان مؤمنن کي (نعمت ڏيڻ سان) چڱيءَ طرح آزمائي، بيشڪ الله ٻڌندڙ ڄاڻندڙ آهي (١٧). اِهو (حال) آهي ۽ الله ڪافرن جي مڪر کي ڪمزور ڪندڙ آهي (١٨). (اي ڪافرؤ!) جڏهن (بدر جي لڙائيءَ جي سنبرڻ مهل ڪفر ۽ اسلام جي سچائيءَ پرکڻ لاءِ) سوڀ گهريو تڏهن بيشڪ اوهان جي آڏو (اسلام کي) سوڀ آئي، ۽ جيڪڏهن اوهين (اسلام جي سچائي سمجهي ڪفر کان) بس ڪندؤ تہ اُهو اوهان لاءِ چڱو آهي، ۽ جيڪڏهن ٻيهر (ويڙهہ لاءِ) ايندؤ تہ وري (اسلام کي فتح) ڏينداسون، ۽ اوهان جو لشڪر جيتوڻيڪ گهڻو هوندو تہ بہ اوهان کان ڪجهہ بہ نہ ٽاري سگهندو ۽ الله مؤمنن سان (ساڻ) آهي (١٩). اي ايمان وارؤ! الله ۽ سندس پيغمبر جي فرمانبرداري ڪريو ۽ اُن کان منهن نہ موڙيو حالانڪ اوهين (قرآن) ٻڌو ٿا (٢٠). ۽ اُنهن (ڪافرن ۽ منافقن) جهڙا نہ ٿيو جن چيو تہ ٻڌوسون ۽ اُهي نہ ٿا ٻڌن (٢١). الله وٽ (سڀني چرندڙ) ساهدارن مان بري ۾ برا (حق ٻڌڻ ۽ چوڻ کان) ٻوڙا ۽ گونگا آهن جي (ڪجهہ بہ) نہ سمجهندا آهن (٢٢). ۽ جيڪڏهن الله منجهن ڪا چڱائي ڄاڻي ها تہ ضرور ڪين ٻڌائي ها ۽ جيڪڏهن ڪين ٻڌائي ها تہ(بہ)اُهي منهن موڙيندڙ ٿي ڦري وڃن ها (٢٣). اي مسلمانؤ! الله ۽ پيغمبر جو سڏ قبول ڪريو جڏهن (پيغمبر) اوهان کي هن لاءِ سڏي تہ اوهان (جي دلين) کي زندهہ ڪري، ۽ ڄاڻو تہ الله ماڻهو ۽ سندس دل جي وچ ۾ آڙ هوندو آهي ۽ يقيناً اوهين (سڀ) ڏانهس ئي گڏ ڪبؤ (٢٤). ۽ اُنهي فتني کان ڊڄو جو اوهان مان جن ظلم ڪيو ڇڙو تن کي (ئي) نہ پهچندو (بلڪ عام هوندو)، ۽ ڄاڻو تہ الله سخت سزا ڏيندڙ آهي (٢٥).

وَاذْكُرُوْٓا اِذْ اَنْتُمْ قَلِيْلٌ مُّسْتَضْعَفُوْنَ فِى الْاَرْضِ تَخَافُوْنَ
اَنْ يَّتَخَطَّفَكُمُ النَّاسُ فَاٰوٰىكُمْ وَاَيَّدَكُمْ بِنَصْرِهٖ وَرَزَقَكُمْ
مِّنَ الطَّيِّبٰتِ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُوْنَ ﴿٢٦﴾ يٰٓاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا لَا
تَخُوْنُوا اللّٰهَ وَالرَّسُوْلَ وَتَخُوْنُوْٓا اَمٰنٰتِكُمْ وَاَنْتُمْ تَعْلَمُوْنَ ﴿٢٧﴾
وَاعْلَمُوْٓا اَنَّمَآ اَمْوَالُكُمْ وَاَوْلَادُكُمْ فِتْنَةٌ ۙ وَّاَنَّ اللّٰهَ
عِنْدَهٗٓ اَجْرٌ عَظِيْمٌ ﴿٢٨﴾ يٰٓاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْٓا اِنْ تَتَّقُوا اللّٰهَ
يَجْعَلْ لَّكُمْ فُرْقَانًا وَّيُكَفِّرْ عَنْكُمْ سَيِّاٰتِكُمْ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ۗ وَ
اللّٰهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيْمِ ﴿٢٩﴾ وَاِذْ يَمْكُرُ بِكَ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا
لِيُثْبِتُوْكَ اَوْ يَقْتُلُوْكَ اَوْ يُخْرِجُوْكَ ۗ وَيَمْكُرُوْنَ وَيَمْكُرُ اللّٰهُ ۗ
وَاللّٰهُ خَيْرُ الْمٰكِرِيْنَ ﴿٣٠﴾ وَاِذَا تُتْلٰى عَلَيْهِمْ اٰيٰتُنَا قَالُوْا
قَدْ سَمِعْنَا لَوْ نَشَآءُ لَقُلْنَا مِثْلَ هٰذَآ ۙ اِنْ هٰذَآ اِلَّآ
اَسَاطِيْرُ الْاَوَّلِيْنَ ﴿٣١﴾ وَاِذْ قَالُوا اللّٰهُمَّ اِنْ كَانَ هٰذَا
هُوَ الْحَقَّ مِنْ عِنْدِكَ فَاَمْطِرْ عَلَيْنَا حِجَارَةً مِّنَ السَّمَآءِ
اَوِ ائْتِنَا بِعَذَابٍ اَلِيْمٍ ﴿٣٢﴾ وَمَا كَانَ اللّٰهُ لِيُعَذِّبَهُمْ وَاَنْتَ
فِيْهِمْ ۗ وَمَا كَانَ اللّٰهُ مُعَذِّبَهُمْ وَهُمْ يَسْتَغْفِرُوْنَ ﴿٣٣﴾

۽ (اي مکي مان هجرت ڪندڙؤ ! سندس احسانن کي) ياد ڪريو جڏهن اوهين ٿورڙا (۽) هيٺا هيؤ ڌرتي تي ته متان (ڪافر) ماڻهو اوهان کي اُماڻڪ اغوا ڪري وٺن پوءِ اوهان کي جاءِ (پناهه) ڏنائين ۽ اوهان کي پنهنجي مدد سان قوت ڏنائين ۽ اوهان کي سٺين شين مان روزي ڏنائين ته مانَ اوهين شڪرانو ڪريو (٢٦). اي مؤمنؤ! الله ۽ پيغمبر جي خيانت نه ڪريو ۽ اوهين ڄاڻي واڻي پاڻ ۾ (هڪ ٻئي جي) امانت جي خيانت (به) نه ڪريو (٢٧). ۽ ڄاڻو ته اوهان جا مال ۽ اوهان جو اولاد رڳو (اوهان لاءِ) آزمائش آهن ۽ الله وٽ ئي وڏو اجر آهي (٢٨). اي ايمان وارؤ جيڪڏهن الله کان ڊڄندا رهندؤ ته اوهان لاءِ (اوهان جي دلين ۾ حق ۽ باطل کي) نکيڙيندڙ (نور) پيدا ڪندو ۽ اوهان جا گناه اوهان کان ٽاريندو ۽ اوهان کي بخشيندو ۽ الله وڏي فضل وارو آهي (٢٩). ۽ (اي پيغمبر! ياد ڪر) جنهن مهل تو لاءِ ڪافرن رٿ ٿي ڪئي ته توکي سوگهو ڪن يا توکي ڪهن يا توکي لوڏين۔ ۽ (اها بڇڙي) رٿ ڪيائون ٿي۔ ۽ الله (به) رٿ ڪئي ٿي ۽ الله بهتر رٿ ڪندڙ آهي (٣٠). ۽ جڏهن اسان جون آيتون کين پڙهي ٻڌائجن ٿيون (تڏهن) چوندا آهن ته ٻڌوسون، جيڪڏهن گهرون ته اُنهيءَ جهڙو (اسين به) چئون، (پر) هي ته رڳو اڳين جون آکاڻيون آهن (٣١). ۽ (ياد ڪريو) جڏهن (ڪافرن) چيو ته اي الله! جيڪڏهن هي (قرآن) تو وٽان حق آهي ته اسان تي آسمان کان پٿر وساءِ يا ڪو اسان تي ڏکوئيندڙ عذاب آڻ (٣٢). ۽ الله کي نه جڳائيندو آهي جو تنهنجي منجهن هوندي کين عذاب ڪري۔ ۽ الله کي (هي به) نه جڳائيندو آهي جو کين هن هوندي عذاب ڪري جو اُهي بخشش گهرندا هجن (٣٣).

وَمَا لَهُمْ اَلَّا يُعَذِّبَهُمُ اللّٰهُ وَهُمْ يَصُدُّوْنَ عَنِ الْمَسْجِدِ
الْحَرَامِ وَمَا كَانُوْۤا اَوْلِيَآءَهٗ ؕ اِنْ اَوْلِيَآؤُهٗۤ اِلَّا الْمُتَّقُوْنَ
وَلٰكِنَّ اَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُوْنَ ﴿٣٤﴾ وَمَا كَانَ صَلَاتُهُمْ
عِنْدَ الْبَيْتِ اِلَّا مُكَآءً وَّتَصْدِيَةً ؕ فَذُوْقُوا الْعَذَابَ
بِمَا كُنْتُمْ تَكْفُرُوْنَ ﴿٣٥﴾ اِنَّ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا يُنْفِقُوْنَ
اَمْوَالَهُمْ لِيَصُدُّوْا عَنْ سَبِيْلِ اللّٰهِ ؕ فَسَيُنْفِقُوْنَهَا ثُمَّ
تَكُوْنُ عَلَيْهِمْ حَسْرَةً ثُمَّ يُغْلَبُوْنَ ؕ۬ وَالَّذِيْنَ كَفَرُوْۤا
اِلٰى جَهَنَّمَ يُحْشَرُوْنَ ﴿٣٦﴾ لِيَمِيْزَ اللّٰهُ الْخَبِيْثَ مِنَ الطَّيِّبِ وَ
يَجْعَلَ الْخَبِيْثَ بَعْضَهٗ عَلٰى بَعْضٍ فَيَرْكُمَهٗ جَمِيْعًا
فَيَجْعَلَهٗ فِيْ جَهَنَّمَ ؕ اُولٰٓئِكَ هُمُ الْخٰسِرُوْنَ ﴿٣٧﴾ قُلْ لِّلَّذِيْنَ
كَفَرُوْۤا اِنْ يَّنْتَهُوْا يُغْفَرْ لَهُمْ مَّا قَدْ سَلَفَ ۚ وَاِنْ يَّعُوْدُوْا
فَقَدْ مَضَتْ سُنَّتُ الْاَوَّلِيْنَ ﴿٣٨﴾ وَقَاتِلُوْهُمْ حَتّٰى لَا
تَكُوْنَ فِتْنَةٌ وَّيَكُوْنَ الدِّيْنُ كُلُّهٗ لِلّٰهِ ۚ فَاِنِ انْتَهَوْا
فَاِنَّ اللّٰهَ بِمَا يَعْمَلُوْنَ بَصِيْرٌ ﴿٣٩﴾ وَاِنْ تَوَلَّوْا فَاعْلَمُوْۤا
اَنَّ اللّٰهَ مَوْلٰىكُمْ ؕ نِعْمَ الْمَوْلٰى وَنِعْمَ النَّصِيْرُ ﴿٤٠﴾

۽ ڪين ڇا (ٿيو) آهي جو الله ڪين (پيغمبر جي هجرت کان پوءِ) عذاب نه ڪري هن هوندي جو مسجد الحرام کان (ماڻهن کي) جهليندا آهن حالانڪ اُن جا متولي نه آهن- پرهيزگارن کان سواءِ ٻيو ڪو اُن جو متولي نه آهي پر اُنهن مان گهڻا نه ڄاڻندا آهن (٣٤). ۽ سندن نماز الله جي گهر وٽ سيٽيون ۽ تاڙيون هڻڻ کان سواءِ (ڪجھ) نه آهي- پوءِ اِنهي ڪري جو ڪفر ڪندا هُيؤ عذاب چکو (٣٥). (۽) ڪافر پنهنجا مال هن لاءِ خرچ ڪن ٿا ته (ماڻهن کي) الله جي راھ کان جهلين پوءِ اهي سگهو (پنهنجا مال) خرچ ڪندا وري (اُهو خرچڻ) مٿن حسرت ٿيندو وري هيٺا ٿيندا، ۽ ڪافر دوزخ ڏانهن گڏ ڪيا ويندا (٣٦). ته (جيئن) الله پليت کي پاڪ کان ڌار ڪري ۽ پليت کي هڪ ٻئي تي رکي پوءِ (ڪيس سڀني) هيڪاندو ڍير ڪري پوءِ اُن کي دوزخ ۾ وجهي- اُهي ئي خساري وارا آهن (٣٧). (اي پيغمبر!) ڪافرن کي چؤ ته جيڪڏهن اوهين بس ڪندؤ ته جو ڪجھ گذريو سو ڪين بخشبو ۽ جيڪڏهن ٻيهر ويڙھ ڪندا ته بيشڪ اڳين جي (اها) عادت ٿي گذري آهي (٣٨). ۽ (اي مؤمنؤ!) اُنهن سان (ايستائين) لڙائي ڪريو جيستائين (ڪفر جو) فتنو نه رهي ۽ سموري حڪومت رڳو الله جي ٿئي (يعني قانون الـهيءَ جو عمل هلي) پوءِ جيڪڏهن مُڙي وڃن ته جيڪي ڪندا آهن سو الله ڏسندڙ آهي (٣٩). ۽ جيڪڏهن منهن موڙيائون (۽ باز نه آيا) ته ڄاڻو ته الله اوهان جو سنڀاليندڙ آهي ۽ اُهو ڀلو سنڀاليندڙ ۽ ڀلو مددگار آهي (٤٠).

وَاعْلَمُوْٓا اَنَّمَا غَنِمْتُمْ مِّنْ شَيْءٍ فَاَنَّ لِلّٰهِ خُمُسَهٗ وَ
لِلرَّسُوْلِ وَلِذِي الْقُرْبٰى وَالْيَتٰمٰى وَالْمَسٰكِيْنِ وَابْنِ
السَّبِيْلِ ۙ اِنْ كُنْتُمْ اٰمَنْتُمْ بِاللّٰهِ وَمَآ اَنْزَلْنَا عَلٰى عَبْدِنَا يَوْمَ
الْفُرْقَانِ يَوْمَ الْتَقَى الْجَمْعٰنِ ؕ وَاللّٰهُ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيْرٌ ﴿٤١﴾
اِذْ اَنْتُمْ بِالْعُدْوَةِ الدُّنْيَا وَهُمْ بِالْعُدْوَةِ الْقُصْوٰى وَ
الرَّكْبُ اَسْفَلَ مِنْكُمْ ؕ وَلَوْ تَوَاعَدْتُّمْ لَاخْتَلَفْتُمْ فِي
الْمِيْعٰدِ ۙ وَلٰكِنْ لِّيَقْضِيَ اللّٰهُ اَمْرًا كَانَ مَفْعُوْلًا ۙ۬ لِّيَهْلِكَ
مَنْ هَلَكَ عَنْۢ بَيِّنَةٍ وَّيَحْيٰى مَنْ حَيَّ عَنْۢ بَيِّنَةٍ ؕ وَاِنَّ
اللّٰهَ لَسَمِيْعٌ عَلِيْمٌ ﴿٤٢﴾ ۙ اِذْ يُرِيْكَهُمُ اللّٰهُ فِيْ مَنَامِكَ قَلِيْلًا ؕ
وَلَوْ اَرٰىكَهُمْ كَثِيْرًا لَّفَشِلْتُمْ وَلَتَنَازَعْتُمْ فِي الْاَمْرِ
وَلٰكِنَّ اللّٰهَ سَلَّمَ ؕ اِنَّهٗ عَلِيْمٌۢ بِذَاتِ الصُّدُوْرِ ﴿٤٣﴾ وَ
اِذْ يُرِيْكُمُوْهُمْ اِذِ الْتَقَيْتُمْ فِيْٓ اَعْيُنِكُمْ قَلِيْلًا وَّيُقَلِّلُكُمْ
فِيْٓ اَعْيُنِهِمْ لِيَقْضِيَ اللّٰهُ اَمْرًا كَانَ مَفْعُوْلًا ؕ وَاِلَى اللّٰهِ
تُرْجَعُ الْاُمُوْرُ ﴿٤٤﴾ يٰٓاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْٓا اِذَا لَقِيْتُمْ فِئَةً
فَاثْبُتُوْا وَاذْكُرُوا اللّٰهَ كَثِيْرًا لَّعَلَّكُمْ تُفْلِحُوْنَ ﴿٤٥﴾ ع

۽ ڄاڻو ته جيڪو مال (غنيمت ڪافرن ڪان) اوهان جي هٿ ۾ آيو تنهن جو پنجون حصو الله ۽ پيغمبر ۽ (پيغمبر جي) عزيزن ۽ يتيمن ۽ مسڪينن ۽ مسافرن لاءِ آهي. جيڪڏهن اوهان الله کي مڃيو آهي ۽ (پڻ) جيڪو (قرآن) پنهنجي ٻانهي (محمد ﷺ) تي فيصلي جي ڏينهن- جنهن ڏينهن ٻنهي ٽولين پاڻ ۾ (مد) مقابل ٿيون- نازل ڪيوسون (تنهن تي يقين رکندا آهيو ته ان حڪم تي عمل ڪريو)- ۽ الله سڀ ڪنهن شيءِ تي وس وارو آهي (۴۱). (اِهو اُهو وقت هو) جنهن مهل اوهين اورينءَ پر ۽ هو پرينءَ پر هئا ۽ (قافلي جا) سوار اوهان کان هيٺينءَ پر هئا، ۽ جيڪڏهن پاڻ ۾ (مقابلي لاءِ) انجام ڪريو ها ته ضرور (ان) انجام ۾ برخلاف ٿيو ها، پر هن لاءِ ته جيڪو ڪم الله کي ڪرڻو هو سو پورو ڪري (ته حق پڌرو ٿئي ۽) هن لاءِ ته جيڪو هلاڪ (گمراه) ٿئي سو چٽائيءَ کان پوءِ مري ته هلاڪ ٿئي ۽ جيڪو جيئرو ٿئي (يعني حق کي پروڙي) سو چٽائيءَ کان پوءِ پل ته جيئرو رهي- ۽ بيشڪ الله ٻڌندڙ ڄاڻندڙ آهي (۴۲). (ياد ڪريو) جنهن مهل الله تنهنجي خواب ۾ توکي اُهي (ڪافر) ٿورا ڏيکاريا- ۽ جيڪڏهن توکي اُهي گهڻا ڏيکاري ها ته ضرور بي همت ٿيو ها ۽ ضرور (اُن) ڪم ۾ هڪ ٻئي سان تڪرار ڪريو ها پر الله (اُن تڪرار کان اوهان کي) بچايو- ڇو ته اُهو سينن وارو (ڀيد) ڄاڻندڙ آهي (۴۳). ۽ (ياد ڪريو) جڏهن اوهين هڪ ٻئي جي سامهون ٿيؤ تڏهن (الله) اوهان جي اکين ۾ اُهي ٿورڙا ڪري ڏيکاريا ٿي ۽ اُنهن (ڪافرن) جي نگاهن ۾ اوهان کي ٿورڙا ڪري ڏيکاريائين ٿي هن لاءِ ته الله اُهو ڪم پورو ڪري جيڪو ڪرڻو هو ۽ الله ڏانهن (سڀ) ڪم موٽايا ويندا (۴۴). اي ايمان وارؤ! جڏهن ڪنهن (ڪافر) ٽوليءَ سان (جنگ ۾) مقابلو ڪريو تڏهن ثابت قدم رهو ۽ الله کي گهڻو ياد ڪريو ته مانَ اوهين ڪامياب ٿيو (۴۵).

وَأَطِيعُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَلَا تَنَازَعُوا فَتَفْشَلُوا وَتَذْهَبَ
رِيحُكُمْ وَاصْبِرُوا إِنَّ اللَّهَ مَعَ الصَّابِرِينَ ﴿۴۶﴾ وَلَا تَكُونُوا
كَالَّذِينَ خَرَجُوا مِنْ دِيَارِهِمْ بَطَرًا وَرِئَاءَ النَّاسِ وَ
يَصُدُّونَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ وَاللَّهُ بِمَا يَعْمَلُونَ مُحِيطٌ ﴿۴۷﴾
وَإِذْ زَيَّنَ لَهُمُ الشَّيْطَانُ أَعْمَالَهُمْ وَقَالَ لَا غَالِبَ لَكُمُ
الْيَوْمَ مِنَ النَّاسِ وَإِنِّي جَارٌ لَكُمْ فَلَمَّا تَرَاءَتِ الْفِئَتَانِ
نَكَصَ عَلَىٰ عَقِبَيْهِ وَقَالَ إِنِّي بَرِيءٌ مِنْكُمْ إِنِّي أَرَىٰ مَا لَا تَرَوْنَ
إِنِّي أَخَافُ اللَّهَ وَاللَّهُ شَدِيدُ الْعِقَابِ ﴿۴۸﴾ إِذْ يَقُولُ
الْمُنَافِقُونَ وَالَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ غَرَّ هَٰؤُلَاءِ دِينُهُمْ
وَمَنْ يَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ فَإِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿۴۹﴾ وَ
لَوْ تَرَىٰ إِذْ يَتَوَفَّى الَّذِينَ كَفَرُوا الْمَلَائِكَةُ يَضْرِبُونَ
وُجُوهَهُمْ وَأَدْبَارَهُمْ وَذُوقُوا عَذَابَ الْحَرِيقِ ﴿۵۰﴾ ذَٰلِكَ
بِمَا قَدَّمَتْ أَيْدِيكُمْ وَأَنَّ اللَّهَ لَيْسَ بِظَلَّامٍ لِلْعَبِيدِ ﴿۵۱﴾
كَدَأْبِ آلِ فِرْعَوْنَ وَالَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ كَفَرُوا بِآيَاتِ اللَّهِ
فَأَخَذَهُمُ اللَّهُ بِذُنُوبِهِمْ إِنَّ اللَّهَ قَوِيٌّ شَدِيدُ الْعِقَابِ ﴿۵۲﴾

۽ الله ۽ سندس پيغمبر جي فرمانبرداري ڪريو ۽ پاڻ ۾ تڪرار نہ ڪريو نہ تہ ڪمزور ٿيندؤ ۽ اوهان جي (اتفاق جي) هوا هلي ويندي ۽ صبر ڪريو۔ ڇو تہ الله صابرن ساڻ آهي (۴٦) . ۽ اوهين اُنهن (بدر وارن ڪافرن) وانگر نہ ٿيو جيڪي پنهنجن ديسن مان لاڏ سان ۽ ماڻهن جي ڏيکاري لاءِ نڪتا ۽ الله جي واٽ کان جهلڻ لڳا۔ ۽ جيڪي ڪندا آهن تنهن کي الله گهيرو ڪندڙ آهي (۴٧) . ۽ جڏهن شيطان سندن ڪرتوت اُنهن لاءِ سينگاريا ۽ (ڪافرن کي) چيائين تہ اڄ ماڻهن مان ڪوبہ اوهان تي غالب (ٿيڻو) نہ آهي ۽ بيشڪ آءٌ اوهان جو پرجهلو آهيان. پوءِ جڏهن ٻئي لشڪر آمهون سامهون ٿيا تڏهن (شيطان) پنهنجين ڪڙين (ڀَر ڀوءِ) تي ڀڳو ۽ چيائين تہ آءٌ اوهان کان بيزار آهيان جيڪي اوهين نٿا ڏسو سو آءٌ ڏسان ٿو آءٌ الله کان ڊڄان ٿو۔ ۽ الله سخت سزا ڏيندڙ آهي (۴٨) . (اُهو وقت ياد ڪريو) جنهن مهل منافقن ۽ جن جي دلين ۾ بيماري هئي تن چيو تہ هنن (مسلمانن) کي سندن دين ٺڳيو آهي۔ ۽ جيڪو الله تي ڀروسو ڪندو آهي تہ بيشڪ الله غالب حڪمت وارو آهي (۴٩) . (اي ڏسندڙ!) جيڪڏهن (اُنهيءَ مهل) ڏسين جنهن مهل ملائڪ ڪافرن جو ساهہ ڪڍندا آهن ۽ سندن منهن ۽ پٺين کي سَٽيندا ڪُٽيندا آهن (تہ عجب ڪرين!)، ۽ (چوندا اٿن تہ هاڻي) ساڙيندڙ عذاب (جو مزو) چکو (٥٠). اِهو هنن سببان آهي جو جيڪي اوهان جي هٿن اڳي موڪليو آهي. ۽ يقيناً الله ٻانهن تي ظلم ڪندڙ نہ آهي (٥١). (اُنهن جو حال) فرعونين ۽ اُنهن جهڙو آهي جيڪي کانئن اڳ هئا۔ (جو) الله جي آيتن کي نہ مڃيائون پوءِ الله سندن گناهن سببان کين پڪڙيو۔ ڇو تہ الله سگهارو سخت سزا ڏيندڙ آهي (٥٢) .

ذٰلِكَ بِاَنَّ اللّٰهَ لَمْ يَكُ مُغَيِّرًا نِّعْمَةً اَنْعَمَهَا عَلٰى قَوْمٍ حَتّٰى
يُغَيِّرُوْا مَا بِاَنْفُسِهِمْ ۙ وَاَنَّ اللّٰهَ سَمِيْعٌ عَلِيْمٌ ۙ ﴿٥٣﴾ كَدَاْبِ اٰلِ
فِرْعَوْنَ ۙ وَالَّذِيْنَ مِنْ قَبْلِهِمْ ؕ كَذَّبُوْا بِاٰيٰتِ رَبِّهِمْ فَاَهْلَكْنٰهُمْ
بِذُنُوْبِهِمْ وَاَغْرَقْنَاۤ اٰلَ فِرْعَوْنَ ۚ وَكُلٌّ كَانُوْا ظٰلِمِيْنَ ﴿٥٤﴾
اِنَّ شَرَّ الدَّوَآبِّ عِنْدَ اللّٰهِ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا فَهُمْ لَا يُؤْمِنُوْنَ ﴿٥٥﴾
اَلَّذِيْنَ عٰهَدْتَّ مِنْهُمْ ثُمَّ يَنْقُضُوْنَ عَهْدَهُمْ فِيْ كُلِّ
مَرَّةٍ وَّهُمْ لَا يَتَّقُوْنَ ﴿٥٦﴾ فَاِمَّا تَثْقَفَنَّهُمْ فِى الْحَرْبِ فَشَرِّدْ بِهِمْ
مَّنْ خَلْفَهُمْ لَعَلَّهُمْ يَذَّكَّرُوْنَ ﴿٥٧﴾ وَاِمَّا تَخَافَنَّ مِنْ قَوْمٍ
خِيَانَةً فَانْۢبِذْ اِلَيْهِمْ عَلٰى سَوَآءٍ ؕ اِنَّ اللّٰهَ لَا يُحِبُّ الْخَآئِنِيْنَ ﴿٥٨﴾
وَلَا يَحْسَبَنَّ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا سَبَقُوْا ؕ اِنَّهُمْ لَا يُعْجِزُوْنَ ﴿٥٩﴾ وَ
اَعِدُّوْا لَهُمْ مَّا اسْتَطَعْتُمْ مِّنْ قُوَّةٍ وَّمِنْ رِّبَاطِ الْخَيْلِ
تُرْهِبُوْنَ بِهٖ عَدُوَّ اللّٰهِ وَعَدُوَّكُمْ وَاٰخَرِيْنَ مِنْ دُوْنِهِمْ ۚ
لَا تَعْلَمُوْنَهُمْ ۚ اَللّٰهُ يَعْلَمُهُمْ ؕ وَمَا تُنْفِقُوْا مِنْ شَيْءٍ فِيْ سَبِيْلِ
اللّٰهِ يُوَفَّ اِلَيْكُمْ وَاَنْتُمْ لَا تُظْلَمُوْنَ ﴿٦٠﴾ وَاِنْ جَنَحُوْا لِلسَّلْمِ
فَاجْنَحْ لَهَا وَتَوَكَّلْ عَلَى اللّٰهِ ؕ اِنَّهٗ هُوَ السَّمِيْعُ الْعَلِيْمُ ﴿٦١﴾

اِهو هن ڪري جو الله، جا نعمت ڪنهن قوم کي عطا ڪندو آهي تنهن کي، (اُهو) ايستائين ڪڏهن نہ مٽائيندو آهي جيستائين جيڪي سندين دلين ۾ آهي سو (پاڻ نہ) مٽائيندا آهن ۽ الله ٻڌندڙ ڄاڻندڙ آهي (٥٣). (اُنهن جو حال) فرعونين ۽ پڻ جيڪي کانئن اڳ هئا تن جهڙو آهي- (جو) پنهنجي پالڻهار جي آيتن کي ڪوڙ ڄاتائون تنهن ڪري اُنهن کي سندن گناهن سببان هلاڪ ڪيوسون ۽ فرعونين کي ٻوڙيوسون، ۽ مڙئي ظالم هئا (٥٤). (ڌرتيءَ تي چرندڙ) ساهدارن مان (سڀ کان) بڇڙا الله وٽ ڪافر آهن جو اُهي ايمان نہ ٿا آڻين (٥٥). اُنهن مان جن سان (صلح جو) انجام ڪيو اٿيئي سي وري هر ڀيري انجام ڀڃندا آهن ۽ اُهي نہ ڊڄندا آهن (٥٦). پوءِ جيڪڏهن لڙائي ۾ کين لهين تہ(اهڙي سزا ڏين جو کين ڏسي) جيڪي سندن پوئتان هجن تن کي ڀڄائين تہ مانَ اُهي ياد ڪن (٥٧). ۽ جيڪڏهن ڪنهن قوم جي (معاهدي ڀڃڻ جي) خيانت کان ڊڄين تہ اُنهن ڏانهن (سندن معاهدي پوري ٿيڻ مهل) بيزاريءَ جو اِطلاع موڪل- ڇو تہ الله خيانت ڪندڙن کي دوست نہ رکندو آهي (٥٨). ۽ ڪافر (اِئين) نہ ڀانئين تہ (ڪو) اڳ ڪڍائي ويا- پڪ اُهي نہ ٿڪائي سگهندا (٥٩). ۽ اُنهن لاءِ (لڙائي جي هٿيارن جي) سگهہ مان ۽ گهوڙن جي تيار رکڻ مان جيڪي تي سگهيوَ سو الله جي ويرين ۽ پنهنجي ويرين کي دهشت ڏيڻ لاءِ تيار رکو ۽ اُنهن کان سواءِ ٻيءَ قوم کي (بہ)، کين توهان نہ ڄاڻندا آهيو، اُنهن کي الله ڄاڻندو آهي- ۽ جيڪي ڪنهن شيءِ مان الله جي واٽ ۾ خرچ ڪندؤ سو اوهان کي پورو ڏبو ۽ اوهان کي (گهٽ ڏئي) ظلم نہ ڪبو (٦٠). ۽ جيڪڏهن صلح لاءِ لاڙو ڪن تہ (تون بہ) اُن ڏانهن لاڙو ڪر ۽ الله تي ڀروسو ڪر- ڇو تہ اُهو ٻڌندڙ ڄاڻندڙ آهي (٦١).

وَاِنْ يُّرِيْدُوْٓا اَنْ يَّخْدَعُوْكَ فَاِنَّ حَسْبَكَ اللّٰهُ ؕ هُوَ الَّذِيْٓ
اَيَّدَكَ بِنَصْرِهٖ وَبِالْمُؤْمِنِيْنَ ۙ﴿۶۲﴾ وَاَلَّفَ بَيْنَ قُلُوْبِهِمْ ؕ لَوْ اَنْفَقْتَ
مَا فِي الْاَرْضِ جَمِيْعًا مَّآ اَلَّفْتَ بَيْنَ قُلُوْبِهِمْ ۙ وَلٰكِنَّ اللّٰهَ
اَلَّفَ بَيْنَهُمْ ؕ اِنَّهٗ عَزِيْزٌ حَكِيْمٌ ﴿۶۳﴾ يٰٓاَيُّهَا النَّبِيُّ حَسْبُكَ اللّٰهُ وَ
مَنِ اتَّبَعَكَ مِنَ الْمُؤْمِنِيْنَ ﴿۶۴﴾ يٰٓاَيُّهَا النَّبِيُّ حَرِّضِ الْمُؤْمِنِيْنَ
عَلَى الْقِتَالِ ؕ اِنْ يَّكُنْ مِّنْكُمْ عِشْرُوْنَ صٰبِرُوْنَ يَغْلِبُوْا
مِائَتَيْنِ ۚ وَاِنْ يَّكُنْ مِّنْكُمْ مِّائَةٌ يَّغْلِبُوْٓا اَلْفًا مِّنَ الَّذِيْنَ
كَفَرُوْا بِاَنَّهُمْ قَوْمٌ لَّا يَفْقَهُوْنَ ﴿۶۵﴾ اَلْـٰٔنَ خَفَّفَ اللّٰهُ عَنْكُمْ
وَعَلِمَ اَنَّ فِيْكُمْ ضَعْفًا ؕ فَاِنْ يَّكُنْ مِّنْكُمْ مِّائَةٌ صَابِرَةٌ يَّغْلِبُوْا
مِائَتَيْنِ ۚ وَاِنْ يَّكُنْ مِّنْكُمْ اَلْفٌ يَّغْلِبُوْٓا اَلْفَيْنِ بِاِذْنِ اللّٰهِ ؕ وَ
اللّٰهُ مَعَ الصّٰبِرِيْنَ ﴿۶۶﴾ مَا كَانَ لِنَبِيٍّ اَنْ يَّكُوْنَ لَهٗٓ اَسْرٰى حَتّٰى
يُثْخِنَ فِي الْاَرْضِ ؕ تُرِيْدُوْنَ عَرَضَ الدُّنْيَا ۖ وَاللّٰهُ يُرِيْدُ
الْاٰخِرَةَ ؕ وَاللّٰهُ عَزِيْزٌ حَكِيْمٌ ﴿۶۷﴾ لَوْلَا كِتٰبٌ مِّنَ اللّٰهِ سَبَقَ
لَمَسَّكُمْ فِيْمَآ اَخَذْتُمْ عَذَابٌ عَظِيْمٌ ﴿۶۸﴾ فَكُلُوْا مِمَّا غَنِمْتُمْ
حَلٰلًا طَيِّبًا ۖ وَّاتَّقُوا اللّٰهَ ؕ اِنَّ اللّٰهَ غَفُوْرٌ رَّحِيْمٌ ﴿۶۹﴾ ع

۽ جيڪڏهن توکي دوکي ڏيڻ جو ارادو ڪن ته يقيناً تو لاءِ الله ڪافي آهي. ۽ اهوئي آهي جنهن توکي پنهنجي مدد ۽ مؤمنن سان سگهه ڏني (٦٢) . ۽ انهن (مؤمنن) جي دلين کي جوڙيائين. جيڪي زمين ۾ آهي سو مڙيئي جيڪڏهن تون خرچين ها ته سندن دلين کي جوڙي نه سگهين ها! پر الله سندن وچ ۾ ميلاپ ڏنو. ڇو ته اهو غالب حڪمت وارو آهي (٦٣) . اي پيغمبر! توکي الله ۽ پڻ مؤمنن مان جن تنهنجي تابعداري ڪئي سي ڪافي آهن (٦٤) . اي پيغمبر! مؤمنن کي لڙائيءَ تي همٿاءِ. جيڪڏهن اوهان مان صبر وارا ويهه (ڄڻا) آهن ته ٻن سون تي غالب ٿيندا ۽ جيڪڏهن اوهان مان سؤ (ڄڻا) آهن ته هزار ڪافرن تي غالب ٿيندا هن ڪري جو اُها اهڙي قوم آهي جا نه سمجهندي آهي (٦٥) . هاڻي الله اوهان تان بار هلڪو ڪيو ۽ اوهان ۾ ڪمزوري معلوم ڪيائين. تنهن ڪري جيڪڏهن اوهان مان صبر وارا سؤ (ڄڻا) هوندا ته ٻن سون تي غالب ٿيندا ۽ جيڪڏهن اوهان مان هزار هوندا ته ٻن هزارن تي الله جي حڪم سان غالب ٿيندا. ۽ الله صابرن ساڻ آهي (٦٦) . پيغمبر کي نه جڳائيندو آهي جو (ڪافرن کي) قيد ۾ رکي (بلڪ ڪين قتل ڪري) ايتري تائين جو ملڪ ۾ (ڪافرن جي عام) خونريزي ڪري. (اوهين) دنيا جو سامان گهرندا آهيو ۽ الله آخرت (جو ثواب ڏيڻ) گهرندو آهي. ۽ الله غالب حڪمت وارو آهي (٦٧) . جيڪڏهن (توهان کي عذاب نه ڪرڻ تقدير ۾) اڳيئي نه لکي ها ته (جيڪر) اوهان جيڪي (فديو) ورتو تنهن ۾ اوهان کي ضرور وڏو عذاب پهچي ها (٦٨) . پوءِ جيڪي اوهان مال غنيمت مان حاصل ڪريو سو پاڪ حلال (ڄاڻي) کائو ۽ الله کان ڊڄو ڇو ته الله بخشڻهار مهربان آهي (٦٩) .

يٰۤاَيُّهَا النَّبِىُّ قُلْ لِّمَنْ فِىْۤ اَيْدِيْكُمْ مِّنَ الْاَسْرٰۤى اِنْ يَّعْلَمِ اللّٰهُ فِىْ
قُلُوْبِكُمْ خَيْرًا يُّؤْتِكُمْ خَيْرًا مِّمَّاۤ اُخِذَ مِنْكُمْ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ؕ وَاللّٰهُ غَفُوْرٌ
رَّحِيْمٌ ﴿۷۰﴾ وَاِنْ يُّرِيْدُوْا خِيَانَتَكَ فَقَدْ خَانُوا اللّٰهَ مِنْ قَبْلُ
فَاَمْكَنَ مِنْهُمْ ؕ وَاللّٰهُ عَلِيْمٌ حَكِيْمٌ ﴿۷۱﴾ اِنَّ الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا وَهَاجَرُوْا
وَجٰهَدُوْا بِاَمْوَالِهِمْ وَاَنْفُسِهِمْ فِىْ سَبِيْلِ اللّٰهِ وَالَّذِيْنَ اٰوَوْا
وَّنَصَرُوْۤا اُولٰۤئِكَ بَعْضُهُمْ اَوْلِيَآءُ بَعْضٍ ؕ وَالَّذِيْنَ اٰمَنُوْا
وَلَمْ يُهَاجِرُوْا مَا لَكُمْ مِّنْ وَّلَايَتِهِمْ مِّنْ شَىْءٍ حَتّٰى يُهَاجِرُوْا ۚ
وَاِنِ اسْتَنْصَرُوْكُمْ فِى الدِّيْنِ فَعَلَيْكُمُ النَّصْرُ اِلَّا عَلٰى قَوْمٍۭ
بَيْنَكُمْ وَبَيْنَهُمْ مِّيْثَاقٌ ؕ وَاللّٰهُ بِمَا تَعْمَلُوْنَ بَصِيْرٌ ﴿۷۲﴾ وَالَّذِيْنَ
كَفَرُوْا بَعْضُهُمْ اَوْلِيَآءُ بَعْضٍ ؕ اِلَّا تَفْعَلُوْهُ تَكُنْ فِتْنَةٌ فِى الْاَرْضِ
وَفَسَادٌ كَبِيْرٌ ؕ ﴿۷۳﴾ وَالَّذِيْنَ اٰمَنُوْا وَهَاجَرُوْا وَجٰهَدُوْا فِىْ
سَبِيْلِ اللّٰهِ وَالَّذِيْنَ اٰوَوْا وَّنَصَرُوْۤا اُولٰۤئِكَ هُمُ الْمُؤْمِنُوْنَ
حَقًّا ؕ لَهُمْ مَّغْفِرَةٌ وَّرِزْقٌ كَرِيْمٌ ﴿۷۴﴾ وَالَّذِيْنَ اٰمَنُوْا مِنْۢ بَعْدُ
وَهَاجَرُوْا وَجٰهَدُوْا مَعَكُمْ فَاُولٰۤئِكَ مِنْكُمْ ؕ وَاُولُوا الْاَرْحَامِ
بَعْضُهُمْ اَوْلٰى بِبَعْضٍ فِىْ كِتٰبِ اللّٰهِ ؕ اِنَّ اللّٰهَ بِكُلِّ شَىْءٍ عَلِيْمٌ ﴿۷۵﴾ ع

اي پيغمبر! قيدين مان جيڪي اوهان جي هٿن ۾ آهن تن کي چئو ته جيڪڏهن الله اوهان جي دلين ۾ ڪا چڱائي ڄاڻي ته جيڪي اوهان کان ورتو ويو تنهن کان چڱو اوهان کي ڏيندو ۽ اوهان کي بخشيندو. ۽ الله بخشڻهار مهربان آهي (٧٠). ۽ جيڪڏهن توسان خيانت ڪرڻ گهرندا ته بيشڪ اڳ الله سان (به) خيانت ڪئي هئائون پوءِ (اوهان کي) اُنهن تي سگهارو ڪيائين ۽ الله ڄاڻندڙ حڪمت وارو آهي (٧١). جن ايمان آندو ۽ هجرت ڪئي ۽ پنهنجن مالن ۽ پنهنجن جانين سان الله جي واٽ ۾ جهاد ڪيو ۽ جن جاءِ ڏني ۽ مدد ڪئي اِهي هڪ ٻئي جا دوست آهن. ۽ جن ايمان آندو ۽ هجرت نه ڪئي تن جي دوستي مان اوهان کي ايستائين ڪجهه به (فائدو) نه آهي جيستائين هجرت (نه) ڪن، ۽ جيڪڏهن دين (جي ڪم) ۾ اوهان کان مدد گهرن ته اوهان کي اُنهي قوم کان سواءِ ٻيءَ قوم تي مدد ڏيڻ لازم آهي جن جو اوهان جي ۽ اُنهن جي وچ ۾ معاهدو ٿيل هجي ۽ جيڪي ڪندا آهيو سو الله ڏسندڙ آهي (٧٢). ۽ جيڪي ڪافر آهن تن مان هڪڙا ٻين جا سنگتي آهن پر (اي مسلمانؤ!) جيڪڏهن اوهين اُها (ڳالهه) نه ڪندؤ ته ملڪ ۾ فتنو ۽ وڏو فساد ٿيندو (٧٣). ۽ جن ايمان آندو ۽ هجرت ڪئي ۽ الله جي واٽ ۾ جهاد ڪيو ۽ جن جاءِ (هجرت ڪندڙن کي) ڏني ۽ مدد ڪئي اِهي ئي پڪا مؤمن آهن. اُنهن لاءِ بخشش ۽ عزت واري روزي آهي (٧٤). ۽ جن (اُنهن کان) پوءِ ايمان آندو ۽ هجرت ڪئي ۽ اوهان سان گڏ جهاد ڪيو سي به اوهان مان آهن. ۽ مائٽي وارا الله جي حڪم موجب (پاڻ ۾) هڪ ٻئي جا وڌيڪ حقدار آهن. ڇو ته الله سڀ ڪنهن شيءِ کي ڄاڻندڙ آهي (٧٥).

سُوْرَةُ التَّوْبَةِ

بَرَآءَةٌ مِّنَ اللّٰهِ وَرَسُوْلِهٖٓ اِلَى الَّذِيْنَ عٰهَدْتُّمْ مِّنَ الْمُشْرِكِيْنَ ؕ ﴿١﴾
فَسِيْحُوْا فِى الْاَرْضِ اَرْبَعَةَ اَشْهُرٍ وَّاعْلَمُوْٓا اَنَّكُمْ غَيْرُ مُعْجِزِى اللّٰهِ ۙ
وَاَنَّ اللّٰهَ مُخْزِى الْكٰفِرِيْنَ ﴿٢﴾ وَاَذَانٌ مِّنَ اللّٰهِ وَرَسُوْلِهٖٓ اِلَى
النَّاسِ يَوْمَ الْحَجِّ الْاَكْبَرِ اَنَّ اللّٰهَ بَرِىْٓءٌ مِّنَ الْمُشْرِكِيْنَ ۙ۬ وَ
رَسُوْلُهٗ ؕ فَاِنْ تُبْتُمْ فَهُوَ خَيْرٌ لَّكُمْ ۚ وَاِنْ تَوَلَّيْتُمْ فَاعْلَمُوْٓا اَنَّكُمْ
غَيْرُ مُعْجِزِى اللّٰهِ ؕ وَبَشِّرِ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا بِعَذَابٍ اَلِيْمٍ ۙ ﴿٣﴾ اِلَّا
الَّذِيْنَ عٰهَدْتُّمْ مِّنَ الْمُشْرِكِيْنَ ثُمَّ لَمْ يَنْقُصُوْكُمْ شَيْـًٔا وَّلَمْ
يُظَاهِرُوْا عَلَيْكُمْ اَحَدًا فَاَتِمُّوْٓا اِلَيْهِمْ عَهْدَهُمْ اِلٰى مُدَّتِهِمْ ؕ
اِنَّ اللّٰهَ يُحِبُّ الْمُتَّقِيْنَ ﴿٤﴾ فَاِذَا انْسَلَخَ الْاَشْهُرُ الْحُرُمُ فَاقْتُلُوا
الْمُشْرِكِيْنَ حَيْثُ وَجَدْتُّمُوْهُمْ وَخُذُوْهُمْ وَاحْصُرُوْهُمْ
وَاقْعُدُوْا لَهُمْ كُلَّ مَرْصَدٍ ۚ فَاِنْ تَابُوْا وَاَقَامُوا الصَّلٰوةَ وَ
اٰتَوُا الزَّكٰوةَ فَخَلُّوْا سَبِيْلَهُمْ ؕ اِنَّ اللّٰهَ غَفُوْرٌ رَّحِيْمٌ ﴿٥﴾ وَاِنْ
اَحَدٌ مِّنَ الْمُشْرِكِيْنَ اسْتَجَارَكَ فَاَجِرْهُ حَتّٰى يَسْمَعَ كَلٰمَ
اللّٰهِ ثُمَّ اَبْلِغْهُ مَاْمَنَهٗ ؕ ذٰلِكَ بِاَنَّهُمْ قَوْمٌ لَّا يَعْلَمُوْنَ ﴿٦﴾ ع

سورة التوبة مدني آهي ۽ هيءَ هڪ سؤ
اٺـتيـھ آيتون ۽ سورھن رڪوع آهي

جن مشرڪن سان اوهان معاهدو ڪيو تن ڏانهن الله ۽ سندس پيغمبر جي پار ڪان (معاهدي ڪان) دستبرداري (جو اعلان) آهي (١). (اي مشرڪؤ! مسلمانن جي) ملڪ ۾ چار مهينا گهمو ڦرو ۽ ڄاڻو ته اوهين الله کي ٿڪائڻ وارا نه آهيو ۽ (ڄاڻو) ته الله ڪافرن کي خوار ڪرڻ وارو آهي (٢). ۽ وڏي حج جي ڏينهن الله ۽ سندس پيغمبر جي طرفان ماڻهن ڏانهن اعلان آهي ته الله ۽ سندس پيغمبر مشرڪن کان بيزار آهي پوءِ (اي مشرڪؤ!) جيڪڏهن (شرڪ کان) توبه ڪندؤ ته اُها اوهان لاءِ ڀلي آهي، ۽ جيڪڏهن اوهين منهن ڦيرائيندؤ ته ڄاڻو ته اوهين الله کي ٿڪائڻ وارا نه آهيو۔ ۽ (اي پيغمبر!) ڪافرن کي ڏکوئيندڙ عذاب جي خبر ڏي (٣). پر مشرڪن مان جن سان معاهدو ڪيو هيوَ وري (اُنهن) اوهان سان (معاهدي ۾) ڪو قصور نه ڪيو ۽ نڪي اوهان تي ڪنهن کي مدد ڏنائون تن جو (معاهدو) سندن مدت تائين ساڻن پورو ڪريو۔ بيشڪ الله پرهيزگارن کي دوست رکندو آهي (۴). پوءِ (جن مهينن ۾ لڙائي) حرام (ڪئي ويئي آهي سي) مهينا جڏهن پورا ٿين تڏهن مشرڪن کي جتي لهو تتي اُنهن کي قتل ڪريو ۽ اُنهن کي پڪڙيو ۽ اُنهن جو گهيراءُ ڪريو ۽ سيني گهٽن تي اُنهن لاءِ (گهاٽ ۾) ويهو، پوءِ جيڪڏهن توبه ڪن ۽ نماز پڙهن ۽ زڪواة ڏين ته سندن واٽ ڇڏيو۔ ڇو ته الله بخشڻهار مهربان آهي (٥). ۽ جيڪڏهن مشرڪن مان ڪو هڪڙو تو کان اَمان گهري ته کيس اَمان ڏي جيستائين (هو) ڪلام الله ٻڌي پوءِ کيس سندس اَمن جي هنڌ پهچاءِ۔ اِهو هن ڪري جو اُها قوم اهڙي آهي جو نه ڄاڻندي آهي (٦).

كَيْفَ يَكُوْنُ لِلْمُشْرِكِيْنَ عَهْدٌ عِنْدَ اللّٰهِ وَعِنْدَ رَسُوْلِهٖٓ
اِلَّا الَّذِيْنَ عٰهَدْتُّمْ عِنْدَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ ۚ فَمَا اسْتَقَامُوْا
لَكُمْ فَاسْتَقِيْمُوْا لَهُمْ ؕ اِنَّ اللّٰهَ يُحِبُّ الْمُتَّقِيْنَ ﴿٧﴾ كَيْفَ وَاِنْ
يَّظْهَرُوْا عَلَيْكُمْ لَا يَرْقُبُوْا فِيْكُمْ اِلًّا وَّلَا ذِمَّةً ؕ يُرْضُوْنَكُمْ
بِاَفْوَاهِهِمْ وَتَاْبٰى قُلُوْبُهُمْ ۚ وَاَكْثَرُهُمْ فٰسِقُوْنَ ۚ ﴿٨﴾
اِشْتَرَوْا بِاٰيٰتِ اللّٰهِ ثَمَنًا قَلِيْلًا فَصَدُّوْا عَنْ سَبِيْلِهٖ ؕ
اِنَّهُمْ سَآءَ مَا كَانُوْا يَعْمَلُوْنَ ﴿٩﴾ لَا يَرْقُبُوْنَ فِيْ مُؤْمِنٍ اِلًّا
وَّلَا ذِمَّةً ؕ وَاُولٰٓئِكَ هُمُ الْمُعْتَدُوْنَ ﴿١٠﴾ فَاِنْ تَابُوْا وَاَقَامُوا
الصَّلٰوةَ وَاٰتَوُا الزَّكٰوةَ فَاِخْوَانُكُمْ فِي الدِّيْنِ ؕ وَنُفَصِّلُ
الْاٰيٰتِ لِقَوْمٍ يَّعْلَمُوْنَ ﴿١١﴾ وَاِنْ نَّكَثُوْٓا اَيْمَانَهُمْ
مِّنْ بَعْدِ عَهْدِهِمْ وَطَعَنُوْا فِيْ دِيْنِكُمْ فَقَاتِلُوْٓا
اَئِمَّةَ الْكُفْرِ ۙ اِنَّهُمْ لَآ اَيْمَانَ لَهُمْ لَعَلَّهُمْ
يَنْتَهُوْنَ ﴿١٢﴾ اَلَا تُقَاتِلُوْنَ قَوْمًا نَّكَثُوْٓا اَيْمَانَهُمْ
وَهَمُّوْا بِاِخْرَاجِ الرَّسُوْلِ وَهُمْ بَدَءُوْكُمْ اَوَّلَ مَرَّةٍ ؕ
اَتَخْشَوْنَهُمْ ۚ فَاللّٰهُ اَحَقُّ اَنْ تَخْشَوْهُ اِنْ كُنْتُمْ مُّؤْمِنِيْنَ ﴿١٣﴾

الله وٽ ۽ سندس پيغمبر وٽ مشرڪن لاءِ انجام ڪيئن ٿيندو؟ سواءِ اُنهن جي جن سان مسجد الحرام وٽ معاهدو ڪيو هيوَ، پوءِ اُهي جيستائين اوهان جي معاهدي تي قائم رهن تيستائين اوهين به اُنهن لاءِ (سندن معاهدي تي) قائم رهو. ڇو ته الله پرهيزگارن کي دوست رکندو آهي (٧). ڪيئن (سندن معاهدو قائم رهندو؟) هوڏانهن جيڪڏهن اوهان تي غالب ٿين ته اوهان بابت نه ڪي مائٽي جو ۽ نه ڪي معاهدي جو خيال رکن. اوهان کي پنهنجن (مٺين) زبانن سان راضي ڪندا آهن ۽ سندن دليون انڪاري آهن، ۽ منجهائن گهڻا بي دين آهن (٨). الله جي آيتن کي ٿوري مله تي وڪيائون پوءِ (ماڻهن کي) سندس واٽ کان جهليائون. اُهي جيڪي ڪندا آهن سو بڇڙو آهي (٩). ڪنهن مؤمن بابت نڪي مائٽيءَ جو ۽ نڪي معاهدي جو خيال رکندا آهن. اهي ئي حد کان لنگهيل آهن (١٠). پوءِ جيڪڏهن (ڪفر کان) توبه ڪن ۽ نماز پڙهن ۽ زڪوات ڏين ته اوهان جا دين ۾ ڀائر آهن. ۽ جيڪي ماڻهو ڄاڻندا آهن تن لاءِ نشانيون کولي بيان ڪريون ٿا (١١). ۽ جيڪڏهن پنهنجن انجامن ٻڌڻ کان پوءِ پنهنجا قسم ڀَڃن ۽ اوهان جي دين ۾ طعني بازي ڪن ته ڪفر جي اڳواڻن سان جنگ ڪريو ڇو ته اُنهن جو قَسم (اعتبار جوڳو) نه آهي مانَ اُهي جهلجن (١٢). اهڙي قوم سان ڇو نه ٿا وڙهو جن پنهنجن قسمن کي ڀڳو ۽ پيغمبر جي لوڏڻ لاءِ سنبريا ۽ منڍئون اوهان سان (دشمني) ۾ پهل ڪرڻ لڳا؟ ڪائن ڇو ٿا ڊڄو؟ جيڪڏهن مؤمن آهيو ته الله (هن لاءِ) وڌيڪ حقدار آهي ته ڪانئس ڊڄو (١٣).

قَاتِلُوْهُمْ يُعَذِّبْهُمُ اللّٰهُ بِاَيْدِيْكُمْ وَيُخْزِهِمْ وَيَنْصُرْكُمْ عَلَيْهِمْ
وَيَشْفِ صُدُوْرَ قَوْمٍ مُّؤْمِنِيْنَ ﴿۱۴﴾ وَيُذْهِبْ غَيْظَ قُلُوْبِهِمْ ؕ وَ
يَتُوْبُ اللّٰهُ عَلٰى مَنْ يَّشَآءُ ؕ وَاللّٰهُ عَلِيْمٌ حَكِيْمٌ ﴿۱۵﴾ اَمْ حَسِبْتُمْ اَنْ
تُتْرَكُوْا وَلَمَّا يَعْلَمِ اللّٰهُ الَّذِيْنَ جٰهَدُوْا مِنْكُمْ وَلَمْ يَتَّخِذُوْا
مِنْ دُوْنِ اللّٰهِ وَلَا رَسُوْلِهٖ وَلَا الْمُؤْمِنِيْنَ وَلِيْجَةً ؕ وَاللّٰهُ خَبِيْرٌ
بِمَا تَعْمَلُوْنَ ﴿۱۶﴾ مَا كَانَ لِلْمُشْرِكِيْنَ اَنْ يَّعْمُرُوْا مَسٰجِدَ اللّٰهِ
شٰهِدِيْنَ عَلٰۤى اَنْفُسِهِمْ بِالْكُفْرِ ؕ اُولٰٓئِكَ حَبِطَتْ اَعْمَالُهُمْ ۚۖ وَ
فِى النَّارِ هُمْ خٰلِدُوْنَ ﴿۱۷﴾ اِنَّمَا يَعْمُرُ مَسٰجِدَ اللّٰهِ مَنْ اٰمَنَ بِاللّٰهِ
وَالْيَوْمِ الْاٰخِرِ وَاَقَامَ الصَّلٰوةَ وَاٰتَى الزَّكٰوةَ وَلَمْ يَخْشَ اِلَّا اللّٰهَ
فَعَسٰۤى اُولٰٓئِكَ اَنْ يَّكُوْنُوْا مِنَ الْمُهْتَدِيْنَ ﴿۱۸﴾ اَجَعَلْتُمْ سِقَايَةَ
الْحَآجِّ وَعِمَارَةَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ كَمَنْ اٰمَنَ بِاللّٰهِ وَالْيَوْمِ
الْاٰخِرِ وَجٰهَدَ فِىْ سَبِيْلِ اللّٰهِ ؕ لَا يَسْتَوٗنَ عِنْدَ اللّٰهِ ؕ وَ
اللّٰهُ لَا يَهْدِى الْقَوْمَ الظّٰلِمِيْنَ ﴿۱۹﴾ اَلَّذِيْنَ اٰمَنُوْا وَ
هَاجَرُوْا وَجٰهَدُوْا فِىْ سَبِيْلِ اللّٰهِ بِاَمْوَالِهِمْ وَاَنْفُسِهِمْ ۙ
اَعْظَمُ دَرَجَةً عِنْدَ اللّٰهِ ؕ وَاُولٰٓئِكَ هُمُ الْفَآئِزُوْنَ ﴿۲۰﴾

اُنهن سان وڙهو ته الله اوهان جي هٿان کين سزا ڏيندو ۽ کين خوار ڪندو ۽ اوهان کي مٿن سوڀ ڏيندو ۽ مؤمنن جي قوم جي سينن کي شفا بخشيندو (يعني ٺاريندو) (١۴). ۽ سندن دلين جي ڪاوڙ ختم ڪندو۔ ۽ الله جنهن لاءِ گهرندو تنهن تي ٻاجهه سان موٽندو ۽ الله ڄاڻندڙ حڪمت وارو آهي (١٥). ڀانئيندا آهيو ڇا ته اوهان کي (جهاد جي تڪليف کان) ڇڏيو ويندو؟ ۽ حقيقت ڪري اوهان مان جن جهاد ڪيو ۽ الله ۽ سندس پيغمبر ۽ مؤمنن کان سواءِ (ٻيو) ڪو ڳجهو دوست (ٻ) نه ورتائون تن کي الله اڃان نه نکيڙيو آهي۔ ۽ جيڪي ڪندا آهيو تنهن جي الله خبر رکندڙ آهي (١٦). پاڻ تي ڪفر جو اقراري ٿي، مشرڪن کي، الله جي مسجدين جي آباد ڪرڻ جو حق ڪو نه آهي۔ اِهي اُهي آهن جن جا اعمالَ ڇڊ ٿي ويا، ۽ اُهي باه ۾ سدائين رهڻ وارا آهن (١٧). الله جي مسجدين کي آباد ڪرڻ رڳو اُنهيءَ کي جڳائيندو آهي جنهن الله ۽ قيامت جي ڏينهن کي مڃيو ۽ نماز پڙهي ۽ زڪواة ڏني ۽ الله کان سواءِ (ٻئي ڪنهن کان) نه ڊنو۔ پوءِ اميد آهي ته اِهي هدايت وارن مان آهن (١٨). اوهان جو حاجين کي پاڻي پيارڻ ۽ مسجدالحرام کي آباد رکڻ اُن (جي عملن) جهڙو آهي ڇا جنهن الله ۽ قيامت جي ڏينهن کي مڃيو ۽ الله جي واٽ ۾ جهاد ڪيو؟ الله وٽ (هيءُ ۽ اهي) برابر نه آهن۔ ۽ الله ظالم قوم کي هدايت نه ڪندو آهي (١٩). جن ايمان آندو ۽ هجرت ڪئي ۽ الله جي واٽ ۾ پنهنجن مالن ۽ پنهنجن جانين سان جهاد ڪيو سي الله وٽ مرتبي ۾ بلڪل وڏا آهن۔ ۽ اِهي ئي مراد ماڻڻ وارا آهن (٢٠).

يُبَشِّرُهُمْ رَبُّهُمْ بِرَحْمَةٍ مِّنْهُ وَرِضْوَانٍ وَّجَنّٰتٍ لَّهُمْ فِيْهَا
نَعِيْمٌ مُّقِيْمٌ ﴿۲۱﴾ خٰلِدِيْنَ فِيْهَآ اَبَدًا ؕ اِنَّ اللّٰهَ عِنْدَهٗۤ اَجْرٌ
عَظِيْمٌ ﴿۲۲﴾ يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا لَا تَتَّخِذُوْۤا اٰبَآءَكُمْ وَ
اِخْوَانَكُمْ اَوْلِيَآءَ اِنِ اسْتَحَبُّوا الْكُفْرَ عَلَى الْاِيْمَانِ ؕ وَمَنْ
يَّتَوَلَّهُمْ مِّنْكُمْ فَاُولٰٓئِكَ هُمُ الظّٰلِمُوْنَ ﴿۲۳﴾ قُلْ اِنْ كَانَ
اٰبَآؤُكُمْ وَاَبْنَآؤُكُمْ وَاِخْوَانُكُمْ وَاَزْوَاجُكُمْ وَعَشِيْرَتُكُمْ وَ
اَمْوَالُ ِۨاقْتَرَفْتُمُوْهَا وَتِجَارَةٌ تَخْشَوْنَ كَسَادَهَا وَ
مَسٰكِنُ تَرْضَوْنَهَآ اَحَبَّ اِلَيْكُمْ مِّنَ اللّٰهِ وَرَسُوْلِهٖ وَ
جِهَادٍ فِيْ سَبِيْلِهٖ فَتَرَبَّصُوْا حَتّٰى يَاْتِيَ اللّٰهُ بِاَمْرِهٖ ؕ وَاللّٰهُ
لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْفٰسِقِيْنَ ﴿۲۴﴾ لَقَدْ نَصَرَكُمُ اللّٰهُ فِيْ
مَوَاطِنَ كَثِيْرَةٍ ۙ وَّيَوْمَ حُنَيْنٍ ۙ اِذْ اَعْجَبَتْكُمْ كَثْرَتُكُمْ
فَلَمْ تُغْنِ عَنْكُمْ شَيْـًٔا وَّضَاقَتْ عَلَيْكُمُ الْاَرْضُ بِمَا
رَحُبَتْ ثُمَّ وَلَّيْتُمْ مُّدْبِرِيْنَ ﴿۲۵﴾ ثُمَّ اَنْزَلَ اللّٰهُ سَكِيْنَتَهٗ
عَلٰى رَسُوْلِهٖ وَعَلَى الْمُؤْمِنِيْنَ وَاَنْزَلَ جُنُوْدًا لَّمْ تَرَوْهَا ۚ
وَعَذَّبَ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا ؕ وَذٰلِكَ جَزَآءُ الْكٰفِرِيْنَ ﴿۲۶﴾

اُنهن کي سندن پالڻھار پاڻ وٽان ٻاجھ ۽ راضپي ۽ اُنهن باغن جي خوشخبري ڏئي ٿو جن ۾ اُنهن لاءِ سدائين نعمتون آهن (٢١). منجهس سدائين رهڻ وارا آهن ڇو ته الله وٽ ئي وڏو اَجر آهي (٢٢). اي مؤمنؤ! پنهنجن پيُن ۽ پنهنجن ڀائرن کي دوست ڪري نه وٺو جيڪڏهن (اُهي) ڪفر کي ايمان کان پيارو رکن ته ۽ جيڪي اوهان مان اُنهن سان دوستي ڪندا سي ئي ظالم آهن (٢٣). (اي پيغمبر!) چؤ ته جيڪڏهن اوهان جا پيُ ۽ اوهان جا ڀائر ۽ اوهان جون زالون ۽ اوهان جا مائٽ ۽ اُهي مال جي اوهان ڪمايا آهن ۽ واپار جنهن جي بند ٿيڻ کان ڊڄو ٿا ۽ جايون جن کي پسند ڪريو ٿا سي اوهان کي الله ۽ سندس پيغمبر ۽ سندس واٽ ۾ جهاد ڪرڻ کان وڌيڪ پيارا آهن ته (ايستائين) ترسو جيستائين الله پنهنجو عذاب آڻي ۽ الله بي دين قوم کي سڌو رستو نه ڏيکاريندو آهي (٢٤). بيشڪ الله اوهان کي گھڻن هنڌن ۾ سوڀ ڏني ۽ (پڻ جنگ) حُنين جي ڏينهن جو جڏهن اوهان جي گھڻائي اوهان کي عجب ۾ وڌو ۽ اوهان کان (اوهان جي گھڻائي) ڪجھ به ٽاري نه سگھي ۽ زمين پنهنجي وسعت هوندي (به) اوهان تي سوڙهي ٿي ويئي پوءِ اوهين پٺيرا ٿي ڦريؤ (٢٥). وري الله پنهنجي پار کان سڪون پنهنجي پيغمبر تي ۽ مؤمنن تي لاٿو ۽ (ملائڪن جو) لشڪر لاٿائين جن کي نه ٿي ڏٺوَ ۽ ڪافرن کي سزا ڏنائين ۽ اها ڪافرن جي سزا آهي (٢٦).

ثُمَّ يَتُوْبُ اللّٰهُ مِنْ بَعْدِ ذٰلِكَ عَلٰى مَنْ يَّشَآءُ ؕ وَاللّٰهُ
غَفُوْرٌ رَّحِيْمٌ ﴿٢٧﴾ يٰٓاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْٓا اِنَّمَا الْمُشْرِكُوْنَ
نَجَسٌ فَلَا يَقْرَبُوا الْمَسْجِدَ الْحَرَامَ بَعْدَ عَامِهِمْ هٰذَا ۚ وَ
اِنْ خِفْتُمْ عَيْلَةً فَسَوْفَ يُغْنِيْكُمُ اللّٰهُ مِنْ فَضْلِهٖٓ اِنْ شَآءَ ؕ
اِنَّ اللّٰهَ عَلِيْمٌ حَكِيْمٌ ﴿٢٨﴾ قَاتِلُوا الَّذِيْنَ لَا يُؤْمِنُوْنَ بِاللّٰهِ
وَلَا بِالْيَوْمِ الْاٰخِرِ وَلَا يُحَرِّمُوْنَ مَا حَرَّمَ اللّٰهُ وَ
رَسُوْلُهٗ وَلَا يَدِيْنُوْنَ دِيْنَ الْحَقِّ مِنَ الَّذِيْنَ
اُوْتُوا الْكِتٰبَ حَتّٰى يُعْطُوا الْجِزْيَةَ عَنْ يَّدٍ وَّهُمْ
صٰغِرُوْنَ ﴿٢٩﴾ وَقَالَتِ الْيَهُوْدُ عُزَيْرُ ِۨابْنُ اللّٰهِ وَقَالَتِ
النَّصٰرَى الْمَسِيْحُ ابْنُ اللّٰهِ ؕ ذٰلِكَ قَوْلُهُمْ بِاَفْوَاهِهِمْ ۚ
يُضَاهِـُٔوْنَ قَوْلَ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا مِنْ قَبْلُ ؕ
قَاتَلَهُمُ اللّٰهُ ۚ اَنّٰى يُؤْفَكُوْنَ ﴿٣٠﴾ اِتَّخَذُوْٓا اَحْبَارَهُمْ
وَرُهْبَانَهُمْ اَرْبَابًا مِّنْ دُوْنِ اللّٰهِ وَالْمَسِيْحَ
ابْنَ مَرْيَمَ ۚ وَمَآ اُمِرُوْٓا اِلَّا لِيَعْبُدُوْٓا اِلٰهًا وَّاحِدًا ۚ
لَآ اِلٰهَ اِلَّا هُوَ ؕ سُبْحٰنَهٗ عَمَّا يُشْرِكُوْنَ ﴿٣١﴾

وري اُن کان پوءِ الله جنهن لاءِ وڻيس تنهن تي ٻاجھ سان موٽندو. ۽ الله بخشڻھار مھربان آهي (٢٧). اي مؤمنؤ! مشرڪ بس پليت آهن تنهن ڪري هن سال کان پوءِ مسجدالحرام جي ويجهو نہ وڃن، ۽ جيڪڏهن (اوهين) سڃائيءَ کان ڊڄندا آهيو تہ جيڪڏهن الله گهريو تہ پنهنجي فضل سان اوهان کي سگهوئي آسودو ڪندو. ڇو تہ الله ڄاڻندڙ حڪمت وارو آهي (٢٨). جن کي ڪتاب ڏنو ويو تن مان جيڪي الله کي ۽ قيامت جي ڏينهن کي نہ مڃيندا آهن ۽ نڪي الله ۽ سندس پيغمبر جي حرام ڪيل (شين) کي حرام ڪري ڄاڻندا آهن ۽ نڪي سچو دين قبول ڪندا آهن تن سان ايستائين وڙهو جيستائين (اُهي) ذليل ٿي پنهنجي هٿان جزيو ڏين (٢٩). ۽ يھودين چيو تہ عُزير الله جو پٽ آهي ۽ نصارن چيو تہ عيسىٰ الله جو پٽ آهي. اِهو سندن چوڻ سندن واتن سان آهي، اڳين ڪافرن جي چوڻ جهڙي ريس ڪندا آهن. الله مٿن لعنت ڪري، ڪيڏي جو ڪيڏي ڀُلايا ويندا آهن؟ (٣٠). پنهنجن عالمن ۽ پنهنجن فقيرن ۽ عيسىٰ پٽ مريم جي کي الله کان سواءِ پالڻھار ڪري ورتائون، ۽ هڪ الله جي عبادت ڪرڻ کان سواءِ ڪين ٻيو حڪم نہ ڪيو ويو آهي! اُن کان سواءِ ڪو عبادت جو لائق نہ آهي. جيڪي ساڻس شريڪ ڪندا آهن تنهن کان هو پاڪ آهي (٣١).

يُرِيْدُوْنَ اَنْ يُّطْفِـُٔوْا نُوْرَ اللّٰهِ بِاَفْوَاهِهِمْ وَيَاْبَى
اللّٰهُ اِلَّاۤ اَنْ يُّتِمَّ نُوْرَهٗ وَلَوْ كَرِهَ الْكٰفِرُوْنَ ﴿٣٢﴾ هُوَ
الَّذِیْۤ اَرْسَلَ رَسُوْلَهٗ بِالْهُدٰى وَدِيْنِ الْحَقِّ لِيُظْهِرَهٗ
عَلَى الدِّيْنِ كُلِّهٖ ۙ وَلَوْ كَرِهَ الْمُشْرِكُوْنَ ﴿٣٣﴾ يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ
اٰمَنُوْۤا اِنَّ كَثِيْرًا مِّنَ الْاَحْبَارِ وَالرُّهْبَانِ لَيَاْكُلُوْنَ
اَمْوَالَ النَّاسِ بِالْبَاطِلِ وَيَصُدُّوْنَ عَنْ سَبِيْلِ اللّٰهِ ؕ
وَالَّذِيْنَ يَكْنِزُوْنَ الذَّهَبَ وَالْفِضَّةَ وَلَا يُنْفِقُوْنَهَا فِيْ
سَبِيْلِ اللّٰهِ ۙ فَبَشِّرْهُمْ بِعَذَابٍ اَلِيْمٍ ﴿٣٤﴾ يَّوْمَ يُحْمٰى عَلَيْهَا
فِيْ نَارِ جَهَنَّمَ فَتُكْوٰى بِهَا جِبَاهُهُمْ وَجُنُوْبُهُمْ وَظُهُوْرُهُمْ ؕ
هٰذَا مَا كَنَزْتُمْ لِاَنْفُسِكُمْ فَذُوْقُوْا مَا كُنْتُمْ تَكْنِزُوْنَ ﴿٣٥﴾
اِنَّ عِدَّةَ الشُّهُوْرِ عِنْدَ اللّٰهِ اثْنَا عَشَرَ شَهْرًا فِيْ
كِتٰبِ اللّٰهِ يَوْمَ خَلَقَ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضَ مِنْهَاۤ
اَرْبَعَةٌ حُرُمٌ ؕ ذٰلِكَ الدِّيْنُ الْقَيِّمُ ۙ فَلَا تَظْلِمُوْا
فِيْهِنَّ اَنْفُسَكُمْ ۫ وَقَاتِلُوا الْمُشْرِكِيْنَ كَآفَّةً كَمَا
يُقَاتِلُوْنَكُمْ كَآفَّةً ؕ وَاعْلَمُوْۤا اَنَّ اللّٰهَ مَعَ الْمُتَّقِيْنَ ﴿٣٦﴾

۽ پنهنجن واتن سان الله جي نور کي وسائڻ گهرندا آهن ۽ الله پنهنجي نور کي پوري ڪرڻ کان سواءِ نہ رهندو جيتوڻيڪ ڪافر اُرها ڀين (٣٢) . اُهو (الله) آهي جنهن پنهنجي پيغمبر کي هدايت ۽ سچي دين سان هن لاءِ موڪليو تہ ان کي سيني دينن تي غالب ڪري جيتوڻيڪ مشرڪ رنج ٿين (٣٣) . اي ايمان وارؤ! اهل ڪتاب جي عالمن ۽ درويشن مان گهڻا ماڻهن جو مال نڄيءَ سان کائيندا آهن ۽ الله جي واٽ کان (ماڻهن کي) جهليندا آهن۔ ۽ جيڪي سون ۽ چاندي جو خزانو گڏ ڪندا آهن ۽ اُهو الله جي واٽ ۾ نہ خرچيندا آهن تن کي ڏکوئيندڙ عذاب جي خبر ڏي (٣٤) . جنهن ڏينهن (سندس مال) دوزخ جي باه ۾ تپائبو (جڏهن تپندو تہ) پوءِ اُن سان سندن پيشانيون ۽ سندن پاسريون ۽ سندن پٺيون ڏنبيون۔ (چئبن تہ) هيءُ اُهو (خزانو) آهي جيڪو پاڻ لاءِ گڏ ڪيو هيوَ (اُن جو مزو) چکو (٣٥) . بيشڪ مهينن جو ڳاڻاٽو ڪتاب الاهي ۾ الله وٽ ٻارهن مهينا آهي، جنهن ڏينهن کان آسمانن ۽ زمين کي بڻايائين، منجهانئس چار (مهينا) تعظيم وارا آهن۔ اِهو پڪو دين آهي تنهن ڪري اوهين پاڻ کي منجهن نقصان نہ لايو ۽ سيني مشرڪن سان وڙهو جهڙي طرح اوهان سان سيئي وڙهن ٿا۔ ۽ ڄاڻو تہ يقيناً الله پرهيزگارن سان گڏ آهي (٣٦) .

اِنَّمَا النَّسِیْٓءُ زِیَادَةٌ فِی الْكُفْرِ یُضَلُّ بِهِ الَّذِیْنَ كَفَرُوْا
یُحِلُّوْنَهٗ عَامًا وَّ یُحَرِّمُوْنَهٗ عَامًا لِّیُوَاطِـُٔوْا عِدَّةَ مَا حَرَّمَ
اللّٰهُ فَیُحِلُّوْا مَا حَرَّمَ اللّٰهُ ؕ زُیِّنَ لَهُمْ سُوْٓءُ اَعْمَالِهِمْ ؕ وَ اللّٰهُ
لَا یَهْدِی الْقَوْمَ الْكٰفِرِیْنَ ﴿۳۷﴾ یٰۤاَیُّهَا الَّذِیْنَ اٰمَنُوْا مَا لَكُمْ
اِذَا قِیْلَ لَكُمُ انْفِرُوْا فِیْ سَبِیْلِ اللّٰهِ اثَّاقَلْتُمْ اِلَی الْاَرْضِ ؕ
اَرَضِیْتُمْ بِالْحَیٰوةِ الدُّنْیَا مِنَ الْاٰخِرَةِ ۚ فَمَا مَتَاعُ الْحَیٰوةِ الدُّنْیَا
فِی الْاٰخِرَةِ اِلَّا قَلِیْلٌ ﴿۳۸﴾ اِلَّا تَنْفِرُوْا یُعَذِّبْكُمْ عَذَابًا اَلِیْمًا ۙ۬
وَّ یَسْتَبْدِلْ قَوْمًا غَیْرَكُمْ وَ لَا تَضُرُّوْهُ شَیْـًٔا ؕ وَ اللّٰهُ عَلٰی
كُلِّ شَیْءٍ قَدِیْرٌ ﴿۳۹﴾ اِلَّا تَنْصُرُوْهُ فَقَدْ نَصَرَهُ اللّٰهُ اِذْ اَخْرَجَهُ
الَّذِیْنَ كَفَرُوْا ثَانِیَ اثْنَیْنِ اِذْ هُمَا فِی الْغَارِ اِذْ یَقُوْلُ
لِصَاحِبِهٖ لَا تَحْزَنْ اِنَّ اللّٰهَ مَعَنَا ۚ فَاَنْزَلَ اللّٰهُ سَكِیْنَتَهٗ
عَلَیْهِ وَ اَیَّدَهٗ بِجُنُوْدٍ لَّمْ تَرَوْهَا وَ جَعَلَ كَلِمَةَ الَّذِیْنَ كَفَرُوا
السُّفْلٰی ؕ وَ كَلِمَةُ اللّٰهِ هِیَ الْعُلْیَا ؕ وَ اللّٰهُ عَزِیْزٌ حَكِیْمٌ ﴿۴۰﴾
اِنْفِرُوْا خِفَافًا وَّ ثِقَالًا وَّ جَاهِدُوْا بِاَمْوَالِكُمْ وَ اَنْفُسِكُمْ
فِیْ سَبِیْلِ اللّٰهِ ؕ ذٰلِكُمْ خَیْرٌ لَّكُمْ اِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُوْنَ ﴿۴۱﴾

تعظيم وارن مهينن جو اڳيان پوءِ ڪرڻ رڳو ڪفر ۾ واڌارو آهي. اُن سان ڪافر ڀلايا ويندا آهن اُن (مهيني) کي هڪ سال حلال ڳڻين ٿا ۽ ٻئي سال اُن کي حرام ڀائين ٿا هن لاءِ ته الله جي حرام ڪيلن مهينن جي ڳاڻاٽي جي پورائي ڪن. پوءِ جن کي الله حرام ڪيو آهي تن کي حلال ٿا ڪن- اُنهن لاءِ سندن بڇڙا ڪرتوت سينگاريا ويا- ۽ الله ڪافرن جي قوم کي هدايت نه ڪندو آهي (٣٧). اي ايمان وارؤ! اوهان کي ڇا (ٿيو) آهي؟ جو جڏهن اوهان کي چئبو آهي ته الله جي واٽ ۾ (جهاد لاءِ) نڪرو تڏهن زمين ڏانهن ڳرا ٿي ڪرندا آهيو- آخرت جي بدران دنيا جي حياتيءَ سان راضي ٿيا آهيو ڇا؟ پوءِ دنيا جي حياتيءَ جو سامان آخرت (جي مقابلي) ۾ ٿورڙي ڪان سواءِ ڪجھ نه آهي (٣٨). جيڪڏهن نه نڪرندؤ ته اوهان کي ڏکوئيندڙ عذاب جي سزا ڏيندو ۽ اوهان کان سواءِ ٻي قوم مٽائي آڻيندو ۽ اوهين کيس ڪجھ ضرر نه رسائيندؤ- ۽ الله سڀ ڪنهن شيءِ تي وسوارو آهي (٣٩). جيڪڏهن پيغمبر کي مدد نه ڏيندؤ ته بيشڪ کيس الله مدد ڏني آهي جنهن مهل ڪافرن (مڪي مان) کيس لوڏيو، ٻن مان هڪڙو پاڻ هو، جڏهن ٻئي غار ۾ (اندر) هئا تڏهن پنهنجي سنگتيءَ کي چيائين ته اُلڪو نه ڪر ڇو ته الله اسان سان (گڏ) آهي، پوءِ الله مٿس پنهنجو سڪون لاٿو ۽ کيس اهڙي لشڪر سان مدد ڪيائين جو اُن کي اوهان نه ڏٺو ۽ ڪافرن جي ڳالھ کي هيٺ ڪيائين- ۽ الله جي ڳالھ (هميشه) مٿاهين آهي- ۽ الله غالب حڪمت وارو آهي (٤٠). (هر حال جنگ جي) ٿوري سامان ۽ گهڻي سامان سوڌا (جهاد لاءِ) نڪرو ۽ پنهنجن مالن ۽ پنهنجن جانين سان الله جي واٽ ۾ جهاد ڪريو- اِهو اوهان لاءِ ڀلو آهي جيڪڏهن ڄاڻندا آهيو (٤١).

لَوْ كَانَ عَرَضًا قَرِيْبًا وَّسَفَرًا قَاصِدًا لَّاتَّبَعُوْكَ
وَلٰكِنْۢ بَعُدَتْ عَلَيْهِمُ الشُّقَّةُ ؕ وَسَيَحْلِفُوْنَ بِاللّٰهِ
لَوِ اسْتَطَعْنَا لَخَرَجْنَا مَعَكُمْ ۚ يُهْلِكُوْنَ اَنْفُسَهُمْ ۚ
وَاللّٰهُ يَعْلَمُ اِنَّهُمْ لَكٰذِبُوْنَ ﴿۴۲﴾ عَفَا اللّٰهُ عَنْكَ ۚ لِمَ
اَذِنْتَ لَهُمْ حَتّٰى يَتَبَيَّنَ لَكَ الَّذِيْنَ صَدَقُوْا وَتَعْلَمَ
الْكٰذِبِيْنَ ﴿۴۳﴾ لَا يَسْتَاْذِنُكَ الَّذِيْنَ يُؤْمِنُوْنَ بِاللّٰهِ
وَالْيَوْمِ الْاٰخِرِ اَنْ يُّجَاهِدُوْا بِاَمْوَالِهِمْ وَاَنْفُسِهِمْ ؕ
وَاللّٰهُ عَلِيْمٌۢ بِالْمُتَّقِيْنَ ﴿۴۴﴾ اِنَّمَا يَسْتَاْذِنُكَ الَّذِيْنَ
لَا يُؤْمِنُوْنَ بِاللّٰهِ وَالْيَوْمِ الْاٰخِرِ وَارْتَابَتْ قُلُوْبُهُمْ
فَهُمْ فِيْ رَيْبِهِمْ يَتَرَدَّدُوْنَ ﴿۴۵﴾ وَلَوْ اَرَادُوا الْخُرُوْجَ
لَاَعَدُّوْا لَهٗ عُدَّةً وَّلٰكِنْ كَرِهَ اللّٰهُ انْۢبِعَاثَهُمْ
فَثَبَّطَهُمْ وَقِيْلَ اقْعُدُوْا مَعَ الْقٰعِدِيْنَ ﴿۴۶﴾
لَوْ خَرَجُوْا فِيْكُمْ مَّا زَادُوْكُمْ اِلَّا خَبَالًا
وَّلَاَ۠اَوْضَعُوْا خِلٰلَكُمْ يَبْغُوْنَكُمُ الْفِتْنَةَ ۚ
وَفِيْكُمْ سَمّٰعُوْنَ لَهُمْ ؕ وَاللّٰهُ عَلِيْمٌۢ بِالظّٰلِمِيْنَ ﴿۴۷﴾

جيڪڏهن سامان سولو ۽ سفر هلڪو هجي ها ته ضرور تنهنجي پٺيان لڳن ها پر مٿن پنڌ پري ٿيو. ۽ سگهوئي الله جو قسم کڻندا (چوندا ته) جيڪڏهن اسين توفيق ساريون ها ته اوهان سان گڏ نڪرون ها! پاڻ کي (منافقيءَ سببان) هلاڪ ڪن ٿا، ۽ الله ڄاڻي ٿو ته اُهي ڪوڙا آهن (٤٢). الله توکي معاف ڪيو، ڪين ڇا لاءِ تو موڪل ڏني جيسين تو لاءِ سچا پڌرا ٿين ها ۽ (تون) ڪوڙن کي ڄاڻين ها (٤٣). جن الله ۽ قيامت جي ڏينهن کي مڃيو آهي سي پنهنجن مالن ۽ پنهنجين جانين ساڻ جهاد ڪرڻ ۾ توکان موڪل نه ٿا گهرن. ۽ الله پرهيزگارن کي ڄاڻندڙ آهي (٤٤). اُنهن کان سواءِ ٻيو ڪو توکان موڪل نه گهرندو جيڪي الله ۽ قيامت جي ڏينهن کي نه مڃيندا آهن ۽ سندن دليون شڪ ۾ پيل آهن پوءِ اُهي پنهنجي شڪ ۾ حيران آهن (٤٥). ۽ جيڪڏهن ٻاهر نڪرڻ گهرن ها ته اُن لاءِ تياريءَ جو سامان تيار ڪن ها پر الله سندن (جهاد تي) وڃڻ پسند نه ڪيو تنهن ڪري ڪين توفيق نه ڏنائين ۽ چيو ويو ته وهندڙن سان گڏ ويهي رهو (٤٦). جيڪڏهن اوهان ۾ (گڏجي) نڪرن ها ته اوهان ۾ شرارت کان سواءِ ٻيو ڪجهه نه وڌائين ها ۽ ضرور اوهان جو بگيڙ گهرندڙ ٿي اوهان جي وچ ۾ فساد وجهڻ لاءِ ڊوڙن ها! ۽ اوهان ۾ اُنهن جا (ڪي) جاسوس آهن. ۽ الله ظالمن کي ڄاڻندڙ آهي (٤٧).

لَقَدِ ابْتَغَوُا الْفِتْنَةَ مِنْ قَبْلُ وَقَلَّبُوْا لَكَ الْاُمُوْرَ
حَتّٰى جَآءَ الْحَقُّ وَظَهَرَ اَمْرُ اللّٰهِ وَهُمْ كٰرِهُوْنَ ﴿٤٨﴾
وَمِنْهُمْ مَّنْ يَّقُوْلُ ائْذَنْ لِّيْ وَلَا تَفْتِنِّيْ ؕ اَلَا فِي
الْفِتْنَةِ سَقَطُوْا ؕ وَاِنَّ جَهَنَّمَ لَمُحِيْطَةٌ ۢ بِالْكٰفِرِيْنَ ﴿٤٩﴾
اِنْ تُصِبْكَ حَسَنَةٌ تَسُؤْهُمْ ۚ وَاِنْ تُصِبْكَ مُصِيْبَةٌ
يَّقُوْلُوْا قَدْ اَخَذْنَآ اَمْرَنَا مِنْ قَبْلُ وَيَتَوَلَّوْا وَّهُمْ
فَرِحُوْنَ ﴿٥٠﴾ قُلْ لَّنْ يُّصِيْبَنَآ اِلَّا مَا كَتَبَ اللّٰهُ لَنَا ۚ هُوَ
مَوْلٰىنَا ۚ وَعَلَى اللّٰهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُوْنَ ﴿٥١﴾ قُلْ
هَلْ تَرَبَّصُوْنَ بِنَآ اِلَّآ اِحْدَى الْحُسْنَيَيْنِ ؕ وَنَحْنُ
نَتَرَبَّصُ بِكُمْ اَنْ يُّصِيْبَكُمُ اللّٰهُ بِعَذَابٍ مِّنْ عِنْدِهٖٓ
اَوْ بِاَيْدِيْنَا ۖ فَتَرَبَّصُوْٓا اِنَّا مَعَكُمْ مُّتَرَبِّصُوْنَ ﴿٥٢﴾ قُلْ
اَنْفِقُوْا طَوْعًا اَوْ كَرْهًا لَّنْ يُّتَقَبَّلَ مِنْكُمْ ؕ اِنَّكُمْ كُنْتُمْ قَوْمًا
فٰسِقِيْنَ ﴿٥٣﴾ وَمَا مَنَعَهُمْ اَنْ تُقْبَلَ مِنْهُمْ نَفَقٰتُهُمْ اِلَّآ
اَنَّهُمْ كَفَرُوْا بِاللّٰهِ وَبِرَسُوْلِهٖ وَلَا يَاْتُوْنَ الصَّلٰوةَ
اِلَّا وَهُمْ كُسَالٰى وَلَا يُنْفِقُوْنَ اِلَّا وَهُمْ كٰرِهُوْنَ ﴿٥٤﴾

اُهي اڳ بيشڪ فساد جي فڪر ۾ هئا ۽ تو لاءِ ڀڄڙيون صلاحون ڪندا رهيا تانجو مدد آئي ۽ الله جو حڪم غالب ٿيو ۽ اُهي ناراض هئا (۴٨) . ۽ منجهائن ڪو چوي ٿو ته مون کي موڪل ڏي ۽ مون کي آزمائش ۾ نه وجهه۔ خبردار! (اُهي پاڻ) آزمائش ۾ ڪريل آهن۔ ۽ بيشڪ دوزخ ڪافرن کي گهيرو ڪندڙ آهي (۴٩) . (اي پيغمبر!) جيڪڏهن توکي ڪو سهنج رسندو آهي ته کين ڏکيو لڳندو آهي، ۽ جيڪڏهن توکي ڪو اهنج پهچندو آهي ته چوندا آهن ته بيشڪ پنهنجو ڪم اڳيئي سنڀالي ورتو اٿئون ۽ اُهي سَرها ٿي ڦرندا آهن (٥٠) . (اي پيغمبر!) چؤ ته جيڪي الله اسان لاءِ لکيو آهي تنهن کان سواءِ ٻيو ڪجھ اسان کي ڪڏهن نه پهچندو، اُهو اسان جو سنڀاليندڙ آهي، ۽ مؤمنن کي الله تي ڀروسو ڪرڻ جڳائي (٥١) . (اي پيغمبر! منافقن کي) چؤ ته اوهين اسان لاءِ ٻن چڱاين مان هڪڙيءَ کان سواءِ انتظار نه ڪندا آهيو۔ ۽ اسين (ٻه) اوهان لاءِ انتظار ڪندا آهيون ته الله پاڻ وٽان يا اسان جي هٿان اوهان کي سزا پهچائي پوءِ اوهين انتظار ڪريو اسين (ٻه) اوهان سان گڏ منتظر آهيون (٥٢) . چؤ (ته اي منافقؤ!) سَرها ٿي توڙي ارها ٿي خرچ ڪريو ته ٻه اوهان کان ڪڏهن قبول نه ڪبو۔ چو ته اوهين بي دين ٽولي آهيو (٥٣) . ۽ کانئن سندن خرچ جو قبول ڪرڻ هن کان سواءِ نه جهليو ويو ته اُهي الله ۽ سندس پيغمبر جا منڪر آهن ۽ نڪي آرس ڪرڻ کان سواءِ نماز پڙهندا آهن ۽ نڪي (الله جي واٽ ۾) رنج کان سواءِ خرچيندا آهن (٥۴) .

فَلَا تُعْجِبْكَ اَمْوَالُهُمْ وَلَاۤ اَوْلَادُهُمْ ؕ اِنَّمَا يُرِيْدُ اللّٰهُ لِيُعَذِّبَهُمْ
بِهَا فِى الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا وَتَزْهَقَ اَنْفُسُهُمْ وَهُمْ كٰفِرُوْنَ ﴿۵۵﴾
وَيَحْلِفُوْنَ بِاللّٰهِ اِنَّهُمْ لَمِنْكُمْ ؕ وَمَا هُمْ مِّنْكُمْ وَلٰكِنَّهُمْ قَوْمٌ
يَّفْرَقُوْنَ ﴿۵۶﴾ لَوْ يَجِدُوْنَ مَلْجَاً اَوْ مَغٰرٰتٍ اَوْ مُدَّخَلًا
لَّوَلَّوْا اِلَيْهِ وَهُمْ يَجْمَحُوْنَ ﴿۵۷﴾ وَمِنْهُمْ مَّنْ يَّلْمِزُكَ
فِى الصَّدَقٰتِ ۚ فَاِنْ اُعْطُوْا مِنْهَا رَضُوْا وَاِنْ لَّمْ يُعْطَوْا
مِنْهَاۤ اِذَا هُمْ يَسْخَطُوْنَ ﴿۵۸﴾ وَلَوْ اَنَّهُمْ رَضُوْا مَاۤ اٰتٰىهُمُ اللّٰهُ
وَرَسُوْلُهٗ ۙ وَقَالُوْا حَسْبُنَا اللّٰهُ سَيُؤْتِيْنَا اللّٰهُ مِنْ فَضْلِهٖ وَ
رَسُوْلُهٗۤ ۙ اِنَّاۤ اِلَى اللّٰهِ رٰغِبُوْنَ ﴿۵۹﴾ اِنَّمَا الصَّدَقٰتُ لِلْفُقَرَآءِ
وَالْمَسٰكِيْنِ وَالْعٰمِلِيْنَ عَلَيْهَا وَالْمُؤَلَّفَةِ قُلُوْبُهُمْ وَفِى
الرِّقَابِ وَالْغٰرِمِيْنَ وَفِىْ سَبِيْلِ اللّٰهِ وَابْنِ السَّبِيْلِ ؕ فَرِيْضَةً
مِّنَ اللّٰهِ ؕ وَاللّٰهُ عَلِيْمٌ حَكِيْمٌ ﴿۶۰﴾ وَمِنْهُمُ الَّذِيْنَ يُؤْذُوْنَ
النَّبِىَّ وَيَقُوْلُوْنَ هُوَ اُذُنٌ ؕ قُلْ اُذُنُ خَيْرٍ لَّكُمْ يُؤْمِنُ
بِاللّٰهِ وَيُؤْمِنُ لِلْمُؤْمِنِيْنَ وَرَحْمَةٌ لِّلَّذِيْنَ اٰمَنُوْا
مِنْكُمْ ؕ وَالَّذِيْنَ يُؤْذُوْنَ رَسُوْلَ اللّٰهِ لَهُمْ عَذَابٌ اَلِيْمٌ ﴿۶۱﴾

پوءِ تو کي نکي سندن مال ۽ نکي سندن اولاد عجب ۾ وجهي. الله رڳو گهرندو آهي ته دنيا جي حياتيءَ ۾ اُن سان کين عذاب ڪري ۽ سندن ساهه ڪفر جي ئي حالت ۾ نڪري (٥٥). ۽ الله جو قسم کڻندا آهن ته اُهي اوهان منجهان آهن. ۽ (حقيقت ڪري) اُهي اوهان منجهان نه آهن پر اها ڊڄڻي قوم آهي (٥٦). جيڪڏهن ڪا پناه جي جاءِ يا ڪي چُرون يا ڪو گهڙڻ جو هنڌ لهن ها ته اُن ڏانهن اُهي ڊوڙندائي ڦرن ها (٥٧). ۽ منجهائن ڪي اهڙا آهن جي صدقن (جي ورهائڻ) ۾ تو کي طعنو هڻندا آهن پوءِ جيڪڏهن منجهانئس ڏجين ته سرها ٿيندا آهن ۽ جيڪڏهن منجهانئس نه ڏجين ته اُنهي ئي مهل ڪاوڙيا آهن (٥٨). ۽ الله ۽ سندس پيغمبر جيڪي کين ڏنو آهي تنهن تي جيڪڏهن راضي ٿين ها ۽ چون ها ته اسان کي الله ڪافي آهي اسان کي الله پنهنجي فضل سان ڏيندو ۽ سندس پيغمبر (بہ ڏيندو) اسين الله ڏانهن اميدوار آهيون (ته اُنهن لاءِ ڀلو هجي ها!) (٥٩). صدقا رڳو فقيرن ۽ مسڪينن ۽ ان جي اُگاڙي ڪندڙن ۽ جن (نئين مسلمانن) جون دليون (اسلام ڏانهن) جوڙڻيون آهن (تن لاءِ) ۽ ٻانهن جي آزاد ڪرڻ ۽ قرضين ۽ الله جي واٽ ۾ (جهاد ڪرڻ) ۽ مسافرن لاءِ آهن. (اِهو) الله (جي پار) کان حڪم ٺهيل آهي. ۽ الله ڄاڻندڙ حڪمت وارو آهي (٦٠). ۽ منجهانئن ڪي اهڙا آهن جي پيغمبر کي ايذائيندا آهن ۽ چوندا آهن ته هو ٻڌندڙ آهي. چؤ ته اوهان لاءِ ڀر ٻڌندڙ ڀلو آهي الله کي مڃيندو آهي ۽ مؤمنن (جي صلاح) کي (بہ) مڃيندو آهي ۽ اوهان مان ايمان وارن لاءِ ٻاجهارو آهي. ۽ جيڪي الله جي پيغمبر کي ايذائيندا آهن تن لاءِ ڏکوئيندڙ عذاب آهي (٦١).

يَحْلِفُوْنَ بِاللّٰهِ لَكُمْ لِيُرْضُوْكُمْ ۚ وَاللّٰهُ وَرَسُوْلُهٗۤ
اَحَقُّ اَنْ يُّرْضُوْهُ اِنْ كَانُوْا مُؤْمِنِيْنَ ﴿۶۲﴾ اَلَمْ يَعْلَمُوْۤا
اَنَّهٗ مَنْ يُّحَادِدِ اللّٰهَ وَرَسُوْلَهٗ فَاَنَّ لَهٗ نَارَ جَهَنَّمَ
خَالِدًا فِيْهَا ؕ ذٰلِكَ الْخِزْيُ الْعَظِيْمُ ﴿۶۳﴾ يَحْذَرُ الْمُنٰفِقُوْنَ
اَنْ تُنَزَّلَ عَلَيْهِمْ سُوْرَةٌ تُنَبِّئُهُمْ بِمَا فِيْ قُلُوْبِهِمْ ؕ
قُلِ اسْتَهْزِءُوْا ۚ اِنَّ اللّٰهَ مُخْرِجٌ مَّا تَحْذَرُوْنَ ﴿۶۴﴾ وَلَئِنْ
سَاَلْتَهُمْ لَيَقُوْلُنَّ اِنَّمَا كُنَّا نَخُوْضُ وَنَلْعَبُ ؕ قُلْ اَبِاللّٰهِ
وَاٰيٰتِهٖ وَرَسُوْلِهٖ كُنْتُمْ تَسْتَهْزِءُوْنَ ﴿۶۵﴾ لَا تَعْتَذِرُوْا قَدْ
كَفَرْتُمْ بَعْدَ اِيْمَانِكُمْ ؕ اِنْ نَّعْفُ عَنْ طَآئِفَةٍ مِّنْكُمْ
نُعَذِّبْ طَآئِفَةًۢ بِاَنَّهُمْ كَانُوْا مُجْرِمِيْنَ ﴿۶۶﴾ اَلْمُنٰفِقُوْنَ
وَالْمُنٰفِقٰتُ بَعْضُهُمْ مِّنْ بَعْضٍ يَاْمُرُوْنَ بِالْمُنْكَرِ
وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمَعْرُوْفِ وَيَقْبِضُوْنَ اَيْدِيَهُمْ ؕ نَسُوا
اللّٰهَ فَنَسِيَهُمْ ؕ اِنَّ الْمُنٰفِقِيْنَ هُمُ الْفٰسِقُوْنَ ﴿۶۷﴾ وَعَدَ اللّٰهُ
الْمُنٰفِقِيْنَ وَالْمُنٰفِقٰتِ وَالْكُفَّارَ نَارَ جَهَنَّمَ خٰلِدِيْنَ
فِيْهَا ؕ هِيَ حَسْبُهُمْ ۚ وَلَعَنَهُمُ اللّٰهُ ۚ وَلَهُمْ عَذَابٌ مُّقِيْمٌ ﴿۶۸﴾ لا

اوهان لاءِ الله جو قسم کڻندا آهن تہ اوهان کي راضي ڪن، ۽ جيڪڏهن مؤمن آهن تہ الله ۽ سندس پيغمبر وڌيڪ حقدار آهي جو اُن کي راضي ڪن (٦٢). نہ ڄاڻندا آهن ڇا تہ جيڪو الله ۽ سندس پيغمبر جي مخالفت ڪندو تنهن لاءِ بيشڪ دوزخ جي باه آهي؟ منجهس سدائين رهڻ وارو آهي۔ اِها وڏي خواري آهي (٦٣). منافق مسلمانن تي ڪنهن سورت جي لهڻ کان ڊڄن ٿا تہ جيڪي سندين دلين ۾ آهي سو مٿان مسلمانن کي ڄاڻائي۔ (اي پيغمبر! ڪين) چؤ تہ اوهين ڀيا ٺٺولي ڪريو، ڇو تہ جنهن کان ڊڄندا آهيو سو الله پڌرو ڪندڙ آهي (٦٤). ۽ (اي پيغمبر!) جيڪڏهن کانئن پڇين تہ ضرور چوندا تہ بيشڪ کل ۽ راند ٿي ڪئي سون۔ (ڪين) چؤ تہ الله ۽ سندس آيتن ۽ سندس پيغمبر سان مسخري ڪيوَ ٿي ڇا؟ (٦٥). بهانو نہ ڪريو! بيشڪ ايمان کان پوءِ ڪفر ڪيو اٿوَ۔ جيڪڏهن اوهان مان هڪ ٽوليءَ کان ٽرنداسون تہ ٻئي ٽوليءَ کي هن سببان سزا ڏينداسون جو اُهي ڏوهي هئا (٦٦). منافق ۽ منافقياڻيون هڪ ٻئي جهڙا آهن۔ (اُهي) مدَن ڪمن جو حڪم ڪندا آهن ۽ چڱن ڪمن کان جهليندا آهن ۽ پنهنجا هٿ (خيرات ڏيڻ کان) بند ڪندا آهن الله کي وساريائون تنهنڪري الله (بہ) ڪين وساريو۔ بيشڪ منافق ئي بي دين آهن (٦٧). الله منافقن ۽ منافقياڻين ۽ ڪافرن کي دوزخ جي باهہ جو انجام ڏنو آهي منجهس سدائين رهڻ وارا آهن۔ اها کين ڪافي آهي، ۽ الله مٿن لعنت ڪئي آهي، ۽ انهن لاءِ هميشہ جو عذاب آهي (٦٨).

كَالَّذِيْنَ مِنْ قَبْلِكُمْ كَانُوْۤا اَشَدَّ مِنْكُمْ قُوَّةً وَّ اَكْثَرَ
اَمْوَالًا وَّ اَوْلَادًا ؕ فَاسْتَمْتَعُوْا بِخَلَاقِهِمْ فَاسْتَمْتَعْتُمْ
بِخَلَاقِكُمْ كَمَا اسْتَمْتَعَ الَّذِيْنَ مِنْ قَبْلِكُمْ بِخَلَاقِهِمْ
وَ خُضْتُمْ كَالَّذِيْ خَاضُوْا ؕ اُولٰٓىِٕكَ حَبِطَتْ اَعْمَالُهُمْ فِی
الدُّنْيَا وَ الْاٰخِرَةِ ۚ وَ اُولٰٓىِٕكَ هُمُ الْخٰسِرُوْنَ ﴿۶۹﴾ اَلَمْ يَاْتِهِمْ
نَبَاُ الَّذِيْنَ مِنْ قَبْلِهِمْ قَوْمِ نُوْحٍ وَّ عَادٍ وَّ ثَمُوْدَ ۙ۬ وَ قَوْمِ
اِبْرٰهِيْمَ وَ اَصْحٰبِ مَدْيَنَ وَ الْمُؤْتَفِكٰتِ ؕ اَتَتْهُمْ رُسُلُهُمْ
بِالْبَيِّنٰتِ ۚ فَمَا كَانَ اللّٰهُ لِيَظْلِمَهُمْ وَ لٰكِنْ كَانُوْۤا اَنْفُسَهُمْ
يَظْلِمُوْنَ ﴿۷۰﴾ وَ الْمُؤْمِنُوْنَ وَ الْمُؤْمِنٰتُ بَعْضُهُمْ اَوْلِيَآءُ
بَعْضٍ يَاْمُرُوْنَ بِالْمَعْرُوْفِ وَ يَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ
وَ يُقِيْمُوْنَ الصَّلٰوةَ وَ يُؤْتُوْنَ الزَّكٰوةَ وَ يُطِيْعُوْنَ اللّٰهَ
وَ رَسُوْلَهٗ ؕ اُولٰٓىِٕكَ سَيَرْحَمُهُمُ اللّٰهُ ؕ اِنَّ اللّٰهَ عَزِيْزٌ حَكِيْمٌ ﴿۷۱﴾
وَعَدَ اللّٰهُ الْمُؤْمِنِيْنَ وَ الْمُؤْمِنٰتِ جَنّٰتٍ تَجْرِيْ مِنْ تَحْتِهَا
الْاَنْهٰرُ خٰلِدِيْنَ فِيْهَا وَ مَسٰكِنَ طَيِّبَةً فِيْ جَنّٰتِ عَدْنٍ ؕ
وَ رِضْوَانٌ مِّنَ اللّٰهِ اَكْبَرُ ؕ ذٰلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيْمُ ﴿۷۲﴾ ع

اوهين (ہر) اهڙا تيا آهيو جيڪي اوهان کان اڳ هئا (اُهي) اوهان کان طاقت ۾ مال ۽ اولاد ۾ گهڻو وڌيڪ هئا- پوءِ پنهنجي نصيب آهر فائدو ورتائون پوءِ اوهان بہ پنهنجي نصيب آهر فائدو ورتو جهڙيءَ طرح اوهان کان اڳين پنهنجي نصيب آهر فائدو ورتو ۽ (اوهين بہ) اُنهن وانگر اجاين بحثن ۾ پئجي ويا آهيو جيئن اُهي اجاين بحثن ۾ پيا- اُنهن جي ڪمائي دنيا ۽ آخرت ۾ ناس ٿي، ۽ اُهي ئي خساري وارا آهن (٦٩). ڪانئن اڳين جي خبر نہ پهتي اُتن ڇا جي نوح ۽ عاد ۽ ثمود جي قوم ۽ ابراهيم جي قوم ۽ مَدين وارا ۽ اونڌي ٿيلن ڳوٺن وارا هئا؟ جو اُنهن ڏانهن سندن پيغمبر پڌرن معجزن سان آيا (تہ نہ مڃيائون)، پوءِ الله جو شان نہ هو جو مٿن ظلم ڪري پر پاڻ تي ظلم ڪيائون ٿي (٧٠). ۽ مؤمن ۽ مومنياڻيون (پاڻ ۾) هڪ ٻئي جا مددگار آهن- چڱن ڪمن جو حڪمُ ڪندا آهن ۽ خراب ڪمن کان جهليندا آهن ۽ نماز کي قائم ڪندا آهن ۽ زڪواة ڏيندا آهن ۽ الله ۽ سندس پيغمبر جي فرمانبرداري ڪندا آهن- اِنهن تي الله سگهوئي ٻاجھ ڪندو- ڇو تہ الله غالب حڪمت وارو آهي (٧١). الله مؤمنن ۽ مؤمنياڻين سان بهشت جو انجام ڪيو آهي جنهن جي هيٺان نهرون وهنديون آهن منجهس سدائين رهڻ وارا آهن ۽ (پڻ) هميشہ رهڻ وارن باغن ۾ چڱين جاين جو (اَنجام اٿن)- ۽ الله جو راضپو (سڀ کان) تمام وڏو آهي- اِها وڏي مراد ماڻڻ آهي (٧٢).

يٰۤاَيُّهَا النَّبِيُّ جَاهِدِ الْكُفَّارَ وَالْمُنٰفِقِيْنَ وَاغْلُظْ عَلَيْهِمْ ؕ وَ
مَاْوٰىهُمْ جَهَنَّمُ ؕ وَبِئْسَ الْمَصِيْرُ ﴿۷۳﴾ يَحْلِفُوْنَ بِاللّٰهِ مَا قَالُوْا ؕ
وَلَقَدْ قَالُوْا كَلِمَةَ الْكُفْرِ وَكَفَرُوْا بَعْدَ اِسْلَامِهِمْ وَهَمُّوْا
بِمَا لَمْ يَنَالُوْا ۚ وَمَا نَقَمُوْۤا اِلَّاۤ اَنْ اَغْنٰىهُمُ اللّٰهُ وَرَسُوْلُهٗ
مِنْ فَضْلِهٖ ۚ فَاِنْ يَّتُوْبُوْا يَكُ خَيْرًا لَّهُمْ ۚ وَاِنْ يَّتَوَلَّوْا
يُعَذِّبْهُمُ اللّٰهُ عَذَابًا اَلِيْمًا ۙ فِی الدُّنْيَا وَالْاٰخِرَةِ ۚ وَمَا لَهُمْ
فِی الْاَرْضِ مِنْ وَّلِيٍّ وَّلَا نَصِيْرٍ ﴿۷۴﴾ وَمِنْهُمْ مَّنْ عٰهَدَ اللّٰهَ لَئِنْ
اٰتٰىنَا مِنْ فَضْلِهٖ لَنَصَّدَّقَنَّ وَلَنَكُوْنَنَّ مِنَ الصّٰلِحِيْنَ ﴿۷۵﴾
فَلَمَّاۤ اٰتٰىهُمْ مِّنْ فَضْلِهٖ بَخِلُوْا بِهٖ وَتَوَلَّوْا وَّهُمْ مُّعْرِضُوْنَ ﴿۷۶﴾
فَاَعْقَبَهُمْ نِفَاقًا فِیْ قُلُوْبِهِمْ اِلٰی يَوْمِ يَلْقَوْنَهٗ بِمَاۤ اَخْلَفُوا
اللّٰهَ مَا وَعَدُوْهُ وَبِمَا كَانُوْا يَكْذِبُوْنَ ﴿۷۷﴾ اَلَمْ يَعْلَمُوْۤا
اَنَّ اللّٰهَ يَعْلَمُ سِرَّهُمْ وَنَجْوٰىهُمْ وَاَنَّ اللّٰهَ عَلَّامُ
الْغُيُوْبِ ﴿۷۸﴾ اَلَّذِيْنَ يَلْمِزُوْنَ الْمُطَّوِّعِيْنَ مِنَ الْمُؤْمِنِيْنَ
فِی الصَّدَقٰتِ وَالَّذِيْنَ لَا يَجِدُوْنَ اِلَّا جُهْدَهُمْ
فَيَسْخَرُوْنَ مِنْهُمْ ؕ سَخِرَ اللّٰهُ مِنْهُمْ ۫ وَلَهُمْ عَذَابٌ اَلِيْمٌ ﴿۷۹﴾

اي پيغمبر! ڪافرن ۽ منافقن سان جهاد ڪر ۽ مٿن سختي ڪر ۔ ۽ سندن جاءِ دوزخ آهي ۔ ۽ اُها جاءِ بڇڙي آهي (٧٣). الله جو قسم کڻندا آهن تہ (ڀاڻ) نہ چيو اٿن ۔ ۽ بيشڪ ڪفر جو ڪلمو چيو اٿن ۽ پنهنجي اسلام (آڻڻ) کانپوءِ ڪفر ڪيائون ۽ جنهن ڪي پهچي نہ سگهيا تنهن لاءِ زور لاتائون، ۽ اِهو اُنهن رڳو هن ڳالھ جو بدلو ڏنو جو الله پنهنجي فضل سان ۽ سندس رسول کين شاهوڪار ڪيو، پوءِ جيڪڏهن توبھ ڪن تہ اُنهن لاءِ ڀَلي آهي، ۽ جيڪڏهن ڦرندا تہ الله دنيا ۽ آخرت ۾ کين ڏکوئيندڙ عذاب سان سزا ڏيندو، ۽ ملڪ ۾ اُنهن لاءِ نہ ڪو سنڀاليندڙ ۽ نہ ڪو مددگار آهي (٧٤). ۽ منجهانئن ڪي آهن جن الله سان انجام ڪيو آهي تہ جيڪڏهن پنهنجي فضل سان اسان کي ڏنائين تہ ضرور خيرات ڏينداسون ۽ ڀَلارن مان ٿينداسون (٧٥). پوءِ جنهن مهل پنهنجي فضل سان کين مال ڏنائين تہ اُن جي ڪنجوسائي ڪيائون ۽ اُهي منهن موڙيندڙ ٿي ڦريا (٧٦). پوءِ (الله) سندن دلين ۾ کين سندن ملڻ جي ڏينهن تائين اِنهيءَ سببان منافقي لاڳو ڪري ڇڏي جو الله سان اُهو انجام نہ پاڙيائون جيڪو ساڻس ڪيائون ۽ اِنهي سببان جو ڪوڙ چوندا رهيا (٧٧). نہ ڄاڻندا آهن ڇا تہ الله سندن ڳجها ۽ سندن پڌرا (سخن) ۽ سندن ڳجهيون صلاحون ڄاڻندو آهي ۽ بيشڪ الله وڏو ڳجھ ڄاڻندڙ آهي؟ (٧٨). اِهي اهڙا آهن جو صدقي ڏيندڙن مؤمنن جي صدقي ڏيڻ ۾ طعنا هڻندا آهن ۽ اُنهن کي (بہ طعنا هڻندا آهن) جيڪي (مزدوري ڪرڻ جي) محنت کان سواءِ ڪجھ نہ لهندا آهن ۽ اُنهن سان مسخريون ڪندا آهن ۔ الله (بہ) سندن مسخرين جو کين بدلو ڏيندو ۽ اُنهن لاءِ ڏکوئيندڙ عذاب آهي (٧٩).

اِسْتَغْفِرْ لَهُمْ اَوْ لَا تَسْتَغْفِرْ لَهُمْ ۭ اِنْ تَسْتَغْفِرْ لَهُمْ سَبْعِيْنَ مَرَّةً

فَلَنْ يَّغْفِرَ اللّٰهُ لَهُمْ ۭ ذٰلِكَ بِاَنَّهُمْ كَفَرُوْا بِاللّٰهِ وَرَسُوْلِهٖ ۭ

وَاللّٰهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْفٰسِقِيْنَ ﴿٨٠﴾ فَرِحَ الْمُخَلَّفُوْنَ بِمَقْعَدِهِمْ

خِلٰفَ رَسُوْلِ اللّٰهِ وَكَرِهُوْٓا اَنْ يُّجَاهِدُوْا بِاَمْوَالِهِمْ وَاَنْفُسِهِمْ

فِيْ سَبِيْلِ اللّٰهِ وَقَالُوْا لَا تَنْفِرُوْا فِي الْحَرِّ ۭ قُلْ نَارُ جَهَنَّمَ اَشَدُّ

حَرًّا ۭ لَوْ كَانُوْا يَفْقَهُوْنَ ﴿٨١﴾ فَلْيَضْحَكُوْا قَلِيْلًا وَّلْيَبْكُوْا كَثِيْرًا ۚ

جَزَاۗءًۢ بِمَا كَانُوْا يَكْسِبُوْنَ ﴿٨٢﴾ فَاِنْ رَّجَعَكَ اللّٰهُ اِلٰى طَاۗىِٕفَةٍ

مِّنْهُمْ فَاسْتَاْذَنُوْكَ لِلْخُرُوْجِ فَقُلْ لَّنْ تَخْرُجُوْا مَعِيَ اَبَدًا

وَّلَنْ تُقَاتِلُوْا مَعِيَ عَدُوًّا ۭ اِنَّكُمْ رَضِيْتُمْ بِالْقُعُوْدِ اَوَّلَ مَرَّةٍ

فَاقْعُدُوْا مَعَ الْخٰلِفِيْنَ ﴿٨٣﴾ وَلَا تُصَلِّ عَلٰٓي اَحَدٍ مِّنْهُمْ مَّاتَ

اَبَدًا وَّلَا تَقُمْ عَلٰي قَبْرِهٖ ۭ اِنَّهُمْ كَفَرُوْا بِاللّٰهِ وَرَسُوْلِهٖ وَمَاتُوْا

وَهُمْ فٰسِقُوْنَ ﴿٨٤﴾ وَلَا تُعْجِبْكَ اَمْوَالُهُمْ وَاَوْلَادُهُمْ ۭ اِنَّمَا يُرِيْدُ

اللّٰهُ اَنْ يُّعَذِّبَهُمْ بِهَا فِي الدُّنْيَا وَتَزْهَقَ اَنْفُسُهُمْ وَهُمْ كٰفِرُوْنَ ﴿٨٥﴾

وَاِذَآ اُنْزِلَتْ سُوْرَةٌ اَنْ اٰمِنُوْا بِاللّٰهِ وَجَاهِدُوْا مَعَ رَسُوْلِهِ

اسْتَاْذَنَكَ اُولُوا الطَّوْلِ مِنْهُمْ وَقَالُوْا ذَرْنَا نَكُنْ مَّعَ الْقٰعِدِيْنَ ﴿٨٦﴾

اُنھن لاءِ بخشش گھرين يا اُنھن لاءِ بخشش نہ گھرين. جيڪڏھن اُنھن لاءِ ستر ڀيرا بخشش گھرين تہ بہ الله اُنھن کي نہ بخشيندو. اِھو ھن سببان آھي جو اُنھن الله ۽ سندس پيغمبر کي نہ مڃيو. ۽ الله بي دين قوم کي ھدايت نہ ڪندو آھي (٨٠). الله جي پيغمبر جي (جھاد تي) وڃڻ کان پوءِ پٺ تي رھندڙ پنھنجي (رھجي) ويھڻ تي خوش ٿيا ۽ پنھنجن مالن ۽ پنھنجن جانين سان الله جي واٽ ۾ جھاد ڪرڻ ناپسند ڪيائون ۽ پاڻ ۾ چيائون تہ گرميءَ ۾ (جھاد لاءِ) نہ نڪرو! (اي پيغمبر! ڪين) چؤ تہ دوزخ جي باھ ڏاڍي گرم آھي. جيڪڏھن سمجھن ھا (تہ ائين نہ ڪن ھا) (٨١). پوءِ ٿورو کلڻ گھرجين ۽ گھڻو روئڻ گھرجين، اُنھن (اعمالن) جي بدلي ۾ جو جيڪي ڪندا آھن (٨٢). پوءِ جيڪڏھن الله توکي منجھائن ڪنھن ٽوليءَ ڏانھن موٽائي ٿي تہ نڪرڻ لاءِ توکان موڪلائيندا پوءِ چؤ تہ مون سان ڪڏھن بہ نہ نڪرندؤ ۽ مون سان گڏجي ڪنھن دشمن سان ڪڏھن بہ نہ وڙھندؤ. ڇو تہ اوھين پھريون ڀيرو ويھڻ سان راضي ٿيؤ تنھن ڪري (ھاڻي بہ) پوئتي ويھندڙن سان گڏجي ويھو (٨٣). ۽ منجھائن جيڪو مري تنھن تي بلڪل نماز نہ پڙھہ ۽ نڪي سندس قبر تي بيھہ بيشڪ اُنھن الله ۽ سندس پيغمبر کي نہ مڃيو ۽ اُھي بي دين ٿي مئا (٨٤). ۽ تون سندن مال ۽ سندن اولاد تي عجب نہ ڪر. الله گھرندو آھي تہ اُن جي سببان دنيا ۾ ئي کين عذاب ڪري ۽ سندن ساہ ڪفر جي ئي حالت ۾ نڪرن (٨٥). ۽ جيڪڏھن ڪا سورت (ھن لاءِ) نازل ڪئي ويندي آھي تہ الله کي مڃيو ۽ سندس پيغمبر سان گڏجي جھاد ڪريو تہ منجھائن آسودا توکان موڪلائيندا آھن ۽ چوندا آھن تہ اسان کي ڇڏ تہ ويٺلن سان گڏ رھون (٨٦).

رَضُوْا بِاَنْ يَّكُوْنُوْا مَعَ الْخَوَالِفِ وَطُبِعَ عَلٰى قُلُوْبِهِمْ
فَهُمْ لَا يَفْقَهُوْنَ ﴿٨٧﴾ لٰكِنِ الرَّسُوْلُ وَالَّذِيْنَ اٰمَنُوْا مَعَهٗ
جٰهَدُوْا بِاَمْوَالِهِمْ وَاَنْفُسِهِمْ ؕ وَاُولٰٓئِكَ لَهُمُ الْخَيْرٰتُ ۫
وَاُولٰٓئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُوْنَ ﴿٨٨﴾ اَعَدَّ اللّٰهُ لَهُمْ جَنّٰتٍ تَجْرِيْ مِنْ
تَحْتِهَا الْاَنْهٰرُ خٰلِدِيْنَ فِيْهَا ؕ ذٰلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيْمُ ﴿٨٩﴾ ع وَ
جَآءَ الْمُعَذِّرُوْنَ مِنَ الْاَعْرَابِ لِيُؤْذَنَ لَهُمْ وَقَعَدَ الَّذِيْنَ
كَذَبُوا اللّٰهَ وَرَسُوْلَهٗ ؕ سَيُصِيْبُ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا مِنْهُمْ
عَذَابٌ اَلِيْمٌ ﴿٩٠﴾ لَيْسَ عَلَى الضُّعَفَآءِ وَلَا عَلَى الْمَرْضٰى وَلَا
عَلَى الَّذِيْنَ لَا يَجِدُوْنَ مَا يُنْفِقُوْنَ حَرَجٌ اِذَا نَصَحُوْا لِلّٰهِ وَ
رَسُوْلِهٖ ؕ مَا عَلَى الْمُحْسِنِيْنَ مِنْ سَبِيْلٍ ؕ وَاللّٰهُ غَفُوْرٌ رَّحِيْمٌ ﴿٩١﴾ ۙ
وَّلَا عَلَى الَّذِيْنَ اِذَا مَآ اَتَوْكَ لِتَحْمِلَهُمْ قُلْتَ لَآ اَجِدُ
مَآ اَحْمِلُكُمْ عَلَيْهِ ۪ تَوَلَّوْا وَّاَعْيُنُهُمْ تَفِيْضُ مِنَ الدَّمْعِ
حَزَنًا اَلَّا يَجِدُوْا مَا يُنْفِقُوْنَ ﴿٩٢﴾ ؕ اِنَّمَا السَّبِيْلُ عَلَى الَّذِيْنَ
يَسْتَاْذِنُوْنَكَ وَهُمْ اَغْنِيَآءُ ۚ رَضُوْا بِاَنْ يَّكُوْنُوْا
مَعَ الْخَوَالِفِ ۙ وَطَبَعَ اللّٰهُ عَلٰى قُلُوْبِهِمْ فَهُمْ لَا يَعْلَمُوْنَ ﴿٩٣﴾

ويٺلن (عورتن) سان گڏ هجڻ ۾ راضي ٿيا ۽ سندين دلين تي مُهر هڻئي ويئي پوءِ اُهي نہ سمجهندا آهن (٨٧). پر پيغمبر ۽ جن ساڻس ايمان آندو تن پنهنجن مالن ۽ پنهنجين جندن سان جهاد ڪيو۔ ۽ اِهي اُهي آهن جن لاءِ ڀلايون آهن ۽ اِهي ئي ڇٽل آهن (٨٨). اُنهن لاءِ الله اهڙا باغ تيار ڪيا آهن جن جي هيٺان نهرون وهنديون آهن منجهن سدائين رهڻ وارا آهن۔ اِها وڏي مراد ماڻڻ آهي (٨٩). ۽ ٻَدوين مان بهاني ڪرڻ وارا آيا تہ کين موڪل ڏني وڃي، ۽ جن الله ۽ سندس پيغمبر کي ڪوڙو ڄاتو سي ويهي رهيا۔ منجهانئن ڪافرن کي ڏکوئيندڙ عذاب سگهوئي پهچندو (٩٠). نڪي هيڻن تي ۽ نڪي بيمارن تي ۽ نڪي اُهي جو جيڪي خرچين سو نہ ٿا لهن تن تي ڪو گناه آهي جڏهن تہ الله ۽ سندس پيغمبر جا خيرخواه هجن ڀلارن تي ڪو ڏوراپو نہ آهي۔ ۽ الله بخشڻهار مهربان آهي (٩١). ۽ نڪي اُنهن تي (ڪو گناه آهي) جي جڏهن تو وٽ آيا تہ کين (سواريءَ تي) چاڙهين (۽ تون) چَئين تہ (ڪا سواري) نہ ٿو لهان جنهن تي اوهان کي چاڙهيان تڏهن اُهي موٽيا ۽ هن ڏک کان سندين اکيون هنجون هاريندڙ هيون تہ جيڪي (الله جي واٽ ۾) خرچين سو نہ ٿا لهن! (٩٢). (ڏوراپي جي) واٽ رڳو اُنهن تي آهي جن توکان موڪلايو ۽ اُهي شاهوڪار هئا، رهيلن (عورتن) سان گڏ هجڻ ۾ راضي ٿيا ۽ الله سندين دلين تي مُهر هڻئي پوءِ اُهي نہ ڄاڻندا آهن (٩٣).

يَعْتَذِرُوْنَ اِلَيْكُمْ اِذَا رَجَعْتُمْ اِلَيْهِمْ ؕ قُلْ لَّا
تَعْتَذِرُوْا لَنْ نُّؤْمِنَ لَكُمْ قَدْ نَبَّاَنَا اللّٰهُ مِنْ اَخْبَارِكُمْ ؕ وَ
سَيَرَى اللّٰهُ عَمَلَكُمْ وَرَسُوْلُهٗ ثُمَّ تُرَدُّوْنَ اِلٰى عٰلِمِ الْغَيْبِ
وَالشَّهَادَةِ فَيُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُوْنَ ﴿٩٤﴾ سَيَحْلِفُوْنَ بِاللّٰهِ
لَكُمْ اِذَا انْقَلَبْتُمْ اِلَيْهِمْ لِتُعْرِضُوْا عَنْهُمْ ؕ فَاَعْرِضُوْا عَنْهُمْ ؕ
اِنَّهُمْ رِجْسٌ وَّمَاْوٰىهُمْ جَهَنَّمُ ۚ جَزَآءًۢ بِمَا كَانُوْا يَكْسِبُوْنَ ﴿٩٥﴾
يَحْلِفُوْنَ لَكُمْ لِتَرْضَوْا عَنْهُمْ ۚ فَاِنْ تَرْضَوْا عَنْهُمْ فَاِنَّ اللّٰهَ
لَا يَرْضٰى عَنِ الْقَوْمِ الْفٰسِقِيْنَ ﴿٩٦﴾ اَلْاَعْرَابُ اَشَدُّ كُفْرًا وَّ
نِفَاقًا وَّاَجْدَرُ اَلَّا يَعْلَمُوْا حُدُوْدَ مَاۤ اَنْزَلَ اللّٰهُ عَلٰى
رَسُوْلِهٖ ؕ وَاللّٰهُ عَلِيْمٌ حَكِيْمٌ ﴿٩٧﴾ وَمِنَ الْاَعْرَابِ مَنْ يَّتَّخِذُ
مَا يُنْفِقُ مَغْرَمًا وَّيَتَرَبَّصُ بِكُمُ الدَّوَآئِرَ ؕ عَلَيْهِمْ
دَآئِرَةُ السَّوْءِ ؕ وَاللّٰهُ سَمِيْعٌ عَلِيْمٌ ﴿٩٨﴾ وَمِنَ الْاَعْرَابِ مَنْ
يُّؤْمِنُ بِاللّٰهِ وَالْيَوْمِ الْاٰخِرِ وَيَتَّخِذُ مَا يُنْفِقُ قُرُبٰتٍ
عِنْدَ اللّٰهِ وَصَلَوٰتِ الرَّسُوْلِ ؕ اَلَاۤ اِنَّهَا قُرْبَةٌ لَّهُمْ ؕ
سَيُدْخِلُهُمُ اللّٰهُ فِيْ رَحْمَتِهٖ ؕ اِنَّ اللّٰهَ غَفُوْرٌ رَّحِيْمٌ ﴿٩٩﴾ ع

جڏهن (اوهين) اُنهن ڏانهن موٽندؤ (تڏهن) اوهان وٽ بهانو ڪندا. (اُنهن کي) چؤ تہ بهانو نہ ڪريو اوهان (جي ڳالھ) کي ڪڏهن نہ مڃينداسون، بيشڪ اوهان جي حال کان الله اسان کي خبر ڏني آهي. ۽ الله ۽ سندس پيغمبر اوهان جا عمل سگهوئي ڏسندو وري ڳجھ ۽ ظاهر جي ڄاڻندڙ (الله) ڏانهن موٽايا ويندؤ پوءِ جيڪي ڪيو تنهن جي اوهان کي سُڌ ڏيندو (٩٤). جڏهن اُنهن ڏانهن موٽندؤ (تڏهن) ستت ئي اوهان جي آڏو الله جو قسم هن لاءِ کڻندا تہ (اوهين) کانئن مڙي وڃو. پوءِ کانئن مڙي وڃو. ڇو تہ اُهي پليت آهن ۽ جيڪي ڪمائيندا رهيا تنهن جي عوض ۾ سندن جاءِ دوزخ آهي (٩٥). اوهان وٽ هن لاءِ قسم کڻندا تہ (اوهين) کانئن راضي ٿيو، پوءِ جيڪڏهن (اوهين) کانئن راضي ٿيندؤ تہ (بہ) الله بي دين ماڻهن کان راضي نہ ٿيندو (٩٦). بدوي ڪفر ۽ منافقيءَ ۾ تمام سخت آهن ۽ هن (عادت) جوڳا آهن جو الله پنهنجي پيغمبر تي جيڪي حڪم لاٿا تنهن جون (شرعي) حدون نہ ڄاڻن. ۽ الله ڄاڻندڙ حڪمت وارو آهي (٩٧). ۽ بدوين مان ڪي اهڙا آهن جو جيڪي خرچ ڪن ٿا سو ڇٽي ڄاڻندا آهن ۽ اوهان تي زماني جي ڦير گهير (اچڻ) جا منتظر آهن. زماني جو بڇڙو ڦيرو مٿن هجي (شال). ۽ الله ٻڌندڙ ڄاڻندڙ آهي (٩٨). ۽ بدوين مان ڪي اهڙا آهن جي الله ۽ قيامت جي ڏينهن کي مڃيندا آهن ۽ جيڪي خرچيندا آهن تنهن کي الله وٽ ويجهڙائيءَ جو ۽ پيغمبر جي دعائن (حاصل ڪرڻ) جو وسيلو ڪري وٺندا آهن. بيشڪ اُها اُنهن لاءِ ويجهڙائيءَ (جو سبب) آهي. الله کين پنهنجي رحمت هيٺ سگهوئي داخل ڪندو. ڇو تہ الله بخشڻهار مهربان آهي (٩٩).

وَالسّٰبِقُوْنَ الْاَوَّلُوْنَ مِنَ الْمُهٰجِرِيْنَ وَالْاَنْصَارِ وَالَّذِيْنَ
اتَّبَعُوْهُمْ بِاِحْسَانٍ ۙ رَّضِيَ اللّٰهُ عَنْهُمْ وَرَضُوْا عَنْهُ وَاَعَدَّ لَهُمْ
جَنّٰتٍ تَجْرِيْ تَحْتَهَا الْاَنْهٰرُ خٰلِدِيْنَ فِيْهَاۤ اَبَدًا ؕ ذٰلِكَ الْفَوْزُ
الْعَظِيْمُ ﴿١٠٠﴾ وَمِمَّنْ حَوْلَكُمْ مِّنَ الْاَعْرَابِ مُنٰفِقُوْنَ ؕ وَمِنْ
اَهْلِ الْمَدِيْنَةِ ۛ مَرَدُوْا عَلَى النِّفَاقِ ۫ لَا تَعْلَمُهُمْ ؕ نَحْنُ
نَعْلَمُهُمْ ؕ سَنُعَذِّبُهُمْ مَّرَّتَيْنِ ثُمَّ يُرَدُّوْنَ اِلٰى عَذَابٍ عَظِيْمٍ ﴿١٠١﴾
وَاٰخَرُوْنَ اعْتَرَفُوْا بِذُنُوْبِهِمْ خَلَطُوْا عَمَلًا صَالِحًا وَّاٰخَرَ سَيِّئًا ؕ
عَسَى اللّٰهُ اَنْ يَّتُوْبَ عَلَيْهِمْ ؕ اِنَّ اللّٰهَ غَفُوْرٌ رَّحِيْمٌ ﴿١٠٢﴾ خُذْ
مِنْ اَمْوَالِهِمْ صَدَقَةً تُطَهِّرُهُمْ وَتُزَكِّيْهِمْ بِهَا وَصَلِّ عَلَيْهِمْ ؕ
اِنَّ صَلٰوتَكَ سَكَنٌ لَّهُمْ ؕ وَاللّٰهُ سَمِيْعٌ عَلِيْمٌ ﴿١٠٣﴾ اَلَمْ يَعْلَمُوْۤا اَنَّ
اللّٰهَ هُوَ يَقْبَلُ التَّوْبَةَ عَنْ عِبَادِهٖ وَيَاْخُذُ الصَّدَقٰتِ وَ
اَنَّ اللّٰهَ هُوَ التَّوَّابُ الرَّحِيْمُ ﴿١٠٤﴾ وَقُلِ اعْمَلُوْا فَسَيَرَى اللّٰهُ
عَمَلَكُمْ وَرَسُوْلُهٗ وَالْمُؤْمِنُوْنَ ؕ وَسَتُرَدُّوْنَ اِلٰى عٰلِمِ الْغَيْبِ
وَالشَّهَادَةِ فَيُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُوْنَ ﴿١٠٥﴾ وَاٰخَرُوْنَ مُرْجَوْنَ
لِاَمْرِ اللّٰهِ اِمَّا يُعَذِّبُهُمْ وَاِمَّا يَتُوْبُ عَلَيْهِمْ ؕ وَاللّٰهُ عَلِيْمٌ حَكِيْمٌ ﴿١٠٦﴾

۽ مهاجرن ۽ انصارن مان (ايمان ۾) اڳرائي ڪرڻ وارا ۽ جن چڱائي سان سندن تابعداري ڪئي اُنهن (سڀني) کان الله راضي آهي ۽ اُهي ڪانئس راضي آهن ۽ اُنهن لاءِ باغ تيار ڪيا اٿس جن جي هيٺان نهرون وهنديون آهن منجهن سدائين رهڻ وارا آهن. اِها وڏي مراد ماڻڻ آهي (١٠٠). ۽ اوهان جي آس پاس وارن بدوين مان (به) ڪي منافق آهن. ۽ مديني وارن مان (به) ڪي منافقيءَ تي عادتي ٿي ويا آهن، (تون) ڪين نه ڄاڻندو آهين. اسين اُنهن کي ڄاڻندا آهيون. سگهوئي ڪين ٻه ڀيرا عذاب ڪنداسون وري وڏي عذاب ڏانهن موٽايا ويندا (١٠١). ۽ ٻيا (اهڙا) آهن جن پنهنجا گناه ٻاسيا آهن (اُنهن) چڱا ڪم ۽ ٻيا بچڙا ڪم گڏي سڏي ڪيا آهن. اُميد آهي ته الله مٿن ٻاجهه سان موٽندو. ڇو ته الله بخشڻهار مهربان آهي (١٠٢). سندن مالن مان زڪات وصول ڪر ته ان سان ڪين (ظاهر ۾ به) پاڪ ڪندو رهين ۽ ڪين (باطن ۾ به) سنو ڪندو رهين ۽ مٿن رحمت جي دعا گهر. ڇو ته تنهنجي دعا اُنهن لاءِ راحت آهي. ۽ الله ٻڌندڙ ڄاڻندڙ آهي (١٠٣). ڄاڻندا نه آهن ڇا ته الله ئي پنهنجن ٻانهن جي توبه قبول ڪندو آهي ۽ (سندن) خيراتون قبول ڪندو آهي ۽ بيشڪ الله ئي توبه قبول ڪندڙ مهربان آهي (١٠٤). ۽ چؤ ته عمل ڪريو پوءِ الله ۽ سندس پيغمبر ۽ مؤمن (سڀيئي) اوهان جا عمل ڏسندا. ۽ ڳجهه ۽ ظاهر جي ڄاڻندڙ (الله) ڏانهن سگهو موٽايا ويندؤ پوءِ جيڪي ڪندا آهيو تنهن جي اوهان کي سُڌ ڏيندو (١٠٥). ۽ ٻيا (رهجي ويل) الله جي حڪم لاءِ رهايل آهن ته يا ڪين عذاب ڪري يا ڪين معاف ڪري. ۽ الله ڄاڻندڙ حڪمت وارو آهي (١٠٦).

وَالَّذِيْنَ اتَّخَذُوْا مَسْجِدًا ضِرَارًا وَّكُفْرًا وَّتَفْرِيْقًا بَيْنَ
الْمُؤْمِنِيْنَ وَاِرْصَادًا لِّمَنْ حَارَبَ اللّٰهَ وَرَسُوْلَهٗ مِنْ قَبْلُ ؕ
وَلَيَحْلِفُنَّ اِنْ اَرَدْنَاۤ اِلَّا الْحُسْنٰى ؕ وَاللّٰهُ يَشْهَدُ اِنَّهُمْ
لَكٰذِبُوْنَ ﴿١٠٧﴾ لَا تَقُمْ فِيْهِ اَبَدًا ؕ لَمَسْجِدٌ اُسِّسَ عَلَى التَّقْوٰى
مِنْ اَوَّلِ يَوْمٍ اَحَقُّ اَنْ تَقُوْمَ فِيْهِ ؕ فِيْهِ رِجَالٌ يُّحِبُّوْنَ اَنْ
يَّتَطَهَّرُوْا ؕ وَاللّٰهُ يُحِبُّ الْمُطَّهِّرِيْنَ ﴿١٠٨﴾ اَفَمَنْ اَسَّسَ بُنْيَانَهٗ
عَلٰى تَقْوٰى مِنَ اللّٰهِ وَرِضْوَانٍ خَيْرٌ اَمْ مَّنْ اَسَّسَ بُنْيَانَهٗ
عَلٰى شَفَا جُرُفٍ هَارٍ فَانْهَارَ بِهٖ فِىْ نَارِ جَهَنَّمَ ؕ وَاللّٰهُ لَا
يَهْدِى الْقَوْمَ الظّٰلِمِيْنَ ﴿١٠٩﴾ لَا يَزَالُ بُنْيَانُهُمُ الَّذِىْ بَنَوْا
رِيْبَةً فِىْ قُلُوْبِهِمْ اِلَّاۤ اَنْ تَقَطَّعَ قُلُوْبُهُمْ ؕ وَاللّٰهُ عَلِيْمٌ حَكِيْمٌ ﴿١١٠﴾ ع
اِنَّ اللّٰهَ اشْتَرٰى مِنَ الْمُؤْمِنِيْنَ اَنْفُسَهُمْ وَاَمْوَالَهُمْ
بِاَنَّ لَهُمُ الْجَنَّةَ ؕ يُقَاتِلُوْنَ فِىْ سَبِيْلِ اللّٰهِ فَيَقْتُلُوْنَ وَ
يُقْتَلُوْنَ ۟ وَعْدًا عَلَيْهِ حَقًّا فِى التَّوْرٰىةِ وَالْاِنْجِيْلِ
وَالْقُرْاٰنِ ؕ وَمَنْ اَوْفٰى بِعَهْدِهٖ مِنَ اللّٰهِ فَاسْتَبْشِرُوْا
بِبَيْعِكُمُ الَّذِىْ بَايَعْتُمْ بِهٖ ؕ وَذٰلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيْمُ ﴿١١١﴾

۽ (اُنهن مان اهڙا به آهن) جن نقصان پهچائڻ ۽ ڪفر ڪرڻ ۽ مسلمانن جي وچ ۾ ڏڦيڙ وجهڻ ۽ جن (ماڻهن) الله ۽ سندس پيغمبر سان اڳ ويڙهه ڪئي آهي تن واسطي گهاٽ ٺاهڻ لاءِ (هڪ) مسجد بڻائي آهي. ۽ (اُهي) ضرور قسم کڻندا ته چڱائي کان سواءِ اسان جو (بڻائڻ ۾) ٻيو ڪو ارادو نه آهي. ۽ الله شاهدي ڏئي ٿو ته اُهي ڪوڙا آهن (١٠٧). منجهس اصلي نه بيهه! (جا مسجد) پهرين ڏينهن کان ئي پرهيزگاريءَ تي اڏي وئي آهي تنهن ۾ تو کي بيهڻ (يعني نماز پڙهڻ ۽ پڙهائڻ) وڌيڪ لائق آهي. جنهن ۾ اهڙا مرد آهن جي پاڪ رهڻ کي دوست رکندا آهن ۽ الله پاڪ رهڻ وارن کي دوست رکندو آهي (١٠٨). جنهن پنهنجي اڏاوت الله جي ڊپ ۽ (سندس) رضامنديءَ تي اڏي سو ڀلو آهي يا اُهو جنهن پنهنجي اڏاوت ٺٺن جي ڪِرندڙ ڀَر تي اڏي؟ پوءِ اُها اڏيندڙ سميت دوزخ جي باهه ۾ ڪِري. ۽ الله ظالمن جي قوم کي هدايت نه ڪندو آهي (١٠٩). جو بنياد بڻايائون سو سدائين سندن دلين ۾ شڪ (جو سبب) رهندو، سندن دلين جي وڍڻ کان سواءِ نه ويندو. ۽ الله ڄاڻندڙ حڪمت وارو آهي (١١٠). الله مؤمنن کان سندن سر ۽ سندن مال هن ڪري ګڏا جو پڪ بهشت اُنهن لاءِ آهي. (اهي) اُن (انجام) تي الله جي واٽ ۾ وڙهندا آهن پوءِ ماريندا (به) آهن ۽ ماربا (به آهن)، جو انجام توريت ۽ انجيل ۽ قرآن ۾ پڪيءَ طرح ٿيل آهي. ۽ الله کان وڌيڪ پنهنجي انجام کي پورو ڪندڙ ڪير آهي؟ پوءِ جنهن سودي جي بدران اوهان پاڻ کي وڪيو آهي تنهن سان خوش ٿيو. ۽ اِها ئي وڏي مراد ماڻڻ آهي (١١١).

التَّآئِبُوْنَ الْعٰبِدُوْنَ الْحٰمِدُوْنَ السَّآئِحُوْنَ الرّٰكِعُوْنَ
السّٰجِدُوْنَ الْاٰمِرُوْنَ بِالْمَعْرُوْفِ وَالنَّاهُوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ
وَالْحٰفِظُوْنَ لِحُدُوْدِ اللّٰهِ ؕ وَبَشِّرِ الْمُؤْمِنِيْنَ ﴿١١٢﴾ مَا كَانَ
لِلنَّبِيِّ وَالَّذِيْنَ اٰمَنُوْۤا اَنْ يَّسْتَغْفِرُوْا لِلْمُشْرِكِيْنَ وَ
لَوْ كَانُوْۤا اُولِيْ قُرْبٰى مِنْۢ بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُمْ اَنَّهُمْ
اَصْحٰبُ الْجَحِيْمِ ﴿١١٣﴾ وَمَا كَانَ اسْتِغْفَارُ اِبْرٰهِيْمَ لِاَبِيْهِ
اِلَّا عَنْ مَّوْعِدَةٍ وَّعَدَهَاۤ اِيَّاهُ ۚ فَلَمَّا تَبَيَّنَ لَهٗۤ اَنَّهٗ عَدُوٌّ
لِّلّٰهِ تَبَرَّاَ مِنْهُ ؕ اِنَّ اِبْرٰهِيْمَ لَاَوَّاهٌ حَلِيْمٌ ﴿١١٤﴾ وَمَا كَانَ اللّٰهُ
لِيُضِلَّ قَوْمًۢا بَعْدَ اِذْ هَدٰىهُمْ حَتّٰى يُبَيِّنَ لَهُمْ مَّا
يَتَّقُوْنَ ؕ اِنَّ اللّٰهَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيْمٌ ﴿١١٥﴾ اِنَّ اللّٰهَ لَهٗ مُلْكُ
السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ ؕ يُحْيٖ وَيُمِيْتُ ؕ وَمَا لَكُمْ مِّنْ
دُوْنِ اللّٰهِ مِنْ وَّلِيٍّ وَّلَا نَصِيْرٍ ﴿١١٦﴾ لَقَدْ تَّابَ اللّٰهُ عَلَى
النَّبِيِّ وَالْمُهٰجِرِيْنَ وَالْاَنْصَارِ الَّذِيْنَ اتَّبَعُوْهُ فِيْ
سَاعَةِ الْعُسْرَةِ مِنْۢ بَعْدِ مَا كَادَ يَزِيْغُ قُلُوْبُ فَرِيْقٍ
مِّنْهُمْ ثُمَّ تَابَ عَلَيْهِمْ ؕ اِنَّهٗ بِهِمْ رَءُوْفٌ رَّحِيْمٌ ﴿١١٧﴾ لا

توبهه ڪندڙ، عبادت ڪندڙ، ساراهه ڪندڙ، (خدا جي واٽ ۾) مسافري ڪندڙ، رڪوع ڪندڙ، سجدو ڪندڙ، چڱائيءَ جو حڪم ڪندڙ ۽ مدائي کان جهليندڙ ۽ الله جي حدن کي نگاهه ۾ رکندڙ (اُنهن لاءِ بهشت جو انجام آهي) ۽ (اهڙن) مؤمنن کي خوشخبري ڏي (١١٢). پيغمبر ۽ مؤمنن کي مشرڪن لاءِ ڪين (هن ڳالهه جي) پڌري ٿيڻ کان پوءِ ته اُهي دوزخي آهن بخشش گهرڻ نه جڳائي توڙيڪ مائٽيءَ وارا هجن (١١٣). ۽ ابراهيم جو، پنهنجي پيءُ لاءِ بخشش گهرڻ، انجام کان سواءِ نه هو جو اُن ساڻس انجام ڪيو هو، پوءِ جنهن دم ڪيس پڌرو ٿيو ته اُهو الله جو ويري آهي (تنهن دم) کانئس بيزار ٿيو. بيشڪ ابراهيم بلڪل ڪؤنريءَ دل وارو (۽) بردبار هو (١١٤). ۽ الله جو ڪم نه آهي جو ڪنهن قوم کي سڌي رستي ڏيکارڻ کان پوءِ ڪين گمراه ڪري جيسين اُهي (ڳالهيون) اُنهن لاءِ پڌريون (نه) ڪري جن کان اُنهن کي بچڻ گهرجي. بيشڪ الله هر شيءِ کي ڄاڻندڙ آهي (١١٥). بيشڪ آسمانن ۽ زمين جي بادشاهي الله جي ئي آهي. (اُهو) جياري ٿو ۽ ماري ٿو. ۽ الله کان سواءِ اوهان جو نه ڪو دوست ۽ نه ڪو مدد ڏيندڙ آهي (١١٦). پيغمبر ۽ اُنهن مهاجرن ۽ انصارن تي بيشڪ الله ٻاجه سان موٽيو جن سوڙهه جي وقت ۾ پيغمبر جي تابعداري ڪئي اُن کان پوءِ جو، منجهانئن هڪ ٽوليءَ جون دليون لـُڏي وڃڻ تي ويجهيون هيون، وري (الله) مٿن ٻاجه سان موٽيو. ڇو ته اُهو مٿن شفقت ڪندڙ مهربان آهي (١١٧).

وَّعَلَى الثَّلٰثَةِ الَّذِيْنَ خُلِّفُوْا ۭ حَتّٰٓى اِذَا ضَاقَتْ عَلَيْهِمُ
الْاَرْضُ بِمَا رَحُبَتْ وَضَاقَتْ عَلَيْهِمْ اَنْفُسُهُمْ وَظَنُّوْٓا اَنْ
لَّا مَلْجَاَ مِنَ اللّٰهِ اِلَّآ اِلَيْهِ ۭ ثُمَّ تَابَ عَلَيْهِمْ لِيَتُوْبُوْا ۭ اِنَّ
اللّٰهَ هُوَ التَّوَّابُ الرَّحِيْمُ ﴿١١٨﴾ يٰٓاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوا اتَّقُوا اللّٰهَ
وَكُوْنُوْا مَعَ الصّٰدِقِيْنَ ﴿١١٩﴾ مَا كَانَ لِاَهْلِ الْمَدِيْنَةِ وَمَنْ
حَوْلَهُمْ مِّنَ الْاَعْرَابِ اَنْ يَّتَخَلَّفُوْا عَنْ رَّسُوْلِ اللّٰهِ وَ
لَا يَرْغَبُوْا بِاَنْفُسِهِمْ عَنْ نَّفْسِهٖ ۭ ذٰلِكَ بِاَنَّهُمْ لَا يُصِيْبُهُمْ
ظَمَاٌ وَّلَا نَصَبٌ وَّلَا مَخْمَصَةٌ فِيْ سَبِيْلِ اللّٰهِ وَلَا يَطَــُٔـوْنَ
مَوْطِئًا يَّغِيْظُ الْكُفَّارَ وَلَا يَنَالُوْنَ مِنْ عَدُوٍّ نَّيْلًا اِلَّا كُتِبَ
لَهُمْ بِهٖ عَمَلٌ صَالِحٌ ۭ اِنَّ اللّٰهَ لَا يُضِيْعُ اَجْرَ الْمُحْسِنِيْنَ ﴿١٢٠﴾ لا
وَلَا يُنْفِقُوْنَ نَفَقَةً صَغِيْرَةً وَّلَا كَبِيْرَةً وَّلَا يَقْطَعُوْنَ
وَادِيًا اِلَّا كُتِبَ لَهُمْ لِيَجْزِيَهُمُ اللّٰهُ اَحْسَنَ مَا كَانُوْا
يَعْمَلُوْنَ ﴿١٢١﴾ وَمَا كَانَ الْمُؤْمِنُوْنَ لِيَنْفِرُوْا كَاۗفَّةً ۭ فَلَوْلَا نَفَرَ
مِنْ كُلِّ فِرْقَةٍ مِّنْهُمْ طَاۗىِٕفَةٌ لِّيَتَفَقَّهُوْا فِي الدِّيْنِ وَ
لِيُنْذِرُوْا قَوْمَهُمْ اِذَا رَجَعُوْٓا اِلَيْهِمْ لَعَلَّهُمْ يَحْذَرُوْنَ ﴿١٢٢﴾ ع

۽ اُنهن ٽن تي (بہ) جيڪي (جهاد کان) رهجي ويا هئا- تانجو جڏهن زمين ايتريءَ ويڪرائي هوندي بہ مٿن سوڙهي ٿي ويئي هئي ۽ سندن ساهہ مٿن مُنجهيا هئا ۽ ڀانيائون ٿي تہ (هاڻي) الله (جي عذاب) کان بچڻ جي جاءِ سندس (بارگاهہ) کان سواءِ ڪونہ آهي- وري مٿن هن لاءِ ٻاجهہ سان موٽيو تہ توبهہ ڪن- ڇو تہ الله ئي توبهہ قبول ڪندڙ مهربان آهي (١١٨). اي ايمان وارؤ! الله کان ڊڄو ۽ سچن سان گڏ هجو (١١٩). مديني وارن ۽ سندس آس پاس وارن ٻهروين کي نڪي الله جي پيغمبر کان (جهاد ۾) پوئتي رهڻ ۽ نڪي سندس وجود کان پاڻ کي پيارو رکڻ جڳائي- اِهو هن ڪري جو کين نڪي اُڃ ۽ نڪي ڏک ۽ نڪي بک الله جي واٽ ۾ پهچندي آهي ۽ نڪي اهڙي هنڌ ويندا آهن جتي ڪافر ڪاوڙجن ۽ نڪي دشمن کان (ڪو) اهنج پهچندو اٿن پر اُنهن لاءِ (هر هڪ ڳالهہ جي) بدلي چڱو عمل لکيو ويندو آهي- ڇو تہ الله ڀلارن جو اجر نہ وڃائيندو آهي (١٢٠). ۽ ڪوبہ خرچ-ٿورو يا گهڻو-نہ ڪندا آهن ۽ نڪي ڪا وادي ٽپندا آهن پر اُنهن لاءِ (چڱو عمل) هن لاءِ لکيو ويندو آهي تہ جيڪو تمام چڱو ڪم ڪندا آهن تنهن جو کين الله بدلو ڏئي (١٢١). ۽ مؤمنن کي نہ نهندو آهي جو مڙيئي (گڏ) نڪرن، پوءِ هر ٽوليءَ مان ڪي ڄڻا منجهائن هن لاءِ ڇو نہ نڪرندا آهن تہ دين ۾ عالم ٿين ۽ جڏهن پنهنجي قوم ڏانهن موٽي وڃن تڏهن اُن کي ڊيڄارين تہ مانَ اُهي ڊڄن (١٢٢).

يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا قَاتِلُوا الَّذِيْنَ يَلُوْنَكُمْ مِّنَ
الْكُفَّارِ وَلْيَجِدُوْا فِيْكُمْ غِلْظَةً ؕ وَاعْلَمُوْۤا اَنَّ اللّٰهَ مَعَ
الْمُتَّقِيْنَ ﴿۱۲۳﴾ وَاِذَا مَاۤ اُنْزِلَتْ سُوْرَةٌ فَمِنْهُمْ مَّنْ يَّقُوْلُ
اَيُّكُمْ زَادَتْهُ هٰذِهٖۤ اِيْمَانًا ۚ فَاَمَّا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا
فَزَادَتْهُمْ اِيْمَانًا وَّهُمْ يَسْتَبْشِرُوْنَ ﴿۱۲۴﴾ وَاَمَّا
الَّذِيْنَ فِيْ قُلُوْبِهِمْ مَّرَضٌ فَزَادَتْهُمْ رِجْسًا اِلٰى
رِجْسِهِمْ وَمَاتُوْا وَهُمْ كٰفِرُوْنَ ﴿۱۲۵﴾ اَوَلَا يَرَوْنَ
اَنَّهُمْ يُفْتَنُوْنَ فِيْ كُلِّ عَامٍ مَّرَّةً اَوْ مَرَّتَيْنِ ثُمَّ لَا
يَتُوْبُوْنَ وَلَا هُمْ يَذَّكَّرُوْنَ ﴿۱۲۶﴾ وَاِذَا مَاۤ اُنْزِلَتْ سُوْرَةٌ
نَّظَرَ بَعْضُهُمْ اِلٰى بَعْضٍ ؕ هَلْ يَرٰىكُمْ مِّنْ اَحَدٍ ثُمَّ
انْصَرَفُوْا ؕ صَرَفَ اللّٰهُ قُلُوْبَهُمْ بِاَنَّهُمْ قَوْمٌ لَّا
يَفْقَهُوْنَ ﴿۱۲۷﴾ لَقَدْ جَآءَكُمْ رَسُوْلٌ مِّنْ اَنْفُسِكُمْ عَزِيْزٌ
عَلَيْهِ مَا عَنِتُّمْ حَرِيْصٌ عَلَيْكُمْ بِالْمُؤْمِنِيْنَ رَءُوْفٌ
رَّحِيْمٌ ﴿۱۲۸﴾ فَاِنْ تَوَلَّوْا فَقُلْ حَسْبِيَ اللّٰهُ ۖ لَاۤ اِلٰهَ اِلَّا هُوَ ؕ
عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَهُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيْمِ ﴿۱۲۹﴾

اي مؤمنؤ! ڪافرن مان جيڪي اوهان جي آس پاس آهن تن سان وڙهو ۽ پَلي ته (اُهي) اوهان ۾ ڪا ڏاڍائي ڏسن. ۽ ڄاڻو ته الله پرهيزگارن سان گڏ آهي (١٢٣). ۽ جڏهن ڪا به سورت لاهبي آهي تڏهن منجهائن ڪو اهڙو آهي جو چوندو آهي ته هن سورت اوهان مان ڪهڙي جو ايمان وڌايو آهي؟ پوءِ جن ايمان آندو آهي تن جي ايمان کي وڌايو اٿس ۽ اُهي خوش ٿيندا آهن (١٢٤). ۽ جن جي دلين ۾ بيماري آهي تن کي پليتيءَ تي پليتي وڌائي اٿس ۽ اُهي ڪافر ٿي مئا (١٢٥). نه ڏسندا آهن ڇا ته هر سال هڪ ڀيرو يا ٻه ڀيرا سزا ڏني ويندي اٿن؟ وري نڪي توبه ڪندا آهن ۽ نڪي اُهي نصيحت وٺندا آهن (١٢٦). ۽ جڏهن ڪا سورت (اُنهن بابت) نازل ڪبي آهي (تڏهن) اُنهن مان هڪڙا ٻين ڏانهن (شرمندگيءَ ڪان) نهاريندا آهن. (۽ چوندا آهن ته) ڪنهن اوهان کي ڏٺو آهي ڇا؟ وري (گهرن ڏانهن) موٽندا آهن. الله سندن دليون هن سببان ڦيرايون آهن جو اها بي سمجھ قوم آهي (١٢٧). (اي انسانؤ!) بيشڪ اوهان جي جنس منجهان اوهان وٽ پيغمبر آيو آهي اوهان جو ڏک مٿس اولو آهي اوهان (جي هدايت) تي حريص آهي مسلمانن تي شفقت ڪندڙ مهربان آهي (١٢٨). پوءِ جيڪڏهن ڦرن ته چؤ ته مون کي الله ڪافي آهي اُن ڌاران سواءِ ڪو عبادت جو لائق نه آهي. مٿس ڀروسو ڪيم ۽ اُهو وڏي عرش جو مالڪ آهي (١٢٩).

سُوْرَةُ يُوْنُسَ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

الٓرٰ ۚ تِلْكَ اٰيٰتُ الْكِتٰبِ الْحَكِيْمِ ﴿١﴾ اَكَانَ لِلنَّاسِ عَجَبًا اَنْ اَوْحَيْنَآ
اِلٰى رَجُلٍ مِّنْهُمْ اَنْ اَنْذِرِ النَّاسَ وَبَشِّرِ الَّذِيْنَ اٰمَنُوْٓا اَنَّ لَهُمْ
قَدَمَ صِدْقٍ عِنْدَ رَبِّهِمْ ؕ قَالَ الْكٰفِرُوْنَ اِنَّ هٰذَا لَسٰحِرٌ مُّبِيْنٌ ﴿٢﴾
اِنَّ رَبَّكُمُ اللّٰهُ الَّذِيْ خَلَقَ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضَ فِيْ سِتَّةِ اَيَّامٍ
ثُمَّ اسْتَوٰى عَلَى الْعَرْشِ يُدَبِّرُ الْاَمْرَ ؕ مَا مِنْ شَفِيْعٍ اِلَّا مِنْ
بَعْدِ اِذْنِهٖ ؕ ذٰلِكُمُ اللّٰهُ رَبُّكُمْ فَاعْبُدُوْهُ ؕ اَفَلَا تَذَكَّرُوْنَ ﴿٣﴾ اِلَيْهِ
مَرْجِعُكُمْ جَمِيْعًا ؕ وَعْدَ اللّٰهِ حَقًّا ؕ اِنَّهٗ يَبْدَؤُا الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيْدُهٗ
لِيَجْزِيَ الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا وَعَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ بِالْقِسْطِ ؕ وَالَّذِيْنَ كَفَرُوْا
لَهُمْ شَرَابٌ مِّنْ حَمِيْمٍ وَّعَذَابٌ اَلِيْمٌۢ بِمَا كَانُوْا يَكْفُرُوْنَ ﴿٤﴾
هُوَ الَّذِيْ جَعَلَ الشَّمْسَ ضِيَآءً وَّالْقَمَرَ نُوْرًا وَّقَدَّرَهٗ مَنَازِلَ
لِتَعْلَمُوْا عَدَدَ السِّنِيْنَ وَالْحِسَابَ ؕ مَا خَلَقَ اللّٰهُ ذٰلِكَ اِلَّا بِالْحَقِّ ۚ
يُفَصِّلُ الْاٰيٰتِ لِقَوْمٍ يَّعْلَمُوْنَ ﴿٥﴾ اِنَّ فِي اخْتِلَافِ الَّيْلِ وَالنَّهَارِ
وَمَا خَلَقَ اللّٰهُ فِي السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ لَاٰيٰتٍ لِّقَوْمٍ يَّتَّقُوْنَ ﴿٦﴾

سورة يونس مكي آهي ۽ هيءَ هڪ سؤ
نو آيتون ۽ يارهن رڪوع آهي.

الله ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

الرٰ ـ هي آيتون حڪمت واري ڪتاب جون آهن (١). ماڻهن کي (هيءَ ڳالهہ) ڇو عجب ۾ وجهندي آهي جو منجهانئن هڪ مڙس ڏانهن وحي موڪليوسون تہ ماڻهن کي ڊيڄار ۽ جن ايمان آندو تن کي خوشخبري ڏي تہ انهن لاءِ سندن پالڻهار وٽ وڏو مرتبو آهي. ڪافرن چيو تہ هيءُ پڌرو جادوگر آهي (٢). بيشڪ اوهان جو پالڻهار اُهو الله آهي جنهن آسمانن ۽ زمين کي ڇهن ڏينهن ۾ بڻايو (۽) وري عرش ڏانهن توجہ ڪيائين، (اُهو ئي) ڪمن کي رٿيندو آهي. ڪوئي سفارش ڪندڙ نہ آهي پر سندس اجازت کان پوءِ. اهوئي اوهان جو پالڻهار الله آهي تنهن ڪري سندس عبادت ڪريو. پوءِ ڇو نہ نصيحت وٺندا آهيو؟ (٣). اوهان مڙني جو ڏانهنس موٽڻ آهي. الله جو انجام سچو آهي. اُهوئي خلق کي پهريون (ڀيرو) بڻائيندو آهي وري (ٻيو ڀيرو) ڪين هن لاءِ موٽائي بڻائيندو تہ جن ايمان آندو ۽ چڱا ڪم ڪيا تن کي انصاف سان بدلو ڏئي. ۽ جن نہ مڃيو تن لاءِ ٽهڪندڙ پاڻي ۽ ڏکوئيندڙ عذاب اِنهي ڪري آهي جو ڪفر ڪيو هئائون (۴). اُهو (الله) آهي جنهن سج کي چمڪندڙ ۽ چنڊ کي روشن ڪيو ۽ اُن (چنڊ) جون منزلون هن لاءِ مقرر ڪيون تہ اوهين ورهن جو ڳاڻيٽو ۽ حساب ڄاڻو. الله اِهو سڀ ڪان سواءِ نہ بڻايو آهي، ڄاڻندڙ قوم لاءِ نشانيون کولي بيان ڪندو آهي (٥). بيشڪ رات ۽ ڏينهن جي ڦير گهير (۾) ۽ الله جيڪي آسمانن ۽ زمين ۾ بڻايو تنهن ۾ پرهيزگار قوم لاءِ ضرور نشانيون آهن (٦).

اِنَّ الَّذِيْنَ لَا يَرْجُوْنَ لِقَآءَنَا وَرَضُوْا بِالْحَيٰوةِ الدُّنْيَا
وَاطْمَاَنُّوْا بِهَا وَالَّذِيْنَ هُمْ عَنْ اٰيٰتِنَا غٰفِلُوْنَ ﴿٧﴾ اُولٰٓئِكَ
مَاْوٰىهُمُ النَّارُ بِمَا كَانُوْا يَكْسِبُوْنَ ﴿٨﴾ اِنَّ الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا وَ
عَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ يَهْدِيْهِمْ رَبُّهُمْ بِاِيْمَانِهِمْ ۚ تَجْرِيْ مِنْ تَحْتِهِمُ
الْاَنْهٰرُ فِيْ جَنّٰتِ النَّعِيْمِ ﴿٩﴾ دَعْوٰىهُمْ فِيْهَا سُبْحٰنَكَ اللّٰهُمَّ وَ
تَحِيَّتُهُمْ فِيْهَا سَلٰمٌ ۚ وَاٰخِرُ دَعْوٰىهُمْ اَنِ الْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ
الْعٰلَمِيْنَ ﴿١٠﴾ وَلَوْ يُعَجِّلُ اللّٰهُ لِلنَّاسِ الشَّرَّ اسْتِعْجَالَهُمْ بِالْخَيْرِ
لَقُضِيَ اِلَيْهِمْ اَجَلُهُمْ ۗ فَنَذَرُ الَّذِيْنَ لَا يَرْجُوْنَ لِقَآءَنَا فِيْ
طُغْيَانِهِمْ يَعْمَهُوْنَ ﴿١١﴾ وَاِذَا مَسَّ الْاِنْسَانَ الضُّرُّ دَعَانَا
لِجَنْۢبِهٖٓ اَوْ قَاعِدًا اَوْ قَآئِمًا ۚ فَلَمَّا كَشَفْنَا عَنْهُ ضُرَّهٗ مَرَّ
كَاَنْ لَّمْ يَدْعُنَآ اِلٰى ضُرٍّ مَّسَّهٗ ۚ كَذٰلِكَ زُيِّنَ لِلْمُسْرِفِيْنَ
مَا كَانُوْا يَعْمَلُوْنَ ﴿١٢﴾ وَلَقَدْ اَهْلَكْنَا الْقُرُوْنَ مِنْ قَبْلِكُمْ
لَمَّا ظَلَمُوْا ۙ وَجَآءَتْهُمْ رُسُلُهُمْ بِالْبَيِّنٰتِ وَمَا كَانُوْا
لِيُؤْمِنُوْا ۚ كَذٰلِكَ نَجْزِي الْقَوْمَ الْمُجْرِمِيْنَ ﴿١٣﴾ ثُمَّ جَعَلْنٰكُمْ
خَلٰٓئِفَ فِي الْاَرْضِ مِنْۢ بَعْدِهِمْ لِنَنْظُرَ كَيْفَ تَعْمَلُوْنَ ﴿١٤﴾

بيشڪ جيڪي اسان جي ملڻ جو آسرو نہ ٿا رکن ۽ دنيا جي حياتيءَ ساڻ ربجهي ويا ۽ اُنهيءَ سان آرامي ٿي رهيا ۽ اُهي جيڪي اسان جي آيتن کان بي خبر رهيا (٧). اِهي جيڪي ڪمائيندا رهيا تنهن سببان اُنهن جو هنڌ باه آهي (٨). (۽) جن مڃيو ۽ چڱا ڪم ڪيا تن کي سندن پالڻهار سندن ايمان سببان (اُهڙن بهشتن ڏانهن) سڌو رستو ڏيکاريندو، جن جي هيٺان نعمتن وارن باغن ۾ نهرون وهنديون آهن (٩). منجهن سندن دعا (هيءَ) آهي تہ اي الله! توکي پاڪائي جڳائي ۽ منجهن سندن آجيان سلام آهي، ۽ سندن دعا جي پڇاڙي هيءَ آهي تہ سڀ ساراه جهانن جي پالڻهار الله کي جڳائي (١٠). ۽ جيڪڏهن الله ماڻهن لاءِ مدائي جلد موڪلي ها جهڙو هي پنهنجي چڱائي جلد گهرندا آهن تہ سندن (مقرر ٿيل) مدت اُنهن لاءِ پوري ڪئي وڃي ها- پوءِ جيڪي اسان جي ملڻ جي اُميد نہ رکندا آهن تن کي سندن گمراهيءَ ۾ حيران ڇڏيندا آهيون (١١). ۽ جنهن مهل ماڻهو کي ڪو ڏک پهچندو آهي (تنهن مهل) پنهنجي پاسي پر يا ويٺي يا بيٺي اسان کي سڏيندو آهي پوءِ جنهن مهل کانئس سندس ڏک لاهيندا آهيون (تنهن مهل اُهڙي ويساري ۾ پئجي) هليو ويندو آهي (جو) ڄڻڪ ڪيس جا اوکائي پهتي هئي تنهن (جي لاهڻ) لاءِ اسان کي سڏيو ئي نہ هئائين- اُهڙيءَ طرح حد کان لنگهندڙ جيڪي ڪندا آهن سو اُنهن لاءِ سينگاريو ويو آهي (١٢). ۽ بيشڪ اوهان کان اڳ (گهڻين) قومن جڏهن ظلم ڪيو تڏهن (ڪين) هلاڪ ڪياٿئون ۽ وٽن سندن پيغمبر چٽن معجزن سان آيا ۽ اهڙا نہ هئا جو ايمان آڻين- اهڙيءَ طرح ڏوهارڻ قوم کي سزا ڏيندا آهيون (١٣). وري کانئن پوءِ ملڪ ۾ اوهان کي سندن جاڳهن تي وهاريوسون تہ ڏسون تہ اوهين ڪهڙي طرح ڪم ڪريو ٿا (١٤).

وَإِذَا تُتْلَىٰ عَلَيْهِمْ آيَاتُنَا بَيِّنَاتٍ ۙ قَالَ الَّذِينَ لَا يَرْجُونَ
لِقَاءَنَا ائْتِ بِقُرْآنٍ غَيْرِ هَٰذَا أَوْ بَدِّلْهُ ۚ قُلْ مَا يَكُونُ لِي
أَنْ أُبَدِّلَهُ مِنْ تِلْقَاءِ نَفْسِي ۖ إِنْ أَتَّبِعُ إِلَّا مَا يُوحَىٰ إِلَيَّ ۖ
إِنِّي أَخَافُ إِنْ عَصَيْتُ رَبِّي عَذَابَ يَوْمٍ عَظِيمٍ ﴿١٥﴾ قُلْ
لَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا تَلَوْتُهُ عَلَيْكُمْ وَلَا أَدْرَاكُمْ بِهِ ۖ فَقَدْ لَبِثْتُ
فِيكُمْ عُمُرًا مِنْ قَبْلِهِ ۚ أَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿١٦﴾ فَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنِ
افْتَرَىٰ عَلَى اللَّهِ كَذِبًا أَوْ كَذَّبَ بِآيَاتِهِ ۚ إِنَّهُ لَا يُفْلِحُ
الْمُجْرِمُونَ ﴿١٧﴾ وَيَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَضُرُّهُمْ
وَلَا يَنْفَعُهُمْ وَيَقُولُونَ هَٰؤُلَاءِ شُفَعَاؤُنَا عِنْدَ اللَّهِ ۚ قُلْ
أَتُنَبِّئُونَ اللَّهَ بِمَا لَا يَعْلَمُ فِي السَّمَاوَاتِ وَلَا فِي الْأَرْضِ ۚ
سُبْحَانَهُ وَتَعَالَىٰ عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿١٨﴾ وَمَا كَانَ النَّاسُ
إِلَّا أُمَّةً وَاحِدَةً فَاخْتَلَفُوا ۚ وَلَوْلَا كَلِمَةٌ سَبَقَتْ مِنْ
رَبِّكَ لَقُضِيَ بَيْنَهُمْ فِيمَا فِيهِ يَخْتَلِفُونَ ﴿١٩﴾ وَيَقُولُونَ
لَوْلَا أُنْزِلَ عَلَيْهِ آيَةٌ مِنْ رَبِّهِ ۖ فَقُلْ إِنَّمَا
الْغَيْبُ لِلَّهِ فَانْتَظِرُوا إِنِّي مَعَكُمْ مِنَ الْمُنْتَظِرِينَ ﴿٢٠﴾

۽ جڏهن اسان جون چٽيون آيتون کين پڙهي ٻڌائبيون آهن (تڏهن) جيڪي اسان جي ملڻ جي اُميد نہ رکندا آهن سي چوندا آهن تہ هن کان سواءِ ڪو ٻيو قرآن آڻ يا کيس مٽاءِ۔ چؤ تہ پنهنجي طرفان ان جي مٽائڻ جو مون کي اختيار ڪونهي، جيڪي مون کي وحي ڪيو ويندو آهي تنهن کان سواءِ (ٻئي ڪنهن جي) تابعداري نہ ڪندو آهيان، بيشڪ آءٌ جيڪڏهن پنهنجي پالڻهار جي نافرماني ڪريان تہ وڏي ڏينهن جي عذاب کان ڊڄان ٿو (١٥). چؤ تہ جيڪڏهن الله گهري ها تہ آءٌ اُن (قرآن کي اوهان تي) نہ پڙهان ها ۽ نڪي (الله) اُن سان اوهان کي ڄاڻائي ها! بيشڪ آءٌ اوهان ۾ هن کان اڳ (سڄي) ڄمار رهيس (تڏهن نہ پڙهيم)۔ پوءِ ڇو نہ ٿا سمجهو؟ (١٦). پوءِ اُن کان وڌيڪ ظالم ڪير آهي جو الله تي ڪوڙو ٺاهه ٺاهي يا سندس آيتن کي ڪوڙ ڄاڻي۔ سچ آهي تہ ڏوهاري نہ ڇٽندا (١٧). ۽ الله کان سواءِ جن کي پوڄيندا آهن سي نڪي کين ڏک پهچائيندا آهن ۽ نڪي کين سک پهچائيندا آهن ۽ چوندا آهن تہ هي الله وٽ اسان جا شفاعت ڪندڙ آهن۔ چؤ تہ اوهين الله کي اهڙيءَ شيءِ بابت ڇا ٿا ٻڌايو جيڪا شيءِ (هو) نڪي آسمانن ۾ ۽ نڪي زمين ۾ ڄاڻندو آهي؟ اهو پاڪ آهي ۽ جنهن شيءِ کي ساڻس شريڪ ڪندا آهيو تنهن کان اُهو مٿاهون آهي (١٨). ۽ (اصل) ماڻهو هڪ ٽوليءَ کان سواءِ نہ هئا پوءِ اختلاف ڪيائون۔ ۽ جيڪڏهن تنهنجي پالڻهار جو حڪم اڳ ٿيل نہ هجي ها تہ جنهن (ڳالهہ) بابت اختلاف ڪن ٿا تنهن جو سندن وچ ۾ فيصلو پورو ڪيو وڃي ها (١٩). ۽ چوندا آهن تہ سندس پالڻهار کان مٿس ڪو معجزو ڇو نہ لاٿو ويو آهي؟ چؤ تہ ڳجهہ (جي خبر) الله کان سواءِ ٻئي ڪنهن کي نہ آهي پوءِ انتظار ڪريو آءٌ بہ اوهان سان گڏ انتظار ڪندڙ آهيان (٢٠).

وَاِذَآ اَذَقْنَا النَّاسَ رَحْمَةً مِّنْ بَعْدِ ضَرَّآءَ مَسَّتْهُمْ اِذَا لَهُمْ مَّكْرٌ
فِيْٓ اٰيَاتِنَا ۭ قُلِ اللّٰهُ اَسْرَعُ مَكْرًا ۭ اِنَّ رُسُلَنَا يَكْتُبُوْنَ مَا تَمْكُرُوْنَ ﴿۲۱﴾
هُوَ الَّذِيْ يُسَيِّرُكُمْ فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ ۭ حَتّٰٓى اِذَا كُنْتُمْ فِي الْفُلْكِ ۚ وَ
جَرَيْنَ بِهِمْ بِرِيْحٍ طَيِّبَةٍ وَّفَرِحُوْا بِهَا جَاۗءَتْهَا رِيْحٌ عَاصِفٌ
وَّجَاۗءَهُمُ الْمَوْجُ مِنْ كُلِّ مَكَانٍ وَّظَنُّوْٓا اَنَّهُمْ اُحِيْطَ بِهِمْ ۙ دَعَوُا
اللّٰهَ مُخْلِصِيْنَ لَهُ الدِّيْنَ ڬ لَىِٕنْ اَنْجَيْتَنَا مِنْ هٰذِهٖ لَنَكُوْنَنَّ
مِنَ الشّٰكِرِيْنَ ﴿۲۲﴾ فَلَمَّآ اَنْجٰىهُمْ اِذَا هُمْ يَبْغُوْنَ فِي الْاَرْضِ بِغَيْرِ
الْحَقِّ ۭ يٰٓاَيُّهَا النَّاسُ اِنَّمَا بَغْيُكُمْ عَلٰٓي اَنْفُسِكُمْ ۙ مَّتَاعَ الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا ۡ
ثُمَّ اِلَيْنَا مَرْجِعُكُمْ فَنُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُوْنَ ﴿۲۳﴾ اِنَّمَا مَثَلُ
الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا كَمَاۗءٍ اَنْزَلْنٰهُ مِنَ السَّمَاۗءِ فَاخْتَلَطَ بِهٖ نَبَاتُ
الْاَرْضِ مِمَّا يَاْكُلُ النَّاسُ وَالْاَنْعَامُ ۭ حَتّٰٓي اِذَآ اَخَذَتِ الْاَرْضُ
زُخْرُفَهَا وَازَّيَّنَتْ وَظَنَّ اَهْلُهَآ اَنَّهُمْ قٰدِرُوْنَ عَلَيْهَآ ۙ اَتٰىهَآ
اَمْرُنَا لَيْلًا اَوْ نَهَارًا فَجَعَلْنٰهَا حَصِيْدًا كَاَنْ لَّمْ تَغْنَ
بِالْاَمْسِ ۭ كَذٰلِكَ نُفَصِّلُ الْاٰيٰتِ لِقَوْمٍ يَّتَفَكَّرُوْنَ ﴿۲۴﴾ وَاللّٰهُ
يَدْعُوْٓا اِلٰى دَارِ السَّلٰمِ ۭ وَيَهْدِيْ مَنْ يَّشَاۗءُ اِلٰى صِرَاطٍ مُّسْتَقِيْمٍ ﴿۲۵﴾

۽ جڏهن ماڻهن کي تڪليف پهچڻ کان پوءِ (پنهنجي) ٻاجھ (سان سک جو مزو) چکائيندا آهيون (تڏهن) اتي جو اُتي اُنهن کي اسان جي آيتن ۾ بدگمانيون (ٿينديون) آهن. چؤ تہ الله رٿ رٿڻ ۾ ڏاڍو تکڙو آهي. بيشڪ جيڪي اوهين بچڙيون رٿون ڪندا آهيو سي اسان جا ملائڪ لکندا آهن (٢١). اُهو (الله) آهي جيڪو اوهان کي بر ۽ دريائن ۾ گهمائيندو آهي تان جو جڏهن ٻيڙين ۾ هوندا آهيو، ۽ (اُهي ٻاتيڻن سميت) سٺائن وائن سان هلنديون آهن ۽ اُنهن سان سرها ٿيندا آهن تہ اوچتو ڪين آٿائو واءُ پهچندو آهي ۽ ڪين چوڌاري لهر ايندي آهي ۽ ڀانئيندا آهن تہ بيشڪ (اُها) ڪين ويڙهي ويئي (تڏهن) الله جي عبادت ۾ سچائيءَ وارا ٿي کيس سڏيندا آهن، (۽ چوندا آهن) تہ جيڪڏهن هن (مصيبت) کان اسان کي بچائين تہ ضرور شڪراني ڪندڙن مان ٿينداسون (٢٢). پوءِ جنهن مهل کين بچايائين (تنهن مهل) اُتي جو اُتي ملڪ ۾ ناحق شرارت ڪندا آهن. اي انسانؤ! اوهان جون شرارتون اوهان تي ئي آهن (هيءُ) دنيا جي حياتي جو فائدو (لڏو) وري اوهان جو موٽڻ اسان ڏانهن آهي پوءِ جيڪي ڪندا آهيو تنهن جي اوهان کي سُڌ ڏينداسون (٢٣). دنيا جي حياتيءَ جو مثال رڳو اُنهيءَ پاڻيءَ وانگر آهي جنهن کي آسمان کان وسايوسون پوءِ ساڻس زمين جا (اُهي) سلا رليا مليا جن مان ماڻهو ۽ ڍور کائيندا آهن. تانجو جنهن مهل زمين پنهنجي ساوڪ ورتي ۽ سينگاري ۽ سندس رهڻ وارن ڀانيو تہ پاڻ مٿس وس وارا آهن (تنهن مهل) اوچتو اُن کي رات جو يا ڏينهن جو اسان جو حڪم پهتو پوءِ اُن کي لٽيل (ناس) ڪري ڇڏيوسون ڄڻڪ ڪالھ ئي نہ هئي. اهڙي طرح سمجهندڙ قوم لاءِ نشانيون کولي بيان ڪندا آهيون (٢٤). ۽ الله سلامتيءَ جي گھر ڏانهن سڏيندو آهي. ۽ جنهن کي وڻيس تنهن کي سڌيءَ واٽ ڏانهن هدايت ڪندو آهي (٢٥).

لِلَّذِينَ أَحْسَنُوا الْحُسْنَىٰ وَزِيَادَةٌ ۖ وَلَا يَرْهَقُ وُجُوهَهُمْ قَتَرٌ وَلَا
ذِلَّةٌ ۚ أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ الْجَنَّةِ ۖ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿٢٦﴾ وَالَّذِينَ كَسَبُوا
السَّيِّئَاتِ جَزَاءُ سَيِّئَةٍ بِمِثْلِهَا وَتَرْهَقُهُمْ ذِلَّةٌ ۖ مَا لَهُمْ مِنَ اللَّهِ
مِنْ عَاصِمٍ ۖ كَأَنَّمَا أُغْشِيَتْ وُجُوهُهُمْ قِطَعًا مِنَ اللَّيْلِ مُظْلِمًا ۚ
أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ ۖ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿٢٧﴾ وَيَوْمَ نَحْشُرُهُمْ
جَمِيعًا ثُمَّ نَقُولُ لِلَّذِينَ أَشْرَكُوا مَكَانَكُمْ أَنْتُمْ وَشُرَكَاؤُكُمْ ۚ
فَزَيَّلْنَا بَيْنَهُمْ ۖ وَقَالَ شُرَكَاؤُهُمْ مَا كُنْتُمْ إِيَّانَا تَعْبُدُونَ ﴿٢٨﴾
فَكَفَىٰ بِاللَّهِ شَهِيدًا بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ إِنْ كُنَّا عَنْ عِبَادَتِكُمْ
لَغَافِلِينَ ﴿٢٩﴾ هُنَالِكَ تَبْلُو كُلُّ نَفْسٍ مَا أَسْلَفَتْ ۚ وَرُدُّوا إِلَى اللَّهِ
مَوْلَاهُمُ الْحَقِّ ۖ وَضَلَّ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَفْتَرُونَ ﴿٣٠﴾ قُلْ مَنْ
يَرْزُقُكُمْ مِنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ أَمَّنْ يَمْلِكُ السَّمْعَ وَالْأَبْصَارَ وَ
مَنْ يُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ وَيُخْرِجُ الْمَيِّتَ مِنَ الْحَيِّ وَمَنْ يُدَبِّرُ
الْأَمْرَ ۚ فَسَيَقُولُونَ اللَّهُ ۚ فَقُلْ أَفَلَا تَتَّقُونَ ﴿٣١﴾ فَذَٰلِكُمُ اللَّهُ رَبُّكُمُ الْحَقُّ ۖ
فَمَاذَا بَعْدَ الْحَقِّ إِلَّا الضَّلَالُ ۖ فَأَنَّىٰ تُصْرَفُونَ ﴿٣٢﴾ كَذَٰلِكَ
حَقَّتْ كَلِمَتُ رَبِّكَ عَلَى الَّذِينَ فَسَقُوا أَنَّهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿٣٣﴾

جن چڱائي ڪئي تن لاءِ (اهڙي) چڱائي بلڪ وڌيڪ آهي۔ ۽ سندن منهن کي نڪي ڪارنهن ۽ نڪي خواري ويڙهيندي۔ اِهي بهشتي آهن، اُهي منجهس سدائين رهڻ وارا آهن (٢٦). ۽ جن بڇڙائي ڪمائي تن لاءِ اُن جهڙي بڇڙي سزا آهي ۽ کين خواري ڍڪيندي۔ اُنهن کي الله (جي عذاب) کان ڪو بچائيندڙ نہ آهي، ڄڻڪ سندن منهن کي اونداهيءَ رات مان ٽڪرا ڍڪايا ويا آهن۔ اِهي دوزخي آهن، منجهس سدائين رهڻ وارا آهن (٢٧). ۽ جنهن ڏينهن اُنهن مڙني کي گڏ ڪنداسون وري مشرڪن کي چونداسون تہ اوهين ۽ اوهان جا (الله سان ٺهرايل) شريڪ پنهنجي هنڌ بيهو، پوءِ سندن وچ ۾ جدائي وجهنداسون ۽ سندن شريڪ چوندا تہ (اوهين) اسان کي پوڄيندڙ نہ هيؤ (٢٨). پوءِ اسان جي ۽ اوهان جي وچ ۾ الله شاهد ڪافي آهي تہ اسين اوهان جي پوڄا کان ضرور بيخبر هئاسون (٢٩). اُن هنڌ سڀ ڪنهن ماڻهوءَ جيڪي اڳي موڪليو هوندو سو (اُهو) لهندو ۽ پنهنجي سچي ڌڻيءَ الله ڏانهن موٽايا ويندا ۽ جيڪو ٺاهہ ٺاهيائون ٿي سو کائن ڀلجي ويندو (٣٠). چؤ تہ اوهان کي آسمان ۽ زمين مان ڪير روزي ڏيندو آهي؟ ڪَنن ۽ اکين جو ڀيو ڪير مالڪ آهي ڇا؟ ۽ ڪير جيئري کي مئي مان ڪڍندو آهي؟ ۽ ڪير ڪمن کي رٿيندو آهي؟ پوءِ سٽت ئي چوندا تہ الله! پوءِ چؤ تہ ڇو نہ ڊڄندا آهيو؟ (٣١). پوءِ اُهوئي اوهان جو سچو پالڻهار الله آهي، پوءِ سچ کان پوءِ گمراهيءَ کان سواءِ (ٻيو) ڇا آهي؟ پوءِ ڪيڏي جو ڪيڏي ڦيرايا وڃو ٿا؟ (٣٢). اهڙيءَ طرح تنهنجي پالڻهار جو حڪم اُنهن بدڪارن تي لازم ٿيو آهي جو اهي ايمان نہ آڻيندا (٣٣).

قُلْ هَلْ مِنْ شُرَكَآئِكُمْ مَّنْ يَّبْدَؤُا الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيْدُهٗ ؕ قُلِ اللّٰهُ
يَبْدَؤُا الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيْدُهٗ فَاَنّٰى تُؤْفَكُوْنَ ﴿٣٤﴾ قُلْ هَلْ مِنْ شُرَكَآئِكُمْ
مَّنْ يَّهْدِيْۤ اِلَى الْحَقِّ ؕ قُلِ اللّٰهُ يَهْدِيْ لِلْحَقِّ ؕ اَفَمَنْ يَّهْدِيْۤ
اِلَى الْحَقِّ اَحَقُّ اَنْ يُّتَّبَعَ اَمَّنْ لَّا يَهِدِّيْۤ اِلَّاۤ اَنْ يُّهْدٰى ۚ فَمَا لَكُمْ ۟
كَيْفَ تَحْكُمُوْنَ ﴿٣٥﴾ وَمَا يَتَّبِعُ اَكْثَرُهُمْ اِلَّا ظَنًّا ؕ اِنَّ الظَّنَّ لَا يُغْنِيْ
مِنَ الْحَقِّ شَيْـًٔا ؕ اِنَّ اللّٰهَ عَلِيْمٌۢ بِمَا يَفْعَلُوْنَ ﴿٣٦﴾ وَمَا كَانَ هٰذَا
الْقُرْاٰنُ اَنْ يُّفْتَرٰى مِنْ دُوْنِ اللّٰهِ وَلٰكِنْ تَصْدِيْقَ الَّذِيْ
بَيْنَ يَدَيْهِ وَتَفْصِيْلَ الْكِتٰبِ لَا رَيْبَ فِيْهِ مِنْ رَّبِّ الْعٰلَمِيْنَ ﴿٣٧﴾
اَمْ يَقُوْلُوْنَ افْتَرٰىهُ ؕ قُلْ فَاْتُوْا بِسُوْرَةٍ مِّثْلِهٖ وَادْعُوْا مَنِ
اسْتَطَعْتُمْ مِّنْ دُوْنِ اللّٰهِ اِنْ كُنْتُمْ صٰدِقِيْنَ ﴿٣٨﴾ بَلْ كَذَّبُوْا
بِمَا لَمْ يُحِيْطُوْا بِعِلْمِهٖ وَلَمَّا يَاْتِهِمْ تَاْوِيْلُهٗ ؕ كَذٰلِكَ كَذَّبَ
الَّذِيْنَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَانْظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الظّٰلِمِيْنَ ﴿٣٩﴾ وَ
مِنْهُمْ مَّنْ يُّؤْمِنُ بِهٖ وَمِنْهُمْ مَّنْ لَّا يُؤْمِنُ بِهٖ ؕ وَرَبُّكَ اَعْلَمُ
بِالْمُفْسِدِيْنَ ﴿٤٠﴾ وَاِنْ كَذَّبُوْكَ فَقُلْ لِّيْ عَمَلِيْ وَلَكُمْ عَمَلُكُمْ ۚ
اَنْتُمْ بَرِيْٓـُٔوْنَ مِمَّاۤ اَعْمَلُ وَاَنَا بَرِيْٓءٌ مِّمَّا تَعْمَلُوْنَ ﴿٤١﴾

چؤ تہ اوهان جي معبودن مان ڪو آهي ڇا جيڪو خلق کي نئين سر بڻائي وري ڪين (ماري) موٽائي جياري چؤ تہ الله نئين سر خلق کي بڻائي ٿو وري ڪيس موٽائي جياريندو، پوءِ اوهين ڪيڏي جو ڪيڏي ڦيرايا ويندا آهيو؟ (٣٤). چؤ تہ اوهان جي معبودن مان ڪو آهي جو حق ڏانهن ڪنهن کي هدايت ڪري؟ چؤ تہ الله حق ڏانهن سڌو رستو ڏيکاريندو آهي. پوءِ جيڪو حق ڏانهن سڌو رستو ڏيکاري سو تابعداري ڪرڻ جو وڌيڪ حقدار آهي يا اُهو جيڪو (پاڻ) رستي ڏيکارڻ کان سواءِ رستو نہ لهندو هجي؟ پوءِ اوهان کي ڇا ٿيو؟ ڪيئن فيصلو ڪريو ٿا! (٣٥). ۽ اُنهن مان گهڻا رڳو گمان تي هلندا آهن. بيشڪ گمان سچ جي پورائي ڪجهہ بہ نہ ڪندو آهي. بيشڪ جيڪي ڪندا آهن سو الله ڄاڻندڙ آهي (٣٦). ۽ هيءُ قرآن الله کان سواءِ ڪنهن جو بڻايل نہ آهي پر ڪائنس اڳ جيڪي ڪتاب آهن تن جي تصديق ڪندڙ آهي ۽ حڪمن کي کولي بيان ڪندڙ آهي منجهس ڪو شڪ نہ آهي (تہ) جهانن جي پالڻهار کان آهي (٣٧). يا چوندا آهن تہ (محمد ﷺ) اُهو پاڻون ٺاهيو آهي. چؤ تہ جيڪڏهن سچا آهيو تہ ان جهڙي ڪا سورت آڻيو ۽ الله کان سواءِ جنهن کي (سڏي) سگهو تنهن کي سڏيو (٣٨). بلڪ جنهن علم کي پهچي نہ سگهيا تنهن کي ڪوڙ ڀانيائون ۽ اڃا وٽن سندس وعدن جي سچائي نہ آئي آهي. جيڪي ڪائنن اڳ هئا تن بہ اهڙيءَ طرح ڪوڙ ڀانيو هو پوءِ ڏس تہ ظالمن جي پڇاڙي ڪهڙيءَ طرح ٿي! (٣٩). ۽ منجهائن ڪو اُن (قرآن) تي ايمان آڻيندو آهي ۽ منجهائن ڪو اُن تي ايمان نہ آڻيندو آهي. ۽ تنهنجو پالڻهار فساد ڪندڙن کي وڌيڪ ڄاڻندڙ آهي (٤٠). ۽ جيڪڏهن توکي ڪوڙو ڀانئين تہ چؤ مون لاءِ منهنجو عمل ۽ اوهان لاءِ اوهانجو عمل آهي. جيڪي (آءٌ) ڪريان ٿو تنهن کان اوهين ڇٽل آهيو ۽ جيڪي (اوهين) ڪريو ٿا تنهن کان آءٌ بيزار آهيان (٤١).

وَمِنْهُمْ مَّنْ يَّسْتَمِعُوْنَ اِلَيْكَ ؕ اَفَاَنْتَ تُسْمِعُ الصُّمَّ وَلَوْ كَانُوْا
لَا يَعْقِلُوْنَ ﴿۴۲﴾ وَمِنْهُمْ مَّنْ يَّنْظُرُ اِلَيْكَ ؕ اَفَاَنْتَ تَهْدِى الْعُمْىَ وَ
لَوْ كَانُوْا لَا يُبْصِرُوْنَ ﴿۴۳﴾ اِنَّ اللّٰهَ لَا يَظْلِمُ النَّاسَ شَيْـًٔا وَّلٰـكِنَّ
النَّاسَ اَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُوْنَ ﴿۴۴﴾ وَيَوْمَ يَحْشُرُهُمْ كَاَنْ لَّمْ يَلْبَثُوْٓا اِلَّا
سَاعَةً مِّنَ النَّهَارِ يَتَعَارَفُوْنَ بَيْنَهُمْ ؕ قَدْ خَسِرَ الَّذِيْنَ كَذَّبُوْا
بِلِقَآءِ اللّٰهِ وَمَا كَانُوْا مُهْتَدِيْنَ ﴿۴۵﴾ وَاِمَّا نُرِيَنَّكَ بَعْضَ الَّذِىْ
نَعِدُهُمْ اَوْ نَتَوَفَّيَنَّكَ فَاِلَيْنَا مَرْجِعُهُمْ ثُمَّ اللّٰهُ شَهِيْدٌ عَلٰى مَا
يَفْعَلُوْنَ ﴿۴۶﴾ وَلِكُلِّ اُمَّةٍ رَّسُوْلٌ ۚ فَاِذَا جَآءَ رَسُوْلُهُمْ قُضِىَ بَيْنَهُمْ
بِالْقِسْطِ وَهُمْ لَا يُظْلَمُوْنَ ﴿۴۷﴾ وَيَقُوْلُوْنَ مَتٰى هٰذَا الْوَعْدُ اِنْ
كُنْتُمْ صٰدِقِيْنَ ﴿۴۸﴾ قُلْ لَّاۤ اَمْلِكُ لِنَفْسِىْ ضَرًّا وَّلَا نَفْعًا اِلَّا مَا شَآءَ
اللّٰهُ ؕ لِكُلِّ اُمَّةٍ اَجَلٌ ؕ اِذَا جَآءَ اَجَلُهُمْ فَلَا يَسْتَاْخِرُوْنَ سَاعَةً
وَّلَا يَسْتَقْدِمُوْنَ ﴿۴۹﴾ قُلْ اَرَءَيْتُمْ اِنْ اَتٰىكُمْ عَذَابُهٗ بَيَاتًا اَوْ نَهَارًا
مَّاذَا يَسْتَعْجِلُ مِنْهُ الْمُجْرِمُوْنَ ﴿۵۰﴾ اَثُمَّ اِذَا مَا وَقَعَ اٰمَنْتُمْ بِهٖ ؕ
آٰلْـٰٔنَ وَقَدْ كُنْتُمْ بِهٖ تَسْتَعْجِلُوْنَ ﴿۵۱﴾ ثُمَّ قِيْلَ لِلَّذِيْنَ ظَلَمُوْا
ذُوْقُوْا عَذَابَ الْخُلْدِ ۚ هَلْ تُجْزَوْنَ اِلَّا بِمَا كُنْتُمْ تَكْسِبُوْنَ ﴿۵۲﴾

۽ منجهائن ڪي تو ڏانهن (ڪَن ڏيئي قرآن کي) ٻڌندا آهن پوءِ تون ٻوڙن کي ٻڌائيندين ڇا جيتوڻيڪ نہ سمجهندا هجن؟ (٤٢). ۽ منجهائن ڪوئي توڏانهن نهاريندو آهي پوءِ انڌن کي سڌو رستو ڏيکاريندين ڇا؟ جيتوڻيڪ ڏسندائي نہ هجن (٤٣). الله ماڻهن تي ڪجھ ئي ظلم نہ ڪندو آهي پر ماڻهو پاڻ تي پاڻ ظلم ڪندا آهن (٤٤). ۽ جنهن ڏينهن (الله) کين گڏ ڪندو تنهن ڏينهن ڄڻڪ (دنيا ۾) ڏينهن جي هڪ گهڙيءَ کان سواءِ (وڌيڪ) ترسيائي نہ هئا پاڻ ۾ هڪ ٻئي کي سڃاڻندا- بيشڪ جن الله جي ديدار کي ڪوڙ ڀانيو تن نقصان پاتو ۽ هدايت وارا نہ هئا (٤٥). ۽ جيڪو انجام ساڻن ڪريون ٿا تنهن منجهان ڪجھ جيڪڏهن توکي ڏيکاريون يا توکي فوت ڪريون تہ (هر حال ۾) سندن موٽڻ اسان ڏانهن آهي وري جيڪي ڪندا آهن تنهن تي الله شاهد آهي (٤٦). ۽ سڀ ڪنهن اُمت لاءِ هڪ پيغمبر آهي، پوءِ جڏهن سندن پيغمبر آيو (تڏهن) سندن وچ ۾ انصاف سان نبيرو ڪيو ويو ۽ اُنهن تي ظلم نہ ڪيو ويو (٤٧). ۽ چوندا آهن تہ جيڪڏهن اوهين سچا آهيو تہ اِهو انجام ڪڏهن ٿيندو؟ (٤٨). چؤ تہ (آءٌ) الله جي مرضيءَ کان سواءِ پاڻ کي نہ ڪي ڏک ۽ نہ ڪي سک پهچائي سگهان ٿو سڀ ڪنهن اُمت لاءِ هڪ مدت آهي- جڏهن سندن (ٺهرايل) مدت پهچي ٿي تڏهن هڪ گهڙي نڪي دير ڪندا ۽ نڪي اڳڀرو ويندا (٤٩). چؤ تہ مون کي خبر ڏيو تہ جيڪڏهن سندس عذاب رات جو يا ڏينهن جو اوهان تي اچي (تہ ڇا ڪري سگهندؤ)؟ ڏوهاري اُن مان ڇاجي تڪڙ گهرندا آهن؟ (٥٠). وري جنهن مهل (اُهو) پهچندو (تنهن مهل) اُن تي ايمان آڻيندؤ ڇا؟ (چيو ويندن تہ) هاڻي (مڃيوَ)؟ ۽ بيشڪ (اڳي) اُن کي تڪڙو گهرندا هيؤ (٥١). وري ظالمن کي چيو ويندو تہ هميشگيءَ وارو عذاب چکو، جيڪي اوهين ڪمائيندا هيؤ تنهن کان سواءِ ٻيو ڪو بدلو اوهان کي نہ ڏبو (٥٢).

وَيَسْتَنْۢبِــُٔوْنَكَ اَحَقٌّ هُوَ ۭ قُلْ اِيْ وَرَبِّيْٓ اِنَّهٗ لَحَقٌّ ڼ وَمَآ اَنْتُمْ بِمُعْجِزِيْنَ ۵۳ ۧ
وَلَوْ اَنَّ لِكُلِّ نَفْسٍ ظَلَمَتْ مَا فِي الْاَرْضِ لَافْتَدَتْ بِهٖ ۭ وَاَسَرُّوا النَّدَامَةَ
لَمَّا رَاَوُا الْعَذَابَ ۚ وَقُضِيَ بَيْنَهُمْ بِالْقِسْطِ وَهُمْ لَا يُظْلَمُوْنَ ۵۴ اَلَآ
اِنَّ لِلّٰهِ مَا فِي السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ ۭ اَلَآ اِنَّ وَعْدَ اللّٰهِ حَقٌّ وَّلٰكِنَّ
اَكْثَرَھُمْ لَا يَعْلَمُوْنَ ۵۵ هُوَ يُـحْيٖ وَيُمِيْتُ وَاِلَيْهِ تُرْجَعُوْنَ ۵۶ يٰٓاَيُّهَا
النَّاسُ قَدْ جَاۗءَتْكُمْ مَّوْعِظَةٌ مِّنْ رَّبِّكُمْ وَشِفَاۗءٌ لِّمَا فِي الصُّدُوْرِ ڏ
وَھُدًى وَّرَحْمَةٌ لِّلْمُؤْمِنِيْنَ ۵۷ قُلْ بِفَضْلِ اللّٰهِ وَبِرَحْمَتِهٖ
فَبِذٰلِكَ فَلْيَفْرَحُوْا ۭ هُوَ خَيْرٌ مِّمَّا يَجْمَعُوْنَ ۵۸ قُلْ اَرَءَيْتُمْ مَّآ اَنْزَلَ
اللّٰهُ لَكُمْ مِّنْ رِّزْقٍ فَجَــعَلْتُمْ مِّنْهُ حَرَامًا وَّحَلٰلًا ۭ قُلْ اٰۗللّٰهُ اَذِنَ
لَكُمْ اَمْ عَلَي اللّٰهِ تَفْتَرُوْنَ ۵۹ وَمَا ظَنُّ الَّذِيْنَ يَفْتَرُوْنَ عَلَي اللّٰهِ
الْكَذِبَ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ ۭ اِنَّ اللّٰهَ لَذُوْ فَضْلٍ عَلَي النَّاسِ وَلٰكِنَّ
اَكْثَرَھُمْ لَا يَشْكُرُوْنَ ۶۰ ۧ وَمَا تَكُوْنُ فِيْ شَاْنٍ وَّمَا تَتْلُوْا مِنْهُ مِنْ
قُرْاٰنٍ وَّلَا تَعْمَلُوْنَ مِنْ عَمَلٍ اِلَّا كُنَّا عَلَيْكُمْ شُهُوْدًا اِذْ تُفِيْضُوْنَ
فِيْهِ ۭ وَمَا يَعْزُبُ عَنْ رَّبِّكَ مِنْ مِّثْقَالِ ذَرَّةٍ فِي الْاَرْضِ وَلَا
فِي السَّمَاۗءِ وَلَآ اَصْغَرَ مِنْ ذٰلِكَ وَلَآ اَكْبَرَ اِلَّا فِيْ كِتٰبٍ مُّبِيْنٍ ۶۱

۽ توکان خبر پڇندا آهن تہ اِهو (وعدو) سچ آهي؟ چؤ تہ هائو! مون کي پنهنجي پالڻهار جو قسم آهي تہ ضرور سچ آهي، ۽ اوهين ٿڪائڻ وارا نہ آهيو (٥٣). ۽ جيڪڏهن سڀ ڪنهن ظلم ڪندڙ شخص کي جيڪي زمين ۾ آهي سو (سڀ) هجي ها تہ ضرور پنهنجي عوض ڏئي ها! ۽ جڏهن عذاب ڏسندا تڏهن اندر (ئي اندر) ۾ لڄي ٿيندا، ۽ سندن وچ ۾ انصاف سان نبيرو ڪيو ويندو ۽ اُنهن تي ظلم نہ ڪبو (٥٤). خبردار! جيڪي آسمانن ۽ زمين ۾ آهي سو الله جو آهي- (پنهنجي عوض ڏيئي نہ سگهندؤ) خبردار الله جو انجام سچو آهي پر اُنهن مان گهڻا نہ ڄاڻندا آهن (٥٥). اُهو جيارڻدو آهي ۽ ماريندو آهي ۽ اوهين ڏانهس موٽايا ويندؤ (٥٦). اي انسانو! اوهان جي پالڻهار کان اوهان وٽ نصيحت ۽ جيڪا (بيماري) سينن ۾ آهي تنهن لاءِ شفا ۽ مؤمن لاءِ هدايت ۽ رحمت آئي آهي (٥٧). چؤ تہ الله جي فضل سان ۽ سندس ٻاجھ سان (قرآن نازل ٿيو آهي) پوءِ اُن سان خوش ٿيڻ گهرجين- جيڪي گڏ ڪندا آهن تنهن کان اُهو ڀلو آهي (٥٨). چؤ تہ ڪجھ ڏسو ٿا؟ تہ الله روزيءَ مان جيڪي اوهان لاءِ لاٿو آهي پوءِ منجهانئس اوهان (پاڻ) ڪجھ حرام ۽ ڪجھ حلال ڪيو آهي- چؤ تہ الله اوهان کي موڪل ڏني آهي ڇا يا الله تي ٺاهہ ٺاهيندا آهيو؟ (٥٩). ۽ جيڪي الله تي ڪوڙ ٺاهيندا آهن تن کي قيامت جي ڏينهن ڪهڙو گمان آهي (تہ ڪين عذاب نہ ڪندو ڇا)؟ بيشڪ الله ماڻهن تي ضرور وڏي فضل ڪرڻ وارو آهي پر اُنهن مان گهڻا شڪرانو نہ ڪندا آهن (٦٠). ۽ ڪنهن بہ حال ۾ نہ هوندو آهين ۽ الله جي طرف کان آيل قرآن مان جيڪي ڪجھ پڙهندو آهين ۽ ڪوبہ ڪم اوهين نہ ڪندا آهيو جڏهن منجهس لڳا رهندا آهيو مگر اسين (هر حال ۾) اوهان وٽ حاضر هوندا آهيون- ۽ تنهنجي پالڻهار کان ذري جيترو بہ نہ ڪي زمين ۾ نہ ڪي آسمان ۾ (ڪجھ) ڳجهو رهندو آهي ۽ نہ ڪي اُن کان ٿورو ۽ نہ ڪي گهڻو، پر (سڀ) پڌري ڪتاب ۾ (لکيل) آهي (٦١).

اَلَآ اِنَّ اَوۡلِيَآءَ اللّٰهِ لَا خَوۡفٌ عَلَيۡهِمۡ وَلَا هُمۡ يَحۡزَنُوۡنَ ۚ﴿۶۲﴾
اَلَّذِيۡنَ اٰمَنُوۡا وَكَانُوۡا يَتَّقُوۡنَ ﴿۶۳﴾ لَهُمُ الۡبُشۡرٰى فِى الۡحَيٰوةِ
الدُّنۡيَا وَفِى الۡاٰخِرَةِ ؕ لَا تَبۡدِيۡلَ لِكَلِمٰتِ اللّٰهِ ؕ ذٰلِكَ هُوَ
الۡفَوۡزُ الۡعَظِيۡمُ ﴿۶۴﴾ وَلَا يَحۡزُنۡكَ قَوۡلُهُمۡ ۘ اِنَّ الۡعِزَّةَ لِلّٰهِ
جَمِيۡعًا ؕ هُوَ السَّمِيۡعُ الۡعَلِيۡمُ ﴿۶۵﴾ اَلَاۤ اِنَّ لِلّٰهِ مَنۡ فِى السَّمٰوٰتِ
وَمَنۡ فِى الۡاَرۡضِ ؕ وَمَا يَتَّبِعُ الَّذِيۡنَ يَدۡعُوۡنَ مِنۡ
دُوۡنِ اللّٰهِ شُرَكَآءَ ؕ اِنۡ يَّتَّبِعُوۡنَ اِلَّا الظَّنَّ وَاِنۡ هُمۡ اِلَّا
يَخۡرُصُوۡنَ ﴿۶۶﴾ هُوَ الَّذِىۡ جَعَلَ لَـكُمُ الَّيۡلَ لِتَسۡكُنُوۡا
فِيۡهِ وَالنَّهَارَ مُبۡصِرًا ؕ اِنَّ فِىۡ ذٰ لِكَ لَاٰيٰتٍ لِّقَوۡمٍ
يَّسۡمَعُوۡنَ ﴿۶۷﴾ قَالُوا اتَّخَذَ اللّٰهُ وَلَدًا سُبۡحٰنَهٗ ؕ هُوَ الۡغَنِىُّ ؕ
لَهٗ مَا فِى السَّمٰوٰتِ وَمَا فِى الۡاَرۡضِ ؕ اِنۡ عِنۡدَكُمۡ مِّنۡ
سُلۡطٰنٍۢ بِهٰذَا ؕ اَتَقُوۡلُوۡنَ عَلَى اللّٰهِ مَا لَا تَعۡلَمُوۡنَ ﴿۶۸﴾
قُلۡ اِنَّ الَّذِيۡنَ يَفۡتَرُوۡنَ عَلَى اللّٰهِ الۡكَذِبَ لَا
يُفۡلِحُوۡنَ ؕ﴿۶۹﴾ مَتَاعٌ فِى الدُّنۡيَا ثُمَّ اِلَيۡنَا مَرۡجِعُهُمۡ ثُمَّ
نُذِيۡقُهُمُ الۡعَذَابَ الشَّدِيۡدَ بِمَا كَانُوۡا يَكۡفُرُوۡنَ ﴿۷۰﴾ ع

خبردار! الله جي پيارن کي نکي ڀؤ آهي ۽ نکي اُهي غمگين رهندا (٦٢). جن ايمان آندو ۽ پرهيزگاري ڪئي اٿن (٦٣). تن لاءِ دنيا جي حياتيءَ ۽ آخرت ۾ خوشخبري آهي. الله جي حڪمن کي ڪا ڦير گهير ڪانهي. اِها ئي وڏي مراد ماڻڻ آهي (٦٤). ۽ سندن ڪا بہ ڳالھ توکي نہ ڏکوئي. بيشڪ سمورو غلبو الله جو ئي آهي. اُهو ٻڌندڙ ڄاڻندڙ آهي (٦٥). خبردار! جيڪي آسمانن ۾ آهي ۽ جيڪي زمين ۾ آهي سو يقيناً الله جو آهي. ۽ جيڪي الله کان سواءِ ٻين شريڪن جي عبادت ڪندا آهن سي (حقيقت ۾) گمان کان سواءِ ٻئي جي تابعداري نہ ڪندا آهن ۽ اُهي رڳو اٽڪلبازي هلندا آهن (٦٦). اُهو (الله) آهي جنهن اوهان لاءِ رات کي هن ڪري بڻايو تہ منجهس آرام ڪريو ۽ ڏينهن کي روشن بڻايائين بيشڪ اِن ۾ ٻڌندڙ قوم لاءِ نشانيون آهن (٦٧). ڪافر چون ٿا تہ الله (پنهنجي لاءِ) اولاد ورتو آهي، اُهو پاڪ آهي. اُهو بي پرواه آهي. جيڪي آسمانن ۾ آهي، ۽ جيڪي زمين ۾ آهي سو اُن جو آهي. هن (پُٽ جي چوڻ) بابت اوهان وٽ ڪا سند نہ آهي. جيڪي نہ ڄاڻندا آهيو سو ڇو الله تي چوندا آهيو؟ (٦٨). چؤ تہ جيڪي الله تي ڪوڙو ناهہ ناهيندا آهن سي يقيناً نہ ڇٽندا (٦٩). دنيا ۾ ڪجھ آسودو گذران هوندن وري اسان وٽ سندن موٽڻ آهي وري ڪين اِنهيءَ سببان سخت عذاب چکائيندا سون جو ڪفر ڪندا آهن (٧٠).

وَاتْلُ عَلَيْهِمْ نَبَاَ نُوْحٍ ۘ اِذْ قَالَ لِقَوْمِهٖ يٰقَوْمِ اِنْ كَانَ كَبُرَ عَلَيْكُمْ
مَّقَامِيْ وَتَذْكِيْرِيْ بِاٰيٰتِ اللّٰهِ فَعَلَى اللّٰهِ تَوَكَّلْتُ فَاَجْمِعُوْٓا
اَمْرَكُمْ وَشُرَكَآءَكُمْ ثُمَّ لَا يَكُنْ اَمْرُكُمْ عَلَيْكُمْ غُمَّةً ثُمَّ اقْضُوْٓا اِلَيَّ وَ
لَا تُنْظِرُوْنِ ﴿۷۱﴾ فَاِنْ تَوَلَّيْتُمْ فَمَا سَاَلْتُكُمْ مِّنْ اَجْرٍ ؕ اِنْ اَجْرِيَ
اِلَّا عَلَى اللّٰهِ ۙ وَاُمِرْتُ اَنْ اَكُوْنَ مِنَ الْمُسْلِمِيْنَ ﴿۷۲﴾ فَكَذَّبُوْهُ
فَنَجَّيْنٰهُ وَمَنْ مَّعَهٗ فِي الْفُلْكِ وَجَعَلْنٰهُمْ خَلٰٓئِفَ وَاَغْرَقْنَا
الَّذِيْنَ كَذَّبُوْا بِاٰيٰتِنَا ۚ فَانْظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُنْذَرِيْنَ ﴿۷۳﴾
ثُمَّ بَعَثْنَا مِنْۢ بَعْدِهٖ رُسُلًا اِلٰى قَوْمِهِمْ فَجَآءُوْهُمْ بِالْبَيِّنٰتِ
فَمَا كَانُوْا لِيُؤْمِنُوْا بِمَا كَذَّبُوْا بِهٖ مِنْ قَبْلُ ؕ كَذٰلِكَ نَطْبَعُ عَلٰى
قُلُوْبِ الْمُعْتَدِيْنَ ﴿۷۴﴾ ثُمَّ بَعَثْنَا مِنْۢ بَعْدِهِمْ مُّوْسٰى وَهٰرُوْنَ اِلٰى
فِرْعَوْنَ وَمَلَا۟ئِهٖ بِاٰيٰتِنَا فَاسْتَكْبَرُوْا وَكَانُوْا قَوْمًا مُّجْرِمِيْنَ ﴿۷۵﴾
فَلَمَّا جَآءَهُمُ الْحَقُّ مِنْ عِنْدِنَا قَالُوْٓا اِنَّ هٰذَا لَسِحْرٌ مُّبِيْنٌ ﴿۷۶﴾
قَالَ مُوْسٰٓى اَتَقُوْلُوْنَ لِلْحَقِّ لَمَّا جَآءَكُمْ ؕ اَسِحْرٌ هٰذَا ؕ وَلَا يُفْلِحُ
السّٰحِرُوْنَ ﴿۷۷﴾ قَالُوْٓا اَجِئْتَنَا لِتَلْفِتَنَا عَمَّا وَجَدْنَا عَلَيْهِ اٰبَآءَنَا
وَتَكُوْنَ لَكُمَا الْكِبْرِيَآءُ فِي الْاَرْضِ ؕ وَمَا نَحْنُ لَكُمَا بِمُؤْمِنِيْنَ ﴿۷۸﴾

۽ نوح جو قصو کين پڙهي ٻڌاءِ. جڏهن پنهنجي قوم کي چيائين تہ اي منهنجي قوم! جيڪڏهن منهنجو رهڻ ۽ الله جي آيتن سان منهنجي نصيحت ڏيڻ اوهان تي ڳري ٿي آهي تہ الله تي ڀروسو ڪيم پوءِ پنهنجي رٿا ۽ پنهنجن شريڪن جي مدد سان گڏجي صلاح ڪريو پوءِ اوهانجي رٿا اوهان کان ڳجهي نہ رهي تہ پوءِ مون سان (جو وڻيوَ سو) ڪري گذرو ۽ مون کي دِير نہ ڏيو (٧١). پوءِ جيڪڏهن (منهنجي چوڻ کان) ڦريؤ (تہ ڇا ٿيو؟) مون اوهان کان ڪو اُجورو نہ گهريو هو، منهنجو اجورو الله کان سواءِ ٻئي تي نہ آهي ۽ مون کي حڪم ڪيو ويو آهي تہ مسلمانن مان هجان (٧٢). پوءِ کيس ڪوڙو ڀانيائون پوءِ کيس ۽ جيڪي ٻيڙيءَ ۾ ساڻس هئا تن کي بچايوسون ۽ کين اُنهن (ڪافرن) جو جانشين ڪيوسون، ۽ جن اسان جي آيتن کي ڪوڙو ڀانيو تن کي ٻوڙيوسون، پوءِ ڏس تہ جن کي ڊيڄاريو ويو هو تن جي پڇاڙي ڪهڙيءَ طرح ٿي! (٧٣). وري ان (نوح) کان پوءِ (گهڻا) پيغمبر سندن قوم ڏانهن موڪليا سون پوءِ وٽن پڌرن معجزن سان آيا پوءِ اهڙا نہ هئا جو جنهن شيءِ کي ٻهريائين ڪوڙ ڀانيو هئائون تنهن تي ايمان آڻين. اهڙيءَ طرح حد کان لنگهندڙن جي دلين تي مهر هڻندا آهيون (٧٤). وري کانئن پوءِ موسىٰ ۽ هارون کي فرعون ۽ سندس سردارن ڏانهن پنهنجن معجزن سميت موڪليوسون پوءِ وڏائي ڪيائون ۽ ڏوهارڻ قوم هئي (٧٥). پوءِ جنهن مهل وٽن اسان وٽان سچي ڳالهہ آئي (تڏهن) چيائون تہ بيشڪ هيءُ پڌرو جادو آهي (٧٦). موسىٰ چيو تہ جڏهن اوهان وٽ حق آيو (تڏهن) اُن لاءِ ڇو چوندا آهيو (تہ جادو آهي)؟ هيءُ جادو آهي ڇا؟ حالانڪ جادوگر ڪامياب نہ ٿيندا آهن (٧٧). چيائون تہ اسان وٽ هن لاءِ آيو آهين ڇا تہ جنهن (ريت) تي اسان پنهنجا پيءُ ڏاڏا ڏٺا تنهن کان اسان کي ڦيرائين ۽ مُلڪ ۾ اوهان (ٻنهي) لاءِ وڏپ هجي؟ ۽ اسين اوهان ٻنهي کي مڃڻ وارا نہ آهيون (٧٨).

وَقَالَ فِرْعَوْنُ ائْتُوْنِيْ بِكُلِّ سٰحِرٍ عَلِيْمٍ ﴿٧٩﴾ فَلَمَّا جَآءَ السَّحَرَةُ
قَالَ لَهُمْ مُّوْسٰۤى اَلْقُوْا مَاۤ اَنْتُمْ مُّلْقُوْنَ ﴿٨٠﴾ فَلَمَّاۤ اَلْقَوْا قَالَ مُوْسٰى
مَا جِئْتُمْ بِهِ ۙ السِّحْرُ ؕ اِنَّ اللّٰهَ سَيُبْطِلُهٗ ؕ اِنَّ اللّٰهَ لَا يُصْلِحُ عَمَلَ
الْمُفْسِدِيْنَ ﴿٨١﴾ وَيُحِقُّ اللّٰهُ الْحَقَّ بِكَلِمٰتِهٖ وَلَوْ كَرِهَ الْمُجْرِمُوْنَ ﴿٨٢﴾
فَمَاۤ اٰمَنَ لِمُوْسٰۤى اِلَّا ذُرِّيَّةٌ مِّنْ قَوْمِهٖ عَلٰى خَوْفٍ مِّنْ فِرْعَوْنَ
وَمَلَا۟ئِهِمْ اَنْ يَّفْتِنَهُمْ ؕ وَاِنَّ فِرْعَوْنَ لَعَالٍ فِى الْاَرْضِ ۚ وَاِنَّهٗ
لَمِنَ الْمُسْرِفِيْنَ ﴿٨٣﴾ وَقَالَ مُوْسٰى يٰقَوْمِ اِنْ كُنْتُمْ اٰمَنْتُمْ بِاللّٰهِ
فَعَلَيْهِ تَوَكَّلُوْۤا اِنْ كُنْتُمْ مُّسْلِمِيْنَ ﴿٨٤﴾ فَقَالُوْا عَلَى اللّٰهِ تَوَكَّلْنَا ۚ
رَبَّنَا لَا تَجْعَلْنَا فِتْنَةً لِّلْقَوْمِ الظّٰلِمِيْنَ ﴿٨٥﴾ وَنَجِّنَا بِرَحْمَتِكَ مِنَ
الْقَوْمِ الْكٰفِرِيْنَ ﴿٨٦﴾ وَاَوْحَيْنَاۤ اِلٰى مُوْسٰى وَاَخِيْهِ اَنْ تَبَوَّاٰ
لِقَوْمِكُمَا بِمِصْرَ بُيُوْتًا وَّاجْعَلُوْا بُيُوْتَكُمْ قِبْلَةً وَّاَقِيْمُوا
الصَّلٰوةَ ؕ وَبَشِّرِ الْمُؤْمِنِيْنَ ﴿٨٧﴾ وَقَالَ مُوْسٰى رَبَّنَاۤ اِنَّكَ
اٰتَيْتَ فِرْعَوْنَ وَمَلَاَهٗ زِيْنَةً وَّاَمْوَالًا فِى الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا ۙ
رَبَّنَا لِيُضِلُّوْا عَنْ سَبِيْلِكَ ۚ رَبَّنَا اطْمِسْ عَلٰۤى اَمْوَالِهِمْ وَاشْدُدْ
عَلٰى قُلُوْبِهِمْ فَلَا يُؤْمِنُوْا حَتّٰى يَرَوُا الْعَذَابَ الْاَلِيْمَ ﴿٨٨﴾

۽ فرعون چيو تہ سيني هوشيار جادوگر مون وٽ آڻيو (٧٩) . پوءِ جنهن مهل جادوگر آيا (تنهن مهل) موسىٰ اُنهن کي چيو تہ جيڪي اُڇلائڻو آٿو سو اوهين اُڇليو (٨٠) . پوءِ جنهن مهل اُڇليائون (تنهن مهل) موسىٰ چيو تہ جيڪي آندو اٿو سو جادو آهي۔ الله اُن کي سگهوئي باطل ڪندو۔ ڇو تہ الله فسادين جو ڪم نہ ٺاهيندو آهي (٨١) . ۽ الله حق کي پنهنجي حڪم سان ثابت ڪندو آهي جيتوڻيڪ ڏوهاري ٻُڇان ڀائين (٨٢) . پوءِ موسىٰ تي سندس قوم مان هڪ ٽوليءَ کان سواءِ، فرعون ۽ سندس سردارن کان ڊڄڻ جي ڪري تہ، متان کين ايذائين (ڪنهن) ايمان نہ آندو۔ ۽ بيشڪ فرعون (اُن) ملڪ ۾ هٺيلو هو، ۽ اُهو ضرور حد کان لنگهندڙن مان هو (٨٣) . ۽ موسىٰ چيو تہ اي منهنجي قوم! جيڪڏهن اوهان الله تي ايمان آندو آهي تہ جي مسلمان آهيو تہ مٿس ڀروسو ڪريو (٨٤) . پوءِ چيائون تہ الله تي ڀروسو ڪيوسون، اي اسان جا پالڻهار! اسان کي ظالمن جي قوم جي پرک نہ ڪر (٨٥) . ۽ ڪافرن جي قوم کان پنهنجي ٻاجھ سان اسان کي بچاءِ! (٨٦) . ۽ موسىٰ ۽ سندس ڀاءُ ڏانهن وحي ڪيوسون تہ اوهين پنهنجي قوم لاءِ مصر ۾ گهر ٺاهيو ۽ (اُنهن) پنهنجن گهرن کي قبلي جي سامهون ڪريو ۽ نماز پڙهو۔ ۽ مؤمنن کي خوشخبري ڏي (٨٧) . ۽ موسىٰ چيو تہ اي اسان جا پالڻهار! تو فرعون ۽ سندس سردارن کي سينگار ۽ (گهڻو) مال دنيا جي حياتيءَ ۾ (هن لاءِ) ڏنو آهي تہ اي اسان جا پالڻهار! تنهنجي واٽ کان ماڻهن کي ڀُلائين! اي اسان جا پالڻهار! سندن مال کي ناس ڪر ۽ سندين دلين تي مهر هڻ جو جيستائين ڏکوئيندڙ عذاب (نہ) ڏسن تيستائين ايمان نہ آڻين (٨٨) .

قَالَ قَدْ اُجِيْبَتْ دَّعْوَتُكُمَا فَاسْتَقِيْمَا وَلَا تَتَّبِعٰٓنِّ سَبِيْلَ
الَّذِيْنَ لَا يَعْلَمُوْنَ ﴿٨٩﴾ وَجٰوَزْنَا بِبَنِيْٓ اِسْرَآءِيْلَ الْبَحْرَ فَاَتْبَعَهُمْ
فِرْعَوْنُ وَجُنُوْدُهٗ بَغْيًا وَّعَدْوًا ؕ حَتّٰٓى اِذَآ اَدْرَكَهُ الْغَرَقُ ۙ قَالَ
اٰمَنْتُ اَنَّهٗ لَآ اِلٰهَ اِلَّا الَّذِيْٓ اٰمَنَتْ بِهٖ بَنُوْٓا اِسْرَآءِيْلَ وَ
اَنَا مِنَ الْمُسْلِمِيْنَ ﴿٩٠﴾ آٰلْـٰٔنَ وَقَدْ عَصَيْتَ قَبْلُ وَكُنْتَ مِنَ
الْمُفْسِدِيْنَ ﴿٩١﴾ فَالْيَوْمَ نُنَجِّيْكَ بِبَدَنِكَ لِتَكُوْنَ لِمَنْ خَلْفَكَ
اٰيَةً ؕ وَاِنَّ كَثِيْرًا مِّنَ النَّاسِ عَنْ اٰيٰتِنَا لَغٰفِلُوْنَ ﴿٩٢﴾ وَلَقَدْ
بَوَّاْنَا بَنِيْٓ اِسْرَآءِيْلَ مُبَوَّاَ صِدْقٍ وَّرَزَقْنٰهُمْ مِّنَ الطَّيِّبٰتِ ۚ
فَمَا اخْتَلَفُوْا حَتّٰى جَآءَهُمُ الْعِلْمُ ؕ اِنَّ رَبَّكَ يَقْضِيْ بَيْنَهُمْ
يَوْمَ الْقِيٰمَةِ فِيْمَا كَانُوْا فِيْهِ يَخْتَلِفُوْنَ ﴿٩٣﴾ فَاِنْ كُنْتَ فِيْ شَكٍّ
مِّمَّآ اَنْزَلْنَآ اِلَيْكَ فَسْـَٔلِ الَّذِيْنَ يَقْرَءُوْنَ الْكِتٰبَ مِنْ
قَبْلِكَ ۚ لَقَدْ جَآءَكَ الْحَقُّ مِنْ رَّبِّكَ فَلَا تَكُوْنَنَّ مِنَ الْمُمْتَرِيْنَ ﴿٩٤﴾
وَلَا تَكُوْنَنَّ مِنَ الَّذِيْنَ كَذَّبُوْا بِاٰيٰتِ اللّٰهِ فَتَكُوْنَ مِنَ
الْخٰسِرِيْنَ ﴿٩٥﴾ اِنَّ الَّذِيْنَ حَقَّتْ عَلَيْهِمْ كَلِمَتُ رَبِّكَ لَا
يُؤْمِنُوْنَ ﴿٩٦﴾ وَلَوْ جَآءَتْهُمْ كُلُّ اٰيَةٍ حَتّٰى يَرَوُا الْعَذَابَ الْاَلِيْمَ ﴿٩٧﴾

الله چيو ته بيشڪ اوهان (ٻنهي) جي دعا قبول ڪئي ويئي پوءِ ٻئي مضبوط ٿي بيهو ۽ جيڪي نه ڄاڻندا آهن تن جي طريقي جي تابعداري نه ڪريو (٨٩). ۽ بني اسرائيلن کي سمنڊ کان پار ڪيوسون پوءِ فرعون ۽ سندس لشڪر ظلم ۽ سرڪشي ڪرڻ لاءِ سندن پٺيان پيا، حتاڪ (فرعون لشڪر سوڌو) ٻڏڻ لڳو (تڏهن فرعون) چيو ته ايمان آندم، (سچ آهي) ته جنهن تي بني اسرائيلن ايمان آندو آهي تنهن کان سواءِ ڪوئي عبادت جو لائق نه آهي ۽ آءٌ مسلمانن منجهان آهيان (٩٠). (چيو ويس ته) هاڻي (تو ايمان آڻين)؟ ۽ بيشڪ اڳ تو نافرماني ڪئي ۽ فسادين مان هئين (٩١). پوءِ اڄ توکي تنهنجي لاشي سوڌو هن لاءِ بچائينداسون (۽ ٻيٽار تي اُڇلينداسون) ته جيڪي توکان پوءِ اچن تن لاءِ نشاني هجين۔ ۽ ماڻهن مان گهڻا اسان جي نشانين کان ضرور بيخبر آهن (٩٢). ۽ بيشڪ بني اسرائيلن کي چڱي هنڌ رهڻ جي جاءِ ڏني سون ۽ کين سٺين شين مان روزي ڏني سون، پوءِ (ايستائين) اختلاف نه ڪيائون جيستائين وٽن علم (يعني قرآن نه) آيو۔ بيشڪ تنهنجو پالڻهار جنهن ڳالهه بابت جهڳڙو ڪندا آهن تنهن جو قيامت ڏينهن سندن وچ ۾ فيصلو ڪندو (٩٣). پوءِ جيڪي تو ڏانهن نازل ڪيوسون تنهن کان جيڪڏهن شڪ ۾ آهين ته جيڪي توکان اڳ ڪتاب پڙهندا آهن تن کان پڇ، بيشڪ تنهنجي پالڻهار کان توڏانهن حق آيو آهي پوءِ تون شڪ ڪندڙن مان نه هج (٩٤). ۽ نڪي تون انهن مان هج جن الله جي آيتن کي ڪوڙ ڄاتو نه ته تون خساري وارن مان ٿيندين (٩٥). بيشڪ جن تي تنهنجي پالڻهار (جي عذاب) جو حڪم لازم ٿي چڪو آهي سي ايمان نه آڻيندا (٩٦). جيتوڻيڪ وٽن سڀ دليل اچن، جيستائين ڪو ڏکوئيندڙ عذاب ڏسن (٩٧).

فَلَوْلَا كَانَتْ قَرْيَةٌ اٰمَنَتْ فَنَفَعَهَآ اِيْمَانُهَآ اِلَّا قَوْمَ يُوْنُسَ ؕ لَمَّآ
اٰمَنُوْا كَشَفْنَا عَنْهُمْ عَذَابَ الْخِزْيِ فِي الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا وَمَتَّعْنٰهُمْ
اِلٰى حِيْنٍ ﴿۹۸﴾ وَلَوْ شَآءَ رَبُّكَ لَاٰمَنَ مَنْ فِي الْاَرْضِ كُلُّهُمْ جَمِيْعًا ؕ
اَفَاَنْتَ تُكْرِهُ النَّاسَ حَتّٰى يَكُوْنُوْا مُؤْمِنِيْنَ ﴿۹۹﴾ وَمَا كَانَ لِنَفْسٍ
اَنْ تُؤْمِنَ اِلَّا بِاِذْنِ اللّٰهِ ؕ وَيَجْعَلُ الرِّجْسَ عَلَى الَّذِيْنَ لَا
يَعْقِلُوْنَ ﴿۱۰۰﴾ قُلِ انْظُرُوْا مَاذَا فِي السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ ؕ وَمَا تُغْنِي
الْاٰيٰتُ وَالنُّذُرُ عَنْ قَوْمٍ لَّا يُؤْمِنُوْنَ ﴿۱۰۱﴾ فَهَلْ يَنْتَظِرُوْنَ اِلَّا
مِثْلَ اَيَّامِ الَّذِيْنَ خَلَوْا مِنْ قَبْلِهِمْ ؕ قُلْ فَانْتَظِرُوْٓا اِنِّيْ مَعَكُمْ
مِّنَ الْمُنْتَظِرِيْنَ ﴿۱۰۲﴾ ثُمَّ نُنَجِّيْ رُسُلَنَا وَالَّذِيْنَ اٰمَنُوْا كَذٰلِكَ ۚ
حَقًّا عَلَيْنَا نُنْجِ الْمُؤْمِنِيْنَ ﴿۱۰۳﴾ قُلْ يٰٓاَيُّهَا النَّاسُ اِنْ كُنْتُمْ فِيْ
شَكٍّ مِّنْ دِيْنِيْ فَلَآ اَعْبُدُ الَّذِيْنَ تَعْبُدُوْنَ مِنْ دُوْنِ اللّٰهِ
وَلٰكِنْ اَعْبُدُ اللّٰهَ الَّذِيْ يَتَوَفّٰىكُمْ ۖۚ وَاُمِرْتُ اَنْ اَكُوْنَ مِنَ
الْمُؤْمِنِيْنَ ﴿۱۰۴﴾ وَاَنْ اَقِمْ وَجْهَكَ لِلدِّيْنِ حَنِيْفًا ۚ وَلَا تَكُوْنَنَّ
مِنَ الْمُشْرِكِيْنَ ﴿۱۰۵﴾ وَلَا تَدْعُ مِنْ دُوْنِ اللّٰهِ مَا لَا يَنْفَعُكَ وَ
لَا يَضُرُّكَ ۚ فَاِنْ فَعَلْتَ فَاِنَّكَ اِذًا مِّنَ الظّٰلِمِيْنَ ﴿۱۰۶﴾

يونس جي قوم کان سواءِ ڪن ڳوٺن (وارن عذاب ڏسڻ وقت) ڇو نہ ايمان آندو؟ تہ سندن ايمان کين فائدو ڏئي ها. جنهن مهل (يونس جي قوم) ايمان آندو (تنهن مهل) خواريءَ وارو عذاب دنيا جي حياتيءَ ۾ کائنئن لاٿوسون ۽ کين (ڪجھ) وقت تائين فائدو ڏنوسون (٩٨). ۽ جيڪڏھن تنهنجو پالڻهار گھري ها تہ جيڪي زمين ۾ آھن سي سڀئي ضرور ايمان آڻين ها. پوءِ تون ماڻھن کي زور ڪندين ڇا تہ مؤمن ٿين؟ (٩٩). ۽ڪنهن بہ شخص کي الله جي گھر کان سواءِ مؤمن ٿيڻ جو اختيار ڪونہ آهي. ۽ جيڪي نہ ڄاڻندا آھن تن تي (ڪفر جي) پليتي رکندو آهي (١٠٠). چؤ تہ نهاريو تہ آسمانن ۽ زمين ۾ ڪهڙيون (سندس قدرتون) آھن؟ ۽ نہ مڃيندڙ قوم کي نشانيون ۽ ڊيڄاريندڙ فائدو نہ ڏيندا آھن (١٠١). پوءِ اُنهن جهڙين مصيبتن کان سواءِ انتظار نہ ڪندا آھن جيڪي کائنئن اڳ گذري ويون (ڪين) چؤ تہ انتظار ڪريو آءٌ بہ اوھان سان گڏ انتظار ڪندڙن مان آھيان (١٠٢). وري اسين پيغمبرن کي ۽ جن ايمان آندو تن کي بچائيندا آھيون اهڙي طرح، اسان تي حق آهي تہ مؤمنن کي بچايون (١٠٣). چؤ تہ اي انسانؤ! جيڪڏھن منهنجي دين کان شڪ ۾ آھيو تہ (ٻڌو تہ) الله کان سواءِ جن کي پوڄيندا آھيو تن کي نہ پوڄيندس پر اُن الله کي پوڄيندس جيڪو اوھان کي ماريندو آهي، ۽ مون کي حڪم ڪيو ويو آهي تہ مؤمنن مان هجان (١٠٤). ۽ (هيءُ) تہ پنهنجي مهاڙ کي دين لاءِ هڪ طرفو ٿي سڌو ڪر ۽ مشرڪن مان نہ هج! (١٠٥). ۽ الله کان سواءِ اُنهي جي عبادت نہ ڪر جيڪو توکي نڪي سک پهچائي ۽ نڪي ڏک پهچائي، پوءِ جيڪڏھن (ائين) ڪندين تہ اُنهي مهل تون ظالمن مان ٿيندين (١٠٦).

وَإِن يَمْسَسْكَ اللّٰهُ بِضُرٍّ فَلَا كَاشِفَ لَهٗٓ إِلَّا هُوَ ۚ وَإِن يُرِدْكَ
بِخَيْرٍ فَلَا رَآدَّ لِفَضْلِهٖ ۚ يُصِيبُ بِهٖ مَن يَشَآءُ مِنْ عِبَادِهٖ ۚ وَهُوَ
الْغَفُورُ الرَّحِيمُ ﴿١٠٧﴾ قُلْ يٰٓأَيُّهَا النَّاسُ قَدْ جَآءَكُمُ الْحَقُّ مِن
رَّبِّكُمْ ۖ فَمَنِ اهْتَدٰى فَإِنَّمَا يَهْتَدِى لِنَفْسِهٖ ۖ وَمَن ضَلَّ فَإِنَّمَا
يَضِلُّ عَلَيْهَا ۖ وَمَآ أَنَا۠ عَلَيْكُم بِوَكِيلٍ ﴿١٠٨﴾ وَاتَّبِعْ مَا يُوحٰىٓ
إِلَيْكَ وَاصْبِرْ حَتّٰى يَحْكُمَ اللّٰهُ ۚ وَهُوَ خَيْرُ الْحٰكِمِينَ ﴿١٠٩﴾

سُورَةُ هُودٍ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

الٓرٰ ۚ كِتٰبٌ أُحْكِمَتْ اٰيٰتُهٗ ثُمَّ فُصِّلَتْ مِن لَّدُنْ حَكِيمٍ خَبِيرٍ ﴿١﴾ أَلَّا
تَعْبُدُوٓا إِلَّا اللّٰهَ ۚ إِنَّنِى لَكُم مِّنْهُ نَذِيرٌ وَبَشِيرٌ ﴿٢﴾ وَأَنِ اسْتَغْفِرُوا
رَبَّكُمْ ثُمَّ تُوبُوٓا إِلَيْهِ يُمَتِّعْكُم مَّتٰعًا حَسَنًا إِلٰىٓ أَجَلٍ مُّسَمًّى وَ
يُؤْتِ كُلَّ ذِى فَضْلٍ فَضْلَهٗ ۖ وَإِن تَوَلَّوْا فَإِنِّىٓ أَخَافُ عَلَيْكُمْ
عَذَابَ يَوْمٍ كَبِيرٍ ﴿٣﴾ إِلَى اللّٰهِ مَرْجِعُكُمْ ۖ وَهُوَ عَلٰى كُلِّ شَىْءٍ قَدِيرٌ ﴿٤﴾
أَلَآ إِنَّهُمْ يَثْنُونَ صُدُورَهُمْ لِيَسْتَخْفُوا مِنْهُ ۚ أَلَا حِينَ يَسْتَغْشُونَ
ثِيَابَهُمْ يَعْلَمُ مَا يُسِرُّونَ وَمَا يُعْلِنُونَ ۚ إِنَّهٗ عَلِيمٌۢ بِذَاتِ الصُّدُورِ ﴿٥﴾

۽ جيڪڏهن الله توکي ڪو ڏک پهچائي ته اُن کانسواءِ ڪو اُن جي لاهڻ وارو ڪونهي، ۽ جيڪڏهن تو لاءِ ڀلائي گهري ته سندس فضل ڪو هٽائڻ وارو نه آهي. پنهنجن ٻانهن مان جنهن کي وڻيس تنهن کي ڀلائي پهچائيندو آهي. ۽ اُهو بخشڻهار مهربان آهي (١٠٧). چؤ ته اي انسانؤ! بيشڪ اوهان وٽ اوهان جي پالڻهار کان حق آيو آهي، پوءِ جيڪو هدايت وارو ٿيو سو پاڻ لاءِ هدايت ٿو لهي، ۽ جيڪو ڀلو تنهن تي گمراهيءَ هجڻ کان سواءِ (ٻيو ڪجھ) نه آهي. ۽ آءٌ اوهان جو ذميوار نه آهيان (١٠٨). ۽ جيڪي تو ڏانهن وحي ڪيو وڃي ٿو تنهن جي تابعداري ڪر ۽ (ايستائين) صبر ڪر جيستائين الله نبيروڪري، ۽ اُهو چڱو فيصلو ڪندڙ آهي (١٠٩).

سورة هود مڪي آهي ۽ هيءَ هڪ سؤ ٽيويھ آيتون ۽ ڏھ رڪوع آهي.

الله ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

الرٰ. (هي) ڪتاب آهي جنهن جون آيتون محڪم آهن. وري حڪمت واري داناءَ الله وٽان کولي بيان ڪيل آهن (١). ته الله کان سواءِ ٻئي ڪنهن جي عبادت نه ڪريو. آءٌ سندس طرف کان اوهان کي ڊيڄاريندڙ ۽ خوشخبري ڏيندڙ آهيان (٢). ۽ ته پنهنجي پالڻهار کان بخشش گهرو وري ڏانهس (توبه ڪري) موٽو ته نهرايل مدت تائين اوهان کي چڱي نفعي سان فائدو ڏئي ۽ سڀ ڪنهن ڀلائيءَ واري کي سندس ڀلائي (جو عوض ڏئي) ۽ جيڪڏهن اوهين ڦرندؤ ته آءٌ اوهان تي وڏي ڏينهن جي عذاب (پهچڻ) کان ڊڄان ٿو (٣). الله ڏانهن اوهان جو موٽڻ آهي، ۽ اُهو سڀ ڪنهن شيءِ تي وس وارو آهي (۴). خبردار! اُهي پنهنجن سينن کي هن لاءِ ويڙهيندا آهن ته کانئس لڪن. خبردار! جنهن دم (اُهي) پنهنجا ڪپڙا ڍڪيندا آهن (تنهن دم به) جيڪي لڪائيندا آهن ۽ جيڪي ظاهر ڪندا آهن (سو الله) ڄاڻندو آهي بيشڪ اُهو سينن وارو (ڀيد) ڄاڻندڙ آهي (٥).

وَمَا مِنْ دَآبَّةٍ فِی الْاَرْضِ اِلَّا عَلَی اللّٰهِ رِزْقُهَا وَ
يَعْلَمُ مُسْتَقَرَّهَا وَمُسْتَوْدَعَهَا ؕ كُلٌّ فِیْ كِتٰبٍ مُّبِيْنٍ ۝٦ وَ
هُوَ الَّذِیْ خَلَقَ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضَ فِیْ سِتَّةِ اَيَّامٍ وَّكَانَ
عَرْشُهٗ عَلَی الْمَآءِ لِيَبْلُوَكُمْ اَيُّكُمْ اَحْسَنُ عَمَلًا ؕ وَلَئِنْ قُلْتَ
اِنَّكُمْ مَّبْعُوْثُوْنَ مِنْۢ بَعْدِ الْمَوْتِ لَيَقُوْلَنَّ الَّذِيْنَ كَفَرُوْۤا اِنْ
هٰذَاۤ اِلَّا سِحْرٌ مُّبِيْنٌ ۝٧ وَلَئِنْ اَخَّرْنَا عَنْهُمُ الْعَذَابَ اِلٰۤی اُمَّةٍ
مَّعْدُوْدَةٍ لَّيَقُوْلُنَّ مَا يَحْبِسُهٗ ؕ اَلَا يَوْمَ يَاْتِيْهِمْ لَيْسَ مَصْرُوْفًا
عَنْهُمْ وَحَاقَ بِهِمْ مَّا كَانُوْا بِهٖ يَسْتَهْزِءُوْنَ ۝٨ وَلَئِنْ اَذَقْنَا
الْاِنْسَانَ مِنَّا رَحْمَةً ثُمَّ نَزَعْنٰهَا مِنْهُ ۚ اِنَّهٗ لَيَئُوْسٌ كَفُوْرٌ ۝٩
وَلَئِنْ اَذَقْنٰهُ نَعْمَآءَ بَعْدَ ضَرَّآءَ مَسَّتْهُ لَيَقُوْلَنَّ ذَهَبَ
السَّيِّاٰتُ عَنِّیْ ؕ اِنَّهٗ لَفَرِحٌ فَخُوْرٌ ۝١٠ لا اِلَّا الَّذِيْنَ صَبَرُوْا
وَعَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ ؕ اُولٰٓئِكَ لَهُمْ مَّغْفِرَةٌ وَّاَجْرٌ كَبِيْرٌ ۝١١
فَلَعَلَّكَ تَارِكٌۢ بَعْضَ مَا يُوْحٰۤی اِلَيْكَ وَضَآئِقٌۢ بِهٖ
صَدْرُكَ اَنْ يَّقُوْلُوْا لَوْلَاۤ اُنْزِلَ عَلَيْهِ كَنْزٌ اَوْ جَآءَ مَعَهٗ
مَلَكٌ ؕ اِنَّمَاۤ اَنْتَ نَذِيْرٌ ؕ وَاللّٰهُ عَلٰی كُلِّ شَیْءٍ وَّكِيْلٌ ۝١٢ ؑ

۽ ڪو چُرندڙ زمين ۾ آهي ئي نہ پر سندس روزي الله تي آهي ۽ سندس رهڻ جو هنڌ ۽ سندس سانڀ جي جاءِ (الله) ڄاڻندو آهي۔ سڀ پڌري ڪتاب ۾ (لکيل) آهي (٦) . ۽ اُهو (الله) آهي جنهن آسمانن ۽ زمين کي ڇهن ڏينهن ۾ بڻايو ۽ سندس عرش پاڻي تي هو (اِهو بڻائڻ هن ڪري آهي) تہ اوهان کي پرکي تہ اوهان مان عملن جي اعتبار کان وڌيڪ ڀلو ڪير آهي۔ ۽ جيڪڏهن انهن کي چوين تہ مرڻ کان پوءِ اوهين جيئاريا ويندؤ تہ ڪافر ضرور چوندا تہ هيءُ تہ پڌرو جادو آهي (٧) . ۽ جيڪڏهن ڪنهن مقرر ڪيل مدت تائين کائن عذاب کي هٽايون تہ ضرور چوندا تہ اُن کي ڪنهن جهليو آهي؟ خبردار جنهن ڏينهن (اهو عذاب) وٽن ايندو (تنهن ڏينهن) کائن ترڻو نہ آهي ۽ جنهن (شيءِ) سان ٺٺوليون ڪندا هئا سا کين وڪوڙي ويندي (٨) . ۽ جيڪڏهن ماڻهوءَ کي پاڻ وٽان ڪا ٻاجهہ چکايون ٿا ۽ وري اُها کائنس کسيون ٿا، تہ اُهو نااُميد بيشڪر (بڻجندو) آهي (٩) . ۽ جيڪڏهن اُن کي ڏک پهچڻ کان پوءِ سک پهچايون تہ ضرور چوندو تہ مون کان ڏک ويا۔ اُهو پڪ سرهو وڏائي ڪندڙ ٿيندو آهي (١٠) . پر جن صبر ڪيو ۽ چڱا ڪم ڪيا۔ تن لاءِ بخشش ۽ وڏو اُجر آهي (١١) . پوءِ (اي پيغمبر!) جيڪي تو ڏانهن وحي ڪجي ٿو تنهن مان متان ڪجهہ ڇڏي ڏئين ۽ (پڻ) متان دل تنگ ڪرين ڪافرن جي هن چوڻ ڪري تہ مٿس خزانو ڇو نہ لاٿو ويو؟ يا ملائڪ ساڻس ڇو نہ آيو؟ (نہ ڇڏ ۽ نہ دل تنگ ڪر)۔ ڇو تہ تون ڊيڄاريندڙ ئي آهين۔ ۽ الله هر شيءِ جو سنڀاليندڙ آهي (١٢) .

أَمْ يَقُولُونَ افْتَرٰىهُ ؕ قُلْ فَأْتُوْا بِعَشْرِ سُوَرٍ مِّثْلِهٖ مُفْتَرَيٰتٍ وَّ
ادْعُوْا مَنِ اسْتَطَعْتُمْ مِّنْ دُوْنِ اللّٰهِ اِنْ كُنْتُمْ صٰدِقِيْنَ ﴿١٣﴾
فَاِلَّمْ يَسْتَجِيْبُوْا لَكُمْ فَاعْلَمُوْٓا اَنَّمَآ اُنْزِلَ بِعِلْمِ اللّٰهِ وَاَنْ لَّآ اِلٰهَ
اِلَّا هُوَ ۚ فَهَلْ اَنْتُمْ مُّسْلِمُوْنَ ﴿١٤﴾ مَنْ كَانَ يُرِيْدُ الْحَيٰوةَ الدُّنْيَا وَ
زِيْنَتَهَا نُوَفِّ اِلَيْهِمْ اَعْمَالَهُمْ فِيْهَا وَهُمْ فِيْهَا لَا يُبْخَسُوْنَ ﴿١٥﴾
اُولٰٓئِكَ الَّذِيْنَ لَيْسَ لَهُمْ فِى الْاٰخِرَةِ اِلَّا النَّارُ ۖ وَحَبِطَ مَا
صَنَعُوْا فِيْهَا وَبٰطِلٌ مَّا كَانُوْا يَعْمَلُوْنَ ﴿١٦﴾ اَفَمَنْ كَانَ عَلٰى
بَيِّنَةٍ مِّنْ رَّبِّهٖ وَيَتْلُوْهُ شَاهِدٌ مِّنْهُ وَمِنْ قَبْلِهٖ كِتٰبُ مُوْسٰٓى
اِمَامًا وَّرَحْمَةً ؕ اُولٰٓئِكَ يُؤْمِنُوْنَ بِهٖ ؕ وَمَنْ يَّكْفُرْ بِهٖ مِنَ
الْاَحْزَابِ فَالنَّارُ مَوْعِدُهٗ ۚ فَلَا تَكُ فِىْ مِرْيَةٍ مِّنْهُ ۗ اِنَّهُ الْحَقُّ
مِنْ رَّبِّكَ وَلٰكِنَّ اَكْثَرَ النَّاسِ لَا يُؤْمِنُوْنَ ﴿١٧﴾ وَمَنْ اَظْلَمُ
مِمَّنِ افْتَرٰى عَلَى اللّٰهِ كَذِبًا ؕ اُولٰٓئِكَ يُعْرَضُوْنَ عَلٰى رَبِّهِمْ وَ
يَقُوْلُ الْاَشْهَادُ هٰٓؤُلَآءِ الَّذِيْنَ كَذَبُوْا عَلٰى رَبِّهِمْ ۚ اَلَا
لَعْنَةُ اللّٰهِ عَلَى الظّٰلِمِيْنَ ﴿١٨﴾ الَّذِيْنَ يَصُدُّوْنَ عَنْ سَبِيْلِ
اللّٰهِ وَيَبْغُوْنَهَا عِوَجًا ؕ وَهُمْ بِالْاٰخِرَةِ هُمْ كٰفِرُوْنَ ﴿١٩﴾

بلڪ (ائين ٻ) چون ٿا ت اُهو (قرآن) پاڻ ٺاهيو اٿس- چؤ ت جيڪڏهن سچا آهيو ت (اوهين ٻ) اُن جهڙيون ڏهہ سورتون پاڻون ٺاهيل آڻيو ۽ الله کان سواءِ (ٻين) جن کي سڏي سگهو تن کي سڏيو (١٣). پوءِ جيڪڏهن اوهان جو (اِهو چوڻ) قبول نہ ڪن ت ڄاڻو ت (اُهو قرآن) رڳو الله جي علم سان لاٿو ويو آهي ۽ (ڄاڻو) ت اُن کان سواءِ ٻيو ڪو عبادت جو لائق نہ آهي، پوءِ اوهين اسلام تي (محڪم) ٿيو ت رهندؤ؟ (١٤). جيڪي دنيا جي حياتي ۽ سندس سينگار گهرندا هجن تن کي دنيا ۾ (ئي) سندن عملن جو اُجورو پورو ڏينداسون ۽ انهن کي اُن ۾ گهٽ نہ ڏبو (١٥). اِهي اُهي آهن جن لاءِ آخرت ۾ باه کان سواءِ (ٻيو ڪجهہ) نہ آهي، ۽ جيڪي دنيا ۾ ڪيائون سو ڃٽ ٿيو ۽ جيڪي ڪمائيندا هئا سو باطل ٿيو (١٦). (اُهو ماڻهو گمراهن جهڙو نہ آهي) جيڪو پنهنجي پالڻهار (جي طرف) کان پڌريءَ حجت تي هجي ۽ الله کان اُن لاءِ شاهد (يعني قرآن) ايندو هجي ۽ اُن (قرآن) کان اڳ موسىٰ جو ڪتاب (توريت) رهبر ۽ رحمت (ٻ گواه) هجي- اِهي (ماڻهو) اُن (قرآن) تي ايمان آڻين ٿا- ۽ (پوءِ اُنهن جي سِيني) ٽولين مان جيڪو اُن (قرآن) جو انڪار ڪندو تنهن جي رهڻ جو هنڌ باه آهي، تنهن ڪري (تون) ڪائنس شڪ ۾ نہ هج اُهو تنهنجي پالڻهار جي پار کان حق (لٿو) آهي پر گهڻا ماڻهو ايمان نٿا آڻين (١٧). ۽ جيڪو الله تي ڪوڙو ٺاهہ ٺاهي تنهن کان وڌيڪ ظالم ڪير آهي؟ اِهي پنهنجي پالڻهار جي آڏو ڪيا ويندا ۽ شاهد چوندا ت اِهي اُهي آهن جن پنهنجي پالڻهار تي ڪوڙ چيو، خبردار (اُنهن) ظالمن تي الله جي لعنت آهي (١٨). جيڪي الله جي واٽ کان جهليندا آهن ۽ اُن جي ڏنگائي گهرندا آهن- ۽ اُهي ئي آخرت کي نہ مڃيندا آهن (١٩).

أُولَٰئِكَ لَمْ يَكُونُوا مُعْجِزِينَ فِي الْأَرْضِ وَمَا كَانَ لَهُمْ
مِنْ دُونِ اللَّهِ مِنْ أَوْلِيَاءَ ۘ يُضَاعَفُ لَهُمُ الْعَذَابُ ۚ مَا كَانُوا
يَسْتَطِيعُونَ السَّمْعَ وَمَا كَانُوا يُبْصِرُونَ ﴿٢٠﴾ أُولَٰئِكَ الَّذِينَ
خَسِرُوا أَنْفُسَهُمْ وَضَلَّ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَفْتَرُونَ ﴿٢١﴾ لَا جَرَمَ
أَنَّهُمْ فِي الْآخِرَةِ هُمُ الْأَخْسَرُونَ ﴿٢٢﴾ إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا
الصَّالِحَاتِ وَأَخْبَتُوا إِلَىٰ رَبِّهِمْ أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ الْجَنَّةِ ۖ هُمْ
فِيهَا خَالِدُونَ ﴿٢٣﴾ مَثَلُ الْفَرِيقَيْنِ كَالْأَعْمَىٰ وَالْأَصَمِّ وَالْبَصِيرِ
وَالسَّمِيعِ ۚ هَلْ يَسْتَوِيَانِ مَثَلًا ۚ أَفَلَا تَذَكَّرُونَ ﴿٢٤﴾ وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا
نُوحًا إِلَىٰ قَوْمِهِ إِنِّي لَكُمْ نَذِيرٌ مُبِينٌ ﴿٢٥﴾ أَنْ لَا تَعْبُدُوا إِلَّا
اللَّهَ ۖ إِنِّي أَخَافُ عَلَيْكُمْ عَذَابَ يَوْمٍ أَلِيمٍ ﴿٢٦﴾ فَقَالَ الْمَلَأُ الَّذِينَ
كَفَرُوا مِنْ قَوْمِهِ مَا نَرَاكَ إِلَّا بَشَرًا مِثْلَنَا وَمَا نَرَاكَ
اتَّبَعَكَ إِلَّا الَّذِينَ هُمْ أَرَاذِلُنَا بَادِيَ الرَّأْيِ وَمَا نَرَىٰ
لَكُمْ عَلَيْنَا مِنْ فَضْلٍ بَلْ نَظُنُّكُمْ كَاذِبِينَ ﴿٢٧﴾ قَالَ يَا قَوْمِ أَرَأَيْتُمْ
إِنْ كُنْتُ عَلَىٰ بَيِّنَةٍ مِنْ رَبِّي وَآتَانِي رَحْمَةً مِنْ عِنْدِهِ
فَعُمِّيَتْ عَلَيْكُمْ أَنُلْزِمُكُمُوهَا وَأَنْتُمْ لَهَا كَارِهُونَ ﴿٢٨﴾

اُهي ملڪ ۾ ڪڏهن عاجز ڪرڻ وارا نہ آهن ۽ الله کان سواءِ (ٻيا ڪي) انهن جا مددگار نہ آهن. اُنهن کي ٻيڻو عذاب ڪيو ويندو- جو ٻڌي نہ ٿي سگهيا ۽ نہ ٿي ڏٺائون (٢٠). اِهي اُهي آهن جن پاڻ کي نقصان لاتو ۽ جيڪو ٺاهه ٺاهيندا هئا سو ڪائن ٽِلجي ويو (٢١). بيشڪ اِهي (ماڻهو) ضرور آخرت ۾ خساري وارا آهن (٢٢). پڪ جن ايمان آندو ۽ چڱا عمل ڪيا ۽ پنهنجي پالڻهار ڏانهن نِويا سي بهشتي آهن، اُهي منجهس سدائين رهڻ وارا آهن (٢٣). اُنهن ٻن ٽولين جو مثال انڌي ۽ ٻوڙي ۽ ڏسندڙ ۽ ٻڌندڙ وانگر آهي- (اِهي) مثال ۾ برابر آهن ڇا؟ پوءِ ڇو نہ ٿا نصيحت وٺو؟ (٢٤). ۽ بيشڪ اسان نوح کي سندس قوم ڏانهن موڪليو (اُن چيو تہ) آءٌ اوهان لاءِ پڌرو ڊيڄاريندڙ آهيان (٢٥). تہ الله کان سواءِ (اوهين ٻئي جي) عبادت نہ ڪريو بيشڪ آءٌ اوهان تي ڏکوئيندڙ ڏينهن جي عذاب (پهچڻ) کان ڊڄان ٿو (٢٦). پوءِ سندس قوم مان ڪافر ٽوليءَ چيو تہ توکي پاڻ جهڙي ماڻهو کان سواءِ (ٻيو) نہ ٿا ڏسون ۽ اسان مان متاڃري سوچ وارن خسيسن کان سواءِ (ٻيو) ڪو تنهنجو تابعدار نہ ٿا ڏسون، ۽ پاڻ تي اوهان جي ڪا فضيلت نہ ٿا ڏسون بلڪ اوهان کي ڪوڙو ڀانئيندا آهيون (٢٧). (نوح) چيو تہ اي منهنجي قوم! (مون کي) ڏسيو تہ سهي تہ جيڪڏهن (آءٌ) پنهنجي پالڻهار جي پڪيءَ حجت تي هجان ۽ پاڻ وٽان مون کي رحمت ڏني هجيس (جنهن جي حقيقت) اوهان کان لڪائي ويئي هجي، تہ اُن (جي مڃڻ) جو هن هوندي اوهان کي ڇو زور ڪريون جو اوهين اُن کي ناپسند ڪندڙ هجو؟ (٢٨).

وَيٰقَوْمِ لَآ اَسْئَلُكُمْ عَلَيْهِ مَالًا ۭ اِنْ اَجْرِيَ اِلَّا عَلَى اللّٰهِ وَمَآ اَنَا
بِطَارِدِ الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا ۭ اِنَّهُمْ مُّلٰقُوْا رَبِّهِمْ وَلٰكِنِّيْٓ اَرٰىكُمْ قَوْمًا
تَجْهَلُوْنَ ٢٩ وَيٰقَوْمِ مَنْ يَّنْصُرُنِيْ مِنَ اللّٰهِ اِنْ طَرَدْتُّهُمْ ۭ اَفَلَا
تَذَكَّرُوْنَ ٣٠ وَلَآ اَقُوْلُ لَكُمْ عِنْدِيْ خَزَاۗىِٕنُ اللّٰهِ وَلَآ اَعْلَمُ
الْغَيْبَ وَلَآ اَقُوْلُ اِنِّىْ مَلَكٌ وَّلَآ اَقُوْلُ لِلَّذِيْنَ تَزْدَرِيْٓ اَعْيُنُكُمْ
لَنْ يُّؤْتِيَهُمُ اللّٰهُ خَيْرًا ۭ اَللّٰهُ اَعْلَمُ بِمَا فِيْٓ اَنْفُسِهِمْ ښ اِنِّىْٓ اِذًا
لَّمِنَ الظّٰلِمِيْنَ ٣١ قَالُوْا يٰنُوْحُ قَدْ جٰدَلْتَنَا فَاَكْثَرْتَ جِدَالَنَا
فَاْتِنَا بِمَا تَعِدُنَآ اِنْ كُنْتَ مِنَ الصّٰدِقِيْنَ ٣٢ قَالَ اِنَّمَا يَاْتِيْكُمْ
بِهِ اللّٰهُ اِنْ شَاۗءَ وَمَآ اَنْتُمْ بِمُعْجِزِيْنَ ٣٣ وَلَا يَنْفَعُكُمْ نُصْحِيْٓ اِنْ
اَرَدْتُّ اَنْ اَنْصَحَ لَكُمْ اِنْ كَانَ اللّٰهُ يُرِيْدُ اَنْ يُّغْوِيَكُمْ ۭ هُوَ رَبُّكُمْ ۣ
وَاِلَيْهِ تُرْجَعُوْنَ ٣٤ اَمْ يَقُوْلُوْنَ افْتَرٰىهُ ۭ قُلْ اِنِ افْتَرَيْتُهٗ
فَعَلَيَّ اِجْرَامِيْ وَاَنَا بَرِيْۗءٌ مِّمَّا تُجْرِمُوْنَ ٣٥ وَاُوْحِيَ اِلٰى نُوْحٍ
اَنَّهٗ لَنْ يُّؤْمِنَ مِنْ قَوْمِكَ اِلَّا مَنْ قَدْ اٰمَنَ فَلَا تَبْتَىِٕسْ
بِمَا كَانُوْا يَفْعَلُوْنَ ٣٦ وَاصْنَعِ الْفُلْكَ بِاَعْيُنِنَا وَوَحْيِنَا
وَلَا تُخَاطِبْنِيْ فِي الَّذِيْنَ ظَلَمُوْا ۚ اِنَّهُمْ مُّغْرَقُوْنَ ٣٧

۽ اي منهنجي قوم! (آءٌ) اوهان کان اُن بابت ڪو مال (املاڪ) نہ ٿو گهران۔ منهنجو اُجورو الله کان سواءِ ٻئي تي نہ آهي ۽ آءٌ مؤمنن کي تڙڻ وارو نہ آهيان۔ ڇو تہ اُهي پنهنجي پالڻهار کي ملڻ وارا آهن پر (آءٌ) اوهان کي جاهل قوم ڏسان ٿو (٢٩). ۽ اي منهنجي قوم! جيڪڏهن کين تڙيندس تہ مون کي الله کان ڪير ڇڏائيندو؟ پوءِ ڇو نہ سمجهندا آهيو؟ (٣٠). ۽ آءٌ اوهان کي نہ ٿو چوان تہ مون وٽ الله جا خزانا آهن ۽ نڪي (ڪو) ڳجهہ ڄاڻندو آهيان ۽ نڪي چوان ٿو تہ آءٌ ملائڪ آهيان، ۽ جن کي اوهان جون اکيون حقير سمجهن ٿيون تن لاءِ نہ ٿو چوان تہ الله کين ڪا ڀلائي ڪڏهن نہ ڏيندو۔ جيڪي سندن دلين ۾ آهي سو الله بهتر ڄاڻندڙ آهي، (جي چوندس) تہ آءٌ اُنهي مهل ظالمن مان ٿيندس (٣١). چيائون تہ اي نوح! بيشڪ تو اسان سان جهڳڙو ڪيو پوءِ اسان سان گهڻو ئي جهيڙو ڪيئہ سو جيڪڏهن سچن مان آهين تہ اُسان سان جيڪو اَنجام ڪرين ٿو سو اسان وٽ آڻ (٣٢). (نوح) چيو تہ اُهو اوهان وٽ رڳو الله آڻيندو جيڪڏهن اُن گهريو تہ ۽ اوهين (پڇي) عاجز ڪرڻ وارا نہ آهيو (٣٣). ۽ جيڪڏهن آءٌ اوهان کي نصيحت ڏيڻ گهران (پر) جيڪڏهن الله اوهان جو ڀُلائڻ گهرندو تہ منهنجي نصيحت اوهان کي ڪو فائدو نہ ڏيندي۔ اُهو اوهان جو پالڻهار آهي، ۽ ڏانهس موٽايا ويندؤ (٣٤). بلڪ (هيئن ٻہ) چوندا آهن تہ (هن پيغمبر) اُهو پاڻون ٺاهيو آهي، چؤ تہ جيڪڏهن مون اُن کي پاڻ ٺاهيو آهي تہ منهنجو ڏوهہ مون تي آهي ۽ جيڪي اوهين ڏوهہ ڪندا آهيو تنهن کان آءٌ بيزار آهيان (٣٥). ۽ نوح ڏانهن وحي ڪيو ويو تہ جنهن ايمان آندو آهي تنهن کان سواءِ تنهنجي قوم مان ٻيو ڪو ٻہ ڪڏهن ايمان نہ آڻيندو تنهن ڪري جيڪي ڪندا آهن تنهن تي تون رنج نہ ٿيءُ (٣٦). ۽ اسان جي روبرو ۽ اسان جي حڪم سان ٻيڙي جوڙ ۽ ظالمن بابت مون کي نہ ڇنج. ڇو تہ اُهي ٻوڙيا ويندا (٣٧).

وَيَصْنَعُ الْفُلْكَ ۖ وَكُلَّمَا مَرَّ عَلَيْهِ مَلَأٌ مِّنْ قَوْمِهِ سَخِرُوا مِنْهُ ۚ
قَالَ إِنْ تَسْخَرُوا مِنَّا فَإِنَّا نَسْخَرُ مِنْكُمْ كَمَا تَسْخَرُونَ ﴿٣٨﴾ فَسَوْفَ
تَعْلَمُونَ مَنْ يَأْتِيهِ عَذَابٌ يُخْزِيهِ وَيَحِلُّ عَلَيْهِ عَذَابٌ
مُّقِيمٌ ﴿٣٩﴾ حَتَّىٰ إِذَا جَاءَ أَمْرُنَا وَفَارَ التَّنُّورُ قُلْنَا احْمِلْ فِيهَا مِنْ
كُلٍّ زَوْجَيْنِ اثْنَيْنِ وَأَهْلَكَ إِلَّا مَنْ سَبَقَ عَلَيْهِ الْقَوْلُ
وَمَنْ آمَنَ ۚ وَمَا آمَنَ مَعَهُ إِلَّا قَلِيلٌ ﴿٤٠﴾ وَقَالَ ارْكَبُوا فِيهَا بِسْمِ
اللَّهِ مَجْرَاهَا وَمُرْسَاهَا ۚ إِنَّ رَبِّي لَغَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿٤١﴾ وَهِيَ تَجْرِي
بِهِمْ فِي مَوْجٍ كَالْجِبَالِ وَنَادَىٰ نُوحٌ ابْنَهُ وَكَانَ فِي
مَعْزِلٍ يَا بُنَيَّ ارْكَبْ مَّعَنَا وَلَا تَكُنْ مَّعَ الْكَافِرِينَ ﴿٤٢﴾ قَالَ سَآوِي
إِلَىٰ جَبَلٍ يَعْصِمُنِي مِنَ الْمَاءِ ۚ قَالَ لَا عَاصِمَ الْيَوْمَ مِنْ أَمْرِ
اللَّهِ إِلَّا مَنْ رَّحِمَ ۚ وَحَالَ بَيْنَهُمَا الْمَوْجُ فَكَانَ مِنَ الْمُغْرَقِينَ ﴿٤٣﴾
وَقِيلَ يَا أَرْضُ ابْلَعِي مَاءَكِ وَيَا سَمَاءُ أَقْلِعِي وَغِيضَ الْمَاءُ
وَقُضِيَ الْأَمْرُ وَاسْتَوَتْ عَلَى الْجُودِيِّ ۖ وَقِيلَ بُعْدًا لِّلْقَوْمِ
الظَّالِمِينَ ﴿٤٤﴾ وَنَادَىٰ نُوحٌ رَّبَّهُ فَقَالَ رَبِّ إِنَّ ابْنِي مِنْ
أَهْلِي وَإِنَّ وَعْدَكَ الْحَقُّ وَأَنْتَ أَحْكَمُ الْحَاكِمِينَ ﴿٤٥﴾

۽ ٻيڙي ٺاهڻ لڳو ۽ جڏهن ٻه سندس قوم مان ڪا ٽولي وٽانئس لنگهي ٿي (تڏهن) مٿس ٺٺوليون ڪيائون ٿي. نوح ٿي چيو ته جيڪڏهن اوهين اسان تي ٺٺوليون ڪريو ٿا ته اسين (به) اهڙيون ٺٺوليون اوهان تي ڪنداسون جهڙيون ٺٺوليون (اوهين) ڪريو ٿا (٣٨). پوءِ جنهن کي عذاب پهچندو تنهن کي سگهوئي ڄاڻندؤ جو (اهو) اُن کي خوار ڪندو ۽ مٿس سدائين عذاب (پيو) لهندو (٣٩). (اُنهيءَ ڪم ۾ هو) تان جو جڏهن اسان جو حڪم آيو ۽ تنور اُپاميو چيوسون ته سڀ ڪنهن جنس (جي جانورن) مان ٻه ٻه (نر ۽ مادي) ۽ جن بابت حڪم ٿي چڪو آهي (ته هلاڪ ڪبا) تن ڌاران (ٻيا) پنهنجي گهر وارا ۽ جن ايمان آندو سي منجهس چاڙهه ۽ ٿورن کان سواءِ مٿس ايمان نه آندو هئائون (٤٠). ۽ (نوح) چيو ته منجهس چڙهو، الله جي نالي سان سندس هلڻ ۽ سندس بيهڻ آهي- چو ته منهنجو پالڻهار ضرور بخشيندڙ مهربان آهي (٤١). ۽ اُها جبلن جهڙين لهرين ۾ کين (ڪٽي) هلڻ لڳي، ۽ نوح پنهنجي پٽ کي سڏيو ۽ اُهو ڪناري تي هو ته اي منهنجا پٽ! اسان سان چڙهه ۽ ڪافرن سان گڏ نه ٿيءُ (٤٢). چيائين ته (اهڙي) جبل تي پناه وٺندس جو مون کي پاڻيءَ کان بچائيندو- (نوح) چيو ته اڄ الله جي عذاب کان ڪو بچائيندڙ ڪونهي پر جنهن تي (پاڻ) رحم ڪري (سو بچي سگهندو). ايتري ۾ ٻنهين جي وچ ۾ لهر اچي پيئي ۽ (اُهو) ٻڏلن مان ٿيو (٤٣). ۽ فرمايو ويو ته اي زمين! (تون) پنهنجو پاڻي چُهي وڃ ۽ اي آسمان! (تون پنهنجو پاڻي) بند ڪر ۽ پاڻي سڪايو ويو ۽ ڪم پورو ڪيو ويو ۽ (ٻيڙي جبل) جوديءَ تي بيٺي ۽ چيو ويو ته (شل) ظالمن جي قوم ناس ٿئي (٤٤). ۽ نوح پنهنجي پالڻهار کي سڏيو ۽ چيائين اي منهنجا پالڻهار! منهنجو پٽ (به) منهنجي گهر وارن مان آهي، ۽ بيشڪ تنهنجو انجام بلڪل سچو آهي ۽ تون حاڪمن جو حاڪم آهين (٤٥).

قَالَ يٰنُوۡحُ اِنَّهٗ لَيۡسَ مِنۡ اَهۡلِكَ‌ۚ اِنَّهٗ عَمَلٌ غَيۡرُ صَالِحٍ‌ۖ فَلَا
تَسۡـئَلۡنِ مَا لَـيۡسَ لَكَ بِهٖ عِلۡمٌ‌ؕ اِنِّىۡۤ اَعِظُكَ اَنۡ تَكُوۡنَ مِنَ
الۡجٰهِلِيۡنَ ﴿٤٦﴾ قَالَ رَبِّ اِنِّىۡۤ اَعُوۡذُ بِكَ اَنۡ اَسۡـئَلَكَ مَا لَيۡسَ لِىۡ
بِهٖ عِلۡمٌ‌ؕ وَاِلَّا تَغۡفِرۡ لِىۡ وَتَرۡحَمۡنِىۡۤ اَكُنۡ مِّنَ الۡخٰسِرِيۡنَ ﴿٤٧﴾
قِيۡلَ يٰنُوۡحُ اهۡبِطۡ بِسَلٰمٍ مِّنَّا وَبَرَكٰتٍ عَلَيۡكَ وَعَلٰٓى اُمَمٍ
مِّمَّنۡ مَّعَكَ‌ؕ وَاُمَمٌ سَنُمَتِّعُهُمۡ ثُمَّ يَمَسُّهُمۡ مِّنَّا عَذَابٌ اَلِيۡمٌ ﴿٤٨﴾
تِلۡكَ مِنۡ اَنۡۢـبَآءِ الۡغَيۡبِ نُوۡحِيۡهَاۤ اِلَيۡكَ‌ۚ مَا كُنۡتَ تَعۡلَمُهَاۤ اَنۡتَ
وَلَا قَوۡمُكَ مِنۡ قَبۡلِ هٰذَا‌ ۛؕ فَاصۡبِرۡ‌ ۛؕ اِنَّ الۡعَاقِبَةَ لِلۡمُتَّقِيۡنَ ﴿٤٩﴾
وَاِلٰى عَادٍ اَخَاهُمۡ هُوۡدًا‌ ؕ قَالَ يٰقَوۡمِ اعۡبُدُوا اللّٰهَ مَا لَـكُمۡ مِّنۡ
اِلٰهٍ غَيۡرُهٗ‌ ؕ اِنۡ اَنۡتُمۡ اِلَّا مُفۡتَرُوۡنَ ﴿٥٠﴾ يٰقَوۡمِ لَاۤ اَسۡـئَلُكُمۡ عَلَيۡهِ
اَجۡرًا‌ ؕ اِنۡ اَجۡرِىَ اِلَّا عَلَى الَّذِىۡ فَطَرَنِىۡ‌ ؕ اَفَلَا تَعۡقِلُوۡنَ ﴿٥١﴾
وَيٰقَوۡمِ اسۡتَغۡفِرُوۡا رَبَّكُمۡ ثُمَّ تُوۡبُوۡۤا اِلَيۡهِ يُرۡسِلِ السَّمَآءَ
عَلَيۡكُمۡ مِّدۡرَارًا وَّيَزِدۡكُمۡ قُوَّةً اِلٰى قُوَّتِكُمۡ وَلَا تَتَوَلَّوۡا
مُجۡرِمِيۡنَ ﴿٥٢﴾ قَالُوۡا يٰهُوۡدُ مَا جِئۡتَنَا بِبَيِّنَةٍ وَّمَا نَحۡنُ
بِتَارِكِىۡۤ اٰلِهَتِنَا عَنۡ قَوۡلِكَ وَمَا نَحۡنُ لَكَ بِمُؤۡمِنِيۡنَ ﴿٥٣﴾

(الله) فرمايو تہ اي نوح! اُهو تنهنجي گھر وارن مان نہ آهي، ڇو تہ اُهو اڻ سڌريل ڪمن وارو آهي تنهن ڪري جنهن جي توکي ڪا خبر نہ آهي تنهن بابت مون کان (ڪجھ) نہ گھر۔ آءٌ توکي نصيحت ڪريان ٿو تہ متان جاهلن مان ٿئين (٤٦). (نوح) چيو تہ اي منهنجا پالڻهار! جنهن (ڳالھ جي حقيقت) جي مون کي خبر نہ آهي تنهن بابت توکان گھرڻ جي آءٌ تو وٽان پناہ گھران ٿو ۽ جي تون نہ بخشيندين ۽ رحم نہ ڪندين تہ خساري وارن مان ٿيندس (٤٧). چيو ويو تہ اي نوح! اسان جي طرف کان سلامتيءَ ۽ برڪتن سان لھ جي توتي هجن ۽ اُنهن ٽولين تي (بہ) جيڪي تو ساڻ آهن۔ ۽ (ٻيون ڪي) جماعتون هونديون جن کي (ڪجھ دنيوي) فائدو ڏينداسون وري اُنهن (مان ڪافرن) کي اسان وٽان ڏکوئيندڙ عذاب پهچندو (٤٨). اِهي (قصا) ڳجھين خبرن مان آهن جي توڏانهن وحي ڪريون ٿا، هن کان اڳ نڪي (ان کي تون) ڄاڻندو هئين ۽ نڪا تنهنجي قوم ڄاڻندي هئي۔ پوءِ صبر ڪر ڇو تہ (يقيناً) ڀلاري پرهيزگارن لاءِ آهي (٤٩). ۽ عاد وارن ڏانهن سندن ڀاءُ هود کي (موڪليوسون)۔ چيائين تہ اي منهنجي قوم! الله جي عبادت ڪريو اُن (الله) کان سواءِ اوهان جو ڪو معبود نہ آهي۔ اوهين رڳو ٺاھ ٺاهيندڙ آهيو (٥٠). اي منهنجي قوم! اوهان کان هن (پيغام پهچائڻ تي) ڪو اُجورو نہ ٿو گھران۔ منهنجو اُجورو رڳو اُنهيءَ تي آهي جنهن مون کي پيدا ڪيو آهي۔ پوءِ اوهين ڇو نہ ٿا سمجھو؟ (٥١). ۽ اي منهنجي قوم! پنهنجي پالڻهار کان بخشش گھرو وري سندس اڳيان توبھ ڪريو تہ اوهان تي لڳو لڳ وسندڙ ڪڪر موڪليندو ۽ اوهان جي طاقت مٿي طاقت وڌائيندو ۽ اوهين ڏوهي ٿي مُنهن نہ ڦيريو (٥٢). چيائون تہ اي هود! اسان وٽ ڪوئي دليل نہ آندو آٿيئي ۽ اسين تنهنجي چوڻ سان پنهنجن معبودن کي ڇڏڻ وارا نہ آهيون ۽ نڪي اسين توکي مڃيندڙ آهيون (٥٣).

إِن نَّقُولُ إِلَّا اعْتَرَاكَ بَعْضُ آلِهَتِنَا بِسُوءٍ ۗ قَالَ إِنِّي أُشْهِدُ اللَّهَ
وَاشْهَدُوا أَنِّي بَرِيءٌ مِّمَّا تُشْرِكُونَ ﴿٥٤﴾ مِن دُونِهِ ۖ فَكِيدُونِي جَمِيعًا
ثُمَّ لَا تُنظِرُونِ ﴿٥٥﴾ إِنِّي تَوَكَّلْتُ عَلَى اللَّهِ رَبِّي وَرَبِّكُم ۚ مَّا مِن دَابَّةٍ
إِلَّا هُوَ آخِذٌ بِنَاصِيَتِهَا ۚ إِنَّ رَبِّي عَلَىٰ صِرَاطٍ مُّسْتَقِيمٍ ﴿٥٦﴾ فَإِن
تَوَلَّوْا فَقَدْ أَبْلَغْتُكُم مَّا أُرْسِلْتُ بِهِ إِلَيْكُمْ ۚ وَيَسْتَخْلِفُ رَبِّي قَوْمًا
غَيْرَكُمْ وَلَا تَضُرُّونَهُ شَيْئًا ۚ إِنَّ رَبِّي عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ حَفِيظٌ ﴿٥٧﴾ وَ
لَمَّا جَاءَ أَمْرُنَا نَجَّيْنَا هُودًا وَالَّذِينَ آمَنُوا مَعَهُ بِرَحْمَةٍ مِّنَّا وَ
نَجَّيْنَاهُم مِّنْ عَذَابٍ غَلِيظٍ ﴿٥٨﴾ وَتِلْكَ عَادٌ ۖ جَحَدُوا بِآيَاتِ رَبِّهِمْ
وَعَصَوْا رُسُلَهُ وَاتَّبَعُوا أَمْرَ كُلِّ جَبَّارٍ عَنِيدٍ ﴿٥٩﴾ وَأُتْبِعُوا فِي
هَٰذِهِ الدُّنْيَا لَعْنَةً وَيَوْمَ الْقِيَامَةِ ۗ أَلَا إِنَّ عَادًا كَفَرُوا رَبَّهُمْ ۗ
أَلَا بُعْدًا لِّعَادٍ قَوْمِ هُودٍ ﴿٦٠﴾ وَإِلَىٰ ثَمُودَ أَخَاهُمْ صَالِحًا ۚ قَالَ يَا قَوْمِ
اعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُم مِّنْ إِلَٰهٍ غَيْرُهُ ۖ هُوَ أَنشَأَكُم مِّنَ الْأَرْضِ
وَاسْتَعْمَرَكُمْ فِيهَا فَاسْتَغْفِرُوهُ ثُمَّ تُوبُوا إِلَيْهِ ۚ إِنَّ رَبِّي قَرِيبٌ
مُّجِيبٌ ﴿٦١﴾ قَالُوا يَا صَالِحُ قَدْ كُنتَ فِينَا مَرْجُوًّا قَبْلَ هَٰذَا ۖ أَتَنْهَانَا أَن
نَّعْبُدَ مَا يَعْبُدُ آبَاؤُنَا وَإِنَّنَا لَفِي شَكٍّ مِّمَّا تَدْعُونَا إِلَيْهِ مُرِيبٍ ﴿٦٢﴾

اسين توکي رڳو (هيءَ ڳالھ) چئون ٿا تہ اسان جي ڪن بتن (شايد) توکي ڪجھ ايذايو آهي. (هود) چيو تہ آءٌ الله کي شاهد ڪريان ٿو ۽ اوهين بہ شاهد هجو تہ آءٌ اُنهن کان بيزار آهيان جن کي (الله سان) شريڪ بڻائيندا آهيو (٥٤). اُن (الله) ذاران. پوءِ مون لاءِ سڀئي رٿا ڪريو وري مون کي مهلت نہ ڏيو (٥٥). مون پنهنجي پالڻهار ۽ اوهان جي پالڻهار الله تي ڀروسو ڪيو آهي. ڪو (جاندار) چرندڙ نہ آهي جنهن جي پيشانيءَ (جي چڳ) اُن (الله) کان سواءِ ٻيو ڪو (هٿ ۾) وٺندڙ هجي. بيشڪ منهنجو پالڻهار سڌيءَ واٽ تي (ملڻ وارو) آهي (٥٦). پوءِ جيڪڏهن ڦرندؤ تہ (مون کي ڇا ٿيندو؟) بيشڪ جنهن پيغام سان اوهان ڏانهن موڪليو ويو آهيان سو اوهان کي پهچايم. ۽ منهنجو پالڻهار اوهان کان سواءِ ٻي قوم کي اوهان جي جاءِ تي وهاريندو، ۽ اوهين کيس ڪجھ ذرو نقصان پهچائي نہ سگهندؤ. ڇو تہ منهنجو پالڻهار سڀني شين تي نگهبان آهي (٥٧). ۽ جنهن مهل اسان جو عذاب پهتو (تنهن مهل) هود کي ۽ جن ساڻس ايمان آندو هو تن کي پنهنجي ٻاجھ سان بچايوسون، ۽ کين سخت عذاب کان ڇڏايوسون (٥٨). ۽ اُهو حال عاد وارن جو آهي جو پنهنجي پالڻهار جي نشانين جو انڪار ڪيائون ۽ پنهنجن پيغمبرن جي نافرماني ڪيائون ۽ سڀ ڪنهن هٺيلي فساديءَ جي حڪم جا تابعدار ٿيا (٥٩). ۽ هن دنيا ۾ (بہ) ۽ قيامت جي ڏينهن (بہ) لعنت پويان لاتي وين. خبردار! بيشڪ عاد وارن پنهنجي پالڻهار جو انڪار ڪيو.) خبردار! هود جي قوم عادين کي ڦِٽ هجي! (٦٠). ۽ ثمود جي قوم ڏانهن سندن ڀاءُ صالح کي موڪليوسون چيائين تہ اي منهنجي قوم! الله جي عبادت ڪريو اُن کان سواءِ اوهان جو (ڪو ٻيو) معبود نہ آهي. اُنهيءَ اوهان کي زمين مان پيدا ڪيو ۽ منجهس اوهان کي آباد ڪيائين تنهن ڪري کانئس بخشش گهرو وري سندس اڳيان توبھ ڪريو. بيشڪ منهنجو پالڻهار ويجهو (۽) قبول ڪندڙ آهي (٦١). چيائون تہ اي صالح! هن کان اڳ بيشڪ اسين تو ۾ (ڪيئي) اميدون رکندا هئاسون (جي هاڻي بند ٿيون) اسان جي اُبن ڏاڏن جن کي پوڄيو تن جي پوڄڻ کان اسان کي ڇو ٿو جهلين؟ ۽ جنهن ڏانهن اسان کي سڏين ٿو تنهن کان اسين بلڪل شڪ ۾ پيل آهيون (٦٢).

قَالَ يٰقَوْمِ اَرَءَيْتُمْ اِنْ كُنْتُ عَلٰى بَيِّنَةٍ مِّنْ رَّبِّىْ وَاٰتٰىنِىْ مِنْهُ
رَحْمَةً فَمَنْ يَّنْصُرُنِىْ مِنَ اللّٰهِ اِنْ عَصَيْتُهٗ ۫ فَمَا تَزِيْدُوْنَنِىْ غَيْرَ
تَخْسِيْرٍ ﴿۶۳﴾ وَيٰقَوْمِ هٰذِهٖ نَاقَةُ اللّٰهِ لَكُمْ اٰيَةً فَذَرُوْهَا تَاْكُلْ فِىْٓ
اَرْضِ اللّٰهِ وَلَا تَمَسُّوْهَا بِسُوْٓءٍ فَيَاْخُذَكُمْ عَذَابٌ قَرِيْبٌ ﴿۶۴﴾
فَعَقَرُوْهَا فَقَالَ تَمَتَّعُوْا فِىْ دَارِكُمْ ثَلٰثَةَ اَيَّامٍ ؕ ذٰلِكَ وَعْدٌ غَيْرُ
مَكْذُوْبٍ ﴿۶۵﴾ فَلَمَّا جَآءَ اَمْرُنَا نَجَّيْنَا صٰلِحًا وَّالَّذِيْنَ اٰمَنُوْا مَعَهٗ
بِرَحْمَةٍ مِّنَّا وَمِنْ خِزْىِ يَوْمِئِذٍ ؕ اِنَّ رَبَّكَ هُوَ الْقَوِىُّ الْعَزِيْزُ ﴿۶۶﴾
وَاَخَذَ الَّذِيْنَ ظَلَمُوا الصَّيْحَةُ فَاَصْبَحُوْا فِىْ دِيَارِهِمْ جٰثِمِيْنَ ۙ ﴿۶۷﴾
كَاَنْ لَّمْ يَغْنَوْا فِيْهَا ؕ اَلَآ اِنَّ ثَمُوْدَا۠ كَفَرُوْا رَبَّهُمْ ؕ اَلَا بُعْدًا
لِّثَمُوْدَ ﴿۶۸﴾ وَلَقَدْ جَآءَتْ رُسُلُنَآ اِبْرٰهِيْمَ بِالْبُشْرٰى قَالُوْا سَلٰمًا ؕ
قَالَ سَلٰمٌ فَمَا لَبِثَ اَنْ جَآءَ بِعِجْلٍ حَنِيْذٍ ﴿۶۹﴾ فَلَمَّا رَآٰ اَيْدِيَهُمْ
لَا تَصِلُ اِلَيْهِ نَكِرَهُمْ وَاَوْجَسَ مِنْهُمْ خِيْفَةً ؕ قَالُوْا لَا تَخَفْ اِنَّآ
اُرْسِلْنَآ اِلٰى قَوْمِ لُوْطٍ ؕ ﴿۷۰﴾ وَامْرَاَتُهٗ قَآئِمَةٌ فَضَحِكَتْ فَبَشَّرْنٰهَا
بِاِسْحٰقَ ۙ وَمِنْ وَّرَآءِ اِسْحٰقَ يَعْقُوْبَ ﴿۷۱﴾ قَالَتْ يٰوَيْلَتٰٓى ءَاَلِدُ
وَاَنَا عَجُوْزٌ وَّهٰذَا بَعْلِىْ شَيْخًا ؕ اِنَّ هٰذَا لَشَىْءٌ عَجِيْبٌ ﴿۷۲﴾

(صالح) چيو ته اي منهنجي قوم! (مون کي اوهين) ڏسو ته سهي ته جيڪڏهن آءٌ پنهنجي پالڻهار کان چٽيءَ حجت تي هجان ۽ پنهنجي طرف کان مون تي (نبوت جي) ٻاجھ ڪئي هجيس ته جيڪڏهن (آءٌ اوهان جو چيو مڃي) سندس نافرماني ڪريان ته الله کان مون کي ڪير ڇڏائيندو؟ پوءِ اوهان مون لاءِ رڳو نقصان وڌايو (٦٣). ۽ اي منهنجي قوم! هيءَ الله جي ڏاچي اوهان لاءِ نشاني (معجزو) آهي پوءِ اُن کي ڇڏيو ته الله جي زمين ۾ (جتي وڻيس اُتي) چري ۽ ان کي ڪو ايذاءُ نه پهچائجو نه ته پوءِ اوهان کي سخت عذاب (اچي) وٺندو (٦٤). پوءِ ان جون ڪُچون ڪپي (ماري وڌائون) پوءِ (صالح) چيو ته اوهين پنهنجن گهرن ۾ (چڙا) ٽي ڏينهن وسو رسو- اِهو انجام ڪوڙو نه آهي (٦٥). پوءِ جنهن مهل اسان جو عذاب آيو (تنهن مهل) صالح ۽ جن ساڻس ايمان آندو هو تن کي پنهنجيءَ ٻاجھ سان بچايوسون ۽ قيامت جي ڏينهن جي خواريءَ کان (بہ)- تحقيق تنهنجو پالڻهار وڏو طاقت وارو (۽) غالب آهي (٦٦). ۽ (اُنهن) ظالمن کي هڪ راڙ ورتو پوءِ صبح جو پنهنجن حويلين ۾ ڪرونڊڙا ٿي (مري) ويا (٦٧).جڻ ته انهن ۾ رهيا ئي نه هئا. خبردار ٿيو! ثمود (جي قوم) پنهنجي پالينڌڙ جو انڪار ڪيو. خبردار ٿيو! ثمود (جي قوم) تي لعنت پئي (٦٨). ۽ بيشڪ اسان جا قاصد ابراهيم وٽ خوشخبري (ڏيڻ) لاءِ آيا (پوءِ) سلام ڏنائون، (ابراهيم) سلام ورايو پوءِ ڍڳل ڳابي (جي گوشت آڻڻ) ۾ ڪا دير نہ ڪيائين (٦٩). پوءِ جنهن مهل سندن هٿن کي اُن (گوشت) ڏانهن نہ پهچندو ڏٺائين (تنهن مهل) کين اوپرو ڀانيائين ۽ کانئن دل ۾ ڊنو. چيائون ته نہ ڊڄ اسان کي لوط جي قوم ڏانهن موڪليو ويو آهي (٧٠). ۽ سنديس زال جا بيٺل هئي سا کِلي، پوءِ ان کي اسحاق جي (ڄمڻ) جي ۽ اسحاق جي پٺيان يعقوب جي مبارڪ ڏني سون (٧١). چيائين ته هاءِ افسوس! آءٌ هن حالت ۾ ڄڻينديس ڇا؟ جو آءٌ (پاڻ) ڪراڙي جهور آهيان ۽ هيءُ منهنجو مڙس بہ ٻڍو آهي- بيشڪ هيءَ ڳالھ ضرور عجب جهڙي آهي (٧٢).

قَالُوْٓا اَتَعْجَبِيْنَ مِنْ اَمْرِ اللّٰهِ رَحْمَتُ اللّٰهِ وَبَرَكٰتُهٗ عَلَيْكُمْ اَهْلَ
الْبَيْتِ ؕ اِنَّهٗ حَمِيْدٌ مَّجِيْدٌ ﴿٧٣﴾ فَلَمَّا ذَهَبَ عَنْ اِبْرٰهِيْمَ الرَّوْعُ
وَجَآءَتْهُ الْبُشْرٰى يُجَادِلُنَا فِىْ قَوْمِ لُوْطٍ ؕ ﴿٧٤﴾ اِنَّ اِبْرٰهِيْمَ
لَحَلِيْمٌ اَوَّاهٌ مُّنِيْبٌ ﴿٧٥﴾ يٰۤاِبْرٰهِيْمُ اَعْرِضْ عَنْ هٰذَا ۚ اِنَّهٗ قَدْ
جَآءَ اَمْرُ رَبِّكَ ۚ وَاِنَّهُمْ اٰتِيْهِمْ عَذَابٌ غَيْرُ مَرْدُوْدٍ ﴿٧٦﴾ وَلَمَّا
جَآءَتْ رُسُلُنَا لُوْطًا سِیْٓءَ بِهِمْ وَضَاقَ بِهِمْ ذَرْعًا وَّقَالَ هٰذَا
يَوْمٌ عَصِيْبٌ ﴿٧٧﴾ وَجَآءَهٗ قَوْمُهٗ يُهْرَعُوْنَ اِلَيْهِ ؕ وَمِنْ قَبْلُ
كَانُوْا يَعْمَلُوْنَ السَّيِّاٰتِ ؕ قَالَ يٰقَوْمِ هٰۤؤُلَآءِ بَنَاتِىْ هُنَّ اَطْهَرُ
لَكُمْ فَاتَّقُوا اللّٰهَ وَلَا تُخْزُوْنِ فِىْ ضَيْفِىْ ؕ اَلَيْسَ مِنْكُمْ رَجُلٌ
رَّشِيْدٌ ﴿٧٨﴾ قَالُوْا لَقَدْ عَلِمْتَ مَا لَنَا فِىْ بَنٰتِكَ مِنْ حَقٍّ ۚ
وَاِنَّكَ لَتَعْلَمُ مَا نُرِيْدُ ﴿٧٩﴾ قَالَ لَوْ اَنَّ لِىْ بِكُمْ قُوَّةً اَوْ
اٰوِیْٓ اِلٰى رُكْنٍ شَدِيْدٍ ﴿٨٠﴾ قَالُوْا يٰلُوْطُ اِنَّا رُسُلُ رَبِّكَ
لَنْ يَّصِلُوْٓا اِلَيْكَ فَاَسْرِ بِاَهْلِكَ بِقِطْعٍ مِّنَ الَّيْلِ وَلَا
يَلْتَفِتْ مِنْكُمْ اَحَدٌ اِلَّا امْرَاَتَكَ ؕ اِنَّهٗ مُصِيْبُهَا مَآ اَصَابَهُمْ ؕ
اِنَّ مَوْعِدَهُمُ الصُّبْحُ ؕ اَلَيْسَ الصُّبْحُ بِقَرِيْبٍ ﴿٨١﴾

چيائون تہ الله جي قدرت تي چو ٿي عجب ڪرين؟ اي هن گھر وارؤ! اوهان تي الله جي ٻاجھہ ۽ سندس برڪتون آهن۔ بيشڪ اُهو (الله) ساراهيل وڏائيءَ وارو آهي (٧٣) . پوءِ جنهن مهل ابراهيم کان ڀَوءُ لٿو ۽ خوشخبري پهتس (تنهن مهل) لوط جي قوم بابت اسان سان تڪرار ڪرڻ لڳو (٧٤) . ڇو تہ ابراهيم بردبار نرم دل (الله ڏانهن) موٽڻ هو (٧٥) . (چيوسون تہ) اي ابراهيم انهيءَ (ڳالھ) کان مڙي وڃ ڇو تہ تنهنجي پالڻهار (جي عذاب) جو حڪم اچي چڪو آهي، ۽ کين اڻ ٽر عذاب اچڻ وارو آهي (٧٦) . ۽ جڏهن اسان جا قاصد لوط وٽ آيا (تڏهن) سندن (اچڻ) سببان خفي ٿيو ۽ اُنهن جي سببان تنگ دل ٿيو ۽ چيائين تہ هيءُ ڏينهن ڏاڍو سخت آهي! (٧٧) . ۽ سندس قوم ڏانهنس ڊوڙندي آئي۔ ۽ (اُهي) اڳي بڇڙا ڪم ڪندا هئا۔ چيائين تہ اي منهنجي قوم! هي منهنجيون ڌيئرون اوهان (جي نڪاح) لاءِ ڏاڍيون سٺيون آهن پوءِ الله کان ڊڄو ۽ منهنجي مهمانن (سان بڇڙي هلت ڪرڻ) ۾ مون کي لڄي نہ ڪريو. اوهان ۾ ڪو ڀلارو مڙس ڪونهي ڇا (جو اوهان کي جھلي)؟ (٧٨) . چيائون تہ تون پڪي طرح ڄاڻي چڪو آهين تہ اسان کي تنهنجي ڌيئرن ۾ ڪا احتياجي ڪانهي، ۽ جيڪي اسين گھرون ٿا سو ضرور تون ڄاڻندو آهين (٧٩) . (لوط) چيو تہ جيڪڏهن مون کي اوهان سان ڪا (مقابلي جي) سگھ هجي ها يا ڪنهن مضبوط سهاري ڏانهن پناھ وٺان ها! (تہ جيڪي ڪرڻو هو سو ڪريان ها) (٨٠) . (ملائڪن) چيو تہ اي لوط! اسين تنهنجي پالڻهار جا موڪليل آهيون (اُهي) تو وٽ ڪڏهن پهچي نہ سگھندا پوءِ (تون) پنهنجي گھر وارن سوڌو ڪجھ رات ڏيئي نڪر ۽ اوهان کي جڳائي تہ ڪو هڪڙو پوئتي (ڪافرن جي عذاب ڏانهن) نہ واجهائي پر تنهنجي زال (واجهائيندي)۔ هن کي جو جيڪو (عذاب) اُن (ڪافرن جي) قوم کي پهچندو سو اُن کي (بہ) پهچڻو آهي۔ سندن (عذاب پهچڻ جي) انجام جي مهل صبح آهي (تون اُبهارو نہ ٿي) صبح ويجهو نہ آهي ڇا؟ (٨١) .

فَلَمَّا جَآءَ اَمْرُنَا جَعَلْنَا عَالِيَهَا سَافِلَهَا وَاَمْطَرْنَا عَلَيْهَا
حِجَارَةً مِّنْ سِجِّيْلٍ ۙ مَّنْضُوْدٍ ﴿۸۲﴾ مُّسَوَّمَةً عِنْدَ رَبِّكَ ؕ وَ
مَا هِيَ مِنَ الظّٰلِمِيْنَ بِبَعِيْدٍ ﴿۸۳﴾ وَاِلٰى مَدْيَنَ اَخَاهُمْ شُعَيْبًا ؕ
قَالَ يٰقَوْمِ اعْبُدُوا اللّٰهَ مَا لَكُمْ مِّنْ اِلٰهٍ غَيْرُهٗ ؕ وَلَا
تَنْقُصُوا الْمِكْيَالَ وَالْمِيْزَانَ اِنِّيْۤ اَرٰىكُمْ بِخَيْرٍ وَّاِنِّيْۤ
اَخَافُ عَلَيْكُمْ عَذَابَ يَوْمٍ مُّحِيْطٍ ﴿۸۴﴾ وَيٰقَوْمِ اَوْفُوا
الْمِكْيَالَ وَالْمِيْزَانَ بِالْقِسْطِ وَلَا تَبْخَسُوا النَّاسَ اَشْيَآءَهُمْ
وَلَا تَعْثَوْا فِي الْاَرْضِ مُفْسِدِيْنَ ﴿۸۵﴾ بَقِيَّتُ اللّٰهِ خَيْرٌ لَّكُمْ اِنْ
كُنْتُمْ مُّؤْمِنِيْنَ ۚ وَمَآ اَنَا عَلَيْكُمْ بِحَفِيْظٍ ﴿۸۶﴾ قَالُوْا يٰشُعَيْبُ
اَصَلٰوتُكَ تَاْمُرُكَ اَنْ نَّتْرُكَ مَا يَعْبُدُ اٰبَآؤُنَآ اَوْ اَنْ نَّفْعَلَ
فِيْۤ اَمْوَالِنَا مَا نَشٰٓؤُا ؕ اِنَّكَ لَاَنْتَ الْحَلِيْمُ الرَّشِيْدُ ﴿۸۷﴾ قَالَ
يٰقَوْمِ اَرَءَيْتُمْ اِنْ كُنْتُ عَلٰى بَيِّنَةٍ مِّنْ رَّبِّيْ وَرَزَقَنِيْ مِنْهُ
رِزْقًا حَسَنًا ؕ وَمَآ اُرِيْدُ اَنْ اُخَالِفَكُمْ اِلٰى مَآ اَنْهٰىكُمْ
عَنْهُ ؕ اِنْ اُرِيْدُ اِلَّا الْاِصْلَاحَ مَا اسْتَطَعْتُ ؕ وَمَا
تَوْفِيْقِيْۤ اِلَّا بِاللّٰهِ ؕ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَاِلَيْهِ اُنِيْبُ ﴿۸۸﴾

پوءِ جنهن مهل اسان جو حڪم پهتو (تنهن مهل) اُن (ڳوٺ جي) متاهين (پـر) کي هيٺاهون ڪيوسون ۽ اُن تي پڪي مٽيءَ جا ڳوڙها لڳو لڳ وساياسون (٨٢). جو تنهنجي پالڻهار وٽان نشان ٿيل هئا۔ ۽ اُها (سزا) ظالمن کان پري نہ هئي (٨٣). ۽ مدين (جي قوم) ڏانهن سندن ڀاءُ شعيب کي موڪليوسون۔ (شعيب) چيو تہ اي منهنجي قوم! الله جي عبادت ڪريو اُن کان سواءِ اوهان جو ڪو معبود ڪونهي۔ ۽ ماڻ ۽ تور گهٽائي نہ ڏيو آءٌ اوهان کي آسودو ڏسان ٿو آءٌ اوهان تي وڪوڙيندڙ ڏينهن جي عذاب (پهچڻ) کان ڊڄان ٿو (٨٤). ۽ اي منهنجي قوم ماڻ ۽ تور انصاف سان پوري ڏيو وٺو ۽ ماڻهن کي سندين شيون گهٽائي نہ ڏيو ۽ نڪي ملڪ ۾ فسادي ٿي بگيڙ وجهو (٨٥). جيڪڏهن اوهين مؤمن آهيو تہ الله جي بچايل بـچت اوهان لاءِ ڀلي آهـي، ۽ آءٌ اوهـان تي نگهبان نہ آهيان (٨٦). چيائون تہ اي شعيب! تنهنجي نماز توکي حڪم ڪيو آهي ڇا تہ جنهن کي اسان جا ابا ڏاڏا پوڄيندا هئا تنهن کي يا پنهنجن مالن ۾ جيڪي ڪرڻ گهرندا آهيون سو ڇڏي ڏيون، (چٽر ڪري چيائون) تہ بيشڪ تون بردبار سٺين رستي وارو آهين (٨٧). (شعيب) چيو تہ اي منهنجي قوم! (اوهين) ڏسو تہ سهي تہ (آءٌ) جيڪڏهن پنهنجي پالڻهار کان چٽيءَ حجت تي هجان ۽ پنهنجي پار کان چڱي روزي مون کي ڏني هجيس (تہ اوهان جو چيو ڪيئن مڃيندس)۔ ۽ جنهن کان اوهان کي جهليان ٿو تنهن کان اوهان (کي جهلڻ) جو ابتڙ هلڻ نہ ٿو گهران۔ جيترو وس پهتم سو سڌاري ڪرڻ کان سواءِ نہ گهرندس۔ ۽ الله (جي فضل) کان سواءِ مون کي ڪا سگهہ نـہ آهي۔ مٿس ڀروسو ڪيم ۽ ڏانـهس رجـوع ڪريـان ٿـو (٨٨).

وَيٰقَوْمِ لَا يَجْرِمَنَّكُمْ شِقَاقِيْٓ اَنْ يُّصِيْبَكُمْ مِّثْلُ مَآ اَصَابَ
قَوْمَ نُوْحٍ اَوْ قَوْمَ هُوْدٍ اَوْ قَوْمَ صٰلِحٍ ؕ وَمَا قَوْمُ لُوْطٍ مِّنْكُمْ
بِبَعِيْدٍ ﴿٨٩﴾ وَاسْتَغْفِرُوْا رَبَّكُمْ ثُمَّ تُوْبُوْٓا اِلَيْهِ ؕ اِنَّ رَبِّيْ رَحِيْمٌ
وَّدُوْدٌ ﴿٩٠﴾ قَالُوْا يٰشُعَيْبُ مَا نَفْقَهُ كَثِيْرًا مِّمَّا تَقُوْلُ وَاِنَّا
لَنَرٰىكَ فِيْنَا ضَعِيْفًا ۚ وَلَوْلَا رَهْطُكَ لَرَجَمْنٰكَ ۫ وَمَآ اَنْتَ عَلَيْنَا
بِعَزِيْزٍ ﴿٩١﴾ قَالَ يٰقَوْمِ اَرَهْطِيْٓ اَعَزُّ عَلَيْكُمْ مِّنَ اللّٰهِ ؕ وَ
اتَّخَذْتُمُوْهُ وَرَآءَكُمْ ظِهْرِيًّا ؕ اِنَّ رَبِّيْ بِمَا تَعْمَلُوْنَ مُحِيْطٌ ﴿٩٢﴾
وَيٰقَوْمِ اعْمَلُوْا عَلٰى مَكَانَتِكُمْ اِنِّيْ عَامِلٌ ؕ سَوْفَ تَعْلَمُوْنَ ۙ
مَنْ يَّاْتِيْهِ عَذَابٌ يُّخْزِيْهِ وَمَنْ هُوَ كَاذِبٌ ؕ وَارْتَقِبُوْٓا اِنِّيْ
مَعَكُمْ رَقِيْبٌ ﴿٩٣﴾ وَلَمَّا جَآءَ اَمْرُنَا نَجَّيْنَا شُعَيْبًا وَّالَّذِيْنَ
اٰمَنُوْا مَعَهٗ بِرَحْمَةٍ مِّنَّا وَاَخَذَتِ الَّذِيْنَ ظَلَمُوا الصَّيْحَةُ
فَاَصْبَحُوْا فِيْ دِيَارِهِمْ جٰثِمِيْنَ ۙ ﴿٩٤﴾ كَاَنْ لَّمْ يَغْنَوْا فِيْهَا ؕ اَلَا
بُعْدًا لِّمَدْيَنَ كَمَا بَعِدَتْ ثَمُوْدُ ﴿٩٥﴾ ع وَلَقَدْ اَرْسَلْنَا مُوْسٰى
بِاٰيٰتِنَا وَسُلْطٰنٍ مُّبِيْنٍ ۙ ﴿٩٦﴾ اِلٰى فِرْعَوْنَ وَمَلَا۠ئِهٖ
فَاتَّبَعُوْٓا اَمْرَ فِرْعَوْنَ ۚ وَمَآ اَمْرُ فِرْعَوْنَ بِرَشِيْدٍ ﴿٩٧﴾

۽ اي منهنجي قوم! اوهان کي مون سان دشمني ڪرڻ اهڙي عذاب پهچڻ جو سبب نہ بڻجي جهڙو عذاب نوح جي قوم يا هود جي قوم يا صالح جي قوم کي پهتو۔ ۽ لوط جي قوم اوهان کان ڪا پري نہ آهي (٨٩). ۽ پنهنجي پالڻهار کان بخشش گهرو وري ان ڏانهن توبه ڪريو۔ ڇو تہ منهنجو پالڻهار مهربان (سڀ ڪنهن جو) سڄڻ آهي (٩٠). چيائون تہ اي شعيب! جيڪي تون چوين ٿو تنهن مان گهڻو نہ ٿا سمجهون ۽ توکي پاڻ مان بلڪل هيڻو ڏسون ٿا، ۽ جيڪڏهن تنهنجو ڪڙم نہ هجي ها تہ توکي پٿرن سان ماريون ها ۽ تون اسان تي ڪو سردار نہ آهين (٩١). (شعيب) چيو تہ اي منهنجي قوم! اوهان وٽ منهنجو ڪڙم الله کان وڌيڪ پيارو آهي ڇا؟ ۽ اُن (الله جي حڪم) کي پنهنجيءَ پٺيءَ پويان اُڇلي ڇڏيو اٿوَ۔ بيشڪ جيڪي ڪندا آهيو تنهن کي منهنجو پالڻهار بلڪل ڄاڻندڙ آهي (٩٢). ۽ اي منهنجي قوم! اوهين پنهنجي پِڙ تي عمل ڪريو آءٌ (بہ) عمل ڪندڙ آهيان۔ سگهوئي ڄاڻندؤ تہ ڪنهن کي عذاب پهچي ٿو جو کيس خوار ڪندو ۽ جيڪو ڪوڙو آهي تنهنکي بہ۔ ۽ انتظار ڪريو آءٌ (بہ) اوهان سان گڏ انتظار ڪندڙ آهيان (٩٣). ۽ جنهن مهل اسان جو عذاب آيو تنهن مهل شعيب کي ۽ جن ساڻس ايمان آندو هو تن کي پنهنجي ٻاجھ سان بچايوسون، ۽ ظالمن کي سخت ڪڙڪي (اچي) پڪڙيو پوءِ پنهنجن گهرن ۾ ڪرونڊڙا ٿي (مري) ويا (٩٤). ڄڻڪ منجهن هئائي نہ۔ خبردار! مدين وارن تي ڦِٽ هجي جهڙي ثمود قوم تي ڦِٽ لعنت ٿي (٩٥). ۽ بيشڪ موسىٰ کي پنهنجين نشانين ۽ پڌري حجت سان موڪليوسون (٩٦). فرعون ۽ سندس سردارن ڏانهن۔ پوءِ (سڀ ماڻهو) فرعون جي حڪم جي پويان لڳا ۽ فرعون جو حڪم صحيح نہ هو (٩٧).

يَقْدُمُ قَوْمَهٗ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ فَاَوْرَدَهُمُ النَّارَ ؕ وَبِئْسَ الْوِرْدُ
الْمَوْرُوْدُ ﴿۹۸﴾ وَاُتْبِعُوْا فِیْ هٰذِهٖ لَعْنَةً وَّیَوْمَ الْقِیٰمَةِ ؕ بِئْسَ
الرِّفْدُ الْمَرْفُوْدُ ﴿۹۹﴾ ذٰلِكَ مِنْ اَنْۢبَآءِ الْقُرٰی نَقُصُّهٗ عَلَیْكَ مِنْهَا
قَآىِٕمٌ وَّحَصِیْدٌ ﴿۱۰۰﴾ وَمَا ظَلَمْنٰهُمْ وَلٰكِنْ ظَلَمُوْۤا اَنْفُسَهُمْ فَمَاۤ
اَغْنَتْ عَنْهُمْ اٰلِهَتُهُمُ الَّتِیْ یَدْعُوْنَ مِنْ دُوْنِ اللّٰهِ مِنْ
شَیْءٍ لَّمَّا جَآءَ اَمْرُ رَبِّكَ ؕ وَمَا زَادُوْهُمْ غَیْرَ تَتْبِیْبٍ ﴿۱۰۱﴾ وَكَذٰلِكَ
اَخْذُ رَبِّكَ اِذَاۤ اَخَذَ الْقُرٰی وَهِیَ ظَالِمَةٌ ؕ اِنَّ اَخْذَهٗۤ اَلِیْمٌ
شَدِیْدٌ ﴿۱۰۲﴾ اِنَّ فِیْ ذٰلِكَ لَاٰیَةً لِّمَنْ خَافَ عَذَابَ الْاٰخِرَةِ ؕ
ذٰلِكَ یَوْمٌ مَّجْمُوْعٌ ۙ لَّهُ النَّاسُ وَذٰلِكَ یَوْمٌ مَّشْهُوْدٌ ﴿۱۰۳﴾ وَمَا
نُؤَخِّرُهٗۤ اِلَّا لِاَجَلٍ مَّعْدُوْدٍ ؕ ﴿۱۰۴﴾ یَوْمَ یَاْتِ لَا تَكَلَّمُ نَفْسٌ اِلَّا
بِاِذْنِهٖ ۚ فَمِنْهُمْ شَقِیٌّ وَّسَعِیْدٌ ﴿۱۰۵﴾ فَاَمَّا الَّذِیْنَ شَقُوْا فَفِی
النَّارِ لَهُمْ فِیْهَا زَفِیْرٌ وَّشَهِیْقٌ ۙ ﴿۱۰۶﴾ خٰلِدِیْنَ فِیْهَا مَا دَامَتِ
السَّمٰوٰتُ وَالْاَرْضُ اِلَّا مَا شَآءَ رَبُّكَ ؕ اِنَّ رَبَّكَ فَعَّالٌ لِّمَا
یُرِیْدُ ﴿۱۰۷﴾ وَاَمَّا الَّذِیْنَ سُعِدُوْا فَفِی الْجَنَّةِ خٰلِدِیْنَ فِیْهَا مَا دَامَتِ
السَّمٰوٰتُ وَالْاَرْضُ اِلَّا مَا شَآءَ رَبُّكَ ؕ عَطَآءً غَیْرَ مَجْذُوْذٍ ﴿۱۰۸﴾

قيامت جي ڏينهن (فرعون) پنهنجي قوم جو اڳواڻ ٿيندو پوءِ کين باھ ۾ گهيڙيندو. ۽ جنهن گهٽ ۾ گهيڙيا ويندا سو بڇڙو آهي (٩٨). ۽ هن (دنيا) ۾ (بہ) لعنت اُنهن کي پويان لڳائي ويئي ۽ قيامت جي ڏينهن (بہ). جيڪو (لعنت جو) انعام ملين سو بڇڙو آهي (٩٩). (اي پيغمبر!) اِهي ڳوٺن جون خبرون آهن جي تو تي بيان ڪريون ٿا اُنهن مان (ڪي) قائم بيٺل ۽ (ڪي) ناس ٿيل آهن (١٠٠). ۽ اسان اُنهن تي ظلم نہ ڪيو پر هنن پاڻ تي (پاڻهين) ظلم ڪيو پوءِ جنهن مهل تنهنجي پالڻهار جو حڪم پهتو (تنهن مهل) سندن معبودن، جن کي الله کان سواءِ سڏيندا هئا ڪانئن ڪجھ بہ نہ ٽاريو. ۽ هلاڪيءَ کان سواءِ (ٻيو ڪجھ) کين نہ وڌايائون (١٠١). ائين تنهنجي پالڻهار جو اُن مهل ڳوٺن (وارن) کي اُن حالت ۾ پڪڙڻ ٿيندو آهي جنهن مهل اهي ظلم ڪندڙ ٿيندا آهن. بيشڪ سندس پڪڙ سخت ڏکوئيندڙ آهي (١٠٢). بيشڪ اِن (ڳالھ) ۾ اُنهيءَ لاءِ نشاني آهي جو آخرت جي عذاب کان ڊنو آهي. اِهو اُهو ڏينهن آهي جنهن ۾ ماڻهن کي ميڙبو ۽ اِهو اُهو ڏينهن آهي جنهن ۾ (سڀ) حاضر ٿيندا (١٠٣). ۽ ٿورڙي مدت کان سواءِ اُن کي نہ ٿا پٺتي ڪريون (١٠٤). جنهن ڏينهن (اُهو) ايندو تہ ڪو ماڻهو اُن (الله) جي موڪل کان سواءِ نہ ڳالهائيندو، پوءِ اُنهن مان ڪي بدبخت ۽ ڪي نيڪ بخت هوندا (١٠٥). پوءِ جيڪي بدبخت ٿيا سي باھ ۾ (گهڙندا) اُنهن کي منجهس رڙيون ۽ دانهون هونديون (١٠٦). جيترو وقت تنهنجي پالڻهار گهريو اُن کان سواءِ آسمانن ۽ زمين جي بقاءَ هجڻ تائين منجهس سدائين رهندا. ڇو تہ تنهنجو پالڻهار جيڪي گهرندو آهي سو ڪندو آهي (١٠٧). ۽ جيڪي نيڪ بخت ڪيا ويا سي بهشت ۾ (گهڙندا ۽) جيترو وقت تنهنجي پالڻهار گهريو اُن کان سواءِ آسمانن ۽ زمين جي بقاءَ هجڻ تائين منجهس سدائين رهندا (اِها) بخشش اڻ کٽ آهي (١٠٨).

فَلَا تَكُ فِيْ مِرْيَةٍ مِّمَّا يَعْبُدُ هٰۤؤُلَآءِ ؕ مَا يَعْبُدُوْنَ اِلَّا كَمَا
يَعْبُدُ اٰبَآؤُهُمْ مِّنْ قَبْلُ ؕ وَاِنَّا لَمُوَفُّوْهُمْ نَصِيْبَهُمْ غَيْرَ
مَنْقُوْصٍ ﴿۱۰۹﴾ وَلَقَدْ اٰتَيْنَا مُوْسَى الْكِتٰبَ فَاخْتُلِفَ فِيْهِ ؕ وَ
لَوْلَا كَلِمَةٌ سَبَقَتْ مِنْ رَّبِّكَ لَقُضِيَ بَيْنَهُمْ ؕ وَاِنَّهُمْ لَفِيْ
شَكٍّ مِّنْهُ مُرِيْبٍ ﴿۱۱۰﴾ وَاِنَّ كُلًّا لَّمَّا لَيُوَفِّيَنَّهُمْ رَبُّكَ اَعْمَالَهُمْ ؕ
اِنَّهٗ بِمَا يَعْمَلُوْنَ خَبِيْرٌ ﴿۱۱۱﴾ فَاسْتَقِمْ كَمَاۤ اُمِرْتَ وَمَنْ تَابَ
مَعَكَ وَلَا تَطْغَوْا ؕ اِنَّهٗ بِمَا تَعْمَلُوْنَ بَصِيْرٌ ﴿۱۱۲﴾ وَلَا تَرْكَنُوْۤا اِلَى
الَّذِيْنَ ظَلَمُوْا فَتَمَسَّكُمُ النَّارُ ۙ وَمَا لَكُمْ مِّنْ دُوْنِ اللّٰهِ مِنْ
اَوْلِيَآءَ ثُمَّ لَا تُنْصَرُوْنَ ﴿۱۱۳﴾ وَاَقِمِ الصَّلٰوةَ طَرَفَيِ النَّهَارِ وَزُلَفًا
مِّنَ الَّيْلِ ؕ اِنَّ الْحَسَنٰتِ يُذْهِبْنَ السَّيِّاٰتِ ؕ ذٰلِكَ ذِكْرٰى
لِلذّٰكِرِيْنَ ﴿۱۱۴﴾ وَاصْبِرْ فَاِنَّ اللّٰهَ لَا يُضِيْعُ اَجْرَ الْمُحْسِنِيْنَ ﴿۱۱۵﴾ فَلَوْلَا
كَانَ مِنَ الْقُرُوْنِ مِنْ قَبْلِكُمْ اُولُوْا بَقِيَّةٍ يَّنْهَوْنَ عَنِ
الْفَسَادِ فِي الْاَرْضِ اِلَّا قَلِيْلًا مِّمَّنْ اَنْجَيْنَا مِنْهُمْ ۚ وَاتَّبَعَ
الَّذِيْنَ ظَلَمُوْا مَاۤ اُتْرِفُوْا فِيْهِ وَكَانُوْا مُجْرِمِيْنَ ﴿۱۱۶﴾ وَمَا
كَانَ رَبُّكَ لِيُهْلِكَ الْقُرٰى بِظُلْمٍ وَّاَهْلُهَا مُصْلِحُوْنَ ﴿۱۱۷﴾

تنهن ڪري اِهي جيڪا پوڄا ڪندا آهن تنهن کان تون شڪ ۾ نہ رهہ. جهڙو سندن ابي ڏاڏا اڳ پوڄيندا هئا اُن کان سواءِ اِهي نہ پوڄيندا آهن. ۽ اسين کين اڻ کٽ (عذاب جو) حصو پورو ڏيندڙ آهيون (١٠٩). ۽ بيشڪ موسىٰ کي ڪتاب ڏنوسون پوءِ منجهس اختلاف پيو. جيڪڏهن تنهنجي پالڻهار جو حڪم اڳي نہ ٿي چڪي ها تہ سندن وچ ۾ فيصلو ڪيو وڃي ها. ۽ اُهي کانئس وڏي شڪ ۾ پيل آهن (١١٠). ۽ جنهن مهل (اُتاريا ويندا تنهن مهل) سڀ ڪنهن کي تنهنجو پالڻهار سندن اعمالن جو پورو بدلو ڏيندو. ڇو تہ جيڪي ڪندا آهن تنهن جي اُهو خبر رکندڙ آهي (١١١). پوءِ جيئن توکي حڪم ڪيو ويو آهي تيئن تون محڪم رهہ ۽ جن تو ساڻ توبهہ ڪئي (سي بہ محڪم رهن) ۽ حد کان نہ لنگهو. ڇو تہ جيڪي ڪندا آهيو سو الله ڏسندڙ آهي (١١٢). ۽ ظالمن ڏانهن لاڙو نہ ڪريو نہ تہ اوهان کي باهہ لڳندي ۽ الله کان سواءِ ڪو اوهان جو دوست نہ آهي وري مدد نہ ڏبو (١١٣). ۽ ڏينهن جي اڳياڙيءَ ۽ پوياڙيءَ جي وقتن ۾ ۽ ڪو وقت رات ۾ (بہ) نماز پڙهہ. ڇو تہ چڱايون مداين کي نينديون آهن. نصيحت وٺندڙن لاءِ اِها نصيحت آهي (١١٤). ۽ صبر ڪر ڇو تہ الله ڀلارن جو اَجر نہ وڃائيندو آهي (١١٥). پوءِ اوهان کان اڳ اڳين صدين وارن مان (گهڻا) سمجهہ ڀريا ڇو نہ ٿيا؟ جو (ماڻهن کي) ملڪ ۾ فساد (وجهڻ) کان جهلين ها پر ڪي ٿوري ٿيا جن کي منجهانئن بچايوسون ۽ جيڪي ظالم هئا سي جنهن (مال) ۾ آسودا ڪيا ويا تنهن جي پٺيان لڳا ۽ اُهي ڏوهاري هئا (١١٦). ۽ (اي پيغمبر!) تنهنجو پالڻهار اهڙو نہ آهي جو ڳوٺن (وارن) کي سندن سڌريل رهاڪن هوندي ظلم سان ناس ڪري ڇڏي (١١٧).

وَلَوْ شَآءَ رَبُّكَ لَجَعَلَ النَّاسَ اُمَّةً وَّاحِدَةً وَّلَا يَزَالُوْنَ

مُخْتَلِفِيْنَ ﴿١١٨﴾ اِلَّا مَنْ رَّحِمَ رَبُّكَ ؕ وَلِذٰلِكَ خَلَقَهُمْ ؕ وَتَمَّتْ كَلِمَةُ

رَبِّكَ لَاَمْلَـَٔنَّ جَهَنَّمَ مِنَ الْجِنَّةِ وَالنَّاسِ اَجْمَعِيْنَ ﴿١١٩﴾ وَكُلًّا

نَّقُصُّ عَلَيْكَ مِنْ اَنْۢبَآءِ الرُّسُلِ مَا نُثَبِّتُ بِهٖ فُؤَادَكَ ۚ وَجَآءَكَ

فِيْ هٰذِهِ الْحَقُّ وَمَوْعِظَةٌ وَّذِكْرٰى لِلْمُؤْمِنِيْنَ ﴿١٢٠﴾ وَقُلْ لِّلَّذِيْنَ لَا

يُؤْمِنُوْنَ اعْمَلُوْا عَلٰى مَكَانَتِكُمْ ؕ اِنَّا عٰمِلُوْنَ ﴿١٢١﴾ وَانْتَظِرُوْا ۚ اِنَّا

مُنْتَظِرُوْنَ ﴿١٢٢﴾ وَلِلّٰهِ غَيْبُ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ وَاِلَيْهِ يُرْجَعُ الْاَمْرُ

كُلُّهٗ فَاعْبُدْهُ وَتَوَكَّلْ عَلَيْهِ ؕ وَمَا رَبُّكَ بِغَافِلٍ عَمَّا تَعْمَلُوْنَ ﴿١٢٣﴾ ع

سُوْرَةُ يُوْسُفَ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

الٓرٰ ۫ تِلْكَ اٰيٰتُ الْكِتٰبِ الْمُبِيْنِ ﴿١﴾ اِنَّآ اَنْزَلْنٰهُ قُرْءٰنًا عَرَبِيًّا

لَّعَلَّكُمْ تَعْقِلُوْنَ ﴿٢﴾ نَحْنُ نَقُصُّ عَلَيْكَ اَحْسَنَ الْقَصَصِ بِمَآ

اَوْحَيْنَآ اِلَيْكَ هٰذَا الْقُرْاٰنَ ۖ وَاِنْ كُنْتَ مِنْ قَبْلِهٖ لَمِنَ

الْغٰفِلِيْنَ ﴿٣﴾ اِذْ قَالَ يُوْسُفُ لِاَبِيْهِ يٰۤاَبَتِ اِنِّيْ رَاَيْتُ اَحَدَ

عَشَرَ كَوْكَبًا وَّالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ رَاَيْتُهُمْ لِيْ سٰجِدِيْنَ ﴿٤﴾

۽ جيڪڏهن تنهنجو پالڻهار گھري ها تہ (سڀني) ماڻهن کي (هڪ ٽي) امت ڪري ها ۽ (اُهي) سدائين اختلاف ڪندا رهندا (۱۱۸). پر جن تي تنهنجي پالڻهار رحم ڪيو (سي هڪ ٽي دين تي رهندا)۔ ۽ ڪين اُنهيءَ لاءِ الله پيدا ڪيو آهي۔ ۽ تنهنجي پالڻهار جو (هيءُ) ٻول پورو ٿيو تہ جِنن ۽ ماڻهن مان گڏي دوزخ ضرور ڀريندس (۱۱۹). ۽ (اي پيغمبر!) پيغمبرن جي خبرن مان تو وٽ اوترو بيان ڪريون ٿا جنهن سان تنهنجي دل کي مضبوط ڪريون، ۽ اُنهن (خبرن) ۾، حق ۽ مؤمنن لاءِ نصيحت ۽ سمجهاڻي تو وٽ آئي آهي (۱۲۰). ۽ (اي پيغمبر) جيڪي نہ مڃيندا آهن تن کي چؤ تہ اوهين پنهنجي جاءِ تي عمل ڪريو اسين (بہ) عمل ڪندڙ آهيون (۱۲۱). ۽ انتظار ڪريو، اسين (بہ) انتظار ڪندڙ آهيون (۱۲۲). ۽ آسمانن ۽ زمين جو ڳجھ رڳو الله کي (معلوم) آهي ۽ سڀ ڪم ڏانهس موٽايا ويندا آهن پوءِ سندس عبادت ڪر ۽ مٿس ڀروسو رک۔ ۽ جيڪي اوهين ڪندا آهيو تنهن کان تنهنجو پالڻهار بي خبر نہ آهي (۱۲۳).

سورة يوسف مڪي آهي ۽ هيءَ هڪ سؤ
ٻارهن آيتون ۽ ٻارهن رڪوع آهي

الله ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

الرٰ۔ هي پڌري ڪتاب جون آيتون آهن (۱). ۽ بيشڪ اسان اُن کي قرآن عربي (ٻوليءَ وارو) ڪري نازل ڪيو تہ مانَ اوهين سمجهو (۲).
(اي پيغمبر!) اسين توڏانهن هن قرآن کي پنهنجي وحي موڪلڻ سان تمام سهڻو قصو توکي پڙهي ٻڌايون ٿا ۽ جڏهن تہ (تون) هن کان اڳ بيشڪ بيخبرن مان هئين (۳). (ياد ڪر!) جڏهن يوسف پنهنجي پيءُ کي چيو تہ اي (منهنجا) اَبا! مون ٻارهن تارا ۽ سج ۽ چنڊ ڏٺا، اُنهن کي ڏٺم تہ مون کي ٿا سجدو ڪن (۴).

قَالَ يٰبُنَيَّ لَا تَقْصُصْ رُءْيَاكَ عَلٰٓى اِخْوَتِكَ فَيَكِيْدُوْا لَكَ
كَيْدًا ؕ اِنَّ الشَّيْطٰنَ لِلْاِنْسَانِ عَدُوٌّ مُّبِيْنٌ ۝۵ وَكَذٰلِكَ
يَجْتَبِيْكَ رَبُّكَ وَيُعَلِّمُكَ مِنْ تَاْوِيْلِ الْاَحَادِيْثِ وَيُتِمُّ نِعْمَتَهٗ
عَلَيْكَ وَعَلٰٓى اٰلِ يَعْقُوْبَ كَمَآ اَتَمَّهَا عَلٰٓى اَبَوَيْكَ مِنْ قَبْلُ
اِبْرٰهِيْمَ وَاِسْحٰقَ ؕ اِنَّ رَبَّكَ عَلِيْمٌ حَكِيْمٌ ۝۶ لَقَدْ كَانَ فِيْ يُوْسُفَ
وَاِخْوَتِهٖٓ اٰيٰتٌ لِّلسَّآئِلِيْنَ ۝۷ اِذْ قَالُوْا لَيُوْسُفُ وَاَخُوْهُ اَحَبُّ
اِلٰٓى اَبِيْنَا مِنَّا وَنَحْنُ عُصْبَةٌ ؕ اِنَّ اَبَانَا لَفِيْ ضَلٰلٍ مُّبِيْنِ ۝۸ ۚۖ
اِۨقْتُلُوْا يُوْسُفَ اَوِ اطْرَحُوْهُ اَرْضًا يَّخْلُ لَكُمْ وَجْهُ اَبِيْكُمْ وَ
تَكُوْنُوْا مِنْ بَعْدِهٖ قَوْمًا صٰلِحِيْنَ ۝۹ قَالَ قَآئِلٌ مِّنْهُمْ لَا تَقْتُلُوْا
يُوْسُفَ وَاَلْقُوْهُ فِيْ غَيٰبَتِ الْجُبِّ يَلْتَقِطْهُ بَعْضُ السَّيَّارَةِ
اِنْ كُنْتُمْ فٰعِلِيْنَ ۝۱۰ قَالُوْا يٰٓاَبَانَا مَا لَكَ لَا تَاْمَنَّا عَلٰى يُوْسُفَ
وَاِنَّا لَهٗ لَنٰصِحُوْنَ ۝۱۱ اَرْسِلْهُ مَعَنَا غَدًا يَّرْتَعْ وَيَلْعَبْ وَاِنَّا
لَهٗ لَحٰفِظُوْنَ ۝۱۲ قَالَ اِنِّيْ لَيَحْزُنُنِيْٓ اَنْ تَذْهَبُوْا بِهٖ وَاَخَافُ
اَنْ يَّاْكُلَهُ الذِّئْبُ وَاَنْتُمْ عَنْهُ غٰفِلُوْنَ ۝۱۳ قَالُوْا لَئِنْ
اَكَلَهُ الذِّئْبُ وَنَحْنُ عُصْبَةٌ اِنَّآ اِذًا لَّخٰسِرُوْنَ ۝۱۴

(يعقوب) چيو ته اي منهنجا پٽڙا! پنهنجو خواب پنهنجن ڀائرن وٽ بيان نه ڪج نه ته تو لاءِ ڪو ڦند ڦيريندا. ڇو ته شيطان انسان جو پڌرو ويري آهي (٥). ۽ اهڙي طرح تنهنجو پالڻهار توکي سڳورو ڪندو ۽ توکي خوابن جو تعبير سيکاريندو ۽ پنهنجي نعمت توتي ۽ يعقوب جي اولاد تي (ائين) پوري ڪندو جيئن اڳ تنهنجي پيءُ ڏاڏي ابراهيم ۽ اسحاق تي پوري ڪيائين بيشڪ تنهنجو پالڻهار ڄاڻندڙ حڪمت وارو آهي (٦). بيشڪ يوسف ۽ سندس ڀائرن (جي قصي) ۾ پڇندڙن لاءِ (گهڻيون) نشانيون آهن (٧). جڏهن (پاڻ ۾) چيائون ته بيشڪ يوسف ۽ سندس (سڳو) ڀاءُ (بنيامين) اسان جي پيءُ وٽ اسان ڪان وڌيڪ پيارا آهن جيتوڻيڪ اسين (گهڻا ڄڻا) وڏو جٿو آهيون بيشڪ اسان جو پيءُ پڌري ڀُل ۾ آهي (٨). (هاڻي گهرجي ته) يوسف کي کهو يا کيس ڪنهن ملڪ ۾ ڦٽي ڪري اچو ته اوهان جي پيءُ جو توجه رڳو اوهان لاءِ ٿئي ۽ اُن (ڪم) کان پوءِ اوهين سڌريل ٽڄو (٩). منجهائئن (هڪ) چوندڙ چيو ته يوسف کي نه ماريو ۽ جيڪڏهن (ڪجهه) ڪندڙ آهيو ته کوهه جي تري ۾ (ڪٽي) اُڇلايوس ته ڪو واٽهڙو کيس ڪڍي ويندو (١٠). (يعقوب کي) چيائون ته اي بابا! توکي ڇا ٿيو آهي جو يوسف جي باري ۾ توکي اسان تي ڪو ڀروسو نه ٿو ٿئي حالانڪ اسين سندس خيرخواهه آهيون (١١). سڀاڻي اسان ساڻ کيس ڇڏ ته کائي ۽ کيڏي ۽ اسين سندس نگهبان آهيون (١٢). (يعقوب) چيو ته اوهان جو کيس نئڻ مون کي ضرور مونجهو ٿو ڪري ۽ ڊڄان ٿو ته (متان) کيس بگهڙ کائي ۽ اوهين کانئس بيخبر هجو (١٣). چيائون ته اسان جي (گهڻن ڄڻن جي) وڏي ٽولي هوندي به جيڪڏهن کيس بگهڙ کاڌو ته اسين اُنهيءَ مهل ضرور ٽوٽي وارا هوندا سون (١٤).

فَلَمَّا ذَهَبُوْا بِهٖ وَ اَجْمَعُوْۤا اَنْ یَّجْعَلُوْهُ فِیْ غَیٰبَتِ الْجُبِّ ۚ
وَ اَوْحَیْنَاۤ اِلَیْهِ لَتُنَبِّئَنَّهُمْ بِاَمْرِهِمْ هٰذَا وَ هُمْ لَا یَشْعُرُوْنَ ۝۱۵
وَ جَآءُوْۤ اَبَاهُمْ عِشَآءً یَّبْكُوْنَ ۝۱۶ قَالُوْا یٰۤاَبَانَاۤ اِنَّا ذَهَبْنَا
نَسْتَبِقُ وَ تَرَكْنَا یُوْسُفَ عِنْدَ مَتَاعِنَا فَاَكَلَهُ الذِّئْبُ ۚ وَ مَاۤ
اَنْتَ بِمُؤْمِنٍ لَّنَا وَ لَوْ كُنَّا صٰدِقِیْنَ ۝۱۷ وَ جَآءُوْ عَلٰی قَمِیْصِهٖ
بِدَمٍ كَذِبٍ ؕ قَالَ بَلْ سَوَّلَتْ لَكُمْ اَنْفُسُكُمْ اَمْرًا ؕ فَصَبْرٌ
جَمِیْلٌ ؕ وَ اللّٰهُ الْمُسْتَعَانُ عَلٰی مَا تَصِفُوْنَ ۝۱۸ وَ جَآءَتْ سَیَّارَةٌ
فَاَرْسَلُوْا وَارِدَهُمْ فَاَدْلٰی دَلْوَهٗ ؕ قَالَ یٰبُشْرٰی هٰذَا غُلٰمٌ ؕ
وَ اَسَرُّوْهُ بِضَاعَةً ؕ وَ اللّٰهُ عَلِیْمٌۢ بِمَا یَعْمَلُوْنَ ۝۱۹ وَ شَرَوْهُ
بِثَمَنٍۭ بَخْسٍ دَرَاهِمَ مَعْدُوْدَةٍ ۚ وَ كَانُوْا فِیْهِ مِنَ الزّٰهِدِیْنَ ۝۲۰ ع
وَ قَالَ الَّذِی اشْتَرٰىهُ مِنْ مِّصْرَ لِامْرَاَتِهٖۤ اَكْرِمِیْ مَثْوٰىهُ
عَسٰۤی اَنْ یَّنْفَعَنَاۤ اَوْ نَتَّخِذَهٗ وَلَدًا ؕ وَ كَذٰلِكَ مَكَّنَّا لِیُوْسُفَ
فِی الْاَرْضِ ؗ وَ لِنُعَلِّمَهٗ مِنْ تَاْوِیْلِ الْاَحَادِیْثِ ؕ وَ اللّٰهُ غَالِبٌ
عَلٰۤی اَمْرِهٖ وَ لٰكِنَّ اَكْثَرَ النَّاسِ لَا یَعْلَمُوْنَ ۝۲۱ وَ لَمَّا بَلَغَ
اَشُدَّهٗۤ اٰتَیْنٰهُ حُكْمًا وَّ عِلْمًا ؕ وَ كَذٰلِكَ نَجْزِی الْمُحْسِنِیْنَ ۝۲۲

پوءِ جنهن مهل کيس نيائون (تنهن مهل) هن کي کوهہ جي تري ۾ اُڇلڻ تي اتفاق ڪيائون ۽ اسان ان ڏانهن وحي ڪيوسون تہ سندن هن واقعي جي کين ضرور خبر ڏيندين ۽ اُهي (توکي) نہ ڄاڻندا (١٥). ۽ پنهنجي پيءُ وٽ رات جو روئندا آيا (١٦). چيائون تہ اي ابا! اسين گوءِ ڊوڙڻ وياسون ۽ يوسف کي پنهنجن سامانن تي ڇڏيوسون پوءِ اُن کي بگهڙ کاڌو، ۽ توٽي اسين سچا آهيون تہ بہ تون اسان تي پت ڪندڙ نہ ٿيندين (١٧). ۽ سندس پهراڻ تي ڪوڙو رت لائي آندائون. (يعقوب) چيو تہ (ائين نہ آهي) بلڪ اوهان جي نفسن اوهان لاءِ (اُن) ڳالهہ کي ٺاهيو آهي تنهن ڪري (مون کي) چڱو صبر ڪرڻ گهرجي. ۽ جيڪي اوهين بيان ڪري رهيا آهيو تنهن تي الله کان ئي مدد گهري وڃي ٿي (١٨). ۽ (اُن کوهہ تي) قافلو آيو پوءِ پنهنجي پاڻي ڀريندڙ کي موڪليائون جنهن پنهنجو ڏوڪو وڌو. چيائين وهہ واهہ! هي نينگر آهي. ۽ کيس هڪ (چڱي) موڙي سمجهي لڪايائون. ۽ جيڪي ڪيائون ٿي سو الله ڄاڻندڙ هو (١٩). ۽ کيس (ڀائرن) هلڪيءَ بها سان وڪيو جو ڪي چند درهم هئا ۽ سندس حق ۾ بيزاري (ظاهر) ڪندڙ هئا (٢٠). ۽ مصر وارن مان جنهن کيس خريد ڪيو تنهن پنهنجي زال (زليخا) کي چيو تہ هن جي چڱي تعظيم ڪج متان اسان کي ڪو فائدو ڏئي يا کيس پٽيلو ڪري رکون. ۽ اهڙي طرح يوسف کي مصر ۾ جاءِ ڏني سون ۽ هن لاءِ تہ کيس خوابن جو تعبير سيکاريون. ۽ الله پنهنجي ڪم تي غالب آهي پر گهڻا ماڻهو نہ ڄاڻندا آهن (٢١). ۽ جنهن مهل (يوسف) پنهنجي جوانيءَ کي پهتو (تنهن مهل) کيس حڪمت ۽ علم ڏنوسون. ۽ اهڙي طرح ڀلارن کي بدلو ڏيندا آهيون (٢٢).

وَرَاوَدَتْهُ الَّتِىْ هُوَ فِىْ بَيْتِهَا عَنْ نَّفْسِهٖ وَغَلَّقَتِ الْاَبْوَابَ
وَقَالَتْ هَيْتَ لَكَ ؕ قَالَ مَعَاذَ اللّٰهِ اِنَّهٗ رَبِّىْۤ اَحْسَنَ مَثْوَاىَ ؕ
اِنَّهٗ لَا يُفْلِحُ الظّٰلِمُوْنَ ﴿۲۳﴾ وَلَقَدْ هَمَّتْ بِهٖ ۚ وَهَمَّ بِهَا لَوْلَاۤ اَنْ
رَّاٰ بُرْهَانَ رَبِّهٖ ؕ كَذٰلِكَ لِنَصْرِفَ عَنْهُ السُّوْٓءَ وَالْفَحْشَآءَ ؕ
اِنَّهٗ مِنْ عِبَادِنَا الْمُخْلَصِيْنَ ﴿۲۴﴾ وَاسْتَبَقَا الْبَابَ وَقَدَّتْ
قَمِيْصَهٗ مِنْ دُبُرٍ وَّاَلْفَيَا سَيِّدَهَا لَدَا الْبَابِ ؕ قَالَتْ مَا جَزَآءُ
مَنْ اَرَادَ بِاَهْلِكَ سُوْٓءًا اِلَّاۤ اَنْ يُّسْجَنَ اَوْ عَذَابٌ اَلِيْمٌ ﴿۲۵﴾
قَالَ هِىَ رَاوَدَتْنِىْ عَنْ نَّفْسِىْ وَشَهِدَ شَاهِدٌ مِّنْ اَهْلِهَا ۚ
اِنْ كَانَ قَمِيْصُهٗ قُدَّ مِنْ قُبُلٍ فَصَدَقَتْ وَهُوَ مِنَ الْكٰذِبِيْنَ ﴿۲۶﴾
وَاِنْ كَانَ قَمِيْصُهٗ قُدَّ مِنْ دُبُرٍ فَكَذَبَتْ وَهُوَ مِنَ
الصّٰدِقِيْنَ ﴿۲۷﴾ فَلَمَّا رَاٰ قَمِيْصَهٗ قُدَّ مِنْ دُبُرٍ قَالَ اِنَّهٗ مِنْ
كَيْدِكُنَّ ؕ اِنَّ كَيْدَكُنَّ عَظِيْمٌ ﴿۲۸﴾ يُوْسُفُ اَعْرِضْ عَنْ هٰذَا ٚ
وَاسْتَغْفِرِىْ لِذَنْۢبِكِ ۖۚ اِنَّكِ كُنْتِ مِنَ الْخٰطِـِٕيْنَ ﴿۲۹﴾ وَقَالَ
نِسْوَةٌ فِى الْمَدِيْنَةِ امْرَاَتُ الْعَزِيْزِ تُرَاوِدُ فَتٰىهَا عَنْ
نَّفْسِهٖ ۚ قَدْ شَغَفَهَا حُبًّا ؕ اِنَّا لَنَرٰىهَا فِىْ ضَلٰلٍ مُّبِيْنٍ ﴿۳۰﴾

۽ جنهن مائيءَ جي گهر ۾ اُهو هو تنهن سندس نفس کي راڻيو تي ۽ دروازا بند ڪيائين ۽ چيائين تہ اوري اءُ! (يوسف) چيو تہ الله جي پناھ (گهريم)! اُهيءَ منهنجي نپائيندڙ (يعني عزيز) مون کي چڱي هنڌ رکيو آهي۔ هيءَ (ڳالھ) سچي آهي تہ ظالم نہ ڇٽندا (٢٣). ۽ بيشڪ (اُها) اُن ڏانهن لڙي ۽ (يوسف بہ) اُن ڏانهن لڙيو، جيڪڏهن پنهنجي پالڻهار جو دليل نہ ڏسي ها (تہ جيڪي ٿيڻو هو سو ٿئي ها!) اهڙي طرح (اِنهي ڪري ٿيو) تہ جيئن بڇڙائي ۽ بي حيائي کانئس ٽاريون۔ سچ آهي تہ اهو اسان جي خالص ٻانهن مان هو (٢٤). ۽ ٻئي دروازي ڏانهن ڊوڙيا ۽ مائيءَ ان (يوسف) جو پهراڻ پٺيءَ کان (ڇڪ ڏيندي) ڦاڙي وڌو ۽ سندس مڙس کي دروازي وٽ مليا۔ (زليخا) چوڻ لڳي تہ جيڪو تنهنجي گهر واريءَ سان مدائي ڪرڻ جو ارادو ڪري تنهن جي سزا قيد ڪرڻ يا ڏکوئيندڙ عذاب ڏيڻ کان سواءِ (ٻي ڪا) نہ آهي (٢٥). (يوسف) چيو تہ اها پاڻ مون کي منهنجي نفس کان راڻي رهي هئي. ۽ سندس گهر جي ڀاتين مان هڪ شاهد شاهدي ڏني، تہ جيڪڏهن هن جو پهراڻ اڳ کان ڦاڙيو ويو آهي تہ (زليخا) سچي ۽ اُهو ڪوڙن مان آهي (٢٦). ۽ جيڪڏهن سندس پهراڻ پٺيءَ کان ڦاڙيو ويو آهي تہ (زليخا) ڪوڙي ۽ اُهو سچن مان آهي (٢٧). جنهن مهل (عزيز) پهراڻ پٺيءَ کان ڦاٽل ڏٺو (تنهن مهل) چيائين تہ اِهو (چوڻ) اوهان (زنن) جي مڪر مان آهي۔ چو تہ اوهان جو مڪر وڏو آهي (٢٨). (اي يوسف!) اِن (ڳالھ) کان منهن موڙ ۽ (اي زليخا!) تون (بہ) پنهنجي گناھ جي بخشش گهر، چو تہ تون ئي خطا وارن مان آهين (٢٩). ۽ شهر ۾ ڪيترين عورتن پچاريو تہ عزيز جي زال پنهنجي جوان ٻانهي کي سندس نفس کان (بڇڙي ڪم لاءِ) راڻيندي آهي. بيشڪ (يوسف جو) پيار سندس دل ۾ پيهي ويو آهي۔ اسين کيس ضرور پڌريءَ گمراهيءَ ۾ ڏسنديون آهيون (٣٠).

فَلَمَّا سَمِعَتْ بِمَكْرِهِنَّ اَرْسَلَتْ اِلَيْهِنَّ وَاَعْتَدَتْ لَهُنَّ مُتَّكَاً
وَّاٰتَتْ كُلَّ وَاحِدَةٍ مِّنْهُنَّ سِكِّيْنًا وَّقَالَتِ اخْرُجْ عَلَيْهِنَّ فَلَمَّا
رَاَيْنَهٗۤ اَكْبَرْنَهٗ وَقَطَّعْنَ اَيْدِيَهُنَّ وَقُلْنَ حَاشَ لِلّٰهِ مَا هٰذَا بَشَرًا ؕ
اِنْ هٰذَاۤ اِلَّا مَلَكٌ كَرِيْمٌ ﴿۳۱﴾ قَالَتْ فَذٰلِكُنَّ الَّذِيْ لُمْتُنَّنِيْ فِيْهِ ؕ وَ
لَقَدْ رَاوَدْتُّهٗ عَنْ نَّفْسِهٖ فَاسْتَعْصَمَ ؕ وَلَئِنْ لَّمْ يَفْعَلْ مَاۤ اٰمُرُهٗ
لَيُسْجَنَنَّ وَلَيَكُوْنًا مِّنَ الصّٰغِرِيْنَ ﴿۳۲﴾ قَالَ رَبِّ السِّجْنُ اَحَبُّ
اِلَيَّ مِمَّا يَدْعُوْنَنِيْۤ اِلَيْهِ ۚ وَاِلَّا تَصْرِفْ عَنِّيْ كَيْدَهُنَّ اَصْبُ
اِلَيْهِنَّ وَاَكُنْ مِّنَ الْجٰهِلِيْنَ ﴿۳۳﴾ فَاسْتَجَابَ لَهٗ رَبُّهٗ فَصَرَفَ عَنْهُ
كَيْدَهُنَّ ؕ اِنَّهٗ هُوَ السَّمِيْعُ الْعَلِيْمُ ﴿۳۴﴾ ثُمَّ بَدَا لَهُمْ مِّنْۢ بَعْدِ مَا رَاَوُا
الْاٰيٰتِ لَيَسْجُنُنَّهٗ حَتّٰى حِيْنٍ ﴿۳۵﴾ وَدَخَلَ مَعَهُ السِّجْنَ فَتَيٰنِ ؕ قَالَ
اَحَدُهُمَاۤ اِنِّيْۤ اَرٰىنِيْۤ اَعْصِرُ خَمْرًا ۚ وَقَالَ الْاٰخَرُ اِنِّيْۤ اَرٰىنِيْۤ اَحْمِلُ فَوْقَ
رَاْسِيْ خُبْزًا تَاْكُلُ الطَّيْرُ مِنْهُ ؕ نَبِّئْنَا بِتَاْوِيْلِهٖ ۚ اِنَّا نَرٰىكَ مِنَ
الْمُحْسِنِيْنَ ﴿۳۶﴾ قَالَ لَا يَاْتِيْكُمَا طَعَامٌ تُرْزَقٰنِهٖۤ اِلَّا نَبَّاْتُكُمَا
بِتَاْوِيْلِهٖ قَبْلَ اَنْ يَّاْتِيَكُمَا ؕ ذٰلِكُمَا مِمَّا عَلَّمَنِيْ رَبِّيْ ؕ اِنِّيْ تَرَكْتُ
مِلَّةَ قَوْمٍ لَّا يُؤْمِنُوْنَ بِاللّٰهِ وَهُمْ بِالْاٰخِرَةِ هُمْ كٰفِرُوْنَ ﴿۳۷﴾

پوءِ جنهن مهل (زليخا) سندن گلا ڪرڻ ٻڌي (تنهن مهل) اُنهن ڏانهن (ماڻهو) موڪليائين ۽ اُنهن لاءِ مجلس تيار ڪيائين ۽ منجهائن هر هڪ کي ڪپ ڏنائين ۽ چيائين ته (اي يوسف!) مٿن نڪر، جنهن دم ڪيس ڏٺائون ته کيس وڏيڪ (سهڻو) ڄاتائون ۽ (سندس حسن ۾ محو ٿي) پنهنجا هٿ وڍيائون ۽ چيائون ته الله پاڪ آهي هيءَ (نينگر) ماڻهو نه آهي- پر (هڪ) ملائڪ سڳورو آهي (٣١) . (زليخا) چيو ته اِهو اُهو آهي جنهن (جي محبت) ۾ اوهين مون کي ٽوڪينديون هيون- ۽ بيشڪ سندس نفس کان کيس راضيم ٿي پوءِ پاڻ بچايائين- ۽ کيس جيڪو حڪم ڪريان ٿي سو جيڪڏهن نه ڪندو ته ضرور قيد ڪيو ويندو ۽ ضرور بي مانن مان ٿيندو (٣٢) . (يوسف) چيو اي منهنجا پالڻهار! جنهن (ڪم) ڏانهن مون کي سڏين ٿيون تنهن کان قيد مون کي وڌيڪ پسند آهي ۽ جيڪڏهن سندن مڪر مون کان نه ٽاريندين ته اُنهن ڏانهن لڙندس ۽ جاهلن مان ٿيندس (٣٣) . پوءِ سندس پالڻهار اُن جي دعا قبول ڪئي ۽ کانئس اُنهن جو مڪر ٽاريائين بيشڪ اهو ئي ٻڌندڙ ڄاڻندڙ آهي (٣٤) . وري ٻه نشانيون جي ڏسڻ کان پوءِ کين هي (ڳالهه) نظر آئي ته ڪجهه وقت تائين کيس ضرور قيد ۾ وجهن (٣٥) . ۽ ساڻس ٻه جوان قيد ۾ گهڙيا- اُنهن مان هڪ چيو ته مون پاڻ کي (ننڊ ۾) ڏٺو ته شراب نپوڙيان ٿو، ۽ ٻئي چيو ته مون پاڻ کي مٿي تي ماني کڻندو ۽ منجهانئس پکين کي کائيندو ڏٺو- اسان کي اُن جي تعبير جي خبر ڏي، بيشڪ اسين توکي ڀلارن مان ڏسون ٿا (٣٦) . (يوسف) چيو ته جيڪو طعام اوهين کارايا ويندا آهيو سو اوهان وٽ ايندو ئي نه پر اوهان وٽ ان جي اچڻ کان اڳي ئي سندس تعبير آءٌ اوهان کي ڏسيندس- اِهو (تعبير ڪرڻ) اُنهن (ڳالهين) مان آهي جيڪي منهنجي پالڻهار مون کي سيکاريون آهن، بيشڪ مون اُن قوم جي ريت ڇڏي ڪئي آهي جيڪي الله کي نه مڃيندا آهن ۽ اُهي آخرت جا (ٻه) منڪر آهن (٣٧) .

وَاتَّبَعۡتُ مِلَّةَ اٰبَآءِیۡۤ اِبۡرٰهِیۡمَ وَاِسۡحٰقَ وَیَعۡقُوۡبَ ؕ مَا کَانَ
لَنَاۤ اَنۡ نُّشۡرِکَ بِاللّٰهِ مِنۡ شَیۡءٍ ؕ ذٰلِکَ مِنۡ فَضۡلِ اللّٰهِ عَلَیۡنَا
وَعَلَی النَّاسِ وَلٰکِنَّ اَکۡثَرَ النَّاسِ لَا یَشۡکُرُوۡنَ ﴿۳۸﴾ یٰصَاحِبَیِ
السِّجۡنِ ءَاَرۡبَابٌ مُّتَفَرِّقُوۡنَ خَیۡرٌ اَمِ اللّٰهُ الۡوَاحِدُ الۡقَهَّارُ ﴿ؕ۳۹﴾
مَا تَعۡبُدُوۡنَ مِنۡ دُوۡنِهٖۤ اِلَّاۤ اَسۡمَآءً سَمَّیۡتُمُوۡهَاۤ اَنۡتُمۡ وَ
اٰبَآؤُکُمۡ مَّاۤ اَنۡزَلَ اللّٰهُ بِهَا مِنۡ سُلۡطٰنٍ ؕ اِنِ الۡحُکۡمُ اِلَّا لِلّٰهِ ؕ
اَمَرَ اَلَّا تَعۡبُدُوۡۤا اِلَّاۤ اِیَّاهُ ؕ ذٰلِکَ الدِّیۡنُ الۡقَیِّمُ وَلٰکِنَّ اَکۡثَرَ
النَّاسِ لَا یَعۡلَمُوۡنَ ﴿۴۰﴾ یٰصَاحِبَیِ السِّجۡنِ اَمَّاۤ اَحَدُکُمَا
فَیَسۡقِیۡ رَبَّهٗ خَمۡرًا ۚ وَاَمَّا الۡاٰخَرُ فَیُصۡلَبُ فَتَاۡکُلُ الطَّیۡرُ
مِنۡ رَّاۡسِهٖ ؕ قُضِیَ الۡاَمۡرُ الَّذِیۡ فِیۡهِ تَسۡتَفۡتِیٰنِ ﴿ؕ۴۱﴾ وَقَالَ
لِلَّذِیۡ ظَنَّ اَنَّهٗ نَاجٍ مِّنۡهُمَا اذۡکُرۡنِیۡ عِنۡدَ رَبِّکَ ۫ فَاَنۡسٰهُ
الشَّیۡطٰنُ ذِکۡرَ رَبِّهٖ فَلَبِثَ فِی السِّجۡنِ بِضۡعَ سِنِیۡنَ ﴿ؑ۴۲﴾
وَقَالَ الۡمَلِکُ اِنِّیۡۤ اَرٰی سَبۡعَ بَقَرٰتٍ سِمَانٍ یَّاۡکُلُهُنَّ
سَبۡعٌ عِجَافٌ وَّسَبۡعَ سُنۡۢبُلٰتٍ خُضۡرٍ وَّاُخَرَ یٰبِسٰتٍ ؕ یٰۤاَیُّهَا
الۡمَلَاُ اَفۡتُوۡنِیۡ فِیۡ رُءۡیَایَ اِنۡ کُنۡتُمۡ لِلرُّءۡیَا تَعۡبُرُوۡنَ ﴿۴۳﴾

۽ پنھنجي پيءُ ڏاڏن ابراھيم ۽ اسحاق ۽ يعقوب جي دين جي پيروي ڪئي آٿم ، ڪنھن شيءِ کي الله سان شريڪ ڪرڻ اسان کي نہ جڳائيندو آھي- اھو اسان تي ۽ ٻين ماڻھن تي الله جو فضل آھي پر گھڻا ماڻھو شڪرانو نہ ڪندا آھن (٣٨) . اي منھنجا (ٻئي) سنگتي قيدي! (ھي ڳالھ سمجھندا آھيو تہ) جدا جدا گھڻا رب چڱا آھن يا اڪيلو زبردست الله (چڱو آھي)؟ (٣٩) . الله کان سواءِ جن جي اوھين پوڄا ڪندا آھيو سي رڳو نالا آھن جو اوھان ۽ اوھان جي پيءُ ڏاڏن نالا رکيا آھن، اُنھن جي بابت الله ڪا سند نازل نہ ڪئي آھي- الله کان سواءِ (ٻئي) ڪنھن جي حڪومت نہ آھي- حڪم ڪيائين تہ خاص اُن (الله) کان سواءِ ڪنھن جي عبادت نہ ڪريو- اِھو ئي دين سڌو آھي پر گھڻا ماڻھو نہ ڄاڻندا آھن (٤٠) . اي منھنجا قيدي ساٿيو! اوھان مان ھڪڙو پنھنجي بادشاھ کي شراب پياريندو، ۽ ٻيو سوريءَ چاڙھيو ويندو پوءِ سندس مٿي مان پکي کائيندا. جنھن بابت پڇا ڪريو ٿا سو ڪم پورو ٿي ويو (٤١) . ۽ اُنھن ٻنھين مان جنھن لاءِ گمان ھوس تہ (نيٺ) ڇٽندو تنھن کي چيائين تہ پنھنجي بادشاھ وٽ مون کي ياد ڪج، پوءِ شيطان سندس بادشاھ وٽ ڪانئس يادگيري وساري ڇڏي تنھن ڪري (يوسف) ڪيترائي ورھيہ قيد ۾ رھيو (٤٢) . ۽ بادشاھ چيو تہ مون (ننڊ ۾) ست سٿريون ڳئون ڏٺيون آھن جن کي ست ڏٻريون کاڌو ٿي ۽ (پڻ) ست ساوا سنگ ۽ ٻيا (ست) سُڪا (ڏٺا آٿم)- اي سردارؤ! جيڪڏھن اوھين خواب جو تعبير ڪندا آھيو تہ منھنجي خواب جو مون کي تعبير ٻڌايو (٤٣) .

قَالُوْٓا اَضْغَاثُ اَحْلَامٍ ۚ وَمَا نَحْنُ بِتَاْوِيْلِ الْاَحْلَامِ بِعٰلِمِيْنَ ﴿٤٤﴾
وَقَالَ الَّذِيْ نَجَا مِنْهُمَا وَادَّكَرَ بَعْدَ اُمَّةٍ اَنَا اُنَبِّئُكُمْ بِتَاْوِيْلِهٖ
فَاَرْسِلُوْنِ ﴿٤٥﴾ يُوْسُفُ اَيُّهَا الصِّدِّيْقُ اَفْتِنَا فِيْ سَبْعِ بَقَرٰتٍ
سِمَانٍ يَّاْكُلُهُنَّ سَبْعٌ عِجَافٌ وَّسَبْعِ سُنْۢبُلٰتٍ خُضْرٍ وَّاُخَرَ
يٰبِسٰتٍ ۙ لَّعَلِّيْٓ اَرْجِعُ اِلَى النَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَعْلَمُوْنَ ﴿٤٦﴾ قَالَ تَزْرَعُوْنَ
سَبْعَ سِنِيْنَ دَاَبًا ۚ فَمَا حَصَدْتُّمْ فَذَرُوْهُ فِيْ سُنْۢبُلِهٖٓ اِلَّا قَلِيْلًا
مِّمَّا تَاْكُلُوْنَ ﴿٤٧﴾ ثُمَّ يَاْتِيْ مِنْۢ بَعْدِ ذٰلِكَ سَبْعٌ شِدَادٌ يَّاْكُلْنَ مَا
قَدَّمْتُمْ لَهُنَّ اِلَّا قَلِيْلًا مِّمَّا تُحْصِنُوْنَ ﴿٤٨﴾ ثُمَّ يَاْتِيْ مِنْۢ بَعْدِ ذٰلِكَ
عَامٌ فِيْهِ يُغَاثُ النَّاسُ وَفِيْهِ يَعْصِرُوْنَ ﴿٤٩﴾ وَقَالَ الْمَلِكُ ائْتُوْنِيْ
بِهٖ ۚ فَلَمَّا جَآءَهُ الرَّسُوْلُ قَالَ ارْجِعْ اِلٰى رَبِّكَ فَسْـَٔلْهُ مَا بَالُ
النِّسْوَةِ الّٰتِيْ قَطَّعْنَ اَيْدِيَهُنَّ ۭ اِنَّ رَبِّيْ بِكَيْدِهِنَّ عَلِيْمٌ ﴿٥٠﴾
قَالَ مَا خَطْبُكُنَّ اِذْ رَاوَدْتُّنَّ يُوْسُفَ عَنْ نَّفْسِهٖ ۭ قُلْنَ حَاشَ
لِلّٰهِ مَا عَلِمْنَا عَلَيْهِ مِنْ سُوْۗءٍ ۭ قَالَتِ امْرَاَتُ الْعَزِيْزِ الْـٰٔنَ حَصْحَصَ
الْحَقُّ ۡ اَنَا رَاوَدْتُّهٗ عَنْ نَّفْسِهٖ وَاِنَّهٗ لَمِنَ الصّٰدِقِيْنَ ﴿٥١﴾ ذٰلِكَ لِيَعْلَمَ
اَنِّيْ لَمْ اَخُنْهُ بِالْغَيْبِ وَاَنَّ اللّٰهَ لَا يَهْدِيْ كَيْدَ الْخَاۗىِٕنِيْنَ ﴿٥٢﴾

چيائون (اِهي) پريشان (گنجريل) خواب آهن، ۽ اسين ڪوڙن خوابن جو تعبير نہ ڄاڻندا آهيون (٤٤) . ۽ جيڪو ٻنهين مان ڇٽو هو ۽ گهڻي مدت کان پوءِ ياد آيس تنهن چيو تہ اُن جي تعبير جي آءٌ توهان کي سُڌ ڏيندس پوءِ مون کي موڪليو (٤٥) . (پوءِ قيد خاني ڏانهن ويو چيائين تہ) اي سچار يوسف! ستن سٿرين ڳئن بابت جن کي ستن ڏٻرين کاڌو ۽ ستن ساون سنگن ۽ ٻين (ستن) سڪن بابت (تعبير) ٻڌاءِ تہ جيڪر آءٌ ماڻهن ڏانهن موٽان تہ مانَ اُهي ڄاڻن (٤٦) . (يوسف) چيو تہ ست ورهيہ سانده پوک ڪندا رهو، پوءِ جيڪي فصل لڻو (تنهن مان جيڪي کائو تنهن کان سواءِ ٻيو) سڀ سندن سنگن ۾ رکي ڇڏيو، اُنهن ٿورن کان سواءِ جيڪي اوهين کائو (٤٧) . وري اُن کان پوءِ ست سال سخت (ڏڪار) جا ايندا اُنهن لاءِ جيڪي (اَن) اڳي رکي ڇڏيو هوندوَ سو جيڪي بچائي رکندؤ تنهن مان ٿورڙي کان سواءِ (ٻيو سڀ) کائيندا (٤٨) . وري اُن کان پوءِ اهڙو سال ايندو جنهن ۾ ماڻهن تي مينهن وسايا ويندا ۽ منجهس (ڊاک وغيره) نپوڙيندا (٤٩) . ۽ بادشاھ چيو تہ يوسف کي مون وٽ آڻيو، جنهن مهل وٽس قاصد آيو (تنهن مهل يوسف) چيو تہ پنهنجي بادشاھ ڏانهن موٽ! پوءِ کائنس پڇ تہ اُنهن زائفن جو ڪهڙو حال هو جن پنهنجا هٿ وڍيا؟ بيشڪ منهنجو پالڻهار سندن مڪر کي ڄاڻندڙ آهي (٥٠) . (بادشاھ عورتن کان) پڇيو تہ اوهان جو ڇا حال هو جڏهن يوسف کي سندس نفس کان راضيوَ ٿي؟ چيائون تہ الله پاڪ آهي، ڪا بڇڙائي مٿس نہ ڄاتي سون۔ عزيز جي زال چيو تہ هاڻي حق پڌرو ٿيو، مون کيس سندس نفس کان راضي ڪيو هو ۽ اُهو بيشڪ سچن مان آهي (٥١) . (يوسف چيو تہ) اِهو هن لاءِ هو تہ (عزيز) ڄاڻي تہ مون پرپٺ سندس خيانت نہ ڪئي هئي ۽ الله خيانت ڪندڙن جو فريب پورو ٿيڻ نہ ڏيندو آهي (٥٢) .

وَمَآ اُبَرِّئُ نَفْسِیْ ۚ اِنَّ النَّفْسَ لَاَمَّارَةٌۢ بِالسُّوْٓءِ اِلَّا

مَا رَحِمَ رَبِّیْ ؕ اِنَّ رَبِّیْ غَفُوْرٌ رَّحِیْمٌ ﴿۵۳﴾ وَقَالَ الْمَلِكُ ائْتُوْنِیْ

بِهٖۤ اَسْتَخْلِصْهُ لِنَفْسِیْ ۚ فَلَمَّا كَلَّمَهٗ قَالَ اِنَّكَ الْیَوْمَ لَدَیْنَا

مَكِیْنٌ اَمِیْنٌ ﴿۵۴﴾ قَالَ اجْعَلْنِیْ عَلٰی خَزَآئِنِ الْاَرْضِ ۚ اِنِّیْ حَفِیْظٌ

عَلِیْمٌ ﴿۵۵﴾ وَكَذٰلِكَ مَكَّنَّا لِیُوْسُفَ فِی الْاَرْضِ ۚ یَتَبَوَّاُ مِنْهَا حَیْثُ

یَشَآءُ ؕ نُصِیْبُ بِرَحْمَتِنَا مَنْ نَّشَآءُ وَلَا نُضِیْعُ اَجْرَ الْمُحْسِنِیْنَ ﴿۵۶﴾

وَلَاَجْرُ الْاٰخِرَةِ خَیْرٌ لِّلَّذِیْنَ اٰمَنُوْا وَكَانُوْا یَتَّقُوْنَ ﴿۵۷﴾ ع وَجَآءَ

اِخْوَةُ یُوْسُفَ فَدَخَلُوْا عَلَیْهِ فَعَرَفَهُمْ وَهُمْ لَهٗ مُنْكِرُوْنَ ﴿۵۸﴾ وَ

لَمَّا جَهَّزَهُمْ بِجَهَازِهِمْ قَالَ ائْتُوْنِیْ بِاَخٍ لَّكُمْ مِّنْ اَبِیْكُمْ ۚ اَلَا

تَرَوْنَ اَنِّیْۤ اُوْفِی الْكَیْلَ وَاَنَا خَیْرُ الْمُنْزِلِیْنَ ﴿۵۹﴾ فَاِنْ لَّمْ تَاْتُوْنِیْ

بِهٖ فَلَا كَیْلَ لَكُمْ عِنْدِیْ وَلَا تَقْرَبُوْنِ ﴿۶۰﴾ قَالُوْا سَنُرَاوِدُ عَنْهُ

اَبَاهُ وَاِنَّا لَفٰعِلُوْنَ ﴿۶۱﴾ وَقَالَ لِفِتْیٰنِهِ اجْعَلُوْا بِضَاعَتَهُمْ فِیْ

رِحَالِهِمْ لَعَلَّهُمْ یَعْرِفُوْنَهَاۤ اِذَا انْقَلَبُوْۤا اِلٰۤی اَهْلِهِمْ لَعَلَّهُمْ

یَرْجِعُوْنَ ﴿۶۲﴾ فَلَمَّا رَجَعُوْۤا اِلٰۤی اَبِیْهِمْ قَالُوْا یٰۤاَبَانَا مُنِعَ مِنَّا

الْكَیْلُ فَاَرْسِلْ مَعَنَاۤ اَخَانَا نَكْتَلْ وَاِنَّا لَهٗ لَحٰفِظُوْنَ ﴿۶۳﴾

۽ (آءٌ) پنهنجي نفس کي پاڪ نہ ٿو ڀانيان، ڇو تہ (جنهن تي) منهنجو پالڻهار ٻاجھ ڪري تنهن کان سواءِ نفس (هميشہ) بڇڙائيءَ ڏانهن گهڻو ڇڪيندڙ آهي۔ بي شڪ منهنجو پالڻهار بخشڻهار مهربان آهي (٥٣). ۽ بادشاھ چيو تہ کيس مون وٽ آڻيو تہ (آءٌ) کيس پاڻ لاءِ مقرر ڪريان. پوءِ جنهن مهل ساڻس ڳالهايائين (تنهن مهل سندس سياڻپ سمجهي) چيائين تہ تون اڄ اسان وٽ معتبر امانت وارو آهين (٥٤). (يوسف) چيو تہ مون کي هن ملڪ (مصر) جي خزانن تي مقرر ڪر، ڇو تہ آءٌ نگهبان (۽ سيني ڪمن جو) وڏيڪ ڄاڻندڙ آهيان (٥٥). ۽ اهڙي طرح يوسف کي (اُنهيءَ) ملڪ ۾ مرتبي وارو ڪيوسون، جتي وڻندو هوس تتي ٽڪندو هو۔ جنهن لاءِ وڻندو اُٿئون تنهن تي پنهنجي ٻاجھ پهچائيندا آهيون ۽ نيڪن جو اجر نہ وڃائيندا آهيون (٥٦). ۽ جن ايمان آندو ۽ پرهيزگاري ڪندا رهيا تن لاءِ آخرت جو اجر ڀلو آهي (٥٧). ۽ يوسف جا ڀائر آيا پوءِ وٽس (النگهي) ويا تہ ڪين سڃاتائين ۽ اُهي کيس نہ سڃاڻندڙ هئا (٥٨). ۽ جنهن مهل اُنهن لاءِ سندن سامان تيار ڪيائين (تنهن مهل ڪين) چيائين تہ پنهنجي پيئيءَ ڀاءُ کي مون وٽ آڻيو، اوهين نہ ٿا ڏسو ڇا تہ آءٌ پورو ماڻ ڏيان ٿو ۽ آءٌ چڱو مهماني ڪندڙ آهيان؟ (٥٩). پوءِ جيڪڏهن کيس مون وٽ نہ آڻيندؤ تہ اوهان لاءِ مون وٽ ڪا ماپ ڪانهي ۽ نڪي مون کي ويجها ٿجو (٦٠). چيائون تہ اُن بابت (ڪنهن بهاني سان) سندس پيءُ کي جلد راڻينداسون ۽ ضرور اسين (ائيـن) ڪرڻ وارا ٿينداسون (٦١). ۽ (يوسف) پنهنجن جوانن کي چيو تہ سندن موڙي سندن ٻورين ۾ وجهي ڇڏيو پوءِ جڏهن پنهنجن گهر وارن ڏانهن موٽي وڃن (تڏهن) ماڻ اُنهيءَ کي سڃاڻن تہ شايد اُهي وري اچن (٦٢). پوءِ جنهن مهل پنهنجي پيءُ وٽ (ڪنعان ۾) موٽي آيا (تنهن مهل) چيائون تہ اي ابا! (اُن) ماپي ڏيڻ اسان کان روڪيو ويو آهي تنهن ڪري اسان سان اسان جي ڀاءُ (بنيامين) کي موڪل (ڏي تہ) ماپ وٺون ۽ اسين سندس نگهبان آهيون (٦٣).

قَالَ هَلْ اٰمَنُكُمْ عَلَيْهِ اِلَّا كَمَآ اَمِنْتُكُمْ عَلٰٓى اَخِيْهِ مِنْ قَبْلُ ؕ
فَاللّٰهُ خَيْرٌ حٰفِظًا ۪ وَّهُوَ اَرْحَمُ الرّٰحِمِيْنَ ﴿۶۴﴾ وَلَمَّا فَتَحُوْا
مَتَاعَهُمْ وَجَدُوْا بِضَاعَتَهُمْ رُدَّتْ اِلَيْهِمْ ؕ قَالُوْا يٰٓاَبَانَا مَا
نَبْغِيْ ؕ هٰذِهٖ بِضَاعَتُنَا رُدَّتْ اِلَيْنَا ۚ وَنَمِيْرُ اَهْلَنَا وَنَحْفَظُ اَخَانَا
وَنَزْدَادُ كَيْلَ بَعِيْرٍ ؕ ذٰلِكَ كَيْلٌ يَّسِيْرٌ ﴿۶۵﴾ قَالَ لَنْ اُرْسِلَهٗ
مَعَكُمْ حَتّٰى تُؤْتُوْنِ مَوْثِقًا مِّنَ اللّٰهِ لَتَاْتُنَّنِيْ بِهٖٓ اِلَّآ اَنْ
يُّحَاطَ بِكُمْ ۚ فَلَمَّآ اٰتَوْهُ مَوْثِقَهُمْ قَالَ اللّٰهُ عَلٰى مَا نَقُوْلُ وَكِيْلٌ ﴿۶۶﴾
وَقَالَ يٰبَنِيَّ لَا تَدْخُلُوْا مِنْ بَابٍ وَّاحِدٍ وَّادْخُلُوْا مِنْ
اَبْوَابٍ مُّتَفَرِّقَةٍ ؕ وَمَآ اُغْنِيْ عَنْكُمْ مِّنَ اللّٰهِ مِنْ شَيْءٍ ؕ
اِنِ الْحُكْمُ اِلَّا لِلّٰهِ ؕ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ ۚ وَعَلَيْهِ فَلْيَتَوَكَّلِ
الْمُتَوَكِّلُوْنَ ﴿۶۷﴾ وَلَمَّا دَخَلُوْا مِنْ حَيْثُ اَمَرَهُمْ اَبُوْهُمْ ۭ مَا
كَانَ يُغْنِيْ عَنْهُمْ مِّنَ اللّٰهِ مِنْ شَيْءٍ اِلَّا حَاجَةً فِيْ نَفْسِ
يَعْقُوْبَ قَضٰىهَا ۭ وَاِنَّهٗ لَذُوْ عِلْمٍ لِّمَا عَلَّمْنٰهُ وَلٰكِنَّ اَكْثَرَ
النَّاسِ لَا يَعْلَمُوْنَ ﴿۶۸﴾ وَلَمَّا دَخَلُوْا عَلٰى يُوْسُفَ اٰوٰٓى اِلَيْهِ
اَخَاهُ قَالَ اِنِّيْٓ اَنَا اَخُوْكَ فَلَا تَبْتَىِٕسْ بِمَا كَانُوْا يَعْمَلُوْنَ ﴿۶۹﴾

(يعقوب ڪين) چيو تہ ھن جي نسبت اوھان تي اھڙوئي اعتبار ڪريان ڇا جھڙو اڳ سندس ڀاءُ جي بہ نسبت اوھان تي اعتبار ڪيو ھوم؟ پوءِ الله چڱو نگھبان آھي ۽ اُھو ٻاجھارن کان وڌ ٻاجھارو آھي (٦٤). ۽ جنھن مھل پنھنجو سامان کوليائون (تنھن مھل) پنھنجي موڙي پاڻ وٽ موٽايل ڏٺائون۔ چيائون تہ اي اسان جا اَبا! (ٻيو) اسان ڪي ڇا گھرجي؟ (جو) ھيءَ موڙي اسان جي اسان ڏانھن وري موٽايل آھي (تہ موٽي وڃون)، ۽ پنھنجن گھر وارن لاءِ اَن آڻيون ۽ پنھنجي ڀاءُ جي نگھباني ڪنداسون ۽ ھڪ اُٺ جو بار وڌيڪ بہ وٺنداسون۔ اِھو (جيڪي اَن آندو آھئون سو) ماڻ ٿورو آھي (٦٥). (يعقوب ڪين) چيو تہ (آءٌ) اوھان سان اُن ڪي (ايسين) ڪڏھن نہ موڪليندس جيسين مون وٽ الله جي ساک (نہ) ڪنديؤ تہ اوھين کنھن گھيري ۾ پوڻ کان سواءِ اُن ڪي مون وٽ ضرور آڻيندؤ، پوءِ جنھن مھل کيس پنھنجو پڪو انجام ڏنائون (تنھن مھل يعقوب) چيو تہ جيڪي اسين چئون ٿا تنھن تي الله ذميوار آھي (٦٦). ۽ (چيائين) تہ اي پٽؤ! اوھين ھڪ دروازي کان نہ گھڙجو ۽ الڳ الڳ دروازن مان گھڙجو۔ ۽ آءٌ اوھان کان الله جي تقدير مان ڪا بہ شيءِ ٽاري نہ ٿو سگھان۔ الله کان سواءِ (ٻئي) ڪنھن جو حڪم نہ آھي۔ مٿس ڀروسو ڪيم، ۽ سڀ ڪنھن ڀروسي ڪندڙ کي مٿس ڀروسو ڪرڻ گھرجي (٦٧). ۽ جھڙي طرح سندن پيءُ کين حڪم فرمايو ھو تھڙي طرح جنھن مھل (مصر جي دروازن کان) گھڙيا۔ (تنھن مھل جي ڪا سختي پھچين ھا تہ سندن پيءُ) الله جي تقدير مان ڪائنن ڪجھ بہ ٽاري نہ ٿي سگھيو (اِھو حڪم ڪرڻ) يعقوب جي دل ۾ رڳو ھڪ خيال ھو جو اُن کي پورو ڪيائين۔ ۽ جيڪي کيس سيکاريو ھوسون تنھن سببان (اُھو) علم وارو ھو پر گھڻا ماڻھو نہ ڄاڻندا آھن (٦٨). ۽ جنھن مھل يوسف وٽ ويا تنھن مھل اُن پنھنجي (سڳي) ڀاءُ کي پاڻ وٽ جاءِ ڏني چيائين تہ سچ پچ آءٌ تنھنجو ڀاءُ آھيان تنھن ڪري جيڪي ڪيو اٿن تنھن تي ڏک نہ ڪر (٦٩).

فَلَمَّا جَهَّزَهُمْ بِجَهَازِهِمْ جَعَلَ السِّقَايَةَ فِي رَحْلِ
أَخِيهِ ثُمَّ أَذَّنَ مُؤَذِّنٌ أَيَّتُهَا الْعِيرُ إِنَّكُمْ لَسَارِقُونَ ﴿٧٠﴾ قَالُوا
وَأَقْبَلُوا عَلَيْهِمْ مَاذَا تَفْقِدُونَ ﴿٧١﴾ قَالُوا نَفْقِدُ صُوَاعَ
الْمَلِكِ وَلِمَنْ جَاءَ بِهِ حِمْلُ بَعِيرٍ وَأَنَا بِهِ زَعِيمٌ ﴿٧٢﴾
قَالُوا تَاللَّهِ لَقَدْ عَلِمْتُمْ مَا جِئْنَا لِنُفْسِدَ فِي الْأَرْضِ وَمَا
كُنَّا سَارِقِينَ ﴿٧٣﴾ قَالُوا فَمَا جَزَاؤُهُ إِنْ كُنْتُمْ كَاذِبِينَ ﴿٧٤﴾ قَالُوا
جَزَاؤُهُ مَنْ وُجِدَ فِي رَحْلِهِ فَهُوَ جَزَاؤُهُ كَذَٰلِكَ نَجْزِي
الظَّالِمِينَ ﴿٧٥﴾ فَبَدَأَ بِأَوْعِيَتِهِمْ قَبْلَ وِعَاءِ أَخِيهِ ثُمَّ
اسْتَخْرَجَهَا مِنْ وِعَاءِ أَخِيهِ كَذَٰلِكَ كِدْنَا لِيُوسُفَ مَا
كَانَ لِيَأْخُذَ أَخَاهُ فِي دِينِ الْمَلِكِ إِلَّا أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ نَرْفَعُ
دَرَجَاتٍ مَنْ نَشَاءُ وَفَوْقَ كُلِّ ذِي عِلْمٍ عَلِيمٌ ﴿٧٦﴾ قَالُوا إِنْ
يَسْرِقْ فَقَدْ سَرَقَ أَخٌ لَهُ مِنْ قَبْلُ فَأَسَرَّهَا يُوسُفُ فِي
نَفْسِهِ وَلَمْ يُبْدِهَا لَهُمْ قَالَ أَنْتُمْ شَرٌّ مَكَانًا وَاللَّهُ أَعْلَمُ
بِمَا تَصِفُونَ ﴿٧٧﴾ قَالُوا يَا أَيُّهَا الْعَزِيزُ إِنَّ لَهُ أَبًا شَيْخًا
كَبِيرًا فَخُذْ أَحَدَنَا مَكَانَهُ إِنَّا نَرَاكَ مِنَ الْمُحْسِنِينَ ﴿٧٨﴾

پوءِ جنهن مهل اُنهن لاءِ سندن سامان سنبرايائين (تنهن مهل) پنهنجي (سڳي) ڀاءُ جي مَڏيءَ ۾ پيالو لڪايائين وري آواز ڪندڙ آواز ڪيو ته اي قافلي وارؤ! اوهين ضرور چور آهيو (٧٠). (قافلي وارن ڀڏي) اُنهن ڏانهن منهن ڪري چيو ته ڇا وڃايو اٿوَ؟ (٧١). چيائون ته بادشاه جو پيالو وڃايو اٿئون ۽ جنهن اُهو (لهي) آندو تنهن لاءِ اُٺ جو بار (اِنعام) آهي ۽ آءٌ (اُن انجام) جو ذميوار آهيان (٧٢). چيائون ته الله جو قسم آهي ته اوهان کي خبر هوندي ته اسين هن لاءِ نه آيا آهيون ته ملڪ ۾ ڏڦيرُ وجهون ۽ نڪي اسين چور آهيون (٧٣). (وري نوڪرن) چيو ته جيڪڏهن ڪوڙا هجو ته اُن (چور) جي سزا ڪهڙي آهي؟ (٧٤). چيائون ته اُن جي سزا (هيءَ) آهي ته جنهن جي مَڏيءَ مان اُهو لڌو، سو (پاڻ) اُن جو بدلو آهي. اهڙي طرح اسين ظالمن کي سزا ڏيندا آهيون (٧٥). پوءِ (يوسف) پنهنجي (سڳي) ڀاءُ جي ٻوري (ڳولڻ) کان اڳ اُنهن (ڀين) جون ٻوريون ڳولڻ شروع ڪيون وري اُهو (پيالو) پنهنجي ڀاءُ جي ٻوري مان ڪڍيائين. اهڙي طرح يوسف کي تجويز سيکاري سون. جو بادشاه جي قانون موجب پنهنجي ڀاءُ کي الله جي گُهر کان سواءِ وٺي نه ٿي سگهيو. جنهن کي گُهرندا آهيون تنهن کي درجن ۾ مٿاهون ڪندا آهيون. ۽ هر ڪنهن سياڻي جي مٿان سياڻو آهي (٧٦). چيائون ته جيڪڏهن (هن) چوري ڪئي آهي ته اڳ سندس ڀاءُ (به) بيشڪ چوري ڪئي هئي، پوءِ اُن (ڳالهه) کي يوسف پنهنجي دل ۾ لڪايو ۽ کين اُها پڌري نه ڪيائين (دل ۾) چيائين ته اوهين ٻچڙي مان وارا آهيو، ۽ جيڪي بيان ڪريو ٿا سو الله چڱو ڄاڻندڙ آهي (٧٧). چيائون ته اي عزيز! هن جو پيءُ پوڙهو وڏي ڄمار وارو آهي تنهن ڪري اسان مان هڪڙو سندس بدران وٺ، اسين توکي نيڪن مان ڏسون ٿا (٧٨).

قَالَ مَعَاذَ اللّٰهِ اَنْ نَّاْخُذَ اِلَّا مَنْ وَّجَدْنَا مَتَاعَنَا عِنْدَهٗۤ ۙ
اِنَّاۤ اِذًا لَّظٰلِمُوْنَ ﴿٧٩﴾ فَلَمَّا اسْتَیْـَٔسُوْا مِنْهُ خَلَصُوْا نَجِیًّا ؕ
قَالَ كَبِیْرُهُمْ اَلَمْ تَعْلَمُوْۤا اَنَّ اَبَاكُمْ قَدْ اَخَذَ عَلَیْكُمْ
مَّوْثِقًا مِّنَ اللّٰهِ وَ مِنْ قَبْلُ مَا فَرَّطْتُّمْ فِیْ یُوْسُفَ ۚ فَلَنْ
اَبْرَحَ الْاَرْضَ حَتّٰى یَاْذَنَ لِیْۤ اَبِیْۤ اَوْ یَحْكُمَ اللّٰهُ لِیْ ۚ وَ هُوَ
خَیْرُ الْحٰكِمِیْنَ ﴿٨٠﴾ اِرْجِعُوْۤا اِلٰۤى اَبِیْكُمْ فَقُوْلُوْا یٰۤاَبَانَاۤ اِنَّ
ابْنَكَ سَرَقَ ۚ وَ مَا شَهِدْنَاۤ اِلَّا بِمَا عَلِمْنَا وَ مَا كُنَّا
لِلْغَیْبِ حٰفِظِیْنَ ﴿٨١﴾ وَ سْـَٔلِ الْقَرْیَةَ الَّتِیْ كُنَّا فِیْهَا
وَ الْعِیْرَ الَّتِیْۤ اَقْبَلْنَا فِیْهَا ؕ وَ اِنَّا لَصٰدِقُوْنَ ﴿٨٢﴾ قَالَ بَلْ
سَوَّلَتْ لَكُمْ اَنْفُسُكُمْ اَمْرًا ؕ فَصَبْرٌ جَمِیْلٌ ؕ عَسَى اللّٰهُ اَنْ
یَّاْتِیَنِیْ بِهِمْ جَمِیْعًا ؕ اِنَّهٗ هُوَ الْعَلِیْمُ الْحَكِیْمُ ﴿٨٣﴾ وَ تَوَلّٰى
عَنْهُمْ وَ قَالَ یٰۤاَسَفٰى عَلٰى یُوْسُفَ وَ ابْیَضَّتْ عَیْنٰهُ مِنَ
الْحُزْنِ فَهُوَ كَظِیْمٌ ﴿٨٤﴾ قَالُوْا تَاللّٰهِ تَفْتَؤُا تَذْكُرُ یُوْسُفَ حَتّٰى
تَكُوْنَ حَرَضًا اَوْ تَكُوْنَ مِنَ الْهٰلِكِیْنَ ﴿٨٥﴾ قَالَ اِنَّمَاۤ اَشْكُوْا
بَثِّیْ وَ حُزْنِیْۤ اِلَى اللّٰهِ وَ اَعْلَمُ مِنَ اللّٰهِ مَا لَا تَعْلَمُوْنَ ﴿٨٦﴾

چيائين الله پناھ ۾ رکي جو جنهن وٽ پنهنجو سامان لڌوسون تنهن کان سواءِ ٻئي ڪنهن کي پڪڙيون (جيڪڏهن ونون ته) اُنهيءَ مهل اسين ظالم آهيون (٧٩). پوءِ جنهن مهل کانئس نااُميد ٿيا (تنهن مهل) نويڪلا ٿي صلاح ڪندڙ ٿيا. سندن وڏي (ڀاءُ) چيو ته نه ڄاڻندا آهيو ڇا ته اوهان جي پيءُ اوهان کان الله جو پڪو قسم ورتو آهي؟ ۽ اڳ به اوهان يوسف جي نسبت ۾ ڪجھ نه گهٽايو هو، تنهن ڪري (جيسين) منهنجو پيءُ مون کي موڪل (نه) ڏيندو يا الله مون لاءِ حڪم نه ڪندو تيسين آءٌ هن ملڪ مان ڪڏهن نه نڪرندس ۽ اُهو چڱو حڪم ڏيڻ وارو آهي (٨٠). اوهين پنهنجي پيءُ وٽ موٽي وڃو پوءِ چئو ته اي ابا! تنهنجي پٽ چوري ڪئي ۽ جيڪي ڄاتو سون اُن کان سواءِ ٻي (ڳالھ) جي شاهدي نه ڏني سون ۽ اسين ڳجھ (جي خبر) نه ڄاڻندا هئاسون (٨١). ۽ جنهن ڳوٺ ۾ هئاسون اُنهيءَ کان ۽ جنهن قافلي ۾ آياسون تنهن کان پڇا ڪر. ۽ اسين ضرور سچا آهيون (٨٢). (يعقوب) چيو ته (نه!) بلڪ توهان جي نفس اوهان لاءِ (هيءَ) ڳالھ ٺاهي آهي تنهن ڪري چڱو صبر ڪرڻ (منهنجو ڪم) آهي. اُميد آهي ته الله انهن سڀني کي مون وٽ آڻيندو. ڇو ته اُهو ڄاڻندڙ حڪمت وارو آهي (٨٣). ۽ کانئن منهن موڙيائين ۽ چيائين يوسف لاءِ مون کي افسوس آهي! ۽ سندس ٻئي اکيون ڏک کان اڇيون ٿيون پوءِ اُهو ڏک ڀريل هو (٨٤). ۽ (سندس گهراڻي وارن) چيو ته الله جو قسم آهي ته تون سدائين يوسف کي ساربندو رهندين جيسين مرڻ ڪنديءَ تي ٿئين يا مئلن مان ٿئين! (٨٥). چيائين آءٌ ته پنهنجو ڏک ۽ بي قراري الله جي جناب ۾ بيان ڪندو آهيان ۽ الله جي طرف کان اُهو ڄاڻندو آهيان جو اوهين نه ڄاڻندا آهيو (٨٦).

يٰبَنِيَّ اذْهَبُوْا فَتَحَسَّسُوْا مِنْ يُّوْسُفَ وَاَخِيْهِ وَلَا تَايْـَٔسُوْا
مِنْ رَّوْحِ اللّٰهِ ؕ اِنَّهٗ لَا يَايْـَٔسُ مِنْ رَّوْحِ اللّٰهِ اِلَّا الْقَوْمُ
الْكٰفِرُوْنَ ﴿۸۷﴾ فَلَمَّا دَخَلُوْا عَلَيْهِ قَالُوْا يٰٓاَيُّهَا الْعَزِيْزُ مَسَّنَا
وَاَهْلَنَا الضُّرُّ وَجِئْنَا بِبِضَاعَةٍ مُّزْجٰىةٍ فَاَوْفِ لَنَا الْكَيْلَ
وَتَصَدَّقْ عَلَيْنَا ؕ اِنَّ اللّٰهَ يَجْزِي الْمُتَصَدِّقِيْنَ ﴿۸۸﴾ قَالَ
هَلْ عَلِمْتُمْ مَّا فَعَلْتُمْ بِيُوْسُفَ وَاَخِيْهِ اِذْ اَنْتُمْ جٰهِلُوْنَ ﴿۸۹﴾
قَالُوْٓا ءَاِنَّكَ لَاَنْتَ يُوْسُفُ ؕ قَالَ اَنَا يُوْسُفُ وَهٰذَآ اَخِيْ ز
قَدْ مَنَّ اللّٰهُ عَلَيْنَا ؕ اِنَّهٗ مَنْ يَّتَّقِ وَيَصْبِرْ فَاِنَّ اللّٰهَ
لَا يُضِيْعُ اَجْرَ الْمُحْسِنِيْنَ ﴿۹۰﴾ قَالُوْا تَاللّٰهِ لَقَدْ اٰثَرَكَ
اللّٰهُ عَلَيْنَا وَاِنْ كُنَّا لَخٰطِـِٕيْنَ ﴿۹۱﴾ قَالَ لَا تَثْرِيْبَ عَلَيْكُمُ
الْيَوْمَ ؕ يَغْفِرُ اللّٰهُ لَكُمْ ز وَهُوَ اَرْحَمُ الرّٰحِمِيْنَ ﴿۹۲﴾ اِذْهَبُوْا
بِقَمِيْصِيْ هٰذَا فَاَلْقُوْهُ عَلٰى وَجْهِ اَبِيْ يَاْتِ بَصِيْرًا ج
وَاْتُوْنِيْ بِاَهْلِكُمْ اَجْمَعِيْنَ ﴿۹۳﴾ ع وَلَمَّا فَصَلَتِ
الْعِيْرُ قَالَ اَبُوْهُمْ اِنِّيْ لَاَجِدُ رِيْحَ يُوْسُفَ لَوْلَآ اَنْ
تُفَنِّدُوْنِ ﴿۹۴﴾ قَالُوْا تَاللّٰهِ اِنَّكَ لَفِيْ ضَلٰلِكَ الْقَدِيْمِ ﴿۹۵﴾

اي منهنجا پٽؤ! وڃو ۽ يوسف ۽ سندس ڀاءُ جي ڳولا ڪريو ۽ الله جي رحمت کان نااُميد نہ ٿيو. ڇو تہ الله جي ٻاجھ کان ڪافرن جي قوم کان سواءِ (ٻيو) ڪو (بہ) نااُميد نہ ٿيندو آهي (٨٧). پوءِ جنهن مهل يوسف وٽ آيا (تنهن مهل) چيائون تہ اي عزيز! اسان کي ۽ اسان جي گهر وارن کي (ڏڪار جي) تڪليف پهتي آهي ۽ نڪمي ڪجھ قيمت کڻي آيا آهيون پوءِ اسان کي پوري مَپ ڏي ۽ اسان کي (ڪجھ) خيرات (بہ) ڏي. ڇو تہ الله خير ڪندڙن کي چڱو بدلو ڏيندو آهي (٨٨). يوسف ڪين چيو تہ جڏهن اوهين بي سمجھ هيؤ تڏهن جيڪي اوهان يوسف ۽ سندس ڀاءُ سان ڪيو سو ڄاتو اٿو؟ (٨٩). چيائون تہ تون ئي پڪ يوسف آهين ڇا؟ چيائين (هائو) آءٌ يوسف آهيان ۽ هيءُ منهنجو ڀاءُ آهي بيشڪ الله اسان تي احسان ڪيو آهي. جيڪو پرهيزگاري ڪندو ۽ صبر ڪندو تہ الله ڀلارن جو اَجر نہ وڃائيندو آهي (٩٠). چيائون تہ الله جو قسم آهي تہ بيشڪ الله توکي اسان کان ڀلو ڪيو آهي ۽ بيشڪ اسين خطا ڪندڙ هئاسون (٩١). (يوسف) چيو اڄ اوهان تي ڪا ميار ڪانهي. الله اوهان کي بخشيندو ۽ اُهو (سڀني) ٻاجهارن کان وڌ ٻاجهارو آهي (٩٢). هي منهنجو پهراڻ کڻي وڃو پوءِ اُهو منهنجي پيءُ جي منهن تي گهمايو تہ ڏسندڙ ٿيندو، ۽ مڙيئي پنهنجي گهر جا ڀاتي مون وٽ آڻيو (٩٣). ۽ جنهن مهل قافلو (مصر مان) نڪتو (تنهن مهل) سندن پيءُ چيو تہ جيڪڏهن (اوهين) مونکي اِبوجھ نہ سمجهو تہ مون کي يوسف جي بوءِ اچي ٿي (٩٤). چيائون تہ الله جو قسم آهي تہ تون اڳين وسارڻ ۾ آهين (٩٥).

فَلَمَّآ اَنْ جَآءَ الْبَشِيْرُ اَلْقٰىهُ عَلٰى وَجْهِهٖ فَارْتَدَّ بَصِيْرًا ۚ
قَالَ اَلَمْ اَقُلْ لَّكُمْ ۚۙ اِنِّىْۤ اَعْلَمُ مِنَ اللّٰهِ مَا لَا تَعْلَمُوْنَ ﴿۹۶﴾
قَالُوْا يٰۤاَبَانَا اسْتَغْفِرْ لَنَا ذُنُوْبَنَاۤ اِنَّا كُنَّا خٰطِـِٕيْنَ ﴿۹۷﴾
قَالَ سَوْفَ اَسْتَغْفِرُ لَكُمْ رَبِّىْ ؕ اِنَّهٗ هُوَ الْغَفُوْرُ الرَّحِيْمُ ﴿۹۸﴾
فَلَمَّا دَخَلُوْا عَلٰى يُوْسُفَ اٰوٰۤى اِلَيْهِ اَبَوَيْهِ وَقَالَ ادْخُلُوْا
مِصْرَ اِنْ شَآءَ اللّٰهُ اٰمِنِيْنَ ﴿۹۹﴾ ؕ وَرَفَعَ اَبَوَيْهِ عَلَى الْعَرْشِ
وَخَرُّوْا لَهٗ سُجَّدًا ۚ وَقَالَ يٰۤاَبَتِ هٰذَا تَاْوِيْلُ رُءْيَاىَ مِنْ
قَبْلُ ۫ قَدْ جَعَلَهَا رَبِّىْ حَقًّا ؕ وَقَدْ اَحْسَنَ بِىْۤ اِذْ اَخْرَجَنِىْ
مِنَ السِّجْنِ وَجَآءَ بِكُمْ مِّنَ الْبَدْوِ مِنْۢ بَعْدِ اَنْ نَّزَغَ
الشَّيْطٰنُ بَيْنِىْ وَبَيْنَ اِخْوَتِىْ ؕ اِنَّ رَبِّىْ لَطِيْفٌ لِّمَا يَشَآءُ ؕ
اِنَّهٗ هُوَ الْعَلِيْمُ الْحَكِيْمُ ﴿۱۰۰﴾ رَبِّ قَدْ اٰتَيْتَنِىْ مِنَ الْمُلْكِ وَ
عَلَّمْتَنِىْ مِنْ تَاْوِيْلِ الْاَحَادِيْثِ ۚ فَاطِرَ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ ۟ قف
اَنْتَ وَلِىّٖ فِى الدُّنْيَا وَالْاٰخِرَةِ ۚ تَوَفَّنِىْ مُسْلِمًا وَّاَلْحِقْنِىْ
بِالصّٰلِحِيْنَ ﴿۱۰۱﴾ ذٰلِكَ مِنْ اَنْۢبَآءِ الْغَيْبِ نُوْحِيْهِ اِلَيْكَ ۚ
وَمَا كُنْتَ لَدَيْهِمْ اِذْ اَجْمَعُوْۤا اَمْرَهُمْ وَهُمْ يَمْكُرُوْنَ ﴿۱۰۲﴾

جنهن مهل خوشخبري ڏيندڙ آيو تنهن مهل سندس منهن تي اُهو (پهراڻ) گهمايائين ته ڦري ڏسندڙ ٿيو۔ چيائين ته اوهان کي نه چيو هوم چا ته آءٌ الله جي پار کان اُهو ڄاڻندو آهيان جيڪي اوهين نه ڄاڻندا آهيو؟ (٩٦). چيائون ته اي اسان جا ابا! اسان لاءِ اسان جي گناهن جي بخشش گهر اسين بيشڪ گنهگار آهيون (٩٧). (يعقوب) چيو ته (آءٌ) سگهو اوهان لاءِ پنهنجي پالڻهار کان بخشش گهرندس ڇو ته اُهوئي بخشڻهار مهربان آهي (٩٨). پوءِ جنهن مهل يوسف وٽ پهتا (تنهن مهل) پنهنجي ماءُ پيءُ کي پاڻ وٽ جاءِ ڏنائين ۽ چيائين ته جيڪڏهن الله گهريو ته مصر ۾ بي پروا ٿي گهڙو (٩٩). ۽ پنهنجي ماءُ پيءُ کي تخت تي ويهاريائين ۽ اُهي ڏانهنس ڪنڌ نوڙائي جهڪيا، ۽ (يوسف) چيو ته اي منهنجا ابا! هيءُ منهنجي اڳين خواب جو تعبير آهي بيشڪ منهنجي پالڻهار اُن کي سچو ڪيو۔ ۽ (الله) مون سان تڏهن بيشڪ احسان ڪيو جڏهن مون کي قيد مان ٻاهر ڪڍيائين ۽ منهنجي ۽ منهنجي ڀائرن جي وچ ۾ شيطان ڀيائي وڌي تنهن کان پوءِ اوهان کي ٻهراڙيءَ کان (شهر ۾) آندائين۔ ڇو ته منهنجو پالڻهار جنهن لاءِ وڻيس تنهن تي احسان ڪندڙ آهي۔ سچ آهي ته اُهو ڄاڻندڙ حڪمت وارو آهي (١٠٠). (يوسف چيو ته) اي منهنجا پالڻهار بيشڪ مون کي بادشاهي ڏني اٿيئي ۽ مون کي خوابن جو تعبير سيکاريو اٿيئي، اي آسمانن ۽ زمين جا بڻائيندڙ! تون دنيا ۽ آخرت ۾ منهنجو وارث آهين، مون کي مسلمان ڪري مار ۽ مون کي صالحن سان شامل ڪر! (١٠١). (اي پيغمبر!) اِهو (قصو) ڳجهين خبرن مان آهي جو تو ڏانهن وحي ڪريون ٿا، ۽ اُنهن جڏهن فريب ڪندڙ ٿي پنهنجي ڪم جو ارادو ٿي ڪيو تڏهن تون وٽن ڪونه هئين (١٠٢).

وَمَآ اَكْثَرُ النَّاسِ وَلَوْ حَرَصْتَ بِمُؤْمِنِيْنَ ﴿١٠٣﴾ وَمَا تَسْـَٔلُهُمْ عَلَيْهِ
مِنْ اَجْرٍ ؕ اِنْ هُوَ اِلَّا ذِكْرٌ لِّلْعٰلَمِيْنَ ﴿١٠٤﴾ وَكَاَيِّنْ مِّنْ اٰيَةٍ فِى
السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ يَمُرُّوْنَ عَلَيْهَا وَهُمْ عَنْهَا مُعْرِضُوْنَ ﴿١٠٥﴾
وَمَا يُؤْمِنُ اَكْثَرُهُمْ بِاللّٰهِ اِلَّا وَهُمْ مُّشْرِكُوْنَ ﴿١٠٦﴾ اَفَاَمِنُوْٓا اَنْ
تَاْتِيَهُمْ غَاشِيَةٌ مِّنْ عَذَابِ اللّٰهِ اَوْ تَاْتِيَهُمُ السَّاعَةُ بَغْتَةً وَّ
هُمْ لَا يَشْعُرُوْنَ ﴿١٠٧﴾ قُلْ هٰذِهٖ سَبِيْلِىْٓ اَدْعُوْٓا اِلَى اللّٰهِ ؔ عَلٰى
بَصِيْرَةٍ اَنَا وَمَنِ اتَّبَعَنِىْ ؕ وَسُبْحٰنَ اللّٰهِ وَمَآ اَنَا مِنَ الْمُشْرِكِيْنَ ﴿١٠٨﴾
وَمَآ اَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ اِلَّا رِجَالًا نُّوْحِىْٓ اِلَيْهِمْ مِّنْ اَهْلِ الْقُرٰى ؕ
اَفَلَمْ يَسِيْرُوْا فِى الْاَرْضِ فَيَنْظُرُوْا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِيْنَ
مِنْ قَبْلِهِمْ ؕ وَلَدَارُ الْاٰخِرَةِ خَيْرٌ لِّلَّذِيْنَ اتَّقَوْا ؕ اَفَلَا تَعْقِلُوْنَ ﴿١٠٩﴾
حَتّٰىٓ اِذَا اسْتَيْـَٔسَ الرُّسُلُ وَظَنُّوْٓا اَنَّهُمْ قَدْ كُذِبُوْا جَآءَهُمْ
نَصْرُنَا ۙ فَنُجِّىَ مَنْ نَّشَآءُ ؕ وَلَا يُرَدُّ بَاْسُنَا عَنِ الْقَوْمِ الْمُجْرِمِيْنَ ﴿١١٠﴾
لَقَدْ كَانَ فِىْ قَصَصِهِمْ عِبْرَةٌ لِّاُولِى الْاَلْبَابِ ؕ مَا كَانَ
حَدِيْثًا يُّفْتَرٰى وَلٰكِنْ تَصْدِيْقَ الَّذِىْ بَيْنَ يَدَيْهِ وَ
تَفْصِيْلَ كُلِّ شَىْءٍ وَّهُدًى وَّرَحْمَةً لِّقَوْمٍ يُّؤْمِنُوْنَ ﴿١١١﴾ ع

۽ (اي پيغمبر!) جيتوڻيڪ حرص ڪرين ته به گهڻا ماڻهو ايمان آڻيندڙ نه آهن (١٠٣). ۽ (تون) اُن (قرآن جي پهچائڻ) تي کانئن ڪو اُجورو نه گهرندو آهين- اُهو (قرآن) جهانن جي نصيحت کان سواءِ (ٻيو ڪجھ) نه آهي (١٠٤). ۽ ڪيتريون ئي نشانيون آسمانن ۽ زمين ۾ آهن جن تان لنگهندا آهن ۽ اُهي (ڌسي ڪري) اُنهن (تي ڌيان ڏيڻ) کان منهن موڙيندا آهن (١٠٥). ۽ منجهانئن گهڻا الله تي ايمان نه آڻيندا آهن پر اُهي (الله سان) شريڪ ٺاهيندڙ آهن (١٠٦). (اُهي) الله جي عذاب مان ڍاڻ وٽ ڇپ اچڻ کان يا قيامت جي (اُهڙي حالت ۾) اوچتي پهچڻ کان بي ڀوا ٿيا آهن جا، جو اُهي نه ڄاڻندا هجن؟ (١٠٧). (اي پيغمبر!) چؤ ته هيءَ منهنجي واٽ آهي پڌري حجت سان، الله ڏانهن سڏيان ٿو. آءٌ ۽ منهنجا تابعدار به (سڏيندا آهن)- ۽ الله پاڪ آهي ۽ آءٌ مشرڪن مان نه آهيان (١٠٨). ۽ (اي پيغمبر!) اسان توکان اڳ شهر وارن مان، مَردن کان سواءِ، ٻيو ڪونه موڪليوسون جن ڏانهن وحي ڪيوسون. پوءِ ڇو نه زمين ۾ گهمي ڏسندا آهن ته جيڪي کانئن اڳ هئا تن جي پڇاڙي ڪهڙي طرح ٿي؟ ۽ آخرت جو گهر اُنهن لاءِ ڀلو آهي جيڪي ڊڄندا آهن- پوءِ ڇو نه ڄاڻندا آهيو؟ (١٠٩). (ايستائين دير ڏني سون) جيستائين پيغمبر (مدد پهچڻ کان) نااُميد ٿيڻ لڳا ۽ (سندن قوم) ڀانيو ته اُنهن سان ڪوڙو (انجام) ڪيو ويو آهي وٽن اسان جي مدد پهتي پوءِ جنهن کي گهريو سون تنهن کي ڇوٽڪارو ڏنو ويو ۽ ڏوهارڻ قوم کان اسان جو عذاب ٽاريو نه ويندو آهي (١١٠). بيشڪ عقل وارن لاءِ اُنهن (پيغمبرن) جي قصن ۾ عبرت آهي- (هيءُ قرآن) ٺاوتي آکاڻي نه آهي پر جيڪي (ڪتاب) کانئس اڳ آهن تن کي سچو ڪندڙ آهي ۽ سڀ ڪنهن شيءِ لاءِ تفصيل آهي ۽ ايمان واريءَ قوم لاءِ هدايت ۽ ٻاجھ آهي (١١١).

سُورَةُ الرَّعْدِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ○

الٓمّٓرٰ ۚ تِلْكَ اٰيٰتُ الْكِتٰبِ ؕ وَالَّذِيْٓ اُنْزِلَ اِلَيْكَ مِنْ رَّبِّكَ الْحَقُّ

وَلٰكِنَّ اَكْثَرَ النَّاسِ لَا يُؤْمِنُوْنَ ١ اَللّٰهُ الَّذِيْ رَفَعَ السَّمٰوٰتِ بِغَيْرِ

عَمَدٍ تَرَوْنَهَا ثُمَّ اسْتَوٰى عَلَى الْعَرْشِ وَسَخَّرَ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ ؕ

كُلٌّ يَّجْرِيْ لِاَجَلٍ مُّسَمًّى ؕ يُدَبِّرُ الْاَمْرَ يُفَصِّلُ الْاٰيٰتِ لَعَلَّكُمْ

بِلِقَآءِ رَبِّكُمْ تُوْقِنُوْنَ ٢ وَهُوَ الَّذِيْ مَدَّ الْاَرْضَ وَجَعَلَ فِيْهَا

رَوَاسِيَ وَاَنْهٰرًا ؕ وَمِنْ كُلِّ الثَّمَرٰتِ جَعَلَ فِيْهَا زَوْجَيْنِ اثْنَيْنِ

يُغْشِي الَّيْلَ النَّهَارَ ؕ اِنَّ فِيْ ذٰلِكَ لَاٰيٰتٍ لِّقَوْمٍ يَّتَفَكَّرُوْنَ ٣ وَ

فِي الْاَرْضِ قِطَعٌ مُّتَجٰوِرٰتٌ وَّجَنّٰتٌ مِّنْ اَعْنَابٍ وَّزَرْعٌ وَّنَخِيْلٌ

صِنْوَانٌ وَّغَيْرُ صِنْوَانٍ يُّسْقٰى بِمَآءٍ وَّاحِدٍ ۟ وَنُفَضِّلُ بَعْضَهَا

عَلٰى بَعْضٍ فِي الْاُكُلِ ؕ اِنَّ فِيْ ذٰلِكَ لَاٰيٰتٍ لِّقَوْمٍ يَّعْقِلُوْنَ ٤ وَ

اِنْ تَعْجَبْ فَعَجَبٌ قَوْلُهُمْ ءَاِذَا كُنَّا تُرٰبًا ءَاِنَّا لَفِيْ خَلْقٍ

جَدِيْدٍ ؕ اُولٰٓئِكَ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا بِرَبِّهِمْ ۚ وَاُولٰٓئِكَ الْاَغْلٰلُ فِيْٓ

اَعْنَاقِهِمْ ۚ وَاُولٰٓئِكَ اَصْحٰبُ النَّارِ ۚ هُمْ فِيْهَا خٰلِدُوْنَ ٥

سورة رعد مڪي آهي ۽ هن ۾ تيتاليهه
آيتون ۽ ڇهه رڪوع آهن

الله ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

الٓمّرٰ، هي ڪتاب جون آيتون آهن۔ ۽ جيڪي توڏانهن تنهنجي پالڻهار وٽان نازل ڪيو ويو سو حق آهي پر گهڻا ماڻهو نہ مڃيندا آهن (١) . الله اُهو آهي جنهن آسمانن کي بنا ٿنڀن جي کڙو ڪيو آهي اُنهن کي ڏسو ٿا وري عرش ڏي متوجہ ٿيو ۽ سج ۽ چنڊ کي نوايائين۔ سيڪو ٺهرايل مدت تائين هلندو آهي۔ (اُهو سيني) ڪمن کي رٿيندو آهي نشانيون تفصيل سان بيان ڪندو آهي تہ مانَ اوهين پنهنجي پالڻهار جي ملڻ جو يقين ڪريو (٢) . ۽ اُهو (الله) آهي جنهن زمين کي پکيڙيو ۽ منجهس جبل ۽ درياءَ بڻايائين۔ ۽ منجهس سڀ ڪنهن ميوي مان ٻہ ٻہ قسم بڻايائين. ڏينهن کي رات سان ڍڪيندو آهي۔ بيشڪ اُن ۾ پروڙيندڙ قوم لاءِ نشانيون آهن (٣) . ۽ زمين ۾ (مختلف قسم جا) ٽُڪرا لڳو لڳ آهن ۽ انگورن جا باغ آهن ۽ پوکون ۽ کجيون آهن (انهن مان ڪي) جُهڳٽا ۽ (ڪي) هڪ ٽُڙ وارا آهن، اُنهن کي هڪ ئي پاڻي پياريو ويندو آهي ۽ اسين ميوي ۾ ڪن (جي مزي) کي ڪن کان وڌيڪ ڪندا آهيون۔ بيشڪ اُن ۾ سمجهندڙ قوم لاءِ نشانيون آهن (۴) . ۽ (اي پيغمبر!) جيڪڏهن توکي (سندن انڪار جو) عجب ٿيندو آهي تہ سندن (هن) چوڻ جو بہ عجب ڪرڻو آهي (جو چوندا آهن) تہ هان جڏهن مٽي ٿينداسون تہ اسين وري نئين سر بڻايا ويندا سون ڇا؟ اِهي اُهي آهن جن پنهنجي پالڻهار جو انڪار ڪيو. ۽ اِهي اُهي آهن جن جي ڳچين ۾ ڳٽ هوندا، ۽ اِهي دوزخي آهن، اُهي منجهس سدائين رهڻ وارا آهن (٥) .

وَيَسْتَعْجِلُوْنَكَ بِالسَّيِّئَةِ قَبْلَ الْحَسَنَةِ وَقَدْ خَلَتْ مِنْ
قَبْلِهِمُ الْمَثُلٰتُ ؕ وَاِنَّ رَبَّكَ لَذُوْ مَغْفِرَةٍ لِّلنَّاسِ عَلٰى
ظُلْمِهِمْ ۚ وَاِنَّ رَبَّكَ لَشَدِيْدُ الْعِقَابِ ﴿۶﴾ وَيَقُوْلُ الَّذِيْنَ
كَفَرُوْا لَوْلَآ اُنْزِلَ عَلَيْهِ اٰيَةٌ مِّنْ رَّبِّهٖ ؕ اِنَّمَآ اَنْتَ مُنْذِرٌ وَّ
لِكُلِّ قَوْمٍ هَادٍ ﴿۷﴾ اَللّٰهُ يَعْلَمُ مَا تَحْمِلُ كُلُّ اُنْثٰى وَمَا تَغِيْضُ
الْاَرْحَامُ وَمَا تَزْدَادُ ؕ وَكُلُّ شَيْءٍ عِنْدَهٗ بِمِقْدَارٍ ﴿۸﴾ عٰلِمُ الْغَيْبِ
وَالشَّهَادَةِ الْكَبِيْرُ الْمُتَعَالِ ﴿۹﴾ سَوَآءٌ مِّنْكُمْ مَّنْ اَسَرَّ الْقَوْلَ وَ
مَنْ جَهَرَ بِهٖ وَمَنْ هُوَ مُسْتَخْفٍۭ بِالَّيْلِ وَسَارِبٌۢ بِالنَّهَارِ ﴿۱۰﴾
لَهٗ مُعَقِّبٰتٌ مِّنْۢ بَيْنِ يَدَيْهِ وَمِنْ خَلْفِهٖ يَحْفَظُوْنَهٗ
مِنْ اَمْرِ اللّٰهِ ؕ اِنَّ اللّٰهَ لَا يُغَيِّرُ مَا بِقَوْمٍ حَتّٰى يُغَيِّرُوْا مَا
بِاَنْفُسِهِمْ ؕ وَاِذَآ اَرَادَ اللّٰهُ بِقَوْمٍ سُوْٓءًا فَلَا مَرَدَّ لَهٗ ۚ وَمَا لَهُمْ
مِّنْ دُوْنِهٖ مِنْ وَّالٍ ﴿۱۱﴾ هُوَ الَّذِيْ يُرِيْكُمُ الْبَرْقَ خَوْفًا وَّطَمَعًا
وَّيُنْشِئُ السَّحَابَ الثِّقَالَ ﴿۱۲﴾ وَيُسَبِّحُ الرَّعْدُ بِحَمْدِهٖ وَالْمَلٰٓئِكَةُ
مِنْ خِيْفَتِهٖ ۚ وَيُرْسِلُ الصَّوَاعِقَ فَيُصِيْبُ بِهَا مَنْ
يَّشَآءُ وَهُمْ يُجَادِلُوْنَ فِي اللّٰهِ ۚ وَهُوَ شَدِيْدُ الْمِحَالِ ﴿۱۳﴾ ؕ

۽ (اي پيغمبر!) ڀلائي (جي پهچڻ) کان اڳي ٿي توکان برائي جلد گهرندا آهن ۽ بيشڪ کانئن اڳ (ماڻهن تي اهڙا) عذاب ٿي چڪا آهن۔ ۽ تنهنجو پالڻهار ماڻهن کي سندن ڏوهي هجڻ هوندي به بخشڻ وارو آهي، ۽ تنهنجو پالڻهار سخت عذاب ڪرڻ وارو (به) آهي (٦). ۽ ڪافر چوندا آهن ته هن (پيغمبر) تي سندس پالڻهار کان (ڪا به) نشاني ڇو نه نازل ڪئي ويئي آهي؟ (اي پيغمبر) تون رڳو ڊيڄاريندڙ آهين ۽ هر قوم لاءِ هدايت ڪرڻ وارو هوندو آهي (٧). هر مادي (پنهنجي پيٽ ۾) جيڪو (حمل) کنندي آهي سو الله ڄاڻندو آهي ۽ ڳڀيرڻيون جيڪي گهٽائينديون آهن ۽ جيڪي وڌائينديون آهن (سو به ڄاڻندو آهي)۔ ۽ هر شيءِ وٽس اندازي سان آهي (٨). ڳجهه ۽ ظاهر جو ڄاڻندڙ وڏو مٿاهون آهي (٩). اوهان مان جيڪو ڳالهه هوريان ڪري ۽ جيڪو وڏي سڏ ڳالهائي ۽ جيڪو رات جو لڪي ۽ ڏينهن جو پڌرو ٿي گهمي (سي سندس علم ۾) هڪ جهڙا آهن (١٠). اُن (ماڻهو) لاءِ (ملائڪ پهريدار) هڪ ٻئي پٺيان ايندڙ سندس اڳتان ۽ سندس پوئتان (مقرر) آهن جو الله جي حڪم سان اُن جي نگهباني ڪندا آهن۔ پڪ الله ڪنهن قوم جي حالت کي (ايستائين) نه ڦيرائيندو آهي جيستائين اُهي جيڪي سندن دلين ۾ آهي سو (پاڻ) نه ڦيرائين، ۽ جڏهن الله ڪنهن قوم جي خرابيءَ جو ارادو ڪندو آهي تڏهن اُن کي ڪو ٽرڻ ڪونهي، ۽ نه ڪي اُنهن جو الله کان سواءِ ڪو مددگار آهي (١١). اُهو (الله) آهي جيڪو اوهان کي ڀوَ ۽ اُميد لاءِ وڄ ڏيکاريندو آهي ۽ ڳرن ڪڪرن کي اٿاريندو آهي (١٢). ۽ گاج ۽ (سڀ) ملائڪ سندس ڀؤ کان سندس ساراه سان پاڪائي واکاڻيندا آهن، ۽ وڄون موڪليندو آهي پوءِ اُهي جنهن لاءِ گهرندو آهي تنهن تي ڪيرائيندو آهي ۽ ڪافر الله بابت تڪرار ڪندا آهن، حالانڪ اُهو سخت عذاب ڪرڻ وارو آهي (١٣).

لَهٗ دَعْوَةُ الْحَقِّ ؕ وَالَّذِيْنَ يَدْعُوْنَ مِنْ دُوْنِهٖ لَا يَسْتَجِيْبُوْنَ
لَهُمْ بِشَيْءٍ اِلَّا كَبَاسِطِ كَفَّيْهِ اِلَى الْمَآءِ لِيَبْلُغَ فَاهُ وَمَا هُوَ
بِبَالِغِهٖ ؕ وَمَا دُعَآءُ الْكٰفِرِيْنَ اِلَّا فِيْ ضَلٰلٍ ﴿۱۴﴾ وَلِلّٰهِ يَسْجُدُ
مَنْ فِي السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ طَوْعًا وَّكَرْهًا وَّظِلٰلُهُمْ بِالْغُدُوِّ
وَالْاٰصَالِ ﴿۱۵﴾ السجدة قُلْ مَنْ رَّبُّ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ ؕ قُلِ اللّٰهُ ؕ قُلْ
اَفَاتَّخَذْتُمْ مِّنْ دُوْنِهٖۤ اَوْلِيَآءَ لَا يَمْلِكُوْنَ لِاَنْفُسِهِمْ نَفْعًا
وَّلَا ضَرًّا ؕ قُلْ هَلْ يَسْتَوِي الْاَعْمٰى وَالْبَصِيْرُ ۙ۬ اَمْ هَلْ
تَسْتَوِي الظُّلُمٰتُ وَالنُّوْرُ ۚ۬ اَمْ جَعَلُوْا لِلّٰهِ شُرَكَآءَ خَلَقُوْا
كَخَلْقِهٖ فَتَشَابَهَ الْخَلْقُ عَلَيْهِمْ ؕ قُلِ اللّٰهُ خَالِقُ كُلِّ شَيْءٍ
وَّهُوَ الْوَاحِدُ الْقَهَّارُ ﴿۱۶﴾ اَنْزَلَ مِنَ السَّمَآءِ مَآءً فَسَالَتْ
اَوْدِيَةٌۢ بِقَدَرِهَا فَاحْتَمَلَ السَّيْلُ زَبَدًا رَّابِيًا ؕ وَمِمَّا
يُوْقِدُوْنَ عَلَيْهِ فِي النَّارِ ابْتِغَآءَ حِلْيَةٍ اَوْ مَتَاعٍ زَبَدٌ
مِّثْلُهٗ ؕ كَذٰلِكَ يَضْرِبُ اللّٰهُ الْحَقَّ وَالْبَاطِلَ ؕ۬ فَاَمَّا
الزَّبَدُ فَيَذْهَبُ جُفَآءً ۚ وَاَمَّا مَا يَنْفَعُ النَّاسَ
فَيَمْكُثُ فِي الْاَرْضِ ؕ كَذٰلِكَ يَضْرِبُ اللّٰهُ الْاَمْثَالَ ﴿۱۷﴾ ؕ

ڪيس (هر حال ۾) سڏڻ حق آهي- ۽ (ڪافر) الله کان سواءِ جن کي سڏيندا آهن سي ڪين ڪنهن (ٻ) طرح ورندي ڏيئي نہ سگهندا (اُنهن سڏيندڙن جو مثال) رڳو اُنهيءَ (ماڻهو) وانگر (آهي) جو پنهنجو ٻئي هٿ پاڻي ڏانهن هن لاءِ ڊگهيريندڙ هجي تہ پاڻي سندس وات ۾ پوي ۽ اُهو پاڻي سندس وات ۾ ڪڏهن پوڻ وارو نہ آهي- ۽ ڪافرن جو سڏڻ رڳو گمراهيءَ ۾ هجڻ آهي (١۴) . ۽ جيڪي آسمانن ۽ زمين ۾ آهن سي سرها ۽ اُرها الله کي سجدو ڪندا آهن ۽ سندن پاڇا (ٻ) صبح جو ۽ سانجهيءَ جو (سجدو ڪندا آهن) (١٥). (اي پيغمبر! ڪافرن) پڇ تہ آسمانن ۽ زمين جو پالڻهار ڪير آهي؟ (سندن پاران) چؤ تہ الله- (وري ڪافرن) پڇا ڪر تہ پوءِ الله کان سواءِ ٻيا اهڙا مددگار ڇو ورتا اٿوَ جي پنهنجو پاڻ کي نڪي نفعو ۽ نڪي نقصان پهچائي سگهندا آهن؟ (۽ اي پيغمبر!) ڪين چؤ تہ انڌو ۽ سڄو ڪو برابر آهي ڇا؟ يا اونداهيون ۽ سوجهرو برابر آهي ڇا؟ الله لاءِ (اهڙا) شريڪ مقرر ڪيا اٿن ڇا جو (اُنهن) الله جي مخلوقات جهڙي (خلق) خلقي هجي جو (اُها) خلق مٿن هڪ جهڙي ٿي پيئي آهي؟ (اي پيغمبر! ڪين) چؤ تہ سڀ ڪنهن جو خلقڻهار الله آهي ۽ اُهوئي اڪيلو غالب آهي (١٦) . (جنهن) آسمان کان پاڻي وسايو پوءِ واديون پنهنجي قدر سارو وهيون پوءِ ڇر، اُپامندڙ گج کي کنيو- ۽ جيڪا شيءِ زيورن يا سامان جي طلب ڪرڻ لاءِ باه ۾ ڳاريندا آهن اُن تي بہ اُن جهڙي گج (ٿيندي) آهي- اهڙي طرح الله ڪري ۽ ڪوڙي جو مثال ڏيندو آهي- پر گج تہ سڪي (ختم ٿي) ويندي آهي، ۽ جا (شيءِ) ماڻهن کي نفعو ڏيندي آهي سا زمين ۾ رهندي آهي- اهڙي طرح الله مثال ڏيندو آهي (١٧) .

لِلَّذِيْنَ اسْتَجَابُوْا لِرَبِّهِمُ الْحُسْنٰىؕ وَالَّذِيْنَ لَمْ يَسْتَجِيْبُوْا لَهٗ لَوْ اَنَّ
لَهُمْ مَّا فِی الْاَرْضِ جَمِيْعًا وَّمِثْلَهٗ مَعَهٗ لَافْتَدَوْا بِهٖؕ اُولٰٓىِٕكَ لَهُمْ
سُوْٓءُ الْحِسَابِ ۙ وَمَاْوٰىهُمْ جَهَنَّمُؕ وَبِئْسَ الْمِهَادُ ﴿۱۸﴾ اَفَمَنْ يَّعْلَمُ
اَنَّمَآ اُنْزِلَ اِلَيْكَ مِنْ رَّبِّكَ الْحَقُّ كَمَنْ هُوَ اَعْمٰىؕ اِنَّمَا يَتَذَكَّرُ اُولُوا
الْاَلْبَابِ ﴿۱۹﴾ الَّذِيْنَ يُوْفُوْنَ بِعَهْدِ اللّٰهِ وَلَا يَنْقُضُوْنَ الْمِيْثَاقَ ﴿۲۰﴾
وَالَّذِيْنَ يَصِلُوْنَ مَآ اَمَرَ اللّٰهُ بِهٖٓ اَنْ يُّوْصَلَ وَيَخْشَوْنَ رَبَّهُمْ وَ
يَخَافُوْنَ سُوْٓءَ الْحِسَابِ ﴿۲۱﴾ وَالَّذِيْنَ صَبَرُوا ابْتِغَآءَ وَجْهِ رَبِّهِمْ
وَاَقَامُوا الصَّلٰوةَ وَاَنْفَقُوْا مِمَّا رَزَقْنٰهُمْ سِرًّا وَّعَلَانِيَةً وَّيَدْرَءُوْنَ
بِالْحَسَنَةِ السَّيِّئَةَ اُولٰٓىِٕكَ لَهُمْ عُقْبَى الدَّارِ ﴿۲۲﴾ جَنّٰتُ عَدْنٍ
يَّدْخُلُوْنَهَا وَمَنْ صَلَحَ مِنْ اٰبَآىِٕهِمْ وَاَزْوَاجِهِمْ وَذُرِّيّٰتِهِمْ وَالْمَلٰٓىِٕكَةُ
يَدْخُلُوْنَ عَلَيْهِمْ مِّنْ كُلِّ بَابٍ ﴿۲۳﴾ سَلٰمٌ عَلَيْكُمْ بِمَا صَبَرْتُمْ فَنِعْمَ
عُقْبَى الدَّارِ ﴿۲۴﴾ وَالَّذِيْنَ يَنْقُضُوْنَ عَهْدَ اللّٰهِ مِنْ بَعْدِ مِيْثَاقِهٖ
وَيَقْطَعُوْنَ مَآ اَمَرَ اللّٰهُ بِهٖٓ اَنْ يُّوْصَلَ وَيُفْسِدُوْنَ فِی الْاَرْضِ ۙ اُولٰٓىِٕكَ
لَهُمُ اللَّعْنَةُ وَلَهُمْ سُوْٓءُ الدَّارِ ﴿۲۵﴾ اَللّٰهُ يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَّشَآءُ وَيَقْدِرُؕ
وَفَرِحُوْا بِالْحَيٰوةِ الدُّنْيَاؕ وَمَا الْحَيٰوةُ الدُّنْيَا فِی الْاٰخِرَةِ اِلَّا مَتَاعٌ ﴿۲۶﴾

جن پنهنجي پالڻھار جو حڪم قبول ڪيو تن لاءِ ڀلائي آهي. ۽ جيڪي سندس (حڪم) قبول نہ ٿا ڪن سي جيڪي زمين ۾ آهي سو سڀ ۽ پڻ اوترو ساڻس (ٻيو) اُنهن کي هجي اُهو جيڪڏهن عيوض ڏين (تہ بہ قبول نہ ڪبو). اُنهن لاءِ حساب جي خرابي آهي، ۽ سندن جاءِ دوزخ آهي. ۽ اُها بڇڙي جاءِ آهي (١٨). ڀوءِ جيڪي تو ڏانهن تنهنجي پالڻھار ڪان نازل ڪيو ويو آهي تنهن کي جيڪو ڄاڻندو آهي تہ سچ آهي سو ڪو اُن جھڙو آهي ڇا جيڪو انڌو هجي؟ سمجھ وارن ڪان سواءِ ڪو نصيحت نہ وٺندو آهي (١٩). جيڪي الله جو انجام پاڙيندا آهن ۽ انجام نہ ڀڃندا آهن (٢٠). ۽ الله جنهن جي ڳنڍڻ جو حڪم ڪيو تنهن کي جيڪي (ماڻهو) ڳنڍيندا آهن ۽ پنهنجي پالڻھار ڪان ڊڄندا آهن ۽ حساب جي سختيءَ جو ڀؤ ڪندا آهن (٢١). ۽ جن پنهنجي پالڻھار جي رضامندي حاصل ڪرڻ لاءِ صبر ڪيو ۽ نماز پڙهي ۽ جيڪي کين روزي ڏني سون تنهن مان ڳجهو ۽ پڌرو خرچيائون ۽ ڀلائيءَ سان برائيءَ ٽاريندا آهن تن لاءِ آخرت جو گھر آهي (٢٢). (جي) هميشگيءَ وارا باغ آهن اُن ۾ گھڙندا ۽ سندن ابن ڏاڏن ۽ سندن زالن ۽ سندن اولاد مان جيڪي سڌريل هوندا سي (بہ گھڙندا) ۽ سڀ ڪنهن دروازي کان مٿن ملائڪ گھڙندا (٢٣). (چوندا تہ) اوهين کي جو (ڏکن ۾) صبر ڪيو هيوَ اوهان تي سلامتي آهي ڀوءِ آخرت جو گھر ڀلو آهي (٢٤). ۽ جيڪي الله جو انجام اُن جي پڪي ڪرڻ کان پوءِ ڀڃندا آهن ۽ الله جن ڪمن جي ڳنڍڻ جو حڪم ڪيو آهي سو ڇنندا آهن ۽ زمين ۾ فساد وجھندا آهن اُنهن تي لعنت آهي ۽ اُنهن لاءِ بڇڙو گھر آهي (٢٥). الله جنهن لاءِ گھرندو آهي تنهن لاءِ روزي ڪشادي ڪندو آهي ۽ تنگ (بہ) ڪندو آهي. ۽ (ڪافر) دنيا جي حياتي سان خوش ٿيندا آهن. ۽ دنيا جي حياتي آخرت ۾ ٿوري موڙيءَ کان سواءِ نہ آهي (٢٦).

وَيَقُوْلُ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا لَوْلَآ اُنْزِلَ عَلَيْهِ اٰيَةٌ مِّنْ رَّبِّهٖ ؕ قُلْ اِنَّ اللّٰهَ
يُضِلُّ مَنْ يَّشَآءُ وَيَهْدِيْٓ اِلَيْهِ مَنْ اَنَابَ ﴿٢٧﴾ اَلَّذِيْنَ اٰمَنُوْا وَتَطْمَئِنُّ
قُلُوْبُهُمْ بِذِكْرِ اللّٰهِ ؕ اَلَا بِذِكْرِ اللّٰهِ تَطْمَئِنُّ الْقُلُوْبُ ﴿٢٨﴾ اَلَّذِيْنَ اٰمَنُوْا
وَعَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ طُوْبٰى لَهُمْ وَحُسْنُ مَاٰبٍ ﴿٢٩﴾ كَذٰلِكَ اَرْسَلْنٰكَ فِيْٓ
اُمَّةٍ قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِهَآ اُمَمٌ لِّتَتْلُوَاۡ عَلَيْهِمُ الَّذِيْٓ اَوْحَيْنَآ اِلَيْكَ وَ
هُمْ يَكْفُرُوْنَ بِالرَّحْمٰنِ ؕ قُلْ هُوَ رَبِّيْ لَآ اِلٰهَ اِلَّا هُوَ ۚ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَاِلَيْهِ
مَتَابِ ﴿٣٠﴾ وَلَوْ اَنَّ قُرْاٰنًا سُيِّرَتْ بِهِ الْجِبَالُ اَوْ قُطِّعَتْ بِهِ الْاَرْضُ
اَوْ كُلِّمَ بِهِ الْمَوْتٰى ؕ بَلْ لِّلّٰهِ الْاَمْرُ جَمِيْعًا ؕ اَفَلَمْ يَايْــَٔسِ الَّذِيْنَ اٰمَنُوْٓا اَنْ
لَّوْ يَشَآءُ اللّٰهُ لَهَدَى النَّاسَ جَمِيْعًا ؕ وَلَا يَزَالُ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا تُصِيْبُهُمْ
بِمَا صَنَعُوْا قَارِعَةٌ اَوْ تَحُلُّ قَرِيْبًا مِّنْ دَارِهِمْ حَتّٰى يَاْتِيَ وَعْدُ اللّٰهِ ؕ اِنَّ
اللّٰهَ لَا يُخْلِفُ الْمِيْعَادَ ﴿٣١﴾ وَلَقَدِ اسْتُهْزِئَ بِرُسُلٍ مِّنْ قَبْلِكَ فَاَمْلَيْتُ
لِلَّذِيْنَ كَفَرُوْا ثُمَّ اَخَذْتُهُمْ ۫ فَكَيْفَ كَانَ عِقَابِ ﴿٣٢﴾ اَفَمَنْ هُوَ قَآئِمٌ
عَلٰى كُلِّ نَفْسٍۭ بِمَا كَسَبَتْ ۚ وَجَعَلُوْا لِلّٰهِ شُرَكَآءَ ؕ قُلْ سَمُّوْهُمْ ؕ اَمْ تُنَبِّئُوْنَهٗ
بِمَا لَا يَعْلَمُ فِي الْاَرْضِ اَمْ بِظَاهِرٍ مِّنَ الْقَوْلِ ؕ بَلْ زُيِّنَ لِلَّذِيْنَ كَفَرُوْا
مَكْرُهُمْ وَصُدُّوْا عَنِ السَّبِيْلِ ؕ وَمَنْ يُّضْلِلِ اللّٰهُ فَمَا لَهٗ مِنْ هَادٍ ﴿٣٣﴾

۽ ڪافر چوندا آهن ته هن جي پالڻهار کان هن تي معجزو ڇو نه نازل ڪيو ويو آهي؟ (اي پيغمبر! ڪين) چئو ته الله جنهن جي لاءِ گهرندو آهي تنهن کي گمراهه ڪندو آهي ۽ جيڪو موٽيو تنهن کي پاڻ ڏانهن هدايت ڪندو آهي (٢٧). (اهي اُهي آهن) جن ايمان آندو ۽ سندن دليون الله جي ذڪر سان آرامي ٿينديون آهن- خبردار! الله جي ذڪر سان دليون آرام وٺنديون آهن (٢٨). جن ايمان آندو ۽ چڱا عمل ڪيا تن لاءِ (آخرت ۾) خوشي ۽ چڱي جاءِ آهي (٢٩). اهڙيءَ طرح توکي هڪ اهڙي ٽوليءَ ڏانهن جو، بيشڪ ڪانئن اڳ ڪيتريون ٽوليون گذري ويون آهن، هن لاءِ موڪليو سون ته جيڪي توڏانهن وحي ڪيوسون سو کين پڙهي ٻڌائين. ۽ اُهي رحمان جا منڪر آهن- (اي پيغمبر! کين) چئو ته اهو منهنجو پالڻهار آهي، اُن کان سواءِ ٻيو ڪو معبود نه آهي، مٿس ڀروسو ڪيم ۽ ڏانهنس منهنجو موٽڻ آهي (٣٠). ۽ جيڪڏهن سچ پچ قرآن اهڙو هجي ها جو اُن سان جبل هلائجن ها يا اُن سان زمين ٽُڪر ٽُڪر ڪجي ها يا اُن سان مئلن کي ڳالهرائجي ها (ته بہ اُهي ايمان نه آڻين ها)- بلڪ سڀ ڪم الله جي وس ۾ آهن- ايجا مؤمنن نه ڄاتو آهي ڇا ته جيڪڏهن الله گهري ها ته سيني ماڻهن کي هدايت ڪري ها؟ ۽ ڪافرن کي سندن ڪرتوتن سببان سدائين سزا پهچندي آهي يا ايستائين سندن گهرن جي آسپاس پيئي پهچندي جيستائين الله جو انجام ايندو، ڇو ته الله پنهنجي انجام کي نه ڦيرائيندو آهي (٣١). ۽ (اي پيغمبر) بيشڪ توکان اڳ پيغمبرن تي ٺٺوليون ڪيون ويون هيون پوءِ ڪافرن کي دير ڏنم وري کين پڪڙيم، پوءِ منهنجو عذاب ڪيئن هو! (٣٢). سڀ ڪنهن ماڻهو جيڪي ڪمايو تنهن جي جيڪو خبر رکندڙ هجي (سو بيخبرن بتن جهڙو آهي) ڇا؟ ۽ (ڪافرن) الله جا شريڪ مقرر ڪيا آهن- (اي پيغمبر! کين) چئو ته انهن جا نالا بيان ڪريو- يا کيس اُهو ڄڻائيندا آهيو ڇا جيڪي (هو) زمين ۾ نه ڄاڻندو آهي؟ يا (بنا حقيقت جي الله سان شريڪ ڪرڻ اهي) ڇڙيون ڳالهيون آهن- بلڪ ڪافرن کي سندن بڇڙو خيال سهڻو ڪري ڏيکاريو ويو آهي ۽ اُهي (سئين) واٽ کان روڪيا ويا آهن ۽ جنهن کي الله گمراهه ڪري تنهنکي ڪو هدايت ڪرڻ وارو ڪونهي (٣٣).

لَهُمْ عَذَابٌ فِي الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا وَلَعَذَابُ الْاٰخِرَةِ اَشَقُّ ۚ وَمَا
لَهُمْ مِّنَ اللّٰهِ مِنْ وَّاقٍ ﴿٣٤﴾ مَثَلُ الْجَنَّةِ الَّتِيْ وُعِدَ الْمُتَّقُوْنَ ؕ
تَجْرِيْ مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهٰرُ ؕ اُكُلُهَا دَآئِمٌ وَّظِلُّهَا ؕ تِلْكَ عُقْبَى
الَّذِيْنَ اتَّقَوْا ۖ وَّعُقْبَى الْكٰفِرِيْنَ النَّارُ ﴿٣٥﴾ وَالَّذِيْنَ اٰتَيْنٰهُمُ
الْكِتٰبَ يَفْرَحُوْنَ بِمَآ اُنْزِلَ اِلَيْكَ وَمِنَ الْاَحْزَابِ مَنْ يُّنْكِرُ
بَعْضَهٗ ؕ قُلْ اِنَّمَآ اُمِرْتُ اَنْ اَعْبُدَ اللّٰهَ وَلَآ اُشْرِكَ بِهٖ ؕ اِلَيْهِ
اَدْعُوْا وَاِلَيْهِ مَاٰبِ ﴿٣٦﴾ وَكَذٰلِكَ اَنْزَلْنٰهُ حُكْمًا عَرَبِيًّا ؕ وَلَئِنِ
اتَّبَعْتَ اَهْوَآءَهُمْ بَعْدَ مَا جَآءَكَ مِنَ الْعِلْمِ ۙ مَا لَكَ مِنَ اللّٰهِ
مِنْ وَّلِيٍّ وَّلَا وَاقٍ ﴿٣٧﴾ وَلَقَدْ اَرْسَلْنَا رُسُلًا مِّنْ قَبْلِكَ وَ
جَعَلْنَا لَهُمْ اَزْوَاجًا وَّذُرِّيَّةً ؕ وَمَا كَانَ لِرَسُوْلٍ اَنْ يَّاْتِيَ
بِاٰيَةٍ اِلَّا بِاِذْنِ اللّٰهِ ؕ لِكُلِّ اَجَلٍ كِتَابٌ ﴿٣٨﴾ يَمْحُوا اللّٰهُ مَا يَشَآءُ
وَيُثْبِتُ ۖۚ وَعِنْدَهٗۤ اُمُّ الْكِتٰبِ ﴿٣٩﴾ وَاِنْ مَّا نُرِيَنَّكَ بَعْضَ
الَّذِيْ نَعِدُهُمْ اَوْ نَتَوَفَّيَنَّكَ فَاِنَّمَا عَلَيْكَ الْبَلٰغُ وَعَلَيْنَا
الْحِسَابُ ﴿٤٠﴾ اَوَلَمْ يَرَوْا اَنَّا نَاْتِي الْاَرْضَ نَنْقُصُهَا مِنْ اَطْرَافِهَا ؕ
وَاللّٰهُ يَحْكُمُ لَا مُعَقِّبَ لِحُكْمِهٖ ؕ وَهُوَ سَرِيْعُ الْحِسَابِ ﴿٤١﴾

اُنهن لاءِ دنيا جي حياتي ۾ عذاب آهي ۽ بيشڪ آخرت جي سزا تہ بلڪل سخت آهي، ۽ کين الله (جي عذاب) کان ڪو بچائڻ وارو نہ آهي (٣۴). جنهن بهشت جو پرهيزگارن سان انجام ڪيو ويو آهي تنهن جو بيان (هي) آهي تہ اُن جي هيٺان نهرون وهنديون آهن ۽ ان جا ميوا هميشہ آهن۔ ۽ ان جي ڇانو (سدائين رهندڙ آهي)۔ پرهيزگارن جي اِها پڇاڙي آهي ۽ ڪافرن جي پڇاڙي باہ آهي (٣٥). ۽ جن کي ڪتاب ڏنو اٿئون سي جيڪي تو ڏانهن نازل ڪيو ويو آهي تنهن سان سرها ٿيندا آهن ۽ (انهن) جماعتن مان ڪو اهڙو آهي جو اُن جي ڪن (ڳالهين) جو اِنڪار ڪندو آهي۔ (اي پيغمبر! کين) چؤ تہ مون کي اِهيءَ کان سواءِ ٻيو حڪم نہ ڪيو ويو آهي تہ الله جي عبادت ڪريان ۽ ساڻس (ڪنهن کي) شريڪ نہ ڪريان۔ ڏانهنس (ماڻهن کي) سڏيان ٿو ۽ ڏانهنس منهنجو موٽڻ آهي (٣٦). ۽ اُهڙي طرح اُن (قرآن) کي (هڪ) حڪم (ڪندڙ) عربي (ٻولي) ۾ موڪليوسون ۽ (اي پيغمبر!) جيڪڏهن تون پاڻ وٽ علم جي اچڻ کان پوءِ سندن سڌن جي تابعداري ڪندين تہ الله وٽان نڪو سنيالدڙ ۽ نڪو بچائيندڙ لهندين (٣٧). ۽ بيشڪ توکان اڳ (ڪيترائي) پيغمبر موڪلياسون ۽ کين زالون ۽ اولاد ڏنوسون ۽ ڪنهن پيغمبر کي الله جي حڪم کان سواءِ ڪنهن معجزي آڻڻ جو اختيار نہ آهي۔ هر ڪنهن مدت لاءِ حڪم لکيل آهي (٣٨). الله ميٽيندو آهي جيڪي گهرندو آهي ۽ ثابت رکندو آهي جيڪي گهرندو آهي، ۽ وٽس اصل ڪتاب آهي (٣٩). ۽ (اي پيغمبر!) جيڪو انجام ساڻن ڪريان ٿو (تنهن مان) جيڪڏهن ڪجھ توکي ڏيکاريان يا توکي ماريان تہ (بهرحال) تو تي پيغام پهچائڻ ۽ اسان تي حساب وٺڻ کان سواءِ (ٻيو ڪجھ) نہ آهي (۴٠). اُجا نہ ڏسندا آهن ڇا تہ اسين زمين کي سندس چوڌاري گهٽائيندا آهيون، ۽ الله حڪم ڪندو آهي سندس حڪم کي ڪو روڪڻ وارو نہ آهي۔ ۽ اُهو (الله) سگهو حساب وٺندڙ آهي (۴١).

وَقَدْ مَكَرَ الَّذِيْنَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَلِلّٰهِ الْمَكْرُ جَمِيْعًا ۭ يَعْلَمُ
مَا تَكْسِبُ كُلُّ نَفْسٍ ۭ وَسَيَعْلَمُ الْكُفّٰرُ لِمَنْ عُقْبَى الدَّارِ ﴿٤٢﴾
وَيَقُوْلُ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا لَسْتَ مُرْسَلًا ۭ قُلْ كَفٰى بِاللّٰهِ شَهِيْدًاۢ
بَيْنِيْ وَبَيْنَكُمْ ۙ وَمَنْ عِنْدَهٗ عِلْمُ الْكِتٰبِ ﴿٤٣﴾ ع

سُوْرَةُ اِبْرٰهِيْمَ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ○

الۗرٰ ۣ كِتٰبٌ اَنْزَلْنٰهُ اِلَيْكَ لِتُخْرِجَ النَّاسَ مِنَ الظُّلُمٰتِ اِلَى
النُّوْرِ ڏ بِاِذْنِ رَبِّهِمْ اِلٰى صِرَاطِ الْعَزِيْزِ الْحَمِيْدِ ﴿١﴾ اللّٰهِ الَّذِيْ لَهٗ مَا
فِي السَّمٰوٰتِ وَمَا فِي الْاَرْضِ ۭ وَوَيْلٌ لِّلْكٰفِرِيْنَ مِنْ عَذَابٍ شَدِيْدِۨ ﴿٢﴾
الَّذِيْنَ يَسْتَحِبُّوْنَ الْحَيٰوةَ الدُّنْيَا عَلَي الْاٰخِرَةِ وَيَصُدُّوْنَ عَنْ
سَبِيْلِ اللّٰهِ وَيَبْغُوْنَهَا عِوَجًا ۭ اُولٰۗىِٕكَ فِيْ ضَلٰلٍۢ بَعِيْدٍ ﴿٣﴾ وَمَآ
اَرْسَلْنَا مِنْ رَّسُوْلٍ اِلَّا بِلِسَانِ قَوْمِهٖ لِيُبَيِّنَ لَهُمْ ۭ فَيُضِلُّ اللّٰهُ
مَنْ يَّشَاۗءُ وَيَهْدِيْ مَنْ يَّشَاۗءُ ۭ وَهُوَ الْعَزِيْزُ الْحَكِيْمُ ﴿٤﴾ وَلَقَدْ
اَرْسَلْنَا مُوْسٰى بِاٰيٰتِنَآ اَنْ اَخْرِجْ قَوْمَكَ مِنَ الظُّلُمٰتِ اِلَى النُّوْرِ ڏ
وَذَكِّرْهُمْ بِاَيّٰىمِ اللّٰهِ ۭ اِنَّ فِيْ ذٰلِكَ لَاٰيٰتٍ لِّكُلِّ صَبَّارٍ شَكُوْرٍ ﴿٥﴾

۽ جيڪي ڪافرن اڳ ھئا تن بيشڪ فريب ڪيو پوءِ سڀ بچڙي سزا الله جي ھٿ ۾ آھي. ھر ماڻھو جيڪا ڪمائي ڪندو آھي (سا الله) ڄاڻندو آھي ۽ ڪافر سگھو ڄاڻندا تہ ڪنھن لاءِ آخرت جو گھر آھي (٤٢). ۽ ڪافر چوندا آھن تہ تون پيغمبر نہ آھين. (ڪين) چؤ تہ منھنجي وچ ۾ ۽ اوھان جي وچ ۾ الله شاھد ڪافي آھي ۽ اھي (بہ) جن وٽ ڪتاب جو علم آھي (٤٣).

سورة ابراھيم مڪي آھي ۽ ھن ۾ باونجاہ
آيتون ۽ ست رڪوع آھن

الله ٻاجھاري مھربان جي نالي سان (شروع)

الۤرٰ. ھيءُ ڪتاب آھي جو (اي پيغمبر!) اُھو اسان تو ڏانھن ھن لاءِ نازل ڪيو تہ ماڻھن کي اونداھين مان سوجھري ڏانھن ڪڍين ۽ سندن رب جي حڪم سان اُنھي ساراھيل غالب الله جي واٽ تي آڻين (١). جنھن جو اُھو (سڀئي) آھي جيڪي آسمانن ۾ آھي ۽ جيڪي زمين ۾ آھي. ۽ سخت عذاب جي ڪري اُنھن ڪافرن لاءِ ويل آھي (٢). جيڪي دنيا جي حياتيءَ کي آخرت جي حياتي کان وڌيڪ پيارو رکندا آھن ۽ (ماڻھن کي) الله جي واٽ کان جھليندا آھن ۽ اُن جي ڏنگائي گھرندا آھن. اِھي وڏي گمراھيءَ ۾ آھن (٣). ۽ ڪنھن پيغمبر کي سندس قوم جي ٻوليءَ کان سواءِ ٻيءَ (ٻوليءَ) سان نہ موڪليوسون (ھن لاءِ) تہ اُنھن کي (پڌرو) بيان ڪري پوءِ الله جنھن کي گھري تہ تنھن کي گمراہ ۽ جنھن لاءِ وڻيس تنھن کي ھدايت ڪري ٿو. ۽ اُھو غالب حڪمت وارو آھي (٤). ۽ بيشڪ موسىٰ کي پنھنجن معجزن سان موڪليوسون (چيوسون) تہ پنھنجي قوم کي اونداھين مان سوجھري ڏانھن ڪڍ ۽ کين الله (جي ڏمر) وارو ڏينھن ياد ڏيار. بيشڪ اُن ۾ ھر ھڪ صابر شاڪر لاءِ نشانيون آھن (٥).

وَ اِذْ قَالَ مُوْسٰى لِقَوْمِهِ اذْكُرُوْا نِعْمَةَ اللّٰهِ عَلَيْكُمْ اِذْ
اَنْجٰىكُمْ مِّنْ اٰلِ فِرْعَوْنَ يَسُوْمُوْنَكُمْ سُوْٓءَ الْعَذَابِ وَ
يُذَبِّحُوْنَ اَبْنَآءَكُمْ وَ يَسْتَحْيُوْنَ نِسَآءَكُمْ ؕ وَ فِيْ ذٰلِكُمْ بَلَآءٌ
مِّنْ رَّبِّكُمْ عَظِيْمٌ ۠ ۶ وَ اِذْ تَاَذَّنَ رَبُّكُمْ لَىِٕنْ شَكَرْتُمْ
لَاَزِيْدَنَّكُمْ وَ لَىِٕنْ كَفَرْتُمْ اِنَّ عَذَابِيْ لَشَدِيْدٌ ۷ وَ قَالَ
مُوْسٰۤى اِنْ تَكْفُرُوْۤا اَنْتُمْ وَ مَنْ فِي الْاَرْضِ جَمِيْعًا ۙ فَاِنَّ
اللّٰهَ لَغَنِيٌّ حَمِيْدٌ ۸ اَلَمْ يَاْتِكُمْ نَبَؤُا الَّذِيْنَ مِنْ قَبْلِكُمْ
قَوْمِ نُوْحٍ وَّ عَادٍ وَّ ثَمُوْدَ ۬ۛ وَ الَّذِيْنَ مِنْۢ بَعْدِهِمْ ۛؕ لَا
يَعْلَمُهُمْ اِلَّا اللّٰهُ ؕ جَآءَتْهُمْ رُسُلُهُمْ بِالْبَيِّنٰتِ فَرَدُّوْۤا
اَيْدِيَهُمْ فِيْۤ اَفْوَاهِهِمْ وَ قَالُوْۤا اِنَّا كَفَرْنَا بِمَاۤ اُرْسِلْتُمْ بِهٖ
وَ اِنَّا لَفِيْ شَكٍّ مِّمَّا تَدْعُوْنَنَاۤ اِلَيْهِ مُرِيْبٍ ۹ قَالَتْ رُسُلُهُمْ
اَفِي اللّٰهِ شَكٌّ فَاطِرِ السَّمٰوٰتِ وَ الْاَرْضِ ؕ يَدْعُوْكُمْ
لِيَغْفِرَ لَكُمْ مِّنْ ذُنُوْبِكُمْ وَ يُؤَخِّرَكُمْ اِلٰۤى اَجَلٍ مُّسَمًّى ؕ
قَالُوْۤا اِنْ اَنْتُمْ اِلَّا بَشَرٌ مِّثْلُنَا ؕ تُرِيْدُوْنَ اَنْ تَصُدُّوْنَا
عَمَّا كَانَ يَعْبُدُ اٰبَآؤُنَا فَاْتُوْنَا بِسُلْطٰنٍ مُّبِيْنٍ ۱۰

۽ (ياد ڪر) جڏهن موسىٰ پنهنجي قوم کي چيو تہ پاڻ تي الله جون نعمتون ياد ڪريو جڏهن تہ فرعون جي (اُنهن) ماڻهن کان اوهان کي بچايائين جيڪي اوهان کي سخت عذاب چکائيندا هئا ۽ اوهان جا پٽ ڪهندا هئا ۽ اوهان جون ڌيئرون جيئريون ڇڏيندا هئا. ۽ هن ۾ اوهان جي پالڻهار کان اوهان لاءِ وڏي آزمائش هئي (٦). ۽ جڏهن اوهان جي پالڻهار اوهان کي خبردار ڪيو تہ جيڪڏهن اوهين (منهنجو) شڪرانو ڪندؤ تہ اوهان کي ضرور وڌيڪ ڏيندس ۽ جيڪڏهن بي شڪري ڪندؤ تہ بيشڪ منهنجو عذاب سخت آهي (٧). ۽ موسىٰ چيو تہ اوهان جو ۽ سيني جهان وارن جو انڪار ڪرڻ (الله کي ڪجهہ نقصان لائي نہ سگهندو) ڇو تہ الله بي پرواهہ ساراهيل آهي (٨). اوهان کي اُنهن جي سُڌ نہ پهتي آهي ڇا؟ جيڪي اوهان کان اڳ نوح ۽ عاد ۽ ثمود جي قوم هئا. ۽ جيڪي کانئن پوءِ هئا. جن کي الله کان سواءِ ڪوئي نہ ڄاڻندو آهي. سندن پيغمبر وٽن پڌرن معجزن سان آيا پوءِ پنهنجا هٿ پنهنجن واتن ۾ ورايائون ۽ چيائون تہ جنهن شيءِ سان اوهان کي موڪليو ويو آهي تنهن جا اسين منڪر آهيون ۽ جنهن ڏانهن اوهين اسان کي سڏيندا آهيو تنهن کان اسين سخت شڪ ۾ پيل آهيون (٩). سندن پيغمبرن چيو تہ (اوهان کي) آسمانن ۽ زمين جي بڻائيندڙ الله جي بابت ڪو شڪ آهي ڇا؟ (اُهو) اوهان کي هن لاءِ سڏيندو آهي تہ اوهان جا گناهہ اوهان کي بخشي ۽ نهرايل مدت تائين اوهان کي مهلت ڏئي. چيائون تہ اوهين بہ اسان جهڙا ماڻهو آهيو (تنهن ڪري اوهان جي چوڻ تي ڪيئن لڳون). جن کي اسان جا اَبا ڏاڏا پوڄيندا هئا تن کان اسان کي جهلڻ جو ارادو رکندا آهيو (جي سچا آهيو) تہ اسان وٽ ڪو پڌرو دليل آڻيو (١٠).

قَالَتۡ لَهُمۡ رُسُلُهُمۡ اِنۡ نَّحۡنُ اِلَّا بَشَرٌ مِّثۡلُكُمۡ وَلٰـكِنَّ اللّٰهَ يَمُنُّ
عَلٰى مَنۡ يَّشَآءُ مِنۡ عِبَادِهٖ ؕ وَمَا كَانَ لَنَاۤ اَنۡ نَّاۡتِيَكُمۡ بِسُلۡطٰنٍ
اِلَّا بِاِذۡنِ اللّٰهِ ؕ وَعَلَى اللّٰهِ فَلۡيَتَوَكَّلِ الۡمُؤۡمِنُوۡنَ ﴿١١﴾ وَمَا لَنَاۤ اَلَّا
نَتَوَكَّلَ عَلَى اللّٰهِ وَقَدۡ هَدٰٮنَا سُبُلَنَا ؕ وَلَنَصۡبِرَنَّ عَلٰى مَاۤ
اٰذَيۡتُمُوۡنَا ؕ وَعَلَى اللّٰهِ فَلۡيَتَوَكَّلِ الۡمُتَوَكِّلُوۡنَ ﴿١٢﴾ وَقَالَ الَّذِيۡنَ
كَفَرُوۡا لِرُسُلِهِمۡ لَنُخۡرِجَنَّكُمۡ مِّنۡ اَرۡضِنَاۤ اَوۡ لَتَعُوۡدُنَّ فِىۡ مِلَّتِنَا ؕ
فَاَوۡحٰۤى اِلَيۡهِمۡ رَبُّهُمۡ لَنُهۡلِكَنَّ الظّٰلِمِيۡنَ ﴿١٣﴾ وَلَنُسۡكِنَنَّكُمُ الۡاَرۡضَ
مِنۡۢ بَعۡدِهِمۡ ؕ ذٰلِكَ لِمَنۡ خَافَ مَقَامِىۡ وَخَافَ وَعِيۡدِ ﴿١٤﴾ وَاسۡتَفۡتَحُوۡا
وَخَابَ كُلُّ جَبَّارٍ عَنِيۡدٍ ﴿١٥﴾ مِّنۡ وَّرَآٮِٕهٖ جَهَنَّمُ وَيُسۡقٰى مِنۡ مَّآءٍ
صَدِيۡدٍ ﴿١٦﴾ يَّتَجَرَّعُهٗ وَلَا يَكَادُ يُسِيۡغُهٗ وَيَاۡتِيۡهِ الۡمَوۡتُ مِنۡ كُلِّ
مَكَانٍ وَّمَا هُوَ بِمَيِّتٍ ؕ وَمِنۡ وَّرَآٮِٕهٖ عَذَابٌ غَلِيۡظٌ ﴿١٧﴾ مَثَلُ الَّذِيۡنَ
كَفَرُوۡا بِرَبِّهِمۡ اَعۡمَالُهُمۡ كَرَمَادِ ۨاشۡتَدَّتۡ بِهِ الرِّيۡحُ فِىۡ يَوۡمٍ عَاصِفٍ ؕ
لَا يَقۡدِرُوۡنَ مِمَّا كَسَبُوۡا عَلٰى شَىۡءٍ ؕ ذٰلِكَ هُوَ الضَّلٰلُ الۡبَعِيۡدُ ﴿١٨﴾
اَلَمۡ تَرَ اَنَّ اللّٰهَ خَلَقَ السَّمٰوٰتِ وَالۡاَرۡضَ بِالۡحَـقِّ ؕ اِنۡ يَّشَاۡ يُذۡهِبۡكُمۡ
وَيَاۡتِ بِخَلۡقٍ جَدِيۡدٍ ﴿١٩﴾ وَّمَا ذٰلِكَ عَلَى اللّٰهِ بِعَزِيۡزٍ ﴿٢٠﴾

سندن پيغمبرن کين چيو ته اسين (ب) اوهان جهڙائي ماڻهو آهيون پر الله پنهنجن ٻانهن مان جنهن جي لاءِ گهرندو آهي تنهن تي احسان ڪندو آهي ۽ الله جي حڪم کان سواءِ اوهان وٽ ڪنهن دليل جي آڻڻ جي اسان کي ڪا سگهه نه آهي. ۽ مؤمنن کي جڳائي ته الله تي ڀروسو ڪن (١١). ۽ اسان کي ڇا (ٿيو) آهي ته الله تي ڀروسو نه ڪريون ۽ بيشڪ اسان کي اسان جي سڌن رستن جي هدايت ڪيائين ۽ جيڪي اسان کي ڏکوئيندا آهيو تنهن تي اسين ضرور صبر ڪنداسون. ۽ ڀروسي ڪندڙن کي الله تي ڀروسو ڪرڻ جڳائي (١٢). ۽ ڪافرن پنهنجن پيغمبرن کي چيو ته اوهان کي پنهنجي ملڪ مان لوڏينداسون يا اسان جي دين ڏانهن ضرور موٽو پوءِ سندن پالڻهار اُنهن ڏانهن وحي ڪيو ته ظالمن کي ضرور ناس ڪنداسون (١٣). ۽ اُنهن کان پوءِ ملڪ ۾ اوهان کي ضرور رهائينداسين اهو (انجام) اُنهيءَ لاءِ آهي جيڪو منهنجي اڳيان بيهڻ کان ڊڄي ۽ منهنجي دڙڪي کان ڊڄي (١٤). ۽ (پيغمبرن) سوڀ جون دعائون گهريون ۽ هر هٺيلو ضدي نامراد ٿيو (١٥). اُن جي پويان دوزخ آهي ۽ اُن کي پُونءَ جو پاڻي پياريو ويندو (١٦). اُن کي ڍُڪ ڍُڪ ڪري پيئندو ۽ اُن کي ڳيت ڏيئي پي نه سگهندو ۽ هر ڪنهن پاسي کان موت ايندس ۽ هو مئل نه هوندو. ۽ اُن جي پويان سخت عذاب آهي (١٧). جن پنهنجي پالڻهار کان انڪار ڪيو تن جي ڪرتوتن جو مثال اُنهيءَ ڪيريءَ جهڙو آهي جنهن کي آنڌي واري ڏينهن ۾ (سخت) واءُ اُڏائي. جيڪي ڪمايائون تنهن جي ذري تي ڀهچي نه سگهندا. اِهائي وڏي گمراهي آهي (١٨). (اي پيغمبر!) نه ڏٺو اٿيئي ڇا ته الله آسمانن ۽ زمين کي رِٽ سان بڻايو آهي؟ جيڪڏهن وڻيس ته اوهان کي نِٽي ۽ ٻي نئين خلق آڻي (١٩). ۽ اِهو (ڪرڻ) الله تي اوکو نه آهي (٢٠).

وَبَرَزُوْا لِلّٰهِ جَمِيْعًا فَقَالَ الضُّعَفٰٓؤُا لِلَّذِيْنَ اسْتَكْبَرُوْٓا اِنَّا
كُنَّا لَكُمْ تَبَعًا فَهَلْ اَنْتُمْ مُّغْنُوْنَ عَنَّا مِنْ عَذَابِ اللّٰهِ مِنْ
شَيْءٍ ؕ قَالُوْا لَوْ هَدٰىنَا اللّٰهُ لَهَدَيْنٰكُمْ ؕ سَوَآءٌ عَلَيْنَآ اَجَزِعْنَآ اَمْ
صَبَرْنَا مَا لَنَا مِنْ مَّحِيْصٍ ٢١ وَقَالَ الشَّيْطٰنُ لَمَّا قُضِيَ الْاَمْرُ
اِنَّ اللّٰهَ وَعَدَكُمْ وَعْدَ الْحَقِّ وَوَعَدْتُّكُمْ فَاَخْلَفْتُكُمْ ؕ وَمَا كَانَ
لِيَ عَلَيْكُمْ مِّنْ سُلْطٰنٍ اِلَّآ اَنْ دَعَوْتُكُمْ فَاسْتَجَبْتُمْ لِيْ ۚ فَلَا
تَلُوْمُوْنِيْ وَلُوْمُوْٓا اَنْفُسَكُمْ ؕ مَآ اَنَا بِمُصْرِخِكُمْ وَمَآ اَنْتُمْ بِمُصْرِخِيَّ ؕ
اِنِّيْ كَفَرْتُ بِمَآ اَشْرَكْتُمُوْنِ مِنْ قَبْلُ ؕ اِنَّ الظّٰلِمِيْنَ لَهُمْ
عَذَابٌ اَلِيْمٌ ٢٢ وَاُدْخِلَ الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا وَعَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ
جَنّٰتٍ تَجْرِيْ مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهٰرُ خٰلِدِيْنَ فِيْهَا بِاِذْنِ رَبِّهِمْ ؕ
تَحِيَّتُهُمْ فِيْهَا سَلٰمٌ ٢٣ اَلَمْ تَرَ كَيْفَ ضَرَبَ اللّٰهُ مَثَلًا كَلِمَةً
طَيِّبَةً كَشَجَرَةٍ طَيِّبَةٍ اَصْلُهَا ثَابِتٌ وَّفَرْعُهَا فِي السَّمَآءِ ۙ ٢٤
تُؤْتِيْٓ اُكُلَهَا كُلَّ حِيْنٍۭ بِاِذْنِ رَبِّهَا ؕ وَيَضْرِبُ اللّٰهُ الْاَمْثَالَ
لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُوْنَ ٢٥ وَمَثَلُ كَلِمَةٍ خَبِيْثَةٍ كَشَجَرَةٍ
خَبِيْثَةِ ۨاجْتُثَّتْ مِنْ فَوْقِ الْاَرْضِ مَا لَهَا مِنْ قَرَارٍ ٢٦

۽ مڙيئي الله جي اڳيان حاضر ٿيندا پوءِ هيٺا هٺيلن کي چوندا ته اسين اوهان جي پٺيان لڳا هئاسون پوءِ اوهين الله جي عذاب مان ڪجھ اسان کان ٽارڻ وارا آهيو ڇا؟ (هٺيلا) چوندا ته الله اسان کي هدايت ڪري ها ته اسين به اوهان کي هدايت ڪريون ها۔ (هاڻي) اسان جو روئڻ رڙڻ يا اسان جو صبر ڪرڻ اسان لاءِ هڪ جهڙو آهي اسان کي ڪا واه نه آهي (٢١) . ۽ جڏهن ڪم پورو ڪيو ويندو تڏهن شيطان چوندو ته الله اوهان سان سچو انجام ڪيو هو ۽ مون اوهان سان (ڪوڙو) وعدو ڪيو هو پوءِ اوهان سان نه پاڙيم۔ مون کي اوهان تي اوهان جي سڏڻ کان سواءِ (ٻيو ڪو) زور نه هو پوءِ اوهان منهنجو چيو قبول ڪيو، تنهن ڪري مون کي ملامت نه ڪريو۔ ۽ (هاڻي) پاڻ کي ڦٽ لعنت ڪريو۔ آءٌ اوهان جي دانهن ورنائڻ وارو نه آهيان ۽ نڪي اوهين منهنجي دانهن ٻڌڻ وارا آهيو۔ اوهان اڳي مون کي (الله) جو شريڪ بڻايو هو تنهن کان آءٌ بيزار آهيان۔ ڇو ته ظالمن لاءِ ڏکوئيندڙ عذاب آهي (٢٢) . ۽ جن ايمان آندو ۽ چڱا ڪم ڪيا سي (اُنهن) باغن ۾ داخل ڪيا ويندا جن جي هيٺان نهرون وهنديون آهن پنهنجي پالڻهار جي موڪل سان منجهن سدائين رهندڙ آهن۔ منجهس سندن ڪيڪار سلام آهي (٢٣) . (اي پيغمبر!) توکي معلوم نه آهي ڇا؟ ته الله ڪهڙو مثال بيان ڪيو آهي پاڪ ڪلمون (اهڙي) پاڪ وڻ وانگر آهي جنهن جي پاڙ مضبوط هجي ۽ سندس ٽاريون آسمان ۾ هجن (٢٤) . پنهنجي پالڻهار جي حڪم سان هر وقت پنهنجا ميوا ڏيندو هجي۔ ۽ الله ماڻهن لاءِ مثال بيان ڪندو آهي ته مانَ اُهي نصيحت وٺن (٢٥) . ۽ بڇڙي لفظ جو مثال (اهڙي) بڇڙي وڻ وانگر آهي جو زمين تان پٽيو ويو اُن کي ڪو (پڪي پاڙ جو) ٽڪاءُ نه آهي (٢٦) .

يُثَبِّتُ اللّٰهُ الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا بِالْقَوْلِ الثَّابِتِ فِي الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا
وَفِي الْاٰخِرَةِ ۚ وَيُضِلُّ اللّٰهُ الظّٰلِمِيْنَ ۙ وَيَفْعَلُ اللّٰهُ مَا يَشَآءُ ﴿٢٧﴾
اَلَمْ تَرَ اِلَى الَّذِيْنَ بَدَّلُوْا نِعْمَتَ اللّٰهِ كُفْرًا وَّاَحَلُّوْا قَوْمَهُمْ
دَارَ الْبَوَارِ ﴿٢٨﴾ جَهَنَّمَ ۚ يَصْلَوْنَهَا ۭ وَبِئْسَ الْقَرَارُ ﴿٢٩﴾ وَجَعَلُوْا لِلّٰهِ
اَنْدَادًا لِّيُضِلُّوْا عَنْ سَبِيْلِهٖ ۭ قُلْ تَمَتَّعُوْا فَاِنَّ مَصِيْرَكُمْ
اِلَى النَّارِ ﴿٣٠﴾ قُلْ لِّعِبَادِيَ الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا يُقِيْمُوا الصَّلٰوةَ
وَيُنْفِقُوْا مِمَّا رَزَقْنٰهُمْ سِرًّا وَّعَلَانِيَةً مِّنْ قَبْلِ اَنْ
يَّاْتِيَ يَوْمٌ لَّا بَيْعٌ فِيْهِ وَلَا خِلٰلٌ ﴿٣١﴾ اَللّٰهُ الَّذِيْ خَلَقَ
السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضَ وَاَنْزَلَ مِنَ السَّمَآءِ مَآءً فَاَخْرَجَ بِهٖ
مِنَ الثَّمَرٰتِ رِزْقًا لَّكُمْ ۚ وَسَخَّرَ لَكُمُ الْفُلْكَ لِتَجْرِيَ فِي الْبَحْرِ
بِاَمْرِهٖ ۚ وَسَخَّرَ لَكُمُ الْاَنْهٰرَ ﴿٣٢﴾ وَسَخَّرَ لَكُمُ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ
دَآئِبَيْنِ ۚ وَسَخَّرَ لَكُمُ الَّيْلَ وَالنَّهَارَ ﴿٣٣﴾ وَاٰتٰىكُمْ مِّنْ كُلِّ مَا
سَاَلْتُمُوْهُ ۭ وَاِنْ تَعُدُّوْا نِعْمَتَ اللّٰهِ لَا تُحْصُوْهَا ۭ اِنَّ الْاِنْسَانَ
لَظَلُوْمٌ كَفَّارٌ ﴿٣٤﴾ وَاِذْ قَالَ اِبْرٰهِيْمُ رَبِّ اجْعَلْ هٰذَا
الْبَلَدَ اٰمِنًا وَّاجْنُبْنِيْ وَبَنِيَّ اَنْ نَّعْبُدَ الْاَصْنَامَ ﴿٣٥﴾

جن ايمان آندو تن کي الله دنيا جي حياتي ۾ ۽ آخرت ۾ پڪي قول سان مضبوط رکندو آهي، ۽ الله ظالمن کي گمراهه ڪندو آهي، ۽ الله جيڪي گهرندو آهي سو ڪندو آهي (٢٧) . (اي پيغمبر!) تو کي اُهي معلوم نه آهن ڇا جن بي شڪريءَ سببان الله جي نعمتن کي مٽايو ۽ پنهنجي قوم کي تباهيءَ جي گهر ۾ وڌو (٢٨) . دوزخ (۾)، اُهي منجهس گهڙندا۔ اُهو بڇڙو ٺڪاڻو آهي (٢٩) . ۽ الله سان شريڪ مقرر ڪيائون ته سندس واٽ کان (ماڻهن کي) ڀلائين۔ (اي پيغمبر! ڪين) چؤ ته اوهين مزا ماڻي وٺو ڇو ته اوهان جو (دوزخ جي) پاهه ڏانهن موٽڻ آهي (٣٠) . (اي پيغمبر!) منهنجن انهن ٻانهن کي چؤ جن ايمان آندو آهي ته نماز پڙهندا رهن ۽ جيڪي کين رزق ڏنو اٿئون تنهن منجهان ڳجهو ۽ پڌرو اُن ڏينهن جي اچڻ کان اڳ (الله جي واٽ ۾) خرچ ڪندا رهن جنهن ۾ نه ڪو واپار ۽ نه ڪا ياراڻي هوندي (٣١) . الله اُهو آهي جنهن آسمانن ۽ زمين کي بڻايو ۽ آسمان کان (مينهن جو) پاڻي وسايو پوءِ اُن سان (سڀ ڪنهن جنس جي) ميون مان اوهان جي روزي ڪڍيائين، اوهان کي ٻيڙيون هن لاءِ نوائي ڏنائين ته سندس حڪم سان سمنڊ ۾ ترنديون رهن، ۽ اوهان کي نديون (به) نوائي ڏنائين (٣٢) . ۽ اوهان لاءِ سدائين هلندڙ سج ۽ چنڊ نوائي ڏنائين، ۽ اوهان لاءِ رات ۽ ڏينهن نوائي ڏنائين (٣٣) . ۽ جيڪا شيءِ کانئس گهريوَ تنهن سڀ مان ڪجهه اوهان کي ڏنائين، ۽ جيڪڏهن الله جي نعمتن کي ڳڻيندؤ ته اُهي ڳڻي نه سگهندؤ، بيشڪ انسان ضرور بي انصاف بي شڪر آهي (٣٤) . ۽ (ياد ڪر) جڏهن ابراهيم چيو ته اي منهنجا پالڻهار! هن شهر (مڪي) کي امن وارو ڪر ۽ مون کي ۽ منهنجي اولاد کي بتن جي پوڄڻ کان پاسي ڪر (٣٥) .

رَبِّ اِنَّهُنَّ اَضْلَلْنَ كَثِيْرًا مِّنَ النَّاسِ ۚ فَمَنْ
تَبِعَنِيْ فَاِنَّهٗ مِنِّيْ ۚ وَمَنْ عَصَانِيْ فَاِنَّكَ غَفُوْرٌ
رَّحِيْمٌ ﴿٣٦﴾ رَبَّنَآ اِنِّيْٓ اَسْكَنْتُ مِنْ ذُرِّيَّتِيْ بِوَادٍ غَيْرِ
ذِيْ زَرْعٍ عِنْدَ بَيْتِكَ الْمُحَرَّمِ ۙ رَبَّنَا لِيُقِيْمُوا
الصَّلٰوةَ فَاجْعَلْ اَفْـِٕدَةً مِّنَ النَّاسِ تَهْوِيْٓ اِلَيْهِمْ
وَارْزُقْهُمْ مِّنَ الثَّمَرٰتِ لَعَلَّهُمْ يَشْكُرُوْنَ ﴿٣٧﴾ رَبَّنَآ
اِنَّكَ تَعْلَمُ مَا نُخْفِيْ وَمَا نُعْلِنُ ۗ وَمَا يَخْفٰى عَلَى اللّٰهِ
مِنْ شَيْءٍ فِي الْاَرْضِ وَلَا فِي السَّمَآءِ ﴿٣٨﴾ اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِيْ
وَهَبَ لِيْ عَلَى الْكِبَرِ اِسْمٰعِيْلَ وَاِسْحٰقَ ۗ اِنَّ رَبِّيْ لَسَمِيْعُ
الدُّعَآءِ ﴿٣٩﴾ رَبِّ اجْعَلْنِيْ مُقِيْمَ الصَّلٰوةِ وَمِنْ ذُرِّيَّتِيْ ۖ
رَبَّنَا وَتَقَبَّلْ دُعَآءِ ﴿٤٠﴾ رَبَّنَا اغْفِرْ لِيْ وَلِوَالِدَيَّ
وَلِلْمُؤْمِنِيْنَ يَوْمَ يَقُوْمُ الْحِسَابُ ﴿٤١﴾ ع وَلَا تَحْسَبَنَّ
اللّٰهَ غَافِلًا عَمَّا يَعْمَلُ الظّٰلِمُوْنَ ۃ اِنَّمَا يُؤَخِّرُهُمْ
لِيَوْمٍ تَشْخَصُ فِيْهِ الْاَبْصَارُ ﴿٤٢﴾ مُهْطِعِيْنَ مُقْنِعِيْ
رُءُوْسِهِمْ لَا يَرْتَدُّ اِلَيْهِمْ طَرْفُهُمْ ۚ وَاَفْـِٕدَتُهُمْ هَوَآءٌ ۗ ﴿٤٣﴾

اي منهنجا پالڻهار! اُنهن (بتن) ماڻهن مان گهڻن کي ڀلايو آهي، پوءِ جيڪو منهنجي پويان لڳو سو بيشڪ منهنجو آهي، ۽ جنهن منهنجي نافرماني ڪئي ته بيشڪ تون بخشڻهار مهربان آهين (٣٦). اي اسان جا پالڻهار! مون پنهنجي اولاد مان ڪن کي غيرآباد ميدان ۾ تنهنجي تعظيم واري گهر (بيت الله) وٽ هن لاءِ ٽڪايو آهي ته اي اسان جا پالڻهار! اُهي نماز پڙهن پوءِ ڪن ماڻهن جون دليون اُنهن ڏانهن لڙنديون ڪر ۽ کين ميون جي روزي ڏي ته مانَ اُهي شڪرانو ڪن (٣٧). اي اسان جا پالڻهار! جيڪي (اسين) ڳجهو ڪريون ٿا ۽ جيڪي پڌرو ڪريون ٿا سو تون ڄاڻندو آهين- ۽ ڪا شيءِ نڪي زمين ۾ ۽ نڪي آسمان ۾ الله کان ڳجهي آهي (٣٨). سڀ ساراهه اُنهي الله کي جڳائي جنهن مون کي ٻڍاپي ۾ اسماعيل ۽ اسحاق عطا ڪيو، ڇو ته منهنجو پالڻهار ضرور دعا ٻڌندڙ آهي (٣٩). اي منهنجا پالڻهار! مون کي ۽ منهنجي اولاد مان ڪن کي نماز پڙهندڙ ڪر ۽ اي اسان جا پالڻهار! منهنجي دعا قبول ڪر (٤٠). اي اسان جا پالڻهار! مون کي ۽ منهنجي ماءُ پيءُ کي ۽ مؤمن ماڻهن کي (اُنهيءَ ڏينهن) بخش جنهن ڏينهن حساب قائم ٿيندو (٤١). ۽ جيڪي ظالم ڪندا آهن تنهن کان الله کي بي خبر هرگز نه ڀانءِ الله کين رڳو اُنهي (ڏينهن) تائين ڍر ڏني آهي جنهن ڏينهن اکيون ٽڙي وينديون (٤٢). پنهنجا ڳاٽ کڻندڙ ٽڪڙا ڊوڙندڙ هوندا! پاڻ ڏانهن سندن نظر وري نه سگهندي، ۽ سندن دليون پيون ڌڪنديون (٤٣).

وَاَنۡذِرِ النَّاسَ يَوۡمَ يَاۡتِيۡهِمُ الۡعَذَابُ فَيَقُوۡلُ الَّذِيۡنَ
ظَلَمُوۡا رَبَّنَاۤ اَخِّرۡنَاۤ اِلٰۤى اَجَلٍ قَرِيۡبٍۙ نُّجِبۡ دَعۡوَتَكَ وَنَتَّبِعِ
الرُّسُلَ ؕ اَوَلَمۡ تَكُوۡنُوۡۤا اَقۡسَمۡتُمۡ مِّنۡ قَبۡلُ مَا لَـكُمۡ مِّنۡ زَوَالٍۙ ﴿۴۴﴾ وَّسَكَنۡتُمۡ
فِىۡ مَسٰكِنِ الَّذِيۡنَ ظَلَمُوۡۤا اَنۡفُسَهُمۡ وَتَبَيَّنَ لَـكُمۡ كَيۡفَ فَعَلۡنَا بِهِمۡ
وَضَرَبۡنَا لَـكُمُ الۡاَمۡثَالَ ﴿۴۵﴾ وَقَدۡ مَكَرُوۡا مَكۡرَهُمۡ وَعِنۡدَ اللّٰهِ مَكۡرُهُمۡ ؕ
وَاِنۡ كَانَ مَكۡرُهُمۡ لِتَزُوۡلَ مِنۡهُ الۡجِبَالُ ﴿۴۶﴾ فَلَا تَحۡسَبَنَّ اللّٰهَ مُخۡلِفَ
وَعۡدِهٖ رُسُلَهٗ ؕ اِنَّ اللّٰهَ عَزِيۡزٌ ذُو انۡتِقَامٍ ؕ ﴿۴۷﴾ يَوۡمَ تُبَدَّلُ الۡاَرۡضُ
غَيۡرَ الۡاَرۡضِ وَالسَّمٰوٰتُ وَبَرَزُوۡا لِلّٰهِ الۡوَاحِدِ الۡقَهَّارِ ﴿۴۸﴾ وَتَرَى
الۡمُجۡرِمِيۡنَ يَوۡمَٮِٕذٍ مُّقَرَّنِيۡنَ فِى الۡاَصۡفَادِ ۚ ﴿۴۹﴾ سَرَابِيۡلُهُمۡ مِّنۡ
قَطِرَانٍ وَّتَغۡشٰى وُجُوۡهَهُمُ النَّارُ ۙ ﴿۵۰﴾ لِيَجۡزِىَ اللّٰهُ كُلَّ نَفۡسٍ مَّا
كَسَبَتۡ ؕ اِنَّ اللّٰهَ سَرِيۡعُ الۡحِسَابِ ﴿۵۱﴾ هٰذَا بَلٰغٌ لِّلنَّاسِ وَلِيُنۡذَرُوۡا
بِهٖ وَلِيَعۡلَمُوۡۤا اَنَّمَا هُوَ اِلٰـهٌ وَّاحِدٌ وَّلِيَذَّكَّرَ اُولُوا الۡاَلۡبَابِ ﴿۵۲﴾

سُوۡرَةُ الۡحِجۡر

بِسۡمِ اللّٰهِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِيۡمِ

الٓرٰ قف تِلۡكَ اٰيٰتُ الۡكِتٰبِ وَقُرۡاٰنٍ مُّبِيۡنٍ ﴿۱﴾

۽ (اي پيغمبر!) ماڻهن کي اُن ڏينهن کان ڊيڄار (جنهن ڏينهن) کين عذاب پهچندو پوءِ ظالم چوندا ته اي اسان جا پالڻهار! اسان کي ويجهيءَ مدت تائين مهلت ڏي ته تنهنجي سڏ کي قبول ڪريون ۽ پيغمبرن جي فرمانبرداري ڪريون. (چيو ويندن ته) هن کان اڳ اوهين قسم نه کڻندا هيؤ ڇا ته اوهان کي ڪا زوالي نه ٿيندي؟ (٤٤). ۽ اوهين انهن جي جاين ۾ ٽڪيؤ جن پاڻ تي ظلم ڪيو ۽ اوهان لاءِ واضح ٿيو ته اُنهن سان ڪيئن ڪيوسون ۽ اوهان لاءِ ڪيئي مثال بيان ڪياسون (٤٥). ۽ بيشڪ اُنهن پنهنجو (وڏو) مڪر ڪيو ۽ الله وٽ سندن مڪر (جي سزا) آهي. ۽ سندن مڪر ڪو اهڙو نه آهي جنهن سان جبل (پنهنجي جاين کان) هٽي وڃن (٤٦). پوءِ (اي پيغمبر!) الله کي پنهنجن پيغمبرن ساڻ پنهنجي وعدي جي خلافي ڪندڙ هرگز نه ڀانءِ ڇو ته الله زبردست (اُن ڏينهن) بدلي وٺڻ وارو آهي (٤٧). جنهن ڏينهن هيءَ زمين ٻي زمين ڪئي ويندي ۽ آسمان (ٻ). ۽ (سڀ ماڻهو) الله هڪڙي (۽) زبردست جي آڏو ٿيندا (٤٨). ۽ اُن ڏينهن ڏوهارن کي زنجيرن ۾ ٻڌل ڏسندين (٤٩). سندن ڪپڙا گندرف مان هوندا ۽ سندن منهن کي باه وڪوڙيندي (٥٠). هن لاءِ ته هر هڪ ماڻهو جيڪي ڪمايو تنهن جو اُن کي الله بدلو ڏئي. بيشڪ الله جلد حساب ڪندڙ آهي (٥١). اِهو (قرآن) ماڻهن کي پهچائڻو آهي ۽ ته اُن سان ڊيڄاريا وڃن ۽ ڄاڻن ته اُهيءَ هڪ الله کان سواءِ ٻيو ڪو معبود نه آهي ۽ عقل وارا نصيحت وٺن (٥٢).

سورة حجر مڪي آهي ۽ هيءَ نوانوي
آيتون ۽ ڇه رڪوع آهي.

الله ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

الٓرٰ. هي آيتون (هن) ڪتاب ۽ چٽي قرآن جون آهن (١).

رُبَمَا يَوَدُّ الَّذِينَ كَفَرُوا لَوْ كَانُوا مُسْلِمِينَ ٢
ذَرْهُمْ يَأْكُلُوا وَيَتَمَتَّعُوا وَيُلْهِهِمُ الْأَمَلُ فَسَوْفَ
يَعْلَمُونَ ٣ وَمَا أَهْلَكْنَا مِنْ قَرْيَةٍ إِلَّا وَلَهَا كِتَابٌ
مَعْلُومٌ ٤ مَا تَسْبِقُ مِنْ أُمَّةٍ أَجَلَهَا وَمَا يَسْتَأْخِرُونَ ٥ وَ
قَالُوا يَا أَيُّهَا الَّذِي نُزِّلَ عَلَيْهِ الذِّكْرُ إِنَّكَ لَمَجْنُونٌ ٦ لَوْ
مَا تَأْتِينَا بِالْمَلَائِكَةِ إِنْ كُنْتَ مِنَ الصَّادِقِينَ ٧ مَا نُنَزِّلُ
الْمَلَائِكَةَ إِلَّا بِالْحَقِّ وَمَا كَانُوا إِذًا مُنْظَرِينَ ٨ إِنَّا نَحْنُ
نَزَّلْنَا الذِّكْرَ وَإِنَّا لَهُ لَحَافِظُونَ ٩ وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا مِنْ
قَبْلِكَ فِي شِيَعِ الْأَوَّلِينَ ١٠ وَمَا يَأْتِيهِمْ مِنْ رَسُولٍ إِلَّا
كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِئُونَ ١١ كَذَٰلِكَ نَسْلُكُهُ فِي قُلُوبِ الْمُجْرِمِينَ ١٢
لَا يُؤْمِنُونَ بِهِ وَقَدْ خَلَتْ سُنَّةُ الْأَوَّلِينَ ١٣ وَلَوْ فَتَحْنَا
عَلَيْهِمْ بَابًا مِنَ السَّمَاءِ فَظَلُّوا فِيهِ يَعْرُجُونَ ١٤ لَقَالُوا إِنَّمَا سُكِّرَتْ
أَبْصَارُنَا بَلْ نَحْنُ قَوْمٌ مَسْحُورُونَ ١٥ وَلَقَدْ جَعَلْنَا فِي السَّمَاءِ
بُرُوجًا وَزَيَّنَّاهَا لِلنَّاظِرِينَ ١٦ وَحَفِظْنَاهَا مِنْ كُلِّ شَيْطَانٍ
رَجِيمٍ ١٧ إِلَّا مَنِ اسْتَرَقَ السَّمْعَ فَأَتْبَعَهُ شِهَابٌ مُبِينٌ ١٨

ڪافر گھڻو ئي (ھيءَ) خواھش ڪندا تہ جيڪر مسلمان ھجون ها! (٢). (اي پيغمبر!) کين ڇڏي ڏي تہ (دنيا ۾) کائين ۽ (لذتن ۾) مزا ماڻي وٺن ۽ کين اميد غافل ڪري ڇڏي پوءِ سگھوئي ڄاڻندا (٣). ۽ ڪنھن ڳوٺ کي ويران نہ ڪيوسون پر (سندن بڇڙن ڪمن جي ڪري) اُن لاءِ مقرر حڪم ڪيل ھو (٤). ڪائي قوم پنھنجي مقرر مدت کان نڪي اڳرائي ڪندي ۽ نڪي پوئتي رھي سگھندي (٥). ۽ (ڪافرن) چيو تہ اي جنھن تي قرآن لاٿو ويو آھي! بيشڪ تون پڪ چريو آھين (٦). جيڪڏھن تون سچن مان آھين تہ اسان وٽ ملائڪ ڇو نہ آڻيندو آھين؟ (٧). (اي پيغمبر!) کين چؤ تہ ملائڪ پڪي رٿ کان سواءِ نازل نہ ڪندا آھيون ۽ (جيڪڏھن نازل ڪريون ۽ نہ مڃين تہ) اُنھيءَ مھل اُنھن کي مھلت نہ ڏني ويندي (٨). اسان ئي نصيحت (يعني قرآن) نازل ڪيو ۽ اسين ئي سندس ضرور حفاظت ڪندڙ آھيون (٩). ۽ بيشڪ تو کان اڳي پھرين ٽولين ۾ پيغمبر موڪلياسون (١٠). ۽ ڪو پيغمبر وٽن نہ ايندو ھو جو اُنھيءَ سان ٺٺولين ڪرڻ کان سواءِ (ٻيو ڪجھ) نہ ڪندا ھئا (١١). ۽ اھڙي طرح ڏوھارين جي دلين ۾ (اھڙو خيال) وجھندا آھيون (١٢). جو اُن کي نہ مڃيندا ۽ بيشڪ اڳين جي ريت ھلي ايندي آھي (١٣). ۽ جيڪڏھن آسمان مان ڪو دروازو مٿن کوليون ها پوءِ اُن ۾ سدائين مٿي چڙھندا رھن ها (١٤). تڏھن بہ ضرور چون ها تہ رڳو اسان جون اکيون منڊيون ويون آھن بلڪ اسين جادو ڪيل قوم آھيون (١٥). ۽ بيشڪ آسمان ۾ برج بڻاياسون ۽ اُن کي ڏسندڙن لاءِ سينگاريوسون (١٦). ۽ اُن کي ھر ڪنھن تڙيل شيطان کان بچايوسون (١٧). پر جيڪو چوريءَ ڪن ڏئي تنھن جي ڪڍ چمڪندڙ ٽانڊو پوندو آھي (١٨).

وَالْاَرْضَ مَدَدْنٰهَا وَاَلْقَيْنَا فِيْهَا رَوَاسِيَ وَاَنْۢبَتْنَا فِيْهَا
مِنْ كُلِّ شَيْءٍ مَّوْزُوْنٍ ﴿١٩﴾ وَجَعَلْنَا لَكُمْ فِيْهَا مَعَايِشَ وَمَنْ
لَّسْتُمْ لَهٗ بِرٰزِقِيْنَ ﴿٢٠﴾ وَاِنْ مِّنْ شَيْءٍ اِلَّا عِنْدَنَا خَزَآئِنُهٗ ۫ وَمَا
نُنَزِّلُهٗۤ اِلَّا بِقَدَرٍ مَّعْلُوْمٍ ﴿٢١﴾ وَاَرْسَلْنَا الرِّيٰحَ لَوَاقِحَ فَاَنْزَلْنَا
مِنَ السَّمَآءِ مَآءً فَاَسْقَيْنٰكُمُوْهُ ۚ وَمَاۤ اَنْتُمْ لَهٗ بِخٰزِنِيْنَ ﴿٢٢﴾ وَ
اِنَّا لَنَحْنُ نُحْيٖ وَنُمِيْتُ وَنَحْنُ الْوٰرِثُوْنَ ﴿٢٣﴾ وَلَقَدْ عَلِمْنَا
الْمُسْتَقْدِمِيْنَ مِنْكُمْ وَلَقَدْ عَلِمْنَا الْمُسْتَاْخِرِيْنَ ﴿٢٤﴾ وَاِنَّ
رَبَّكَ هُوَ يَحْشُرُهُمْ ؕ اِنَّهٗ حَكِيْمٌ عَلِيْمٌ ﴿٢٥﴾ ۧ وَلَقَدْ خَلَقْنَا
الْاِنْسَانَ مِنْ صَلْصَالٍ مِّنْ حَمَاٍ مَّسْنُوْنٍ ﴿٢٦﴾ ۚ وَالْجَآنَّ
خَلَقْنٰهُ مِنْ قَبْلُ مِنْ نَّارِ السَّمُوْمِ ﴿٢٧﴾ وَاِذْ قَالَ رَبُّكَ
لِلْمَلٰٓئِكَةِ اِنِّيْ خَالِقٌۢ بَشَرًا مِّنْ صَلْصَالٍ مِّنْ حَمَاٍ مَّسْنُوْنٍ ﴿٢٨﴾
فَاِذَا سَوَّيْتُهٗ وَنَفَخْتُ فِيْهِ مِنْ رُّوْحِيْ فَقَعُوْا لَهٗ سٰجِدِيْنَ ﴿٢٩﴾
فَسَجَدَ الْمَلٰٓئِكَةُ كُلُّهُمْ اَجْمَعُوْنَ ﴿٣٠﴾ اِلَّاۤ اِبْلِيْسَ ؕ اَبٰۤى اَنْ يَّكُوْنَ مَعَ
السّٰجِدِيْنَ ﴿٣١﴾ قَالَ يٰۤاِبْلِيْسُ مَا لَكَ اَلَّا تَكُوْنَ مَعَ السّٰجِدِيْنَ ﴿٣٢﴾ قَالَ
لَمْ اَكُنْ لِّاَسْجُدَ لِبَشَرٍ خَلَقْتَهٗ مِنْ صَلْصَالٍ مِّنْ حَمَاٍ مَّسْنُوْنٍ ﴿٣٣﴾

۽ زمين کي پکيڙيوسون ۽ منجهس جبل کوڙياسون ۽ منجهس هر شيءِ اندازي
سان ڄمائي سون (١٩). ۽ منجهس اوهان لاءِ ۽ اُنهن لاءِ (قِسمر قِسمر جي)
روزي (پيدا) ڪئي سون جن کي (اوهين) روزي ڏيندڙ نہ آهيو (٢٠). اُهڙي
ڪا شيءِ آهي ئي ڪانہ جنهن جا خزانا اسان وٽ نہ هجن اُنهن شين کي
(اسين) مقرر اندازي کان سواءِ نہ لاهيندا آهيون (٢١). ۽ ڪڪرن ڪٽندڙ
وائن کي موڪليندا آهيون پوءِ آسمان مان پاڻي وسائيندا آهيون پوءِ اُهو
اوهان کي پيارينداآهيون، ۽ اُهو اوهين (تلاون ۾) گڏ ڪرڻ وارا نہ
آهيو (٢٢). ۽ اسين ئي جيارينداآهيون ۽ مارينداآهيون ۽ اسين (سڀ
ڪنهن جا) وارث آهيون (٢٣). ۽ بيشڪ اوهان کان اڳ وارا بہ ڄاڻندا
آهيون ۽ بيشڪ (اوهان کان) پوءِ ايندڙ (بہ) ڄاڻنداآهيون (٢٤). ۽ بيشڪ
تنهنجو پالڻهار ڪين اٿاريندو۔ بيشڪ اُهو حڪمت وارو ڄاڻندڙ آهي (٢٥).
۽ بيشڪ اسان آدم کي ٻُوهيل گنديءَ وِجندڙ مٽيءَ مان بڻايو (٢٦). ۽ ان
(آدم) کان اڳ جنن کي جِـيءَ واري باھ مان بڻايوسون (٢٧). ۽ جڏهن
تنهنجي پالڻهار ملائڪن کي چيو تہ آءٌ آدم کي ٻُوهيل سڙيل وِجندڙ مٽيءَ
مان بڻائيندڙ آهيان (٢٨). پوءِ جڏهن کيس بڻائي برابر ڪريان ۽ منجهس
پنهنجي روح مان ڦوڪيان تڏهن کيس سجدو ڪندڙ ٿي ڪري
پئجو (٢٩). پوءِ اُنهن مڙني ملائڪن گڏجي سجدو ڪيو (٣٠). سواءِ
ابليس جي۔ جنهن سجدي ڪندڙن سان گڏ هجڻ کان انڪار
ڪيو (٣١). (الله) چيو تہ اي ابليس! توکي ڇا ٿيو جو سجدي ڪرڻ
وارن مان نہ ٿئين؟ (٣٢). (هن) چيو تہ مون کي نہ جڳائيندو آهي تہ آءٌ
اهڙي ماڻهوءَ کي سجدو ڪريان جنهن کي ٻُوهيل گنديءَ وِجندڙ مٽيءَ مان
بڻايو اٿيئي (٣٣).

قَالَ فَاخْرُجْ مِنْهَا فَإِنَّكَ رَجِيْمٌ ﴿٣٤﴾ وَّإِنَّ عَلَيْكَ
اللَّعْنَةَ إِلَى يَوْمِ الدِّيْنِ ﴿٣٥﴾ قَالَ رَبِّ فَأَنْظِرْنِيْ إِلَى يَوْمِ
يُبْعَثُوْنَ ﴿٣٦﴾ قَالَ فَإِنَّكَ مِنَ الْمُنْظَرِيْنَ ﴿٣٧﴾ إِلَى يَوْمِ الْوَقْتِ
الْمَعْلُوْمِ ﴿٣٨﴾ قَالَ رَبِّ بِمَآ أَغْوَيْتَنِيْ لَأُزَيِّنَنَّ لَهُمْ فِي
الْأَرْضِ وَلَأُغْوِيَنَّهُمْ أَجْمَعِيْنَ ﴿٣٩﴾ إِلَّا عِبَادَكَ مِنْهُمُ
الْمُخْلَصِيْنَ ﴿٤٠﴾ قَالَ هٰذَا صِرَاطٌ عَلَيَّ مُسْتَقِيْمٌ ﴿٤١﴾ إِنَّ
عِبَادِيْ لَيْسَ لَكَ عَلَيْهِمْ سُلْطٰنٌ إِلَّا مَنِ اتَّبَعَكَ
مِنَ الْغٰوِيْنَ ﴿٤٢﴾ وَإِنَّ جَهَنَّمَ لَمَوْعِدُهُمْ أَجْمَعِيْنَ ﴿٤٣﴾
لَهَا سَبْعَةُ أَبْوَابٍ لِكُلِّ بَابٍ مِّنْهُمْ جُزْءٌ مَّقْسُوْمٌ ﴿٤٤﴾
إِنَّ الْمُتَّقِيْنَ فِيْ جَنّٰتٍ وَّعُيُوْنٍ ﴿٤٥﴾ أُدْخُلُوْهَا بِسَلٰمٍ
اٰمِنِيْنَ ﴿٤٦﴾ وَنَزَعْنَا مَا فِيْ صُدُوْرِهِمْ مِّنْ غِلٍّ إِخْوَانًا عَلٰى
سُرُرٍ مُّتَقٰبِلِيْنَ ﴿٤٧﴾ لَا يَمَسُّهُمْ فِيْهَا نَصَبٌ وَّمَا هُمْ مِّنْهَا
بِمُخْرَجِيْنَ ﴿٤٨﴾ نَبِّئْ عِبَادِيْ أَنِّيْ أَنَا الْغَفُوْرُ الرَّحِيْمُ ﴿٤٩﴾ وَأَنَّ
عَذَابِيْ هُوَ الْعَذَابُ الْأَلِيْمُ ﴿٥٠﴾ وَنَبِّئْهُمْ عَنْ ضَيْفِ إِبْرٰهِيْمَ ﴿٥١﴾
إِذْ دَخَلُوْا عَلَيْهِ فَقَالُوْا سَلٰمًا قَالَ إِنَّا مِنْكُمْ وَجِلُوْنَ ﴿٥٢﴾

(الله) فرمايو تہ اُن (بهشت) مان نڪر ڇو تہ تون تڙيل آهين (٣۴). ۽ توتي قيامت تائين لعنت آهي (٣٥). (ابليس) چيو تہ اي منهنجا پالڻهار! مون کي قيامت جي ڏينهن تائين مهلت ڏي (٣٦). (الله) فرمايو تہ بيشڪ تون مهلت ڏنلن مان آهين (٣٧). تهرايل وقت واري ڏينهن تائين (٣٨). (ابليس) چيو تہ اي منهنجا پالڻهار! تو جو مون کي گمراهہ ڪيو آهي تنهن ڪري آءٌ اُنهن لاءِ زمين ۾ (گناهن کي) ضرور سينگاريندس ۽ ضرور سيني کي گمراهہ ڪندس (٣٩). سواءِ اُنهن تنهنجن ٻانهن جي جي سچا آهن (۴٠). (الله) فرمايو تہ هيءَ واٽ مون تائين سڌي آهي (۴١). گمراهن مان جنهن تنهنجي تابعداري ڪئي تنهن کان سواءِ (ٻين) منهنجن ٻانهن تي تنهنجو ڪو وس نہ آهي (۴٢). ۽ اُنهن مڙني گمراهن جي انجام واري جاءِ دوزخ آهي (۴٣). اُن کي ست دروازا آهن۔ هر ڪنهن دروازي لاءِ اُنهن مان وراهيل ڀاڱو آهي (۴۴). بيشڪ پرهيزگار باغن ۽ چشمن ۾ هوندا (۴٥). (ڪين چئبو تہ) اُنهن ۾ بي فڪرا ٿي سلامتي سان گهڙو (۴٦). ۽ سندن سينن ۾ جيڪي ڪينو هوندو سو اُنهن مان ڪيندا سين (هڪ ٻئي جا) ڀائر ٿي آمهون سامهون تختن تي ويٺا هوندا (۴٧). اُتي ڪين نڪو ٿڪ پهچندو ۽ نہ ڪي اُتان ڪڍيا ويندا (۴٨). (اي پيغمبر!) منهنجن ٻانهن کي خبر ڏي تہ آءٌ بخشڻهار مهربان آهيان (۴٩). ۽ منهنجو عذاب ئي ڏکوئيندڙ عذاب آهي (٥٠). ۽ (اي پيغمبر!) اُنهن کي ابراهيم جي مهمانن جي خبر ڏي۔ (٥١). جنهن مهل وٽس پهتا (تنهن مهل) چيائون سلام۔ (ابراهيم) چيو تہ اسين اوهان کان ڊڄندڙ آهيون (٥٢).

قَالُوْا لَا تَوْجَلْ اِنَّا نُبَشِّرُكَ بِغُلٰمٍ عَلِيْمٍ ﴿٥٣﴾ قَالَ اَبَشَّرْتُمُوْنِيْ
عَلٰۤى اَنْ مَّسَّنِيَ الْكِبَرُ فَبِمَ تُبَشِّرُوْنَ ﴿٥٤﴾ قَالُوْا بَشَّرْنٰكَ
بِالْحَقِّ فَلَا تَكُنْ مِّنَ الْقٰنِطِيْنَ ﴿٥٥﴾ قَالَ وَمَنْ يَّقْنَطُ مِنْ
رَّحْمَةِ رَبِّهٖۤ اِلَّا الضَّآلُّوْنَ ﴿٥٦﴾ قَالَ فَمَا خَطْبُكُمْ اَيُّهَا
الْمُرْسَلُوْنَ ﴿٥٧﴾ قَالُوْۤا اِنَّاۤ اُرْسِلْنَاۤ اِلٰى قَوْمٍ مُّجْرِمِيْنَ ﴿٥٨﴾ اِلَّاۤ اٰلَ
لُوْطٍ ؕ اِنَّا لَمُنَجُّوْهُمْ اَجْمَعِيْنَ ﴿٥٩﴾ اِلَّا امْرَاَتَهٗ قَدَّرْنَاۤ ۙ اِنَّهَا لَمِنَ
الْغٰبِرِيْنَ ﴿٦٠﴾ فَلَمَّا جَآءَ اٰلَ لُوْطِ ۨالْمُرْسَلُوْنَ ﴿٦١﴾ قَالَ اِنَّكُمْ قَوْمٌ
مُّنْكَرُوْنَ ﴿٦٢﴾ قَالُوْا بَلْ جِئْنٰكَ بِمَا كَانُوْا فِيْهِ يَمْتَرُوْنَ ﴿٦٣﴾ وَ
اَتَيْنٰكَ بِالْحَقِّ وَاِنَّا لَصٰدِقُوْنَ ﴿٦٤﴾ فَاَسْرِ بِاَهْلِكَ بِقِطْعٍ مِّنَ
الَّيْلِ وَاتَّبِعْ اَدْبَارَهُمْ وَلَا يَلْتَفِتْ مِنْكُمْ اَحَدٌ وَّامْضُوْا
حَيْثُ تُؤْمَرُوْنَ ﴿٦٥﴾ وَقَضَيْنَاۤ اِلَيْهِ ذٰلِكَ الْاَمْرَ اَنَّ دَابِرَ هٰۤؤُلَآءِ
مَقْطُوْعٌ مُّصْبِحِيْنَ ﴿٦٦﴾ وَجَآءَ اَهْلُ الْمَدِيْنَةِ يَسْتَبْشِرُوْنَ ﴿٦٧﴾
قَالَ اِنَّ هٰۤؤُلَآءِ ضَيْفِيْ فَلَا تَفْضَحُوْنِ ﴿٦٨﴾ وَاتَّقُوا اللّٰهَ وَلَا
تُخْزُوْنِ ﴿٦٩﴾ قَالُوْۤا اَوَلَمْ نَنْهَكَ عَنِ الْعٰلَمِيْنَ ﴿٧٠﴾ قَالَ هٰۤؤُلَآءِ بَنٰتِيْۤ
اِنْ كُنْتُمْ فٰعِلِيْنَ ﴿٧١﴾ لَعَمْرُكَ اِنَّهُمْ لَفِيْ سَكْرَتِهِمْ يَعْمَهُوْنَ ﴿٧٢﴾

چيائون ته نه ڊڄ! اسين توکي علم واري پٽ جي مبارڪ ڏيون
تا (٥٣). (ابراهيم) چيو ته مون کي هن هوندي به مبارڪ ڏيو ٿا ڇا جو
مون کي ٻڍاپ پهتي آهي پوءِ ڪهڙي طرح مبارڪ ڏيو ٿا؟ (٥٤). چيائون
ته توکي جائي مبارڪ ڏيون ٿا تنهن ڪري نااُميدن مان نه ٿي (٥٥).
(ابراهيم) چيو ته پنهنجي پالڻهار جي رحمت کان گمراهن کان سواءِ (ٻيو)
ڪير نا اُميد ٿيندو؟ (٥٦). (وري) ابراهيم چيو ته اي موڪليل (ملائڪؤ)
اوهان جو ڪهڙو ڪم آهي (٥٧). چيائون ته اسين ڏوهارين جي قوم
ڏانهن موڪليل آهيون (٥٨). لوط جي گهراڻي وارن کان سواءِ. جن مڙني
کي اسين ضرور بچائيندڙ آهيون (٥٩). سواءِ سندس زال جي جنهن لاءِ ٺهرائي
ڪيوسون ته اُها رهيلن مان آهي (٦٠). پوءِ جنهن مهل موڪليل
(ملائڪ) لوط جي گهراڻي وارن ڏانهن آيا (٦١). (تنهن مهل لوط) چيو ته
اوهين اوپري قوم آهيو (٦٢). چيائون ته (نه) بلڪ تو وٽ اُهو (عذاب) وٺي
آيا آهيون جنهن ۾ (ڪافر) شڪ ڪندا هئا (٦٣). ۽ تو وٽ سچ سان آيا
آهيون ۽ بيشڪ اسين ضرور سچا آهيون (٦٤). پوءِ پنهنجي ڪٽنب سميت
راتو واهه نڪر ۽ (تون) سندن پويان هل ۽ اوهان مان ڪو هڪڙو (به) پوئتي
نه واجهائي ۽ جتي حڪم ڪيو ويو اُتي وڃو (٦٥). ۽ لوط ڏانهن هن
حڪم جو وحي ڪيوسون ته اُنهن جي پاڙ صبح ٿيندي ئي ڀڃي
ويندي (٦٦). ۽ شهر وارا خوشيون ڪندا آيا (٦٧). (لوط) چيو ته هي
منهنجا مهمان آهن پوءِ مون کي لڄي نه ڪريو (٦٨). ۽ الله کان ڊڄو ۽ خوار
نه ڪريو (٦٩). چيائون ته توکي ڏيهه جهان وارن (جي مهماني) کان نه
جهليو هيوسون ڇا؟ (٧٠). (لوط) چيو ته جيڪڏهن اوهين (منهنجو
چيو) ڪندڙ ٿيندؤ ته هي منهنجون ڌيئر حاضر آهن (٧١). (اي پيغمبر!)
تنهنجي حياتي جو قسم آهي ته اِهي (ڪافر) پنهنجي گمراهي ۾ حيران
آهن (٧٢).

فَاَخَذَتۡهُمُ الصَّيۡحَةُ مُشۡرِقِيۡنَ ۝٧٣ فَجَعَلۡنَا عَالِيَهَا سَافِلَهَا وَ
اَمۡطَرۡنَا عَلَيۡهِمۡ حِجَارَةً مِّنۡ سِجِّيۡلٍ ؕ ۝٧٤ اِنَّ فِىۡ ذٰلِكَ لَاٰيٰتٍ
لِّلۡمُتَوَسِّمِيۡنَ ۝٧٥ وَاِنَّهَا لَبِسَبِيۡلٍ مُّقِيۡمٍ ۝٧٦ اِنَّ فِىۡ ذٰلِكَ لَاٰيَةً
لِّلۡمُؤۡمِنِيۡنَ ؕ ۝٧٧ وَاِنۡ كَانَ اَصۡحٰبُ الۡاَيۡكَةِ لَظٰلِمِيۡنَ ۝٧٨ فَانۡتَقَمۡنَا
مِنۡهُمۡ‌ۘ وَاِنَّهُمَا لَبِاِمَامٍ مُّبِيۡنٍ ؕ ۝٧٩ وَلَقَدۡ كَذَّبَ اَصۡحٰبُ الۡحِجۡرِ
الۡمُرۡسَلِيۡنَ ۙ ۝٨٠ وَاٰتَيۡنٰهُمۡ اٰيٰتِنَا فَكَانُوۡا عَنۡهَا مُعۡرِضِيۡنَ ۙ ۝٨١
وَكَانُوۡا يَنۡحِتُوۡنَ مِنَ الۡجِبَالِ بُيُوۡتًا اٰمِنِيۡنَ ۝٨٢
فَاَخَذَتۡهُمُ الصَّيۡحَةُ مُصۡبِحِيۡنَ ۙ ۝٨٣ فَمَاۤ اَغۡنٰى عَنۡهُمۡ مَّا
كَانُوۡا يَكۡسِبُوۡنَ ؕ ۝٨٤ وَمَا خَلَقۡنَا السَّمٰوٰتِ وَالۡاَرۡضَ وَمَا
بَيۡنَهُمَاۤ اِلَّا بِالۡحَقِّ‌ ؕ وَاِنَّ السَّاعَةَ لَاٰتِيَةٌ فَاصۡفَحِ الصَّفۡحَ
الۡجَمِيۡلَ ۝٨٥ اِنَّ رَبَّكَ هُوَ الۡخَلّٰقُ الۡعَلِيۡمُ ۝٨٦ وَلَقَدۡ اٰتَيۡنٰكَ
سَبۡعًا مِّنَ الۡمَثَانِىۡ وَالۡقُرۡاٰنَ الۡعَظِيۡمَ ۝٨٧ لَا تَمُدَّنَّ
عَيۡنَيۡكَ اِلٰى مَا مَتَّعۡنَا بِهٖۤ اَزۡوَاجًا مِّنۡهُمۡ وَلَا تَحۡزَنۡ
عَلَيۡهِمۡ وَاخۡفِضۡ جَنَاحَكَ لِلۡمُؤۡمِنِيۡنَ ۝٨٨ وَقُلۡ اِنِّىۡۤ اَنَا
النَّذِيۡرُ الۡمُبِيۡنُ ۚ ۝٨٩ كَمَاۤ اَنۡزَلۡنَا عَلَى الۡمُقۡتَسِمِيۡنَ ۙ ۝٩٠

پوءِ سج اڀرڻ مهل ڪڙڪي ورتن (٧٣). ۽ اُن شهر جو مٿيون پاسو اُن
جي هيٺ ڪيوسون ۽ مٿن پڪل مٽيءَ جا ڳوڙها وساياسون (٧٤).
بيشڪ اُن ۾ عبرت وٺندڙن لاءِ نشانيون آهن (٧٥). ۽ اهو ڳوٺ هميشه
(جي اَچ وڃ) واري واٽ تي هو (٧٦). بيشڪ اُن ۾ مؤمنن لاءِ
نشانيون آهن (٧٧). ۽ ايڪه (شهر) وارا ظالم هئا (٧٨). پوءِ ڪانئن
بدلو ورتوسون. ۽ (لوطين ۽ ايڪه وارن جا) ٻئي ڳوٺ پڌري رستي تي
هئا (٧٩). ۽ بيشڪ حِجر وارن پيغمبرن کي ڪوڙو ڀانيو (٨٠). ۽ کين
پنهنجيون نشانيون ڏنيون سون پوءِ اُنهن کان منهن موڙيندڙ ٿيا (٨١). ۽ بي
فڪرا ٿي جبلن مان ٽُڪي گهر ٺاهيندا هئا (٨٢). پوءِ کين صبح
ٿيندي ئي ڪڙڪي (اچي) ورتو (٨٣). پوءِ جيڪو ڪمايائون سو
ڪانئن ڪجهه به ٽاري نه سگهيو (٨٤). ۽ آسمانن ۽ زمين کي ۽ جيڪي
منجهن آهي سو رتِ کان سواءِ نه بڻايو اٿئون. ۽ قيامت ضرور اَچڻي آهي پوءِ
(سندن بي ادبين کان) سهڻي طرح درگذر ڪر (٨٥). بيشڪ تنهنجو پالڻهار
وڏو خلقيندڙ (۽) گهڻو ڄاڻندڙ آهي (٨٦). ۽ بيشڪ توکي ٻٽيون ست
آيتون (يعني سورة فاتحه) ۽ وڏو قرآن ڏنوسون (٨٧). اُنهن کي هر جنس جي
سامان مان جيڪي شيون ڏنيون سون تن ڏانهن تون پنهنجون اکيون کڻي
نه نهار ۽ نڪي مٿن ڏک ڪر ۽ مؤمنن لاءِ پنهنجو پاسو (شفقت مان)
جهڪو ڪر (٨٨). ۽ چؤ ته بيشڪ آءٌ پڌرو ڊيڄاريندڙ آهيان (٨٩).
جهڙي طرح اُنهن ورهاست ڪندڙن تي (عذاب) نازل ڪيوسون (٩٠).

الَّذِيۡنَ جَعَلُوا الۡقُرۡاٰنَ عِضِيۡنَ ﴿۹۱﴾ فَوَرَبِّكَ لَنَسۡـَٔلَنَّهُمۡ
اَجۡمَعِيۡنَ ﴿۹۲﴾ عَمَّا كَانُوۡا يَعۡمَلُوۡنَ ﴿۹۳﴾ فَاصۡدَعۡ بِمَا تُؤۡمَرُ وَ
اَعۡرِضۡ عَنِ الۡمُشۡرِكِيۡنَ ﴿۹۴﴾ اِنَّا كَفَيۡنٰكَ الۡمُسۡتَهۡزِءِيۡنَ ﴿۹۵﴾ الَّذِيۡنَ
يَجۡعَلُوۡنَ مَعَ اللّٰهِ اِلٰهًا اٰخَرَ ۚ فَسَوۡفَ يَعۡلَمُوۡنَ ﴿۹۶﴾ وَلَقَدۡ نَعۡلَمُ
اَنَّكَ يَضِيۡقُ صَدۡرُكَ بِمَا يَقُوۡلُوۡنَ ﴿۹۷﴾ فَسَبِّحۡ بِحَمۡدِ رَبِّكَ وَكُنۡ
مِّنَ السّٰجِدِيۡنَ ﴿۹۸﴾ وَاعۡبُدۡ رَبَّكَ حَتّٰى يَاۡتِيَكَ الۡيَقِيۡنُ ﴿۹۹﴾

سُوۡرَةُ النَّحۡلِ

بِسۡمِ اللّٰهِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِيۡمِ

اَتٰۤى اَمۡرُ اللّٰهِ فَلَا تَسۡتَعۡجِلُوۡهُ ؕ سُبۡحٰنَهٗ وَتَعٰلٰى عَمَّا
يُشۡرِكُوۡنَ ﴿۱﴾ يُنَزِّلُ الۡمَلٰٓئِكَةَ بِالرُّوۡحِ مِنۡ اَمۡرِهٖ عَلٰى مَنۡ يَّشَآءُ
مِنۡ عِبَادِهٖۤ اَنۡ اَنۡذِرُوۡۤا اَنَّهٗ لَاۤ اِلٰهَ اِلَّاۤ اَنَا فَاتَّقُوۡنِ ﴿۲﴾ خَلَقَ
السَّمٰوٰتِ وَالۡاَرۡضَ بِالۡحَقِّ ؕ تَعٰلٰى عَمَّا يُشۡرِكُوۡنَ ﴿۳﴾ خَلَقَ
الۡاِنۡسَانَ مِنۡ نُّطۡفَةٍ فَاِذَا هُوَ خَصِيۡمٌ مُّبِيۡنٌ ﴿۴﴾ وَالۡاَنۡعَامَ
خَلَقَهَا ۚ لَكُمۡ فِيۡهَا دِفۡءٌ وَّمَنَافِعُ وَمِنۡهَا تَاۡكُلُوۡنَ ﴿۵﴾
وَلَكُمۡ فِيۡهَا جَمَالٌ حِيۡنَ تُرِيۡحُوۡنَ وَحِيۡنَ تَسۡرَحُوۡنَ ﴿۶﴾

جن قرآن کي ٽڪرا ٽڪرا ڪيو (٩١). (تهڙي طرح) تنهنجي پالڻهار جو
قسم آهي تہ اُنهن مڙني کان ضرور پڇنداسون (٩٢). جيڪي ڪندا آهن
تنهن بابت (٩٣). پوءِ جيڪي توکي حڪم ڪجي ٿو سو کولي ٻڌاءِ ۽
مشرڪن کان منهن موڙ (٩٤). اسان تنهنجي طرفان اُنهن چٿر ڪندڙن
جي پورائي ڪئي (٩٥). جي الله سان ٻيو معبود مقرر ڪندا آهن پوءِ
سگهوئي ڄاڻندا (٩٦). ۽ بيشڪ ڄاڻندا آهيون تہ جيڪي چوندا آهن تنهن
سببان تنهنجو سينو تنگ ٿيندو آهي (٩٧). پوءِ تون پاڪائي سان پنهنجي
پالڻهار جي ساراہ ڪر ۽ سجدي ڪندڙن مان هج (٩٨). ۽ (ايستائين)
پنهنجي پالڻهار جي عبادت (پيو) ڪر جيستائين توکي موت پهچي (٩٩).

سورة نحل مڪي آهي ۽ هيءَ هڪ سؤ اٺاويهہ
آيتون ۽ سورهن رڪوع آهي.

الله ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

الله جو حڪم پهتو تنهن ڪري اُن جي تڪڙ نہ ڪريو، الله پاڪ آهي ۽
اُنهيءَ شيءِ کان مٿاهون آهي جيڪا ساٿس شريڪ مقرر ڪندا
آهن (١). پنهنجن ٻانهن مان جنهن لاءِ گهرندو آهي تنهن تي پنهنجي
ارادي سان ملائڪن کي وحي سان هن لاءِ نازل ڪندو آهي تہ (ماڻهن کي)
ڊيڄاريو (تہ الله ٿو فرمائي) تہ مون کان سواءِ ٻيو ڪو عبادت جو لائق نہ
آهي تنهن ڪري مون کان ڊڄو (٢). آسمانن ۽ زمين کي رٿ سان
بڻايائين. جيڪا شيءِ ساٿس شريڪ ڪندا آهن تنهن کان (اُهو) مٿاهون
آهي (٣). آدميءَ کي نطفي مان خلقيائين پوءِ اوچتو ئي اُهو پڌرو جهڳڙالو
ٿي پيو (٤). ۽ اوهان لاءِ ڍور خلقيائين اُنهن مان گرم پوشاڪون ۽ (ٻيا)
فائدا آهن ۽ منجهائن ڪي کائيندا آهيو (٥). جنهن مهل (اُهي ڍور) واڙيندا
آهيو ۽ جنهن مهل چوڙيندا آهيو (تنهن مهل) اوهان لاءِ منجهن سونهن آهي (٦).

وَتَحْمِلُ اَثْقَالَكُمْ اِلٰى بَلَدٍ لَّمْ تَكُوْنُوْا بٰلِغِيْهِ اِلَّا بِشِقِّ
الْاَنْفُسِ ؕ اِنَّ رَبَّكُمْ لَرَءُوْفٌ رَّحِيْمٌ ۙ﴿۷﴾ وَّالْخَيْلَ وَالْبِغَالَ
وَالْحَمِيْرَ لِتَرْكَبُوْهَا وَزِيْنَةً ؕ وَّيَخْلُقُ مَا لَا تَعْلَمُوْنَ ﴿۸﴾
وَعَلَى اللّٰهِ قَصْدُ السَّبِيْلِ وَمِنْهَا جَآئِرٌ ؕ وَلَوْ شَآءَ لَهَدٰىكُمْ
اَجْمَعِيْنَ ﴿۹﴾ هُوَ الَّذِيْٓ اَنْزَلَ مِنَ السَّمَآءِ مَآءً لَّكُمْ مِّنْهُ
شَرَابٌ وَّمِنْهُ شَجَرٌ فِيْهِ تُسِيْمُوْنَ ﴿۱۰﴾ يُنْۢبِتُ لَكُمْ بِهِ
الزَّرْعَ وَالزَّيْتُوْنَ وَالنَّخِيْلَ وَالْاَعْنَابَ وَمِنْ كُلِّ
الثَّمَرٰتِ ؕ اِنَّ فِيْ ذٰلِكَ لَاٰيَةً لِّقَوْمٍ يَّتَفَكَّرُوْنَ ﴿۱۱﴾ وَسَخَّرَ
لَكُمُ الَّيْلَ وَالنَّهَارَ ۙ وَالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ ؕ وَالنُّجُوْمُ
مُسَخَّرٰتٌۢ بِاَمْرِهٖ ؕ اِنَّ فِيْ ذٰلِكَ لَاٰيٰتٍ لِّقَوْمٍ يَّعْقِلُوْنَ ۙ﴿۱۲﴾
وَمَا ذَرَاَ لَكُمْ فِي الْاَرْضِ مُخْتَلِفًا اَلْوَانُهٗ ؕ اِنَّ فِيْ
ذٰلِكَ لَاٰيَةً لِّقَوْمٍ يَّذَّكَّرُوْنَ ﴿۱۳﴾ وَهُوَ الَّذِيْ
سَخَّرَ الْبَحْرَ لِتَاْكُلُوْا مِنْهُ لَحْمًا طَرِيًّا وَّتَسْتَخْرِجُوْا
مِنْهُ حِلْيَةً تَلْبَسُوْنَهَا ۚ وَتَرَى الْفُلْكَ مَوَاخِرَ
فِيْهِ وَلِتَبْتَغُوْا مِنْ فَضْلِهٖ وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُوْنَ ﴿۱۴﴾

۽ جنهن شهر ڏانهن اوهين پنهنجي جيئڻ کي جوکي ۾ وجهڻ کان سواءِ پهچي نہ سگهندا آهيو تنهن ڏانهن اوهان جو بار کڻندا آهن۔ ڇو تہ اوهان جو پالڻهار وڏو ٻاجهارو مهربان آهي (٧). ۽ گهوڙا ۽ خچر ۽ گڏه هن لاءِ (خلقيائين) تہ اُنهن تي اوهين چڙهو ۽ (اُنهن کي) زينت ڄاڻو۔ ۽ جيڪي شيون (اوهين) نہ ڄاڻندا آهيو سي (بہ) پيدا ڪندو آهي (٨). ۽ الله تي سڌو رستو (ڏسڻ) آهي ۽ اُنهن مان ڪي (رستا) ڏنگا آهن۔ ۽ جيڪڏهن (الله) گهري ها تہ اوهان مڙني کي سڌو رستو ڏيکاري ها (٩). اُهو (الله) آهي جنهن آسمان مان اوهان لاءِ پاڻي وسايو منجهانئس ڪجهہ پيئڻ جو آهي ۽ منجهانئس جهنگ (پيدا ٿيندو) آهي جنهن ۾ مال چاريندا آهيو (١٠). اُن سان پوک ۽ زيتون ۽ کجيون ۽ انگور ۽ هر جنس جا ميوا اوهان لاءِ ڄمائيندو آهي۔ بيشڪ اُن ۾ سوچيندڙ قوم لاءِ ضرور نشاني آهي (١١). ۽ اوهان لاءِ رات ۽ ڏينهن ۽ سج ۽ چنڊ تابع ڪيائين۔ ۽ تارا سندس حڪم سان تابع ڪيل آهن بيشڪ اُن ۾ سمجهدار قوم لاءِ ضرور نشانيون آهن (١٢). ۽ قسمين قسمين رنگن جون (شيون ۽ جانور) جيڪي زمين ۾ پيدا ڪيائين سي بہ اوهان لاءِ آهن۔ بيشڪ ان ۾ نصيحت وٺندڙ قوم لاءِ ضرور نشاني آهي (١٣). ۽ اُهو (الله) آهي جنهن درياءَ کي هن لاءِ تابع ڪيو تہ اوهين منجهانئس تازو گوشت (يعني مڇي) کائو ۽ منجهانئس اُهي زيور (يعني موتي) ڪڍو جيڪي اوهين پائيندا آهيو، ۽ منجهس ترندڙ ٻيڙيون ڏسندو آهين ۽ اِنهي لاءِ تہ اوهين سندس رزق ڳوليو ۽ تہ مانَ اوهين شڪرانو ڪريو (١٤).

وَأَلْقَىٰ فِي الْأَرْضِ رَوَاسِيَ أَنْ تَمِيدَ بِكُمْ وَأَنْهَارًا وَسُبُلًا
لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ ﴿١٥﴾ وَعَلَامَاتٍ ۚ وَبِالنَّجْمِ هُمْ يَهْتَدُونَ ﴿١٦﴾ أَفَمَنْ
يَخْلُقُ كَمَنْ لَا يَخْلُقُ ۗ أَفَلَا تَذَكَّرُونَ ﴿١٧﴾ وَإِنْ تَعُدُّوا نِعْمَةَ اللَّهِ
لَا تُحْصُوهَا ۗ إِنَّ اللَّهَ لَغَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿١٨﴾ وَاللَّهُ يَعْلَمُ مَا تُسِرُّونَ وَ
مَا تُعْلِنُونَ ﴿١٩﴾ وَالَّذِينَ يَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ لَا يَخْلُقُونَ
شَيْئًا وَهُمْ يُخْلَقُونَ ﴿٢٠﴾ أَمْوَاتٌ غَيْرُ أَحْيَاءٍ ۖ وَمَا يَشْعُرُونَ ۙ
أَيَّانَ يُبْعَثُونَ ﴿٢١﴾ إِلَٰهُكُمْ إِلَٰهٌ وَاحِدٌ ۚ فَالَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ
بِالْآخِرَةِ قُلُوبُهُمْ مُنْكِرَةٌ وَهُمْ مُسْتَكْبِرُونَ ﴿٢٢﴾ لَا جَرَمَ أَنَّ
اللَّهَ يَعْلَمُ مَا يُسِرُّونَ وَمَا يُعْلِنُونَ ۚ إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الْمُسْتَكْبِرِينَ ﴿٢٣﴾
وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ مَاذَا أَنْزَلَ رَبُّكُمْ ۙ قَالُوا أَسَاطِيرُ
الْأَوَّلِينَ ﴿٢٤﴾ لِيَحْمِلُوا أَوْزَارَهُمْ كَامِلَةً يَوْمَ الْقِيَامَةِ ۙ
وَمِنْ أَوْزَارِ الَّذِينَ يُضِلُّونَهُمْ بِغَيْرِ عِلْمٍ ۗ أَلَا سَاءَ مَا
يَزِرُونَ ﴿٢٥﴾ قَدْ مَكَرَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَأَتَى
اللَّهُ بُنْيَانَهُمْ مِنَ الْقَوَاعِدِ فَخَرَّ عَلَيْهِمُ السَّقْفُ مِنْ
فَوْقِهِمْ وَأَتَاهُمُ الْعَذَابُ مِنْ حَيْثُ لَا يَشْعُرُونَ ﴿٢٦﴾

۽ زمين ۾ مضبوط جبل کوڙيائين ته متان اُها اوهان کي ڏوڏو ڏئي ۽ نديون (وهايائين) ۽ رستا بڻايائين ته مانَ اوهين سڌو رستو لهو (١٥). ۽ (پيا به گهڻا) نشان. ۽ تارن سان اُهي (ماڻهو) سڌو رستو لهندا آهن (١٦). جيڪو پيدا ڪري سو اُنهي جهڙو آهي ڇا جو (ڪجهه به) پيدا نه ڪري؟ پوءِ ڇو نه نصيحت وٺندا آهيو؟ (١٧). جيڪڏهن اوهين الله جي نعمتن کي ڳڻيو ته اُنهن کي (ڪڏهن به) ڳڻي نه سگهندؤ. ڇو ته الله بخشڻهار مهربان آهي (١٨). ۽ جيڪي لڪائيندا آهيو ۽ جيڪي پڌرو ڪندا آهيو سو الله ڄاڻندو آهي (١٩). ۽ جن کي الله کان سواءِ سڏيندا آهن سي ڪا شيءِ خلقي نه سگهندا آهن ۽ اُهي (پاڻ) خلقيا ويا آهن (٢٠). مردا بي جان آهن، ۽ نه ڄاڻندا آهن ته ڪڏهن اٿاريا ويندا (٢١). اوهان جو معبود هڪڙو خدا آهي، پوءِ جيڪي آخرت کي نه مڃيندا آهن تن جون دليون مڃڻ واريون نه آهن ۽ اُهي وڏائي ڪندڙ آهن (٢٢). (ڪافر) جيڪي لڪائيندا آهن ۽ جيڪي (هو) پڌرو ڪندا آهن سو بلاشڪ الله ڄاڻندو آهي. بيشڪ اُهو وڏائي ڪندڙن کي پسند نه ڪندو آهي (٢٣). ۽ جڏهن اُنهن کي چئبو آهي ته اوهان جي پالڻهار ڇا نازل ڪيو آهي؟ (تڏهن) چوندا آهن ته اڳين جون آکاڻيون (٢٤). (اِهو سندن چوڻ) هن لاءِ آهي جو قيامت جي ڏينهن پنهنجا پورا بار کڻندا ۽ جن کي بنا علم جي گمراهه ڪندا آهن تن جا (به) ڪجهه بار کڻندا. خبردار! جيڪو (به) بار کڻندا سو بڇڙو آهي (٢٥). جيڪي کانئن اڳ هئا تن بيشڪ فريب ڪيو پوءِ الله جي حڪم سندن اڏاوتن کي بنيادن کان پٽيو پوءِ انهن تي مٿانئن ڇت اچي ڪري ۽ ڪين عذاب اُتان پهتو جتان ڄاڻائون ٿي نه تي (٢٦).

ثُمَّ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ يُخْزِيْهِمْ وَيَقُوْلُ اَيْنَ شُرَكَآءِيَ الَّذِيْنَ
كُنْتُمْ تُشَآقُّوْنَ فِيْهِمْ قَالَ الَّذِيْنَ اُوْتُوا الْعِلْمَ اِنَّ الْخِزْيَ
الْيَوْمَ وَالسُّوْٓءَ عَلَى الْكٰفِرِيْنَ ﴿۲۷﴾ الَّذِيْنَ تَتَوَفّٰىهُمُ الْمَلٰٓئِكَةُ
ظَالِمِيْٓ اَنْفُسِهِمْ فَاَلْقَوُا السَّلَمَ مَا كُنَّا نَعْمَلُ مِنْ سُوْٓءٍ بَلٰٓى اِنَّ
اللّٰهَ عَلِيْمٌ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُوْنَ ﴿۲۸﴾ فَادْخُلُوْٓا اَبْوَابَ جَهَنَّمَ
خٰلِدِيْنَ فِيْهَا فَلَبِئْسَ مَثْوَى الْمُتَكَبِّرِيْنَ ﴿۲۹﴾ وَقِيْلَ لِلَّذِيْنَ
اتَّقَوْا مَاذَآ اَنْزَلَ رَبُّكُمْ قَالُوْا خَيْرًا لِلَّذِيْنَ اَحْسَنُوْا فِيْ
هٰذِهِ الدُّنْيَا حَسَنَةٌ وَلَدَارُ الْاٰخِرَةِ خَيْرٌ وَلَنِعْمَ دَارُ الْمُتَّقِيْنَ ﴿۳۰﴾
جَنّٰتُ عَدْنٍ يَّدْخُلُوْنَهَا تَجْرِيْ مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهٰرُ لَهُمْ فِيْهَا
مَا يَشَآءُوْنَ كَذٰلِكَ يَجْزِي اللّٰهُ الْمُتَّقِيْنَ ﴿۳۱﴾ الَّذِيْنَ تَتَوَفّٰىهُمُ
الْمَلٰٓئِكَةُ طَيِّبِيْنَ يَقُوْلُوْنَ سَلٰمٌ عَلَيْكُمُ ادْخُلُوا الْجَنَّةَ بِمَا
كُنْتُمْ تَعْمَلُوْنَ ﴿۳۲﴾ هَلْ يَنْظُرُوْنَ اِلَّآ اَنْ تَاْتِيَهُمُ الْمَلٰٓئِكَةُ اَوْ
يَاْتِيَ اَمْرُ رَبِّكَ كَذٰلِكَ فَعَلَ الَّذِيْنَ مِنْ قَبْلِهِمْ وَمَا ظَلَمَهُمُ
اللّٰهُ وَلٰكِنْ كَانُوْٓا اَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُوْنَ ﴿۳۳﴾ فَاَصَابَهُمْ سَيِّاٰتُ
مَا عَمِلُوْا وَحَاقَ بِهِمْ مَّا كَانُوْا بِهٖ يَسْتَهْزِءُوْنَ ﴿۳۴﴾

وري قيامت جي ڏينهن کين خوار ڪندو ۽ چوندو تہ (اوهان جا) مون سان ٺهرايل شريڪ جن جي بابت اوهين تڪرار ڪندا هيؤ سي ڪٿي آهن؟ جن کي علم ڏنو ويو سي چوندا تہ اڄ اُنهن ڪافرن تي خواري ۽ بڇڙائي آهي (٢٧) . جن جو ملائڪ اهڙي حالت ۾ ساهہ ڪڍندا آهن جو پاڻ تي ظالم هئا، اُهي صلح پيش ڪندا (۽ چوندا تہ) اسان ڪا بڇڙائي نہ ڪئي هئي. (ملائڪ چوندا تہ) هائو! جيڪي اوهين ڪندا رهيؤ سو الله ڄاڻندڙ آهي (٢٨) . پوءِ دوزخ جي دروازن مان گھڙو منجھس سدائين رهندڙ هجو. پوءِ وڏائي ڪندڙن جي جاءِ بڇڙي آهي (٢٩) . ۽ پرهيزگارن کي چيو ويو تہ اوهان جي پالڻهار ڇا نازل ڪيو آهي؟ چوندا تہ چڱائي. جن هن دنيا ۾ چڱائي ڪئي تن لاءِ چڱائي آهي. ۽ آخرت جو گھر ضرور ڀلو آهي. ۽ پرهيزگارن جو گھر ضرور ڀلو آهي (٣٠) . جو هميشہ جي رهڻ وارا باغ آهن اُن ۾ گھڙندا اُنهن جي هيٺان نهرون وهنديون آهن جيڪي گھرندا سو اُنهن لاءِ منجهن آهي. اهڙي طرح الله پرهيزگارن کي بدلو ڏيندو (٣١) . (اِهي اُهي آهن) جن کي ملائڪ پاڪ حالت ۾ ماريندا آهن (ملائڪ) چوندا آهن السلام عليڪم. جيڪي (عمل) ڪندا هيؤ تنهن سببان بهشت ۾ گھڙو (٣٢) . ڪافر (موت جي) ملائڪن جي پاڻ وٽ اچڻ يا تنهنجي پالڻهار (جي عذاب) جي حڪم اچڻ کان سواءِ (ٻيو) ڪو انتظار نہ ڪندا آهن. جيڪي کانئن اڳ هئا تن بہ اهڙي طرح ڪيو هو. ۽ الله مٿن ظلم نہ ڪيو پر اُهي پاڻ تي ظلم ڪندا هئا (٣٣) . پوءِ کين سندن ڪرتوتن جي بڇڙائي پهتي ۽ جنهن لاءِ ٺـٺوليون ڪندا هئا سا کين ويڙهي وئي (٣٤) .

وَقَالَ الَّذِيْنَ اَشْرَكُوْا لَوْ شَآءَ اللّٰهُ مَا عَبَدْنَا مِنْ دُوْنِهٖ
مِنْ شَيْءٍ نَّحْنُ وَلَآ اٰبَآؤُنَا وَلَا حَرَّمْنَا مِنْ دُوْنِهٖ مِنْ شَيْءٍ ؕ
كَذٰلِكَ فَعَلَ الَّذِيْنَ مِنْ قَبْلِهِمْ ۚ فَهَلْ عَلَى الرُّسُلِ اِلَّا
الْبَلٰغُ الْمُبِيْنُ ﴿۳۵﴾ وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِيْ كُلِّ اُمَّةٍ رَّسُوْلًا اَنِ
اعْبُدُوا اللّٰهَ وَاجْتَنِبُوا الطَّاغُوْتَ ۚ فَمِنْهُمْ مَّنْ هَدَى اللّٰهُ
وَمِنْهُمْ مَّنْ حَقَّتْ عَلَيْهِ الضَّلٰلَةُ ؕ فَسِيْرُوْا فِي الْاَرْضِ فَانْظُرُوْا
كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُكَذِّبِيْنَ ﴿۳۶﴾ اِنْ تَحْرِصْ عَلٰى هُدٰىهُمْ
فَاِنَّ اللّٰهَ لَا يَهْدِيْ مَنْ يُّضِلُّ وَمَا لَهُمْ مِّنْ نّٰصِرِيْنَ ﴿۳۷﴾ وَ
اَقْسَمُوْا بِاللّٰهِ جَهْدَ اَيْمَانِهِمْ ۙ لَا يَبْعَثُ اللّٰهُ مَنْ يَّمُوْتُ ؕ
بَلٰى وَعْدًا عَلَيْهِ حَقًّا وَّلٰكِنَّ اَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُوْنَ ﴿۳۸﴾ ۙ
لِيُبَيِّنَ لَهُمُ الَّذِيْ يَخْتَلِفُوْنَ فِيْهِ وَلِيَعْلَمَ الَّذِيْنَ كَفَرُوْٓا
اَنَّهُمْ كَانُوْا كٰذِبِيْنَ ﴿۳۹﴾ اِنَّمَا قَوْلُنَا لِشَيْءٍ اِذَآ اَرَدْنٰهُ اَنْ نَّقُوْلَ
لَهٗ كُنْ فَيَكُوْنُ ﴿۴۰﴾ وَالَّذِيْنَ هَاجَرُوْا فِي اللّٰهِ مِنْ بَعْدِ مَا
ظُلِمُوْا لَنُبَوِّئَنَّهُمْ فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً ؕ وَلَاَجْرُ الْاٰخِرَةِ اَكْبَرُ ۘ لَوْ
كَانُوْا يَعْلَمُوْنَ ﴿۴۱﴾ ۙ الَّذِيْنَ صَبَرُوْا وَعَلٰى رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُوْنَ ﴿۴۲﴾

۽ مشرڪ چوندا آهن تہ جيڪڏهن الله گهري ها تہ اُن کانسواءِ ڪا شيءِ
نڪي اسين پوڄيون ها ۽ نڪي اسان جا اَبا ڏاڏا (پوڄين ها) ۽ نڪي اُن
جي حڪم کان سواءِ ڪا شيءِ حرام ڪريون ها. اهڙي طرح جيڪي
کانئن اڳ هئا تن بہ ڪيو هو، پوءِ پيغمبرن تي پڌري (پيغام) پهچائڻ کان
سواءِ (ٻيو ڪجھ لازم) نہ آهي (٣٥). ۽ بيشڪ هر قوم ۾ (هڪ) پيغمبر
موڪليو سون تہ الله جي عبادت ڪريو ۽ بتن (جي پوڄا) کان پري ٿيو،
پوءِ منجهانئن ڪي اهڙا آهن جن کي الله هدايت ڪئي ۽ منجهانئن ڪي
اهڙا آهن جن تي گمراهي ثابت ٿي. پوءِ ملڪن ۾ گهمو وري ڏسو تہ
ڪوڙن جي پڇاڙي ڪيئن ٿي (٣٦). (اي پيغمبر!) جيڪڏهن هنن کي
هدايت ڪرڻ لاءِ حرص ڪندين (تہ منجهانئن ڪوبہ فائدو نہ آهي) ڇو تہ
الله جنهن کي گمراھ ڪندو آهي تنهن کي هدايت نہ ڪندو آهي ۽ اُنهن جو
ڪوبہ مددگار نہ آهي (٣٧). ۽ الله جو پڪيءَ طرح قسم کنيائون تہ جيڪو
مرندو تنهن کي الله (وري) نہ جياريندو. هائو! وري (جياريندو) اُن (ڳالھ)
تي وعدو پڪ ٿي چڪو آهي پر گهڻا ماڻهو نہ ڄاڻندا آهن (٣٨). هن لاءِ
(وري جياريندو) تہ جنهن بابت تڪرار ڪندا آهن سو اُنهن کي (الله) پڌرو
ڪري ٻڌائي ۽ تہ ڪافر ڄاڻن تہ اُهي (پاڻ) ڪوڙا هئا (٣٩). ڪنهن بہ
شيءِ لاءِ اسان جو چوڻ بس هي آهي تہ جڏهن اسين اُن کي پيدا ڪرڻ
گهرندا آهيون تڏهن ان کي چوندا آهيون تہ ٿيءُ تہ ٿي پوندي آهي (۴٠). ۽
جن پاڻ تي ظلم ٿيڻ کان پوءِ الله (جي واٽ) ۾ وطن ڇڏيو تن کي
ضرور دنيا ۾ چڱي جاءِ ڏيندا آهيون. ۽ ضرور آخرت جو اَجر تمام وڏو
آهي. ڪاش جو ڄاڻن ها (۴١). (اُهي نعمتون اُنهن کي آهن) جن صبر
ڪيو ۽ (جي) پنهنجي پالڻهار تي ڀروسو ڪن ٿا (۴٢).

وَمَآ اَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ اِلَّا رِجَالًا نُّوْحِيْٓ اِلَيْهِمْ فَسْـَٔلُوْٓا اَهْلَ
الذِّكْرِ اِنْ كُنْتُمْ لَا تَعْلَمُوْنَ ﴿۴۳﴾ بِالْبَيِّنٰتِ وَالزُّبُرِ وَاَنْزَلْنَآ اِلَيْكَ
الذِّكْرَ لِتُبَيِّنَ لِلنَّاسِ مَا نُزِّلَ اِلَيْهِمْ وَلَعَلَّهُمْ يَتَفَكَّرُوْنَ ﴿۴۴﴾
اَفَاَمِنَ الَّذِيْنَ مَكَرُوا السَّيِّاٰتِ اَنْ يَّخْسِفَ اللّٰهُ بِهِمُ الْاَرْضَ
اَوْ يَاْتِيَهُمُ الْعَذَابُ مِنْ حَيْثُ لَا يَشْعُرُوْنَ ﴿۴۵﴾ اَوْ يَاْخُذَهُمْ
فِيْ تَقَلُّبِهِمْ فَمَا هُمْ بِمُعْجِزِيْنَ ﴿۴۶﴾ اَوْ يَاْخُذَهُمْ عَلٰى تَخَوُّفٍ فَاِنَّ
رَبَّكُمْ لَرَءُوْفٌ رَّحِيْمٌ ﴿۴۷﴾ اَوَلَمْ يَرَوْا اِلٰى مَا خَلَقَ اللّٰهُ مِنْ شَيْءٍ
يَّتَفَيَّؤُا ظِلٰلُهٗ عَنِ الْيَمِيْنِ وَالشَّمَآئِلِ سُجَّدًا لِّلّٰهِ وَهُمْ
دٰخِرُوْنَ ﴿۴۸﴾ وَلِلّٰهِ يَسْجُدُ مَا فِي السَّمٰوٰتِ وَمَا فِي الْاَرْضِ مِنْ
دَآبَّةٍ وَّالْمَلٰٓئِكَةُ وَهُمْ لَا يَسْتَكْبِرُوْنَ ﴿۴۹﴾ يَخَافُوْنَ رَبَّهُمْ مِّنْ فَوْقِهِمْ
وَيَفْعَلُوْنَ مَا يُؤْمَرُوْنَ ﴿۵۰﴾ وَقَالَ اللّٰهُ لَا تَتَّخِذُوْٓا اِلٰهَيْنِ اثْنَيْنِ
اِنَّمَا هُوَ اِلٰهٌ وَّاحِدٌ فَاِيَّايَ فَارْهَبُوْنِ ﴿۵۱﴾ وَلَهٗ مَا فِي السَّمٰوٰتِ وَ
الْاَرْضِ وَلَهُ الدِّيْنُ وَاصِبًا اَفَغَيْرَ اللّٰهِ تَتَّقُوْنَ ﴿۵۲﴾ وَمَا بِكُمْ
مِّنْ نِّعْمَةٍ فَمِنَ اللّٰهِ ثُمَّ اِذَا مَسَّكُمُ الضُّرُّ فَاِلَيْهِ تَجْـَٔرُوْنَ ﴿۵۳﴾
ثُمَّ اِذَا كَشَفَ الضُّرَّ عَنْكُمْ اِذَا فَرِيْقٌ مِّنْكُمْ بِرَبِّهِمْ يُشْرِكُوْنَ ﴿۵۴﴾

۽ (اي پيغمبر!) تو کان اڳ (ڪو پيغمبر) مردن کان سواءِ نہ موڪليو اٿئون اُنهن ڏانهن وحي ٿي ڪيوسون پوءِ (اي انسانؤ!) جيڪڏهن (اوهين) نہ ڄاڻندا آهيو تہ علم وارن کان پڇو (۴۳). دليلن ۽ ڪتابن سان (موڪلياسون)۔ ۽ اسان توڏانهن قرآن هن لاءِ نازل ڪيو تہ جيڪي ماڻهن لاءِ نازل ڪيو ويو آهي سو اُنهن کي بيان ڪري ٻڌائين ۽ مانَ اُهي سوچين (۴۴). جن برايون جي رٿ رٿي سي (هن ڳالھ کان) بي ڀوا ٿيا آهن ڇا تہ الله کين زمين ۾ ڳھائي ڇڏي يا جتان نہ ڄاڻندا هجن اُتان مٿن عذاب اچي؟ (۴۵). يا اُنهن کي سندن گھمڻ ڦرڻ ۾ پڪڙي پوءِ اُهي عاجز ڪرڻ وارا نہ آهن (۴۶). يا ڀوائتي حالت ۾ کين پڪڙي پوءِ اوهان جو پالڻهار ٻاجهارو مهربان آهي (۴۷). الله جيڪي شيون خلقيون تن ڏانهن ڇو نہ ڏسندا آهن جو سندن پاڇا سڄي ۽ کٻي (پاسي) الله کي سجدو ڪندڙ ٿي لڙندا آهن ۽ اُهي عاجزي ڪندڙ آهن (۴۸). ۽ جيڪي آسمانن ۾ آهي سي ۽ جيڪي ساهدار زمين ۾ آهن سي ۽ ملائڪ (سڀ) الله کي سجدو ڪندا آهن ۽ اُهي وڏائي نہ ڪندا آهن (۴۹). (ملائڪ) پنهنجي پالڻهار کان ڊڄندا آهن جو سندن مٿان آهي ۽ جيڪو حڪم ڪبو اٿن سو ڪندا آهن (۵۰). ۽ الله فرمايو آهي تہ اوهين ٻہ خدا ڪري نہ وٺو، اُن هڪ الله کان سواءِ ٻيو ڪو عبادت جو لائق نہ آهي، تنهن ڪري اوهين خاص مون کان ڊڄندا رهو (۵۱). ۽ جيڪي آسمانن ۽ زمين ۾ آهي سو سندس آهي ۽ اُن جي عبادت سدائين (لازم) آهي۔ پوءِ الله کان سواءِ ٻين کان ڇو ڊڄندا آهيو؟ (۵۲). ۽ جيڪا نعمت اوهان تي ٿيل آهي سا الله جي پار کان آهي۔ پوءِ جڏهن اوهان تي سختي پهچي ٿي تڏهن ڏانهنس دانهون ڪندا آهيو (۵۳). وري جڏهن اوهان کان ڏک لاهي (تڏهن) جهٽ پٽ اوهان مان ڪا ٽولي پنهنجي پالڻهار سان شريڪ مقرر ڪندي آهي۔ (۵۴).

لِيَكْفُرُوا بِمَا آتَيْنَاهُمْ فَتَمَتَّعُوا فَسَوْفَ تَعْلَمُونَ ﴿٥٥﴾ وَيَجْعَلُونَ
لِمَا لَا يَعْلَمُونَ نَصِيبًا مِمَّا رَزَقْنَاهُمْ تَاللَّهِ لَتُسْأَلُنَّ عَمَّا كُنْتُمْ
تَفْتَرُونَ ﴿٥٦﴾ وَيَجْعَلُونَ لِلَّهِ الْبَنَاتِ سُبْحَانَهُ وَلَهُمْ مَا يَشْتَهُونَ ﴿٥٧﴾
وَإِذَا بُشِّرَ أَحَدُهُمْ بِالْأُنْثَىٰ ظَلَّ وَجْهُهُ مُسْوَدًّا وَهُوَ كَظِيمٌ ﴿٥٨﴾
يَتَوَارَىٰ مِنَ الْقَوْمِ مِنْ سُوءِ مَا بُشِّرَ بِهِ أَيُمْسِكُهُ عَلَىٰ هُونٍ أَمْ
يَدُسُّهُ فِي التُّرَابِ أَلَا سَاءَ مَا يَحْكُمُونَ ﴿٥٩﴾ لِلَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ
بِالْآخِرَةِ مَثَلُ السَّوْءِ وَلِلَّهِ الْمَثَلُ الْأَعْلَىٰ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿٦٠﴾
وَلَوْ يُؤَاخِذُ اللَّهُ النَّاسَ بِظُلْمِهِمْ مَا تَرَكَ عَلَيْهَا مِنْ دَابَّةٍ وَلَٰكِنْ
يُؤَخِّرُهُمْ إِلَىٰ أَجَلٍ مُسَمًّى فَإِذَا جَاءَ أَجَلُهُمْ لَا يَسْتَأْخِرُونَ
سَاعَةً وَلَا يَسْتَقْدِمُونَ ﴿٦١﴾ وَيَجْعَلُونَ لِلَّهِ مَا يَكْرَهُونَ وَتَصِفُ
أَلْسِنَتُهُمُ الْكَذِبَ أَنَّ لَهُمُ الْحُسْنَىٰ لَا جَرَمَ أَنَّ لَهُمُ النَّارَ وَ
أَنَّهُمْ مُفْرَطُونَ ﴿٦٢﴾ تَاللَّهِ لَقَدْ أَرْسَلْنَا إِلَىٰ أُمَمٍ مِنْ قَبْلِكَ
فَزَيَّنَ لَهُمُ الشَّيْطَانُ أَعْمَالَهُمْ فَهُوَ وَلِيُّهُمُ الْيَوْمَ وَلَهُمْ عَذَابٌ
أَلِيمٌ ﴿٦٣﴾ وَمَا أَنْزَلْنَا عَلَيْكَ الْكِتَابَ إِلَّا لِتُبَيِّنَ لَهُمُ الَّذِي
اخْتَلَفُوا فِيهِ وَهُدًى وَرَحْمَةً لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿٦٤﴾

هن لاءِ ته ڪين جيڪي ڏنوسون تنهن جي بي شڪري ڪن. پوءِ دنيا ۾ خوش گذاريو، پوءِ سگهو ڄاڻندؤ (٥٥). ۽ جيڪي ڪين ڏنوسون تنهن مان (ڪافر) اُنهن (بتن) لاءِ حصو مقرر ڪندا آهن جي نه ڄاڻندا آهن. الله جو قسم آهي ته جيڪي ناحق ٺاهيندا آهيو تنهن بابت ضرور پڇيا ويندؤ (٥٦). ۽ الله لاءِ ڌيئرون (مقرر) ڪندا آهن، اُهو پاڪ آهي، ۽ پاڻ لاءِ جيڪي وڻندو اٿن (يعني پٽ. سو مقرر ڪندا آهن) (٥٧). ۽ جڏهن منجهائن ڪنهن هڪ کي ڌيءُ (ڄمڻ) جي خبر ڏبي آهي (تڏهن) سندس منهن ڪارو ٿي ويندو آهي ۽ اُهو ڏک پريل ٿيندو آهي (٥٨). جيڪا ڪيس خراب خبر ڏني ويئي تنهن جي (ناراضپي) سببان قوم کان پيو لڪندو آهي. (ڳڻتيءَ ۾ پوندو آهي ته) اُن (ڌيءَ جي پار) کي خواريءَ هوندي (به زنده) رکي يا اُن کي مٽيءَ ۾ دٻي ڇڏي. خبردار اُهي جيڪو فيصلو ڪندا آهن سو بڇڙو آهي (٥٩). جيڪي آخرت کي نه مڃيندا آهن تن جو مثال بڇڙو آهي. ۽ الله جو مثال مٿاهون آهي. ۽ اُهو غالب حڪمت وارو آهي (٦٠). ۽ جيڪڏهن الله ماڻهن کي سندن ظلم سببان پڪڙي ته ڪنهن چرندڙ کي زمين تي نه ڇڏي پر اُنهن کي مقرر مدت تائين مهلت ڏيندو آهي، پوءِ جنهن مهل سندن مدت پهچندي (تنهن مهل) هڪ گهڙي نڪي دير ڪندا ۽ نڪي اڳيرو ويندا (٦١). ۽ الله لاءِ اُها شيءِ مقرر ڪندا آهن جيڪا (پاڻ) ناپسند ڪندا آهن ۽ سندن زبانون ڪوڙ بڪنديون آهن ته، سندن لاءِ (چڱيڪاري جي) چڱائي آهي. بلاشڪ اُنهن لاءِ (دوزخ جي) باهه آهي ۽ اُهي حد کان لنگهي ويل آهن (٦٢). الله جو قسم آهي ته بيشڪ توکان اڳ اُمتن ڏانهن (پيغمبر) موڪلياسون پوءِ ڪين شيطان سندن عمل چڱا ڪري ڏيکاريا پوءِ اُهو اڄ سندن دوست آهي ۽ اُنهن لاءِ ڏکوئيندڙ عذاب آهي (٦٣). ۽ (اي پيغمبر!) توتي ڪتاب هن کان سواءِ نازل نه ڪيو سون ته جن اُن بابت تڪرار ڪيو تن لاءِ تون وضاحت ڪرين ۽ (پڻ) مؤمن قوم لاءِ هدايت ۽ ٻاجه آهي (٦٤).

وَاللّٰهُ اَنْزَلَ مِنَ السَّمَآءِ مَآءً فَاَحْيَا بِهِ الْاَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا ؕ اِنَّ فِیْ
ذٰلِكَ لَاٰیَةً لِّقَوْمٍ یَّسْمَعُوْنَ ﴿٦٥﴾ وَاِنَّ لَكُمْ فِی الْاَنْعَامِ لَعِبْرَةً ؕ نُسْقِیْكُمْ
مِّمَّا فِیْ بُطُوْنِهٖ مِنْۢ بَیْنِ فَرْثٍ وَّدَمٍ لَّبَنًا خَالِصًا سَآىِٕغًا لِّلشّٰرِبِیْنَ ﴿٦٦﴾
وَمِنْ ثَمَرٰتِ النَّخِیْلِ وَالْاَعْنَابِ تَتَّخِذُوْنَ مِنْهُ سَكَرًا وَّرِزْقًا
حَسَنًا ؕ اِنَّ فِیْ ذٰلِكَ لَاٰیَةً لِّقَوْمٍ یَّعْقِلُوْنَ ﴿٦٧﴾ وَاَوْحٰى رَبُّكَ اِلَى
النَّحْلِ اَنِ اتَّخِذِیْ مِنَ الْجِبَالِ بُیُوْتًا وَّمِنَ الشَّجَرِ وَمِمَّا یَعْرِشُوْنَ ﴿٦٨﴾
ثُمَّ كُلِیْ مِنْ كُلِّ الثَّمَرٰتِ فَاسْلُكِیْ سُبُلَ رَبِّكِ ذُلُلًا ؕ یَخْرُجُ مِنْۢ
بُطُوْنِهَا شَرَابٌ مُّخْتَلِفٌ اَلْوَانُهٗ فِیْهِ شِفَآءٌ لِّلنَّاسِ ؕ اِنَّ فِیْ ذٰلِكَ
لَاٰیَةً لِّقَوْمٍ یَّتَفَكَّرُوْنَ ﴿٦٩﴾ وَاللّٰهُ خَلَقَكُمْ ثُمَّ یَتَوَفّٰىكُمْ ۙ۫ وَمِنْكُمْ مَّنْ
یُّرَدُّ اِلٰۤى اَرْذَلِ الْعُمُرِ لِكَیْ لَا یَعْلَمَ بَعْدَ عِلْمٍ شَیْــٴًـا ؕ اِنَّ اللّٰهَ عَلِیْمٌ
قَدِیْرٌ ﴿٧٠﴾ وَاللّٰهُ فَضَّلَ بَعْضَكُمْ عَلٰى بَعْضٍ فِی الرِّزْقِ ۚ فَمَا الَّذِیْنَ
فُضِّلُوْا بِرَآدِّیْ رِزْقِهِمْ عَلٰى مَا مَلَكَتْ اَیْمَانُهُمْ فَهُمْ فِیْهِ سَوَآءٌ ؕ اَفَبِنِعْمَةِ
اللّٰهِ یَجْحَدُوْنَ ﴿٧١﴾ وَاللّٰهُ جَعَلَ لَكُمْ مِّنْ اَنْفُسِكُمْ اَزْوَاجًا وَّ
جَعَلَ لَكُمْ مِّنْ اَزْوَاجِكُمْ بَنِیْنَ وَحَفَدَةً وَّرَزَقَكُمْ مِّنَ
الطَّیِّبٰتِ ؕ اَفَبِالْبَاطِلِ یُؤْمِنُوْنَ وَبِنِعْمَتِ اللّٰهِ هُمْ یَكْفُرُوْنَ ﴿٧٢﴾

۽ الله آسمان کان (مينهن جو) پاڻي وسايو پوءِ اُن سان زمين کي سندس ويرانيءَ کان پوءِ آباد ڪيائين. بيشڪ اُن ۾ ٻڌندڙ قوم لاءِ نشاني آهي (٦٥). ۽ بيشڪ ڍورن ۾ اوهان لاءِ عبرت آهي. جيڪي سندن پيٽن ۾ آهي تنهن مان ڇيڻ ۽ رت جي وچان نج کير اوهان کي پياريندا آهيون جو پيئندڙن کي لذت ڏيندڙ آهي (٦٦). ۽ ڪجين جي ۽ انگورن جي ميون مان ڪو (اهڙو قسم) آهي جو ان مان شراب ۽ سٺي روزي بڻائيندا آهيو. بيشڪ اُن ۾ سمجهدار قوم لاءِ نشاني آهي (٦٧). ۽ تنهنجي پالڻهار ماکيءَ جي مک ڏانهن الهام ڪيو ته ڪن جبلن ۾ ۽ وڻن ۾ ۽ جن (شين) مان (ماڻهو گهرن جون) ڇتيون جوڙيندا آهن تن ۾ گهر بڻاءِ (٦٨). وري هر جنس جي ميون مان کاءُ پوءِ پنهنجي پالڻهار جي واٽن تي آسانيءَ سان هل. سندس پيٽن مان رنگا رنگ پيئڻ جي شيءِ (يعني ماکي) نڪرندي آهي منجهس ماڻهن لاءِ شفا آهي. بيشڪ اُن ۾ سوچ ڪندڙ قوم لاءِ عبرت آهي (٦٩). ۽ الله اوهان کي خلقيو وري اوهان کي ماريندو، ۽ اوهان مان ڪو نڪمي (جهور) عمر ڏانهن هن لاءِ موٽايو ويندو آهي ته ڄاڻڻ کان پوءِ ڪجهه نه ڄاڻي. بيشڪ الله وڏو ڄاڻندڙ وڏي وس وارو آهي (٧٠). ۽ الله اوهان مان هڪڙن کي ٻين کان وڌيڪ روزي ڏني آهي، پوءِ اُهي وڌ ڏنل روزي وارا پنهنجي روزيءَ کي پنهنجن ٻانهن تي موٽائڻ وارا نه آهن ته اُهي (سڀ) منجهس برابر هجن. پوءِ الله جي نعمتن جو ڇو انڪار ڪندا آهن؟ (٧١). ۽ الله اوهان لاءِ اوهان جي جنس مان زالون پيدا ڪيون ۽ اوهان جي زالن مان پٽ ۽ پوٽا (پيدا) ڪيائين ۽ اوهان کي سٺين شين مان روزي ڏنائين. پوءِ ڇو باطل کي مڃيندا آهن ۽ اُهي ڇو الله جي نعمتن جو انڪار ڪندا آهن؟ (٧٢).

وَيَعْبُدُوْنَ مِنْ دُوْنِ اللّٰهِ مَا لَا يَمْلِكُ لَهُمْ رِزْقًا مِّنَ
السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ شَيْـًٔا وَّلَا يَسْتَطِيْعُوْنَ ۷۳ فَلَا تَضْرِبُوْا
لِلّٰهِ الْاَمْثَالَ ؕ اِنَّ اللّٰهَ يَعْلَمُ وَاَنْتُمْ لَا تَعْلَمُوْنَ ۷۴ ضَرَبَ
اللّٰهُ مَثَلًا عَبْدًا مَّمْلُوْكًا لَّا يَقْدِرُ عَلٰى شَيْءٍ وَّمَنْ رَّزَقْنٰهُ
مِنَّا رِزْقًا حَسَنًا فَهُوَ يُنْفِقُ مِنْهُ سِرًّا وَّجَهْرًا ؕ هَلْ
يَسْتَوٗنَ ؕ اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ ؕ بَلْ اَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُوْنَ ۷۵ وَضَرَبَ
اللّٰهُ مَثَلًا رَّجُلَيْنِ اَحَدُهُمَآ اَبْكَمُ لَا يَقْدِرُ عَلٰى شَيْءٍ وَّهُوَ
كَلٌّ عَلٰى مَوْلٰىهُ ۙ اَيْنَمَا يُوَجِّهْهُّ لَا يَاْتِ بِخَيْرٍ ؕ هَلْ يَسْتَوِيْ
هُوَ ۙ وَمَنْ يَّاْمُرُ بِالْعَدْلِ ۙ وَهُوَ عَلٰى صِرَاطٍ مُّسْتَقِيْمٍ ۷۶
وَلِلّٰهِ غَيْبُ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ ؕ وَمَآ اَمْرُ السَّاعَةِ اِلَّا
كَلَمْحِ الْبَصَرِ اَوْ هُوَ اَقْرَبُ ؕ اِنَّ اللّٰهَ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيْرٌ ۷۷
وَاللّٰهُ اَخْرَجَكُمْ مِّنْۢ بُطُوْنِ اُمَّهٰتِكُمْ لَا تَعْلَمُوْنَ شَيْـًٔا ۙ وَّ
جَعَلَ لَكُمُ السَّمْعَ وَالْاَبْصَارَ وَالْاَفْـِٕدَةَ ۙ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُوْنَ ۷۸
اَلَمْ يَرَوْا اِلَى الطَّيْرِ مُسَخَّرٰتٍ فِيْ جَوِّ السَّمَآءِ ؕ مَا يُمْسِكُهُنَّ
اِلَّا اللّٰهُ ؕ اِنَّ فِيْ ذٰلِكَ لَاٰيٰتٍ لِّقَوْمٍ يُّؤْمِنُوْنَ ۷۹

۽ الله ڌاران اُنهن جي عبادت ڪندا آهن جيڪي آسمانن ۽ زمين مان ڪين روزي ڏيڻ جو ڪجھ اختيار نہ رکندا آهن ۽ نہ ڪي (ڪجھ ڪري) سگھندا آهن (٧٣). پوءِ الله لاءِ (بچڙا) مثال بيان نہ ڪريو. ڇو تہ الله ڄاڻندو آهي ۽ اوهين نہ ڄاڻندا آهيو (٧٤). الله هڪ خريد ٿيل ٻانهي جو مثال بيان ڪري ٿو جنهن جو ڪنهن شيءِ تي وس نہ هجي ۽ (ٻيو) اُهو جنهن کي پاڻ وٽان چڱي روزي ڏني سون پوءِ اُهو اُن مان (اسان جي واٽ ۾) ڳجهو ۽ پڌرو خرچ ڪندو هجي (اُهي ٻئي پاڻ ۾) برابر آهن ڇا؟ سڀ ساراهہ الله کي جڳائي. پر اُنهن مان گھڻا نہ ڄاڻندا آهن (٧٥). ۽ الله ٻن ماڻهن جو (ٻيو) مثال بيان ڪري ٿو جن ٻنهي مان هڪڙو گونگو هجي ڪنهن شيءِ تي وس ڪونہ هجيس ۽ اُهو پنهنجي مالڪ تي بار هجي جيڏانهن موڪليس اُتان ڪا ڀلائي نہ آڻي. اهو اُنهيءَ جي برابر آهي ڇا جيڪو اِنصاف جو حڪم ڏئي ۽ اُهو سڌي واٽ تي هجي؟ (٧٦). ۽ آسمانن ۽ زمين جو ڳجھ الله کي (معلوم) آهي. ۽ قيامت (آڻڻ) جو ڪم (سندس اڳيان) رڳي اک ڇنڀ (جي دير) جھڙو آهي بلڪ اُهو اُنهي کان بہ وڌيڪ نزديڪ آهي. ڇو تہ الله سڀ ڪنهن شيءِ تي وس وارو آهي (٧٧). ۽ الله اوهان کي اوهان جي مائن جي پيٽن مان ڪڍيو جو ڪجھ نہ ڄاڻندا هيؤ ۽ اوهان جا ڪن ۽ اکيون ۽ دليون بڻايائين تہ مانَ اوهين شڪرانو ڪريو (٧٨). آسمان جي فضا ۾ لڙڪيل پکين ڏانهن نہ ڏسندا آهن ڇا؟ اُنهن کي الله کان سواءِ ڪوئي نہ جهليندو آهي. بيشڪ اُن ۾ ايمان واري قوم لاءِ نشانيون آهن (٧٩).

وَاللّٰهُ جَعَلَ لَكُمْ مِّنْ بُيُوْتِكُمْ سَكَنًا وَّجَعَلَ لَكُمْ مِّنْ جُلُوْدِ
الْاَنْعَامِ بُيُوْتًا تَسْتَخِفُّوْنَهَا يَوْمَ ظَعْنِكُمْ وَيَوْمَ اِقَامَتِكُمْ ۙ
وَمِنْ اَصْوَافِهَا وَاَوْبَارِهَا وَاَشْعَارِهَاۤ اَثَاثًا وَّمَتَاعًا
اِلٰى حِيْنٍ ﴿۸۰﴾ وَاللّٰهُ جَعَلَ لَكُمْ مِّمَّا خَلَقَ ظِلٰلًا وَّجَعَلَ لَكُمْ
مِّنَ الْجِبَالِ اَكْنَانًا وَّجَعَلَ لَكُمْ سَرَابِيْلَ تَقِيْكُمُ الْحَرَّ
وَسَرَابِيْلَ تَقِيْكُمْ بَاْسَكُمْ ؕ كَذٰلِكَ يُتِمُّ نِعْمَتَهٗ عَلَيْكُمْ
لَعَلَّكُمْ تُسْلِمُوْنَ ﴿۸۱﴾ فَاِنْ تَوَلَّوْا فَاِنَّمَا عَلَيْكَ الْبَلٰغُ
الْمُبِيْنُ ﴿۸۲﴾ يَعْرِفُوْنَ نِعْمَتَ اللّٰهِ ثُمَّ يُنْكِرُوْنَهَا وَاَكْثَرُهُمُ
الْكٰفِرُوْنَ ﴿۸۳﴾ ع وَيَوْمَ نَبْعَثُ مِنْ كُلِّ اُمَّةٍ شَهِيْدًا ثُمَّ لَا
يُؤْذَنُ لِلَّذِيْنَ كَفَرُوْا وَلَا هُمْ يُسْتَعْتَبُوْنَ ﴿۸۴﴾ وَاِذَا رَاَ الَّذِيْنَ
ظَلَمُوا الْعَذَابَ فَلَا يُخَفَّفُ عَنْهُمْ وَلَا هُمْ يُنْظَرُوْنَ ﴿۸۵﴾ وَ
اِذَا رَاَ الَّذِيْنَ اَشْرَكُوْا شُرَكَآءَهُمْ قَالُوْا رَبَّنَا هٰۤؤُلَآءِ
شُرَكَآؤُنَا الَّذِيْنَ كُنَّا نَدْعُوْا مِنْ دُوْنِكَ ۚ فَاَلْقَوْا
اِلَيْهِمُ الْقَوْلَ اِنَّكُمْ لَكٰذِبُوْنَ ﴿۸۶﴾ ج وَاَلْقَوْا اِلَى اللّٰهِ
يَوْمَىٕذِ اِۨالسَّلَمَ وَضَلَّ عَنْهُمْ مَّا كَانُوْا يَفْتَرُوْنَ ﴿۸۷﴾

۽ الله اوهان جي گهرن مان اوهان لاءِ آرام (جو هنڌ) بڻايو ۽ ڍورن جي چمڙن مان اوهان لاءِ گهر بڻايائين جن کي اوهين پنهنجي مسافري جي ڏينهن ۽ پنهنجي ڪنهن هنڌ رهڻ جي ڏينهن ۾ هلڪو پائيندا آهيو ۽ سندن اُنن ۽ سندن ملسن ۽ سندن ڏاسن مان (گهر جو) اسباب ۽ فائدي جو سامان بڻايو ٿا (جو ڳچ) مدت تائين (ڪم ڏئي ٿو) (٨٠). ۽ الله پنهنجي خلقيل شين مان اوهان لاءِ ڇانئون بڻايون ۽ جبلن مان اوهان لاءِ جُرون بڻايائين ۽ اوهان لاءِ ڪپڙا بڻايائين جي اوهان کي گرمي (۽ سردي) کان بچائيندا آهن ۽ ڪپڙا جي، اوهان کي اوهان جي ويڙهه کان بچائيندا آهن- اهڙي طرح اوهان تي پنهنجي نعمت پوري ڪندو آهي ته مانَ اوهين فرمانبرداري ڪريو (٨١). پوءِ جيڪڏهن ڦرندا ته (اي پيغمبر) تو تي پڌري پيغام پهچائڻ کان سواءِ (ٻيو ڪي) نه آهي (٨٢). الله جي نعمت ڃاڻندا آهن وري اُن کي نه مڃيندا آهن ۽ اُنهن مان گهڻا ڪافر آهن (٨٣). ۽ جنهن ڏينهن سڀ ڪنهن ٽوليءَ مان (هڪ) شاهد کڙو ڪنداسون اُنهيءَ ڏينهن ڪافرن کي (عذر ڪرڻ لاءِ) موڪل نه ڏبي ۽ نڪي اُنهن جا عذر قبول ڪيا ويندا (٨٤). ۽ جڏهن ظالم عذاب ڏسندا تڏهن ڪانئن (عذاب) نڪي هلڪو ڪبو ۽ نڪي اُنهن کي مهلت ڏبي (٨٥). ۽ جڏهن مشرڪ پنهنجن ٻتن کي ڏسندا (تڏهن) چوندا ته اي اسان جا پالڻهار! هي اسان جا اُهي ٻت آهن جن کي توکان سواءِ سڏيندا هئاسين، پوءِ اُهي (ٻت) اُنهن کي ورندي ڏيندا ته اوهين ڪوڙا آهيو (٨٦). اُنهيءَ ڏينهن الله جي آڏو عاجزي ڪندا ۽ جيڪو ٺاهه ٺاهيندا هئا سو ڪانئن ڀُلجي ويندو (٨٧).

الَّذِيْنَ كَفَرُوْا وَصَدُّوْا عَنْ سَبِيْلِ اللّٰهِ زِدْنٰهُمْ عَذَابًا
فَوْقَ الْعَذَابِ بِمَا كَانُوْا يُفْسِدُوْنَ ﴿٨٨﴾ وَيَوْمَ نَبْعَثُ فِيْ كُلِّ
اُمَّةٍ شَهِيْدًا عَلَيْهِمْ مِّنْ اَنْفُسِهِمْ وَجِئْنَا بِكَ شَهِيْدًا
عَلٰى هٰٓؤُلَآءِ ؕ وَنَزَّلْنَا عَلَيْكَ الْكِتٰبَ تِبْيَانًا لِّكُلِّ شَيْءٍ وَّ
هُدًى وَّرَحْمَةً وَّبُشْرٰى لِلْمُسْلِمِيْنَ ﴿٨٩﴾ اِنَّ اللّٰهَ يَاْمُرُ
بِالْعَدْلِ وَالْاِحْسَانِ وَاِيْتَآئِ ذِي الْقُرْبٰى وَيَنْهٰى عَنِ
الْفَحْشَآءِ وَالْمُنْكَرِ وَالْبَغْيِ ۚ يَعِظُكُمْ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُوْنَ ﴿٩٠﴾ وَ
اَوْفُوْا بِعَهْدِ اللّٰهِ اِذَا عٰهَدْتُّمْ وَلَا تَنْقُضُوا الْاَيْمَانَ
بَعْدَ تَوْكِيْدِهَا وَقَدْ جَعَلْتُمُ اللّٰهَ عَلَيْكُمْ كَفِيْلًا ؕ اِنَّ اللّٰهَ
يَعْلَمُ مَا تَفْعَلُوْنَ ﴿٩١﴾ وَلَا تَكُوْنُوْا كَالَّتِيْ نَقَضَتْ غَزْلَهَا
مِنْۢ بَعْدِ قُوَّةٍ اَنْكَاثًا ؕ تَتَّخِذُوْنَ اَيْمَانَكُمْ دَخَلًاۢ بَيْنَكُمْ اَنْ
تَكُوْنَ اُمَّةٌ هِيَ اَرْبٰى مِنْ اُمَّةٍ ؕ اِنَّمَا يَبْلُوْكُمُ اللّٰهُ بِهٖ ؕ وَلَيُبَيِّنَنَّ
لَكُمْ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ مَا كُنْتُمْ فِيْهِ تَخْتَلِفُوْنَ ﴿٩٢﴾ وَلَوْ شَآءَ
اللّٰهُ لَجَعَلَكُمْ اُمَّةً وَّاحِدَةً وَّلٰكِنْ يُّضِلُّ مَنْ يَّشَآءُ
وَيَهْدِيْ مَنْ يَّشَآءُ ؕ وَلَتُسْئَلُنَّ عَمَّا كُنْتُمْ تَعْمَلُوْنَ ﴿٩٣﴾

جن انڪار ڪيو ۽ الله جي واٽ کان (ماڻهن کي) جهليو تن کي عذاب جي مٿان عذاب انهيءَ سببان وڌائينداسون جو (هو) فساد ڪندا هئا (٨٨). ۽ اُن ڏينهن هر ٽوليءَ ۾ سندن جنس مان مٿن شاهد بيهاريندا سون ۽ (اي پيغمبر!) توکي هنن (ڪافرن) تي شاهد آڻينداسون- ۽ هر شيءِ جي وضاحت لاءِ ۽ مسلمانن جي هدايت ۽ ٻاجهه ۽ خوشخبري ڏيڻ لاءِ تو تي ڪتاب نازل ڪيو سون (٨٩). بيشڪ الله انصاف ۽ ڀلائي (ڪرڻ) ۽ مائٽي وارن کي ڏيڻ جو حڪم ڪري ٿو ۽ بي حيائيءَ ۽ برائيءَ ۽ زبردستيءَ کان جهلي ٿو، اوهان کي نصيحت ڏئي ٿو ته مانَ اوهين نصيحت وٺو (٩٠). ۽ جڏهن اوهين الله جو (نالو وٺي پاڻ ۾) انجام ڪريو (تڏهن اُهو) انجام پاڙيو ۽ اوهين قسمن کي سندن پڪي ڪرڻ کان پوءِ نه ڀڃو جو بيشڪ الله کي پاڻ تي نگهبان ڪيو اٿو- جو ته جيڪي ڪندا آهيو سو الله ڄاڻندو آهي (٩١). ۽ اُن عورت وانگر نه ٿيو جنهن پنهنجو سٽ (ڪتڻ ۽) پڪي ڪرڻ کان پوءِ ڇني ڪوهي ڇڏيو- اوهين قسمن کي هن لاءِ پاڻ ۾ حيلو بڻايو ٿا ته (هڪ) ٽولي ٻيءَ ٽوليءَ کان وڌيڪ ٿئي- الله ته اوهان کي رڳو اُن سان پرکيندو آهي- ۽ جنهن بابت اوهين تڪرار ڪندا آهيو سو قيامت جي ڏينهن اوهان جي لاءِ ضرور بيان ڪندو (٩٢). ۽ جيڪڏهن الله گهري ها ته اوهان کي هڪ جماعت ڪري ها پر جنهن جي لاءِ وڻندو اٿس تنهن کي گمراهه ڪندو آهي، ۽ جنهن جي لاءِ وڻندو اٿس تنهن کي هدايت ڪندو آهي- ۽ جيڪي اوهين ڪندا آهيو تنهن بابت اوهين ضرور پڇبؤ (٩٣).

وَلَا تَتَّخِذُوْٓا اَيْمَانَكُمْ دَخَلًاۢ بَيْنَكُمْ فَتَزِلَّ قَدَمٌۢ بَعْدَ
ثُبُوْتِهَا وَتَذُوْقُوا السُّوْٓءَ بِمَا صَدَدْتُّمْ عَنْ سَبِيْلِ اللّٰهِ ۚ وَ
لَكُمْ عَذَابٌ عَظِيْمٌ ﴿٩٤﴾ وَلَا تَشْتَرُوْا بِعَهْدِ اللّٰهِ ثَمَنًا قَلِيْلًا ؕ
اِنَّمَا عِنْدَ اللّٰهِ هُوَ خَيْرٌ لَّكُمْ اِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُوْنَ ﴿٩٥﴾ مَا عِنْدَكُمْ
يَنْفَدُ وَمَا عِنْدَ اللّٰهِ بَاقٍ ؕ وَلَنَجْزِيَنَّ الَّذِيْنَ صَبَرُوْٓا
اَجْرَهُمْ بِاَحْسَنِ مَا كَانُوْا يَعْمَلُوْنَ ﴿٩٦﴾ مَنْ عَمِلَ صَالِحًا
مِّنْ ذَكَرٍ اَوْ اُنْثٰى وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَلَنُحْيِيَنَّهٗ حَيٰوةً طَيِّبَةً ۚ
وَلَنَجْزِيَنَّهُمْ اَجْرَهُمْ بِاَحْسَنِ مَا كَانُوْا يَعْمَلُوْنَ ﴿٩٧﴾ فَاِذَا
قَرَاْتَ الْقُرْاٰنَ فَاسْتَعِذْ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّيْطٰنِ الرَّجِيْمِ ﴿٩٨﴾
اِنَّهٗ لَيْسَ لَهٗ سُلْطٰنٌ عَلَى الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا وَعَلٰى رَبِّهِمْ
يَتَوَكَّلُوْنَ ﴿٩٩﴾ اِنَّمَا سُلْطٰنُهٗ عَلَى الَّذِيْنَ يَتَوَلَّوْنَهٗ وَالَّذِيْنَ
هُمْ بِهٖ مُشْرِكُوْنَ ﴿١٠٠﴾ ع وَاِذَا بَدَّلْنَآ اٰيَةً مَّكَانَ اٰيَةٍ ۙ وَّ
اللّٰهُ اَعْلَمُ بِمَا يُنَزِّلُ قَالُوْٓا اِنَّمَآ اَنْتَ مُفْتَرٍ ؕ بَلْ اَكْثَرُهُمْ
لَا يَعْلَمُوْنَ ﴿١٠١﴾ قُلْ نَزَّلَهٗ رُوْحُ الْقُدُسِ مِنْ رَّبِّكَ بِالْحَقِّ
لِيُثَبِّتَ الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا وَهُدًى وَّبُشْرٰى لِلْمُسْلِمِيْنَ ﴿١٠٢﴾

۽ اوهين پنهنجن قسمن کي پاڻ ۾ ٺڳي نہ بڻايو نہ تہ اُنهن جي پڪي ڪرڻ
کان پوءِ اوهان جا پير ترڪندا ۽ (ماڻهن کي) الله جي واٽ کان جهلڻ
سببان سزا چکندؤ، ۽ اوهان کي وڏو عذاب ٿيندو (٩٤). ۽ الله جي انجام
کي ٿوري ملهہ سان نہ وڪڻو، جو تہ جيڪڏهن اوهين ڄاڻندا آهيو تہ
جيڪي الله وَٽ آهي سو اوهان جي لاءِ چڱو آهي (٩٥). جيڪي اوهان
وٽ آهي سو کپي ويندو ۽ جيڪي الله وٽ آهي سو هميشہ رهڻ وارو آهي.
۽ جن صبر ڪيو تن کي سندن عملن جو بلڪل ڀلو بدلو ڏينداسون (٩٦).
جنهن چڱو عمل ڪيو (پوءِ) اهو مرد هجي يا عورت ۽ اهو مؤمن هوندو تہ
ضرور کيس ڀلي حياتي ڏيئي جيارينداسون، ۽ جيڪي ڪندا هئا تنهن جو
بدلو ضرور کين تمام ڀلو ڏينداسون (٩٧). پوءِ (اي پيغمبر!) جڏهن قرآن
پڙهين تڏهن تڙيل شيطان (جي شر) کان الله جي سام پؤ (٩٨). اُن کي
ايمان وارن تي ۽ جي پنهنجي پالڻهار تي ڀروسو ڪندا آهن تن تي ڪو غلبو
نہ آهي (٩٩). سندس غلبو رڳو اُنهن تي آهي جيڪي کيس دوست رکندا
آهن ۽ (اُنهن تي بہ) جيڪي الله سان شريڪ (مقرر) ڪندا آهن (١٠٠). ۽
جڏهن هڪڙيءَ آيت جي جاءِ تي ٻي آيت مٽائي آڻيندا آهيون ۽ الله جيڪي
نازل ڪندو آهي سو چڱيءَ طرح ڄاڻندڙ آهي (تڏهن) چوندا آهن تہ تون
رڳو پاڻون بڻائيندڙ آهين. (نہ!) بلڪ اُنهن مان گهڻا نہ ڄاڻندا
آهن (١٠١). (اي پيغمبر!) کين چؤ تہ اهو قرآن تنهنجي پالڻهار وٽان
جبرئيل سچ سان هن لاءِ نازل ڪيو آهي تہ مؤمنن کي ثابت رکي ۽
مسلمانن لاءِ هدايت ۽ خوشخبري هجي (١٠٢).

وَلَقَدْ نَعْلَمُ اَنَّهُمْ يَقُوْلُوْنَ اِنَّمَا يُعَلِّمُهٗ بَشَرٌ ؕ لِسَانُ الَّذِىْ
يُلْحِدُوْنَ اِلَيْهِ اَعْجَمِىٌّ وَّهٰذَا لِسَانٌ عَرَبِىٌّ مُّبِيْنٌ ﴿١٠٣﴾
اِنَّ الَّذِيْنَ لَا يُؤْمِنُوْنَ بِاٰيٰتِ اللّٰهِ ۙ لَا يَهْدِيْهِمُ اللّٰهُ وَلَهُمْ
عَذَابٌ اَلِيْمٌ ﴿١٠٤﴾ اِنَّمَا يَفْتَرِى الْكَذِبَ الَّذِيْنَ لَا يُؤْمِنُوْنَ
بِاٰيٰتِ اللّٰهِ ۚ وَاُولٰٓئِكَ هُمُ الْكٰذِبُوْنَ ﴿١٠٥﴾ مَنْ كَفَرَ بِاللّٰهِ مِنْۢ
بَعْدِ اِيْمَانِهٖۤ اِلَّا مَنْ اُكْرِهَ وَقَلْبُهٗ مُطْمَئِنٌّۢ بِالْاِيْمَانِ وَلٰكِنْ
مَّنْ شَرَحَ بِالْكُفْرِ صَدْرًا فَعَلَيْهِمْ غَضَبٌ مِّنَ اللّٰهِ ۚ وَلَهُمْ
عَذَابٌ عَظِيْمٌ ﴿١٠٦﴾ ذٰلِكَ بِاَنَّهُمُ اسْتَحَبُّوا الْحَيٰوةَ الدُّنْيَا
عَلَى الْاٰخِرَةِ ۙ وَاَنَّ اللّٰهَ لَا يَهْدِى الْقَوْمَ الْكٰفِرِيْنَ ﴿١٠٧﴾
اُولٰٓئِكَ الَّذِيْنَ طَبَعَ اللّٰهُ عَلٰى قُلُوْبِهِمْ وَسَمْعِهِمْ وَاَبْصَارِهِمْ ۚ
وَاُولٰٓئِكَ هُمُ الْغٰفِلُوْنَ ﴿١٠٨﴾ لَا جَرَمَ اَنَّهُمْ فِى الْاٰخِرَةِ هُمُ
الْخٰسِرُوْنَ ﴿١٠٩﴾ ثُمَّ اِنَّ رَبَّكَ لِلَّذِيْنَ هَاجَرُوْا مِنْۢ بَعْدِ
مَا فُتِنُوْا ثُمَّ جٰهَدُوْا وَصَبَرُوْۤا ۙ اِنَّ رَبَّكَ مِنْۢ بَعْدِهَا
لَغَفُوْرٌ رَّحِيْمٌ ﴿١١٠﴾ ۧ يَوْمَ تَاْتِىْ كُلُّ نَفْسٍ تُجَادِلُ عَنْ
نَّفْسِهَا وَتُوَفّٰى كُلُّ نَفْسٍ مَّا عَمِلَتْ وَهُمْ لَا يُظْلَمُوْنَ ﴿١١١﴾

۽ بيشڪ ڄاڻندا آهيون ته اُهي چوندا آهن ته اُن (پيغمبر) کي ڪو ماڻهو سيکاريندو آهي. جنهن ڏانهن اِها نسبت ڪندا آهن تنهن جي ٻولي عجمي آهي ۽ هيءُ (قرآن) چٽي عربي ٻوليءَ ۾ آهي (١٠٣). بيشڪ جيڪي الله جي آيتن کي نه مڃيندا آهن تن کي الله سڌو رستو نه ڏيکاريندو آهي ۽ اُنهن لاءِ ڏکوئيندڙ عذاب آهي (١٠٤). ڪوڙو ٺاهه اُنهن کان سواءِ ڪو نه ٺاهيندو آهي جيڪي الله جي آيتن کي نه مڃيندا آهن، ۽ اُهي (پاڻ) ڪوڙا آهن (١٠٥). جنهن کي (ڪفر ڪرڻ تي) زور ڪيو وڃي (اُهو زبان سان ڪجهه چوي) ۽ سندس دل ايمان سان مطمئن هجي اُن کان سواءِ جيڪو پنهنجي ايمان آڻڻ کان پوءِ الله جو انڪار ڪري بلڪ جيڪو ڪفر سان سينو ويڪرو ڪري (يعني راضي ٿئي) اهڙن تي الله جو ڏمر آهي، ۽ اُنهن لاءِ وڏو عذاب آهي (١٠٦). اِهو هن ڪري جو اُنهن دنيا جي حياتي کي آخرت کان زياده پسند ڪيو آهي ۽ (اِنهيءَ ڪري) ته الله ڪافرن جي قوم کي هدايت نه ڪندو آهي (١٠٧). اِهي اُهي آهن جو سندن دلين ۽ سندن ڪنن ۽ سندن اکين تي الله مُهر هنئي ۽ اُهي بي خبر آهن (١٠٨). بلاشڪ اُهي ئي آخرت ۾ خساري وارا آهن (١٠٩). وري بيشڪ تنهنجو پالڻهار اُنهن کي (بخشي ٿو) جيڪي (ڪفر جي ڪلمي چوڻ لاءِ ڪافرن جي هٿان) ايذايا ويا پوءِ وطن ڇڏيائون وري جهاد ڪيائون ۽ صبر ڪيائون. بيشڪ تنهنجو پالڻهار اُن کان پوءِ ضرور بخشڻهار مهربان آهي (١١٠). اُنهيءَ ڏينهن هر هڪ ماڻهو پنهنجي جيءَ طرفان جهيڙو ڪندو ايندو ۽ هر هڪ ماڻهو جيڪي ڪمايو تنهن جو ڪيس پورو بدلو ڏبو ۽ اُنهن سان ظلم نه ڪبو (١١١).

وَضَرَبَ اللّٰهُ مَثَلًا قَرْيَةً كَانَتْ اٰمِنَةً مُّطْمَئِنَّةً
يَّاْتِيْهَا رِزْقُهَا رَغَدًا مِّنْ كُلِّ مَكَانٍ فَكَفَرَتْ بِاَنْعُمِ
اللّٰهِ فَاَذَاقَهَا اللّٰهُ لِبَاسَ الْجُوْعِ وَالْخَوْفِ بِمَا كَانُوْا
يَصْنَعُوْنَ ﴿۱۱۲﴾ وَلَقَدْ جَآءَهُمْ رَسُوْلٌ مِّنْهُمْ فَكَذَّبُوْهُ
فَاَخَذَهُمُ الْعَذَابُ وَهُمْ ظٰلِمُوْنَ ﴿۱۱۳﴾ فَكُلُوْا مِمَّا
رَزَقَكُمُ اللّٰهُ حَلٰلًا طَيِّبًا ۪ وَّاشْكُرُوْا نِعْمَتَ اللّٰهِ اِنْ
كُنْتُمْ اِيَّاهُ تَعْبُدُوْنَ ﴿۱۱۴﴾ اِنَّمَا حَرَّمَ عَلَيْكُمُ الْمَيْتَةَ وَ
الدَّمَ وَلَحْمَ الْخِنْزِيْرِ وَمَآ اُهِلَّ لِغَيْرِ اللّٰهِ بِهٖ ۚ فَمَنِ
اضْطُرَّ غَيْرَ بَاغٍ وَّلَا عَادٍ فَاِنَّ اللّٰهَ غَفُوْرٌ رَّحِيْمٌ ﴿۱۱۵﴾
وَلَا تَقُوْلُوْا لِمَا تَصِفُ اَلْسِنَتُكُمُ الْكَذِبَ هٰذَا
حَلٰلٌ وَّهٰذَا حَرَامٌ لِّتَفْتَرُوْا عَلَى اللّٰهِ الْكَذِبَ ؕ اِنَّ
الَّذِيْنَ يَفْتَرُوْنَ عَلَى اللّٰهِ الْكَذِبَ لَا يُفْلِحُوْنَ ﴿۱۱۶﴾ ؕ
مَتَاعٌ قَلِيْلٌ ۪ وَّلَهُمْ عَذَابٌ اَلِيْمٌ ﴿۱۱۷﴾ وَعَلَى الَّذِيْنَ
هَادُوْا حَرَّمْنَا مَا قَصَصْنَا عَلَيْكَ مِنْ قَبْلُ ۚ وَمَا
ظَلَمْنٰهُمْ وَلٰكِنْ كَانُوْٓا اَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُوْنَ ﴿۱۱۸﴾

۽ الله هڪ ڳوٺ جو (هڪ) قصو بيان ڪيو آهي جو امن ۽ سڪون سان
هو اُن کي سندس روزي هر ڪنهن هنڌان ججهي ايندي هئي پوءِ الله جي
نعمتن جي بي شڪري ڪيائين پوءِ جيڪي ڪندا هئا تنهن سببان الله
کيس بک ۽ ڀوَ جي پوشاڪ (جو مزو) چکايو (۱۱۲). ۽ بيشڪ منجهائن
(هڪ) پيغمبر وٽن آيو پوءِ کيس ڪوڙو ڀانيائون تنهن ڪري کين عذاب
پڪڙيو ۽ اُهي ظالم هئا (۱۱۳). پوءِ الله اوهان کي جيڪا حلال (۽) سٺي
شيءِ روزي ڪري ڏني تنهن مان کائو ۽ جيڪڏهن اوهين خاص الله جي
عبادت ڪندا آهيو ته سندس نعمتن جو شڪرانو ڪريو (۱۱۴). مئل ڏور ۽
رت ۽ سوئر جو ماس ۽ جنهن شيءِ کي الله جي ناليءَ کان سواءِ ٻئي جي
نالي سان سڏيو وڃي تنهن کان سواءِ ٻيو (ڪجهه به) اوهان تي حرام نه
ڪيائين، پوءِ جيڪو نڪي بي فرماني ڪندڙ ۽ نه ڪي حد کان لنگهندڙ
تي لاچار ٿئي (۽ کائي) ته بيشڪ الله بخشڻهار مهربان آهي (۱۱۵). ۽ جن
شين کي اوهان جون زبانون ڪوڙ سان بيان ڪنديون آهن تن لاءِ (هن
ڪري) نه چئو ته هيءَ حلال آهي ۽ هيءَ حرام آهي ته الله تي ڪوڙو ٺاهه
ٺاهيو. ڇو ته جيڪي الله تي ڪوڙو ٺاهه ٺاهيندا آهن سي (ڪڏهن) نه
ڇٽندا (۱۱٦). ۽ هيءَ (حياتي) ٿوري موڙي آهي ۽ اُنهن لاءِ آخرت ۾
ڏکوئيندڙ عذاب آهي (۱۱۷). ۽ جيڪي تو تي هن کان اڳ بيان ڪيوسون
سو يهودين تي حرام ڪيو هوسون، ۽ اسان مٿن ظلم نه ڪيو پر (هو) پاڻ
تي ظلم ڪندا هئا (۱۱۸).

ثُمَّ إِنَّ رَبَّكَ لِلَّذِينَ عَمِلُوا السُّوٓءَ بِجَهَالَةٍ ثُمَّ تَابُوا مِنۢ
بَعْدِ ذٰلِكَ وَأَصْلَحُوٓا إِنَّ رَبَّكَ مِنۢ بَعْدِهَا لَغَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿١١٩﴾
إِنَّ إِبْرٰهِيمَ كَانَ أُمَّةً قَانِتًا لِّلّٰهِ حَنِيفًا ۗ وَلَمْ يَكُ مِنَ
الْمُشْرِكِينَ ﴿١٢٠﴾ شَاكِرًا لِّأَنْعُمِهِ ۚ اجْتَبٰىهُ وَهَدٰىهُ إِلٰى صِرَاطٍ
مُّسْتَقِيمٍ ﴿١٢١﴾ وَاٰتَيْنٰهُ فِى الدُّنْيَا حَسَنَةً ۗ وَإِنَّهُ فِى الْاٰخِرَةِ لَمِنَ
الصّٰلِحِينَ ﴿١٢٢﴾ ثُمَّ أَوْحَيْنَآ إِلَيْكَ أَنِ اتَّبِعْ مِلَّةَ إِبْرٰهِيمَ حَنِيفًا ۖ
وَمَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ ﴿١٢٣﴾ إِنَّمَا جُعِلَ السَّبْتُ عَلَى الَّذِينَ
اخْتَلَفُوا فِيهِ ۚ وَإِنَّ رَبَّكَ لَيَحْكُمُ بَيْنَهُمْ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ فِيمَا
كَانُوا فِيهِ يَخْتَلِفُونَ ﴿١٢٤﴾ اُدْعُ إِلٰى سَبِيلِ رَبِّكَ بِالْحِكْمَةِ
وَالْمَوْعِظَةِ الْحَسَنَةِ ۖ وَجَادِلْهُمْ بِالَّتِى هِىَ أَحْسَنُ ۚ إِنَّ
رَبَّكَ هُوَ أَعْلَمُ بِمَنْ ضَلَّ عَنْ سَبِيلِهِ ۖ وَهُوَ أَعْلَمُ بِالْمُهْتَدِينَ ﴿١٢٥﴾
وَإِنْ عَاقَبْتُمْ فَعَاقِبُوا بِمِثْلِ مَا عُوقِبْتُمْ بِهِ ۖ وَلَئِنْ
صَبَرْتُمْ لَهُوَ خَيْرٌ لِّلصّٰبِرِينَ ﴿١٢٦﴾ وَاصْبِرْ وَمَا صَبْرُكَ إِلَّا بِاللّٰهِ
وَلَا تَحْزَنْ عَلَيْهِمْ وَلَا تَكُ فِى ضَيْقٍ مِّمَّا يَمْكُرُونَ ﴿١٢٧﴾
إِنَّ اللّٰهَ مَعَ الَّذِينَ اتَّقَوْا وَّالَّذِينَ هُمْ مُّحْسِنُونَ ﴿١٢٨﴾

وري جن بي سمجهائي سان بچڙا ڪم ڪيا وري اُن ڪان پوءِ توبهه ڪيائون ۽ پاڻ سڌاريائون تن لاءِ تنهنجو پالڻهار اُن (توبهه) ڪان پوءِ بلڪل ضرور بخشڻهار مهربان آهي (١١٩). ابراهيم هڪ طرفو ٿيل الله جي عبادت ڪندڙ امام هو ۽ مشرڪن مان نه هو (١٢٠). الله جي نعمتن جو شڪر ڪندڙ هو۔ (الله) کيس سڳورو ڪيو ۽ سڌي واٽ ڏانهن هدايت ڪيائينس (١٢١). ۽ دنيا ۾ کيس چڱائي ڏني سون۔ ۽ بيشڪ اُهو آخرت ۾ ڀلارن مان آهي (١٢٢). (اي پيغمبر! اُن ڪان) پوءِ تو ڏانهن وحي ڪيوسون ته هڪ مُهاڙي ابراهيم جي دين جي تابعداري ڪر۔ ۽ ابراهيم مشرڪن مان نه هو (١٢٣). جن ڇنڇر بابت تڪرار ڪيو تن ڪان سواءِ ٻين تي اُن (جي تعظيم) جو حڪم لازم نه ڪيو ويو۔ ۽ بيشڪ تنهنجو پالڻهار قيامت جي ڏينهن سندن وچ ۾ اُنهيءَ جو ضرور نبيرو ڪندو جنهن ۾ تڪرار ڪندا آهن (١٢٤). (اي پيغمبر!) حڪمت ۽ سهڻي نصيحت سان پنهنجي پالڻهار جي واٽ ڏانهن (ماڻهن کي) دعوت ڏي ۽ سهڻي نموني ساڻن بحث ڪر۔ جو ته جيڪو الله جي واٽ کان گمراهه ٿيو تنهن کي تنهنجو پالڻهار وڌيڪ ڄاڻندڙ آهي ۽ اُهو هدايت وارن کي (به) وڌيڪ ڄاڻندڙ آهي (١٢٥). ۽ جيڪڏهن (ڪافرن کان) بدلو وٺو ته جيترو ايذايا ويا هجو اوترو اُنهن کي ايذايو۔ ۽ جيڪڏهن اوهين صبر ڪريو ته اُهو صابرن لاءِ ڀلو آهي (١٢٦). ۽ (اي پيغمبر!) صبر ڪر ۽ تنهنجو صبر الله جي توفيق سان ئي آهي ۽ جيڪو فريب ڪندا آهن تنهن بابت نڪي مٺن ڏک ڪر ۽ نڪي تنگ دل ٿيءُ (١٢٧). پڪ جيڪي پرهيزگاري ڪندڙ آهن ۽ جيڪي ڀلارا آهن تن سان الله گڏ آهي (١٢٨).

سُوْرَةُ بَنِیْۤ اِسْرَآءِيْلَ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ○

سُبْحٰنَ الَّذِیْۤ اَسْرٰی بِعَبْدِهٖ لَيْلًا مِّنَ الْمَسْجِدِ
الْحَرَامِ اِلَی الْمَسْجِدِ الْاَقْصَا الَّذِیْ بٰرَكْنَا حَوْلَهٗ لِنُرِيَهٗ مِنْ
اٰيٰتِنَا ؕ اِنَّهٗ هُوَ السَّمِيْعُ الْبَصِيْرُ ۝۱ وَاٰتَيْنَا مُوْسَی الْكِتٰبَ وَ
جَعَلْنٰهُ هُدًی لِّبَنِیْۤ اِسْرَآءِيْلَ اَلَّا تَتَّخِذُوْا مِنْ دُوْنِیْ وَكِيْلًا ؕ ۝۲
ذُرِّيَّةَ مَنْ حَمَلْنَا مَعَ نُوْحٍ ؕ اِنَّهٗ كَانَ عَبْدًا شَكُوْرًا ۝۳
وَقَضَيْنَاۤ اِلٰی بَنِیْۤ اِسْرَآءِيْلَ فِی الْكِتٰبِ لَتُفْسِدُنَّ فِی الْاَرْضِ
مَرَّتَيْنِ وَلَتَعْلُنَّ عُلُوًّا كَبِيْرًا ۝۴ فَاِذَا جَآءَ وَعْدُ اُوْلٰىهُمَا بَعَثْنَا
عَلَيْكُمْ عِبَادًا لَّنَاۤ اُولِیْ بَاْسٍ شَدِيْدٍ فَجَاسُوْا خِلٰلَ الدِّيَارِ ؕ
وَكَانَ وَعْدًا مَّفْعُوْلًا ۝۵ ثُمَّ رَدَدْنَا لَكُمُ الْكَرَّةَ عَلَيْهِمْ
وَاَمْدَدْنٰكُمْ بِاَمْوَالٍ وَّبَنِيْنَ وَجَعَلْنٰكُمْ اَكْثَرَ نَفِيْرًا ۝۶
اِنْ اَحْسَنْتُمْ اَحْسَنْتُمْ لِاَنْفُسِكُمْ ۟ وَاِنْ اَسَاْتُمْ فَلَهَا ؕ
فَاِذَا جَآءَ وَعْدُ الْاٰخِرَةِ لِيَسُوْٓءٗا وُجُوْهَكُمْ وَلِيَدْخُلُوا
الْمَسْجِدَ كَمَا دَخَلُوْهُ اَوَّلَ مَرَّةٍ وَّلِيُتَبِّرُوْا مَا عَلَوْا تَتْبِيْرًا ۝۷

سورة بني اسرائيل مڪي آهي ۽ هن ۾ هڪ سؤ
يارهن آيتون ۽ ٻارهن رڪوع آهن.

الله ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

اُهو (الله) پاڪ آهي جنهن پنهنجي ٻانهي (محمد ﷺ) کي هڪڙي رات (جي اندر) تعظيم واريءَ مسجد (حرام) مان، اُنهيءَ مسجد اقصىٰ تائين، جنهن جي چوڌاري برڪت رکي سون، هن لاءِ سير ڪرايو تہ کيس پنهنجيون نشانيون ڏيکاريون۔ بيشڪ اُهوئي ٻڌندڙ ڏسندڙ آهي (١). ۽ موسىٰ کي ڪتاب (توريت) ڏنوسون ۽ اُن کي بني اسرائيلن لاءِ هدايت ڪرڻ وارو ڪيوسون (۽ چيوسون) تہ مون (الله) کان سواءِ (ٻيو) ڪو ڀرجهلو نہ وٺو (٢). اي (اُن قوم جو) اولاد! جن کي نوح سان گڏ (ٻيڙيءَ ۾) چاڙهيوسون۔ بيشڪ اُهو شاڪر ٻانهو هو (٣). ۽ بني اسرائيلن ڏانهن (سندن) ڪتاب ۾ (هي حڪم) موڪليوسون تہ اوهين ملڪ ۾ ٻہ ڀيرا ضرور فساد ڪندؤ ۽ اوهين ضرور وڏي سرڪشي ڪندؤ (۴). پوءِ جڏهن ٻنهين مان پهريون انجام (فساد جو) ايندو (تڏهن) اوهان تي پنهنجا ڏاڍا سورهيہ ٻانها ڪڙا ڪندا سون جي شهرن جي وچ ۾ ڪاهي پوندا۔ ۽ اِهو انجام (پورو) ٿيڻو آهي (٥). وري اوهان کي هڪ ڀيرو مٿن غلبو ڏينداسون ۽ مال ۽ اولاد سان اوهان کي (اِڳو لڳ) وڌائينداسون ۽ اوهان جي لشڪر کي وڌائينداسون (٦). جيڪڏهن اوهين چڱائي ڪندؤ تہ (اُها) پاڻ لاءِ چڱائي ڪندؤ ۽ جيڪڏهن اوهين بڇڙائي ڪندؤ تہ پاڻ لاءِ۔ پوءِ جڏهن ٻيو انجام (فساد جو) پهچندو تہ ٻيا اوهان جا منهن اُرها ڪندا ۽ اهڙي طرح مسجد ۾ گهڙندا جهڙي طرح اُن ۾ پهريون ڀيرو گهڙيا هئا ۽ جنهن تي غالب ٿيندا تنهن کي چڱي طرح اُجاڙيندا (٧).

عَسٰى رَبُّكُمْ اَنْ يَّرْحَمَكُمْ ۚ وَ اِنْ عُدْتُّمْ عُدْنَا ۘ وَ جَعَلْنَا جَهَنَّمَ
لِلْكٰفِرِيْنَ حَصِيْرًا ﴿۸﴾ اِنَّ هٰذَا الْقُرْاٰنَ يَهْدِيْ لِلَّتِيْ هِيَ اَقْوَمُ وَ
يُبَشِّرُ الْمُؤْمِنِيْنَ الَّذِيْنَ يَعْمَلُوْنَ الصّٰلِحٰتِ اَنَّ لَهُمْ اَجْرًا كَبِيْرًا ﴿۹﴾
وَّ اَنَّ الَّذِيْنَ لَا يُؤْمِنُوْنَ بِالْاٰخِرَةِ اَعْتَدْنَا لَهُمْ عَذَابًا اَلِيْمًا ﴿۱۰﴾
وَ يَدْعُ الْاِنْسَانُ بِالشَّرِّ دُعَآءَهٗ بِالْخَيْرِ ؕ وَ كَانَ الْاِنْسَانُ عَجُوْلًا ﴿۱۱﴾
وَ جَعَلْنَا الَّيْلَ وَ النَّهَارَ اٰيَتَيْنِ فَمَحَوْنَاۤ اٰيَةَ الَّيْلِ وَ جَعَلْنَاۤ اٰيَةَ
النَّهَارِ مُبْصِرَةً لِّتَبْتَغُوْا فَضْلًا مِّنْ رَّبِّكُمْ وَ لِتَعْلَمُوْا عَدَدَ السِّنِيْنَ
وَ الْحِسَابَ ؕ وَ كُلَّ شَیْءٍ فَصَّلْنٰهُ تَفْصِيْلًا ﴿۱۲﴾ وَ كُلَّ اِنْسَانٍ اَلْزَمْنٰهُ
طٰٓئِرَهٗ فِيْ عُنُقِهٖ ؕ وَ نُخْرِجُ لَهٗ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ كِتٰبًا يَّلْقٰىهُ مَنْشُوْرًا ﴿۱۳﴾
اِقْرَاْ كِتٰبَكَ ؕ كَفٰى بِنَفْسِكَ الْيَوْمَ عَلَيْكَ حَسِيْبًا ﴿۱۴﴾ ؕ مَنِ اهْتَدٰى فَاِنَّمَا
يَهْتَدِيْ لِنَفْسِهٖ ۚ وَ مَنْ ضَلَّ فَاِنَّمَا يَضِلُّ عَلَيْهَا ؕ وَ لَا تَزِرُ وَازِرَةٌ
وِّزْرَ اُخْرٰى ؕ وَ مَا كُنَّا مُعَذِّبِيْنَ حَتّٰى نَبْعَثَ رَسُوْلًا ﴿۱۵﴾ وَ اِذَاۤ اَرَدْنَاۤ
اَنْ نُّهْلِكَ قَرْيَةً اَمَرْنَا مُتْرَفِيْهَا فَفَسَقُوْا فِيْهَا فَحَقَّ عَلَيْهَا
الْقَوْلُ فَدَمَّرْنٰهَا تَدْمِيْرًا ﴿۱۶﴾ وَ كَمْ اَهْلَكْنَا مِنَ الْقُرُوْنِ مِنْۢ
بَعْدِ نُوْحٍ ؕ وَ كَفٰى بِرَبِّكَ بِذُنُوْبِ عِبَادِهٖ خَبِيْرًۢا بَصِيْرًا ﴿۱۷﴾

(چيو ويو ته) اوهان جو پالڻهار ويجهوئي اوهان تي ٻاجه ڪندو، ۽ جيڪڏهن اوهين (ٿيون ڦيرو) ڦرندؤ ته اسين ٻه (سزا ڏيڻ ڏانهن) ڦرنداسون. ۽ ڪافرن لاءِ دوزخ کي قيد خانو مقرر ڪيوسون (٨). هيءُ قرآن اُنهيءَ (واٽ) ڏانهن رستو ڏيکاريندو آهي جيڪا ڏاڍي سڌي آهي ۽ اُنهن مؤمنن کي خوشخبري ڏيندو آهي جيڪي چڱا ڪم ڪندا آهن ته اُنهن لاءِ بلڪل وڏو اَجر آهي (٩). ۽ جيڪي آخرت کي نه مڃيندا آهن تن لاءِ بلڪل ڏکوئيندڙ عذاب تيار ڪيو اٿئون (١٠). ۽ انسان برائيءَ کي (اهڙو) گهرندو آهي جهڙو ڀلائيءَ کي سندس گهرڻ هوندو آهي. ۽ انسان جلد باز آهي (١١). ۽ رات ۽ ڏينهن کي ٻه نشانيون ڪيون سون پوءِ رات جي نشاني کي ميٽايوسون ۽ ڏينهن جي نشاني کي هن لاءِ روشن ڪيوسون ته پنهنجي پالڻهار جو فضل ڳوليو ۽ (پڻ هن لاءِ) ته اوهين سالن جو ڳاڻاٽو ۽ حساب ڄاڻو. ۽ هر هڪ شيءِ جو تفصيلي بيان ڪيوسون (١٢). ۽ هر ماڻهو جي ڳچيءَ ۾ سندس عمل نامو ٻڌوسون. ۽ قيامت جي ڏينهن هڪ ڪتاب اِنهي لاءِ ڪيدناسون جو اُن کي کليل ملندو (١٣). (چيو ويندس ته) پنهنجو ڪتاب پڙهه. اَڄ تنهنجو نفس ئي توتي حساب وٺندڙ ڪافي آهي (١٤). جيڪو هدايت وارو ٿيو اهو رڳو پاڻ لاءِ ئي هدايت وارو ٿيو ۽ جيڪو ڀُلو (گمراهه ٿيو) سو رڳو پاڻ لاءِ ڀُلندو. ۽ ڪو بار کڻندڙ ٻئي ڪنهن جو بار نه کڻندو. ۽ اسين ايستائين عذاب ڪندڙ نه آهيون جيستائين ڪنهن پيغمبر کي (نه) موڪليون (١٥). ۽ جڏهن اسين ڪنهن ڳوٺ کي ناس ڪرڻ گهرندا آهيون (تڏهن) اُنهن مان آسودن کي (پيغمبرن جي معرفت پنهنجي عبادت جو) حڪم ڪندا آهيون پوءِ منجهس نافرماني ڪندا آهن تنهن ڪري مٿس عذاب لازم ٿيندو آهي پوءِ چڱي طرح اُن جي پاڙ پٽيندا آهيون (١٦). ۽ ڪيترائي جهانن مان نوح کان پوءِ ناس ڪياسون. ۽ تنهنجو پالڻهار پنهنجن ٻانهن جي گناهن جي خبر رکندڙ ڏسندڙ ڪافي آهي (١٧).

مَنْ كَانَ يُرِيْدُ الْعَاجِلَةَ عَجَّلْنَا لَهٗ فِيْهَا مَا نَشَآءُ لِمَنْ نُّرِيْدُ ثُمَّ جَعَلْنَا
لَهٗ جَهَنَّمَ ۚ يَصْلٰهَا مَذْمُوْمًا مَّدْحُوْرًا ﴿۱۸﴾ وَمَنْ اَرَادَ الْاٰخِرَةَ وَسَعٰى لَهَا
سَعْيَهَا وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَاُولٰٓئِكَ كَانَ سَعْيُهُمْ مَّشْكُوْرًا ﴿۱۹﴾ كُلًّا نُّمِدُّ هٰٓؤُلَآءِ
وَهٰٓؤُلَآءِ مِنْ عَطَآءِ رَبِّكَ ۭ وَمَا كَانَ عَطَآءُ رَبِّكَ مَحْظُوْرًا ﴿۲۰﴾ اُنْظُرْ كَيْفَ
فَضَّلْنَا بَعْضَهُمْ عَلٰى بَعْضٍ ۭ وَلَلْاٰخِرَةُ اَكْبَرُ دَرَجٰتٍ وَّاَكْبَرُ تَفْضِيْلًا ﴿۲۱﴾
لَا تَجْعَلْ مَعَ اللّٰهِ اِلٰهًا اٰخَرَ فَتَقْعُدَ مَذْمُوْمًا مَّخْذُوْلًا ﴿۲۲﴾ وَقَضٰى رَبُّكَ
اَلَّا تَعْبُدُوْٓا اِلَّآ اِيَّاهُ وَبِالْوَالِدَيْنِ اِحْسَانًا ۭ اِمَّا يَبْلُغَنَّ عِنْدَكَ الْكِبَرَ
اَحَدُهُمَآ اَوْ كِلٰهُمَا فَلَا تَقُلْ لَّهُمَآ اُفٍّ وَّلَا تَنْهَرْهُمَا وَقُلْ لَّهُمَا قَوْلًا
كَرِيْمًا ﴿۲۳﴾ وَاخْفِضْ لَهُمَا جَنَاحَ الذُّلِّ مِنَ الرَّحْمَةِ وَقُلْ رَّبِّ ارْحَمْهُمَا
كَمَا رَبَّيٰنِيْ صَغِيْرًا ﴿۲۴﴾ ۭ رَبُّكُمْ اَعْلَمُ بِمَا فِيْ نُفُوْسِكُمْ ۭ اِنْ تَكُوْنُوْا صٰلِحِيْنَ
فَاِنَّهٗ كَانَ لِلْاَوَّابِيْنَ غَفُوْرًا ﴿۲۵﴾ وَاٰتِ ذَا الْقُرْبٰى حَقَّهٗ وَالْمِسْكِيْنَ
وَابْنَ السَّبِيْلِ وَلَا تُبَذِّرْ تَبْذِيْرًا ﴿۲۶﴾ اِنَّ الْمُبَذِّرِيْنَ كَانُوْٓا اِخْوَانَ
الشَّيٰطِيْنِ ۭ وَكَانَ الشَّيْطٰنُ لِرَبِّهٖ كَفُوْرًا ﴿۲۷﴾ وَاِمَّا تُعْرِضَنَّ عَنْهُمُ ابْتِغَآءَ
رَحْمَةٍ مِّنْ رَّبِّكَ تَرْجُوْهَا فَقُلْ لَّهُمْ قَوْلًا مَّيْسُوْرًا ﴿۲۸﴾ وَلَا تَجْعَلْ يَدَكَ
مَغْلُوْلَةً اِلٰى عُنُقِكَ وَلَا تَبْسُطْهَا كُلَّ الْبَسْطِ فَتَقْعُدَ مَلُوْمًا مَّحْسُوْرًا ﴿۲۹﴾

جيڪو دنيا (جي آسودگي) گهرندو آهي تنهن کي منجهس جيڪي گهرندا آهيون سو جلد ڏيندا آهيون، جنهن لاءِ گهرندا آهيون (تنهن کي ڏيندا آهيون) وري اُن لاءِ دوزخ مقرر ڪيوسون، جنهن ۾ (هو) خوار (۽) تڙيل ٿي گهڙندو (١٨) . ۽ جنهن آخرت گهري ۽ اُن لاءِ چڱي ڪوشش ڪئي ۽ اهو مؤمن (بہ) هجي سي اُهي آهن جن جي ڪوشش قبول ٿيل آهي (١٩) . هِن ٽوليءَ جي ۽ هُن ٽوليءَ جي هر هڪ کي تنهنجي پالڻهار جي بخشش مان لڳو لڳ ڏيون ٿا ۽ تنهنجي رب جي ڏات ڪا روڪيل نہ آهي (٢٠) . ڏس تہ اُنهن مان هڪڙن کي ٻين کان (دنيا منجھ رزق ۽ مرتبي ۾) ڪهڙي طرح ڀلو ڪيو آٿئون ۽ آخرت تہ درجن جي ڪري بلڪل وڏي ۽ مان ڏيڻ ڪري بلڪل وڏيڪ آهي (٢١) . (اي انسان تون) الله سان ٻيو ڪو معبود مقرر نہ ڪر نہ تہ پشيمان (۽) خوار ٿي ويهندين (٢٢) . ۽ تنهنجي پالڻهار حڪم ڪيو آهي تہ اُن کان سواءِ ٻئي ڪنهن جي عبادت نہ ڪريو ۽ ماءُ پيءُ سان نيڪي ڪريو جيڪڏهن ٻنهي مان ڪو هڪڙو تنهنجي آڏو ٻڍائپ کي پهچي يا ٻئي تہ کين تون اُف (بہ) نہ چئج ۽ نڪي کين جهڻڪج ۽ ساڻن چڱي ڳالھ (اَدب واري) ڳالهائج (٢٣) . ۽ اُنهن لاءِ عاجزي جون ٻانهون نرميءَ مان هيٺاهيون ڪج ۽ چئج تہ اي منهنجا پالڻهار! اُنهن تي (اهڙي طرح) ٻاجھ ڪر جهڙي طرح مون کي ننڍپڻ ۾ پاليائون ٿي (٢٤) . جيڪي اوهان جي دلين ۾ آهي سو اوهان جو پالڻهار چڱي طرح ڄاڻندڙ آهي- جيڪڏهن اوهين سڌريل هوندؤ (تہ بخشيندو) ڇو تہ الله توبھ ڪندڙن کي بخشڻهار آهي (٢٥) . ۽ مائٽي وارن ۽ مسڪينن کي ۽ مسافرن کي سندن حق ڏي ۽ اڌنگائي سان اجايو نہ وڃاءِ (٢٦) . ڇو تہ اجايو وڃائيندڙ شيطانن جا ڀائر آهن ۽ شيطان پنهنجي پالڻهار جي نافرماني ڪندڙ آهي (٢٧) . ۽ جيڪڏهن تون (ان رزق جي اَڻ هوند ڪري) اُنهن کان منهن موڙين، جنهن رزق جي ملڻ جي پنهنجي پالڻهار کان اُميد رکين ٿو تہ (کين جهڻڪي نہ موٽاءِ بلڪ) ساڻن مٺي ڳالھ ڳالهاءِ (٢٨) . ۽ نڪي پنهنجي هٿ کي (بخل مان) پنهنجي ڳچي ۾ بند ڪر ۽ نڪي اُهو سارو کولي ڇڏ جو پوءِ ملامت ڪيل (۽) پشيمان ٿي ويهي رهين (٢٩) .

اِنَّ رَبَّكَ يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَّشَآءُ وَيَقْدِرُ ۭ اِنَّهٗ كَانَ بِعِبَادِهٖ
خَبِيْرًۢا بَصِيْرًا ۝۳۰ وَلَا تَقْتُلُوْٓا اَوْلَادَكُمْ خَشْيَةَ اِمْلَاقٍ ۭ نَحْنُ نَرْزُقُهُمْ
وَاِيَّاكُمْ ۭ اِنَّ قَتْلَهُمْ كَانَ خِطْاً كَبِيْرًا ۝۳۱ وَلَا تَقْرَبُوا الزِّنٰٓى اِنَّهٗ كَانَ
فَاحِشَةً ۭ وَسَاۗءَ سَبِيْلًا ۝۳۲ وَلَا تَقْتُلُوا النَّفْسَ الَّتِيْ حَرَّمَ اللّٰهُ اِلَّا
بِالْحَقِّ ۭ وَمَنْ قُتِلَ مَظْلُوْمًا فَقَدْ جَعَلْنَا لِوَلِيِّهٖ سُلْطٰنًا فَلَا يُسْرِفْ
فِّي الْقَتْلِ ۭ اِنَّهٗ كَانَ مَنْصُوْرًا ۝۳۳ وَلَا تَقْرَبُوْا مَالَ الْيَتِيْمِ اِلَّا بِالَّتِيْ
هِىَ اَحْسَنُ حَتّٰى يَبْلُغَ اَشُدَّهٗ ۠ وَاَوْفُوْا بِالْعَهْدِ ۚ اِنَّ الْعَهْدَ كَانَ
مَسْـُٔوْلًا ۝۳۴ وَاَوْفُوا الْكَيْلَ اِذَا كِلْتُمْ وَزِنُوْا بِالْقِسْطَاسِ الْمُسْتَقِيْمِ ۭ
ذٰلِكَ خَيْرٌ وَّاَحْسَنُ تَاْوِيْلًا ۝۳۵ وَلَا تَقْفُ مَا لَيْسَ لَكَ بِهٖ عِلْمٌ ۭ اِنَّ
السَّمْعَ وَالْبَصَرَ وَالْفُؤَادَ كُلُّ اُولٰۗىِٕكَ كَانَ عَنْهُ مَسْـُٔوْلًا ۝۳۶ وَلَا
تَمْشِ فِي الْاَرْضِ مَرَحًا ۚ اِنَّكَ لَنْ تَخْرِقَ الْاَرْضَ وَلَنْ تَبْلُغَ الْجِبَالَ
طُوْلًا ۝۳۷ كُلُّ ذٰلِكَ كَانَ سَيِّئُهٗ عِنْدَ رَبِّكَ مَكْرُوْهًا ۝۳۸ ذٰلِكَ مِمَّآ
اَوْحٰٓى اِلَيْكَ رَبُّكَ مِنَ الْحِكْمَةِ ۭ وَلَا تَجْعَلْ مَعَ اللّٰهِ اِلٰـهًا اٰخَرَ
فَتُلْقٰى فِيْ جَهَنَّمَ مَلُوْمًا مَّدْحُوْرًا ۝۳۹ اَفَاَصْفٰىكُمْ رَبُّكُمْ بِالْبَنِيْنَ وَ
اتَّخَذَ مِنَ الْمَلٰۗىِٕكَةِ اِنَاثًا ۭ اِنَّكُمْ لَتَقُوْلُوْنَ قَوْلًا عَظِيْمًا ۝۴۰ ع

تنهنجو پالڻھار جنھن لاءِ گھرندو آھي تنھن جي روزي ڪشادي ڪندو آھي ۽ گھٽ بہ ڪندو آھي۔ ڇو تہ اھو پنھنجن ٻانھن جي خبر رکندڙ ڏسندڙ آھي (٣٠) . ۽ پنھنجن ٻارن کي سڃائي جي ڊپ کان نہ ڪھو۔ اسين کين ۽ (خود) اوھان کي روزي ڏيندا آھيون۔ بيشڪ اُنھن کي ڪھڻ وڏو ڏوھ آھي (٣١) . ۽ زنا کي ويجھا نہ وڃو ڇو تہ اھا بي حيائي آھي ۽ اھا واٽ بڇڙي آھي (٣٢) . ۽ اھڙي شخص کي نہ ڪھو جنھن جو (شرعي) حق کان سواءِ ڪھڻ الله حرام ڪيو آھي۔ ۽ جيڪو ناحق ماريو وڃي تنھن جي وارث کي (قصاص جو) اختيار ڏنوسون پوءِ جڳائي تہ مارڻ ۾ (پاڻ بدلو وٺي) زيادتي نہ ڪري۔ ڇو تہ اھو (قصاص وٺڻ ۾) مدد ڏنل ٿيو آھي (٣٣) . ۽ نڪي ڪنھن ڇوري ٻار جي مال کي چڱي (نيت) کان سواءِ ويجھا وڃو جيستائين ھو بلوغت کي پھچي ۽ (پنھنجو) انجام پاڙيو، ڇو تہ انجام جي بابت بلڪل پڇا ٿيندي (٣٤) . ۽ جڏھن ماڻ ڀريو تڏھن پورو ڀريو ۽ سنئين ترازي سان توريو۔ اھا (پوري ماپ ۽ تور) ڀلي ۽ عاقبت جي ڪري بلڪل چڱي آھي (٣٥) . ۽ (اي ٻانھا!) جنھن شيءِ جي توکي ڪا سُڌ نہ آھي تنھن جي پويان نہ لڳ۔ ڇو تہ ڪن ۽ اک ۽ دل اِنھن سڀني (عضون) کان اُنھي بابت بلڪل پڇا ٿيندي (٣٦) . ۽ زمين ۾ (تون) اَڪڙ ڪري نہ گھم، ڇو تہ تون نڪي زمين کي چيري سگھندين ۽ نڪي ڊيگھ ۾ جبل (جي چوٽي) کي پھچي سگھندين (٣٧) . اِنھن سڀني (عادتن) جي بڇڙائي تنھنجي پالڻھار وٽ ناپسند آھي (٣٨) . اِھي حڪم اُنھن مان آھن جيڪي تنھنجي پالڻھار توڏانھن حڪمت منجھان وحي ڪيا آھن۔ ۽ الله سان ٻيو ڪو معبود مقرر نہ ڪر نہ تہ تون خوار (۽) تڙيل ٿي دوزخ ۾ وڌو ويندين (٣٩) . (اي مشرڪؤ!) اوھان جي پالڻھار اوھان کي پٽن لاءِ چونڊيو ۽ (پاڻ) ملائڪن کي (پنھنجون) ڌيئر ڪري ورتائين ڇا؟ بيشڪ اوھين ھيءَ وڏي ڳالھ ڪندا آھيو (٤٠) .

وَلَقَدْ صَرَّفْنَا فِيْ هٰذَا الْقُرْاٰنِ لِيَذَّكَّرُوْا ؕ وَمَا يَزِيْدُهُمْ اِلَّا نُفُوْرًا ﴿۴۱﴾ قُلْ
لَّوْ كَانَ مَعَهٗٓ اٰلِهَةٌ كَمَا يَقُوْلُوْنَ اِذًا لَّابْتَغَوْا اِلٰى ذِي الْعَرْشِ سَبِيْلًا ﴿۴۲﴾
سُبْحٰنَهٗ وَتَعٰلٰى عَمَّا يَقُوْلُوْنَ عُلُوًّا كَبِيْرًا ﴿۴۳﴾ تُسَبِّحُ لَهُ السَّمٰوٰتُ السَّبْعُ
وَالْاَرْضُ وَمَنْ فِيْهِنَّ ؕ وَاِنْ مِّنْ شَيْءٍ اِلَّا يُسَبِّحُ بِحَمْدِهٖ وَلٰكِنْ لَّا
تَفْقَهُوْنَ تَسْبِيْحَهُمْ ؕ اِنَّهٗ كَانَ حَلِيْمًا غَفُوْرًا ﴿۴۴﴾ وَاِذَا قَرَاْتَ الْقُرْاٰنَ
جَعَلْنَا بَيْنَكَ وَبَيْنَ الَّذِيْنَ لَا يُؤْمِنُوْنَ بِالْاٰخِرَةِ حِجَابًا مَّسْتُوْرًا ﴿۴۵﴾ لا
وَّجَعَلْنَا عَلٰى قُلُوْبِهِمْ اَكِنَّةً اَنْ يَّفْقَهُوْهُ وَفِيْٓ اٰذَانِهِمْ وَقْرًا ؕ وَاِذَا
ذَكَرْتَ رَبَّكَ فِي الْقُرْاٰنِ وَحْدَهٗ وَلَّوْا عَلٰٓى اَدْبَارِهِمْ نُفُوْرًا ﴿۴۶﴾ نَحْنُ
اَعْلَمُ بِمَا يَسْتَمِعُوْنَ بِهٖٓ اِذْ يَسْتَمِعُوْنَ اِلَيْكَ وَاِذْ هُمْ نَجْوٰٓى اِذْ
يَقُوْلُ الظّٰلِمُوْنَ اِنْ تَتَّبِعُوْنَ اِلَّا رَجُلًا مَّسْحُوْرًا ﴿۴۷﴾ اُنْظُرْ كَيْفَ ضَرَبُوْا
لَكَ الْاَمْثَالَ فَضَلُّوْا فَلَا يَسْتَطِيْعُوْنَ سَبِيْلًا ﴿۴۸﴾ وَقَالُوْٓا ءَاِذَا كُنَّا
عِظَامًا وَّرُفَاتًا ءَاِنَّا لَمَبْعُوْثُوْنَ خَلْقًا جَدِيْدًا ﴿۴۹﴾ قُلْ كُوْنُوْا حِجَارَةً
اَوْ حَدِيْدًا ﴿۵۰﴾ لا اَوْ خَلْقًا مِّمَّا يَكْبُرُ فِيْ صُدُوْرِكُمْ ۚ فَسَيَقُوْلُوْنَ مَنْ
يُّعِيْدُنَا ؕ قُلِ الَّذِيْ فَطَرَكُمْ اَوَّلَ مَرَّةٍ ۚ فَسَيُنْغِضُوْنَ اِلَيْكَ
رُءُوْسَهُمْ وَيَقُوْلُوْنَ مَتٰى هُوَ ؕ قُلْ عَسٰٓى اَنْ يَّكُوْنَ قَرِيْبًا ﴿۵۱﴾

۽ بيشڪ هن قرآن ۾ هن لاءِ وري وري سمجهايوسون ته نصيحت وٺن ۽ اُهو اُنهن بابت نفرت ڪرڻ کان سواءِ (ٻيو ڪجهه) ڪين ٿو وڌائي (٤١). (اي پيغمبر) چؤ ته جيڪڏهن ساڻس ٻيا معبود جهڙي طرح چوندا آهن (تهڙي طرح) هجن ها ته اُهي اُنهيءَ دم عرش جي مالڪ ڏانهن (جنگ جي) واٽ طلبين ها (٤٢). اُهو پاڪ آهي ۽ جيڪي چوندا آهن تنهن کان گهڻو مٿاهون آهي (٤٣). ست آسمان ۽ زمين ۽ جيڪي منجهن آهن سي اُن جي پاڪائي بيان ڪندا آهن ۽ ڪا (بہ) شيءِ اهڙي نہ آهي جا سندس ساراهہ سان گڏ پاڪائي بيان نہ ڪندي هجي پر (اوهين) سندن تسبيح نہ سمجهندا آهيو. بيشڪ اُهو بردبار بخشڻهار آهي (٤٤). ۽ جڏهن (تون) قرآن پڙهندو آهين (تڏهن) تنهنجي وچ ۾ ۽ جيڪي آخرت کي نہ مڃيندا آهن تن جي وچ ۾ (اسين) لڪل پردو ڪندا آهيون (٤٥). ۽ اُن جي سمجهڻ کان سندين دلين تي پردو ۽ سندن ڪنن ۾ گهٻرائي وجهندا آهيون. ۽ جڏهن پنهنجي هڪڙي پالڻهار کي قرآن ۾ ياد ڪرين ٿو تڏهن نفرت ڪندي پنهنجي پٺين (پير پوءِ) تي موٽندا آهن (٤٦). (اي پيغمبر!) جنهن مهل توڏانهن ڪن ڏيئي جنهن (ٺٺوليءَ ڪرڻ جي ارادي) سان (قرآن کي) ٻڌندا آهن ۽ جنهن مهل ڳجهيون صلاحون ڪندا آهن جڏهن ظالم چوندا آهن ته (اوهين) رڳو جادو ڪيل مڙس جي تابعداري ڪريو ٿا (تنهن مهل سندين انهن ڳالهين کي) اسين چڱي طرح ڄاڻندا آهيون (٤٧). ڏس ته تو لاءِ ڪهڙا مثال ڏيندا آهن! پوءِ گمراهہ ٿيا تنهن ڪري سڌي واٽ لهي نہ سگهندا آهن (٤٨). ۽ چوندا آهن ته جڏهن اسين (مري ڳري) هڏا ۽ ذرا ذرا ٿينداسين (تڏهن) اسين وري نوان بنجي اُٿنداسين ڇا؟ (٤٩). چؤ ته پهڻ ٿيو يا لوهہ ٿيو (٥٠). يا پنهنجين دلين ۾ جيڪا (ٻي) وڏي خلق ڀانئيندا آهيو (سا ٿيو ته بہ اُٿندؤ)، پوءِ سگهو ئي چوندا ته ڪير اسان کي وري جياريندو؟ چؤ ته جنهن اوهان کي پهريون ڀيرو پيدا ڪيو (اهو جياريندو)، پوءِ توڏانهن پنهنجا ڪنڌ لوڏيندا ۽ چوندا ته اُهو ڪڏهن ٿيندو؟ چؤ ته اُميد آهي ته سگهو ٿيڻو آهي (٥١).

يَوْمَ يَدْعُوكُمْ فَتَسْتَجِيبُونَ بِحَمْدِهِۦ وَتَظُنُّونَ إِن لَّبِثْتُمْ إِلَّا
قَلِيلًا ﴿٥٢﴾ وَقُل لِّعِبَادِى يَقُولُوا۟ ٱلَّتِى هِىَ أَحْسَنُ ۚ إِنَّ ٱلشَّيْطَٰنَ يَنزَغُ
بَيْنَهُمْ ۚ إِنَّ ٱلشَّيْطَٰنَ كَانَ لِلْإِنسَٰنِ عَدُوًّا مُّبِينًا ﴿٥٣﴾ رَّبُّكُمْ أَعْلَمُ بِكُمْ ۖ
إِن يَشَأْ يَرْحَمْكُمْ أَوْ إِن يَشَأْ يُعَذِّبْكُمْ ۚ وَمَآ أَرْسَلْنَٰكَ عَلَيْهِمْ وَكِيلًا ﴿٥٤﴾
وَرَبُّكَ أَعْلَمُ بِمَن فِى ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضِ ۗ وَلَقَدْ فَضَّلْنَا بَعْضَ
ٱلنَّبِيِّۦنَ عَلَىٰ بَعْضٍ ۖ وَءَاتَيْنَا دَاوُۥدَ زَبُورًا ﴿٥٥﴾ قُلِ ٱدْعُوا۟ ٱلَّذِينَ زَعَمْتُم
مِّن دُونِهِۦ فَلَا يَمْلِكُونَ كَشْفَ ٱلضُّرِّ عَنكُمْ وَلَا تَحْوِيلًا ﴿٥٦﴾ أُو۟لَٰٓئِكَ
ٱلَّذِينَ يَدْعُونَ يَبْتَغُونَ إِلَىٰ رَبِّهِمُ ٱلْوَسِيلَةَ أَيُّهُمْ أَقْرَبُ وَيَرْجُونَ
رَحْمَتَهُۥ وَيَخَافُونَ عَذَابَهُۥٓ ۚ إِنَّ عَذَابَ رَبِّكَ كَانَ مَحْذُورًا ﴿٥٧﴾ وَإِن
مِّن قَرْيَةٍ إِلَّا نَحْنُ مُهْلِكُوهَا قَبْلَ يَوْمِ ٱلْقِيَٰمَةِ أَوْ مُعَذِّبُوهَا عَذَابًا
شَدِيدًا ۚ كَانَ ذَٰلِكَ فِى ٱلْكِتَٰبِ مَسْطُورًا ﴿٥٨﴾ وَمَا مَنَعَنَآ أَن نُّرْسِلَ
بِٱلْءَايَٰتِ إِلَّآ أَن كَذَّبَ بِهَا ٱلْأَوَّلُونَ ۚ وَءَاتَيْنَا ثَمُودَ ٱلنَّاقَةَ مُبْصِرَةً
فَظَلَمُوا۟ بِهَا ۚ وَمَا نُرْسِلُ بِٱلْءَايَٰتِ إِلَّا تَخْوِيفًا ﴿٥٩﴾ وَإِذْ قُلْنَا لَكَ إِنَّ رَبَّكَ
أَحَاطَ بِٱلنَّاسِ ۚ وَمَا جَعَلْنَا ٱلرُّءْيَا ٱلَّتِىٓ أَرَيْنَٰكَ إِلَّا فِتْنَةً لِّلنَّاسِ وَ
ٱلشَّجَرَةَ ٱلْمَلْعُونَةَ فِى ٱلْقُرْءَانِ ۚ وَنُخَوِّفُهُمْ فَمَا يَزِيدُهُمْ إِلَّا طُغْيَٰنًا كَبِيرًا ﴿٦٠﴾ ع

جنهن ڏينهن الله اوهان کي سڏيندو (تنهن ڏينهن) اوهين سندس ساراهه ڪندي ورندي ڏيندؤ ۽ ڀانئيندؤ ته ٿورڙو ئي وقت رهيا آهيو (٥٢). ۽ (اي پيغمبر!) منهنجن ٻانهن کي چؤ ته (هڪٻئي سان) بلڪل چڱي (ڳالهه) چوندا رهن۔ چو ته شيطان سندن وچ ۾ جهيڙو وجهندو آهي۔ بيشڪ شيطان ماڻهو جو پڌرو ويري آهي (٥٣). اوهان جو پالڻهار اوهان کي چڱي طرح ڄاڻندو آهي۔ جيڪڏهن وڻيس ته اوهان تي ٻاجهه ڪري يا جيڪڏهن وڻيس ته اوهان کي عذاب ڪري۔ ۽ اسان توکي مٿن وڪيل ڪري نه موڪليو آهي (٥٤). ۽ جيڪي آسمانن ۽ زمين ۾ آهي سو تنهنجو پالڻهار چڱي طرح ڄاڻندو آهي۔ ۽ بيشڪ هڪڙن نبين کي ٻين کان وڌيڪ ڪيوسون ۽ دائود کي زبور ڏنوسون (٥٥). (اي پيغمبر!) چؤ ته الله کان سواءِ ٻين جن کي (الله جهڙو) ڀانئيندا آهيو تن کي سڏيو پوءِ (اُهي) اوهان کان نڪي ڪنهن تڪليف لاهڻ جو ۽ نڪي ڦيرڻ جو اختيار رکندا آهن (٥٦). هي (ڪافر خدا کان سواءِ) جن کي سڏيندا آهن سي پاڻ پنهنجي پالڻهار ڏانهن وسيلو ڳوليندا آهن ته انهن مان ڪير ڏاڍو ويجهو آهي؟ ۽ سندس ٻاجهه جي اُميد رکندا آهن ۽ سندس عذاب کان ڊڄندا آهن۔ چو ته تنهنجي پالڻهار جو عذاب ڊڄڻ جهڙي شيءِ آهي (٥٧). ۽ ڪو به ڳوٺ نه آهي جنهن (جي رهڻ وارن) کي (سندن بڇڙن ڪرتوتن سبب) قيامت جي ڏينهن کان اڳ اسين ناس ڪرڻ وارا نه آهيون يا اُن کي سخت سزا سان عذاب (نه) ڏيندڙ آهيون۔ اهو حڪم ڪتاب ۾ لکيل آهي (٥٨). ۽ اسان کي معجزن موڪلڻ کان اِنهي ڳالهه کان سواءِ ٻئي ڪنهن نه روڪيو جو اڳين (ماڻهن) اُنهن کي ڪوڙ ڄاتو هو۔ ۽ ثمود (جي قوم) کي ڏاچي معجزي لاءِ ڏني سون ته اُن سان ظلم ڪيائون۔ ۽ اسين رڳو ڊيڄارڻ لاءِ معجزا موڪليندا آهيون (٥٩). ۽ (اي پيغمبر! ياد ڪر) جنهن مهل توکي چيوسون ته تنهنجي پالڻهار ماڻهن جو (پنهنجي قدرت سان) گهيرو ڪيو آهي۔ ۽ اسان توکي جيڪو خواب ڏيکاريو سو ۽ جو لعنت ڪيل (ٿوهر جو) وڻ قرآن ۾ بيان ڪيو ويو آهي سو ماڻهن جي آزمائش کان سواءِ نه آهي۔ ۽ اسين جو کين ڊيڄاريندا آهيون سو کين وڏي شرارت کان سواءِ (ٻيو ڪجهه) نه وڌائيندو آهي (٦٠).

وَاِذْ قُلْنَا لِلْمَلٰٓئِكَةِ اسْجُدُوْا لِاٰدَمَ فَسَجَدُوْٓا اِلَّآ اِبْلِيْسَ ؕ قَالَ
ءَاَسْجُدُ لِمَنْ خَلَقْتَ طِيْنًا ۚ﴿۶۱﴾ قَالَ اَرَءَيْتَكَ هٰذَا الَّذِيْ كَرَّمْتَ
عَلَيَّ لَئِنْ اَخَّرْتَنِ اِلٰى يَوْمِ الْقِيٰمَةِ لَاَحْتَنِكَنَّ ذُرِّيَّتَهٗٓ اِلَّا
قَلِيْلًا ﴿۶۲﴾ قَالَ اذْهَبْ فَمَنْ تَبِعَكَ مِنْهُمْ فَاِنَّ جَهَنَّمَ جَزَآؤُكُمْ
جَزَآءً مَّوْفُوْرًا ﴿۶۳﴾ وَاسْتَفْزِزْ مَنِ اسْتَطَعْتَ مِنْهُمْ بِصَوْتِكَ
وَاَجْلِبْ عَلَيْهِمْ بِخَيْلِكَ وَرَجِلِكَ وَشَارِكْهُمْ فِي الْاَمْوَالِ
وَالْاَوْلَادِ وَعِدْهُمْ ؕ وَمَا يَعِدُهُمُ الشَّيْطٰنُ اِلَّا غُرُوْرًا ﴿۶۴﴾ اِنَّ عِبَادِيْ
لَيْسَ لَكَ عَلَيْهِمْ سُلْطٰنٌ ؕ وَكَفٰى بِرَبِّكَ وَكِيْلًا ﴿۶۵﴾ رَبُّكُمُ الَّذِيْ
يُزْجِيْ لَكُمُ الْفُلْكَ فِي الْبَحْرِ لِتَبْتَغُوْا مِنْ فَضْلِهٖ ؕ اِنَّهٗ كَانَ بِكُمْ
رَحِيْمًا ﴿۶۶﴾ وَاِذَا مَسَّكُمُ الضُّرُّ فِي الْبَحْرِ ضَلَّ مَنْ تَدْعُوْنَ
اِلَّآ اِيَّاهُ ۚ فَلَمَّا نَجّٰىكُمْ اِلَى الْبَرِّ اَعْرَضْتُمْ ؕ وَكَانَ الْاِنْسَانُ
كَفُوْرًا ﴿۶۷﴾ اَفَاَمِنْتُمْ اَنْ يَّخْسِفَ بِكُمْ جَانِبَ الْبَرِّ اَوْ يُرْسِلَ
عَلَيْكُمْ حَاصِبًا ثُمَّ لَا تَجِدُوْا لَكُمْ وَكِيْلًا ۙ﴿۶۸﴾ اَمْ اَمِنْتُمْ اَنْ
يُّعِيْدَكُمْ فِيْهِ تَارَةً اُخْرٰى فَيُرْسِلَ عَلَيْكُمْ قَاصِفًا مِّنَ
الرِّيْحِ فَيُغْرِقَكُمْ بِمَا كَفَرْتُمْ ۙ ثُمَّ لَا تَجِدُوْا لَكُمْ عَلَيْنَا بِهٖ تَبِيْعًا ﴿۶۹﴾

۽ جڏهن ملائڪن کي چيو سون ته آدم کي سجدو ڪريو پوءِ ابليس کان سواءِ (ٻين) سجدو ڪيو (ابليس) چيو ته جنهن کي مٽيءَ مان پيدا ڪيئي تنهن کي ڇو سجدو ڪريان؟ (٦١). (وري ابليس) چيو ته ڏس هيءُ جنهن کي تو مون تي شرف ڏنو جيڪڏهن مون کي قيامت جي ڏينهن تائين مهلت ڏيندين ته ٿورڙن کان سواءِ سندس (ٻي) اولاد کي پاڙئون پٽيندس (٦٢). (الله) چيو ته وڃ پوءِ منجهائئن جن تنهنجي تابعداري ڪئي تن اوهان سڀني جي سزا دوزخ آهي (۽ اُها) بلڪل پوري سزا (آهي) (٦٣). ۽ منجهائئن جنهن کي (ڀُلائي) سگهين تنهن کي پنهنجي سڏ سان ڀُلاءِ ۽ پنهنجن سوارن ۽ پيادن سان مٿن چڙهائي ڪر ۽ سندن مال ۽ اولاد ۾ ڀائيواري ڪر ۽ کين انجام ڏي. ۽ شيطان ٺڳي کان سواءِ کين ڪو دلاسو نه ڏيندو آهي (٦٤). بيشڪ منهنجن ٻانهن تي توکي ڪا سگهه نه آهي. ۽ تنهنجو پالڻهار نگهبان ڪافي آهي (٦٥). اوهان جو پالڻهار اُهو آهي جيڪو اوهان لاءِ سمنڊ ۾ ٻيڙيون هن لاءِ هلائيندو آهي ته سندس روزي ڳوليو. بيشڪ اُهو اوهان تي ٻاجهارو آهي (٦٦). ۽ جڏهن اوهان کي درياءَ ۾ ڪا تڪليف پهچندي آهي تڏهن خاص اُن (الله) کان سواءِ ٻين جن کي اوهين سڏيندا آهيو سي وسري ويندا اٿوَ پوءِ جنهن مهل اوهان کي خشڪيءَ تي بچائيندو آهي (تنهن مهل) منهن موڙيندا آهيو. ۽ انسان ڏاڍو بي شڪر آهي (٦٧). (اوهين) پاڻ کي خشڪيءَ جي ڪنهن پاسي ۾ ڳهائڻ کان يا پاڻ تي (پٿرن جي) طوفان اچڻ کان بي پروا ٿيا آهيو ڇا؟ وري اوهين پاڻ لاءِ ڪو واهرو نه لهندؤ (٦٨). يا ٻئي ڀيري اُن (ساڳئي سمنڊ) ۾ موٽائڻ کان بي پروا ٿيا آهيو ڇا؟ پوءِ اوهان تي واءُ جو طوفان موڪلي پوءِ اوهان کي اوهان جي ڪفر سببان ٻوڙي وري اُنهي (ٻوڙڻ جي) ڪري پاڻ لاءِ اسان تي ڪو پيڇي ڪرڻ وارو نه لهندؤ (٦٩).

وَلَقَدْ كَرَّمْنَا بَنِيْٓ اٰدَمَ وَحَمَلْنٰهُمْ فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ وَرَزَقْنٰهُمْ مِّنَ
الطَّيِّبٰتِ وَفَضَّلْنٰهُمْ عَلٰى كَثِيْرٍ مِّمَّنْ خَلَقْنَا تَفْضِيْلًا ۧ ﴿٧٠﴾ يَوْمَ
نَدْعُوْا كُلَّ اُنَاسٍۭ بِاِمَامِهِمْ ۚ فَمَنْ اُوْتِيَ كِتٰبَهٗ بِيَمِيْنِهٖ فَاُولٰٓئِكَ
يَقْرَءُوْنَ كِتٰبَهُمْ وَلَا يُظْلَمُوْنَ فَتِيْلًا ﴿٧١﴾ وَمَنْ كَانَ فِيْ هٰذِهٖٓ
اَعْمٰى فَهُوَ فِي الْاٰخِرَةِ اَعْمٰى وَاَضَلُّ سَبِيْلًا ﴿٧٢﴾ وَاِنْ كَادُوْا لَيَفْتِنُوْنَكَ
عَنِ الَّذِيْٓ اَوْحَيْنَآ اِلَيْكَ لِتَفْتَرِيَ عَلَيْنَا غَيْرَهٗ ۖ وَاِذًا لَّاتَّخَذُوْكَ
خَلِيْلًا ﴿٧٣﴾ وَلَوْلَآ اَنْ ثَبَّتْنٰكَ لَقَدْ كِدْتَّ تَرْكَنُ اِلَيْهِمْ شَيْـًٔا قَلِيْلًا ﴿٧٤﴾
اِذًا لَّاَذَقْنٰكَ ضِعْفَ الْحَيٰوةِ وَضِعْفَ الْمَمَاتِ ثُمَّ لَا تَجِدُ لَكَ
عَلَيْنَا نَصِيْرًا ﴿٧٥﴾ وَاِنْ كَادُوْا لَيَسْتَفِزُّوْنَكَ مِنَ الْاَرْضِ لِيُخْرِجُوْكَ
مِنْهَا وَاِذًا لَّا يَلْبَثُوْنَ خِلٰفَكَ اِلَّا قَلِيْلًا ﴿٧٦﴾ سُنَّةَ مَنْ قَدْ اَرْسَلْنَا
قَبْلَكَ مِنْ رُّسُلِنَا وَلَا تَجِدُ لِسُنَّتِنَا تَحْوِيْلًا ۧ ﴿٧٧﴾ اَقِمِ الصَّلٰوةَ لِدُلُوْكِ
الشَّمْسِ اِلٰى غَسَقِ الَّيْلِ وَقُرْاٰنَ الْفَجْرِ ۭ اِنَّ قُرْاٰنَ الْفَجْرِ كَانَ
مَشْهُوْدًا ﴿٧٨﴾ وَمِنَ الَّيْلِ فَتَهَجَّدْ بِهٖ نَافِلَةً لَّكَ ڰ عَسٰٓى اَنْ يَّبْعَثَكَ
رَبُّكَ مَقَامًا مَّحْمُوْدًا ﴿٧٩﴾ وَقُلْ رَّبِّ اَدْخِلْنِيْ مُدْخَلَ صِدْقٍ وَّ
اَخْرِجْنِيْ مُخْرَجَ صِدْقٍ وَّاجْعَلْ لِّيْ مِنْ لَّدُنْكَ سُلْطٰنًا نَّصِيْرًا ﴿٨٠﴾

۽ بيشڪ آدم جي اولاد کي شرف ڏنوسون ۽ کين خشڪيءَ ۽ سمنڊ ۾ (سوارين تي) کنيوسون ۽ کين سٺين شين مان روزي ڏني سون ۽ جيڪي خلقياسون تن مان گهڻن کان کين زياده مانَ وارو ڪيوسون (٧٠). جنهن ڏينهن هر ڪنهن ٽوليءَ کي سندن اڳواڻ سان سڏينداسون، پوءِ جنهن کي سندس اعمال نامو سڄي هٿ ۾ ڏنو ويندو سي پنهنجو اعمال نامو پڙهندا ۽ تند جيترو به ظلم نه ڪبن (٧١). ۽ جيڪو هن دنيا ۾ (حق سڃاڻڻ کان) انڌو ٿيو سو آخرت ۾ (به) انڌو (هوندو) ۽ واٽ کان ٻنهه ڀُليل رهندو (٧٢). ۽ جيڪي تو ڏانهن (پنهنجن حڪمن جو) وحي ڪيوسون تنهن کان توکي هن لاءِ دوکي ۾ وجهڻ لڳا هئا ته تون اُن کان سواءِ ٻيو ڪو اسان تي ٺاهه ٺاهين ۽ اُنهي مهل توکي دوست ٺاهين (٧٣). ۽ جيڪڏهن اسين توکي (پنهنجي ڳالهه تي) پختو نه رکون ها ته ويجهو هو جو بيشڪ اُنهن ڏانهن ڪجهه ٿورو ئي لڙي پوين ها (٧٤). ته اُتي جو اُتي حياتي جو ٻيڻو عذاب ۽ موت جو (به) ٻيڻو عذاب توکي چکايون ها وري پاڻ لاءِ اسان تي ڪو مددگار نه لهين ها (٧٥). ۽ (اي پيغمبر! مڪي جي) زمين مان سگهوئي توکي هن لاءِ بيقرار ڪندا ته منجهانئس توکي لڏائين ۽ اُنهيءَ مهل توکان پوءِ (پاڻ به) ٿورو وقت رهندا (٧٦). توکان اڳ جيڪي پنهنجا پيغمبر موڪلياسون تن جي دستور موافق (جو سندن قومن کين لڏايو ته ناس ڪيو وِين) ۽ اسان جي دستور کي ڪا ڦير ڦار نه لهندين (٧٧). سج لڙي کان وٺي رات جي اونداهيءَ تائين نماز پڙهه ۽ فجر جو قرآن (پڙهه)- بيشڪ فجر جو قرآن پڙهڻ مهل ملائڪ حاضر ٿين ٿا (٧٨). ۽ ڪجهه رات جو اُن (قرآن) سان تهجد پڙهه جو (اِها) تو لاءِ وڌڪي عبادت آهي تنهنجو پالڻهار سگهوئي توکي ساراهيل جاءِ (مقام محمود) ۾ اُٿاريندو (٧٩). ۽ (اي پيغمبر!) چؤ ته اي منهنجا پالڻهار! مونکي (مديني ۾) سچائيءَ سان داخل ڪر ۽ (مڪي مان) مونکي سچائيءَ سان ٻاهر ڪڍ ۽ پاڻ وٽان مون لاءِ ڪا قوت مدد ڏيندڙ ڪر (٨٠).

وَقُلْ جَآءَ الْحَقُّ وَزَهَقَ الْبَاطِلُ ۭ اِنَّ الْبَاطِلَ كَانَ زَهُوْقًا ﴿۸۱﴾
وَنُنَزِّلُ مِنَ الْقُرْاٰنِ مَا هُوَ شِفَآءٌ وَّرَحْمَةٌ لِّلْمُؤْمِنِيْنَ ۙ وَلَا يَزِيْدُ
الظّٰلِمِيْنَ اِلَّا خَسَارًا ﴿۸۲﴾ وَاِذَآ اَنْعَمْنَا عَلَى الْاِنْسَانِ اَعْرَضَ وَنَاٰ
بِجَانِبِهٖ ۚ وَاِذَا مَسَّهُ الشَّرُّ كَانَ يَــُٔوْسًا ﴿۸۳﴾ قُلْ كُلٌّ يَّعْمَلُ عَلٰى
شَاكِلَتِهٖ ۭ فَرَبُّكُمْ اَعْلَمُ بِمَنْ هُوَ اَهْدٰى سَبِيْلًا ﴿۸۴﴾ وَيَسْــَٔـلُوْنَكَ
عَنِ الرُّوْحِ ۭ قُلِ الرُّوْحُ مِنْ اَمْرِ رَبِّيْ وَمَآ اُوْتِيْتُمْ مِّنَ الْعِلْمِ
اِلَّا قَلِيْلًا ﴿۸۵﴾ وَلَىِٕنْ شِئْنَا لَنَذْهَبَنَّ بِالَّذِيْٓ اَوْحَيْنَآ اِلَيْكَ ثُمَّ
لَا تَجِدُ لَكَ بِهٖ عَلَيْنَا وَكِيْلًا ﴿۸۶﴾ ۙ اِلَّا رَحْمَةً مِّنْ رَّبِّكَ ۭ اِنَّ فَضْلَهٗ
كَانَ عَلَيْكَ كَبِيْرًا ﴿۸۷﴾ قُلْ لَّىِٕنِ اجْتَمَعَتِ الْاِنْسُ وَالْجِنُّ عَلٰٓى
اَنْ يَّاْتُوْا بِمِثْلِ هٰذَا الْقُرْاٰنِ لَا يَاْتُوْنَ بِمِثْلِهٖ وَلَوْ كَانَ بَعْضُهُمْ
لِبَعْضٍ ظَهِيْرًا ﴿۸۸﴾ وَلَقَدْ صَرَّفْنَا لِلنَّاسِ فِيْ هٰذَا الْقُرْاٰنِ مِنْ
كُلِّ مَثَلٍ ۡ فَاَبٰٓى اَكْثَرُ النَّاسِ اِلَّا كُفُوْرًا ﴿۸۹﴾ وَقَالُوْا لَنْ نُّؤْمِنَ لَكَ
حَتّٰى تَفْجُرَ لَنَا مِنَ الْاَرْضِ يَنْۢبُوْعًا ﴿۹۰﴾ ۙ اَوْ تَكُوْنَ لَكَ جَنَّةٌ مِّنْ
نَّخِيْلٍ وَّعِنَبٍ فَتُفَجِّرَ الْاَنْهٰرَ خِلٰلَهَا تَفْجِيْرًا ﴿۹۱﴾ ۙ اَوْ تُسْقِطَ السَّمَآءَ
كَمَا زَعَمْتَ عَلَيْنَا كِسَفًا اَوْ تَاْتِيَ بِاللّٰهِ وَالْمَلٰۗىِٕكَةِ قَبِيْلًا ﴿۹۲﴾ ۙ

۽ (اي پيغمبر!) چؤ ته سچ آيو ۽ ڪوڙ ڀڄي ويو. ڇو ته ڪوڙ ڀڄندڙ آهي (٨١). ۽ اسين قرآن کي نازل ڪريون ٿا جو اُهو سارو مؤمنن لاءِ شفا ۽ ٻاجه آهي ۽ ظالمن بابت نقصان کان سواءِ (ٻيو ڪي) نه وڌائيندو آهي (٨٢). ۽ جڏهن انسان تي ڪا نعمت (نازل) ڪندا آهيون (تڏهن) منهن موڙيندو آهي ۽ پاسيرو ٿيندو آهي، ۽ جڏهن کيس تڪليف پهچندي آهي (تڏهن) مايوس ٿيندو آهي (٨٣). (اي پيغمبر!) چؤ ته سڀ ڪو پنهنجي ڍول تي ڪم ڪندو آهي. پوءِ جيڪو وڌيڪ سڌيءَ واٽ تي آهي تنهن کي تنهنجو پالڻهار چڱي طرح ڄاڻندو آهي (٨٤). ۽ (اي پيغمبر!) توکان روح بابت پڇن ٿا. چؤ ته روح منهنجي پالڻهار جي اَمر مان آهي ۽ اوهان کي ٿورڙي علم کان سواءِ ڪجھ نه ڏنو ويو آهي (٨٥). ۽ جيڪو (قرآن) توڏانهن وحي ڪيوسون سو جيڪڏهن گهرون ته ورائي وٺون ته پوءِ تون پاڻ لاءِ اسان تي ڪو ٻرجهلو نه لهندين (٨٦). پر تنهنجي پالڻهار جي ٻاجھ (اُن ورائي وٺڻ کي جهلي رکيو) آهي. ڇو ته سندس فضل تو تي وڏو آهي (٨٧). (اي پيغمبر!) چؤ ته جيڪڏهن ماڻهو ۽ جنّ هن قرآن جهڙي (ٻئي ڪنهن ڪتاب) آڻڻ لاءِ گڏ ٿين ته ان جهڙو ڪڏهن آڻي نه سگهندا جيتوڻيڪ هڪ ٻئي کي مدد ڏين (٨٨). ۽ بيشڪ هن قرآن ۾ هر مثال ماڻهن لاءِ دهرائي بيان ڪيو آٿون پر گهڻا ماڻهو بي شڪر ٿي انڪار ڪندا آهن (٨٩). ۽ چوندا آهن ته اسين توکي (ايستائين) ڪڏهن نه مڃينداسون جيستائين زمين ۾ اسان لاءِ ڪو چشمو وهائين (٩٠). يا ڪجين ۽ انگورن مان تو لاءِ ڪو باغ ٿئي پوءِ سندس وچ ۾ تون وهندڙ واهيون وهائين (٩١). يا جهڙيءَ طرح تو ڀانيو تهڙيءَ طرح اسان تي آسمان ٽُڪر ٽُڪر ڪري ڪيرائين يا تون الله ۽ ملائڪن کي سامهون آڻين (٩٢).

أَوْ يَكُونَ لَكَ بَيْتٌ مِّن زُخْرُفٍ أَوْ تَرْقَىٰ فِي السَّمَاءِ ۚ وَلَن نُّؤْمِنَ
لِرُقِيِّكَ حَتَّىٰ تُنَزِّلَ عَلَيْنَا كِتَابًا نَّقْرَؤُهُ ۗ قُلْ سُبْحَانَ رَبِّي هَلْ
كُنتُ إِلَّا بَشَرًا رَّسُولًا ﴿٩٣﴾ وَمَا مَنَعَ النَّاسَ أَن يُؤْمِنُوا إِذْ جَاءَهُمُ
الْهُدَىٰ إِلَّا أَن قَالُوا أَبَعَثَ اللَّهُ بَشَرًا رَّسُولًا ﴿٩٤﴾ قُل لَّوْ كَانَ فِي
الْأَرْضِ مَلَائِكَةٌ يَمْشُونَ مُطْمَئِنِّينَ لَنَزَّلْنَا عَلَيْهِم مِّنَ السَّمَاءِ
مَلَكًا رَّسُولًا ﴿٩٥﴾ قُلْ كَفَىٰ بِاللَّهِ شَهِيدًا بَيْنِي وَبَيْنَكُمْ ۚ إِنَّهُ كَانَ
بِعِبَادِهِ خَبِيرًا بَصِيرًا ﴿٩٦﴾ وَمَن يَهْدِ اللَّهُ فَهُوَ الْمُهْتَدِ ۖ وَمَن
يُضْلِلْ فَلَن تَجِدَ لَهُمْ أَوْلِيَاءَ مِن دُونِهِ ۖ وَنَحْشُرُهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ
عَلَىٰ وُجُوهِهِمْ عُمْيًا وَبُكْمًا وَصُمًّا ۖ مَّأْوَاهُمْ جَهَنَّمُ ۖ كُلَّمَا خَبَتْ
زِدْنَاهُمْ سَعِيرًا ﴿٩٧﴾ ذَٰلِكَ جَزَاؤُهُم بِأَنَّهُمْ كَفَرُوا بِآيَاتِنَا وَقَالُوا
أَإِذَا كُنَّا عِظَامًا وَرُفَاتًا أَإِنَّا لَمَبْعُوثُونَ خَلْقًا جَدِيدًا ﴿٩٨﴾
أَوَلَمْ يَرَوْا أَنَّ اللَّهَ الَّذِي خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ قَادِرٌ عَلَىٰ
أَن يَخْلُقَ مِثْلَهُمْ وَجَعَلَ لَهُمْ أَجَلًا لَّا رَيْبَ فِيهِ فَأَبَى الظَّالِمُونَ
إِلَّا كُفُورًا ﴿٩٩﴾ قُل لَّوْ أَنتُمْ تَمْلِكُونَ خَزَائِنَ رَحْمَةِ رَبِّي إِذًا
لَّأَمْسَكْتُمْ خَشْيَةَ الْإِنفَاقِ ۚ وَكَانَ الْإِنسَانُ قَتُورًا ﴿١٠٠﴾ ع

يا توکي کا سوني ماڙي هجي يا آسمان تي چڙهين۔ ۽ تنهنجي چڙهڻ کي (ايستائين) ڪڏهن نہ مڃيندا سون جيستائين اسان تي (اهڙو لکيل) ڪتاب لاهين جنهن کي پڙهون۔ چؤ تہ منهنجو پالڻهار پاڪ آهي آءٌ رڳو پيغام پهچائڻ وارو ماڻهو آهيان (٩٣). ۽ جڏهن ماڻهن وٽ هدايت آئي (تڏهن) کين ايمان آڻڻ کان هن ڳالهہ کان کنهن نہ جهليو آهي جو چوندا آهن تہ الله پيغمبر کي ڇو ماڻهو ڪري موڪليو (٩٤). (اي پيغمبر) چؤ تہ جيڪڏهن ملائڪ (اوهان جيان) زمين ۾ ٽڪندڙ تي گهمن ڦرن ها تہ اسين مٿن ضرور آسمان مان ملائڪ پيغمبر ڪري موڪليون ها (٩٥). (اي پيغمبر!) چؤ تہ الله اوهان ۽ اسان جي وچ ۾ شاهد ڪافي آهي۔ بيشڪ اُهو پنهنجن ٻانهن جي خبر رکندڙ ڏسندڙ آهي (٩٦). ۽ جنهن کي الله هدايت ڪئي سو هدايت وارو آهي، ۽ جيڪي گمراهہ ٿيا تن لاءِ تون الله کان سواءِ ڪوئي دوست نہ لهندين۔ ۽ کين قيامت جي ڏينهن سندن منهن ڀر انڌا ۽ گونگا ۽ ٻوڙا ڪري گڏ ڪنداسون۔ سندن جاءِ دوزخ آهي۔ جنهن مهل جهڪو ٿيندو تنهن مهل اُنهن لاءِ دوزخ کي وڌيڪ تپائينداسون (٩٧). اِها سندن سزا هن سببان آهي جو اسان جي نشانين جو انڪار ڪيائون ۽ چيائون تہ جڏهن اسين هڏا ۽ چورو ٿينداسون (تڏهن) وري نئين سر پيدا ٿي اُٿاريا وينداسون ڇا؟ (٩٨). نہ ڏسندا آهن ڇا تہ جنهن الله آسمانن ۽ زمين کي بڻايو سو سندن اهڙي بڻائڻ تي وس وارو آهي ۽ اُنهن لاءِ اِها مدت مقرر ڪيائين جنهن ۾ ڪو شڪ نہ آهي۔ پوءِ ظالم اِنڪار کان سواءِ ڪجهہ قبول نہ ڪندا آهن (٩٩). (اي پيغمبر!) چؤ تہ جيڪڏهن اوهين منهنجي پالڻهار جي ٻاجهہ جي خزانن جا مالڪ هجو ها تہ اُنهي مهل (سڀ) خرچ ٿي وڃڻ جي ڀؤ کان اوهين ضرور بند رکو ها۔ ۽ انسان پڪو پيچ (بخيل) آهي (١٠٠).

وَلَقَدْ اٰتَيْنَا مُوْسٰى تِسْعَ اٰيٰتٍۭ بَيِّنٰتٍ فَسْـَٔلْ بَنِىْٓ اِسْرَآءِيْلَ اِذْ جَآءَهُمْ
فَقَالَ لَهٗ فِرْعَوْنُ اِنِّىْ لَاَظُنُّكَ يٰمُوْسٰى مَسْحُوْرًا ﴿١٠١﴾ قَالَ لَقَدْ عَلِمْتَ مَآ
اَنْزَلَ هٰٓؤُلَآءِ اِلَّا رَبُّ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ بَصَآئِرَ ۚ وَاِنِّىْ لَاَظُنُّكَ
يٰفِرْعَوْنُ مَثْبُوْرًا ﴿١٠٢﴾ فَاَرَادَ اَنْ يَّسْتَفِزَّهُمْ مِّنَ الْاَرْضِ فَاَغْرَقْنٰهُ وَ
مَنْ مَّعَهٗ جَمِيْعًا ﴿١٠٣﴾ وَّقُلْنَا مِنْۢ بَعْدِهٖ لِبَنِىْٓ اِسْرَآءِيْلَ اسْكُنُوا
الْاَرْضَ فَاِذَا جَآءَ وَعْدُ الْاٰخِرَةِ جِئْنَا بِكُمْ لَفِيْفًا ﴿١٠٤﴾ وَبِالْحَقِّ اَنْزَلْنٰهُ
وَبِالْحَقِّ نَزَلَ ؕ وَمَآ اَرْسَلْنٰكَ اِلَّا مُبَشِّرًا وَّنَذِيْرًا ﴿١٠٥﴾ وَقُرْاٰنًا فَرَقْنٰهُ
لِتَقْرَاَهٗ عَلَى النَّاسِ عَلٰى مُكْثٍ وَّنَزَّلْنٰهُ تَنْزِيْلًا ﴿١٠٦﴾ قُلْ اٰمِنُوْا بِهٖٓ اَوْ
لَا تُؤْمِنُوْا ؕ اِنَّ الَّذِيْنَ اُوْتُوا الْعِلْمَ مِنْ قَبْلِهٖٓ اِذَا يُتْلٰى عَلَيْهِمْ
يَخِرُّوْنَ لِلْاَذْقَانِ سُجَّدًا ﴿١٠٧﴾ وَّيَقُوْلُوْنَ سُبْحٰنَ رَبِّنَآ اِنْ كَانَ
وَعْدُ رَبِّنَا لَمَفْعُوْلًا ﴿١٠٨﴾ وَيَخِرُّوْنَ لِلْاَذْقَانِ يَبْكُوْنَ وَيَزِيْدُهُمْ
خُشُوْعًا ﴿١٠٩﴾ السجدة قُلِ ادْعُوا اللّٰهَ اَوِ ادْعُوا الرَّحْمٰنَ ؕ اَيًّا مَّا تَدْعُوْا فَلَهُ الْاَسْمَآءُ
الْحُسْنٰى ۚ وَلَا تَجْهَرْ بِصَلَاتِكَ وَلَا تُخَافِتْ بِهَا وَابْتَغِ بَيْنَ ذٰلِكَ
سَبِيْلًا ﴿١١٠﴾ وَقُلِ الْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِىْ لَمْ يَتَّخِذْ وَلَدًا وَّلَمْ يَكُنْ لَّهٗ
شَرِيْكٌ فِى الْمُلْكِ وَلَمْ يَكُنْ لَّهٗ وَلِىٌّ مِّنَ الذُّلِّ وَكَبِّرْهُ تَكْبِيْرًا ﴿١١١﴾

۽ بيشڪ موسىٰ کي نوَ پڌريون نشانيون ڏنيون سون پوءِ بني اسرائيلن کان پڇ ته جڏهن (اُهو) وٽن آيو تڏهن ڪيس فرعون چيو ته اي موسىٰ بيشڪ آءٌ توکي يقيناً جادو ٿيل ڀانئيندو آهيان (١٠١). (موسىٰ) چيو ته بيشڪ تو ڄاتو آهي ته اِهي (نشانيون) آسمانن ۽ زمين جي پالڻهار کان سواءِ (ٻئي ڪنهن) نه نازل ڪيون آهن (اوهانجي) سمجهائڻ لاءِ (ته ڪين ڏسي مون کي مڃيو)، ۽ اي فرعون! بيشڪ آءٌ توکي (اُنهن جي انڪار سببان) هلاڪ ٿيل ڀانئيندو آهيان (١٠٢). پوءِ فرعون ملڪ مان سندن لوڏڻ جو ارادو ڪيو پوءِ فرعون ۽ سندس ساري سنگت کي ٻوڙيو سون (١٠٣). ۽ ڪانئس پوءِ بني اسرائيلن کي چيوسون ته انهيءَ ملڪ ۾ رهو پوءِ جڏهن آخرت جو وعدو آيو (تڏهن) اوهان کي لپيٽي آڻينداسون (١٠٤). ۽ اُن (قرآن) کي اسان سچ سان نازل ڪيو آهي ۽ اُهو سچ سان نازل ٿيو آهي۔ ۽ توکي خوشخبري ڏيندڙ ۽ ڊيڄاريندڙ کان سواءِ نه موڪليوسون۔ (١٠٥). ۽ اُن قرآن کي جدا جدا (سورتون ۽ آيتون) هن لاءِ ڪيوسون ته اُهو ماڻهن کي آهستي آهستي پڙهي ٻڌائين ۽ اُن کي ٿورو ٿورو ڪري لاٿوسون (١٠٦). (اي پيغمبر!) چؤ ته اوهين اُن (قرآن) کي مڃيو توڙي نه مڃيو۔ بيشڪ جن کي هن کان اڳ علم ڏنو ويو آهي تن وٽ جڏهن (قرآن) پڙهبو آهي (تڏهن) سجدو ڪندڙ ٿي ڪاڏين ڀر ڪرندا آهن (١٠٧). ۽ چوندا آهن ته اسان جو پالڻهار پاڪ آهي بيشڪ اسان جي پالڻهار جو انجام ضرور (پورو) ٿيڻو آهي (١٠٨). ۽ روئيندا ڪاڏين ڀر ڪرندا آهن ۽ (قرآن) منجهن عاجزي وڌائيندو آهي (١٠٩). (اي پيغمبر!) چؤ ته (الله کي) الله (جي نالي سان) سڏيو يا رحمان (جي نالي سان) سڏيو، جنهن نالي سان (اوهين) سڏيو اُنهيءَ جا (سڀ) نالا سهڻا آهن، ۽ پنهنجي نماز ۾ نڪي تمام ڏاڍيان پڙهه ۽ نڪي تمام هوريان پڙهه اُنهيءَ جي وچواري واٽ اختيار ڪر (١١٠). ۽ چؤ ته سڀ ساراهه اُنهيءَ الله کي جڳائي جنهن (پاڻ لاءِ) ڪو اولاد نه ورتو آهي ۽ نڪي سندس ملڪ ۾ ڪو ڀائيوار آهي ۽ نڪي ڪنهن هيٺائي جي سبب سندس ڪو مددگار آهي ۽ هن جي گهڻي قدر وڏائي بيان ڪر (١١١).

سُوْرَةُ الْكَهْفِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ○

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِیْٓ اَنْزَلَ عَلٰی عَبْدِهِ الْكِتٰبَ وَلَمْ يَجْعَلْ
لَّهٗ عِوَجًا ۜ ١ قَيِّمًا لِّيُنْذِرَ بَاْسًا شَدِيْدًا مِّنْ لَّدُنْهُ وَيُبَشِّرَ
الْمُؤْمِنِيْنَ الَّذِيْنَ يَعْمَلُوْنَ الصّٰلِحٰتِ اَنَّ لَهُمْ اَجْرًا حَسَنًا ٢ ۙ
مَّاكِثِيْنَ فِيْهِ اَبَدًا ٣ ۙ وَّيُنْذِرَ الَّذِيْنَ قَالُوا اتَّخَذَ اللّٰهُ
وَلَدًا ٤ ۗ مَا لَهُمْ بِهٖ مِنْ عِلْمٍ وَّلَا لِاٰبَآئِهِمْ ۚ كَبُرَتْ كَلِمَةً
تَخْرُجُ مِنْ اَفْوَاهِهِمْ ۚ اِنْ يَّقُوْلُوْنَ اِلَّا كَذِبًا ٥ فَلَعَلَّكَ
بَاخِعٌ نَّفْسَكَ عَلٰٓی اٰثَارِهِمْ اِنْ لَّمْ يُؤْمِنُوْا بِهٰذَا الْحَدِيْثِ
اَسَفًا ٦ اِنَّا جَعَلْنَا مَا عَلَی الْاَرْضِ زِيْنَةً لَّهَا لِنَبْلُوَهُمْ اَيُّهُمْ
اَحْسَنُ عَمَلًا ٧ وَاِنَّا لَجٰعِلُوْنَ مَا عَلَيْهَا صَعِيْدًا جُرُزًا ٨ ۭ
اَمْ حَسِبْتَ اَنَّ اَصْحٰبَ الْكَهْفِ وَالرَّقِيْمِ كَانُوْا مِنْ
اٰيٰتِنَا عَجَبًا ٩ اِذْ اَوَی الْفِتْيَةُ اِلَی الْكَهْفِ فَقَالُوْا رَبَّنَآ
اٰتِنَا مِنْ لَّدُنْكَ رَحْمَةً وَّهَيِّئْ لَنَا مِنْ اَمْرِنَا رَشَدًا ١٠
فَضَرَبْنَا عَلٰٓی اٰذَانِهِمْ فِی الْكَهْفِ سِنِيْنَ عَدَدًا ١١ ۙ

سورة ڪهف مڪي آهي ۽ هيءَ هڪ سؤ ڏهه
آيتون ۽ ٻارهن رڪوع آهي.

الله ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

سڀ ساراهه انهيءَ الله کي جڳائي جنهن پنهنجي ٻانهي (محمد ﷺ) تي ڪتاب لاٿو ۽ اُن ۾ ڪو ڏنگ (ڏانءُ) نہ رکيائين (١). (هن لاءِ) سڌو ڪيائين تہ پاڻ وٽان سخت مصيبت کان ڪافرن کي ڊيڄاري ۽ اُنهن مؤمنن کي خوشخبري ڏي جيڪي چڱا ڪم ڪندا آهن تہ اُنهن لاءِ چڱو اَجر آهي (٢). منجهس سدائين رهڻ وارا آهن (٣). ۽ اُنهن کي ڊيڄاري جيڪي چون ٿا تہ الله (پاڻ لاءِ) پٽ ورتو آهي (۴). جنهن جو نڪي کين ۽ نڪي سندن پيءُ ڏاڏن کي ڪو علم آهي- وڏي (گناه جي) ڳالهہ آهي جا سندن واتن مان نڪري ٿي! اُهي ڪوڙ چوڻ کان سواءِ (ٻيو ڪجھ) نہ چوندا آهن (٥). جيڪڏهن انهن هن (قرآن واري) ڳالهہ تي ايمان نہ آندو تہ شايد تون (اي پيغمبر! ان) ارمان مان سندن پويان پاڻ کي هلاڪ ڪرين (٦). جيڪي زمين تي آهي سو اسان اُن جي سينگار لاءِ هن ڪري ڪيو تہ کين آزمايون تہ اُنهن منجهان عملن ۾ وڌيڪ چڱو ڪير آهي؟ (٧). ۽ اُن زمين تي جيڪا (آبادي) آهي سا اسين ميدان ڪرڻ وارا آهيون (٨). ڀانيو ٿي اَٿيئي ڇا؟ تہ غار ۽ رقيم (سندن نالن واري ڪتبي) وارا اسان جي عجب نشانين مان هئا (٩). جڏهن غار ۾ انهن جوانن پناهہ ورتي تڏهن چيائون تہ اي اسان جا پالڻهار پاڻ وٽان اسان کي ٻاجھ عطا ڪر ۽ اسان جي ڪم ۾ اسان لاءِ آساني ڪر (١٠). پوءِ ڪيترائي ورهہ غار ۾ سندن ڪنن تي (گهاٽي ننڊ جا پردا) هنياسون (١١).

ثُمَّ بَعَثْنٰهُمْ لِنَعْلَمَ اَیُّ الْحِزْبَیْنِ اَحْصٰی لِمَا لَبِثُوْۤا اَمَدًا ﴿۱۲﴾

نَحْنُ نَقُصُّ عَلَیْكَ نَبَاَهُمْ بِالْحَقِّ اِنَّهُمْ فِتْیَةٌ اٰمَنُوْا بِرَبِّهِمْ

وَ زِدْنٰهُمْ هُدًی ﴿۱۳﴾ وَّ رَبَطْنَا عَلٰی قُلُوْبِهِمْ اِذْ قَامُوْا فَقَالُوْا

رَبُّنَا رَبُّ السَّمٰوٰتِ وَ الْاَرْضِ لَنْ نَّدْعُوَا مِنْ دُوْنِهٖۤ اِلٰهًا لَّقَدْ

قُلْنَاۤ اِذًا شَطَطًا ﴿۱۴﴾ هٰۤؤُلَآءِ قَوْمُنَا اتَّخَذُوْا مِنْ دُوْنِهٖۤ اٰلِهَةً لَوْ

لَا یَاْتُوْنَ عَلَیْهِمْ بِسُلْطٰنٍۭ بَیِّنٍ فَمَنْ اَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرٰی

عَلَی اللّٰهِ كَذِبًا ﴿۱۵﴾ وَ اِذِ اعْتَزَلْتُمُوْهُمْ وَ مَا یَعْبُدُوْنَ اِلَّا اللّٰهَ

فَاْوٗۤا اِلَی الْكَهْفِ یَنْشُرْ لَكُمْ رَبُّكُمْ مِّنْ رَّحْمَتِهٖ وَ یُهَیِّئْ لَكُمْ

مِّنْ اَمْرِكُمْ مِّرْفَقًا ﴿۱۶﴾ وَ تَرَی الشَّمْسَ اِذَا طَلَعَتْ تَّزٰوَرُ عَنْ

كَهْفِهِمْ ذَاتَ الْیَمِیْنِ وَ اِذَا غَرَبَتْ تَّقْرِضُهُمْ ذَاتَ الشِّمَالِ

وَ هُمْ فِیْ فَجْوَةٍ مِّنْهُ ذٰلِكَ مِنْ اٰیٰتِ اللّٰهِ مَنْ یَّهْدِ اللّٰهُ فَهُوَ

الْمُهْتَدِ وَ مَنْ یُّضْلِلْ فَلَنْ تَجِدَ لَهٗ وَلِیًّا مُّرْشِدًا ﴿۱۷﴾ وَ

تَحْسَبُهُمْ اَیْقَاظًا وَّ هُمْ رُقُوْدٌ وَّ نُقَلِّبُهُمْ ذَاتَ الْیَمِیْنِ وَ

ذَاتَ الشِّمَالِ وَ كَلْبُهُمْ بَاسِطٌ ذِرَاعَیْهِ بِالْوَصِیْدِ لَوِ اطَّلَعْتَ

عَلَیْهِمْ لَوَلَّیْتَ مِنْهُمْ فِرَارًا وَّ لَمُلِئْتَ مِنْهُمْ رُعْبًا ﴿۱۸﴾

وري ڪين هن لاءِ اُٺاريوسون ته ڏيڪاريون ته ٻنهي ٽولين مان ڪهڙي کي ياد آهي جا مدت رهيا سا (١٢). اسين توکي سندن سچي خبر بيان ڪريون ٿا. بيشڪ اُهي چند نوجوان هئا جو پنهنجي رب تي ايمان آندو هئائون ۽ کين وڌيڪ هدايت ڪئي هئي سون (١٣). ۽ سندن دلين کي مضبوط ڪيوسون جڏهن اُٿيا تڏهن چيائون ته اسان جو رب! آسمانن ۽ زمين جو رب آهي اُن کان سواءِ ٻئي ڪنهن کي معبود ڪري نه سڏيندا سون (جي سڏيوسون ته) ضرور بيشڪ اُنهي مهل بيهودي ڳالهه چئي سون (١۴). اسان جي هن قوم الله کان سواءِ ٻيا معبود ورتا آهن. مٿن ڇو نه ڪو پڌرو دليل آڻيندا آهن؟ پوءِ جيڪو الله تي ڪوڙو ناهه ناهي تنهن کان وڌيڪ ظالم ڪير آهي؟ (١٥). ۽ جڏهن اوهين اُنهن (مشرڪن) کان ۽ الله کان سواءِ جن کي پوڄيندا آهن تن کان پاسي ٿيو تڏهن غار ڏانهن پناه وٺو ته اوهان جو رب اوهان لاءِ پنهنجي رحمت پکيڙيندو ۽ اوهان جي ڪم ۾ اوهان لاءِ سولائي مهيا ڪندو (١٦). ۽ (اي ڏسندڙ) جڏهن سج اُڀري (تڏهن) ڏسندين ته (اُس) سندن غار کان سڄي پاسي لڙندي آهي ۽ جڏهن لهي تڏهن سندن کٻي پاسي مڙندي آهي ۽ اهي اُن (غار جي) ويڪرائيءَ ۾ آهن. اِها الله جي نشانين مان آهي. جنهن کي الله هدايت ڪري سو هدايت وارو آهي، ۽ جنهن کي گمراه ڪري تنهن لاءِ ڪو به دوست واٽ ڏيکاريندڙ نه لهندين (١٧). ۽ تون کين جاڳندڙ ڀائيندين پر اِهي (ننڊ ۾) سميل آهن ۽ کين سڄي پاسي ۽ کٻي پاسي تي اُٿلائيندا آهيون ۽ سندن ڪتو چائنٺ تي اڳيون ٽنگون ڊگهيريو پيو آهي. جيڪڏهن مٿن بيهي ڏسين ته کانئن ڀڄندڙ ٿي پٺي ڦيرين ۽ کانئن دهشت مان ڀرجي وڃين (١٨).

وَكَذٰلِكَ بَعَثۡنٰهُمۡ لِيَتَسَآءَلُوۡا بَيۡنَهُمۡ‌ؕ قَالَ قَآئِلٌ مِّنۡهُمۡ
كَمۡ لَبِثۡتُمۡ‌ؕ قَالُوۡا لَبِثۡنَا يَوۡمًا اَوۡ بَعۡضَ يَوۡمٍ‌ؕ قَالُوۡا رَبُّكُمۡ
اَعۡلَمُ بِمَا لَبِثۡتُمۡ فَابۡعَثُوۡۤا اَحَدَكُمۡ بِوَرِقِكُمۡ هٰذِهٖۤ
اِلَى الۡمَدِيۡنَةِ فَلۡيَنۡظُرۡ اَيُّهَاۤ اَزۡكٰى طَعَامًا فَلۡيَاۡتِكُمۡ بِرِزۡقٍ
مِّنۡهُ وَلۡيَتَلَطَّفۡ وَلَا يُشۡعِرَنَّ بِكُمۡ اَحَدًا ﴿۱۹﴾
اِنَّهُمۡ اِنۡ يَّظۡهَرُوۡا عَلَيۡكُمۡ يَرۡجُمُوۡكُمۡ اَوۡ يُعِيۡدُوۡكُمۡ
فِىۡ مِلَّتِهِمۡ وَلَنۡ تُفۡلِحُوۡۤا اِذًا اَبَدًا ﴿۲۰﴾ وَكَذٰلِكَ اَعۡثَرۡنَا
عَلَيۡهِمۡ لِيَعۡلَمُوۡۤا اَنَّ وَعۡدَ اللّٰهِ حَقٌّ وَّاَنَّ السَّاعَةَ لَا
رَيۡبَ فِيۡهَا ۚۛ اِذۡ يَتَنَازَعُوۡنَ بَيۡنَهُمۡ اَمۡرَهُمۡ فَقَالُوا ابۡنُوۡا
عَلَيۡهِمۡ بُنۡيَانًا ؕ رَبُّهُمۡ اَعۡلَمُ بِهِمۡ‌ؕ قَالَ الَّذِيۡنَ غَلَبُوۡا
عَلٰٓى اَمۡرِهِمۡ لَنَـتَّخِذَنَّ عَلَيۡهِمۡ مَّسۡجِدًا ﴿۲۱﴾ سَيَقُوۡلُوۡنَ
ثَلٰثَةٌ رَّابِعُهُمۡ كَلۡبُهُمۡ‌ۚ وَيَقُوۡلُوۡنَ خَمۡسَةٌ سَادِسُهُمۡ كَلۡبُهُمۡ
رَجۡمًا ۢ بِالۡغَيۡبِ‌ۚ وَيَقُوۡلُوۡنَ سَبۡعَةٌ وَّثَامِنُهُمۡ كَلۡبُهُمۡ‌ؕ قُلْ
رَّبِّىۡۤ اَعۡلَمُ بِعِدَّتِهِمۡ مَّا يَعۡلَمُهُمۡ اِلَّا قَلِيۡلٌ ۙ فَلَا تُمَارِ فِيۡهِمۡ
اِلَّا مِرَآءً ظَاهِرًا وَّلَا تَسۡتَفۡتِ فِيۡهِمۡ مِّنۡهُمۡ اَحَدًا ﴿۲۲﴾ ع

۽ اهڙي طرح کين هن لاءِ اٿاريوسون ته پاڻ ۾ پڇن. منجهانئن چوندڙ چيو ته (اوهين هتي) ڪيترو ترسيؤ. چيائون ته هڪ ڏينهن يا ڏينهن جو ڪجهه (حصو) رهياسون (ڪن) چيو ته جيترو اوهين رهيا آهيو سو اوهان جو رب وڌيڪ ڄاڻندڙ آهي. پوءِ پاڻ مان هڪ کي هن پنهنجي سڪي سان شهر ڏانهن موڪليو پوءِ پلي ڏسي ته اُن (ڳوٺ) جو ڪهڙو وڌيڪ پاڪ (حلال) طعام آهي پوءِ منجهانئس ڪجهه (طعام) اوهان وٽ آڻي ۽ جڳائي ته (خريداري مهل) نرمي (۽ هوشياري) ڪري ۽ اوهان جو حال ڪنهن هڪڙي کي نه ڄاڻائي (١٩). ڇو ته جيڪڏهن (اُهي) اوهان تي واقف ٿيندا ته اوهان کي سنگسار ڪندا يا پنهنجي مذهب ۾ اوهان کي موٽائيندا ۽ اُنهيءَ مهل اوهين بلڪل ڪڏهن نه ڪامياب ٿيندؤ (٢٠). ۽ اهڙي طرح (تڏهن) ماڻهن کي هن لاءِ مٿن خبردار ڪيوسون ته ڄاڻن ته الله جو انجام سچو آهي ۽ بيشڪ قيامت (ٿيڻي) آهي منجهس ڪو شڪ نه آهي. تڏهن اُنهن جي ڳالهه بابت پاڻ ۾ جهڳڙو ڪرڻ لڳا پوءِ چيائون ته اُنهن (جي غار) تي ڪا اڏاوت اڏيو. سندن پالڻهار کين وڌيڪ ڄاڻندڙ آهي. جيڪي پنهنجي ڳالهه ۾ غالب ٿيا تن چيو ته اُنهن (جي غار) تي مسجد ضرور بڻائيندا سون (٢١). (ڪي) چوندا ته (اُهي) ٽي آهن چوٿون سندن ڪتو آهي، ۽ (ڪي) چوندا ته پنج آهن ڇهون سندن ڪتو آهي ڳجهه بابت اٽڪل هڻندا آهن، ۽ (ڪي) چوندا ته ست آهن اٺون سندن ڪتو آهي. (اي پيغمبر) چؤ ته سندن ڳاڻيٽو منهنجو پالڻهار وڌيڪ ڄاڻندڙ آهي اُنهن کي رڳا ڪي ٿورا ڄاڻندا آهن پوءِ اُنهن بابت سرسري جهڳڙي ڪرڻ کان سواءِ جهڳڙو نه ڪر ۽ نڪي اُنهن بابت ڪافرن مان ڪنهن هڪ کان پڇا ڪر (٢٢).

وَلَا تَقُوْلَنَّ لِشَایْءٍ اِنِّیْ فَاعِلٌ ذٰلِكَ غَدًا ۝۲۳ اِلَّآ اَنْ یَّشَآءَ
اللّٰهُ ۡ وَاذْكُرْ رَّبَّكَ اِذَا نَسِیْتَ وَقُلْ عَسٰۤی اَنْ یَّهْدِیَنِ
رَبِّیْ لِاَقْرَبَ مِنْ هٰذَا رَشَدًا ۝۲۴ وَلَبِثُوْا فِیْ كَهْفِهِمْ
ثَلٰثَ مِائَةٍ سِنِیْنَ وَازْدَادُوْا تِسْعًا ۝۲۵ قُلِ اللّٰهُ اَعْلَمُ بِمَا
لَبِثُوْا ۚ لَهٗ غَیْبُ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ ؕ اَبْصِرْ بِهٖ وَاَسْمِعْ ؕ مَا
لَهُمْ مِّنْ دُوْنِهٖ مِنْ وَّلِیٍّ ۫ وَّلَا یُشْرِكُ فِیْ حُكْمِهٖۤ اَحَدًا ۝۲۶
وَاتْلُ مَآ اُوْحِیَ اِلَیْكَ مِنْ كِتَابِ رَبِّكَ ؕ لَا مُبَدِّلَ لِكَلِمٰتِهٖ ۚ قف
وَلَنْ تَجِدَ مِنْ دُوْنِهٖ مُلْتَحَدًا ۝۲۷ وَاصْبِرْ نَفْسَكَ مَعَ الَّذِیْنَ
یَدْعُوْنَ رَبَّهُمْ بِالْغَدٰوةِ وَالْعَشِیِّ یُرِیْدُوْنَ وَجْهَهٗ
وَلَا تَعْدُ عَیْنٰكَ عَنْهُمْ ۚ تُرِیْدُ زِیْنَةَ الْحَیٰوةِ الدُّنْیَا ۚ وَ
لَا تُطِعْ مَنْ اَغْفَلْنَا قَلْبَهٗ عَنْ ذِكْرِنَا وَاتَّبَعَ هَوٰىهُ وَكَانَ
اَمْرُهٗ فُرُطًا ۝۲۸ وَقُلِ الْحَقُّ مِنْ رَّبِّكُمْ ۫ فَمَنْ شَآءَ فَلْیُؤْمِنْ
وَّمَنْ شَآءَ فَلْیَكْفُرْ ۚ اِنَّآ اَعْتَدْنَا لِلظّٰلِمِیْنَ نَارًا
اَحَاطَ بِهِمْ سُرَادِقُهَا ؕ وَاِنْ یَّسْتَغِیْثُوْا یُغَاثُوْا بِمَآءٍ
كَالْمُهْلِ یَشْوِی الْوُجُوْهَ ؕ بِئْسَ الشَّرَابُ ؕ وَسَآءَتْ مُرْتَفَقًا ۝۲۹

۽ ڪنهن ڪم لاءِ هرگز نه چؤ ته آءٌ ڀڪ هيءُ سڀاڻي ڪندس (٢٣) . مگر (چؤ) ان شاءَ الله. ۽ جڏهن وسارين (تڏهن) پنهنجي رب کي ياد ڪر ۽ چؤ ته سگهو ٿي منهنجو پالڻهار هن کان به وڌيڪ ويجهو سڌو رستو مونکي ڏيکاريندو (٢٤) . ۽ اُهي پنهنجي غار ۾ ٽن سؤن ورهن کان نؤ ورهه وڌيڪ رهيا (٢٥) . چؤ ته جيڪي رهيا سو الله وڌيڪ ڄاڻندڙ آهي، اُن کي آسمانن ۽ زمين جو ڳجهه (معلوم) آهي. ڪهڙو عجيب ڏسندڙ ۽ ڪهڙو عجيب ٻڌندڙ آهي! اُن کان سواءِ ڪو اُنهن جو مددگار نه آهي، ۽ پنهنجي حڪم ۾ ڪنهن هڪ کي ڀائيوار نه ڪندو آهي (٢٦) . ۽ تنهنجي پالڻهار جي ڪتاب مان جيڪي توڏانهن وحي ڪيو ويو سو پڙهه سندس حڪم کي ڪا ڦير ڦار نه آهي، ۽ اُن کان سواءِ تون ڪا واهه نه لهندين (٢٧) . ۽ پاڻ کي اُنهن سان صبر ۾ رک جيڪي پنهنجي پالڻهار کي صبح ۽ سانجهي جو ياد ڪندا آهن سندس رضامندي گهرندا آهن ۽ (گهرجي ته) تنهنجون اکيون دنيا جي حياتي جي سينگار جو ارادو رکي اُنهن (ياد ڪندڙن) کان (ٻئي پاسي) نه واجهائين، ۽ اُنهيءَ جي فرمان برداري نه ڪر جنهن جي دل اسان پنهنجي ياد ڪرڻ کان غافل ڪئي ۽ پنهنجي خواهش جي پٺيان لڳو ۽ سندس ڪم حد کان وڌيل آهي (٢٨) . ۽ چؤ ته (اهو سخن) اوهان جي پالڻهار وٽان (آيل) سچ آهي، پوءِ جنهن کي وڻي سو ايمان آڻي ۽ جنهن کي وڻي سو نه مڃي. اسان ظالمن لاءِ باهه تيار ڪئي آهي ۽ اُن جا پردا اُنهن کي ويڙهيندا. ۽ جيڪڏهن فرياد ڪندا ته اُنهن جي فرياد اهڙي پاڻيءَ سان ورنائي ويندي جو ڳرهاريل ٽامي وانگر هوندو سندن منهن کي ڀُڃندو. اُهو بڇڙو پيڻ آهي. ۽ بڇڙو آرام جو هنڌ آهي (٢٩) .

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ إِنَّا لَا نُضِيعُ أَجْرَ مَنْ
أَحْسَنَ عَمَلًا ﴿٣٠﴾ أُولَٰئِكَ لَهُمْ جَنَّاتُ عَدْنٍ تَجْرِي مِنْ
تَحْتِهِمُ الْأَنْهَارُ يُحَلَّوْنَ فِيهَا مِنْ أَسَاوِرَ مِنْ ذَهَبٍ وَ
يَلْبَسُونَ ثِيَابًا خُضْرًا مِنْ سُنْدُسٍ وَإِسْتَبْرَقٍ مُتَّكِئِينَ
فِيهَا عَلَى الْأَرَائِكِ ۚ نِعْمَ الثَّوَابُ ۚ وَحَسُنَتْ مُرْتَفَقًا ﴿٣١﴾ وَاضْرِبْ
لَهُمْ مَثَلًا رَجُلَيْنِ جَعَلْنَا لِأَحَدِهِمَا جَنَّتَيْنِ مِنْ أَعْنَابٍ
وَحَفَفْنَاهُمَا بِنَخْلٍ وَجَعَلْنَا بَيْنَهُمَا زَرْعًا ﴿٣٢﴾ كِلْتَا الْجَنَّتَيْنِ
آتَتْ أُكُلَهَا وَلَمْ تَظْلِمْ مِنْهُ شَيْئًا ۚ وَفَجَّرْنَا خِلَالَهُمَا نَهَرًا ﴿٣٣﴾
وَكَانَ لَهُ ثَمَرٌ فَقَالَ لِصَاحِبِهِ وَهُوَ يُحَاوِرُهُ أَنَا
أَكْثَرُ مِنْكَ مَالًا وَأَعَزُّ نَفَرًا ﴿٣٤﴾ وَدَخَلَ جَنَّتَهُ وَهُوَ
ظَالِمٌ لِنَفْسِهِ قَالَ مَا أَظُنُّ أَنْ تَبِيدَ هَٰذِهِ أَبَدًا ﴿٣٥﴾
وَمَا أَظُنُّ السَّاعَةَ قَائِمَةً وَلَئِنْ رُدِدْتُ إِلَىٰ رَبِّي لَأَجِدَنَّ
خَيْرًا مِنْهَا مُنْقَلَبًا ﴿٣٦﴾ قَالَ لَهُ صَاحِبُهُ وَهُوَ يُحَاوِرُهُ
أَكَفَرْتَ بِالَّذِي خَلَقَكَ مِنْ تُرَابٍ ثُمَّ مِنْ نُطْفَةٍ ثُمَّ
سَوَّاكَ رَجُلًا ﴿٣٧﴾ لَٰكِنَّا هُوَ اللَّهُ رَبِّي وَلَا أُشْرِكُ بِرَبِّي أَحَدًا ﴿٣٨﴾

بيشڪ جن ايمان آندو ۽ چڱا ڪم ڪيا تہ جنهن چڱو ڪم ڪيو آهي تنهن جو اجر اسين نہ وڃائيندا سون (٣٠). اِهي (اُهي) آهن جن لاءِ (بهشت) عدن جا باغ آهن جن جي هيٺان نهرون وهنديون آهن منجهن سونن ڪنگڻن جا زيور اُنهن کي پارايا ويندا ۽ سُندسُ ۽ استبرق پٽ جي سائي پوشاڪ ڍڪيندا اُتي تختن تي تڪيو لائي وهندا۔ اِهو بدلو ڀلو آهي، ۽ آرام جي جاءِ بہ ڀلي آهي (٣١). ۽ (اي پيغمبر!) کين ٻن ماڻهن جو قصو بيان ڪر، اُنهن مان هڪڙي لاءِ انگورن جا ٻہ باغ پيدا ڪيا هئاسون ۽ اُنهن جي چوڌاري ڪجيون پيدا ڪيون هيون سون ۽ اُنهن جي وچ ۾ پوک پيدا ڪئي هئي سون (٣٢). ٻنهين باغن پنهنجا ميوا پچايا ۽ منجهائئن ڪجھ گهٽ نہ ڪيائون ۽ اُنهن جي وچ ۾ واھ وهايوسون (٣٣). ۽ اُن کي (گهڻو) ڦر مليو، پوءِ پنهنجي سنگتيءَ سان ڳالهائيندي کيس چيائين تہ آءٌ توکان مال ۾ وڌيڪ آهيان ۽ افرادن جي اعتبار کان (بہ) وڌيڪ طاقتور آهيان (٣٤). ۽ پنهنجي باغ ۾ گهڙيو ۽ اُهو پاڻ لاءِ ظالم هو، چيائين تہ مون کي هن (باغ) جي ناس ٿيڻ جو بلڪل ڪو گمان نہ آهي (٣٥). ۽ نڪي قيامت جي قائم ٿيڻ جو مون کي ڪو گمان آهي ۽ جيڪڏهن پنهنجي پالڻهار ڏانهن (ڪٽي) موٽيس (بہ) تہ هن کان (بہ) ڀلي جاءِ ضرور لهندس (٣٦). سندس سنگتيءَ ساڻس گفتگو ڪندي کيس چيو تہ جنهن توکي مٽي مان بڻايو وري نطفي مان وري سنئين لڱين مڙس ڪيائين تنهن جو ڇو تو انڪار ڪيو؟ (٣٧). (آءٌ هيءَ ويساھ رکندو آهيان تہ) منهنجو پالڻهار الله آهي ۽ آءٌ پنهنجي پالڻهار سان ڪو بہ شريڪ نہ ڪندس (٣٨).

وَلَوۡلَاۤ اِذۡ دَخَلۡتَ جَنَّتَكَ قُلۡتَ مَا شَآءَ اللّٰهُ ۙ لَا قُوَّةَ اِلَّا بِاللّٰهِ ۚ
اِنۡ تَرَنِ اَنَا اَقَلَّ مِنۡكَ مَالًا وَّوَلَدًا ۚ ﴿٣٩﴾ فَعَسٰى رَبِّىۡۤ اَنۡ
يُّؤۡتِيَنِ خَيۡرًا مِّنۡ جَنَّتِكَ وَيُرۡسِلَ عَلَيۡهَا حُسۡبَانًا مِّنَ السَّمَآءِ
فَتُصۡبِحَ صَعِيۡدًا زَلَقًا ۙ ﴿٤٠﴾ اَوۡ يُصۡبِحَ مَآؤُهَا غَوۡرًا فَلَنۡ تَسۡتَطِيۡعَ
لَهٗ طَلَبًا ﴿٤١﴾ وَاُحِيۡطَ بِثَمَرِهٖ فَاَصۡبَحَ يُقَلِّبُ كَفَّيۡهِ عَلٰى مَاۤ
اَنۡفَقَ فِيۡهَا وَهِىَ خَاوِيَةٌ عَلٰى عُرُوۡشِهَا وَيَقُوۡلُ يٰلَيۡتَنِىۡ
لَمۡ اُشۡرِكۡ بِرَبِّىۡۤ اَحَدًا ﴿٤٢﴾ وَلَمۡ تَكُنۡ لَّهٗ فِئَةٌ يَّنۡصُرُوۡنَهٗ
مِنۡ دُوۡنِ اللّٰهِ وَمَا كَانَ مُنۡتَصِرًا ؕ ﴿٤٣﴾ هُنَالِكَ الۡوَلَايَةُ
لِلّٰهِ الۡحَقِّ ؕ هُوَ خَيۡرٌ ثَوَابًا وَّخَيۡرٌ عُقۡبًا ﴿٤٤﴾ وَاضۡرِبۡ لَهُمۡ
مَّثَلَ الۡحَيٰوةِ الدُّنۡيَا كَمَآءٍ اَنۡزَلۡنٰهُ مِنَ السَّمَآءِ
فَاخۡتَلَطَ بِهٖ نَبَاتُ الۡاَرۡضِ فَاَصۡبَحَ هَشِيۡمًا تَذۡرُوۡهُ
الرِّيٰحُ ؕ وَكَانَ اللّٰهُ عَلٰى كُلِّ شَىۡءٍ مُّقۡتَدِرًا ﴿٤٥﴾ اَلۡمَالُ وَ
الۡبَنُوۡنَ زِيۡنَةُ الۡحَيٰوةِ الدُّنۡيَا ۚ وَالۡبٰقِيٰتُ الصّٰلِحٰتُ خَيۡرٌ
عِنۡدَ رَبِّكَ ثَوَابًا وَّخَيۡرٌ اَمَلًا ﴿٤٦﴾ وَيَوۡمَ نُسَيِّرُ الۡجِبَالَ وَ
تَرَى الۡاَرۡضَ بَارِزَةً ۙ وَّحَشَرۡنٰهُمۡ فَلَمۡ نُغَادِرۡ مِنۡهُمۡ اَحَدًا ۚ ﴿٤٧﴾

۽ جڏهن تون پنهنجي باغ ۾ گهڙيين تڏهن چو نه چيئي ته ماشاءَ الله (جيڪي الله گهريو سو ٿيڻو آهي) الله (جي مدد) کان سواءِ ڪا طاقت نه آهي، جيڪڏهن تون پاڻ کان مون کي مال ۽ اولاد ۾ گهٽ ڏسين ٿو (٣٩) . ته اُميد آهي جو منهنجو پالڻهار تنهنجي باغ کان ڀلو مون کي ڏئي ۽ اُن (تنهنجي باغ) تي آسمان کان ڪا آفت موڪلي پوءِ ڦري صاف ميدان ٿي پوي (٤٠) . يا سندس پاڻي سڪي وڃي پوءِ اُن کي ڪڏهن لهي نه سگهين (٤١) . ۽ سندس ميوي کي ڇَٽُ ڪيو ويو پوءِ اُن (جي ٻڻائڻ) ۾ جيڪي خرچ ڪيو هئائين تنهن تي پنهنجا هٿ مليندو رهيو ۽ اُهو (باغ) پنهنجن (ٽايل) ڇپرن سميت ڪريل هو ۽ چوندو رهيو ته افسوس آهي پنهنجي پالڻهار سان ڪنهن کي شريڪ مقرر نه ڪريان ها! (ته چڱو هو) (٤٢) . ۽ نڪي اُن لاءِ ڪا جماعت هئي جو الله کان سواءِ ڪيس مدد ڏئي ۽ نڪي (پاڻ) بدلي وٺڻ وارو هو (٤٣) . ان هنڌ سچي الله جي بادشاهي آهي- اُهو ثواب (ڏيڻ) ۾ ڀلو ۽ بدلي ڏيڻ ۾ (بہ) ڀلو آهي (٤٤) . ۽ (اي پيغمبر!) اُنهن کي دنيا جي حياتي جو مثال بيان ڪر جا اُنهيءَ پاڻي وانگر آهي جنهن کي آسمان کان وسايو سون پوءِ اُن سان زمين جا سلا گهاٽا ڄميا پوءِ ڦري ڀُريل ڪک ٿيا اُنهن کي وائن اُڏايو- ۽ الله سڀ ڪنهن شيءِ تي وس وارو آهي (٤٥) . مال ۽ اولاد دنيا جي حياتي جو سينگار آهي، ۽ سدائين رهندڙ چڱايون تنهنجي پالڻهار وٽ ثواب ڪري ڀليون ۽ اُميد ڪري چڱيون آهن (٤٦) . ۽ (ياد ڪر) جنهن ڏينهن جبلن کي هلائيندا سون ۽ زمين کي صفا پٽي ڏسندين ۽ ماڻهن کي گڏ ڪندا سون پوءِ منجهائن ڪنهن هڪ کي نه ڇڏيندا سون (٤٧) .

وَعُرِضُوْا عَلٰى رَبِّكَ صَفًّا ؕ لَقَدْ جِئْتُمُوْنَا كَمَا خَلَقْنٰكُمْ
اَوَّلَ مَرَّةٍۭ ؗ بَلْ زَعَمْتُمْ اَلَّنْ نَّجْعَلَ لَكُمْ مَّوْعِدًا ﴿۴۸﴾ وَوُضِعَ
الْكِتٰبُ فَتَرَى الْمُجْرِمِيْنَ مُشْفِقِيْنَ مِمَّا فِيْهِ وَ
يَقُوْلُوْنَ يٰوَيْلَتَنَا مَالِ هٰذَا الْكِتٰبِ لَا يُغَادِرُ صَغِيْرَةً
وَّلَا كَبِيْرَةً اِلَّاۤ اَحْصٰىهَا ۚ وَوَجَدُوْا مَا عَمِلُوْا حَاضِرًا ؕ وَ
لَا يَظْلِمُ رَبُّكَ اَحَدًا ﴿۴۹﴾ وَاِذْ قُلْنَا لِلْمَلٰٓئِكَةِ اسْجُدُوْا
لِاٰدَمَ فَسَجَدُوْۤا اِلَّاۤ اِبْلِيْسَ ؕ كَانَ مِنَ الْجِنِّ فَفَسَقَ عَنْ
اَمْرِ رَبِّهٖ ؕ اَفَتَتَّخِذُوْنَهٗ وَذُرِّيَّتَهٗۤ اَوْلِيَآءَ مِنْ دُوْنِيْ وَهُمْ
لَكُمْ عَدُوٌّ ؕ بِئْسَ لِلظّٰلِمِيْنَ بَدَلًا ﴿۵۰﴾ مَاۤ اَشْهَدْتُّهُمْ خَلْقَ
السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ وَلَا خَلْقَ اَنْفُسِهِمْ ۪ وَمَا كُنْتُ مُتَّخِذَ
الْمُضِلِّيْنَ عَضُدًا ﴿۵۱﴾ وَيَوْمَ يَقُوْلُ نَادُوْا شُرَكَآءِيَ الَّذِيْنَ
زَعَمْتُمْ فَدَعَوْهُمْ فَلَمْ يَسْتَجِيْبُوْا لَهُمْ وَجَعَلْنَا بَيْنَهُمْ
مَّوْبِقًا ﴿۵۲﴾ وَرَاَ الْمُجْرِمُوْنَ النَّارَ فَظَنُّوْۤا اَنَّهُمْ مُّوَاقِعُوْهَا وَ
لَمْ يَجِدُوْا عَنْهَا مَصْرِفًا ﴿۵۳﴾ وَلَقَدْ صَرَّفْنَا فِيْ هٰذَا الْقُرْاٰنِ
لِلنَّاسِ مِنْ كُلِّ مَثَلٍ ؕ وَكَانَ الْاِنْسَانُ اَكْثَرَ شَيْءٍ جَدَلًا ﴿۵۴﴾

۽ (اُهي) تنهنجي پالڻهار وٽ صفون ڪري پيش ڪيا ويندا. (چوندا سون ته) جهڙي طرح اوهان کي پهريون ڀيرو پيدا ڪيو هوسون (تهڙي طرح) اسان وٽ آيا آهيو بلڪ ڀانئيندا هيؤ ته اوهان جي لاءِ انجام (جو هنڌ) نه ڪندا سون (٤٨). ۽ اعمال نامو رکيو ويندو پوءِ جيڪي منجهس هوندو تنهن کان ڏوهارين کي ڏِجندڙ ڏسندين ۽ چوندا ته اسان لاءِ ارمان آهي هن اعمال نامي کي ڇا ٿيو آهي جو نڪي ننڍي (گناھ) کي ۽ نڪي وڏي کي ڳاڻاڻي کان سواءِ ڇڏيو اٿس، ۽ جيڪي ڪيائون سو حاضر لهندا. ۽ تنهنجو پالڻهار ڪنهن تي به ظلم نه ڪندو (٤٩). ۽ جڏهن ملائڪن کي چيوسون ته آدم کي سجدو ڪريو تڏهن ابليس کان سواءِ ٻين سجدو ڪيو. اُهو جنن مان هو پوءِ پنهنجي پالڻهار جي حڪم جي نافرماني ڪيائين. پوءِ اوهين کيس ۽ سندس اولاد کي مون کان سواءِ ڇو دوست وٺندا آهيو؟ حالانڪ اُهي اوهان جا ويري آهن. (شيطان) ظالمن لاءِ بڇڙو بدلو آهي (٥٠). نڪي آسمانن ۽ زمين جي بڻائڻ مهل اُنهن (شيطانن ۽ سندس اولاد) کي حاضر ڪيو هوم ۽ نڪي کين پيدا ڪرڻ مهل ۽ نڪي آءٌ گمراهن کي ٻانهن ٻيلي وٺندڙ آهيان (٥١). ۽ جنهن ڏينهن الله چوندو ته (اي مشرڪؤ!) اوهين اُنهن کي سڏيو جن کي منهنجا شريڪ ڄاڻندا هيؤ پوءِ اُنهن کي سڏيندا پوءِ اُهي کين ورندي نه ڏيندا ۽ سندن وچ ۾ هلاڪت جو هنڌ ڪنداسون (٥٢). ۽ ڏوهاري باھ کي ڏسندا پوءِ (پڪ) ڀانئيندا ته اُهي اُن ۾ (اجهو) ڪِرندا ۽ کانئس ڪا موٽڻ جي واھ نه لهندا (٥٣). ۽ بيشڪ هن قرآن ۾ هر طرح جا مثال ماڻهن لاءِ بيان ڪياسون ۽ انسان هر شيءِ کان وڌيڪ جهڳڙالو آهي (٥٤).

وَمَا مَنَعَ النَّاسَ اَنْ يُّؤْمِنُوْٓا اِذْ جَآءَهُمُ الْهُدٰى وَيَسْتَغْفِرُوْا
رَبَّهُمْ اِلَّآ اَنْ تَاْتِيَهُمْ سُنَّةُ الْاَوَّلِيْنَ اَوْ يَاْتِيَهُمُ
الْعَذَابُ قُبُلًا ﴿٥٥﴾ وَمَا نُرْسِلُ الْمُرْسَلِيْنَ اِلَّا مُبَشِّرِيْنَ
وَمُنْذِرِيْنَ ۚ وَيُجَادِلُ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا بِالْبَاطِلِ لِيُدْحِضُوْا
بِهِ الْحَقَّ وَاتَّخَذُوْٓا اٰيٰتِيْ وَمَآ اُنْذِرُوْا هُزُوًا ﴿٥٦﴾ وَمَنْ
اَظْلَمُ مِمَّنْ ذُكِّرَ بِاٰيٰتِ رَبِّهٖ فَاَعْرَضَ عَنْهَا وَنَسِيَ مَا قَدَّمَتْ
يَدٰهُ ۗ اِنَّا جَعَلْنَا عَلٰى قُلُوْبِهِمْ اَكِنَّةً اَنْ يَّفْقَهُوْهُ وَفِيْٓ
اٰذَانِهِمْ وَقْرًا ۗ وَاِنْ تَدْعُهُمْ اِلَى الْهُدٰى فَلَنْ يَّهْتَدُوْٓا
اِذًا اَبَدًا ﴿٥٧﴾ وَرَبُّكَ الْغَفُوْرُ ذُو الرَّحْمَةِ ۗ لَوْ يُؤَاخِذُهُمْ بِمَا
كَسَبُوْا لَعَجَّلَ لَهُمُ الْعَذَابَ ۗ بَلْ لَّهُمْ مَّوْعِدٌ لَّنْ يَّجِدُوْا
مِنْ دُوْنِهٖ مَوْئِلًا ﴿٥٨﴾ وَتِلْكَ الْقُرٰٓى اَهْلَكْنٰهُمْ لَمَّا ظَلَمُوْا وَجَعَلْنَا
لِمَهْلِكِهِمْ مَّوْعِدًا ﴿٥٩﴾ وَاِذْ قَالَ مُوْسٰى لِفَتٰىهُ لَآ اَبْرَحُ حَتّٰٓى
اَبْلُغَ مَجْمَعَ الْبَحْرَيْنِ اَوْ اَمْضِيَ حُقُبًا ﴿٦٠﴾ فَلَمَّا بَلَغَا مَجْمَعَ
بَيْنِهِمَا نَسِيَا حُوْتَهُمَا فَاتَّخَذَ سَبِيْلَهٗ فِي الْبَحْرِ سَرَبًا ﴿٦١﴾ فَلَمَّا
جَاوَزَا قَالَ لِفَتٰىهُ اٰتِنَا غَدَآءَنَا لَقَدْ لَقِيْنَا مِنْ سَفَرِنَا هٰذَا نَصَبًا ﴿٦٢﴾

۽ ماڻهن وٽ جڏهن هدايت آئي تڏهن کين ايمان آڻڻ ۽ پنهنجي پالڻهار کان بخشش گهرڻ کان هن ڳالهه کانسواءِ ٻيو ڪجهه نه جهليو جو اڳين جي رسم (جهڙي پاڙيٽ سزا) وٽن اچي يا وٽن سامهون عذاب پهچي (٥٥). ۽ پيغمبرن کي رڳو خوشخبري ڏيندڙ ۽ ڊيڄاريندڙ ڪري موڪليون ٿا، ۽ ڪافر ڪوڙو جهڳڙو هن لاءِ ڪندا آهن ته ان سان سچ کي ٿيڙين، ۽ منهنجين نشانين کي ۽ جنهن سان ڊيڄاريا ويا تنهن کي ٺٺوليءَ ڪري ورتائون (٥٦). ۽ اُن کان وڌيڪ ظالم ڪير آهي جنهن کي سندس پالڻهار جي نشانين سان نصيحت ڏني وڃي ته اُن کان منهن موڙي ۽ جيڪي سندس هٿن اڳي ڪري موڪليو سو وساري؟ اسان ان جي سمجهڻ کان سندن دلين تي پردا ڪيا ۽ سندن ڪنن ۾ گهراڻي (وڌي سون)۔ ۽ جيڪڏهن تون کين هدايت ڏانهن سڏين ته اُن وقت سڌو رستو ڪڏهن به نه لهندا (٥٧). ۽ تنهنجو رب بخشڻهار ٻاجهارو آهي۔ جيڪڏهن کين سندن ڪئي سببان پڪڙي ها ته اُنهن لاءِ عذاب تڪڙو موڪلي ها۔ (نه!) بلڪ اُنهن لاءِ انجام ٿيل آهي جو اُن کان سواءِ ڪا واهه نه لهندا (٥٨). ۽ اِهي ڳوٺ آهن جو اُنهن کي (تڏهن) ناس ڪيوسون جڏهن ظلم ڪيائون ۽ اُنهن جي ناس ڪرڻ لاءِ (هڪ) انجام مقرر ڪيوسون (٥٩). ۽ (ياد ڪر) جڏهن موسىٰ پنهنجي سنگتيءَ کي چيو ته سدائين پيو پنڌ ڪندس جيستائين ٻن دريائن جي گڏ ٿيڻ جي هنڌ پهچندس يا گهڻو وقت پيو هلندس (٦٠). پوءِ جنهن مهل ٻن دريائن جي گڏ ٿيڻ جي هنڌ کي پهتا (تنهن مهل) پنهنجي مڇي وساريائون جنهن پنهنجي واٽ درياءَ ۾ سرنگهه جيان ورتي (٦١). پوءِ جڏهن اڳي هليا (تڏهن موسىٰ) پنهنجي سنگتي کي چيو ته اسان کي پنهنجو منجهند وارو کاڌو ڏي. بيشڪ اسان جي هن مسافريءَ ۾ اسان کي ٿڪ پهتو آهي (٦٢).

قَالَ اَرَءَيۡتَ اِذۡ اَوَيۡنَاۤ اِلَى الصَّخۡرَةِ فَاِنِّىۡ نَسِيۡتُ الۡحُوۡتَ وَ
مَاۤ اَنۡسٰنِيۡهُ اِلَّا الشَّيۡطٰنُ اَنۡ اَذۡكُرَهٗ ‌ۚ وَاتَّخَذَ سَبِيۡلَهٗ فِى
الۡبَحۡرِ ‌ۖ عَجَبًا ﴿۶۳﴾ قَالَ ذٰلِكَ مَا كُنَّا نَبۡغِ ‌ۖ فَارۡتَدَّا عَلٰٓى اٰثَارِهِمَا
قَصَصًا ۙ ﴿۶۴﴾ فَوَجَدَا عَبۡدًا مِّنۡ عِبَادِنَاۤ اٰتَيۡنٰهُ رَحۡمَةً مِّنۡ عِنۡدِنَا
وَعَلَّمۡنٰهُ مِنۡ لَّدُنَّا عِلۡمًا ﴿۶۵﴾ قَالَ لَهٗ مُوۡسٰى هَلۡ اَتَّبِعُكَ عَلٰٓى
اَنۡ تُعَلِّمَنِ مِمَّا عُلِّمۡتَ رُشۡدًا ﴿۶۶﴾ قَالَ اِنَّكَ لَنۡ تَسۡتَطِيۡعَ
مَعِىَ صَبۡرًا ﴿۶۷﴾ وَكَيۡفَ تَصۡبِرُ عَلٰى مَا لَمۡ تُحِطۡ بِهٖ خُبۡرًا ﴿۶۸﴾
قَالَ سَتَجِدُنِىۡۤ اِنۡ شَآءَ اللّٰهُ صَابِرًا وَّلَاۤ اَعۡصِىۡ لَكَ اَمۡرًا ﴿۶۹﴾
قَالَ فَاِنِ اتَّبَعۡتَنِىۡ فَلَا تَسۡـَٔلۡنِىۡ عَنۡ شَىۡءٍ حَتّٰٓى اُحۡدِثَ
لَكَ مِنۡهُ ذِكۡرًا ﴿۷۰﴾ فَانۡطَلَقَا ٚ حَتّٰٓى اِذَا رَكِبَا فِى السَّفِيۡنَةِ خَرَقَهَا ؕ
قَالَ اَخَرَقۡتَهَا لِتُغۡرِقَ اَهۡلَهَا ۚ لَقَدۡ جِئۡتَ شَيۡـًٔـا اِمۡرًا ﴿۷۱﴾
قَالَ اَلَمۡ اَقُلۡ اِنَّكَ لَنۡ تَسۡتَطِيۡعَ مَعِىَ صَبۡرًا ﴿۷۲﴾ قَالَ لَا
تُؤَاخِذۡنِىۡ بِمَا نَسِيۡتُ وَلَا تُرۡهِقۡنِىۡ مِنۡ اَمۡرِىۡ عُسۡرًا ﴿۷۳﴾
فَانۡطَلَقَا ٚ حَتّٰٓى اِذَا لَقِيَا غُلٰمًا فَقَتَلَهٗ ۙ قَالَ اَقَتَلۡتَ
نَفۡسًا زَكِيَّةًۢ بِغَيۡرِ نَفۡسٍ ؕ لَقَدۡ جِئۡتَ شَيۡـًٔـا نُّكۡرًا ﴿۷۴﴾

چيائين ته (نه) ڏٺئي ڇا جڏهن پهڻ وٽ ترسيا هئاسون تڏهن مون (اُتي) مڇي وساري ۽ اُن جي يادگيري مون کان شيطان کان سواءِ ٻئي ڪنهن نه وسارائي، ۽ پنهنجي واٽ درياءَ ۾ عجب طرح سان ورتائين (٦٣). (موسىٰ) چيو ته اِهو هنڌ اُهو آهي جنهن کي اسين ڳوليون ٿا پوءِ هو پنهنجي پوئين پيرين ڳوليندا موٽيا (٦٤). پوءِ منهنجن ٻانهن مان اُهو ٻانهو لڌائون جنهن کي پاڻ وٽان رحمت ڏني هئي سون ۽ پاڻ وٽان ڪيس علم سيکاريو هوسون (٦٥). موسىٰ اُن کي چيو ته جي آءٌ تنهنجي سنگت ڪريان ته جيڪا توکي سڌي واٽ سيکاري ويئي آهي تنهن مان مون کي به سيکارين (٦٦). (خضر) چيو ته تون مون سان ڪڏهن صبر ڪري نه سگهندين (٦٧). ۽ جنهن جي توکي خبر ئي نه آهي تنهن تي تون ڪٿي صبر ڪندين (٦٨). (موسىٰ) چيو ته جي الله گهريو ته مون کي صبر ڪندڙ لهندين ۽ آءٌ تنهنجي ڪنهن حڪم جي نافرماني نه ڪندس (٦٩). (خضر) چيو ته جيڪڏهن منهنجي سنگت ڪرين ته (ايستائين) مون کان ڪنهن ڳالهه بابت نه پڇج جيستائين (آءٌ) پاڻ توسان اُن جو بيان (نه) ڪريان (٧٠). پوءِ ٻئي (اُتي) هليا تان جو جڏهن ٻيڙيءَ ۾ چڙهيا تڏهن (خضر) اُن کي سوراخ ڪيو. (موسىٰ) چيو ته تو اُن کي اِنهيءَ لاءِ سوراخ ڪيو ڇا ته ٻيڙيءَ وارن کي ٻوڙين؟ بيشڪ تو اڍنگو ڪم ڪيو (٧١). (خضر) چيو ته توکي نه چيو هوم ڇا ته تون مون سان صبر ڪري نه سگهندين (٧٢). (موسىٰ) چيو ته جيڪي مون وساريو تنهن سببان مون کي نه پڪڙ ۽ منهنجي ڪم ۾ مون تي سختي نه وجهه (٧٣). پوءِ ٻئي هليا، تان جو جڏهن هڪ ڇوڪر کي مليا تڏهن (خضر) اُن کي ڪُٺو (موسىٰ) چيو ته قصاص ڌاران بيگناهه جان کي ڇو ڪُٺئي؟ بيشڪ تو خراب ڪم ڪيو (٧٤).

قَالَ اَلَمْ اَقُلْ لَّكَ اِنَّكَ لَنْ تَسْتَطِيْعَ مَعِىَ صَبْرًا ﴿٧٥﴾
قَالَ اِنْ سَاَلْتُكَ عَنْ شَىْءٍۢ بَعْدَهَا فَلَا تُصٰحِبْنِىْ ۚ قَدْ بَلَغْتَ
مِنْ لَّدُنِّىْ عُذْرًا ﴿٧٦﴾ فَانْطَلَقَا ٚ حَتّٰٓى اِذَآ اَتَيَآ اَهْلَ قَرْيَةِ ِۨاسْتَطْعَمَآ
اَهْلَهَا فَاَبَوْا اَنْ يُّضَيِّفُوْهُمَا فَوَجَدَا فِيْهَا جِدَارًا يُّرِيْدُ اَنْ
يَّنْقَضَّ فَاَقَامَهٗ ؕ قَالَ لَوْ شِئْتَ لَتَّخَذْتَ عَلَيْهِ اَجْرًا ﴿٧٧﴾ قَالَ
هٰذَا فِرَاقُ بَيْنِىْ وَبَيْنِكَ ۚ سَاُنَبِّئُكَ بِتَاْوِيْلِ مَا لَمْ تَسْتَطِعْ عَّلَيْهِ
صَبْرًا ﴿٧٨﴾ اَمَّا السَّفِيْنَةُ فَكَانَتْ لِمَسٰكِيْنَ يَعْمَلُوْنَ فِى الْبَحْرِ
فَاَرَدْتُّ اَنْ اَعِيْبَهَا وَكَانَ وَرَآءَهُمْ مَّلِكٌ يَّاْخُذُ كُلَّ سَفِيْنَةٍ
غَصْبًا ﴿٧٩﴾ وَاَمَّا الْغُلٰمُ فَكَانَ اَبَوٰهُ مُؤْمِنَيْنِ فَخَشِيْنَآ اَنْ يُّرْهِقَهُمَا
طُغْيَانًا وَّكُفْرًا ۚ ﴿٨٠﴾ فَاَرَدْنَآ اَنْ يُّبْدِلَهُمَا رَبُّهُمَا خَيْرًا مِّنْهُ زَكٰوةً
وَّاَقْرَبَ رُحْمًا ﴿٨١﴾ وَاَمَّا الْجِدَارُ فَكَانَ لِغُلٰمَيْنِ يَتِيْمَيْنِ فِى
الْمَدِيْنَةِ وَكَانَ تَحْتَهٗ كَنْزٌ لَّهُمَا وَكَانَ اَبُوْهُمَا صَالِحًا ۚ فَاَرَادَ
رَبُّكَ اَنْ يَّبْلُغَآ اَشُدَّهُمَا وَيَسْتَخْرِجَا كَنْزَهُمَا ۖ رَحْمَةً مِّنْ رَّبِّكَ ۚ
وَمَا فَعَلْتُهٗ عَنْ اَمْرِىْ ؕ ذٰلِكَ تَاْوِيْلُ مَا لَمْ تَسْطِعْ عَّلَيْهِ صَبْرًا ؕ ﴿٨٢﴾
وَيَسْئَلُوْنَكَ عَنْ ذِى الْقَرْنَيْنِ ؕ قُلْ سَاَتْلُوْا عَلَيْكُمْ مِّنْهُ ذِكْرًا ؕ ﴿٨٣﴾

(خضر) چيو تہ توکي نہ چيو هوم چا تہ تون مون سان (گڏ رهي) ڪڏهن
صبر نہ ڪري سگهندين؟ (٧٥) . (موسىٰ) چيو تہ جيڪڏهن هن کان پوءِ
ڪنهن ڳالھ بابت توکان پڇان تہ منهنجي سنگت نہ ڪج، بيشڪ منهنجي
پاران عذر (جي حد) کي پهتين (٧٦) . پوءِ (ٻئي) هليا، تان جو جنهن مهل
هڪڙي ڳوٺ وارن وٽ آيا (تنهن مهل) اُن جي رهاڪن کان کاڌو
گهريائون تہ (اُنهن) سندن مهماني ڪرڻ کان انڪار ڪيو. پوءِ اُن
(ڳوٺ) ۾ هڪ ڀت ڪِرڻ کي ويجهي ڏٺائون پوءِ اُها (خضر ڊاهي ٻيهر)
اُوساري (موسىٰ) چيو تہ جيڪڏهن گهرين ها تہ اُن (جي اوسارڻ) تي
مزوري ضرور وٺين ها! (٧٧) . (خضر) چيو تہ هاڻي منهنجي ۽ تنهنجي وچ
۾ جدائي پيئي، هاڻي توکي اُنهن (ڳالهين) جي حقيقت جي سڌ ڏيان تہ
جن تي تو صبر ڪري نہ سگهيو (٧٨) . پر ٻيڙي (جا ڀڃي ويئي سا)
مسڪينن جي هئي (جنهن تي) هو درياءَ ۾ پورهيو ڪندا (وتندا) هئا پوءِ
اُن کي عيب دار ڪرڻ گهريم جو سندن پوئتان اهڙو بادشاه هو جنهن سڀ
ڪا ٻيڙي بيگر ۾ ٿي ورتي (٧٩) . ۽ نينگر (جو، ماريو ويو) تنهن جا ماءُ
پيءُ مؤمن هئا تنهن ڪري ڊنا سون تہ نافرمانيءَ ۽ ڪفر ڪرڻ سان ٻنهين
کي عاجز ڪندو (٨٠) . پوءِ گهريو سون تہ سندن پالڻهار کين ان جي بدلي
اُن کان بہ پاڪبازيءَ جي ڪري وڌيڪ ڀلو ۽ ٻاجھ جي ڪري وڌيڪ
ويجهو (اولاد) ڏئي (٨١) . ۽ جا ڀت (ڊاهي ويئي) سا شهر ۾ ٻن يتيمن
ٻارن جي هئي ۽ اُن جي هيٺان سندن خزانو هو ۽ سندن ماءُ پيءُ نيڪ هئا
پوءِ تنهنجي پالڻهار گهريو تہ ٻئي پنهنجي جواني کي پهچن ۽ پنهنجو خزانو
تنهنجي پالڻهار جي ٻاجھ سان ڪڍن ۽ اِهو پنهنجي راءِ سان نہ ڪيم. اِها
اُن جي حقيقت آهي جنهن تي تو صبر ڪري نہ سگهيو (٨٢) . ۽ (اي
پيغمبر!) توکان ذوالقرنين بابت پڇن ٿا. چؤ تہ اوهان کي اُن جو
(ڪجھ) بيان ڪري ٻڌايان ٿو (٨٣) .

إِنَّا مَكَّنَّا لَهُ فِي الْأَرْضِ وَآتَيْنَاهُ مِنْ كُلِّ شَيْءٍ سَبَبًا ﴿٨٤﴾ فَأَتْبَعَ
سَبَبًا ﴿٨٥﴾ حَتَّىٰ إِذَا بَلَغَ مَغْرِبَ الشَّمْسِ وَجَدَهَا تَغْرُبُ فِي عَيْنٍ
حَمِئَةٍ وَوَجَدَ عِنْدَهَا قَوْمًا ۗ قُلْنَا يَا ذَا الْقَرْنَيْنِ إِمَّا أَنْ
تُعَذِّبَ وَإِمَّا أَنْ تَتَّخِذَ فِيهِمْ حُسْنًا ﴿٨٦﴾ قَالَ أَمَّا مَنْ ظَلَمَ
فَسَوْفَ نُعَذِّبُهُ ثُمَّ يُرَدُّ إِلَىٰ رَبِّهِ فَيُعَذِّبُهُ عَذَابًا نُكْرًا ﴿٨٧﴾ وَأَمَّا مَنْ
آمَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا فَلَهُ جَزَاءً الْحُسْنَىٰ ۖ وَسَنَقُولُ لَهُ مِنْ أَمْرِنَا
يُسْرًا ﴿٨٨﴾ ثُمَّ أَتْبَعَ سَبَبًا ﴿٨٩﴾ حَتَّىٰ إِذَا بَلَغَ مَطْلِعَ الشَّمْسِ وَجَدَهَا تَطْلُعُ
عَلَىٰ قَوْمٍ لَمْ نَجْعَلْ لَهُمْ مِنْ دُونِهَا سِتْرًا ﴿٩٠﴾ كَذَٰلِكَ وَقَدْ أَحَطْنَا
بِمَا لَدَيْهِ خُبْرًا ﴿٩١﴾ ثُمَّ أَتْبَعَ سَبَبًا ﴿٩٢﴾ حَتَّىٰ إِذَا بَلَغَ بَيْنَ السَّدَّيْنِ
وَجَدَ مِنْ دُونِهِمَا قَوْمًا لَا يَكَادُونَ يَفْقَهُونَ قَوْلًا ﴿٩٣﴾ قَالُوا يَا ذَا
الْقَرْنَيْنِ إِنَّ يَأْجُوجَ وَمَأْجُوجَ مُفْسِدُونَ فِي الْأَرْضِ فَهَلْ
نَجْعَلُ لَكَ خَرْجًا عَلَىٰ أَنْ تَجْعَلَ بَيْنَنَا وَبَيْنَهُمْ سَدًّا ﴿٩٤﴾ قَالَ مَا
مَكَّنِّي فِيهِ رَبِّي خَيْرٌ فَأَعِينُونِي بِقُوَّةٍ أَجْعَلْ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَهُمْ
رَدْمًا ﴿٩٥﴾ آتُونِي زُبَرَ الْحَدِيدِ ۖ حَتَّىٰ إِذَا سَاوَىٰ بَيْنَ الصَّدَفَيْنِ قَالَ
انْفُخُوا ۖ حَتَّىٰ إِذَا جَعَلَهُ نَارًا قَالَ آتُونِي أُفْرِغْ عَلَيْهِ قِطْرًا ﴿٩٦﴾

بيشڪ اسان اُن کي زمين ۾ مضبوط حڪومت ڏني ۽ سڀ ڪنهن شيءِ جو سامان ڪيس ڏنوسون (٨۴). پوءِ سامان (جي مدد) سان هليو (٨٥). ايترو (سير ڪيائين) جو سج لهڻ جي هنڌ پهتو اُن کي گپرّاڻي گرم تلاءَ ۾ لهندو ڏٺائين ۽ اُن (تلاءَ) وٽ هڪ قوم کي ڏٺائين- چيوسون ته اي ذوالقرنين! اُنهن کي يا سزا ڏين يا منجهن ڪو چڱائي جو سڌارو ڪرين (ته توکي اختيار آهي) (٨٦). (ذوالقرنين) چيو ته جيڪو (ماڻهو) ظلم ڪندو تنهن کي سزا ڏينداسون وري پنهنجي پالڻهار ڏانهن ورايو ويندو پوءِ اُهو ڪيس سخت عذاب جي سزا ڏيندو (٨٧). ۽ جيڪو ايمان آڻيندو ۽ چڱا ڪم ڪندو تنهن کي چڱو بدلو ملندو، ۽ پنهنجي معاملي ۾ اُن کي سولائي (جهڙو ڪم) چونداسون (٨٨). وري سامان (جي مدد) سان هليو (٨٩). ايترو (سفر ڪيائين) جو سج اُڀرڻ جي هنڌ پهتو ته اُهو هڪ اهڙي قوم تي اُڀرندو ڏٺائين جن لاءِ سج کان اوريان ڪا اوٽ نه بڻائي هئي سون (٩٠). اهڙي طرح (سندس قصو آهي)- ۽ بيشڪ اسان وٽ اُن جي ساري خبر آهي (٩١). وري سامان (جي مدد) سان هليو (٩٢). ايترو جو جڏهن ٻن جبلن جي وچ ۾ پهتو ته اُنهن جي هِن پاسي اهڙي قوم ڏٺائين جا ڪا ڳالهه سمجهي نه ٿي سگهي (٩٣). چيائون ته اي ذوالقرنين! بيشڪ ياجوج ۽ ماجوج ملڪ ۾ فساد وجهندڙ آهن تنهن ڪري تو لاءِ اسين هن شرط تي ڏن مقرر ڪريون ته تون اسان جي ۽ سندن وچ ۾ آڙ بڻائين (٩۴). (ذوالقرنين) چيو ته منهنجي پالڻهار جيڪا مون کي ان بابت سگهه ڏني آهي سا ڀلي آهي. پوءِ اوهين مون سان زور بار جي مدد ڪريو ته اوهان جي ۽ سندن وچ ۾ وڏي آڙ بڻايان (٩٥). لوهه جا ٽڪر مون وٽ آڻيو- جڏهن ٻنهي جبلن جي وچ ۾ (ڀري) پورائي ڪيائين (تڏهن) چيائين ته (هاڻ ڌوڻ) ڌڻئون- تان جو جڏهن اُن کي (تپائي) باهه ڪيائين (تڏهن) چيائين ته مون وٽ آڻيو ته مٿس ڀڳهاريل ٽامون پلٽيان (٩٦).

فَمَا اسْطَاعُوْٓا اَنْ يَّظْهَرُوْهُ وَمَا اسْتَطَاعُوْا لَهٗ نَقْبًا ﴿٩٧﴾ قَالَ
هٰذَا رَحْمَةٌ مِّنْ رَّبِّيْ ۚ فَاِذَا جَآءَ وَعْدُ رَبِّيْ جَعَلَهٗ دَكَّآءَ ۚ وَكَانَ
وَعْدُ رَبِّيْ حَقًّا ﴿٩٨﴾ وَتَرَكْنَا بَعْضَهُمْ يَوْمَئِذٍ يَّمُوْجُ فِيْ بَعْضٍ وَّنُفِخَ
فِي الصُّوْرِ فَجَمَعْنٰهُمْ جَمْعًا ﴿٩٩﴾ وَّعَرَضْنَا جَهَنَّمَ يَوْمَئِذٍ لِّلْكٰفِرِيْنَ
عَرْضَا ﴿١٠٠﴾ ۙ الَّذِيْنَ كَانَتْ اَعْيُنُهُمْ فِيْ غِطَآءٍ عَنْ ذِكْرِيْ وَكَانُوْا
لَا يَسْتَطِيْعُوْنَ سَمْعًا ﴿١٠١﴾ ۧ اَفَحَسِبَ الَّذِيْنَ كَفَرُوْٓا اَنْ يَّتَّخِذُوْا
عِبَادِيْ مِنْ دُوْنِيْٓ اَوْلِيَآءَ ۭ اِنَّآ اَعْتَدْنَا جَهَنَّمَ لِلْكٰفِرِيْنَ نُزُلًا ﴿١٠٢﴾
قُلْ هَلْ نُنَبِّئُكُمْ بِالْاَخْسَرِيْنَ اَعْمَالًا ﴿١٠٣﴾ ۭ اَلَّذِيْنَ ضَلَّ سَعْيُهُمْ
فِي الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا وَهُمْ يَحْسَبُوْنَ اَنَّهُمْ يُحْسِنُوْنَ صُنْعًا ﴿١٠٤﴾ اُولٰۗىِٕكَ
الَّذِيْنَ كَفَرُوْا بِاٰيٰتِ رَبِّهِمْ وَلِقَاۗىِٕهٖ فَحَبِطَتْ اَعْمَالُهُمْ فَلَا
نُقِيْمُ لَهُمْ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ وَزْنًا ﴿١٠٥﴾ ذٰلِكَ جَزَاۗؤُهُمْ جَهَنَّمُ بِمَا كَفَرُوْا
وَاتَّخَذُوْٓا اٰيٰتِيْ وَرُسُلِيْ هُزُوًا ﴿١٠٦﴾ اِنَّ الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا وَعَمِلُوا
الصّٰلِحٰتِ كَانَتْ لَهُمْ جَنّٰتُ الْفِرْدَوْسِ نُزُلًا ﴿١٠٧﴾ ۙ خٰلِدِيْنَ فِيْهَا
لَا يَبْغُوْنَ عَنْهَا حِوَلًا ﴿١٠٨﴾ قُلْ لَّوْ كَانَ الْبَحْرُ مِدَادًا لِّكَلِمٰتِ رَبِّيْ
لَنَفِدَ الْبَحْرُ قَبْلَ اَنْ تَنْفَدَ كَلِمٰتُ رَبِّيْ وَلَوْ جِئْنَا بِمِثْلِهٖ مَدَدًا ﴿١٠٩﴾

پوءِ (ياجوج ماجوج) نڪي اُن تي چڙهي سگهيا ۽ نڪي اُن کي ڪا سرنگهه
هڻي سگهيا (٩٧). چيائين ته هيءَ منهنجي رب جي (هڪڙي) ٻاجهه آهي،
جنهن مهل منهنجي رب جو انجام ايندو (تنهن مهل) اُن کي سنئون ڪري
ڇڏيندو، ۽ منهنجي رب جو انجام سچو آهي (٩٨). ۽ اُن ڏينهن ڇڏينداسون
ته هڪ ٻئي ۾ گهاٽ ٿيندا (ايندا) ۽ صور ۾ ڦوڪيو ويندو پوءِ اُنهن مڙني
کي گڏ ڪنداسون (٩٩). ۽ اُن ڏينهن اُنهن ڪافرن کي دوزخ آڏو
ڪنداسون جيئن آڏو ڪجي (١٠٠). جن جون اکيون منهنجي يادگيري
کان ڍڪ ۾ هيون ۽ (ساڳ کان ڪجهه) ٻُڌي نه سگهندا هئا (١٠١).
ڪافرن (ائين) ڀانيو ته آءٌ پنهنجن ٻانهن کي سزا جوڳو) ته ڀانيو آهي ڇا جو مون کان سواءِ
منهنجن ٻانهن کي دوست ورتو اٿن؟ اسان ڪافرن جي رهڻ لاءِ دوزخ تيار
ڪيو آهي (١٠٢). (اي پيغمبر!) چئو ته ڪرتوتن جي ڪري بلڪل ٽوٽي
وارن جي اوهان کي سُڌ ڏيون ڇا؟ (١٠٣). جن پنهنجي محنت دنيا جي
حياتي ۾ اجائي وڃائي ۽ اُهي (پنهنجي لاءِ) ڀانئيندا آهن ته اُهي (ڀاڻ)
چڱو ڪم ڪندا آهن (١٠٤). اِهي اُهي آهن جن پنهنجي پالڻهار جي
آيتن ۽ سندس ملڻ جو انڪار ڪيو پوءِ سندن ڪئي ڪمائي ڇڙ تي
پوءِ اُنهن لاءِ قيامت جي ڏينهن ڪا تور ڪڙي نه ڪنداسون (١٠٥). اِها
سندين سزا دوزخ اِنهي سببان آهي جو ڪفر ڪيائون ۽ منهنجي آيتن ۽
منهنجي پيغمبرن کي ٺٺولي ڪري ورتائون (١٠٦). جن ايمان آندو ۽ چڱا
ڪم ڪيا تن لاءِ فردوس جا باغ مهماني (جي جاءِ) آهن (١٠٧). منجهن
سدائين رهڻ وارا آهن ڪانئن وري ڦرڻ نه گهرندا (١٠٨). چئو ته جيڪڏهن
منهنجي پالڻهار جي سخنن (لکڻ) لاءِ سمنڊ مس ٿئي ته منهنجي پالڻهار جي
سخنن پوري ٿيڻ کان اڳ سمنڊ کپي ويندو توڻيڪ جهڙس (ٻيا سمنڊ)
مدد لاءِ آڻيون (١٠٩).

قُلْ اِنَّمَآ اَنَا بَشَرٌ مِّثْلُكُمْ يُوْحٰٓى اِلَيَّ اَنَّمَآ اِلٰـهُكُمْ اِلٰهٌ وَّاحِدٌ ۚ فَمَنْ كَانَ
يَرْجُوْا لِقَآءَ رَبِّهٖ فَلْيَعْمَلْ عَمَلًا صَالِحًا وَّلَا يُشْرِكْ بِعِبَادَةِ رَبِّهٖٓ اَحَدًا ۝١١٠

سُوْرَةُ مَرْيَمَ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ۝
كٓهٰيٰعٓصٓ ۝١ ذِكْرُ رَحْمَتِ رَبِّكَ عَبْدَهٗ زَكَرِيَّا ۝٢ اِذْ نَادٰى رَبَّهٗ
نِدَآءً خَفِيًّا ۝٣ قَالَ رَبِّ اِنِّيْ وَهَنَ الْعَظْمُ مِنِّيْ وَاشْتَعَلَ الرَّاْسُ
شَيْبًا وَّلَمْ اَكُنْۢ بِدُعَآئِكَ رَبِّ شَقِيًّا ۝٤ وَاِنِّيْ خِفْتُ الْمَوَالِيَ مِنْ
وَّرَآءِيْ وَكَانَتِ امْرَاَتِيْ عَاقِرًا فَهَبْ لِيْ مِنْ لَّدُنْكَ وَلِيًّا ۝٥ يَّرِثُنِيْ
وَيَرِثُ مِنْ اٰلِ يَعْقُوْبَ ۖ وَاجْعَلْهُ رَبِّ رَضِيًّا ۝٦ يٰزَكَرِيَّآ اِنَّا نُبَشِّرُكَ
بِغُلٰمِ ِۨاسْمُهٗ يَحْيٰى ۙ لَمْ نَجْعَلْ لَّهٗ مِنْ قَبْلُ سَمِيًّا ۝٧ قَالَ رَبِّ اَنّٰى
يَكُوْنُ لِيْ غُلٰمٌ وَّكَانَتِ امْرَاَتِيْ عَاقِرًا وَّقَدْ بَلَغْتُ مِنَ الْكِبَرِ
عِتِيًّا ۝٨ قَالَ كَذٰلِكَ ۚ قَالَ رَبُّكَ هُوَ عَلَيَّ هَيِّنٌ وَّقَدْ خَلَقْتُكَ
مِنْ قَبْلُ وَلَمْ تَكُ شَيْئًا ۝٩ قَالَ رَبِّ اجْعَلْ لِّيْٓ اٰيَةً ۚ قَالَ
اٰيَتُكَ اَلَّا تُكَلِّمَ النَّاسَ ثَلٰثَ لَيَالٍ سَوِيًّا ۝١٠ فَخَرَجَ عَلٰى قَوْمِهٖ
مِنَ الْمِحْرَابِ فَاَوْحٰٓى اِلَيْهِمْ اَنْ سَبِّحُوْا بُكْرَةً وَّعَشِيًّا ۝١١

چؤ ته آءٌ اوهان جهڙو ئي ماڻهو آهيان مون ڏانهن وحي موڪليو ويندو آهي ته اوهان جو معبود رڳو هڪ الله آهي پوءِ جيڪو پنهنجي پالڻهار جي ملڻ جي اُميد رکي تنهن کي جڳائي ته چڱا ڪم ڪري ۽ پنهنجي پالڻهار جي عبادت ۾ ڪنهن هڪڙي کي شريڪ نه ڪري (١١٠).

سورة مريم مڪي آهي ۽ هي اٺانوي
آيتون ۽ ڇه رڪوع آهي

الله ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

ڪۤهٰيٰعۤصۤ (١). تنهنجي پالڻهار جي ٻاجھ سندس ٻانهي زڪريا (تي ٿيل) جو (هي) بيان آهي (٢). جڏهن پنهنجي پالڻهار کي آهستي ٻاڏائي سڏيائين (٣). چيائين ته اي منهنجا پالڻهار! منهنجي (لڱن جا) هڏا ڪمزور ٿيا آهن ۽ ٻڍائي کان منهنجو مٿو (اڇو) چمڪي ٿو ۽ اي منهنجا پالڻهار! توکي سڏڻ کان نااُميد نه آهيان (۴). ۽ آءٌ پنهنجي پوئتان پنهنجن مائٽن کان ڊڄان ٿو ۽ منهنجي زال سنڍ آهي تنهن ڪري پاڻ وٽان مون کي ڪو وارث بخش! (٥). جو منهنجو وارث ٿئي ۽ يعقوب جي اولاد جو (بہ) وارث ٿئي ۽ اي منهنجا پالڻهار! اُن کي صالح ڪر (٦). (چيو سون ته) اي زڪريا اسان توکي هڪ نينگر جي مبارڪ ڏيون ٿا جنهن جو نالو يحيٰ آهي اڳ اهڙي نالي وارو ڪو نه ڪيوسون (٧). چيائين اي منهنجا پالڻهار! مون کي پٽ هن حالت ۾ ڪيئن ٿيندو جو منهنجي زال سنڍ آهي ۽ بيشڪ آءٌ پيري کان جهورائي کي پهتو آهيان (٨). (جبرئيل) چيو ته اهڙي طرح (ٿيڻو) آهي. تنهنجي پالڻهار چيو آهي ته اهو مون تي آسان آهي ۽ بيشڪ هن کان اڳ توکي پيدا ڪيو اٿم ۽ تون (اصل) ڪجھ نه هئين (٩). زڪريا چيو ته اي منهنجا پالڻهار! مون لاءِ ڪا نشاني ڪر. فرمايائين ته تنهنجي نشاني (هي آهي) ته ماڻهن سان سانده ٽي (ڏينهن) راتيون ڳالهائي نه سگھندين (١٠). پوءِ محراب مان پنهنجي قوم ڏانهن نڪتو پوءِ اُنهن ڏانهن اشارو ڏنائين ته صبح ۽ سانجهي جو (الله جي) پاڪائي بيان ڪريو (١١).

يٰيَحْيٰى خُذِ الْكِتٰبَ بِقُوَّةٍ ؕ وَاٰتَيْنٰهُ الْحُكْمَ صَبِيًّا ﴿١٢﴾ لا وَّحَنَانًا
مِّنْ لَّدُنَّا وَزَكٰوةً ؕ وَكَانَ تَقِيًّا ﴿١٣﴾ لا وَّبَرًّا بِوَالِدَيْهِ وَلَمْ يَكُنْ
جَبَّارًا عَصِيًّا ﴿١٤﴾ وَسَلٰمٌ عَلَيْهِ يَوْمَ وُلِدَ وَيَوْمَ يَمُوْتُ وَيَوْمَ
يُبْعَثُ حَيًّا ﴿١٥﴾ ع وَاذْكُرْ فِي الْكِتٰبِ مَرْيَمَ ۘ اِذِ انْتَبَذَتْ مِنْ اَهْلِهَا
مَكَانًا شَرْقِيًّا ﴿١٦﴾ لا فَاتَّخَذَتْ مِنْ دُوْنِهِمْ حِجَابًا ۫ فَاَرْسَلْنَآ
اِلَيْهَا رُوْحَنَا فَتَمَثَّلَ لَهَا بَشَرًا سَوِيًّا ﴿١٧﴾ قَالَتْ اِنِّيْٓ اَعُوْذُ
بِالرَّحْمٰنِ مِنْكَ اِنْ كُنْتَ تَقِيًّا ﴿١٨﴾ قَالَ اِنَّمَآ اَنَا رَسُوْلُ رَبِّكِ ۖ
لِاَهَبَ لَكِ غُلٰمًا زَكِيًّا ﴿١٩﴾ قَالَتْ اَنّٰى يَكُوْنُ لِيْ غُلٰمٌ وَّلَمْ
يَمْسَسْنِيْ بَشَرٌ وَّلَمْ اَكُ بَغِيًّا ﴿٢٠﴾ قَالَ كَذٰلِكِ ۚ قَالَ رَبُّكِ
هُوَ عَلَيَّ هَيِّنٌ ۚ وَلِنَجْعَلَهٗٓ اٰيَةً لِّلنَّاسِ وَرَحْمَةً مِّنَّا ۚ وَكَانَ
اَمْرًا مَّقْضِيًّا ﴿٢١﴾ فَحَمَلَتْهُ فَانْتَبَذَتْ بِهٖ مَكَانًا قَصِيًّا ﴿٢٢﴾
فَاَجَآءَهَا الْمَخَاضُ اِلٰى جِذْعِ النَّخْلَةِ ۚ قَالَتْ يٰلَيْتَنِيْ مِتُّ
قَبْلَ هٰذَا وَكُنْتُ نَسْيًا مَّنْسِيًّا ﴿٢٣﴾ فَنَادٰىهَا مِنْ تَحْتِهَآ
اَلَّا تَحْزَنِيْ قَدْ جَعَلَ رَبُّكِ تَحْتَكِ سَرِيًّا ﴿٢٤﴾ وَهُزِّيْٓ
اِلَيْكِ بِجِذْعِ النَّخْلَةِ تُسٰقِطْ عَلَيْكِ رُطَبًا جَنِيًّا ﴿٢٥﴾

(۽ يحيٰ جمي ڏهن ورهين جو ٿيو ته) چيوسون ته اي يحيٰ! ڪتاب کي مضبوطيءَ سان وٺ ۽ ٻاراڻي (عمر) ۾ کيس علم ڏنوسون (١٢). ۽ پاڻ وٽان کيس شفقت ۽ پاڪبازي ڏني سون ۽ (اُهو) پرهيزگار هو (١٣). ۽ پنهنجي ماءُ پيءُ سان نيڪي ڪرڻ وارو هو ۽ هٺيلو نافرمان نه هو (١٤). ۽ جنهن ڏينهن ڄائو ۽ جنهن ڏينهن مرندو ۽ جنهن ڏينهن جيئرو ٿي اُٿندو (تنهن ڏينهن) مٿس سلام هجي (١٥). ۽ مريم (جو قصو) ڪتاب ۾ ياد ڪر ۽ جڏهن پنهنجن گهر وارن کان اڀرندي هنڌ ۾ پري ٿي (١٦). پوءِ کائن هڪ اوٽ ورتائين، پوءِ ڏانهنس پنهنجو ملائڪ موڪليو سون پوءِ هو ان جي اڳيان پورو ماڻهو (وانگر) بڻجي بيٺو (١٧). (مريم) چيو ته آءٌ توکان ٻاجهاري (الله) جي سام پوان ٿي، جيڪڏهن پرهيزگار آهين (ته مون کان پري ٿيءُ) (١٨). ملائڪ چيو ته آءٌ ته تنهنجي پالڻهار جو هن لاءِ موڪليل آهيان ته توکي پاڪباز نينگر بخشيان (١٩). (مريم) چيو ته مون کي ٻار ڪيئن ٿيندو جو مون کي ڪنهن ماڻهو نه ڇُهيو آهي ۽ نڪي آءٌ بدڪار آهيان (٢٠). (ملائڪ) چيو ته اهڙي طرح (ٿيڻو) آهي، تنهنجي پالڻهار فرمايو ته اِهو مون تي سولو آهي، ۽ (هن لاءِ) ته ان کي ماڻهن جي لاءِ پنهنجي طرف کان نشاني ۽ ٻاجهه (جو وسيلو) ڪريون ۽ (اِهو) ڪم ٺهرايل آهي (٢١). پوءِ اُن سان پيٽ ٿيس پوءِ اُن سان پري هنڌ الڳ ٿي (٢٢). پوءِ ويم جي سور کجي جي ٿڙ ڏانهن نيس، چيائين ته جيڪر هن کان اڳ مران ها ۽ اصل وسري ويل هجان ها! (ته چڱو هو) (٢٣). پوءِ کيس (ملائڪ) سندس هيٺان طرف کان سڏيو ته ڏک نه ڪر بيشڪ تنهنجي پالڻهار تنهنجي هيٺان تلاءُ پيدا ڪيو آهي (٢٤). ۽ کجي جي ٿڙ کي پاڻ ڏانهن ڌوڻ ته توتي تازيون کارڪون ڇاڻي (٢٥).

فَكُلِىْ وَاشْرَبِىْ وَقَرِّىْ عَيْنًا ۚ فَاِمَّا تَرَيِنَّ مِنَ الْبَشَرِ اَحَدًا ۙ
فَقُوْلِىْٓ اِنِّىْ نَذَرْتُ لِلرَّحْمٰنِ صَوْمًا فَلَنْ اُكَلِّمَ الْيَوْمَ اِنْسِيًّا ۚ ﴿٢٦﴾
فَاَتَتْ بِهٖ قَوْمَهَا تَحْمِلُهٗ ؕ قَالُوْا يٰمَرْيَمُ لَقَدْ جِئْتِ شَيْـًٔا فَرِيًّا ﴿٢٧﴾
يٰۤاُخْتَ هٰرُوْنَ مَا كَانَ اَبُوْكِ امْرَاَ سَوْءٍ وَّمَا كَانَتْ اُمُّكِ بَغِيًّا ۖ ﴿٢٨﴾
فَاَشَارَتْ اِلَيْهِ ؕ قَالُوْا كَيْفَ نُكَلِّمُ مَنْ كَانَ فِى الْمَهْدِ صَبِيًّا ﴿٢٩﴾
قَالَ اِنِّىْ عَبْدُ اللّٰهِ ؕ اٰتٰنِىَ الْكِتٰبَ وَجَعَلَنِىْ نَبِيًّا ۙ ﴿٣٠﴾ وَّجَعَلَنِىْ
مُبٰرَكًا اَيْنَ مَا كُنْتُ ۪ وَاَوْصٰنِىْ بِالصَّلٰوةِ وَالزَّكٰوةِ مَا دُمْتُ
حَيًّا ۖ ﴿٣١﴾ وَّبَرًّاۢ بِوَالِدَتِىْ ۫ وَلَمْ يَجْعَلْنِىْ جَبَّارًا شَقِيًّا ﴿٣٢﴾ وَالسَّلٰمُ
عَلَىَّ يَوْمَ وُلِدْتُّ وَيَوْمَ اَمُوْتُ وَيَوْمَ اُبْعَثُ حَيًّا ﴿٣٣﴾ ذٰلِكَ
عِيْسَى ابْنُ مَرْيَمَ ۚ قَوْلَ الْحَقِّ الَّذِىْ فِيْهِ يَمْتَرُوْنَ ﴿٣٤﴾ مَا كَانَ
لِلّٰهِ اَنْ يَّتَّخِذَ مِنْ وَّلَدٍ ۙ سُبْحٰنَهٗ ؕ اِذَا قَضٰۤى اَمْرًا فَاِنَّمَا يَقُوْلُ
لَهٗ كُنْ فَيَكُوْنُ ﴿٣٥﴾ وَاِنَّ اللّٰهَ رَبِّىْ وَرَبُّكُمْ فَاعْبُدُوْهُ ؕ هٰذَا
صِرَاطٌ مُّسْتَقِيْمٌ ﴿٣٦﴾ فَاخْتَلَفَ الْاَحْزَابُ مِنْۢ بَيْنِهِمْ ۚ فَوَيْلٌ
لِّلَّذِيْنَ كَفَرُوْا مِنْ مَّشْهَدِ يَوْمٍ عَظِيْمٍ ﴿٣٧﴾ اَسْمِعْ بِهِمْ وَاَبْصِرْ ۙ
يَوْمَ يَاْتُوْنَنَا لٰكِنِ الظّٰلِمُوْنَ الْيَوْمَ فِىْ ضَلٰلٍ مُّبِيْنٍ ﴿٣٨﴾

پوءِ کاءُ ۽ پيءُ ۽ نيڻ ٺار، پوءِ جيڪڏهن ڪنهن ماڻهو کي ڏسين ته چؤ ته آءٌ الله لاءِ روزو باسيو آهي تنهن ڪري ڪنهن ماڻهو سان اڄ اصل نه ڳالهائيندس (٢٦). پوءِ اُن کي پنهنجي قوم وٽ کڻي آئي. چيائون ته اي مريم! بيشڪ بڇڙي شيءِ آندي اٿيئي (٢٧). اي هارون جي ڀيڻ! نڪي تنهنجو پيءُ بڇڙو مڙس هو ۽ نڪي ماءُ ڪا بدڪار هئي (٢٨). پوءِ ڏانهنس اشارو ڏنائين. چيائون ته جيڪو پينگهي ۾ ٻار آهي تنهن سان ڪيئن ڳالهايون (٢٩). (عيسىٰ) چيو ته آءٌ الله جو ٻانهو آهيان. مون کي ڪتاب ڏنو اٿس ۽ مون کي پيغمبر ڪيو اٿس (٣٠). ۽ جتي هوندس اُتي مون کي برڪت وارو ڪيائين ۽ جيسين جيئرو هوندس تيسين مون کي نماز (پڙهڻ) ۽ زڪوات (ڏيڻ) جو حڪم ڪيائين (٣١). ۽ پنهنجي ماءُ سان چڱائي ڪندڙ (ڪيائين) ۽ مون کي هٺيلو بدبخت نه ڪيائين (٣٢). ۽ جنهن ڏينهن ڄائس ۽ جنهن ڏينهن مرندس ۽ جنهن ڏينهن وري جيئرو ٿي اُٿندس تنهن ڏينهن مون تي سلام آهي (٣٣). اهو (قصو) عيسىٰ پٽ مريم جو آهي، سچي ڳالهه آهي جنهن ۾ (ماڻهو) شڪ ڪندا آهن (٣٤). الله کي (پاڻ لاءِ) ڪو پٽ وٺڻ نه جڳائيندو آهي اُهو پاڪ آهي. جڏهن ڪو ڪم ڪندو آهي تڏهن اُن لاءِ رڳو چوندو آهي ته ٿيءُ ته ٿي پوندو آهي (٣٥). ۽ الله منهنجو پالڻهار ۽ اوهان جو پالڻهار آهي تنهن ڪري سندس عبادت ڪريو. اِها سڌي واٽ آهي (٣٦). پوءِ ڪن ٽولين پاڻ ۾ اختلاف ڪيو، پوءِ ڪافرن لاءِ وڏي ڏينهن جي اَڏي ٿيڻ کان ويل آهي (٣٧). جنهن ڏينهن اسان وٽ ايندا (تنهن ڏينهن) ڪهڙو نه چڱو ٻڌندا! ۽ ڪهڙو نه چڱو ڏسندا! پر ظالم اڄ پڌري گمراهي ۾ آهن (٣٨).

وَاَنْذِرْهُمْ يَوْمَ الْحَسْرَةِ اِذْ قُضِيَ الْاَمْرُ ۘ وَهُمْ فِيْ غَفْلَةٍ وَّهُمْ
لَا يُؤْمِنُوْنَ ﴿٣٩﴾ اِنَّا نَحْنُ نَرِثُ الْاَرْضَ وَمَنْ عَلَيْهَا وَاِلَيْنَا
يُرْجَعُوْنَ ﴿٤٠﴾ ع وَاذْكُرْ فِي الْكِتٰبِ اِبْرٰهِيْمَ ۬ اِنَّهٗ كَانَ صِدِّيْقًا
نَّبِيًّا ﴿٤١﴾ اِذْ قَالَ لِاَبِيْهِ يٰۤاَبَتِ لِمَ تَعْبُدُ مَا لَا يَسْمَعُ وَلَا يُبْصِرُ وَ
لَا يُغْنِيْ عَنْكَ شَيْـًٔا ﴿٤٢﴾ يٰۤاَبَتِ اِنِّيْ قَدْ جَآءَنِيْ مِنَ الْعِلْمِ مَا لَمْ
يَاْتِكَ فَاتَّبِعْنِيْۤ اَهْدِكَ صِرَاطًا سَوِيًّا ﴿٤٣﴾ يٰۤاَبَتِ لَا تَعْبُدِ الشَّيْطٰنَ ؕ
اِنَّ الشَّيْطٰنَ كَانَ لِلرَّحْمٰنِ عَصِيًّا ﴿٤٤﴾ يٰۤاَبَتِ اِنِّيْۤ اَخَافُ اَنْ
يَّمَسَّكَ عَذَابٌ مِّنَ الرَّحْمٰنِ فَتَكُوْنَ لِلشَّيْطٰنِ وَلِيًّا ﴿٤٥﴾ قَالَ اَرَاغِبٌ
اَنْتَ عَنْ اٰلِهَتِيْ يٰۤاِبْرٰهِيْمُ ۚ لَئِنْ لَّمْ تَنْتَهِ لَاَرْجُمَنَّكَ وَاهْجُرْنِيْ مَلِيًّا ﴿٤٦﴾
قَالَ سَلٰمٌ عَلَيْكَ ۚ سَاَسْتَغْفِرُ لَكَ رَبِّيْ ؕ اِنَّهٗ كَانَ بِيْ حَفِيًّا ﴿٤٧﴾ وَ
اَعْتَزِلُكُمْ وَمَا تَدْعُوْنَ مِنْ دُوْنِ اللّٰهِ وَاَدْعُوْا رَبِّيْ ۖ عَسٰۤى اَلَّاۤ
اَكُوْنَ بِدُعَآءِ رَبِّيْ شَقِيًّا ﴿٤٨﴾ فَلَمَّا اعْتَزَلَهُمْ وَمَا يَعْبُدُوْنَ مِنْ
دُوْنِ اللّٰهِ ۙ وَهَبْنَا لَهٗۤ اِسْحٰقَ وَيَعْقُوْبَ ؕ وَكُلًّا جَعَلْنَا نَبِيًّا ﴿٤٩﴾
وَوَهَبْنَا لَهُمْ مِّنْ رَّحْمَتِنَا وَجَعَلْنَا لَهُمْ لِسَانَ صِدْقٍ عَلِيًّا ﴿٥٠﴾ ع
وَاذْكُرْ فِي الْكِتٰبِ مُوْسٰۤى ۫ اِنَّهٗ كَانَ مُخْلَصًا وَّكَانَ رَسُوْلًا نَّبِيًّا ﴿٥١﴾

۽ ڪين پشيماني جي ڏينهن کان ڊيڄار جنهن ڏينهن ڪم پورو ڪبو۔ ۽ اُهي غفلت ۾ آهن ۽ اُهي ايمان نٿا آڻين (٣٩). بيشڪ اسين زمين جا ۽ جيڪي مٿس آهي تنهن جا وارث آهيون ۽ اسان ڏانهن موٽايا ويندا (٤٠). ۽ ابراهيم (جو قصو) ڪتاب ۾ ياد ڪر۔ بيشڪ اُهو سچار پيغمبر هو (٤١). جڏهن پنهنجي پيءُ کي چيائين ته اي اَبا! جيڪو نه ڪي ڏسي ۽ نه ڪي ٻُڌي ۽ نه ڪي توکان ڪجھ ٽاري تنهن جي پوڄا ڇو ڪندو آهين؟ (٤٢). اي اَبا! بيشڪ (الله جي پار کان) مون وٽ (اها) ڄاڻ آئي آهي جا تو وٽ نه آئي آهي تنهن ڪري منهنجي تابعداري ڪر ته توکي سڌو رستو ڏيکاريان (٤٣). اي اَبا! شيطان کي نه پوڄ۔ ڇو ته شيطان الله جو نافرمان آهي (٤٤). اي اَبا! آءٌ توتي الله جي عذاب پهچڻ کان ڊڄان ٿو پوءِ متان شيطان جو سنگتي ٿئين (٤٥). (پڻس) چيو ته اي ابراهيم! تون منهنجي معبودن کان ڇو ڦرڻ وارو آهين؟ جيڪڏهن نه روڪبين ته توکي ضرور پٿرن سان ماريندس ۽ گهڻي مدت مون کان پاسي ٿيءُ (٤٦). (ابراهيم) چيو ته توتي سلام هجي، اءٌ تو لاءِ پنهنجي پالڻهار کان بخشش گهرندس۔ ڇو ته اُهو مون تي مهربان آهي (٤٧). ۽ الله کان سواءِ جن کي سڏيندا آهيو تن کان ۽ اوهان کان پاسو ڪريان ٿو ۽ پنهنجي پالڻهار جي عبادت ڪندس، اميد آهي ته پنهنجي رب جي دعا سان بدبخت نه ٿيندس (٤٨). پوءِ جڏهن کانئن ۽ الله کان سواءِ جن کي پوڄيندا هئا تن کان پاسو ڪيائين (تڏهن) کيس اسحاق ۽ يعقوب عطا ڪيوسون۔ ۽ هر هڪ کي پيغمبر ڪيوسون (٤٩). ۽ کين پنهنجي ٻاجھ مان (گهڻيون شيون) عطا ڪيون سون ۽ اُنهن جي نيڪ نامي بلند ڪئي سون (٥٠). ۽ ڪتاب ۾ موسىٰ (جو قصو) ياد ڪر، بيشڪ اُهو چونڊيل هو ۽ پيغمبر نبي هو (٥١).

وَنَادَيْنٰهُ مِنْ جَانِبِ الطُّوْرِ الْاَيْمَنِ وَقَرَّبْنٰهُ نَجِيًّا ﴿٥٢﴾ وَ
وَهَبْنَا لَهٗ مِنْ رَّحْمَتِنَاۤ اَخَاهُ هٰرُوْنَ نَبِيًّا ﴿٥٣﴾ وَاذْكُرْ فِى الْكِتٰبِ
اِسْمٰعِيْلَ اِنَّهٗ كَانَ صَادِقَ الْوَعْدِ وَكَانَ رَسُوْلًا نَّبِيًّا ﴿٥٤﴾ وَ
كَانَ يَاْمُرُ اَهْلَهٗ بِالصَّلٰوةِ وَالزَّكٰوةِ وَكَانَ عِنْدَ رَبِّهٖ مَرْضِيًّا ﴿٥٥﴾
وَاذْكُرْ فِى الْكِتٰبِ اِدْرِيْسَ اِنَّهٗ كَانَ صِدِّيْقًا نَّبِيًّا ﴿٥٦﴾ وَّرَفَعْنٰهُ
مَكَانًا عَلِيًّا ﴿٥٧﴾ اُولٰٓئِكَ الَّذِيْنَ اَنْعَمَ اللّٰهُ عَلَيْهِمْ مِّنَ النَّبِيّٖنَ
مِنْ ذُرِّيَّةِ اٰدَمَ وَمِمَّنْ حَمَلْنَا مَعَ نُوْحٍ وَّمِنْ ذُرِّيَّةِ اِبْرٰهِيْمَ
وَاِسْرَآءِيْلَ وَمِمَّنْ هَدَيْنَا وَاجْتَبَيْنَا اِذَا تُتْلٰى عَلَيْهِمْ اٰيٰتُ
الرَّحْمٰنِ خَرُّوْا سُجَّدًا وَّبُكِيًّا ﴿٥٨﴾ السجدة فَخَلَفَ مِنْۢ بَعْدِهِمْ خَلْفٌ
اَضَاعُوا الصَّلٰوةَ وَاتَّبَعُوا الشَّهَوٰتِ فَسَوْفَ يَلْقَوْنَ غَيًّا ﴿٥٩﴾
اِلَّا مَنْ تَابَ وَاٰمَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا فَاُولٰٓئِكَ يَدْخُلُوْنَ
الْجَنَّةَ وَلَا يُظْلَمُوْنَ شَيْـًٔا ﴿٦٠﴾ جَنّٰتِ عَدْنِ ۣالَّتِىْ وَعَدَ
الرَّحْمٰنُ عِبَادَهٗ بِالْغَيْبِ اِنَّهٗ كَانَ وَعْدُهٗ مَاْتِيًّا ﴿٦١﴾ لَا يَسْمَعُوْنَ
فِيْهَا لَغْوًا اِلَّا سَلٰمًا وَلَهُمْ رِزْقُهُمْ فِيْهَا بُكْرَةً وَّعَشِيًّا ﴿٦٢﴾
تِلْكَ الْجَنَّةُ الَّتِىْ نُوْرِثُ مِنْ عِبَادِنَا مَنْ كَانَ تَقِيًّا ﴿٦٣﴾

۽ طور (جبل) جي سڄي پر کان کيس سڏيوسون ۽ همراز ٿيڻ لاءِ کيس
ويجهو ڪيوسون (٥٢). ۽ پنهنجي ٻاجھ سان سندس ڀاءُ هارون پيغمبر
ڪري کيس عطا ڪيوسون (٥٣). ۽ ڪتاب ۾ اسماعيل (جو قصو) ياد
ڪر بيشڪ اُهو انجام جو پورو ۽ پيغمبر نبي هو (٥٤). ۽ پنهنجي گهر وارن
کي نماز ۽ زڪات جو حڪم ڪندو هو ۽ پنهنجي پالڻهار وٽ پسند
هو (٥٥). ۽ ڪتاب ۾ ادريس (جو قصو) ياد ڪر، بيشڪ اُهو سچار
پيغمبر هو (٥٦). ۽ وڏي مرتبي ڪري سندس مانُ مٿاهون ڪيوسون (٥٧).
اِهي اُهي آهن جن تي الله فضل ڪيو، آدم جي اولاد منجهان پيغمبرن مان
۽ جن کي نوح سان (ٻيڙي ۾) کنيوسون ۽ ابراهيم ۽ يعقوب جي اولاد
مان ۽ جن کي هدايت ڪئي سون ۽ چونڊيوسون (تن مان آهن) جڏهن الله
جون آيتون کين پڙهي ٻڌائبيون هيون تڏهن سجدو ڪندڙ ۽ روئيندڙ
ٿي ڪري پوندا هئا (٥٨). پوءِ سندن پوئتان ڪيترا نااهل پيڙهي تي ويٺا
(جو) نماز ڇڏي ڏنائون ۽ خواهشن جي پٺيان لڳا پوءِ سگهو گمراهيءَ جي
سزا لهندا (٥٩). پر جن توبه ڪئي ۽ ايمان آندو ۽ چڱا ڪم ڪيا سي
بهشت ۾ گهڙندا ۽ مٿن ڪوبه ظلم نه ڪبو (٦٠). هميشه جا باغ آهن جن
لاءِ الله پنهنجن ٻانهن سان پريٺ انجام ڪيو آهي- بيشڪ سندس انجام
پهچڻو آهي (٦١). اُن ۾ سلام کان سواءِ (ٻي) ڪا بيهودي ڳالھ نه ٻڌندا-
۽ منجهس اُنهن لاءِ صبح ۽ سانجهي جو سندن روزي آهي- (٦٢). اِهو
بهشت اُهو آهي جو منهنجن ٻانهن مان جيڪو پرهيزگار ٿجندو تنهن کي
(اُن جو) وارث ڪنداسون (٦٣).

وَمَا نَتَنَزَّلُ اِلَّا بِاَمْرِ رَبِّكَ ۚ لَهٗ مَا بَيْنَ اَيْدِيْنَا وَمَا خَلْفَنَا
وَمَا بَيْنَ ذٰلِكَ ۚ وَمَا كَانَ رَبُّكَ نَسِيًّا ﴿٦٤﴾ رَبُّ السَّمٰوٰتِ وَ
الْاَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا فَاعْبُدْهُ وَاصْطَبِرْ لِعِبَادَتِهٖ ؕ هَلْ تَعْلَمُ
لَهٗ سَمِيًّا ﴿٦٥﴾ وَيَقُوْلُ الْاِنْسَانُ ءَاِذَا مَا مِتُّ لَسَوْفَ اُخْرَجُ حَيًّا ﴿٦٦﴾
اَوَلَا يَذْكُرُ الْاِنْسَانُ اَنَّا خَلَقْنٰهُ مِنْ قَبْلُ وَلَمْ يَكُ شَيْـًٔا ﴿٦٧﴾
فَوَرَبِّكَ لَنَحْشُرَنَّهُمْ وَالشَّيٰطِيْنَ ثُمَّ لَنُحْضِرَنَّهُمْ حَوْلَ جَهَنَّمَ
جِثِيًّا ﴿٦٨﴾ ثُمَّ لَنَنْزِعَنَّ مِنْ كُلِّ شِيْعَةٍ اَيُّهُمْ اَشَدُّ عَلَى الرَّحْمٰنِ
عِتِيًّا ﴿٦٩﴾ ثُمَّ لَنَحْنُ اَعْلَمُ بِالَّذِيْنَ هُمْ اَوْلٰى بِهَا صِلِيًّا ﴿٧٠﴾ وَاِنْ
مِّنْكُمْ اِلَّا وَارِدُهَا ۚ كَانَ عَلٰى رَبِّكَ حَتْمًا مَّقْضِيًّا ﴿٧١﴾ ثُمَّ نُنَجِّى
الَّذِيْنَ اتَّقَوْا وَّنَذَرُ الظّٰلِمِيْنَ فِيْهَا جِثِيًّا ﴿٧٢﴾ وَاِذَا تُتْلٰى عَلَيْهِمْ
اٰيٰتُنَا بَيِّنٰتٍ قَالَ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا لِلَّذِيْنَ اٰمَنُوْٓا ۙ اَىُّ الْفَرِيْقَيْنِ
خَيْرٌ مَّقَامًا وَّاَحْسَنُ نَدِيًّا ﴿٧٣﴾ وَكَمْ اَهْلَكْنَا قَبْلَهُمْ مِّنْ قَرْنٍ هُمْ
اَحْسَنُ اَثَاثًا وَّرِءْيًا ﴿٧٤﴾ قُلْ مَنْ كَانَ فِى الضَّلٰلَةِ فَلْيَمْدُدْ لَهُ
الرَّحْمٰنُ مَدًّا ۚ حَتّٰٓى اِذَا رَاَوْا مَا يُوْعَدُوْنَ اِمَّا الْعَذَابَ وَاِمَّا
السَّاعَةَ ؕ فَسَيَعْلَمُوْنَ مَنْ هُوَ شَرٌّ مَّكَانًا وَّاَضْعَفُ جُنْدًا ﴿٧٥﴾

۽ (ملائڪن چيو ته) تنهنجي پالڻهار جي حڪم کان سواءِ نه لهندا آهيون، جيڪي اسان جي اڳو آهي ۽ جيڪي اسان جي پويان آهي ۽ جيڪي اُنهن جي وچ ۾ آهي تنهن جي (سڀ خبر) اُن کي آهي، ۽ تنهنجو پالڻهار وسارڻ وارو نه آهي (٦۴). آسمانن ۽ زمين جو ۽ جيڪي سندن وچ ۾ آهي تنهن جو پالڻهار آهي پوءِ سندس عبادت ڪر ۽ سندس عبادت تي صبر ڪر (يعني مضبوط رهه)- تون اُن نالي وارو ڪو ڄاڻندو آهين ڇا؟ (٦٥). ۽ ماڻهو چوندو آهي ته جڏهن مرندس (تڏهن) جيئرو ڪري ڪڍبس ڇا؟ (٦٦). انسان کي ياد نه آهي ڇا ته کيس اڳ پيدا ڪيوسون حالانڪ ڪجھ به نه هو؟ (٦٧). پوءِ تنهنجي رب جو قسم آهي ته اُنهن کي ۽ شيطانن کي گڏ ڪنداسون وري دوزخ جي چوڌاري ڪين گوڏن ڀر حاضر ڪنداسون (٦٨). وري هر هڪ ٽولي مان اهڙن (ماڻهن) کي ڌار ڪنداسون جن اُنهن مان ٻاجهاري (الله) جي سخت نافرماني ڪئي (٦٩). وري جيڪي اُن (جهنم) ۾ گهڙڻ جا وڌيڪ حقدار آهن تن کي اسين چڱيءَ طرح ڄاڻندا آهيون (٧٠). ۽ اوهان مان ڪو (اهڙو) ڪونهي جو اُن (جهنم) تي اچڻ وارو نه آهي، تنهن جي پالڻهار تي اِهو (انجام) لازم مقرر آهي (٧١). وري پرهيزگارن کي بچائيندا سون ۽ ظالمن کي منجهس ڪرونڊڙو ڇڏينداسون (٧٢). ۽ جڏهن اسان جون چٽيون آيتون اُنهن کي پڙهي ٻڌائبيون آهن (تڏهن) ڪافر مؤمنن کي چوندا آهن ته ٻنهين ٽولين مان ڪير، مرتبي جي ڪري بهتر ۽ مجلس جي ڪري معتبر آهي؟ (٧٣). ۽ ڪائنن اڳ ڪيترائي جڳ ناس ڪياسون جو اُهي (ظاهري ساز) سامان ۽ ڏيک ويک جي ڪري وڌيڪ چڱا هئا (٧۴). چؤ ته جيڪو گمراهي ۾ آهي تنهن کي الله وڌيڪ وڌائيندو آهي، تان جو جيڪو انجام يا ته عذاب جو يا قيامت جو (ساڻن) ڪيو ويو سو جڏهن ڏسندا، تڏهن هو ڄاڻندا ته بڇڙي مانُ وارو ۽ لشڪر جي ڪري وڌيڪ هيڻو ڪير آهي (٧٥).

وَيَزِيْدُ اللّٰهُ الَّذِيْنَ اهْتَدَوْا هُدًى ؕ وَالْبٰقِيٰتُ الصّٰلِحٰتُ
خَيْرٌ عِنْدَ رَبِّكَ ثَوَابًا وَّخَيْرٌ مَّرَدًّا ﴿٧٦﴾ اَفَرَءَيْتَ الَّذِيْ كَفَرَ
بِاٰيٰتِنَا وَقَالَ لَاُوْتَيَنَّ مَالًا وَّوَلَدًا ﴿٧٧﴾ اَطَّلَعَ الْغَيْبَ اَمِ اتَّخَذَ
عِنْدَ الرَّحْمٰنِ عَهْدًا ﴿٧٨﴾ كَلَّا ؕ سَنَكْتُبُ مَا يَقُوْلُ وَنَمُدُّ لَهٗ مِنَ
الْعَذَابِ مَدًّا ﴿٧٩﴾ وَّنَرِثُهٗ مَا يَقُوْلُ وَيَاْتِيْنَا فَرْدًا ﴿٨٠﴾ وَاتَّخَذُوْا
مِنْ دُوْنِ اللّٰهِ اٰلِهَةً لِّيَكُوْنُوْا لَهُمْ عِزًّا ﴿٨١﴾ كَلَّا ؕ سَيَكْفُرُوْنَ
بِعِبَادَتِهِمْ وَيَكُوْنُوْنَ عَلَيْهِمْ ضِدًّا ﴿٨٢﴾ اَلَمْ تَرَ اَنَّاۤ اَرْسَلْنَا الشَّيٰطِيْنَ
عَلَى الْكٰفِرِيْنَ تَؤُزُّهُمْ اَزًّا ﴿٨٣﴾ فَلَا تَعْجَلْ عَلَيْهِمْ ؕ اِنَّمَا نَعُدُّ لَهُمْ عَدًّا ﴿٨٤﴾
يَوْمَ نَحْشُرُ الْمُتَّقِيْنَ اِلَى الرَّحْمٰنِ وَفْدًا ﴿٨٥﴾ وَّنَسُوْقُ الْمُجْرِمِيْنَ
اِلٰى جَهَنَّمَ وِرْدًا ﴿٨٦﴾ لَا يَمْلِكُوْنَ الشَّفَاعَةَ اِلَّا مَنِ اتَّخَذَ عِنْدَ
الرَّحْمٰنِ عَهْدًا ﴿٨٧﴾ وَقَالُوا اتَّخَذَ الرَّحْمٰنُ وَلَدًا ﴿٨٨﴾ لَقَدْ جِئْتُمْ شَيْـًٔا
اِدًّا ﴿٨٩﴾ تَكَادُ السَّمٰوٰتُ يَتَفَطَّرْنَ مِنْهُ وَتَنْشَقُّ الْاَرْضُ وَتَخِرُّ الْجِبَالُ
هَدًّا ﴿٩٠﴾ اَنْ دَعَوْا لِلرَّحْمٰنِ وَلَدًا ﴿٩١﴾ وَمَا يَنْۢبَغِيْ لِلرَّحْمٰنِ اَنْ يَّتَّخِذَ وَلَدًا ﴿٩٢﴾
اِنْ كُلُّ مَنْ فِي السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ اِلَّاۤ اٰتِي الرَّحْمٰنِ عَبْدًا ﴿٩٣﴾ لَقَدْ
اَحْصٰىهُمْ وَعَدَّهُمْ عَدًّا ﴿٩٤﴾ وَكُلُّهُمْ اٰتِيْهِ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ فَرْدًا ﴿٩٥﴾

۽ الله هدايت وارن کي هدايت ۾ وڌائيندو آهي. ۽ باقي رهندڙيون نيڪيون تنهنجي پالڻهار وٽ ثواب ڪري ڀليون ۽ موٽ ڪري چڱيون آهن (٧٦). (اي پيغمبر!) اُنهيءَ کي نہ ڏٺو اٿيئي ڇا جنهن اسان جي آيتن کي نہ مڃيو ۽ چيائين تہ مون کي مال ۽ اولاد ضرور ڏنو ويندو؟ (٧٧). (اُهو) ڳجھ ڄاڻندو آهي ڇا يا الله وٽان ڪو انجام ورتو اٿس؟ (٧٨). ائين (هرگز) نہ آهي. جيڪي چوندو آهي سو سگھوئي لکنداسون ۽ اُن لاءِ ڏکھو عذاب وڌائينداسون (٧٩). ۽ جيڪي چوي ٿو سو ڪانئس کسينداسون ۽ اسان وٽ اڪيلو ايندو (٨٠). ۽ الله کان سواءِ ٻيا معبود هن لاءِ ورتا اٿن تہ اُنهن لاءِ مانَ جو سبب ٿين (٨١). ائين (اصل) نہ آهي. (اُهي) سندن پوڄا جو انڪار ڪندا ۽ انهن جا دشمن (۽ مخالف) ٿيندا (٨٢). (اي پيغمبر!) نہ ڏٺو اٿيئي ڇا تہ شيطانن کي ڪافرن تي موڪليوسون تہ (اُهي) کين لوڏا ڏيئي ڏوڙين؟ (٨٣). پوءِ مٿن (عذاب جي) تڪڙ نہ ڪر. اسين اُنهن لاءِ (سندن عملن ۽ ڏينهن جي پوري) ڳڻ ڳڻيندا آهيون (٨٤). اُن ڏينهن پرهيزگارن کي مهمانن وانگر ٻاجهاري (الله) وٽ گڏ ڪنداسون (٨٥). ۽ ڏوهين کي دوزخ ڏانهن اُڃو روانو ڪنداسون (٨٦). جنهن الله وٽان انجام ورتو تنهن کان سواءِ (ٻيا ڪي) شفاعت ڪري نہ سگھندا (٨٧). ۽ چوندا آهن تہ الله پاڻ لاءِ اولاد ورتو آهي (٨٨). (چئُن تہ) بيشڪ اوهان بڇڙي شيءِ آندي (٨٩). اِنهي (چوڻ) کان اِجهو آسمان ترڪي پوندا ۽ زمين ڦاٽي پوندي ۽ جبل ذرا ذرا ٿي ڪرندا! (٩٠). اُنهي سببان جو (اُنهن) الله لاءِ پٽ (ٻڌائي) سڏيا (٩١). ۽ الله کي اولاد وٺڻ نہ جڳائيندو آهي (٩٢). جيڪي آسمانن ۽ زمين ۾ آهن سي سڀ الله وٽ ٻانها ٿي ايندا (٩٣). بيشڪ (الله) کين شمار ڪيو آهي ۽ سندن تعداد ڳڻيو اٿس (٩٤). ۽ قيامت جي ڏينهن اُنهن مان هر هڪ وٽس اڪيلو ايندو (٩٥).

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ سَيَجْعَلُ لَهُمُ الرَّحْمَٰنُ
وُدًّا ﴿٩٦﴾ فَإِنَّمَا يَسَّرْنَاهُ بِلِسَانِكَ لِتُبَشِّرَ بِهِ الْمُتَّقِينَ وَتُنذِرَ
بِهِ قَوْمًا لُّدًّا ﴿٩٧﴾ وَكَمْ أَهْلَكْنَا قَبْلَهُم مِّن قَرْنٍ هَلْ تُحِسُّ
مِنْهُم مِّنْ أَحَدٍ أَوْ تَسْمَعُ لَهُمْ رِكْزًا ﴿٩٨﴾

سُورَةُ طٰهٰ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ
طٰهٰ ﴿١﴾ مَا أَنزَلْنَا عَلَيْكَ الْقُرْآنَ لِتَشْقَىٰ ﴿٢﴾ إِلَّا تَذْكِرَةً لِّمَن
يَخْشَىٰ ﴿٣﴾ تَنزِيلًا مِّمَّنْ خَلَقَ الْأَرْضَ وَالسَّمَاوَاتِ الْعُلَى ﴿٤﴾
الرَّحْمَٰنُ عَلَى الْعَرْشِ اسْتَوَىٰ ﴿٥﴾ لَهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي
الْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا وَمَا تَحْتَ الثَّرَىٰ ﴿٦﴾ وَإِن تَجْهَرْ بِالْقَوْلِ
فَإِنَّهُ يَعْلَمُ السِّرَّ وَأَخْفَى ﴿٧﴾ اللَّهُ لَا إِلَٰهَ إِلَّا هُوَ لَهُ الْأَسْمَاءُ
الْحُسْنَىٰ ﴿٨﴾ وَهَلْ أَتَاكَ حَدِيثُ مُوسَىٰ ﴿٩﴾ إِذْ رَأَىٰ نَارًا فَقَالَ
لِأَهْلِهِ امْكُثُوا إِنِّي آنَسْتُ نَارًا لَّعَلِّي آتِيكُم مِّنْهَا بِقَبَسٍ أَوْ
أَجِدُ عَلَى النَّارِ هُدًى ﴿١٠﴾ فَلَمَّا أَتَاهَا نُودِيَ يَا مُوسَىٰ ﴿١١﴾ إِنِّي أَنَا
رَبُّكَ فَاخْلَعْ نَعْلَيْكَ إِنَّكَ بِالْوَادِ الْمُقَدَّسِ طُوًى ﴿١٢﴾

بيشڪ جن ايمان آندو ۽ چڱا ڪم ڪيا تن لاءِ الله سگهو محبت پيدا ڪندو (٩٦). پوءِ اُهو (قرآن) تنهنجي زبان تي رڳو هن لاءِ آسان ڪيوسون تہ (تون) ساڻس پرهيزگارن کي خوش خبري ڏئين ۽ اُن سان جهڳڙالو قوم کي ڊيڄارين (٩٧). ۽ ڪائِن اڳ ڪيترا جڳ ناس ڪياسون. منجهائن ڪنهن هڪ جو پتو لهين ٿو ڇا يا سندن پٽڪ ٻڌين ٿو ڇا؟ (٩٨).

سورة طـٰـهٰ مڪي آهي ۽ هن ۾ هڪ سؤ
پنجٽيهہ آيتون ۽ اٺ رڪوع آهن

الله ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

طٰـهٰ (١). توتي قرآن هن لاءِ نہ لاٿوسون تہ تون اوکو ٿئين (٢). پر جيڪو ڊڄي تنهن جي نصيحت ڏيڻ لاءِ (لاٿو سون) (٣). اُنهي (جي طرف) کان لهڻ وارو آهي جنهن زمين کي ۽ بلند آسمانن کي بڻايو آهي (٤). (اُهو) ٻاجهارو عرش تي قائم آهي (٥). جيڪي آسمانن ۾ آهي ۽ جيڪي زمين ۾ آهي ۽ جيڪي ٻنهين جي وچ ۾ آهي ۽ جيڪي زمين جي تري هيٺان آهي سو اُن جو آهي (٦). ۽ جيڪڏهن (تون پـڌ) ڏاڍيان ڳالهائين تہ بيشڪ اُهو لڪ (۾) ۽ صفا آهستي (چيل ڳالھ سڀ) ڄاڻندو آهي (٧). الله (اُهو آهي جو) اُن کان سواءِ ٻيو ڪو بہ معبود نہ آهي. اُن جا نالا تمام سهڻا آهن (٨). ۽ (اي پيغمبر!) توکي موسىٰ جي ڳالھ نہ پهتي آهي ڇا؟ (٩). جڏهن باھ ڏٺائين تڏهن پنهنجي گهر جي ڀاتين کي چيائين تہ ترسو جو مون باھ ڏٺي آهي اُميد تہ منجهانئس ڪو اَڱر اوهان وٽ ڪٺي اچان يا باھ تي ڪو (دڳ جي) ڏس ڏيڻ وارو لهان (١٠). پوءِ جنهن مهل باھ وٽ آيو (تنهن مهل) اُن کي سڏيو ويو تہ اي موسىٰ (١١). بيشڪ آءٌ تنهنجو پالڻهار آهيان تنهن ڪري پنهنجي جتي (پيري) لاھ، ڇو تہ تون پاڪ ميدان طوىٰ ۾ آهين (١٢).

وَاَنَا اخْتَرْتُكَ فَاسْتَمِعْ لِمَا يُوْحٰى ﴿١٣﴾ اِنَّنِيْۤ اَنَا اللّٰهُ لَاۤ اِلٰهَ اِلَّاۤ
اَنَا فَاعْبُدْنِيْ ۙ وَاَقِمِ الصَّلٰوةَ لِذِكْرِيْ ﴿١٤﴾ اِنَّ السَّاعَةَ اٰتِيَةٌ
اَكَادُ اُخْفِيْهَا لِتُجْزٰى كُلُّ نَفْسٍۭ بِمَا تَسْعٰى ﴿١٥﴾ فَلَا يَصُدَّنَّكَ عَنْهَا
مَنْ لَّا يُؤْمِنُ بِهَا وَاتَّبَعَ هَوٰىهُ فَتَرْدٰى ﴿١٦﴾ وَمَا تِلْكَ بِيَمِيْنِكَ يٰمُوْسٰى ﴿١٧﴾
قَالَ هِيَ عَصَايَ ۚ اَتَوَكَّؤُا عَلَيْهَا وَاَهُشُّ بِهَا عَلٰى غَنَمِيْ وَلِيَ فِيْهَا
مَاٰرِبُ اُخْرٰى ﴿١٨﴾ قَالَ اَلْقِهَا يٰمُوْسٰى ﴿١٩﴾ فَاَلْقٰىهَا فَاِذَا هِيَ حَيَّةٌ
تَسْعٰى ﴿٢٠﴾ قَالَ خُذْهَا وَلَا تَخَفْ ٚ سَنُعِيْدُهَا سِيْرَتَهَا الْاُوْلٰى ﴿٢١﴾
وَاضْمُمْ يَدَكَ اِلٰى جَنَاحِكَ تَخْرُجْ بَيْضَآءَ مِنْ غَيْرِ سُوْٓءٍ اٰيَةً
اُخْرٰى ﴿٢٢﴾ لِنُرِيَكَ مِنْ اٰيٰتِنَا الْكُبْرٰى ﴿٢٣﴾ اِذْهَبْ اِلٰى فِرْعَوْنَ اِنَّهٗ
طَغٰى ﴿٢٤﴾ قَالَ رَبِّ اشْرَحْ لِيْ صَدْرِيْ ﴿٢٥﴾ وَيَسِّرْ لِيْۤ اَمْرِيْ ﴿٢٦﴾ وَاحْلُلْ
عُقْدَةً مِّنْ لِّسَانِيْ ﴿٢٧﴾ يَفْقَهُوْا قَوْلِيْ ﴿٢٨﴾ وَاجْعَلْ لِّيْ وَزِيْرًا مِّنْ
اَهْلِيْ ﴿٢٩﴾ هٰرُوْنَ اَخِي ﴿٣٠﴾ اشْدُدْ بِهٖۤ اَزْرِيْ ﴿٣١﴾ وَاَشْرِكْهُ فِيْۤ اَمْرِيْ ﴿٣٢﴾
كَيْ نُسَبِّحَكَ كَثِيْرًا ﴿٣٣﴾ وَّنَذْكُرَكَ كَثِيْرًا ﴿٣٤﴾ اِنَّكَ كُنْتَ بِنَا
بَصِيْرًا ﴿٣٥﴾ قَالَ قَدْ اُوْتِيْتَ سُؤْلَكَ يٰمُوْسٰى ﴿٣٦﴾ وَلَقَدْ مَنَنَّا
عَلَيْكَ مَرَّةً اُخْرٰۤى ﴿٣٧﴾ اِذْ اَوْحَيْنَاۤ اِلٰۤى اُمِّكَ مَا يُوْحٰى ﴿٣٨﴾

۽ مون تــوکي چونڊيو آهي تنھن ڪــري جيڪــي وحــي ڪــجي ٿو سو ٻڌ (١٣). سچ پچ آءٌ الله آھيان. مون کان سواءِ (ٻيو ڪو) معبود نہ آھي تنھن ڪري منھنجــي عبــادت ڪــر ۽ منھنجي ياد ڪرڻ لاءِ نماز قائم ڪر (١٤). بيشڪ قيامت اچڻي آهي اُن جي (وقت جي اچڻ) کي ھن ڪري ڳجھو ڪريان ٿو تہ جيئن ھر ڪنھن ماڻھوءَ کي سندس محنت جو بدلو ڏجي (١٥). جيڪو اُن کي نہ مڃيندو آھي ۽ پنھنجين سڌن جي پٺيان لڳو آهي سو تــوکي اُن (جي مڃڻ) کان متان روڪــي تہ پوءِ ھلاڪ ٿيندين (١٦). ۽ اي موسىٰ اِها تنھنجي سڄي هٿ ۾ ڇا آهي؟ (١٧). چيائين تہ ھيءَ منھنجي لٺ آھي، مٿس ٽيڪ ڏيــندو آھيان ۽ اُن سان پنھنجي ٻڪرين تي (وڻ جا) پن ڇاڻيــندو آھيان ۽ منجھس مون لاءِ ٻيا (بہ) فائدا آھن (١٨). (الله) فرمايو تہ اي موسىٰ! اِها اُڇلاءِ (١٩). پوءِ اُها اُڇليائين تہ اُها اُنھي مھل ڊوڙندڙ واسينگ (نانگ) ٿي پيئي (٢٠). (الله) فرمايو تہ اُنھي کي وٺ ۽ نہ ڊڄ، اسين اجھو اُنھي کي سنديس پھرينءَ شڪل ۾ موٽائينداسون (٢١). ۽ پنھنجو هٿ پنھنجي بغل سان ملاءِ تہ بي عيبو اُجو ٿي نڪري، اِها ٻي نشاني (ھن لاءِ) آھي (٢٢). تہ توکي پنھنجن وڏين نشانين مان ڏيکاريون (٢٣) فرعون ڏانھن وڃ جو بيشڪ اُھو سرڪش ٿيو آھي (٢٤). (موسىٰ) چيو تہ اي منھنجا پالڻھار! مون لاءِ منھنجو سينو کول (٢٥). ۽ منھنجو ڪم مون لاءِ سولو ڪر (٢٦). ۽ منھنجي زبان جي ھٻڪ لاھ (٢٧) تہ (اُھي) منھنجي ڳالھ سمجھن (٢٨) ۽ منھنجي گھر وارن منجھان مون لاءِ ڪــو وزير مقرر ڪــر (٢٩). (يعني) منھنجي ڀاءُ ھارون کي (٣٠). اُن سان منھنجي طاقت مضبوط ڪر (٣١). ۽ منھنجي ڪم ۾ اُن کي ڀائيوار ڪر (٣٢). تہ تنھنجي گھڻي پاڪائي بيان ڪريون (٣٣). ۽ توکي گھڻو ياد ڪريون (٣٤). بيشڪ تون اسان جو حال ڏسندڙ آھين (٣٥). (الله) چيــو تہ اي موسىٰ! بيــشڪ (تو لاءِ) تــنھنجو ســوال قــبول ڪيو ويــو (٣٦). ۽ بيشڪ توتي ھڪ ڀيرو (ٻيو بہ) احسان ڪيو سون (٣٧). جڏھن تــنھنــجي ماءُ ڏانھن اُھــو الھام ڪــيوسون جــيڪــو اِلھام ڪرڻو ھو (٣٨).

أَنِ اقْذِفِيهِ فِي التَّابُوتِ فَاقْذِفِيهِ فِي الْيَمِّ فَلْيُلْقِهِ الْيَمُّ
بِالسَّاحِلِ يَأْخُذْهُ عَدُوٌّ لِّي وَعَدُوٌّ لَّهُ ۚ وَأَلْقَيْتُ عَلَيْكَ مَحَبَّةً
مِّنِّي ۚ وَلِتُصْنَعَ عَلَىٰ عَيْنِي ﴿٣٩﴾ إِذْ تَمْشِي أُخْتُكَ فَتَقُولُ هَلْ
أَدُلُّكُمْ عَلَىٰ مَن يَكْفُلُهُ ۖ فَرَجَعْنَاكَ إِلَىٰ أُمِّكَ كَيْ تَقَرَّ عَيْنُهَا
وَلَا تَحْزَنَ ۚ وَقَتَلْتَ نَفْسًا فَنَجَّيْنَاكَ مِنَ الْغَمِّ وَفَتَنَّاكَ
فُتُونًا ۚ فَلَبِثْتَ سِنِينَ فِي أَهْلِ مَدْيَنَ ۚ ثُمَّ جِئْتَ عَلَىٰ قَدَرٍ
يَا مُوسَىٰ ﴿٤٠﴾ وَاصْطَنَعْتُكَ لِنَفْسِي ﴿٤١﴾ اذْهَبْ أَنتَ وَأَخُوكَ بِآيَاتِي
وَلَا تَنِيَا فِي ذِكْرِي ﴿٤٢﴾ اذْهَبَا إِلَىٰ فِرْعَوْنَ إِنَّهُ طَغَىٰ ﴿٤٣﴾ فَقُولَا لَهُ
قَوْلًا لَّيِّنًا لَّعَلَّهُ يَتَذَكَّرُ أَوْ يَخْشَىٰ ﴿٤٤﴾ قَالَا رَبَّنَا إِنَّنَا نَخَافُ أَن
يَفْرُطَ عَلَيْنَا أَوْ أَن يَطْغَىٰ ﴿٤٥﴾ قَالَ لَا تَخَافَا ۖ إِنَّنِي مَعَكُمَا أَسْمَعُ
وَأَرَىٰ ﴿٤٦﴾ فَأْتِيَاهُ فَقُولَا إِنَّا رَسُولَا رَبِّكَ فَأَرْسِلْ مَعَنَا بَنِي
إِسْرَائِيلَ ۚ وَلَا تُعَذِّبْهُمْ ۖ قَدْ جِئْنَاكَ بِآيَةٍ مِّن رَّبِّكَ ۖ وَالسَّلَامُ
عَلَىٰ مَنِ اتَّبَعَ الْهُدَىٰ ﴿٤٧﴾ إِنَّا قَدْ أُوحِيَ إِلَيْنَا أَنَّ الْعَذَابَ عَلَىٰ مَن
كَذَّبَ وَتَوَلَّىٰ ﴿٤٨﴾ قَالَ فَمَن رَّبُّكُمَا يَا مُوسَىٰ ﴿٤٩﴾ قَالَ رَبُّنَا الَّذِي أَعْطَىٰ
كُلَّ شَيْءٍ خَلْقَهُ ثُمَّ هَدَىٰ ﴿٥٠﴾ قَالَ فَمَا بَالُ الْقُرُونِ الْأُولَىٰ ﴿٥١﴾

تہ اُن (نينگر) کي صندوق ۾ وجھ پوءِ اُن کي درياءَ ۾ اُڇل تہ درياءُ کيس ڪپ تي اُڇليندو (۽) منھنجو ويري ۽ سندس ويري کيس وٺندو۔ ۽ پاڻ وٽان توتي (اي موسىٰ) پيـــار وڌم ۽ (گھريم) تہ منھنجي اکين اڳيان پلجين (٣٩) . جڏھن تنھنجي ڀيڻ گھمي تي (تڏھن) چيائين تي تہ جيڪو اُن کي سنڀالي تنھن جو اوھان کي ڏس ڏيان؟ پوءِ توکي تنھنجي ماءُ ڏانھن موٽايوسون تہ اُن جا نيڻ ٺرن ۽ غمگين نہ ٿي ۽ هڪڙو ماڻھو ماريئہ پوءِ توکي ڏک کان ڇڏايوسون ۽ توکي پرکڻ طرح پرکيوسون۔ پوءِ مدين وارن ۾ ڪيترائي ورهيہ رهئين وري اي مـوسىٰ! تون تـقـدير (الاهـيءَ) مطابق آئين (٤٠) . ۽ (اي موسىٰ!) توکي خاص پاڻ لاءِ بڻايم (٤١) . تون ۽ تنھنجو ڀاءُ منھنجين نشانين سميت (فرعون ڏانھن) وڃو ۽ منھنجي ياد ڪرڻ ۾ سستي نہ ڪجو (٤٢) . فرعـون ڏانھن وڃـو جو اُهـو سرڪـش ٿيو آهي (٤٣) . پوءِ اُن سان نرميءَ سان ڳالھائجو تہ مانَ اُهو نصيحت وٺي يا ڊڄي (٤٤) . چيائون تہ اي اسان جا پالڻھار! اسين ڊڄون ٿا تہ متان اسان تي زيادتي ڪري يا حد کان لنگھي (٤٥) . (الله) چيو تہ نہ ڊڄو بيشڪ آءٌ اوھان ساڻ گڏ آهيان ٻڌان ٿو ۽ ڏسان ٿو (٤٦) . پوءِ وٽس وڃو ۽ چئو تہ اسين تنھنجي پالڻھار جا موڪليل آهيون پوءِ بني اسرائيلن کي اسان سان (هلڻ جي) موڪل ڏي ۽ کين نہ ڏکوءِ بيشڪ تو وٽ تنھنجي پالڻھار (جي طرف) کان نشانيءَ سان آيا آهيون۔ ۽ جيڪو سڌي رستي تي هلي تنھن تي سلامتي آهي (٤٧) . بيشڪ اسان ڏانھن وحي موڪليو ويو آهي تہ جيڪو (الله جي حڪمن کي) ڪوڙ ڀانئي ۽ منھن موڙي تنھن تي عذاب (مقرر ٿيل) آهي (٤٨) . (فرعون) چيو تہ پوءِ اي موسىٰ! اوھان جو رب ڪير آهي؟ (٤٩) . (موسىٰ) چيو تہ اسان جو رب اُهو آهي جنھن هر شيءِ کي سندس صورت بخشي وري هدايت ڪيائين (٥٠) . (فرعون) چيو تہ پھرين قومن جو ڪھڙو حال آهي؟ (٥١) .

قَالَ عِلْمُهَا عِنْدَ رَبِّيْ فِيْ كِتٰبٍ ۚ لَا يَضِلُّ رَبِّيْ وَلَا يَنْسَى ﴿٥٢﴾
الَّذِيْ جَعَلَ لَكُمُ الْاَرْضَ مَهْدًا وَّسَلَكَ لَكُمْ فِيْهَا سُبُلًا وَّ
اَنْزَلَ مِنَ السَّمَآءِ مَآءً ؕ فَاَخْرَجْنَا بِهٖۤ اَزْوَاجًا مِّنْ نَّبَاتٍ شَتّٰى ﴿٥٣﴾
كُلُوْا وَارْعَوْا اَنْعَامَكُمْ ؕ اِنَّ فِيْ ذٰلِكَ لَاٰيٰتٍ لِّاُولِي النُّهٰى ﴿٥٤﴾ مِنْهَا
خَلَقْنٰكُمْ وَفِيْهَا نُعِيْدُكُمْ وَمِنْهَا نُخْرِجُكُمْ تَارَةً اُخْرٰى ﴿٥٥﴾ وَلَقَدْ اَرَيْنٰهُ
اٰيٰتِنَا كُلَّهَا فَكَذَّبَ وَاَبٰى ﴿٥٦﴾ قَالَ اَجِئْتَنَا لِتُخْرِجَنَا مِنْ اَرْضِنَا
بِسِحْرِكَ يٰمُوْسٰى ﴿٥٧﴾ فَلَنَاْتِيَنَّكَ بِسِحْرٍ مِّثْلِهٖ فَاجْعَلْ بَيْنَنَا وَبَيْنَكَ
مَوْعِدًا لَّا نُخْلِفُهٗ نَحْنُ وَلَاۤ اَنْتَ مَكَانًا سُوًى ﴿٥٨﴾ قَالَ مَوْعِدُكُمْ
يَوْمُ الزِّيْنَةِ وَاَنْ يُّحْشَرَ النَّاسُ ضُحًى ﴿٥٩﴾ فَتَوَلّٰى فِرْعَوْنُ فَجَمَعَ
كَيْدَهٗ ثُمَّ اَتٰى ﴿٦٠﴾ قَالَ لَهُمْ مُّوْسٰى وَيْلَكُمْ لَا تَفْتَرُوْا عَلَى اللّٰهِ كَذِبًا
فَيُسْحِتَكُمْ بِعَذَابٍ ۚ وَقَدْ خَابَ مَنِ افْتَرٰى ﴿٦١﴾ فَتَنَازَعُوْۤا اَمْرَهُمْ
بَيْنَهُمْ وَاَسَرُّوا النَّجْوٰى ﴿٦٢﴾ قَالُوْۤا اِنْ هٰذٰنِ لَسٰحِرٰنِ يُرِيْدٰنِ اَنْ
يُّخْرِجٰكُمْ مِّنْ اَرْضِكُمْ بِسِحْرِهِمَا وَيَذْهَبَا بِطَرِيْقَتِكُمُ الْمُثْلٰى ﴿٦٣﴾
فَاَجْمِعُوْا كَيْدَكُمْ ثُمَّ ائْتُوْا صَفًّا ۚ وَقَدْ اَفْلَحَ الْيَوْمَ مَنِ اسْتَعْلٰى ﴿٦٤﴾
قَالُوْا يٰمُوْسٰۤى اِمَّاۤ اَنْ تُلْقِيَ وَاِمَّاۤ اَنْ نَّكُوْنَ اَوَّلَ مَنْ اَلْقٰى ﴿٦٥﴾

(موسىٰ) چيو تہ اُنھن جي خبر منھنجي رب وٽ ڪتاب ۾ آھي، منھنجو رب نڪي ڀلندو آھي ۽ نڪي وساريندو آھي (٥٢). جنھن اوھان لاءِ زمين کي وڇاڻو بڻايو ۽ توھان لاءِ منجھس رستا جاري ڪيا ۽ آسمان کان پاڻي وسايو۔ پوءِ اُن سان ھر جنس جا سلن مان جوڙا ڄمايا سون (٥٣). (چيوسون تہ) کائو ۽ پنھنجي ڍورن کي چاريو۔ بيشڪ اُن ۾ عقل وارن لاءِ نشانيون آھن (٥۴). ان (مٽيءَ) مان اُوھان کي خلقيوسون ۽ منجھس اوھان کي ورائيندا سون ۽ منجھانئس اوھان کي ٻيو ڀيرو ڪڍنداسون (٥٥). ۽ بيشڪ اُن (فرعون) کي سڀيئي نشانيون ڏيکاريون سون پوءِ ڪوڙ ڀانيائين ۽ انڪار ڪيائين (٥٦). (فرعون) چيو تہ اي موسىٰ! اسان وٽ ھن لاءِ آيو آھين ڇا تہ پنھنجي جادوءَ سان اسان جي ملڪ مان اسان کي لوڏين؟ (٥٧). پوءِ اسان بہ اھڙو ئي جادو تو وٽ ضرور آڻينداسون (جھڙو تون اسان کي ڏيکارين ٿو) تنھن ڪري اسان جي ۽ پنھنجي وچ ۾ اھڙو انجام (جو وقت) ڪنھن صاف پِڌر ۾ مقرر ڪر جو ان کان نڪي تون ۽ نڪي اسين ڦِٽي ٿيون (٥٨). چيائين تہ اوھان جي اَنجام جو وقت جشن جو ڏينھن آھي ۽ ماڻھو ڏينھن چڙھئي گڏ ٿين (٥٩). پوءِ فرعون (گھر ڏانھن) موٽيو پوءِ پنھنجا ڦند گڏ ڪري وري آيو (٦٠). موسىٰ جادوگرن کي چيو تہ اوھان تي ويل ھجي! الله تي ڪوڙو ٺاھ نہ ٺاھيو نہ تہ اوھان جي ڪنھن آفت سان پاڙ پٽيندو، ۽ جنھن ٺاھ ٺاھيو سو بيشڪ نامراد ٿيو (٦١). پوءِ پنھنجي ڪم بابت پاڻ ۾ گفتگو ڪيائون ۽ ڳجھيون صلاحون ڪيائون (٦٢). چيائون تہ ھي ٻئي ضرور جادوگر آھن پنھنجي جادوءَ سان اوھان کي اوھان جي ملڪ مان لوڏڻ ۽ اوھان جي (جادوگريءَ واري) نرالي طريقي کي وڃائڻ گھرندا آھن (٦٣). تنھن ڪري پنھنجا جادوءَ (جا سامان) گڏ ڪريو وري قطار ٻڌي اچو، ۽ جيڪو اڄ مٿانھون ٿيو سو بيشڪ ڪامياب ٿيو (٦۴). چيائون تہ اي موسىٰ! (تون) اڇليندين يا پھرين اسين (پنھنجو ڍارو) اُڇليون (٦٥).

قَالَ بَلْ اَلْقُوْا ۚ فَاِذَا حِبَالُهُمْ وَعِصِيُّهُمْ يُخَيَّلُ اِلَيْهِ مِنْ سِحْرِهِمْ
اَنَّهَا تَسْعٰى ﴿٦٦﴾ فَاَوْجَسَ فِيْ نَفْسِهٖ خِيْفَةً مُّوْسٰى ﴿٦٧﴾ قُلْنَا لَا تَخَفْ
اِنَّكَ اَنْتَ الْاَعْلٰى ﴿٦٨﴾ وَاَلْقِ مَا فِيْ يَمِيْنِكَ تَلْقَفْ مَا صَنَعُوْا ؕ اِنَّمَا
صَنَعُوْا كَيْدُ سٰحِرٍ ؕ وَلَا يُفْلِحُ السَّاحِرُ حَيْثُ اَتٰى ﴿٦٩﴾ فَاُلْقِيَ السَّحَرَةُ
سُجَّدًا قَالُوْۤا اٰمَنَّا بِرَبِّ هٰرُوْنَ وَمُوْسٰى ﴿٧٠﴾ قَالَ اٰمَنْتُمْ لَهٗ قَبْلَ
اَنْ اٰذَنَ لَكُمْ ؕ اِنَّهٗ لَكَبِيْرُكُمُ الَّذِيْ عَلَّمَكُمُ السِّحْرَ ۚ فَلَاُقَطِّعَنَّ
اَيْدِيَكُمْ وَاَرْجُلَكُمْ مِّنْ خِلَافٍ وَّلَاُوصَلِّبَنَّكُمْ فِيْ جُذُوْعِ النَّخْلِ ۫
وَلَتَعْلَمُنَّ اَيُّنَاۤ اَشَدُّ عَذَابًا وَّاَبْقٰى ﴿٧١﴾ قَالُوْا لَنْ نُّؤْثِرَكَ عَلٰى مَا
جَآءَنَا مِنَ الْبَيِّنٰتِ وَالَّذِيْ فَطَرَنَا فَاقْضِ مَاۤ اَنْتَ قَاضٍ ؕ
اِنَّمَا تَقْضِيْ هٰذِهِ الْحَيٰوةَ الدُّنْيَا ؕ ﴿٧٢﴾ اِنَّاۤ اٰمَنَّا بِرَبِّنَا لِيَغْفِرَ لَنَا
خَطٰيٰنَا وَمَاۤ اَكْرَهْتَنَا عَلَيْهِ مِنَ السِّحْرِ ؕ وَاللّٰهُ خَيْرٌ وَّاَبْقٰى ﴿٧٣﴾
اِنَّهٗ مَنْ يَّاْتِ رَبَّهٗ مُجْرِمًا فَاِنَّ لَهٗ جَهَنَّمَ ؕ لَا يَمُوْتُ فِيْهَا وَ
لَا يَحْيٰى ﴿٧٤﴾ وَمَنْ يَّاْتِهٖ مُؤْمِنًا قَدْ عَمِلَ الصّٰلِحٰتِ فَاُولٰٓئِكَ
لَهُمُ الدَّرَجٰتُ الْعُلٰى ﴿٧٥﴾ جَنّٰتُ عَدْنٍ تَجْرِيْ مِنْ تَحْتِهَا
الْاَنْهٰرُ خٰلِدِيْنَ فِيْهَا ؕ وَذٰلِكَ جَزٰٓؤُا مَنْ تَزَكّٰى ﴿٧٦﴾ ع

(موسىٰ) چيو تہ پلي (اوهين) اُڇليو، پوءِ اوچتو ئي سندن رسا ۽ سندن لٺيون جادوءَ (جي اثر) کان موسىٰ جي خيال ۾ آيو تہ ڄڻڪ اُهي ڊوڙن ٿيون (٦٦). پوءِ موسىٰ پنهنجي دل ۾ ڪجھ ڊپ محسوس ڪيو (٦٧). چيوسون تہ نہ ڊڄ پڪ تون ئي غالب آهين (٦٨). ۽ جيڪي تنهنجي سڄي هٿ ۾ آهي سو اڇل تہ جيڪي بڻايائون سو ڳھي وڃي- جيڪي بڻايائون سو رڳو هڪ جادوگر جو فريب ئي آهي- ۽ جادوگر جتي ويندو اُتي ڪامياب نہ ٿيندو (٦٩). پوءِ سڀ جادوگر سجدو ڪندڙ ٿي ڪري پيا چيائون تہ موسىٰ ۽ هارون جي رب تي ايمان آندوسون (٧٠). (فرعون) چيو تہ اوهان منهنجي موڪل ڏيڻ کان اڳ اُن تي ڇو ايمان آندو؟ بيشڪ اُهو اوهان جو ضرور وڏو (استاد) آهي جنهن اوهان کي جادو سيکاريو آهي، تنهن ڪري اوهان جا هٿ ۽ اهان جا پير اُبتا سبتا ضرور وڍيندس ۽ اوهان کي کجين جي ٿڙن ۾ ضرور سوريءَ چاڙهيندس ۽ ضرور ڄاڻندؤ تہ ان مان ڪنهن جو عذاب وڌيڪ سخت ۽ گهڻي ٽائين رهڻ وارو آهي (٧١). چيائون تہ ڇٽن دليلن مان جيڪي اسان وٽ آيا تن تي ۽ جنهن اسان کي پيدا ڪيو تنهن تي توکي ڪڏهن زيادتي نہ ڏينداسون تنهن ڪري جيڪي تون ڪرڻ وارو آهين سو ڪر- (تون) رڳو دنيا جي هن حياتيءَ بابت فيصلو ڪندين (٧٢). بيشڪ اسان پنهنجي پالڻهار تي هن لاءِ ايمان آندو آهي تہ اسان جون خطائون ۽ جنهن جادو ڪرڻ تي تو اسان کي زور ڪيو سو اسان کي بخشي- ۽ الله (سڀ کان) ڀلو ۽ سدائين رهڻ وارو آهي (٧٣). سچ آهي تہ جيڪو پنهنجي پالڻهار وٽ ڏوهاري ٿي ايندو تنهن لاءِ بيشڪ دوزخ آهي- اُهو منجهس نڪي مرندو ۽ نڪي جيئندو (٧٤). ۽ جيڪي مؤمن ٿي چڱا ڪم ڪري وٽس ايندا سي اُهي آهن جن لاءِ وڏا مرتبا آهن (٧٥). سدائين رهڻ جا باغ، جن جي هيٺان نهرون وهنديون آهن منجهن سدائين رهڻ وارا آهن- ۽ جيڪو پاڪ ٿيو تنهن جو اِهو بدلو آهي (٧٦).

وَلَقَدْ أَوْحَيْنَآ إِلَىٰ مُوسَىٰٓ أَنْ أَسْرِ بِعِبَادِي فَاضْرِبْ
لَهُمْ طَرِيقًا فِي الْبَحْرِ يَبَسًا لَّا تَخَافُ دَرَكًا وَّلَا تَخْشَىٰ ﴿٧٧﴾
فَأَتْبَعَهُمْ فِرْعَوْنُ بِجُنُودِهِ فَغَشِيَهُم مِّنَ الْيَمِّ مَا غَشِيَهُمْ ﴿٧٨﴾
وَأَضَلَّ فِرْعَوْنُ قَوْمَهُ وَمَا هَدَىٰ ﴿٧٩﴾ يَٰبَنِيٓ إِسْرَآءِيلَ قَدْ
أَنجَيْنَٰكُم مِّنْ عَدُوِّكُمْ وَوَٰعَدْنَٰكُمْ جَانِبَ الطُّورِ الْأَيْمَنَ
وَنَزَّلْنَا عَلَيْكُمُ الْمَنَّ وَالسَّلْوَىٰ ﴿٨٠﴾ كُلُوا مِن طَيِّبَٰتِ مَا
رَزَقْنَٰكُمْ وَلَا تَطْغَوْا فِيهِ فَيَحِلَّ عَلَيْكُمْ غَضَبِي ۖ وَمَن
يَحْلِلْ عَلَيْهِ غَضَبِي فَقَدْ هَوَىٰ ﴿٨١﴾ وَإِنِّي لَغَفَّارٌ لِّمَن
تَابَ وَآمَنَ وَعَمِلَ صَٰلِحًا ثُمَّ اهْتَدَىٰ ﴿٨٢﴾ وَمَآ أَعْجَلَكَ
عَن قَوْمِكَ يَٰمُوسَىٰ ﴿٨٣﴾ قَالَ هُمْ أُولَآءِ عَلَىٰٓ أَثَرِي وَ
عَجِلْتُ إِلَيْكَ رَبِّ لِتَرْضَىٰ ﴿٨٤﴾ قَالَ فَإِنَّا قَدْ فَتَنَّا
قَوْمَكَ مِن بَعْدِكَ وَأَضَلَّهُمُ السَّامِرِيُّ ﴿٨٥﴾ فَرَجَعَ
مُوسَىٰٓ إِلَىٰ قَوْمِهِ غَضْبَٰنَ أَسِفًا ۚ قَالَ يَٰقَوْمِ أَلَمْ يَعِدْكُمْ
رَبُّكُمْ وَعْدًا حَسَنًا ۚ أَفَطَالَ عَلَيْكُمُ الْعَهْدُ أَمْ أَرَدتُّمْ أَن
يَحِلَّ عَلَيْكُمْ غَضَبٌ مِّن رَّبِّكُمْ فَأَخْلَفْتُم مَّوْعِدِي ﴿٨٦﴾

۽ بيشڪ موسىٰ ڏانهن وحي ڪيوسون ته راتو واهه منهنجي ٻانهن سميت نڪر پوءِ سمنڊ ۾ اُنهن لاءِ سڪي واٽ ٺاهي (دشمن کان) پڪڙجڻ جو ڀؤ نه ڪر ۽ نڪي (ٻڏڻ کان) ڊڄ (٧٧). پوءِ فرعون پنهنجي لشڪر سميت سندن پوئتان پيو پوءِ سمنڊ مان (پاڻي جو اُهو ڪُن) ڪين وري ويو جيڪو ڪين ورڻو هو (٧٨). ۽ فرعون پنهنجي قوم کي گمراهه ڪيو ۽ سڌي رستي نه لاتو (٧٩). اي بني اسرائيلؤ! بيشڪ اوهان کي اوهان جي دشمن کان بچايوسون ۽ طور (جبل) جي سڄي پاسي کان اوهان کي (توريت ڏيڻ جو) انجام ڪيوسون ۽ مَن ۽ سلوىٰ اوهان تي لاٿاسون (٨٠). (۽ چيوسون ته) سٺين (شين) مان جيڪا اوهان جي روزي ڪئي سون سا کائو ۽ منجهس نافرماني نه ڪريو نه ته اوهان تي منهنجو ڏمر نازل ٿيندو، ۽ جنهن تي منهنجو ڏمر نازل ٿيو سو بيشڪ اُجڙيو (٨١). ۽ جنهن توبهه ڪئي ۽ ايمان آندو ۽ چڱا ڪم ڪيا وري سڌو رستو لڌائين تنهن کي بيشڪ آءٌ بخشيندڙ آهيان (٨٢). ۽ اي موسىٰ! ڪنهن توکي پنهنجي قوم کان (اڳ اچڻ جي) تڪڙ ڪرائي؟ (٨٣). چيائين ته اُهي اجهو منهنجي پوئتان آهن ۽ اي منهنجا پالڻهار! توڏانهن هن لاءِ تڪڙ ڪيم ته راضي ٿئين (٨٤). (الله) چيو ته اسان تنهنجي پويان تنهنجي قوم کي پرکيو ۽ کين سامريءَ گمراهه ڪيو (٨٥). پوءِ موسىٰ پنهنجي قوم ڏانهن ڪاوڙجي ارمان ۾ موٽيو. چيائين ته اي منهنجي قوم! اوهان جي پالڻهار اوهان کي چڱو انجام نه ڏنو هو ڇا؟ پوءِ اوهان تي مدو ڊگهو ٿي پيو ڇا يا پنهنجي پالڻهار جو ڏمر پاڻ تي نازل ٿيڻ گهريوَ؟ تنهن ڪري منهنجي انجام جي برخلافي ڪيوَ (٨٦).

قَالُوْا مَآ اَخْلَفْنَا مَوْعِدَكَ بِمَلْكِنَا وَلٰكِنَّا حُمِّلْنَآ اَوْزَارًا مِّنْ زِيْنَةِ
الْقَوْمِ فَقَذَفْنٰهَا فَكَذٰلِكَ اَلْقَى السَّامِرِيُّ ﴿٨٧﴾ فَاَخْرَجَ لَهُمْ عِجْلًا
جَسَدًا لَّهٗ خُوَارٌ فَقَالُوْا هٰذَآ اِلٰهُكُمْ وَاِلٰهُ مُوْسٰى ۬ فَنَسِيَ ؕ ﴿٨٨﴾ اَفَلَا
يَرَوْنَ اَلَّا يَرْجِعُ اِلَيْهِمْ قَوْلًا ۙ وَّلَا يَمْلِكُ لَهُمْ ضَرًّا وَّلَا نَفْعًا ﴿٨٩﴾ ع
وَلَقَدْ قَالَ لَهُمْ هٰرُوْنُ مِنْ قَبْلُ يٰقَوْمِ اِنَّمَا فُتِنْتُمْ بِهٖ ۚ وَاِنَّ
رَبَّكُمُ الرَّحْمٰنُ فَاتَّبِعُوْنِيْ وَاَطِيْعُوْٓا اَمْرِيْ ﴿٩٠﴾ قَالُوْا لَنْ نَّبْرَحَ
عَلَيْهِ عٰكِفِيْنَ حَتّٰى يَرْجِعَ اِلَيْنَا مُوْسٰى ﴿٩١﴾ قَالَ يٰهٰرُوْنُ مَا
مَنَعَكَ اِذْ رَاَيْتَهُمْ ضَلُّوْٓا ﴿٩٢﴾ اَلَّا تَتَّبِعَنِ ؕ اَفَعَصَيْتَ اَمْرِيْ ﴿٩٣﴾
قَالَ يَبْنَؤُمَّ لَا تَاْخُذْ بِلِحْيَتِيْ وَلَا بِرَاْسِيْ ۚ اِنِّيْ خَشِيْتُ اَنْ
تَقُوْلَ فَرَّقْتَ بَيْنَ بَنِيْٓ اِسْرَآءِيْلَ وَلَمْ تَرْقُبْ قَوْلِيْ ﴿٩٤﴾ قَالَ
فَمَا خَطْبُكَ يٰسَامِرِيُّ ﴿٩٥﴾ قَالَ بَصُرْتُ بِمَا لَمْ يَبْصُرُوْا بِهٖ
فَقَبَضْتُ قَبْضَةً مِّنْ اَثَرِ الرَّسُوْلِ فَنَبَذْتُهَا وَكَذٰلِكَ سَوَّلَتْ
لِيْ نَفْسِيْ ﴿٩٦﴾ قَالَ فَاذْهَبْ فَاِنَّ لَكَ فِي الْحَيٰوةِ اَنْ تَقُوْلَ لَا
مِسَاسَ ۪ وَاِنَّ لَكَ مَوْعِدًا لَّنْ تُخْلَفَهٗ ۚ وَانْظُرْ اِلٰٓى اِلٰهِكَ الَّذِيْ
ظَلْتَ عَلَيْهِ عَاكِفًا ۭ لَنُحَرِّقَنَّهٗ ثُمَّ لَنَنْسِفَنَّهٗ فِي الْيَمِّ نَسْفًا ﴿٩٧﴾

چيائون تہ پنھنجي وس کان تنھنجي انجام جي برخلافي نہ ڪئي سون پر (فرعون جي) قوم جي زيورن مان بار کنيا هئاسون پوءِ اُهي اڇلاياسون ۽ اهڙي طرح سامريءَ (باھ ۾) وڌا (٨٧). پوءِ اُنھن لاءِ گابي جو بوتو (ناهي) ڪڍيائين جنھن کي رنڀ هئي پوءِ چيائين تہ هيءُ اوهان جو معبود ۽ موسىٰ جو معبود آهي ۽ (موسىٰ) ڀلجي ويو آهي (٨٨). نہ ٿي ڏٺائون ڇا تہ (اُهو) اُنھن کي ورندي ورائي نہ ٿو ڏئي ۽ کين نڪي ڏک ۽ نڪي سک ڏيئي سگھي ٿو؟ (٨٩). ۽ بيشڪ هارون اڳ ئي کين چيو هو تہ اي منھنجي قوم! اوهين اُن (گابي) سان پرکيا ويا آهيو، ۽ بيشڪ اوهان جو پالڻھار ٻاجھارو (الله) آهي تنھن ڪري منھنجي تابعداري ڪريو ۽ منھنجو حڪم مڃيو (٩٠). چيائون تہ (اسين ايسين) مٿس مجاور رهنداسون جيسين موسىٰ اسان ڏانھن موٽي (٩١). (موسىٰ اچي) چيو تہ اي هارون! توکي ڪنھن جھليو جڏھن کين گمراھ ٿيندو ڏٺيءِ؟ (٩٢). تہ منھنجي پٺيان نہ لڳين۔ منھنجي حڪم جي ڇو نافرماني ڪيئہ؟ (٩٣). هارون چيو تہ اي ادا! نڪي مون کي ڏاڙھيءَ کان وٺ ۽ نڪي منھنجي مٿي کان، آءٌ (هن ڳالھ کان) ڊنس تہ متان چوين تہ يعقوب جي اولاد جي وچ ۾ جدائي وڌئي ۽ منھنجي چوڻ جي نگاھ نہ رکيئہ (٩٤). موسىٰ چيو تہ اي سامري! تنھنجو ڇا معاملو آهي؟ (٩٥). چيائين تہ اُها (شيءِ) ڏٺم جا (ماڻھن) نہ ڏٺي پوءِ ان قاصد (ملائڪ) جي پيرن جي (مٽيءَ جي) هڪ مٺ ڀريم پوءِ اُها (گابي جي بوتي ۾) وڌم ۽ اهڙي طرح منھنجي نفس (اُهو) مون لاءِ سينگاريو (٩٦). (موسىٰ) چيو تہ وڃ! بيشڪ توکي حياتي ۾ (هي سزا) آهي تہ چوندو رهندين تہ: نہ ڇُھو، ۽ تو لاءِ بيشڪ (ٻيو بہ) انجام آهي جنھن جي توسان برخلافي نہ ڪبي، ۽ پنھنجي معبود ڏانھن نھار جنھن تي مجاور ٿي ويٺو هئين۔ اسين اُن کي ضرور ساڙينداسون وري اُن (جي ڪيريءَ) کي درياءَ ۾ ڪنداڻ وانگر ڪِنداائينداسين (٩٧).

إِنَّمَآ إِلٰهُكُمُ اللّٰهُ الَّذِىْ لَآ إِلٰهَ إِلَّا هُوَ ۚ وَسِعَ كُلَّ شَىْءٍ عِلْمًا ﴿٩٨﴾ كَذٰلِكَ
نَقُصُّ عَلَيْكَ مِنْ أَنْبَآءِ مَا قَدْ سَبَقَ ۚ وَقَدْ اٰتَيْنٰكَ مِنْ لَّدُنَّا
ذِكْرًا ﴿٩٩﴾ مَنْ أَعْرَضَ عَنْهُ فَإِنَّهٗ يَحْمِلُ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ وِزْرًا ﴿١٠٠﴾ خٰلِدِيْنَ
فِيْهِ ۚ وَسَآءَ لَهُمْ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ حِمْلًا ﴿١٠١﴾ يَّوْمَ يُنْفَخُ فِى الصُّوْرِ وَنَحْشُرُ
الْمُجْرِمِيْنَ يَوْمَئِذٍ زُرْقًا ﴿١٠٢﴾ يَّتَخَافَتُوْنَ بَيْنَهُمْ إِنْ لَّبِثْتُمْ إِلَّا
عَشْرًا ﴿١٠٣﴾ نَحْنُ أَعْلَمُ بِمَا يَقُوْلُوْنَ إِذْ يَقُوْلُ أَمْثَلُهُمْ طَرِيْقَةً إِنْ
لَّبِثْتُمْ إِلَّا يَوْمًا ﴿١٠٤﴾ وَيَسْـَٔلُوْنَكَ عَنِ الْجِبَالِ فَقُلْ يَنْسِفُهَا رَبِّىْ نَسْفًا ﴿١٠٥﴾
فَيَذَرُهَا قَاعًا صَفْصَفًا ﴿١٠٦﴾ لَّا تَرٰى فِيْهَا عِوَجًا وَّلَآ أَمْتًا ﴿١٠٧﴾ يَوْمَئِذٍ
يَّتَّبِعُوْنَ الدَّاعِىَ لَا عِوَجَ لَهٗ ۚ وَخَشَعَتِ الْأَصْوَاتُ لِلرَّحْمٰنِ
فَلَا تَسْمَعُ إِلَّا هَمْسًا ﴿١٠٨﴾ يَوْمَئِذٍ لَّا تَنْفَعُ الشَّفَاعَةُ إِلَّا مَنْ أَذِنَ
لَهُ الرَّحْمٰنُ وَرَضِىَ لَهٗ قَوْلًا ﴿١٠٩﴾ يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيْهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ
وَلَا يُحِيْطُوْنَ بِهٖ عِلْمًا ﴿١١٠﴾ وَعَنَتِ الْوُجُوْهُ لِلْحَىِّ الْقَيُّوْمِ ۗ وَقَدْ
خَابَ مَنْ حَمَلَ ظُلْمًا ﴿١١١﴾ وَمَنْ يَّعْمَلْ مِنَ الصّٰلِحٰتِ وَهُوَ مُؤْمِنٌ
فَلَا يَخٰفُ ظُلْمًا وَّلَا هَضْمًا ﴿١١٢﴾ وَكَذٰلِكَ أَنْزَلْنٰهُ قُرْاٰنًا عَرَبِيًّا وَّ
صَرَّفْنَا فِيْهِ مِنَ الْوَعِيْدِ لَعَلَّهُمْ يَتَّقُوْنَ أَوْ يُحْدِثُ لَهُمْ ذِكْرًا ﴿١١٣﴾

اوهان جو معبود الله ئي آهي اُنهي کان سواءِ ٻيو ڪو عبادت جو لائق نہ آهي۔ سڀ ڪا شيءِ (سندس) علم ۾ سمائي آهي (٩٨). (اي پيغمبر!) اهڙي طرح جيڪي گذري ويا تن جي خبرن مان توتي بيان ڪريون ٿا ۽ پاڻ وٽان توکي نصيحت (يعني قرآن) ڏنوسون (٩٩). جيڪو ڪانئس منهن موڙيندو سو قيامت جي ڏينهن (گناهن جو) بار کڻندو (١٠٠). منجهس سدائين رهڻ وارا آهن۔ ۽ قيامت جي ڏينهن اُنهن کي بار کڻ بڇڙو آهي (١٠١). جنهن ڏينهن صور ۾ ڦوڪيو ويندو ۽ اُن ڏينهن ڏوهارين کي ڇهرو ڪري اُٿاريندا سون (١٠٢). (تنهن ڏينهن) پاڻ ۾ سُس پُس ڪندا تہ اوهين (دنيا ۾) رڳو ڏهاڪو ڏينهن رهيؤ (١٠٣). جيڪي چوندا سو اسين چڱو ڄاڻندڙ آهيون اُن مهل منجهانئن صحيح طريقي وارو چوندو تہ هڪ ڏينهن کان سواءِ نہ رهيا آهيو (١٠٤). ۽ (اي پيغمبر!) جبلن بابت توکان پڇن ٿا چؤ تہ منهنجو پالڻهار اُنهن کي اُڏائي ڪندائيندو (١٠٥). پوءِ اُن (هنڌ) کي صاف ميدان ڪري ڇڏيندو (١٠٦). منجهس نڪي هيٺاهين ۽ نڪي مٿاهين ڏسندين (١٠٧). اُن ڏينهن سڏيندڙ جي پوٺتان لڳندا جنهن کي ڪا ڏنگائي نہ هوندي، ۽ سڀ آواز الله لاءِ جهڪا ٿيندا پوءِ پٽڪ کان سواءِ ڪجھ نہ ٻڌندين (١٠٨). جنهن کي الله موڪل ڏني ۽ اُن جي چوڻ کان راضي ٿيو تنهن کان سواءِ اُن ڏينهن ڪا سفارش فائدو نہ ڏيندي (١٠٩). جيڪي سندن اڳتان ۽ جيڪي سندن پوٺتان آهي سو (الله) ڄاڻندو آهي ۽ (ماڻهو) ڪيس سندن علم سان نٿا ڄاڻي سگهن (١١٠). ۽ سڀ چهرا سدائين جيئري، (جڳ کي) قائم رکندڙ لاءِ عاجزي ڪندڙ آهن۔ ۽ جنهن ظلم (جو بار) کنيو سو بيشڪ نامراد ٿيو (١١١). ۽ جيڪو چڱا ڪم ڪندو ۽ اُهو مؤمن (بہ) هوندو سو نڪي ظلم کان ۽ نڪي نقصان کان ڊڄندو (١١٢). ۽ اهڙي طرح اهو عربي قرآن لاٿو سون ۽ منجهس طرحين طرحين دڙڪا بيان ڪياسون تہ مانَ اُهي ڊڄن يا (اُهو) انهن لاءِ ڪا نصيحت پيدا ڪري (١١٣).

فَتَعٰلَى اللّٰهُ الْمَلِكُ الْحَقُّ ۚ وَلَا تَعْجَلْ بِالْقُرْاٰنِ مِنْ قَبْلِ اَنْ
يُّقْضٰٓى اِلَيْكَ وَحْيُهٗ ۫ وَقُلْ رَّبِّ زِدْنِىْ عِلْمًا ﴿١١٤﴾ وَلَقَدْ عَهِدْنَآ
اِلٰٓى اٰدَمَ مِنْ قَبْلُ فَنَسِىَ وَلَمْ نَجِدْ لَهٗ عَزْمًا ﴿١١٥﴾ وَاِذْ قُلْنَا لِلْمَلٰٓئِكَةِ
اسْجُدُوْا لِاٰدَمَ فَسَجَدُوْٓا اِلَّآ اِبْلِيْسَ ؕ اَبٰى ﴿١١٦﴾ فَقُلْنَا يٰٓاٰدَمُ اِنَّ هٰذَا
عَدُوٌّ لَّكَ وَلِزَوْجِكَ فَلَا يُخْرِجَنَّكُمَا مِنَ الْجَنَّةِ فَتَشْقٰى ﴿١١٧﴾ اِنَّ
لَكَ اَلَّا تَجُوْعَ فِيْهَا وَلَا تَعْرٰى ﴿١١٨﴾ وَاَنَّكَ لَا تَظْمَؤُا فِيْهَا وَلَا تَضْحٰى ﴿١١٩﴾
فَوَسْوَسَ اِلَيْهِ الشَّيْطٰنُ قَالَ يٰٓاٰدَمُ هَلْ اَدُلُّكَ عَلٰى شَجَرَةِ
الْخُلْدِ وَمُلْكٍ لَّا يَبْلٰى ﴿١٢٠﴾ فَاَكَلَا مِنْهَا فَبَدَتْ لَهُمَا سَوْاٰتُهُمَا
وَطَفِقَا يَخْصِفٰنِ عَلَيْهِمَا مِنْ وَّرَقِ الْجَنَّةِ ۫ وَعَصٰٓى اٰدَمُ رَبَّهٗ
فَغَوٰى ﴿١٢١﴾ ثُمَّ اجْتَبٰهُ رَبُّهٗ فَتَابَ عَلَيْهِ وَهَدٰى ﴿١٢٢﴾ قَالَ اهْبِطَا
مِنْهَا جَمِيْعًا بَعْضُكُمْ لِبَعْضٍ عَدُوٌّ ۚ فَاِمَّا يَاْتِيَنَّكُمْ مِّنِّىْ هُدًى ۙ۬
فَمَنِ اتَّبَعَ هُدَاىَ فَلَا يَضِلُّ وَلَا يَشْقٰى ﴿١٢٣﴾ وَمَنْ اَعْرَضَ
عَنْ ذِكْرِىْ فَاِنَّ لَهٗ مَعِيْشَةً ضَنْكًا وَّنَحْشُرُهٗ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ
اَعْمٰى ﴿١٢٤﴾ قَالَ رَبِّ لِمَ حَشَرْتَنِىْٓ اَعْمٰى وَقَدْ كُنْتُ بَصِيْرًا ﴿١٢٥﴾
قَالَ كَذٰلِكَ اَتَتْكَ اٰيٰتُنَا فَنَسِيْتَهَا ۚ وَكَذٰلِكَ الْيَوْمَ تُنْسٰى ﴿١٢٦﴾

پوءِ الله سچو بادشاهه مٿاهون آهي، ۽ قرآن (جي پڙهڻ) ۾ اُن کان اڳ جو، تو ڏانهن اُن جو لهڻ پورو ڪجي تڪڙ نہ ڪر ۽ چؤ تہ اي منهنجا پالڻهار! مونکي علم ۾ وڌاءِ (١١۴). ۽ بيشڪ آدم کي اڳ حڪم ڪيو هيوسون پوءِ وساريائين ۽ سندس ڪا پڪي نيت نہ لڌي سون (١١٥). ۽ (ياد ڪر) جڏهن ملائڪن کي چيوسون تہ آدم کي سجدو ڪريو پوءِ ابليس کان سواءِ سڀني سجدو ڪيو- اُن انڪار ڪيو (١١٦). پوءِ چيوسون تہ اي آدم! هيءُ تنهنجو ۽ تنهنجي زال جو ويري آهي متان اوهان کي بهشت مان ڪڍي تہ ڏکيا ٿيو (١١٧). بيشڪ تو لاءِ (هي آهي تہ) منجهس نڪي بک لڳندئي ۽ نڪي اُگهاڙو ٿيندين (١١٨). ۽ پڪ تون منجهس نڪي اُڃو ٿيندي ۽ نڪي اُس لڳندئي (١١٩). پوءِ کيس شيطان وسوسو ڏنو چيائين تہ اي آدم! سدائين رهڻ جي وڻ جو ۽ سدائين رهڻ واري بادشاهيءَ جو توکي ڏس ڏيان؟ (١٢٠). پوءِ منجهانئس ٻنهين کاڌو تنهن ڪري اُنهن کي سندين اُگهڙ ظاهر ٿي ۽ بهشت (جي وڻ) جا پن پاڻ تي ويڙهڻ لڳا ۽ آدم پنهنجي پالڻهار جي نافرماني ڪئي تنهن ڪري ڀٽڪي ويو (١٢١). وري سندس پالڻهار کيس چونڊيو پوءِ مٿس ٻاجه سان موٽيو ۽ (کيس) سڌي رستي لاتائين (١٢٢). چيائين تہ منجهانئس ٻئي گڏ لهي وڃو اوهان مان ڪي ڪن جا ويري ٿيندا، پوءِ جڏهن اوهان وٽ منهنجي هدايت اچي تڏهن جنهن منهنجي تابعداري ڪئي سو گمراهہ نہ ٿيندو ۽ نڪي بدبخت ٿيندو (١٢٣). ۽ جيڪو منهنجي ياد ڪرڻ کان منهن موڙيندو تنهن لاءِ بيشڪ حياتي اَهنجي ٿيندي ۽ قيامت جي ڏينهن کيس انڌو ڪري اُٿاريندا سون (١٢۴). چوندو اي منهنجا پالڻهار! مون کي انڌو ڪري ڇو اُٿاريئہ ۽ بيشڪ (اڳي) سڄو هوس (١٢٥). (الله) چوندو تہ ائين آهي، تو وٽ اسان جون آيتون آيون پوءِ ڪين وساريئہ، ۽ اهڙي طرح اڄ وساريين (١٢٦).

وَكَذٰلِكَ نَجْزِيْ مَنْ اَسْرَفَ وَلَمْ يُؤْمِنْۢ بِاٰيٰتِ رَبِّهٖ ؕ وَلَعَذَابُ
الْاٰخِرَةِ اَشَدُّ وَاَبْقٰى ﴿۱۲۷﴾ اَفَلَمْ يَهْدِ لَهُمْ كَمْ اَهْلَكْنَا قَبْلَهُمْ مِّنَ
الْقُرُوْنِ يَمْشُوْنَ فِيْ مَسٰكِنِهِمْ ؕ اِنَّ فِيْ ذٰلِكَ لَاٰيٰتٍ لِّاُولِي النُّهٰى ﴿۱۲۸﴾ ع
وَلَوْلَا كَلِمَةٌ سَبَقَتْ مِنْ رَّبِّكَ لَكَانَ لِزَامًا وَّاَجَلٌ مُّسَمًّى ﴿۱۲۹﴾ ؕ
فَاصْبِرْ عَلٰى مَا يَقُوْلُوْنَ وَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ قَبْلَ طُلُوْعِ الشَّمْسِ
وَقَبْلَ غُرُوْبِهَا ۚ وَمِنْ اٰنَآئِ الَّيْلِ فَسَبِّحْ وَاَطْرَافَ النَّهَارِ
لَعَلَّكَ تَرْضٰى ﴿۱۳۰﴾ وَلَا تَمُدَّنَّ عَيْنَيْكَ اِلٰى مَا مَتَّعْنَا بِهٖۤ اَزْوَاجًا
مِّنْهُمْ زَهْرَةَ الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا ۙ۬ لِنَفْتِنَهُمْ فِيْهِ ؕ وَرِزْقُ رَبِّكَ
خَيْرٌ وَّاَبْقٰى ﴿۱۳۱﴾ وَاْمُرْ اَهْلَكَ بِالصَّلٰوةِ وَاصْطَبِرْ عَلَيْهَا ؕ لَا
نَسْـَٔلُكَ رِزْقًا ؕ نَحْنُ نَرْزُقُكَ ؕ وَالْعَاقِبَةُ لِلتَّقْوٰى ﴿۱۳۲﴾ وَقَالُوْا
لَوْلَا يَاْتِيْنَا بِاٰيَةٍ مِّنْ رَّبِّهٖ ؕ اَوَلَمْ تَاْتِهِمْ بَيِّنَةُ مَا فِي الصُّحُفِ
الْاُوْلٰى ﴿۱۳۳﴾ وَلَوْ اَنَّاۤ اَهْلَكْنٰهُمْ بِعَذَابٍ مِّنْ قَبْلِهٖ لَقَالُوْا
رَبَّنَا لَوْلَاۤ اَرْسَلْتَ اِلَيْنَا رَسُوْلًا فَنَتَّبِعَ اٰيٰتِكَ مِنْ قَبْلِ
اَنْ نَّذِلَّ وَنَخْزٰى ﴿۱۳۴﴾ قُلْ كُلٌّ مُّتَرَبِّصٌ فَتَرَبَّصُوْا ۚ
فَسَتَعْلَمُوْنَ مَنْ اَصْحٰبُ الصِّرَاطِ السَّوِيِّ وَمَنِ اهْتَدٰى ﴿۱۳۵﴾ ع

۽ اهڙي طرح انهي کي سزا ڏينداسون جيڪو حد کان لنگهيو ۽ پنهنجي پالڻهار جي نشانين کي نہ مڃيائين. ۽ آخرت جو عذاب ڏاڍو سخت ۽ جٽادار آهي (١٢٧). (هن ڳالھ) کين سڌو رستو نہ ڏيکاريو ڇا تہ کانئن اڳ ڪيترائي جڳ ناس ڪياسون جن جي جاين ۾ گھمندا آهن؟ بيشڪ اُن ۾ ڏيان وارن لاءِ نشانيون آهن (١٢٨). ۽ (اي پيغمبر!) جيڪڏهن تنهنجي پالڻهار جو حڪم اڳاٽو نہ ٿئي ها ۽ (پڻ) مدت مقرر ٿيل نہ هجي ها تہ ضرور (عذاب) لازم ٿئي ها (١٢٩). پوءِ جيڪي چوندا آهن تنهن تي صبر ڪر ۽ سج اُڀرڻ کان اڳ ۽ ان جي لھڻ کان اڳ پنهنجي پالڻهار جي پاڪائي ساراه سان گڏ بيان ڪر ۽ رات جي (پهرين) گھڙين ۾ ۽ ڪجھ گھڙيون ڏينهن جون پاڪائي بيان ڪر تہ مانَ تون خوش ٿئين (١٣٠). ۽ (اي پيغمبر!) تون پنهنجين اکين کي ان ڏانهن نہ کول جنهن سان منجهانئن (ڪافرن جي) ٽولين کي دنيا جي حياتيءَ جي سينگار سان هن لاءِ آسودو ڪيوسون تہ منجهس کين پرکيون. ۽ تنهنجي پالڻهار جو رزق ڀلو ۽ سدائين (رهڻ) وارو آهي (١٣١). ۽ پنهنجي گھر وارن کي نماز جو حڪم ڪر ۽ مٿس صبر ڪر (يعني قائم رھ) تو کان رزق نہ گھرندا آهيون. اسين تو کي روزي ڏيندا آهيون. ۽ چڱي عاقبت پرهيزگارن لاءِ آهي (١٣٢). ۽ چون ٿا تہ اسان وٽ پنهنجي پالڻهار جي ڪا نشاني ڇو نہ آڻيندو آهي؟ جيڪي پهرين صحيفن ۾ آهي سي نشانيون وٽن نہ آيون آهن ڇا؟ (١٣٣). ۽ جيڪڏهن اسين کين هن (پيغمبر موڪلڻ) کان اڳ عذاب سان ناس ڪريون ها تہ ضرور چون ها تہ اي اسان جا پالڻهار! اسان ڏانهن پيغمبر ڇو نہ موڪليئہ تہ پنهنجي ذليل ٿيڻ ۽ خوار هجڻ کان اڳ تنهنجي آيتن جي تابعداري ڪريون ها! (١٣٤). (اي پيغمبر!) چؤ تہ سڀ ڪو منتظر آهي پوءِ (اوهين بہ) منتظر رهو، پوءِ سگهو ئي ڄاڻندؤ تہ سڌيءَ واٽ وارا ڪير آهن ۽ هدايت وارو ڪير ٿيو؟ (١٣٥).

سُوْرَةُ الْاَنْبِيَآءِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

اِقْتَرَبَ لِلنَّاسِ حِسَابُهُمْ وَهُمْ فِيْ غَفْلَةٍ
مُّعْرِضُوْنَ ١ مَا يَاْتِيْهِمْ مِّنْ ذِكْرٍ مِّنْ رَّبِّهِمْ مُّحْدَثٍ اِلَّا اسْتَمَعُوْهُ
وَهُمْ يَلْعَبُوْنَ ٢ لَاهِيَةً قُلُوْبُهُمْ ؕ وَاَسَرُّوا النَّجْوَى ۖ الَّذِيْنَ ظَلَمُوْا ۖ
هَلْ هٰذَآ اِلَّا بَشَرٌ مِّثْلُكُمْ ۚ اَفَتَاْتُوْنَ السِّحْرَ وَاَنْتُمْ تُبْصِرُوْنَ ٣
قٰلَ رَبِّيْ يَعْلَمُ الْقَوْلَ فِي السَّمَآءِ وَالْاَرْضِ ۫ وَهُوَ السَّمِيْعُ الْعَلِيْمُ ٤
بَلْ قَالُوْٓا اَضْغَاثُ اَحْلَامٍۭ بَلِ افْتَرٰىهُ بَلْ هُوَ شَاعِرٌ ۖۚ فَلْيَاْتِنَا
بِاٰيَةٍ كَمَآ اُرْسِلَ الْاَوَّلُوْنَ ٥ مَآ اٰمَنَتْ قَبْلَهُمْ مِّنْ قَرْيَةٍ اَهْلَكْنٰهَا ۚ
اَفَهُمْ يُؤْمِنُوْنَ ٦ وَمَآ اَرْسَلْنَا قَبْلَكَ اِلَّا رِجَالًا نُّوْحِيْٓ اِلَيْهِمْ
فَسْـَٔلُوْٓا اَهْلَ الذِّكْرِ اِنْ كُنْتُمْ لَا تَعْلَمُوْنَ ٧ وَمَا جَعَلْنٰهُمْ
جَسَدًا لَّا يَاْكُلُوْنَ الطَّعَامَ وَمَا كَانُوْا خٰلِدِيْنَ ٨ ثُمَّ صَدَقْنٰهُمُ
الْوَعْدَ فَاَنْجَيْنٰهُمْ وَمَنْ نَّشَآءُ وَاَهْلَكْنَا الْمُسْرِفِيْنَ ٩ لَقَدْ
اَنْزَلْنَآ اِلَيْكُمْ كِتٰبًا فِيْهِ ذِكْرُكُمْ ؕ اَفَلَا تَعْقِلُوْنَ ١٠ وَكَمْ قَصَمْنَا
مِنْ قَرْيَةٍ كَانَتْ ظَالِمَةً وَّاَنْشَاْنَا بَعْدَهَا قَوْمًا اٰخَرِيْنَ ١١

سورة انبياء مڪي آهي ۽ هن ۾ هڪ سؤ
ٻارهن آيتون ۽ ست رڪوع آهن

الله ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

ماڻهن لاءِ سندن حساب ويجهو ٿيو آهي ۽ اُهي غفلت ۾ (رهي ڪائنس) منهن موڙيندڙ آهن! (١). سندن پالڻهار وٽان ڪا نئين نصيحت وٽن نہ ايندي آهي پر اُن کي (ٺٺولي وانگر راند) ڪندي ٻڌندا آهن (٢). سندن دليون وائڙيون آهن- ۽ ظالم ڳجهيون صلاحون ڪندا آهن تہ هي (پيغمبر) اوهان جهڙو ئي ماڻهو آهي، ۽ اوهين ڏسي وائسي جادوءَ کي ڇو ويجها ويندا آهيو؟ (٣). (پيغمبر) چيو تہ منهنجو پالڻهار سڀ ڳالهہ ڄاڻندو آهي (جا) آسمان ۽ زمين ۾ (جتي هجي) ۽ اُهو ٻڌندڙ ڄاڻندڙ آهي (٤). بلڪ چيائون تہ (اُهو قرآن) اجايا خيالات آهن بلڪ اُن کي ٺاهي ٺاهيو اٿس بلڪ اُهو شاعر آهي، پوءِ جڳائي تہ اسان وٽ ڪا نشاني آڻي جهڙي طرح پهريان (پيغمبر) موڪليا ويا هئا (٥). (هائو!) ڪو بہ ڳوٺ جنهن کي اڳ ناس ڪيوسون تنهن (جي رهاڪن پنهنجن پيغمبرن تي) ايمان نہ آندو هو، پوءِ هي ايمان آڻيندا ڇا؟ (٦). ۽ (اي پيغمبر!) توکان اڳ رڳا مرد پيغمبر موڪلياسون جن ڏانهن وحي ڪيو هيوسون (ڇوتہ) جيڪڏهن نہ ڄاڻندا آهيو تہ علم وارن کان پڇو (٧). ۽ اُنهن (پيغمبرن) جو اهڙو جسو نہ بڻايوسون جو طعام نہ کائن ۽ نہ سدائين رهڻ وارا هئا (٨). وري ساڻن (پنهنجي) انجام کي سچو ڪيوسون پوءِ اُنهن کي ۽ جنهن لاءِ گهريوسون تنهن کي بچايوسون ۽ حد کان لنگهندڙن کي ناس ڪيوسون (٩). بيشڪ اوهان ڏانهن هڪ ڪتاب نازل ڪيوسون جنهن ۾ اوهان لاءِ نصيحت آهي- پوءِ ڇو نہ سمجهندا آهيو؟ (١٠). ۽ ڪيترائي ڳوٺ جو اُهي ظالم هئا ويران ڪياسون ۽ کائن پوءِ ٻيون قومون پيدا ڪيون سون (١١).

فَلَمَّآ اَحَسُّوْا بَاْسَنَآ اِذَا هُمْ مِّنْهَا يَرْكُضُوْنَ ﴿١٢﴾ لَا تَرْكُضُوْا وَ
ارْجِعُوْٓا اِلٰى مَآ اُتْرِفْتُمْ فِيْهِ وَمَسٰكِنِكُمْ لَعَلَّكُمْ تُسْـَٔلُوْنَ ﴿١٣﴾
قَالُوْا يٰوَيْلَنَآ اِنَّا كُنَّا ظٰلِمِيْنَ ﴿١٤﴾ فَمَا زَالَتْ تِّلْكَ دَعْوٰىهُمْ حَتّٰى
جَعَلْنٰهُمْ حَصِيْدًا خٰمِدِيْنَ ﴿١٥﴾ وَمَا خَلَقْنَا السَّمَآءَ وَالْاَرْضَ
وَمَا بَيْنَهُمَا لٰعِبِيْنَ ﴿١٦﴾ لَوْ اَرَدْنَآ اَنْ نَّتَّخِذَ لَهْوًا لَّاتَّخَذْنٰهُ
مِنْ لَّدُنَّآ ۖ اِنْ كُنَّا فٰعِلِيْنَ ﴿١٧﴾ بَلْ نَقْذِفُ بِالْحَقِّ عَلَى الْبَاطِلِ
فَيَدْمَغُهٗ فَاِذَا هُوَ زَاهِقٌ ۭ وَلَكُمُ الْوَيْلُ مِمَّا تَصِفُوْنَ ﴿١٨﴾
وَلَهٗ مَنْ فِي السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ ۭ وَمَنْ عِنْدَهٗ لَا يَسْتَكْبِرُوْنَ
عَنْ عِبَادَتِهٖ وَلَا يَسْتَحْسِرُوْنَ ﴿١٩﴾ يُسَبِّحُوْنَ الَّيْلَ وَالنَّهَارَ
لَا يَفْتُرُوْنَ ﴿٢٠﴾ اَمِ اتَّخَذُوْٓا اٰلِهَةً مِّنَ الْاَرْضِ هُمْ يُنْشِرُوْنَ ﴿٢١﴾
لَوْ كَانَ فِيْهِمَآ اٰلِهَةٌ اِلَّا اللّٰهُ لَفَسَدَتَا ۚ فَسُبْحٰنَ اللّٰهِ رَبِّ
الْعَرْشِ عَمَّا يَصِفُوْنَ ﴿٢٢﴾ لَا يُسْـَٔلُ عَمَّا يَفْعَلُ وَهُمْ
يُسْـَٔلُوْنَ ﴿٢٣﴾ اَمِ اتَّخَذُوْا مِنْ دُوْنِهٖٓ اٰلِهَةً ۭ قُلْ هَاتُوْا
بُرْهَانَكُمْ ۚ هٰذَا ذِكْرُ مَنْ مَّعِيَ وَذِكْرُ مَنْ قَبْلِيْ ۭ
بَلْ اَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُوْنَ ۙ الْحَقَّ فَهُمْ مُّعْرِضُوْنَ ﴿٢٤﴾

پوءِ جنهن دم اسان جو عذاب محسوس ڪيائون (تنهن دم) اُمالڪ اُتاهون
اُهي ڀڄڻ لڳا (١٢). (چيوسون تہ) نہ ڀڄو ۽ جن (نعمتن) ۾ سکيا هيؤ تن
ڏانهن ۽ پنهنجن گهرن ڏانهن موٽو تہ مانَ اوهان کان پڇيو وڃي (١٣).
چوندا رهيا تہ اسان لاءِ ويل آهي بيشڪ اسين ظالم هئاسون! (١٤). پوءِ
سدائين سندن اهو پڪارڻ هو تانجو کين لٽيل (۽) وسانيل ڪيوسون (١٥).
۽ آسمان ۽ زمين کي ۽ جيڪي سندن وچ ۾ آهي سا کا اسان راند تہ بڻائي
آهي (١٦). جيڪڏهن اسان کي راند بڻائڻ (يعني ٻارن ٻچن) جو کو
ارادو هجي ها تہ ضرور اُن کي پاڻ وٽان وٺون ها (يعني پاڻ جهڙا ڪريون
ها) جيڪڏهن ڪندڙ هجون ها! (پر اسين ائين ڪندڙ نہ آهيون) (١٧).
بلڪ سچ کي ڪوڙ تي اُڇليندا آهيون پوءِ اُهو سندس مٿو ڀڃندو آهي پوءِ
اُنهي مهل اُهو (ڪوڙ) چٽ ٿيندڙ آهي- ۽ جيڪي (الله جون) وصفون
اوهين بيان ڪندا آهيو تنهن سببان اوهان لاءِ خرابي آهي (١٨). ۽ جيڪي
آسمانن ۽ زمين ۾ آهي سو الله جو آهي- ۽ جيڪي وٽس آهن سي سندس
عبادت کان وڏائي نہ ڪندا آهن ۽ نڪي ٿڪبا آهن (١٩). (اُهي) رات
جو ۽ ڏينهن جو پاڪائي بيان ڪندا آهن سست نہ ٿيندا آهن (٢٠).
زمين (جي شين) مان اهڙا معبود ورتا اٿن ڇا جو اُهي (مئي کان پوءِ کين)
کڙو ڪندا؟ (٢١). جيڪڏهن آسمان ۽ زمين ۾ الله کان سواءِ (گهڻا)
معبود هجن ها تہ (آسمان ۽ زمين) ٻئي اُجڙن ها! پوءِ (ڪافر) جيڪو بيان
ڪندا آهن تنهن (ڳالھ) کان عرش جو مالڪ الله پاڪ آهي (٢٢). (الله)
جيڪي ڪندو آهي تنهن بابت (اُهو) نہ پڇبو ۽ اُنهن کان پڇا
ڪبي (٢٣). اُن کان سواءِ (ٻيا) معبود ڇو ورتائون؟ (اي پيغمبر کين)
چؤ تہ پنهنجو (توريت ۽ انجيل مان) دليل آڻيو. هي (قرآن) منهنجي سنگت
جي نصيحت آهي ۽ (هي) مون کان اڳ وارن جي نصيحت آهي بلڪ اُنهن
مان گهڻا حق کي نہ ڄاڻندا آهن تنهن ڪري اُهي منهن موڙيندڙ آهن (٢٤).

وَمَآ اَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ مِنْ رَّسُوْلٍ اِلَّا نُوْحِيْٓ اِلَيْهِ اَنَّهٗ
لَآ اِلٰهَ اِلَّآ اَنَا فَاعْبُدُوْنِ ﴿٢٥﴾ وَقَالُوا اتَّخَذَ الرَّحْمٰنُ وَلَدًا
سُبْحٰنَهٗ ؕ بَلْ عِبَادٌ مُّكْرَمُوْنَ ﴿٢٦﴾ لَا يَسْبِقُوْنَهٗ بِالْقَوْلِ وَهُمْ
بِاَمْرِهٖ يَعْمَلُوْنَ ﴿٢٧﴾ يَعْلَمُ مَا بَيْنَ اَيْدِيْهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَ
لَا يَشْفَعُوْنَ ۙ اِلَّا لِمَنِ ارْتَضٰى وَهُمْ مِّنْ خَشْيَتِهٖ مُشْفِقُوْنَ ﴿٢٨﴾
وَمَنْ يَّقُلْ مِنْهُمْ اِنِّيْٓ اِلٰهٌ مِّنْ دُوْنِهٖ فَذٰلِكَ نَجْزِيْهِ جَهَنَّمَ ؕ
كَذٰلِكَ نَجْزِي الظّٰلِمِيْنَ ﴿٢٩﴾ ۧ اَوَلَمْ يَرَ الَّذِيْنَ كَفَرُوْٓا اَنَّ
السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضَ كَانَتَا رَتْقًا فَفَتَقْنٰهُمَا ؕ وَجَعَلْنَا مِنَ الْمَآءِ
كُلَّ شَيْءٍ حَيٍّ ؕ اَفَلَا يُؤْمِنُوْنَ ﴿٣٠﴾ وَجَعَلْنَا فِي الْاَرْضِ رَوَاسِيَ اَنْ
تَمِيْدَ بِهِمْ وَجَعَلْنَا فِيْهَا فِجَاجًا سُبُلًا لَّعَلَّهُمْ يَهْتَدُوْنَ ﴿٣١﴾
وَجَعَلْنَا السَّمَآءَ سَقْفًا مَّحْفُوْظًا ۚۖ وَّهُمْ عَنْ اٰيٰتِهَا مُعْرِضُوْنَ ﴿٣٢﴾
وَهُوَ الَّذِيْ خَلَقَ الَّيْلَ وَالنَّهَارَ وَالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ ؕ كُلٌّ
فِيْ فَلَكٍ يَّسْبَحُوْنَ ﴿٣٣﴾ وَمَا جَعَلْنَا لِبَشَرٍ مِّنْ قَبْلِكَ الْخُلْدَ ؕ
اَفَاۡئِنْ مِّتَّ فَهُمُ الْخٰلِدُوْنَ ﴿٣٤﴾ كُلُّ نَفْسٍ ذَآئِقَةُ
الْمَوْتِ ؕ وَنَبْلُوْكُمْ بِالشَّرِّ وَالْخَيْرِ فِتْنَةً ؕ وَاِلَيْنَا تُرْجَعُوْنَ ﴿٣٥﴾

۽ تو کان اڳ جيڪو (بہ) پيغمبر موڪليوسون تنهن ڏانهن هي وحي ڪيوسون تہ مون کان سواءِ ڪو عبادت جو لائق نہ آهي تنهن ڪري منهنجي عبادت ڪريو (٢٥) . ۽ چون ٿا تہ الله (پنهنجي لاءِ ملائڪ) اولاد ورتو آهي ، اُهو پاڪ آهي۔ بلڪ (ملائڪ الله جا) سڳورا ٻانها آهن (٢٦) . ڳالهائڻ ۾ اُن کان اڳڀائي نہ ڪندا آهن ۽ اهي سندس حڪم موجب ڪم ڪندا آهن (٢٧) . جيڪي سندن اڳيان ۽ جيڪي سندن پوئتان آهي سو (الله) ڄاڻندو آهي ۽ (الله) جنهن کان راضي ٿئي تنهن کان سواءِ ٻئي لاءِ سفارش نہ ڪندا آهن ۽ اُهي سندس ڀؤ کان ڏڄندڙ آهن (٢٨) . ۽ منجهانئن جيڪو چوي تہ الله کان سواءِ آءٌ معبود آهيان تنهن کي دوزخ جي سزا ڏينداسون۔ ظالمن کي اهڙي ئي سزا ڏيندا آهيون (٢٩) . ڪافرن نہ ڏٺو آهي ڇا تہ آسمان ۽ زمين بند ٿيل هئا؟ پوءِ اُنهن کي کوليوسون۔ ۽ سڀ ڪنهن جيئري شيءِ کي پاڻيءَ مان پيدا ڪيوسون۔ پوءِ ڇو نہ ايمان آڻيندا آهن؟ (٣٠) . ۽ زمين ۾ جبل پيدا ڪياسون تہ متان کين ڏوڏي ۽ منجهس ويڪرا رستا بڻايا سون تہ مانَ اُهي واٽ لهن (٣١) . ۽ آسمان کي محفوظ ڇت بڻائي سون ، ۽ اُهي اُن جي نشانين کان منهن موڙيندڙ آهن (٣٢) . ۽ (الله) اُهو آهي جنهن رات ۽ ڏينهن ۽ سج ۽ چنڊ بڻايو۔ هر هڪ (پنهنجي) دائري ۾ ترندو آهي (٣٣) . ۽ توکان اڳ ڪنهن ماڻهوءَ کي سدائين رهڻ وارو نہ ڪيوسون۔ جيڪڏهن تون مئين تہ اُهي سدائين رهڻ وارا آهن ڇا؟ (٣٤) . سڀ ڪو جيءُ موت (جو مزو) چکڻ وارو آهي۔ ۽ اوهان کي مدائي ۽ چڱائي سان آزمائش لاءِ پرکيندا آهيون۔ ۽ اسان ڏانهن موٽائبؤ (٣٥) .

وَاِذَا رَاٰكَ الَّذِيْنَ كَفَرُوْٓا اِنْ يَّتَّخِذُوْنَكَ اِلَّا هُزُوًا ؕ اَهٰذَا
الَّذِيْ يَذْكُرُ اٰلِهَتَكُمْ ۚ وَهُمْ بِذِكْرِ الرَّحْمٰنِ هُمْ كٰفِرُوْنَ ﴿٣٦﴾
خُلِقَ الْاِنْسَانُ مِنْ عَجَلٍ ؕ سَاُورِيْكُمْ اٰيٰتِيْ فَلَا تَسْتَعْجِلُوْنِ ﴿٣٧﴾
وَيَقُوْلُوْنَ مَتٰى هٰذَا الْوَعْدُ اِنْ كُنْتُمْ صٰدِقِيْنَ ﴿٣٨﴾ لَوْ يَعْلَمُ
الَّذِيْنَ كَفَرُوْا حِيْنَ لَا يَكُفُّوْنَ عَنْ وُّجُوْهِهِمُ النَّارَ وَلَا
عَنْ ظُهُوْرِهِمْ وَلَا هُمْ يُنْصَرُوْنَ ﴿٣٩﴾ بَلْ تَاْتِيْهِمْ بَغْتَةً
فَتَبْهَتُهُمْ فَلَا يَسْتَطِيْعُوْنَ رَدَّهَا وَلَا هُمْ يُنْظَرُوْنَ ﴿٤٠﴾
وَلَقَدِ اسْتُهْزِئَ بِرُسُلٍ مِّنْ قَبْلِكَ فَحَاقَ بِالَّذِيْنَ سَخِرُوْا
مِنْهُمْ مَّا كَانُوْا بِهٖ يَسْتَهْزِءُوْنَ ﴿٤١﴾ ع قُلْ مَنْ يَّكْلَؤُكُمْ بِالَّيْلِ
وَالنَّهَارِ مِنَ الرَّحْمٰنِ ؕ بَلْ هُمْ عَنْ ذِكْرِ رَبِّهِمْ مُّعْرِضُوْنَ ﴿٤٢﴾
اَمْ لَهُمْ اٰلِهَةٌ تَمْنَعُهُمْ مِّنْ دُوْنِنَا ؕ لَا يَسْتَطِيْعُوْنَ نَصْرَ
اَنْفُسِهِمْ وَلَا هُمْ مِّنَّا يُصْحَبُوْنَ ﴿٤٣﴾ بَلْ مَتَّعْنَا هٰٓؤُلَآءِ وَ
اٰبَآءَهُمْ حَتّٰى طَالَ عَلَيْهِمُ الْعُمُرُ ؕ اَفَلَا يَرَوْنَ اَنَّا نَاْتِي
الْاَرْضَ نَنْقُصُهَا مِنْ اَطْرَافِهَا ؕ اَفَهُمُ الْغٰلِبُوْنَ ﴿٤٤﴾ قُلْ اِنَّمَآ
اُنْذِرُكُمْ بِالْوَحْيِ ۖ وَلَا يَسْمَعُ الصُّمُّ الدُّعَآءَ اِذَا مَا يُنْذَرُوْنَ ﴿٤٥﴾

۽ جڏهن ڪافر توکي ڏسندا آهن تڏهن توکي رڳو ٺـٺولي ڪري وٺندا آهن. (۽ چوندا آهن) تہ هي اُهو آهي ڇا جيڪو اوهان جي معبودن (جي عيبن) جـو ذڪر ڪندو آهي، ۽ اُهي الله ياد ڪرڻ کان انڪار ڪندا آهن (٣٦). انسان (فطرتاً) جلدباز بڻايو ويو آهي. سگهـو پنهنجيـون نشانيـون اوهـان کي ڏيکاريندس پوءِ مون کان (عذاب) جلد نہ گهرو (٣٧). ۽ چون ٿا تہ جيـڪڏهن اوهين سچا آهـيو تـہ اهـو انـجام ڪڏهن ٿيندو؟ (٣٨). جيڪڏهن ڪافر اُن وقت کي ڄاڻن ها جنهن مهل نہ ڪي پنهنجن منهن ۽ نہ ڪي پنهنجن پٺين کان باهہ کي جهلي سگهندا ۽ نہ ڪي کين مدد ڏبي (تہ ائين نہ چون ها) (٣٩). بلڪ (اُها گهڙي) وٺن اوچتو ايندي پوءِ کين حيران ڪندي پوءِ نڪي اها ٽاري سگهندا ۽ نڪي کين مهلت ڏبي (٤٠). ۽ بيشڪ توکان اڳ پيغمبرن سان ٺـٺوليون ڪيون ويون پوءِ منجهائن جن ٺـٺوليون ڪيون تن تي اُهو عذاب ڪڙڪيو جنهن سان ٺـٺوليون ڪندا هئا (٤١). (اي پيغمبر! کين) چؤ تہ رات ۽ ڏينهن جو ٻاجهاري (الله جي عذاب) کان ڪير اوهان جي نگهباني ڪندو آهي؟ بلڪ اُهي پنهنجي پالڻهار جي ياد ڪرڻ کان منهن موڙيندڙ آهن (٤٢). اسان کان سواءِ (بچائڻ وارا ٻيا) ڪي معبود آهن ڇا جو اُنهن کي بچائيندا؟ اُهي پاڻ کي بہ مدد ڏيئي نہ سگهندا آهن ۽ نڪي اُهي (هڪ ٻئي جي مدد سان) اسان (جي عذاب) کان بچندا (٤٣). بلڪ کين ۽ سندن پيءُ ڏاڏن کي آسودو ڪيوسون تان جو سندن ڄمار ڊگهي ٿي. پوءِ نہ ٿا ڏسن ڇا تہ (ڪافرن جي) ملڪ کي اُن جي چوڌاريون (مسلمانن جي غالب ٿيڻ سان) گهٽائيندا پيا اچون؟ پوءِ اُهي ڏاڍا ٿيندا ڇا؟ (٤٤). (اي پيغمبر! کين) چؤ تہ آءٌ اوهان کي وحي سان ئي ڊيڄاريندو آهيان ۽ جڏهن (ماڻهو) ڊيـڄاريا ويندا آهن تڏهـــن ٻوڙو (ڊيڄارڻ جـــو) سـڏ نہ ٻڌندو آهي (٤٥).

وَلَئِنْ مَّسَّتْهُمْ نَفْحَةٌ مِّنْ عَذَابِ رَبِّكَ لَيَقُولُنَّ يٰوَيْلَنَآ
اِنَّا كُنَّا ظٰلِمِيْنَ ﴿٤٦﴾ وَنَضَعُ الْمَوَازِيْنَ الْقِسْطَ لِيَوْمِ الْقِيٰمَةِ
فَلَا تُظْلَمُ نَفْسٌ شَيْـًٔا ؕ وَاِنْ كَانَ مِثْقَالَ حَبَّةٍ مِّنْ
خَرْدَلٍ اَتَيْنَا بِهَا ؕ وَكَفٰى بِنَا حٰسِبِيْنَ ﴿٤٧﴾ وَلَقَدْ اٰتَيْنَا
مُوْسٰى وَهٰرُوْنَ الْفُرْقَانَ وَضِيَآءً وَّذِكْرًا لِّلْمُتَّقِيْنَ ﴿٤٨﴾
الَّذِيْنَ يَخْشَوْنَ رَبَّهُمْ بِالْغَيْبِ وَهُمْ مِّنَ السَّاعَةِ
مُشْفِقُوْنَ ﴿٤٩﴾ وَهٰذَا ذِكْرٌ مُّبٰرَكٌ اَنْزَلْنٰهُ ؕ اَفَاَنْتُمْ لَهٗ
مُنْكِرُوْنَ ﴿٥٠﴾ ع وَلَقَدْ اٰتَيْنَآ اِبْرٰهِيْمَ رُشْدَهٗ مِنْ قَبْلُ وَ
كُنَّا بِهٖ عٰلِمِيْنَ ﴿٥١﴾ اِذْ قَالَ لِاَبِيْهِ وَقَوْمِهٖ مَا هٰذِهِ التَّمَاثِيْلُ
الَّتِيْٓ اَنْتُمْ لَهَا عٰكِفُوْنَ ﴿٥٢﴾ قَالُوْا وَجَدْنَآ اٰبَآءَنَا لَهَا
عٰبِدِيْنَ ﴿٥٣﴾ قَالَ لَقَدْ كُنْتُمْ اَنْتُمْ وَاٰبَآؤُكُمْ فِيْ ضَلٰلٍ
مُّبِيْنٍ ﴿٥٤﴾ قَالُوْٓا اَجِئْتَنَا بِالْحَقِّ اَمْ اَنْتَ مِنَ اللّٰعِبِيْنَ ﴿٥٥﴾
قَالَ بَلْ رَّبُّكُمْ رَبُّ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ الَّذِيْ
فَطَرَهُنَّ ۖ وَاَنَا عَلٰى ذٰلِكُمْ مِّنَ الشّٰهِدِيْنَ ﴿٥٦﴾ وَ
تَاللّٰهِ لَاَكِيْدَنَّ اَصْنَامَكُمْ بَعْدَ اَنْ تُوَلُّوْا مُدْبِرِيْنَ ﴿٥٧﴾

۽ جيڪڏهن تنهنجي پالڻهار جي عذاب مان ٿورڙو ٿي ڪين پهچي ته ضرور چون ته هاءِ ارمان! اسين ظالم هئاسون (۴٦). ۽ قيامت جي ڏينهن عدل جي ترازي رکنداسون پوءِ ڪنهن به ماڻهوءَ تي ڪجهه ظلم نه ڪبو. ۽ جيڪڏهن (عمل) اهڙ جي داڻي جي تور هوندو ته به اُن کي آڻينداسون. ۽ اسين حساب ڪندڙ بس آهيون (۴٧). ۽ بيشڪ موسىٰ ۽ هارون کي (سچ کي ڪوڙ کان) نکيڙيندڙ ڪتاب ۽ (اُنهن) پرهيزگارن لاءِ روشني ۽ نصيحت ڏني سون (۴٨). جيڪي پنهنجي پالڻهار کان پريڻ ڊڄندا آهن ۽ اُهي قيامت کان (پڻ) ڊڄندڙ آهن (۴٩). ۽ هي (قرآن) هڪ برڪت واري نصيحت آهي جنهن کي نازل ڪيوسون. پوءِ ڇو اوهين اُن جا منڪر ٿيندا آهيو؟ (٥٠). ۽ بيشڪ ابراهيم کي اڳ ئي سندس هدايت ڏني سون ۽ کيس ڄاڻندڙ هئاسون (٥١). جڏهن پنهنجي پيءُ ۽ پنهنجي قوم کي چيائين ته هي ڪهڙيون مورتون آهن جن تي اوهين ويهي عبادت ٿا ڪريو؟ (٥٢). چيائون ته پنهنجا ابا ڏاڏا اُنهن جا پوڄيندڙ ڏٺاسون (٥٣). (ابراهيم) چيو ته بيشڪ اوهين پاڻ ۽ اوهان جا ابا ڏاڏا پڌري گمراهيءَ ۾ آهيو (٥۴). چيائون اسان وٽ سچ آندو اٿيئي يا تون راند ڪندڙن مان آهين؟ (٥٥). (ابراهيم) چيو ته بلڪ اوهان جو پالڻهار اُهوئي آسمانن ۽ زمين جو پالڻهار آهي جنهن اُهي بڻايا آهن ۽ آءٌ اُن (ڳالهه) تي شاهدي ڏيندڙن مان آهيان (٥٦). ۽ الله جو قسم آهي ته اوهان جي پٺيري ٿي ڦرڻ کان پوءِ اوهان جي بتن لاءِ ضرور ڪا رٿ ڪندس (٥٧).

فَجَعَلَهُمْ جُذٰذًا اِلَّا كَبِيْرًا لَّهُمْ لَعَلَّهُمْ اِلَيْهِ يَرْجِعُوْنَ ﴿٥٨﴾
قَالُوْا مَنْ فَعَلَ هٰذَا بِاٰلِهَتِنَاۤ اِنَّهٗ لَمِنَ الظّٰلِمِيْنَ ﴿٥٩﴾ قَالُوْا
سَمِعْنَا فَتًى يَّذْكُرُهُمْ يُقَالُ لَهٗۤ اِبْرٰهِيْمُ ؕ ﴿٦٠﴾ قَالُوْا
فَاْتُوْا بِهٖ عَلٰۤى اَعْيُنِ النَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَشْهَدُوْنَ ﴿٦١﴾ قَالُوْۤا
ءَاَنْتَ فَعَلْتَ هٰذَا بِاٰلِهَتِنَا يٰۤاِبْرٰهِيْمُ ؕ ﴿٦٢﴾ قَالَ بَلْ فَعَلَهٗ ۖۗ
كَبِيْرُهُمْ هٰذَا فَسْـَٔلُوْهُمْ اِنْ كَانُوْا يَنْطِقُوْنَ ﴿٦٣﴾ فَرَجَعُوْۤا اِلٰۤى
اَنْفُسِهِمْ فَقَالُوْۤا اِنَّكُمْ اَنْتُمُ الظّٰلِمُوْنَ ۙ ﴿٦٤﴾ ثُمَّ نُكِسُوْا عَلٰى
رُءُوْسِهِمْ ۚ لَقَدْ عَلِمْتَ مَا هٰۤؤُلَآءِ يَنْطِقُوْنَ ﴿٦٥﴾ قَالَ اَفَتَعْبُدُوْنَ
مِنْ دُوْنِ اللّٰهِ مَا لَا يَنْفَعُكُمْ شَيْـًٔا وَّلَا يَضُرُّكُمْ ؕ ﴿٦٦﴾ اُفٍّ
لَّكُمْ وَلِمَا تَعْبُدُوْنَ مِنْ دُوْنِ اللّٰهِ ؕ اَفَلَا تَعْقِلُوْنَ ﴿٦٧﴾
قَالُوْا حَرِّقُوْهُ وَانْصُرُوْۤا اٰلِهَتَكُمْ اِنْ كُنْتُمْ فٰعِلِيْنَ ﴿٦٨﴾
قُلْنَا يٰنَارُ كُوْنِىْ بَرْدًا وَّسَلٰمًا عَلٰۤى اِبْرٰهِيْمَ ۙ ﴿٦٩﴾ وَاَرَادُوْا
بِهٖ كَيْدًا فَجَعَلْنٰهُمُ الْاَخْسَرِيْنَ ﴿٧٠﴾ ۚ وَنَجَّيْنٰهُ وَلُوْطًا
اِلَى الْاَرْضِ الَّتِىْ بٰرَكْنَا فِيْهَا لِلْعٰلَمِيْنَ ﴿٧١﴾ وَوَهَبْنَا لَهٗۤ
اِسْحٰقَ ؕ وَيَعْقُوْبَ نَافِلَةً ؕ وَكُلًّا جَعَلْنَا صٰلِحِيْنَ ﴿٧٢﴾

پوءِ اُنهن کي سندن وڏي بت کان سواءِ، ٽڪر ٽڪر ڪيائين ته مانَ اُهي ڏانهنس موٽن (٥٨). چيائون ته اسان جي بتن سان ههڙو حال ڪنهن ڪيو؟ بيشڪ اُهو ظالمن مان آهي (٥٩). چيائون ته هڪ جوان کان ٻڌوسون ته سندن گلا تي ڪيائين، اُن کي ابراهيم سڏيندا آهن (٦٠). چيائون ته ڪيس ماڻهن جي اکين جي آڏو آڻيو ته مانَ اُهي گواهي ڏين (٦١). (جڏهن آنڊائونس تڏهن) چيائون ته اي ابراهيم! تو اسان جي بتن جو هيءُ حال ڪيو آهي ڇا؟ (٦٢). ابراهيم چيو ته (نه!) بلڪ اِهو سندن هن وڏي ڪيو آهي جيڪڏهن ڳالهائين ٿا ته کانئن پڇو (٦٣). پوءِ پاڻ ڏانهن (ڦڪا ٿي) موٽيا پوءِ (هڪ ٻئي کي) چيائون ته بيشڪ اوهين پاڻ بي اِنصاف آهيو (٦٤). پوءِ پنهنجا ڪنڌ اونڌا ڪيائون، (چيائون) ته بيشڪ تون ڄاڻندو آهين ته هي نه ڳالهائيندا آهن (٦٥). (ابراهيم) چيو ته پوءِ الله کان سواءِ اُنهن کي ڇو پوڄيندا آهيو جيڪي نه ڪي اوهان کي نفعو پهچائيندا آهن ۽ نه ڪي اوهان کي نقصان پهچائيندا آهن؟ (٦٦). اوهان تي ۽ جنهن کي الله کان سواءِ پوڄيندا آهيو تنهن تي حيف هجي. پوءِ (اوهين) نه سمجهندا آهيو ڇا؟ (٦٧). چيائون ته اُن کي ساڙيو ۽ جيڪڏهن اوهين ڪجھ ڪرڻ گهرو ٿا ته پنهنجن بتن جو پلؤ وٺو (٦٨). (پوءِ باه ۾ وڌائونس) چيوسون ته اي باهه! ابراهيم تي ٿڌي ۽ سلامتي واري ٿي پؤ (٦٩). ۽ کيس ايذائڻ گهريائون تنهنڪري کين بلڪل ٽوٽي وارو ڪيوسون (٧٠). ۽ کيس ۽ لوط کي اهڙي زمين ڏانهن بچائي آندوسون جنهن ۾ جهان وارن لاءِ برڪت ڪئي سون (٧١). ۽ ابراهيم کي اسحاق بخشيوسون. ۽ يعقوب (جو، سندس پوٽو هو) وڌيڪ (بخشيوسون) ۽ سڀني کي صالح ڪيوسون (٧٢).

وَجَعَلْنٰهُمْ اَئِمَّةً یَّهْدُوْنَ بِاَمْرِنَا وَاَوْحَیْنَآ اِلَیْهِمْ فِعْلَ
الْخَیْرٰتِ وَاِقَامَ الصَّلٰوةِ وَاِیْتَآءَ الزَّكٰوةِ ۚ وَكَانُوْا لَنَا عٰبِدِیْنَ ﴿٧٣﴾
وَلُوْطًا اٰتَیْنٰهُ حُكْمًا وَّعِلْمًا وَّنَجَّیْنٰهُ مِنَ الْقَرْیَةِ الَّتِیْ
كَانَتْ تَّعْمَلُ الْخَبٰٓئِثَ ؕ اِنَّهُمْ كَانُوْا قَوْمَ سَوْءٍ فٰسِقِیْنَ ﴿٧٤﴾
وَاَدْخَلْنٰهُ فِیْ رَحْمَتِنَا ؕ اِنَّهٗ مِنَ الصّٰلِحِیْنَ ﴿٧٥﴾ وَنُوْحًا
اِذْ نَادٰى مِنْ قَبْلُ فَاسْتَجَبْنَا لَهٗ فَنَجَّیْنٰهُ وَاَهْلَهٗ مِنَ الْكَرْبِ
الْعَظِیْمِ ﴿٧٦﴾ وَنَصَرْنٰهُ مِنَ الْقَوْمِ الَّذِیْنَ كَذَّبُوْا بِاٰیٰتِنَا ؕ
اِنَّهُمْ كَانُوْا قَوْمَ سَوْءٍ فَاَغْرَقْنٰهُمْ اَجْمَعِیْنَ ﴿٧٧﴾ وَدَاوٗدَ
وَسُلَیْمٰنَ اِذْ یَحْكُمٰنِ فِی الْحَرْثِ اِذْ نَفَشَتْ فِیْهِ غَنَمُ
الْقَوْمِ ۚ وَكُنَّا لِحُكْمِهِمْ شٰهِدِیْنَ ﴿٧٨﴾ فَفَهَّمْنٰهَا سُلَیْمٰنَ ۚ
وَكُلًّا اٰتَیْنَا حُكْمًا وَّعِلْمًا ؗ وَّسَخَّرْنَا مَعَ دَاوٗدَ الْجِبَالَ
یُسَبِّحْنَ وَالطَّیْرَ ؕ وَكُنَّا فٰعِلِیْنَ ﴿٧٩﴾ وَعَلَّمْنٰهُ صَنْعَةَ
لَبُوْسٍ لَّكُمْ لِتُحْصِنَكُمْ مِّنْۢ بَاْسِكُمْ ۚ فَهَلْ اَنْتُمْ
شٰكِرُوْنَ ﴿٨٠﴾ وَلِسُلَیْمٰنَ الرِّیْحَ عَاصِفَةً تَجْرِیْ بِاَمْرِهٖۤ
اِلَى الْاَرْضِ الَّتِیْ بٰرَكْنَا فِیْهَا ؕ وَكُنَّا بِكُلِّ شَیْءٍ عٰلِمِیْنَ ﴿٨١﴾

۽ اُهي اهڙا امام ڪياسون جو اسان جي حڪم موجب سڌو رستو ڏيکاريندا هئا ۽ اُنهن ڏانهن چڱن ڪمن ڪرڻ ۽ نماز پڙهڻ ۽ زڪواة ڏيڻ جو حڪم ڪيوسون- ۽ اسان جي عبادت ڪندڙ هئا (٧٣) . ۽ لوط کي حڪمت ۽ علم ڏنوسون ۽ کيس اهڙي ڳوٺ (وارن) کان بچايوسون جو گندا ڪم ڪندا هئا- جو تہ اُهي بڇڙي نافرمان قوم هئا (٧٤) . ۽ کيس پنهنجي ٻاجھ ھيٺ داخل ڪيوسون- بيشڪ اُهو صالحن مان هو (٧٥) . ۽ (اي پيغمبر!) نوح (جي قصي) کي (ياد ڪر) جڏهن (اُنهن پيغمبرن کان) اڳ، دعا گهريائين تڏهن سندس دعا قبول ڪئي سون پوءِ کيس ۽ سندس گهر وارن کي وڏي مصيبت کان بچايوسون (٧٦) . ۽ کيس اهڙي قوم تي سوڀارو ڪيوسون جنهن اسان جي آيتن کي ڪوڙ ڀانيو- بيشڪ اُهي بڇڙي قوم هئا تنهن ڪري اُنهن مڙني کي ٻوڙيوسون (٧٧) . ۽ دائود ۽ سليمان (جي قصي) کي (ياد ڪر) جڏهن پوک بابت فيصلو ڪيائون جو هڪ قوم جي ڌنڻ (رات جو) منجهس ڀيل ڪئي هئي- ۽ سندن فيصلي ڪرڻ وقت حاضر هئاسون (٧٨) . تڏهن اُهو سليمان کي سمجهايوسون ۽ هر هڪ کي حڪمت ۽ علم ڏنوسون ۽ دائود کي جبل ۽ پکي تابع ڪري ڏناسون جو (ســاٿس) تسبيح چوندا هـئـا- ۽ (اسين ائين) ڪرڻ وارا هئاسون (٧٩) . ۽ دائود کي اوهان لاءِ زره ٺاهڻ هن لاءِ سيکاري سون تہ اوهان کي اوهان جي لڙائي (جي نقصان) کان بچائي، پوءِ اوهين کي شڪر ڪندڙ آهيو ڇا؟ (٨٠) . ۽ سليمان کي تيز واءُ (تابع ڪري ڏنوسون) جو سندس حڪم سان اهڙيءَ زمين ڏانهن هلندو هو جنهن ۾ برڪت رکي سون- ۽ سڀ ڪنهن شيءِ کي ڄاڻندڙ آهيون (٨١) .

وَمِنَ الشَّيٰطِيْنِ مَنْ يَّغُوْصُوْنَ لَهٗ وَيَعْمَلُوْنَ عَمَلًا
دُوْنَ ذٰلِكَ ۚ وَكُنَّا لَهُمْ حٰفِظِيْنَ ﴿۸۲﴾ وَاَيُّوْبَ اِذْ نَادٰى
رَبَّهٗۤ اَنِّيْ مَسَّنِيَ الضُّرُّ وَاَنْتَ اَرْحَمُ الرّٰحِمِيْنَ ﴿۸۳﴾
فَاسْتَجَبْنَا لَهٗ فَكَشَفْنَا مَا بِهٖ مِنْ ضُرٍّ وَّاٰتَيْنٰهُ اَهْلَهٗ وَ
مِثْلَهُمْ مَّعَهُمْ رَحْمَةً مِّنْ عِنْدِنَا وَذِكْرٰى لِلْعٰبِدِيْنَ ﴿۸۴﴾
وَاِسْمٰعِيْلَ وَاِدْرِيْسَ وَذَا الْكِفْلِ ؕ كُلٌّ مِّنَ الصّٰبِرِيْنَ ﴿۸۵﴾
وَاَدْخَلْنٰهُمْ فِيْ رَحْمَتِنَا ؕ اِنَّهُمْ مِّنَ الصّٰلِحِيْنَ ﴿۸۶﴾ وَ
ذَا النُّوْنِ اِذْ ذَّهَبَ مُغَاضِبًا فَظَنَّ اَنْ لَّنْ نَّقْدِرَ عَلَيْهِ
فَنَادٰى فِي الظُّلُمٰتِ اَنْ لَّاۤ اِلٰهَ اِلَّاۤ اَنْتَ سُبْحٰنَكَ ۖۗ
اِنِّيْ كُنْتُ مِنَ الظّٰلِمِيْنَ ﴿۸۷﴾ فَاسْتَجَبْنَا لَهٗ ۙ وَنَجَّيْنٰهُ
مِنَ الْغَمِّ ؕ وَكَذٰلِكَ نُـْۨجِي الْمُؤْمِنِيْنَ ﴿۸۸﴾ وَزَكَرِيَّاۤ
اِذْ نَادٰى رَبَّهٗ رَبِّ لَا تَذَرْنِيْ فَرْدًا وَّاَنْتَ خَيْرُ
الْوٰرِثِيْنَ ﴿۸۹﴾ فَاسْتَجَبْنَا لَهٗ ۫ وَوَهَبْنَا لَهٗ يَحْيٰى وَاَصْلَحْنَا
لَهٗ زَوْجَهٗ ؕ اِنَّهُمْ كَانُوْا يُسٰرِعُوْنَ فِي الْخَيْرٰتِ وَ
يَدْعُوْنَنَا رَغَبًا وَّرَهَبًا ؕ وَكَانُوْا لَنَا خٰشِعِيْنَ ﴿۹۰﴾

۽ ديون مان ڪي اهڙا (تابع ڪري ڏناسون) جي اُن لاءِ ٽٻندا هئا ۽ اُن
ڪان سواءِ ٻيو ڪم (بہ) ڪندا هئا، ۽ اسين سندن نگهبان
هئاسون (٨٢) . ۽ (اي پيغمبر!) ايوب (جي قصي) کي (ياد ڪر) جڏهن
پنهنجي پالڻهار کي سڏيائين تہ مون کي تڪليف پهتي آهي ۽ تون (سڀني)
ٻاجهارن کان وڌ ٻاجهارو آهين (٨٣) . پوءِ سندس دعا قبول ڪئي سون پوءِ
جيڪو کيس ڏک پهتو هو سو لاٿوسون ۽ سندس گهر وارا کيس (ورائي)
ڏنا سون ۽ اوترا ٻيا بہ ساڻن گڏ پنهنجيءَ ٻاجھ وٽان (ڏناسون) ۽ (تہ)
عبادت ڪندڙن لاءِ يادگيري هجي (٨٤) . ۽ اسماعيل ۽ ادريس ۽
ذوالڪفل (ياد ڪر)۔ هر هڪ صابرن مان هو (٨٥) . ۽ کين پنهنجي
ٻاجھ ۾ داخل ڪيوسون۔ بيشڪ اُهي صالحن مان هئا (٨٦) . ۽ مڇي
واري (جي قصي) کي (ياد ڪر) جڏهن هو (پنهنجي قوم) تي ڪاوڙجي
ويو. پوءِ (ذوالنون ائين) ڀانيو تہ اسان جي مٿس ڪڏهن پڪڙ نہ هلندي.
پوءِ اونداهين ۾ دانهون ڪيائين تہ توکان سواءِ ڪو معبود نہ آهي تون پاڪ
آهين آءٌ گنهگارن مان آهيان (٨٧) . پوءِ سندس دعا قبول ڪئي سون ۽ کيس
غم کان بچايوسون ۽ اهڙي طرح مؤمنن کي بچائيندا آهيون (٨٨) . ۽
زڪريا (جو قصو ياد ڪر) جڏهن پنهنجي پالڻهار کي سڏيائين تہ اي منهنجا
پالڻهار! مون کي اڪيلو نہ ڇڏ ۽ تون چڱو وارث آهين (٨٩) . پوءِ سندس
دعا قبول ڪئي سون ۽ کيس يحيٰ بخشيوسون ۽ سندس زال کي سندس لاءِ
چڱو ڪيوسون اُهي نيڪين ۾ آڳرائي ڪندا هئا ۽ اسان کي اُميد ۽ ڀؤ
ڪندي سڏيندا هئا ۽ اسان کان ڊڄندڙ هئا (٩٠) .

وَالَّتِيْٓ اَحْصَنَتْ فَرْجَهَا فَنَفَخْنَا فِيْهَا مِنْ رُّوْحِنَا وَ
جَعَلْنٰهَا وَابْنَهَآ اٰيَةً لِّلْعٰلَمِيْنَ ﴿٩١﴾ اِنَّ هٰذِهٖٓ اُمَّتُكُمْ
اُمَّةً وَّاحِدَةً ۖ وَّاَنَا رَبُّكُمْ فَاعْبُدُوْنِ ﴿٩٢﴾ وَتَقَطَّعُوْٓا اَمْرَهُمْ
بَيْنَهُمْ ؕ كُلٌّ اِلَيْنَا رٰجِعُوْنَ ﴿٩٣﴾ فَمَنْ يَّعْمَلْ مِنَ الصّٰلِحٰتِ
وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَلَا كُفْرَانَ لِسَعْيِهٖ ۚ وَاِنَّا لَهٗ كٰتِبُوْنَ ﴿٩٤﴾ وَ
حَرٰمٌ عَلٰى قَرْيَةٍ اَهْلَكْنٰهَآ اَنَّهُمْ لَا يَرْجِعُوْنَ ﴿٩٥﴾ حَتّٰٓى اِذَا
فُتِحَتْ يَاْجُوْجُ وَمَاْجُوْجُ وَهُمْ مِّنْ كُلِّ حَدَبٍ يَّنْسِلُوْنَ ﴿٩٦﴾
وَاقْتَرَبَ الْوَعْدُ الْحَقُّ فَاِذَا هِيَ شَاخِصَةٌ اَبْصَارُ الَّذِيْنَ
كَفَرُوْا ؕ يٰوَيْلَنَا قَدْ كُنَّا فِيْ غَفْلَةٍ مِّنْ هٰذَا بَلْ
كُنَّا ظٰلِمِيْنَ ﴿٩٧﴾ اِنَّكُمْ وَمَا تَعْبُدُوْنَ مِنْ دُوْنِ اللّٰهِ
حَصَبُ جَهَنَّمَ ؕ اَنْتُمْ لَهَا وٰرِدُوْنَ ﴿٩٨﴾ لَوْ كَانَ هٰٓؤُلَآءِ
اٰلِهَةً مَّا وَرَدُوْهَا ؕ وَكُلٌّ فِيْهَا خٰلِدُوْنَ ﴿٩٩﴾ لَهُمْ فِيْهَا
زَفِيْرٌ وَّهُمْ فِيْهَا لَا يَسْمَعُوْنَ ﴿١٠٠﴾ اِنَّ الَّذِيْنَ سَبَقَتْ
لَهُمْ مِّنَّا الْحُسْنٰىٓ ۙ اُولٰٓئِكَ عَنْهَا مُبْعَدُوْنَ ﴿١٠١﴾ لَا يَسْمَعُوْنَ
حَسِيْسَهَا ۚ وَهُمْ فِيْ مَا اشْتَهَتْ اَنْفُسُهُمْ خٰلِدُوْنَ ﴿١٠٢﴾

۽ (اُنهي مائيءَ جو قصو ياد ڪر) جنهن پنهنجي اُگهڙ بچائي پوءِ منجهس پنهنجي روح مان ڦوڪيوسون ۽ کيس ۽ سندس پٽ کي ساري جڳ لاءِ نشاني ڪئي سون (٩١). بيشڪ اِهو اوهان جو دين هڪ دين آهي ۽ آءٌ اوهان جو پالڻهار آهيان تنهن ڪري منهنجي عبادت ڪريو (٩٢). ۽ پنهنجي (دين جي) ڪمن کي پاڻ ۾ ٽڪر ٽڪر ڪيائون- سڀيئي مون ڏانهن موٽندڙ آهن (٩٣). پوءِ جيڪو چڱا ڪم ڪندو ۽ اُهو مؤمن به هوندو تنهن جي محنت جي بي قدري نه ڪبي، ۽ اسين اُن لاءِ لکندڙ آهيون (٩٤). جنهن ڳوٺ کي ناس ڪيوسون تنهن تي (موٽڻ) حرام ٿيل آهي بيشڪ اُهي (دنيا ڏانهن وري) نه موٽندا (٩٥). تانجو جڏهن ياجوج ۽ ماجوج کي کولبو ۽ اُهي هر ڪنهن دڙي کان ڊوڙندا (٩٦). ۽ (جڏهن قيامت جو) سچو وعدو پهچندو تڏهن اوچتو ئي ڪافرن جون اکيون ٽڙي ويندي يون- (چوندا ته) هاءِ ارمان! بيشڪ هن (حال) کان بي خبريءَ ۾ هئاسون بلڪ اسين ظالم هئاسون (٩٧). اوهين ۽ جن کي الله کان سواءِ پوڄيندا آهيو سي دوزخ جو ٻارڻ آهيو- اُن ۾ اوهين گهڙندڙ آهيو (٩٨). جيڪڏهن اُهي (بت) معبود هجن ها ته اُن (دوزخ) ۾ نه گهڙن ها! ۽ مڙيئي منجهس سدائين رهڻ وارا آهن (٩٩). منجهس انهن کي رڙيون هونديون ۽ اُهي منجهس (ڪجهه) نه ٻڌندا (١٠٠). جن لاءِ اسان وٽ اڳي ئي چڱائي (لکيل) آهي اُهي اُن (دوزخ) کان پري ڪبا (١٠١). (اُهي) اُن جي ڀڻڪ نه ٻڌندا، ۽ جنهن (عيش) ۾ سندن جيءُ (رهڻ) گهرندو تنهن ۾ اُهي سدائين رهندا (١٠٢).

لَا يَحْزُنُهُمُ الْفَزَعُ الْاَكْبَرُ وَتَتَلَقّٰهُمُ الْمَلٰٓئِكَةُ ؕ هٰذَا يَوْمُكُمُ
الَّذِيْ كُنْتُمْ تُوْعَدُوْنَ ﴿١٠٣﴾ يَوْمَ نَطْوِي السَّمَآءَ كَطَيِّ السِّجِلِّ
لِلْكُتُبِ ؕ كَمَا بَدَاْنَآ اَوَّلَ خَلْقٍ نُّعِيْدُهٗ ؕ وَعْدًا عَلَيْنَا ؕ اِنَّا كُنَّا
فٰعِلِيْنَ ﴿١٠٤﴾ وَلَقَدْ كَتَبْنَا فِي الزَّبُوْرِ مِنْۢ بَعْدِ الذِّكْرِ اَنَّ
الْاَرْضَ يَرِثُهَا عِبَادِيَ الصّٰلِحُوْنَ ﴿١٠٥﴾ اِنَّ فِيْ هٰذَا لَبَلٰغًا
لِّقَوْمٍ عٰبِدِيْنَ ﴿١٠٦﴾ ؕ وَمَآ اَرْسَلْنٰكَ اِلَّا رَحْمَةً لِّلْعٰلَمِيْنَ ﴿١٠٧﴾
قُلْ اِنَّمَا يُوْحٰٓى اِلَيَّ اَنَّمَآ اِلٰهُكُمْ اِلٰهٌ وَّاحِدٌ ۚ فَهَلْ اَنْتُمْ
مُّسْلِمُوْنَ ﴿١٠٨﴾ فَاِنْ تَوَلَّوْا فَقُلْ اٰذَنْتُكُمْ عَلٰى سَوَآءٍ ؕ وَاِنْ اَدْرِيْٓ
اَقَرِيْبٌ اَمْ بَعِيْدٌ مَّا تُوْعَدُوْنَ ﴿١٠٩﴾ اِنَّهٗ يَعْلَمُ الْجَهْرَ مِنَ
الْقَوْلِ وَيَعْلَمُ مَا تَكْتُمُوْنَ ﴿١١٠﴾ وَاِنْ اَدْرِيْ لَعَلَّهٗ فِتْنَةٌ لَّكُمْ
وَمَتَاعٌ اِلٰى حِيْنٍ ﴿١١١﴾ قٰلَ رَبِّ احْكُمْ بِالْحَقِّ ؕ وَرَبُّنَا
الرَّحْمٰنُ الْمُسْتَعَانُ عَلٰى مَا تَصِفُوْنَ ﴿١١٢﴾

سُوْرَةُ الْحَجِّ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ○
يٰٓاَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوْا رَبَّكُمْ ۚ اِنَّ زَلْزَلَةَ السَّاعَةِ شَيْءٌ عَظِيْمٌ ﴿١﴾

ڪين تمام وڏي گهٻراهٽ غمگين نہ ڪندي ۽ ڪين ملائڪ گڏبا- (۽ چوندا تہ) هي اُهو ڏينهن آهي جنهن جو اوهان کي وعدو ڏنو ويندو هو (١٠٣). جنهن ڏينهن آسمانن کي ڪاغذ جي ويڙهي وانگي ويڙهيندا سون- جيئن پهريون (مخلوق) پيدا ڪرڻ شروع ڪئي سون (تيئن) اُن کي وري بڻائينداسون- اِهو انجام اسان تي لازم آهي- اسين ڪرڻ وارا آهيون (١٠٤). ۽ بيشڪ توريت کان پوءِ زبور ۾ لکيوسون تہ منهنجا صالح ٻانها زمين جا وارث ٿيندا (١٠٥). هن (ڳالھ) ۾ عبادت ڪندڙ قوم لاءِ (مطلب جي) پورائي آهي (١٠٦). ۽ (اي پيغمبر!) توکي خاص جهانن جي رحمت لاءِ موڪليوسون (١٠٧). چؤ تہ مون ڏانهن هن حڪم کان سواءِ وحي نہ ٿيندو آهي تہ هڪ الله کان سواءِ اوهان جو ڪو معبود نہ آهي. پوءِ اوهين چو نہ حڪم مڃيندڙ آهيو؟ (١٠٨). پوءِ جيڪڏهن ڦرن تہ چؤ تہ اوهان (سڀني) کي (الله جي حڪم تي) هڪ جهڙو خبردار ڪيم- ۽ جيڪو اوهان کي انجام ڏنو ويو سو نہ ٿو ڄاڻان تہ ويجهو آهي يا پري آهي (١٠٩). بيشڪ الله ظاهري ڳالھ (بہ) ڄاڻندو آهي ۽ جيڪي اوهين لڪائيندا آهيو سو (بہ) ڄاڻندو آهي (١١٠). ۽ آءٌ نہ ڄاڻندو آهيان تہ متان اُها نهرايل (دير) اوهان لاءِ پرک هجي ۽ هڪ وقت تائين (اوهان لاءِ) نفعو هجي (١١١). (پيغمبر) چيو تہ اي منهنجا پالڻهار! سچو فيصلو ڪر- ۽ اسان جو پالڻهار ٻاجهارو آهي جيڪي اوهين بيان ڪندا آهيو تنهن تي ڪائنس مدد گهري ويندي آهي (١١٢).

سورة حج مدني آهي ۽ هي اٺهتر آيتون ۽ ڏھ رڪوع آهي

الله ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

اي انسانؤ! پنهنجي پالڻهار کان ڊڄو، ڇو تہ قيامت وارو زلزلو وڏي شيءِ آهي (١).

يَوْمَ تَرَوْنَهَا تَذْهَلُ كُلُّ مُرْضِعَةٍ عَمَّآ اَرْضَعَتْ
وَتَضَعُ كُلُّ ذَاتِ حَمْلٍ حَمْلَهَا وَتَرَى النَّاسَ سُكٰرٰى
وَمَا هُمْ بِسُكٰرٰى وَلٰكِنَّ عَذَابَ اللّٰهِ شَدِيْدٌ ٢ وَمِنَ
النَّاسِ مَنْ يُّجَادِلُ فِى اللّٰهِ بِغَيْرِ عِلْمٍ وَّيَتَّبِعُ كُلَّ
شَيْطٰنٍ مَّرِيْدٍ ٣ كُتِبَ عَلَيْهِ اَنَّهٗ مَنْ تَوَلَّاهُ فَاَنَّهٗ يُضِلُّهٗ
وَيَهْدِيْهِ اِلٰى عَذَابِ السَّعِيْرِ ٤ يٰۤاَيُّهَا النَّاسُ اِنْ كُنْتُمْ
فِىْ رَيْبٍ مِّنَ الْبَعْثِ فَاِنَّا خَلَقْنٰكُمْ مِّنْ تُرَابٍ ثُمَّ مِنْ
نُّطْفَةٍ ثُمَّ مِنْ عَلَقَةٍ ثُمَّ مِنْ مُّضْغَةٍ مُّخَلَّقَةٍ وَّغَيْرِ
مُخَلَّقَةٍ لِّنُبَيِّنَ لَكُمْ ؕ وَنُقِرُّ فِى الْاَرْحَامِ مَا نَشَآءُ اِلٰٓى
اَجَلٍ مُّسَمًّى ثُمَّ نُخْرِجُكُمْ طِفْلًا ثُمَّ لِتَبْلُغُوْٓا اَشُدَّكُمْ ۚ
وَمِنْكُمْ مَّنْ يُّتَوَفّٰى وَمِنْكُمْ مَّنْ يُّرَدُّ اِلٰٓى اَرْذَلِ الْعُمُرِ
لِكَيْلَا يَعْلَمَ مِنْۢ بَعْدِ عِلْمٍ شَيْــًٔا ؕ وَتَرَى الْاَرْضَ
هَامِدَةً فَاِذَآ اَنْزَلْنَا عَلَيْهَا الْمَآءَ اهْتَزَّتْ وَرَبَتْ
وَاَنْۢبَتَتْ مِنْ كُلِّ زَوْجٍۢ بَهِيْجٍ ٥ ذٰلِكَ بِاَنَّ اللّٰهَ
هُوَ الْحَقُّ وَاَنَّهٗ يُحْىِ الْمَوْتٰى وَاَنَّهٗ عَلٰى كُلِّ شَىْءٍ قَدِيْرٌ ۙ ٦

جنهن ڏٺهن اُن کي ڏسندءُ (تنهن ڏينهن) هر ٿڃ پيارينڙ (زائفان) جنهن (ٻار) کي ٿڃ پياريندي هوندي تنهن کي (دهشت کان) وساربندي ۽ هر پيٽ واري پنهنجي ٻچي کي ڪيريندي ۽ ماڻهن کي بيهوش ڏسندين حالانڪ اُهي نشي ۾ نہ هوندا پر الله جو عذاب سخت آهي (٢). ۽ ماڻهن مان ڪو اهڙو آهي جو الله جي شان ۾ بي سمجهي سان تڪرار ڪندو آهي ۽ هر شيطان تڙيل جي پٺيان لڳندو آهي (٣). اُن (شيطان) تي لازم ڪيو ويو آهي تہ جيڪو ڪيس دوست رکندو تنهن کي بيشڪ اُهو گمراهہ ڪندو ۽ اُن کي دوزخ جي عذاب ڏانهن رستو ڏيکاريندو (٤). اي انسانؤ! جيڪڏهن (قيامت ۾) اٿارڻ کان اوهين شڪ ۾ پيل آهيو تہ اسان اوهان کي مٽيءَ مان بڻايو وري نطفي مان وري رت جي دڳ مان وري گوشت جي ٻوٽيءَ مان پورو بڻايل ۽ اڻ پورو بڻايل. هن لاءِ تہ اوهان کي کولي بيان ڪريون۔ ۽ جنهن کي گهرندا آهيون تنهن کي مقرر مدت تائين ڳڀڻين ۾ رهائيندا آهيون وري ٻار بڻائي اوهان کي ٻاهر ڪيندا آهيون وري (نپائيندا آهيون) تہ اوهين پنهنجي جواني کي پهچو، ۽ اوهان مان ڪو (اڳي) مرندو آهي ۽ اوهان مان ڪنهن کي (جهورائي جي) نڪمي ڄمار ڏانهن هن لاءِ ورايو ويندو آهي تہ ڄاڻپ کان پوءِ ڪجهہ نہ ڄاڻي۔ ۽ زمين کي غير آباد ڏسندو آهين پوءِ جڏهن مٿس پاڻي وسائيندا آهيون تڏهن اُپامندي آهي ۽ تازي ٿيندي آهي ۽ سڀ ڪنهن جنس مان چڱا سلا ڄمائيندي آهي (٥). اِهو (بيان) هن لاءِ آهي جو الله (جو نہ هجڻ) حق آهي ۽ اهوئي مئن کي جياريندو ۽ اُهو سڀ ڪنهن شيءِ تي وس وارو آهي (٦).

وَّاَنَّ السَّاعَةَ اٰتِيَةٌ لَّا رَيْبَ فِيْهَا ۙ وَاَنَّ اللّٰهَ يَبْعَثُ مَنْ
فِى الْقُبُوْرِ ٧ وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يُّجَادِلُ فِى اللّٰهِ بِغَيْرِ عِلْمٍ
وَّلَا هُدًى وَّلَا كِتٰبٍ مُّنِيْرٍ ٨ ۙ ثَانِىَ عِطْفِهٖ لِيُضِلَّ عَنْ
سَبِيْلِ اللّٰهِ ؕ لَهٗ فِى الدُّنْيَا خِزْىٌ وَّنُذِيْقُهٗ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ
عَذَابَ الْحَرِيْقِ ٩ ذٰلِكَ بِمَا قَدَّمَتْ يَدٰكَ وَاَنَّ اللّٰهَ لَيْسَ
بِظَلَّامٍ لِّلْعَبِيْدِ ١٠ ۧ وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يَّعْبُدُ اللّٰهَ عَلٰى حَرْفٍ ۚ
فَاِنْ اَصَابَهٗ خَيْرُ ۨ اطْمَاَنَّ بِهٖ ۚ وَاِنْ اَصَابَتْهُ فِتْنَةُ ۨ انْقَلَبَ عَلٰى
وَجْهِهٖ ۚ ۫ خَسِرَ الدُّنْيَا وَالْاٰخِرَةَ ؕ ذٰلِكَ هُوَ الْخُسْرَانُ الْمُبِيْنُ ١١
يَدْعُوْا مِنْ دُوْنِ اللّٰهِ مَا لَا يَضُرُّهٗ وَمَا لَا يَنْفَعُهٗ ؕ ذٰلِكَ هُوَ
الضَّلٰلُ الْبَعِيْدُ ١٢ ۚ يَدْعُوْا لَمَنْ ضَرُّهٗۤ اَقْرَبُ مِنْ نَّفْعِهٖ ؕ
لَبِئْسَ الْمَوْلٰى وَلَبِئْسَ الْعَشِيْرُ ١٣ اِنَّ اللّٰهَ يُدْخِلُ الَّذِيْنَ
اٰمَنُوْا وَعَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ جَنّٰتٍ تَجْرِىْ مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهٰرُ ؕ
اِنَّ اللّٰهَ يَفْعَلُ مَا يُرِيْدُ ١٤ مَنْ كَانَ يَظُنُّ اَنْ لَّنْ
يَّنْصُرَهُ اللّٰهُ فِى الدُّنْيَا وَالْاٰخِرَةِ فَلْيَمْدُدْ بِسَبَبٍ اِلَى
السَّمَآءِ ثُمَّ لْيَقْطَعْ فَلْيَنْظُرْ هَلْ يُذْهِبَنَّ كَيْدُهٗ مَا يَغِيْظُ ١٥

۽ تہ قيامت اچڻي آهي منجهس ڪو شڪ نہ آهي ۽ تہ جيڪي قبرن ۾ هوندا تن کي الله (قيامت ۾) اُٿاريندو (٧). ۽ ماڻهن مان ڪو اهڙو آهي جو الله جي شان ۾ بنا علم ۽ بنا هدايت ۽ بنا ڪنهن روشن ڪتاب جي تڪرار ڪندو آهي (٨). (وڏائي ڪان) ڪنڌ موڙيندڙ ٿي، هن لاءِ تہ، (ماڻهن کي) الله جي واٽ کان گمراهہ ڪري- اُن لاءِ دنيا ۾ خواري آهي ۽ قيامت جي ڏينهن کيس سڙڻ جو عذاب چڪائينداسون (٩). (چئبس تہ) اِها سزا اُنهن ڪمن جي ڪري آهي جو تنهنجي هٿن اڳي موڪليا آهن ۽ (اِنهيءَ ڪري) تہ الله ٻانهن تي ظلم ڪندڙ نہ آهي (١٠). ۽ ماڻهن مان ڪو اهڙو آهي جو الله جي عبادت آسيري پاسيري ڪندو آهي، پوءِ جيڪڏهن کيس نفعو پهچندو آهي تہ اُن سان مطمئن ٿيندو آهي ۽ جيڪڏهن کيس ڪو ڏک پهچندو آهي تہ پنهنجي منهن ڀر ڦرندو آهي. دنيا ۽ آخرت گنوايائين- اِهوئي پڌرو نقصان آهي (١١). (اُهو) الله کان سواءِ اُنهيءَ کي سڏيندو آهي جيڪو کيس نڪي نقصان لائيندو آهي ۽ نڪي کيس نفعو ڏيندو آهي- اِها ئي وڏي گمراهي آهي (١٢). اُنهي کي سڏيندو آهي جنهن جو نقصان سندس نفعي کان وڌيڪ ويجهو آهي- بيشڪ (اهڙو) سائين بڇڙو آهي ۽ (اهڙو) همراهہ (بہ) بڇڙو آهي (١٣). بيشڪ جن ايمان آندو ۽ چڱا عمل ڪيا تن کي الله اهڙن باغن ۾ داخل ڪندو جن جي هيٺان نهرون وهنديون آهن- بيشڪ الله جيڪي گهرندو آهي سو ڪندو آهي (١٤). جيڪو ڀانئيندو آهي تہ الله پيغمبر جي دنيا ۽ آخرت ۾ ڪڏهن مدد نہ ڪندو، تنهن کي گهرجي تہ ڇت ڏانهن رسي ٻڌي (ڦاهي) چڙهي وري گهرجيس تہ (اها) ڇني پوءِ نهاري تہ اُن جي ان حيلي اُن کي ختم ڪيو جنهن اُن کي ڪاوڙايو ٿي؟ (١٥).

وَكَذٰلِكَ اَنْزَلْنٰهُ اٰيٰتٍۭ بَيِّنٰتٍ ۙ وَّاَنَّ اللّٰهَ يَهْدِيْ مَنْ يُّرِيْدُ ﴿١٦﴾
اِنَّ الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا وَالَّذِيْنَ هَادُوْا وَالصّٰبِـِٕيْنَ وَالنَّصٰرٰى
وَالْمَجُوْسَ وَالَّذِيْنَ اَشْرَكُوْٓا ۖ اِنَّ اللّٰهَ يَفْصِلُ بَيْنَهُمْ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ ؕ
اِنَّ اللّٰهَ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ شَهِيْدٌ ﴿١٧﴾ اَلَمْ تَرَ اَنَّ اللّٰهَ يَسْجُدُ لَهٗ مَنْ
فِي السَّمٰوٰتِ وَمَنْ فِي الْاَرْضِ وَالشَّمْسُ وَالْقَمَرُ وَالنُّجُوْمُ وَ
الْجِبَالُ وَالشَّجَرُ وَالدَّوَآبُّ وَكَثِيْرٌ مِّنَ النَّاسِ ؕ وَكَثِيْرٌ حَقَّ
عَلَيْهِ الْعَذَابُ ؕ وَمَنْ يُّهِنِ اللّٰهُ فَمَا لَهٗ مِنْ مُّكْرِمٍ ؕ اِنَّ اللّٰهَ
يَفْعَلُ مَا يَشَآءُ ۩ السجدة ﴿١٨﴾ هٰذٰنِ خَصْمٰنِ اخْتَصَمُوْا فِيْ رَبِّهِمْ ۫
فَالَّذِيْنَ كَفَرُوْا قُطِّعَتْ لَهُمْ ثِيَابٌ مِّنْ نَّارٍ ؕ يُصَبُّ مِنْ
فَوْقِ رُءُوْسِهِمُ الْحَمِيْمُ ﴿١٩﴾ يُصْهَرُ بِهٖ مَا فِيْ بُطُوْنِهِمْ وَالْجُلُوْدُ ؕ ﴿٢٠﴾
وَلَهُمْ مَّقَامِعُ مِنْ حَدِيْدٍ ﴿٢١﴾ كُلَّمَآ اَرَادُوْٓا اَنْ يَّخْرُجُوْا
مِنْهَا مِنْ غَمٍّ اُعِيْدُوْا فِيْهَا ۗ وَذُوْقُوْا عَذَابَ الْحَرِيْقِ ﴿٢٢﴾ ع
اِنَّ اللّٰهَ يُدْخِلُ الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا وَعَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ جَنّٰتٍ
تَجْرِيْ مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهٰرُ يُحَلَّوْنَ فِيْهَا مِنْ
اَسَاوِرَ مِنْ ذَهَبٍ وَّلُؤْلُؤًا ؕ وَلِبَاسُهُمْ فِيْهَا حَرِيْرٌ ﴿٢٣﴾

۽ اهڙي طرح اُن (قرآن) کي پڌريون آيتون ڪري نازل ڪيوسون ۽ الله جنهن کي گهرندو آهي تنهن کي هدايت ڪندو آهي (١٦). بيشڪ جن ايمان آندو ۽ جيڪي يهودي ۽ صابئي ۽ نصاريٰ ۽ مجوسي ۽ مشرڪ آهن تن (سڀني) جي وچ ۾ الله قيامت جي ڏينهن نبيرو ڪندو. ڇو ته الله سڀ ڪنهن شيءِ تي حاضر آهي (١٧). (اي پيغمبر!) نه ڏٺئي ڇا ته جيڪي آسمانن ۾ آهن ۽ جيڪي زمين ۾ آهن سي ۽ سج ۽ چنڊ ۽ تارا ۽ جبل ۽ وڻ ۽ ڍور ۽ ماڻهن مان گهڻا الله کي سجدو ڪندا آهن. ۽ گهڻا (ماڻهو) آهن جن تي عذاب لازم ٿيو آهي. ۽ جنهن کي الله خوار ڪندو تنهن کي ڪو مان ڏيڻ وارو ڪونهي. ڇو ته الله جيڪي گهرندو آهي سو ڪندو آهي (١٨). اهي ٻئي ٽوليون پاڻ ۾ ويري آهن، پنهنجي پالڻهار بابت تڪرار ڪندڙ آهن پوءِ جن ڪفر ڪيو تن لاءِ باه جا ڪپڙا ورچيا ويندا. ۽ سندن مٿن جي مٿان ٽهڪندڙ پاڻي هاربو (١٩). جيڪي سندن پيٽن ۾ هوندو سو ۽ کلون اُن سان ڳاربيون (٢٠). ۽ اُنهن جي ڪُٽڻ لاءِ لوه جا وڏاڻ هوندا! (٢١). جڏهن به منجهانئس ڏک جي ڪري نڪرڻ گهرندا تڏهن منجهس وري ورائبا ۽ (چيو ويندن ته) سڙڻ جو عذاب چکو (٢٢). بيشڪ جن ايمان آندو ۽ چڱا ڪم ڪيا تن کي الله اهڙن باغن ۾ داخل ڪندو جن جي هيٺان نهرون پيون وهنديون منجهن سون جا زيور ۽ موتي پارائبا. ۽ منجهن سندن پوشاڪ پَٽَ جي هوندي (٢٣).

وَهُدُوْٓا اِلَى الطَّيِّبِ مِنَ الْقَوْلِ ۖۚ وَهُدُوْٓا اِلٰى صِرَاطِ
الْحَمِيْدِ ﴿٢٤﴾ اِنَّ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا وَيَصُدُّوْنَ عَنْ سَبِيْلِ اللّٰهِ
وَالْمَسْجِدِ الْحَرَامِ الَّذِيْ جَعَلْنٰهُ لِلنَّاسِ سَوَآءَ ِۨالْعَاكِفُ
فِيْهِ وَالْبَادِ ؕ وَمَنْ يُّرِدْ فِيْهِ بِاِلْحَادٍۢ بِظُلْمٍ نُّذِقْهُ مِنْ
عَذَابٍ اَلِيْمٍ ﴿٢٥﴾ ۧ وَاِذْ بَوَّاْنَا لِاِبْرٰهِيْمَ مَكَانَ الْبَيْتِ اَنْ لَّا
تُشْرِكْ بِيْ شَيْئًا وَّطَهِّرْ بَيْتِيَ لِلطَّآئِفِيْنَ وَالْقَآئِمِيْنَ وَ
الرُّكَّعِ السُّجُوْدِ ﴿٢٦﴾ وَاَذِّنْ فِي النَّاسِ بِالْحَجِّ يَاْتُوْكَ رِجَالًا
وَّعَلٰى كُلِّ ضَامِرٍ يَّاْتِيْنَ مِنْ كُلِّ فَجٍّ عَمِيْقٍ ﴿٢٧﴾ ۙ لِّيَشْهَدُوْا
مَنَافِعَ لَهُمْ وَيَذْكُرُوا اسْمَ اللّٰهِ فِيْٓ اَيَّامٍ مَّعْلُوْمٰتٍ
عَلٰى مَا رَزَقَهُمْ مِّنْۢ بَهِيْمَةِ الْاَنْعَامِ ۚ فَكُلُوْا مِنْهَا
وَاَطْعِمُوا الْبَآئِسَ الْفَقِيْرَ ﴿٢٨﴾ ۡ ثُمَّ لْيَقْضُوْا تَفَثَهُمْ
وَلْيُوْفُوْا نُذُوْرَهُمْ وَلْيَطَّوَّفُوْا بِالْبَيْتِ الْعَتِيْقِ ﴿٢٩﴾
ذٰلِكَ ۗ وَمَنْ يُّعَظِّمْ حُرُمٰتِ اللّٰهِ فَهُوَ خَيْرٌ لَّهٗ عِنْدَ رَبِّهٖ ؕ
وَاُحِلَّتْ لَكُمُ الْاَنْعَامُ اِلَّا مَا يُتْلٰى عَلَيْكُمْ فَاجْتَنِبُوا
الرِّجْسَ مِنَ الْاَوْثَانِ وَاجْتَنِبُوْا قَوْلَ الزُّوْرِ ﴿٣٠﴾ ۙ

۽ (دنيا ۾) ڪين چڱي ڳالھ ڏانهن هدايت ڪئي وئي هئي، ۽ (الله) ساراهيل جي واٽ ڏانهن دڳ لاتا ويا هئا (٢٤). بيشڪ جن ڪفر ڪيو ۽ (ماڻهن کي) الله جي واٽ ۽ اُنهي تعظيم واري مسجد (حرام) کان جهليندا آهن جا ماڻهن لاءِ بڻائي سون ۽ جنهن ۾ شهري ۽ ٻهراڙي وارا برابر آهن- ۽ جيڪو منجهس ظلم سان زيادتي جو ارادو ڪندو تنهن کي ڏکوئيندڙ عذاب چکائينداسون (٢٥). ۽ (ياد ڪر) جڏهن ابراهيم لاءِ بيت الله جو هنڌ مقرر ڪيوسون (۽ سمجهايوسون) ته مون سان ڪنهن کي شريڪ نه ڪر ۽ منهنجي گهر کي طواف ڪندڙن ۽ قيام ڪندڙن ۽ رڪوع ڪندڙن (۽) سجدي ڪندڙن لاءِ پاڪ رک (٢٦). ۽ ماڻهن ۾ حج جو پڙهو ڏي ته تو ڏانهن پيادا ۽ ڏبرن ڏاچين تي جيڪي ڏوراهين پنڌ کان اينديون (هن لاءِ) چڙهي ايندا (٢٧). ته پنهنجي فائدي جي هنڌ تي پهچن ۽ ڏورن مان جيڪا روزي کين الله ڏني تنهن تي ڄاڻايل ڏينهن ۾ (ذبح مهل) الله جو نالو ياد ڪن، پوءِ اُنهن منجهان (پاڻ به) کائو ۽ عاجز فقير به کارايو (٢٨). وري ڀلي ته پنهنجي (جسي جي) مَرُ لاهين ۽ پنهنجون مڃتائون پوريون ڪن ۽ هن قديم گهر جو طواف ڪن (٢٩). اِهو (حڪم) آهي ۽ جيڪو الله جي عبادت جي رڪنن جو اَدب ڪندو تنهن لاءِ اُهو سندس پالڻهار وٽ ڀَلو آهي- ۽ جيڪي اوهان کي پڙهي ٻڌائبو تنهن کان سواءِ ٻيا ڍور اوهان تي حلال ڪيا ويا تنهن ڪري بتن جي پليتي کان پاسو ڪريو ۽ ڪوڙي ڳالھ کان (به) پاسو ڪريو (٣٠).

حُنَفَآءَ لِلّٰهِ غَيْرَ مُشْرِكِيْنَ بِهٖ ؕ وَمَنْ يُّشْرِكْ بِاللّٰهِ فَكَاَنَّمَا
خَرَّ مِنَ السَّمَآءِ فَتَخْطَفُهُ الطَّيْرُ اَوْ تَهْوِيْ بِهِ الرِّيْحُ فِيْ
مَكَانٍ سَحِيْقٍ ﴿٣١﴾ ذٰلِكَ وَمَنْ يُّعَظِّمْ شَعَآئِرَ اللّٰهِ فَاِنَّهَا مِنْ
تَقْوَى الْقُلُوْبِ ﴿٣٢﴾ لَكُمْ فِيْهَا مَنَافِعُ اِلٰۤى اَجَلٍ مُّسَمًّى ثُمَّ
مَحِلُّهَاۤ اِلَى الْبَيْتِ الْعَتِيْقِ ﴿٣٣﴾ وَلِكُلِّ اُمَّةٍ جَعَلْنَا مَنْسَكًا
لِّيَذْكُرُوا اسْمَ اللّٰهِ عَلٰى مَا رَزَقَهُمْ مِّنْۢ بَهِيْمَةِ الْاَنْعَامِ ؕ
فَاِلٰهُكُمْ اِلٰهٌ وَّاحِدٌ فَلَهٗۤ اَسْلِمُوْا ؕ وَبَشِّرِ الْمُخْبِتِيْنَ ﴿٣٤﴾ لا
الَّذِيْنَ اِذَا ذُكِرَ اللّٰهُ وَجِلَتْ قُلُوْبُهُمْ وَالصّٰبِرِيْنَ عَلٰى
مَاۤ اَصَابَهُمْ وَالْمُقِيْمِي الصَّلٰوةِ ۙ وَمِمَّا رَزَقْنٰهُمْ يُنْفِقُوْنَ ﴿٣٥﴾
وَالْبُدْنَ جَعَلْنٰهَا لَكُمْ مِّنْ شَعَآئِرِ اللّٰهِ لَكُمْ فِيْهَا خَيْرٌ ۖ ق
فَاذْكُرُوا اسْمَ اللّٰهِ عَلَيْهَا صَوَآفَّ ۚ فَاِذَا وَجَبَتْ جُنُوْبُهَا
فَكُلُوْا مِنْهَا وَاَطْعِمُوا الْقَانِعَ وَالْمُعْتَرَّ ؕ كَذٰلِكَ سَخَّرْنٰهَا
لَكُمْ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُوْنَ ﴿٣٦﴾ لَنْ يَّنَالَ اللّٰهَ لُحُوْمُهَا وَلَا
دِمَآؤُهَا وَلٰكِنْ يَّنَالُهُ التَّقْوٰى مِنْكُمْ ؕ كَذٰلِكَ سَخَّرَهَا
لَكُمْ لِتُكَبِّرُوا اللّٰهَ عَلٰى مَا هَدٰىكُمْ ؕ وَبَشِّرِ الْمُحْسِنِيْنَ ﴿٣٧﴾

الله ڏانهن هڪ طرفا ٿي (۽) ساڻس شريڪ نہ مقرر ڪندڙ ٿي، (پاسو ڪريو)۔ ۽ جيڪو الله سان شريڪ مقرر ڪندو سو ڄڻڪ آسمان کان ڪِريو جنهن کي (مردار خور) پکي ڪٽي ويا يا کيس واءُ (اُڏائي) پري هنڌ اُڇليو (٣١). اِهو (حڪم) آهي ۽ جيڪو الله جي (عبادت جي) نشانين جو ادب ڪري (بڻ ۽ ڪوڙ کان پاڻ پلي سو پرهيزگار آهي) ڇو تہ اِهو (ڪم) دلين جي پرهيزگاري مان آهي (٣٢). اوهان لاءِ اُنهن (ڍورن) ۾ گهڻا نفعا مقرر مدت تائين آهن وري قديم گهر ڏانهن (ڪسڻ لاءِ) پهچڻ جو هنڌ اُٿن (٣٣). ۽ هر ڪنهن ٽوليءَ لاءِ قرباني جو طريقو، هن لاءِ مقرر ڪيو سون تہ ڪين ڍورن مان جيڪا روزي الله ڏني تنهن تي (قرباني ڪرڻ مهل) الله جو نالو ياد ڪن۔ پوءِ اوهان جو معبود هڪ الله آهي تنهن ڪري سندس حڪم مڃيو۔ ۽ اُنهن عاجزي ڪندڙن کي خوشخبري ڏي (٣٤). جن جون دليون جڏهن الله ياد ڪبو آهي (تڏهن) ڏڪندڙيون آهن ۽ (پڻ اُنهن ماڻهن کي جو) جيڪي مٿن آيو تنهن تي صبر ڪندڙ آهن ۽ نماز پڙهندڙ آهن ۽ ڪين جيڪا روزي ڏني سون تنهن مان خرچيندا آهن (٣٥). ۽ قرباني وارن اُٺن کي اوهان لاءِ الله جي عبادت جي نشانين مان ڪيوسون منجهس اوهان لاءِ ڀلائي آهي پوءِ (قرباني ڪرڻ مهل) قطار ٻڌائي، مٿن الله جو نالو ياد ڪريو، پوءِ جڏهن اُهي (ڪسجڻ کان بعد) پاسن ڀر ليٽن تڏهن منجهائن کائو۔ ۽ (فقيرن مان) گهرندڙ ۽ نہ گهرندڙ کي کارايو۔ اهڙيءَ طرح اُهي اوهان کي تابع ڪري ڏنا سون تہ مانَ اوهين شڪرانو ڪريو (٣٦). نڪي اُنهن (قربانين) جو گوشت ۽ نڪي اُنهن جو رت الله کي پهچندو آهي پر اوهان جي پرهيزگاري الله کي پهچندي آهي۔ اهڙي طرح اهي (جانور) اوهان کي تابع ڪري ڏنائين تہ جيئن اوهين الله جي وڏائي (هن شڪراني سببان) بيان ڪريو جو اوهان کي هدايت ڪيائين۔ ۽ ڀلارن کي خوشخبري ڏي (٣٧).

إِنَّ اللّٰهَ يُدٰفِعُ عَنِ الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا ؕ اِنَّ اللّٰهَ لَا يُحِبُّ كُلَّ
خَوَّانٍ كَفُوْرٍ ﴿٣٨﴾ اُذِنَ لِلَّذِيْنَ يُقٰتَلُوْنَ بِاَنَّهُمْ ظُلِمُوْا ؕ وَاِنَّ اللّٰهَ
عَلٰى نَصْرِهِمْ لَقَدِيْرُ ۙ ﴿٣٩﴾ الَّذِيْنَ اُخْرِجُوْا مِنْ دِيَارِهِمْ بِغَيْرِ حَقٍّ
اِلَّآ اَنْ يَّقُوْلُوْا رَبُّنَا اللّٰهُ ؕ وَلَوْلَا دَفْعُ اللّٰهِ النَّاسَ بَعْضَهُمْ
بِبَعْضٍ لَّهُدِّمَتْ صَوَامِعُ وَبِيَعٌ وَّصَلَوٰتٌ وَّمَسٰجِدُ يُذْكَرُ
فِيْهَا اسْمُ اللّٰهِ كَثِيْرًا ؕ وَلَيَنْصُرَنَّ اللّٰهُ مَنْ يَّنْصُرُهٗ ؕ اِنَّ اللّٰهَ لَقَوِيٌّ
عَزِيْزٌ ﴿٤٠﴾ اَلَّذِيْنَ اِنْ مَّكَّنّٰهُمْ فِى الْاَرْضِ اَقَامُوا الصَّلٰوةَ وَاٰتَوُا
الزَّكٰوةَ وَاَمَرُوْا بِالْمَعْرُوْفِ وَنَهَوْا عَنِ الْمُنْكَرِ ؕ وَلِلّٰهِ عَاقِبَةُ
الْاُمُوْرِ ﴿٤١﴾ وَاِنْ يُّكَذِّبُوْكَ فَقَدْ كَذَّبَتْ قَبْلَهُمْ قَوْمُ نُوْحٍ وَّعَادٌ
وَّثَمُوْدُ ۙ ﴿٤٢﴾ وَقَوْمُ اِبْرٰهِيْمَ وَقَوْمُ لُوْطٍ ۙ ﴿٤٣﴾ وَّاَصْحٰبُ مَدْيَنَ ۚ وَكُذِّبَ
مُوْسٰى فَاَمْلَيْتُ لِلْكٰفِرِيْنَ ثُمَّ اَخَذْتُهُمْ ۚ فَكَيْفَ كَانَ نَكِيْرِ ﴿٤٤﴾
فَكَاَيِّنْ مِّنْ قَرْيَةٍ اَهْلَكْنٰهَا وَهِىَ ظَالِمَةٌ فَهِىَ خَاوِيَةٌ عَلٰى عُرُوْشِهَا
وَبِئْرٍ مُّعَطَّلَةٍ وَّقَصْرٍ مَّشِيْدٍ ﴿٤٥﴾ اَفَلَمْ يَسِيْرُوْا فِى الْاَرْضِ فَتَكُوْنَ
لَهُمْ قُلُوْبٌ يَّعْقِلُوْنَ بِهَآ اَوْ اٰذَانٌ يَّسْمَعُوْنَ بِهَا ۚ فَاِنَّهَا لَا
تَعْمَى الْاَبْصَارُ وَلٰكِنْ تَعْمَى الْقُلُوْبُ الَّتِىْ فِى الصُّدُوْرِ ﴿٤٦﴾

بيشڪ الله مؤمنن کان (سندن ويري) ٽاريندو آهي. ڇو ته الله هر خيانت ڪندڙ بي شڪر کي دوست نه رکندو آهي (٣٨). جن سان (ڪافر) وڙهندا آهن تن کي (جهاد لاءِ) اُنهيءَ ڪري موڪل ڏني وئي جو اُنهن تي ظلم ڪيو ويو آهي. ۽ بيشڪ الله کين مدد ڏيڻ تي وس وارو آهي (٣٩). جن کي پنهنجن ديسن مان ناحق (هن ڪري) لوڏيو ويو جو (هن) چوڻ کان سواءِ (ٻيو) نه چيو ته اسان جو پالڻهار الله آهي. ۽ جيڪڏهن ڪن ماڻهن سان ڪن کي الله نه ٽاري ها ته (جيڪر) خانقاهون ۽ گرجائون ۽ ڪنيسا ۽ مسجدون جن ۾ الله جو نالو گهڻو ياد ڪبو آهي سي ضرور ڊاٺيون وڃن ها. ۽ جيڪو الله (جي دين) جي مدد ڪندو آهي تنهن کي الله ضرور مدد ڏيندو آهي. بيشڪ الله زبردست (۽) زور وارو آهي (٤٠). اُنهن ماڻهن کي جو جيڪڏهن زمين ۾ غلبو ڏينداسون ته نماز قائم ڪندا ۽ زڪوات ڏيندا ۽ چڱن ڪمن جو حڪم ڪندا ۽ برن ڪمن کان روڪيندا. ۽ سڀني ڪمن جي پڇاڙي الله لاءِ آهي (٤١). ۽ (اي پيغمبر!) جيڪڏهن توکي ڪوڙو ڀائين ٿا ته بيشڪ کانئن اڳ نوح جي قوم ۽ عادين ۽ ثمودين (پيغمبرن کي) ڪوڙو ڄاتو هو (٤٢). ۽ ابراهيم جي قوم ۽ لوط جي قوم (به) (٤٣). ۽ مدين وارن (به پنهنجي پيغمبر کي ڪوڙو ڄاتو)، ۽ موسىٰ کي (به) ڪوڙو ڄاتو ويو پوءِ اُنهن ڪافرن کي ڍر ڏنم وري کين پڪڙيم، پوءِ منهنجي سزا ڪهڙي (نه سخت) هئي! (٤٤). پوءِ ڪيترائي ڳوٺ آهن جن کي ناس ڪيوسون ۽ اُهي ظالم هئا پوءِ اُهي پنهنجن ڇتين سميت ڊٺل آهن ۽ گهڻا کوه اُجڙيل ۽ ڪيئي بلند ماڙيون (سڃيون پيون) آهن (٤٥). پوءِ ملڪن ۾ نه گهميا آهن ڇا؟ ته کين (اهڙيون) دليون هجن جن سان اُهي سمجهن ۽ کين (اهڙا) ڪن هجن جن سان ٻڌن، بيشڪ هيءَ (حالت) آهي ته سندن اکيون انڌيون نه آهن پر دليون انڌيون آهن جيڪي (سندن) سينن ۾ آهن (٤٦).

وَيَسْتَعْجِلُوْنَكَ بِالْعَذَابِ وَلَنْ يُّخْلِفَ اللّٰهُ وَعْدَهٗ ؕ وَاِنَّ يَوْمًا
عِنْدَ رَبِّكَ كَاَلْفِ سَنَةٍ مِّمَّا تَعُدُّوْنَ ﴿٤٧﴾ وَكَاَيِّنْ مِّنْ قَرْيَةٍ
اَمْلَيْتُ لَهَا وَهِیَ ظَالِمَةٌ ثُمَّ اَخَذْتُهَا ۚ وَاِلَیَّ الْمَصِيْرُ ﴿٤٨﴾ قُلْ
يٰۤاَيُّهَا النَّاسُ اِنَّمَاۤ اَنَا لَكُمْ نَذِيْرٌ مُّبِيْنٌ ﴿٤٩﴾ فَالَّذِيْنَ اٰمَنُوْا وَ
عَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ لَهُمْ مَّغْفِرَةٌ وَّرِزْقٌ كَرِيْمٌ ﴿٥٠﴾ وَالَّذِيْنَ سَعَوْا
فِیْۤ اٰيٰتِنَا مُعٰجِزِيْنَ اُولٰٓئِكَ اَصْحٰبُ الْجَحِيْمِ ﴿٥١﴾ وَمَاۤ اَرْسَلْنَا
مِنْ قَبْلِكَ مِنْ رَّسُوْلٍ وَّلَا نَبِیٍّ اِلَّاۤ اِذَا تَمَنّٰۤی اَلْقَی الشَّيْطٰنُ
فِیْۤ اُمْنِيَّتِهٖ ۚ فَيَنْسَخُ اللّٰهُ مَا يُلْقِی الشَّيْطٰنُ ثُمَّ يُحْكِمُ اللّٰهُ
اٰيٰتِهٖ ؕ وَاللّٰهُ عَلِيْمٌ حَكِيْمٌ ﴿٥٢﴾ لِّيَجْعَلَ مَا يُلْقِی الشَّيْطٰنُ
فِتْنَةً لِّلَّذِيْنَ فِیْ قُلُوْبِهِمْ مَّرَضٌ وَّالْقَاسِيَةِ قُلُوْبُهُمْ ؕ وَ
اِنَّ الظّٰلِمِيْنَ لَفِیْ شِقَاقٍۭ بَعِيْدٍ ﴿٥٣﴾ وَّلِيَعْلَمَ الَّذِيْنَ اُوْتُوا
الْعِلْمَ اَنَّهُ الْحَقُّ مِنْ رَّبِّكَ فَيُؤْمِنُوْا بِهٖ فَتُخْبِتَ لَهٗ
قُلُوْبُهُمْ ؕ وَاِنَّ اللّٰهَ لَهَادِ الَّذِيْنَ اٰمَنُوْۤا اِلٰی صِرَاطٍ مُّسْتَقِيْمٍ ﴿٥٤﴾
وَلَا يَزَالُ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا فِیْ مِرْيَةٍ مِّنْهُ حَتّٰی تَاْتِيَهُمُ
السَّاعَةُ بَغْتَةً اَوْ يَاْتِيَهُمْ عَذَابُ يَوْمٍ عَقِيْمٍ ﴿٥٥﴾

۽ (اي پيغمبر!) توکان عذاب جو جلد اچڻ گهرندا آهن ۽ الله پنهنجو انجام ڪڏهن اُبتڙ نہ ڪندو۔ ۽ تنهنجي پالڻهار وٽ هڪ ڏينهن اوهان جي ڳاڻيٽي جي هزار وره جي برابر آهي (۴٧) . ۽ گهڻا ڳوٺ آهن جن کي مهلت ڏنم ۽ اُهي ظالم هئا وري کين پڪڙيم، ۽ مون ڏانهن موٽڻ آهي (۴٨) . (اي پيغمبر!) چؤ تہ اي انسانؤ! آءٌ اوهان کي رڳو پڌرو ڊيڄاريندڙ آهيان (۴٩) . پوءِ جن ايمان آندو ۽ چڱا ڪم ڪيا تن لاءِ بخشش ۽ عزت واري روزي آهي (۵٠) . ۽ جيڪي اسان جي آيتن جي جهڪي ڪرڻ ۾ ڊوڙيا سي دوزخي آهن (۵١) . ۽ (اي پيغمبر!) توکان اڳ نہ ڪوئي پيغمبر، ۽ نہ ڪوئي نبي موڪليوسون پر جڏهن ڪا (انساني) آرزو ڪيائون تڏهن شيطان سندس آرزوءَ ۾ (حرڪت) وجهڻ لڳو، پوءِ جيڪي شيطان وڌو سو الله مٽائيندو رهيو وري الله پنهنجن آيتن کي محڪم ڪري ٿو۔ ۽ الله ڄاڻندڙ حڪمت وارو آهي (۵٢) . هن لاءِ تہ جيڪا شيطان (حرڪت) وڌي تنهن سان اُنهن کي (ڏار ڪري) پرکي جن کي دلين ۾ بيماري آهي ۽ سندن دليون سخت آهن۔ ۽ بيشڪ ظالم وڏي ڦيٽي ۾ آهن (۵٣) . ۽ تہ جن کي علم ڏنو ويو سي ڄاڻن تہ اُهو تنهنجي پالڻهار وٽان سچ آهي پوءِ اُن تي ايمان آڻين ۽ سندن دليون الله لاءِ عاجزي ڪن۔ ۽ بيشڪ الله مؤمنن کي سڌي واٽ ڏانهن ضرور رستو ڏيکاريندڙ آهي (۵۴) . ۽ ڪافر اُنهي (وحي) کان (ايسين) سدائين شڪ ۾ هوندا جيسين اوچتو وٽن قيامت پهچي يا نياڳي ڏينهن جو عذاب وٽن پهچي (۵۵) .

اَلْمُلْكُ يَوْمَئِذٍ لِّلّٰهِ ؕ يَحْكُمُ بَيْنَهُمْ ؕ فَالَّذِيْنَ اٰمَنُوْا وَ
عَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ فِيْ جَنّٰتِ النَّعِيْمِ ﴿۵۶﴾ وَالَّذِيْنَ كَفَرُوْا وَ
كَذَّبُوْا بِاٰيٰتِنَا فَاُولٰٓئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ مُّهِيْنٌ ﴿۵۷﴾ ع وَالَّذِيْنَ
هَاجَرُوْا فِيْ سَبِيْلِ اللّٰهِ ثُمَّ قُتِلُوْٓا اَوْ مَاتُوْا لَيَرْزُقَنَّهُمُ
اللّٰهُ رِزْقًا حَسَنًا ؕ وَاِنَّ اللّٰهَ لَهُوَ خَيْرُ الرّٰزِقِيْنَ ﴿۵۸﴾
لَيُدْخِلَنَّهُمْ مُّدْخَلًا يَّرْضَوْنَهٗ ؕ وَاِنَّ اللّٰهَ لَعَلِيْمٌ
حَلِيْمٌ ﴿۵۹﴾ ذٰلِكَ ۚ وَمَنْ عَاقَبَ بِمِثْلِ مَا عُوْقِبَ بِهٖ
ثُمَّ بُغِيَ عَلَيْهِ لَيَنْصُرَنَّهُ اللّٰهُ ؕ اِنَّ اللّٰهَ لَعَفُوٌّ غَفُوْرٌ ﴿۶۰﴾
ذٰلِكَ بِاَنَّ اللّٰهَ يُوْلِجُ الَّيْلَ فِي النَّهَارِ وَيُوْلِجُ النَّهَارَ
فِي الَّيْلِ وَاَنَّ اللّٰهَ سَمِيْعٌۢ بَصِيْرٌ ﴿۶۱﴾ ذٰلِكَ بِاَنَّ اللّٰهَ هُوَ
الْحَقُّ وَاَنَّ مَا يَدْعُوْنَ مِنْ دُوْنِهٖ هُوَ الْبَاطِلُ وَاَنَّ
اللّٰهَ هُوَ الْعَلِيُّ الْكَبِيْرُ ﴿۶۲﴾ اَلَمْ تَرَ اَنَّ اللّٰهَ اَنْزَلَ
مِنَ السَّمَآءِ مَآءً ۫ فَتُصْبِحُ الْاَرْضُ مُخْضَرَّةً ؕ اِنَّ
اللّٰهَ لَطِيْفٌ خَبِيْرٌ ﴿۶۳﴾ ج لَهٗ مَا فِي السَّمٰوٰتِ وَمَا
فِي الْاَرْضِ ؕ وَاِنَّ اللّٰهَ لَهُوَ الْغَنِيُّ الْحَمِيْدُ ﴿۶۴﴾ ع

اُنهيءَ ڏينهن الله جي بادشاهي آهي. (اُهو) سندن وچ ۾ نبيرو ڪندو. پوءِ جن ايمان آندو ۽ چڱا ڪم ڪيا سي نعمتن وارن باغن ۾ هوندا (٥٦). ۽ جن انڪار ڪيو ۽ اسان جي آيتن کي ڪوڙو ڀانيو سي اُهي آهن جن لاءِ خواري وارو عذاب آهي (٥٧). ۽ جن الله جي واٽ ۾ ديس ڇڏيو وري ڪسجي ويا يا مُئا تن کي الله چڱو رزق ڏيندو. ۽ الله چڱو روزي ڏيندڙ آهي (٥٨). جو هنڌ هنن کي وڻندو تنهن ۾ ضرور کين داخل ڪندو. ۽ بيشڪ الله ضرور ڄاڻندڙ بردبار آهي (٥٩). اِهو (فيصلو) آهي، ۽ جيڪو جيترو ايذايو ويو اوترو ايذائي، وري مٿس زيادتي ڪئي وڃي ته اُن (ايذايل) کي الله مدد ڏيندو. بيشڪ الله معافي ڏيندڙ بخشڻهار آهي (٦٠). اها (مدد) هن سببان آهي ته الله رات کي ڏينهن ۾ داخل ڪندو آهي ۽ ڏينهن کي رات ۾ داخل ڪندو آهي ۽ (هن ڪري) ته الله ٻڌندڙ ڏسندڙ آهي (٦١). اِها (مدد) هن ڪري آهي ته الله پاڻ برحق آهي ۽ الله کان سواءِ جنهن کي سڏيندا آهن سو ڪوڙو آهي ۽ (هن ڪري) ته الله ئي مٿاهون تمام وڏو آهي (٦٢). (اي پيغمبر!) نه ڏٺو اٿيئي ڇا ته الله آسمان مان (مينهن جو) پاڻي وسايو؟ پوءِ زمين ساول واري ٿيندي آهي. ڇو ته الله لطف ڪندڙ خبر رکندڙ آهي (٦٣). جيڪي آسمانن ۾ آهي ۽ جيڪي زمين ۾ آهي سو الله جو آهي. ۽ الله ضرور بي پرواهه ساراهيل آهي (٦٤).

اَلَمْ تَرَ اَنَّ اللّٰهَ سَخَّرَ لَكُمْ مَّا فِى الْاَرْضِ وَ الْفُلْكَ تَجْرِىْ
فِى الْبَحْرِ بِاَمْرِهٖ ؕ وَ يُمْسِكُ السَّمَآءَ اَنْ تَقَعَ عَلَى الْاَرْضِ
اِلَّا بِاِذْنِهٖ ؕ اِنَّ اللّٰهَ بِالنَّاسِ لَرَءُوْفٌ رَّحِيْمٌ ﴿۶۵﴾ وَهُوَ الَّذِىْۤ
اَحْيَاكُمْ ثُمَّ يُمِيْتُكُمْ ثُمَّ يُحْيِيْكُمْ ؕ اِنَّ الْاِنْسَانَ لَكَفُوْرٌ ﴿۶۶﴾
لِكُلِّ اُمَّةٍ جَعَلْنَا مَنْسَكًا هُمْ نَاسِكُوْهُ فَلَا يُنَازِعُنَّكَ فِى
الْاَمْرِ وَادْعُ اِلٰى رَبِّكَ ؕ اِنَّكَ لَعَلٰى هُدًى مُّسْتَقِيْمٍ ﴿۶۷﴾
وَاِنْ جٰدَلُوْكَ فَقُلِ اللّٰهُ اَعْلَمُ بِمَا تَعْمَلُوْنَ ﴿۶۸﴾ اَللّٰهُ
يَحْكُمُ بَيْنَكُمْ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ فِيْمَا كُنْتُمْ فِيْهِ تَخْتَلِفُوْنَ ﴿۶۹﴾ اَلَمْ
تَعْلَمْ اَنَّ اللّٰهَ يَعْلَمُ مَا فِى السَّمَآءِ وَالْاَرْضِ ؕ اِنَّ ذٰلِكَ فِىْ كِتٰبٍ ؕ
اِنَّ ذٰلِكَ عَلَى اللّٰهِ يَسِيْرٌ ﴿۷۰﴾ وَيَعْبُدُوْنَ مِنْ دُوْنِ اللّٰهِ مَا
لَمْ يُنَزِّلْ بِهٖ سُلْطٰنًا وَّمَا لَيْسَ لَهُمْ بِهٖ عِلْمٌ ؕ وَمَا لِلظّٰلِمِيْنَ
مِنْ نَّصِيْرٍ ﴿۷۱﴾ وَاِذَا تُتْلٰى عَلَيْهِمْ اٰيٰتُنَا بَيِّنٰتٍ تَعْرِفُ فِىْ
وُجُوْهِ الَّذِيْنَ كَفَرُوا الْمُنْكَرَ ؕ يَكَادُوْنَ يَسْطُوْنَ بِالَّذِيْنَ
يَتْلُوْنَ عَلَيْهِمْ اٰيٰتِنَا ؕ قُلْ اَفَاُنَبِّئُكُمْ بِشَرٍّ مِّنْ ذٰلِكُمْ ؕ
اَلنَّارُ ؕ وَعَدَهَا اللّٰهُ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا ؕ وَبِئْسَ الْمَصِيْرُ ﴿۷۲﴾

(اي پيغمبر!) نہ ڏٺو اٿيئي ڇا تہ جيڪي زمين ۾ آهي سو الله اوهان لاءِ نوايو آهي ۽ ٻيڙيون درياءَ ۾ سندس حڪم سان ترنديون آهن. ۽ آسمان کي زمين تي ڪِرڻ کان جهليندو آهي پر (جي ڪيرائيس تہ) سندس اختيار آهي. بيشڪ الله ماڻهن تي ٻاجهارو مهربان آهي (٦٥) . ۽ اُهو ئي آهي جنهن اوهان کي جياريو وري اوهان کي ماريندو وري اوهان کي جياريندو. بيشڪ انسان بي شڪر آهي (٦٦) . سڀ ڪنهن ٽولي لاءِ هڪ شريعت مقرر ڪئي سون جنهن تي اُهي عمل ڪندڙ آهن پوءِ جڳائين تہ توسان هن ڪم ۾ جهڳڙو نہ ڪن ۽ (تون) پنهنجي پالڻهار ڏانهن (ماڻهن کي) سڏيندو رهہ. بيشڪ تون سڌي واٽ تي آهين (٦٧) . ۽ جيڪڏهن توسان جهڳڙو ڪن تہ چؤ تہ جيڪي ڪندا آهيو تنهن کي الله چڱو ڄاڻندڙ آهي (٦٨) . جنهن بابت اوهين تڪرار ڪندا آهيو تنهن بابت قيامت جي ڏينهن الله اوهان جي وچ ۾ نبيرو ڪندو (٦٩) . (اي پيغمبر!) معلوم نہ اٿيئي ڇا تہ جيڪي آسمانن ۽ زمين ۾ آهي سو الله ڄاڻندو آهي؟ بيشڪ اها (ڳالهہ) ڪتاب (لوح محفوظ) ۾ (لکيل) آهي. بيشڪ اُهو الله تي آسان آهي (٧٠) . ۽ (ڪافر) الله کان سواءِ اُنهيءَ کي پوڄيندا آهن جنهن لاءِ ڪا سند نہ لاٿي اٿس ۽ (پڻ) اُنهيءَ کي (پوڄيندا آهن) جنهن جي ڪين ڪا خبر نہ آهي. ۽ ظالمن جو ڪو مددگار ڪونهي (٧١) . ۽ جڏهن اسان جون چٽيون آيتون کين پڙهي ٻڌائبيون آهن تڏهن ڪافرن جي منهن ۾ ناراضپو سڃاڻندو آهين. جيڪي مٿن اسان جون آيتون پڙهندا آهن تن تي ڪاهي پوڻ لاءِ ويجها ٿيندا آهن. (اي پيغمبر!) کين چؤ تہ هن کان وڌيڪ بڇڙي ڳالهہ جي سُڌ اوهان کي ڏيان ڇا؟ (اُها) باهہ آهي. جنهن جو الله ڪافرن کي انجام ڏنو آهي. ۽ اُها جاءِ بڇڙي آهي (٧٢) .

يٰۤاَيُّهَا النَّاسُ ضُرِبَ مَثَلٌ فَاسْتَمِعُوْا لَهٗ ؕ اِنَّ الَّذِيْنَ
تَدْعُوْنَ مِنْ دُوْنِ اللّٰهِ لَنْ يَّخْلُقُوْا ذُبَابًا وَّلَوِ
اجْتَمَعُوْا لَهٗ ؕ وَاِنْ يَّسْلُبْهُمُ الذُّبَابُ شَيْـًٔا لَّا يَسْتَنْقِذُوْهُ
مِنْهُ ؕ ضَعُفَ الطَّالِبُ وَالْمَطْلُوْبُ ﴿٧٣﴾ مَا قَدَرُوا اللّٰهَ
حَقَّ قَدْرِهٖ ؕ اِنَّ اللّٰهَ لَقَوِيٌّ عَزِيْزٌ ﴿٧٤﴾ اَللّٰهُ يَصْطَفِيْ مِنَ
الْمَلٰٓئِكَةِ رُسُلًا وَّمِنَ النَّاسِ ؕ اِنَّ اللّٰهَ سَمِيْعٌۢ بَصِيْرٌ ۚ ﴿٧٥﴾
يَعْلَمُ مَا بَيْنَ اَيْدِيْهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ ؕ وَاِلَى اللّٰهِ تُرْجَعُ
الْاُمُوْرُ ﴿٧٦﴾ يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوا ارْكَعُوْا وَاسْجُدُوْا وَ
اعْبُدُوْا رَبَّكُمْ وَافْعَلُوا الْخَيْرَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُوْنَ ۩ ﴿٧٧﴾
وَجَاهِدُوْا فِي اللّٰهِ حَقَّ جِهَادِهٖ ؕ هُوَ اجْتَبٰىكُمْ وَمَا
جَعَلَ عَلَيْكُمْ فِي الدِّيْنِ مِنْ حَرَجٍ ؕ مِلَّةَ اَبِيْكُمْ
اِبْرٰهِيْمَ ؕ هُوَ سَمّٰىكُمُ الْمُسْلِمِيْنَ ۙ۬ مِنْ قَبْلُ وَفِيْ هٰذَا
لِيَكُوْنَ الرَّسُوْلُ شَهِيْدًا عَلَيْكُمْ وَتَكُوْنُوْا شُهَدَآءَ عَلَى
النَّاسِ ۚۖ فَاَقِيْمُوا الصَّلٰوةَ وَاٰتُوا الزَّكٰوةَ وَاعْتَصِمُوْا
بِاللّٰهِ ؕ هُوَ مَوْلٰىكُمْ ۚ فَنِعْمَ الْمَوْلٰى وَنِعْمَ النَّصِيْرُ ﴿٧٨﴾ ع

اي انسانو! هڪ مثال بيان ڪجي ٿو اُهو اوهين ٻڌو۔ بيشڪ الله کان سواءِ جن کي سڏيندا آهيو سي ڪا مک به پيدا نه ڪندا آهن توڙيڪ اُن (جي ٺاهڻ) لاءِ سيئي گڏ ٿين۔ ۽ جيڪڏهن مک کانئن ڪا شيءِ کسي وٺي ته اُها کانئس ڇڏائي به نه سگهندا۔ طالب ۽ مطلوب (يعني پوڄاري ۽ بت) ٻئي هيڻا آهن (٧٣). جهڙو الله جو قدر آهي (تهڙو) سندس قدر بجاءِ نه آندائون۔ بيشڪ الله ڏاڍو طاقتور (۽) غالب آهي (٧٤). الله ملائڪن ۽ ماڻهن مان پيغام پهچائڻ وارا چونڊيندو آهي۔ بيشڪ الله ٻڌندڙ ڏسندڙ آهي (٧٥). جيڪي سندن اڳيان ۽ جيڪي سندن پويان آهي سو (الله) ڄاڻندو آهي۔ ۽ الله ڏانهن سڀ ڪم موٽايا وڃن ٿا (٧٦). اي ايمان وارؤ! رڪوع ڪريو ۽ سجدو ڪريو ۽ پنهنجي پالڻهار جي عبادت ڪريو ۽ چڱا ڪم ڪريو ته مانَ (اوهين) ڇٽو (٧٧). ۽ الله (جي دين) ۾ اهڙو جهاد ڪريو جهڙو اُن جي جهاد جو حق آهي۔ اُنهيءَ اوهان کي چونڊيو ۽ اوهان تي دين ۾ ڪا تنگي نه ڪيائين۔ اوهان جي پيءُ ابراهيم وارو دين (اوهان جو دين ڪيائين)۔ الله اوهان جو نالو هن کان اڳ ۽ هن (قرآن) ۾ مسلمان هن لاءِ رکيو ته پيغمبر (محمد ﷺ) اوهان تي شاهد هجي ۽ اوهين ماڻهن تي شاهد هجو، پوءِ نماز قائم ڪريو ۽ زڪوات ڏيو ۽ الله کي چنبڙي وٺو۔ (جو) اُهو اوهان جو سائين آهي، پوءِ چڱو سائين ۽ چڱو مددگار آهي (٧٨).

سُوۡرَةُ الۡمُؤۡمِنُوۡنَ

بِسۡمِ اللّٰهِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِيۡمِ ○

قَدۡ اَفۡلَحَ الۡمُؤۡمِنُوۡنَ ۙ ١ الَّذِيۡنَ هُمۡ فِىۡ صَلَاتِهِمۡ
خٰشِعُوۡنَ ۙ ٢ وَالَّذِيۡنَ هُمۡ عَنِ اللَّغۡوِ مُعۡرِضُوۡنَ ۙ ٣ وَالَّذِيۡنَ
هُمۡ لِلزَّكٰوةِ فٰعِلُوۡنَ ۙ ٤ وَالَّذِيۡنَ هُمۡ لِفُرُوۡجِهِمۡ حٰفِظُوۡنَ ۙ ٥ اِلَّا
عَلٰٓى اَزۡوَاجِهِمۡ اَوۡ مَا مَلَكَتۡ اَيۡمَانُهُمۡ فَاِنَّهُمۡ غَيۡرُ مَلُوۡمِيۡنَ ۚ ٦ فَمَنِ
ابۡتَغٰى وَرَآءَ ذٰلِكَ فَاُولٰٓئِكَ هُمُ الۡعٰدُوۡنَ ۚ ٧ وَالَّذِيۡنَ هُمۡ
لِاَمٰنٰتِهِمۡ وَعَهۡدِهِمۡ رٰعُوۡنَ ۙ ٨ وَالَّذِيۡنَ هُمۡ عَلٰى صَلَوٰتِهِمۡ يُحَافِظُوۡنَ ٩
اُولٰٓئِكَ هُمُ الۡوٰرِثُوۡنَ ۙ ١٠ الَّذِيۡنَ يَرِثُوۡنَ الۡفِرۡدَوۡسَ ؕ هُمۡ فِيۡهَا
خٰلِدُوۡنَ ١١ وَلَقَدۡ خَلَقۡنَا الۡاِنۡسَانَ مِنۡ سُلٰلَةٍ مِّنۡ طِيۡنٍ ۚ ١٢
ثُمَّ جَعَلۡنٰهُ نُطۡفَةً فِىۡ قَرَارٍ مَّكِيۡنٍ ١٣ ثُمَّ خَلَقۡنَا النُّطۡفَةَ عَلَقَةً
فَخَلَقۡنَا الۡعَلَقَةَ مُضۡغَةً فَخَلَقۡنَا الۡمُضۡغَةَ عِظٰمًا فَكَسَوۡنَا الۡعِظٰمَ
لَحۡمًا ۗ ثُمَّ اَنۡشَاۡنٰهُ خَلۡقًا اٰخَرَ ؕ فَتَبٰرَكَ اللّٰهُ اَحۡسَنُ الۡخٰلِقِيۡنَ ؕ ١٤
ثُمَّ اِنَّكُمۡ بَعۡدَ ذٰلِكَ لَمَيِّتُوۡنَ ؕ ١٥ ثُمَّ اِنَّكُمۡ يَوۡمَ الۡقِيٰمَةِ تُبۡعَثُوۡنَ ١٦
وَلَقَدۡ خَلَقۡنَا فَوۡقَكُمۡ سَبۡعَ طَرَآئِقَ ۖ وَمَا كُنَّا عَنِ الۡخَلۡقِ غٰفِلِيۡنَ ١٧

سورة مؤمنون مڪي آهي ۽ هن ۾ هڪ سؤ
ارڙهن آيتون ۽ ڇهہ رڪوع آهن.

اللہ ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

بيشڪ (اُهي) مؤمن ڪامياب ٿيا (١). جيڪي پنهنجيءَ نماز ۾ عاجزي ڪندڙ آهن (٢). ۽ جيڪي اجائي ڳالھ کان منهن موڙيندڙ آهن (٣). ۽ جي زڪات ادا ڪندڙ آهن (۴). ۽ جي پنهجين اگهڙن کي (زنا کان) بچائيندڙ آهن (٥). رڳو پنهنجي زالن يا پنهنجن ٻانهين سان (گڏ ٿيندا آهن) پوءِ بيشڪ اهي ملامت ڪيل نہ آهن (٦). پوءِ جيڪي انهن (پنهنجن زالن يا پنهنجن ٻانهين) کان سواءِ طلبيندا سي ئي حد کان لنگهندڙ آهن (٧). ۽ جيڪي پنهنجي امانتن جي ۽ پنهنجي انجام جي رعايت ڪندڙ آهن (٨). ۽ جيڪي پنهنجن نمازن جي نگاھ رکندا آهن (٩). اِهي اُهي ئي وارث آهن (١٠). جيڪي (نيٺ) بهشت جا وارث ٿيندا- اُهي منجهس سدائين رهڻ وارا آهن (١١). ۽ بيشڪ ماڻهوءَ کي مٽيءَ جي سَتَ مان بڻايوسون (١٢). وري ان کي نطفو ڪري محڪم جاءِ ۾ رکيوسون (١٣). وري (اُن) نطفي کي رت جو دڳ بڻايوسون وري (اُن) رت جي دڳ کي ٻوٽي بڻايوسون وري (اُن) ٻوٽيءَ کي هڏا بڻاياسون پوءِ (انهن) هڏن کي گوشت پهرايوسون وري ان کي ٻي (نئين) بڻاوت بڻائي سون- پوءِ اللہ (وڏيءَ) برڪت وارو (سڀ کان) وڌيڪ سهڻو خلقيندڙ آهي (١۴). وري بيشڪ اوهين ان کان پوءِ ضرور مرندؤ (١٥). وري بيشڪ اوهين قيامت جي ڏينهن اٿاربؤ (١٦). ۽ بيشڪ اوهان جي مٿان ست آسمان بڻاياسون ۽ بڻائڻ کان بي خبر نہ هئاسون (١٧).

وَاَنْزَلْنَا مِنَ السَّمَآءِ مَآءًۢ بِقَدَرٍ فَاَسْكَنّٰهُ فِی الْاَرْضِ ۖۗ وَاِنَّا عَلٰى
ذَهَابٍۢ بِهٖ لَقٰدِرُوْنَ ۝۱۸ فَاَنْشَاْنَا لَكُمْ بِهٖ جَنّٰتٍ مِّنْ نَّخِیْلٍ وَّ
اَعْنَابٍ لَكُمْ فِیْهَا فَوَاكِهُ كَثِیْرَةٌ وَّمِنْهَا تَاْكُلُوْنَ ۝۱۹ وَشَجَرَةً
تَخْرُجُ مِنْ طُوْرِ سَیْنَآءَ تَنْۢبُتُ بِالدُّهْنِ وَصِبْغٍ لِّلْاٰكِلِیْنَ ۝۲۰ وَ
اِنَّ لَكُمْ فِی الْاَنْعَامِ لَعِبْرَةً ؕ نُسْقِیْكُمْ مِّمَّا فِیْ بُطُوْنِهَا وَلَكُمْ فِیْهَا
مَنَافِعُ كَثِیْرَةٌ وَّمِنْهَا تَاْكُلُوْنَ ۝۲۱ وَعَلَیْهَا وَعَلَى الْفُلْكِ تُحْمَلُوْنَ ۝۲۲ ع
وَلَقَدْ اَرْسَلْنَا نُوْحًا اِلٰى قَوْمِهٖ فَقَالَ یٰقَوْمِ اعْبُدُوا اللّٰهَ مَا لَكُمْ
مِّنْ اِلٰهٍ غَیْرُهٗ ؕ اَفَلَا تَتَّقُوْنَ ۝۲۳ فَقَالَ الْمَلَؤُا الَّذِیْنَ كَفَرُوْا مِنْ
قَوْمِهٖ مَا هٰذَاۤ اِلَّا بَشَرٌ مِّثْلُكُمْ ۙ یُرِیْدُ اَنْ یَّتَفَضَّلَ عَلَیْكُمْ ؕ وَلَوْ شَآءَ
اللّٰهُ لَاَنْزَلَ مَلٰٓىِٕكَةً ۖۚ مَّا سَمِعْنَا بِهٰذَا فِیْۤ اٰبَآىِٕنَا الْاَوَّلِیْنَ ۝۲۴ ۚ اِنْ هُوَ
اِلَّا رَجُلٌۢ بِهٖ جِنَّةٌ فَتَرَبَّصُوْا بِهٖ حَتّٰى حِیْنٍ ۝۲۵ قَالَ رَبِّ انْصُرْنِیْ
بِمَا كَذَّبُوْنِ ۝۲۶ فَاَوْحَیْنَاۤ اِلَیْهِ اَنِ اصْنَعِ الْفُلْكَ بِاَعْیُنِنَا وَ
وَحْیِنَا فَاِذَا جَآءَ اَمْرُنَا وَفَارَ التَّنُّوْرُ ۙ فَاسْلُكْ فِیْهَا مِنْ كُلٍّ
زَوْجَیْنِ اثْنَیْنِ وَاَهْلَكَ اِلَّا مَنْ سَبَقَ عَلَیْهِ الْقَوْلُ
مِنْهُمْ ۚ وَلَا تُخَاطِبْنِیْ فِی الَّذِیْنَ ظَلَمُوْا ۚ اِنَّهُمْ مُّغْرَقُوْنَ ۝۲۷

۽ آسمان کان پاڻي اندازي سان وسايوسون، پوءِ ان کي زمين ۾ رهايوسون ۽ بيشڪ اسين ان جي ورائي نيڻ تي وس وارا آهيون (١٨). پوءِ اُن سان کجين ۽ انگورن جا باغ اوهان لاءِ ڄماياسون. اوهان لاءِ انهن (باغن) ۾ گهڻا ميوا آهن ۽ انهن مان (ڪجھ) اوهين کائيندا آهيو (١٩). ۽ اُهو (زيتون جو) وڻ (پيدا ڪيوسون) جو طورسينا مان نڪرندو آهي (اهڙيءَ طرح) ڄمندو آهي، جو تيل ۽ کائڻ وارن لاءِ ٻوڙ پيدا ٿيندو آهي (٢٠). ۽ بيشڪ اوهان لاءِ ڍورن ۾ (به) عبرت آهي. (جو) جيڪي سندن پيٽن (يعني اوهن) ۾ آهي تنهن مان اوهان کي (کير) پياريندا آهيون ۽ اوهان لاءِ منجهن (پيا به) گهڻا فائدا آهن ۽ منجهانئن (ڪجھ) کائيندا (به) آهيو (٢١). ۽ انهن تي ۽ ٻيڙين تي اوهان کي سوار ڪبو آهي (٢٢). ۽ بيشڪ نوح کي سندس قوم ڏانهن موڪليوسون پوءِ چيائين ته اي منهنجي قوم! الله جي عبادت ڪريو، ان کان سواءِ اوهان جو ڪو معبود نه آهي. پوءِ ڇو نه ڊڄندا آهيو؟ (٢٣). پوءِ سندس قوم مان جيڪي (سردار) ڪافر هئا، تن چيو ته هي رڳو اوهان جهڙو ماڻهو آهي، اوهان تي سرداري (حاصل) ڪرڻ گهرندو آهي. ۽ جيڪڏهن الله گهري ها ته ملائڪن کي موڪلي ها، اها (ڳالھ ته) پنهنجن اڳين ابن ڏاڏن ۾ نه ٻڌي سون (٢٤). اهو ته رڳو هڪڙو ديوانو شخص آهي تنهن ڪري ان لاءِ هڪ وقت تائين ترسو (٢٥). (نوح) چيو اي منهنجا پالڻهار! مون کي مدد ڏي، انهيءَ ڪري جو مون کي ڪوڙو ڀانيائون (٢٦). پوءِ ڏانهس وحي ڪيوسون ته اسان جي اکين آڏو ۽ اسان جي حڪم سان ٻيڙي ٺاھ پوءِ جڏهن اسان جو حڪم اچي ۽ تنور اُٿامي تڏهن سڀ ڪنهن جوڙي مان ٻه ٻه (نر ۽ مادي) ۽ پنهنجي گهر وارا منجهس چاڙھ پر منجهانئن جن بابت (هلاڪ ٿيڻ جو) حڪم تي چڪو (سي نه چاڙھ)، ۽ ظالمن بابت مون کي نه چؤ ڇو ته اهي ٻڏل آهن (٢٧).

فَاِذَا اسۡتَوَيۡتَ اَنۡتَ وَمَنۡ مَّعَكَ عَلَى الۡفُلۡكِ فَقُلِ الۡحَمۡدُ لِلّٰهِ
الَّذِىۡ نَجّٰٮنَا مِنَ الۡقَوۡمِ الظّٰلِمِيۡنَ ﴿۲۸﴾ وَقُلْ رَّبِّ اَنۡزِلۡنِىۡ مُنۡزَلًا مُّبٰرَكًا
وَّاَنۡتَ خَيۡرُ الۡمُنۡزِلِيۡنَ ﴿۲۹﴾ اِنَّ فِىۡ ذٰلِكَ لَاٰيٰتٍ وَّاِنۡ كُنَّا لَمُبۡتَلِيۡنَ ﴿۳۰﴾
ثُمَّ اَنۡشَاۡنَا مِنۡۢ بَعۡدِهِمۡ قَرۡنًا اٰخَرِيۡنَ ﴿۳۱﴾ فَاَرۡسَلۡنَا فِيۡهِمۡ رَسُوۡلًا
مِّنۡهُمۡ اَنِ اعۡبُدُوا اللّٰهَ مَا لَـكُمۡ مِّنۡ اِلٰهٍ غَيۡرُهٗ ؕ اَفَلَا تَتَّقُوۡنَ ﴿۳۲﴾ وَقَالَ
الۡمَلَاُ مِنۡ قَوۡمِهِ الَّذِيۡنَ كَفَرُوۡا وَكَذَّبُوۡا بِلِقَآءِ الۡاٰخِرَةِ وَاَتۡرَفۡنٰهُمۡ
فِى الۡحَيٰوةِ الدُّنۡيَا ۙ مَا هٰذَاۤ اِلَّا بَشَرٌ مِّثۡلُكُمۡ ۙ يَاۡكُلُ مِمَّا تَاۡكُلُوۡنَ مِنۡهُ
وَيَشۡرَبُ مِمَّا تَشۡرَبُوۡنَ ﴿۳۳﴾ وَلَئِنۡ اَطَعۡتُمۡ بَشَرًا مِّثۡلَـكُمۡ اِنَّكُمۡ اِذًا
لَّخٰسِرُوۡنَ ﴿۳۴﴾ اَيَعِدُكُمۡ اَنَّكُمۡ اِذَا مِتُّمۡ وَكُنۡتُمۡ تُرَابًا وَّعِظَامًا اَنَّكُمۡ
مُّخۡرَجُوۡنَ ﴿۳۵﴾ هَيۡهَاتَ هَيۡهَاتَ لِمَا تُوۡعَدُوۡنَ ﴿۳۶﴾ اِنۡ هِىَ اِلَّا
حَيَاتُنَا الدُّنۡيَا نَمُوۡتُ وَنَحۡيَا وَمَا نَحۡنُ بِمَبۡعُوۡثِيۡنَ ﴿۳۷﴾ اِنۡ هُوَ
اِلَّا رَجُلُ ۨافۡتَرٰى عَلَى اللّٰهِ كَذِبًا وَّمَا نَحۡنُ لَهٗ بِمُؤۡمِنِيۡنَ ﴿۳۸﴾ قَالَ
رَبِّ انۡصُرۡنِىۡ بِمَا كَذَّبُوۡنِ ﴿۳۹﴾ قَالَ عَمَّا قَلِيۡلٍ لَّيُصۡبِحُنَّ نٰدِمِيۡنَ ﴿۴۰﴾
فَاَخَذَتۡهُمُ الصَّيۡحَةُ بِالۡحَـقِّ فَجَعَلۡنٰهُمۡ غُثَآءً ۚ فَبُعۡدًا لِّلۡقَوۡمِ
الظّٰلِمِيۡنَ ﴿۴۱﴾ ثُمَّ اَنۡشَاۡنَا مِنۡۢ بَعۡدِهِمۡ قُرُوۡنًا اٰخَرِيۡنَ ﴿۴۲﴾

پوءِ جڏهن ٻيڙي تي تون چڙهي ويهين ۽ تنهنجا سنگتي (ٻ ويهن) تڏهن چئُ تہ سڀ ساراه انهيءَ الله کي جڳائي جنهن ظالمن جي قوم کان اسان کي بچايو (٢٨). ۽ چئُ تہ اي منهنجا پالڻهار! مون کي برڪت واري هنڌ لاهہ ۽ تون (سڀ کان) چڱو لاهيندڙ آهين (٢٩). بيشڪ هن (قصي) ۾ نشانيون آهن ۽ بيشڪ اسين پرکڻ وارا هئاسون (٣٠). وري کائن پوءِ ٻيو جُڳ پيدا ڪيوسون (٣١). پوءِ منجهن هڪ پيغمبر اُنهن (جي قبيلي) مان موڪليوسون (تنهن چيو) تہ الله جي عبادت ڪريو، ان کان سواءِ اوهان جو ڪو بہ معبود نہ آهي، پوءِ ڇو نہ ڊڄندا آهيو؟ (٣٢). ۽ سندس قوم مان جن سردارن ڪفر ڪيو ۽ آخرت جي ملڻ کي ڪوڙ ڀانيو ۽ کين دنيا جي حياتيءَ ۾ آسودو بہ ڪيو هيوسون، تن چيو تہ هي (پيغمبر) رڳو اوهان جهڙو ماڻهو آهي (جو) جنهن (قسم) منجهان (اوهين) کائيندا آهيو، تنهن مان (اُهو بہ) کائيندو آهي ۽ جنهن (قسم) منجهان (اوهين) پيئندا آهيو تنهن مان (اهو بہ) پيئندو آهي (٣٣). ۽ جيڪڏهن پاڻ جهڙي ماڻهوءَ جو چيو مڃيندؤ تہ اوهين انهيءَ مهل ٽوٽي وارا ٿيندؤ (٣٤). اوهان سان انجام ڪندو آهي ڇا تہ جڏهن (اوهين) مرندؤ ۽ مٽي ۽ هڏا ٿيندؤ (تڏهن) اوهين ٻاهر ڪڍبؤ؟ (٣٥). جنهن جو اوهان کي انجام ڏجي ٿو سو (ٻڌڻ ۽ چوڻ کان) پري (بلڪل) پري آهي (٣٦). اسان جي رڳي هيءَ دنيا جي حياتي آهي (جنهن ۾) مرندا آهيون ۽ جيئندا آهيون ۽ اسين (وري جيئرا ٿي) اُٿڻ وارا نہ آهيون (٣٧). هيءُ رڳو هڪ ماڻهو آهي جنهن الله تي ڪوڙ ٻڌو آهي ۽ اسين کيس (ڪڏهن) مڃڻ وارا نہ آهيون (٣٨). (پيغمبر) چيو تہ منهنجا پالڻهار مون کي مدد ڏي هن ڪري جو مون کي ڪوڙو ڀانيائون (٣٩). (الله) فرمايو تہ، ٿوري مدت کان پوءِ پشيمان ٿيندا (٤٠). پوءِ کين سچي انجام جي ڪري دهڪي پڪڙيو پوءِ کين ڪُنو ڪيوسون، پوءِ ظالمن جي قوم تي لعنت هجي (٤١). وري کائن پوءِ ٻيا جُڳ پيدا ڪياسون (٤٢).

مَا تَسْبِقُ مِنْ اُمَّةٍ اَجَلَهَا وَمَا يَسْتَاْخِرُوْنَ ﴿۴۳﴾ ثُمَّ اَرْسَلْنَا
رُسُلَنَا تَتْرَا ؕ كُلَّمَا جَآءَ اُمَّةً رَّسُوْلُهَا كَذَّبُوْهُ فَاَتْبَعْنَا بَعْضَهُمْ
بَعْضًا وَّجَعَلْنٰهُمْ اَحَادِيْثَ ۚ فَبُعْدًا لِّقَوْمٍ لَّا يُؤْمِنُوْنَ ﴿۴۴﴾ ثُمَّ
اَرْسَلْنَا مُوْسٰى وَاَخَاهُ هٰرُوْنَ ۙ بِاٰيٰتِنَا وَسُلْطٰنٍ مُّبِيْنٍ ﴿۴۵﴾
اِلٰى فِرْعَوْنَ وَمَلَا۟ئِهٖ فَاسْتَكْبَرُوْا وَكَانُوْا قَوْمًا عَالِيْنَ ﴿۴۶﴾ فَقَالُوْٓا
اَنُؤْمِنُ لِبَشَرَيْنِ مِثْلِنَا وَقَوْمُهُمَا لَنَا عٰبِدُوْنَ ﴿۴۷﴾ فَكَذَّبُوْهُمَا
فَكَانُوْا مِنَ الْمُهْلَكِيْنَ ﴿۴۸﴾ وَلَقَدْ اٰتَيْنَا مُوْسَى الْكِتٰبَ لَعَلَّهُمْ
يَهْتَدُوْنَ ﴿۴۹﴾ وَجَعَلْنَا ابْنَ مَرْيَمَ وَاُمَّهٗٓ اٰيَةً وَّاٰوَيْنٰهُمَآ اِلٰى
رَبْوَةٍ ذَاتِ قَرَارٍ وَّمَعِيْنٍ ﴿۵۰﴾ يٰٓاَيُّهَا الرُّسُلُ كُلُوْا مِنَ الطَّيِّبٰتِ
وَاعْمَلُوْا صَالِحًا ؕ اِنِّيْ بِمَا تَعْمَلُوْنَ عَلِيْمٌ ﴿۵۱﴾ وَاِنَّ هٰذِهٖٓ اُمَّتُكُمْ اُمَّةً
وَّاحِدَةً وَّاَنَا رَبُّكُمْ فَاتَّقُوْنِ ﴿۵۲﴾ فَتَقَطَّعُوْٓا اَمْرَهُمْ بَيْنَهُمْ زُبُرًا ؕ
كُلُّ حِزْبٍۢ بِمَا لَدَيْهِمْ فَرِحُوْنَ ﴿۵۳﴾ فَذَرْهُمْ فِيْ غَمْرَتِهِمْ حَتّٰى
حِيْنٍ ﴿۵۴﴾ اَيَحْسَبُوْنَ اَنَّمَا نُمِدُّهُمْ بِهٖ مِنْ مَّالٍ وَّبَنِيْنَ ﴿۵۵﴾ نُسَارِعُ
لَهُمْ فِي الْخَيْرٰتِ ؕ بَلْ لَّا يَشْعُرُوْنَ ﴿۵۶﴾ اِنَّ الَّذِيْنَ هُمْ مِّنْ خَشْيَةِ
رَبِّهِمْ مُّشْفِقُوْنَ ﴿۵۷﴾ وَالَّذِيْنَ هُمْ بِاٰيٰتِ رَبِّهِمْ يُؤْمِنُوْنَ ﴿۵۸﴾

ڪائي ٽولي پنهنجيءَ مدت کان نہ اڳي ويندي آهي ۽ نڪي (اُهي) دير ڪندا آهن (٤٣). وري لڳو لڳ پنهنجن پيغمبرن کي موڪليوسون، جڏهن بہ ڪنهن ٽوليءَ وٽ سندس پيغمبر آيو (تڏهن) کيس ڪوڙو ڄاڻائون، پوءِ انهن کي هڪ ٻئي پٺيان (ناس) ڪيوسون ۽ کين (ٻين لاءِ) آکاڻيون ڪيوسون، پوءِ نہ مڃيندڙ قوم تي لعنت هجي (٤٤). وري پنهنجي نشانين ۽ پڌريءَ حجت سان موسىٰ ۽ سندس ڀاءُ هارون کي موڪليو سون (٤٥). فرعون ۽ سندن لشڪر ڏانهن، پوءِ (اُنهن) وڏائي ڪئي ۽ (اُهي) هٺيلي قوم هئا (٤٦). پوءِ چيائون تہ پاڻ جهڙن ٻن ماڻهن تي ڇو ايمان آڻيون؟ ۽ سندن قوم (تہ) اسان جو ٻانهپو ڪندڙ آهي (٤٧). پوءِ انهن کي ڪوڙو ڄاڻائون پوءِ هلاڪ ڪيلن مان ٿيا (٤٨). ۽ بيشڪ موسىٰ کي ڪتاب ڏنوسون تہ مَن اهي سڌو رستو لهن (٤٩). ۽ مريم جي پٽ کي ۽ سندس ماءُ کي هڪ نشاني ڪئي سون ۽ انهن کي سنئين ۽ وهندڙ چشمن واري مٿاهين دڙي تي (رهڻ جي) جاءِ ڏني سون (٥٠). (چيوسون تہ) اي پيغمبرؤ! سٺين شين مان کائو ۽ چڱا ڪم ڪريو. بيشڪ جيڪي ڪندا آهيو سو آءٌ ڄاڻيندڙ آهيان (٥١). ۽ بيشڪ اوهان جو هي دين هڪ دين آهي ۽ آءٌ اوهان جو پالڻهار آهيان، تنهن ڪري مون کان ڊڄو (٥٢). پوءِ (انهن) پنهنجي ڪم کي پاڻ ۾ ذرا ذرا ڪري ڇڏيو. سڀ ڪنهن ٽوليءَ وٽ جيڪي آهي، تنهن سان اها سرهي (رهندي) آهي (٥٣). پوءِ (اي پيغمبر!) کين سندس غفلت ۾ هڪ وقت تائين ڇڏي ڏي (٥٤). جنهن مال ۽ اولاد سان کين واڌارو ڏنو سون تنهن کي ڀائيندا آهن ڇا؟ (٥٥). تہ ڪا انهن لاءِ چڱاين ڏيڻ ۾ تڪڙ ٿا ڪريون (نہ!) بلڪ نہ سمجهندا آهن (٥٦). بيشڪ اُهي جيڪي پنهنجي پالڻهار جي ڀؤ کان ڊڄندڙ آهن (٥٧). ۽ اُهي جيڪي پنهنجي پالڻهار جي نشانين تي ايمان آڻيندا آهن (٥٨).

وَالَّذِيْنَ هُمْ بِرَبِّهِمْ لَا يُشْرِكُوْنَ ۝۵۹ وَالَّذِيْنَ يُؤْتُوْنَ مَآ اٰتَوْا وَّ
قُلُوْبُهُمْ وَجِلَةٌ اَنَّهُمْ اِلٰى رَبِّهِمْ رٰجِعُوْنَ ۝۶۰ اُولٰٓئِكَ يُسٰرِعُوْنَ
فِى الْخَيْرٰتِ وَهُمْ لَهَا سٰبِقُوْنَ ۝۶۱ وَلَا نُكَلِّفُ نَفْسًا اِلَّا وُسْعَهَا
وَلَدَيْنَا كِتٰبٌ يَّنْطِقُ بِالْحَقِّ وَهُمْ لَا يُظْلَمُوْنَ ۝۶۲ بَلْ قُلُوْبُهُمْ فِىْ
غَمْرَةٍ مِّنْ هٰذَا وَلَهُمْ اَعْمَالٌ مِّنْ دُوْنِ ذٰلِكَ هُمْ لَهَا عٰمِلُوْنَ ۝۶۳
حَتّٰٓى اِذَآ اَخَذْنَا مُتْرَفِيْهِمْ بِالْعَذَابِ اِذَا هُمْ يَجْئَرُوْنَ ۝۶۴ لَا تَجْئَرُوا
الْيَوْمَ اِنَّكُمْ مِّنَّا لَا تُنْصَرُوْنَ ۝۶۵ قَدْ كَانَتْ اٰيٰتِىْ تُتْلٰى عَلَيْكُمْ فَكُنْتُمْ
عَلٰٓى اَعْقَابِكُمْ تَنْكِصُوْنَ ۝۶۶ مُسْتَكْبِرِيْنَ ۖ بِهٖ سٰمِرًا تَهْجُرُوْنَ ۝۶۷
اَفَلَمْ يَدَّبَّرُوا الْقَوْلَ اَمْ جَآءَهُمْ مَّا لَمْ يَاْتِ اٰبَآءَهُمُ الْاَوَّلِيْنَ ۝۶۸
اَمْ لَمْ يَعْرِفُوْا رَسُوْلَهُمْ فَهُمْ لَهٗ مُنْكِرُوْنَ ۝۶۹ اَمْ يَقُوْلُوْنَ بِهٖ جِنَّةٌ ۭ
بَلْ جَآءَهُمْ بِالْحَقِّ وَاَكْثَرُهُمْ لِلْحَقِّ كٰرِهُوْنَ ۝۷۰ وَلَوِ اتَّبَعَ الْحَقُّ اَهْوَآءَهُمْ
لَفَسَدَتِ السَّمٰوٰتُ وَالْاَرْضُ وَمَنْ فِيْهِنَّ ۭ بَلْ اَتَيْنٰهُمْ بِذِكْرِهِمْ فَهُمْ
عَنْ ذِكْرِهِمْ مُّعْرِضُوْنَ ۝۷۱ اَمْ تَسْـَٔلُهُمْ خَرْجًا فَخَرَاجُ رَبِّكَ خَيْرٌ ڰ
وَّهُوَ خَيْرُ الرّٰزِقِيْنَ ۝۷۲ وَاِنَّكَ لَتَدْعُوْهُمْ اِلٰى صِرَاطٍ مُّسْتَقِيْمٍ ۝۷۳
وَاِنَّ الَّذِيْنَ لَا يُؤْمِنُوْنَ بِالْاٰخِرَةِ عَنِ الصِّرَاطِ لَنٰكِبُوْنَ ۝۷۴

۽ اهي جيڪي پنهنجي پالڻهار سان شريڪ مقرر نہ ڪندا آهن (٥٩). ۽ اهي جيڪي (اُهو) ڏيندا آهن جيڪي (سندس واٽ ۾) ڏنائون هن حال ۾ جو سندن دليون هن ڪري ڏڪنديون آهن تہ اُهي پنهنجي پالڻهار ڏانهن موٽڻ وارا آهن (٦٠). اهي (ماڻهو) چڱاين ۾ تڪڙائي ڪندا آهن ۽ اهي ان لاءِ اڳرائي ڪندڙ آهن (٦١). ۽ (اسين) ڪنهن بہ جيءَ تي سندس طاقت کان سواءِ تڪليف نہ ٿا رکون ۽ اسان وٽ هڪ ڪتاب آهي، جو سچ ڳالهائيندو آهي ۽ انهن تي ظلم نہ ڪبو (٦٢). بلڪ سندين دليون انهن (ڳالهين) کان غفلت ۾ آهن ۽ هن کان سواءِ انهن جا ٻيا ڪرتوت بہ آهن، جي اُهي ڪندا آهن (٦٣). تانجو منجهانئن عياشين (ماڻهن) کي جڏهن عذاب سان پڪڙيوسون، تڏهن دانهون ڪندا رهيا (٦٤). (چيوسون) تہ اڄ دانهون نہ ڪريو، چو تہ اسان کان اوهان کي مدد نہ ملندي (٦٥). بيشڪ اوهان کي منهنجيون آيتون پڙهي ٻڌائيبيون هيون تڏهن اوهين پنهنجن ڪڙين (ڀر پوئتي) ڀڄندا هيؤ (٦٦). اُن (قرآن) کان وڏائي ڪندڙ (۽) آکاڻين ۾ مشغول ٿي (ڪيس) ڇڏيوَ ٿي (٦٧). قرآن کي نہ سوچيائون ڇا يا وٽن اهڙي شيءِ آئي آهي، جا سندن اڳين ٻيءُ ڏاڏن وٽ نہ آئي هئي؟ (٦٨). يا پنهنجي پيغمبر کي نہ سڃاتائون ڇا؟ تنهن ڪري اهي سندس منڪر (ٿيا) آهن (٦٩). يا چوندا آهن تہ ڪيس چريائي آهي (نہ!) بلڪ (پيغمبر) وٽن سچي ڳالھ آندي آهي ۽ منجهانئن گھڻا سچ کي برو ڀائيندڙ آهن (٧٠). ۽ جيڪڏهن الله سندن سڌن تي هلي ها تہ آسمان ۽ زمين ۽ جيڪي منجهن آهي، سي ويران ٿين ها- (نہ!) بلڪ سندن نصيحت وٽن آندي سون ۽ اهي پنهنجيءَ نصيحت (ڪتاب) کان منهن موڙيندڙ آهن (٧١). يا کانئن ڪو نزرانو گھرندو آهين ڇا؟ پوءِ تنهنجي پالڻهار جو نزرانو (ڏيڻ) ڀلو آهي ۽ اهو (سڀ کان) چڱو روزي ڏيندڙ آهي (٧٢). ۽ بيشڪ تون سڌي واٽ ڏانهن کين سڏيندو آهين (٧٣). ۽ بيشڪ جيڪي آخرت کي نہ مڃيندا آهن، سي سڌيءَ واٽ کان پاسيرا ٿيندڙ آهن (٧٤).

وَلَوْ رَحِمْنٰهُمْ وَكَشَفْنَا مَا بِهِمْ مِّنْ ضُرٍّ لَّلَجُّوْا فِیْ طُغْیَانِهِمْ
یَعْمَهُوْنَ ﴿٧٥﴾ وَلَقَدْ اَخَذْنٰهُمْ بِالْعَذَابِ فَمَا اسْتَكَانُوْا لِرَبِّهِمْ
وَمَا یَتَضَرَّعُوْنَ ﴿٧٦﴾ حَتّٰۤی اِذَا فَتَحْنَا عَلَیْهِمْ بَابًا ذَا عَذَابٍ شَدِیْدٍ
اِذَا هُمْ فِیْهِ مُبْلِسُوْنَ ﴿٧٧﴾ وَهُوَ الَّذِیْۤ اَنْشَاَ لَكُمُ السَّمْعَ وَالْاَبْصَارَ
وَالْاَفْـِٕدَةَ ؕ قَلِیْلًا مَّا تَشْكُرُوْنَ ﴿٧٨﴾ وَهُوَ الَّذِیْ ذَرَاَكُمْ فِی
الْاَرْضِ وَاِلَیْهِ تُحْشَرُوْنَ ﴿٧٩﴾ وَهُوَ الَّذِیْ یُحْیٖ وَیُمِیْتُ
وَلَهُ اخْتِلَافُ الَّیْلِ وَالنَّهَارِ ؕ اَفَلَا تَعْقِلُوْنَ ﴿٨٠﴾ بَلْ قَالُوْا
مِثْلَ مَا قَالَ الْاَوَّلُوْنَ ﴿٨١﴾ قَالُوْۤا ءَاِذَا مِتْنَا وَكُنَّا تُرَابًا وَّ
عِظَامًا ءَاِنَّا لَمَبْعُوْثُوْنَ ﴿٨٢﴾ لَقَدْ وُعِدْنَا نَحْنُ وَاٰبَآؤُنَا هٰذَا
مِنْ قَبْلُ اِنْ هٰذَاۤ اِلَّاۤ اَسَاطِیْرُ الْاَوَّلِیْنَ ﴿٨٣﴾ قُلْ لِّمَنِ الْاَرْضُ
وَمَنْ فِیْهَاۤ اِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُوْنَ ﴿٨٤﴾ سَیَقُوْلُوْنَ لِلّٰهِ ؕ قُلْ اَفَلَا
تَذَكَّرُوْنَ ﴿٨٥﴾ قُلْ مَنْ رَّبُّ السَّمٰوٰتِ السَّبْعِ وَرَبُّ الْعَرْشِ
الْعَظِیْمِ ﴿٨٦﴾ سَیَقُوْلُوْنَ لِلّٰهِ ؕ قُلْ اَفَلَا تَتَّقُوْنَ ﴿٨٧﴾ قُلْ مَنْۢ
بِیَدِهٖ مَلَكُوْتُ كُلِّ شَیْءٍ وَّهُوَ یُجِیْرُ وَلَا یُجَارُ عَلَیْهِ اِنْ
كُنْتُمْ تَعْلَمُوْنَ ﴿٨٨﴾ سَیَقُوْلُوْنَ لِلّٰهِ ؕ قُلْ فَاَنّٰی تُسْحَرُوْنَ ﴿٨٩﴾

جيڪڏهن مٿن رحم ڪريون ها ۽ جيڪي ڪين ڏک پهتو سو لاهيون ها ته (به) سدائين پنهنجيءَ گمراهيءَ ۾ حيران رهن ها (٧٥). ۽ بيشڪ ڪين عذاب سان پڪڙيوسون، پوءِ (به) پنهنجي پالڻهار جي اڳيان نه نوڙيا ۽ نڪي عاجزي ڪيائون (٧٦). (پنهنجيءَ غفلت ۾ رهيا) تانجو جنهن مهل مٿن سخت عذاب وارو دروازو کوليوسون (تنهن مهل) اُتي جو اتي انهيءَ ۾ نااميد ٿيا (٧٧). ۽ (الله) اُهو آهي، جنهن اوهان لاءِ ڪنَ ۽ اکيون ۽ دليون بڻايون (پر اوهين ٿورا) ٿورو شڪر ڪندا آهيو (٧٨). ۽ (الله) اُهو آهي جنهن اوهان کي زمين ۾ پيدا ڪيو ۽ ڏانهس وري گڏ ڪيا ويندؤ (٧٩). ۽ (الله) اُهو آهي جيڪو جياري ٿو ۽ ماري ٿو ۽ رات ۽ ڏينهن جو ڦيرڦار ڪرڻ اُن جو (ڪم) آهي، پوءِ نه سمجهندا آهيو ڇا؟ (٨٠). بلڪ جيئن اڳين چيو تيئن چوندا آهن (٨١). چون ٿا ته اسان جڏهن مرنداسون ۽ مٽي ۽ هڏا ٿينداسون (تڏهن) وري جيئرا ٿي اٿنداسون ڇا؟ (٨٢). بيشڪ اسان کي ۽ اسان جي اَبن ڏاڏن کي هن کان اڳ انهيءَ (ڳالھ) جو انجام ڏنو ويو آهي، اِهي رڳو اڳين جا قصا آهن (٨٣). چؤ ته جيڪڏهن اوهين ڄاڻندا آهيو ته (ٻڌايو ته) زمين ۽ جيڪي منجهس آهي سو ڪنهن جو آهي؟ (٨٤). سگهوئي چوندا ته (اُهو سڀ) الله جو آهي. چؤ ته پوءِ ڇو نه نصيحت وٺندا آهيو؟ (٨٥). (اي پيغمبر ڪافرن کي) چؤ ته ستن آسمانن جو رب ۽ وڏي عرش جو رب ڪير آهي؟ (٨٦). سگهوئي چوندا (اِهو سڀ) الله جو آهي. چؤ ته پوءِ ڇو نه ڊڄندا آهيو؟ (٨٧). (ڪافرن کي) چؤ ته (اُهو) ڪير آهي جنهن جي هٿ ۾ سڀ ڪنهن شيءِ جي حڪومت آهي ۽ اهو پناه ڏيندو آهي ۽ اُن (جي عذاب) کان ڪنهن کي پناه ڏيئي نه سگهبي آهي جيڪڏهن ڄاڻندا آهيو (ته ڏسيو) (٨٨). سگهوئي چوندا ته (اهو سڀ) الله جي (هٿ ۾) آهي (ڪين) چؤ ته پوءِ اوهين ڪٿان ٺڳجو ٿا (٨٩).

بَلْ اَتَيْنٰهُمْ بِالْحَقِّ وَاِنَّهُمْ لَكٰذِبُوْنَ ﴿٩٠﴾ مَا اتَّخَذَ اللّٰهُ مِنْ
وَّلَدٍ وَّمَا كَانَ مَعَهٗ مِنْ اِلٰهٍ اِذًا لَّذَهَبَ كُلُّ اِلٰهٍۢ بِمَا خَلَقَ
وَلَعَلَا بَعْضُهُمْ عَلٰى بَعْضٍ ؕ سُبْحٰنَ اللّٰهِ عَمَّا يَصِفُوْنَ ﴿٩١﴾ عٰلِمِ
الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ فَتَعٰلٰى عَمَّا يُشْرِكُوْنَ ﴿٩٢﴾ قُلْ رَّبِّ اِمَّا
تُرِيَنِّيْ مَا يُوْعَدُوْنَ ﴿٩٣﴾ رَبِّ فَلَا تَجْعَلْنِيْ فِي الْقَوْمِ
الظّٰلِمِيْنَ ﴿٩٤﴾ وَاِنَّا عَلٰٓى اَنْ نُّرِيَكَ مَا نَعِدُهُمْ لَقٰدِرُوْنَ ﴿٩٥﴾
اِدْفَعْ بِالَّتِيْ هِيَ اَحْسَنُ السَّيِّئَةَ ؕ نَحْنُ اَعْلَمُ بِمَا يَصِفُوْنَ ﴿٩٦﴾
وَقُلْ رَّبِّ اَعُوْذُ بِكَ مِنْ هَمَزٰتِ الشَّيٰطِيْنِ ﴿٩٧﴾ وَاَعُوْذُ بِكَ
رَبِّ اَنْ يَّحْضُرُوْنِ ﴿٩٨﴾ حَتّٰٓى اِذَا جَآءَ اَحَدَهُمُ الْمَوْتُ قَالَ رَبِّ
ارْجِعُوْنِ ﴿٩٩﴾ لَعَلِّيْٓ اَعْمَلُ صَالِحًا فِيْمَا تَرَكْتُ كَلَّا ؕ اِنَّهَا كَلِمَةٌ هُوَ
قَآئِلُهَا ؕ وَمِنْ وَّرَآئِهِمْ بَرْزَخٌ اِلٰى يَوْمِ يُبْعَثُوْنَ ﴿١٠٠﴾ فَاِذَا نُفِخَ
فِي الصُّوْرِ فَلَآ اَنْسَابَ بَيْنَهُمْ يَوْمَئِذٍ وَّلَا يَتَسَآءَلُوْنَ ﴿١٠١﴾
فَمَنْ ثَقُلَتْ مَوَازِيْنُهٗ فَاُولٰٓئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُوْنَ ﴿١٠٢﴾ وَمَنْ خَفَّتْ
مَوَازِيْنُهٗ فَاُولٰٓئِكَ الَّذِيْنَ خَسِرُوْٓا اَنْفُسَهُمْ فِيْ جَهَنَّمَ
خٰلِدُوْنَ ﴿١٠٣﴾ تَلْفَحُ وُجُوْهَهُمُ النَّارُ وَهُمْ فِيْهَا كٰلِحُوْنَ ﴿١٠٤﴾

بلڪ وٽن سچي (ڳالھ) آندي اٿئون، ۽ بيشڪ اُھي ڪوڙا آھن (٩٠) . الله
نڪي (پاڻ لاءِ) ڪنھن کي پٽ ڪري ورتو آھي ۽ نڪي ساڻس ڪو
(ٻيو) معبود آھي (جيڪڏھن ائين ھجي ھا) تہ ھرڪو معبود پنھنجيءَ
مخلوق کي وٺيو وڃي ھا ۽ اُھي ھڪ ٻئي تي ڏاڍ ڪن ھا- (ڪافر)
جيڪي بيان ڪندا آھن تنھن کان الله پاڪ آھي (٩١) . ڳجھ ۽ ظاھر جو
ڄاڻندڙ آھي جنھن کي (ان سان) شريڪ بڻائيندا آھن تنھن کان مٿاھون
آھي (٩٢) . (اي پيمغبر!) چؤ تہ اي منھنجا پالڻھار! جيڪو انجام ڪجين
ٿو، سو جيڪر مون کي ڏيکارين (٩٣) . اي منھنجا پالڻھار! مون کي ظالمن
جي قوم ۾ (داخل) نہ ڪر (٩٤) . ۽ جيڪو کين انجام ڏيون ٿا تنھن
جي توکي ڏيکارڻ تي بيشڪ اسين وس وارا آھيون (٩٥) . ڏاڍي چڱي طريقي
سان برائيءَ کي ٽار (ڪافر) جيڪي بيان ڪندا آھن سو اسين وڌيڪ
ڄاڻندڙ آھيون (٩٦) . ۽ (اي پيغمبر!) چؤ تہ اي منھنجا پالڻھار! شيطانن جي
وسوسن کان تنھنجي پناہ گھران ٿو (٩٧) . ۽ اي منھنجا پالڻھار! پاڻ وٽ
انھن جي ويجھي ٿيڻ کان (بہ) تنھنجي پناہ وٺان ٿو (٩٨) . (ڪافر پنھنجي
غفلت ۾ ھوندا) تانجو جنھن مھل منجھانئن ڪنھن کي موت ايندو (تنھن
مھل) چوندو تہ اي منھنجا پالڻھار! مون کي دنيا ۾ (ورائي) موٽاءِ (٩٩) . تہ
جيڪي (اُتي) ڇڏيم تنھن ۾ آءٌ جيڪر چڱا عمل ڪريان. ائين (ڪڏھن
ٿيڻو) نہ آھي. بيشڪ اھا ھڪ ڳالھ آھي جا اھو چوندڙ آھي ۽ سندن اڳيان
ھڪ پردو (عالم قبر) اُنھيءَ ڏينھن تائين رھندو (جنھن ڏينھن قيامت ۾)
اُٿاريا ويندا(١٠٠) . پوءِ جنھن مھل صور ۾ ڦوڪبو (تنھن مھل) اُن ڏينھن
سندن وچ ۾ نہ ذاتيون رھنديون ۽ نڪي پاڻ ۾ پڇا ڳاڇا ڪندا (١٠١) .
پوءِ جنھن (جي نيڪيءَ) جو پلڙو ڳرو ٿيو سي ئي ڇٽل آھن (١٠٢) . ۽
جنھنجو پلڙو ھلڪو ٿيو سي اُھي آھن جن پاڻ کي نقصان لاتو (اُھي)
دوزخ ۾ سدائين رھندڙ آھن (١٠٣) . سندن منھن کي باھ ساڙيندي ۽ اُھي
منجھس بدشڪلا ٿيندا (١٠٤) .

اَلَمۡ تَكُنۡ اٰيٰتِىۡ تُتۡلٰى عَلَيۡكُمۡ فَكُنۡتُمۡ بِهَا تُكَذِّبُوۡنَ ﴿١٠٥﴾ قَالُوۡا
رَبَّنَا غَلَبَتۡ عَلَيۡنَا شِقۡوَتُنَا وَكُنَّا قَوۡمًا ضَآلِّيۡنَ ﴿١٠٦﴾ رَبَّنَاۤ
اَخۡرِجۡنَا مِنۡهَا فَاِنۡ عُدۡنَا فَاِنَّا ظٰلِمُوۡنَ ﴿١٠٧﴾ قَالَ اخۡسَـُٔوۡا فِيۡهَا
وَلَا تُكَلِّمُوۡنِ ﴿١٠٨﴾ اِنَّهٗ كَانَ فَرِيۡقٌ مِّنۡ عِبَادِىۡ يَقُوۡلُوۡنَ
رَبَّنَاۤ اٰمَنَّا فَاغۡفِرۡ لَنَا وَارۡحَمۡنَا وَاَنۡتَ خَيۡرُ الرّٰحِمِيۡنَ ۚۖ ﴿١٠٩﴾
فَاتَّخَذۡتُمُوۡهُمۡ سِخۡرِيًّا حَتّٰٓى اَنۡسَوۡكُمۡ ذِكۡرِىۡ وَكُنۡتُمۡ مِّنۡهُمۡ
تَضۡحَكُوۡنَ ﴿١١٠﴾ اِنِّىۡ جَزَيۡتُهُمُ الۡيَوۡمَ بِمَا صَبَرُوۡۤا ۙ اَنَّهُمۡ هُمُ
الۡفَآئِزُوۡنَ ﴿١١١﴾ قٰلَ كَمۡ لَبِثۡتُمۡ فِى الۡاَرۡضِ عَدَدَ سِنِيۡنَ ﴿١١٢﴾
قَالُوۡا لَبِثۡنَا يَوۡمًا اَوۡ بَعۡضَ يَوۡمٍ فَسۡـَٔلِ الۡعَآدِّيۡنَ ﴿١١٣﴾
قٰلَ اِنۡ لَّبِثۡتُمۡ اِلَّا قَلِيۡلًا لَّوۡ اَنَّكُمۡ كُنۡتُمۡ تَعۡلَمُوۡنَ ﴿١١٤﴾
اَفَحَسِبۡتُمۡ اَنَّمَا خَلَقۡنٰكُمۡ عَبَثًا وَّاَنَّكُمۡ اِلَيۡنَا لَا تُرۡجَعُوۡنَ ﴿١١٥﴾
فَتَعٰلَى اللّٰهُ الۡمَلِكُ الۡحَـقُّ ۚ لَاۤ اِلٰهَ اِلَّا هُوَ ۚ رَبُّ الۡعَرۡشِ
الۡكَرِيۡمِ ﴿١١٦﴾ وَمَنۡ يَّدۡعُ مَعَ اللّٰهِ اِلٰهًا اٰخَرَ ۙ لَا بُرۡهَانَ
لَهٗ بِهٖ ۙ فَاِنَّمَا حِسَابُهٗ عِنۡدَ رَبِّهٖ ؕ اِنَّهٗ لَا يُفۡلِحُ الۡكٰفِرُوۡنَ ﴿١١٧﴾
وَقُلۡ رَّبِّ اغۡفِرۡ وَارۡحَمۡ وَاَنۡتَ خَيۡرُ الرّٰحِمِيۡنَ ﴿١١٨﴾ ع

(چيو ويندن ته) منهنجون آيتون اوهان کي نه پڙهي ٻڌائيون وينديون هيون ڇا؟ پوءِ اوهين اُنهن کي ڪوڙو ڀائيندا هيؤ؟ (١٠٥). چوندا ته اي اسان جا پالڻهار! اسان جي بدبختي اسان تي غالب ٿي ويئي ۽ گمراهه قوم هئاسون (١٠٦). اي اسان جا پالڻهار! هتان اسان کي ٻاهر ڪڍ پوءِ جيڪڏهن موٽي (ڪفر) ڪريون ته بيشڪ اسين ظالم ٿيون (١٠٧). (الله) فرمائيندو ته منجهس خوار پيا رهو ۽ مون سان نه ڳالهايو (١٠٨). ڇو ته منهنجن ٻانهن مان هڪ ٽولي هئي جا چوندي هئي ته اي اسان جا پالڻهار! اسان ايمان آندو تنهن ڪري اسان کي بخش ۽ اسان تي رحم ڪر جو تون (سڀ کان) چڱو ٻاجهارو آهين (١٠٩). پوءِ (ايسين) کين مزاڪ ڪري ورتوَ جيسين (سندن دشمنيءَ) اوهان (جي دلين) کان منهنجي يادگيري وسارائي ۽ اوهين مٿن کِليؤ ٿي (١١٠). بيشڪ اڄ کين بدلو ڏنم انهيءَ ڪري جو صبر ڪيو هيائون (هيءَ) ته اهي ئي مراد ماڻيندڙ آهن (١١١). (الله) فرمائيندو ته زمين ۾ (اوهين) ڪيترا ورهيه رهيؤ؟ (١١٢). چوندا ته هڪ ڏينهن يا ڏينهن جو ڀاڱو رهياسون پوءِ ڳڻيندڙن کان پڇا ڪر (١١٣). (الله) فرمائيندو ته ٿوريءَ (دير) کان سواءِ نه رهيا هيؤ جيڪر اوهين ڄاڻو ها (١١٤). اوهين ڀانيو ٿا ڇا ته اوهان کي اجايو بڻايو اٿؤن ۽ اوهين اسان ڏانهن وري نه موٽايا ويندؤ؟ (١١٥). پوءِ الله سچو بادشاهه تمام مٿاهون آهي، ان کان سواءِ ڪو عبادت جو لائق نه آهي، (اُهو) سڳوري عرش جو رب آهي (١١٦). ۽ جيڪو الله سان ڳڏ ٻئي معبود کي سڏيندو، جنهن جو ڪيس ڪو دليل ڪونهي، تنهن جو حساب سندس پالڻهار وٽ ئي آهي. سچ آهي ته ڪافر نه ڇٽندا (١١٧). ۽ چؤ ته اي منهنجا پالڻهار! بخش ۽ رحم ڪر ۽ تون (سڀني) ٻاجهارن کان چڱو آهين (١١٨).

سُوۡرَةُ النُّوۡرِ

بِسۡمِ اللّٰهِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِيۡمِ ۝

سُوۡرَةٌ اَنۡزَلۡنٰهَا وَفَرَضۡنٰهَا وَاَنۡزَلۡنَا فِيۡهَاۤ اٰيٰتٍۢ بَيِّنٰتٍ لَّعَلَّكُمۡ
تَذَكَّرُوۡنَ ۝۱ اَلزَّانِيَةُ وَالزَّانِىۡ فَاجۡلِدُوۡا كُلَّ وَاحِدٍ مِّنۡهُمَا
مِائَةَ جَلۡدَةٍ ۖ وَّلَا تَاۡخُذۡكُمۡ بِهِمَا رَاۡفَةٌ فِىۡ دِيۡنِ اللّٰهِ اِنۡ كُنۡتُمۡ
تُؤۡمِنُوۡنَ بِاللّٰهِ وَالۡيَوۡمِ الۡاٰخِرِ ۚ وَلۡيَشۡهَدۡ عَذَابَهُمَا طَآئِفَةٌ
مِّنَ الۡمُؤۡمِنِيۡنَ ۝۲ اَلزَّانِىۡ لَا يَنۡكِحُ اِلَّا زَانِيَةً اَوۡ مُشۡرِكَةً وَّ
الزَّانِيَةُ لَا يَنۡكِحُهَاۤ اِلَّا زَانٍ اَوۡ مُشۡرِكٌ ۚ وَحُرِّمَ ذٰلِكَ عَلَى
الۡمُؤۡمِنِيۡنَ ۝۳ وَالَّذِيۡنَ يَرۡمُوۡنَ الۡمُحۡصَنٰتِ ثُمَّ لَمۡ يَاۡتُوۡا
بِاَرۡبَعَةِ شُهَدَآءَ فَاجۡلِدُوۡهُمۡ ثَمٰنِيۡنَ جَلۡدَةً وَّلَا تَقۡبَلُوۡا لَهُمۡ
شَهَادَةً اَبَدًا ۚ وَاُولٰٓئِكَ هُمُ الۡفٰسِقُوۡنَ ۝۴ اِلَّا الَّذِيۡنَ تَابُوۡا
مِنۡۢ بَعۡدِ ذٰلِكَ وَاَصۡلَحُوۡا ۚ فَاِنَّ اللّٰهَ غَفُوۡرٌ رَّحِيۡمٌ ۝۵ وَالَّذِيۡنَ
يَرۡمُوۡنَ اَزۡوَاجَهُمۡ وَلَمۡ يَكُنۡ لَّهُمۡ شُهَدَآءُ اِلَّاۤ اَنۡفُسُهُمۡ
فَشَهَادَةُ اَحَدِهِمۡ اَرۡبَعُ شَهٰدٰتٍۭ بِاللّٰهِ ۙ اِنَّهٗ لَمِنَ الصّٰدِقِيۡنَ ۝۶
وَالۡخَامِسَةُ اَنَّ لَعۡنَتَ اللّٰهِ عَلَيۡهِ اِنۡ كَانَ مِنَ الۡكٰذِبِيۡنَ ۝۷

سورة نور مدني آهي ۽ هن ۾ چوهٺ
آيتون ۽ نوَ رڪوع آهن.

الله ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

(هيءَ هڪ) سورت آهي جا نازل ڪئي سون ۽ اُن (جي حڪمن) کي فرض ڪيوسون ۽ منجهس پڌريون آيتون نازل ڪيون سون، ته مانَ اوهين نصيحت وٺو (١). ۽ زنا ڪندڙ عورت ۽ زنا ڪندڙ مرد ٻنهي منجهان هرهڪ کي سؤ دُرا هڻو ۽ جيڪڏهن اوهين الله ۽ قيامت جي ڏينهن کي مڃيندا آهيو ته الله جي دين ۾ اوهان کي انهن ٻنهي تي نرمي ڪرڻ نه جڳائي ۽ مؤمنن مان هڪ ٽوليءَ کي انهن ٻنهي جي سزا تي حاضر ٿيڻ گهرجي (٢). زنا ڪندڙ مرد، زنا ڪندڙ عورت يا مشرڪياڻي کان سواءِ ٻي نه پرڻبو ۽ زنا ڪندڙ عورت، ڪيس زنا ڪندڙ مرد يا مشرڪ کان سواءِ ٻيو نه پرڻبو ۽ اهو (زنا ڪندڙ زانين سان نڪاح ڪرڻ) مؤمنن تي حرام ڪيو ويو آهي (٣). ۽ جيڪي پاڪدامن عورتن کي تهمت لائين وري چار شاهد نه آڻين ته ڪين اسي دُرا هڻو ۽ انهن جي گواهي اصلي قبول نه ڪريو، ۽ اُهي ئي بي دين آهن (٤). پر هن کان پوءِ جن توبه ڪئي ۽ پاڻ سڌاريو، ته الله بخشڻهار مهربان آهي (٥). ۽ جيڪي پنهنجي زالن کي تهمت لائين ۽ ڪين پاڻ کان سواءِ ڪي شاهد نه هجن ته اهڙي هرهڪ جي (سچي) شاهدي چار ڀيرا (هيئن ڏيڻ) آهي ته الله جو قسم آهي ته بيشڪ پاڻ سچ چوندڙن مان آهي (٦). ۽ پنجون ڀيرو چوي ته جيڪڏهن ڪوڙن مان هوندو ته مٿس الله جي لعنت هجي (٧).

وَيَدْرَؤُا عَنْهَا الْعَذَابَ اَنْ تَشْهَدَ اَرْبَعَ شَهٰدٰتٍۭ بِاللّٰهِ اِنَّهٗ
لَمِنَ الْكٰذِبِيْنَ ﴿٨﴾ وَالْخَامِسَةَ اَنَّ غَضَبَ اللّٰهِ عَلَيْهَآ اِنْ كَانَ
مِنَ الصّٰدِقِيْنَ ﴿٩﴾ وَلَوْلَا فَضْلُ اللّٰهِ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَتُهٗ وَاَنَّ اللّٰهَ
تَوَّابٌ حَكِيْمٌ ﴿١٠﴾ اِنَّ الَّذِيْنَ جَآءُوْ بِالْاِفْكِ عُصْبَةٌ مِّنْكُمْ لَا
تَحْسَبُوْهُ شَرًّا لَّكُمْ بَلْ هُوَ خَيْرٌ لَّكُمْ لِكُلِّ امْرِئٍ مِّنْهُمْ مَّا اكْتَسَبَ
مِنَ الْاِثْمِ وَالَّذِيْ تَوَلّٰى كِبْرَهٗ مِنْهُمْ لَهٗ عَذَابٌ عَظِيْمٌ ﴿١١﴾ لَوْلَآ
اِذْ سَمِعْتُمُوْهُ ظَنَّ الْمُؤْمِنُوْنَ وَالْمُؤْمِنٰتُ بِاَنْفُسِهِمْ خَيْرًا وَّقَالُوْا
هٰذَآ اِفْكٌ مُّبِيْنٌ ﴿١٢﴾ لَوْلَا جَآءُوْ عَلَيْهِ بِاَرْبَعَةِ شُهَدَآءَ فَاِذْ لَمْ يَاْتُوْا
بِالشُّهَدَآءِ فَاُولٰٓئِكَ عِنْدَ اللّٰهِ هُمُ الْكٰذِبُوْنَ ﴿١٣﴾ وَلَوْلَا فَضْلُ اللّٰهِ
عَلَيْكُمْ وَرَحْمَتُهٗ فِي الدُّنْيَا وَالْاٰخِرَةِ لَمَسَّكُمْ فِيْ مَآ اَفَضْتُمْ فِيْهِ
عَذَابٌ عَظِيْمٌ ﴿١٤﴾ اِذْ تَلَقَّوْنَهٗ بِاَلْسِنَتِكُمْ وَتَقُوْلُوْنَ بِاَفْوَاهِكُمْ مَّا
لَيْسَ لَكُمْ بِهٖ عِلْمٌ وَّتَحْسَبُوْنَهٗ هَيِّنًا وَّهُوَ عِنْدَ اللّٰهِ عَظِيْمٌ ﴿١٥﴾ وَ
لَوْلَآ اِذْ سَمِعْتُمُوْهُ قُلْتُمْ مَّا يَكُوْنُ لَنَآ اَنْ نَّتَكَلَّمَ بِهٰذَا سُبْحٰنَكَ
هٰذَا بُهْتَانٌ عَظِيْمٌ ﴿١٦﴾ يَعِظُكُمُ اللّٰهُ اَنْ تَعُوْدُوْا لِمِثْلِهٖٓ اَبَدًا اِنْ
كُنْتُمْ مُّؤْمِنِيْنَ ﴿١٧﴾ وَيُبَيِّنُ اللّٰهُ لَكُمُ الْاٰيٰتِ وَاللّٰهُ عَلِيْمٌ حَكِيْمٌ ﴿١٨﴾

۽ ان زال کان (هيءَ ڳالھ) سزا ٽارينديءَ جو چار ڀيرا شاهدي ڏئي ته الله جو قسم آهي ته بيشڪ اهو مڙس ڪوڙ چوندڙن مان آهي (٨). ۽ پنجون ڀيرو (هيءَ شاهدي ڏئي) ته جيڪڏهن اُهو مڙس سچن مان آهي ته اُن (يعني زال) تي الله جو ڏمر هجي (٩). ۽ جيڪڏهن اوهان تي الله جو فضل ۽ سندس ٻاجھ نه هجي ها (ته عذاب ٿئيوَ ها) ۽ بيشڪ الله توبھ قبول ڪندڙ حڪمت وارو آهي (١٠). بيشڪ جن ڪوڙو بهتان آندو سي اوهان مان ئي هڪ ٽولي آهن (اوهين) اُن (بهتان) کي نه ڀانيو ته اوهان لاءِ (ڪو) خراب آهي، بلڪ اهو اوهان لاءِ ڀلو آهي، منجهائن سڀ ڪنهن ماڻهوءَ گناهہ مان جيڪي ڪمايو سو، سندس لاءِ آهي، ۽ منجهائن جنهن بهتان جو وڏو لڙ مچايو تنهن لاءِ وڏو عذاب آهي (١١). جڏهن اُهو ٻُڌوَ تڏهن مؤمن مردن ۽ مؤمن زالن پنهنجن (هم دينن) ۾ چڱو گمان ڇو نه ڪيو ۽ ڇو نه چيائون ته هي پڌرو بهتان آهي؟ (١٢). ان (ڳالھ) تي چار شاهد ڇو نه آندائون؟ پوءِ جڏهن شاهد نه آندائون تڏهن اِهي ئي الله وٽ ڪوڙا آهن (١٣). ۽ جيڪڏهن الله جو فضل ۽ سندس ٻاجھ دنيا ۽ آخرت ۾ اوهان تي نه هجي ها ته جنهن (ڳالھ) بابت چرچو مچايوَ (تنهن بابت) اوهان کي (تڏهن ئي) وڏو عذاب پهچي ها (١٤). جڏهن ان کي پنهنجن زبانن سان ٻاڦيندا رهيوَ ۽ جنهن (ڳالھ جي حقيقت) جي اوهان کي ڪا خبر نه هئي سا پنهنجن واتن سان چوندا رهيوَ ۽ ان کي هلڪو ٿي ڀانيوَ ۽ (حقيقت ڪري) اُهو الله وٽ وڏو (گناهہ) هو (١٥). ۽ جڏهن اهو ٻُڌوَ (تڏهن) ڇو نه چيوَ ته اسان کي اهو چوڻ نه جڳائيندو آهي (اي الله) تنهنجي پاڪائي بيان ڪريون ٿا، هي وڏو بهتان آهي (١٦). الله اوهان کي نصيحت ٿو ڪري ته جيڪڏهن مؤمن آهيو ته (ٻيهر) وري اصلي اهڙو (ڪم) نه ڪجو (١٧). ۽ الله اوهان لاءِ آيتون بيان ٿو ڪري ۽ الله ڄاڻندڙ حڪمت وارو آهي (١٨).

إِنَّ الَّذِينَ يُحِبُّونَ أَنْ تَشِيعَ الْفَاحِشَةُ فِي الَّذِينَ آمَنُوا لَهُمْ
عَذَابٌ أَلِيمٌ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ ۚ وَاللَّهُ يَعْلَمُ وَأَنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ ﴿۱۹﴾
وَلَوْلَا فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَتُهُ وَأَنَّ اللَّهَ رَءُوفٌ رَحِيمٌ ﴿۲۰﴾
يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّبِعُوا خُطُوَاتِ الشَّيْطَانِ ۚ وَمَنْ يَتَّبِعْ خُطُوَاتِ
الشَّيْطَانِ فَإِنَّهُ يَأْمُرُ بِالْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ ۚ وَلَوْلَا فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكُمْ
وَرَحْمَتُهُ مَا زَكَىٰ مِنْكُمْ مِنْ أَحَدٍ أَبَدًا وَلَٰكِنَّ اللَّهَ يُزَكِّي مَنْ يَشَاءُ ۗ
وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿۲۱﴾ وَلَا يَأْتَلِ أُولُو الْفَضْلِ مِنْكُمْ وَالسَّعَةِ أَنْ
يُؤْتُوا أُولِي الْقُرْبَىٰ وَالْمَسَاكِينَ وَالْمُهَاجِرِينَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ ۖ
وَلْيَعْفُوا وَلْيَصْفَحُوا ۗ أَلَا تُحِبُّونَ أَنْ يَغْفِرَ اللَّهُ لَكُمْ ۗ وَاللَّهُ غَفُورٌ
رَحِيمٌ ﴿۲۲﴾ إِنَّ الَّذِينَ يَرْمُونَ الْمُحْصَنَاتِ الْغَافِلَاتِ الْمُؤْمِنَاتِ لُعِنُوا
فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَلَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿۲۳﴾ يَوْمَ تَشْهَدُ عَلَيْهِمْ
أَلْسِنَتُهُمْ وَأَيْدِيهِمْ وَأَرْجُلُهُمْ بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿۲۴﴾ يَوْمَئِذٍ يُوَفِّيهِمُ
اللَّهُ دِينَهُمُ الْحَقَّ وَيَعْلَمُونَ أَنَّ اللَّهَ هُوَ الْحَقُّ الْمُبِينُ ﴿۲۵﴾ الْخَبِيثَاتُ
لِلْخَبِيثِينَ وَالْخَبِيثُونَ لِلْخَبِيثَاتِ ۖ وَالطَّيِّبَاتُ لِلطَّيِّبِينَ وَالطَّيِّبُونَ
لِلطَّيِّبَاتِ ۚ أُولَٰئِكَ مُبَرَّءُونَ مِمَّا يَقُولُونَ ۖ لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَرِزْقٌ كَرِيمٌ ﴿۲۶﴾

بيشڪ جيڪي (ماڻهو) مؤمنن (جي نسبت) ۾ بدڪاريءَ (جي تهمت) جي پڌري ٿيڻ کي دوست رکندا آهن تن لاءِ دنيا ۽ آخرت ۾ ڏکوئيندڙ عذاب آهي ۽ الله ڄاڻندو آهي ۽ اوهين نہ ڄاڻندا آهيو (١٩). ۽ جيڪڏهن اوهان تي الله جو فضل ۽ سندس ٻاجھ نہ هجي ها (تہ ضرور خراب ٿيو ها) ۽ بيشڪ الله بخشڻهار مهربان آهي (٢٠). اي ايمان وارؤ! اوهين شيطان جي وکن تي نہ هلو ۽ جيڪو شيطان جي وکن تي هلندو تہ شيطان تہ بي حيائيءَ (جون ڳالهيون) ۽ گندا ڪم ڏسيندو آهي ۽ جيڪڏهن اوهان تي الله جو فضل ۽ سندس ٻاجھ نہ هجي ها تہ اوهان مان ڪو هڪ ڪڏهن نہ سڌري ها پر الله جنهن کي گهرندو آهي (تنهن کي) پاڪ ڪندو آهي ۽ الله ٻڌندڙ ڄاڻندڙ آهي (٢١). ۽ اوهان مان فضل وارا ۽ آسودا مائٽيءَ وارن ۽ مسڪينن ۽ الله جي واٽ ۾ وطن ڇڏيندڙن کي (ڪجھ بہ) نہ ڏيڻ جو قسم نہ کڻن ۽ جڳائي تہ معاف ڪن ۽ ٽارو ڪن. اوهين نہ گهرندا آهيو ڇا تہ الله اوهان کي بخشي؟ ۽ الله بخشڻهار مهربان آهي (٢٢). بيشڪ جيڪي (ماڻهو) پاڪدامن بيخبر مؤمنياڻين کي تهمت لائيندا آهن، تن تي دنيا ۽ آخرت ۾ لعنت آهي ۽ انهن لاءِ (اُنهي ڏينهن) وڏو عذاب آهي (٢٣). اُنهن جيڪي ڪمايو هو تنهن بابت سندن زبانون ۽ سندن هٿ ۽ سندن پير جنهن ڏينهن مٿن شاهدي ڏيندا (٢٤). اُن ڏينهن الله ڪين انصاف سان سندن بدلو پورو ڏيندو، ۽ (اهو) ڄاڻندا تہ الله ئي سچو پڌري ڪرڻ وارو آهي (٢٥). پليت زالون پليت مردن لاءِ (لائق) آهن ۽ پليت مرد پليت زالن لاءِ (لائق) آهن ۽ پاڪ زالون پاڪ مردن لاءِ (لائق) آهن ۽ پاڪ مرد پاڪ زالن لاءِ (لائق) آهن، (انهن جي بنسبت ماڻهو) جيڪي چوندا آهن، تنهن (ڳالھ) کان اهي پاڪ آهن. انهن لاءِ بخشش ۽ سڀوري روزي آهي (٢٦).

يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا لَا تَدْخُلُوْا بُيُوْتًا غَيْرَ بُيُوْتِكُمْ حَتّٰى تَسْتَاْنِسُوْا
وَتُسَلِّمُوْا عَلٰۤى اَهْلِهَا ؕ ذٰلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُوْنَ ﴿٢٧﴾ فَاِنْ لَّمْ تَجِدُوْا
فِيْهَاۤ اَحَدًا فَلَا تَدْخُلُوْهَا حَتّٰى يُؤْذَنَ لَكُمْ ۚ وَاِنْ قِيْلَ لَكُمُ ارْجِعُوْا
فَارْجِعُوْا هُوَ اَزْكٰى لَكُمْ ؕ وَاللّٰهُ بِمَا تَعْمَلُوْنَ عَلِيْمٌ ﴿٢٨﴾ لَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ
اَنْ تَدْخُلُوْا بُيُوْتًا غَيْرَ مَسْكُوْنَةٍ فِيْهَا مَتَاعٌ لَّكُمْ ؕ وَاللّٰهُ يَعْلَمُ مَا تُبْدُوْنَ
وَمَا تَكْتُمُوْنَ ﴿٢٩﴾ قُلْ لِّلْمُؤْمِنِيْنَ يَغُضُّوْا مِنْ اَبْصَارِهِمْ وَيَحْفَظُوْا
فُرُوْجَهُمْ ؕ ذٰلِكَ اَزْكٰى لَهُمْ ؕ اِنَّ اللّٰهَ خَبِيْرٌۢ بِمَا يَصْنَعُوْنَ ﴿٣٠﴾ وَقُلْ
لِّلْمُؤْمِنٰتِ يَغْضُضْنَ مِنْ اَبْصَارِهِنَّ وَيَحْفَظْنَ فُرُوْجَهُنَّ وَلَا يُبْدِيْنَ
زِيْنَتَهُنَّ اِلَّا مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَلْيَضْرِبْنَ بِخُمُرِهِنَّ عَلٰى جُيُوْبِهِنَّ ۪ وَلَا
يُبْدِيْنَ زِيْنَتَهُنَّ اِلَّا لِبُعُوْلَتِهِنَّ اَوْ اٰبَآئِهِنَّ اَوْ اٰبَآءِ بُعُوْلَتِهِنَّ اَوْ
اَبْنَآئِهِنَّ اَوْ اَبْنَآءِ بُعُوْلَتِهِنَّ اَوْ اِخْوَانِهِنَّ اَوْ بَنِيْۤ اِخْوَانِهِنَّ اَوْ
بَنِيْۤ اَخَوٰتِهِنَّ اَوْ نِسَآئِهِنَّ اَوْ مَا مَلَكَتْ اَيْمَانُهُنَّ اَوِ التّٰبِعِيْنَ غَيْرِ
اُولِى الْاِرْبَةِ مِنَ الرِّجَالِ اَوِ الطِّفْلِ الَّذِيْنَ لَمْ يَظْهَرُوْا عَلٰى
عَوْرٰتِ النِّسَآءِ ۪ وَلَا يَضْرِبْنَ بِاَرْجُلِهِنَّ لِيُعْلَمَ مَا يُخْفِيْنَ مِنْ
زِيْنَتِهِنَّ ؕ وَتُوْبُوْۤا اِلَى اللّٰهِ جَمِيْعًا اَيُّهَ الْمُؤْمِنُوْنَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُوْنَ ﴿٣١﴾

اي ايمان وارو! پنهنجن گهرن کان سواءِ ٻين (ماڻهن جي) گهرن ۾ (ايسين) نہ گهڙو جيسين (نہ) موڪلايو ۽ اُن جي رهڻ وارن تي سلام (نہ) ڏيو. اهو اوهان لاءِ چڱو آهي مانَ اوهين نصيحت وٺو (٢٧). پوءِ جيڪڏهن منجهس ڪنهن کي نہ ڏسو تہ ان ۾ (ايسين) نہ گهڙو، جيسين اوهان کي موڪل (نہ) ڏجي ۽ جيڪڏهن اوهان کي چئجي تہ موٽو تہ موٽي وڃو، اهو اوهان لاءِ تمام سٺو آهي. ۽ جيڪي اوهين ڪندا آهيو، سو الله ڄاڻندڙ آهي (٢٨). انهن گهرن ۾ گهڙڻ کان اوهان کي ڪو گناهہ ڪونهي جنهن ۾ ڪوئي نہ رهندو هجي، منجهس اوهان جو سامان (رکيل) هجي ۽ جيڪي پڌرو ڪندا آهيو ۽ جيڪي لڪائيندا آهيو، سو الله ڄاڻندو آهي (٢٩). مؤمنن کي چؤ تہ پنهنجن اکين کي هيٺ ڪن ۽ پنهنجن اوگهڙن کي بچائيندا رهن. اِهو اُنهن لاءِ تمام سٺو آهي، جيڪي ڪندا آهن، تنهن جي بيشڪ الله خبر رکندڙ آهي (٣٠). ۽ مؤمنياڻين کي چؤ تہ، پنهنجيون اکيون جهڪيون ڪن ۽ پنهنجن اوگهڙن کي بچائينديون رهن ۽ پنهنجي سينگار (يعني زيورن جي جاين) کي ظاهر نہ ڪن، پر انهن مان جيڪي ظاهر (ضروري) آهن (جهڙا هٿ پير) ۽ جڳائين تہ پنهنجن چادرن کي پنهنجن گريبانن تي لاهي ڇڏين، ۽ پنهنجن مڙسن يا پنهنجن پين يا پنهنجن سهرن يا پنهنجن پٽن يا پنهنجن مڙسن جي پٽن يا پنهنجن ڀائرن يا پنهنجن ڀائٽين يا پنهنجن ڀاڻيجن يا پنهنجن (مسلمان) زائفن يا پنهنجن ٻانهن يا خدمتگار مردن مان (عورتن ڏانهن) اڻ خواهش وارن يا جن ٻارن کي عورتن جي اوگهڙ جو سماءُ نہ پوي تن کانسواءِ ٻين (سيني) جي اڳيان پنهنجو سينگار ظاهر نہ ڪن ۽ پنهنجن پيرن سان (زيور) هن لاءِ نہ ڇمڪائين تہ سندن سينگار مان جيڪي ڳجهو آهي، سو ڄاتو وڃي ۽ اي مسلمانؤ! اوهين مڙيئي الله جي اڳيان توبہ ڪريو تہ مانَ اوهين ڇٽو (٣١).

وَاَنْكِحُوا الْاَيَامٰى مِنْكُمْ وَالصّٰلِحِيْنَ مِنْ عِبَادِكُمْ وَاِمَآئِكُمْ ؕ اِنْ
يَّكُوْنُوْا فُقَرَآءَ يُغْنِهِمُ اللّٰهُ مِنْ فَضْلِهٖ ؕ وَاللّٰهُ وَاسِعٌ عَلِيْمٌ ﴿۳۲﴾
وَلْيَسْتَعْفِفِ الَّذِيْنَ لَا يَجِدُوْنَ نِكَاحًا حَتّٰى يُغْنِيَهُمُ اللّٰهُ مِنْ
فَضْلِهٖ ؕ وَالَّذِيْنَ يَبْتَغُوْنَ الْكِتٰبَ مِمَّا مَلَكَتْ اَيْمَانُكُمْ فَكَاتِبُوْهُمْ
اِنْ عَلِمْتُمْ فِيْهِمْ خَيْرًا ۖ وَّاٰتُوْهُمْ مِّنْ مَّالِ اللّٰهِ الَّذِيْٓ اٰتٰىكُمْ ؕ وَلَا
تُكْرِهُوْا فَتَيٰتِكُمْ عَلَى الْبِغَآءِ اِنْ اَرَدْنَ تَحَصُّنًا لِّتَبْتَغُوْا عَرَضَ الْحَيٰوةِ
الدُّنْيَا ؕ وَمَنْ يُّكْرِهْهُّنَّ فَاِنَّ اللّٰهَ مِنْۢ بَعْدِ اِكْرَاهِهِنَّ غَفُوْرٌ
رَّحِيْمٌ ﴿۳۳﴾ وَلَقَدْ اَنْزَلْنَآ اِلَيْكُمْ اٰيٰتٍ مُّبَيِّنٰتٍ وَّمَثَلًا مِّنَ الَّذِيْنَ
خَلَوْا مِنْ قَبْلِكُمْ وَمَوْعِظَةً لِّلْمُتَّقِيْنَ ﴿۳۴﴾ اَللّٰهُ نُوْرُ السَّمٰوٰتِ
وَالْاَرْضِ ؕ مَثَلُ نُوْرِهٖ كَمِشْكٰوةٍ فِيْهَا مِصْبَاحٌ ؕ اَلْمِصْبَاحُ فِيْ
زُجَاجَةٍ ؕ اَلزُّجَاجَةُ كَاَنَّهَا كَوْكَبٌ دُرِّيٌّ يُّوْقَدُ مِنْ شَجَرَةٍ
مُّبٰرَكَةٍ زَيْتُوْنَةٍ لَّا شَرْقِيَّةٍ وَّلَا غَرْبِيَّةٍ ۙ يَّكَادُ زَيْتُهَا يُضِيْٓءُ وَلَوْ
لَمْ تَمْسَسْهُ نَارٌ ؕ نُوْرٌ عَلٰى نُوْرٍ ؕ يَهْدِى اللّٰهُ لِنُوْرِهٖ مَنْ يَّشَآءُ ؕ وَ
يَضْرِبُ اللّٰهُ الْاَمْثَالَ لِلنَّاسِ ؕ وَاللّٰهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيْمٌ ﴿۳۵﴾ فِيْ بُيُوْتٍ اَذِنَ
اللّٰهُ اَنْ تُرْفَعَ وَيُذْكَرَ فِيْهَا اسْمُهٗ ۙ يُسَبِّحُ لَهٗ فِيْهَا بِالْغُدُوِّ وَالْاٰصَالِ ﴿۳۶﴾

۽ پنهنجيءَ (قوم) مان رنن زالن کي پرڻايو ۽ پنهنجن ٻانهن ۽ پنهنجين ٻانهين مان نيڪن کي (بہ پرڻايو). جيڪڏهن (هو) غريب هوندا تہ الله پنهنجي فضل سان کين آسودو ڪندو ۽ الله (مهربانيءَ ۾) ڪشادگيءَ وارو ڄاڻندڙ آهي (٣٢). ۽ جيڪي پرڻجي نہ ٿا سگهن، تن کي ايسين پاڪدامن رهڻ گهرجي، جيسين کين الله پنهنجي فضل سان آسودو ڪري. ۽ اوهان جي ٻانهن مان جيڪي (آزاديءَ لاءِ عوض ڏيڻ جو) لکيل انجام گهرن تن ۾ جيڪڏهن ڪا چڱائي ڄاڻو تہ کين لکيل انجام ڏيو ۽ جيڪو مال الله اوهان کي ڏنو آهي، تنهن مان کين ڏيو ۽ اوهانجيون ٻانهيون جيڪڏهن پاڪدامن رهڻ جو ارادو ڪن تيون تہ انهن کي اوهين دنيا جي حياتيءَ جي سامان حاصل ڪرڻ لاءِ بدڪاريءَ تي زور نہ ڪريو. ۽ جيڪو کين زور ڪندو تہ زور ڪرڻ کان پوءِ انهن (ٻانهين) کي الله بخشڻهار مهربان آهي (٣٣). ۽ بيشڪ اوهان ڏانهن چٽيون نشانيون ۽ جيڪي اوهان کان اڳ گذري ويا تن جا مثال ۽ پرهيزگارن لاءِ نصيحت لاٿي سون (٣٤). الله آسمانن ۽ زمين کي روشن ڪندڙ آهي. سندس نور جو مثال انهيءَ جاري وانگر آهي، جنهن ۾ ڏيو هجي، ڏيو قنديل ۾ هجي، اهو قنديل ڄڻڪ چمڪندڙ ستارو آهي، جو انهيءَ برڪت واري زيتون جي وڻ (جي تيل) مان ٻارجي جو نڪي اوڀر ۽ نڪي اولهہ (جمندو) آهي، سندس تيل جيتوڻيڪ باہ نہ ڇهي هجي تہ بہ سوجهري ڪرڻ کي ويجهو آهي. نور تي نور آهي. الله جنهن کي گهرندو آهي، تنهن کي پنهنجي نور سان سڌو رستو ڏيکاريندو آهي ۽ الله ماڻهن لاءِ مثال بيان ڪندو آهي ۽ الله سڀڪنهن شيءِ کي ڄاڻندڙ آهي (٣٥). (اُنهيءَ نور جو هنڌ) اُنهن گهرن ۾ (آهي) جن لاءِ الله حڪم ڪيو آهي تہ انهن جي تعظيم ڪجي ۽ انهن ۾ سندس نالو ياد ڪجي، انهن ۾ صبح ۽ سانجهي جو الله جي پاڪائي بيان ڪندا آهن (٣٦).

رِجَالٌ لَّا تُلْهِيْهِمْ تِجَارَةٌ وَّلَا بَيْعٌ عَنْ ذِكْرِ اللّٰهِ وَاِقَامِ الصَّلٰوةِ وَ
اِيْتَآءِ الزَّكٰوةِ يَخَافُوْنَ يَوْمًا تَتَقَلَّبُ فِيْهِ الْقُلُوْبُ وَالْاَبْصَارُ ﴿٣٧﴾
لِيَجْزِيَهُمُ اللّٰهُ اَحْسَنَ مَا عَمِلُوْا وَيَزِيْدَهُمْ مِّنْ فَضْلِهٖ وَاللّٰهُ يَرْزُقُ
مَنْ يَّشَآءُ بِغَيْرِ حِسَابٍ ﴿٣٨﴾ وَالَّذِيْنَ كَفَرُوْا اَعْمَالُهُمْ كَسَرَابٍۭ
بِقِيْعَةٍ يَّحْسَبُهُ الظَّمْاٰنُ مَآءً حَتّٰٓى اِذَا جَآءَهٗ لَمْ يَجِدْهُ شَيْـًٔا وَّ
وَجَدَ اللّٰهَ عِنْدَهٗ فَوَفّٰىهُ حِسَابَهٗ وَاللّٰهُ سَرِيْعُ الْحِسَابِ ﴿٣٩﴾ اَوْ
كَظُلُمٰتٍ فِيْ بَحْرٍ لُّجِّيٍّ يَّغْشٰىهُ مَوْجٌ مِّنْ فَوْقِهٖ مَوْجٌ مِّنْ فَوْقِهٖ
سَحَابٌ ظُلُمٰتٌۢ بَعْضُهَا فَوْقَ بَعْضٍ اِذَآ اَخْرَجَ يَدَهٗ لَمْ يَكَدْ
يَرٰىهَا وَمَنْ لَّمْ يَجْعَلِ اللّٰهُ لَهٗ نُوْرًا فَمَا لَهٗ مِنْ نُّوْرٍ ﴿٤٠﴾ اَلَمْ تَرَ اَنَّ
اللّٰهَ يُسَبِّحُ لَهٗ مَنْ فِي السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ وَالطَّيْرُ صٰٓفّٰتٍ كُلٌّ قَدْ
عَلِمَ صَلَاتَهٗ وَتَسْبِيْحَهٗ وَاللّٰهُ عَلِيْمٌۢ بِمَا يَفْعَلُوْنَ ﴿٤١﴾ وَلِلّٰهِ مُلْكُ
السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ وَاِلَى اللّٰهِ الْمَصِيْرُ ﴿٤٢﴾ اَلَمْ تَرَ اَنَّ اللّٰهَ يُزْجِيْ سَحَابًا ثُمَّ
يُؤَلِّفُ بَيْنَهٗ ثُمَّ يَجْعَلُهٗ رُكَامًا فَتَرَى الْوَدْقَ يَخْرُجُ مِنْ خِلٰلِهٖ وَيُنَزِّلُ
مِنَ السَّمَآءِ مِنْ جِبَالٍ فِيْهَا مِنْۢ بَرَدٍ فَيُصِيْبُ بِهٖ مَنْ يَّشَآءُ وَ
يَصْرِفُهٗ عَنْ مَّنْ يَّشَآءُ يَكَادُ سَنَا بَرْقِهٖ يَذْهَبُ بِالْاَبْصَارِ ﴿٤٣﴾

(يعني اهڙا) مڙس جو ڪين نڪي واپار ۽ نڪي سودو الله جي ياد ڪرڻ ۽ نماز پڙهڻ ۽ زڪات ڏيڻ کان جهليندو آهي، انهيءَ ڏينهن کان ڊڄندا آهن، جنهن ۾ دليون ۽ اکيون اُبتيون ٿينديون (٣٧). هن لاءِ تہ جيڪي تمام چڱا عمل ڪيائون، تن جو ڪين الله بدلو ڏئي ۽ ڪين پنهنجي فضل سان وڌيڪ بہ ڏئي ۽ الله جنهن کي گهرندو آهي (تنهن کي) اڻ ڳڻي روزي ڏيندو آهي (٣٨). ۽ جن ڪفر ڪيو، تن جا اعمال رڻ پٽ جي رُڃ وانگر آهن، جو اُڃيو ان کي پاڻي ڀانئي، تانجو جڏهن اُن وٽ اچي (تڏهن) ان کي ڪا شيءِ نہ لهي ۽ الله کي ئي ان وٽ لهي جو اهو کيس سندس حساب پورو پهچائي ڏئي ۽ الله جلد حساب وٺندڙ آهي (٣٩). يا (ڪافر جي اعمالن جو مثال) اونداهين وانگر آهي جو اونهي درياءَ ۾ لهر جي مٿان لهر ويڙهيس مٿانئس جهڙ هجي، هڪ ٻئي جي مٿان (اُهي) اونداهيون هجن، جڏهن پنهنجو هٿ ڪڍي (تڏهن) ان کي ڏسي نہ سگهي ۽ جنهن کي الله سوجهرو نہ ڏنو تنهن کي ڪو سوجهرو ڪونهي (٤٠). نہ ڏٺو اٿئي ڇا تہ جيڪي آسمانن ۽ زمين ۾ آهن سي ۽ ڪليل پرن وارا پکي الله جي پاڪائي بيان ڪندا آهن؟ بيشڪ سڀيئي پنهنجيءَ نماز ۽ پنهنجيءَ تسبيح (پڙهڻ جي طريقي) کان واقف آهن ۽ جيڪي ڪندا آهن، سو الله ڄاڻندڙ آهي (٤١). ۽ آسمانن ۽ زمين جي بادشاهت الله جي آهي ۽ الله ڏانهن ورڻو آهي (٤٢). (اي پيغمبر!) نہ ڏٺو اٿيئي ڇا تہ الله ڪڪرن کي هلائيندو آهي، وري انهن کي پاڻ ۾ گڏيندو آهي، وري ڪين تهن تي تهہ ڪندو آهي، پوءِ ڦڙي ڏسندو آهين تہ سندن وچيان نڪرندي آهي ۽ آسمان کان اُتي جي ڳڙن جي جبلن مان ڳڙو وسائيندو آهي، پوءِ جنهن کي وٽيس، تنهن کي اُهو لڳائيندو آهي ۽ جنهن کان وٽيس تنهن کان اهو ٽاريندو آهي. ان (ڪڪر) جي وج جو چمڪاٽ (جڻ تہ) اکين کي اکيون ٿو نئي (٤٣).

يُقَلِّبُ اللّٰهُ الَّيْلَ وَالنَّهَارَ ؕ اِنَّ فِىْ ذٰلِكَ لَعِبْرَةً لِّاُولِى الْاَبْصَارِ ۝۴۴
وَاللّٰهُ خَلَقَ كُلَّ دَآبَّةٍ مِّنْ مَّآءٍ ۚ فَمِنْهُمْ مَّنْ يَّمْشِىْ عَلٰى بَطْنِهٖ ۚ وَمِنْهُمْ
مَّنْ يَّمْشِىْ عَلٰى رِجْلَيْنِ ۚ وَمِنْهُمْ مَّنْ يَّمْشِىْ عَلٰۤى اَرْبَعٍ ؕ يَخْلُقُ اللّٰهُ مَا
يَشَآءُ ؕ اِنَّ اللّٰهَ عَلٰى كُلِّ شَىْءٍ قَدِيْرٌ ۝۴۵ لَقَدْ اَنْزَلْنَاۤ اٰيٰتٍ مُّبَيِّنٰتٍ ؕ وَ
اللّٰهُ يَهْدِىْ مَنْ يَّشَآءُ اِلٰى صِرَاطٍ مُّسْتَقِيْمٍ ۝۴۶ وَيَقُوْلُوْنَ اٰمَنَّا
بِاللّٰهِ وَبِالرَّسُوْلِ وَاَطَعْنَا ثُمَّ يَتَوَلّٰى فَرِيْقٌ مِّنْهُمْ مِّنْۢ بَعْدِ
ذٰلِكَ ؕ وَمَاۤ اُولٰٓئِكَ بِالْمُؤْمِنِيْنَ ۝۴۷ وَاِذَا دُعُوْۤا اِلَى اللّٰهِ وَرَسُوْلِهٖ
لِيَحْكُمَ بَيْنَهُمْ اِذَا فَرِيْقٌ مِّنْهُمْ مُّعْرِضُوْنَ ۝۴۸ وَاِنْ يَّكُنْ لَّهُمُ الْحَقُّ
يَاْتُوْۤا اِلَيْهِ مُذْعِنِيْنَ ۝۴۹ اَفِىْ قُلُوْبِهِمْ مَّرَضٌ اَمِ ارْتَابُوْۤا اَمْ
يَخَافُوْنَ اَنْ يَّحِيْفَ اللّٰهُ عَلَيْهِمْ وَرَسُوْلُهٗ ؕ بَلْ اُولٰٓئِكَ هُمُ الظّٰلِمُوْنَ ۝۵۰ ع
اِنَّمَا كَانَ قَوْلَ الْمُؤْمِنِيْنَ اِذَا دُعُوْۤا اِلَى اللّٰهِ وَرَسُوْلِهٖ لِيَحْكُمَ
بَيْنَهُمْ اَنْ يَّقُوْلُوْا سَمِعْنَا وَاَطَعْنَا ؕ وَاُولٰٓئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُوْنَ ۝۵۱ وَمَنْ
يُّطِعِ اللّٰهَ وَرَسُوْلَهٗ وَيَخْشَ اللّٰهَ وَيَتَّقْهِ فَاُولٰٓئِكَ هُمُ الْفَآئِزُوْنَ ۝۵۲
وَاَقْسَمُوْا بِاللّٰهِ جَهْدَ اَيْمَانِهِمْ لَئِنْ اَمَرْتَهُمْ لَيَخْرُجُنَّ ؕ قُلْ لَّا
تُقْسِمُوْا ۚ طَاعَةٌ مَّعْرُوْفَةٌ ؕ اِنَّ اللّٰهَ خَبِيْرٌۢ بِمَا تَعْمَلُوْنَ ۝۵۳

الله رات ۽ ڏينهن کي مٽائيندو آهي، بيشڪ اُن ۾ ڏسڻ وارن لاءِ عبرت آهي (۴۴) . ۽ الله سيڪو جاندار پاڻيءَ مان بڻايو آهي، پوءِ منجهائن ڪي پنهنجي پيٽ پر هلندا آهن ۽ منجهائن ڪي ٻن پيرن تي هلندا آهن ۽ منجهائن ڪي چئن (پيرن) تي هلندا آهن. الله جيڪي گھرندو آهي، سو پيدا ڪندو آهي، ڇو ته الله سڀ ڪنهن شيءِ تي وَس وارو آهي (۴۵) . بيشڪ پڌريون آيتون نازل ڪيون سون ۽ الله جنهن کي گھري تنهن کي سڌو رستو ڏيکاريندو آهي (۴٦) . ۽ (منافق) چوندا آهن ته، الله تي ۽ پيغمبر تي ايمان آندوسون ۽ فرمانبرداري ڪئي سون، وري ان کان پوءِ منجهائن هڪ ٽولي ڦري وڃي ٿي ۽ اهي ايمان وارا نه آهن (۴۷) . ۽ جڏهن الله ۽ سندس پيغمبر ڏانهن سڏبا آهن ته سندن وچ ۾ (پيغمبر) نبيرو ڪري (تڏهن) اُمالڪ منجهائن هڪ ٽولي منهن موڙيندڙ آهي (۴۸) . ۽ جيڪڏهن (ڪنهن تي) سندن حق هوندو آهي ته پيغمبر ڏانهن ڪنڌ نوائي ايندا آهن (۴۹) . سَندين دلين ۾ بيماري آهي ڇا يا شڪ ۾ پيا آهن يا ڊڄندا آهن ته الله ۽ سندس پيغمبر مٿن ظلم ڪندو؟ (نه!) بلڪ اهي پاڻ بي انصاف آهن (۵۰) . جڏهن مؤمنن کي الله ۽ سندس پيغمبر ڏانهن سڏبو آهي ته (پيغمبر) سندن وچ ۾ نبيرو ڪري تڏهن انهن جو چوڻ رڳو هيءُ هوندو آهي ته ٻڌوسون ۽ حڪم مڃيوسون ۽ اهي ئي ڇٽل آهن (۵۱) . ۽ جيڪو الله ۽ سندس پيغمبر جو چيو مڃيندو ۽ الله کان ڊڄندو ۽ اُن (جي نافرمانيءَ) کان بچندو، (ته) پوءِ اهي ئي مراد ماڻيندڙ آهن (۵۲) . ۽ الله جا وڏا قسم پڪيءَ طرح کڻندا آهن ته جيڪڏهن کين (جهاد جو) حڪم ڪرين ته ضرور (سڀ ڦٽي ڪري پنهنجي ديس مان) نڪرندا (اي پيغمبر! کين) چئو ته اوهين قسم نه کڻو، دستوري فرمانبرداري (ڪريو) . ڇو ته جيڪي ڪندا آهيو (تنهن جي) الله خبر رکندڙ آهي (۵۳) .

قُلْ اَطِيْعُوا اللّٰهَ وَاَطِيْعُوا الرَّسُوْلَ ۚ فَاِنْ تَوَلَّوْا فَاِنَّمَا عَلَيْهِ
مَا حُمِّلَ وَعَلَيْكُمْ مَّا حُمِّلْتُمْ ؕ وَاِنْ تُطِيْعُوْهُ تَهْتَدُوْا ؕ وَمَا عَلَى
الرَّسُوْلِ اِلَّا الْبَلٰغُ الْمُبِيْنُ ﴿۵۴﴾ وَعَدَ اللّٰهُ الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا مِنْكُمْ وَ
عَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ لَيَسْتَخْلِفَنَّهُمْ فِى الْاَرْضِ كَمَا اسْتَخْلَفَ الَّذِيْنَ
مِنْ قَبْلِهِمْ ۪ وَلَيُمَكِّنَنَّ لَهُمْ دِيْنَهُمُ الَّذِى ارْتَضٰى لَهُمْ وَلَيُبَدِّلَنَّهُمْ
مِّنْۢ بَعْدِ خَوْفِهِمْ اَمْنًا ؕ يَعْبُدُوْنَنِىْ لَا يُشْرِكُوْنَ بِىْ شَيْـًٔا ؕ وَمَنْ
كَفَرَ بَعْدَ ذٰلِكَ فَاُولٰٓئِكَ هُمُ الْفٰسِقُوْنَ ﴿۵۵﴾ وَاَقِيْمُوا الصَّلٰوةَ وَ
اٰتُوا الزَّكٰوةَ وَاَطِيْعُوا الرَّسُوْلَ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُوْنَ ﴿۵۶﴾ لَا تَحْسَبَنَّ
الَّذِيْنَ كَفَرُوْا مُعْجِزِيْنَ فِى الْاَرْضِ ۚ وَمَاْوٰىهُمُ النَّارُ ؕ وَلَبِئْسَ
الْمَصِيْرُ ﴿۵۷﴾ يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا لِيَسْتَاْذِنْكُمُ الَّذِيْنَ مَلَكَتْ
اَيْمَانُكُمْ وَالَّذِيْنَ لَمْ يَبْلُغُوا الْحُلُمَ مِنْكُمْ ثَلٰثَ مَرّٰتٍ ؕ مِنْ
قَبْلِ صَلٰوةِ الْفَجْرِ وَحِيْنَ تَضَعُوْنَ ثِيَابَكُمْ مِّنَ الظَّهِيْرَةِ
وَمِنْۢ بَعْدِ صَلٰوةِ الْعِشَآءِ ۛ ثَلٰثُ عَوْرٰتٍ لَّكُمْ ؕ لَيْسَ عَلَيْكُمْ وَ
لَا عَلَيْهِمْ جُنَاحٌۢ بَعْدَهُنَّ ؕ طَوّٰفُوْنَ عَلَيْكُمْ بَعْضُكُمْ عَلٰى
بَعْضٍ ؕ كَذٰلِكَ يُبَيِّنُ اللّٰهُ لَكُمُ الْاٰيٰتِ ؕ وَاللّٰهُ عَلِيْمٌ حَكِيْمٌ ﴿۵۸﴾

چؤ ته الله جي فرمانبرداري ڪريو ۽ پيغمبر جي فرمانبرداري ڪريو، پوءِ جيڪڏهن ڦرندؤ ته جيڪي پيغمبرِ تي (الله جي حڪمن پهچائڻ جو حق) رکيو ويو، تنهن جو ذمو مٿس ئي آهي ۽ جيڪي اوهان تي رکيو ويو، (تنهن تي عمل ڪرڻ جو حق) اوهان تي ئي آهي ۽ جيڪڏهن سندس چيو مڃيندؤ ته هدايت لهندؤ ۽ پيغمبر تي ته رڳو پڌرو پيغام پهچائڻ (لازم) آهي (٥٤). اوهان مان جن ايمان آندو ۽ چڱا ڪم ڪيا، تن کي الله انجام ڏنو آهي ته ملڪ ۾ کين ضرور خليفو ڪندو، جيئن کانئن اڳين کي حاڪم ڪيائين ۽ سندن اُنهيءَ دين کي جو اُنهن واسطي پسند ڪيو اٿس، اُنهن لاءِ ضرور پختو ڪندو ۽ سندن خوف کان پوءِ کين مٽائي امن ڏيندو (اُهي) منهنجي عبادت ڪندا رهندا (۽) مون سان ڪنهن شيءِ کي شريڪ نه ڪندا ۽ جيڪي اِن کان پوءِ ناشڪري ڪندا سي ئي بي دين آهن (٥٥). ۽ نماز پڙهو ۽ زڪوات ڏيو ۽ پيغمبر جي فرمانبرداري ڪريو ته مَنَ اوهان تي رحم ڪيو وڃي (٥٦). ڪافرن کي نه ڀانءِ ته زمين ۾ ٿڪائيندڙ آهن. ۽ سندن جاءِ دوزخ آهي ۽ البت اُهو موٽڻ جو هنڌ بڇڙو آهي (٥٧). اي ايمان وارؤ! اوهان جي ٻانهن کي ۽ جيڪي اوهان (جي ٻارن) مان بلوغت کي نه پهتا آهن، تن کي ٽي وقت (گهرن ۾ اچڻ لاءِ) اوهان کان موڪلائڻ گهرجي، فجر جي نماز کان اڳ ۽ منجهند جو جڏهن اوهين پنهنجا ڪپڙا لاهي رکندا آهيو ۽ سومهڻيءَ جي نماز کان پوءِ، (جو اِهي) اوهان لاءِ ٽي اوگهڙ (جا وقت) آهن. اُنهن (وقتن) کان پوءِ (هڪ ٻئي وٽ اوهان جي اچڻ وڃڻ ۾) نڪي اوهان تي ۽ نڪي اُنهن تي گناهه آهي. اوهين هڪبئي تي هر هر ڦرندڙ گهرندڙ آهيو اهڙيءَ طرح الله اوهان لاءِ حڪم بيان ڪري ٿو ۽ الله ڄاڻندڙ حڪمت وارو آهي (٥٨).

وَاِذَا بَلَغَ الْاَطْفَالُ مِنْكُمُ الْحُلُمَ فَلْيَسْتَاْذِنُوْا كَمَا

اسْتَاْذَنَ الَّذِيْنَ مِنْ قَبْلِهِمْ ؕ كَذٰلِكَ يُبَيِّنُ اللّٰهُ لَكُمْ

اٰيٰتِهٖ ؕ وَاللّٰهُ عَلِيْمٌ حَكِيْمٌ ﴿۵۹﴾ وَالْقَوَاعِدُ مِنَ النِّسَآءِ الّٰتِيْ

لَا يَرْجُوْنَ نِكَاحًا فَلَيْسَ عَلَيْهِنَّ جُنَاحٌ اَنْ يَّضَعْنَ

ثِيَابَهُنَّ غَيْرَ مُتَبَرِّجٰتٍۭ بِزِيْنَةٍ ؕ وَاَنْ يَّسْتَعْفِفْنَ

خَيْرٌ لَّهُنَّ ؕ وَاللّٰهُ سَمِيْعٌ عَلِيْمٌ ﴿۶۰﴾ لَيْسَ عَلَى الْاَعْمٰى

حَرَجٌ وَّلَا عَلَى الْاَعْرَجِ حَرَجٌ وَّلَا عَلَى الْمَرِيْضِ حَرَجٌ

وَّلَا عَلٰۤى اَنْفُسِكُمْ اَنْ تَاْكُلُوْا مِنْۢ بُيُوْتِكُمْ اَوْ

بُيُوْتِ اٰبَآئِكُمْ اَوْ بُيُوْتِ اُمَّهٰتِكُمْ اَوْ بُيُوْتِ اِخْوَانِكُمْ

اَوْ بُيُوْتِ اَخَوٰتِكُمْ اَوْ بُيُوْتِ اَعْمَامِكُمْ اَوْ بُيُوْتِ عَمّٰتِكُمْ

اَوْ بُيُوْتِ اَخْوَالِكُمْ اَوْ بُيُوْتِ خٰلٰتِكُمْ اَوْ مَا مَلَكْتُمْ

مَّفَاتِحَهٗۤ اَوْ صَدِيْقِكُمْ ؕ لَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ اَنْ

تَاْكُلُوْا جَمِيْعًا اَوْ اَشْتَاتًا ؕ فَاِذَا دَخَلْتُمْ بُيُوْتًا

فَسَلِّمُوْا عَلٰۤى اَنْفُسِكُمْ تَحِيَّةً مِّنْ عِنْدِ اللّٰهِ مُبٰرَكَةً

طَيِّبَةً ؕ كَذٰلِكَ يُبَيِّنُ اللّٰهُ لَكُمُ الْاٰيٰتِ لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُوْنَ ﴿۶۱﴾ ع

۽ جڏهن اوهان جا ٻار بلوغت کي پهچن، تڏهن ڪين اهڙيءَ طرح موڪل وٺڻ گهرجي، جهڙيءَ طرح انهن (ڇوڪرن) جا اڳيان (يعني وڏا) موڪل وٺندا آهن. اهڙيءَ طرح الله اوهان لاءِ پنهنجا حڪم بيان فرمائي ٿو. ۽ الله ڄاڻندڙ حڪمت وارو آهي (٥٩). ۽ جيڪي ٻڍيون زائفون پرڻي جو ڪو آسرو نہ رکنديون هجن سي جيڪڏهن سينگار جي ظاهر نہ ڪرڻ جي ارادي سان پنهنجون چادريون نہ ڍڪين تہ مٿن گناهہ ڪونهي ۽ جيڪڏهن (ان کان بہ) بچن تہ انهن لاءِ ڀلو آهي ۽ الله ٻڌندڙ ڄاڻندڙ آهي (٦٠). انڌي تي ڪو حرج نہ آهي ۽ نڪي منڊي تي ڪو حرج ۽ نڪي بيمار تي ڪو حرج ۽ نڪي خود اوهان (ماڻهن) تي (ڪو حرج) آهي، جي اوهين پنهنجن گهرن (مان) يا پنهنجن پين جي گهرن يا پنهنجين مائرن جي گهرن يا پنهنجن ڀائرن جي گهرن يا پنهنجين ڀينرن جي گهرن يا پنهنجن چاچن جي گهرن يا پنهنجين پڦين جي گهرن يا پنهنجن مامن جي گهرن يا پنهنجين ماسين جي گهرن يا جن (گهرن) جون ڪنجيون اوهان جي هٿ آهن، يا پنهنجن دوستن جي گهرن مان کائو. گڏجي (کائڻ) يا ڌار ڌار تي کائڻ ۾ اوهان تي ڪو گناهہ ڪونهي. پوءِ جڏهن گهرن ۾ گهڙو تڏهن پنهنجن ماڻهن تي سلام ڏيو جو (اِها) الله وٽان برڪت واري سٺي دعا آهي. اهڙيءَ طرح الله اوهان لاءِ حڪم بيان ڪندو آهي تہ مَنَ اوهين سمجهو (٦١).

إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ آمَنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَإِذَا كَانُوا
مَعَهُ عَلَىٰ أَمْرٍ جَامِعٍ لَمْ يَذْهَبُوا حَتَّىٰ يَسْتَأْذِنُوهُ ۚ إِنَّ
الَّذِينَ يَسْتَأْذِنُونَكَ أُولَٰئِكَ الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ ۚ
فَإِذَا اسْتَأْذَنُوكَ لِبَعْضِ شَأْنِهِمْ فَأْذَنْ لِمَنْ شِئْتَ مِنْهُمْ
وَاسْتَغْفِرْ لَهُمُ اللَّهَ ۚ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿۶۲﴾ لَا تَجْعَلُوا دُعَاءَ
الرَّسُولِ بَيْنَكُمْ كَدُعَاءِ بَعْضِكُمْ بَعْضًا ۚ قَدْ يَعْلَمُ اللَّهُ الَّذِينَ
يَتَسَلَّلُونَ مِنْكُمْ لِوَاذًا ۚ فَلْيَحْذَرِ الَّذِينَ يُخَالِفُونَ عَنْ أَمْرِهِ
أَنْ تُصِيبَهُمْ فِتْنَةٌ أَوْ يُصِيبَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿۶۳﴾ أَلَا إِنَّ لِلَّهِ مَا
فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ ۖ قَدْ يَعْلَمُ مَا أَنْتُمْ عَلَيْهِ وَيَوْمَ
يُرْجَعُونَ إِلَيْهِ فَيُنَبِّئُهُمْ بِمَا عَمِلُوا ۗ وَاللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿۶۴﴾

سُورَةُ الْفُرْقَانِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ ○

تَبَارَكَ الَّذِي نَزَّلَ الْفُرْقَانَ عَلَىٰ عَبْدِهِ لِيَكُونَ لِلْعَالَمِينَ نَذِيرًا ﴿۱﴾
الَّذِي لَهُ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَلَمْ يَتَّخِذْ وَلَدًا وَلَمْ يَكُنْ
لَهُ شَرِيكٌ فِي الْمُلْكِ وَخَلَقَ كُلَّ شَيْءٍ فَقَدَّرَهُ تَقْدِيرًا ﴿۲﴾

مؤمن رڳو اُهي آهن، جن الله ۽ سندس پيغمبر تي ايمان آندو آهي ۽ جڏهن گڏ تي ڪرڻ واري ڪنهن ڪم ۾ ساڻس هوندا آهن (تڏهن) ايسين ڪيڏي نه ويندا آهن، جيسين ڪانئس موڪل (نه) وٺندا آهن. بيشڪ (اي پيغمبر!) جيڪي توکان موڪلائيندا آهن، سي اُهي آهن جي الله ۽ سندس پيغمبر کي مڃيندا آهن، پوءِ جڏهن پنهنجن ڪن ڪمن لاءِ توکان موڪلائين تڏهن انهن مان جنهن لاءِ گهرين تنهن کي موڪل ڏي ۽ اُنهن لاءِ الله کان بخشش گهر، ڇو ته الله بخشڻهار مهربان آهي (٦٢). اوهين پيغمبر کي سڏڻ اهڙيءَ طرح نه ڀانيو جهڙيءَ طرح اوهان جو پاڻ ۾ هڪ ٻئي کي سڏڻ آهي. بيشڪ الله اُنهن کي ڄاڻندو آهي، جيڪي اوهان مان ٻئي جي اوٽ ڪري ڪسڪي ويندا آهن، پوءِ جيڪي سندس حڪم جي ابتڙ هلندا آهن، تن کي پاڻ تي آفت پهچڻ کان يا پاڻ تي ڪنهن ڏکوئيندڙ عذاب پهچڻ کان ڊڄڻ گهرجي (٦٣). خبردار! جيڪي آسمانن ۽ زمين ۾ آهي، سو بيشڪ الله جو آهي، جنهن (حال) تي اوهين آهيو تنهن کي بيشڪ الله ڄاڻندو آهي ۽ جنهن ڏينهن ڏانهنس موٽايا ويندا (تنهن ڏينهن) جيڪي (عمل) ڪيائون تنهن جي کين سڌ ڏيندو ۽ الله سڀ ڪنهن شيءِ کي ڄاڻندڙ آهي. (٦٤).

سورة فرقان مڪي آهي ۽ هن ۾ سٺهتر
آيتون ۽ ڇهه رڪوع آهن

الله ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

اُهو (الله) وڏو برڪت وارو آهي، جنهن پنهنجي ٻانهي تي (حق باطل جو) فرق ڪندڙ (قرآن هن لاءِ) نازل ڪيو ته جهان وارن لاءِ ڊيڄاريندڙ هجي (١). (اُهو آهي) جنهن کي آسمانن ۽ زمين جي بادشاهي آهي ۽ (پاڻ لاءِ) نڪو اولاد ورتائين ۽ نڪي بادشاهيءَ ۾ ساڻس ڪو شريڪ آهي ۽ سڀڪنهن شيءِ کي بڻايائين، پوءِ اُن جو اندازو پوريءَ طرح نهرايائين (٢).

وَاتَّخَذُوْا مِنْ دُوْنِهٖۤ اٰلِهَةً لَّا يَخْلُقُوْنَ شَيْـًٔا وَّهُمْ يُخْلَقُوْنَ
وَلَا يَمْلِكُوْنَ لِاَنْفُسِهِمْ ضَرًّا وَّلَا نَفْعًا وَّلَا يَمْلِكُوْنَ مَوْتًا
وَّلَا حَيٰوةً وَّلَا نُشُوْرًا ﴿٣﴾ وَقَالَ الَّذِيْنَ كَفَرُوْۤا اِنْ هٰذَاۤ اِلَّاۤ
اِفْكُ ِۨافْتَرٰىهُ وَاَعَانَهٗ عَلَيْهِ قَوْمٌ اٰخَرُوْنَ ۛۚ فَقَدْ جَآءُوْ
ظُلْمًا وَّزُوْرًا ﴿٤﴾ۚۛ وَقَالُوْۤا اَسَاطِيْرُ الْاَوَّلِيْنَ اكْتَتَبَهَا فَهِيَ
تُمْلٰى عَلَيْهِ بُكْرَةً وَّاَصِيْلًا ﴿٥﴾ قُلْ اَنْزَلَهُ الَّذِيْ يَعْلَمُ السِّرَّ
فِي السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ ؕ اِنَّهٗ كَانَ غَفُوْرًا رَّحِيْمًا ﴿٦﴾ وَقَالُوْا
مَالِ هٰذَا الرَّسُوْلِ يَاْكُلُ الطَّعَامَ وَيَمْشِيْ فِي الْاَسْوَاقِ ؕ
لَوْلَاۤ اُنْزِلَ اِلَيْهِ مَلَكٌ فَيَكُوْنَ مَعَهٗ نَذِيْرًا ﴿٧﴾ لا اَوْ يُلْقٰۤى
اِلَيْهِ كَنْزٌ اَوْ تَكُوْنُ لَهٗ جَنَّةٌ يَّاْكُلُ مِنْهَا ؕ وَقَالَ الظّٰلِمُوْنَ
اِنْ تَتَّبِعُوْنَ اِلَّا رَجُلًا مَّسْحُوْرًا ﴿٨﴾ اُنْظُرْ كَيْفَ ضَرَبُوْا لَكَ
الْاَمْثَالَ فَضَلُّوْا فَلَا يَسْتَطِيْعُوْنَ سَبِيْلًا ﴿٩﴾ع تَبٰرَكَ الَّذِيْۤ
اِنْ شَآءَ جَعَلَ لَكَ خَيْرًا مِّنْ ذٰلِكَ جَنّٰتٍ تَجْرِيْ
مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهٰرُ ۙ وَيَجْعَلْ لَّكَ قُصُوْرًا ﴿١٠﴾ بَلْ كَذَّبُوْا
بِالسَّاعَةِ وَاَعْتَدْنَا لِمَنْ كَذَّبَ بِالسَّاعَةِ سَعِيْرًا ﴿١١﴾ع

۽ (ڪافرن) الله ڪان سواءِ اُهي معبود ورتا آهن، جو ڪجھ بڻائي نہ سگھندا آهن ۽ اُهي پاڻ پيدا ڪيل آهن ۽ پاڻ لاءِ نڪي ڏک ۽ نڪي سک جو اختيار اٿن ۽ نڪي موت ۽ نڪي حياتيءَ ۽ نڪي وري جيئري ٿيڻ جو اختيار اٿن (٣) . ۽ ڪافر چوندا آهن تہ هيءُ (قرآن) رڳو ڪوڙو قصو آهي، (جو) اُهو پاڻ ٺاهيو اٿس ۽ اُن (جي ٺاهڻ) تي ٻي قوم بہ ڪيس مدد ڏني آهي، (اهڙي چوڻ سان) بيشڪ اُنهن ظلم ۽ ڪوڙ (ڪم ۾) آندو آهي (۴) . ۽ چيائون تہ (هي قرآن) اڳين جا قصا آهن، جو اُهي لکايا اٿس، پوءِ اهي مٿس صبح ۽ سانجهيءَ پڙهيا آهن (٥) . (اي پيغمبر! ڪين) چؤ تہ، اُهو (قرآن) اُنهيءَ (الله) نازل ڪيو آهي، جيڪو آسمانن ۽ زمين جو ڳجھ ڄاڻندو آهي. بيشڪ اُهو بخشڻهار مهربان آهي (٦) . ۽ (ڪافر) چون ٿا تہ، هن پيغمبر کي ڇا (ٿيو) آهي، جو کاڌو کائيندو آهي ۽ بازارين ۾ گھمندو آهي، ڏانهس ملائڪ ڇو نہ نازل ڪيو ويو آهي تہ اهو ساڻس (گڏ) ڊيڄاريندڙ هجي (٧) . يا ڏانهس (آسمان کان) خزانو ڇو نہ اُڇليو ويو يا ان کي ڪو باغ ڇو نہ آهي، جو منجهانئس کائي ۽ ظالم چوندا آهن تہ، اوهين رڳو جادو ڪيل ماڻهو جي تابعداري ڪندا آهيو (٨) . (اي پيغمبر) ڏس تہ تو لاءِ ڪهڙيءَ طرح جون ڳالهيون ڪندا آهن، پوءِ (اُهي) گمراہ ٿيا ۽ (هاڻي) ڪا واٽ لهي نہ ٿا سگھن (٩) . اُهو (الله) وڏو برڪت وارو آهي، جيڪڏهن گھري تہ (دنيا ۾) تو لاءِ هن (چيل) کان ڀلا باغ جن جي هيٺان واهيون پيون وهن، سي توکي ڏئي ۽ توکي وڏيون ماڙيون (بہ) ڏئي (١٠) . بلڪ قيامت کي ڪوڙ ڀانيو اٿن ۽ جنهن قيامت کي ڪوڙو ڀانيو تنهن لاءِ دوزخ تيار ڪيو اٿئون (١١) .

إِذَا رَأَتْهُم مِّن مَّكَانٍۭ بَعِيدٍ سَمِعُوا لَهَا تَغَيُّظًا وَزَفِيرًا ﴿۱۲﴾
وَإِذَآ أُلْقُوا مِنْهَا مَكَانًا ضَيِّقًا مُّقَرَّنِينَ دَعَوْا هُنَالِكَ
ثُبُورًا ﴿۱۳﴾ لَا تَدْعُوا الْيَوْمَ ثُبُورًا وَّاحِدًا وَّادْعُوا ثُبُورًا
كَثِيرًا ﴿۱۴﴾ قُلْ أَذٰلِكَ خَيْرٌ أَمْ جَنَّةُ الْخُلْدِ الَّتِي وُعِدَ
الْمُتَّقُونَ ۚ كَانَتْ لَهُمْ جَزَآءً وَّمَصِيرًا ﴿۱۵﴾ لَهُمْ فِيهَا مَا يَشَآءُونَ
خٰلِدِينَ ۚ كَانَ عَلٰى رَبِّكَ وَعْدًا مَّسْئُولًا ﴿۱۶﴾ وَيَوْمَ يَحْشُرُهُمْ
وَمَا يَعْبُدُونَ مِن دُونِ اللّٰهِ فَيَقُولُ ءَأَنتُمْ أَضْلَلْتُمْ
عِبَادِي هٰٓؤُلَآءِ أَمْ هُمْ ضَلُّوا السَّبِيلَ ﴿۱۷﴾ قَالُوا سُبْحٰنَكَ
مَا كَانَ يَنۢبَغِي لَنَآ أَن نَّتَّخِذَ مِن دُونِكَ مِنْ أَوْلِيَآءَ وَ
لٰكِن مَّتَّعْتَهُمْ وَاٰبَآءَهُمْ حَتّٰى نَسُوا الذِّكْرَ ۚ وَكَانُوا قَوْمًۢا
بُورًا ﴿۱۸﴾ فَقَدْ كَذَّبُوكُم بِمَا تَقُولُونَ ۙ فَمَا تَسْتَطِيعُونَ صَرْفًا
وَّلَا نَصْرًا ۚ وَمَن يَظْلِم مِّنكُمْ نُذِقْهُ عَذَابًا كَبِيرًا ﴿۱۹﴾
وَمَآ أَرْسَلْنَا قَبْلَكَ مِنَ الْمُرْسَلِينَ إِلَّآ إِنَّهُمْ لَيَأْكُلُونَ
الطَّعَامَ وَيَمْشُونَ فِي الْأَسْوَاقِ ۗ وَجَعَلْنَا بَعْضَكُمْ
لِبَعْضٍ فِتْنَةً ۗ أَتَصْبِرُونَ ۚ وَكَانَ رَبُّكَ بَصِيرًا ﴿۲۰﴾ ع

جڏهن (دوزخ) اُنهن کي ڏوراهين هنڌ کان ڏسندو (تڏهن) اُن جون ڪاوڙ
جون ھڪلون ۽ گجڪار ٻڌندا (١٢). ۽ جڏهن اُتان هٿ پير جڪڙيل،
سوڙهي هنڌ سٽيا ويندا (تڏهن) اُتي (پاڻ لاءِ) هلاڪت کي سڏيندا (١٣).
(چيو ويندن ته) اڄ اوهين هڪ هلاڪت کي نه پڪاريو پر گهڻن هلاڪتن
کي پڪاريو (١۴). (اي پيغمبر!) ڪين چئو ته اِهو ڀلو آهي يا اُهو هميشه
وارو بهشت جنهن جو پرهيزگارن کي انجام ڏنو ويو آهي؟ جو اُنهن لاءِ بدلو
۽ موٽڻ جو هنڌ هوندو (١٥). جيڪي گهرندا سو انهن لاءِ منجهس سدائين
(موجود) هوندو، تنهنجي پالڻهار کان (اِهو) وعدو گهريل آهي (١٦). ۽ اُن
ڏينهن ڪين ۽ جن کي الله کان سواءِ پوڄيندا آهن، تن کي الله گڏ ڪندو،
پوءِ چوندو ته اوهان هنن منهنجن ٻانهن کي گمراه ڪيو هو يا اُهي پاڻ واٽ
کان گمراهه ٿيا هوا؟ (١٧). چوندا ته تنهنجي پاڪائي بيان ٿا ڪريون،
توکان سواءِ اسان کي ڪو دوست وٺڻ نه جڳائيندو هو، پر اُنهن کي ۽
سندن پِين ڏاڏن کي آسودو ڪيئه تان جو نصيحت وساريائون ۽ هلاڪ ٿيل
قوم ٿيا (١٨). پوءِ (چوندا سون ته اي ڪافرؤ!) بيشڪ جيڪي (ڳالهيون
هنن معبودن بابت) چيوَ ٿي، تن ۾ اُنهن اوهان کي ڪوڙو ڪيو پوءِ
(اوهين) نڪي عذاب ٽاري سگهو ٿا ۽ نڪي مدد وٺي سگهو ٿا، ۽ اوهان
مان جنهن ظلم ڪيو هوندو، تنهن کي وڏو عذاب چکائينداسون (١٩). ۽
توکان اڳ پيغمبرن مان جيترا به موڪليا سون سي (به توئي وانگي) کاڌو
کائيندا هوا ۽ بازارين ۾ گهمندا هوا ۽ اوهان کي (پاڻ ۾) هڪ ٻئي لاءِ
پرک ڪيو اٿئون (ته ڏسون ته) صبر ڪريو ٿا (يا نه)؟ ۽ تنهنجو پالڻهار
ڏسندڙ آهي (٢٠).

وَقَالَ الَّذِيْنَ لَا يَرْجُوْنَ لِقَآءَنَا لَوْلَآ اُنْزِلَ عَلَيْنَا
الْمَلٰٓئِكَةُ اَوْ نَرٰى رَبَّنَا ؕ لَقَدِ اسْتَكْبَرُوْا فِيْٓ اَنْفُسِهِمْ وَعَتَوْ عُتُوًّا
كَبِيْرًا ﴿۲۱﴾ يَوْمَ يَرَوْنَ الْمَلٰٓئِكَةَ لَا بُشْرٰى يَوْمَئِذٍ لِّلْمُجْرِمِيْنَ وَ
يَقُوْلُوْنَ حِجْرًا مَّحْجُوْرًا ﴿۲۲﴾ وَقَدِمْنَآ اِلٰى مَا عَمِلُوْا مِنْ عَمَلٍ
فَجَعَلْنٰهُ هَبَآءً مَّنْثُوْرًا ﴿۲۳﴾ اَصْحٰبُ الْجَنَّةِ يَوْمَئِذٍ خَيْرٌ مُّسْتَقَرًّا
وَّاَحْسَنُ مَقِيْلًا ﴿۲۴﴾ وَيَوْمَ تَشَقَّقُ السَّمَآءُ بِالْغَمَامِ وَنُزِّلَ الْمَلٰٓئِكَةُ
تَنْزِيْلًا ﴿۲۵﴾ اَلْمُلْكُ يَوْمَئِذِ ۨ الْحَقُّ لِلرَّحْمٰنِ ؕ وَكَانَ يَوْمًا عَلَى
الْكٰفِرِيْنَ عَسِيْرًا ﴿۲۶﴾ وَيَوْمَ يَعَضُّ الظَّالِمُ عَلٰى يَدَيْهِ يَقُوْلُ
يٰلَيْتَنِى اتَّخَذْتُ مَعَ الرَّسُوْلِ سَبِيْلًا ﴿۲۷﴾ يٰوَيْلَتٰى لَيْتَنِىْ لَمْ
اَتَّخِذْ فُلَانًا خَلِيْلًا ﴿۲۸﴾ لَقَدْ اَضَلَّنِىْ عَنِ الذِّكْرِ بَعْدَ اِذْ جَآءَنِىْ ؕ
وَكَانَ الشَّيْطٰنُ لِلْاِنْسَانِ خَذُوْلًا ﴿۲۹﴾ وَقَالَ الرَّسُوْلُ يٰرَبِّ
اِنَّ قَوْمِى اتَّخَذُوْا هٰذَا الْقُرْاٰنَ مَهْجُوْرًا ﴿۳۰﴾ وَكَذٰلِكَ جَعَلْنَا لِكُلِّ
نَبِىٍّ عَدُوًّا مِّنَ الْمُجْرِمِيْنَ ؕ وَكَفٰى بِرَبِّكَ هَادِيًا وَّنَصِيْرًا ﴿۳۱﴾
وَقَالَ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا لَوْلَا نُزِّلَ عَلَيْهِ الْقُرْاٰنُ جُمْلَةً
وَّاحِدَةً ۛۚ كَذٰلِكَ ۛۚ لِنُثَبِّتَ بِهٖ فُؤَادَكَ وَرَتَّلْنٰهُ تَرْتِيْلًا ﴿۳۲﴾

۽ جيڪي اسان جي ملڻ جي اميد نہ رکندا آهن سي چوندا آهن تہ اسان تي
ڇو نہ ملائڪ نازل ڪيا ويا يا پنهنجي پالڻهار کي (ڇو نہ ٿا) ڏسون؟
بيشڪ اُنهن پنهنجن دلين (نفسن) ۾ وڏائي ڪئي ۽ تمام وڏو هٺ
ڪيائون (٢١). جنهن ڏينهن ملائڪن کي ڏسندا تنهن ڏينهن ڏوهارين لاءِ
ڪا خوشخبري نہ آهي ۽ چوندا تہ (الله ڪري اوهين شال) گهڻو پري
هجو! (٢٢). ۽ جيڪو بہ عمل ڪيائون تنهن ڏانهن اسين رخ ڪنداسون،
پوءِ اُن کي اڏاميل ڌوڙ ڪري ڇڏينداسون (٢٣). اُنهيءَ ڏينهن بهشتن جي
رهڻ جي جاءِ تمام ڀلي ۽ آرام ڪرڻ جي جاءِ بہ تمام سهڻي
هوندي (٢٤). ۽ جنهن ڏينهن آسمان ڪڪرن سان ڦاٽندو ۽ ملائڪ لڳو
لڳ لاهبا (٢٥). اُن ڏينهن سچي حڪومت ٻاجهاري (الله) جي آهي، ۽ اهو
ڏينهن ڪافرن تي سخت ٿيندو (٢٦). ۽ جنهن ڏينهن ظالم پنهنجا ٻئي
هٿ چٻيندو چوندو تہ، هاءِ ارمان! (جيڪر) پيغمبر سان گڏ واٽ وٺان ها!
(تہ چڱو هو) (٢٧). هٺ هٺ ارمان! جيڪر فلاڻي کي دوست نہ وٺان
ها (٢٨). بيشڪ جڏهن مون وٽ نصيحت آئي تنهن کان پوءِ هن مون کي
ان کان گمراهہ ڪيو ۽ شيطان ماڻهوءَ کي (وقت تي) دغا ڏيندڙ
آهي (٢٩). ۽ پيغمبر چوندو تہ اي منهنجا پالڻهار! بيشڪ منهنجيءَ قوم
هن قرآن کي ڇڏي ڏنو هو (٣٠). ۽ اهڙيءَ طرح سڀ ڪنهن پيغمبر لاءِ
ڏوهارين مان ويري بڻاياسون، ۽ تنهنجو پالڻهار هدايت ڪرڻ وارو ۽ مدد ڏيڻ
وارو ڪافي آهي (٣١). ۽ ڪافر چون ٿا تہ، پيغمبر تي سارو قرآن هڪ ئي
ڀيري ڇو نہ نازل ڪيو ويو؟ اهڙيءَ طرح (ٿورو ٿورو ڪري لاٿو سون) تہ
ان سان تنهنجيءَ دل کي مضبوط ڪريون ۽ اُهو آهستي آهستي پڙهي
ٻڌايوسون (٣٢).

وَلَا يَاْتُوْنَكَ بِمَثَلٍ اِلَّا جِئْنٰكَ بِالْحَقِّ وَاَحْسَنَ تَفْسِيْرًا ﴿٣٣﴾ اَلَّذِيْنَ
يُحْشَرُوْنَ عَلٰى وُجُوْهِهِمْ اِلٰى جَهَنَّمَ ۙ اُولٰٓئِكَ شَرٌّ مَّكَانًا وَّاَضَلُّ
سَبِيْلًا ﴿٣٤﴾ وَلَقَدْ اٰتَيْنَا مُوْسَى الْكِتٰبَ وَجَعَلْنَا مَعَهٗٓ اَخَاهُ هٰرُوْنَ
وَزِيْرًا ﴿٣٥﴾ فَقُلْنَا اذْهَبَآ اِلَى الْقَوْمِ الَّذِيْنَ كَذَّبُوْا بِاٰيٰتِنَا ؕ فَدَمَّرْنٰهُمْ
تَدْمِيْرًا ﴿٣٦﴾ وَقَوْمَ نُوْحٍ لَّمَّا كَذَّبُوا الرُّسُلَ اَغْرَقْنٰهُمْ وَجَعَلْنٰهُمْ لِلنَّاسِ
اٰيَةً ؕ وَاَعْتَدْنَا لِلظّٰلِمِيْنَ عَذَابًا اَلِيْمًا ﴿٣٧﴾ وَّعَادًا وَّثَمُوْدَاۡ وَ
اَصْحٰبَ الرَّسِّ وَقُرُوْنًا بَيْنَ ذٰلِكَ كَثِيْرًا ﴿٣٨﴾ وَكُلًّا ضَرَبْنَا لَهُ
الْاَمْثَالَ ۫ وَكُلًّا تَبَّرْنَا تَتْبِيْرًا ﴿٣٩﴾ وَلَقَدْ اَتَوْا عَلَى الْقَرْيَةِ الَّتِيْٓ
اُمْطِرَتْ مَطَرَ السَّوْءِ ؕ اَفَلَمْ يَكُوْنُوْا يَرَوْنَهَا ۚ بَلْ كَانُوْا لَا
يَرْجُوْنَ نُشُوْرًا ﴿٤٠﴾ وَاِذَا رَاَوْكَ اِنْ يَّتَّخِذُوْنَكَ اِلَّا هُزُوًا ؕ اَهٰذَا
الَّذِيْ بَعَثَ اللّٰهُ رَسُوْلًا ﴿٤١﴾ اِنْ كَادَ لَيُضِلُّنَا عَنْ اٰلِهَتِنَا لَوْ
لَآ اَنْ صَبَرْنَا عَلَيْهَا ؕ وَسَوْفَ يَعْلَمُوْنَ حِيْنَ يَرَوْنَ الْعَذَابَ
مَنْ اَضَلُّ سَبِيْلًا ﴿٤٢﴾ اَرَءَيْتَ مَنِ اتَّخَذَ اِلٰهَهٗ هَوٰىهُ ؕ اَفَاَنْتَ
تَكُوْنُ عَلَيْهِ وَكِيْلًا ﴿٤٣﴾ اَمْ تَحْسَبُ اَنَّ اَكْثَرَهُمْ يَسْمَعُوْنَ
اَوْ يَعْقِلُوْنَ ؕ اِنْ هُمْ اِلَّا كَالْاَنْعَامِ بَلْ هُمْ اَضَلُّ سَبِيْلًا ﴿٤٤﴾ ع

۽ (ڪافر) تو وٽ اهڙي ڪا حجت نہ ٿا آڻين جنهن جو اسين سچو (جواب) ۽ وڌيڪ سهڻو تفصيل تو وٽ نہ ٿا آڻيون (٣٣). جيڪي پنهنجن منهن ڀر دوزخ ڏانهن گڏ ڪيا ويندا اُهي جاءِ جي اعتبار کان تمام بڇڙا ۽ واٽ کي بلڪل وڃائيندڙ آهن! (٣٤). ۽ بيشڪ موسىٰ کي ڪتاب ڏنوسون ۽ ساڻس سندس ڀاءُ هارون وزير ڪيوسون (٣٥). پوءِ چيو سون تہ (ٻنهي) اُنهيءَ قوم ڏانهن وڃو جن اسان جي آيتن کي ڪوڙو ڀانيو، پوءِ (آخر) کين پاڙئون پٽيوسون (٣٦). ۽ نوح جي قوم! جڏهن پيغمبرن کي ڪوڙو ڄاتو (تڏهن) کين ٻوڙيوسون ۽ کين ماڻهن لاءِ (عبرت وٺڻ جي) نشاني بڻايو سون. ۽ ظالمن لاءِ ڏکوئيندڙ عذاب تيار ڪيوسون (٣٧). ۽ عادين ۽ ثمودين ۽ رس وارن ۽ اُنهن جي وچ ۾ گهڻن جُڳن کي (ناس ڪيوسون) (٣٨). ۽ هرهڪ کي بيان ڪري ٻڌايوسون ۽ سڀني کي ناس ڪيوسون (جيئن) ناس ڪرڻ (گهرجي) (٣٩). ۽ بيشڪ (ڪافر) اُن ڳوٺ وٽان ٿي آيا آهن، جنهن تي (پٿرن جو) بڇڙو مينهن وسايو ويو هو، ان ڪي نہ ٿي ڏٺائون ڇا؟ بلڪ اُهي وري جيئري ٿيڻ جي اُميد نہ رکندا هئا (٤٠). ۽ جڏهن توکي ڏسن ٿا، (تڏهن) توکي رڳو ٺٺولي ڪري وٺن ٿا (چون ٿا تہ) هيءُ اُهو (شخص) آهي ڇا جنهن کي الله پيغمبر ڪري موڪليو آهي؟ (٤١). بيشڪ اسان کي پنهنجن ٻتن (جي پوڄا) کان تڏهن ٿي ڀُلائي ڇڏي ها، جيڪڏهن اسين مٿن پڪا نہ رهون ها ۽ جڏهن عذاب ڏسندا (تڏهن) ڄاڻندا تہ واٽ کي بلڪل وڃائيندڙ ڪير آهي؟ (٤٢). (اي پيغمبر! تو) اُن کي ڏٺو جنهن پنهنجيءَ سَڌ کي پنهنجو معبود ڪري ورتو؟ پوءِ تون مٿس ڪو نگهبان ٿيندين ڇا؟ (٤٣). ڀانيو اٿئي ڇا تہ منجهانئن گهڻا ٻڌن ٿا يا سمجهن ٿا؟ اُهي رڳو ڍورن وانگر آهن، بلڪ اُهي واٽ کي (جانورن کان بہ) وڌيڪ وڃائيندڙ آهن (٤٤).

أَلَمْ تَرَ إِلَىٰ رَبِّكَ كَيْفَ مَدَّ الظِّلَّ ۚ وَلَوْ شَاءَ لَجَعَلَهُ سَاكِنًا ثُمَّ
جَعَلْنَا الشَّمْسَ عَلَيْهِ دَلِيلًا ﴿٤٥﴾ ثُمَّ قَبَضْنَاهُ إِلَيْنَا قَبْضًا يَسِيرًا ﴿٤٦﴾
وَهُوَ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ اللَّيْلَ لِبَاسًا وَالنَّوْمَ سُبَاتًا وَجَعَلَ
النَّهَارَ نُشُورًا ﴿٤٧﴾ وَهُوَ الَّذِي أَرْسَلَ الرِّيَاحَ بُشْرًا بَيْنَ يَدَيْ
رَحْمَتِهِ ۚ وَأَنْزَلْنَا مِنَ السَّمَاءِ مَاءً طَهُورًا ﴿٤٨﴾ لِنُحْيِيَ بِهِ بَلْدَةً
مَيْتًا وَنُسْقِيَهُ مِمَّا خَلَقْنَا أَنْعَامًا وَأَنَاسِيَّ كَثِيرًا ﴿٤٩﴾ وَلَقَدْ
صَرَّفْنَاهُ بَيْنَهُمْ لِيَذَّكَّرُوا فَأَبَىٰ أَكْثَرُ النَّاسِ إِلَّا كُفُورًا ﴿٥٠﴾ وَلَوْ
شِئْنَا لَبَعَثْنَا فِي كُلِّ قَرْيَةٍ نَذِيرًا ﴿٥١﴾ فَلَا تُطِعِ الْكَافِرِينَ وَ
جَاهِدْهُمْ بِهِ جِهَادًا كَبِيرًا ﴿٥٢﴾ وَهُوَ الَّذِي مَرَجَ الْبَحْرَيْنِ هَٰذَا
عَذْبٌ فُرَاتٌ وَهَٰذَا مِلْحٌ أُجَاجٌ وَجَعَلَ بَيْنَهُمَا بَرْزَخًا وَحِجْرًا
مَحْجُورًا ﴿٥٣﴾ وَهُوَ الَّذِي خَلَقَ مِنَ الْمَاءِ بَشَرًا فَجَعَلَهُ نَسَبًا وَ
صِهْرًا ۗ وَكَانَ رَبُّكَ قَدِيرًا ﴿٥٤﴾ وَيَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ
مَا لَا يَنْفَعُهُمْ وَلَا يَضُرُّهُمْ ۗ وَكَانَ الْكَافِرُ عَلَىٰ رَبِّهِ
ظَهِيرًا ﴿٥٥﴾ وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا مُبَشِّرًا وَنَذِيرًا ﴿٥٦﴾ قُلْ مَا أَسْأَلُكُمْ
عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ إِلَّا مَنْ شَاءَ أَنْ يَتَّخِذَ إِلَىٰ رَبِّهِ سَبِيلًا ﴿٥٧﴾

(اي پيغمبر!) پنھنجي پالڻھار ڏانھن نہ ڏٺو اٿئي ڇا تہ ڇانوَ کي ڪيئن ڊگھو ڪيائين؟ ۽ جيڪڏھن گھري ھا تہ ان کي (ھڪ ھنڌ) بيھاري ڇڏي ھا! وري سج کي مٿس (پنھنجيءَ قدرت جو) دليل ڪيوسون (٤٥). وري اُن (ڇانوَ) کي پاڻ ڏانھن ھوريان سوڙھو ڪيوسون (جيئن) سوڙھو ڪرڻ (گھرجي) (٤٦). ۽ (الله) اُھو آھي، جنھن اوھان لاءِ رات کي پردو ۽ ننڊ کي آرام ڪيو ۽ ڏينھن کي ٽِڙڻ پکڙڻ جو وقت ڪيائين (٤٧). ۽ (الله) اُھو آھي جنھن پنھنجيءَ ٻاجھ (يعني مينھن) کان اڳي ھوائن کي خوشخبري ڏيندڙ ڪري موڪليو ۽ آسمان مان پاڪ پاڻي (ھن لاءِ) وسايوسون (٤٨). تہ اُن سان ويران شھر کي آباد ڪريون ۽ تہ پنھنجن پيدا ڪيل ڍورن ۽ گھڻن ماڻھن کي اُھو پياريون (٤٩). ۽ بيشڪ اُن (مينھن) کي سندن وچ ۾ ھن ڪري ڦيرائيندا آھيون تہ نصيحت وٺن، پوءِ گھڻا ماڻھو بيشُڪريءَ کان سواءِ نہ ٽَرِيا رھن (٥٠). ۽ جيڪڏھن گھرون ھا تہ ھرھڪ ڳوٺ ۾ ھڪ ڊيڄاريندڙ موڪليون ھا (٥١). پوءِ تون ڪافرن جو چيو نہ مڃ ۽ اُن (قرآن جي حڪم) سان (مقابلي طرح) ساڻن وڏو جھاد ڪر (٥٢). ۽ (الله) اُھو آھي، جنھن ٻن دريائن کي پاڻ ۾ ملايو جو ھيءُ (ھڪڙو) مٺو اُڃ لاھيندڙ ۽ ھيءُ (ٻيو) لوڻيائو کارو آھي، ۽ سندن وچ ۾ اوٽ ۽ مضبوط پردو بڻايائين (٥٣). ۽ (الله) اُھو آھي، جنھن پاڻيءَ مان ماڻھو کي بڻايو، پوءِ کيس پيڙھيءَ ۽ سيٽيءَ (ساھراڻن جي مائٽيءَ) وارو ڪيائين ۽ تنھنجو پالڻھار وس وارو آھي (٥٤). ۽ الله کان سواءِ اھڙن جي پوڄا ڪندا آھن، جي کين نہ ڪي سک ڏين ۽ نہ ڪو کين ڏک پھچائين ۽ ڪافر پنھنجي پالڻھار کي پٺي ڏيڻ وارو آھي (٥٥). ۽ (اي پيغمبر!) اسان توکي رڳو خوشخبري ڏيندڙ ۽ ڊيڄاريندڙ ڪري موڪليو آھي (٥٦). (کين) چؤ تہ، اُنہ اوھان کان اُن (قرآن جي پھچائڻ) تي ڪو اُجورو نہ ٿو گھران، پر جيڪو پنھنجي پالڻھار ڏانھن واٽ وٺڻ گھري (سو ڀَل تہ وٺي) (٥٧).

وَتَوَكَّلْ عَلَى الْحَيِّ الَّذِيْ لَا يَمُوْتُ وَسَبِّحْ بِحَمْدِهٖ ؕ وَكَفٰى بِهٖ
بِذُنُوْبِ عِبَادِهٖ خَبِيْرًا ﴿٥٨﴾ الَّذِيْ خَلَقَ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضَ وَمَا
بَيْنَهُمَا فِيْ سِتَّةِ اَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوٰى عَلَى الْعَرْشِ ۚ اَلرَّحْمٰنُ فَسْـَٔلْ
بِهٖ خَبِيْرًا ﴿٥٩﴾ وَاِذَا قِيْلَ لَهُمُ اسْجُدُوْا لِلرَّحْمٰنِ ۚ قَالُوْا وَمَا
الرَّحْمٰنُ ق اَنَسْجُدُ لِمَا تَاْمُرُنَا وَزَادَهُمْ نُفُوْرًا ﴿٦٠﴾ تَبٰرَكَ الَّذِيْ
جَعَلَ فِي السَّمَآءِ بُرُوْجًا وَّجَعَلَ فِيْهَا سِرٰجًا وَّقَمَرًا مُّنِيْرًا ﴿٦١﴾
وَهُوَ الَّذِيْ جَعَلَ الَّيْلَ وَالنَّهَارَ خِلْفَةً لِّمَنْ اَرَادَ اَنْ يَّذَّكَّرَ
اَوْ اَرَادَ شُكُوْرًا ﴿٦٢﴾ وَعِبَادُ الرَّحْمٰنِ الَّذِيْنَ يَمْشُوْنَ عَلَى الْاَرْضِ
هَوْنًا وَّاِذَا خَاطَبَهُمُ الْجٰهِلُوْنَ قَالُوْا سَلٰمًا ﴿٦٣﴾ وَالَّذِيْنَ يَبِيْتُوْنَ
لِرَبِّهِمْ سُجَّدًا وَّقِيَامًا ﴿٦٤﴾ وَالَّذِيْنَ يَقُوْلُوْنَ رَبَّنَا اصْرِفْ عَنَّا
عَذَابَ جَهَنَّمَ ۖ اِنَّ عَذَابَهَا كَانَ غَرَامًا ﴿٦٥﴾ اِنَّهَا سَآءَتْ
مُسْتَقَرًّا وَّمُقَامًا ﴿٦٦﴾ وَالَّذِيْنَ اِذَآ اَنْفَقُوْا لَمْ يُسْرِفُوْا وَلَمْ
يَقْتُرُوْا وَكَانَ بَيْنَ ذٰلِكَ قَوَامًا ﴿٦٧﴾ وَالَّذِيْنَ لَا يَدْعُوْنَ
مَعَ اللّٰهِ اِلٰهًا اٰخَرَ وَلَا يَقْتُلُوْنَ النَّفْسَ الَّتِيْ حَرَّمَ اللّٰهُ اِلَّا
بِالْحَقِّ وَلَا يَزْنُوْنَ ۚ وَمَنْ يَّفْعَلْ ذٰلِكَ يَلْقَ اَثَامًا ﴿٦٨﴾ لا

۽ (اي پيغمبر! تون اُنهيءَ الله) جيڪو جيئري تي ڀروسو ڪر، جيڪو (ڪڏهن) نہ مرندو ۽ سندس ساراهہ سان گڏ پاڪائي بيان ڪر ۽ اُهو پنهنجن ٻانهن جي گناهن جي خبر رکندڙ ڪافي آهي (٥٨). جنهن آسمانن ۽ زمين کي ۽ جيڪي سندن وچ ۾ آهي (سو) ڇهن ڏينهن ۾ بڻايو، وري عرش تي قائم ٿيو، (اُهو) ٻاجهارو آهي، پوءِ سندس (صفتون) ڪنهن خبر رکندڙ کان پڇ (٥٩). ۽ جڏهن کين چئبو آهي تہ رحمان کي سجدو ڪريو (تڏهن) چوندا آهن تہ رحمان ڇا آهي؟ جنهن لاءِ اسان کي حڪم ٿو ڪرين، تنهن کي ڇو سجــدو ڪــريون؟ ۽ (انهيءَ ڳــالهہ هئڻون) سندن نفرت وڌائي (٦٠). اُهو (الله) وڏيءَ برڪت وارو آهي، جنهن آسمان ۾ برج بڻايا ۽ منجهس ڏيو (يعني سج) ۽ چمڪندڙ چنڊ بڻايو (٦١). ۽ (الله) اُهو آهي، جنهن رات ۽ ڏينهن کي هڪ ٻئي جي پٺيان ايندڙ انهيءَ (ماڻهوءَ) لاءِ بڻايو، جيڪو نصيحت وٺڻ گهري يا شڪرانو ڪرڻ گهري (٦٢). ۽ ٻاجهاري (الله) جا ٻانها اُهي آهن جيڪي زمين تي نوڙت سان گهمندا آهن ۽ جڏهن بي عقل ساڻن ڳالهائيندا آهن (تڏهن) چوندا آهن تہ سلامت هجو (شال) (٦٣). ۽ اُهي جيڪي پنهنجي پالڻهار کي سجدو ڪندڙ ۽ قيام ڪندڙ ٿي راتيون گذاريندا آهن (٦٤). ۽ اُهي جيڪي چوندا آهن تہ، اي اسان جا پالڻهار! اسان کان دوزخ جو عذاب ٽار! بيشڪ دوزخ جو عذاب (وڏي) چٽي آهي (٦٥). بيشڪ اهو آرام ڪرڻ جو هنڌ ۽ رهڻ جو هنڌ بڇڙو آهي (٦٦). ۽ اُهي جو جڏهن خرچ ڪندا آهن (تڏهن) نہ ڪي اجايو خرچيندا آهن ۽ نہ ڪي تنگي ڪندا آهن ۽ اِنهن (ٻنهي) جي وچ ۾ پورا هلندا آهن (٦٧). ۽ اُهي جيڪي الله ساڻ ڪنهن ٻئي معبود کي نہ پوڄيندا آهن ۽ نڪي اهڙي ماڻهوءَ کي ماريندا آهن، جنهن جو حق کان سواءِ مارڻ الله حرام ڪيو آهي ۽ نڪي زنا ڪندا آهن ۽ جيڪو اِهي ڪم ڪندو، سو سخت عذاب لهندو (٦٨).

يُّضٰعَفْ لَهُ الْعَذَابُ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ وَيَخْلُدْ فِيْهٖ مُهَانًا ۝٦٩ اِلَّا مَنْ
تَابَ وَاٰمَنَ وَعَمِلَ عَمَلًا صَالِحًا فَاُولٰٓئِكَ يُبَدِّلُ اللّٰهُ سَيِّاٰتِهِمْ
حَسَنٰتٍ ؕ وَكَانَ اللّٰهُ غَفُوْرًا رَّحِيْمًا ۝٧٠ وَمَنْ تَابَ وَعَمِلَ صَالِحًا
فَاِنَّهٗ يَتُوْبُ اِلَى اللّٰهِ مَتَابًا ۝٧١ وَالَّذِيْنَ لَا يَشْهَدُوْنَ الزُّوْرَ ۙ وَ
اِذَا مَرُّوْا بِاللَّغْوِ مَرُّوْا كِرَامًا ۝٧٢ وَالَّذِيْنَ اِذَا ذُكِّرُوْا بِاٰيٰتِ رَبِّهِمْ لَمْ
يَخِرُّوْا عَلَيْهَا صُمًّا وَّعُمْيَانًا ۝٧٣ وَالَّذِيْنَ يَقُوْلُوْنَ رَبَّنَا هَبْ لَنَا
مِنْ اَزْوَاجِنَا وَذُرِّيّٰتِنَا قُرَّةَ اَعْيُنٍ وَّاجْعَلْنَا لِلْمُتَّقِيْنَ اِمَامًا ۝٧٤
اُولٰٓئِكَ يُجْزَوْنَ الْغُرْفَةَ بِمَا صَبَرُوْا وَيُلَقَّوْنَ فِيْهَا تَحِيَّةً وَّسَلٰمًا ۙ ۝٧٥
خٰلِدِيْنَ فِيْهَا ؕ حَسُنَتْ مُسْتَقَرًّا وَّمُقَامًا ۝٧٦ قُلْ مَا يَعْبَؤُا بِكُمْ
رَبِّيْ لَوْلَا دُعَآؤُكُمْ ۚ فَقَدْ كَذَّبْتُمْ فَسَوْفَ يَكُوْنُ لِزَامًا ۝٧٧ ع

سُوْرَةُ الشُّعَرَاءِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ۝

طٰسٓمّٓ ۝١ تِلْكَ اٰيٰتُ الْكِتٰبِ الْمُبِيْنِ ۝٢ لَعَلَّكَ بَاخِعٌ
نَّفْسَكَ اَلَّا يَكُوْنُوْا مُؤْمِنِيْنَ ۝٣ اِنْ نَّشَاْ نُنَزِّلْ عَلَيْهِمْ
مِّنَ السَّمَآءِ اٰيَةً فَظَلَّتْ اَعْنَاقُهُمْ لَهَا خٰضِعِيْنَ ۝٤

قيامت جي ڏينهن ان کي ٻيڻو عذاب ڪبو ۽ منجهس سدائين خوار رهندو (٦٩). پر جن توبه ڪئي ۽ ايمان آندو ۽ چڱا ڪم ڪيا سي، اُهي آهن جن جون مدايون الله ڦيرائي نيڪيون ڪندو ۽ الله بخشڻهار مهربان آهي (٧٠). ۽ جيڪو توبه ڪري ۽ چڱا ڪم ڪري سو بيشڪ الله ڏانهن نيڻ وري موٽي ٿو (٧١). ۽ اُهي جيڪي ڪوڙي شاهدي نه ڏيندا آهن ۽ جڏهن بيهودي ڪم تي لنگهندا آهن، (تڏهن چڱيءَ ريت) معززن وانگر لنگهندا آهن (٧٢). ۽ اُهي جو جڏهن کين سندن پالڻهار جي آيتن سان نصيحت ڏبي آهي (تڏهن) اُن (جي ٻڌڻ) سان ٻوڙا ۽ انڌا ٿي نه ڪرندا آهن (٧٣). ۽ اُهي جيڪي چوندا آهن ته، اي اسان جا پالڻهار! اسان جي زالن ۽ اسان جي اولاد مان اسان کي اکين جو ٺار بخش ۽ اسان کي پرهيزگارن جو اِمام ڪر (٧٤). اِهي (اُهي) آهن، جن کي سندن صبر سببان وڏيون ماڙيون عيوض ۾ ڏبيون ۽ ان ۾ چڱي دعا ۽ سلام پهچائبن (٧٥). منجهس سدائين رهڻ وارا آهن، اُهو آرام ڪرڻ جو ۽ رهڻ جو سهڻو هنڌ آهي (٧٦). (اي پيغمبر کين) چئو ته، جيڪڏهن (الله کي) اوهان جو سڏڻ نه هجي ته منهنجي پالڻهار کي اوهان جي ڪا پرواه نه آهي. بيشڪ اوهان (پيغمبر کي) ڪوڙو ڀانيو، تنهن ڪري سگهو (اوهان لاءِ) عذاب لازم ٿيندو (٧٧).

سورة شعراء مڪي آهي ۽ هن ۾ ٻه سؤ ستاويه
آيتون ۽ يارهن رڪوع آهن.

الله ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

طٰسٓمٓ (١). هي پڌري ڪتاب جون آيتون آهن (٢). متان تون پاڻ کي هن سببان گهٽي مارينڊڙ ٿئين ته (ڪافر) مسلمان نه ٿا ٿين (٣). جيڪڏهن اسين گهرون ته آسمان کان مٿن ڪا (اهڙي) نشاني نازل ڪريون جنهن جي آڏو سندن گردن جهڪا ٿين (٤).

وَمَا يَاْتِيْهِمْ مِّنْ ذِكْرٍ مِّنَ الرَّحْمٰنِ مُحْدَثٍ اِلَّا كَانُوْا عَنْهُ
مُعْرِضِيْنَ ٥ فَقَدْ كَذَّبُوْا فَسَيَاْتِيْهِمْ اَنْۢبٰٓؤُا مَا كَانُوْا بِهٖ
يَسْتَهْزِءُوْنَ ٦ اَوَلَمْ يَرَوْا اِلَى الْاَرْضِ كَمْ اَنْۢبَتْنَا فِيْهَا مِنْ كُلِّ
زَوْجٍ كَرِيْمٍ ٧ اِنَّ فِيْ ذٰلِكَ لَاٰيَةً ؕ وَمَا كَانَ اَكْثَرُهُمْ مُّؤْمِنِيْنَ ٨
وَاِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ الْعَزِيْزُ الرَّحِيْمُ ٩ وَاِذْ نَادٰى رَبُّكَ مُوْسٰٓى اَنِ
ائْتِ الْقَوْمَ الظّٰلِمِيْنَ ١٠ قَوْمَ فِرْعَوْنَ ؕ اَلَا يَتَّقُوْنَ ١١ قَالَ رَبِّ
اِنِّيْٓ اَخَافُ اَنْ يُّكَذِّبُوْنِ ١٢ وَيَضِيْقُ صَدْرِيْ وَلَا يَنْطَلِقُ لِسَانِيْ
فَاَرْسِلْ اِلٰى هٰرُوْنَ ١٣ وَلَهُمْ عَلَيَّ ذَنْۢبٌ فَاَخَافُ اَنْ يَّقْتُلُوْنِ ١٤ ع
قَالَ كَلَّا ۚ فَاذْهَبَا بِاٰيٰتِنَآ اِنَّا مَعَكُمْ مُّسْتَمِعُوْنَ ١٥ فَاْتِيَا فِرْعَوْنَ
فَقُوْلَآ اِنَّا رَسُوْلُ رَبِّ الْعٰلَمِيْنَ ١٦ اَنْ اَرْسِلْ مَعَنَا بَنِيْٓ اِسْرَآءِيْلَ ١٧
قَالَ اَلَمْ نُرَبِّكَ فِيْنَا وَلِيْدًا وَّلَبِثْتَ فِيْنَا مِنْ عُمُرِكَ سِنِيْنَ ١٨
وَفَعَلْتَ فَعْلَتَكَ الَّتِيْ فَعَلْتَ وَاَنْتَ مِنَ الْكٰفِرِيْنَ ١٩ قَالَ فَعَلْتُهَآ
اِذًا وَّاَنَا مِنَ الضَّآلِّيْنَ ٢٠ فَفَرَرْتُ مِنْكُمْ لَمَّا خِفْتُكُمْ فَوَهَبَ لِيْ
رَبِّيْ حُكْمًا وَّجَعَلَنِيْ مِنَ الْمُرْسَلِيْنَ ٢١ وَتِلْكَ نِعْمَةٌ تَمُنُّهَا عَلَيَّ
اَنْ عَبَّدْتَّ بَنِيْٓ اِسْرَآءِيْلَ ٢٢ قَالَ فِرْعَوْنُ وَمَا رَبُّ الْعٰلَمِيْنَ ٢٣

۽ ٻاجهاري (الله) کان کا نئي نئين نصيحت وٽن نہ ايندي آهي جو کانئس منهن موڙيندڙ (نہ) آهن (٥). پوءِ بيشڪ ڪوڙ ڀانئي چڪا، تنهن ڪري سگهوئي وٽن اُهي خبرون ايندِيون جن سان (اُهي) ٺٺوليون ڪندا هئا (٦). زمين ڏانهن نہ ڏٺو اٿن ڇا تہ منجهس هر ڪنهن چڱيءَ جنس جا ڪيترائي سلا ڄماياسون؟ (٧). بيشڪ اِن ۾ نشاني آهي ۽ منجهانئن گهڻا مڃڻ ورا نہ آهن (٨). ۽ بيشڪ تنهجو پالڻهار ئي غالب مهربان آهي (٩). ۽ جڏهن تنهنجي پالڻهار موسىٰ کي سڏيو تہ ظالمن جي قوم ڏانهن وڃ (١٠). جا فرعون جي قوم آهي (ڪانئن پڇ تہ) پرهيزگاري نہ ڪندا ڇا؟ (١١). موسىٰ چيو تہ اي منهنجا پالڻهار! بيشڪ آءٌ ڊڄان ٿو تہ متان مون کي ڪوڙو ڀانئين (١٢). ۽ منهنجو سينو تنگ ٿئي ۽ منهنجي زبان پوري نہ اُٿندي آهي، تنهن ڪري هارون ڏانهن (پيغمبريءَ جو حڪم) موڪل (١٣). ۽ اُنهن جو مون تي ڏوهہ آهي، تنهن ڪري ڊڄان ٿو تہ متان مون کي ماري ڇڏين (١٤). (الله) فرمايو اِئين (ٿيڻو) نہ آهي. پوءِ منهنجين نشانين سان ٻئي (ڄڻا) وڃو، بيشڪ اسين اوهان سان گڏ ٻڌندڙ آهيون (١٥). تنهن ڪري فرعون وٽ وڃو ۽ چئوس تہ، بيشڪ اسين جهان جي پالڻهار جا (هن پيغام سان) موڪليل آهيون (١٦). تہ بني اسرائيل کي اسان ساڻ موڪل (١٧). (فرعون) چيو تہ، توکي پنهنجن (ڀاتين) ۾ ننڍڙو ڪري نہ پاليو هيوسون ڇا؟ ۽ پنهنجيءَ عمر جا ڪيترائي ورهيہ اسان ۾ گذاريئي (١٨). ۽ تو پنهنجو اُهو ڪم ڪيو جو تون ڪري چڪين ۽ تون بيشڪرن مان آهين (١٩). (موسىٰ) چيو تہ، جنهن مهل اُهو ڪم ڪيو هوم (تنهن مهل) آءٌ بي سمجهن مان هوس (٢٠). پوءِ جنهن مهل اوهان جي (ايذاءَ) کان ڊنس (تنهن مهل) اوهان کان ڀڳس، پوءِ منهنجي پالڻهار مون کي سياڻپ بخشي ۽ مون کي پيغمبرن مان ڪيائين (٢١). ۽ اِهو اُهو احسان آهي ڇا جنهنجو مون تي ٿورو رکين ٿو؟ تہ بني اسرائيل کي ٻانهو ڪري ورتو اٿئي (٢٢). فرعون چيو تہ، جهانن جو رب ڇا (ڪي چئبو) آهي؟ (٢٣).

قَالَ رَبُّ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا ؕ اِنْ كُنْتُمْ مُّوْقِنِيْنَ ۝۲۴
قَالَ لِمَنْ حَوْلَهٗۤ اَلَا تَسْتَمِعُوْنَ ۝۲۵ قَالَ رَبُّكُمْ وَرَبُّ اٰبَآئِكُمُ
الْاَوَّلِيْنَ ۝۲۶ قَالَ اِنَّ رَسُوْلَكُمُ الَّذِيْۤ اُرْسِلَ اِلَيْكُمْ لَمَجْنُوْنٌ ۝۲۷
قَالَ رَبُّ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ وَمَا بَيْنَهُمَا ؕ اِنْ كُنْتُمْ تَعْقِلُوْنَ ۝۲۸
قَالَ لَئِنِ اتَّخَذْتَ اِلٰهًا غَيْرِيْ لَاَجْعَلَنَّكَ مِنَ الْمَسْجُوْنِيْنَ ۝۲۹
قَالَ اَوَلَوْ جِئْتُكَ بِشَيْءٍ مُّبِيْنٍ ۝۳۰ قَالَ فَاْتِ بِهٖۤ اِنْ كُنْتَ مِنَ
الصّٰدِقِيْنَ ۝۳۱ فَاَلْقٰى عَصَاهُ فَاِذَا هِيَ ثُعْبَانٌ مُّبِيْنٌ ۝۳۲ وَّنَزَعَ يَدَهٗ
فَاِذَا هِيَ بَيْضَآءُ لِلنّٰظِرِيْنَ ۝۳۳ قَالَ لِلْمَلَاِ حَوْلَهٗۤ اِنَّ هٰذَا لَسٰحِرٌ
عَلِيْمٌ ۝۳۴ يُّرِيْدُ اَنْ يُّخْرِجَكُمْ مِّنْ اَرْضِكُمْ بِسِحْرِهٖ ۖۗ فَمَاذَا تَاْمُرُوْنَ ۝۳۵
قَالُوْۤا اَرْجِهْ وَاَخَاهُ وَابْعَثْ فِي الْمَدَآئِنِ حٰشِرِيْنَ ۝۳۶ يَاْتُوْكَ بِكُلِّ
سَحَّارٍ عَلِيْمٍ ۝۳۷ فَجُمِعَ السَّحَرَةُ لِمِيْقَاتِ يَوْمٍ مَّعْلُوْمٍ ۝۳۸ وَّقِيْلَ
لِلنَّاسِ هَلْ اَنْتُمْ مُّجْتَمِعُوْنَ ۝۳۹ لَعَلَّنَا نَتَّبِعُ السَّحَرَةَ اِنْ
كَانُوْا هُمُ الْغٰلِبِيْنَ ۝۴۰ فَلَمَّا جَآءَ السَّحَرَةُ قَالُوْا لِفِرْعَوْنَ اَئِنَّ
لَنَا لَاَجْرًا اِنْ كُنَّا نَحْنُ الْغٰلِبِيْنَ ۝۴۱ قَالَ نَعَمْ وَاِنَّكُمْ اِذًا لَّمِنَ
الْمُقَرَّبِيْنَ ۝۴۲ قَالَ لَهُمْ مُّوْسٰۤى اَلْقُوْا مَاۤ اَنْتُمْ مُّلْقُوْنَ ۝۴۳

(موسىٰ) چيو ته، آسمانن ۽ زمين جو ۽ جيڪي سندن وچ ۾ آهي، تنهن جو پالڻهار آهي، جيڪڏهن اوهين ويساه رکندڙ آهيو (٢۴). (فرعون) پنهنجي آسپاس وارن کي چيو ته، (اوهين) نه ٿا ٻڌو ڇا؟ (٢٥). (موسىٰ) چيو ته، (اُهو) اوهان جو پالڻهار ۽ اوهان جي اڳين ابن ڏاڏن جو پالڻهار آهي (٢٦). (فرعون) چيو ته، اوهان جو پيغمبر جيڪو اوهان ڏانهن موڪليو ويو آهي سو بيشڪ چريو آهي (٢٧). (موسىٰ) چيو ته، اوڀر ۽ اولهه ۽ جيڪي اُنهن ٻنهي جي وچ ۾ آهي، تنهن جو (به) پالڻهار آهي، جيڪڏهن اوهين سمجهه رکندا آهيو (ته اها سمجهاڻي بس آهي) (٢٨). (فرعون) چيو ته جيڪڏهن مون کان سواءِ ڪو ٻيو خدا ورتئي ته ضرور توکي قيدين مان ڪندس (٢٩). (موسىٰ) چيو ته، جيتوڻيڪ تو وٽ پڌري شيءِ آڻيان ته به (قيد ڪندين) ڇا؟ (٣٠). (فرعون) چيو ته، جيڪڏهن تون سچن مان آهين ته اُها آڻ (٣١). پوءِ پنهنجي لٺ اُڇليائين ته اُها اُمالڪ پڌرو واسينگ (نانگ) ٿي پيئي (٣٢). ۽ پنهنجو هٿ ڪڍيائين ته اوچتو اُهو ڏسندڙن لاءِ چمڪندڙ ٿي پيو (٣٣). (فرعون) پنهنجن آسپاس وارن سردارن کي چيو ته، بيشڪ هيءُ (شخص) وڏو ڄاڻون جادوگر آهي (٣۴). (هو) اوهانکي اوهان جي ملڪ مان پنهنجي جادوءَ سان لوڌڻ گهري ٿو، پوءِ مون کي (هاڻي) ڇا ٿا حڪم ڪريو؟ (٣٥). چيائون ته، کيس ۽ سندس ڀاءُ کي ترساءِ ۽ شهرن ۾ ڪوٺيندڙن کي موڪل (٣٦). ته هر وڏي ڄاڻون جادوگر کي تو وٽ آڻين (٣٧). پوءِ هڪ ڏينهن جي ٺهرايل انجام تي جادوگر گڏ ڪيا ويا (٣٨). ۽ ماڻهن کي چيو ويو ته، اوهين (به) گڏ ٿيڻ وارا آهيو ڇا؟ (٣٩). جيڪڏهن اُهي (جادوگر) غالب ٿيا ته مَنَ اسين اُنهن جا تابعدار ٿيون (۴٠). پوءِ جنهن مهل جادوگر آيا (تنهن مهلِ) فرعون کي چيائون ته جيڪڏهن اسين ڏاڍا ٿيون ته اسان لاءِ ڪو انعام آهي (يا نه)؟ (۴١). (فرعون) چيو ته، هائو ۽ بيشڪ اوهين اُنهيءَ مهل (منهنجن) ويجهن مان ٿيندؤ (۴٢). کين (موسىٰ) چيو ته، جيڪي (ڦارا) اوهين اُڇلڻ وارا آهيو، سي اُڇليو (۴٣).

فَأَلْقَوْا حِبَالَهُمْ وَعِصِيَّهُمْ وَقَالُوا بِعِزَّةِ فِرْعَوْنَ إِنَّا لَنَحْنُ
الْغَالِبُونَ ﴿٤٤﴾ فَأَلْقَىٰ مُوسَىٰ عَصَاهُ فَإِذَا هِيَ تَلْقَفُ مَا يَأْفِكُونَ ﴿٤٥﴾
فَأُلْقِيَ السَّحَرَةُ سَاجِدِينَ ﴿٤٦﴾ قَالُوا آمَنَّا بِرَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٤٧﴾ رَبِّ مُوسَىٰ
وَهَارُونَ ﴿٤٨﴾ قَالَ آمَنتُمْ لَهُ قَبْلَ أَنْ آذَنَ لَكُمْ ۖ إِنَّهُ لَكَبِيرُكُمُ الَّذِي
عَلَّمَكُمُ السِّحْرَ فَلَسَوْفَ تَعْلَمُونَ ۚ لَأُقَطِّعَنَّ أَيْدِيَكُمْ وَأَرْجُلَكُم
مِّنْ خِلَافٍ وَلَأُصَلِّبَنَّكُمْ أَجْمَعِينَ ﴿٤٩﴾ قَالُوا لَا ضَيْرَ ۖ إِنَّا إِلَىٰ
رَبِّنَا مُنقَلِبُونَ ﴿٥٠﴾ إِنَّا نَطْمَعُ أَن يَغْفِرَ لَنَا رَبُّنَا خَطَايَانَا أَن كُنَّا أَوَّلَ
الْمُؤْمِنِينَ ﴿٥١﴾ وَأَوْحَيْنَا إِلَىٰ مُوسَىٰ أَنْ أَسْرِ بِعِبَادِي إِنَّكُم مُّتَّبَعُونَ ﴿٥٢﴾
فَأَرْسَلَ فِرْعَوْنُ فِي الْمَدَائِنِ حَاشِرِينَ ﴿٥٣﴾ إِنَّ هَٰؤُلَاءِ لَشِرْذِمَةٌ
قَلِيلُونَ ﴿٥٤﴾ وَإِنَّهُمْ لَنَا لَغَائِظُونَ ﴿٥٥﴾ وَإِنَّا لَجَمِيعٌ حَاذِرُونَ ﴿٥٦﴾
فَأَخْرَجْنَاهُم مِّن جَنَّاتٍ وَعُيُونٍ ﴿٥٧﴾ وَكُنُوزٍ وَمَقَامٍ كَرِيمٍ ﴿٥٨﴾ كَذَٰلِكَ
وَأَوْرَثْنَاهَا بَنِي إِسْرَائِيلَ ﴿٥٩﴾ فَأَتْبَعُوهُم مُّشْرِقِينَ ﴿٦٠﴾ فَلَمَّا تَرَاءَى
الْجَمْعَانِ قَالَ أَصْحَابُ مُوسَىٰ إِنَّا لَمُدْرَكُونَ ﴿٦١﴾ قَالَ كَلَّا ۖ إِنَّ مَعِيَ
رَبِّي سَيَهْدِينِ ﴿٦٢﴾ فَأَوْحَيْنَا إِلَىٰ مُوسَىٰ أَنِ اضْرِب بِّعَصَاكَ الْبَحْرَ ۖ
فَانفَلَقَ فَكَانَ كُلُّ فِرْقٍ كَالطَّوْدِ الْعَظِيمِ ﴿٦٣﴾ وَأَزْلَفْنَا ثَمَّ الْآخَرِينَ ﴿٦٤﴾

پوءِ هنن پنهنجا رسا ۽ پنهنجيون لٺيون اُڇليون ۽ چيائون ته فرعون جي عزت جو قسم آهي ته بيشڪ اسين ئي غالب ٿينداسون (٤٤). پوءِ موسىٰ پنهنجي لٺ اُڇلي ته اُها اُتي جو اُتي جيڪو ناٽڪ ٺاهيندا ويا سو ڳهندي ويئي (٤٥). پوءِ جادوگر سجدو ڪندڙ ٿي ڪريا (٤٦). چيائون ته، جهانن جي پالڻهار تي ايمان آندوسون (٤٧). (جو) موسىٰ ۽ هارون جو رب آهي (٤٨). (فرعون) چيو ته، اُن ڪان اڳ، جو اوهان کي موڪل ڏيان، اوهان موسىٰ تي ڇو ايمان آندو؟ بيشڪ اُهو اوهان جو وڏو (استاد) آهي، جنهن اوهان کي جادو سيکاريو، پوءِ سگهو ڄاڻندؤ. اوهان جا هڪ پاسي جا هٿ ۽ ٻئي پاسي جا پير ضرور وڍيندس ۽ اوهان مڙني کي (گڏ) ضرور سوريءَ چاڙهيندس (٤٩). چيائون ته، ڪو حرج نه آهي، بيشڪ اسين پنهنجي پالڻهار ڏانهن موٽڻ وارا آهيون (٥٠). بيشڪ اسين اميد ٿا رکون ته اسان جو پالڻهار اسان جا ڏوه اسان کي بخشيندو، انهيءَ ڪري جو پهرين (اسين) مسلمان ٿيا آهيون (٥١). ۽ موسىٰ ڏانهن وحي ڪيوسون ته منهنجن ٻانهن کي راتو واهه وٺي نڪر، ڇو ته (فرعون ۽ سندس لشڪر) اوهان جي پٺيان پوندا (٥٢) پوءِ فرعون شهرن ۾ ڪوٺيندڙ موڪليا (٥٣). (چيائين) ته بيشڪ هي ٿورڙن (ماڻهن) جو مڇو آهي (٥٤). ۽ بيشڪ اُهي اسان کي ڪاوڙايو آهي (٥٥). ۽ اسين هشيارن واري جماعت آهيون (٥٦). (الله فرمائي ٿو ته) پوءِ اُنهن (فرعونين) کي باغن ۽ چشمن مان ٻاهر ڪڍيوسون (٥٧). ۽ خزانن ۽ عزت واري جاءِ مان (ب) (٥٨). اهڙيءَ طرح (ڪيوسون). ۽ اُنهن (شين) جو بني اسرائيلن کي وارث ڪيوسون (٥٩). پوءِ سج اُڀرندي ئي اُنهن (بني اسرائيلن) جي پوٺتان پيا (٦٠). پوءِ جنهن مهل ٻنهي ٽولين هڪ ٻئي کي ڏٺو (تنهن مهل) موسىٰ جي سنگتين چيو ته، بيشڪ اسان کي پهچي ويا (٦١). (موسىٰ) چيو ته، ائين نه آهي، بيشڪ منهنجو پالڻهار مون ساڻ آهي، سگهو مون کي رستي لائيندو (٦٢). پوءِ موسىٰ ڏانهن وحي ڪيوسين ته پنهنجي لٺ سمنڊ کي هڻ. پوءِ اُهو ڇيرجي پيو، پوءِ هر ڀاڱو وڏي پهاڙ جهڙو ٿي پيو (٦٣). ۽ اُنهن ٻين (يعني فرعونين) کي اُن هنڌ ويجهو ڪيوسون (٦٤).

وَاَنْجَيْنَا مُوْسٰى وَمَنْ مَّعَهٗٓ اَجْمَعِيْنَ ﴿۶۵﴾ ثُمَّ اَغْرَقْنَا الْاٰخَرِيْنَ ﴿۶۶﴾
اِنَّ فِىْ ذٰلِكَ لَاٰيَةً ۭ وَمَا كَانَ اَكْثَرُهُمْ مُّؤْمِنِيْنَ ﴿۶۷﴾ وَاِنَّ رَبَّكَ
لَهُوَ الْعَزِيْزُ الرَّحِيْمُ ﴿۶۸﴾ وَاتْلُ عَلَيْهِمْ نَبَاَ اِبْرٰهِيْمَ ﴿۶۹﴾ اِذْ قَالَ لِاَبِيْهِ
وَقَوْمِهٖ مَا تَعْبُدُوْنَ ﴿۷۰﴾ قَالُوْا نَعْبُدُ اَصْنَامًا فَنَظَلُّ لَهَا عٰكِفِيْنَ ﴿۷۱﴾
قَالَ هَلْ يَسْمَعُوْنَكُمْ اِذْ تَدْعُوْنَ ﴿۷۲﴾ اَوْ يَنْفَعُوْنَكُمْ اَوْ يَضُرُّوْنَ ﴿۷۳﴾
قَالُوْا بَلْ وَجَدْنَآ اٰبَآءَنَا كَذٰلِكَ يَفْعَلُوْنَ ﴿۷۴﴾ قَالَ اَفَرَءَيْتُمْ مَّا
كُنْتُمْ تَعْبُدُوْنَ ﴿۷۵﴾ اَنْتُمْ وَاٰبَاۗؤُكُمُ الْاَقْدَمُوْنَ ﴿۷۶﴾ فَاِنَّهُمْ عَدُوٌّ
لِّيْٓ اِلَّا رَبَّ الْعٰلَمِيْنَ ﴿۷۷﴾ الَّذِيْ خَلَقَنِيْ فَهُوَ يَهْدِيْنِ ﴿۷۸﴾ وَ
الَّذِيْ هُوَ يُطْعِمُنِيْ وَيَسْقِيْنِ ﴿۷۹﴾ وَاِذَا مَرِضْتُ فَهُوَ يَشْفِيْنِ ﴿۸۰﴾
وَالَّذِيْ يُمِيْتُنِيْ ثُمَّ يُحْيِيْنِ ﴿۸۱﴾ وَالَّذِيْٓ اَطْمَعُ اَنْ يَّغْفِرَ لِيْ
خَطِيْۗـــــَٔـتِيْ يَوْمَ الدِّيْنِ ﴿۸۲﴾ رَبِّ هَبْ لِيْ حُكْمًا وَّاَلْحِقْنِيْ بِالصّٰلِحِيْنَ ﴿۸۳﴾
وَاجْعَلْ لِّيْ لِسَانَ صِدْقٍ فِي الْاٰخِرِيْنَ ﴿۸۴﴾ وَاجْعَلْنِيْ مِنْ
وَّرَثَةِ جَنَّةِ النَّعِيْمِ ﴿۸۵﴾ وَاغْفِرْ لِاَبِيْٓ اِنَّهٗ كَانَ مِنَ الضَّاۗلِّيْنَ ﴿۸۶﴾
وَلَا تُخْزِنِيْ يَوْمَ يُبْعَثُوْنَ ﴿۸۷﴾ يَوْمَ لَا يَنْفَعُ مَالٌ وَّلَا بَنُوْنَ ﴿۸۸﴾ اِلَّا
مَنْ اَتَى اللّٰهَ بِقَلْبٍ سَلِيْمٍ ﴿۸۹﴾ وَاُزْلِفَتِ الْجَنَّةُ لِلْمُتَّقِيْنَ ﴿۹۰﴾

۽ موسىٰ ۽ سندس سنگتين مڙني کي بچايوسون (٦٥). وري (هنن) ٻين (يعني فرعونين) کي ٻوڙيوسون (٦٦). بيشڪ اِنهيءَ (قصي) ۾ نشاني آهي ۽ انهن مان گهڻا مجڻ وارا نہ هئا (٦٧). ۽ بيشڪ تنهنجو پالڻهار ئي غالب مهربان آهي (٦٨). ۽ اُنهن کي ابراهيم جو قصو پڙهي ٻڌاءِ (٦٩). جڏهن پنهنجي پيءُ ۽ پنهنجيءَ قوم کي چيائين تہ ڇا کي پوڄيندا آهيو؟ (٧٠). چيائون تہ، (اسين) بتن کي پوڄيندا آهيون، پوءِ سدائين اُنهن جا مجاور ٿي وهندا آهيون (٧١). (ابراهيم) چيو تہ، جڏهن (هنن کي) سڏيو ٿا (تڏهن) اوهان جو (سڏ) ٻڌن ٿا ڇا؟ (٧٢). يا اوهان کي سک پهچائيندا آهن يا ڏک ڏيندا آهن؟ (٧٣). چيائون (نہ!) بلڪ پنهنجن ابن ڏاڏن کي ائين ڪندو ڏٺوسون (٧٤). ابراهيم چيو تہ، (انهن کي) ڏٺو اٿوَ جن کي پوڄيندا رهيؤ؟ (٧٥). اوهين ۽ اوهان جا اڳيان ابا ڏاڏا (٧٦). بيشڪ اُهي جهانن جي پالڻهار کان سواءِ منهنجا ويري آهن (٧٧). جنهن مون کي پيدا ڪيو آهي، وري اُهو ئي مون کي سڌو رستو ڏيکاريندو (٧٨). ۽ اُهو آهي جو مون کي کارائيندو آهي ۽ پياريندو آهي (٧٩). ۽ جڏهن بيمار ٿيندو آهيان، تڏهن اُهو ئي مونکي شفا ڏيندو آهي (٨٠). ۽ اهو آهي جو مون کي ماريندو وري اهو ئي مون کي جياريندو (٨١). ۽ اُهو آهي جو آسرو اٿم تہ قيامت جي ڏينهن منهنجون خطائون مون کي بخشيندو (٨٢). اي منهنجا پالڻهار! مون کي دانائي بخش ۽ مون کي صالحن سان شامل ڪر (٨٣). ۽ پوين ۾ منهنجي چڱي يادگيري (قائم) ڪر (٨٤). ۽ مون کي نعمت واري بهشت جي وارثن مان ڪر (٨٥). ۽ منهنجي پيءُ کي بخش جو اُهو گمراهن مان آهي (٨٦). ۽ جنهن ڏينهن (ماڻهو جيئرا ٿي) اُٿندا (تنهن ڏينهن) مون کي خوار نہ ڪج (٨٧). جنهن ڏينهن نڪي مال ۽ نڪي پٽ نفعو ڏيندا (٨٨). پر اُهو (فائدي وارو هوندو) جو الله وٽ سالم دل آڻيندو (٨٩). ۽ پرهيزگارن لاءِ بهشت ويجهو ڪيو ويندو (٩٠).

وَبُرِّزَتِ الْجَحِيمُ لِلْغٰوِيْنَ ﴿٩١﴾ وَقِيْلَ لَهُمْ اَيْنَمَا كُنْتُمْ تَعْبُدُوْنَ ﴿٩٢﴾
مِنْ دُوْنِ اللّٰهِ ۭ هَلْ يَنْصُرُوْنَكُمْ اَوْ يَنْتَصِرُوْنَ ﴿٩٣﴾ فَكُبْكِبُوْا فِيْهَا
هُمْ وَالْغَاوٗنَ ﴿٩٤﴾ وَجُنُوْدُ اِبْلِيْسَ اَجْمَعُوْنَ ﴿٩٥﴾ قَالُوْا وَهُمْ فِيْهَا
يَخْتَصِمُوْنَ ﴿٩٦﴾ تَاللّٰهِ اِنْ كُنَّا لَفِيْ ضَلٰلٍ مُّبِيْنٍ ﴿٩٧﴾ اِذْ نُسَوِّيْكُمْ بِرَبِّ
الْعٰلَمِيْنَ ﴿٩٨﴾ وَمَآ اَضَلَّنَآ اِلَّا الْمُجْرِمُوْنَ ﴿٩٩﴾ فَمَا لَنَا مِنْ شٰفِعِيْنَ ﴿١٠٠﴾
وَلَا صَدِيْقٍ حَمِيْمٍ ﴿١٠١﴾ فَلَوْ اَنَّ لَنَا كَرَّةً فَنَكُوْنَ مِنَ الْمُؤْمِنِيْنَ ﴿١٠٢﴾
اِنَّ فِيْ ذٰلِكَ لَاٰيَةً ۭ وَمَا كَانَ اَكْثَرُهُمْ مُّؤْمِنِيْنَ ﴿١٠٣﴾ وَاِنَّ رَبَّكَ
لَهُوَ الْعَزِيْزُ الرَّحِيْمُ ﴿١٠٤﴾ كَذَّبَتْ قَوْمُ نُوْحِ ِۨ الْمُرْسَلِيْنَ ﴿١٠٥﴾ اِذْ قَالَ لَهُمْ
اَخُوْهُمْ نُوْحٌ اَلَا تَتَّقُوْنَ ﴿١٠٦﴾ اِنِّىْ لَكُمْ رَسُوْلٌ اَمِيْنٌ ﴿١٠٧﴾ فَاتَّقُوا اللّٰهَ وَ
اَطِيْعُوْنِ ﴿١٠٨﴾ وَمَآ اَسْـَٔـلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ اَجْرٍ ۚ اِنْ اَجْرِيَ اِلَّا عَلٰي رَبِّ
الْعٰلَمِيْنَ ﴿١٠٩﴾ فَاتَّقُوا اللّٰهَ وَاَطِيْعُوْنِ ﴿١١٠﴾ قَالُوْٓا اَنُؤْمِنُ لَكَ وَاتَّبَعَكَ
الْاَرْذَلُوْنَ ﴿١١١﴾ قَالَ وَمَا عِلْمِيْ بِمَا كَانُوْا يَعْمَلُوْنَ ﴿١١٢﴾ اِنْ حِسَابُهُمْ
اِلَّا عَلٰي رَبِّيْ لَوْ تَشْعُرُوْنَ ﴿١١٣﴾ وَمَآ اَنَا بِطَارِدِ الْمُؤْمِنِيْنَ ﴿١١٤﴾ اِنْ اَنَا
اِلَّا نَذِيْرٌ مُّبِيْنٌ ﴿١١٥﴾ قَالُوْا لَىِٕنْ لَّمْ تَنْتَهِ يٰنُوْحُ لَتَكُوْنَنَّ
مِنَ الْمَرْجُوْمِيْنَ ﴿١١٦﴾ قَالَ رَبِّ اِنَّ قَوْمِيْ كَذَّبُوْنِ ﴿١١٧﴾

۽ گمراهن لاءِ دوزخ ظاهر ڪيو ويندو (٩١). ۽ کين چيو ويندو ته اُهي ڪٿي آهن، جن کي پوڄيندا هيؤ (٩٢). الله کانسواءِ؟ (هاڻي) اُهي اوهان کي مدد ڏين ٿا ڇا يا (پاڻ) بدلو وٺي سگهن ٿا؟ (٩٣). پوءِ اُهي گمراهه (پوڄيندڙ) ۽ بت منجهس اونڌا ڪري اُڇلايا ويندا (٩٤). ۽ مڙيئي شيطاني لشڪر به (اُڇلائبا) (٩٥). ۽ (تڏهن) اُهي منجهس هڪ ٻئي سان جهڳڙو ڪندي پيا چوندا (٩٦). ته الله جو قسم آهي بيشڪ اسين ته پڌريءَ گمراهيءَ ۾ هيا سون (٩٧). جڏهن اوهان کي جهانن جي پالڻهار سان برابر ٿي ڪيو سون (٩٨). ۽ (هنن) مجرمن کان سواءِ ٻئي ڪنهين اسان کي گمراهه نه ڪيو (٩٩). پوءِ اسان جو (هاڻي) نڪو ڪو سفارش ڪرڻ وارو آهي (١٠٠). ۽ نڪو ڪو غمخوار دوست آهي (١٠١). پوءِ جيڪر هڪ ڀيرو اسان کي (وري دنيا ۾ وڃڻ) ملي ته مؤمنن مان ٿيون! (١٠٢). بيشڪ اِن ۾ ضرور نشاني آهي ۽ اُنهن مان گهڻا مؤمن نه آهن (١٠٣). ۽ بيشڪ تنهنجو پالڻهار ئي غالب مهربان آهي (١٠٤). نوح جي قوم پيغمبرن کي ڪوڙو ڀانيو (١٠٥). جڏهن کين سندن ڀاءُ نوح چيو ته، (الله کان) ڇو نه ٿا ڊڄو؟ (١٠٦). بيشڪ آءٌ اوهان لاءِ امين پيغمبر آهيان (١٠٧). پوءِ الله کان ڊڄو ۽ منهنجو چيو مڃو (١٠٨). ۽ اوهان کان اِن (پيغام جي پهچائڻ) تي ڪو اُجورو نه ٿو گهران، منهنجو اُجورو ته رڳو جهانن جي پالڻهار تي آهي (١٠٩). پوءِ الله کان ڊڄو ۽ منهنجو چيو مڃيو (١١٠). چيائون ته توتي ايمان ڇو آڻيون؟ ۽ حالانڪ نيچ ماڻهن (ڪنهن دنياوي لالچ لاءِ) تنهنجي تابعداري ڪئي آهي (١١١). (نوح) چيو ته، مون کي ڪهڙي سُڌ ته (هو) ڇا ڪندا رهيا آهن (١١٢). جيڪڏهن اوهين سمجهه وارا آهيو ته، سندن حساب منهنجي پالڻهار کان سواءِ ٻئي ڪنهن تي نه آهي (١١٣). ۽ آءٌ مؤمنن کي تڙڻ وارو نه آهيان (١١٤). آءٌ ته رڳو پڌرو ڊيڄاريندڙ آهيان (١١٥). چيائون ته اي نوح! جيڪڏهن تون نه رهندين ته ضرور سنگسار ٿيندين (١١٦). (نوح) چيو ته، اي منهنجا پالڻهار! بيشڪ منهنجيءَ قوم مون کي ڪوڙو ڀانيو (١١٧).

فَافْتَحْ بَيْنِىْ وَبَيْنَهُمْ فَتْحًا وَّنَجِّنِىْ وَمَنْ مَّعِىَ مِنَ الْمُؤْمِنِيْنَ ﴿١١٨﴾
فَاَنْجَيْنٰهُ وَمَنْ مَّعَهٗ فِى الْفُلْكِ الْمَشْحُوْنِ ﴿١١٩﴾ ثُمَّ اَغْرَقْنَا بَعْدُ
الْبٰقِيْنَ ﴿١٢٠﴾ اِنَّ فِىْ ذٰلِكَ لَاٰيَةً ؕ وَمَا كَانَ اَكْثَرُهُمْ مُّؤْمِنِيْنَ ﴿١٢١﴾ وَ
اِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ الْعَزِيْزُ الرَّحِيْمُ ﴿١٢٢﴾ كَذَّبَتْ عَادُ ِۨالْمُرْسَلِيْنَ ﴿١٢٣﴾ اِذْ
قَالَ لَهُمْ اَخُوْهُمْ هُوْدٌ اَلَا تَتَّقُوْنَ ﴿١٢٤﴾ اِنِّىْ لَكُمْ رَسُوْلٌ اَمِيْنٌ ﴿١٢٥﴾
فَاتَّقُوا اللّٰهَ وَاَطِيْعُوْنِ ﴿١٢٦﴾ وَمَاۤ اَسْـَٔلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ اَجْرٍ ۚ اِنْ اَجْرِىَ
اِلَّا عَلٰى رَبِّ الْعٰلَمِيْنَ ﴿١٢٧﴾ اَتَبْنُوْنَ بِكُلِّ رِيْعٍ اٰيَةً تَعْبَثُوْنَ ﴿١٢٨﴾ وَ
تَتَّخِذُوْنَ مَصَانِعَ لَعَلَّكُمْ تَخْلُدُوْنَ ﴿١٢٩﴾ وَاِذَا بَطَشْتُمْ بَطَشْتُمْ
جَبَّارِيْنَ ﴿١٣٠﴾ فَاتَّقُوا اللّٰهَ وَاَطِيْعُوْنِ ﴿١٣١﴾ وَاتَّقُوا الَّذِىْۤ اَمَدَّكُمْ بِمَا
تَعْلَمُوْنَ ﴿١٣٢﴾ اَمَدَّكُمْ بِاَنْعَامٍ وَّبَنِيْنَ ﴿١٣٣﴾ وَجَنّٰتٍ وَّعُيُوْنٍ ﴿١٣٤﴾ اِنِّىْۤ
اَخَافُ عَلَيْكُمْ عَذَابَ يَوْمٍ عَظِيْمٍ ﴿١٣٥﴾ قَالُوْا سَوَآءٌ عَلَيْنَاۤ اَوَعَظْتَ
اَمْ لَمْ تَكُنْ مِّنَ الْوٰعِظِيْنَ ﴿١٣٦﴾ اِنْ هٰذَاۤ اِلَّا خُلُقُ الْاَوَّلِيْنَ ﴿١٣٧﴾ وَمَا
نَحْنُ بِمُعَذَّبِيْنَ ﴿١٣٨﴾ فَكَذَّبُوْهُ فَاَهْلَكْنٰهُمْ ؕ اِنَّ فِىْ ذٰلِكَ لَاٰيَةً ؕ وَ
مَا كَانَ اَكْثَرُهُمْ مُّؤْمِنِيْنَ ﴿١٣٩﴾ وَاِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ الْعَزِيْزُ الرَّحِيْمُ ﴿١٤٠﴾
كَذَّبَتْ ثَمُوْدُ الْمُرْسَلِيْنَ ﴿١٤١﴾ اِذْ قَالَ لَهُمْ اَخُوْهُمْ صٰلِحٌ اَلَا تَتَّقُوْنَ ﴿١٤٢﴾

تنهن ڪري منهنجي ۽ سندن وچ ۾ چڱيءَ طرح فيصلو ڪر ۽ مون کي ۽ جيڪي مؤمن مون ساڻ آهن، تن کي بچاءِ (١١٨). پوءِ کيس ۽ سندس سنگتين کي ڀريل ٻيڙيءَ ۾ بچايوسون (١١٩). وري ڪانئن پوءِ رهيلن کي ٻوڙيو سون (١٢٠). بيشڪ ان ۾ وڏي نشاني آهي ۽ انهن مان گهڻا مڃيندڙ نہ هئا (١٢١). ۽ بيشڪ تنهنجو پالڻهار ئي غالب مهربان آهي (١٢٢). عاد (جي قوم) پيغمبرن کي ڪوڙو ڄاتو (١٢٣). جڏهن سندن ڀاءُ هود کين چيو تہ، (الله کان) ڇو نہ ڊڄندا آهيو؟ (١٢٤). بيشڪ آءٌ اوهان جو امين پيغمبر آهيان (١٢٥). پوءِ الله کان ڊڄو ۽ منهنجو چيو مڃو (١٢٦). ۽ آءٌ اوهان کان اُن (پيغام) پهچائڻ تي ڪو اجورو نہ ٿو گهران، منهنجو اُجورو رڳو جهانن جي پالڻهار تي آهي (١٢٧). سيڪنهن دڙي تي اجايا مشغول ٿي نشان ڇو ٺاهيندا آهيو؟ (١٢٨). ۽ (ڇو) پڪيون ماڙيون ٺاهيندا آهيو؟ ڄڻڪ اوهين سدائين رهندؤ (١٢٩). ۽ جڏهن اوهين دست درازي ڪندا آهيو (تڏهن) زبردست ٿي دست درازي ڪندا آهيو (١٣٠). پوءِ الله کان ڊڄو ۽ منهنجو چيو مڃيو (١٣١). ۽ اُنهيءَ (الله) کان ڊڄو، جنهن اوهان کي اُنهيءَ (شيءِ) جي مدد ڏني جا (اوهين) ڄاڻندا آهيو (١٣٢). اوهان کي ڍورن ۽ پٽن (ڏيڻ) سان مدد ڏني اٿس (١٣٣). ۽ باغن ۽ (پاڻي جي) چشمن (ڏيڻ) سان بہ (١٣٤). بيشڪ آءٌ اوهان تي وڏي ڏينهن جي عذاب (پهچڻ) کان ڊڄان ٿو (١٣٥). چيائون تہ، (جي) تون (اسان کي) نصيحت ڏين يا نصيحت ڏيندڙن مان نہ هجين تہ اسان لاءِ هڪجهڙو آهي (١٣٦). اِها اڳين جي ئي عادت آهي (١٣٧). ۽ اسين (ڪڏهن) عذاب ڪيل نہ ٿينداسون (١٣٨). پوءِ کيس ڪوڙو ڀانيائون تنهن ڪري کين هلاڪ ڪيوسون. بيشڪ ان (قصي) ۾ نشاني آهي ۽ منجهانئن گهڻا مڃڻ وارا نہ هئا (١٣٩). ۽ بيشڪ تنهنجو پالڻهار ئي غالب مهربان آهي (١٤٠). ثمود (جي قوم) پيغمبرن کي ڪوڙو ڀانيو (١٤١). جڏهن کين سندن ڀاءُ صالح چيو تہ، (الله کان) ڇو نہ ڊڄندا آهيو؟ (١٤٢).

إِنِّي لَكُمْ رَسُولٌ أَمِينٌ ﴿۱۴۳﴾ فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُونِ ﴿۱۴۴﴾ وَمَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ
مِنْ أَجْرٍ إِنْ أَجْرِيَ إِلَّا عَلَىٰ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿۱۴۵﴾ أَتُتْرَكُونَ فِي مَا هَاهُنَا
آمِنِينَ ﴿۱۴۶﴾ فِي جَنَّاتٍ وَعُيُونٍ ﴿۱۴۷﴾ وَزُرُوعٍ وَنَخْلٍ طَلْعُهَا هَضِيمٌ ﴿۱۴۸﴾
وَتَنْحِتُونَ مِنَ الْجِبَالِ بُيُوتًا فَارِهِينَ ﴿۱۴۹﴾ فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُونِ ﴿۱۵۰﴾
وَلَا تُطِيعُوا أَمْرَ الْمُسْرِفِينَ ﴿۱۵۱﴾ الَّذِينَ يُفْسِدُونَ فِي الْأَرْضِ وَ
لَا يُصْلِحُونَ ﴿۱۵۲﴾ قَالُوا إِنَّمَا أَنْتَ مِنَ الْمُسَحَّرِينَ ﴿۱۵۳﴾ مَا أَنْتَ إِلَّا بَشَرٌ
مِثْلُنَا فَأْتِ بِآيَةٍ إِنْ كُنْتَ مِنَ الصَّادِقِينَ ﴿۱۵۴﴾ قَالَ هَٰذِهِ نَاقَةٌ
لَهَا شِرْبٌ وَلَكُمْ شِرْبُ يَوْمٍ مَعْلُومٍ ﴿۱۵۵﴾ وَلَا تَمَسُّوهَا بِسُوءٍ فَيَأْخُذَكُمْ
عَذَابُ يَوْمٍ عَظِيمٍ ﴿۱۵۶﴾ فَعَقَرُوهَا فَأَصْبَحُوا نَادِمِينَ ﴿۱۵۷﴾ فَأَخَذَهُمُ
الْعَذَابُ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَآيَةً وَمَا كَانَ أَكْثَرُهُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿۱۵۸﴾
وَإِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ﴿۱۵۹﴾ كَذَّبَتْ قَوْمُ لُوطٍ الْمُرْسَلِينَ ﴿۱۶۰﴾
إِذْ قَالَ لَهُمْ أَخُوهُمْ لُوطٌ أَلَا تَتَّقُونَ ﴿۱۶۱﴾ إِنِّي لَكُمْ رَسُولٌ أَمِينٌ ﴿۱۶۲﴾
فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُونِ ﴿۱۶۳﴾ وَمَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ إِنْ أَجْرِيَ
إِلَّا عَلَىٰ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿۱۶۴﴾ أَتَأْتُونَ الذُّكْرَانَ مِنَ الْعَالَمِينَ ﴿۱۶۵﴾ وَ
تَذَرُونَ مَا خَلَقَ لَكُمْ رَبُّكُمْ مِنْ أَزْوَاجِكُمْ بَلْ أَنْتُمْ قَوْمٌ عَادُونَ ﴿۱۶۶﴾

بيشڪ آءٌ اوهان لاءِ امين پيغمبر آهيان (١٤٣). پوءِ الله کان ڊڄو ۽ منهنجو چيو مڃيو (١٤٤). ۽ آءٌ اوهان کان اُن (پيغام پهچائڻ) تي ڪو اجورو نه ٿو گهران، منهنجو اجورو رڳو جهانن جي پالڻهار تي آهي (١٤٥). اُهو جيڪي هتي (دنيا ۾) آهي، تنهن ۾ اوهان کي بي پرؤ ڇڏي ڏنو ڇا (ته هميشه آرام ۾ رهو)؟ (١٤٦). باغن ۾ ۽ چشمن ۾ (١٤٧). ۽ پوکن ۽ کجين ۾ جن جا گوشا ڪنئرا آهن (١٤٨). ۽ ڪاريگر ٿي جبلن مان (تراشي) گهرَ ٺاهيندا آهيو (١٤٩). پوءِ الله کان ڊڄو ۽ منهنجو چيو مڃو (١٥٠). ۽ اُنهن حد کان لنگهندڙن جو چيو نه مڃو (١٥١). جيڪي ملڪ ۾ بگيڙ وجهندا آهن ۽ سڌارو نه ڪندا آهن (١٥٢). چيائون ته تون رڳو جادو ڪيلن مان آهين (١٥٣). تون رڳو اسان جهڙو ماڻهو آهين، جيڪڏهن تون سچن مان آهين ته ڪا نشاني آڻ (١٥٤). (صالح) چيو ته، هيءَ ڏاچي آهي، اُن جي (پاڻي) پيڻ لاءِ ۽ اوهان جي (پاڻي) پيڻ لاءِ واري جو ڏينهن مقرر ٿيل آهي (١٥٥). ۽ اوهين کيس ڪو ايذاءُ نه پهچائجو، نه ته اوهان کي وڏي ڏينهن جو عذاب پڪڙيندو (١٥٦). پوءِ اُن جون کُچون ڪپيائون (۽ ماري وڌائون) پوءِ پشيمان ٿيا (١٥٧). پوءِ کين عذاب پڪڙيو، بيشڪ ان ۾ نشاني آهي ۽ منجهائن گهڻا مڃڻ وارا نه هئا (١٥٨). ۽ بيشڪ تنهنجو پالڻهار ئي غالب مهربان آهي (١٥٩). لوط جي قوم پيغمبرن کي ڪوڙو ڀانيو (١٦٠). جڏهن کين سندن ڀاءُ لوط چيو ته، (الله کان) ڇو نه ڊڄندا آهيو؟ (١٦١). بيشڪ آءٌ اوهان جو امين پيغمبر آهيان (١٦٢). پوءِ الله کان ڊڄو ۽ منهنجو چيو مڃو (١٦٣). ۽ اُن (پيغام پهچائڻ) تي اوهان کان ڪو اجورو نه ٿو گهران، منهنجو اُجورو رڳو جهانن جي پالڻهار تي آهي (١٦٤). دنيا جهان جي نرن ڏانهن (بڇڙائيءَ لاءِ) ڇو ويندا آهيو؟ (١٦٥). ۽ جيڪي اوهان جي پالڻهار اوهان لاءِ اوهان جون زالون خلقيون آهن تن کي ڇو ڇڏيندا آهيو؟ بلڪ اوهين حد کان لنگهندڙ قوم آهيو (١٦٦).

قَالُوْا لَئِنْ لَّمْ تَنْتَهِ يٰلُوْطُ لَتَكُوْنَنَّ مِنَ الْمُخْرَجِيْنَ ﴿۱۶۷﴾ قَالَ اِنِّيْ
لِعَمَلِكُمْ مِّنَ الْقَالِيْنَ ﴿۱۶۸﴾ رَبِّ نَجِّنِيْ وَاَهْلِيْ مِمَّا يَعْمَلُوْنَ ﴿۱۶۹﴾ فَنَجَّيْنٰهُ وَ
اَهْلَهٗۤ اَجْمَعِيْنَ ﴿۱۷۰﴾ اِلَّا عَجُوْزًا فِي الْغٰبِرِيْنَ ﴿۱۷۱﴾ ثُمَّ دَمَّرْنَا الْاٰخَرِيْنَ ﴿۱۷۲﴾
وَاَمْطَرْنَا عَلَيْهِمْ مَّطَرًا ۚ فَسَآءَ مَطَرُ الْمُنْذَرِيْنَ ﴿۱۷۳﴾ اِنَّ فِيْ ذٰلِكَ لَاٰيَةً ؕ
وَمَا كَانَ اَكْثَرُهُمْ مُّؤْمِنِيْنَ ﴿۱۷۴﴾ وَاِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ الْعَزِيْزُ الرَّحِيْمُ ﴿۱۷۵﴾
كَذَّبَ اَصْحٰبُ لْئَيْكَةِ الْمُرْسَلِيْنَ ﴿۱۷۶﴾ اِذْ قَالَ لَهُمْ شُعَيْبٌ اَلَا
تَتَّقُوْنَ ﴿۱۷۷﴾ اِنِّيْ لَكُمْ رَسُوْلٌ اَمِيْنٌ ﴿۱۷۸﴾ فَاتَّقُوا اللّٰهَ وَاَطِيْعُوْنِ ﴿۱۷۹﴾
وَمَاۤ اَسْـَٔلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ اَجْرٍ ۚ اِنْ اَجْرِيَ اِلَّا عَلٰى رَبِّ الْعٰلَمِيْنَ ﴿۱۸۰﴾
اَوْفُوا الْكَيْلَ وَلَا تَكُوْنُوْا مِنَ الْمُخْسِرِيْنَ ﴿۱۸۱﴾ وَزِنُوْا بِالْقِسْطَاسِ
الْمُسْتَقِيْمِ ﴿۱۸۲﴾ وَلَا تَبْخَسُوا النَّاسَ اَشْيَآءَهُمْ وَلَا تَعْثَوْا فِي الْاَرْضِ
مُفْسِدِيْنَ ﴿۱۸۳﴾ وَاتَّقُوا الَّذِيْ خَلَقَكُمْ وَالْجِبِلَّةَ الْاَوَّلِيْنَ ﴿۱۸۴﴾
قَالُوْۤا اِنَّمَاۤ اَنْتَ مِنَ الْمُسَحَّرِيْنَ ﴿۱۸۵﴾ وَمَاۤ اَنْتَ اِلَّا بَشَرٌ مِّثْلُنَا وَ
اِنْ نَّظُنُّكَ لَمِنَ الْكٰذِبِيْنَ ﴿۱۸۶﴾ فَاَسْقِطْ عَلَيْنَا كِسَفًا مِّنَ السَّمَآءِ
اِنْ كُنْتَ مِنَ الصّٰدِقِيْنَ ﴿۱۸۷﴾ قَالَ رَبِّيْۤ اَعْلَمُ بِمَا تَعْمَلُوْنَ ﴿۱۸۸﴾ فَكَذَّبُوْهُ
فَاَخَذَهُمْ عَذَابُ يَوْمِ الظُّلَّةِ ؕ اِنَّهٗ كَانَ عَذَابَ يَوْمٍ عَظِيْمٍ ﴿۱۸۹﴾

چيائون ته، اي لوط! جيڪڏهن نه رهندين ته ضرور لوڏائبين (١٦٧). لوط چيو ته بيشڪ آءٌ اوهان جي ڪم کان رنج آهيان (١٦٨). اي منهنجا پالڻهار! جيڪي (هو) ڪندا آهن، تنهن جي شر کان مونکي ۽ منهنجي گهر جي ڀاتين کي بچاءِ! (١٦٩). پوءِ کيس ۽ سندس مڙني ڀاتين کي بچايوسون (١٧٠). سواءِ (هڪڙيءَ) ٻـڍڙيءَ زال جـي جا رهـيلن مان هئي (١٧١). وري (اُنهـن) ٻين جي پاڙ پٽي سون (١٧٢). ۽ مٿـن (پٿـر جو) مينهـن وسايوسـون، پوءِ ڊيڄاريلن جو مينهن بڇڙو آهي (١٧٣). بيشڪ هن ۾ وڏي نشاني آهي ۽ منجهانئن گهڻا مڃڻ ورا نه هئا (١٧٤). ۽ بيشڪ تنهنجو پالڻهار ئي غالب مهربان آهي (١٧٥). (شهر) ايڪه وارن پيغمبرن کي ڪوڙو ڀانيو (١٧٦). جڏهن کين شعيب چيو ته، (الله کان) ڇو نه ٿا ڊڄو؟ (١٧٧). بيشڪ آءٌ اوهان لاءِ امين پيغمبر آهيان (١٧٨). پوءِ الله کان ڊڄو ۽ منهنجو چيو مڃو (١٧٩). ۽ آءٌ اوهان کان اُن (پيغام پهچائڻ) تي ڪو اجورو نه ٿو گهران، منهنجو اُجورو رڳو جهانن جي پالڻهار تي آهي (١٨٠). ماپ پورو پريو ۽ ڪسُ لائيندڙن مان نه ٿيو (١٨١). ۽ سنئينءَ تارازيءَ سان توريو (١٨٢). ۽ ماڻهن کي سندن شيون گهٽ نه ڏيو ۽ ملڪ ۾ فسادي ٿي بگيڙ نه وجهو (١٨٣). ۽ اُنهيءَ (الله) کان ڊڄو جنهن اوهان کي ۽ اڳينءَ خلق کي خلقيو (١٨٤). چيائون ته تون رڳو جادو ڪيلن مان آهين (١٨٥). ۽ تون رڳو اسان جهڙو ماڻهو آهين ۽ بيشڪ اسين توکي ڪوڙن مان ڀائيندا آهيون (١٨٦). جيڪڏهن تون سچن مان آهين ته اسان تي آسمان مان ڪا ڇپ ڪيراءِ (١٨٧). (شعيب) چيو ته، جيڪي اوهين ڪندا آهيو، سو منهنجو پالڻهار چڱيءَ طرح ڄاڻندو آهي (١٨٨). پوءِ ان کي ڪوڙو ڀانيائون، تنهن ڪري ڇانوَ واري ڏينهن جي عذاب کين پڪڙيو. بيشڪ اُهو وڏي ڏينهن جو عذاب هو (١٨٩).

إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَآيَةً ۖ وَمَا كَانَ أَكْثَرُهُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿١٩٠﴾ وَإِنَّ رَبَّكَ
لَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ﴿١٩١﴾ وَإِنَّهُ لَتَنْزِيلُ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١٩٢﴾ نَزَلَ بِهِ
الرُّوحُ الْأَمِينُ ﴿١٩٣﴾ عَلَىٰ قَلْبِكَ لِتَكُونَ مِنَ الْمُنْذِرِينَ ﴿١٩٤﴾ بِلِسَانٍ
عَرَبِيٍّ مُبِينٍ ﴿١٩٥﴾ وَإِنَّهُ لَفِي زُبُرِ الْأَوَّلِينَ ﴿١٩٦﴾ أَوَلَمْ يَكُنْ لَهُمْ آيَةً أَنْ
يَعْلَمَهُ عُلَمَاءُ بَنِي إِسْرَائِيلَ ﴿١٩٧﴾ وَلَوْ نَزَّلْنَاهُ عَلَىٰ بَعْضِ الْأَعْجَمِينَ ﴿١٩٨﴾
فَقَرَأَهُ عَلَيْهِمْ مَا كَانُوا بِهِ مُؤْمِنِينَ ﴿١٩٩﴾ كَذَٰلِكَ سَلَكْنَاهُ فِي قُلُوبِ
الْمُجْرِمِينَ ﴿٢٠٠﴾ لَا يُؤْمِنُونَ بِهِ حَتَّىٰ يَرَوُا الْعَذَابَ الْأَلِيمَ ﴿٢٠١﴾ فَيَأْتِيَهُمْ
بَغْتَةً وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ ﴿٢٠٢﴾ فَيَقُولُوا هَلْ نَحْنُ مُنْظَرُونَ ﴿٢٠٣﴾
أَفَبِعَذَابِنَا يَسْتَعْجِلُونَ ﴿٢٠٤﴾ أَفَرَأَيْتَ إِنْ مَتَّعْنَاهُمْ سِنِينَ ﴿٢٠٥﴾ ثُمَّ
جَاءَهُمْ مَا كَانُوا يُوعَدُونَ ﴿٢٠٦﴾ مَا أَغْنَىٰ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يُمَتَّعُونَ ﴿٢٠٧﴾
وَمَا أَهْلَكْنَا مِنْ قَرْيَةٍ إِلَّا لَهَا مُنْذِرُونَ ﴿٢٠٨﴾ ذِكْرَىٰ وَمَا كُنَّا
ظَالِمِينَ ﴿٢٠٩﴾ وَمَا تَنَزَّلَتْ بِهِ الشَّيَاطِينُ ﴿٢١٠﴾ وَمَا يَنْبَغِي لَهُمْ وَمَا
يَسْتَطِيعُونَ ﴿٢١١﴾ إِنَّهُمْ عَنِ السَّمْعِ لَمَعْزُولُونَ ﴿٢١٢﴾ فَلَا تَدْعُ مَعَ
اللَّهِ إِلَٰهًا آخَرَ فَتَكُونَ مِنَ الْمُعَذَّبِينَ ﴿٢١٣﴾ وَأَنْذِرْ عَشِيرَتَكَ
الْأَقْرَبِينَ ﴿٢١٤﴾ وَاخْفِضْ جَنَاحَكَ لِمَنِ اتَّبَعَكَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿٢١٥﴾

بيشڪ هن (احوال) ۾ (وڏي) نشاني آهي ۽ منجهانئن گهڻا مڄڻ وارا نہ هئا (١٩٠). ۽ بيشڪ تنهنجو پالڻهار ئي غالب مهربان آهي (١٩١). ۽ بيشڪ اهو (قرآن) جهانن جي پالڻهار کان لاٿل آهي (١٩٢). اُن کي روح الامين (يعني جبرئيل) لاٿو (١٩٣). تنهنجيءَ دل تي (هن لاءِ) تہ ڊيڄاريندڙن مان ٿئين (١٩٤). (جو) پڌريءَ عربيءَ ٻوليءَ ۾ آهي (١٩٥). ۽ بيشڪ سندس خبر اڳين صحيفن ۾ (لکيل) آهي (١٩٦). اُنهن لاءِ (اها) نشاني نہ آهي ڇا تہ، بني اسرائيلن جا عالم اُن (جي حقانيت) ڄاڻن ٿا (١٩٧). ۽ جيڪڏهن قرآن کي (عربن کان سواءِ ٻئي) ڪنهن عجميءَ تي نازل ڪريون ها (١٩٨). پوءِ اُهو مٿن پڙهي ها تہ ان کي (بہ) مڃڻ وارا نہ ٿين ها (١٩٩). اهڙيءَ طرح گنهگارن جي دلين ۾ اُهو (انڪار) وڌوسون (٢٠٠). اُن تي (ايسين) ايمان نہ آڻيندا، جيسين ڏکوئيندڙ عذاب (نہ) ڏسندا (٢٠١). پوءِ اوچتو وٽن عذاب ايندو ۽ اُهي بي خبر هوندا (٢٠٢). پوءِ چوندا تہ اسين مهلت ڏنل ٿينداسون ڇا؟ (٢٠٣). پوءِ ڇو اسان جو عذاب تڪڙو گهرندا آهن؟ (٢٠٤). پوءِ ڏنو اٿيئي ڇا تہ جيڪڏهن کين ڪيئي ورهيہ عيش ڪرڻ (جي مهلت) ڏيون (٢٠٥). وري وٽن اُهو اچي جنهن جو انجام ڏنو پئي وين (٢٠٦). تہ سندن آسودو هجڻ ڪائن ڪجھ نہ ٽاريندو! (٢٠٧). ۽ اهڙي ڪنهين ڳوٺ کي ناس نہ ڪيوسون، جنهن لاءِ ڊيڄاريندڙ (نہ) هئا (٢٠٨). نصيحت ڏيڻ لاءِ، ۽ اسين ظالم نہ هياسون (٢٠٩). ۽ اُن (قرآن) کي شيطانن نازل نہ ڪيو آهي (٢١٠). ۽ نڪي کين جڳائيندو آهي ۽ نڪي ڪري سگهندا آهن (٢١١). بيشڪ اُهي (ملائڪن جي ڪلام) ٻڌڻ (جي جاءِ) کان پري ڪيل آهن (٢١٢). تنهن ڪري الله سان گڏ ڪنهن ٻئي معبود کي نہ سڏ، نہ تہ عذاب وارن مان ٿيندين (٢١٣). ۽ پنهنجن ويجهن مائٽن کي ڊيڄار (٢١٤). ۽ مؤمنن مان جيڪو تنهنجي تابعداري ڪري، تنهن لاءِ پنهنجو ٻازو جهڪو ڪر (يعني نرمي ڪر) (٢١٥).

فَإِنْ عَصَوْكَ فَقُلْ إِنِّي بَرِيٓءٌ مِّمَّا تَعْمَلُونَ ﴿۲۱۶﴾ وَتَوَكَّلْ عَلَى الْعَزِيزِ
الرَّحِيمِ ﴿۲۱۷﴾ الَّذِي يَرَاكَ حِينَ تَقُومُ ﴿۲۱۸﴾ وَتَقَلُّبَكَ فِي السَّاجِدِينَ ﴿۲۱۹﴾
إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿۲۲۰﴾ هَلْ أُنَبِّئُكُمْ عَلَىٰ مَنْ تَنَزَّلُ الشَّيَاطِينُ ﴿۲۲۱﴾
تَنَزَّلُ عَلَىٰ كُلِّ أَفَّاكٍ أَثِيمٍ ﴿۲۲۲﴾ يُلْقُونَ السَّمْعَ وَأَكْثَرُهُمْ كَاذِبُونَ ﴿۲۲۳﴾
وَالشُّعَرَاءُ يَتَّبِعُهُمُ الْغَاوُونَ ﴿۲۲۴﴾ أَلَمْ تَرَ أَنَّهُمْ فِي كُلِّ وَادٍ
يَهِيمُونَ ﴿۲۲۵﴾ وَأَنَّهُمْ يَقُولُونَ مَا لَا يَفْعَلُونَ ﴿۲۲۶﴾ إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا
وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَذَكَرُوا اللَّهَ كَثِيرًا وَانْتَصَرُوا مِنْ بَعْدِ مَا
ظُلِمُوا ۗ وَسَيَعْلَمُ الَّذِينَ ظَلَمُوا أَيَّ مُنْقَلَبٍ يَنْقَلِبُونَ ﴿۲۲۷﴾

سُورَةُ النَّمْلِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

طس ۚ تِلْكَ آيَاتُ الْقُرْآنِ وَكِتَابٍ مُبِينٍ ﴿۱﴾ هُدًى وَبُشْرَىٰ
لِلْمُؤْمِنِينَ ﴿۲﴾ الَّذِينَ يُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَ
هُمْ بِالْآخِرَةِ هُمْ يُوقِنُونَ ﴿۳﴾ إِنَّ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ
زَيَّنَّا لَهُمْ أَعْمَالَهُمْ فَهُمْ يَعْمَهُونَ ﴿۴﴾ أُولَٰئِكَ الَّذِينَ
لَهُمْ سُوءُ الْعَذَابِ وَهُمْ فِي الْآخِرَةِ هُمُ الْأَخْسَرُونَ ﴿۵﴾

پوءِ جيڪڏهن تنهنجي نافرماني ڪن ته چؤ ته، جيڪي ڪندا آهيو تنهن کان بيشڪ آءٌ بيزار آهيان (٢١٦). ۽ اُنهيءَ غالب مهربان (الله) تي ڀروسو ڪر (٢١٧). جيڪو (تهجد وقت) تنهنجي اُٿڻ مهل توکي ڏسي ٿو (٢١٨). ۽ سجدي ڪندڙن ۾ تنهنجو ڦرڻ به ڏسي ٿو (٢١٩). بيشڪ اُهو ئي ٻڌندڙ ڄاڻيندڙ آهي (٢٢٠). اوهان کي سڌ (نه) ڏيان ڇا ته ڪنهن تي شيطان لهندا آهن؟ (٢٢١). سيڪنهن ٻڌائيءَ گنهگار تي لهندا آهن (٢٢٢). جو ٻُڌل (ڳالهه اُن جي ڪَن ۾ آڻي) وجهندا آهن ۽ منجهائن گهڻا ڪوڙا آهن (٢٢٣). ۽ گمراهه (ماڻهو) ئي شاعرن جي تابعداري ڪندا آهن (٢٢٤). نه ڏٺو اٿيئي ڇا ته، اُهي هر ميدان ۾ حيران ٿيندا آهن (٢٢٥). ۽ بيشڪ اُهي اُهو چوندا آهن، جيڪي نه ڪندا آهن (٢٢٦). پر جن ايمان آندو ۽ چڱا عمل ڪيا ۽ الله کي گهڻو ساريائون ۽ (پنهنجي) ڏکوئجڻ کان پوءِ بدلو ورتائون، (اُهي گمراهه نه آهن)، ۽ ظالم سگهوئي ڄاڻندا ته ڪهڙي موٽڻ جي هنڌ وري موٽندا! (٢٢٧).

سورة نمل مڪي آهي ۽ هن ۾ ترانوي
آيتون ۽ ست رڪوع آهن

الله ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

طسٓ، هي قرآن ۽ پڌري ڪتاب جون آيتون آهن (١). اُنهن مؤمنن لاءِ هدايت ۽ خوشخبري آهن (٢). جيڪي نماز پڙهندا آهن ۽ زڪوات ڏيندا آهن ۽ اُهي آخرت تي (به) يقين رکندا آهن (٣). بيشڪ جيڪي آخرت کي نه مڃيندا آهن، تن لاءِ سندن ڪرتوت سينگارياسون، پوءِ اُهي حيران رهندا آهن (٤). اِهي اُهي آهن جن لاءِ عذاب جي سختي آهي، اُهي ئي آخرت ۾ ڏاڍا ٽوٽي وارا آهن (٥).

وَاِنَّكَ لَتُلَقَّى الْقُرْاٰنَ مِنْ لَّدُنْ حَكِيْمٍ عَلِيْمٍ ﴿٦﴾ اِذْ قَالَ مُوْسٰى
لِاَهْلِهٖۤ اِنِّيْۤ اٰنَسْتُ نَارًا ؕ سَاٰتِيْكُمْ مِّنْهَا بِخَبَرٍ اَوْ اٰتِيْكُمْ بِشِهَابٍ قَبَسٍ
لَّعَلَّكُمْ تَصْطَلُوْنَ ﴿٧﴾ فَلَمَّا جَآءَهَا نُوْدِيَ اَنْۢ بُوْرِكَ مَنْ فِي النَّارِ وَ
مَنْ حَوْلَهَا ؕ وَسُبْحٰنَ اللّٰهِ رَبِّ الْعٰلَمِيْنَ ﴿٨﴾ يٰمُوْسٰۤى اِنَّهٗۤ اَنَا اللّٰهُ
الْعَزِيْزُ الْحَكِيْمُ ﴿٩﴾ وَاَلْقِ عَصَاكَ ؕ فَلَمَّا رَاٰهَا تَهْتَزُّ كَاَنَّهَا جَآنٌّ
وَّلّٰى مُدْبِرًا وَّلَمْ يُعَقِّبْ ؕ يٰمُوْسٰى لَا تَخَفْ ۫ اِنِّيْ لَا يَخَافُ لَدَيَّ
الْمُرْسَلُوْنَ ﴿١٠﴾ اِلَّا مَنْ ظَلَمَ ثُمَّ بَدَّلَ حُسْنًۢا بَعْدَ سُوْٓءٍ فَاِنِّيْ
غَفُوْرٌ رَّحِيْمٌ ﴿١١﴾ وَاَدْخِلْ يَدَكَ فِيْ جَيْبِكَ تَخْرُجْ بَيْضَآءَ مِنْ
غَيْرِ سُوْٓءٍ ۫ فِيْ تِسْعِ اٰيٰتٍ اِلٰى فِرْعَوْنَ وَقَوْمِهٖ ؕ اِنَّهُمْ كَانُوْا
قَوْمًا فٰسِقِيْنَ ﴿١٢﴾ فَلَمَّا جَآءَتْهُمْ اٰيٰتُنَا مُبْصِرَةً قَالُوْا هٰذَا
سِحْرٌ مُّبِيْنٌ ﴿١٣﴾ وَجَحَدُوْا بِهَا وَاسْتَيْقَنَتْهَآ اَنْفُسُهُمْ ظُلْمًا وَّعُلُوًّا ؕ
فَانْظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُفْسِدِيْنَ ﴿١٤﴾ وَلَقَدْ اٰتَيْنَا دَاوٗدَ وَ
سُلَيْمٰنَ عِلْمًا ۚ وَقَالَا الْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِيْ فَضَّلَنَا عَلٰى كَثِيْرٍ مِّنْ عِبَادِهِ
الْمُؤْمِنِيْنَ ﴿١٥﴾ وَوَرِثَ سُلَيْمٰنُ دَاوٗدَ وَقَالَ يٰۤاَيُّهَا النَّاسُ عُلِّمْنَا
مَنْطِقَ الطَّيْرِ وَاُوْتِيْنَا مِنْ كُلِّ شَيْءٍ ؕ اِنَّ هٰذَا لَهُوَ الْفَضْلُ الْمُبِيْنُ ﴿١٦﴾

۽ (اي پيغمبر) بيشڪ توکي حڪمت واري ڄاڻندڙ (الله) وٽان قرآن ڏنو وڃي ٿو (٦). (ياد ڪر!) جڏهن موسىٰ پنهنجي گهر جي ڀاتين کي چيو ته بيشڪ مون باه ڏٺي آهي. اِجهو اوهان وٽ اتان ڪا خبر آڻيندس يا اوهان وٽ (ڪو) مَتل ٽانڊو آڻيندس ته مَنَ اوهين پاڻ سيڪيو (٧). پوءِ جنهن مهل (باه) وٽ آيو (تنهن مهل) سڏيو ويو ته جو باه ۾ ۽ جو سندس چوگرد آهي، سو برڪت وارو ڪيو ويو آهي ۽ جهانن جو پالڻهار الله پاڪ آهي (٨). (چيو ويو ته) اي موسىٰ! بيشڪ (ڳالهه هيءَ آهي ته) آءٌ الله غالب حڪمت وارو آهيان (٩). ۽ پنهنجيءَ لٺ کي اُڇل، پوءِ جنهن مهل ان کي چُرندو ڏٺائين ڄڻڪ اها نانگ آهي (تنهن مهل) پٺي ڏيئي ڀڄو ۽ پوئتي نه موٽيو (چيوسون ته) اي موسىٰ! نه ڊڄ بيشڪ مون وٽ پيغمبر نه ڊڄندا آهن (١٠). پرجنهن ظلم ڪيو وري مدائيءَ کان پوءِ مٽائي چڱائي ڪيائين ته بيشڪ (اُنهيءَ لاءِ) آءٌ بخشڻهار مهربان آهيان (١١). ۽ پنهنجو هٿ پنهنجي گريبان ۾ گهيڙ ته بي عيب چمڪندڙ ٿي نڪري (انهن ٻن معجزن سان) جي نون معجزن ۾ (داخل) آهن، فرعون ۽ سندس قوم ڏانهن (وڃ). بيشڪ اُهي بدڪار قوم آهن (١٢). پوءِ جنهن مهل اسان جون چِٽيون آيتون وٽن پهتيون، (تنهن مهل) چيائون ته، هيءُ پڌرو جادو آهي (١٣). ۽ بي انصافيءَ ۽ وڏائيءَ کان اُنهن (نشانين) جو انڪار ڪيائون، حالانڪ سندن دلين اُنهن کي پڪ ڄاتو هو (ته الله جي طرف کان آيل آهن). پوءِ ڏس ته فسادين جي پڇاڙي ڪهڙيءَ طرح ٿي (١٤). ۽ بيشڪ دائود ۽ سليمان کي علم ڏنوسون ۽ ھنن چيو ته، سڀ ساراهه اُنهيءَ الله کي جنهن پنهنجن گهڻن مؤمن ٻانهن تي اسان کي فضيلت ڏني آهي (١٥). ۽ سليمان دائود جو وارث ٿيو ۽ چيائين ته اي انسانؤ! اسان کي پکين جي ٻولي سيکاري وئي آهي ۽ اسان کي سيڪا نعمت ڏني وئي آهي، بيشڪ اِها ئي پڌري ڀلائي آهي (١٦).

وَحُشِرَ لِسُلَيْمٰنَ جُنُوْدُهٗ مِنَ الْجِنِّ وَالْاِنْسِ وَالطَّيْرِ فَهُمْ يُوْزَعُوْنَ ﴿١٧﴾
حَتّٰٓى اِذَآ اَتَوْا عَلٰى وَادِ النَّمْلِ ۙ قَالَتْ نَمْلَةٌ يّٰٓاَيُّهَا النَّمْلُ ادْخُلُوْا
مَسٰكِنَكُمْ ۚ لَا يَحْطِمَنَّكُمْ سُلَيْمٰنُ وَجُنُوْدُهٗ ۙ وَهُمْ لَا يَشْعُرُوْنَ ﴿١٨﴾
فَتَبَسَّمَ ضَاحِكًا مِّنْ قَوْلِهَا وَقَالَ رَبِّ اَوْزِعْنِيْٓ اَنْ اَشْكُرَ
نِعْمَتَكَ الَّتِيْٓ اَنْعَمْتَ عَلَيَّ وَعَلٰى وَالِدَيَّ وَاَنْ اَعْمَلَ صَالِحًا
تَرْضٰىهُ وَاَدْخِلْنِيْ بِرَحْمَتِكَ فِيْ عِبَادِكَ الصّٰلِحِيْنَ ﴿١٩﴾ وَتَفَقَّدَ
الطَّيْرَ فَقَالَ مَا لِيَ لَآ اَرَى الْهُدْهُدَ ۖ اَمْ كَانَ مِنَ الْغَآئِبِيْنَ ﴿٢٠﴾
لَاُعَذِّبَنَّهٗ عَذَابًا شَدِيْدًا اَوْ لَاَاذْبَحَنَّهٗٓ اَوْ لَيَاْتِيَنِّيْ بِسُلْطٰنٍ
مُّبِيْنٍ ﴿٢١﴾ فَمَكَثَ غَيْرَ بَعِيْدٍ فَقَالَ اَحَطْتُّ بِمَا لَمْ تُحِطْ بِهٖ وَ
جِئْتُكَ مِنْ سَبَاٍ بِنَبَاٍ يَّقِيْنٍ ﴿٢٢﴾ اِنِّيْ وَجَدْتُّ امْرَاَةً تَمْلِكُهُمْ
وَاُوْتِيَتْ مِنْ كُلِّ شَيْءٍ وَّلَهَا عَرْشٌ عَظِيْمٌ ﴿٢٣﴾ وَجَدْتُّهَا وَقَوْمَهَا
يَسْجُدُوْنَ لِلشَّمْسِ مِنْ دُوْنِ اللّٰهِ وَزَيَّنَ لَهُمُ الشَّيْطٰنُ اَعْمَالَهُمْ
فَصَدَّهُمْ عَنِ السَّبِيْلِ فَهُمْ لَا يَهْتَدُوْنَ ﴿٢٤﴾ اَلَّا يَسْجُدُوْا لِلّٰهِ
الَّذِيْ يُخْرِجُ الْخَبْءَ فِي السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ وَيَعْلَمُ مَا تُخْفُوْنَ
وَمَا تُعْلِنُوْنَ ﴿٢٥﴾ اَللّٰهُ لَآ اِلٰهَ اِلَّا هُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيْمِ ۩ السجدة ﴿٢٦﴾

۽ سليمان لاءِ جنّن ۽ ماڻهن ۽ پکين مان سندس لشڪر گڏ ڪيا ويا، پوءِ اُهي لڳو لڳ صفون ٻڌائي بيهاريا ويندا هئا (١٧). تانجو جڏهن ڪِولين جي ميدان تي پهتا (تڏهن) هڪ ڪِول چيو ته، اي ڪِوليون! اوهين پنهنجن ٻرڙن ۾ گهڙو ته سليمان ۽ سندس لشڪر پنهنجي بي خبريءَ ۾ اوهان کي نه لتاڙين (١٨). پوءِ (سليمان) اُن جي ڳالهائڻ کان مرڪي کِليو ۽ چيائين ته اي منهنجا پالڻهار! مون کي توفيق ڏي ته تنهنجي اُنهن نعمتن جو شڪر ڪريان، جي مون تي ۽ منهنجي ماءُ پيءُ تي ڪيون اٿيئي ۽ (توفيق ڏيم) ته اهڙا چڱا ڪم ڪريان جن کان تون راضي ٿئين ۽ مون کي پنهنجيءَ ٻاجھ سان پنهنجن صالحن ٻانهن ۾ داخل ڪر (١٩). ۽ پکين جي جانچ پڙتال ڪيائين، پوءِ (هُدهُد کي نه ڏسي ڪري) چيائين ته، مون کي ڇا (ٿيو) آهي، جو هُدهُد نه ٿو ڏسان يا هو غيرحاضر آهي؟ (٢٠). ضرور سخت سزا ڏيندومانس يا ضرور ڪهندوسانس يا مون وٽ ڪو پڌرو دليل آڻي (٢١). پوءِ گهڻو نه ترسيو ته (اچي) چيائين ته اهڙي خبر آندي اٿم جنهن جي تو کي ڪا سُڌ نه هئي ۽ (شهر) سبا کان (هيءَ) پڪي خبر تو وٽ آندي اٿم (٢٢). بيشڪ مون هڪ عورت ڏٺي جا انهن تي بادشاهي ٿي ڪري ۽ کيس سڀ ڪا نعمت ڏني ويئي آهي ۽ ان کي وڏو تخت (به) آهي (٢٣). کيس ۽ سندس قوم کي الله کان سواءِ سج جي پوڄا ڪندو ڏٺم ۽ شيطان اُنهن لاءِ سندن ڪرتوت سينگاريا آهن ۽ کين (الله جي) واٽ کان جهليو اٿس، تنهن ڪري اهي هدايت نه ٿا لهن (٢٤). (اُهي) اُنهيءَ الله کي سجدو ڇو نه ٿا ڪن، جو آسمانن ۽ زمين جون ڳجهيون شيون پڌريون ڪندو آهي؟ ۽ جيڪي لڪائيندا آهيو ۽ جيڪي پڌرو ڪندا آهيو سو (به) ڄاڻندو آهي (٢٥). الله (اُهو آهي جو) اُن کان سواءِ (ٻيو) ڪو عبادت جي لائق نه آهي (اُهو) وڏي عرش جو مالڪ آهي (٢٦).

قَالَ سَنَنْظُرُ اَصَدَقْتَ اَمْ كُنْتَ مِنَ الْكٰذِبِيْنَ ﴿٢٧﴾ اِذْهَبْ بِّكِتٰبِيْ
هٰذَا فَاَلْقِهْ اِلَيْهِمْ ثُمَّ تَوَلَّ عَنْهُمْ فَانْظُرْ مَاذَا يَرْجِعُوْنَ ﴿٢٨﴾ قَالَتْ
يٰۤاَيُّهَا الْمَلَؤُا اِنِّيْۤ اُلْقِيَ اِلَيَّ كِتٰبٌ كَرِيْمٌ ﴿٢٩﴾ اِنَّهٗ مِنْ سُلَيْمٰنَ وَاِنَّهٗ
بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ﴿٣٠﴾ اَلَّا تَعْلُوْا عَلَيَّ وَاْتُوْنِيْ مُسْلِمِيْنَ ﴿٣١﴾
قَالَتْ يٰۤاَيُّهَا الْمَلَؤُا اَفْتُوْنِيْ فِيْۤ اَمْرِيْ ۚ مَا كُنْتُ قَاطِعَةً اَمْرًا
حَتّٰى تَشْهَدُوْنِ ﴿٣٢﴾ قَالُوْا نَحْنُ اُولُوْا قُوَّةٍ وَّاُولُوْا بَاْسٍ شَدِيْدٍ ۙ
وَّالْاَمْرُ اِلَيْكِ فَانْظُرِيْ مَاذَا تَاْمُرِيْنَ ﴿٣٣﴾ قَالَتْ اِنَّ الْمُلُوْكَ
اِذَا دَخَلُوْا قَرْيَةً اَفْسَدُوْهَا وَجَعَلُوْۤا اَعِزَّةَ اَهْلِهَاۤ اَذِلَّةً ۚ وَ
كَذٰلِكَ يَفْعَلُوْنَ ﴿٣٤﴾ وَاِنِّيْ مُرْسِلَةٌ اِلَيْهِمْ بِهَدِيَّةٍ فَنٰظِرَةٌ ۢ بِمَ
يَرْجِعُ الْمُرْسَلُوْنَ ﴿٣٥﴾ فَلَمَّا جَآءَ سُلَيْمٰنَ قَالَ اَتُمِدُّوْنَنِ بِمَالٍ فَمَاۤ
اٰتٰىنِۦَ اللّٰهُ خَيْرٌ مِّمَّاۤ اٰتٰىكُمْ ۚ بَلْ اَنْتُمْ بِهَدِيَّتِكُمْ تَفْرَحُوْنَ ﴿٣٦﴾ اِرْجِعْ
اِلَيْهِمْ فَلَنَاْتِيَنَّهُمْ بِجُنُوْدٍ لَّا قِبَلَ لَهُمْ بِهَا وَلَنُخْرِجَنَّهُمْ مِّنْهَاۤ
اَذِلَّةً وَّهُمْ صٰغِرُوْنَ ﴿٣٧﴾ قَالَ يٰۤاَيُّهَا الْمَلَؤُا اَيُّكُمْ يَاْتِيْنِيْ بِعَرْشِهَا
قَبْلَ اَنْ يَّاْتُوْنِيْ مُسْلِمِيْنَ ﴿٣٨﴾ قَالَ عِفْرِيْتٌ مِّنَ الْجِنِّ اَنَا اٰتِيْكَ
بِهٖ قَبْلَ اَنْ تَقُوْمَ مِنْ مَّقَامِكَ ۚ وَاِنِّيْ عَلَيْهِ لَقَوِيٌّ اَمِيْنٌ ﴿٣٩﴾

(سليمان) چيو ته، ڏسندا سين ته سچ چيو اٿيئي يا ڪوڙن مان آهين (٢٧). هيءُ منهنجو خط کڻي وڃ، پوءِ اهو اُنهن ڏانهن اُڇل، وري ڪانئن منهن ڦيراءِ، پوءِ ڏس ته ڇا ٿا ورندي ڏين؟ (٢٨). (بلقيس خط ڏسي) چيو ته، اي سردارؤ! مون ڏانهن مانائتو خط اڇليو ويو آهي (٢٩). بيشڪ اُهو (خط) سليمان وٽان (آيل) آهي ۽ بيشڪ اُهو الله ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع) آهي (٣٠). (هن مضمون سان لکيل آهي) ته منهنجي اڳو وڏائي نه ڪريو ۽ مون وٽ مسلمان ٿي اچو (٣١). (بلقيس وري) چيو ته، اي سردارؤ! منهنجي ڪم ۾ مون کي صلاح ڏيو، (آءٌ) ڪو ڪم ايسين نبيرينڌڙ نه آهيان، جيسين اوهين حاضر (نه) ٿيندؤ (٣٢). چيائون ته، اسين زوراور ۽ ڏاڍا جنگي جوان آهيون ۽ معاملو تنهنجي حوالي آهي، پوءِ نهار ته ڇا ٿي حڪم ڪرين؟ (٣٣). چيائين ته بيشڪ بادشاهه جنهن مهل ڪنهن ڳوٺ ۾ گهڙندا آهن، (تنهن مهل) ان کي اجاڙيندا آهن ۽ اُن جي مانوارن کي ٻي مانو ڪندا آهن ۽ (سيئي بادشاهه) ائين ئي ڪندا آهن (٣٤). ۽ بيشڪ آءٌ اُنهن ڏانهن ڪا سوکڙي موڪليان ٿي، پوءِ ڏسان ته قاصد ڇا سان موٽن ٿا؟ (٣٥). پوءِ جنهن مهل سليمان وٽ (قاصد) آيو، (تنهن مهل سليمان) چيو ته، اوهين مون کي مال سان امداد ڪريو ٿا ڇا؟ پوءِ جيڪي مون کي الله ڏنو آهي، سو اُنهي کان ڀلو آهي، جيڪي اوهان کي ڏنو اٿس، بلڪ اوهين پنهنجن سوغاتن سان خوش ٿا ٿيو (٣٦). (سندن سوکڙين سميت) اُنهن ڏانهن موٽي وڃ، (اسين) بيشڪ اهڙا لشڪر وٺي آڻيندا سون، جن جي سامهون ٽڪڻ جي انهن کي ڪا مجال نه هوندي ۽ ان هنڌان کين بلڪل بيمانو ڪري ڪڍنداسون ۽ اُهي ذليل هوندا (٣٧). (سليمان) چيو ته، اي سردارؤ! اوهان مان ڪو اُنهن جي مسلمان ٿي مون وٽ اچڻ کان اڳ سندس تخت مون وٽ آڻيندو؟ (٣٨). جنّن مان هڪڙي وڏي جن چيو ته، تون پنهنجي جاءِ تان اٿين، تنهن کان اڳي آءٌ اهو تو وٽ آڻيندس ۽ بيشڪ آءٌ مٿس وڏو سگهارو معتبر آهيان (٣٩).

قَالَ الَّذِیۡ عِنۡدَہٗ عِلۡمٌ مِّنَ الۡکِتٰبِ اَنَا اٰتِیۡکَ بِہٖ قَبۡلَ
اَنۡ یَّرۡتَدَّ اِلَیۡکَ طَرۡفُکَ ؕ فَلَمَّا رَاٰہُ مُسۡتَقِرًّا عِنۡدَہٗ قَالَ
ہٰذَا مِنۡ فَضۡلِ رَبِّیۡ ۟ۖ لِیَبۡلُوَنِیۡۤ ءَاَشۡکُرُ اَمۡ اَکۡفُرُ ؕ وَ مَنۡ
شَکَرَ فَاِنَّمَا یَشۡکُرُ لِنَفۡسِہٖ ۚ وَ مَنۡ کَفَرَ فَاِنَّ رَبِّیۡ غَنِیٌّ
کَرِیۡمٌ ﴿۴۰﴾ قَالَ نَکِّرُوۡا لَہَا عَرۡشَہَا نَنۡظُرۡ اَتَہۡتَدِیۡۤ اَمۡ تَکُوۡنُ
مِنَ الَّذِیۡنَ لَا یَہۡتَدُوۡنَ ﴿۴۱﴾ فَلَمَّا جَآءَتۡ قِیۡلَ اَہٰکَذَا
عَرۡشُکِ ؕ قَالَتۡ کَاَنَّہٗ ہُوَ ۚ وَ اُوۡتِیۡنَا الۡعِلۡمَ مِنۡ قَبۡلِہَا وَ
کُنَّا مُسۡلِمِیۡنَ ﴿۴۲﴾ وَ صَدَّہَا مَا کَانَتۡ تَّعۡبُدُ مِنۡ دُوۡنِ اللّٰہِ ؕ
اِنَّہَا کَانَتۡ مِنۡ قَوۡمٍ کٰفِرِیۡنَ ﴿۴۳﴾ قِیۡلَ لَہَا ادۡخُلِی الصَّرۡحَ ۚ
فَلَمَّا رَاَتۡہُ حَسِبَتۡہُ لُجَّۃً وَّ کَشَفَتۡ عَنۡ سَاقَیۡہَا ؕ قَالَ اِنَّہٗ
صَرۡحٌ مُّمَرَّدٌ مِّنۡ قَوَارِیۡرَ ۬ؕ قَالَتۡ رَبِّ اِنِّیۡ ظَلَمۡتُ نَفۡسِیۡ وَ
اَسۡلَمۡتُ مَعَ سُلَیۡمٰنَ لِلّٰہِ رَبِّ الۡعٰلَمِیۡنَ ﴿۴۴﴾ وَ لَقَدۡ اَرۡسَلۡنَاۤ اِلٰی
ثَمُوۡدَ اَخَاہُمۡ صٰلِحًا اَنِ اعۡبُدُوا اللّٰہَ فَاِذَا ہُمۡ فَرِیۡقٰنِ
یَخۡتَصِمُوۡنَ ﴿۴۵﴾ قَالَ یٰقَوۡمِ لِمَ تَسۡتَعۡجِلُوۡنَ بِالسَّیِّئَۃِ قَبۡلَ
الۡحَسَنَۃِ ۚ لَوۡ لَا تَسۡتَغۡفِرُوۡنَ اللّٰہَ لَعَلَّکُمۡ تُرۡحَمُوۡنَ ﴿۴۶﴾

(ٻيو) شخص جنهن وٽ ڪتاب مان علم هو، (تنهن) چيو ته، تنهنجي نگاهه جي تو ڏانهن موٽڻ کان اڳي آءٌ اُهو (تخت) تو وٽ آڻيندس. پوءِ جنهن مهل (سليمان) اُهو پاڻ وٽ رکيل ڏٺو، (تنهن مهل) چيائين ته هيءُ منهنجي پالڻهار جي فضل مان آهي (هن لاءِ) ته مون کي پرکي ته شڪر ڪريان ٿو يا بي شڪري ڪريان ٿو ۽ جيڪو شڪر ڪندو سو رڳو پنهنجي (نفعي) لاءِ شڪر ڪندو ۽ جنهن بي شڪري ڪئي ته منهنجو پالڻهار بي پرواهه ڪرم ڪندڙ آهي (٤٠). (سليمان) چيو ته، اُن جي تخت کي اُن (جي آزمائش) لاءِ بدليو ته ڏسون ته سجاڻي ٿي يا اُنهن مان ٿئي ٿي، جيڪي نه سڃاڻن؟ (٤١). پوءِ جنهن مهل (بلقيس) آئي (تنهن مهل) چيو ويو ته، تنهنجو تخت ههڙو آهي ڇا؟ چيائين ته هيءُ ڄڻڪ اُهو ئي آهي ۽ هن کان اڳ (سليمان جي سچائيءَ بابت) اسان کي ڄاڻ ڏني ويئي هئي ۽ اسين حڪم مڃيندڙ آهيون (٤٢). ۽ الله کان سواءِ جنهن جي پوڄا ڪندي هئي، تنهن کان کيس (سليمان) جهليو، بيشڪ اها ڪافرن جي قوم مان هئي (٤٣). اُن کي چيو ويو ته، محلات ۾ گهڙ! پوءِ اُها جنهن مهل ڏٺائين (تنهن مهل) اُن کي پاڻيءَ جو تلاءُ ڀانيائين ۽ پنهنجن پنين تان ڪپڙو لاٿائين (سليمان) چيو ته، اها محلات شيشن سان جڙيل آهي. چيائين ته اي منهنجا پالڻهار! بيشڪ مون پاڻ تي پاڻ ظلم ڪيو ۽ (هاڻي) جهانن جي پالڻهار الله کي سليمان سميت مڃيم (٤٤). ۽ بيشڪ ثمود (قوم) ڏانهن سندن ڀاءُ صالح کي موڪليو سون ته الله جي عبادت ڪريو، پوءِ اُهي اُن مهل ٻه ٽوليون ٿي جهڳڙو ڪندا رهيا (٤٥). (صالح) چيو ته، اي منهنجي قوم! اوهين ڀلائي کان اڳ برائيءَ جي تڪڙ ڇو ڪندا آهيو؟ الله کان بخشش ڇو نه ٿا گهرو ته مَنَ اوهان تي رحم ڪيو وڃي (٤٦).

قَالُوا اطَّيَّرْنَا بِكَ وَبِمَنْ مَّعَكَ قَالَ طٰٓئِرُكُمْ عِنْدَ اللّٰهِ بَلْ
اَنْتُمْ قَوْمٌ تُفْتَنُوْنَ ﴿٤٧﴾ وَكَانَ فِي الْمَدِيْنَةِ تِسْعَةُ رَهْطٍ يُّفْسِدُوْنَ
فِي الْاَرْضِ وَلَا يُصْلِحُوْنَ ﴿٤٨﴾ قَالُوْا تَقَاسَمُوْا بِاللّٰهِ لَنُبَيِّتَنَّهٗ وَ
اَهْلَهٗ ثُمَّ لَنَقُوْلَنَّ لِوَلِيِّهٖ مَا شَهِدْنَا مَهْلِكَ اَهْلِهٖ وَاِنَّا لَصٰدِقُوْنَ ﴿٤٩﴾
وَمَكَرُوْا مَكْرًا وَّمَكَرْنَا مَكْرًا وَّهُمْ لَا يَشْعُرُوْنَ ﴿٥٠﴾ فَانْظُرْ كَيْفَ
كَانَ عَاقِبَةُ مَكْرِهِمْ اَنَّا دَمَّرْنٰهُمْ وَقَوْمَهُمْ اَجْمَعِيْنَ ﴿٥١﴾ فَتِلْكَ
بُيُوْتُهُمْ خَاوِيَةًۢ بِمَا ظَلَمُوْا اِنَّ فِيْ ذٰلِكَ لَاٰيَةً لِّقَوْمٍ يَّعْلَمُوْنَ ﴿٥٢﴾
وَاَنْجَيْنَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا وَكَانُوْا يَتَّقُوْنَ ﴿٥٣﴾ وَلُوْطًا اِذْ قَالَ
لِقَوْمِهٖٓ اَتَاْتُوْنَ الْفَاحِشَةَ وَاَنْتُمْ تُبْصِرُوْنَ ﴿٥٤﴾ اَئِنَّكُمْ
لَتَاْتُوْنَ الرِّجَالَ شَهْوَةً مِّنْ دُوْنِ النِّسَآءِ بَلْ اَنْتُمْ قَوْمٌ
تَجْهَلُوْنَ ﴿٥٥﴾ فَمَا كَانَ جَوَابَ قَوْمِهٖٓ اِلَّآ اَنْ قَالُوْٓا اَخْرِجُوْٓا اٰلَ
لُوْطٍ مِّنْ قَرْيَتِكُمْ اِنَّهُمْ اُنَاسٌ يَّتَطَهَّرُوْنَ ﴿٥٦﴾ فَاَنْجَيْنٰهُ وَ
اَهْلَهٗٓ اِلَّا امْرَاَتَهٗ قَدَّرْنٰهَا مِنَ الْغٰبِرِيْنَ ﴿٥٧﴾ وَاَمْطَرْنَا
عَلَيْهِمْ مَّطَرًا فَسَآءَ مَطَرُ الْمُنْذَرِيْنَ ﴿٥٨﴾ قُلِ الْحَمْدُ لِلّٰهِ وَسَلٰمٌ
عَلٰى عِبَادِهِ الَّذِيْنَ اصْطَفٰى آٰللّٰهُ خَيْرٌ اَمَّا يُشْرِكُوْنَ ﴿٥٩﴾

چيائون ت، توکي ۽ تنهنجي سنگت کي نياڳو سمجهيوسون. (صالح) چيو ت، اوهان جو نياڳ الله وٽ آهي، بلڪ اوهين پرکيل قوم آهيو (٤٧). ۽ (اُن) شهر ۾ نوَ ڄڻا هئا جي ملڪ ۾ ڏڦيڙ وجهندا هئا ۽ سڌارو نہ ڪندا هئا (٤٨). اُنهن الله جو قسم پاڻ ۾ کڻي چيو ت، صالح کي ۽ سندس گهروارن کي راتاهو هڻي ماريون، وري سندس وارث کي ضرور چونداسين ت، (اسين) سندس گهروارن جي هلاڪ ٿيڻ مهل حاضر نہ هئاسون ۽ بيشڪ اسين سچا آهيون (٤٩). ۽ هنن هڪڙي قسم جو فريب ڪيو ۽ اسان (بہ) هڪڙي قسم جي رٿ رٿي ۽ اُهي بي خبر هئا (٥٠). پوءِ (اي پيغمبر!) نهار ت سندن فريب جي پڇاڙي ڪهڙيءَ طرح ٿي! جو اسان ڪين ۽ سندن ساريءَ قوم کي ناس ڪيو (٥١). پوءِ اِنهيءَ سببان جو ظلم ڪيائون، اِهي سندن گهر اجڙيل آهن، ڄاڻندڙ قوم لاءِ بيشڪ هن ۾ وڏي نشاني آهي (٥٢). ۽ جن ايمان آندو ۽ پرهيزگاري ڪئي تن کي بچايوسين (٥٣). ۽ لوط کي (موڪليو سون). جڏهن پنهنجيءَ قوم کي چيائين ت، اوهين بيحيائيءَ (جو ڪم) ڇو ڪندا آهيو ۽ اوهين ڏسندا (بہ) آهيو؟ (٥٤). اوهين زالن کي ڇڏي مردن ڏانهن شهوت سان ڇو ويندا آهيو؟ بلڪ اوهين جاهل قوم آهيو (٥٥). تڏهن سندس قوم جي ورندي رڳو هيءَ هئي ت، چيائون ت پنهنجي ڳوٺ مان لوط جي گهروارن کي تڙيو، ڇو ت اهي ماڻهو پاڪ هجڻ گهرندا آهن (٥٦). پوءِ کيس ۽ سندس گهروارن کي بچايوسون، سواءِ سندس زال جي، جنهن کي پوئتي رهيلن مان ٺهرايوسون (٥٧). ۽ مٿن مينهن وسايوسون، پوءِ ڊيڄاريلن جو مينهن بڇڙو آهي (٥٨). (اي پيغمبر!) چئو ت، سڀ ساراهہ الله کي جڳائي ۽ سندس اُنهن ٻانهن تي سلام هجي جن کي پسند ڪيائين. الله ڀلو آهي يا اُهو جنهن کي (اهي الله جو) شريڪ ٺاهيندا آهن؟ (٥٩).

اَمَّنْ خَلَقَ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضَ وَاَنْزَلَ لَكُمْ مِّنَ
السَّمَآءِ مَآءً ۚ فَاَنْۢبَتْنَا بِهٖ حَدَآئِقَ ذَاتَ بَهْجَةٍ ۚ مَا كَانَ
لَكُمْ اَنْ تُنْۢبِتُوْا شَجَرَهَا ؕ ءَاِلٰهٌ مَّعَ اللّٰهِ ؕ بَلْ هُمْ قَوْمٌ يَّعْدِلُوْنَ ؕ ﴿٦٠﴾
اَمَّنْ جَعَلَ الْاَرْضَ قَرَارًا وَّجَعَلَ خِلٰلَهَاۤ اَنْهٰرًا وَّجَعَلَ
لَهَا رَوَاسِىَ وَجَعَلَ بَيْنَ الْبَحْرَيْنِ حَاجِزًا ؕ ءَاِلٰهٌ مَّعَ اللّٰهِ ؕ
بَلْ اَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُوْنَ ؕ ﴿٦١﴾ اَمَّنْ يُّجِيْبُ الْمُضْطَرَّ اِذَا دَعَاهُ
وَيَكْشِفُ السُّوْٓءَ وَيَجْعَلُكُمْ خُلَفَآءَ الْاَرْضِ ؕ ءَاِلٰهٌ مَّعَ اللّٰهِ ؕ
قَلِيْلًا مَّا تَذَكَّرُوْنَ ؕ ﴿٦٢﴾ اَمَّنْ يَّهْدِيْكُمْ فِىْ ظُلُمٰتِ الْبَرِّ وَ
الْبَحْرِ وَمَنْ يُّرْسِلُ الرِّيٰحَ بُشْرًاۢ بَيْنَ يَدَىْ رَحْمَتِهٖ ؕ
ءَاِلٰهٌ مَّعَ اللّٰهِ ؕ تَعٰلَى اللّٰهُ عَمَّا يُشْرِكُوْنَ ؕ ﴿٦٣﴾ اَمَّنْ يَّبْدَؤُا
الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيْدُهٗ وَمَنْ يَّرْزُقُكُمْ مِّنَ السَّمَآءِ وَالْاَرْضِ ؕ
ءَاِلٰهٌ مَّعَ اللّٰهِ ؕ قُلْ هَاتُوْا بُرْهَانَكُمْ اِنْ كُنْتُمْ صٰدِقِيْنَ ﴿٦٤﴾
قُلْ لَّا يَعْلَمُ مَنْ فِى السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ الْغَيْبَ اِلَّا اللّٰهُ ؕ
وَمَا يَشْعُرُوْنَ اَيَّانَ يُبْعَثُوْنَ ﴿٦٥﴾ بَلِ ادّٰرَكَ عِلْمُهُمْ فِى
الْاٰخِرَةِ ۫ بَلْ هُمْ فِىْ شَكٍّ مِّنْهَا ۫ بَلْ هُمْ مِّنْهَا عَمُوْنَ ﴿٦٦﴾ ع

(نہ بلڪ ڀچون ٿا تہ) اُهو ڪير آهي، جنهن آسمانن ۽ زمين کي بڻايو ۽ اوهان لاءِ آسمان مان پاڻي وسايو؟ پوءِ اُن سان (هر طرح جا) رونق وارا باغ ڄماياسون. انهن (باغن) جي وڻن جي ڄمائڻ جي اوهان کي (ڪا سگهہ) نہ هئي. الله سان ڪو ٻيو معبود آهي ڇا؟ بلڪ اُهي (اهڙي) قوم آهن جو (سڌي رستي کان) ٿڙي هلندا آهن (٦٠). (نہ بلڪ ڀچون ٿا تہ) زمين کي ٽڪاءُ وارو ڪنهن ڪيو؟ ۽ اُن جي وچ ۾ نهرون (ڪنهن) پيدا ڪيون؟ ۽ مٿس جبل (ڪنهن) پيدا ڪيا؟ ۽ ٻن دريائن جي وچ ۾ (ڪنهن) اوٽ بڻائي؟ الله سان ڪو ٻيو معبود آهي ڇا؟ بلڪ انهن مان گهڻا نہ ڄاڻندا آهن (٦١). (نہ بلڪ ڀچون ٿا تہ) پريشان حال جي دعا ڪير قبول ڪندو آهي جڏهن (هو) الله کي سڏيندو آهي ۽ (ڪير) تڪليف دور ڪندو آهي؟ ۽ اوهان کي زمين ۾ (ڪير اڳين جو) وارث ڪندو آهي؟ الله سان ڪو ٻيو معبود آهي ڇا؟ اوهين گهڻ نصيحت وٺندا آهيو (٦٢). (نہ بلڪ ڀچون ٿا تہ) اوهان کي بر ۽ بحر جي اونداهين ۾ ڪير (سڌو) رستو ڏيکاريندو آهي؟ ۽ پنهنجيءَ ٻاجھہ (يعني مينهن) کان اڳ خوشخبري ڏيندڙ هوائن کي ڪير گهلائيندو آهي؟ الله سان ڪو ٻيو معبود آهي ڇا؟ (ڪافر) جيڪــي شريــڪ مقرر ڪندا آهن، تن کان الله تمام مٿاهون آهي (٦٣). ڀلا نئين سر خلق ڪير بڻائيندو آهي؟ وري ٻيهر ان کي بڻائيندو. ۽ اوهان کي آسمان ۽ زمين مان ڪير روزي ڏيندو آهي؟ الله سان ڪو ٻيو معبود آهي ڇا؟ (اي پيغمبر ڪين) چؤ تہ، جيڪڏهن اوهين سچا آهيو تہ پنهنجي حجت آڻيو (٦٤). (اي پيغمبر! ڪين) چؤ تہ، آسمانن ۽ زمين ۾ جيڪي بہ آهن، سي الله کان سواءِ ڳجھہ نہ ڄاڻندا آهن ۽ نڪي ڄاڻندا آهن تہ ڪڏهن وري اٿاربا (٦٥). بلڪ سندن ڄاڻپ آخرت (جي نسبت) ۾ عاجز ٿي پيئي آهي، بلڪ اُهي ڪانئس شڪ ۾ آهن، (نہ!) بلڪ اُن (جي سمجھہ) کان انڌا آهن (٦٦).

وَقَالَ الَّذِيْنَ كَفَرُوْٓا ءَاِذَا كُنَّا تُرٰبًا وَّاٰبَآؤُنَآ اَئِنَّا
لَمُخْرَجُوْنَ ﴿۶۷﴾ لَقَدْ وُعِدْنَا هٰذَا نَحْنُ وَاٰبَآؤُنَا مِنْ
قَبْلُ اِنْ هٰذَآ اِلَّآ اَسَاطِيْرُ الْاَوَّلِيْنَ ﴿۶۸﴾ قُلْ سِيْرُوْا
فِى الْاَرْضِ فَانْظُرُوْا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُجْرِمِيْنَ ﴿۶۹﴾
وَلَا تَحْزَنْ عَلَيْهِمْ وَلَا تَكُنْ فِىْ ضَيْقٍ مِّمَّا يَمْكُرُوْنَ ﴿۷۰﴾
وَيَقُوْلُوْنَ مَتٰى هٰذَا الْوَعْدُ اِنْ كُنْتُمْ صٰدِقِيْنَ ﴿۷۱﴾ قُلْ
عَسٰٓى اَنْ يَّكُوْنَ رَدِفَ لَكُمْ بَعْضُ الَّذِىْ تَسْتَعْجِلُوْنَ ﴿۷۲﴾
وَاِنَّ رَبَّكَ لَذُوْ فَضْلٍ عَلَى النَّاسِ وَلٰكِنَّ اَكْثَرَهُمْ لَا
يَشْكُرُوْنَ ﴿۷۳﴾ وَاِنَّ رَبَّكَ لَيَعْلَمُ مَا تُكِنُّ صُدُوْرُهُمْ وَمَا
يُعْلِنُوْنَ ﴿۷۴﴾ وَمَا مِنْ غَآئِبَةٍ فِى السَّمَآءِ وَالْاَرْضِ اِلَّا فِىْ
كِتٰبٍ مُّبِيْنٍ ﴿۷۵﴾ اِنَّ هٰذَا الْقُرْاٰنَ يَقُصُّ عَلٰى بَنِىْٓ
اِسْرَآءِيْلَ اَكْثَرَ الَّذِىْ هُمْ فِيْهِ يَخْتَلِفُوْنَ ﴿۷۶﴾ وَاِنَّهٗ
لَهُدًى وَّرَحْمَةٌ لِّلْمُؤْمِنِيْنَ ﴿۷۷﴾ اِنَّ رَبَّكَ
يَقْضِىْ بَيْنَهُمْ بِحُكْمِهٖ ۚ وَهُوَ الْعَزِيْزُ الْعَلِيْمُ ﴿۷۸﴾
فَتَوَكَّلْ عَلَى اللّٰهِ ؕ اِنَّكَ عَلَى الْحَقِّ الْمُبِيْنِ ﴿۷۹﴾

۽ ڪافر چوندا آهن ته، جڏهن اسين مٽي ٿيندا سون ۽ اسان جا ابا ڏاڏا
(به، تڏهن به) اسين وري قبرن مان ڪڍياسون ڇا؟ (٦٧). بيشڪ اسان کي
۽ اسان جي ابن ڏاڏن کي هن کان اڳ انهيءَ (ڳالهه) جو انجام ڏنو ويو
آهي. هيءَ رڳو اڳين جون آکاڻيون آهن (٦٨). (اي پيغمبر! ڪين) چؤ ته،
زمين ۾ گهمو ۽ ڏسو ته گنهگارن جي پڇاڙي ڪهڙيءَ طرح ٿي هئي (٦٩).
۽ (اي پيغمبر!) مٿن ڏک نه ڪر ۽ سندن فريب ڪرڻ کان خفتگيءَ ۾ نه
رهه (٧٠). ۽ چوندا آهن ته جيڪڏهن اوهين سچا آهيو ته اهو انجام ڪڏهن
ٿيندو (٧١). (ڪين) چؤ ته، جيڪي تڪڙو گهرندا آهيو، تنهن مان ڪجهه
متان اوهان جي پٺيءَ پويان (ويجهو) هجي (٧٢). ۽ بيشڪ تنهنجو پالڻهار
ماڻهن تي فضل ڪرڻ وارو آهي، پر گهڻا ماڻهو شڪر نه ڪندا آهن (٧٣).
۽ سندن سينا جيڪي لڪائيندا آهن ۽ جيڪي پڌرو ڪندا آهن، سو
تنهنجو پالڻهار بيشڪ ڄاڻندو آهي (٧٤). ۽ آسمان ۽ زمين ۾ اهڙي ڪا
(شيءِ) ڳجهي نه آهي، جا پڌري ڪتاب ۾ (لکيل) نه آهي (٧٥). بيشڪ
هيءُ قرآن بني اسرائيلن کي گهڻيون اهي ڳالهيون بيان ڪندو آهي، جن
بابت اُهي تڪرار ڪندا هئا (٧٦). ۽ بيشڪ اُهو مومنن لاءِ هدايت ۽
ٻاجهه آهي (٧٧). بيشڪ تنهنجو پالڻهار پنهنجي حڪم سان سندن وچ ۾
نبيرو ڪندو ۽ اُهو غالب ڄاڻندڙ آهي (٧٨). پوءِ (اي پيغمبر! تون) الله تي
ڀروسو ڪر، بيشڪ تون پڌري سچي (دين) تي آهين (٧٩).

اِنَّكَ لَا تُسْمِعُ الْمَوْتٰى وَ لَا تُسْمِعُ الصُّمَّ الدُّعَآءَ اِذَا
وَلَّوْا مُدْبِرِيْنَ ﴿۸۰﴾ وَ مَآ اَنْتَ بِهٰدِى الْعُمْىِ عَنْ ضَلٰلَتِهِمْؕ
اِنْ تُسْمِعُ اِلَّا مَنْ يُّؤْمِنُ بِاٰيٰتِنَا فَهُمْ مُّسْلِمُوْنَ ﴿۸۱﴾ وَ
اِذَا وَقَعَ الْقَوْلُ عَلَيْهِمْ اَخْرَجْنَا لَهُمْ دَآبَّةً مِّنَ الْاَرْضِ
تُكَلِّمُهُمْ ۙ اَنَّ النَّاسَ كَانُوْا بِاٰيٰتِنَا لَا يُوْقِنُوْنَ ﴿۸۲﴾ وَ
يَوْمَ نَحْشُرُ مِنْ كُلِّ اُمَّةٍ فَوْجًا مِّمَّنْ يُّكَذِّبُ
بِاٰيٰتِنَا فَهُمْ يُوْزَعُوْنَ ﴿۸۳﴾ حَتّٰٓى اِذَا جَآءُوْ قَالَ اَكَذَّبْتُمْ
بِاٰيٰتِىْ وَ لَمْ تُحِيْطُوْا بِهَا عِلْمًا اَمَّا ذَا كُنْتُمْ تَعْمَلُوْنَ ﴿۸۴﴾
وَ وَقَعَ الْقَوْلُ عَلَيْهِمْ بِمَا ظَلَمُوْا فَهُمْ لَا يَنْطِقُوْنَ ﴿۸۵﴾
اَلَمْ يَرَوْا اَنَّا جَعَلْنَا الَّيْلَ لِيَسْكُنُوْا فِيْهِ وَ النَّهَارَ مُبْصِرًاؕ
اِنَّ فِىْ ذٰلِكَ لَاٰيٰتٍ لِّقَوْمٍ يُّؤْمِنُوْنَ ﴿۸۶﴾ وَ يَوْمَ يُنْفَخُ
فِى الصُّوْرِ فَفَزِعَ مَنْ فِى السَّمٰوٰتِ وَ مَنْ فِى الْاَرْضِ
اِلَّا مَنْ شَآءَ اللّٰهُؕ وَ كُلٌّ اَتَوْهُ دٰخِرِيْنَ ﴿۸۷﴾ وَ تَرَى الْجِبَالَ
تَحْسَبُهَا جَامِدَةً وَّ هِىَ تَمُرُّ مَرَّ السَّحَابِؕ صُنْعَ اللّٰهِ
الَّذِىْٓ اَتْقَنَ كُلَّ شَىْءٍؕ اِنَّهٗ خَبِيْرٌۢ بِمَا تَفْعَلُوْنَ ﴿۸۸﴾

بيشڪ تون نڪي مئن کي ٻڌائي سگھندين ۽ نڪي ٻوڙن کي سڏ ٻڌائي سگھندين، جڏھن (ھو) پٺي ڏيئي ڦرن (٨٠) . ۽ نڪي تون انڌن کي سندس گمراھيءَ کان (موٽڻ لاءِ) سڌو رستو ڏيکاريندڙ آھين (تون) رڳو اُنھيءَ کي ٻڌائيندين جيڪو اسان جي آيتن تي ايمان آڻيندو، پوءِ اُھي فرمانبردار آھن (٨١) . ۽ جڏھن مٿن (عذاب جو) انجام لازم ٿيندو، (تڏھن) اُنھن لاءِ ھڪ جانور زمين مان ڪڍنداسون، جو ساڻن ڳالھائيندو، اِنھيءَ ڪري جو ماڻھو اسان جي آيتن تي يقين نہ رکندا ھئا (٨٢) . ۽ انھيءَ ڏينھن، جو سيڪنھن امت مان اھڙي ٽولي کي ڪڙو ڪندا سون، جنھن اسان جي آيتن کي ڪوڙو ڄاتو ٿي، پوءِ اُھي (ھڪ ٻئي جي پھچڻ تائين) بيھاريا ويندا (٨٣) . تانجو جڏھن (سڀ) ايندا (تڏھن الله) چوندو تہ، اوھان منھنجين آيتن کي ڇو ڪوڙو ڄاتو ھو؟ ۽ انھن کي اوھان سمجھو بہ نہ ھيو يا (ڇئو تہ) اوھان ڪھڙو ڪم ڪيو ٿي؟ (٨٤) . ۽ سندن ظلم ڪرڻ سببان مٿن (عذاب جو) انجام لازم ٿي چڪو، پوءِ اُھي (ماڻھو) ڳالھائي نہ سگھندا (٨٥) . نہ ڏٺو اٿن ڇا تہ، اسان رات کي (ھن لاءِ) پيدا ڪيو تہ منجھس آرام وٺن ۽ ڏينھن کي روشن (بڻايوسون) بيشڪ ھن ۾ مڃيندڙ قوم لاءِ (منھنجي قدرت جون) نشانيون آھن (٨٦) . ۽ (ياد ڪريو) جنھن ڏينھن صور ۾ ڦوڪبو (تنھن ڏينھن) جيڪي آسمانن ۾ آھن ۽ جيڪي زمين ۾ آھن، سي سيئي گھبرائيندا، پر جن لاءِ الله گھريو آھي، (سي نہ گھبرائيندا) ۽ سيڪو وٽس عجز انڪساري سان ايندو (٨٧) . ۽ تون جبلن کي ڏسين ٿو، انھن کي (زمين ۾) ڄميل ڀانئين ٿو؟ حالانڪ اُھي ڪڪرن جي ھلڻ وانگر ھلندا (اھا انھيءَ) الله جي ڪاريگري آھي، جنھن سيڪنھن شيءِ کي پڪو ڪري جوڙيو آھي، بيشڪ جيڪي ڪندا آھيو، تنھن جي اُھو خبر رکندڙ آھي (٨٨) .

مَنْ جَآءَ بِالْحَسَنَةِ فَلَهٗ خَيْرٌ مِّنْهَا ۚ وَهُمْ مِّنْ فَزَعٍ يَّوْمَئِذٍ
اٰمِنُوْنَ ﴿٨٩﴾ وَمَنْ جَآءَ بِالسَّيِّئَةِ فَكُبَّتْ وُجُوْهُهُمْ فِي النَّارِ ؕ هَلْ
تُجْزَوْنَ اِلَّا مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُوْنَ ﴿٩٠﴾ اِنَّمَآ اُمِرْتُ اَنْ اَعْبُدَ رَبَّ هٰذِهِ
الْبَلْدَةِ الَّذِيْ حَرَّمَهَا وَلَهٗ كُلُّ شَيْءٍ ۫ وَّاُمِرْتُ اَنْ اَكُوْنَ مِنَ
الْمُسْلِمِيْنَ ﴿٩١﴾ وَاَنْ اَتْلُوَا الْقُرْاٰنَ ۚ فَمَنِ اهْتَدٰى فَاِنَّمَا يَهْتَدِيْ لِنَفْسِهٖ ۚ
وَمَنْ ضَلَّ فَقُلْ اِنَّمَآ اَنَا مِنَ الْمُنْذِرِيْنَ ﴿٩٢﴾ وَقُلِ الْحَمْدُ لِلّٰهِ
سَيُرِيْكُمْ اٰيٰتِهٖ فَتَعْرِفُوْنَهَا ؕ وَمَا رَبُّكَ بِغَافِلٍ عَمَّا تَعْمَلُوْنَ ﴿٩٣﴾

سُوْرَةُ الْقَصَصِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ○

طٰسٓمٓ ﴿١﴾ تِلْكَ اٰيٰتُ الْكِتٰبِ الْمُبِيْنِ ﴿٢﴾ نَتْلُوْا عَلَيْكَ مِنْ نَّبَاِ
مُوْسٰى وَفِرْعَوْنَ بِالْحَقِّ لِقَوْمٍ يُّؤْمِنُوْنَ ﴿٣﴾ اِنَّ فِرْعَوْنَ
عَلَا فِي الْاَرْضِ وَجَعَلَ اَهْلَهَا شِيَعًا يَّسْتَضْعِفُ طَآئِفَةً
مِّنْهُمْ يُذَبِّحُ اَبْنَآءَهُمْ وَيَسْتَحْيٖ نِسَآءَهُمْ ؕ اِنَّهٗ كَانَ مِنَ
الْمُفْسِدِيْنَ ﴿٤﴾ وَنُرِيْدُ اَنْ نَّمُنَّ عَلَى الَّذِيْنَ اسْتُضْعِفُوْا
فِي الْاَرْضِ وَنَجْعَلَهُمْ اَئِمَّةً وَّنَجْعَلَهُمُ الْوٰرِثِيْنَ ﴿٥﴾

جيڪو نيڪي آڻيندو، تنهن لاءِ اُن کان ڀلو (بدلو) آهي ۽ اُهي اُن ڏينهن جي گھٻرائڻ کان اَمن وارا هوندا (۸۹) . ۽ جيڪي گناهه آڻيندا تن جا منهن باهه ۾ اونڌا ڪري وجهبا (چيو ويندن) ته جيڪي ڪندا هيؤ، تنهن کان سواءِ ٻيوڪو بدلو نه ٿو ڏجيوَ (۹۰) . (اي پيغمبر چئو ته) مون کي ته (هيءُ) حڪم ڪيل آهي ته هن شهر (مڪي) جي مالڪ جي عبادت ڪريان، جنهن اُن کي تعظيم وارو ڪيو ۽ سيڪا شيءِ سندس آهي ۽ مون کي حڪم ڪيل آهي ته مسلمانن مان هجان (۹۱) . ۽ (هيءُ) قرآن پڙهان، پوءِ جيڪو هدايت وارو ٿيو سو رڳو پاڻ لاءِ هدايت وارو ٿئي ٿو ۽ جيڪو گمراه ٿيو ته چؤ ته آءٌ رڳو ڊيڄاريندڙ آهيان (۹۲) . ۽ چؤ ته، سڀ ساراهه الله کي جڳائي، (اُهو) اوهان کي پنهنجيون نشانيون سگهو ڏيکاريندو، پوءِ جن کي (اوهين) سڃاڻيندؤ ۽ جيڪي ڪندا آهيو، تنهن کان اوهان جو پالڻهار بي خبر نه آهي (۹۳) .

سورة قصص مڪي آهي ۽ هن ۾ اٺاسي آيتون ۽ نَو رڪوع آهن.

الله ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

طٰسٓمٓ (۱) . هي پڌري ڪتاب جون آيتون آهن (۲) . (اي پيغمبر!) موسىٰ ۽ فرعون جو ڪجهه احوال مؤمن ماڻهن (جي ٻڌائڻ) لاءِ توکي سچيءَ طرح پڙهي ٻڌايون ٿا (۳) . بيشڪ فرعون ملڪ ۾ وڏائي ڪئي هئي ۽ ان جي رهڻ وارن کي ٽوليون ٽوليون ڪري ڇڏيون هيائين، منجهائئن هڪ ٽوليءَ کي هيڻو ڪيو هيائين، جو سندن پٽ ڪهندو هو ۽ سندين ڌيئرون جيئريون ڇڏيندو هو. بيشڪ اُهو فسادين مان هو (۴) . ۽ گهريوسون ته جن کي ملڪ ۾ هيڻو ڪيو ويو هو، تن تي احسان ڪريون ۽ کين اڳواڻ بڻايون ۽ کين وارث ڪريون (۵) .

وَنُمَكِّنَ لَهُمْ فِي الْاَرْضِ وَنُرِيَ فِرْعَوْنَ وَهَامٰنَ وَجُنُوْدَهُمَا
مِنْهُمْ مَّا كَانُوْا يَحْذَرُوْنَ ﴿٦﴾ وَاَوْحَيْنَآ اِلٰٓى اُمِّ مُوْسٰٓى اَنْ
اَرْضِعِيْهِ ۚ فَاِذَا خِفْتِ عَلَيْهِ فَاَلْقِيْهِ فِي الْيَمِّ وَلَا تَخَافِيْ وَلَا
تَحْزَنِيْ ۚ اِنَّا رَآدُّوْهُ اِلَيْكِ وَجَاعِلُوْهُ مِنَ الْمُرْسَلِيْنَ ﴿٧﴾
فَالْتَقَطَهٗٓ اٰلُ فِرْعَوْنَ لِيَكُوْنَ لَهُمْ عَدُوًّا وَّحَزَنًا ؕ اِنَّ
فِرْعَوْنَ وَهَامٰنَ وَجُنُوْدَهُمَا كَانُوْا خٰطِـِٕيْنَ ﴿٨﴾ وَقَالَتِ
امْرَاَتُ فِرْعَوْنَ قُرَّتُ عَيْنٍ لِّيْ وَلَكَ ؕ لَا تَقْتُلُوْهُ ۖۗ
عَسٰٓى اَنْ يَّنْفَعَنَآ اَوْ نَتَّخِذَهٗ وَلَدًا وَّهُمْ لَا يَشْعُرُوْنَ ﴿٩﴾
وَاَصْبَحَ فُؤَادُ اُمِّ مُوْسٰى فٰرِغًا ؕ اِنْ كَادَتْ لَتُبْدِيْ بِهٖ
لَوْلَآ اَنْ رَّبَطْنَا عَلٰى قَلْبِهَا لِتَكُوْنَ مِنَ الْمُؤْمِنِيْنَ ﴿١٠﴾
وَقَالَتْ لِاُخْتِهٖ قُصِّيْهِ ۫ فَبَصُرَتْ بِهٖ عَنْ جُنُبٍ وَّهُمْ
لَا يَشْعُرُوْنَ ﴿١١﴾ وَحَرَّمْنَا عَلَيْهِ الْمَرَاضِعَ مِنْ قَبْلُ فَقَالَتْ
هَلْ اَدُلُّكُمْ عَلٰٓى اَهْلِ بَيْتٍ يَّكْفُلُوْنَهٗ لَكُمْ وَهُمْ لَهٗ
نٰصِحُوْنَ ﴿١٢﴾ فَرَدَدْنٰهُ اِلٰٓى اُمِّهٖ كَيْ تَقَرَّ عَيْنُهَا وَلَا تَحْزَنَ
وَلِتَعْلَمَ اَنَّ وَعْدَ اللّٰهِ حَقٌّ وَّلٰكِنَّ اَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُوْنَ ﴿١٣﴾ ع

۽ ڪين ملڪ ۾ ديدبو ڏيون ۽ فرعون ۽ هامان ۽ سندن لشڪرن ڪي اُنهن (هيٺن) ڪان اُها (ڳالهه) ڏيکاريون جنهن ڪان ڊڄندا هئا (٦) . ۽ موسىٰ جي ماءُ ڏانهن اِلهام ڪيو سون تہ انکي کير پيار! پوءِ جڏهن مٿس خطرو ڀانئين تڏهن کيس درياءَ ۾ اُڇلج ۽ نڪي ڊڄج ۽ نڪي غمگين ٿج، ڇو تہ اسين کيس تو ڏانهن ورائڻ وارا آهيون ۽ کيس پيغمبرن مان ڪرڻ وارا آهيون (٧) . پوءِ فرعون جي گهراڻي وارن ان کي کڻي ورتو تہ (نيٺ) اُنهن لاءِ ويري ۽ ڏک (جو سبب) ٿئي. يقيناً فرعون ۽ هامان ۽ سندن لشڪر خطا ڪندڙ هئا (٨) . ۽ فرعون جي زال چيو تہ، هيءُ ڇوڪر منهنجي لاءِ ۽ تنهنجي لاءِ اکين جو ٺار آهي! ان کي نہ ڪُهو! مَن اسان کي فائدو ڏئي يا کيس پٽ ڪريون ۽ اُهي (اُن حال جي حقيقت) نہ ڄاڻندا هئا (٩) . ۽ موسىٰ جي ماءُ جي دل بي قرار ٿي. اها ان راز کي ظاهر ڪرڻ تي هئي، جيڪڏهن سندس دل کي اسين مضبوط نہ ڪريون ها! (هن لاءِ) تہ يقين ڪندڙن مان ٿئي (١٠) . ۽ موسىٰ جي ڀيڻ کي چيائين تہ، سندس پيرو کڻ. پوءِ (اها) ان کي پري کان ڏسندي رهي ۽ اُنهن نہ ٿي ڄاتو (١١) . ۽ (ڀيڻس جي پهچڻ کان) اڳ مٿس دائين جو کير حرام ڪيو سون، پوءِ ڀيڻس چيو تہ (آءٌ) اوهان کي اهڙو گهراڻو ڏسيان جو (اُهي) اوهان جي پاران ان جي سنڀال ڪن؟ ۽ اُهي ان جا گهڻ گهرا هجن (١٢) . پوءِ کيس سندس ماءُ ڏانهن وري پهچايوسون تہ سندس اکيون ٺرن ۽ غمگين نہ ٿئي ۽ (هي بہ) ڄاڻي تہ بيشڪ الله جو انجام سچو آهي، پر گهڻا ماڻهو نہ ڄاڻندا آهن (١٣) .

وَلَمَّا بَلَغَ اَشُدَّهٗ وَاسْتَوٰٓى اٰتَيْنٰهُ حُكْمًا وَّعِلْمًا ؕ وَكَذٰلِكَ
نَجْزِى الْمُحْسِنِيْنَ ﴿۱۴﴾ وَدَخَلَ الْمَدِيْنَةَ عَلٰى حِيْنِ غَفْلَةٍ مِّنْ
اَهْلِهَا فَوَجَدَ فِيْهَا رَجُلَيْنِ يَقْتَتِلٰنِ ۫ هٰذَا مِنْ شِيْعَتِهٖ وَهٰذَا
مِنْ عَدُوِّهٖ ۚ فَاسْتَغَاثَهُ الَّذِىْ مِنْ شِيْعَتِهٖ عَلَى الَّذِىْ مِنْ
عَدُوِّهٖ ۙ فَوَكَزَهٗ مُوْسٰى فَقَضٰى عَلَيْهِ ۫ قَالَ هٰذَا مِنْ عَمَلِ الشَّيْطٰنِ ؕ
اِنَّهٗ عَدُوٌّ مُّضِلٌّ مُّبِيْنٌ ﴿۱۵﴾ قَالَ رَبِّ اِنِّىْ ظَلَمْتُ نَفْسِىْ فَاغْفِرْ لِىْ
فَغَفَرَ لَهٗ ؕ اِنَّهٗ هُوَ الْغَفُوْرُ الرَّحِيْمُ ﴿۱۶﴾ قَالَ رَبِّ بِمَاۤ اَنْعَمْتَ عَلَىَّ
فَلَنْ اَكُوْنَ ظَهِيْرًا لِّلْمُجْرِمِيْنَ ﴿۱۷﴾ فَاَصْبَحَ فِى الْمَدِيْنَةِ خَآئِفًا
يَّتَرَقَّبُ فَاِذَا الَّذِى اسْتَنْصَرَهٗ بِالْاَمْسِ يَسْتَصْرِخُهٗ ؕ قَالَ
لَهٗ مُوْسٰۤى اِنَّكَ لَغَوِىٌّ مُّبِيْنٌ ﴿۱۸﴾ فَلَمَّاۤ اَنْ اَرَادَ اَنْ يَّبْطِشَ
بِالَّذِىْ هُوَ عَدُوٌّ لَّهُمَا ۙ قَالَ يٰمُوْسٰۤى اَتُرِيْدُ اَنْ تَقْتُلَنِىْ
كَمَا قَتَلْتَ نَفْسًا بِالْاَمْسِ ۖ اِنْ تُرِيْدُ اِلَّاۤ اَنْ تَكُوْنَ جَبَّارًا
فِى الْاَرْضِ وَمَا تُرِيْدُ اَنْ تَكُوْنَ مِنَ الْمُصْلِحِيْنَ ﴿۱۹﴾ وَجَآءَ
رَجُلٌ مِّنْ اَقْصَا الْمَدِيْنَةِ يَسْعٰى ۫ قَالَ يٰمُوْسٰۤى اِنَّ الْمَلَاَ
يَاْتَمِرُوْنَ بِكَ لِيَقْتُلُوْكَ فَاخْرُجْ اِنِّىْ لَكَ مِنَ النّٰصِحِيْنَ ﴿۲۰﴾

۽ جنهن مهل پنهنجي جوانيءَ کي پهتو ۽ پختو ٿيو (تنهن مهل) کيس دانائي ۽ علم ڏنو سون ۽ اهڙيءَ طرح ڀلارن کي (چڱو) بدلو ڏيندا آهيون (١٤) . ۽ (موسىٰ) شهر ۾ اتي جي رهاڪن جي غفلت جي وقت ۾ گهڙيو، پوءِ اتي ٻه مڙس پاڻ ۾ وڙهندا ڏٺائين، هي (هڪڙو) سندس قوم مان هو، ۽ هي (ٻيو) سندس ويريءَ (فرعون جي قوم) مان هو ۽ پوءِ جيڪو سندس قوم مان هو، تنهن اُنهيءَ تي همراهي گهري جيڪو سندس ويريءَ (جي قوم) مان هو، پوءِ موسىٰ ان کي مڪ هنئي ۽ ان کي پورو ڪيائين، چيائين ته، هيءُ شيطان جي ڪم مان آهي. بيشڪ اهو پڌرو گمراهه ڪندڙ ويري آهي (١٥) . چيائين ته، اي منهنجا پالڻهار! بيشڪ مون پاڻ تي ظلم ڪيو، تنهن ڪري مون کي بخش، پوءِ کيس بخشيائين، بيشڪ اُهو ئي بخشڻهار مهربان آهي (١٦) . چيائين ته، اي منهنجا پالڻهار! جيڪو مون تي فضل ڪيو اتيئي تنهن سببان ڏوهارين جو مددگار ڪڏهن نه ٿيندس (١٧) . پوءِ صبح ٿيندي شهر ۾ ڊڄندو خبرون جاچيندو رهيو ته اوچتو جنهن ڪالهه کانئس مدد گهري هئي، تنهن کانئس (وري) رڙ ڪري مدد گهري. موسىٰ کيس چيو ته بيشڪ تون صفا ٻي راهو آهين (١٨) . پوءِ جيڪو ٻنهي جو ويري هو تنهن ڏانهن (موسىٰ) جنهن مهل هٿن ڊگهيرڻ جو ارادو ڪيو، (تنهن مهل فرياد ڪندڙ موسىٰ کي پاڻ تي سنبريل سمجهي) چيو ته، اي موسىٰ جيئن ڪالهه هڪڙي ماڻهوءَ کي ماريوءِ تيئن مون کي (ٻه) مارڻ جو ارادو ڪرين ٿو ڇا؟ ملڪ ۾ جابر ٿيڻ کان سواءِ تنهنجو ٻيو ڪو ارادو نه آهي ۽ تون سڌاريندڙن مان پنهنجو هجڻ نه ٿو گهرين (١٩) . ۽ هڪ مڙس شهر جي پرين پاسي کان ڊوڙندو آيو ۽ چيائين ته، اي موسىٰ! بيشڪ (هتان جا) سردار تو لاءِ رٿ ڪن ٿا، ته توکي ڪُهن، تنهن ڪري تون نڪر بيشڪ آءٌ تو لاءِ خير گهرندڙن مان آهيان (٢٠) .

فَخَرَجَ مِنْهَا خَآئِفًا يَّتَرَقَّبُ قَالَ رَبِّ نَجِّنِيْ مِنَ الْقَوْمِ الظّٰلِمِيْنَ ﴿٢١﴾
وَلَمَّا تَوَجَّهَ تِلْقَآءَ مَدْيَنَ قَالَ عَسٰى رَبِّيْٓ اَنْ يَّهْدِيَنِيْ سَوَآءَ
السَّبِيْلِ ﴿٢٢﴾ وَلَمَّا وَرَدَ مَآءَ مَدْيَنَ وَجَدَ عَلَيْهِ اُمَّةً مِّنَ
النَّاسِ يَسْقُوْنَ ۬ وَوَجَدَ مِنْ دُوْنِهِمُ امْرَاَتَيْنِ تَذُوْدٰنِ ۚ
قَالَ مَا خَطْبُكُمَا ؕ قَالَتَا لَا نَسْقِيْ حَتّٰى يُصْدِرَ الرِّعَآءُ ٚ وَاَبُوْنَا
شَيْخٌ كَبِيْرٌ ﴿٢٣﴾ فَسَقٰى لَهُمَا ثُمَّ تَوَلّٰٓى اِلَى الظِّلِّ فَقَالَ رَبِّ اِنِّيْ
لِمَآ اَنْزَلْتَ اِلَيَّ مِنْ خَيْرٍ فَقِيْرٌ ﴿٢٤﴾ فَجَآءَتْهُ اِحْدٰىهُمَا تَمْشِيْ عَلَى
اسْتِحْيَآءٍ ۫ قَالَتْ اِنَّ اَبِيْ يَدْعُوْكَ لِيَجْزِيَكَ اَجْرَ مَا سَقَيْتَ لَنَا ؕ
فَلَمَّا جَآءَهٗ وَقَصَّ عَلَيْهِ الْقَصَصَ ۙ قَالَ لَا تَخَفْ ٝ نَجَوْتَ مِنَ
الْقَوْمِ الظّٰلِمِيْنَ ﴿٢٥﴾ قَالَتْ اِحْدٰىهُمَا يٰٓاَبَتِ اسْتَاْجِرْهُ ۫ اِنَّ خَيْرَ
مَنِ اسْتَاْجَرْتَ الْقَوِيُّ الْاَمِيْنُ ﴿٢٦﴾ قَالَ اِنِّيْٓ اُرِيْدُ اَنْ اُنْكِحَكَ
اِحْدَى ابْنَتَيَّ هٰتَيْنِ عَلٰٓى اَنْ تَاْجُرَنِيْ ثَمٰنِيَ حِجَجٍ ۚ فَاِنْ اَتْمَمْتَ
عَشْرًا فَمِنْ عِنْدِكَ ۚ وَمَآ اُرِيْدُ اَنْ اَشُقَّ عَلَيْكَ ؕ سَتَجِدُنِيْٓ اِنْ
شَآءَ اللّٰهُ مِنَ الصّٰلِحِيْنَ ﴿٢٧﴾ قَالَ ذٰلِكَ بَيْنِيْ وَبَيْنَكَ ؕ اَيَّمَا الْاَجَلَيْنِ
قَضَيْتُ فَلَا عُدْوَانَ عَلَيَّ ؕ وَاللّٰهُ عَلٰى مَا نَقُوْلُ وَكِيْلٌ ﴿٢٨﴾

پوءِ (موسىٰ) ڊڄندو بچندو اُن (شهر) مان نڪتو، چيائين ته، اي منهنجا پالڻهار! ظالمن جي قوم کان مون کي بچاءِ (٢١). ۽ جنهن مهل مدين (شهر) جي طرف منهن ڪيائين (تنهن مهل) چيائين ته، اميد اٿم ته منهنجو پالڻهار مون کي سڌي واٽ ڏيکاريندو (٢٢). ۽ جنهن مهل مدين جي تڙ تي پهتو (تنهن مهل) اُن تي ماڻهن جي هڪ ٽولي (جانورن کي) پاڻي پياريندي ڏٺائين ۽ انهن کان سواءِ ٻه عورتون (ٻه پنهنجو ڌڻ پاڻي پيئڻ کان) جهلينديون ڏٺائين (موسىٰ) چيو ته، اوهان جو ڇا معاملو آهي؟ چيائون ته (اسين) ايسين (پنهنجي ڌڻ کي پاڻي) نه پياريندِيون سون، جيسين ڌنار (پنهنجا جانور پياري نه) موٽائين ۽ اسان جو پيءُ وڏو پيرسن آهي (٢٣). پوءِ اُنهن (جي ڌڻ) کي پاڻي پياريائين، وري (ويهڻ لاءِ) ڇانوَ ڏانهن ڦريو، پوءِ چيائين ته، اي منهنجا پالڻهار! بيشڪ جيڪي مون ڏانهن چڱائيءَ مان موڪلين تنهن لاءِ آءٌ محتاج آهيان (٢٤). پوءِ منجهانئن هڪڙي لڄ سان گهمندي وٽس آئي، چيائين ته منهنجو پيءُ توکي هن لاءِ سڏي ٿو ته جيڪو اسان (جي ڌڻ) کي پاڻي پياريئي تنهن جي مزوري توکي ڏئي. پوءِ جنهن مهل وٽس آيو ۽ سڄو قصو وٽس بيان ڪيائين، (تنهن مهل شعيب) چيو ته، ڊڄ نه (هاڻي) ظالم قوم کان بچي نڪتين (٢٥). منجهانئن هڪ چيو ته، ابا هن کي مزور ڪري رک، ڇو ته ڀلو (نوڪر) جنهن کي مزور رکين اهو آهي جو سگهارو اعتبار جوڳو هجي (٢٦). (شعيب) چيو ته، منهنجو ارادو آهي ته هنن پنهنجن ٻن ڌيئرن مان هڪڙي هن شرط تي توکي پرڻايان ته اٺ سال منهنجي مزوري ڪرين ۽ جيڪڏهن ڏهه (ورهيه) پورا ڪندين ته اهو تنهنجي طرفان (احسان) آهي ۽ آءٌ تو تي (ڪا) سختي ڪرڻ نه ٿو گهران، جيڪڏهن الله گهريو ته مون کي خير خواهن مان ڏسندين (٢٧). (موسىٰ) چيو ته، منهنجي ۽ تنهنجي وچ ۾ اهو (انجام) آهي، انهن ٻنهي مدتن مان جيڪا به پوري ڪريان ته مون تي ڪو زور بار نه هوندو ۽ جيڪي چئون ٿا، تنهن تي الله شاهد (ڪافي) آهي (٢٨).

فَلَمَّا قَضٰى مُوْسَى الْاَجَلَ وَسَارَ بِاَهْلِهٖۤ اٰنَسَ مِنْ جَانِبِ
الطُّوْرِ نَارًا ۚ قَالَ لِاَهْلِهِ امْكُثُوْۤا اِنِّیْۤ اٰنَسْتُ نَارًا لَّعَلِّیْۤ اٰتِیْكُمْ
مِّنْهَا بِخَبَرٍ اَوْ جَذْوَةٍ مِّنَ النَّارِ لَعَلَّكُمْ تَصْطَلُوْنَ ﴿۲۹﴾
فَلَمَّاۤ اَتٰىهَا نُوْدِیَ مِنْ شَاطِئِ الْوَادِ الْاَیْمَنِ فِی الْبُقْعَةِ
الْمُبٰرَكَةِ مِنَ الشَّجَرَةِ اَنْ یّٰمُوْسٰۤى اِنِّیْۤ اَنَا اللّٰهُ رَبُّ الْعٰلَمِیْنَ ﴿۳۰﴾ۙ
وَاَنْ اَلْقِ عَصَاكَ ؕ فَلَمَّا رَاٰهَا تَهْتَزُّ كَاَنَّهَا جَآنٌّ وَّلّٰى
مُدْبِرًا وَّلَمْ یُعَقِّبْ ؕ یٰمُوْسٰۤى اَقْبِلْ وَلَا تَخَفْ ۫ اِنَّكَ مِنَ
الْاٰمِنِیْنَ ﴿۳۱﴾ اُسْلُكْ یَدَكَ فِیْ جَیْبِكَ تَخْرُجْ بَیْضَآءَ مِنْ
غَیْرِ سُوْٓءٍ ۫ وَّاضْمُمْ اِلَیْكَ جَنَاحَكَ مِنَ الرَّهْبِ فَذٰنِكَ بُرْهَانٰنِ
مِنْ رَّبِّكَ اِلٰى فِرْعَوْنَ وَمَلَا۟ىِٕهٖ ؕ اِنَّهُمْ كَانُوْا قَوْمًا فٰسِقِیْنَ ﴿۳۲﴾
قَالَ رَبِّ اِنِّیْ قَتَلْتُ مِنْهُمْ نَفْسًا فَاَخَافُ اَنْ یَّقْتُلُوْنِ ﴿۳۳﴾
وَاَخِیْ هٰرُوْنُ هُوَ اَفْصَحُ مِنِّیْ لِسَانًا فَاَرْسِلْهُ مَعِیَ رِدْاً
یُّصَدِّقُنِیْۤ ۫ اِنِّیْۤ اَخَافُ اَنْ یُّكَذِّبُوْنِ ﴿۳۴﴾ قَالَ سَنَشُدُّ
عَضُدَكَ بِاَخِیْكَ وَنَجْعَلُ لَكُمَا سُلْطٰنًا فَلَا یَصِلُوْنَ
اِلَیْكُمَا ۚۛ بِاٰیٰتِنَاۤ ۚۛ اَنْتُمَا وَمَنِ اتَّبَعَكُمَا الْغٰلِبُوْنَ ﴿۳۵﴾

پوءِ جنھن مھل موسىٰ (اُھا) مدت پوري ڪئي ۽ پنھنجي گھروارن کي وٺي ھليو، (تنھن مھل وچ رستي ۾ ڪوه) طور جي پاسي ڏانھن باھ ڏٺائين، پنھنجي گھروارن کي چيائين تہ، ترسو بيشڪ مون باھ ڏٺي آھي، اميد اٿم اُتان ڪا خبر يا ڪو باھ جو ٽانڊو اوھان وٽ آڻيندس تہ مَن اوھين پاڻ سيڪيو (٢٩). پوءِ جڏھن اُنھيءَ (باھ) وٽ آيو (تڏھن) ميدان جي سڄيءَ پر ڪان مبارڪ جاءِ ۾ وڻ مان سڏيو ويو تہ، اي موسىٰ! بيشڪ آءٌ جھانن جو پالڻھار الله آھيان (٣٠). ۽ تون پنھنجي لٺ اڇل، پوءِ جنھن مھل ان کي چُرندو ڏٺائين تہ جھڪ اھا نانگ آھي، (تنھن مھل) پٺيرو ٽي ڦريو ۽ پوئتي نہ موٽيو (چيوسون تہ) اي موسىٰ! اوري اچ ۽ نہ ڊڄ، جو بيشڪ تون اَمن وارن مان آھين (٣١). پنھنجو ھٿ گريبان ۾ وجھ تہ بي عيب چمڪندڙ ٿي نڪري ۽ خوف کان (تسلي ٿيڻ لاءِ) پنھنجون ٻانھون پاڻ ڏانھن ملاءِ، پوءِ اِھي ٻئي حجتون فرعون ۽ سندس لشڪر ڏانھن تنھنجي پالڻھار (جي طرف) کان آھن، بيشڪ اُھي بدڪار ماڻھو ھئا (٣٢). چيائين تہ، اي منھنجا پالڻھار! بيشڪ منجھائن ھڪ شخص کي مون ماريو آھي، تنھن ڪري آءٌ پنھنجي مارجڻ کان ڊڄان ٿو (٣٣). ۽ منھنجو ڀاءُ ھارون مون کان (زبان جي ڪري) وڌيڪ چٽو ڳالھائيندڙ آھي، تنھن ڪري ان کي مون سان مدد ڏيندڙ ڪري موڪل تہ منھنجي تصديق ڪري، ڇو تہ آءٌ پنھنجي ڪوڙي ٿيڻ کان ڊڄان ٿو (٣٤). (الله) چيو تہ، سگھو تنھنجا بازو تنھنجي ڀاءُ سان مضبوط ڪنداسون ۽ اوھان کي غلبو ڏينداسون، پوءِ (اُھي) اوھان ڏانھن (ايذاءُ لاءِ) پھچي نہ سگھندا، اسان جي معجزن سببان، اوھين ٻئي ۽ جيڪي اوھان جي پٺيان لڳا، سي غالب رھندا (٣٥).

فَلَمَّا جَآءَهُمْ مُّوْسٰى بِاٰیٰتِنَا بَیِّنٰتٍ قَالُوْا مَا هٰذَاۤ اِلَّا سِحْرٌ

مُّفْتَرًى وَّمَا سَمِعْنَا بِهٰذَا فِیْۤ اٰبَآىِٕنَا الْاَوَّلِیْنَ ﴿۳۶﴾ وَقَالَ

مُوْسٰى رَبِّیْۤ اَعْلَمُ بِمَنْ جَآءَ بِالْهُدٰى مِنْ عِنْدِهٖ وَمَنْ تَكُوْنُ

لَهٗ عَاقِبَةُ الدَّارِ ؕ اِنَّهٗ لَا یُفْلِحُ الظّٰلِمُوْنَ ﴿۳۷﴾ وَقَالَ فِرْعَوْنُ

یٰۤاَیُّهَا الْمَلَاُ مَا عَلِمْتُ لَكُمْ مِّنْ اِلٰهٍ غَیْرِیْ ۚ فَاَوْقِدْ لِیْ

یٰهَامٰنُ عَلَى الطِّیْنِ فَاجْعَلْ لِّیْ صَرْحًا لَّعَلِّیْۤ اَطَّلِعُ اِلٰۤى

اِلٰهِ مُوْسٰى ۙ وَاِنِّیْ لَاَظُنُّهٗ مِنَ الْكٰذِبِیْنَ ﴿۳۸﴾ وَاسْتَكْبَرَ

هُوَ وَجُنُوْدُهٗ فِی الْاَرْضِ بِغَیْرِ الْحَقِّ وَظَنُّوْۤا اَنَّهُمْ اِلَیْنَا

لَا یُرْجَعُوْنَ ﴿۳۹﴾ فَاَخَذْنٰهُ وَجُنُوْدَهٗ فَنَبَذْنٰهُمْ فِی الْیَمِّ ۚ

فَانْظُرْ كَیْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الظّٰلِمِیْنَ ﴿۴۰﴾ وَجَعَلْنٰهُمْ اَىِٕمَّةً

یَّدْعُوْنَ اِلَى النَّارِ ۚ وَیَوْمَ الْقِیٰمَةِ لَا یُنْصَرُوْنَ ﴿۴۱﴾

وَاَتْبَعْنٰهُمْ فِیْ هٰذِهِ الدُّنْیَا لَعْنَةً ۚ وَیَوْمَ الْقِیٰمَةِ هُمْ

مِّنَ الْمَقْبُوْحِیْنَ ﴿۴۲﴾ وَلَقَدْ اٰتَیْنَا مُوْسَى الْكِتٰبَ

مِنْۢ بَعْدِ مَاۤ اَهْلَكْنَا الْقُرُوْنَ الْاُوْلٰى بَصَآىِٕرَ

لِلنَّاسِ وَهُدًى وَّرَحْمَةً لَّعَلَّهُمْ یَتَذَكَّرُوْنَ ﴿۴۳﴾

پوءِ جنهن مهل موسىٰ اسان جي پڌرن معجزن سان وٽن آيو، (تنهن مهل) چيائون ته هي رڳو هٿرادو جادو آهي ۽ اها ڳالهه پنهنجن پهرين ابن ڏاڏن ۾ نه ٻڌي سون (٣٦). ۽ موسىٰ چيو ته، منهنجو پالڻهار انهيءَ کي وڌيڪ ڄاڻندڙ آهي، جنهن وٽائنس هدايت آندي آهي ۽ جنهن لاءِ (آخرت ۾ موچاري) عاقبت جو گهر آهي، بيشڪ ظالم نه ڇٽندا (٣٧). ۽ فرعون چيو ته، اي (منهنجا) سردارؤ! مون اوهان لاءِ پاڻ کان سواءِ ڪو ٻيو معبود نه ڄاتو آهي، پوءِ اي هامان! مون لاءِ سرن جو (ڪورو) ٻار، پوءِ مون لاءِ هڪ ماڙي ٺاهه ته مَن موسىٰ جي معبود ڏانهن نهاريان ۽ آءٌ بيشڪ کيس ڪوڙن مان ڀانيان ٿو (٣٨). ۽ اُن (فرعون) ۽ سندس لشڪرن ناحق ملڪ ۾ وڏائي ڪئي ۽ ڀانيائون ته اهي اسان ڏانهن نه موٽائبا (٣٩). پوءِ کيس ۽ سندس لشڪرن کي پڪڙيوسون، پوءِ کين سمنڊ ۾ اڇليوسون، پوءِ ڏس ته ظالمن جي پڇاڙي ڪهڙيءَ طرح ٿي! (٤٠). ۽ اسان اُهي (دوزخين جا اڳواڻ) ٺاهيا جو (ماڻهن کي) باهه ڏانهن سڏيندا هئا ۽ قيامت جي ڏينهن مدد نه ڏبن (٤١). ۽ هن دنيا ۾ لعنت سندن پوئتان لاتي سون ۽ قيامت جي ڏينهن اُهي بڇڙن مان هوندا (٤٢). ۽ بيشڪ موسىٰ کي ڪتاب ڏنوسون، اُن کان پوءِ جو پهرين جُڳن کي هلاڪ ڪيوسون جو (اُهو) ماڻهن لاءِ چٽو دليل ۽ هدايت ڪندڙ ۽ ٻاجهه هو ته مَن اُهي نصيحت وٺن (٤٣).

وَمَا كُنْتَ بِجَانِبِ الْغَرْبِيِّ اِذْ قَضَيْنَآ اِلٰى مُوْسَى الْاَمْرَ وَمَا
كُنْتَ مِنَ الشّٰهِدِيْنَ ﴿٤٤﴾ وَلٰكِنَّآ اَنْشَاْنَا قُرُوْنًا فَتَطَاوَلَ عَلَيْهِمُ
الْعُمُرُ ۚ وَمَا كُنْتَ ثَاوِيًا فِيْٓ اَهْلِ مَدْيَنَ تَتْلُوْا عَلَيْهِمْ اٰيٰتِنَا ۙ
وَلٰكِنَّا كُنَّا مُرْسِلِيْنَ ﴿٤٥﴾ وَمَا كُنْتَ بِجَانِبِ الطُّوْرِ اِذْ نَادَيْنَا
وَلٰكِنْ رَّحْمَةً مِّنْ رَّبِّكَ لِتُنْذِرَ قَوْمًا مَّآ اَتٰىهُمْ مِّنْ نَّذِيْرٍ
مِّنْ قَبْلِكَ لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُوْنَ ﴿٤٦﴾ وَلَوْلَآ اَنْ تُصِيْبَهُمْ
مُّصِيْبَةٌۢ بِمَا قَدَّمَتْ اَيْدِيْهِمْ فَيَقُوْلُوْا رَبَّنَا لَوْلَآ اَرْسَلْتَ
اِلَيْنَا رَسُوْلًا فَنَتَّبِعَ اٰيٰتِكَ وَنَكُوْنَ مِنَ الْمُؤْمِنِيْنَ ﴿٤٧﴾ فَلَمَّا
جَآءَهُمُ الْحَقُّ مِنْ عِنْدِنَا قَالُوْا لَوْلَآ اُوْتِيَ مِثْلَ مَآ
اُوْتِيَ مُوْسٰى ۭ اَوَلَمْ يَكْفُرُوْا بِمَآ اُوْتِيَ مُوْسٰى مِنْ قَبْلُ ۚ
قَالُوْا سِحْرٰنِ تَظٰهَرَا ۣ وَقَالُوْٓا اِنَّا بِكُلٍّ كٰفِرُوْنَ ﴿٤٨﴾
قُلْ فَاْتُوْا بِكِتٰبٍ مِّنْ عِنْدِ اللّٰهِ هُوَ اَهْدٰى مِنْهُمَآ اَتَّبِعْهُ
اِنْ كُنْتُمْ صٰدِقِيْنَ ﴿٤٩﴾ فَاِنْ لَّمْ يَسْتَجِيْبُوْا لَكَ فَاعْلَمْ اَنَّمَا
يَتَّبِعُوْنَ اَهْوَآءَهُمْ ۭ وَمَنْ اَضَلُّ مِمَّنِ اتَّبَعَ هَوٰىهُ بِغَيْرِ
هُدًى مِّنَ اللّٰهِ ۭ اِنَّ اللّٰهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظّٰلِمِيْنَ ﴿٥٠﴾ ع

۽ (اي پيغمبر! تون تڏهن) اُلهندي پاسي کان نہ هئين، جڏهن موسىٰ ڏانهن وحي موڪليو سون ۽ نڪي (تون اُتي) حاضرين مان هئين (۴۴). پر ڪيترائي جُڳ (موسىٰ کان پوءِ) پيدا ڪياسون، پوءِ مٿن مدت ڊگهي گذري، ۽ نڪي (تون) مديَن وارن ۾ رهندڙ هئين جو اسان جون آيتون کين پڙهي ٻڌائيئي ٿي پر اسين (پيغمبرن کي) موڪليندا رهياسون (۴۵). ۽ نڪي (تون ڪوه) طور جي پاسي هئين جڏهن (موسىٰ کي) سڏيوسون، پر تنهنجي پالڻهار جي ٻاجھ تو تي (هن لاءِ ٿي) آهي ته تون اُنهي قوم کي ڊيڄارين، جن وٽ توکان اڳ ڪو ڊيڄاريندڙ نہ آيو ته مَن اُهي نصيحت وٺن (۴٦). ۽ جيڪڏهن ائين نہ هجي ها ته سندن هٿن جيڪي اڳي موڪليو آهي، تنهن جي سبب انهن تي جڏهن مصيبت پهچي، تڏهن (متان) چون ته اي اسان جا پالڻهار! اسان ڏانهن ڪو پيغمبر ڇو نہ موڪليئي ته تنهنجي آيتن جا تابعدار ٿيون ها ۽ مؤمنن مان هجون ها (ته تو کي نہ موڪليون ها) (۴٧). پوءِ جنهن مهل اسان وٽان اُنهن وٽ سچو (وحي) آيو، (تنهن مهل) چوڻ لڳا ته، جهڙو (معجزو) موسىٰ کي ڏنو ويو، تهڙو هن پيغمبر کي ڇو نہ ڏنو ويو آهي، جيڪي اڳي موسىٰ کي ڏنو ويو، تنهن جو انڪار نہ ڪيو اٿن ڇا؟ (هاڻي) چون ٿا ته (توريت ۽ قرآن) ٻئي هڪ جهڙا جادو آهن ۽ چون ٿا ته اسين هر هڪ جا منڪر آهيون (۴٨). (کين) چؤ ته جيڪڏهن سچا آهيو ته الله وٽان ڪو ڪتاب آڻيو، جو اُهو انهن ٻنهي کان وڌيڪ سڌو رستو ڏيکاريندڙ هجي ته ان جي تابعداري ڪريان (۴٩). پوءِ جيڪڏهن تنهنجي ڳالھ قبول نہ ڪن ته ڄاڻ ته اهي رڳو پنهنجن سڌن تي هلندا آهن ۽ جيڪو الله جي رستي ڏيکارڻ کان سواءِ پنهنجيءَ سڌ تي هلي، تنهن کان وڌيڪ گمراه ڪير آهي؟ بيشڪ الله ظالمن جي قوم کي سڌو رستو نہ ڏيکاريندو آهي (۵٠).

وَلَقَدْ وَصَّلْنَا لَهُمُ الْقَوْلَ لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ ﴿٥١﴾ الَّذِينَ
آتَيْنَاهُمُ الْكِتَابَ مِنْ قَبْلِهِ هُمْ بِهِ يُؤْمِنُونَ ﴿٥٢﴾ وَإِذَا يُتْلَىٰ عَلَيْهِمْ
قَالُوا آمَنَّا بِهِ إِنَّهُ الْحَقُّ مِنْ رَبِّنَا إِنَّا كُنَّا مِنْ قَبْلِهِ مُسْلِمِينَ ﴿٥٣﴾
أُولَٰئِكَ يُؤْتَوْنَ أَجْرَهُمْ مَرَّتَيْنِ بِمَا صَبَرُوا وَيَدْرَءُونَ
بِالْحَسَنَةِ السَّيِّئَةَ وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنْفِقُونَ ﴿٥٤﴾ وَإِذَا سَمِعُوا
اللَّغْوَ أَعْرَضُوا عَنْهُ وَقَالُوا لَنَا أَعْمَالُنَا وَلَكُمْ أَعْمَالُكُمْ
سَلَامٌ عَلَيْكُمْ لَا نَبْتَغِي الْجَاهِلِينَ ﴿٥٥﴾ إِنَّكَ لَا تَهْدِي مَنْ
أَحْبَبْتَ وَلَٰكِنَّ اللَّهَ يَهْدِي مَنْ يَشَاءُ ۚ وَهُوَ أَعْلَمُ
بِالْمُهْتَدِينَ ﴿٥٦﴾ وَقَالُوا إِنْ نَتَّبِعِ الْهُدَىٰ مَعَكَ نُتَخَطَّفْ
مِنْ أَرْضِنَا ۚ أَوَلَمْ نُمَكِّنْ لَهُمْ حَرَمًا آمِنًا يُجْبَىٰ إِلَيْهِ ثَمَرَاتُ
كُلِّ شَيْءٍ رِزْقًا مِنْ لَدُنَّا وَلَٰكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٥٧﴾
وَكَمْ أَهْلَكْنَا مِنْ قَرْيَةٍ بَطِرَتْ مَعِيشَتَهَا ۚ فَتِلْكَ مَسَاكِنُهُمْ
لَمْ تُسْكَنْ مِنْ بَعْدِهِمْ إِلَّا قَلِيلًا ۖ وَكُنَّا نَحْنُ الْوَارِثِينَ ﴿٥٨﴾ وَ
مَا كَانَ رَبُّكَ مُهْلِكَ الْقُرَىٰ حَتَّىٰ يَبْعَثَ فِي أُمِّهَا رَسُولًا يَتْلُو
عَلَيْهِمْ آيَاتِنَا ۚ وَمَا كُنَّا مُهْلِكِي الْقُرَىٰ إِلَّا وَأَهْلُهَا ظَالِمُونَ ﴿٥٩﴾

۽ بيشڪ هن قرآن کي انهن لاءِ لڳولڳ موڪليوسون تہ مَنَ اُهي نصيحت
وٺن (٥١). جن کي هن (قرآن) کان اڳ ڪتاب ڏنو اٿئون سي ان (قرآن)
کي مڃيندا آهن (٥٢). ۽ جڏهن ڪين (هيءُ قرآن) پڙهي ٻڌائبو آهي،
(تڏهن) چوندا آهن تہ اُن تي ايمان آندو سون، بيشڪ اهو اسان جي پالڻهار
وٽان سچو آهي، بيشڪ اسين اُن (جي نازل ٿيڻ) کان اڳيئي مسلمان
هئاسون (٥٣). اِهي اُهي آهن جن کي سندن اجر ٻہ ڀيرا ڏبو، انهيءَ ڪري
جو صبر ڪيائون ۽ مدائيءَ کي چڱائيءَ سان ٽاريندا آهن ۽ جيڪا ڪين
روزي ڏني اٿئون، تنهن مان خرچيندا آهن (٥۴). ۽ جڏهن ڪا بيهودي
ڳالهہ ٻڌندا آهن (تڏهن) اُن کان منهن موڙيندا آهن ۽ چوندا آهن تہ اسان جا
عمل اسان لاءِ آهن ۽ اوهان جا عمل اوهان لاءِ آهن، اوهان تي سلام
هجي، (اسين) جاهلن (جي سنگت) کي نہ ٿا گهرون (٥٥). (اي پيغمبر!)
بيشڪ تون جنهن کي گهرين تنهن کي هدايت ڪري نہ ٿو سگهين، پر الله
جنهن کي گهرندو آهي، تنهن کي هدايت ڪندو آهي ۽ اُهو هدايت وارن
کي چڱيءَ طرح ڄاڻندو آهي (٥٦). ۽ (ڪي) چوندا آهن تہ جيڪڏهن تو
سانُ هدايت جي تابعداري ڪنداسون تہ پنهنجي ملڪ مان تڙجي ويندا سون.
ڪين حرم ۾ امن سان نہ ٽڪايوسون ڇا؟ جو ان ڏانهن سڀ ڪنهن
جنس جو ميوو پاڻ وٽان روزيءَ طرح پهچائبو آهي، پر انهن مان گهڻا
(ماڻهو) نہ ڄاڻندا آهن (٥٧). ۽ ڳوٺن مان ڪيترائي ويران ڪيا سون، جي
پنهنجي گذران ۾ حد کان لنگهيا هئا، پوءِ اهي سندن رهڻ جون جايون
آهن، انهن کان پوءِ ڪن ٿورڙن (وقتن) کان سواءِ (اتي) رهيو ئي ڪونہ
آهي. ۽ (آخر) اسين (ئي) وارث هياسون (٥٨). ۽ (اي پيغمبر!) تنهنجو
پالڻهار ڳوٺن کي (ايسين) ڪڏهن ناس ڪرڻ وارو نہ آهي، جيسين اُن جي
ڪنهن وڏي شهر ۾ ڪو پيغمبر (نہ) موڪلي، جو اسان جون آيتون ڪين
پڙهي ٻڌائي ۽ ڳوٺن کي ڪڏهن بہ ناس ڪرڻ وارا نہ آهيون، سواءِ اِنهيءَ
حالت جي جو سندن رهڻ وارا ظالم هجن (٥٩).

وَمَآ اُوْتِيْتُمْ مِّنْ شَيْءٍ فَمَتَاعُ الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا وَزِيْنَتُهَا ۚ وَمَا
عِنْدَ اللّٰهِ خَيْرٌ وَّاَبْقٰى ؕ اَفَلَا تَعْقِلُوْنَ ﴿۶۰﴾ اَفَمَنْ وَّعَدْنٰهُ وَعْدًا
حَسَنًا فَهُوَ لَاقِيْهِ كَمَنْ مَّتَّعْنٰهُ مَتَاعَ الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا ثُمَّ هُوَ
يَوْمَ الْقِيٰمَةِ مِنَ الْمُحْضَرِيْنَ ﴿۶۱﴾ وَيَوْمَ يُنَادِيْهِمْ فَيَقُوْلُ اَيْنَ
شُرَكَآءِيَ الَّذِيْنَ كُنْتُمْ تَزْعُمُوْنَ ﴿۶۲﴾ قَالَ الَّذِيْنَ حَقَّ عَلَيْهِمُ
الْقَوْلُ رَبَّنَا هٰٓؤُلَآءِ الَّذِيْنَ اَغْوَيْنَا ۚ اَغْوَيْنٰهُمْ كَمَا غَوَيْنَا ۚ تَبَرَّاْنَآ
اِلَيْكَ مَا كَانُوْٓا اِيَّانَا يَعْبُدُوْنَ ﴿۶۳﴾ وَقِيْلَ ادْعُوْا شُرَكَآءَكُمْ
فَدَعَوْهُمْ فَلَمْ يَسْتَجِيْبُوْا لَهُمْ وَرَاَوُا الْعَذَابَ ۚ لَوْ اَنَّهُمْ
كَانُوْا يَهْتَدُوْنَ ﴿۶۴﴾ وَيَوْمَ يُنَادِيْهِمْ فَيَقُوْلُ مَاذَآ اَجَبْتُمُ
الْمُرْسَلِيْنَ ﴿۶۵﴾ فَعَمِيَتْ عَلَيْهِمُ الْاَنْۢبَآءُ يَوْمَئِذٍ فَهُمْ لَا
يَتَسَآءَلُوْنَ ﴿۶۶﴾ فَاَمَّا مَنْ تَابَ وَاٰمَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا فَعَسٰٓى اَنْ
يَّكُوْنَ مِنَ الْمُفْلِحِيْنَ ﴿۶۷﴾ وَرَبُّكَ يَخْلُقُ مَا يَشَآءُ وَيَخْتَارُ ؕ مَا
كَانَ لَهُمُ الْخِيَرَةُ ؕ سُبْحٰنَ اللّٰهِ وَتَعٰلٰى عَمَّا يُشْرِكُوْنَ ﴿۶۸﴾ وَرَبُّكَ يَعْلَمُ
مَا تُكِنُّ صُدُوْرُهُمْ وَمَا يُعْلِنُوْنَ ﴿۶۹﴾ وَهُوَ اللّٰهُ لَآ اِلٰهَ اِلَّا هُوَ ؕ لَهُ
الْحَمْدُ فِي الْاُوْلٰى وَالْاٰخِرَةِ ۫ وَلَهُ الْحُكْمُ وَاِلَيْهِ تُرْجَعُوْنَ ﴿۷۰﴾

۽ هر جنس مان جيڪي اوهان کي ڏنو ويو آهي، سو دنيا جي حياتيءَ جو سامان ۽ سندس سينگار آهي ۽ جيڪي الله وٽ آهي، سو ڀلو آهي ۽ سدائين رهڻ وارو آهي، پوءِ ڇو نہ سمجھ رکندا آهيو؟ (٦٠). ڀلا جنهن کي انجام چڱو ڏنوسون پوءِ اهو ان کي ملڻ وارو آهي، سو اُنهي جهڙو آهي ڇا، جنهن کي رڳو دنيا جي حياتيءَ جي سامان سان خوشحال ڪيو سون، وري اهو قيامت جي ڏينهن (عذاب ۾) حاضر ڪيلن مان هجي؟ (٦١). ۽ جنهن ڏينهن (الله) کين سڏي چوندو تہ، منهنجا اُهي شريڪ ڪٿي آهن، جن کي اوهين (مون جهڙو) ڀائيندا هيؤ؟ (٦٢). (اُن ڏينهن) جن تي عذاب (جو حڪم) لازم ٿي چڪو هوندو، سي چوندا تہ اي اسان جا پالڻهار! هي اُهي آهن جن کي گمراهہ ڪيوسون، جهڙا پاڻ گمراهہ ٿيا سون تهڙو کين (بہ) ڪيو سون، (هاڻي سيني کان) تنهنجي آڏو بيزار ٿيون ٿا، اُهي اسان کي نہ پوڄيندا هئا (٦٣). ۽ چيو ويندو تہ پنهنجن شريڪن کي سڏيو. پوءِ کين سڏيندا تہ (اُهي) کين ورندي نہ ڏيندا ۽ عذاب ڏسندا. (تڏهن سڌ ڪندا تہ) جيڪر اُهي (دنيا ۾) هدايت وارا هجن ها! (٦٤). ۽ جنهن ڏينهن (الله) کين سڏيندو، پوءِ چوندو تہ اوهان پيغمبرن کي ڪهڙي ورندي ڏني؟ (٦٥). پوءِ اُن ڏينهن (سڀ) ڳالهيون کين ڀلجي وينديون، پوءِ اُهي پاڻ ۾ (بہ) نہ پڇندا (٦٦). پوءِ جنهن توبهہ ڪئي ۽ ايمان آندو ۽ چڱا ڪم ڪيا، سو اميد آهي تہ ڇٽلن مان ٿيندو (٦٧). ۽ (اي پيغمبر!) تنهنجو پالڻهار جيڪي گهرندو آهي، سو خلقيندو آهي ۽ (جنهن کي گهرندو آهي تنهن کي) چونڊيندو آهي، انهن کي ڪو اختيار ڪونهي. الله کي پاڪائي آهي ۽ جنهن کي ساڻس شريڪ مقرر ڪندا آهن، تنهن کان تمام مٿاهون آهي (٦٨). ۽ سندن سينا جيڪي لڪائيندا آهن ۽ جيڪي پڌرو ڪندا آهن، سو تنهنجو پالڻهار ڄاڻندو آهي (٦٩). ۽ اهو الله آهي ان کان سواءِ ڪو عبادت جي لائق نہ آهي. دنيا ۽ آخرت ۾ سندس ساراهہ آهي ۽ سندس ئي حڪومت آهي ۽ ڏانهس اوهان کي موٽائبو (٧٠).

قُلْ اَرَءَيْتُمْ اِنْ جَعَلَ اللّٰهُ عَلَيْكُمُ الَّيْلَ سَرْمَدًا اِلٰى يَوْمِ
الْقِيٰمَةِ مَنْ اِلٰهٌ غَيْرُ اللّٰهِ يَاْتِيْكُمْ بِضِيَآءٍ ؕ اَفَلَا تَسْمَعُوْنَ ﴿٧١﴾
قُلْ اَرَءَيْتُمْ اِنْ جَعَلَ اللّٰهُ عَلَيْكُمُ النَّهَارَ سَرْمَدًا اِلٰى يَوْمِ
الْقِيٰمَةِ مَنْ اِلٰهٌ غَيْرُ اللّٰهِ يَاْتِيْكُمْ بِلَيْلٍ تَسْكُنُوْنَ فِيْهِ ؕ اَفَلَا
تُبْصِرُوْنَ ﴿٧٢﴾ وَمِنْ رَّحْمَتِهٖ جَعَلَ لَكُمُ الَّيْلَ وَالنَّهَارَ لِتَسْكُنُوْا
فِيْهِ وَلِتَبْتَغُوْا مِنْ فَضْلِهٖ وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُوْنَ ﴿٧٣﴾ وَيَوْمَ
يُنَادِيْهِمْ فَيَقُوْلُ اَيْنَ شُرَكَآءِيَ الَّذِيْنَ كُنْتُمْ تَزْعُمُوْنَ ﴿٧٤﴾
وَنَزَعْنَا مِنْ كُلِّ اُمَّةٍ شَهِيْدًا فَقُلْنَا هَاتُوْا بُرْهَانَكُمْ
فَعَلِمُوْٓا اَنَّ الْحَقَّ لِلّٰهِ وَضَلَّ عَنْهُمْ مَّا كَانُوْا يَفْتَرُوْنَ ﴿٧٥﴾ ع
اِنَّ قَارُوْنَ كَانَ مِنْ قَوْمِ مُوْسٰى فَبَغٰى عَلَيْهِمْ ۪ وَاٰتَيْنٰهُ
مِنَ الْكُنُوْزِ مَآ اِنَّ مَفَاتِحَهٗ لَتَنُوْٓاُ بِالْعُصْبَةِ اُولِى الْقُوَّةِ ۗ
اِذْ قَالَ لَهٗ قَوْمُهٗ لَا تَفْرَحْ اِنَّ اللّٰهَ لَا يُحِبُّ الْفَرِحِيْنَ ﴿٧٦﴾
وَابْتَغِ فِيْمَآ اٰتٰىكَ اللّٰهُ الدَّارَ الْاٰخِرَةَ وَلَا تَنْسَ نَصِيْبَكَ
مِنَ الدُّنْيَا وَاَحْسِنْ كَمَآ اَحْسَنَ اللّٰهُ اِلَيْكَ وَلَا تَبْغِ
الْفَسَادَ فِي الْاَرْضِ ؕ اِنَّ اللّٰهَ لَا يُحِبُّ الْمُفْسِدِيْنَ ﴿٧٧﴾

(ڪين) چؤ تہ ڏسو تہ سهي، جيڪڏهن الله اوهان تي قيامت جي ڏينهن تائين هميشہ رات (قائم) ڪري ڇڏي تہ الله کان سواءِ (ٻيو) ڪهڙو معبود آهي جو اوهان وٽ سوجهرو آڻيندو؟ پوءِ نہ ٻڌندا آهيو ڇا؟ (٧١). (ڪين) چؤ تہ، ڏسو تہ سهي، جيڪڏهن الله اوهان تي قيامت جي ڏينهن توڙي هميشہ ڏينهن (قائم) ڪري ڇڏي تہ الله کان سواءِ (ٻيو) ڪهڙو معبود آهي، جو اوهان وٽ رات آڻيندو، جنهن ۾ اوهين آرام وٺو؟ پوءِ اوهين نہ ٿا ڏسو ڇا؟ (٧٢). ۽ پنهنجيءَ ٻاجھ سان اوهان لاءِ رات ۽ ڏينهن بڻايائين تہ (اوهين) منجهس آرام وٺو ۽ سندس فضل مان (روزي) طلب ڪريو تہ مَنَ اوهين شڪرانو ڪريو (٧٣). ۽ جنهن ڏينهن (الله) کين سڏي چوندو تہ اهي منهنجا شريڪ ڪٿي آهن، جن کي اوهين (مون جهڙو) ڀائيندا هيؤ؟ (٧٤). ۽ هر هڪ ٽوليءَ مان هڪ شاهد جدا ڪنداسون ۽ چونداسون تہ پنهنجو دليل پيش ڪريو، پوءِ (اُهي) ڄاڻندا تہ بيشڪ حق الله جي پاسي آهي ۽ جيڪو ٺاهہ ٺاهيندا هئا سو کانئن ڀلي ويندو (٧٥). بيشڪ قارون موسىٰ جي قوم مان هو، پوءِ مٿن بغاوت ڪرڻ لڳو ۽ کيس خزانن مان ايترو ڏنو هيوسون، جو سندس ڪنجين سگھ واري ٽوليءَ کي ٿڪايو ٿي، جڏهن سندس قوم کيس چيو تہ (مال ڏسي) نہ آڪڙ جو تہ الله آڪڙ ڪندڙن کي پسند نہ ڪندو آهي (٧٦). ۽ الله توکي جيڪي ڏنو آهي، تنهن سان آخرت جي گهر جي ڀلائي طلب ڪر ۽ دنيا مان پنهنجو (نيڪ عمل ڪرڻ جو) حصو نہ وسار ۽ جهڙيءَ طرح الله تو سان چڱائي ڪئي آهي، تهڙيءَ طرح (تون سندس خلق سان) چڱائي ڪر ۽ زمين ۾ فساد وجهڻ نہ گهر، ڇو تہ الله فساد ڪرڻ وارن کي پسند نہ ڪندو آهي (٧٧).

قَالَ إِنَّمَآ أُوتِيتُهُۥ عَلَىٰ عِلْمٍ عِندِىٓ ۚ أَوَلَمْ يَعْلَمْ أَنَّ ٱللَّهَ قَدْ
أَهْلَكَ مِن قَبْلِهِۦ مِنَ ٱلْقُرُونِ مَنْ هُوَ أَشَدُّ مِنْهُ قُوَّةً وَأَكْثَرُ
جَمْعًا ۚ وَلَا يُسْـَٔلُ عَن ذُنُوبِهِمُ ٱلْمُجْرِمُونَ ﴿٧٨﴾ فَخَرَجَ عَلَىٰ قَوْمِهِۦ
فِى زِينَتِهِۦ ۖ قَالَ ٱلَّذِينَ يُرِيدُونَ ٱلْحَيَوٰةَ ٱلدُّنْيَا يَـٰلَيْتَ لَنَا
مِثْلَ مَآ أُوتِىَ قَـٰرُونُ إِنَّهُۥ لَذُو حَظٍّ عَظِيمٍ ﴿٧٩﴾ وَقَالَ ٱلَّذِينَ
أُوتُوا۟ ٱلْعِلْمَ وَيْلَكُمْ ثَوَابُ ٱللَّهِ خَيْرٌ لِّمَنْ ءَامَنَ وَعَمِلَ صَـٰلِحًا ۚ
وَلَا يُلَقَّىٰهَآ إِلَّا ٱلصَّـٰبِرُونَ ﴿٨٠﴾ فَخَسَفْنَا بِهِۦ وَبِدَارِهِ ٱلْأَرْضَ فَمَا
كَانَ لَهُۥ مِن فِئَةٍ يَنصُرُونَهُۥ مِن دُونِ ٱللَّهِ وَمَا كَانَ مِنَ
ٱلْمُنتَصِرِينَ ﴿٨١﴾ وَأَصْبَحَ ٱلَّذِينَ تَمَنَّوْا۟ مَكَانَهُۥ بِٱلْأَمْسِ يَقُولُونَ
وَيْكَأَنَّ ٱللَّهَ يَبْسُطُ ٱلرِّزْقَ لِمَن يَشَآءُ مِنْ عِبَادِهِۦ وَيَقْدِرُ ۖ
لَوْلَآ أَن مَّنَّ ٱللَّهُ عَلَيْنَا لَخَسَفَ بِنَا ۖ وَيْكَأَنَّهُۥ لَا يُفْلِحُ
ٱلْكَـٰفِرُونَ ﴿٨٢﴾ تِلْكَ ٱلدَّارُ ٱلْـَٔاخِرَةُ نَجْعَلُهَا لِلَّذِينَ لَا
يُرِيدُونَ عُلُوًّا فِى ٱلْأَرْضِ وَلَا فَسَادًا ۚ وَٱلْعَـٰقِبَةُ لِلْمُتَّقِينَ ﴿٨٣﴾
مَن جَآءَ بِٱلْحَسَنَةِ فَلَهُۥ خَيْرٌ مِّنْهَا ۖ وَمَن جَآءَ بِٱلسَّيِّئَةِ فَلَا
يُجْزَى ٱلَّذِينَ عَمِلُوا۟ ٱلسَّيِّـَٔاتِ إِلَّا مَا كَانُوا۟ يَعْمَلُونَ ﴿٨٤﴾

(قارون) چيو ته، اهو (گهڻو مال) ته رڳو هڪ هنر سان، جو مون وٽ آهي، مون کي مليو آهي. نه ڄاتو هئائين ڇا ته بيشڪ الله کانئس اڳ (اُهي) ڪيترائي جُڳ ناس ڪري ڇڏيا هئا، جيڪي کانئس ڏاڍيءَ سگهه وارا ۽ وڏي جماعت وارا هئا ۽ ڏوهارين کان سندن ڏوهن بابت (عذر) نه پڇبو (۷۸). پوءِ (هڪ ڏينهن) پنهنجي قوم جي سامهون پنهنجي سينگار سان نڪتو، جيڪي دنيا جي حياتي گهرندا هئا، تن چيو ته، هئه ارمان! اهڙو (مال جيڪر) اسان کي (به) هجي ها جهڙوڪ قارون کي ڏنو ويو آهي، بيشڪ اُهو وڏي نصيب وارو آهي (۷۹). ۽ جن کي علم ڏنو ويو تن چيو ته، اوهان لاءِ ويل هجي! الله جو ثواب انهيءَ ماڻهوءَ لاءِ ڀلو آهي، جنهن ايمان آندو ۽ چڱا ڪم ڪيا، اِها (ڳالهه) صابرن کان سواءِ (ٻئي) ڪنهن جي دل ۾ نه گهڙندي آهي (۸۰). پوءِ کيس ۽ سندس گهر کي زمين ۾ ڳهايوسون، پوءِ الله کان سواءِ ڪا ٽولي ان لاءِ ڪانه هئي، جا کيس مدد ڏئي ۽ نڪي پاڻ وير وٺڻ وارن مان هو (۸۱). ۽ جن ڪالهه سندس مرتبي جي سڌ ٿي ڪئي سي صبح جو چوڻ لڳا ته، عجب آهي ته الله پنهنجن ٻانهن مان جنهن لاءِ گهرندو آهي (تنهن جي) روزي ڪشادي ڪندو آهي ۽ تنگ (به) ڪندو آهي، جيڪڏهن الله اسان تي احسان نه ڪري ها ته اسان کي (به زمين ۾) ڳهائي ڇڏي ها! نه ڄاتو اٿيئي ته ڪافرن کي ڇوٽڪارو نه آهي؟ (۸۲). اِهو آخرت جو گهر آهي، جنهن کي اسان انهن لاءِ مقرر ڪيو آهي، جيڪي ملڪ ۾ وڏائي ڪرڻ نه گهرندا آهن ۽ نڪي فساد وجهڻ (گهرندا آهن) ۽ (چڱي) عاقبت پرهيزگارن لاءِ آهي (۸۳). جيڪو چڱائي آڻيندو تنهن لاءِ اُن کان ڀَلو (بدلو) آهي ۽ جي ڪو مدائي آڻيندو ته مدائين ڪرڻ وارا رڳو اُها سزا لهندا جيڪي ڪيائون ٿي (۸۴).

إِنَّ الَّذِي فَرَضَ عَلَيْكَ الْقُرْآنَ لَرَادُّكَ إِلَىٰ مَعَادٍ ۚ
قُلْ رَبِّي أَعْلَمُ مَنْ جَاءَ بِالْهُدَىٰ وَمَنْ هُوَ فِي ضَلَالٍ
مُبِينٍ ﴿٨٥﴾ وَمَا كُنْتَ تَرْجُو أَنْ يُلْقَىٰ إِلَيْكَ الْكِتَابُ
إِلَّا رَحْمَةً مِنْ رَبِّكَ ۖ فَلَا تَكُونَنَّ ظَهِيرًا لِلْكَافِرِينَ ﴿٨٦﴾
وَلَا يَصُدُّنَّكَ عَنْ آيَاتِ اللَّهِ بَعْدَ إِذْ أُنْزِلَتْ إِلَيْكَ ۖ
وَادْعُ إِلَىٰ رَبِّكَ ۖ وَلَا تَكُونَنَّ مِنَ الْمُشْرِكِينَ ﴿٨٧﴾ وَلَا تَدْعُ
مَعَ اللَّهِ إِلَٰهًا آخَرَ ۘ لَا إِلَٰهَ إِلَّا هُوَ ۚ كُلُّ شَيْءٍ هَالِكٌ إِلَّا
وَجْهَهُ ۚ لَهُ الْحُكْمُ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴿٨٨﴾

سُورَةُ الْعَنْكَبُوتِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

الم ﴿١﴾ أَحَسِبَ النَّاسُ أَنْ يُتْرَكُوا أَنْ يَقُولُوا آمَنَّا وَهُمْ لَا
يُفْتَنُونَ ﴿٢﴾ وَلَقَدْ فَتَنَّا الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ ۖ فَلَيَعْلَمَنَّ اللَّهُ
الَّذِينَ صَدَقُوا وَلَيَعْلَمَنَّ الْكَاذِبِينَ ﴿٣﴾ أَمْ حَسِبَ الَّذِينَ
يَعْمَلُونَ السَّيِّئَاتِ أَنْ يَسْبِقُونَا ۚ سَاءَ مَا يَحْكُمُونَ ﴿٤﴾ مَنْ كَانَ
يَرْجُو لِقَاءَ اللَّهِ فَإِنَّ أَجَلَ اللَّهِ لَآتٍ ۚ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿٥﴾

بيشڪ جنهن (الله) تو تي قرآن نازل ڪيو، سو موٽڻ جي جاءِ (آخرت) ڏانهن توکي ضرور موٽائڻ وارو آهي. (اي پيغمبر! ڪين) چؤ ته جنهن هدايت آندي، تنهن کي منهنجو پالڻهار چڱو ڄاڻندڙ آهي ۽ اُنهيءَ کي به جيڪو پڌريءَ گمراهيءَ ۾ آهي (٨٥). ۽ توکي ڪو آسرو نه هو ته تو ڏانهن (هيءُ) ڪتاب لاهبو، پر تنهنجي پالڻهار جي ٻاجھ سان (لاٿو ويو) پوءِ ڪافرن جو مددگار هرگز نه ٿج (٨٦). ۽ (اي پيغمبر!) توکي الله جي آيتن (جي پهچائڻ) کان، اُن کان بعد جو تو ڏانهن موڪليون ويون، (ڪافر) نه جهلين ۽ پنهنجي پالڻهار ڏانهن (ماڻهن کي) سڏ ۽ مشرڪن مان ڪڏهن نه ٿيءُ (٨٧). ۽ الله سان گڏ ٻئي ڪنهن کي معبود (سمجهي) نه سڏ، اُن کان سواءِ ڪو عبادت جي لائق نه آهي، سندس ذات کان سواءِ سڀڪا شيءِ ناس ٿيڻ واري آهي، سڀ حڪم اُن جو ئي آهي ۽ ڏانهس موٽايا ويندؤ (٨٨).

سورة عنڪبوت مڪي آهي ۽ هن ۾ اُٺهتر آيتون ۽ ست رڪوع آهن.

الله ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

الٓمٓ (١). ماڻهن ڀانيو آهي ڇا ته سندن (رڳو ايتري) چوڻ تي ته ايمان آندوسون، اُهي ڇڏي ڏبا ۽ اُهي نه آزمائبا؟ (٢). ۽ جيڪي کانئن اڳ هئا، تن کي بيشڪ پرکيوسون. پوءِ جيڪي سچا آهن، تن کي الله ضرور ڌار ڪندو ۽ ڪوڙن کي (به) ضرور ڌار ڪندو (٣). جيڪي بڇڙايون ڪن ٿا، تن ڀانيو آهي ڇا ته اسان کان اڳي نڪري ويندا؟ جيڪو فيصلو ڪن ٿا، سو بڇڙو آهي (٤). جيڪو الله جي ملڻ جي اميد رکندو آهي، سو (سمجهي) ته بيشڪ الله جي ٺهرايل مدت ضرور اچڻي آهي، ۽ اهو ٻڌندڙ ڄاڻندڙ آهي (٥).

وَمَنْ جَاهَدَ فَاِنَّمَا يُجَاهِدُ لِنَفْسِهٖ ۗ اِنَّ اللّٰهَ لَغَنِيٌّ عَنِ
الْعٰلَمِيْنَ ﴿٦﴾ وَالَّذِيْنَ اٰمَنُوْا وَعَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ لَنُكَفِّرَنَّ
عَنْهُمْ سَيِّاٰتِهِمْ وَلَنَجْزِيَنَّهُمْ اَحْسَنَ الَّذِيْ كَانُوْا يَعْمَلُوْنَ ﴿٧﴾
وَوَصَّيْنَا الْاِنْسَانَ بِوَالِدَيْهِ حُسْنًا ۚ وَاِنْ جَاهَدٰكَ
لِتُشْرِكَ بِيْ مَا لَيْسَ لَكَ بِهٖ عِلْمٌ فَلَا تُطِعْهُمَا ۗ اِلَيَّ
مَرْجِعُكُمْ فَاُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُوْنَ ﴿٨﴾ وَالَّذِيْنَ اٰمَنُوْا
وَعَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ لَنُدْخِلَنَّهُمْ فِي الصّٰلِحِيْنَ ﴿٩﴾ وَمِنَ
النَّاسِ مَنْ يَّقُوْلُ اٰمَنَّا بِاللّٰهِ فَاِذَآ اُوْذِيَ فِي اللّٰهِ جَعَلَ
فِتْنَةَ النَّاسِ كَعَذَابِ اللّٰهِ ۗ وَلَئِنْ جَآءَ نَصْرٌ مِّنْ رَّبِّكَ
لَيَقُوْلُنَّ اِنَّا كُنَّا مَعَكُمْ ۗ اَوَلَيْسَ اللّٰهُ بِاَعْلَمَ بِمَا فِيْ صُدُوْرِ
الْعٰلَمِيْنَ ﴿١٠﴾ وَلَيَعْلَمَنَّ اللّٰهُ الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا وَلَيَعْلَمَنَّ
الْمُنٰفِقِيْنَ ﴿١١﴾ وَقَالَ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا لِلَّذِيْنَ اٰمَنُوا اتَّبِعُوْا
سَبِيْلَنَا وَلْنَحْمِلْ خَطٰيٰكُمْ ۗ وَمَا هُمْ بِحٰمِلِيْنَ مِنْ خَطٰيٰهُمْ
مِّنْ شَيْءٍ ۗ اِنَّهُمْ لَكٰذِبُوْنَ ﴿١٢﴾ وَلَيَحْمِلُنَّ اَثْقَالَهُمْ وَاَثْقَالًا مَّعَ
اَثْقَالِهِمْ وَلَيُسْئَلُنَّ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ عَمَّا كَانُوْا يَفْتَرُوْنَ ﴿١٣﴾ ع

۽ جيڪو (الله جي دين لاءِ) ڪوشش ڪري سو رڳو پنهنجي لاءِ ئي ڪوشش ٿو ڪري، ڇو ته الله جهانن کان بي پرواه آهي (٦). ۽ جن ايمان آندو ۽ چڱا ڪم ڪيا، تن کان سندن مدايون ضرور ميٽينداسون ۽ جيڪي ڪندا هئا، تنهن جو ڪين ڏاڍو چڱو بدلو ڏيندا سون (٧). ۽ ماڻهوءَ کي پنهنجي ماءُ پيءُ سان چڱائيءَ ڪرڻ جو حڪم ڪيو سون، ۽ (اي ماڻهو!) جيڪڏهن (اُهي) مون سان ڪنهن کي شريڪ ڪرڻ جي لاءِ توکي مجبور ڪن، جنهن (جي حقيقت) جي تو کي ڪا ڄاڻپ نه آهي، ته انهن جو چيو نه مڃ. اوهان جو مون ڏانهن موٽڻ آهي، تنهن ڪري جيڪي ڪندا هيؤ، تنهن جي اوهان کي سڌ ڏيندس (٨). ۽ جن ايمان آندو ۽ چڱا ڪم ڪيا، تن کي صالحن (جي ٽوليءَ) ۾ ضرور داخل ڪندا سون (٩). ۽ ماڻهن مان ڪي (اهڙا) آهن، جي چوندا آهن، ته الله تي ايمان آندو اٿئون. پوءِ جڏهن الله (جي واٽ) ۾ ان کي (ڪو) ايذاءُ پهچايو ويندو آهي، (تڏهن) ماڻهن جي ايذائڻ کي الله جي عذاب وانگر سمجهندو آهي ۽ جيڪڏهن تنهنجي پالڻهار وٽان ڪا مدد ايندي آهي ته چوندا آهن ته، بيشڪ اسين اوهان ساڻ هياسون. جيڪي جهان (وارن) جي دلين ۾ آهي سو الله چڱيءَ طرح ڄاڻندڙ نه آهي ڇا؟ (١٠). ۽ جن ايمان آندو آهي، تن کي الله ضرور ڏار ڪندو ۽ منافقن کي بہ ضرور ڏار ڪندو (١١). ۽ ڪافر مؤمنن کي چون ٿا ته، (اوهين) اسان جي واٽ جي تابعداري ڪريو ۽ (اسين) اوهان جون مدايون کڻنداسين. حالانڪ اُهي سندن مداين مان ڪجھ بہ کڻڻ وارا نہ آهن. بيشڪ اهي ڪوڙا آهن (١٢). ۽ پنهنجون (گناهن جون) ڳنڍڙيون ۽ (ٻيون ڪيتري) ڳنڍڙيون پنهنجي گناهن سان ضرور کڻندا ۽ جيڪو ٺاه ٺاهيندا آهن، تنهن بابت قيامت جي ڏينهن ضرور پُڇيا ويندا (١٣).

وَلَقَدْ اَرْسَلْنَا نُوْحًا اِلٰى قَوْمِهٖ فَلَبِثَ فِيْهِمْ اَلْفَ سَنَةٍ
اِلَّا خَمْسِيْنَ عَامًا ؕ فَاَخَذَهُمُ الطُّوْفَانُ وَهُمْ ظٰلِمُوْنَ ﴿١٤﴾
فَاَنْجَيْنٰهُ وَاَصْحٰبَ السَّفِيْنَةِ وَجَعَلْنٰهَاۤ اٰيَةً لِّلْعٰلَمِيْنَ ﴿١٥﴾
وَاِبْرٰهِيْمَ اِذْ قَالَ لِقَوْمِهِ اعْبُدُوا اللّٰهَ وَاتَّقُوْهُ ؕ ذٰلِكُمْ
خَيْرٌ لَّكُمْ اِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُوْنَ ﴿١٦﴾ اِنَّمَا تَعْبُدُوْنَ مِنْ
دُوْنِ اللّٰهِ اَوْثَانًا وَّتَخْلُقُوْنَ اِفْكًا ؕ اِنَّ الَّذِيْنَ
تَعْبُدُوْنَ مِنْ دُوْنِ اللّٰهِ لَا يَمْلِكُوْنَ لَكُمْ رِزْقًا فَابْتَغُوْا
عِنْدَ اللّٰهِ الرِّزْقَ وَاعْبُدُوْهُ وَاشْكُرُوْا لَهٗ ؕ اِلَيْهِ
تُرْجَعُوْنَ ﴿١٧﴾ وَاِنْ تُكَذِّبُوْا فَقَدْ كَذَّبَ اُمَمٌ مِّنْ
قَبْلِكُمْ ؕ وَمَا عَلَى الرَّسُوْلِ اِلَّا الْبَلٰغُ الْمُبِيْنُ ﴿١٨﴾
اَوَلَمْ يَرَوْا كَيْفَ يُبْدِئُ اللّٰهُ الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيْدُهٗ ؕ
اِنَّ ذٰلِكَ عَلَى اللّٰهِ يَسِيْرٌ ﴿١٩﴾ قُلْ سِيْرُوْا فِى الْاَرْضِ
فَانْظُرُوْا كَيْفَ بَدَاَ الْخَلْقَ ثُمَّ اللّٰهُ يُنْشِئُ
النَّشْاَةَ الْاٰخِرَةَ ؕ اِنَّ اللّٰهَ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيْرٌ ۚ ﴿٢٠﴾
يُعَذِّبُ مَنْ يَّشَآءُ وَيَرْحَمُ مَنْ يَّشَآءُ ۚ وَاِلَيْهِ تُقْلَبُوْنَ ﴿٢١﴾

۽ بيشڪ نوح کي سندس قوم ڏانهن موڪليوسون، پوءِ پنجاھ ورهيه گهٽ (هڪ) هزار سال منجهن رهيو. پوءِ کين طوفان پڪڙيو ۽ اُهي ظالم هئا (١٤). پوءِ کيس ۽ ٻيڙيءَ وارن کي (ٻُڏڻ کان) بچايوسون ۽ اُن (ٻيڙيءَ) کي جهان (وارن) لاءِ نشاني ڪيو سون (١٥). ۽ ابراهيم کي (موڪليوسون) جڏهن پنهجيءَ قوم کي چيائين ته، الله جي عبادت ڪريو ۽ کانئس ڊڄو، اهو اوهان لاءِ ڀلو آهي، جيڪڏهن اوهين ڄاڻندا آهيو (١٦). اوهين ته الله کان سواءِ بُتن کي پوڄيندا آهيو ۽ اوهين (ڪوڙو) ناھ ناهيندا آهيو، بيشڪ الله کان سواءِ جن کي پوڄيندا آهيو، سي اوهان کي روزي (ڏيڻ) جا (ڪي) مالڪ نه آهن، تنهن ڪري الله وٽان روزي طلب ڪريو ۽ سندس عبادت ڪريو ۽ سندس شڪرانو ڪريو، ڏانهس موٽايا ويندؤ (١٧). ۽ جيڪڏهن ڪوڙو ڀانيو ٿا ته، (ڇا ٿيو؟) بيشڪ اوهان کان اڳ (ڪيترين) اُمتن (پنهنجن پيغمبرن کي) ڪوڙو ڀانيو هو ۽ پيغمبر تي پڌري پيغام پهچائڻ کان سواءِ (ٻيو ڪجھ رکيل) نه آهي (١٨). نه ڏٺو اٿن، ڇا؟ ته الله خلق کي ڪهڙيءَ طرح نئين سر بڻائيندو آهي. وري ان کي ٻيهر بڻائيندو، بيشڪ اِهو (ڪم) الله تي آسان آهي (١٩). (کين) چؤ ته، ملڪ ۾ گهمو، پوءِ نظر ڪريو ته الله ڪيئن نئين سر خلق کي پيدا ڪيو، وري اُن پيدا ڪيل کي الله ٻيهر پيدا ڪندو. ڇو ته الله سڀڪنهن شيءِ تي وس وارو آهي (٢٠). جنهن کي وڻيس تنهن کي عذاب ڪري ۽ جنهن کي وڻيس تنهن تي رحم ڪري ۽ (اوهين) ڏانهس موٽايا ويندؤ (٢١).

وَمَآ اَنْتُمْ بِمُعْجِزِيْنَ فِى الْاَرْضِ وَلَا فِى السَّمَآءِ ۫ وَمَا
لَكُمْ مِّنْ دُوْنِ اللّٰهِ مِنْ وَّلِيٍّ وَّلَا نَصِيْرٍ ﴿۲۲﴾ وَالَّذِيْنَ
كَفَرُوْا بِاٰيٰتِ اللّٰهِ وَلِقَآئِهٖٓ اُولٰٓئِكَ يَئِسُوْا مِنْ رَّحْمَتِيْ
وَاُولٰٓئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ اَلِيْمٌ ﴿۲۳﴾ فَمَا كَانَ جَوَابَ قَوْمِهٖٓ
اِلَّآ اَنْ قَالُوا اقْتُلُوْهُ اَوْ حَرِّقُوْهُ فَاَنْجٰىهُ اللّٰهُ مِنَ النَّارِ ؕ
اِنَّ فِيْ ذٰلِكَ لَاٰيٰتٍ لِّقَوْمٍ يُّؤْمِنُوْنَ ﴿۲۴﴾ وَقَالَ اِنَّمَا اتَّخَذْتُمْ
مِّنْ دُوْنِ اللّٰهِ اَوْثَانًا ۙ مَّوَدَّةَ بَيْنِكُمْ فِى الْحَيٰوةِ
الدُّنْيَا ۚ ثُمَّ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ يَكْفُرُ بَعْضُكُمْ بِبَعْضٍ
وَّيَلْعَنُ بَعْضُكُمْ بَعْضًا ۫ وَّمَاْوٰىكُمُ النَّارُ وَمَا لَكُمْ
مِّنْ نّٰصِرِيْنَ ﴿۲۵﴾ فَاٰمَنَ لَهٗ لُوْطٌ ۘ وَقَالَ اِنِّيْ مُهَاجِرٌ
اِلٰى رَبِّيْ ؕ اِنَّهٗ هُوَ الْعَزِيْزُ الْحَكِيْمُ ﴿۲۶﴾ وَوَهَبْنَا لَهٗٓ اِسْحٰقَ
وَيَعْقُوْبَ وَجَعَلْنَا فِيْ ذُرِّيَّتِهِ النُّبُوَّةَ وَالْكِتٰبَ
وَاٰتَيْنٰهُ اَجْرَهٗ فِى الدُّنْيَا ۚ وَاِنَّهٗ فِى الْاٰخِرَةِ لَمِنَ
الصّٰلِحِيْنَ ﴿۲۷﴾ وَلُوْطًا اِذْ قَالَ لِقَوْمِهٖٓ اِنَّكُمْ لَتَاْتُوْنَ
الْفَاحِشَةَ ۫ مَا سَبَقَكُمْ بِهَا مِنْ اَحَدٍ مِّنَ الْعٰلَمِيْنَ ﴿۲۸﴾

۽ اوهين نڪي زمين ۾ ۽ نڪي آسمان ۾ عاجز ڪرڻ وارا آهيو ۽ اوهان جو الله کان سواءِ نہ ڪو سڄڻ ۽ نہ ڪو مددگار آهي (۲۲) . ۽ جن الله جي آيتن ۽ سندس ملڻ جو انڪار ڪيو سي منهنجي ٻاجھ کان نااميد ٿيا آهن ۽ انهن لاءِ ئي ڏکوئيندڙ عذاب آهي (۲۳). پوءِ ان (ابراهيم) جي قوم جي ورندي هن چوڻ کان سواءِ (ٻي) ڪانہ هئي تہ ان کي ڪهو يا ان کي ساڙيو، پوءِ الله کيس باھ کان بچايو. بيشڪ هن (احوال) ۾ مڃيندڙ قوم لاءِ وڏيون نشانيون آهن (۲۴). ۽ (ابراهيم) چيو تہ، اوهان دنيا جي حياتيءَ ۾ رڳو پاڻ ۾ دوستيءَ جي ڪري الله کان سواءِ بتن کي اختيار ڪيو آهي، وري قيامت جي ڏينهن اوهين هڪ ٻئي جو انڪار ڪندؤ ۽ اوهان مان هڪڙا ٻين تي لعنت ڪندا ۽ اوهان جي جاءِ دوزخ آهي ۽ اوهان جو ڪوبہ مددگار نہ آهي (۲۵). پوءِ ان (ابراهيم) تي لوط ايمان آندو ۽ ان (ابراهيم) چيو تہ، بيشڪ آءٌ پنهنجي پالڻهار ڏانهن هجرت ڪرڻ وارو آهيان، بيشڪ اهو غالب حڪمت وارو آهي (۲٦) . ۽ ان کي اسحاق ۽ يعقوب بخشيوسون ۽ سندس اولاد ۾ پيغمبري ۽ ڪتاب مقرر ڪيو سون ۽ کيس دنيا ۾ سندس اجر ڏنوسون ۽ بيشڪ اُهو آخرت ۾ (بہ) صالحن مان آهي (۲۷) . ۽ لوط کي (پيغمبر ڪري موڪليو سون) جڏهن پنهنجيءَ قوم کي چيائين تہ، اوهين اُهو بي حيائيءَ جو ڪم ڪندا آهيو، جو جهان وارن مان ڪنهن هڪ (بہ) اُهو اوهان کان اڳ نہ ڪيو آهي (۲۸) .

اَىِٕنَّكُمْ لَتَاْتُوْنَ الرِّجَالَ وَتَقْطَعُوْنَ السَّبِيْلَ ۙ۬ وَتَاْتُوْنَ
فِیْ نَادِیْكُمُ الْمُنْكَرَ ؕ فَمَا كَانَ جَوَابَ قَوْمِهٖۤ اِلَّاۤ اَنْ قَالُوا
ائْتِنَا بِعَذَابِ اللّٰهِ اِنْ كُنْتَ مِنَ الصّٰدِقِیْنَ ﴿۲۹﴾ قَالَ رَبِّ
انْصُرْنِیْ عَلَى الْقَوْمِ الْمُفْسِدِیْنَ ﴿۳۰﴾ وَلَمَّا جَآءَتْ رُسُلُنَاۤ
اِبْرٰهِیْمَ بِالْبُشْرٰى ۙ قَالُوْۤا اِنَّا مُهْلِكُوْۤا اَهْلِ هٰذِهِ
الْقَرْیَةِ ۚ اِنَّ اَهْلَهَا كَانُوْا ظٰلِمِیْنَ ﴿۳۱﴾ۚ ۖ قَالَ اِنَّ فِیْهَا
لُوْطًا ؕ قَالُوْا نَحْنُ اَعْلَمُ بِمَنْ فِیْهَا ٚ لَنُنَجِّیَنَّهٗ وَاَهْلَهٗۤ
اِلَّا امْرَاَتَهٗ ۫ كَانَتْ مِنَ الْغٰبِرِیْنَ ﴿۳۲﴾ وَلَمَّاۤ اَنْ جَآءَتْ
رُسُلُنَا لُوْطًا سِیْٓءَ بِهِمْ وَضَاقَ بِهِمْ ذَرْعًا وَّقَالُوْا
لَا تَخَفْ وَلَا تَحْزَنْ ۫ اِنَّا مُنَجُّوْكَ وَاَهْلَكَ اِلَّا
امْرَاَتَكَ كَانَتْ مِنَ الْغٰبِرِیْنَ ﴿۳۳﴾ اِنَّا مُنْزِلُوْنَ عَلٰۤى اَهْلِ
هٰذِهِ الْقَرْیَةِ رِجْزًا مِّنَ السَّمَآءِ بِمَا كَانُوْا یَفْسُقُوْنَ ﴿۳۴﴾
وَلَقَدْ تَّرَكْنَا مِنْهَاۤ اٰیَةًۢ بَیِّنَةً لِّقَوْمٍ یَّعْقِلُوْنَ ﴿۳۵﴾ وَاِلٰى
مَدْیَنَ اَخَاهُمْ شُعَیْبًا ۙ فَقَالَ یٰقَوْمِ اعْبُدُوا اللّٰهَ وَ
ارْجُوا الْیَوْمَ الْاٰخِرَ وَلَا تَعْثَوْا فِی الْاَرْضِ مُفْسِدِیْنَ ﴿۳۶﴾

ڇا اوهين ترن ڏانهن (شهوت سان) ويندا آهيو ۽ واٽ تي ڦر ڪندا آهيو ۽ پنهنجن مجلسن ۾ بد ڪم ڪندا آهيو؟ پوءِ سندس قوم جي ورندي هن چوڻ کان سواءِ نه هئي ته جيڪڏهن سچن مان آهين ته الله جو عذاب اسان وٽ آڻ (٢٩). (لوط) چيو ته، اي منهنجا پالڻهار! مون کي فسادين جي قوم تي مدد ڏي (٣٠). ۽ جنهن مهل اسان جي قاصدن (ملائڪن) ابراهيم وٽ خوشخبري آندي (تنهن مهل) چيائون ته، اسين هن ڳوٺ وارن کي ناس ڪرڻ وارا آهيون، ڇو ته اتي رهڻ وارا ظالم (ٿيا) آهن (٣١). (ابراهيم) چيو ته، بيشڪ اُن ۾ لوط آهي. چيائون ته جيڪو به منجهس آهي، تنهن کي اسين چڱو ڄاڻندڙ آهيون، ڪيس ۽ سندس گهر جي ڀاتين کي ضرور بچائينداسون، سواءِ سندس زال جي جا باقي رهيلن مان ٿيندي (٣٢). ۽ جنهن مهل اسان جا قاصد لوط وٽ آيا، تنهن مهل انهن جي (اچڻ) سببان ناراض ٿيو ۽ انهن جي (اچڻ) سببان دل تنگ ٿيو ۽ (اُنهن) چيو ته نڪي ڊڄ ۽ نڪي غمگين ٿيءُ، بيشڪ اسين تو کي ۽ تنهنجي گهر جي ڀاتين کي بچائڻ وارا آهيون، سواءِ تنهنجيءَ زال جي، جا باقي رهيلن مان ٿيندي (٣٣). بيشڪ اسين هن ڳوٺ وارن تي هڪ عذاب اِنهيءَ سببان آسمان کان لاهڻ وارا آهيون، جو بدڪار ٿيا آهن (٣٤). ۽ بيشڪ اِن ڳوٺ جي پڌري نشاني سمجهندڙ قوم لاءِ ڇڏي سون (٣٥). ۽ مدين (وارن) ڏانهن سندن ڀاءُ شعيب کي موڪليوسون، پوءِ چيائين ته، اي منهنجي قوم! الله جي عبادت ڪريو ۽ قيامت جي ڏينهن جي اميد رکو ۽ فسادي ٿي ملڪ ۾ نه گهمو ڦرو (٣٦).

فَكَذَّبُوْهُ فَاَخَذَتْهُمُ الرَّجْفَةُ فَاَصْبَحُوْا فِیْ دَارِهِمْ
جٰثِمِیْنَ ﴿۳۷﴾ وَعَادًا وَّثَمُوْدَا۠ وَقَدْ تَّبَیَّنَ لَكُمْ مِّنْ مَّسٰكِنِهِمْ ۫
وَزَیَّنَ لَهُمُ الشَّیْطٰنُ اَعْمَالَهُمْ فَصَدَّهُمْ عَنِ السَّبِیْلِ
وَكَانُوْا مُسْتَبْصِرِیْنَ ﴿۳۸﴾ وَقَارُوْنَ وَفِرْعَوْنَ وَهَامٰنَ ۫ وَلَقَدْ
جَآءَهُمْ مُّوْسٰی بِالْبَیِّنٰتِ فَاسْتَكْبَرُوْا فِی الْاَرْضِ وَمَا كَانُوْا
سٰبِقِیْنَ ﴿۳۹﴾ فَكُلًّا اَخَذْنَا بِذَنْۢبِهٖ ۚ فَمِنْهُمْ مَّنْ اَرْسَلْنَا عَلَیْهِ
حَاصِبًا ۚ وَمِنْهُمْ مَّنْ اَخَذَتْهُ الصَّیْحَةُ ۚ وَمِنْهُمْ مَّنْ خَسَفْنَا
بِهِ الْاَرْضَ ۚ وَمِنْهُمْ مَّنْ اَغْرَقْنَا ۚ وَمَا كَانَ اللّٰهُ لِیَظْلِمَهُمْ
وَلٰكِنْ كَانُوْۤا اَنْفُسَهُمْ یَظْلِمُوْنَ ﴿۴۰﴾ مَثَلُ الَّذِیْنَ اتَّخَذُوْا
مِنْ دُوْنِ اللّٰهِ اَوْلِیَآءَ كَمَثَلِ الْعَنْكَبُوْتِ ۚ اِتَّخَذَتْ بَیْتًا ؕ وَ
اِنَّ اَوْهَنَ الْبُیُوْتِ لَبَیْتُ الْعَنْكَبُوْتِ ۘ لَوْ كَانُوْا یَعْلَمُوْنَ ﴿۴۱﴾
اِنَّ اللّٰهَ یَعْلَمُ مَا یَدْعُوْنَ مِنْ دُوْنِهٖ مِنْ شَیْءٍ ؕ وَهُوَ
الْعَزِیْزُ الْحَكِیْمُ ﴿۴۲﴾ وَتِلْكَ الْاَمْثَالُ نَضْرِبُهَا لِلنَّاسِ ۚ وَمَا
یَعْقِلُهَاۤ اِلَّا الْعٰلِمُوْنَ ﴿۴۳﴾ خَلَقَ اللّٰهُ السَّمٰوٰتِ وَ
الْاَرْضَ بِالْحَقِّ ؕ اِنَّ فِیْ ذٰلِكَ لَاٰیَةً لِّلْمُؤْمِنِیْنَ ﴿۴۴﴾ ع

پوءِ ان کي ڪوڙو ڀانيائون، تنھن ڪري کين زلزلي اچي ورتو، پوءِ پنھنجن گھرن ۾ (ٿـي) اونڌا ٿي (مري) پيا (٣٧). ۽ عاد ۽ ثمود کي (چٽ ڪيوسون) ۽ بيشڪ سندن گھرن مان ڪي اوھان تي ظاھر ٿي چڪا آھن ۽ شيطان انھن لاءِ سندن عمل سينگاريا ھئا، پوءِ کين (سڌيءَ) واٽ کان جھليائين ۽ (اُھي) سمجھ وارا (بہ) ھئا (٣٨). ۽ قارون ۽ فرعون ۽ ھامان کي (بہ چٽ ڪيوسون) ۽ بيشڪ موسىٰ پڌرن معجزن سان وٽن آيو ھو، پوءِ ملڪ ۾ وڏائي ڪيائون ۽ (اسان کان) اڳ ڪڍي ويندڙ نہ ھئا (٣٩). پوءِ سڀ ڪنھن کي سندس گناہ سببان پڪڙيوسون، پوءِ منجھائن ڪن تي سخت آنڌي موڪلي سون ۽ منجھائن ڪن کي ڪڙڪي (اچي) ورتو ۽ منجھائن ڪن کي زمين ۾ ڳھايوسون ۽ منجھائن ڪن کي ٻوڙيو سون. ۽ ڪڏھن ٿيڻو نہ ھو، جو الله مٿن ظلم ڪري، پر ھنن پنھنجو پاڻ تي ظلم ٿي ڪيو (٤٠). جن الله کان سواءِ (ٻيا) دوست ورتا آھن، تن جو مثال ڪوريئڙي جي مثال وانگر آھي، جنھن گھر ناھيو ۽ بيشڪ (سڀني) گھرن ۾ وڌيڪ ھيڻو ڪوريئڙي جو گھر آھي. جيڪڏھن (اھا ڳالھ) ڄاڻن ھا (تہ ائين نہ ڪن ھا) (٤١). بيشڪ جنھن شيءِ کي الله کان سواءِ پوڄيندا آھن، سا جيڪا بہ ھجي تنھن کي الله ڄاڻندو آھي ۽ اُھو غالب حڪمت وارو آھي (٤٢). ۽ اِھي مثال آھن جن کي ماڻھن لاءِ بيان ڪندا آھيون، ۽ انھن کي ڄاڻندڙن کان سواءِ ڪو ڪونہ سمجھندو آھي (٤٣). الله آسمانن ۽ زمين کي (چڱيءَ) رٿ سان خلقيو آھي، بيشڪ ان (ڪم) ۾ مؤمنن لاءِ (وڏي) نشاني آھي (٤٤).

اُتْلُ مَاۤ اُوْحِیَ اِلَیْكَ مِنَ الْكِتٰبِ وَ اَقِمِ الصَّلٰوةَ ؕ
اِنَّ الصَّلٰوةَ تَنْهٰی عَنِ الْفَحْشَآءِ وَ الْمُنْكَرِ ؕ وَ لَذِكْرُ اللّٰهِ اَكْبَرُ ؕ
وَ اللّٰهُ یَعْلَمُ مَا تَصْنَعُوْنَ ﴿۴۵﴾ وَ لَا تُجَادِلُوْۤا اَهْلَ الْكِتٰبِ اِلَّا
بِالَّتِیْ هِیَ اَحْسَنُ ۖۗ اِلَّا الَّذِیْنَ ظَلَمُوْا مِنْهُمْ وَ قُوْلُوْۤا اٰمَنَّا
بِالَّذِیْۤ اُنْزِلَ اِلَیْنَا وَ اُنْزِلَ اِلَیْكُمْ وَ اِلٰهُنَا وَ اِلٰهُكُمْ وَاحِدٌ
وَّ نَحْنُ لَهٗ مُسْلِمُوْنَ ﴿۴۶﴾ وَ كَذٰلِكَ اَنْزَلْنَاۤ اِلَیْكَ الْكِتٰبَ ؕ فَالَّذِیْنَ
اٰتَیْنٰهُمُ الْكِتٰبَ یُؤْمِنُوْنَ بِهٖ ۚ وَ مِنْ هٰۤؤُلَآءِ مَنْ یُّؤْمِنُ بِهٖ ؕ وَ
مَا یَجْحَدُ بِاٰیٰتِنَاۤ اِلَّا الْكٰفِرُوْنَ ﴿۴۷﴾ وَ مَا كُنْتَ تَتْلُوْا مِنْ قَبْلِهٖ
مِنْ كِتٰبٍ وَّ لَا تَخُطُّهٗ بِیَمِیْنِكَ اِذًا لَّارْتَابَ الْمُبْطِلُوْنَ ﴿۴۸﴾
بَلْ هُوَ اٰیٰتٌۢ بَیِّنٰتٌ فِیْ صُدُوْرِ الَّذِیْنَ اُوْتُوا الْعِلْمَ ؕ وَ مَا یَجْحَدُ
بِاٰیٰتِنَاۤ اِلَّا الظّٰلِمُوْنَ ﴿۴۹﴾ وَ قَالُوْا لَوْ لَاۤ اُنْزِلَ عَلَیْهِ اٰیٰتٌ مِّنْ رَّبِّهٖ ؕ قُلْ
اِنَّمَا الْاٰیٰتُ عِنْدَ اللّٰهِ ؕ وَ اِنَّمَاۤ اَنَا نَذِیْرٌ مُّبِیْنٌ ﴿۵۰﴾ اَوَ لَمْ یَكْفِهِمْ اَنَّاۤ اَنْزَلْنَا
عَلَیْكَ الْكِتٰبَ یُتْلٰی عَلَیْهِمْ ؕ اِنَّ فِیْ ذٰلِكَ لَرَحْمَةً وَّ ذِكْرٰی لِقَوْمٍ
یُّؤْمِنُوْنَ ﴿۵۱﴾ قُلْ كَفٰی بِاللّٰهِ بَیْنِیْ وَ بَیْنَكُمْ شَهِیْدًا ۚ یَعْلَمُ مَا فِی السَّمٰوٰتِ
وَ الْاَرْضِ ؕ وَ الَّذِیْنَ اٰمَنُوْا بِالْبَاطِلِ وَ كَفَرُوْا بِاللّٰهِ ۙ اُولٰٓئِكَ هُمُ الْخٰسِرُوْنَ ﴿۵۲﴾

(اي پيغمبر!) ڪتاب مان جيڪي تو ڏانهن وحي ڪيو ويو سو پڙهه ۽ نماز قائم ڪر. بيشڪ نماز بيحيائيءَ ۽ بري (ڪم ڪرڻ) کان جهليندي آهي ۽ بيشڪ الله جو ياد ڪرڻ (سڀ کان) وڏو آهي ۽ جيڪي ڪندا آهيو. سو الله ڄاڻيندو آهي (٤٥) . ۽ ڪتاب وارن مان جن بي انصافي ڪئي تن کان سواءِ ٻين سان ڏاڍي سهڻي طريقي کان سواءِ تڪرار نہ ڪريو ۽ چئو تہ جيڪي اسان ڏانهن نازل ڪيو ويو آهي ۽ جيڪي اوهان ڏانهن نازل ڪيو ويو آهي، تنهن تي اسان ايمان آندو آهي ۽ اسان جو معبود ۽ اوهان جو معبود هڪ آهي ۽ اسين مسلمان آهيون (٤٦) . ۽ (جهڙيءَ طرح اڳيان ڪتاب نازل ڪياسون) اهڙيءَ طرح اسان تو ڏانهن ڪتاب (قرآن) نازل ڪيو. پوءِ جن کي ڪتاب ڏنوسون اهي اُن کي مڃيندا آهن. ۽ انهن (عربن) مان ڪو (اهڙو آهي، جو ان تي ايمان آڻيندو آهي. ۽ ڪافرن کان سواءِ (ٻيو) ڪو اسان جي آيتن جو انڪار نہ ڪندو آهي (٤٧) . ۽ انهيءَ (قرآن جي لهڻ) کان اڳ ڪو ڪتاب نڪي تون پڙهندو هئين ۽ نڪي اُهو پنهنجي سڄي هٿ سان لکندو هئين (جيڪڏهن لکين پڙهين ها) تہ انهيءَ مهل اُهي ڪوڙا ضرور شڪ ۾ پون ها (٤٨) . بلڪ اهو (قرآن) پڌريون آيتون (آهي) انهن جي سينن ۾ (محفوظ) آهي، جن کي علم ڏنو ويو آهي ۽ ظالمن کان سواءِ (ٻيو) ڪو اسان جي آيتن جو انڪار نہ ڪندو آهي (٤٩) . ۽ چون ٿا تہ سندس پالڻهار کان مٿس معجزا ڇو نہ نازل ڪيا ويا آهن؟ (کين) چؤ تہ معجزا (تہ رڳو منهنجي) الله وٽ آهن ۽ آءٌ تہ رڳو پڌرو ڊيڄاريندڙ آهيان (٥٠) . اسان تو تي ڪتاب نازل ڪيو، جو کين پڙهي ٻڌائبو آهي، سو کين ڪافي نہ آهي ڇا؟ بيشڪ هن ۾ مؤمنن جي قوم لاءِ رحمت ۽ نصيحت آهي (٥١) . کين چئو تہ الله منهنجي ۽ اوهان جي وچ ۾ شاهد ڪافي آهي، جيڪي آسمانن ۽ زمين ۾ آهي سو اُهو ڄاڻندو آهي ۽ جن باطل کي مڃيو ۽ الله جو انڪار ڪيو سي ئي ٽوٽي وارا آهن (٥٢) .

وَيَسْتَعْجِلُوْنَكَ بِالْعَذَابِ ؕ وَلَوْلَآ اَجَلٌ مُّسَمًّى لَّجَآءَهُمُ الْعَذَابُ ؕ
وَلَيَاْتِيَنَّهُمْ بَغْتَةً وَّهُمْ لَا يَشْعُرُوْنَ ﴿۵۳﴾ يَسْتَعْجِلُوْنَكَ بِالْعَذَابِ ؕ وَ
اِنَّ جَهَنَّمَ لَمُحِيْطَةٌۢ بِالْكٰفِرِيْنَ ۙ﴿۵۴﴾ يَوْمَ يَغْشٰهُمُ الْعَذَابُ مِنْ
فَوْقِهِمْ وَمِنْ تَحْتِ اَرْجُلِهِمْ وَيَقُوْلُ ذُوْقُوْا مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُوْنَ ﴿۵۵﴾
يٰعِبَادِيَ الَّذِيْنَ اٰمَنُوْٓا اِنَّ اَرْضِيْ وَاسِعَةٌ فَاِيَّايَ فَاعْبُدُوْنِ ﴿۵۶﴾
كُلُّ نَفْسٍ ذَآئِقَةُ الْمَوْتِ ۫ ثُمَّ اِلَيْنَا تُرْجَعُوْنَ ﴿۵۷﴾ وَالَّذِيْنَ اٰمَنُوْا
وَعَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ لَنُبَوِّئَنَّهُمْ مِّنَ الْجَنَّةِ غُرَفًا تَجْرِيْ مِنْ
تَحْتِهَا الْاَنْهٰرُ خٰلِدِيْنَ فِيْهَا ؕ نِعْمَ اَجْرُ الْعٰمِلِيْنَ ۖ﴿۵۸﴾ الَّذِيْنَ
صَبَرُوْا وَعَلٰى رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُوْنَ ﴿۵۹﴾ وَكَاَيِّنْ مِّنْ دَآبَّةٍ لَّا تَحْمِلُ
رِزْقَهَا ۖ اللّٰهُ يَرْزُقُهَا وَاِيَّاكُمْ ۖ وَهُوَ السَّمِيْعُ الْعَلِيْمُ ﴿۶۰﴾ وَلَئِنْ
سَاَلْتَهُمْ مَّنْ خَلَقَ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضَ وَسَخَّرَ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ
لَيَقُوْلُنَّ اللّٰهُ ۚ فَاَنّٰى يُؤْفَكُوْنَ ﴿۶۱﴾ اَللّٰهُ يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَّشَآءُ
مِنْ عِبَادِهٖ وَيَقْدِرُ لَهٗ ؕ اِنَّ اللّٰهَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيْمٌ ﴿۶۲﴾ وَلَئِنْ
سَاَلْتَهُمْ مَّنْ نَّزَّلَ مِنَ السَّمَآءِ مَآءً فَاَحْيَا بِهِ الْاَرْضَ مِنْ بَعْدِ
مَوْتِهَا لَيَقُوْلُنَّ اللّٰهُ ؕ قُلِ الْحَمْدُ لِلّٰهِ ؕ بَلْ اَكْثَرُهُمْ لَا يَعْقِلُوْنَ ﴿۶۳﴾ ع

۽ توکان عذاب تڪڙو گهرندا آهن. ۽ جيڪڏهن (ان جي) مدت مقرر ٿيل نہ هجي ها تہ کين عذاب ضرور پهچي ها ۽ (اُهو) مٿن پڪ اوچتو ايندو ۽ اُهي بي خبر هوندا (٥٣). تو کان عذاب تڪڙو گهرندا آهن ۽ بيشڪ دوزخ ڪافرن کي (اُنهيءَ ڏينهن) وڪوڙيندڙ آهي (٥٤). جنهن ڏينهن کين عذاب سندن مٿان ۽ سندن پيرن جي هيٺان ويڙهيندو ۽ (الله) چوندو تہ جيڪي ڪندا هيؤ تنهن جو (مزو) چکو (٥٥). اي منهنجا مؤمن ٻانهؤ! بيشڪ منهنجي زمين ويڪري آهي، تنهن ڪري خاص منهنجي عبادت ڪريو (٥٦) هر هڪ نفس موت جو مزو چکڻ وارو آهي، وري اسان ڏي موٽائبؤ (٥٧). ۽ جن ايمان آندو ۽ چڱا ڪم ڪيا، تن کي ضرور بهشت جي ماڙين ۾ ٽڪائيندا سون، جن جي هيٺان نهرون وهنديون آهن، منجهس سدائين رهڻ ورا آهن (انهن چڱن) ڪمن ڪندڙن جي مزوري چڱي آهي (٥٨). جن صبر ڪيو ۽ پنهنجي پالڻهار تي ڀروسو ڪندا آهن (٥٩). ۽ ڪيترائي جانور پنهنجي روزي (ساڻ) نہ کڻندا آهن، الله انهن کي ۽ اوهان کي روزي ڏيندو آهي، ۽ اهوئي ٻڌندڙ ڄاڻيندڙ آهي (٦٠). ۽ جيڪڏهن ڪائن پڇين تہ ڪنهن آسمانن ۽ زمين کي بڻايو ۽ (ڪنهن) سج ۽ چنڊ کي نوايو آهي؟ تہ ضرور چوندا تہ الله. پوءِ ڪيڏانهن ڦيرايا ويندا آهن؟ (٦١). الله پنهنجي ٻانهن مان جنهن لاءِ گهري تنهن جي روزي ڪشادي ڪندو آهي ۽ (جنهن لاءِ گهري تنهن جي) تنگ ڪندو آهي. ڇو تہ الله هر شيءِ کي ڄاڻيندڙ آهي (٦٢). ۽ جيڪڏهن ڪائن پڇين تہ ڪنهن آسمان کان پاڻي وسايو، پوءِ ان سان زمين کي ان جي مرڻ (غير آباد ٿيڻ) کان پوءِ جيئرو (آباد) ڪيو؟ تہ ضرور چوندا تہ الله (اي پيغمبر! کين) چؤ تہ سڀ ساراه الله کي جڳائي، بلڪ منجهائن گهڻا نہ ڄاڻندا آهن (٦٣).

وَمَا هٰذِهِ الْحَيٰوةُ الدُّنْيَآ اِلَّا لَهْوٌ وَّلَعِبٌ ؕ وَاِنَّ الدَّارَ الْاٰخِرَةَ
لَهِيَ الْحَيَوَانُ ۘ لَوْ كَانُوْا يَعْلَمُوْنَ ﴿۶۴﴾ فَاِذَا رَكِبُوْا فِي الْفُلْكِ دَعَوُا
اللّٰهَ مُخْلِصِيْنَ لَهُ الدِّيْنَ ۚ فَلَمَّا نَجّٰىهُمْ اِلَى الْبَرِّ اِذَا هُمْ
يُشْرِكُوْنَ ﴿۶۵﴾ لِيَكْفُرُوْا بِمَآ اٰتَيْنٰهُمْ ۚۛ وَلِيَتَمَتَّعُوْا ۛ فَسَوْفَ
يَعْلَمُوْنَ ﴿۶۶﴾ اَوَلَمْ يَرَوْا اَنَّا جَعَلْنَا حَرَمًا اٰمِنًا وَّيُتَخَطَّفُ النَّاسُ
مِنْ حَوْلِهِمْ ؕ اَفَبِالْبَاطِلِ يُؤْمِنُوْنَ وَبِنِعْمَةِ اللّٰهِ يَكْفُرُوْنَ ﴿۶۷﴾
وَمَنْ اَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرٰى عَلَى اللّٰهِ كَذِبًا اَوْ كَذَّبَ بِالْحَقِّ
لَمَّا جَآءَهٗ ؕ اَلَيْسَ فِيْ جَهَنَّمَ مَثْوًى لِّلْكٰفِرِيْنَ ﴿۶۸﴾ وَالَّذِيْنَ
جٰهَدُوْا فِيْنَا لَنَهْدِيَنَّهُمْ سُبُلَنَا ؕ وَاِنَّ اللّٰهَ لَمَعَ الْمُحْسِنِيْنَ ﴿۶۹﴾

سُوْرَةُ الرُّوْمِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ○

الٓمّٓ ﴿۱﴾ غُلِبَتِ الرُّوْمُ ﴿۲﴾ فِيْٓ اَدْنَى الْاَرْضِ وَهُمْ مِّنْۢ بَعْدِ
غَلَبِهِمْ سَيَغْلِبُوْنَ ﴿۳﴾ فِيْ بِضْعِ سِنِيْنَ ؕ لِلّٰهِ الْاَمْرُ مِنْ
قَبْلُ وَمِنْۢ بَعْدُ ؕ وَيَوْمَئِذٍ يَّفْرَحُ الْمُؤْمِنُوْنَ ﴿۴﴾
بِنَصْرِ اللّٰهِ ؕ يَنْصُرُ مَنْ يَّشَآءُ ؕ وَهُوَ الْعَزِيْزُ الرَّحِيْمُ ﴿۵﴾

۽ هيءَ دنيا جي حياتي تہ تماشي ۽ راند کان سواءِ ٻيو ڪجھ نہ آهي ۽ بيشڪ آخرت جي حويلي ئي سدائين حياتيءَ (واري) آهي. جيڪڏهن ڄاڻن ها (تہ آخرت کي دنيا کان وڌيڪ پسند ڪن ها!) (٦٤). پوءِ (اُهي) جڏهن ٻيڙين ۾ چڙهندا آهن، (تڏهن) رڳو الله کي سندس سچو اعتقاد رکندڙ ٿي سڏيندا آهن، پوءِ جڏهن کين پَر ڏانهن بچائي پهچائيندو آهي، (تڏهن) اُتي جو اُتي (هن ڪري) شرڪ ڪندا آهن (٦٥). تہ جيڪي کين ڏنو سون تنهن جي بي شڪري ڪن ۽ پَل تہ مزا ماڻي وٺن پوءِ سگھوئي (حال جي حقيقت) ڄاڻيندا (٦٦). نہ ڏٺائون ڇا تہ اسان (مڪي جي) حرم کي امن جي جاءِ ڪئي؟ حالانڪ سندس آس پاس کان ماڻهو اُمالڪ کڄي ويندا آهن، پوءِ ڇو ڪوڙ (باطل) کي مڃيندا آهن ۽ الله جي نعمتن جو (ڇو) انڪار ڪندا آهن؟ (٦٧). ۽ ان کان وڌيڪ ظالم ڪير آهي، جيڪو الله تي ڪوڙو ناهہ ناهي يا جڏهن وٽس حق آيو، تڏهن ان کي ڪوڙو ڄاڻي؟ ڪافرن جي جاءِ دوزخ ۾ نہ آهي ڇا؟ (٦٨). ۽ جن اسان (جي واٽ) ۾ ڪوشش ڪئي، تن کي ضرور پنهنجون واٽون ڏيکاربنداسون ۽ بيشڪ الله ڀلارن سان گڏ آهي (٦٩).

سورة روم مڪي آهي ۽ هن ۾ سٺ
آيتون ۽ ڇهہ رڪوع آهن.

الله ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

الٓمّٓ (١). رومي هيٺا ٿيا (٢). ويجھي ملڪ ۾ ۽ اُهي پنهنجي هيٺي ٿيڻ کان پوءِ سگھوئي غالب ٿيندا (٣). ٿورن ورهين ۾ ـ الله جي ئي (هٿ ۾) حڪومت اڳي توڙي پوءِ آهي ـ ۽ انهيءَ ڏينهن مؤمن خوش ٿيندا (٤). الله جي مدد سان (الله) جنهن کي گھري تنهن کي سوڀ ڏيندو آهي ۽ اهوئي غالب مهربان آهي (٥).

وَعْدَ اللّٰهِ ۖ لَا يُخْلِفُ اللّٰهُ وَعْدَهٗ وَلٰكِنَّ اَكْثَرَ النَّاسِ لَا
يَعْلَمُوْنَ ۝٦ يَعْلَمُوْنَ ظَاهِرًا مِّنَ الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا ۚ وَهُمْ عَنِ
الْاٰخِرَةِ هُمْ غٰفِلُوْنَ ۝٧ اَوَلَمْ يَتَفَكَّرُوْا فِيْٓ اَنْفُسِهِمْ ۗ مَا خَلَقَ اللّٰهُ
السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَآ اِلَّا بِالْحَقِّ وَاَجَلٍ مُّسَمًّى ۗ وَ
اِنَّ كَثِيْرًا مِّنَ النَّاسِ بِلِقَآئِ رَبِّهِمْ لَكٰفِرُوْنَ ۝٨ اَوَلَمْ يَسِيْرُوْا
فِي الْاَرْضِ فَيَنْظُرُوْا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِيْنَ مِنْ قَبْلِهِمْ ۗ
كَانُوْٓا اَشَدَّ مِنْهُمْ قُوَّةً وَّاَثَارُوا الْاَرْضَ وَعَمَرُوْهَآ اَكْثَرَ
مِمَّا عَمَرُوْهَا وَجَآءَتْهُمْ رُسُلُهُمْ بِالْبَيِّنٰتِ ۗ فَمَا كَانَ اللّٰهُ لِيَظْلِمَهُمْ
وَلٰكِنْ كَانُوْٓا اَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُوْنَ ۝٩ ثُمَّ كَانَ عَاقِبَةَ الَّذِيْنَ
اَسَآءُوا السُّوْٓاٰى اَنْ كَذَّبُوْا بِاٰيٰتِ اللّٰهِ وَكَانُوْا بِهَا يَسْتَهْزِءُوْنَ ۝١٠ ع
اَللّٰهُ يَبْدَؤُا الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيْدُهٗ ثُمَّ اِلَيْهِ تُرْجَعُوْنَ ۝١١ وَيَوْمَ
تَقُوْمُ السَّاعَةُ يُبْلِسُ الْمُجْرِمُوْنَ ۝١٢ وَلَمْ يَكُنْ لَّهُمْ
مِّنْ شُرَكَآئِهِمْ شُفَعٰٓؤُا وَكَانُوْا بِشُرَكَآئِهِمْ كٰفِرِيْنَ ۝١٣
وَيَوْمَ تَقُوْمُ السَّاعَةُ يَوْمَئِذٍ يَّتَفَرَّقُوْنَ ۝١٤ فَاَمَّا الَّذِيْنَ
اٰمَنُوْا وَعَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ فَهُمْ فِيْ رَوْضَةٍ يُّحْبَرُوْنَ ۝١٥

الله انجام ڪيو آهي. الله پنهنجو انجام نہ ڦيرائيندو، پر گھڻا ماڻهو نہ ڄاڻندا آهن (٦). ظاهر دنيا جي حياتيءَ جون (رٿون) ڄاڻندا آهن ۽ اُهي آخرت کان بي خبر آهن (٧). پنهنجين دلين ۾ نہ سوچيائون ڇا؟ تہ الله آسمانن ۽ زمين کي ۽ جيڪي انهن جي وچ ۾ آهي، تنهن کي پوريءَ رٿ ۽ مقرر مدت کان سواءِ نہ بڻايو آهي ۽ بيشڪ ماڻهن مان گھڻا پنهنجي پالڻهار جي ملڻ کان منڪر آهن (٨). ملڪ ۾ نہ گھميا آهن ڇا، جو نهارين تہ جيڪي کائنن اڳ هئا تن جي پڇاڙي ڪهڙيءَ طرح ٿي؟ جي کائنن وڌيڪ سگھہ وارا هئا ۽ زمين کيڙيائون ۽ اها جيڪي پاڻ آباد ڪيائون، تنهن کان وڌيڪ اُها اُنهن آباد ڪئي ۽ سندن پيغمبر وٽن معجزن سان آيا، پوءِ الله جو شان اهڙو نہ هو جو مٿن ظلم ڪري پر پاڻ تي پاڻ ظلم ڪيائون ٿي (٩). وري جن بڇڙائي ڪئي، تن جي پڇاڙي بڇڙي ٿي، هن ڪري جو الله جي آيتن کي ڪوڙ ڀانيائون ۽ مٿن ٺٺوليون ڪندا هئا (١٠). الله خلق کي نئين سر بڻائي ٿو، وري ان کي ٻيهر بڻائيندو، وري ڏانهس اوهين موٽائبؤ (١١). ۽ جنهن ڏينهن قيامت قائم ٿيندي تنهن ڏينهن گنهگار نااُميد ٿيندا (١٢). ۽ (الله سان مقرر ڪيلن) سندن شريڪن مان ڪوبہ انهن کي سفارش ڪرڻ وارو نہ ٿيندو ۽ پنهنجن (ٺهرايلن) شريڪن جا منڪر ٿيندا (١٣). ۽ جنهن ڏينهن قيامت قائم ٿيندي، تنهن ڏينهن (ماڻهو) ڌارو ڌار ٿيندا (١٤). پوءِ جن ايمان آندو ۽ چڱا ڪم ڪيا سي بهشت (جي باغن) ۾ خوش ڪبا (١٥).

وَاَمَّا الَّذِيْنَ كَفَرُوْا وَكَذَّبُوْا بِاٰيٰتِنَا وَلِقَآئِ الْاٰخِرَةِ
فَاُولٰٓئِكَ فِى الْعَذَابِ مُحْضَرُوْنَ ﴿۱۶﴾ فَسُبْحٰنَ اللّٰهِ حِيْنَ
تُمْسُوْنَ وَحِيْنَ تُصْبِحُوْنَ ﴿۱۷﴾ وَلَهُ الْحَمْدُ فِى السَّمٰوٰتِ
وَالْاَرْضِ وَعَشِيًّا وَّحِيْنَ تُظْهِرُوْنَ ﴿۱۸﴾ يُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ
الْمَيِّتِ وَيُخْرِجُ الْمَيِّتَ مِنَ الْحَيِّ وَيُحْيِ الْاَرْضَ بَعْدَ
مَوْتِهَا ؕ وَكَذٰلِكَ تُخْرَجُوْنَ ﴿۱۹﴾ وَمِنْ اٰيٰتِهٖٓ اَنْ خَلَقَكُمْ مِّنْ
تُرَابٍ ثُمَّ اِذَآ اَنْتُمْ بَشَرٌ تَنْتَشِرُوْنَ ﴿۲۰﴾ وَمِنْ اٰيٰتِهٖٓ اَنْ خَلَقَ
لَكُمْ مِّنْ اَنْفُسِكُمْ اَزْوَاجًا لِّتَسْكُنُوْٓا اِلَيْهَا وَجَعَلَ بَيْنَكُمْ
مَّوَدَّةً وَّرَحْمَةً ؕ اِنَّ فِيْ ذٰلِكَ لَاٰيٰتٍ لِّقَوْمٍ يَّتَفَكَّرُوْنَ ﴿۲۱﴾
وَمِنْ اٰيٰتِهٖ خَلْقُ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ وَاخْتِلَافُ اَلْسِنَتِكُمْ
وَاَلْوَانِكُمْ ؕ اِنَّ فِيْ ذٰلِكَ لَاٰيٰتٍ لِّلْعٰلِمِيْنَ ﴿۲۲﴾ وَمِنْ اٰيٰتِهٖ
مَنَامُكُمْ بِالَّيْلِ وَالنَّهَارِ وَابْتِغَآؤُكُمْ مِّنْ فَضْلِهٖ ؕ اِنَّ فِيْ
ذٰلِكَ لَاٰيٰتٍ لِّقَوْمٍ يَّسْمَعُوْنَ ﴿۲۳﴾ وَمِنْ اٰيٰتِهٖ يُرِيْكُمُ الْبَرْقَ
خَوْفًا وَّطَمَعًا وَّيُنَزِّلُ مِنَ السَّمَآءِ مَآءً فَيُحْيٖ بِهِ الْاَرْضَ
بَعْدَ مَوْتِهَا ؕ اِنَّ فِيْ ذٰلِكَ لَاٰيٰتٍ لِّقَوْمٍ يَّعْقِلُوْنَ ﴿۲۴﴾

۽ جن ڪفر ڪيو ۽ اسان جي آيتن کي ۽ قيامت جي ملڻ کي ڪوڙ ڄاتو سي عذاب ۾ حاضر ڪيل هوندا (١٦). پوءِ جنهن مهل سانجهي ڪريو ۽ جنهن مهل صبح ڪريو، تنهن مهل الله جي پاڪائي بيان ڪيو (١٧). ۽ آسمانن ۽ زمين ۾ ان جي ساراه آهي ۽ پوئين پهر ۽ جنهن مهل منجهند ڪريو (تنهن مهل به پاڪائي بيان ڪريو) (١٨). مئي مان جيئرو ڪڍندو آهي ۽ جيئري مان مئو ڪڍندو آهي ۽ زمين کي ان جي مرڻ کان پوءِ جياريندو آهي ۽ اهڙيءَ طرح (اوهين قبرن مان) ڪڍبؤ (١٩). ۽ سندس نشانين مان هيءُ آهي جو اوهان کي مٽيءَ مان بڻايائين، وري انهيءَ مهل اوهين ماڻهو ٿي گهمو ڦرو ٿا (٢٠). ۽ سندس نشانين مان هيءُ آهي جو اوهان جي جنس مان اوهان لاءِ زالون پيدا ڪيائين ته انهن سان آرام وٺو ۽ اوهان جي وچ ۾ پيار ۽ ٻاجھ پيدا ڪيائين، بيشڪ هن ۾ انهيءَ قوم لاءِ نشانيون آهن، جيڪي ڏيان رکندا آهن (٢١). ۽ آسمانن ۽ زمين جو بڻائڻ ۽ اوهان جي ٻولين ۽ رنگن جو قسمين قسمين هجڻ سندس نشانين مان آهي. بيشڪ ان ۾ ڄاڻيندڙن لاءِ نشانيون آهن (٢٢). ۽ اوهان جو رات ۽ ڏينهن ۾ سمهڻ ۽ اوهان جو سندس فضل مان روزي طلب ڪرڻ سندس نشانين مان آهي، بيشڪ هن ۾ ان قوم لاءِ نشانيون آهن، جيڪي (ڪن لائي) ٻڌندا آهن (٢٣). ۽ سنديس نشانين مان (هيءُ به) آهي، جو اوهان کي ڊيڄارڻ ۽ اُميد رکڻ لاءِ وڄ ڏيکاريندو آهي ۽ آسمان کان پاڻي وسائيندو آهي، پوءِ اُن سان زمين کي اُن جي مرڻ کانپوءِ جياريندو آهي، بيشڪ هن ۾ انهيءَ قوم لاءِ نشانيون آهن، جيڪي سمجھ رکندا آهن (٢٤).

وَمِنْ اٰيٰتِهٖٓ اَنْ تَقُوْمَ السَّمَآءُ وَالْاَرْضُ بِاَمْرِهٖ ۭ ثُمَّ اِذَا دَعَاكُمْ
دَعْوَةً ڰ مِّنَ الْاَرْضِ ڰ اِذَآ اَنْتُمْ تَخْرُجُوْنَ ۝۲۵ وَلَهٗ مَنْ فِي
السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ ۭ كُلٌّ لَّهٗ قٰنِتُوْنَ ۝۲۶ وَهُوَ الَّذِيْ يَبْدَؤُا
الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيْدُهٗ وَهُوَ اَهْوَنُ عَلَيْهِ ۭ وَلَهُ الْمَثَلُ الْاَعْلٰى
فِي السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ ۚ وَهُوَ الْعَزِيْزُ الْحَكِيْمُ ۝۲۷ ضَرَبَ لَكُمْ
مَّثَلًا مِّنْ اَنْفُسِكُمْ ۭ هَلْ لَّكُمْ مِّنْ مَّا مَلَكَتْ اَيْمَانُكُمْ
مِّنْ شُرَكَاۗءَ فِيْ مَا رَزَقْنٰكُمْ فَاَنْتُمْ فِيْهِ سَوَاۗءٌ تَخَافُوْنَهُمْ
كَخِيْفَتِكُمْ اَنْفُسَكُمْ ۭ كَذٰلِكَ نُفَصِّلُ الْاٰيٰتِ لِقَوْمٍ يَّعْقِلُوْنَ ۝۲۸
بَلِ اتَّبَعَ الَّذِيْنَ ظَلَمُوْٓا اَهْوَاۗءَهُمْ بِغَيْرِ عِلْمٍ ۚ فَمَنْ يَّهْدِيْ
مَنْ اَضَلَّ اللّٰهُ ۭ وَمَا لَهُمْ مِّنْ نّٰصِرِيْنَ ۝۲۹ فَاَقِمْ وَجْهَكَ
لِلدِّيْنِ حَنِيْفًا ۭ فِطْرَتَ اللّٰهِ الَّتِيْ فَطَرَ النَّاسَ عَلَيْهَا ۭ لَا
تَبْدِيْلَ لِخَلْقِ اللّٰهِ ۭ ذٰلِكَ الدِّيْنُ الْقَيِّمُ ڎ وَلٰكِنَّ اَكْثَرَ
النَّاسِ لَا يَعْلَمُوْنَ ۝۳۰ مُنِيْبِيْنَ اِلَيْهِ وَاتَّقُوْهُ وَاَقِيْمُوا
الصَّلٰوةَ وَلَا تَكُوْنُوْا مِنَ الْمُشْرِكِيْنَ ۝۳۱ مِنَ الَّذِيْنَ فَرَّقُوْا
دِيْنَهُمْ وَكَانُوْا شِيَعًا ۭ كُلُّ حِزْبٍۢ بِمَا لَدَيْهِمْ فَرِحُوْنَ ۝۳۲

۽ سندس حڪم سان آسمان ۽ زمين جو بيهڻ سنديس نشانين مان آهي. وري جنهن مهل اوهان کي زمين مان هڪئي ڀيري سڏيو ويندو، (تنهن مهل) جهٽ پٽ اوهين نڪرندؤ (٢٥). ۽ جيڪي آسمانن ۽ زمين ۾ آهي سو سندس آهي، سڀئي سندس فرمانبردار آهن (٢٦). ۽ اُهو ئي آهي، جيڪو خلق کي نئين سر بڻائيندو آهي، وري ان کي ورائي بڻائيندو ۽ اهو مٿس بلڪل سَهنجو آهي ۽ آسمانن ۽ زمين ۾ سندس ئي صفت تمام مٿاهين آهي ۽ اهو غالب حڪمت وارو آهي (٢٧). (الله) اوهان لاءِ اوهان جي حال جو هڪ مثال بيان ڪيو آهي، (ته) اوهان جا هٿ جن (ٻانهن) جا مالڪ ٿيا آهن، سي جيڪي (مال) اوهان کي ڏنو سون تنهن ۾ اوهان جا ڪي ڀائيوار آهن ڇا؟ جو اُهي ۽ اوهين اُن (مال) ۾ برابر (حصي وارا) هجو (۽ اوهين) اُنهن جي (ڀائيواريءَ جي دعوىٰ) کان اهڙيءَ طرح ڊڄندا آهيو، جهڙي طرح اوهان کي پاڻ جهڙن (جي ڀائيواريءَ) کان ڀؤ آهي، اهڙيطرح انهيءَ قوم لاءِ نشانيون کولي بيان ڪندا آهيون، جيڪي سمجهه رکندا آهن (٢٨). بلڪل ظالم اَڻ ڄاڻائيءَ سان پنهنجن سڌن جا تابعدار ٿيا آهن، پوءِ جنهن کي الله گمراه ڪيو، تنهن کي ڪير هدايت ڪندو؟ ۽ انهن لاءِ ڪو مددگار ڪونهي (٢٩). پوءِ (اي پيغمبر!) پنهنجي منهن کي دين لاءِ هڪ طرفو ڪري بيهار، الله جي دين جي (پيروي ڪر) جنهن تي ماڻهن کي پيدا ڪيائين، الله جي خلقڻ کي ڪا مٽ سٽ نه آهي، اهو ئي سڌو دين آهي پر گهڻا ماڻهو نه ڄاڻيندا آهن (٣٠). ڏانهنس موٽندڙ ٿي (عبادت ڪريو) ۽کانئس ڊڄو ۽ نماز پڙهندا رهو ۽ مشرڪن مان نه ٿيو (٣١). انهن مان نه ٿيو جن پنهنجي دين کي ڌارو ڌار ڪيو ۽ ٽوليون ٽوليون ٿي ويا، سڀڪا ٽولي اُنهي تي خوش آهي، جيڪي وٽس آهي (٣٢).

وَاِذَا مَسَّ النَّاسَ ضُرٌّ دَعَوْا رَبَّهُمْ مُّنِيْبِيْنَ اِلَيْهِ ثُمَّ اِذَآ
اَذَاقَهُمْ مِّنْهُ رَحْمَةً اِذَا فَرِيْقٌ مِّنْهُمْ بِرَبِّهِمْ يُشْرِكُوْنَ ﴿۳۳﴾ لِيَكْفُرُوْا
بِمَآ اٰتَيْنٰهُمْ فَتَمَتَّعُوْا فَسَوْفَ تَعْلَمُوْنَ ﴿۳۴﴾ اَمْ اَنْزَلْنَا عَلَيْهِمْ سُلْطٰنًا
فَهُوَ يَتَكَلَّمُ بِمَا كَانُوْا بِهٖ يُشْرِكُوْنَ ﴿۳۵﴾ وَاِذَآ اَذَقْنَا النَّاسَ رَحْمَةً فَرِحُوْا
بِهَا وَاِنْ تُصِبْهُمْ سَيِّئَةٌ بِمَا قَدَّمَتْ اَيْدِيْهِمْ اِذَا هُمْ يَقْنَطُوْنَ ﴿۳۶﴾
اَوَلَمْ يَرَوْا اَنَّ اللّٰهَ يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَّشَآءُ وَيَقْدِرُ اِنَّ فِيْ
ذٰلِكَ لَاٰيٰتٍ لِّقَوْمٍ يُّؤْمِنُوْنَ ﴿۳۷﴾ فَاٰتِ ذَا الْقُرْبٰى حَقَّهٗ وَ
الْمِسْكِيْنَ وَابْنَ السَّبِيْلِ ذٰلِكَ خَيْرٌ لِّلَّذِيْنَ يُرِيْدُوْنَ وَجْهَ
اللّٰهِ وَاُولٰٓئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُوْنَ ﴿۳۸﴾ وَمَآ اٰتَيْتُمْ مِّنْ رِّبًا لِّيَرْبُوَاْ
فِيْٓ اَمْوَالِ النَّاسِ فَلَا يَرْبُوْا عِنْدَ اللّٰهِ وَمَآ اٰتَيْتُمْ مِّنْ زَكٰوةٍ
تُرِيْدُوْنَ وَجْهَ اللّٰهِ فَاُولٰٓئِكَ هُمُ الْمُضْعِفُوْنَ ﴿۳۹﴾ اَللّٰهُ الَّذِيْ
خَلَقَكُمْ ثُمَّ رَزَقَكُمْ ثُمَّ يُمِيْتُكُمْ ثُمَّ يُحْيِيْكُمْ هَلْ مِنْ
شُرَكَآئِكُمْ مَّنْ يَّفْعَلُ مِنْ ذٰلِكُمْ مِّنْ شَيْءٍ سُبْحٰنَهٗ وَتَعٰلٰى عَمَّا
يُشْرِكُوْنَ ﴿۴۰﴾ ظَهَرَ الْفَسَادُ فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ بِمَا كَسَبَتْ اَيْدِي
النَّاسِ لِيُذِيْقَهُمْ بَعْضَ الَّذِيْ عَمِلُوْا لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُوْنَ ﴿۴۱﴾

۽ جڏهن ماڻهن کي ڪا تڪليف پهچندي آهي، (تڏهن) پنهنجي پالڻهار ڏانهن متوجه ٿي کيس سڏيندا آهن، وري جڏهن اهو پاڻ وٽان کين ٻاجھ چکائيندو آهي، (تڏهن) انهيءَ ٿي مهل منجهائن ڪا ٽولي پنهنجي پالڻهار سان (هن لاءِ) شريڪ ٺاهيندي آهي (٣٣). ته جيڪي کين ڏنو سون تنهن جي بي شڪري ڪن، پوءِ مزا ماڻي وٺو، پوءِ سگهوئي (حال حقيقت) ڄاڻندؤ (٣٤). مٿن ڪا سند لاٿي سون ڇا؟ جو اُنهيءَ (شيءِ) جي (سچائي) بابت ڳالهائي ٿي، جنهن شيءِ کي الله سان شريڪ ڪندا آهن (٣٥). ۽ جڏهن ماڻهن کي ٻاجھ چکائيندا آهيون (تڏهن) ان سان سرها ٿيندا آهن ۽ جيڪڏهن انهيءَ سببان جو سندس هٿن (مدايون) اڳي موڪليون کين ڪو ڏک پهچندو آهي ته انهيءَ ٿي مهل نا اميد ٿيندا آهن (٣٦). نه ڏٺو اٿن ڇا؟ ته الله جنهن لاءِ گھرندو آهي، تنهن جي روزي ڪشادي ڪندو آهي ۽ (جنهن لاءِ گھرندو آهي، تنهن جي) گھٽ ڪندو آهي. بيشڪ هن ۾ مڃيندڙ قوم لاءِ نشانيون آهن (٣٧). تنهن ڪري مائٽيءَ واري ۽ مسڪين ۽ مسافر کي، سندس حق ڏي اِهو اُنهن لاءِ ڀلو آهي، جيڪي الله جو راضپو گھرندا آهن ۽ اِهي ئي ڇوٽڪاري وارا آهن (٣٨). ۽ وياج مان جيڪي ڏنو هجيوَ ته ماڻهن جي مال ۾ وڌي سو الله وٽ نه وڌندو ۽ الله جو راضپو گھرندڙ ٿي زڪوات مان جيڪي ڏنو هجيوَ، پوءِ اِهي ئي (پنهنجي مال کي الله وٽ) ٻيڻو ڪندڙ آهن (٣٩). الله اُهو آهي جنهن اوهان کي بڻايو، وري اوهان کي روزي ڏنائين وري اوهان کي ماريندو، وري اوهان کي جياريندو. اوهان جي (ٺهرايل) شريڪن مان ڪو اهڙو آهي ڇا، جو اهڙن ڪمن مان ڪجھ ڪري (سگھي)؟ الله پاڪ آهي ۽ ان کان تمام مٿاهون آهي، جنهن کي (ساٿس) شريڪ ٺهرائيندا آهن (٤٠). ماڻهن جي هٿن جي ڪئي سببان بَر ۽ بحر ۾ فساد هن لاءِ پڌرو ٿيو آهي ته، جيڪي (مدا ڪم) ڪيائون تنهن جي ڪجھ (سزا) کين چکائي ته مَنَ اُهي موٽن (٤١).

قُلْ سِيْرُوْا فِى الْاَرْضِ فَانْظُرُوْا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِيْنَ
مِنْ قَبْلُ ؕ كَانَ اَكْثَرُهُمْ مُّشْرِكِيْنَ ﴿۴۲﴾ فَاَقِمْ وَجْهَكَ لِلدِّيْنِ
الْقَيِّمِ مِنْ قَبْلِ اَنْ يَّاْتِىَ يَوْمٌ لَّا مَرَدَّ لَهٗ مِنَ اللّٰهِ يَوْمَئِذٍ
يَّصَّدَّعُوْنَ ﴿۴۳﴾ مَنْ كَفَرَ فَعَلَيْهِ كُفْرُهٗ ۚ وَمَنْ عَمِلَ صَالِحًا
فَلِاَنْفُسِهِمْ يَمْهَدُوْنَ ﴿۴۴﴾ لِيَجْزِىَ الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا وَعَمِلُوا
الصّٰلِحٰتِ مِنْ فَضْلِهٖ ؕ اِنَّهٗ لَا يُحِبُّ الْكٰفِرِيْنَ ﴿۴۵﴾ وَمِنْ اٰيٰتِهٖۤ
اَنْ يُّرْسِلَ الرِّيٰحَ مُبَشِّرٰتٍ وَّلِيُذِيْقَكُمْ مِّنْ رَّحْمَتِهٖ وَلِتَجْرِىَ
الْفُلْكُ بِاَمْرِهٖ وَلِتَبْتَغُوْا مِنْ فَضْلِهٖ وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُوْنَ ﴿۴۶﴾ وَ
لَقَدْ اَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ رُسُلًا اِلٰى قَوْمِهِمْ فَجَآءُوْهُمْ
بِالْبَيِّنٰتِ فَانْتَقَمْنَا مِنَ الَّذِيْنَ اَجْرَمُوْا ؕ وَكَانَ حَقًّا
عَلَيْنَا نَصْرُ الْمُؤْمِنِيْنَ ﴿۴۷﴾ اَللّٰهُ الَّذِىْ يُرْسِلُ الرِّيٰحَ
فَتُثِيْرُ سَحَابًا فَيَبْسُطُهٗ فِى السَّمَآءِ كَيْفَ يَشَآءُ وَيَجْعَلُهٗ
كِسَفًا فَتَرَى الْوَدْقَ يَخْرُجُ مِنْ خِلٰلِهٖ ۚ فَاِذَآ اَصَابَ بِهٖ
مَنْ يَّشَآءُ مِنْ عِبَادِهٖۤ اِذَا هُمْ يَسْتَبْشِرُوْنَ ﴿۴۸﴾ وَاِنْ
كَانُوْا مِنْ قَبْلِ اَنْ يُّنَزَّلَ عَلَيْهِمْ مِّنْ قَبْلِهٖ لَمُبْلِسِيْنَ ﴿۴۹﴾

چؤ ته ملڪ ۾ گهمو، پوءِ ڏسو ته جيڪي اڳ هئا تن جي پڇاڙي ڪيئن ٿي؟ منجهائن گهڻا مشرڪ هئا (۴٢). پوءِ پنهنجي منهن کي ان ڏينهن جي اچڻ کان اڳ سڌي دين لاءِ بيهار! جو الله وٽان اُن (ڏينهن) کي رد ٿيڻو نه آهي، اُن ڏينهن (ماڻهو) الڳ الڳ ٿيندا (۴٣). جيڪو ڪافر ٿيو تنهن تي سندس ڪفر آهي ۽ جن چڱا ڪم ڪيا سي پاڻ لاءِ هنڌ وڇائين ٿا (۴۴). ته جن ايمان آندو ۽ چڱا عمل ڪيا تن کي (الله) پنهنجي فضل سان بدلو ڏئي، بيشڪ اُهو ڪافرن کي دوست نه رکندو آهي (۴٥). ۽ سندس نشانين مان هيءَ آهي ته خوشخبري ڏيندڙ هيرون گهلائيندو آهي ۽ ته اوهان کي پنهنجي ٻاجھ چکائي ۽ ته سندس حڪم سان ٻيڙيون ترن ۽ ته سندس فضل مان (روزي) طلب ڪريو ۽ ته مَنَ اوهين شڪرانو ڪريو (۴٦). ۽ بيشڪ تو کان اڳ گهڻن پيغمبرن کي سندن قوم ڏانهن موڪليو سون، پوءِ وٽن معجزن سان آيا، پوءِ جن نافرماني ڪئي، تن کان بدلو ورتو سون ۽ مؤمنن کي سوگهارو ڪرڻ اسان تي حق آهي (۴٧). الله اُهو آهي جيڪو وائن کي موڪليندو آهي، پوءِ (اُهي) ڪڪر کي ڪڍنديون آهن، پو جيئن (الله) گهرندو آهي، تيئن آسمان ۾ اُن (ڪڪر) کي ڪنڊائيندو آهي، پوءِ اُن کي تَه تَه ڪندو آهي، پوءِ (تون) قُڙين کي ڏسندو آهين، جو اُن (ڪڪر) جي وچ مان نڪرنديون آهن، پوءِ جڏهن پنهنجن ٻانهن مان جنهن تي وڻندو اٿس، تنهن تي اُهو (مينهن) پهچائيندو آهي، (تڏهن) اُنهيءَ ئي مهل اُهي خوش ٿيندا آهن (۴٨). ۽ جيتوڻيڪ اڳ اُن (مينهن) جي مٿن وسائجڻ کان اڳيئي نااُميد ٿيندڙ هئا (۴٩).

فَانْظُرْ اِلٰۤى اٰثٰرِ رَحْمَتِ اللّٰهِ كَيْفَ يُحْيِ الْاَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا ؕ
اِنَّ ذٰلِكَ لَمُحْيِ الْمَوْتٰى ۚ وَهُوَ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيْرٌ ﴿۵۰﴾ وَلَئِنْ
اَرْسَلْنَا رِيْحًا فَرَاَوْهُ مُصْفَرًّا لَّظَلُّوْا مِنْ بَعْدِهٖ يَكْفُرُوْنَ ﴿۵۱﴾ فَاِنَّكَ
لَا تُسْمِعُ الْمَوْتٰى وَلَا تُسْمِعُ الصُّمَّ الدُّعَآءَ اِذَا وَلَّوْا مُدْبِرِيْنَ ﴿۵۲﴾
وَمَاۤ اَنْتَ بِهٰدِ الْعُمْيِ عَنْ ضَلٰلَتِهِمْ ؕ اِنْ تُسْمِعُ اِلَّا مَنْ يُّؤْمِنُ
بِاٰيٰتِنَا فَهُمْ مُّسْلِمُوْنَ ﴿۵۳﴾ اَللّٰهُ الَّذِيْ خَلَقَكُمْ مِّنْ ضُعْفٍ
ثُمَّ جَعَلَ مِنْ بَعْدِ ضُعْفٍ قُوَّةً ثُمَّ جَعَلَ مِنْ بَعْدِ قُوَّةٍ
ضُعْفًا وَّشَيْبَةً ؕ يَخْلُقُ مَا يَشَآءُ ۚ وَهُوَ الْعَلِيْمُ الْقَدِيْرُ ﴿۵۴﴾
وَيَوْمَ تَقُوْمُ السَّاعَةُ يُقْسِمُ الْمُجْرِمُوْنَ ۙ مَا لَبِثُوْا غَيْرَ سَاعَةٍ ؕ
كَذٰلِكَ كَانُوْا يُؤْفَكُوْنَ ﴿۵۵﴾ وَقَالَ الَّذِيْنَ اُوْتُوا الْعِلْمَ وَ
الْاِيْمَانَ لَقَدْ لَبِثْتُمْ فِيْ كِتٰبِ اللّٰهِ اِلٰى يَوْمِ الْبَعْثِ ؗ فَهٰذَا
يَوْمُ الْبَعْثِ وَلٰكِنَّكُمْ كُنْتُمْ لَا تَعْلَمُوْنَ ﴿۵۶﴾ فَيَوْمَئِذٍ لَّا يَنْفَعُ
الَّذِيْنَ ظَلَمُوْا مَعْذِرَتُهُمْ وَلَا هُمْ يُسْتَعْتَبُوْنَ ﴿۵۷﴾ وَلَقَدْ
ضَرَبْنَا لِلنَّاسِ فِيْ هٰذَا الْقُرْاٰنِ مِنْ كُلِّ مَثَلٍ ؕ وَلَئِنْ جِئْتَهُمْ
بِاٰيَةٍ لَّيَقُوْلَنَّ الَّذِيْنَ كَفَرُوْۤا اِنْ اَنْتُمْ اِلَّا مُبْطِلُوْنَ ﴿۵۸﴾

پوءِ الله جي ڀاڄ جي نشانين ڏانهن نهار ته ڪهڙيءَ طرح زمين کي سندس مرڻ کانپوءِ جياري ٿو. بيشڪ اُهو (الله) مئن کي ضرور جيارڻ وارو آهي ۽ اُهو (الله) سڀڪنهن شيءِ تي وس وارو آهي (٥٠). ۽ جيڪڏهن ڪو واءُ (جو جهولو) گهلايون (جو ان کي سڪائي ڇڏي) پوءِ اُن (پوڪ) کي هيڊو ٿيندو ڏسن ته ان کان پوءِ بي شڪري ڪرڻ لڳندا آهن (٥١). پوءِ (اي پيغمبر!) تون سڏ نه ڪي مئن کي ٻڌائي سگهندين ۽ نڪي ٻوڙن کي ٻڌائي سگهندين، جڏهن ته اُهي پٺي ڏيئي منهن ڦيرائين (٥٢). ۽ نڪي تون انڌن کي سندن گمراهيءَ کان (روڪي) سڌو رستو ڏيکاريندڙ آهين. تون ته رڳو اُنهن کي ٻڌائي سگهندين جن اسان جي آيتن تي ايمان آندو آهي، پوءِ اُهي مسلمان ٻه آهن (٥٣). الله اهو آهي، جنهن اوهان کي (ٻهرين) ڪمزور (شيءِ) مان خلقيو آهي، وري هيڻائيءَ کان پوءِ (اوهان ۾) سگهه پيدا ڪيائين، وري سگهه کان پوءِ (اوهان کي) هيڻائي ۽ ٻڍائي ڏنائين. جو گهرندو آهي، سو خلقيندو آهي ۽ اهو ڄاڻندڙ وس وارو آهي (٥٤). ۽ جنهن ڏينهن قيامت قائم ٿيندي (تنهن ڏينهن) گنهگار قسم کڻندا ته (دنيا ۾) هڪ گهڙيءَ کان سواءِ (وڌيڪ) نه رهيا هئا (سون). اهڙيءَ طرح (رستي کان) ڦيرايا ويندا هئا (٥٥). ۽ جن کي علم ۽ ايمان ڏنو ويو آهي، سي ڪين چوندا ته الله جي ڪتاب ۾ (لکيئي موافق) جيئري ٿي اُٿڻ جي ڏينهن توڙي (دنيا ۾) رهيا آهيو، پوءِ هيءُ جيئري ٿي اٿڻ جو ڏينهن آهي، پر اوهين نه ڄاڻندا هيوَ (٥٦). پوءِ اُن ڏينهن ظالمن کي سندن عذر ڪرڻ فائدو نه ڏيندو ۽ نڪي انهن کان توبه طلب ڪبي (٥٧). ۽ بيشڪ ماڻهن لاءِ هن قرآن ۾ هر طرح جا مثال بيان ڪياسون. ۽ جيڪڏهن وٽن ڪا نشاني (تون) آڻين ته ڪافر ضرور چوندا ته اوهين رڳو ڪوڙا آهيو (٥٨).

كَذٰلِكَ يَطۡبَعُ اللّٰهُ عَلٰى قُلُوۡبِ الَّذِيۡنَ لَا يَعۡلَمُوۡنَ ۝۵۹ فَاصۡبِرۡ
اِنَّ وَعۡدَ اللّٰهِ حَقٌّ وَّلَا يَسۡتَخِفَّنَّكَ الَّذِيۡنَ لَا يُوۡقِنُوۡنَ ۝۶۰

سُوۡرَةُ لُقۡمٰنَ

بِسۡمِ اللّٰهِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِيۡمِ ۝
الٓمّٓ ۝۱ تِلۡكَ اٰيٰتُ الۡكِتٰبِ الۡحَكِيۡمِ ۝۲ هُدًى وَّرَحۡمَةً لِّلۡمُحۡسِنِيۡنَ ۝۳
الَّذِيۡنَ يُقِيۡمُوۡنَ الصَّلٰوةَ وَيُؤۡتُوۡنَ الزَّكٰوةَ وَهُمۡ بِالۡاٰخِرَةِ هُمۡ
يُوۡقِنُوۡنَ ۝۴ اُولٰٓئِكَ عَلٰى هُدًى مِّنۡ رَّبِّهِمۡ وَاُولٰٓئِكَ هُمُ الۡمُفۡلِحُوۡنَ ۝۵
وَمِنَ النَّاسِ مَنۡ يَّشۡتَرِىۡ لَهۡوَ الۡحَدِيۡثِ لِيُضِلَّ عَنۡ سَبِيۡلِ
اللّٰهِ بِغَيۡرِ عِلۡمٍ ‌ۖ وَّيَتَّخِذَهَا هُزُوًا ؕ اُولٰٓئِكَ لَهُمۡ عَذَابٌ مُّهِيۡنٌ ۝۶
وَاِذَا تُتۡلٰى عَلَيۡهِ اٰيٰتُنَا وَلّٰى مُسۡتَكۡبِرًا كَاَنۡ لَّمۡ يَسۡمَعۡهَا كَاَنَّ
فِىۡۤ اُذُنَيۡهِ وَقۡرًا ۚ فَبَشِّرۡهُ بِعَذَابٍ اَلِيۡمٍ ۝۷ اِنَّ الَّذِيۡنَ اٰمَنُوۡا وَعَمِلُوا
الصّٰلِحٰتِ لَهُمۡ جَنّٰتُ النَّعِيۡمِ ۝۸ خٰلِدِيۡنَ فِيۡهَا ؕ وَعۡدَ اللّٰهِ حَقًّا ؕ
وَهُوَ الۡعَزِيۡزُ الۡحَكِيۡمُ ۝۹ خَلَقَ السَّمٰوٰتِ بِغَيۡرِ عَمَدٍ تَرَوۡنَهَا وَاَلۡقٰى
فِى الۡاَرۡضِ رَوَاسِىَ اَنۡ تَمِيۡدَ بِكُمۡ وَبَثَّ فِيۡهَا مِنۡ كُلِّ دَآبَّةٍ ؕ
وَاَنۡزَلۡنَا مِنَ السَّمَآءِ مَآءً فَاَنۡۢبَتۡنَا فِيۡهَا مِنۡ كُلِّ زَوۡجٍ كَرِيۡمٍ ۝۱۰

اهڙيءَ طرح جيڪي نہ ڄاڻندا آهن، تن جي دلين تي الله مهر هڻندو آهي (٥٩). پوءِ (اي پيغمبر!) صبر ڪر، ڇو تہ الله جو وعدو سچو آهي ۽ جيڪي يقين نہ رکندا آهن، سي توکي هلڪو نہ سمجهن (٦٠).

سورة لقمان مڪي آهي ۽ هن ۾ چوٽيهہ آيتون ۽ چار رڪوع آهن.

الله ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

الٓمٓ (١). هي آيتون حڪمت واري ڪتاب جون آهن (٢). (جو) هدايت ۽ ٻاجهہ اُنهن ڀلارن لاءِ آهي (٣). جيڪي نماز پڙهندا آهن ۽ زڪوات ڏيندا آهن ۽ اُهي آخرت جو ويساهہ (بہ) رکندا آهن (٤). اهي پنهنجي پالڻهار جي سڌي رستي تي آهن ۽ اِهي ئي ڇوٽڪاري وارا آهن (٥). ۽ ماڻهن مان ڪو (اهڙو) آهي جو بيهوديءَ ڳالهہ کي ڳنهندو آهي تہ (ماڻهن کي) اڻڄاڻائيءَ سان الله جي واٽ کان ڀُلائي ۽ اُن (واٽ) کي ٺٺولي ڪري وٺي، اِنهن لاءِ ئي خواريءَ وارو عذاب آهي (٦). ۽ جڏهن اسان جون آيتون کيس پڙهي ٻڌائبيون آهن، (تڏهن) هٺيلو ٿي مُنهن ڦيرائيندو آهي، ڄڻڪ اُنهن کي ٻڌو ئي نہ هوائين، ڄڻڪ سندس ٻنهي ڪنن ۾ گهِرائي آهي، تنهن ڪري کيس ڏکوئيندڙ عذاب جي خبر ڏي (٧). بيشڪ جن ايمان آندو ۽ چڱا ڪم ڪيا تن لاءِ نعمت وارا باغ آهن (٨). منجهن سدائين رهڻ وارا آهن (اهو) الله جو پڪو انجام ڏنل آهي ۽ اهو غالب حڪمت وارو آهي (٩). آسمانن کي ري ٿنڀن بڻايائين، جو ڪين ڏسو ٿا. ۽ زمين ۾ جبل وڌائين تہ متان اوهان کي ڏوڏي ۽ منجهس هر جنس جا جانور پکيڙيائين ۽ آسمان کان پاڻي وسايوسون، پوءِ منجهس سڻا هر جنس جا اوڀڙ ڄماياسون (١٠).

هٰذَا خَلْقُ اللّٰهِ فَاَرُوْنِیْ مَاذَا خَلَقَ الَّذِیْنَ مِنْ دُوْنِهٖ ؕ بَلِ
الظّٰلِمُوْنَ فِیْ ضَلٰلٍ مُّبِیْنٍ ﴿۱۱﴾ وَلَقَدْ اٰتَیْنَا لُقْمٰنَ الْحِكْمَةَ اَنِ اشْكُرْ
لِلّٰهِ ؕ وَمَنْ یَّشْكُرْ فَاِنَّمَا یَشْكُرُ لِنَفْسِهٖ ۚ وَمَنْ كَفَرَ فَاِنَّ اللّٰهَ غَنِیٌّ
حَمِیْدٌ ﴿۱۲﴾ وَاِذْ قَالَ لُقْمٰنُ لِابْنِهٖ وَهُوَ یَعِظُهٗ یٰبُنَیَّ لَا تُشْرِكْ بِاللّٰهِ ؕ
اِنَّ الشِّرْكَ لَظُلْمٌ عَظِیْمٌ ﴿۱۳﴾ وَوَصَّیْنَا الْاِنْسَانَ بِوَالِدَیْهِ ۚ حَمَلَتْهُ
اُمُّهٗ وَهْنًا عَلٰی وَهْنٍ وَّفِصٰلُهٗ فِیْ عَامَیْنِ اَنِ اشْكُرْ لِیْ وَلِوَالِدَیْكَ ؕ
اِلَیَّ الْمَصِیْرُ ﴿۱۴﴾ وَاِنْ جٰهَدٰكَ عَلٰۤی اَنْ تُشْرِكَ بِیْ مَا لَیْسَ لَكَ
بِهٖ عِلْمٌ فَلَا تُطِعْهُمَا وَصَاحِبْهُمَا فِی الدُّنْیَا مَعْرُوْفًا وَّاتَّبِعْ
سَبِیْلَ مَنْ اَنَابَ اِلَیَّ ۚ ثُمَّ اِلَیَّ مَرْجِعُكُمْ فَاُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ
تَعْمَلُوْنَ ﴿۱۵﴾ یٰبُنَیَّ اِنَّهَاۤ اِنْ تَكُ مِثْقَالَ حَبَّةٍ مِّنْ خَرْدَلٍ
فَتَكُنْ فِیْ صَخْرَةٍ اَوْ فِی السَّمٰوٰتِ اَوْ فِی الْاَرْضِ یَاْتِ بِهَا
اللّٰهُ ؕ اِنَّ اللّٰهَ لَطِیْفٌ خَبِیْرٌ ﴿۱۶﴾ یٰبُنَیَّ اَقِمِ الصَّلٰوةَ وَاْمُرْ
بِالْمَعْرُوْفِ وَانْهَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَاصْبِرْ عَلٰی مَاۤ اَصَابَكَ ؕ
اِنَّ ذٰلِكَ مِنْ عَزْمِ الْاُمُوْرِ ﴿۱۷﴾ وَلَا تُصَعِّرْ خَدَّكَ لِلنَّاسِ وَلَا
تَمْشِ فِی الْاَرْضِ مَرَحًا ؕ اِنَّ اللّٰهَ لَا یُحِبُّ كُلَّ مُخْتَالٍ فَخُوْرٍ ﴿۱۸﴾

اِها الله جي بڻاوت آهي، پوءِ مونکي ڏيکاريو ته جيڪي اُن (الله) کان سواءِ (ٻيا) آهن، تن ڇا بڻايو آهي؟ بلڪ ظالم پڌريءَ ڀل ۾ آهن (١١). ۽ بيشڪ لقمان کي حڪمت ڏني سون (چيو سون) ته الله جو شڪر ڪر ۽ جيڪو شڪر ڪندو سو رڳو پنهنجي جيءَ (جي نفعي) لاءِ شڪر ڪندو ۽ جيڪو بي شڪري ڪندو ته بيشڪ الله بي پرواهه ساراهيل آهي (١٢). ۽ (ياد ڪر) جڏهن لقمان پنهنجي پٽ کي چيو ۽ اُهيءَ کيس سمجهايو ٿي ته اي منهنجا پٽڙا! الله سان (ڪنهن کي) شريڪ نه ڪر، ڇو ته شرڪ وڏي بي انصافي آهي (١٣). ۽ ماڻهوءَ کي سندس ماءُ پيءُ بابت حڪم ڪيوسون، جو ماڻس تڪليف جي مٿان تڪليف سهي کيس (پنهنجي پيٽ ۾) کنيو ۽ ٻن ورهين ۾ سندس (ٿڃ جو) ڇڏائڻ آهي (حڪم جو مطلب هي آهي) ته منهنجو ۽ پنهنجي ماءُ پيءُ جو شڪرانو ڪر (جو آخر) مون ڏانهن (ئي) موٽڻ آهي (١٤). ۽ جيڪڏهن (اُهي) مون سان (ڪنهن کي) شريڪ ڪرڻ لاءِ توکي مجبور ڪن، جنهن جي توکي ڪا ڄاڻپ نه آهي ته سندن (انهيءَ چوڻ جي) فرمانبرداري نه ڪر ۽ دنيا ۾ ساڻن چڱيءَ ريت سنگت ڪر ۽ جنهن مون ڏانهن موٽ ڪئي هجي، تنهن جي واٽ جي تابعداري ڪر، وري اوهان جو مون ڏانهن ورڻ آهي، پوءِ جيڪي ڪندا هيؤ، تنهن جي اوهان کي سڌ ڏيندس (١٥). (لقمان هيءَ به چيو ته) اي منهنجا پٽڙا! ڪا به (شيءِ) جيڪڏهن آهر جي داڻي جيتري آهي، پوءِ اُها ڪنهن پهڻ ۾ هجي يا آسمانن ۾ يا زمين ۾ (هجي) ته (به) الله ان کي آڻي حاضر ڪندو. ڇو ته الله باريڪ بين خبر رکندڙ آهي (١٦). اي منهنجا پٽڙا! نماز پڙهه ۽ چڱي ڪم جو حڪم ڪر ۽ مدي (ڪم) کان منع ڪر ۽ تو کي جيڪا تڪليف پهچي، تنهن تي صبر ڪر، ڇو ته اهي (ڪم) همت وارن ڪمن مان آهن (١٧). ۽ ماڻهن لاءِ پنهنجو ڳل (يعني منهن) ڇيڀو نه ڪر ۽ زمين ۾ لاڏ سان نه گهم، ڇو ته الله سيڪنهن هٺيلي وڏائيءَ ڪندڙ کي دوست نه رکندو آهي (١٨).

وَاقْصِدْ فِيْ مَشْيِكَ وَاغْضُضْ مِنْ صَوْتِكَ ؕ اِنَّ اَنْكَرَ الْاَصْوَاتِ
لَصَوْتُ الْحَمِيْرِ ﴿۱۹﴾ اَلَمْ تَرَوْا اَنَّ اللّٰهَ سَخَّرَ لَكُمْ مَّا فِي السَّمٰوٰتِ وَمَا
فِي الْاَرْضِ وَاَسْبَغَ عَلَيْكُمْ نِعَمَهٗ ظَاهِرَةً وَّبَاطِنَةً ؕ وَمِنَ النَّاسِ
مَنْ يُّجَادِلُ فِي اللّٰهِ بِغَيْرِ عِلْمٍ وَّلَا هُدًى وَّلَا كِتٰبٍ مُّنِيْرٍ ﴿۲۰﴾ وَ
اِذَا قِيْلَ لَهُمُ اتَّبِعُوْا مَاۤ اَنْزَلَ اللّٰهُ قَالُوْا بَلْ نَتَّبِعُ مَا وَجَدْنَا
عَلَيْهِ اٰبَآءَنَا ؕ اَوَلَوْ كَانَ الشَّيْطٰنُ يَدْعُوْهُمْ اِلٰى عَذَابِ السَّعِيْرِ ﴿۲۱﴾
وَمَنْ يُّسْلِمْ وَجْهَهٗۤ اِلَى اللّٰهِ وَهُوَ مُحْسِنٌ فَقَدِ اسْتَمْسَكَ
بِالْعُرْوَةِ الْوُثْقٰى ؕ وَاِلَى اللّٰهِ عَاقِبَةُ الْاُمُوْرِ ﴿۲۲﴾ وَمَنْ كَفَرَ فَلَا
يَحْزُنْكَ كُفْرُهٗ ؕ اِلَيْنَا مَرْجِعُهُمْ فَنُنَبِّئُهُمْ بِمَا عَمِلُوْا ؕ اِنَّ اللّٰهَ
عَلِيْمٌۢ بِذَاتِ الصُّدُوْرِ ﴿۲۳﴾ نُمَتِّعُهُمْ قَلِيْلًا ثُمَّ نَضْطَرُّهُمْ اِلٰى
عَذَابٍ غَلِيْظٍ ﴿۲۴﴾ وَلَئِنْ سَاَلْتَهُمْ مَّنْ خَلَقَ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضَ
لَيَقُوْلُنَّ اللّٰهُ ؕ قُلِ الْحَمْدُ لِلّٰهِ ؕ بَلْ اَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُوْنَ ﴿۲۵﴾ لِلّٰهِ مَا
فِي السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ ؕ اِنَّ اللّٰهَ هُوَ الْغَنِيُّ الْحَمِيْدُ ﴿۲۶﴾ وَلَوْ اَنَّمَا
فِي الْاَرْضِ مِنْ شَجَرَةٍ اَقْلَامٌ وَّالْبَحْرُ يَمُدُّهٗ مِنْۢ بَعْدِهٖ
سَبْعَةُ اَبْحُرٍ مَّا نَفِدَتْ كَلِمٰتُ اللّٰهِ ؕ اِنَّ اللّٰهَ عَزِيْزٌ حَكِيْمٌ ﴿۲۷﴾

۽ پنھنجي گھمڻ ۾ وچولي چال هل ۽ پنھنجو آواز ڍرو ڪر، ڇو ته آوازن مان بڇڙو (آواز) گڏھ جي هينگ آهي (١٩). نه ڏٺو اٿوَ ڇا ته جيڪي آسمانن ۾ آهي ۽ جيڪي زمين ۾ آهي سو الله اوهان ڪي تابعُ ڪري ڏنو آهي ۽ پنھنجون پڌريون ۽ ڳجھيون نعمتون اوهان تي پريور ڪيائين؟ ۽ ماڻھن مان ڪي (اهڙا) آهن جو اڻ ڄاڻائيءَ سان ۽ بنا هدايت ۽ روشن ڪتاب هجڻ ڪانسواءِ الله بابت جهڳڙو ڪندا آهن (٢٠). ۽ جڏهن کين چئبو آهي ته جيڪي الله نازل ڪيو، تنھن جي تابعداري ڪريو، (تڏھن چوندا آهن ته نه!) بلڪ اسان جنھن تي پنھنجا ابيءُ ڏاڏا (هلندا) ڏٺا، تنھن جي تابعداري ڪنداسون، توڻيڪ شيطان دوزخ جي عذاب ڏانھن کين سڏي ته به (ان جي پيروي ڪندا ڇا)؟ (٢١). ۽ جنھن پنھنجي مھاڙ الله ڏانھن ڪئي ۽ اُهو ڇگو ڪمن ڪرڻ وارو آهي، تنھن بيشڪ مضبوط ڪڙي کي پڪڙيو ۽ (سڀني) ڪمن جي پڇاڙي الله ڏانھن آهي (٢٢). ۽ جيڪو ڪفر ڪري تنھن جو ڪفر توکي غمگين نه ڪري، کين اسان ڏانھن ورڻو آهي، پوءِ جيڪو ڪيائون تنھن جي کين سُڌ ڏينداسون، ڇو ته الله سينن وارو (ڳجھ) ڄاڻندڙ آهي (٢٣). (دنيا ۾) کين ٿورو (وقت) آسودو ڪريون ٿا، وري کين سخت عذاب ڏانھن ڇڪي نينداسون (٢٤). ۽ جيڪڏھن ڪائن پڇندين ته آسمان ۽ زمين کي ڪنھن بڻايو آهي؟ ته ضرور چوندا ته الله. چؤ ته سڀ ساراه خاص الله کي جڳائي، بلڪ منجهائن گھڻا نه ڄاڻندا آهن (٢٥). جيڪي آسمانن ۽ زمين ۾ آهي سو الله جو ئي آهي، بيشڪ الله ئي بي پرواھ ڏاڍو ساراهيل آهي (٢٦). ۽ جيڪي وڻ زمين ۾ آهن، سي جيڪڏھن قلم ٿين ۽ سمنڊ (جو پاڻي) اُن جي مس ٿئي ان کان پوءِ ست سمنڊ (ٻيا به) هجن ته الله (جي قدرت) جون ڳالھيون نه کٽنديون، ڇو ته الله غالب حڪمت وارو آهي (٢٧).

مَا خَلْقُكُمْ وَلَا بَعْثُكُمْ اِلَّا كَنَفْسٍ وَّاحِدَةٍ ؕ اِنَّ اللّٰهَ سَمِيْعٌۢ بَصِيْرٌ ﴿۲۸﴾
اَلَمْ تَرَ اَنَّ اللّٰهَ يُوْلِجُ الَّيْلَ فِى النَّهَارِ وَيُوْلِجُ النَّهَارَ فِى الَّيْلِ
وَسَخَّرَ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ ۫ كُلٌّ يَّجْرِىْۤ اِلٰٓى اَجَلٍ مُّسَمًّى وَّاَنَّ اللّٰهَ
بِمَا تَعْمَلُوْنَ خَبِيْرٌ ﴿۲۹﴾ ذٰلِكَ بِاَنَّ اللّٰهَ هُوَ الْحَقُّ وَاَنَّ مَا يَدْعُوْنَ
مِنْ دُوْنِهِ الْبَاطِلُ ۙ وَاَنَّ اللّٰهَ هُوَ الْعَلِىُّ الْكَبِيْرُ ﴿۳۰﴾ اَلَمْ تَرَ اَنَّ
الْفُلْكَ تَجْرِىْ فِى الْبَحْرِ بِنِعْمَتِ اللّٰهِ لِيُرِيَكُمْ مِّنْ اٰيٰتِهٖ ؕ اِنَّ فِىْ
ذٰلِكَ لَاٰيٰتٍ لِّكُلِّ صَبَّارٍ شَكُوْرٍ ﴿۳۱﴾ وَاِذَا غَشِيَهُمْ مَّوْجٌ كَالظُّلَلِ
دَعَوُا اللّٰهَ مُخْلِصِيْنَ لَهُ الدِّيْنَ ۚ۬ فَلَمَّا نَجّٰىهُمْ اِلَى الْبَرِّ
فَمِنْهُمْ مُّقْتَصِدٌ ؕ وَمَا يَجْحَدُ بِاٰيٰتِنَآ اِلَّا كُلُّ خَتَّارٍ كَفُوْرٍ ﴿۳۲﴾
يٰۤاَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوْا رَبَّكُمْ وَاخْشَوْا يَوْمًا لَّا يَجْزِىْ وَالِدٌ
عَنْ وَّلَدِهٖ ۫ وَلَا مَوْلُوْدٌ هُوَ جَازٍ عَنْ وَّالِدِهٖ شَيْـًٔا ؕ اِنَّ وَعْدَ
اللّٰهِ حَقٌّ فَلَا تَغُرَّنَّكُمُ الْحَيٰوةُ الدُّنْيَا ۥ وَلَا يَغُرَّنَّكُمْ بِاللّٰهِ
الْغَرُوْرُ ﴿۳۳﴾ اِنَّ اللّٰهَ عِنْدَهٗ عِلْمُ السَّاعَةِ ۚ وَيُنَزِّلُ الْغَيْثَ ۚ وَ
يَعْلَمُ مَا فِى الْاَرْحَامِ ؕ وَمَا تَدْرِىْ نَفْسٌ مَّاذَا تَكْسِبُ غَدًا ؕ
وَمَا تَدْرِىْ نَفْسٌۢ بِاَىِّ اَرْضٍ تَمُوْتُ ؕ اِنَّ اللّٰهَ عَلِيْمٌ خَبِيْرٌ ﴿۳۴﴾

اوهان (سيني) جو خلقڻ ۽ اوهان جو وري جيارڻ رڳو هڪڙي ماڻهو (جي خلقڻ ۽ وري جيارڻ) جهڙو آهي، بيشڪ الله ٻڌندڙ ڏسندڙ آهي (٢٨). نه ڏٺو اٿيئي ڇا؟ ته الله رات کي ڏينهن ۾ داخل ڪندو آهي ۽ ڏينهن کي رات ۾ داخل ڪندو آهي، ۽ سج ۽ چنڊ کي نوابائين. سڀڪو مقرر مدت توڻي هلندو آهي ۽ (نه ڏٺو اٿيئي ڇا) ته جيڪي ڪندا آهيو، تنهن جي الله خبر رکندڙ آهي (٢٩). اهي (ڪم) هن ڪري آهن ته الله ئي برحق آهي ۽ بيشڪ ان کان سواءِ جنهن (ٻئي) کي سڏيندا آهن سو ڪوڙ آهي ۽ بيشڪ الله ئي تمام مٿاهون وڏو آهي (٣٠). نه ڏٺو اٿيئي ڇا؟ ته ٻيڙيون الله جي ئي فضل سان سمنڊ ۾ ترنديون آهن (هن لاءِ) ته (الله) اوهان کي پنهنجن نشانين مان ڏيکاري، بيشڪ هن ۾ سڀڪنهن وڏي صابر شاڪر لاءِ نشانيون آهن (٣١). ۽ جڏهن کين (درياءَ جي) لهر ڇانوَ ڪندڙ ڪڪرن وانگر ويڙهيندي آهي (تڏهن) خاص الله کي نلو ڏانهس مهاڙ ڪري سڏيندا آهن، پوءِ جنهن مهل کين پر ڏانهن بچائي پهچائيندو آهي، (تنهن مهل) منجهائن ڪي وچٿرا هوندا آهن ۽ سڀڪنهن دغاباز بي شڪر کان سواءِ ٻيو ڪوبہ اسان جي آيتن جو انڪار نه ڪندو آهي (٣٢). اي انسانؤ! پنهنجي پالڻهار کان ڊڄو ۽ اُن ڏينهن کان (بہ) ڊڄو جنهن ۾ ڪو پيءُ پنهنجي پٽ جي پورائي نه ڪندو ۽ نه ڪو پٽ پنهنجي پيءُ جي ڪجھ بہ پورائي ڪندڙ هوندو. بيشڪ الله جو وعدو سچو آهي، تنهن ڪري نڪي اوهان کي دنيا جي حياتي ٺڳي ۽ نڪي اوهان کي الله بابت ٺڳيندڙ (شيطان) ٺڳي (٣٣). بيشڪ قيامت جي خبر الله وٽ ئي آهي ۽ (اُهو ئي) مينهن وسائيندو آهي ۽ جيڪي ڳڀڻين ۾ آهي، سو (بہ) ڄاڻندو آهي ۽ ڪو ئي جيءُ نه ڄاڻندو آهي ته (پاڻ) سڀاڻي ڇا ڪندو ۽ ڪوئي جيءُ نه ڄاڻندو آهي ته (پاڻ) ڪهڙيءَ زمين تي مرندو، بيشڪ الله ڄاڻندڙ خبر رکندڙ آهي (٣٤).

سُورَةُ السَّجْدَةِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ○

الٓمّٓ ﴿١﴾ تَنْزِيْلُ الْكِتٰبِ لَا رَيْبَ فِيْهِ مِنْ رَّبِّ الْعٰلَمِيْنَ ﴿٢﴾ اَمْ
يَقُوْلُوْنَ افْتَرٰىهُ ۚ بَلْ هُوَ الْحَقُّ مِنْ رَّبِّكَ لِتُنْذِرَ قَوْمًا مَّآ
اَتٰىهُمْ مِّنْ نَّذِيْرٍ مِّنْ قَبْلِكَ لَعَلَّهُمْ يَهْتَدُوْنَ ﴿٣﴾ اَللّٰهُ
الَّذِيْ خَلَقَ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا فِيْ سِتَّةِ اَيَّامٍ
ثُمَّ اسْتَوٰى عَلَى الْعَرْشِ ؕ مَا لَكُمْ مِّنْ دُوْنِهٖ مِنْ وَّلِيٍّ وَّلَا شَفِيْعٍ ؕ
اَفَلَا تَتَذَكَّرُوْنَ ﴿٤﴾ يُدَبِّرُ الْاَمْرَ مِنَ السَّمَآءِ اِلَى الْاَرْضِ ثُمَّ
يَعْرُجُ اِلَيْهِ فِيْ يَوْمٍ كَانَ مِقْدَارُهٗۤ اَلْفَ سَنَةٍ مِّمَّا تَعُدُّوْنَ ﴿٥﴾
ذٰلِكَ عٰلِمُ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ الْعَزِيْزُ الرَّحِيْمُ ﴿٦﴾ الَّذِيْۤ اَحْسَنَ
كُلَّ شَيْءٍ خَلَقَهٗ وَبَدَاَ خَلْقَ الْاِنْسَانِ مِنْ طِيْنٍ ﴿٧﴾ ثُمَّ جَعَلَ
نَسْلَهٗ مِنْ سُلٰلَةٍ مِّنْ مَّآءٍ مَّهِيْنٍ ﴿٨﴾ ثُمَّ سَوّٰىهُ وَنَفَخَ فِيْهِ مِنْ
رُّوْحِهٖ وَجَعَلَ لَكُمُ السَّمْعَ وَالْاَبْصَارَ وَالْاَفْـِٕدَةَ ؕ قَلِيْلًا مَّا
تَشْكُرُوْنَ ﴿٩﴾ وَقَالُوْۤا ءَاِذَا ضَلَلْنَا فِي الْاَرْضِ ءَاِنَّا لَفِيْ
خَلْقٍ جَدِيْدٍ ؕ بَلْ هُمْ بِلِقَآءِ رَبِّهِمْ كٰفِرُوْنَ ﴿١٠﴾

سورة سجده مڪي آهي ۽ هن ۾
ٽيهہ آيتون ۽ ٽي رڪوع آهن.

الله ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

الٓمٓ (١). (هن) ڪتاب جو لاهڻ، منجهس ڪو شڪ ڪونهي (جو) جهانن جي پالڻهار وٽان آهي (٢). چوندا آهن ڇا تہ ان (قرآن) کي پاڻ ٺاهيو اٿس؟ (نہ!) بلڪ اُهو تنهنجي پالڻهار وٽان سچو (آيل) آهي (هن لاءِ) تہ اُنهيءَ قوم کي ڊيڄارين جن وٽ تو کان اڳ ڪو ڊيڄاريندڙ نہ آيو آهي تہ مَنَ اُهي هدايت لهن (٣). الله اُهو آهي جنهن آسمانن ۽ زمين کي ۽ جيڪي سندس وچ ۾ آهي، سو ڇهن ڏينهن ۾ بڻايو، وري عرش تي قائم ٿيو. ان کان سواءِ اوهان لاءِ نڪي ڪو سڄڻ ۽ نڪي ڪو پارت ڪندڙ آهي. پوءِ نصيحت نہ ٿا وٺو ڇا؟ (٤). آسمان کان زمين ڏانهن هر ڪم جي رٿا ڪندو آهي، وري (اها تدبير) اُن ڏينهن ۾ ڏانهس مٿي ويندي آهي، جنهن ڏينهن جو اندازو هزار ورهيہ جيترو اُنهيءَ (ليکي) مان آهي، جو ڳڻيندا آهيو* (٥). اِها (سندس وصف) آهي، جو ڳجهہ ۽ ظاهر جو ڄاڻندڙ غالب مهربان آهي (٦). جنهن جيڪا شيءِ پيدا ڪئي سا سيڪا چڱيءَ طرح بڻائي ۽ ماڻهن جي پيدائش کي ڳاري مان (ٺُون) شروع ڪيائين (٧). وري سندس اولاد حقير پاڻيءَ جي نچوڙ مان بڻايائين (٨). وري کيس سنئين لڱين ڪيائين ۽ منجهس پنهنجو روح ڦوڪيائين ۽ اوهان لاءِ ڪن ۽ اکيون ۽ دليون بڻايائين. اوهين ٿورو شڪر ڪندا آهيو (٩). ۽ چون ٿا تہ جڏهن زمين ۾ رُلي ملي وياسون (تڏهن بہ) اسين وري نئين سر بڻباسين ڇا؟ (نہ!) بلڪ اُهي پنهنجي پالڻهار جي ملڻ کان منڪر آهن (١٠).

* مطلب تہ دنيا ۾ تدبير الاهي ڪيئن لهي ٿي ۽ وري ڪيئن مٿي چڙهي ٿي؟ ان کي جيڪڏهن ماڻهو خيال ۾ آڻين تہ اهو عرصو هڪ هزار سال کان گهٽ معلوم نہ ٿيندو، پر الله تعاليٰ جي اڏو اهو سمورو انتظام هڪ ڏينهن ۾ پورو ٿئي ٿو! غرض تہ ماڻهن جا وهم الله جي قدرت ۽ طاقت کي پهچي نہ ٿا سگهن. والله اعلم (فتح الرحمٰن).

قُلْ يَتَوَفّٰىكُمْ مَّلَكُ الْمَوْتِ الَّذِيْ وُكِّلَ بِكُمْ ثُمَّ اِلٰى رَبِّكُمْ
تُرْجَعُوْنَ ۝۱۱ وَلَوْ تَرٰۤى اِذِ الْمُجْرِمُوْنَ نَاكِسُوْا رُءُوْسِهِمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ ؕ
رَبَّنَاۤ اَبْصَرْنَا وَسَمِعْنَا فَارْجِعْنَا نَعْمَلْ صَالِحًا اِنَّا مُوْقِنُوْنَ ۝۱۲ وَ
لَوْ شِئْنَا لَاٰتَيْنَا كُلَّ نَفْسٍ هُدٰىهَا وَلٰكِنْ حَقَّ الْقَوْلُ مِنِّيْ
لَاَمْلَـَٔنَّ جَهَنَّمَ مِنَ الْجِنَّةِ وَالنَّاسِ اَجْمَعِيْنَ ۝۱۳ فَذُوْقُوْا بِمَا
نَسِيْتُمْ لِقَآءَ يَوْمِكُمْ هٰذَا ۚ اِنَّا نَسِيْنٰكُمْ وَذُوْقُوْا عَذَابَ الْخُلْدِ بِمَا
كُنْتُمْ تَعْمَلُوْنَ ۝۱۴ اِنَّمَا يُؤْمِنُ بِاٰيٰتِنَا الَّذِيْنَ اِذَا ذُكِّرُوْا بِهَا خَرُّوْا
سُجَّدًا وَّسَبَّحُوْا بِحَمْدِ رَبِّهِمْ وَهُمْ لَا يَسْتَكْبِرُوْنَ ۝۱۵ ۩ تَتَجَافٰى
جُنُوْبُهُمْ عَنِ الْمَضَاجِعِ يَدْعُوْنَ رَبَّهُمْ خَوْفًا وَّطَمَعًا ۫ وَّمِمَّا
رَزَقْنٰهُمْ يُنْفِقُوْنَ ۝۱۶ فَلَا تَعْلَمُ نَفْسٌ مَّاۤ اُخْفِيَ لَهُمْ مِّنْ قُرَّةِ
اَعْيُنٍ ۚ جَزَآءًۢ بِمَا كَانُوْا يَعْمَلُوْنَ ۝۱۷ اَفَمَنْ كَانَ مُؤْمِنًا كَمَنْ كَانَ
فَاسِقًا ؕ لَا يَسْتَوٗنَ ۝۱۸ اَمَّا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا وَعَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ فَلَهُمْ
جَنّٰتُ الْمَاْوٰى ۫ نُزُلًۢا بِمَا كَانُوْا يَعْمَلُوْنَ ۝۱۹ وَاَمَّا الَّذِيْنَ فَسَقُوْا
فَمَاْوٰىهُمُ النَّارُ ؕ كُلَّمَاۤ اَرَادُوْۤا اَنْ يَّخْرُجُوْا مِنْهَاۤ اُعِيْدُوْا فِيْهَا وَ
قِيْلَ لَهُمْ ذُوْقُوْا عَذَابَ النَّارِ الَّذِيْ كُنْتُمْ بِهٖ تُكَذِّبُوْنَ ۝۲۰

(اي پيغمبر! کين) چؤ ته، جيڪو موت جو ملائڪ اوهان تي مقرر ڪيل آهي سو اوهان جو روح ڪڍندو، وري پنهنجي پالڻهار ڏانهن موٽائبؤ (١١). ۽ (انهيءَ مهل) جيڪڏهن ڏسين جنهن مهل گنهگار پنهنجي پالڻهار جي سامهون پنهنجا ڪنڌ اونڌا ڪندڙ هوندا (ته عجب ڪرين). (اهي گنهگار چوندا ته) اي اسان جا پالڻهار! ڏٺوسون ۽ ٻڌوسون ۽ هاڻي اسان کي (دنيا ۾) موٽاءِ ته چڱو ڪم ڪريون، بيشڪ اسين يقين ڪندڙ آهيون (١٢). ۽ جيڪڏهن گهرون ها ته سيڪنهن شخص کي هدايت ڪريون ها پر مون وٽان (هي) حڪم ثابت ٿيل آهي ته جنّن ۽ ماڻهن (انهن ٿي) مڙني مان دوزخ ضرور ڀريندس (١٣). پوءِ هن ڏينهن جي ملڻ کي جو وساريو هيوَ، تنهن سببان (عذاب) چکو، بيشڪ اسان (به) اوهان کي وساريو ۽ جيڪي ڪندا هيؤ، تنهن سببان هميشگيءَ جو عذاب چکو (١٤). اسان جي آيتن تي رڳو اُهي ايمان آڻيندا آهن جن کي انهن (آيتن) سان جڏهن نصيحت ڏبي آهي، تڏهن سجدو ڪندڙ ٿي ڪرندا آهن ۽ پنهنجي پالڻهار جي پاڪائي ساراه سان بيان ڪندا آهن ۽ اُهي وڏائي نه ڪندا آهن (١٥). سندن پاسا سمهڻ جي هنڌ کان الڳ ٿي پنهنجي پالڻهار کي خوف ۽ اميد سان سڏيندا آهن ۽ جيڪا کين روزي ڏني سون، تنهن مان خرچيندا آهن (١٦). پوءِ جيڪو اکين جو ٺار اُنهن لاءِ لڪايو ويو آهي، سو ڪو جيءُ نه ڄاڻندو آهي، اُهو بدلو هنن جيڪي ڪمايو هو تنهن سبب آهي (١٧). جيڪو مؤمن آهي سو بدڪار جي برابر آهي ڇا؟ (اُهي ٻئي ڪڏهن) برابر نه ٿيندا (١٨). جن ايمان آندو ۽ چڱا ڪم ڪيا تن لاءِ بهشت (جا باغ) مهمانيءَ طور رهڻ جو هنڌ آهي، ان ڪري جو (چڱا) ڪم ڪندا رهيا (١٩). پر جن بڇڙائي ڪئي تن جي رهڻ جو هنڌ دوزخ آهي، جنهن مهل منجهانئس نڪرڻ جو ارادو ڪندا، (تنهن مهل) منجهس ورائي (پيا) وجهبا ۽ کين چئبو ته ان باه جو عذاب چکو جنهن کي اوهين ڪوڙو ڀائيندا هيؤ (٢٠).

وَلَنُذِيقَنَّهُمْ مِّنَ الْعَذَابِ الْأَدْنٰى دُوْنَ الْعَذَابِ
الْأَكْبَرِ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُوْنَ ﴿٢١﴾ وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ ذُكِّرَ
بِاٰيٰتِ رَبِّهٖ ثُمَّ أَعْرَضَ عَنْهَا ۚ إِنَّا مِنَ الْمُجْرِمِيْنَ مُنْتَقِمُوْنَ ﴿٢٢﴾
وَلَقَدْ اٰتَيْنَا مُوْسَى الْكِتٰبَ فَلَا تَكُنْ فِيْ مِرْيَةٍ
مِّنْ لِّقَآئِهٖ وَجَعَلْنٰهُ هُدًى لِّبَنِيْٓ إِسْرَآءِيْلَ ﴿٢٣﴾ وَ
جَعَلْنَا مِنْهُمْ أَئِمَّةً يَّهْدُوْنَ بِأَمْرِنَا لَمَّا صَبَرُوْا ۗ وَ
كَانُوْا بِاٰيٰتِنَا يُوْقِنُوْنَ ﴿٢٤﴾ إِنَّ رَبَّكَ هُوَ يَفْصِلُ بَيْنَهُمْ
يَوْمَ الْقِيٰمَةِ فِيْمَا كَانُوْا فِيْهِ يَخْتَلِفُوْنَ ﴿٢٥﴾ أَوَلَمْ يَهْدِ لَهُمْ
كَمْ أَهْلَكْنَا مِنْ قَبْلِهِمْ مِّنَ الْقُرُوْنِ يَمْشُوْنَ فِيْ مَسٰكِنِهِمْ ۗ
إِنَّ فِيْ ذٰلِكَ لَاٰيٰتٍ ۗ أَفَلَا يَسْمَعُوْنَ ﴿٢٦﴾ أَوَلَمْ يَرَوْا أَنَّا نَسُوْقُ
الْمَآءَ إِلَى الْأَرْضِ الْجُرُزِ فَنُخْرِجُ بِهٖ زَرْعًا تَأْكُلُ مِنْهُ
أَنْعَامُهُمْ وَأَنْفُسُهُمْ ۗ أَفَلَا يُبْصِرُوْنَ ﴿٢٧﴾ وَيَقُوْلُوْنَ مَتٰى
هٰذَا الْفَتْحُ إِنْ كُنْتُمْ صٰدِقِيْنَ ﴿٢٨﴾ قُلْ يَوْمَ الْفَتْحِ لَا يَنْفَعُ
الَّذِيْنَ كَفَرُوْٓا إِيْمَانُهُمْ وَلَا هُمْ يُنْظَرُوْنَ ﴿٢٩﴾ فَأَعْرِضْ
عَنْهُمْ وَانْتَظِرْ إِنَّهُمْ مُّنْتَظِرُوْنَ ﴿٣٠﴾

۽ ڪين وڏي عذاب ڪان سواءِ هلڪي سزا (دنيا ۾ بہ) ضرور چکائينداسون تہ مَنَ اهي (سڌيءَ واٽ ڏانهن) ورن (٢١). ۽ ان ڪان وڌيڪ ظالم ڪير آهي؟ جنهن کي سندس پالڻهار جي آيتن سان نصيحت ڏجي تہ وري اُنهن کان منهن موڙي. بيشڪ اسين ڏوهارين ڪان بدلو وٺندڙ آهيون (٢٢). ۽ بيشڪ موسىٰ کي ڪتاب ڏنوسون، پوءِ تون ان (قرآن) جي ملڻ کان شڪ ۾ نہ ٿيءُ ۽ اُن (موسىٰ) کي بني اسرائيلن لاءِ هدايت بڻايوسون (٢٣). ۽ منجهائن پيشوا ڪيا (هيا) سون جي اسان جي حڪم سان سڌو رستو ڏيکاريندا هئا، جڏهن جو (اُهي ڏکن تي) صبر ڪندا رهيا ۽ (اُهي) اسان جي آيتن تي يقين رکندا هوا (٢٤). بيشڪ تنهنجو پالڻهار ئي قيامت جي ڏينهن سندن وچ ۾ اُنهيءَ (ڳالهہ) جو نبيرو ڪندو، جنهن بابت جهڳڙو ڪندا هوا (٢٥). (هن ڳالهہ) کين هدايت نہ ڪئي آهي ڇا؟ تہ، ڪانئن اڳ ڪيترا ئي جُڳ ناس ڪياسون، جن جي گهرن ۾ (اهي) گهمندا آهن؟ بيشڪ هن (ڳالهہ) ۾ وڏيون نشانيون آهن، پوءِ نہ ٻڌندا آهن ڇا؟ (٢٦). نہ ڏٺائون ڇا؟ تہ، اسين اُبرڙٽ (ويران) زمين ڏانهن پاڻي وهائيندا آهيون، پوءِ اُن سان پوک ڄمائيندا آهيون، جنهن مان سندن ڍور ۽ اُهي پاڻ کائيندا آهن. پوءِ نہ ڏسندا آهن ڇا؟ (٢٧). ۽ چون ٿا تہ، جيڪڏهن اوهين سچا آهيو تہ اِهو فيصلو ڪڏهن ٿيندو؟ (٢٨). (اي پيغمبر! کين) چؤ تہ فيصلي جي ڏينهن ڪافرن کي سندن ايمان آڻڻ فائدو نہ ڏيندو ۽ نہ کي ڪين مهلت ڏبي (٢٩). پوءِ کانئن منهن موڙ ۽ انتظار ڪر، بيشڪ اُهي (بہ) انتظار ڪندڙ آهن (٣٠).

سُوۡرَۃُ الۡاَحۡزَابِ

بِسۡمِ اللّٰہِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِیۡمِ ○

یٰۤاَیُّہَا النَّبِیُّ اتَّقِ اللّٰہَ وَ لَا تُطِعِ الۡکٰفِرِیۡنَ وَ الۡمُنٰفِقِیۡنَ ؕ اِنَّ
اللّٰہَ کَانَ عَلِیۡمًا حَکِیۡمًا ۙ﴿۱﴾ وَّ اتَّبِعۡ مَا یُوۡحٰۤی اِلَیۡکَ مِنۡ رَّبِّکَ ؕ
اِنَّ اللّٰہَ کَانَ بِمَا تَعۡمَلُوۡنَ خَبِیۡرًا ۙ﴿۲﴾ وَّ تَوَکَّلۡ عَلَی اللّٰہِ ؕ وَ کَفٰی بِاللّٰہِ
وَکِیۡلًا ﴿۳﴾ مَا جَعَلَ اللّٰہُ لِرَجُلٍ مِّنۡ قَلۡبَیۡنِ فِیۡ جَوۡفِہٖ ۚ وَ مَا جَعَلَ
اَزۡوَاجَکُمُ الِّٰٓیۡٔ تُظٰہِرُوۡنَ مِنۡہُنَّ اُمَّہٰتِکُمۡ ۚ وَ مَا جَعَلَ اَدۡعِیَآءَکُمۡ
اَبۡنَآءَکُمۡ ؕ ذٰلِکُمۡ قَوۡلُکُمۡ بِاَفۡوَاہِکُمۡ ؕ وَ اللّٰہُ یَقُوۡلُ الۡحَقَّ وَ ہُوَ
یَہۡدِی السَّبِیۡلَ ﴿۴﴾ اُدۡعُوۡہُمۡ لِاٰبَآئِہِمۡ ہُوَ اَقۡسَطُ عِنۡدَ اللّٰہِ ۚ
فَاِنۡ لَّمۡ تَعۡلَمُوۡۤا اٰبَآءَہُمۡ فَاِخۡوَانُکُمۡ فِی الدِّیۡنِ وَ مَوَالِیۡکُمۡ ؕ وَ
لَیۡسَ عَلَیۡکُمۡ جُنَاحٌ فِیۡمَاۤ اَخۡطَاۡتُمۡ بِہٖ ۙ وَ لٰکِنۡ مَّا تَعَمَّدَتۡ قُلُوۡبُکُمۡ ؕ
وَ کَانَ اللّٰہُ غَفُوۡرًا رَّحِیۡمًا ﴿۵﴾ اَلنَّبِیُّ اَوۡلٰی بِالۡمُؤۡمِنِیۡنَ مِنۡ
اَنۡفُسِہِمۡ وَ اَزۡوَاجُہٗۤ اُمَّہٰتُہُمۡ ؕ وَ اُولُوا الۡاَرۡحَامِ بَعۡضُہُمۡ اَوۡلٰی
بِبَعۡضٍ فِیۡ کِتٰبِ اللّٰہِ مِنَ الۡمُؤۡمِنِیۡنَ وَ الۡمُہٰجِرِیۡنَ اِلَّاۤ اَنۡ
تَفۡعَلُوۡۤا اِلٰۤی اَوۡلِیٰٓئِکُمۡ مَّعۡرُوۡفًا ؕ کَانَ ذٰلِکَ فِی الۡکِتٰبِ مَسۡطُوۡرًا ﴿۶﴾

سورة احزاب مدني آهي ۽ هن ۾
تيهتر آيتون ۽ نو رڪوع آهن.

الله ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

اي پيغمبر! الله کان ڊڄ ۽ ڪافرن ۽ منافقن جو چيو نہ مڃ. ڇو تہ الله ڄاڻندڙ حڪمت وارو آهي (١). ۽ جيڪي تنهنجي پالڻهار وٽان تو ڏانهن وحي ڪجي ٿو، تنهن جي تابعداري ڪر، ڇو تہ جيڪي ڪندا آهيو، تنهن جي الله خبر رکندڙ آهي (٢). ۽ الله تي ڀروسو ڪر ۽ الله سنڀاليندڙ ڪافي آهي (٣). الله ڪنهن ماڻهوءَ جي اندر ۾ ٻہ دليون (پيدا) نہ ڪيون آهن ۽ نڪي اوهان جي انهن زالن کي جن کي اوهين ماءُ ڇئي وينا آهيو، سي اوهان جون (حقيقي) مائر ڪيائين ۽ نڪي اوهان جي پٽيلن کي اوهان جا (حقيقي) پٽ ڪيائين. اِهو اوهان جو چوڻ اوهان جي واتن جو آهي ۽ الله سچ چوندو آهي ۽ اُهو ئي (سڌو) رستو ڏيکاريندو آهي (۴). کين سندن پين جا (پٽ ڪري) سڏيو، اِهو الله وٽ بلڪل انصاف آهي، پوءِ جيڪڏهن سندن پيئر نہ ڄاڻندا هجو تہ اوهان جا دين ۾ ڀائر ۽ اوهان جا دوست آهن ۽ جنهن ڳالهائڻ ۾ غلطي ڪئي هجيوَ، تنهن ۾ اوهان تي ڪو گناهہ نہ آهي، پر اوهان جي دلين جيڪي ڄاڻي واڻي ڪيو (تنهن ۾ گناهہ) آهي ۽ الله بخشڻهار مهربان آهي (٥). پيغمبر مؤمنن تي سندن جندن کان وڌيڪ حق رکندو آهي ۽ سندس زالون سندن مائر آهن ۽ مائٽيءَ وارا هڪ ٻئي جا پاڻ ۾ الله جي ڪتاب ۾ (ٻين) مؤمنن ۽ هجرت ڪندڙن کان وڌيڪ حقدار آهن، پر پنهنجن دوستن سان احسان ڪريو (تہ جائز آهي). اِهو (حڪم) ڪتاب ۾ لکيل آهي (٦).

وَاِذْ اَخَذْنَا مِنَ النَّبِيّٖنَ مِيْثَاقَهُمْ وَمِنْكَ وَمِنْ نُّوْحٍ وَّاِبْرٰهِيْمَ
وَمُوْسٰى وَعِيْسَى ابْنِ مَرْيَمَ ۪ وَاَخَذْنَا مِنْهُمْ مِّيْثَاقًا غَلِيْظًا ۙ﴿۷﴾
لِّيَسْـَٔلَ الصّٰدِقِيْنَ عَنْ صِدْقِهِمْ ۚ وَاَعَدَّ لِلْكٰفِرِيْنَ عَذَابًا اَلِيْمًا ﴿۸﴾ ع
يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوا اذْكُرُوْا نِعْمَةَ اللّٰهِ عَلَيْكُمْ اِذْ جَآءَتْكُمْ جُنُوْدٌ
فَاَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ رِيْحًا وَّجُنُوْدًا لَّمْ تَرَوْهَا ؕ وَكَانَ اللّٰهُ بِمَا تَعْمَلُوْنَ
بَصِيْرًا ۚ﴿۹﴾ اِذْ جَآءُوْكُمْ مِّنْ فَوْقِكُمْ وَمِنْ اَسْفَلَ مِنْكُمْ وَاِذْ
زَاغَتِ الْاَبْصَارُ وَبَلَغَتِ الْقُلُوْبُ الْحَنَاجِرَ وَتَظُنُّوْنَ بِاللّٰهِ
الظُّنُوْنَا ﴿۱۰﴾ هُنَالِكَ ابْتُلِيَ الْمُؤْمِنُوْنَ وَزُلْزِلُوْا زِلْزَالًا شَدِيْدًا ﴿۱۱﴾
وَاِذْ يَقُوْلُ الْمُنٰفِقُوْنَ وَالَّذِيْنَ فِيْ قُلُوْبِهِمْ مَّرَضٌ مَّا وَعَدَنَا
اللّٰهُ وَرَسُوْلُهٗۤ اِلَّا غُرُوْرًا ﴿۱۲﴾ وَاِذْ قَالَتْ طَّآئِفَةٌ مِّنْهُمْ يٰۤاَهْلَ
يَثْرِبَ لَا مُقَامَ لَكُمْ فَارْجِعُوْا ۚ وَيَسْتَاْذِنُ فَرِيْقٌ مِّنْهُمُ النَّبِيَّ
يَقُوْلُوْنَ اِنَّ بُيُوْتَنَا عَوْرَةٌ ۛؕ وَمَا هِيَ بِعَوْرَةٍ ۚۛ اِنْ يُّرِيْدُوْنَ اِلَّا
فِرَارًا ﴿۱۳﴾ وَلَوْ دُخِلَتْ عَلَيْهِمْ مِّنْ اَقْطَارِهَا ثُمَّ سُئِلُوا الْفِتْنَةَ
لَاٰتَوْهَا وَمَا تَلَبَّثُوْا بِهَاۤ اِلَّا يَسِيْرًا ﴿۱۴﴾ وَلَقَدْ كَانُوْا عَاهَدُوا اللّٰهَ
مِنْ قَبْلُ لَا يُوَلُّوْنَ الْاَدْبَارَ ؕ وَكَانَ عَهْدُ اللّٰهِ مَسْـُٔوْلًا ﴿۱۵﴾

۽ (ياد ڪر) جڏهن پيغمبرن کان سندن انجام ورتوسون ۽ (پڻ) توکان ۽ نوح ۽ ابراهيم ۽ موسىٰ ۽ عيسىٰ پٽ مريم جي کان (بہ ورتوسون) ۽ (هن لاءِ) کانئن پڪو انجام ورتوسين (٧). تہ (الله) سچن کان سندن سچائيءَ بابت پڇي ۽ ڪافرن لاءِ ڏکوئيندڙ عذاب تيار ڪيو اٿس (٨). اي ايمان وارؤ! پاڻ تي الله جو احسان ياد ڪريو، جڏهن (ڪافرن جا) لشڪر اوهان تي (چڙهائي ڪري) آيا، تڏهن مٿن واءُ موڪليوسون ۽ (اوهان جي مدد لاءِ ملائڪن جا) اهڙا لشڪر بہ، جن کي اوهان نہ ٿي ڏٺو (پوءِ ڪافرن کي ڀڄائي اوهان کي بچايوسون) ۽ جيڪي ڪريو ٿا سو الله ڏسندڙ آهي (٩). جڏهن (اُهي) اوهان جي مٿان ۽ اوهان جي هيٺان اوهان وٽ آيا ۽ اُنهيءَ مهل اکيون ڏرا ڏيئي ويون ۽ دليون (دهشت کان) نڙگهٽن کي پهتيون ۽ الله جي بہ نسبت ڪيئي گمان ڀانيوَ ٿي! (١٠). اُتي مؤمنن کي پرکيو ويو ۽ ڪين تمام سخت لوڏيو ويو (١١). ۽ انهيءَ مهل منافقن ۽ جن جي دلين ۾ بيماري آهي، تن چيو ٿي تہ الله ۽ سندس پيغمبر اسان کي ٺڳيءَ کان سواءِ (ٻيو) ڪو انجام نہ ڏنو آهي (١٢). ۽ اُنهيءَ مهل منجهانئن هڪ ٽوليءَ چيو تہ، اي مديني وارؤ! اوهان لاءِ (هتي ترسڻ جي) ڪا جاءِ ڪانهي، تنهن ڪري موٽو ۽ منجهانئن هڪ ٽوليءَ پيغمبر کان موڪلايو ٿي ۽ چوڻ لڳا تہ اسان جا گهر هيڪلا آهن. حالانڪ اُهي هيڪلا نہ هئا، ڀڄڻ کان سواءِ (ٻيو) ڪو ارادو نہ هئن (١٣). ۽ جيڪڏهن اُن (مديني) جي آس پاس کان مٿن ڪا (ڪافرن جي فوج) اچي ڪڙڪي ها، وري کانئن خانہ جنگي طلب ڪئي وڃي ها تہ ضرور اها ڪن ها ۽ ان لاءِ ٿوري دير کان سواءِ ترسن ئي نہ ها (١٤). ۽ هن کان اڳ ۾ الله سان انجام ڪيو هئائون تہ (ڀڄڻ لاءِ) پٺيون نہ ڦيرائيندا ۽ الله جي انجام جي (ضرور) پڇا ڪئي ويندي (١٥).

قُلْ لَّنْ يَّنْفَعَكُمُ الْفِرَارُ اِنْ فَرَرْتُمْ مِّنَ الْمَوْتِ اَوِ الْقَتْلِ وَاِذًا
لَّا تُمَتَّعُوْنَ اِلَّا قَلِيْلًا ﴿۱۶﴾ قُلْ مَنْ ذَا الَّذِيْ يَعْصِمُكُمْ مِّنَ اللّٰهِ اِنْ
اَرَادَ بِكُمْ سُوْٓءًا اَوْ اَرَادَ بِكُمْ رَحْمَةً ؕ وَلَا يَجِدُوْنَ لَهُمْ مِّنْ دُوْنِ
اللّٰهِ وَلِيًّا وَّلَا نَصِيْرًا ﴿۱۷﴾ قَدْ يَعْلَمُ اللّٰهُ الْمُعَوِّقِيْنَ مِنْكُمْ وَالْقَآئِلِيْنَ
لِاِخْوَانِهِمْ هَلُمَّ اِلَيْنَا ۚ وَلَا يَاْتُوْنَ الْبَاْسَ اِلَّا قَلِيْلًا ﴿۱۸﴾ لا اَشِحَّةً
عَلَيْكُمْ ۖۚ فَاِذَا جَآءَ الْخَوْفُ رَاَيْتَهُمْ يَنْظُرُوْنَ اِلَيْكَ تَدُوْرُ
اَعْيُنُهُمْ كَالَّذِيْ يُغْشٰى عَلَيْهِ مِنَ الْمَوْتِ ۚ فَاِذَا ذَهَبَ الْخَوْفُ
سَلَقُوْكُمْ بِاَلْسِنَةٍ حِدَادٍ اَشِحَّةً عَلَى الْخَيْرِ ؕ اُولٰٓئِكَ لَمْ يُؤْمِنُوْا
فَاَحْبَطَ اللّٰهُ اَعْمَالَهُمْ ؕ وَكَانَ ذٰلِكَ عَلَى اللّٰهِ يَسِيْرًا ﴿۱۹﴾ يَحْسَبُوْنَ
الْاَحْزَابَ لَمْ يَذْهَبُوْا ۚ وَاِنْ يَّاْتِ الْاَحْزَابُ يَوَدُّوْا لَوْ اَنَّهُمْ
بَادُوْنَ فِي الْاَعْرَابِ يَسْاَلُوْنَ عَنْ اَنْۢبَآئِكُمْ ؕ وَلَوْ كَانُوْا فِيْكُمْ مَّا
قٰتَلُوْٓا اِلَّا قَلِيْلًا ﴿۲۰﴾ ع لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِيْ رَسُوْلِ اللّٰهِ اُسْوَةٌ حَسَنَةٌ
لِّمَنْ كَانَ يَرْجُوا اللّٰهَ وَالْيَوْمَ الْاٰخِرَ وَذَكَرَ اللّٰهَ كَثِيْرًا ﴿۲۱﴾ ط وَلَمَّا رَاَ
الْمُؤْمِنُوْنَ الْاَحْزَابَ ۙ قَالُوْا هٰذَا مَا وَعَدَنَا اللّٰهُ وَرَسُوْلُهٗ وَ
صَدَقَ اللّٰهُ وَرَسُوْلُهٗ ۫ وَمَا زَادَهُمْ اِلَّآ اِيْمَانًا وَّتَسْلِيْمًا ﴿۲۲﴾

(ڪين) چؤ تہ جيڪڏهن اوهين مرڻ يا مارجڻ کان ڀڄندؤ تہ ڀڄڻ اوهان کي فائدو نہ ڏيندو ۽ انهيءَ مهل بلڪل ٿورو ٿي (زندگيءَ جو) فائدو ڏنو ويندوَ (١٦) . (اي پيغمبر! ڪين) چؤ تہ اوهان کي الله (جي عذاب) کان ڪير بچائيندو، جيڪڏهن اُهو اوهان کي ڪا تڪليف پهچائڻ گهري يا اوهان کي ڪا ٻاجھ پهچائڻ گهري (تہ اُها ڪير روڪيندو؟) ۽ الله کان سواءِ پاڻ لاءِ نہ ڪو دوست ۽ نہ ڪو مددگار لهندا (١٧) . اوهان مان (جهاد کان) جهليندڙن ۽ پنهنجن ڀائرن کي (هيئن) چوندڙن کي تہ اسان ڏانهن اچو، بيشڪ الله ڄاڻندو آهي ۽ ٿورن کان سواءِ (ٻيا) لڙائيءَ ۾ نہ ٿا اچن (١٨) . (هٿون) اوهان تي پيچائي ڪندڙ آهن، پوءِ جنهن مهل ڀؤ (جو وقت) اچي (تنهن مهل) ڪين ڏسين تہ تو ڏانهن سندن اکيون اُن (ماڻهو) وانگر نهاربنديون آهن، جنهن تي موت (جي سڪرات) جي بيهوشي پهتي هجي، پوءِ جنهن مهل (جنگ جو) ڀؤ لهندو آهي، تنهن مهل (غنيمت جي) مال (وٺڻ) تي لالچي ٿي اوهان کي تکين زبانن سان ايذائيندا آهن۔ انهن ايمان نہ آندو، تنهن ڪري الله سندن اعمال چٽ ڪيا ۽ اهو (ڪم) الله تي آسان آهي (١٩) . (خوف جي ڪري) ڀائيندا آهن تہ (ڪافرن جا) لشڪر نہ ويا آهن ۽ جيڪڏهن (ڪافرن جا) ڪي لشڪر اچن ها تہ (هيءَ ڳالھ) گهرن ها تہ اهي جيڪر جهنگن ۾ ٻہراڙيءَ وارن ۾ ويٺل هجن ها (۽) اوهان جون خبرون (هر ڪنهن کان) پڇندا رهن ها ۽ جيڪڏهن اوهان ۾ هجن ها تہ رڳو ٿورا (اچي) جنگ ۾ وڙهن ها (٢٠) . بيشڪ اوهان لاءِ الله جي پيغمبر (جي طريقي) ۾ عمدي پيروي اُنهيءَ لاءِ آهي، جيڪو الله (جي رضا جي اميد) ۽ قيامت جي ڏينهن (جي اچڻ) جي اميد رکندو هجي ۽ الله کي گهڻو ياد ڪندو هجي (٢١) . ۽ جنهن مهل مؤمنن (ڪافرن) جي لشڪرن کي ڏٺو (تنهن مهل) چيائون تہ هي اُهو انجام آهي، جيڪو الله ۽ سندس پيغمبر اسان کي ڏنو هو ۽ الله ۽ سندس پيغمبر سچ فرمايو هو ۽ انهيءَ (حالت) انهن کي ايمان ۽ فرمان برداريءَ ۾ هيڪاندو وڌايو (٢٢) .

مِنَ الْمُؤْمِنِيْنَ رِجَالٌ صَدَقُوْا مَا عَاهَدُوا اللّٰهَ عَلَيْهِ ۚ فَمِنْهُمْ
مَّنْ قَضٰى نَحْبَهٗ وَمِنْهُمْ مَّنْ يَّنْتَظِرُ ۖ وَمَا بَدَّلُوْا تَبْدِيْلًا ﴿۲۳﴾ لِّيَجْزِيَ
اللّٰهُ الصّٰدِقِيْنَ بِصِدْقِهِمْ وَيُعَذِّبَ الْمُنٰفِقِيْنَ اِنْ شَآءَ اَوْ
يَتُوْبَ عَلَيْهِمْ ۭ اِنَّ اللّٰهَ كَانَ غَفُوْرًا رَّحِيْمًا ﴿۲۴﴾ وَرَدَّ اللّٰهُ الَّذِيْنَ
كَفَرُوْا بِغَيْظِهِمْ لَمْ يَنَالُوْا خَيْرًا ۭ وَكَفَى اللّٰهُ الْمُؤْمِنِيْنَ الْقِتَالَ ۭ
وَكَانَ اللّٰهُ قَوِيًّا عَزِيْزًا ﴿۲۵﴾ وَاَنْزَلَ الَّذِيْنَ ظَاهَرُوْهُمْ مِّنْ اَهْلِ
الْكِتٰبِ مِنْ صَيَاصِيْهِمْ وَقَذَفَ فِيْ قُلُوْبِهِمُ الرُّعْبَ فَرِيْقًا
تَقْتُلُوْنَ وَتَاْسِرُوْنَ فَرِيْقًا ﴿۲۶﴾ وَاَوْرَثَكُمْ اَرْضَهُمْ وَدِيَارَهُمْ وَ
اَمْوَالَهُمْ وَاَرْضًا لَّمْ تَطَـُٔوْهَا ۭ وَكَانَ اللّٰهُ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيْرًا ﴿۲۷﴾
يٰٓاَيُّهَا النَّبِيُّ قُلْ لِّاَزْوَاجِكَ اِنْ كُنْتُنَّ تُرِدْنَ الْحَيٰوةَ الدُّنْيَا
وَزِيْنَتَهَا فَتَعَالَيْنَ اُمَتِّعْكُنَّ وَاُسَرِّحْكُنَّ سَرَاحًا جَمِيْلًا ﴿۲۸﴾
وَاِنْ كُنْتُنَّ تُرِدْنَ اللّٰهَ وَرَسُوْلَهٗ وَالدَّارَ الْاٰخِرَةَ فَاِنَّ
اللّٰهَ اَعَدَّ لِلْمُحْسِنٰتِ مِنْكُنَّ اَجْرًا عَظِيْمًا ﴿۲۹﴾ يٰنِسَآءَ
النَّبِيِّ مَنْ يَّاْتِ مِنْكُنَّ بِفَاحِشَةٍ مُّبَيِّنَةٍ يُّضٰعَفْ
لَهَا الْعَذَابُ ضِعْفَيْنِ ۭ وَكَانَ ذٰلِكَ عَلَى اللّٰهِ يَسِيْرًا ﴿۳۰﴾

مؤمنن مان ڪي اهڙا مڙس آهن، جو جيڪو الله سان انجام ڪيو هيائون تنهن تي سچائي ڪيائون، پوءِ منجهائن ڪنهن پنهنجو ذمو پورو ڪيو ۽ منجهائن ڪو انتظار ڪندو آهي ۽ (پنهنجي چوڻ ڪي) ڪنهن طرح نہ مٽايائون (٢٣). (اهو هن ڪري آهي) تہ الله سچن ڪي سندن سچائيءَ سببان بدلو ڏئي ۽ جيڪڏهن گهري تہ منافقن ڪي عذاب ڪري يا (توبه جي توفيق ڏيڻ سان) مٿن ٻاجھ سان موٽي. ڇو تہ الله بخشڻهار مهربان آهي (٢٤). ۽ الله ڪافرن ڪي سندن ڏمر سميت موٽايو جو ڪا چڱائي نہ لڌائون ۽ الله مؤمنن جي ٻاران ويڙھ بابت ڪافي ٿيو ۽ الله سگهارو غالب آهي (٢٥). ۽ ڪتاب وارن مان جن انهن (مشرڪن) جي مدد ڪئي هئي، تن ڪي (الله) سندن ڪوٽن مان لاٿو ۽ سندين دلين ۾ دهشت وڌائين (جو) هڪ ٽوليءَ ڪي ماريوَ ٿي، ۽ ٻيءَ ٽوليءَ ڪي قيد ڪيوَ ٿي (٢٦). ۽ (نيٺ) اوهان ڪي سندين زمين ۽ سندن گهرن ۽ سندن مالن ۽ انهيءَ زمين جو وارث ڪيائين، جنهن تي پير (بہ) نہ گهمايا هيوَ ۽ الله سڀ ڪنهن شيءِ تي وس وارو آهي (٢٧). اي پيغمبر! پنهنجين زالن کي چؤ تہ، جيڪڏهن اوهين دنيا جي حياتي ۽ ان جو سينگار گهرنديون هجو تہ اچو تہ اوهان ڪي سامان ڏيان ۽ چڱيءَ طرح ڇڏيان (٢٨). ۽ جيڪڏهن اوهين الله ۽ سندس پيغمبر ۽ آخرت جي گهر (يعني بهشت) ڪي گهرو ٿيون تہ بيشڪ، اوهان مان نيڪ بختن لاءِ الله وڏو اجر تيار ڪيو آهي (٢٩). اي پيغمبر جون زالون! اوهان مان جيڪا ظاهر ظهور بي حيائي ڪندي، تنهن ڪي وڌائي ٻيڻو عذاب ڪيو ويندو ۽ اهو الله تي آسان آهي (٣٠).

وَمَنْ يَّقْنُتْ مِنْكُنَّ لِلّٰهِ وَرَسُوْلِهٖ وَتَعْمَلْ صَالِحًا
نُّؤْتِهَآ اَجْرَهَا مَرَّتَيْنِ ۙ وَاَعْتَدْنَا لَهَا رِزْقًا كَرِيْمًا ﴿٣١﴾ يٰنِسَآءَ
النَّبِيِّ لَسْتُنَّ كَاَحَدٍ مِّنَ النِّسَآءِ اِنِ اتَّقَيْتُنَّ فَلَا تَخْضَعْنَ
بِالْقَوْلِ فَيَطْمَعَ الَّذِيْ فِيْ قَلْبِهٖ مَرَضٌ وَّقُلْنَ قَوْلًا مَّعْرُوْفًا ﴿٣٢﴾ ع
وَقَرْنَ فِيْ بُيُوْتِكُنَّ وَلَا تَبَرَّجْنَ تَبَرُّجَ الْجَاهِلِيَّةِ الْاُوْلٰى
وَاَقِمْنَ الصَّلٰوةَ وَاٰتِيْنَ الزَّكٰوةَ وَاَطِعْنَ اللّٰهَ وَرَسُوْلَهٗ ؕ
اِنَّمَا يُرِيْدُ اللّٰهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ الرِّجْسَ اَهْلَ الْبَيْتِ
وَيُطَهِّرَكُمْ تَطْهِيْرًا ﴿٣٣﴾ ع وَاذْكُرْنَ مَا يُتْلٰى فِيْ بُيُوْتِكُنَّ
مِنْ اٰيٰتِ اللّٰهِ وَالْحِكْمَةِ ؕ اِنَّ اللّٰهَ كَانَ لَطِيْفًا خَبِيْرًا ﴿٣٤﴾ ع
اِنَّ الْمُسْلِمِيْنَ وَالْمُسْلِمٰتِ وَالْمُؤْمِنِيْنَ وَالْمُؤْمِنٰتِ
وَالْقٰنِتِيْنَ وَالْقٰنِتٰتِ وَالصّٰدِقِيْنَ وَالصّٰدِقٰتِ وَالصّٰبِرِيْنَ
وَالصّٰبِرٰتِ وَالْخٰشِعِيْنَ وَالْخٰشِعٰتِ وَالْمُتَصَدِّقِيْنَ وَ
الْمُتَصَدِّقٰتِ وَالصَّآئِمِيْنَ وَالصّٰٓئِمٰتِ وَالْحٰفِظِيْنَ
فُرُوْجَهُمْ وَالْحٰفِظٰتِ وَالذّٰكِرِيْنَ اللّٰهَ كَثِيْرًا وَّ
الذّٰكِرٰتِ اَعَدَّ اللّٰهُ لَهُمْ مَّغْفِرَةً وَّاَجْرًا عَظِيْمًا ﴿٣٥﴾

۽ اوهان مان جيڪا الله ۽ سندس پيغمبر جي تابعداري ڪندي ۽ چڱا ڪم ڪندي، تنهن کي سندس اجر ٻه ڀيرا ڏينداسين ۽ ان لاءِ عزت واري روزي تيار ڪنداسين (٣١). اي پيغمبر جون زالون! اوهين ڪن ٻين زائفن جهڙيون نه آهيو، جيڪڏهن اوهين (الله کان) ڊڄنديون آهيو ته (ڪنهن ڌارئي ماڻهوءَ سان) ڳالهائڻ ۾ هيڻاهين نه ڪريو، ڇو ته جنهن جي دل ۾ بيماري آهي، سو (متان) طمع ڪري ۽ چڱو سخن ڳالهايو (٣٢). ۽ پنهنجن گهرن ۾ رهو ۽ اڳئين جاهليت جي سينگار وانگر سينگار نه ڪريو ۽ نماز قائم رکو ۽ زڪوٰة ڏيو ۽ الله ۽ سندس پيغمبر جي فرمانبرداري ڪريو. اي پيغمبر جا گهرواروُ! الله رڳو هيءُ گهرندو آهي ته اوهان کان پليتي دور ڪري ۽ ته اوهان کي چڱيءَ طرح پاڪ ڪري (٣٣). ۽ اوهان جي گهرن ۾ جيڪي الله جي آيتن ۽ دانائيءَ جي ڳالهين (علم شريعت) مان پڙهبو آهي، سو ياد ڪريو. ڇو ته الله لطف ڪندڙ خبر رکندڙ آهي (٣٤). بيشڪ مسلمان مرد ۽ مسلمان زائفون ۽ مؤمن ۽ مؤمنياڻيون ۽ فرمانبردار ۽ فرمانبردارڻيون ۽ سچار ۽ سچاريون ۽ صبر وارا ۽ صبر واريون ۽ (الله کان) ڊڄندڙ ۽ (الله کان) ڊڄندڙيون ۽ خيرات ڪرڻ وارا ۽ خيرات ڪرڻ واريون ۽ روزي رکڻ وارا ۽ روزي رکڻ واريون ۽ پنهنجين اوگهڙن جي حفاظت ڪرڻ وارا ۽ حفاظت ڪرڻ واريون ۽ الله کي گهڻو ياد ڪندڙ ۽ ياد ڪندڙيون اِنهن (سڀني) لاءِ الله بخشش ۽ وڏو اجر تيار ڪيو آهي (٣٥).

وَمَا كَانَ لِمُؤْمِنٍ وَّلَا مُؤْمِنَةٍ اِذَا قَضَى اللّٰهُ وَرَسُوْلُهٗۤ اَمْرًا اَنْ
يَّكُوْنَ لَهُمُ الْخِيَرَةُ مِنْ اَمْرِهِمْ ؕ وَمَنْ يَّعْصِ اللّٰهَ وَرَسُوْلَهٗ فَقَدْ
ضَلَّ ضَلٰلًا مُّبِيْنًا ﴿٣٦﴾ وَاِذْ تَقُوْلُ لِلَّذِيْۤ اَنْعَمَ اللّٰهُ عَلَيْهِ وَاَنْعَمْتَ
عَلَيْهِ اَمْسِكْ عَلَيْكَ زَوْجَكَ وَاتَّقِ اللّٰهَ وَتُخْفِيْ فِيْ نَفْسِكَ
مَا اللّٰهُ مُبْدِيْهِ وَتَخْشَى النَّاسَ ۚ وَاللّٰهُ اَحَقُّ اَنْ تَخْشٰىهُ ؕ فَلَمَّا
قَضٰى زَيْدٌ مِّنْهَا وَطَرًا زَوَّجْنٰكَهَا لِكَیْ لَا يَكُوْنَ عَلَى الْمُؤْمِنِيْنَ
حَرَجٌ فِيْۤ اَزْوَاجِ اَدْعِيَآئِهِمْ اِذَا قَضَوْا مِنْهُنَّ وَطَرًا ؕ وَكَانَ اَمْرُ
اللّٰهِ مَفْعُوْلًا ﴿٣٧﴾ مَا كَانَ عَلَى النَّبِيِّ مِنْ حَرَجٍ فِيْمَا فَرَضَ اللّٰهُ لَهٗ ؕ
سُنَّةَ اللّٰهِ فِى الَّذِيْنَ خَلَوْا مِنْ قَبْلُ ؕ وَكَانَ اَمْرُ اللّٰهِ قَدَرًا مَّقْدُوْرَا ۟ۙ ﴿٣٨﴾
اِۨلَّذِيْنَ يُبَلِّغُوْنَ رِسٰلٰتِ اللّٰهِ وَيَخْشَوْنَهٗ وَلَا يَخْشَوْنَ اَحَدًا اِلَّا
اللّٰهَ ؕ وَكَفٰى بِاللّٰهِ حَسِيْبًا ﴿٣٩﴾ مَا كَانَ مُحَمَّدٌ اَبَاۤ اَحَدٍ مِّنْ رِّجَالِكُمْ
وَلٰكِنْ رَّسُوْلَ اللّٰهِ وَخَاتَمَ النَّبِيّٖنَ ؕ وَكَانَ اللّٰهُ بِكُلِّ شَيْءٍ
عَلِيْمًا ﴿٤٠﴾ يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوا اذْكُرُوا اللّٰهَ ذِكْرًا كَثِيْرًا ۙ ﴿٤١﴾ وَّ
سَبِّحُوْهُ بُكْرَةً وَّاَصِيْلًا ﴿٤٢﴾ هُوَ الَّذِيْ يُصَلِّيْ عَلَيْكُمْ وَمَلٰٓئِكَتُهٗ
لِيُخْرِجَكُمْ مِّنَ الظُّلُمٰتِ اِلَى النُّوْرِ ؕ وَكَانَ بِالْمُؤْمِنِيْنَ رَحِيْمًا ﴿٤٣﴾

۽ جڏهن الله ۽ سندس پيغمبر ڪنهن ڪم بابت حڪم ڪري (تڏهن) ڪنهن مؤمن ۽ ڪنهن مؤمنياڻيءَ کي اُنهيءَ پنهنجي ڪم ۾ ڪو اختيار هجڻ نہ جڳائي. ۽ جيڪو الله ۽ سندس پيغمبر جي نافرماني ڪندو سو بيشڪ پڌريءَ ڀُل ۾ ڀُلو (٣٦). ۽ (اي پيغمبر! ياد ڪر) جڏهن تو اُنهيءَ شخص کي چيو تي جنهن تي الله فضل ڪيو آهي ۽ تو (بہ) مٿس احسان ڪيو، تہ پنهنجيءَ زال کي پاڻ وٽ جهل (۽ طلاق نہ ڏي) ۽ الله کان ڊڄ. ۽ تو پنهنجيءَ دل ۾ اها (ڳالھ) لڪائي ٿي، جنهن کي الله پڌرو ڪندڙ آهي ۽ ماڻهن کان ڊڄين ٿي، حالانڪ الله (هن ڳالھ جو) وڌيڪ حقدار آهي، جو ان کان ڊڄين. پوءِ جنهن مهل زيد اُن (عورت) کان پنهنجي حاجت پوري ڪئي، (يعني طلاق ڏنائين تنهن مهل) ان کي تو سان پرڻايوسون (هن لاءِ) تہ مؤمنن تي پنهنجي پٽيلن جي زالن پرڻجڻ ۾ ڪو حرج نہ رهي، جڏهن (اهي) اُنهن کان پنهنجي حاجت پوري ڪن (يعني طلاق ڏين). ۽ الله جو (جيڪو) حڪم (آهي سو) ٿيڻو آهي (٣٧). پيغمبر تي اُنهيءَ ۾ ڪو حرج نہ آهي، جيڪي الله اُن (پيغمبر) لاءِ حلال ڪيو آهي، جيڪي اڳ گذري ويا تن ۾ (بہ) الله جو اهو دستور هو ۽ الله جو حڪم ٺهرايل (اُنهن لاءِ) مقرر آهي (٣٨). جيڪي الله جا پيغام پهچائيندا آهن ۽ ڪانئس ڊڄندا آهن ۽ الله کان سواءِ ٻئي ڪنهن کان نہ ڊڄندا آهن ۽ الله حساب ڪندڙ ڪافي آهي (٣٩). محمد(ﷺ) اوهانجي مردن مان ڪنهن هڪ جو پيءُ نہ آهي، پر الله جو پيغمبر آهي ۽ سڀني پيغمبرن جي مهر آهي ۽ الله هر شيءِ کي ڄاڻندڙ آهي (٤٠). اي ايمان وارؤ! الله کي تمام گهڻو ياد ڪريو (٤١). ۽ صبح ۽ سانجهيءَ جو ڪيس پاڪائيءَ سان واکاڻيو (٤٢). هو اُهو آهي جو اوهان تي رحمت موڪلي ٿو ۽ سندس ملائڪ بہ اوهان لاءِ رحمت جي دعا گهرندا آهن تہ اوهان کي اونداهين مان سوجهري ڏانهن ڪڍي ۽ الله مؤمنن تي مهربان آهي (٤٣).

تَحِيَّتُهُمْ يَوْمَ يَلْقَوْنَهٗ سَلٰمٌ ۚۖ وَاَعَدَّ لَهُمْ اَجْرًا كَرِيْمًا ﴿۴۴﴾ يٰۤاَيُّهَا
النَّبِيُّ اِنَّاۤ اَرْسَلْنٰكَ شَاهِدًا وَّمُبَشِّرًا وَّنَذِيْرًا ﴿۴۵﴾ۙ وَّدَاعِيًا اِلَى
اللّٰهِ بِاِذْنِهٖ وَسِرَاجًا مُّنِيْرًا ﴿۴۶﴾ وَبَشِّرِ الْمُؤْمِنِيْنَ بِاَنَّ لَهُمْ مِّنَ
اللّٰهِ فَضْلًا كَبِيْرًا ﴿۴۷﴾ وَلَا تُطِعِ الْكٰفِرِيْنَ وَالْمُنٰفِقِيْنَ وَدَعْ اَذٰىهُمْ
وَتَوَكَّلْ عَلَى اللّٰهِ ۭ وَكَفٰى بِاللّٰهِ وَكِيْلًا ﴿۴۸﴾ يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْۤا اِذَا
نَكَحْتُمُ الْمُؤْمِنٰتِ ثُمَّ طَلَّقْتُمُوْهُنَّ مِنْ قَبْلِ اَنْ تَمَسُّوْهُنَّ
فَمَا لَكُمْ عَلَيْهِنَّ مِنْ عِدَّةٍ تَعْتَدُّوْنَهَا ۚ فَمَتِّعُوْهُنَّ
وَسَرِّحُوْهُنَّ سَرَاحًا جَمِيْلًا ﴿۴۹﴾ يٰۤاَيُّهَا النَّبِيُّ اِنَّاۤ اَحْلَلْنَا
لَكَ اَزْوَاجَكَ الّٰتِيْۤ اٰتَيْتَ اُجُوْرَهُنَّ وَمَا مَلَكَتْ يَمِيْنُكَ
مِمَّاۤ اَفَاۤءَ اللّٰهُ عَلَيْكَ وَبَنٰتِ عَمِّكَ وَبَنٰتِ عَمّٰتِكَ وَبَنٰتِ
خَالِكَ وَبَنٰتِ خٰلٰتِكَ الّٰتِيْ هَاجَرْنَ مَعَكَ ۡ وَامْرَاَةً
مُّؤْمِنَةً اِنْ وَّهَبَتْ نَفْسَهَا لِلنَّبِيِّ اِنْ اَرَادَ النَّبِيُّ اَنْ
يَّسْتَنْكِحَهَا ۤ خَالِصَةً لَّكَ مِنْ دُوْنِ الْمُؤْمِنِيْنَ ۭ قَدْ عَلِمْنَا
مَا فَرَضْنَا عَلَيْهِمْ فِيْۤ اَزْوَاجِهِمْ وَمَا مَلَكَتْ اَيْمَانُهُمْ
لِكَيْلَا يَكُوْنَ عَلَيْكَ حَرَجٌ ۭ وَكَانَ اللّٰهُ غَفُوْرًا رَّحِيْمًا ﴿۵۰﴾

جنهن ڏينهن الله کي ملندا (تنهن ڏينهن) سندن کيڪار سلام آهي ۽ انهن لاءِ سڳورو اَجر تيار ڪيو اٿس (٤٤). اي پيغمبر! بيشڪ اسان توکي شاهدي ڏيندڙ ۽ خوشخبري ڏيندڙ ۽ ڊيڄاريندڙ ڪري موڪليو (٤٥). ۽ الله ڏانهن سندس حڪم سان سڏيندڙ ۽ روشن ڏيئو (ڪري موڪليوسون) (٤٦). ۽ مؤمنن کي خوشخبري ڏي ته انهن لاءِ الله جي پار کان وڏو فضل آهي (٤٧). ۽ ڪافرن ۽ منافقن جو چيو نه مڃ ۽ سندن ايذائڻ (جي خيال) کي ڇڏ ۽ الله تي ڀروسو ڪر ۽ الله ڪارساز آهي (٤٨). اي ايمان وارؤ! جڏهن مؤمنياڻين کي پرڻجو ۽ وري کين هٿ لائڻ کان اڳ ۾ طلاق ڏيو، تڏهن مٿن ڪا عدت اوهان لاءِ ڪانهي، جنهن کي (اوهين) ڳڻيو، پوءِ کين (ڇڙو) جورو ڏيو ۽ چڱيءَ طرح سان کين ڇڏيو (٤٩). اي پيغمبر! بيشڪ، اسان تو لاءِ اُهي زالون حلال ڪيون جن کي تو سندن ڪابين ڏنو ۽ جيڪي ٻانهيون الله تو تي عنايت ڪيون تن مان جن تي تنهنجو هٿ مالڪ ٿئي سي ۽ تنهنجي چاچي جون ڌيئر ۽ تنهنجي پڦين جون ڌيئر ۽ تنهنجي مامي جون ڌيئر ۽ تنهنجي ماسين جون ڌيئر جن تو سان گڏ هجرت ڪئي، حلال ڪيون سون ۽ اها مؤمنياڻي زائفان به (حلال ڪئي سون) جيڪا پنهنجي جند پيغمبر کي (سواءِ مهر ونڻ جي) بخشي بشرطيڪ پيغمبر کيس پرڻجڻ جو ارادو ڪري (اِهو حڪم) مؤمنن کان سواءِ خاص تو لاءِ آهي. اُنهن (مؤمنن) تي سندن زالن ۽ سندن ٻانهين بابت جن تي سندن هٿ مالڪ ٿيا آهن ۽ جيڪي (ڪابين ۽ خرچ ڏيڻ) فرض ڪيو اٿئون، سو بيشڪ ڄاتو اٿئون (اهو) هن ڪري ته توتي ڪو حرج نه هجي ۽ الله بخشڻهار مهربان آهي (٥٠).

تُرْجِيْ مَنْ تَشَآءُ مِنْهُنَّ وَتُـْٔوِيْٓ اِلَيْكَ مَنْ تَشَآءُ ۭ وَمَنِ ابْتَغَيْتَ
مِمَّنْ عَزَلْتَ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْكَ ۭ ذٰلِكَ اَدْنٰٓى اَنْ تَقَرَّ اَعْيُنُهُنَّ
وَلَا يَحْزَنَّ وَيَرْضَيْنَ بِمَآ اٰتَيْتَهُنَّ كُلُّهُنَّ ۭ وَاللّٰهُ يَعْلَمُ مَا
فِيْ قُلُوْبِكُمْ ۭ وَكَانَ اللّٰهُ عَلِيْمًا حَلِيْمًا ﴿٥١﴾ لَا يَحِلُّ لَكَ النِّسَآءُ
مِنْۢ بَعْدُ وَلَآ اَنْ تَبَدَّلَ بِهِنَّ مِنْ اَزْوَاجٍ وَّلَوْ اَعْجَبَكَ
حُسْنُهُنَّ اِلَّا مَا مَلَكَتْ يَمِيْنُكَ ۭ وَكَانَ اللّٰهُ عَلٰي كُلِّ شَيْءٍ
رَّقِيْبًا ﴿٥٢﴾ يٰٓاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا لَا تَدْخُلُوْا بُيُوْتَ النَّبِيِّ
اِلَّآ اَنْ يُّؤْذَنَ لَكُمْ اِلٰى طَعَامٍ غَيْرَ نٰظِرِيْنَ اِنٰىهُ ۙ وَلٰكِنْ اِذَا
دُعِيْتُمْ فَادْخُلُوْا فَاِذَا طَعِمْتُمْ فَانْتَشِرُوْا وَلَا مُسْتَاْنِسِيْنَ
لِحَدِيْثٍ ۭ اِنَّ ذٰلِكُمْ كَانَ يُؤْذِي النَّبِيَّ فَيَسْتَحْيٖ مِنْكُمْ ۡ
وَاللّٰهُ لَا يَسْتَحْيٖ مِنَ الْحَقِّ ۭ وَاِذَا سَاَلْتُمُوْهُنَّ مَتَاعًا
فَسْـَٔــلُوْهُنَّ مِنْ وَّرَاۗءِ حِجَابٍ ۭ ذٰلِكُمْ اَطْهَرُ لِقُلُوْبِكُمْ وَقُلُوْبِهِنَّ ۭ
وَمَا كَانَ لَكُمْ اَنْ تُؤْذُوْا رَسُوْلَ اللّٰهِ وَلَآ اَنْ تَنْكِحُوْٓا اَزْوَاجَهٗ
مِنْۢ بَعْدِهٖٓ اَبَدًا ۭ اِنَّ ذٰلِكُمْ كَانَ عِنْدَ اللّٰهِ عَظِيْمًا ﴿٥٣﴾ اِنْ
تُبْدُوْا شَيْـــًٔا اَوْ تُخْفُوْهُ فَاِنَّ اللّٰهَ كَانَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيْمًا ﴿٥٤﴾

منجهائن جنهن کي گهرين تنهن کي ڇڏي ڏين ۽ جنهن کي گهرين تنهن کي پاڻ وٽ جاءِ ڏين ۽ جن کي تو پاسي ڪيو تن مان جنهن کي وري طلب ڪرين ته توتي ڪو گناهه نه آهي. اِهو (اختيار) هن (ڳالهه) کي تمام ويجهو آهي ته سندن اکيون ٺرن ۽ (اُهي) غمگين نه ٿين ۽ جيڪي تون کين ڏين تنهن کان اُهي سڀ خوش ٿين ۽ جيڪي اوهان جي دلين ۾ آهي، سو الله ڄاڻندو آهي ۽ الله ڄاڻندڙ بردبار آهي (٥١). (اي پيغمبر!) اِنهن (ٻـن قِسمن) کان پوءِ تو کي ٻيون زالون حلال نه آهن ۽ نڪي انهن جي بجاءِ (ٻيون) زالون نڪاح ڪرين، جيتوڻيڪ سندن سونهن تو کي پسند اچي، پر تنهنجو هٿ جنهن جو مالڪ ٿيو آهي، (تنهن ۾ توکي اختيار آهي) ۽ الله سيڪنهن شيءِ تي نگهبان آهي (٥٢). اي مؤمنؤ! پيغمبر جي گهرن ۾ اُنهيءَ (وقت) کان سواءِ اندر نه وڃو (جنهن وقت) اوهان کي ڪنهن طعام (کائڻ) لاءِ اچڻ جي موڪل ڏني وڃي (۽ اهڙي وقت وڃو جو) اُن جي تيار ٿيڻ جو انتظار ڪندڙ نه هجو، پر جڏهن اوهان کي سڏيو وڃي، تڏهن اندر وڃو. پوءِ جڏهن کائي چڪو تڏهن نڪري وڃو ۽ ڪنهن ڳالهه ۾ ريجهي ويهي نه رهو، ڇو ته اُنهيءَ (ڪم) پيغمبر کي ايذايو ٿي، پوءِ هن اوهان کان لڄ ٿي ڪئي ۽ الله حق (چوڻ) کان لڄ نه ڪندو آهي ۽ جڏهن انهن (پيغمبر جي بيبين) کان ڪا شيءِ گهرو تڏهن پردي جي ٻاهران کائس گهرو، اِهو (ڪم) اوهان جي دلين ۽ اُنهن جي دلين لاءِ ڏاڍو پاڪ آهي. ۽ اوهان کي نه جڳائيندو آهي ته الله جي پيغمبر کي ايذايو ۽ نڪي (جڳائيندو آهي) ته ان کان پوءِ سندس زالون اوهين ڪڏهن پرڻجو. ڇو ته اِهو (ڪم) الله وٽ وڏو (گناهه) آهي (٥٣). جيڪڏهن ڪنهن ڳالهه کي پڌرو ڪريو يا ان کي لڪايو ته بيشڪ الله هر شيءِ کي ڄاڻندڙ آهي (٥٤).

لَا جُنَاحَ عَلَيْهِنَّ فِيْۤ اٰبَآىِٕهِنَّ وَلَاۤ اَبْنَآىِٕهِنَّ وَلَاۤ اِخْوَانِهِنَّ
وَلَاۤ اَبْنَآءِ اِخْوَانِهِنَّ وَلَاۤ اَبْنَآءِ اَخَوٰتِهِنَّ وَلَا نِسَآىِٕهِنَّ وَلَا
مَا مَلَكَتْ اَيْمَانُهُنَّ ۚ وَاتَّقِيْنَ اللّٰهَ ؕ اِنَّ اللّٰهَ كَانَ عَلٰى كُلِّ
شَیْءٍ شَهِيْدًا (۵۵) اِنَّ اللّٰهَ وَمَلٰٓىِٕكَتَهٗ يُصَلُّوْنَ عَلَى النَّبِیِّ ؕ يٰۤاَيُّهَا
الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا صَلُّوْا عَلَيْهِ وَسَلِّمُوْا تَسْلِيْمًا (۵۶) اِنَّ الَّذِيْنَ
يُؤْذُوْنَ اللّٰهَ وَرَسُوْلَهٗ لَعَنَهُمُ اللّٰهُ فِی الدُّنْيَا وَالْاٰخِرَةِ وَاَعَدَّ
لَهُمْ عَذَابًا مُّهِيْنًا (۵۷) وَالَّذِيْنَ يُؤْذُوْنَ الْمُؤْمِنِيْنَ وَالْمُؤْمِنٰتِ
بِغَيْرِ مَا اكْتَسَبُوْا فَقَدِ احْتَمَلُوْا بُهْتَانًا وَّاِثْمًا مُّبِيْنًا (۵۸) ع يٰۤاَيُّهَا
النَّبِیُّ قُلْ لِّاَزْوَاجِكَ وَبَنٰتِكَ وَنِسَآءِ الْمُؤْمِنِيْنَ يُدْنِيْنَ
عَلَيْهِنَّ مِنْ جَلَابِيْبِهِنَّ ؕ ذٰلِكَ اَدْنٰۤى اَنْ يُّعْرَفْنَ فَلَا يُؤْذَيْنَ ؕ
وَكَانَ اللّٰهُ غَفُوْرًا رَّحِيْمًا (۵۹) لَىِٕنْ لَّمْ يَنْتَهِ الْمُنٰفِقُوْنَ وَ
الَّذِيْنَ فِیْ قُلُوْبِهِمْ مَّرَضٌ وَّالْمُرْجِفُوْنَ فِی الْمَدِيْنَةِ
لَنُغْرِيَنَّكَ بِهِمْ ثُمَّ لَا يُجَاوِرُوْنَكَ فِيْهَاۤ اِلَّا قَلِيْلًا (۶۰) ۛ مَّلْعُوْنِيْنَ ۛۚ
اَيْنَمَا ثُقِفُوْۤا اُخِذُوْا وَقُتِّلُوْا تَقْتِيْلًا (۶۱) سُنَّةَ اللّٰهِ فِی
الَّذِيْنَ خَلَوْا مِنْ قَبْلُ ۚ وَلَنْ تَجِدَ لِسُنَّةِ اللّٰهِ تَبْدِيْلًا (۶۲)

انهن (زالن) تي نہ ڪي پنهنجن پيئن ۽ نہ ڪي پنهنجن پٽن ۽ نہ ڪي پنهنجن ڀائرن ۽ نہ ڪي پنهنجن ڀائٽين ۽ نہ ڪي پنهنجن ڀاڻيجن ۽ نہ ڪي پنهنجن (مسلمان) زالئن ۽ نہ ڪي جن تي سندن هٿ مالڪ ٿيا آهن، تن جي اڳيان (پردي نہ ڪرڻ ۾) گناه آهي، ۽ (اي عورتؤ) الله کان ڊڄو، ڇو تہ الله سڀ ڪنهن شيء تي حاضر آهي (٥٥). بيشڪ الله ۽ سندس ملائڪ پيغمبر تي رحمت موڪليندا آهن، اي ايمان وارؤ! اوهين بہ مٿس صلوات پڙهو ۽ پوريءَ طرح سلام چئو (٥٦) . بيشڪ جيڪي الله ۽ سندس پيغمبر کي ايذائيندا آهن، تن تي الله دنيا ۽ آخرت ۾ لعنت ڪئي آهي ۽ انهن لاءِ خواريءَ وارو عذاب تيار ڪيو اٿس (٥٧). ۽ جيڪي (ماڻهو) مؤمنن ۽ مؤمنياڻين کي اهڙي ڪم (جي تهمت) سان ايذائيندا آهن، جو انهن نہ ڪيو هجي، تن بيشڪ ڪوڙي ثاهہ ۽ پڌري گناه جو بار کنيو (٥٨). اي پيغمبر! پنهنجين زالن ۽ پنهنجين ڌيئرن ۽ مؤمنن جي عورتن کي چئو تہ، (جيڪڏهن ٻاهر نڪرن تہ) پاڻ تي پنهنجون چادريون وجهن. اهو (هن ڳالھ کي) تمام ويجهو آهي تہ، اُهي سڃاتيون وڃن (تہ اهي پرديدار آهن)، پوءِ کين ايذاءُ ڏنو نہ وڃي ۽ الله بخشڻهار مهربان آهي (٥٩). منافق ۽ جن جي دلين ۾ بيماري آهي، سي ۽ مديني ۾ ڪوڙين ڳالهين پکيڙڻ وارا جيڪڏهن (پنهنجيءَ عادت کان) نہ جهلبا تہ مٿن توکي مسلط ڪنداسون، وري ٿورن (ڏينهن) کان سواءِ ان (يعني مديني) ۾ تنهنجا پاڙيسري نہ ٿيندا (٦٠). ٽڙيل آهن، جتي لڀندا تتي پڪڙبا ۽ چڱيءَ طرح ڪسبا (٦١). جيڪي (هن کان) اڳ گذري ويا تن ۾ (بہ) الله جو اِهو دستور هو ۽ الله جي دستور کي ڪڏهن مٽ سٽ نہ ڏسندين (٦٢).

يَسْـَٔلُكَ النَّاسُ عَنِ السَّاعَةِ ؕ قُلْ اِنَّمَا عِلْمُهَا عِنْدَ اللّٰهِ ؕ وَمَا
يُدْرِيْكَ لَعَلَّ السَّاعَةَ تَكُوْنُ قَرِيْبًا ﴿٦٣﴾ اِنَّ اللّٰهَ لَعَنَ الْكٰفِرِيْنَ
وَاَعَدَّ لَهُمْ سَعِيْرًا ﴿٦٤﴾ خٰلِدِيْنَ فِيْهَاۤ اَبَدًا ۚ لَا يَجِدُوْنَ وَلِيًّا وَّلَا
نَصِيْرًا ﴿٦٥﴾ يَوْمَ تُقَلَّبُ وُجُوْهُهُمْ فِي النَّارِ يَقُوْلُوْنَ يٰلَيْتَنَاۤ اَطَعْنَا
اللّٰهَ وَاَطَعْنَا الرَّسُوْلَا ﴿٦٦﴾ وَقَالُوْا رَبَّنَاۤ اِنَّاۤ اَطَعْنَا سَادَتَنَا وَكُبَرَآءَنَا
فَاَضَلُّوْنَا السَّبِيْلَا ﴿٦٧﴾ رَبَّنَاۤ اٰتِهِمْ ضِعْفَيْنِ مِنَ الْعَذَابِ وَالْعَنْهُمْ
لَعْنًا كَبِيْرًا ﴿٦٨﴾ يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا لَا تَكُوْنُوْا كَالَّذِيْنَ اٰذَوْا
مُوْسٰى فَبَرَّاَهُ اللّٰهُ مِمَّا قَالُوْا ؕ وَكَانَ عِنْدَ اللّٰهِ وَجِيْهًا ﴿٦٩﴾
يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوا اتَّقُوا اللّٰهَ وَقُوْلُوْا قَوْلًا سَدِيْدًا ﴿٧٠﴾ يُّصْلِحْ
لَكُمْ اَعْمَالَكُمْ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوْبَكُمْ ؕ وَمَنْ يُّطِعِ اللّٰهَ وَرَسُوْلَهٗ
فَقَدْ فَازَ فَوْزًا عَظِيْمًا ﴿٧١﴾ اِنَّا عَرَضْنَا الْاَمَانَةَ عَلَى السَّمٰوٰتِ
وَالْاَرْضِ وَالْجِبَالِ فَاَبَيْنَ اَنْ يَّحْمِلْنَهَا وَاَشْفَقْنَ مِنْهَا وَ
حَمَلَهَا الْاِنْسَانُ ؕ اِنَّهٗ كَانَ ظَلُوْمًا جَهُوْلًا ﴿٧٢﴾ لِّيُعَذِّبَ اللّٰهُ
الْمُنٰفِقِيْنَ وَالْمُنٰفِقٰتِ وَالْمُشْرِكِيْنَ وَالْمُشْرِكٰتِ وَيَتُوْبَ
اللّٰهُ عَلَى الْمُؤْمِنِيْنَ وَالْمُؤْمِنٰتِ ؕ وَكَانَ اللّٰهُ غَفُوْرًا رَّحِيْمًا ﴿٧٣﴾ ع

ماڻهو تو کان قيامت بابت پڇن ٿا، (ڪين) چؤ ته، ان جي خبر رڳو الله وٽ آهي. ۽ ڪهڙيءَ (ڳالهه) توکي ڄاڻايو ته متان قيامت ويجهڙو ئي ٿيندي هجي؟ (٦٣). بيشڪ الله ڪافرن تي لعنت ڪئي آهي ۽ انهن لاءِ ساڙيندڙ باهه تيار ڪئي اٿس (٦٤). منجهس سدائين رهڻ وارا آهن. نڪي ڪو سڄڻ ۽ نڪي ڪو مددگار لهندا (٦٥). جنهن ڏينهن سندن منهن باهه ۾ اونڌا ڪبا (تنهن ڏينهن) چوندا ته، اسان لاءِ هَئَه اُرمان! (جيڪر) الله جي فرمانبرداري ڪريون ها ۽ پيغمبر جي (به) فرمانبرداري ڪريون ها (ته چڱو هو)! (٦٦). ۽ چوندا ته اي اسان جا پالڻهار! بيشڪ اسان پنهنجن سردارن ۽ پنهنجن وڏن جي فرمانبرداري ڪئي ته انهن اسان کي واٽ کان ڀُلايو (٦٧). اي اسان جا پالڻهار! کين ٻيڻو عذاب ڪر ۽ مٿن تمام وڏي لعنت ڪر (٦٨). اي ايمان وارؤ! (اوهين) انهن وانگر نه ٿيو، جن موسىٰ کي ايذايو. پوءِ جيڪي چيائون تنهن کان الله کيس پاڪ ڪيو ۽ (اهو) الله وٽ مان وارو هو (٦٩). اي ايمان وارؤ! الله کان ڊڄو ۽ سڌي ڳالهه چئو (٧٠). (ته) اوهانجا عمل اوهان لاءِ سڌاري ۽ اوهان جا گناهه اوهان کي بخشي ۽ جيڪو الله ۽ سندس پيغمبر جي فرمانبرداري ڪندو، تنهن بيشڪ وڏي مراد ماڻي (٧١). بيشڪ اسان آسمانن ۽ زمين ۽ جبلن کي امانت آڇي، ته ان جي کڻڻ کان انڪار ڪيائون ۽ کانئس ڊنا ۽ ان کي انسان کنيو، بيشڪ اُهو وڏو ظالم جاهل آهي (٧٢). (هيءَ آڇ هن لاءِ آهي) ته الله منافقن ۽ منافقياڻين ۽ مشرڪن ۽ مشرڪياڻين کي عذاب ڪري ۽ الله مؤمنن ۽ مؤمنياڻين تي ٻاجهه سان موٽي ۽ الله بخشڻهار مهربان آهي (٧٣).

سُوْرَةُ سَبَاٍ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ ○
اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِیْ لَهٗ مَا فِی السَّمٰوٰتِ وَمَا فِی الْاَرْضِ وَلَهُ
الْحَمْدُ فِی الْاٰخِرَةِ ؕ وَهُوَ الْحَكِیْمُ الْخَبِیْرُ ﴿۱﴾ یَعْلَمُ مَا یَلِجُ فِی
الْاَرْضِ وَمَا یَخْرُجُ مِنْهَا وَمَا یَنْزِلُ مِنَ السَّمَآءِ وَمَا یَعْرُجُ
فِیْهَا ؕ وَهُوَ الرَّحِیْمُ الْغَفُوْرُ ﴿۲﴾ وَقَالَ الَّذِیْنَ كَفَرُوْا لَا تَاْتِیْنَا
السَّاعَةُ ؕ قُلْ بَلٰی وَرَبِّیْ لَتَاْتِیَنَّكُمْ ۙ عٰلِمِ الْغَیْبِ ۚ لَا یَعْزُبُ عَنْهُ
مِثْقَالُ ذَرَّةٍ فِی السَّمٰوٰتِ وَلَا فِی الْاَرْضِ وَلَاۤ اَصْغَرُ مِنْ ذٰلِكَ
وَلَاۤ اَكْبَرُ اِلَّا فِیْ كِتٰبٍ مُّبِیْنٍ ﴿۳﴾ ۙ لِّیَجْزِیَ الَّذِیْنَ اٰمَنُوْا وَعَمِلُوا
الصّٰلِحٰتِ ؕ اُولٰٓىِٕكَ لَهُمْ مَّغْفِرَةٌ وَّرِزْقٌ كَرِیْمٌ ﴿۴﴾ وَالَّذِیْنَ
سَعَوْ فِیْۤ اٰیٰتِنَا مُعٰجِزِیْنَ اُولٰٓىِٕكَ لَهُمْ عَذَابٌ مِّنْ رِّجْزٍ
اَلِیْمٌ ﴿۵﴾ وَیَرَی الَّذِیْنَ اُوْتُوا الْعِلْمَ الَّذِیْۤ اُنْزِلَ اِلَیْكَ مِنْ
رَّبِّكَ هُوَ الْحَقَّ ۙ وَیَهْدِیْۤ اِلٰی صِرَاطِ الْعَزِیْزِ الْحَمِیْدِ ﴿۶﴾
وَقَالَ الَّذِیْنَ كَفَرُوْا هَلْ نَدُلُّكُمْ عَلٰی رَجُلٍ یُّنَبِّئُكُمْ
اِذَا مُزِّقْتُمْ كُلَّ مُمَزَّقٍ ۙ اِنَّكُمْ لَفِیْ خَلْقٍ جَدِیْدٍ ﴿۷﴾ ۚ

سورة سبا مڪي آهي ۽ هن ۾ چوونجاهه
آيتون ۽ ڇهه رڪوع آهن.

الله ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

سڀ ساراهه اُنهيءَ الله کي جڳائي جو جيڪي آسمانن ۾ آهي ۽ جيڪي
زمين ۾ آهي، سو (سڀ) سندس آهي ۽ ان جي ئي ساراهه آخرت ۾ آهي ۽
اُهو ئي حڪمت وارو خبر رکندڙ آهي (١). جيڪي زمين ۾ گهڙندو آهي ۽
جيڪي منجهانئس نڪرندو آهي ۽ جيڪي آسمان مان لهندو آهي ۽ جيڪي
منجهس چڙهندو آهي، سو (سڀ اُهو) ڄاڻندو آهي ۽ اُهو ئي مهربان بخشڻهار
آهي (٢). ۽ ڪافر چوندا آهن ته اسان تي قيامت (ڪڏهن) نه ايندي (کين)
چؤ ته، ها مون کي پنهنجي (اُنهيءَ) پالڻهار ڳجهه ڄاڻندڙ جو قسم آهي ته
اوهان وٽ ضرور ايندي. جنهن کان ذري جيترو نڪي آسمانن ۽ نڪي
زمين ۾ ڳجهو رهي ٿو ۽ ان کان ننڍي (ڪا شيءِ اهڙي) ڪانهي ۽
نڪي تمام وڏي جا پڌري ڪتاب ۾ (لکيل) نه آهي (٣). هن لاءِ ته جن
ايمان آندو ۽ چڱا ڪم ڪيا تن کي بدلو ڏئي، اُنهن لاءِ ئي بخشش ۽
عزت واري روزي آهي (٤). ۽ جيڪي اسان جي آيتن ۾ مقابلو ڪندڙ ٿي
ڊوڙيا انهن لاءِ ڏکوئيندڙ عذاب جي سزا آهي (٥). ۽ جن کي علم ڏنو ويو
آهي، سي سمجهندا آهن ته جيڪو (قرآن) تنهنجي پالڻهار وٽان تو ڏانهن
نازل ڪيو ويو آهي، سو برحق آهي ۽ غالب ساراهيل (الله) جي واٽ ڏانهن
رستو ڏيکاريندڙ آهي (٦). ۽ ڪافر (هڪ ٻئي کي) چوندا آهن ته، اوهان
کي اهڙو ماڻهو ڏسيون ڇا؟ جو اوهان کي ٻڌائي ته جڏهن (اوهين) ڳري
صفا ذرا ذرا ٿيندؤ (تڏهن) بيشڪ اوهين نئين سر خلقيا ويندؤ (٧).

أَفْتَرٰى عَلَى اللّٰهِ كَذِبًا أَمْ بِهٖ جِنَّةٌ ۗ بَلِ الَّذِيْنَ لَا يُؤْمِنُوْنَ
بِالْاٰخِرَةِ فِي الْعَذَابِ وَالضَّلٰلِ الْبَعِيْدِ ﴿٨﴾ أَفَلَمْ يَرَوْا إِلٰى مَا
بَيْنَ أَيْدِيْهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ مِّنَ السَّمَآءِ وَالْأَرْضِ ۗ إِنْ نَّشَأْ نَخْسِفْ
بِهِمُ الْأَرْضَ أَوْ نُسْقِطْ عَلَيْهِمْ كِسَفًا مِّنَ السَّمَآءِ ۗ إِنَّ فِيْ ذٰلِكَ
لَاٰيَةً لِّكُلِّ عَبْدٍ مُّنِيْبٍ ﴿٩﴾ وَلَقَدْ اٰتَيْنَا دَاوٗدَ مِنَّا فَضْلًا ۗ
يٰجِبَالُ أَوِّبِيْ مَعَهٗ وَالطَّيْرَ ۚ وَأَلَنَّا لَهُ الْحَدِيْدَ ﴿١٠﴾ أَنِ اعْمَلْ
سٰبِغٰتٍ وَّقَدِّرْ فِي السَّرْدِ وَاعْمَلُوْا صَالِحًا ۗ إِنِّيْ بِمَا تَعْمَلُوْنَ
بَصِيْرٌ ﴿١١﴾ وَلِسُلَيْمٰنَ الرِّيْحَ غُدُوُّهَا شَهْرٌ وَّرَوَاحُهَا شَهْرٌ ۚ وَ
أَسَلْنَا لَهٗ عَيْنَ الْقِطْرِ ۗ وَمِنَ الْجِنِّ مَنْ يَّعْمَلُ بَيْنَ يَدَيْهِ بِإِذْنِ
رَبِّهٖ ۗ وَمَنْ يَّزِغْ مِنْهُمْ عَنْ أَمْرِنَا نُذِقْهُ مِنْ عَذَابِ السَّعِيْرِ ﴿١٢﴾
يَعْمَلُوْنَ لَهٗ مَا يَشَآءُ مِنْ مَّحَارِيْبَ وَتَمَاثِيْلَ وَجِفَانٍ كَالْجَوَابِ
وَقُدُوْرٍ رّٰسِيٰتٍ ۗ اِعْمَلُوْٓا اٰلَ دَاوٗدَ شُكْرًا ۗ وَقَلِيْلٌ مِّنْ عِبَادِيَ
الشَّكُوْرُ ﴿١٣﴾ فَلَمَّا قَضَيْنَا عَلَيْهِ الْمَوْتَ مَا دَلَّهُمْ عَلٰى مَوْتِهٖٓ
إِلَّا دَآبَّةُ الْأَرْضِ تَأْكُلُ مِنْسَأَتَهٗ ۚ فَلَمَّا خَرَّ تَبَيَّنَتِ الْجِنُّ
أَنْ لَّوْ كَانُوْا يَعْلَمُوْنَ الْغَيْبَ مَا لَبِثُوْا فِي الْعَذَابِ الْمُهِيْنِ ﴿١٤﴾

(اُنهيءَ) الله تي ڪوڙو ٺاهه ٺاهيو آهي يا ڪيس ڪا چريائي آهي؟ (نه!) بلڪ جيڪي آخرت کي نه مڃيندا آهن، سي عذاب ۾ هوندا ۽ (اُهي) وڏي ڀُل ۾ آهن (٨). جيڪي سندن اڳيان ۽ جيڪي سندن پويان آسمان ۽ زمين مان (بڻايو ويو) آهي سو (غور ڪري) نه ڏٺائون ڇا؟ جيڪڏهن گهرون ته کين زمين ۾ ڳهائي ڇڏيون يا آسمان کان مٿن ٽُڪرا ڪيرايون. بيشڪ اِن ۾ سڀ ڪنهن (الله ڏانهن) موٽندڙ ٻانهي لاءِ (وڏي) نشاني آهي (٩). ۽ بيشڪ دائود کي پاڻ وٽان بزرگي ڏني سون۔ (۽ حڪم ڪيوسون ته) اي جبلؤ! ساڻس تسبيحون چؤ ۽ پکين کي (اُن جو فرمانبردار ڪيوسون) ۽ ان لاءِ لوهه کي نرم ڪيوسون (١٠). (حڪم ڏنوسون ته) ويڪريون زرهون ٺاءِ ۽ اندازي سان ڪڙيون ٺاهه. ۽ (اي داؤد جي گهراڻي وارؤ!) چڱا ڪم ڪريو، ڇو ته جيڪي (اوهين) ڪندا آهيو، سو بيشڪ آءٌ ڏسندڙ آهيان (١١). ۽ واءُ کي سليمان لاءِ (نوايوسون) اُن جي اڳياڙيءَ جي منزل مهيني جو پنڌ ۽ پوياڙيءَ جي منزل (به) مهيني جو پنڌ هئي. ۽ ان لاءِ ٽامي جو چشمو وهايوسون ۽ جنّن مان (به ڪن کي فرمانبردار ڪيوسون) جو سندس پالڻهار جي حڪم سان سندس اڳيان ڪمائيندا هئا ۽ منجهانئن جيڪو اسان جي حڪم کان مڙيو تنهن کي باهه جو عذاب چکائينداسون (١٢). جيڪي گهرندو هو سو ان لاءِ کي قلعا ۽ مورتون ۽ حوضن جيڏا پيالا ۽ وڏيون ديڳيون، جي نه ڇُرنديون هيون سي بڻائيندا هئا (چيوسون ته) اي داؤد جا اولاد! شڪرانو ڪريو ۽ منهنجن ٻانهن مان ٿورا شڪرانو ڪندڙ آهن (١٣). پوءِ جنهن مهل مٿس موت کي حڪم ڪيوسون (تنهن مهل) سندس موت تي اُڏهيءَ کان سواءِ (ٻئي ڪنهن) اُنهن (جنن) کي نه ڄاڻايو جو سندس لٺ کي ٿي کاڌائين، پوءِ جنهن مهل ڪريو (تنهن مهل) جنن معلوم ڪيو ته جيڪڏهن ڳجهه ڄاڻن ها ته خواريءَ واري عذاب ۾ نه رهن ها! (١٤).

لَقَدْ كَانَ لِسَبَإٍ فِي مَسْكَنِهِمْ آيَةٌ ۖ جَنَّتَانِ عَن يَمِينٍ وَشِمَالٍ ۖ
كُلُوا مِن رِّزْقِ رَبِّكُمْ وَاشْكُرُوا لَهُ ۚ بَلْدَةٌ طَيِّبَةٌ وَرَبٌّ
غَفُورٌ ﴿١٥﴾ فَأَعْرَضُوا فَأَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ سَيْلَ الْعَرِمِ وَبَدَّلْنَاهُم
بِجَنَّتَيْهِمْ جَنَّتَيْنِ ذَوَاتَيْ أُكُلٍ خَمْطٍ وَأَثْلٍ وَشَيْءٍ مِّن سِدْرٍ
قَلِيلٍ ﴿١٦﴾ ذَٰلِكَ جَزَيْنَاهُم بِمَا كَفَرُوا ۖ وَهَلْ نُجَازِي إِلَّا الْكَفُورَ ﴿١٧﴾
وَجَعَلْنَا بَيْنَهُمْ وَبَيْنَ الْقُرَى الَّتِي بَارَكْنَا فِيهَا قُرًى ظَاهِرَةً
وَقَدَّرْنَا فِيهَا السَّيْرَ ۖ سِيرُوا فِيهَا لَيَالِيَ وَأَيَّامًا آمِنِينَ ﴿١٨﴾
فَقَالُوا رَبَّنَا بَاعِدْ بَيْنَ أَسْفَارِنَا وَظَلَمُوا أَنفُسَهُمْ فَجَعَلْنَاهُمْ
أَحَادِيثَ وَمَزَّقْنَاهُمْ كُلَّ مُمَزَّقٍ ۚ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَآيَاتٍ لِّكُلِّ
صَبَّارٍ شَكُورٍ ﴿١٩﴾ وَلَقَدْ صَدَّقَ عَلَيْهِمْ إِبْلِيسُ ظَنَّهُ فَاتَّبَعُوهُ
إِلَّا فَرِيقًا مِّنَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿٢٠﴾ وَمَا كَانَ لَهُ عَلَيْهِم مِّن سُلْطَانٍ
إِلَّا لِنَعْلَمَ مَن يُؤْمِنُ بِالْآخِرَةِ مِمَّنْ هُوَ مِنْهَا فِي شَكٍّ ۗ وَ
رَبُّكَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ حَفِيظٌ ﴿٢١﴾ قُلِ ادْعُوا الَّذِينَ زَعَمْتُم مِّن
دُونِ اللَّهِ ۖ لَا يَمْلِكُونَ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ فِي السَّمَاوَاتِ وَلَا فِي
الْأَرْضِ وَمَا لَهُمْ فِيهِمَا مِن شِرْكٍ وَمَا لَهُ مِنْهُم مِّن ظَهِيرٍ ﴿٢٢﴾

بيشڪ سبا جي قوم لاءِ سندن ديسن ۾ (هڪ) نشاني هئي، (يعني) ٻـه باغ سڄي ۽ کٻي پاسي کان هئا (چيو ويُن تہ) پنهنجي پالڻهار جي رزق مان کائو ۽ سندس شڪرانو ڪريو (اوهان لاءِ هيءُ) شهر سنو آهي ۽ پالڻهار بخشڻهار آهي (١٥). پوءِ (شڪر ڪرڻ کان) منهن موڙيائون تنهن ڪري (بند ڀڃي) سخت چَڙ کي مٿن وهايوسون ۽ سندن (اُنهن) ٻـن باغن جي بدلي کين (ٻيا) ٻـہ باغ ڦڪن ميون ۽ لئِن وارا ۽ ڪجھ ٿورين ٻيرين وارا ڏناسون (١٦). سندن بي شڪريءَ سببان کين اِها سزا ڏني سون ۽ بي شڪر کان سواءِ (ٻئي) ڪنهن کي سزا نہ ڏيندا آهيون (١٧). ۽ سندن وچ ۾ ۽ اُهي ڳوٺ جن ۾ برڪت رکي سون تن جي وچ ۾ پڌرا ڳوٺ (لڳو لڳ) ڪيا سون ۽ انهن ۾ اچ وڃ جو پورو بندوبست رکيوسون (چيوسون تہ) راتيان ۽ ڏينهان منجهن بي ڀؤا گهمندا رهو (١٨). پوءِ چيائون تہ اي اسان جا پالڻهار! اسان جي مسافرين ۾ ڏورائي ڪر ۽ پاڻ تي ظلم ڪيائون، تنهن ڪري اُنهن کي (ٻين جي لاءِ) آکاڻيون ڪيوسين ۽ کين تمام ذرا پرزا ڪري چِني ڦاڙي ڇڏيوسون. بيشڪ هن ۾ سڀ ڪنهن وڏي صابر شاڪر لاءِ نشانيون آهن (١٩). ۽ بيشڪ ابليس انهن بنسبت پنهنجي گمان کي سچو لڌو جو مؤمنن جي هڪ ٽوليءَ کان سواءِ ٻين ان جي تابعداري ڪئي (٢٠). ۽ ان جو مٿن ڪو زور نہ هو پر (اسين پرکيون) تہ جيڪو آخرت کي مڃيندو هجي، تنهن کي انهيءَ کان ڌار ڪريون جيڪو ان کان شڪ ۾ (پيل) هجي ۽ تنهنجو پالڻهار سڀڪنهن شيءِ تي نگهبان آهي (٢١). (کين) چؤ تہ الله کان سواءِ جن ۾ اوهين (خدائي جو) گمان ڪندا آهيو تن کي سڏيو، اُهي نڪي آسمانن ۾ ۽ نڪي زمين ۾ ذري جيترا (بہ) مالڪ آهن ۽ نڪي منجهن ڪا ڀائيواري آهي ۽ نڪي منجهائن ڪو الله جو مددگار آهي (٢٢).

وَلَا تَنفَعُ الشَّفَاعَةُ عِندَهٗٓ إِلَّا لِمَنْ أَذِنَ لَهٗ ۚ حَتّٰىٓ إِذَا فُزِّعَ ع
عَن قُلُوبِهِمْ قَالُوا مَاذَا ۙ قَالَ رَبُّكُمْ ۖ قَالُوا الْحَقَّ ۚ وَهُوَ الْعَلِيُّ
الْكَبِيرُ ۝۲۳ قُلْ مَن يَّرْزُقُكُم مِّنَ السَّمٰوٰتِ وَالْأَرْضِ ۖ قُلِ اللّٰهُ ۙ وَ
إِنَّآ أَوْ إِيَّاكُمْ لَعَلٰى هُدًى أَوْ فِي ضَلٰلٍ مُّبِينٍ ۝۲۴ قُل لَّا تُسْـَٔلُونَ
عَمَّآ أَجْرَمْنَا وَلَا نُسْـَٔلُ عَمَّا تَعْمَلُونَ ۝۲۵ قُلْ يَجْمَعُ بَيْنَنَا رَبُّنَا ثُمَّ يَفْتَحُ
بَيْنَنَا بِالْحَقِّ ۖ وَهُوَ الْفَتَّاحُ الْعَلِيمُ ۝۲۶ قُلْ أَرُونِيَ الَّذِينَ أَلْحَقْتُم
بِهٖ شُرَكَآءَ كَلَّا ۚ بَلْ هُوَ اللّٰهُ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ۝۲۷ وَمَآ أَرْسَلْنٰكَ إِلَّا كَآفَّةً
لِّلنَّاسِ بَشِيرًا وَّنَذِيرًا وَّلٰكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ۝۲۸ وَيَقُولُونَ
مَتٰى هٰذَا الْوَعْدُ إِن كُنتُمْ صٰدِقِينَ ۝۲۹ قُل لَّكُم مِّيعَادُ يَوْمٍ لَّا
تَسْتَـْٔخِرُونَ عَنْهُ سَاعَةً وَّلَا تَسْتَقْدِمُونَ ۝۳۰ وَقَالَ الَّذِينَ
كَفَرُوا لَن نُّؤْمِنَ بِهٰذَا الْقُرْاٰنِ وَلَا بِالَّذِي بَيْنَ يَدَيْهِ ۗ وَلَوْ
تَرٰىٓ إِذِ الظّٰلِمُونَ مَوْقُوفُونَ عِندَ رَبِّهِمْ ۚ يَرْجِعُ بَعْضُهُمْ إِلٰى بَعْضِ
الْقَوْلَ ۚ يَقُولُ الَّذِينَ اسْتُضْعِفُوا لِلَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا لَوْلَآ أَنتُمْ
لَكُنَّا مُؤْمِنِينَ ۝۳۱ قَالَ الَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا لِلَّذِينَ اسْتُضْعِفُوٓا أَنَحْنُ
صَدَدْنٰكُمْ عَنِ الْهُدٰى بَعْدَ إِذْ جَآءَكُم بَلْ كُنتُم مُّجْرِمِينَ ۝۳۲

نڪي وٽس (ھنن ڪنھن جي) سفارش فائدو ڏيندي، مگر جنھن لاءِ اجازت ڏني ھوندائين (فرشتا ڪنھن حڪم نازل ٿيڻ مھل گھٻرائجي ويندا آھن) تانجو جنھن مھل سندن دلين کان پريشاني لھندي آھي (تنھن مھل) چوندا آھن تہ اوھان جي پالڻھار ڇا چيو آھي؟ (مٿيان ھيٺين کي) چوندا آھن تہ سچ فرمايو اٿس ۽ اُھو (سڀ کان) مٿاھون وڏو آھي (٢٣). (کين) چؤ تہ اوھان کي آسمانن ۽ زمين مان ڪير روزي ڏيندو آھي؟ چؤ تہ الله (ڏيندو آھي) ۽ بيشڪ اسين يا اوھين (يا تہ) ھدايت تي آھيون يا پڌريءَ گمراھيءَ ۾ (٢٤). چؤ تہ جيڪي اسان ڏوہ ڪيا آھن، تنھن بابت اوھين نہ پڇيا ويندؤ ۽ جيڪي اوھين ڪندا آھيو، تنھن بابت اسين نہ پڇيا ويندا سين (٢٥). چؤ تہ اسان جو پالڻھار اسان (مڙني) کي گڏ ڪندو، وري اسان (۽ اوھان) جي وچ ۾ حق سان فيصلو ڪندو ۽ اُھو ئي (سچو) فيصلو ڪندڙ ڄاڻندڙ آھي (٢٦). چؤ تہ، جن کي اوھان ساڻس شريڪ بڻائي ملايو آھي، سي مون کي ڏيکاريو (چؤ تہ) اھڙيءَ طرح نہ آھي. بلڪ اھو الله غالب حڪمت وارو آھي (٢٧). ۽ (اي پيغمبر!) تو کي تہ مڙني ماڻھن لاءِ خوشخبري ڏيندڙ ۽ ڊيڄاريندڙ ڪري موڪليوسون، پر گھڻا ماڻھو نہ ڄاڻندا آھن (٢٨). ۽ چوندا آھن تہ جيڪڏھن اوھين سچا آھيو تہ اِھو (قيامت جو) انجام ڪڏھن ٿيندو؟ (٢٩). چؤ تہ، اوھان لاءِ اھڙي ڏينھن جو انجام آھي، جنھن کان ھڪ گھڙي نڪي دير ڪندؤ ۽ نڪي اڳي ويندؤ (٣٠). ۽ ڪافر چون ٿا تہ، ھن قرآن کي ڪڏھن نہ مڃيندا سون ۽ نڪي اُنھيءَ کي جيڪو ڪانئس اڳ آھي. ۽ (اي ڏسندڙ!) جڏھن ظالم پنھنجي پالڻھار جي اڳيان بيھاربا (تڏھن) جيڪڏھن ڏسين (تہ عجب ڪرين)، جو (پاڻ ۾) اُنھن مان ھڪڙا ٻين ڏي ڳالھ ورائيندا. جيڪي ھيٺا آھن سي ھٺيلن کي چوندا تہ جيڪڏھن اوھين نہ ھجو ھا تہ اسين مؤمن ھجون ھا (٣١). ھٺيلا ھيٺن کي چوندا تہ جڏھن (ھدايت) اوھان وٽ آئي تڏھن اسان اوھان کي ھدايت کان جھليو ھو ڇا؟ (نہ!) بلڪ اوھين پاڻ گنھگار ھيؤ (٣٢).

وَقَالَ الَّذِيْنَ اسْتُضْعِفُوْا لِلَّذِيْنَ اسْتَكْبَرُوْا بَلْ مَكْرُ الَّيْلِ وَ
النَّهَارِ اِذْ تَاْمُرُوْنَنَآ اَنْ نَّكْفُرَ بِاللّٰهِ وَنَجْعَلَ لَهٗٓ اَنْدَادًا ؕ وَاَسَرُّوا
النَّدَامَةَ لَمَّا رَاَوُا الْعَذَابَ ؕ وَجَعَلْنَا الْاَغْلٰلَ فِيْٓ اَعْنَاقِ الَّذِيْنَ
كَفَرُوْا ؕ هَلْ يُجْزَوْنَ اِلَّا مَا كَانُوْا يَعْمَلُوْنَ ﴿۳۳﴾ وَمَآ اَرْسَلْنَا فِيْ قَرْيَةٍ
مِّنْ نَّذِيْرٍ اِلَّا قَالَ مُتْرَفُوْهَآ ۙ اِنَّا بِمَآ اُرْسِلْتُمْ بِهٖ كٰفِرُوْنَ ﴿۳۴﴾ وَ
قَالُوْا نَحْنُ اَكْثَرُ اَمْوَالًا وَّاَوْلَادًا ۙ وَّمَا نَحْنُ بِمُعَذَّبِيْنَ ﴿۳۵﴾ قُلْ
اِنَّ رَبِّيْ يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَّشَآءُ وَيَقْدِرُ وَلٰكِنَّ اَكْثَرَ النَّاسِ
لَا يَعْلَمُوْنَ ﴿۳۶﴾ وَمَآ اَمْوَالُكُمْ وَلَآ اَوْلَادُكُمْ بِالَّتِيْ تُقَرِّبُكُمْ
عِنْدَنَا زُلْفٰٓى اِلَّا مَنْ اٰمَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا ۫ فَاُولٰٓئِكَ لَهُمْ
جَزَآءُ الضِّعْفِ بِمَا عَمِلُوْا وَهُمْ فِي الْغُرُفٰتِ اٰمِنُوْنَ ﴿۳۷﴾ وَ
الَّذِيْنَ يَسْعَوْنَ فِيْٓ اٰيٰتِنَا مُعٰجِزِيْنَ اُولٰٓئِكَ فِي الْعَذَابِ
مُحْضَرُوْنَ ﴿۳۸﴾ قُلْ اِنَّ رَبِّيْ يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَّشَآءُ
مِنْ عِبَادِهٖ وَيَقْدِرُ لَهٗ ؕ وَمَآ اَنْفَقْتُمْ مِّنْ شَيْءٍ فَهُوَ
يُخْلِفُهٗ ۚ وَهُوَ خَيْرُ الرّٰزِقِيْنَ ﴿۳۹﴾ وَيَوْمَ يَحْشُرُهُمْ جَمِيْعًا
ثُمَّ يَقُوْلُ لِلْمَلٰٓئِكَةِ اَهٰٓؤُلَآءِ اِيَّاكُمْ كَانُوْا يَعْبُدُوْنَ ﴿۴۰﴾

۽ هيٺاهڻيلن کي چوندا ته (ائين نه آهي) بلڪ رات ۽ ڏينهن جي (اوهان جي) فريب ڪرڻ (اسان کي جهليو هو) جڏهن اسان کي حڪم ڪندا هيؤ ته الله سان ڪفر ڪريون ۽ ساڻس شريڪ ٺهرايون. ۽ جڏهن عذاب کي ڏسندا (تڏهن) پشيماني (دل ۾) لڪائيندا ۽ ڪافرن جي ڳچين ۾ ڳٽ وجهنداسون. جيڪي ڪندا هيا تنهن کان سواءِ ٻئي جي سزا نه ڏبن (٣٣). ۽ ڪنهن ڳوٺ ۾ ڪو ڊيڄاريندڙ نه موڪليوسون، مگر ان جي عياشين (ماڻهن) چيو ته، بيشڪ جنهن شيءِ سان اوهين موڪليا ويا آهيو، (تنهن کي) اسين نه مڃيندڙ آهيون (٣٤). ۽ چيائون ته اسين گھڻي مال ۽ اولاد وارا آهيون ۽ اسان کي عذاب ڏيڻو نه آهي (٣٥). چؤ ته منهنجو پالڻهار جنهن لاءِ گھري تنهن جي روزي ڪشادي ڪندو آهي ۽ (جنهن لاءِ گھري تنهن جي) تنگ ڪندو آهي، پر گھڻا ماڻهو نه ڄاڻندا آهن (٣٦). ۽ نڪي اوهان جا مال ۽ نڪي اوهان جا اولاد اهڙي شيءِ آهن، جو اوهان کي اسان وٽ مرتبي جي ڪري ويجهو ڪن، پر (ويجها اُهي آهن) جن ايمان آندو ۽ چڱا ڪم ڪيا تن جيڪي ڪمايو، تنهن سببان اُنهن لاءِ ٻيڻو بدلو آهي ۽ اُهي ٻي پـوا وڏين ماڙين ۾ رهندا (٣٧). ۽ جيڪي اسان جي آيتن (جي رد ڪرڻ) ۾ مقابلو ڪندڙ ٿي ڪوشش ڪندا آهن، اُهي عذاب ۾ حاضر ڪيا (٣٨). چؤ ته، بيشڪ منهنجو پالڻهار پنهنجن ٻانهن مان جنهن لاءِ گھرندو آهي، تنهن جي روزي ڪشادي ڪندو آهي ۽ (جنهن لاءِ گھرندو آهي تنهن جي) تنگ ڪندو آهي ۽ جيڪي اوهين ڪجھ خرچيندؤ، تنهن جو الله بدلو ڏيندو ۽ اهو چڱو روزي ڏيندڙ آهي (٣٩). ۽ جنهن ڏينهن اُنهن مڙني کي گڏ ڪندو وري ملائڪن کي چوندو ته (هي) اُهي آهن ڇا جي اوهان کي پوڄيندا هوا؟ (٤٠).

قَالُوْا سُبْحٰنَكَ اَنْتَ وَلِيُّنَا مِنْ دُوْنِهِمْ ۚ بَلْ كَانُوْا يَعْبُدُوْنَ
الْجِنَّ ۚ اَكْثَرُهُمْ بِهِمْ مُّؤْمِنُوْنَ ﴿۴۱﴾ فَالْيَوْمَ لَا يَمْلِكُ بَعْضُكُمْ
لِبَعْضٍ نَّفْعًا وَّلَا ضَرًّا ۭ وَنَقُوْلُ لِلَّذِيْنَ ظَلَمُوْا ذُوْقُوْا عَذَابَ
النَّارِ الَّتِيْ كُنْتُمْ بِهَا تُكَذِّبُوْنَ ﴿۴۲﴾ وَاِذَا تُتْلٰى عَلَيْهِمْ اٰيٰتُنَا
بَيِّنٰتٍ قَالُوْا مَا هٰذَآ اِلَّا رَجُلٌ يُّرِيْدُ اَنْ يَّصُدَّكُمْ عَمَّا كَانَ
يَعْبُدُ اٰبَاۗؤُكُمْ ۚ وَقَالُوْا مَا هٰذَآ اِلَّآ اِفْكٌ مُّفْتَرًى ۭ وَقَالَ
الَّذِيْنَ كَفَرُوْا لِلْحَقِّ لَمَّا جَاۗءَهُمْ ۙ اِنْ هٰذَآ اِلَّا سِحْرٌ مُّبِيْنٌ ﴿۴۳﴾
وَمَآ اٰتَيْنٰهُمْ مِّنْ كُتُبٍ يَّدْرُسُوْنَهَا وَمَآ اَرْسَلْنَآ اِلَيْهِمْ قَبْلَكَ
مِنْ نَّذِيْرٍ ﴿۴۴﴾ وَكَذَّبَ الَّذِيْنَ مِنْ قَبْلِهِمْ ۙ وَمَا بَلَغُوْا مِعْشَارَ
مَآ اٰتَيْنٰهُمْ فَكَذَّبُوْا رُسُلِيْ ۣ فَكَيْفَ كَانَ نَكِيْرِ ﴿۴۵﴾ قُلْ اِنَّمَآ
اَعِظُكُمْ بِوَاحِدَةٍ ۚ اَنْ تَقُوْمُوْا لِلّٰهِ مَثْنٰى وَفُرَادٰى ثُمَّ
تَتَفَكَّرُوْا ۣ مَا بِصَاحِبِكُمْ مِّنْ جِنَّةٍ ۭ اِنْ هُوَ اِلَّا نَذِيْرٌ لَّكُمْ
بَيْنَ يَدَيْ عَذَابٍ شَدِيْدٍ ﴿۴۶﴾ قُلْ مَا سَاَلْتُكُمْ مِّنْ اَجْرٍ
فَهُوَ لَكُمْ ۭ اِنْ اَجْرِيَ اِلَّا عَلَي اللّٰهِ ۚ وَهُوَ عَلٰي كُلِّ شَيْءٍ
شَهِيْدٌ ﴿۴۷﴾ قُلْ اِنَّ رَبِّيْ يَقْذِفُ بِالْحَقِّ ۚ عَلَّامُ الْغُيُوْبِ ﴿۴۸﴾

(ملائڪ) چوندا تہ تون پاڪ ذات آهين، اسان جو تون سائين آهين، نہ اهي. بلڪ اهي جنن کي پوڄيندا هئا، انهن مان گهڻا ڪين مڃيندڙ هئا (٤١). پوءِ اڄ اوهان مان ڪوبہ هڪ ٻئي کي نڪي سک پهچائڻ جو ۽ نڪي ڏک پهچائڻ جو اختيار رکي ٿو ۽ ظالمن کي چونداسون تہ اُن باهہ جي سزا (جو مزو) چکو، جنهن کي اوهين ڪوڙ ڀائيندا هيؤ (٤٢). ۽ جڏهن اسان جون پڌريون آيتون ڪين پڙهي ٻڌائبيون آهن، تڏهن (هڪ ٻئي کي) چوندا آهن تہ هيءُ رڳو هڪڙو ماڻهو آهي، جو جنهن کي اوهان جا پيءُ ڏاڏا پوڄيندا هئا، تنهن کان اوهان کي جهلڻ گهرندو آهي ۽ چوندا آهن تہ هيءُ (قرآن) رڳو ڪوڙو ٺاهہ آهي ۽ ڪافرن وٽ جڏهن سچي ڳالهہ آئي (تڏهن) اُن لاءِ چوندا آهن تہ هيءُ رڳو پڌرو جادو آهي (٤٣). حالانڪ اُنهن (مشرڪن) کي نڪي ڪو ڪتاب ڏنوسون جنهن کي پڙهن، ۽ نڪي توکان اڳ ڪو ڊيڄاريندڙ اُنهن ڏانهن موڪليوسون (٤٤). ۽ کائن اڳين بہ ڪوڙ ڄاتو هو، حالانڪ جيڪي اُنهن کي ڏنو هيوسون تنهن جي ڏهين ڀتيءَ کي بہ (اهي مشرڪ) نہ پهتا آهن، پوءِ انهن اسان جي پيغمبرن کي ڪوڙو ڀانيو. پوءِ منهنجو عذاب ڪيئن هو؟ (٤٥). (ڪين) چؤ تہ اوهان کي رڳو هڪ ڳالهہ جي نصيحت ڪريان ٿو، تہ ٻہ ٻہ ۽ هڪ هڪ ٿي الله (جي ڪم) لاءِ ڪڙا ٿيو، وري سوچيو (تہ) اوهان جي سنگتيءَ کي ڪا چريائي نہ آهي، (بلڪ) اهو تہ سخت عذاب (جي پهچڻ) کان اڳ اوهان کي ڊيڄاريندڙ آهي (٤٦). (ڪين) چؤ تہ اوهان کان ڪوئي اجورو گهريو هجيم سو اوهان کي ٿي هجي، منهنجو اجورو الله کان سواءِ ٻئي ڪنهن تي نہ آهي ۽ اهو هر شيءِ تي شاهد آهي (٤٧). (ڪين) چؤ تہ، بيشڪ منهنجو پالڻهار حق کي منهنجي دل ۾ وجهندو آهي، (اهو) ڳجهن جو ڄاڻندڙ آهي (٤٨).

قُلْ جَآءَ الْحَقُّ وَمَا يُبْدِئُ الْبَاطِلُ وَمَا يُعِيْدُ ۝٤٩ قُلْ اِنْ
ضَلَلْتُ فَاِنَّمَآ اَضِلُّ عَلٰى نَفْسِيْ ۚ وَاِنِ اهْتَدَيْتُ فَبِمَا يُوْحِيْٓ
اِلَيَّ رَبِّيْ ۭ اِنَّهٗ سَمِيْعٌ قَرِيْبٌ ۝٥٠ وَلَوْ تَرٰٓى اِذْ فَزِعُوْا فَلَا فَوْتَ
وَاُخِذُوْا مِنْ مَّكَانٍ قَرِيْبٍ ۝٥١ وَّقَالُوْٓا اٰمَنَّا بِهٖ ۚ وَاَنّٰى لَهُمُ
التَّنَاوُشُ مِنْ مَّكَانٍۢ بَعِيْدٍ ۝٥٢ وَّقَدْ كَفَرُوْا بِهٖ مِنْ قَبْلُ ۚ
وَيَقْذِفُوْنَ بِالْغَيْبِ مِنْ مَّكَانٍۢ بَعِيْدٍ ۝٥٣ وَحِيْلَ بَيْنَهُمْ وَبَيْنَ مَا
يَشْتَهُوْنَ كَمَا فُعِلَ بِاَشْيَاعِهِمْ مِّنْ قَبْلُ ۭ اِنَّهُمْ كَانُوْا فِيْ شَكٍّ مُّرِيْبٍ ۝٥٤

سُوْرَةُ فَاطِرٍ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ فَاطِرِ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ جَاعِلِ الْمَلٰۗىِٕكَةِ رُسُلًا
اُولِيْٓ اَجْنِحَةٍ مَّثْنٰى وَثُلٰثَ وَرُبٰعَ ۭ يَزِيْدُ فِي الْخَلْقِ مَا يَشَاۗءُ ۭ اِنَّ اللّٰهَ
عَلٰي كُلِّ شَيْءٍ قَدِيْرٌ ۝١ مَا يَفْتَحِ اللّٰهُ لِلنَّاسِ مِنْ رَّحْمَةٍ فَلَا مُمْسِكَ
لَهَا ۚ وَمَا يُمْسِكْ ۙ فَلَا مُرْسِلَ لَهٗ مِنْۢ بَعْدِهٖ ۭ وَهُوَ الْعَزِيْزُ الْحَكِيْمُ ۝٢
يٰٓاَيُّهَا النَّاسُ اذْكُرُوْا نِعْمَتَ اللّٰهِ عَلَيْكُمْ ۭ هَلْ مِنْ خَالِقٍ غَيْرُ اللّٰهِ
يَرْزُقُكُمْ مِّنَ السَّمَاۗءِ وَالْاَرْضِ ۭ لَآ اِلٰهَ اِلَّا هُوَ ڮ فَاَنّٰى تُؤْفَكُوْنَ ۝٣

(کين) چؤ تہ حق آيو ۽ ڪوڙو (معبود) نڪي نئين سر پيدا ڪري ٿو ۽ نڪي ٻيهر پيدا ڪندو (٤٩). (کين) چؤ تہ جيڪڏهن گمراه ٿيس تہ رڳو پاڻ لاءِ گمراه ٿيان ٿو ۽ جيڪڏهن هدايت وارو ٿيس تہ (اُها) اُنهيءَ سببان آهي جو منهنجو پالڻهار مون ڏانهن وحي موڪليندو آهي، بيشڪ اُهو ٻڌندڙ ويجهو آهي (٥٠). ۽ جنهن مهل پريشان ٿيندا ۽ (الله جي عذاب کان) ڇوٽڪارو ڪونہ لهندا ۽ ويجهي هنڌان پڪڙبا (تنهن مهل) جيڪڏهن ڏسين (تہ عجب ڪرين!) (٥١). ۽ چوندا تہ (هاڻي) اُن (قرآن) تي ايمان آندوسون ۽ (اُتي دنيا جي) پري واري هنڌ کان ڪين (ايمان) ڪٿان هٿ ايندو؟ (٥٢). حالانڪ اڳي اُن قرآن کي نہ مڃيندا هئا ۽ پري واري هنڌ کان اڻ ڏٺو (گمان جا تير) اُڇليندا رهيا (٥٣). ۽ اُنهن جي ۽ اُهي جيڪي سڌون ڪندا رهيا تن جي وچ ۾ اڙ وڌي ويئي جهڙيءَ طرح انهن جهڙن (ٻين) سان اڳ ڪيو ويو، ڇو تہ اُهي ٻہ وڌي شڪ ۾ پيل هئا (٥٤).

سورة فاطر مڪي آهي ۽ هن ۾ پنجيتاليھ
آيتون ۽ پنج رڪوع آهن.

الله ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

سڀ ساراه خاص الله کي جڳائي جو آسمانن ۽ زمين جو بڻائيندڙ آهي، ملائڪن کي قاصد ڪرڻ وارو آهي، جو ٻہ ٻہ ۽ ٽي ٽي ۽ چئن چئن پَرَن وارا آهن، جيڪي گهري سو (سندن) خلقت ۾ وڌائي ٿو، ڇو تہ الله هر شيءِ تي وس وارو آهي (١). الله ماڻهن لاءِ (پنهجيءَ) ٻاجھ مان جيڪي کوليندو تنهن کي ڪو بند ڪرڻ وارو نہ آهي ۽ جيڪي بند ڪندو تنهن کي ان (جي بند ڪرڻ) کان پوءِ ڪو کولڻ وارو نہ آهي ۽ اهو غالب حڪمت وارو آهي (٢). اي انسانؤ! پاڻ تي الله جون نعمتون ياد ڪيو. الله کان سواءِ ڪو خلقيندڙ آهي ڇا؟ جو آسمان ۽ زمين مان اوهان کي روزي ڏئي ٿو، ان (الله) کان سواءِ ڪو عبادت جو لائق نہ آهي، پوءِ ڪيڏانهن ڦيرايا ويندا آهيو؟ (٣).

وَاِنْ يُّكَذِّبُوْكَ فَقَدْ كُذِّبَتْ رُسُلٌ مِّنْ قَبْلِكَ ؕ وَاِلَى اللّٰهِ تُرْجَعُ
الْاُمُوْرُ ﴿۴﴾ يٰۤاَيُّهَا النَّاسُ اِنَّ وَعْدَ اللّٰهِ حَقٌّ فَلَا تَغُرَّنَّكُمُ الْحَيٰوةُ
الدُّنْيَا ٚ وَلَا يَغُرَّنَّكُمْ بِاللّٰهِ الْغَرُوْرُ ﴿۵﴾ اِنَّ الشَّيْطٰنَ لَكُمْ عَدُوٌّ فَاتَّخِذُوْهُ
عَدُوًّا ؕ اِنَّمَا يَدْعُوْا حِزْبَهٗ لِيَكُوْنُوْا مِنْ اَصْحٰبِ السَّعِيْرِ ؕ ﴿۶﴾ اَلَّذِيْنَ
كَفَرُوْا لَهُمْ عَذَابٌ شَدِيْدٌ ۬ؕ وَالَّذِيْنَ اٰمَنُوْا وَعَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ لَهُمْ
مَّغْفِرَةٌ وَّاَجْرٌ كَبِيْرٌ ﴿۷﴾ اَفَمَنْ زُيِّنَ لَهٗ سُوْٓءُ عَمَلِهٖ فَرَاٰهُ حَسَنًا ؕ فَاِنَّ
اللّٰهَ يُضِلُّ مَنْ يَّشَآءُ وَيَهْدِيْ مَنْ يَّشَآءُ ۖ فَلَا تَذْهَبْ نَفْسُكَ
عَلَيْهِمْ حَسَرٰتٍ ؕ اِنَّ اللّٰهَ عَلِيْمٌ بِمَا يَصْنَعُوْنَ ﴿۸﴾ وَاللّٰهُ الَّذِيْۤ اَرْسَلَ
الرِّيٰحَ فَتُثِيْرُ سَحَابًا فَسُقْنٰهُ اِلٰى بَلَدٍ مَّيِّتٍ فَاَحْيَيْنَا بِهِ الْاَرْضَ
بَعْدَ مَوْتِهَا ؕ كَذٰلِكَ النُّشُوْرُ ﴿۹﴾ مَنْ كَانَ يُرِيْدُ الْعِزَّةَ فَلِلّٰهِ الْعِزَّةُ
جَمِيْعًا ؕ اِلَيْهِ يَصْعَدُ الْكَلِمُ الطَّيِّبُ وَالْعَمَلُ الصَّالِحُ يَرْفَعُهٗ ؕ وَ
الَّذِيْنَ يَمْكُرُوْنَ السَّيِّاٰتِ لَهُمْ عَذَابٌ شَدِيْدٌ ؕ وَمَكْرُ اُولٰٓئِكَ هُوَ
يَبُوْرُ ﴿۱۰﴾ وَاللّٰهُ خَلَقَكُمْ مِّنْ تُرَابٍ ثُمَّ مِنْ نُّطْفَةٍ ثُمَّ جَعَلَكُمْ
اَزْوَاجًا ؕ وَمَا تَحْمِلُ مِنْ اُنْثٰى وَلَا تَضَعُ اِلَّا بِعِلْمِهٖ ؕ وَمَا يُعَمَّرُ مِنْ
مُّعَمَّرٍ وَّلَا يُنْقَصُ مِنْ عُمُرِهٖۤ اِلَّا فِيْ كِتٰبٍ ؕ اِنَّ ذٰلِكَ عَلَى اللّٰهِ يَسِيْرٌ ﴿۱۱﴾

۽ (اي پيغمبر!) جيڪڏهن تو کي ڪوڙو ڀانئين ته بيشڪ تو کان اڳ (ٻيا ڪيترائي) پيغمبر ڪوڙا ڀانيا ويا ۽ سڀ ڪم الله ڏانهن موٽائجن ٿا (۴). اي انسانؤ! بيشڪ الله جو انجام سچو آهي، تنهن ڪري نڪي اوهان کي دنيا جي حياتي ٺڳي ۽ نڪي ٺڳيندڙ (شيطان) الله بابت اوهان کي ٺڳي (۵). بيشڪ شيطان اوهان جو ويري آهي، تنهن ڪري ان کي ويري (ڪري) وٺو (هو) پنهنجيءَ ٽوليءَ کي رڳو هن لاءِ سڏيندو آهي ته دوزخين مان ٿين (٦). جن ڪفر ڪيو، تن لاءِ سخت عذاب آهي ۽ جن ايمان آندو ۽ چڱا ڪم ڪيا تن لاءِ بخشش ۽ وڏو اَجر آهي (٧). جنهن لاءِ سندس بڇڙو ڪم سينگاريو ويو، پوءِ اُن کي هن چڱو (ڪري) ڏٺو (سو چڱي ڪم ڪندڙ جهڙو هوندو) ڇا؟ پوءِ بيشڪ الله جنهن کي گهرندو آهي، تنهن کي گمراه ڪندو آهي ۽ جنهن کي گهرندو آهي، تنهن کي هدايت ڪندو آهي، تنهن ڪري مٿن ارمان ڪرڻ سببان تنهنجو ساهه نه وڃي! ڇو ته جيڪي ڪندا آهن، سو الله ڄاڻندڙ آهي (٨). ۽ الله اُهو آهي، جنهن وائن کي موڪليو، پوءِ اُنهن ڪڪر کي کنيو، پوءِ ان (ڪڪر) کي ويران ڳوٺ ڏانهن روانو ڪيوسون، پوءِ اُن (جي پاڻيءَ) سان زمين کي سندس ويرانيءَ کان پوءِ جياريوسون. اهڙيءَ طرح (قبرن مان) مُئن جو اٿڻ آهي (٩). جيڪو مانُ گهري (سو ياد رکي) ته سڀ مانُ الله لاءِ ئي آهي (اُن وٽان عزت ملندي آهي). ڏانهس پاڪ سخن چڙهندو آهي ۽ ان (پاڪ سخن) کي چڱو عمل مٿي چاڙهيندو آهي ۽ جيڪي بڇڙائين جي رٿ ڪندا آهن تن لاءِ سخت عذاب آهي ۽ اُها رٿ انهن جي برباد ٿيندي (١٠). ۽ الله اوهان کي مٽيءَ مان پيدا ڪيو، وري نطفي مان (بڻايائين) وري اوهان کي جوڙو جوڙو (مڙس ۽ زال) ڪيائين ۽ مادين مان ڪا به سندس علم کان سواءِ نڪي ڳُڀي ٿيندي آهي ۽ نڪي ڄڻيندي آهي ۽ نڪي ڪنهن وڏي عمر واري کي ڄمار ڏبي آهي ۽ نڪي سندس ڄمار مان (ڪجهه) گهٽائبو آهي، مگر (اُهو) ڪتاب ۾ (لکيل) آهي. بيشڪ اهو (ڪم) الله تي آسان آهي (١١).

وَمَا يَسْتَوِي الْبَحْرٰنِ ۖ هٰذَا عَذْبٌ فُرَاتٌ سَآئِغٌ شَرَابُهٗ وَ
هٰذَا مِلْحٌ اُجَاجٌ ؕ وَمِنْ كُلٍّ تَاْكُلُوْنَ لَحْمًا طَرِيًّا وَّتَسْتَخْرِجُوْنَ
حِلْيَةً تَلْبَسُوْنَهَا ۚ وَتَرَى الْفُلْكَ فِيْهِ مَوَاخِرَ لِتَبْتَغُوْا مِنْ
فَضْلِهٖ وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُوْنَ ﴿۱۲﴾ يُوْلِجُ الَّيْلَ فِي النَّهَارِ وَيُوْلِجُ النَّهَارَ
فِي الَّيْلِ ۙ وَسَخَّرَ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ ۖ كُلٌّ يَّجْرِيْ لِاَجَلٍ مُّسَمًّى ؕ
ذٰلِكُمُ اللّٰهُ رَبُّكُمْ لَهُ الْمُلْكُ ؕ وَالَّذِيْنَ تَدْعُوْنَ مِنْ دُوْنِهٖ مَا
يَمْلِكُوْنَ مِنْ قِطْمِيْرٍ ﴿۱۳﴾ ؕ اِنْ تَدْعُوْهُمْ لَا يَسْمَعُوْا دُعَآءَكُمْ ۚ وَلَوْ
سَمِعُوْا مَا اسْتَجَابُوْا لَكُمْ ؕ وَيَوْمَ الْقِيٰمَةِ يَكْفُرُوْنَ بِشِرْكِكُمْ ؕ
وَلَا يُنَبِّئُكَ مِثْلُ خَبِيْرٍ ﴿۱۴﴾ يٰۤاَيُّهَا النَّاسُ اَنْتُمُ الْفُقَرَآءُ اِلَى
اللّٰهِ ۚ وَاللّٰهُ هُوَ الْغَنِيُّ الْحَمِيْدُ ﴿۱۵﴾ اِنْ يَّشَاْ يُذْهِبْكُمْ
وَيَاْتِ بِخَلْقٍ جَدِيْدٍ ﴿۱۶﴾ وَمَا ذٰلِكَ عَلَى اللّٰهِ بِعَزِيْزٍ ﴿۱۷﴾ وَ
لَا تَزِرُ وَازِرَةٌ وِّزْرَ اُخْرٰى ؕ وَاِنْ تَدْعُ مُثْقَلَةٌ اِلٰى حِمْلِهَا
لَا يُحْمَلْ مِنْهُ شَيْءٌ وَّلَوْ كَانَ ذَا قُرْبٰى ؕ اِنَّمَا تُنْذِرُ
الَّذِيْنَ يَخْشَوْنَ رَبَّهُمْ بِالْغَيْبِ وَاَقَامُوا الصَّلٰوةَ ؕ
وَمَنْ تَزَكّٰى فَاِنَّمَا يَتَزَكّٰى لِنَفْسِهٖ ؕ وَاِلَى اللّٰهِ الْمَصِيْرُ ﴿۱۸﴾

۽ (اُهي) ٻہ درياءَ هڪ جهڙا نہ آهن، (جن مان) هيءُ هڪ مٺو اُڃ لاهيندڙ آهي، سندس پاڻي وڻندڙ آهي ۽ اُهو (ٻيو) کارو کوڙو آهي ۽ هرهڪ مان (مڇيءَ جو) تازو گوشت کائيندا آهيو ۽ زيور (يعني موتي منجهانئن) ڪڍندا آهيو جي پائيندا آهيو ۽ منجهس (پاڻيءَ کي) چيريندڙ ٻيڙيون ڏسندو آهين، (هن لاءِ) تہ سندس فضل مان (روزي) طلب ڪريو ۽ مَنَ اوهين شڪرانو ڪريو (۱۲). رات کي ڏينهن ۾ داخل ڪندو آهي ۽ ڏينهن کي رات ۾ داخل ڪندو آهي ۽ سج ۽ چنڊ کي تابع ڪيائين، هرهڪ مقرر وقت تي هلندو آهي، اُهو الله اوهان جو پالڻهار آهي، اُن جي بادشاهي آهي ۽ جن کي الله کان سواءِ سڏيندا آهيو، سي ڪارڪ جي ڪکڙيءَ جي تند (جيتري ذري) جا (بہ) مالڪ نہ آهن (۱۳). جيڪڏهن کين سڏيو تہ اوهان جو سڏ نہ ٻڌندا آهن ۽ جيڪڏهن (ڪٿي) ٻڌن (بہ) تہ بہ اوهان کي ورندي نہ ڏيندا ۽ قيامت جي ڏينهن اوهان جي شريڪ ٺهرائڻ جا منڪر ٿيندا ۽ توکي خبر رکندڙ جهڙي ڪوبہ خبر نہ ڏيندو (۱۴). اي انسانؤ! اوهين الله ڏانهن محتاج آهيو ۽ الله اهو ئي بي پرواه ساراهيل آهي (۱۵). جيڪڏهن گهري تہ اوهان کي ناس ڪري ۽ نئين خلق پيدا ڪري (۱٦). ۽ اِهو (ڪم) الله لاءِ اوکو نہ آهي (۱۷). ۽ ڪوبہ بار کڻندڙ ٻئي جو بار نہ کڻندو ۽ جيڪڏهن (گناهن جي) ڳوري بار وارو پنهنجي بار کڻڻ ڏانهن ڪنهن کي سڏيندو، توڻيڪ مائٽيءَ وارو هوندو تہ بہ منجهانئس ڪجهہ نہ کنيو ويندو. تون تہ انهن کي ڊيڄاري سگهندين، جيڪي پنهنجي پالڻهار کان پريٺ ڊڄندا آهن ۽ نماز پڙهندا آهن ۽ جيڪو پاڪائي ڪري ٿو سو رڳو پاڻ لاءِ پاڪائي ڪري ٿو ۽ الله ڏانهن موٽڻو آهي (۱۸).

وَمَا يَسْتَوِي الْاَعْمٰى وَالْبَصِيْرُ ۝١٩ وَلَا الظُّلُمٰتُ وَلَا النُّوْرُ ۝٢٠
وَلَا الظِّلُّ وَلَا الْحَرُوْرُ ۝٢١ وَمَا يَسْتَوِي الْاَحْيَآءُ وَلَا الْاَمْوَاتُ ۭ
اِنَّ اللّٰهَ يُسْمِعُ مَنْ يَّشَاۗءُ ۚ وَمَآ اَنْتَ بِمُسْمِعٍ مَّنْ فِي
الْقُبُوْرِ ۝٢٢ اِنْ اَنْتَ اِلَّا نَذِيْرٌ ۝٢٣ اِنَّآ اَرْسَلْنٰكَ بِالْحَقِّ
بَشِيْرًا وَّنَذِيْرًا ۭ وَاِنْ مِّنْ اُمَّةٍ اِلَّا خَلَا فِيْهَا نَذِيْرٌ ۝٢٤
وَاِنْ يُّكَذِّبُوْكَ فَقَدْ كَذَّبَ الَّذِيْنَ مِنْ قَبْلِهِمْ ۚ جَاۗءَتْهُمْ
رُسُلُهُمْ بِالْبَيِّنٰتِ وَبِالزُّبُرِ وَبِالْكِتٰبِ الْمُنِيْرِ ۝٢٥ ثُمَّ
اَخَذْتُ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا فَكَيْفَ كَانَ نَكِيْرِ ۝٢٦ اَلَمْ تَرَ اَنَّ
اللّٰهَ اَنْزَلَ مِنَ السَّمَاۗءِ مَاۗءً ۚ فَاَخْرَجْنَا بِهٖ ثَمَرٰتٍ مُّخْتَلِفًا
اَلْوَانُهَا ۭ وَمِنَ الْجِبَالِ جُدَدٌۢ بِيْضٌ وَّحُمْرٌ مُّخْتَلِفٌ
اَلْوَانُهَا وَغَرَابِيْبُ سُوْدٌ ۝٢٧ وَمِنَ النَّاسِ وَالدَّوَاۗبِّ
وَالْاَنْعَامِ مُخْتَلِفٌ اَلْوَانُهٗ كَذٰلِكَ ۭ اِنَّمَا يَخْشَى اللّٰهَ
مِنْ عِبَادِهِ الْعُلَمٰۗؤُا ۭ اِنَّ اللّٰهَ عَزِيْزٌ غَفُوْرٌ ۝٢٨ اِنَّ الَّذِيْنَ
يَتْلُوْنَ كِتٰبَ اللّٰهِ وَاَقَامُوا الصَّلٰوةَ وَاَنْفَقُوْا مِمَّا
رَزَقْنٰهُمْ سِرًّا وَّعَلَانِيَةً يَّرْجُوْنَ تِجَارَةً لَّنْ تَبُوْرَ ۝٢٩

۽ اُنڌو ۽ سڄو برابر نہ آهن (١٩). ۽ نڪي اونداهيون ۽ نڪي سوجهرو (٢٠). ۽ نڪي ڇانوَ ۽ نڪي اُس (پاڻ ۾ هڪ جهڙا آهن) (٢١). ۽ نڪي جيئرا ۽ نڪي مُئا برابر ٿين ٿا، بيشڪ الله جنهن کي گهري تنهن کي ٻڌائيندو آهي ۽ تون کو قبرن وارن کي ٻڌائيندڙ نہ آهين (٢٢). تون تہ رڳو ڊيڄاريندڙ آهين (٢٣). بيشڪ اسان توکي سچي دين سان خوشخبري ڏيندڙ ۽ ڊيڄاريندڙ ڪري موڪليو ۽ اهڙي ڪا ٽولي آهي ئي ڪانہ جنهن ۾ ڪو ڊيڄاريندڙ نہ گذريو آهي (٢٤). ۽ جيڪڏهن تو کي ڪوڙو ڀانئين ٿا تہ ڪانئن اڳين بہ بيشڪ ڪوڙو ڀانيو هو، جن وٽ سندن پيغمبر چٽن معجزن سان ۽ صحيفن سان ۽ روشن ڪتابن سان آيا هئا (٢٥). وري ڪافرن کي پڪڙيم، پوءِ منهنجي سزا ڪيئن هئي! (٢٦). نہ ڏٺو اٿئي ڇا تہ الله آسمان کان پاڻي وسايو؟ پوءِ ان سان ميوا پيدا ڪيا سون، جن جا رنگ قسمين قسمين آهن ۽ جبلن مان ڌارون آهن، ڪي اڇيون ۽ ڪي ڳاڙهيون انهن جا طرحين طرحين رنگ آهن ۽ ڪي نهايت ڪاريون (بہ) آهن (٢٧). ۽ اهڙيءَ طرح ماڻهن ۽ چرندڙن (ساهدارن) ۽ ڍورن مان (بہ) جو اُنهن جا رنگ طرح طرح جا آهن (ٻڌاياسين). الله کان سندس ٻانهن مان رڳو علم وارا ڊڄندا آهن، بيشڪ الله غالب بخشڻهار آهي (٢٨). بيشڪ جيڪي (ماڻهو) الله جو ڪتاب پڙهندا آهن ۽ نماز (پوريءَ طرح) پڙهندا آهن ۽ جيڪي ڪين ڏنوسون، تنهن مان ڳجهو ۽ پڌرو خرچيندا آهن، سي اهڙي واپار جي اميد رکندا آهن، جو ڪڏهن نہ برباد ٿيندو (٢٩).

لِيُوَفِّيَهُمْ أُجُورَهُمْ وَيَزِيدَهُم مِّن فَضْلِهِ ۚ إِنَّهُ غَفُورٌ
شَكُورٌ ﴿٣٠﴾ وَالَّذِي أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ مِنَ الْكِتَابِ هُوَ الْحَقُّ مُصَدِّقًا
لِّمَا بَيْنَ يَدَيْهِ ۗ إِنَّ اللَّهَ بِعِبَادِهِ لَخَبِيرٌ بَصِيرٌ ﴿٣١﴾ ثُمَّ أَوْرَثْنَا
الْكِتَابَ الَّذِينَ اصْطَفَيْنَا مِنْ عِبَادِنَا ۖ فَمِنْهُمْ ظَالِمٌ لِّنَفْسِهِ ۚ
وَمِنْهُم مُّقْتَصِدٌ ۚ وَمِنْهُمْ سَابِقٌ بِالْخَيْرَاتِ بِإِذْنِ اللَّهِ ۚ ذَٰلِكَ
هُوَ الْفَضْلُ الْكَبِيرُ ﴿٣٢﴾ جَنَّاتُ عَدْنٍ يَدْخُلُونَهَا يُحَلَّوْنَ
فِيهَا مِنْ أَسَاوِرَ مِن ذَهَبٍ وَلُؤْلُؤًا ۖ وَلِبَاسُهُمْ فِيهَا حَرِيرٌ ﴿٣٣﴾
وَقَالُوا الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَذْهَبَ عَنَّا الْحَزَنَ ۖ إِنَّ رَبَّنَا
لَغَفُورٌ شَكُورٌ ﴿٣٤﴾ الَّذِي أَحَلَّنَا دَارَ الْمُقَامَةِ مِن فَضْلِهِ ۚ
لَا يَمَسُّنَا فِيهَا نَصَبٌ وَلَا يَمَسُّنَا فِيهَا لُغُوبٌ ﴿٣٥﴾ وَالَّذِينَ كَفَرُوا
لَهُمْ نَارُ جَهَنَّمَ ۚ لَا يُقْضَىٰ عَلَيْهِمْ فَيَمُوتُوا وَلَا يُخَفَّفُ
عَنْهُم مِّنْ عَذَابِهَا ۚ كَذَٰلِكَ نَجْزِي كُلَّ كَفُورٍ ﴿٣٦﴾ وَهُمْ
يَصْطَرِخُونَ فِيهَا ۚ رَبَّنَا أَخْرِجْنَا نَعْمَلْ صَالِحًا غَيْرَ
الَّذِي كُنَّا نَعْمَلُ ۚ أَوَلَمْ نُعَمِّرْكُم مَّا يَتَذَكَّرُ فِيهِ مَن
تَذَكَّرَ وَجَاءَكُمُ النَّذِيرُ ۖ فَذُوقُوا فَمَا لِلظَّالِمِينَ مِن نَّصِيرٍ ﴿٣٧﴾

(هن لاءِ) تہ اللہ کين سندن اجر پورو ڏئي ۽ پنھنجي فضل سان کين وڌيڪ بہ ڏئي، ڇو تہ اُھو بخشڻھار قدر ڄاڻندڙ آھي (٣٠) . ۽ جيڪي تو ڏانھن ڪتاب مان وحي ڪيوسون سو سچ آھي، جيڪي ڪائنس اڳ آھن، تن کي بہ سچو ڪندڙ آھي. بيشڪ اللہ پنھجن ٻانھن جي خبر رکندڙ ڏسندڙ آھي (٣١) . وري انھن کي ڪتاب جو وارث ڪيوسون، جن کي پنھنجن ٻانھن مان چونڊيوسون، پوءِ منجھائن ڪي پاڻ لاءِ ظالم آھن، ۽ منجھائن ڪي وچٿرا آھن ۽ منجھائن ڪي اللہ جي حڪم سان چڱاين ۾ اڳرائي ڪندڙ آھن. اِھو ئي وڏو فضل آھي (٣٢) . (اُنھن لاءِ) ھميشہ وارا باغ (آھن) جن ۾ (اُھي) گھڙندا منجھن سونَ جا ڪنگڻ ۽ موتي پھرائبا ۽ انھن ۾ سندن لباس پَٽ ھوندو (٣٣) . ۽ چوندا تہ، سڀ ساراہ انھيءَ اللہ کي جڳائي، جنھن اسان کان (سڀ) ڏک ٽاريا، بيشڪ اسان جو پالڻھار بخشڻھار قدر ڄاڻندڙ آھي (٣٤) . جنھن اسان کي پنھنجي فضل سان سدائين رھڻ واري ھنڌ لاٿو، نڪي اسان کي منجھس ڪو ڏک پھچندو ۽ نڪي اسان کي منجھس ڪو ٿڪ پھچندو (٣٥) . ۽ جن ڪفر ڪيو تن لاءِ دوزخ جي باھ آھي، نڪي مٿن حڪم ڪبو تہ مرَن ۽ نڪي ڪائنن اُن جي عذاب مان ڪجھ ھلڪو ڪبو، سڀ ڪنھن بي شڪر کي اھڙيءَ طرح سزا ڏيندا آھيون (٣٦) . ۽ اُھي (دوزخي) منجھس دانھون ڪندا، تہ اي اسان جا پالڻھار! اسان کي ڪڍ تہ جيڪي ڪم ڪندا ھئاسون، تن ڌاران ٻيا چڱا ڪم ڪريون (چيو ويندن تہ) اوھان کي ايتري ڄمار نہ ڏني ھئي سون ڇا؟ تہ، جيڪو نصيحت وٺڻ گھري ھا سو منجھس نصيحت وٺي سگھي ھا ۽ اوھان وٽ ڊيڄاريندڙ (بہ) آيو. تنھن ڪري (پنھنجيءَ ڪمائيءَ جو مزو) چکو، ڇو تہ ظالمن جو ڪو مددگار نہ آھي (٣٧) .

اِنَّ اللّٰهَ عٰلِمُ غَيْبِ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِؕ اِنَّهٗ عَلِيْمٌۢ بِذَاتِ
الصُّدُوْرِ ۝۳۸ هُوَ الَّذِیْ جَعَلَكُمْ خَلٰٓئِفَ فِی الْاَرْضِؕ فَمَنْ كَفَرَ
فَعَلَيْهِ كُفْرُهٗؕ وَلَا يَزِيْدُ الْكٰفِرِيْنَ كُفْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ اِلَّا
مَقْتًاۚ وَلَا يَزِيْدُ الْكٰفِرِيْنَ كُفْرُهُمْ اِلَّا خَسَارًا ۝۳۹ قُلْ اَرَءَيْتُمْ
شُرَكَآءَكُمُ الَّذِيْنَ تَدْعُوْنَ مِنْ دُوْنِ اللّٰهِؕ اَرُوْنِیْ مَاذَا خَلَقُوْا
مِنَ الْاَرْضِ اَمْ لَهُمْ شِرْكٌ فِی السَّمٰوٰتِۚ اَمْ اٰتَيْنٰهُمْ كِتٰبًا
فَهُمْ عَلٰی بَيِّنَتٍ مِّنْهُۚ بَلْ اِنْ يَّعِدُ الظّٰلِمُوْنَ بَعْضُهُمْ
بَعْضًا اِلَّا غُرُوْرًا ۝۴۰ اِنَّ اللّٰهَ يُمْسِكُ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضَ
اَنْ تَزُوْلَاۚ وَلَئِنْ زَالَتَاۤ اِنْ اَمْسَكَهُمَا مِنْ اَحَدٍ مِّنْۢ
بَعْدِهٖؕ اِنَّهٗ كَانَ حَلِيْمًا غَفُوْرًا ۝۴۱ وَاَقْسَمُوْا بِاللّٰهِ جَهْدَ
اَيْمَانِهِمْ لَئِنْ جَآءَهُمْ نَذِيْرٌ لَّيَكُوْنُنَّ اَهْدٰی مِنْ اِحْدَی
الْاُمَمِۚ فَلَمَّا جَآءَهُمْ نَذِيْرٌ مَّا زَادَهُمْ اِلَّا نُفُوْرَا ۝۴۲ اِسْتِكْبَارًا
فِی الْاَرْضِ وَمَكْرَ السَّیِّئِؕ وَلَا يَحِيْقُ الْمَكْرُ السَّیِّئُ اِلَّا
بِاَهْلِهٖؕ فَهَلْ يَنْظُرُوْنَ اِلَّا سُنَّتَ الْاَوَّلِيْنَۚ فَلَنْ تَجِدَ
لِسُنَّتِ اللّٰهِ تَبْدِيْلًاۚ وَلَنْ تَجِدَ لِسُنَّتِ اللّٰهِ تَحْوِيْلًا ۝۴۳

بيشڪ الله آسمانن ۽ زمين جو ڳجھ ڄاڻندڙ آهي، بيشڪ اُهو سينن وارو (ڳجھ بہ) ڄاڻندڙ آهي (٣٨). (الله) اُهو آهي، جنهن اوهان کي زمين ۾ (اڳين جو) پيڙهيءَ وارو ڪيو، پوءِ جيڪو ڪفر ڪندو، تنهن تي سندس ڪفر (جو نقصان) آهي ۽ نڪي ڪافرن لاءِ سندن ڪفر سندن پالڻهار وٽ ڏمر کان سواءِ (ٻيو ڪجھ) وڌائيندو ۽ نڪي ڪافرن لاءِ سندن ڪفر نقصان کان سواءِ (ٻيو ڪجھ) وڌائيندو (٣٩). (ڪين) چؤ تہ الله کان سواءِ جن پنهنجن (ٺهرايلن) ٻتن کي سڏيندا آهيو، سي ڏٺا اٿو ڇا؟ مون کي ڏيکاريو تہ زمين مان ڇا بڻايو اٿن؟ يا آسمانن ۾ سندن ڪا ڀائيواري آهي ڇا؟ يا کين ڪو ڪتاب ڏنو اٿئون ڇا؟ جو اُهي اُن جي پڌريءَ حجت تي آهن؟ (نہ!) بلڪ ظالم هڪ ٻئي کي رڳو ٺڳيءَ جو انجام ڏيندا آهن (٤٠). بيشڪ الله آسمانن ۽ زمين کي ٽرڻ کان نگاه (۾) رکندو آهي ۽ جيڪڏهن ٽريا تہ الله کان پوءِ انهن کي ڪوبہ روڪي نہ سگهندو. بيشڪ اهو بردبار بخشڻهار آهي (٤١). ۽ انهن پنهنجن پڪن قسمن سان الله جو قسم کنيو تہ جيڪڏهن وٽن ڪوبہ ڊيڄاريندڙ آيو تہ هرهڪ امت کان وڌيڪ هدايت وارا ٿيندا، پوءِ جنهن مهل ڊيڄاريندڙ وٽن آيو، (تنهن مهل اُن جي اچڻ) رڳو سندن نفرت وڌائي (٤٢). ملڪ ۾ وڏائي ڪرڻ ۽ بڇڙيءَ رٿ رٿڻ سبب (نفرت ڪيائون) ۽ بڇڙيءَ رٿ رٿڻ (جو نتيجو) اُن جي هلت ڪرڻ وارن کان سواءِ ٻئي تي نہ پوندو آهي، تنهن ڪري رڳو اڳين جي (عذاب جي) دستور جا منتظر آهن، پوءِ (تون) ڪڏهن الله جي دستور کي ڪا مٽ سٽ نہ ڏسندين ۽ (تون) الله جي دستور کي ڪڏهن ڪا ڦير گهير نہ ڏسندين (٤٣).

اَوَلَمْ يَسِيْرُوْا فِى الْاَرْضِ فَيَنْظُرُوْا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ
الَّذِيْنَ مِنْ قَبْلِهِمْ وَكَانُوْٓا اَشَدَّ مِنْهُمْ قُوَّةً ؕ وَمَا
كَانَ اللّٰهُ لِيُعْجِزَهٗ مِنْ شَیْءٍ فِى السَّمٰوٰتِ وَلَا فِى الْاَرْضِ ؕ
اِنَّهٗ كَانَ عَلِيْمًا قَدِيْرًا ﴿٤٤﴾ وَلَوْ يُؤَاخِذُ اللّٰهُ النَّاسَ بِمَا
كَسَبُوْا مَا تَرَكَ عَلٰى ظَهْرِهَا مِنْ دَآبَّةٍ وَّلٰكِنْ
يُّؤَخِّرُهُمْ اِلٰٓى اَجَلٍ مُّسَمًّى ۚ فَاِذَا جَآءَ اَجَلُهُمْ فَاِنَّ
اللّٰهَ كَانَ بِعِبَادِهٖ بَصِيْرًا ﴿٤٥﴾

سُوْرَةُ يٰسٓ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ○

يٰسٓ ﴿١﴾ وَالْقُرْاٰنِ الْحَكِيْمِ ﴿٢﴾ اِنَّكَ لَمِنَ الْمُرْسَلِيْنَ ﴿٣﴾ عَلٰى صِرَاطٍ
مُّسْتَقِيْمٍ ﴿٤﴾ تَنْزِيْلَ الْعَزِيْزِ الرَّحِيْمِ ﴿٥﴾ لِتُنْذِرَ قَوْمًا مَّآ اُنْذِرَ
اٰبَآؤُهُمْ فَهُمْ غٰفِلُوْنَ ﴿٦﴾ لَقَدْ حَقَّ الْقَوْلُ عَلٰٓى اَكْثَرِهِمْ فَهُمْ
لَا يُؤْمِنُوْنَ ﴿٧﴾ اِنَّا جَعَلْنَا فِىْٓ اَعْنَاقِهِمْ اَغْلٰلًا فَهِىَ اِلَى
الْاَذْقَانِ فَهُمْ مُّقْمَحُوْنَ ﴿٨﴾ وَجَعَلْنَا مِنْ بَيْنِ اَيْدِيْهِمْ
سَدًّا وَّمِنْ خَلْفِهِمْ سَدًّا فَاَغْشَيْنٰهُمْ فَهُمْ لَا يُبْصِرُوْنَ ﴿٩﴾

زمين ۾ نہ گھميا آھن ڇا؟ جو ڏسن تہ جيڪي کانئن اڳ ھئا تن جي پڇاڙي ڪھڙي ٿي، اُھي کانئن سگھ ۾ بہ تمام ڏاڍا ھئا ۽ الله اھڙو نہ آھي؟ جو کيس آسمانن ۾ ڪابہ شيءِ ٿڪائي ۽ نڪي زمين ۾ (ٿڪائي) بيشڪ اُھو ڄاڻندڙ وس وارو آھي (۴۴). ۽ جيڪڏھن الله ماڻھن کي سندن ڪرتوتن سببان پڪڙي ھا تہ ڪو چرندڙ زمين جي پٺيءَ تي نہ ڇڏي ھا، پر ڍَل مدت تائين کين مھلت ڏئي ٿو، پوءِ جڏھن سندن مدت اَچي تڏھن بيشڪ الله پنھنجن ٻانھن کي ڏسندڙ آھي (۴۵).

سورة يٰسٓ مڪي آھي ۽ ھن ۾ ٽياسي
آيتون ۽ پنج رڪوع آھن.

الله ٻاجھاري مھربان جي نالي سان (شروع)

اي پيغمبر! (١). (ھن) حڪمت واري قرآن جو قسم آھي (٢). بيشڪ تون پيغمبرن مان آھين (٣). سڌيءَ واٽ تي (۴). (الله) غالب مھربان وٽان (قرآن جو) لاھڻ آھي (٥). (ھن لاءِ) تہ اھڙيءَ قوم کي ڊيڄارين جو سندن ابن ڏاڏن نہ ڊيڄاريا ويا آھن، تنھن ڪري اُھي بي خبر آھن (٦). بيشڪ اُنھن مان گھڻن تي (عذاب جو) قول لازم ٿيو آھي، تنھن ڪري اُھي ايمان نہ ٿا آڻين (٧). بيشڪ اسان سندين ڳچين ۾ ڳٽ وڌا، پوءِ اُھي کاڏين تائين (پيل) آھن تنھن ڪري اُھي ڳاٽي ٽنگيل آھن (٨). ۽ سندن اڳيان اوٽ ۽ سندن پوئتان (بہ) اوٽ ڪئي سون، پوءِ کين ڍڪيوسون، تنھن ڪري اُھي (ڪجھ) نہ ڏسندا (٩).

وَسَوَآءٌ عَلَيْهِمْ ءَاَنْذَرْتَهُمْ اَمْ لَمْ تُنْذِرْهُمْ لَا يُؤْمِنُوْنَ ﴿١٠﴾
اِنَّمَا تُنْذِرُ مَنِ اتَّبَعَ الذِّكْرَ وَخَشِيَ الرَّحْمٰنَ بِالْغَيْبِ ۚ
فَبَشِّرْهُ بِمَغْفِرَةٍ وَّاَجْرٍ كَرِيْمٍ ﴿١١﴾ اِنَّا نَحْنُ نُحْيِ الْمَوْتٰى
وَنَكْتُبُ مَا قَدَّمُوْا وَاٰثَارَهُمْ ؕ وَكُلَّ شَيْءٍ اَحْصَيْنٰهُ فِيْٓ
اِمَامٍ مُّبِيْنٍ ﴿١٢﴾ ع وَاضْرِبْ لَهُمْ مَّثَلًا اَصْحٰبَ الْقَرْيَةِ ۘ اِذْ
جَآءَهَا الْمُرْسَلُوْنَ ﴿١٣﴾ اِذْ اَرْسَلْنَآ اِلَيْهِمُ اثْنَيْنِ فَكَذَّبُوْهُمَا
فَعَزَّزْنَا بِثَالِثٍ فَقَالُوْٓا اِنَّآ اِلَيْكُمْ مُّرْسَلُوْنَ ﴿١٤﴾ قَالُوْا
مَآ اَنْتُمْ اِلَّا بَشَرٌ مِّثْلُنَا ۙ وَمَآ اَنْزَلَ الرَّحْمٰنُ مِنْ شَيْءٍ ۙ
اِنْ اَنْتُمْ اِلَّا تَكْذِبُوْنَ ﴿١٥﴾ قَالُوْا رَبُّنَا يَعْلَمُ اِنَّآ اِلَيْكُمْ
لَمُرْسَلُوْنَ ﴿١٦﴾ وَمَا عَلَيْنَآ اِلَّا الْبَلٰغُ الْمُبِيْنُ ﴿١٧﴾ قَالُوْٓا
اِنَّا تَطَيَّرْنَا بِكُمْ ۚ لَئِنْ لَّمْ تَنْتَهُوْا لَنَرْجُمَنَّكُمْ وَلَيَمَسَّنَّكُمْ
مِّنَّا عَذَابٌ اَلِيْمٌ ﴿١٨﴾ قَالُوْا طَآئِرُكُمْ مَّعَكُمْ ۭ اَئِنْ
ذُكِّرْتُمْ ۭ بَلْ اَنْتُمْ قَوْمٌ مُّسْرِفُوْنَ ﴿١٩﴾ وَجَآءَ مِنْ اَقْصَا
الْمَدِيْنَةِ رَجُلٌ يَّسْعٰى قَالَ يٰقَوْمِ اتَّبِعُوا الْمُرْسَلِيْنَ ﴿٢٠﴾ ۙ
اتَّبِعُوْا مَنْ لَّا يَسْـَٔلُكُمْ اَجْرًا وَّهُمْ مُّهْتَدُوْنَ ﴿٢١﴾

۽ ڪين تنهنجو ڊيڄارڻ ۽ ڪين تنهنجو نہ ڊيڄارڻ سندن لاءِ هڪ جهڙو آهي، (اُهي) ايمان نہ آڻيندا (١٠). تون رڳو ان کي ڊيڄاريندين جيڪو نصيحت تي هلي ۽ ٻاجهاري (الله) کان پرپٺ ڊڄي، تون پوءِ اُن کي بخشش ۽ سڳوري اَجر جي خوشخبري ڏي (١١). بيشڪ اسين مُئن کي جياريندا آهيون ۽ جيڪي (مدا توڙي چڱا ڪم ڪري) اڳي موڪليائون سي ۽ سندن پيرن جا نشان لکون ٿا ۽ هر شيءِ کي پڌري ڪتاب (لوح محفوظ) ۾ ڳڻيو اٿئون (١٢). ۽ اُنهن سان ڳوٺ وارن جو قصو بيان ڪر، جڏهن وٽن پيغمبر آيا (١٣). جڏهن جو اُنهن ڏانهن ٻن پيغمبرن کي موڪليوسون، پوءِ ٻنهي کي ڪوڙو ڀانيائون، تنهن ڪري ٽئين سان غلبو ڏنوسون، پوءِ (گڏجي) چيائون تہ، بيشڪ اسين اوهان ڏانهن موڪليل آهيون (١٤). چيائون تہ اوهين تہ رڳو اسان جهڙا ماڻهو آهيو ۽ ٻاجهاري (الله) ڪا شيءِ نہ لاٿي آهي، اوهين رڳو ڪوڙا آهيو (١٥). چيائون تہ اسان جو پالڻهار ڄاڻندو آهي، تہ بيشڪ اسين اوهان ڏانهن موڪليل آهيون (١٦). ۽ اسان تي پڌري پيغام پهچائڻ کان سواءِ (ٻيو ڪجهہ لازم) نہ آهي (١٧). چيائون تہ، بيشڪ اسان اوهان جي (اچڻ) سببان بدبختي سمجهي آهي، جيڪڏهن اوهين نہ جهلبؤ تہ اوهان کي پٿرن سان ماريندا سون ۽ ضرور اسان کان اوهان کي ڏکوئيندڙ عذاب پهچندو (١٨). (پيغمبرن) چيو تہ، اوهان جي بدبختي اوهان سان آهي، جيڪڏهن اوهان کي نصيحت ڏبي آهي تہ (اِنهيءَ ڪري) ڇا؟ بلڪ اوهين حد کان لنگهيل قوم آهيو (١٩). ۽ شهر جي پرين پاسي کان هڪ مڙس ڊوڙندو آيو چيائين تہ، اي منهنجي قوم! پيغمبرن جي تابعداري ڪريو (٢٠). (اوهين) اُنهن جي تابعداري ڪريو، جيڪي اوهان کان ڪو اجورو نہ گهرندا آهن ۽ اُهي سڌيءَ واٽ وارا آهن (٢١).

وَمَا لِيَ لَآ اَعۡبُدُ الَّذِيۡ فَطَرَنِيۡ وَاِلَيۡهِ تُرۡجَعُوۡنَ ﴿۲۲﴾
ءَاَتَّخِذُ مِنۡ دُوۡنِهٖۤ اٰلِهَةً اِنۡ يُّرِدۡنِ الرَّحۡمٰنُ بِضُرٍّ لَّا تُغۡنِ عَنِّيۡ
شَفَاعَتُهُمۡ شَيۡئًا وَّلَا يُنۡقِذُوۡنِ ﴿۲۳﴾ اِنِّيۡۤ اِذًا لَّفِيۡ ضَلٰلٍ مُّبِيۡنٍ ﴿۲۴﴾ اِنِّيۡۤ
اٰمَنۡتُ بِرَبِّكُمۡ فَاسۡمَعُوۡنِ ﴿۲۵﴾ قِيۡلَ ادۡخُلِ الۡجَنَّةَ ؕ قَالَ يٰلَيۡتَ قَوۡمِيۡ
يَعۡلَمُوۡنَ ﴿۲۶﴾ بِمَا غَفَرَ لِيۡ رَبِّيۡ وَجَعَلَنِيۡ مِنَ الۡمُكۡرَمِيۡنَ ﴿۲۷﴾ وَمَاۤ
اَنۡزَلۡنَا عَلٰى قَوۡمِهٖ مِنۡۢ بَعۡدِهٖ مِنۡ جُنۡدٍ مِّنَ السَّمَآءِ وَمَا كُنَّا مُنۡزِلِيۡنَ ﴿۲۸﴾
اِنۡ كَانَتۡ اِلَّا صَيۡحَةً وَّاحِدَةً فَاِذَا هُمۡ خٰمِدُوۡنَ ﴿۲۹﴾ يٰحَسۡرَةً عَلَى
الۡعِبَادِ ۚ مَا يَاۡتِيۡهِمۡ مِّنۡ رَّسُوۡلٍ اِلَّا كَانُوۡا بِهٖ يَسۡتَهۡزِءُوۡنَ ﴿۳۰﴾ اَلَمۡ يَرَوۡا
كَمۡ اَهۡلَكۡنَا قَبۡلَهُمۡ مِّنَ الۡقُرُوۡنِ اَنَّهُمۡ اِلَيۡهِمۡ لَا يَرۡجِعُوۡنَ ﴿۳۱﴾ وَاِنۡ
كُلٌّ لَّمَّا جَمِيۡعٌ لَّدَيۡنَا مُحۡضَرُوۡنَ ﴿۳۲﴾ وَاٰيَةٌ لَّهُمُ الۡاَرۡضُ الۡمَيۡتَةُ ۖۚ
اَحۡيَيۡنٰهَا وَاَخۡرَجۡنَا مِنۡهَا حَبًّا فَمِنۡهُ يَاۡكُلُوۡنَ ﴿۳۳﴾ وَجَعَلۡنَا فِيۡهَا جَنّٰتٍ
مِّنۡ نَّخِيۡلٍ وَّاَعۡنَابٍ وَّفَجَّرۡنَا فِيۡهَا مِنَ الۡعُيُوۡنِ ﴿۳۴﴾ لِيَاۡكُلُوۡا مِنۡ
ثَمَرِهٖ ۙ وَمَا عَمِلَتۡهُ اَيۡدِيۡهِمۡ ؕ اَفَلَا يَشۡكُرُوۡنَ ﴿۳۵﴾ سُبۡحٰنَ الَّذِيۡ خَلَقَ
الۡاَزۡوَاجَ كُلَّهَا مِمَّا تُنۡۢبِتُ الۡاَرۡضُ وَمِنۡ اَنۡفُسِهِمۡ وَمِمَّا لَا يَعۡلَمُوۡنَ ﴿۳۶﴾
وَاٰيَةٌ لَّهُمُ الَّيۡلُ ۖۚ نَسۡلَخُ مِنۡهُ النَّهَارَ فَاِذَا هُمۡ مُّظۡلِمُوۡنَ ﴿۳۷﴾

۽ مون کي ڇا (ٿيو) آهي جو اُنهيءَ (الله) جي عبادت نہ ڪريان، جنهن مون کي پيدا ڪيو ۽ (اوهين بہ) ڏانهس موٽايا ويندؤ (٢٢). اُن کان سواءِ ٻيا معبود وٺان ڇا؟ جيڪڏهن ٻاجهارو (الله) مون کي ڏک پهچائڻ گهري تہ انهن جي شفاعت مون کان ڪجھ (بہ ڏک) نہ ٽاريندي ۽ نڪي (اُهي) مون کي ڇڏائيندا (٢٣). (جي ائين ڪندس تہ) بيشڪ آءٌ اُنهيءَ مهل پڌريءَ گمراهيءَ ۾ هوندس (٢٤). بيشڪ مون اوهان جي پالڻهار تي ايمان آندو آهي، پوءِ مون کان ٻڌو (٢٥). (اِن چوڻ تي کيس شهيد ڪيائون). چيو ويس تہ، بهشت ۾ گهڙ، چيائين هئہ ارمان! (جيڪر) منهنجي قوم ڄاڻي ها (٢٦). تہ ڇا جي ڪري منهنجي پالڻهار مون کي بخشيو ۽ مون کي سڳورن مان ڪيائين (٢٧). ۽ ڪائنس پوءِ سندس قوم تي آسمان کان ڪو لشڪر نہ لاٿوسون ۽ نڪي (لشڪر) لاهيندڙ آهيون (٢٨). (سندن سزا) رڳو هڪ سخت رڙ هئي، پوءِ اُنهيءَ (ئي) دم اُهي (باھ وانگر) وسامي (مري) ويا (٢٩). ٻانهن تي ارمان آهي! (جو) وٽن ڪو (بہ اهڙو) پيغمبر نہ آيو، جنهن سان ٺٺوليون نہ ٿي ڪيائون (٣٠). نہ ڏٺو اٿن ڇا؟ تہ، ڪائڻن اڳ ڪيترائي (ماڻهن جا) طبقا ناس ڪيا سون (جو) اُهي اِنهن ڏانهن موٽي نہ ٿا اچن (٣١). ۽ جيڪي بہ آهن، سي سڀ اسان وٽ حاضر ڪبا (٣٢). ۽ هڪ نشاني انهن (جي جيئارڻ) لاءِ مئل زمين آهي، جنهن کي جياريوسون ۽ منجهانئس (اَن جا) داڻا ڪڍيا سون، جو ان مان کائيندا آهن (٣٣). ۽ منجهس کجورن ۽ انگورن جا باغ پيدا ڪياسون ۽ انهن (باغن) ۾ ڪي چشما وهاياسون (٣٤). (هن لاءِ) تہ سندس ميوي مان کائيندا رهن ۽ اِنهن (ميون) کي سندن هٿن نہ بڻايو آهي، پوءِ ڇو نہ شڪرانو ڪندا آهن؟ (٣٥). اُهو (الله)، پاڪ آهي، جنهن اُها شيءِ جيڪا زمين ڄمائيندي آهي سا ۽ سندن جيڻ مان ۽ جيڪي (شيون) نہ ڄاڻندا آهن، تن مان سڀني جنسن کي جوڙو جوڙو (ڪوڙو ۽ مٺو نر ۽ مادي) پيدا ڪيو (٣٦). ۽ اُنهن لاءِ هڪ نشاني رات آهي، (جو) اُن مان ڏينهن کي ڇڪي ڪڍندا آهيون، پوءِ انهيءَ مهل اهي اونداهيءَ ۾ رهندا آهن (٣٧).

وَالشَّمْسُ تَجْرِیْ لِمُسْتَقَرٍّ لَّهَا ؕ ذٰلِكَ تَقْدِیْرُ الْعَزِیْزِ الْعَلِیْمِ ﴿۳۸﴾ وَالْقَمَرَ
قَدَّرْنٰهُ مَنَازِلَ حَتّٰی عَادَ كَالْعُرْجُوْنِ الْقَدِیْمِ ﴿۳۹﴾ لَا الشَّمْسُ یَنْۢبَغِیْ
لَهَاۤ اَنْ تُدْرِكَ الْقَمَرَ وَلَا الَّیْلُ سَابِقُ النَّهَارِ ؕ وَكُلٌّ فِیْ فَلَكٍ
یَّسْبَحُوْنَ ﴿۴۰﴾ وَاٰیَةٌ لَّهُمْ اَنَّا حَمَلْنَا ذُرِّیَّتَهُمْ فِی الْفُلْكِ الْمَشْحُوْنِ ﴿۴۱﴾ ۙ
وَخَلَقْنَا لَهُمْ مِّنْ مِّثْلِهٖ مَا یَرْكَبُوْنَ ﴿۴۲﴾ وَاِنْ نَّشَاْ نُغْرِقْهُمْ فَلَا صَرِیْخَ
لَهُمْ وَلَا هُمْ یُنْقَذُوْنَ ﴿۴۳﴾ ۙ اِلَّا رَحْمَةً مِّنَّا وَمَتَاعًا اِلٰی حِیْنٍ ﴿۴۴﴾ وَاِذَا
قِیْلَ لَهُمُ اتَّقُوْا مَا بَیْنَ اَیْدِیْكُمْ وَمَا خَلْفَكُمْ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُوْنَ ﴿۴۵﴾ وَمَا
تَاْتِیْهِمْ مِّنْ اٰیَةٍ مِّنْ اٰیٰتِ رَبِّهِمْ اِلَّا كَانُوْا عَنْهَا مُعْرِضِیْنَ ﴿۴۶﴾ وَاِذَا
قِیْلَ لَهُمْ اَنْفِقُوْا مِمَّا رَزَقَكُمُ اللّٰهُ ۙ قَالَ الَّذِیْنَ كَفَرُوْا لِلَّذِیْنَ اٰمَنُوْۤا
اَنُطْعِمُ مَنْ لَّوْ یَشَآءُ اللّٰهُ اَطْعَمَهٗۤ ۖ اِنْ اَنْتُمْ اِلَّا فِیْ ضَلٰلٍ مُّبِیْنٍ ﴿۴۷﴾
وَیَقُوْلُوْنَ مَتٰی هٰذَا الْوَعْدُ اِنْ كُنْتُمْ صٰدِقِیْنَ ﴿۴۸﴾ مَا یَنْظُرُوْنَ
اِلَّا صَیْحَةً وَّاحِدَةً تَاْخُذُهُمْ وَهُمْ یَخِصِّمُوْنَ ﴿۴۹﴾ فَلَا یَسْتَطِیْعُوْنَ
تَوْصِیَةً وَّلَاۤ اِلٰۤی اَهْلِهِمْ یَرْجِعُوْنَ ﴿۵۰﴾ ع وَنُفِخَ فِی الصُّوْرِ فَاِذَا هُمْ
مِّنَ الْاَجْدَاثِ اِلٰی رَبِّهِمْ یَنْسِلُوْنَ ﴿۵۱﴾ قَالُوْا یٰوَیْلَنَا مَنْۢ بَعَثَنَا
مِنْ مَّرْقَدِنَا ۜ هٰذَا مَا وَعَدَ الرَّحْمٰنُ وَصَدَقَ الْمُرْسَلُوْنَ ﴿۵۲﴾

۽ سج پنهنجي ٺڪاڻي جي جاءِ تي پيو هلندو آهي، اِهو غالب (الله) جو اندازو (ٺهرايل) آهي (٣٨). ۽ چنڊ لاءِ منزلون مقرر ڪيون سون تانجو پراڻي کجيءَ جي (سڪل) ڇڙهيءَ وانگر ورِي (ڏنگو) ٿيندو آهي (٣٩). نڪي سج کي چنڊ جي پهچڻ جي (ڪا) مجال آهي ۽ نڪي رات (سج لهڻ کان اڳ) ڏينهن تي اڳرائي ڪندڙ آهي ۽ (سج ۽ چنڊ ۽ تارن مان) هرهڪ آسمان ۾ پيو هلندو آهي (٤٠). ۽ اُنهن لاءِ هڪ نشاني (هيءَ بہ) آهي، جو اسان سندن اولاد کي ڀريل ٻيڙيءَ ۾ کنيو (٤١). ۽ اُنهن لاءِ اُن (ٻيڙيءَ) جهڙيون (ٻيون سواريون بہ) بڻايون سون جن تي سواري ڪندا آهن (٤٢). ۽ جيڪڏهن گهرون تہ کين ٻوڙي ڇڏيون، پوءِ انهن لاءِ ڪو دانهن ورنائڻ وارو نہ ٿئي ۽ نڪي اُهي ڇڏائبا (٤٣). پر پاڻ وٽان ٻاجھ ڪئي سون ۽ هڪ وقت تائين (اُهي) آسودا ڪيا سون (٤٤). ۽ جڏهن کين چئبو آهي تہ اُنهيءَ (عذاب) کان ڊڄو جيڪو اوهان جي اڳيان ۽ اوهان جي پٺيان (اچڻو) آهي تہ مَن اوهان تي ٻاجھ ڪجي (٤٥). ۽ سندن پالڻهار جي نشانين مان ڪائي (اهڙي) نشاني وٽن نہ ايندي آهي، جنهن کان (هو) منهن موڙيندڙ نہ هوندا آهن (٤٦). ۽ جڏهن کين چئبو آهي تہ جيڪي الله اوهان کي رزق ڏنو آهي، تنهن مان خرچيو، (تڏهن) ڪافر مؤمنن کي چوندا آهن تہ اهڙي کي ڇو کارايون؟ جو جيڪڏهن الله گهري ها تہ کيس کارائي ها! اوهين رڳو پڌريءَ گمراهيءَ ۾ آهيو (٤٧). ۽ چوندا آهن تہ جيڪڏهن اوهين سچا آهيو تہ اهو انجام ڪڏهن (پورو) ٿيندو (٤٨). اُهي رڳو هڪ سخت آواز جو انتظار ڪندا آهن، جو اُهو اُنهيءَ حالت ۾ کين (اوچتو) پڪڙيندو، جو اُهي جهڳڙو ڪندا هوندا (٤٩). پوءِ (اُهي) نڪي وصيت ڪري سگهندا ۽ نڪي پنهنجي گهروارن ڏانهن موٽي سگهندا (٥٠). ۽ صور ۾ ڦوڪبو، پوءِ اُهي اُتي جو اُتي پنهنجي پالڻهار ڏانهن قبرن مان ڊوڙندا (٥١). چوندا تہ، اسان لاءِ ويل آهي! اسان کي اسان جي سمهڻ جي جاءِ (قبرن) مان ڪنهن اُٿاريو؟ (ملائڪ چوندا هائو!) هيءُ اُهو آهي، جيڪو ٻاجهاري (الله) انجام ڏنو هو ۽ پيغمبرن سچ چيو هو (٥٢).

إِنْ كَانَتْ إِلَّا صَيْحَةً وَّاحِدَةً فَإِذَا هُمْ جَمِيعٌ لَّدَيْنَا مُحْضَرُونَ ﴿٥٣﴾
فَالْيَوْمَ لَا تُظْلَمُ نَفْسٌ شَيْـًٔا وَّلَا تُجْزَوْنَ إِلَّا مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٥٤﴾ إِنَّ
أَصْحٰبَ الْجَنَّةِ الْيَوْمَ فِي شُغُلٍ فٰكِهُونَ ﴿٥٥﴾ هُمْ وَأَزْوَاجُهُمْ فِي ظِلٰلٍ
عَلَى الْأَرَآئِكِ مُتَّكِـُٔونَ ﴿٥٦﴾ لَهُمْ فِيهَا فٰكِهَةٌ وَّلَهُمْ مَّا يَدَّعُونَ ﴿٥٧﴾
سَلٰمٌ قَوْلًا مِّنْ رَّبٍّ رَّحِيمٍ ﴿٥٨﴾ وَامْتَازُوا الْيَوْمَ أَيُّهَا الْمُجْرِمُونَ ﴿٥٩﴾
أَلَمْ أَعْهَدْ إِلَيْكُمْ يٰبَنِيْٓ اٰدَمَ أَنْ لَّا تَعْبُدُوا الشَّيْطٰنَ إِنَّهٗ لَكُمْ عَدُوٌّ
مُّبِينٌ ﴿٦٠﴾ وَّأَنِ اعْبُدُونِي هٰذَا صِرَاطٌ مُّسْتَقِيمٌ ﴿٦١﴾ وَلَقَدْ أَضَلَّ
مِنْكُمْ جِبِلًّا كَثِيرًا أَفَلَمْ تَكُونُوا تَعْقِلُونَ ﴿٦٢﴾ هٰذِهٖ جَهَنَّمُ الَّتِي
كُنْتُمْ تُوعَدُونَ ﴿٦٣﴾ اِصْلَوْهَا الْيَوْمَ بِمَا كُنْتُمْ تَكْفُرُونَ ﴿٦٤﴾ اَلْيَوْمَ
نَخْتِمُ عَلٰٓى أَفْوَاهِهِمْ وَتُكَلِّمُنَآ أَيْدِيهِمْ وَتَشْهَدُ أَرْجُلُهُمْ بِمَا كَانُوا
يَكْسِبُونَ ﴿٦٥﴾ وَلَوْ نَشَآءُ لَطَمَسْنَا عَلٰٓى أَعْيُنِهِمْ فَاسْتَبَقُوا الصِّرَاطَ فَأَنّٰى
يُبْصِرُونَ ﴿٦٦﴾ وَلَوْ نَشَآءُ لَمَسَخْنٰهُمْ عَلٰى مَكَانَتِهِمْ فَمَا اسْتَطَاعُوا
مُضِيًّا وَّلَا يَرْجِعُونَ ﴿٦٧﴾ وَمَنْ نُّعَمِّرْهُ نُنَكِّسْهُ فِي الْخَلْقِ أَفَلَا
يَعْقِلُونَ ﴿٦٨﴾ وَمَا عَلَّمْنٰهُ الشِّعْرَ وَمَا يَنْبَغِي لَهٗ إِنْ هُوَ إِلَّا ذِكْرٌ وَّقُرْاٰنٌ
مُّبِينٌ ﴿٦٩﴾ لِّيُنْذِرَ مَنْ كَانَ حَيًّا وَّيَحِقَّ الْقَوْلُ عَلَى الْكٰفِرِينَ ﴿٧٠﴾

(اهو واقعو) رڳو هڪ سخت رڙ هوندي، پوءِ اُهي اُتي جو اُتي گڏ ڪري اسان وٽ حاضر ڪيا ويندا (٥٣). پوءِ اَڄ ڪنهن جيءَ تي ڪجهه به ظلم نه ڪبو ۽ جيڪي ڪندا هيؤ، رڳو ان جو اوهان کي بدلو ڏبو (٥٤). بيشڪ بهشتي اڄ مزن ماڻڻ ۾ مشغول هوندا (٥٥). اُهي ۽ سندن زالون ڇانوَن ۾ پلنگن تي ٽيڪ ڏيئي ويهندڙ هوندا (٥٦). اُنهن لاءِ بهشت ۾ ميوا آهن ۽ جيڪي گهرندا سو (پڻ) اُنهن لاءِ آهي (٥٧). چيو ويندو ته، پالڻهار مهربان (الله) کان (اوهان تي) سلام هجي (٥٨). ۽ (چوندا سون ته) اي گنهگارؤ! اڄ (نيڪن کان) جدا ٿيو (٥٩). اي آدم جا اولاد! اوهان ڏانهن پيغام نه موڪليو هيم ڇا ته، شيطان کي نه پوڄجو، جو بيشڪ اُهو اوهان جو پڌرو ويري آهي (٦٠). ۽ ته منهنجي عبادت ڪجو، (جو) اِها سڌي واٽ آهي (٦١). ۽ بيشڪ (شيطان) اوهان مان گهڻيءَ خلق کي گمراهه ڪيو، پوءِ اوهين نه سمجهندا هيؤ ڇا؟(٦٢). هيءَ اُهو دوزخ آهي، (جنهن) جو اوهان کي وعدو ڏبو هو (٦٣). ان ۾ اڄ انهيءَ ڪري گهڙو جو ڪفر ڪندا هيؤ (٦٤). اڄ سندن واتن تي مهر هڻنداسون ۽ جيڪي ڪندا هئا، تنهن بابت سندن هٿ اسان سان ڳالهائيندا ۽ سندن پير شاهدي ڏيندا (٦٥). ۽ جيڪڏهن گهرون ته سندين اکين کي ناس ڪريون، پوءِ واٽ ڏانهن ڊوڙن ته ڪٿان ڏسندا؟ (٦٦). ۽ جيڪڏهن گهرون ته سندين جاين تي (ئي) کين بدشڪل ڪري ڇڏيون ته پوءِ نڪي اڳتي هلي سگهن ۽ نڪي پوئتي موٽن (٦٧). ۽ جنهن کي وڏيءَ ڄمار وارو ڪندا آهيون، تنهن کي بڻاوت ۾ اُبتو ڪندا آهيون (ايتري ڳالهه به) نه سمجهندا آهن ڇا؟ (٦٨). ۽ ان (پيغمبر) کي نڪي شعر سيکاريو اٿئون ۽ نڪي (شعر) اُن جي لائق آهي. هيءَ ته رڳو نصيحت ۽ پڌرو قرآن ئي آهي (٦٩). ته اُنهيءَ کي ڊيڄاري جيڪو جيئرو (يعني سمجهه وارو) هجي ۽ ڪافرن تي حجت ثابت ٿئي (٧٠).

اَوَلَمْ يَرَوْا اَنَّا خَلَقْنَا لَهُمْ مِّمَّا عَمِلَتْ اَيْدِيْنَآ اَنْعَامًا فَهُمْ لَهَا مٰلِكُوْنَ ﴿۷۱﴾
وَذَلَّلْنٰهَا لَهُمْ فَمِنْهَا رَكُوْبُهُمْ وَمِنْهَا يَاْكُلُوْنَ ﴿۷۲﴾ وَلَهُمْ فِيْهَا مَنَافِعُ
وَمَشَارِبُ ؕ اَفَلَا يَشْكُرُوْنَ ﴿۷۳﴾ وَاتَّخَذُوْا مِنْ دُوْنِ اللّٰهِ اٰلِهَةً لَّعَلَّهُمْ
يُنْصَرُوْنَ ﴿۷۴﴾ لَا يَسْتَطِيْعُوْنَ نَصْرَهُمْ ۙ وَهُمْ لَهُمْ جُنْدٌ مُّحْضَرُوْنَ ﴿۷۵﴾ فَلَا
يَحْزُنْكَ قَوْلُهُمْ ۘ اِنَّا نَعْلَمُ مَا يُسِرُّوْنَ وَمَا يُعْلِنُوْنَ ﴿۷۶﴾ اَوَلَمْ يَرَ الْاِنْسَانُ
اَنَّا خَلَقْنٰهُ مِنْ نُّطْفَةٍ فَاِذَا هُوَ خَصِيْمٌ مُّبِيْنٌ ﴿۷۷﴾ وَضَرَبَ لَنَا مَثَلًا وَّ
نَسِيَ خَلْقَهٗ ؕ قَالَ مَنْ يُّحْيِ الْعِظَامَ وَهِيَ رَمِيْمٌ ﴿۷۸﴾ قُلْ يُحْيِيْهَا الَّذِيْٓ
اَنْشَاَهَآ اَوَّلَ مَرَّةٍ ؕ وَهُوَ بِكُلِّ خَلْقٍ عَلِيْمُۨ ﴿۷۹﴾ الَّذِيْ جَعَلَ لَكُمْ مِّنَ
الشَّجَرِ الْاَخْضَرِ نَارًا فَاِذَآ اَنْتُمْ مِّنْهُ تُوْقِدُوْنَ ﴿۸۰﴾ اَوَلَيْسَ الَّذِيْ
خَلَقَ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضَ بِقٰدِرٍ عَلٰٓى اَنْ يَّخْلُقَ مِثْلَهُمْ ؕ بَلٰى ۗ وَهُوَ
الْخَلّٰقُ الْعَلِيْمُ ﴿۸۱﴾ اِنَّمَآ اَمْرُهٗٓ اِذَآ اَرَادَ شَيْـًٔا اَنْ يَّقُوْلَ لَهٗ كُنْ فَيَكُوْنُ ﴿۸۲﴾
فَسُبْحٰنَ الَّذِيْ بِيَدِهٖ مَلَكُوْتُ كُلِّ شَيْءٍ وَّاِلَيْهِ تُرْجَعُوْنَ ﴿۸۳﴾

سُوْرَةُ الصَّافَّاتِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ○

وَالصّٰٓفّٰتِ صَفًّا ﴿۱﴾ فَالزّٰجِرٰتِ زَجْرًا ﴿۲﴾ فَالتّٰلِيٰتِ ذِكْرًا ﴿۳﴾

نہ ڏٺو اٿن ڇا تہ اسان انھن لاءِ انھن شين مان ڍور پيدا ڪيا، جن ڪي اسان جي ھٿن بڻايو؟ پوءِ اُھي اُنھن جا مالڪ آھن (٧١). ۽ انھن (ڍورن) کي اُنھن جو تابعدار ڪيوسون، پوءِ منجھانئن ڪي سندن چڙھيءَ جا آھن ۽ منجھانئن ڪي (اُھي) کائيندا آھن (٧٢). ۽ انھن لاءِ اُنھن ڍورن ۾ گھڻا فائدا آھن ۽ پيئڻ (جون شيون يعني کير) آھن، پوءِ ڇو نہ شڪر ڪندا آھن؟ (٧٣). ۽ الله کان سواءِ ٻيا معبود ڪري ورتا اٿن تہ مَنَ ڪين مدد ڏني وڃي (٧٤). (اُھي) ڪين مدد ڏيئي نہ سگھندا ۽ اِھي (بت) اُنھن جو لشڪر ٿي گڏ ڪيا ويندا (٧٥). پوءِ (اي پيغمبر!) تو کي سندن چوڻ نہ ڏکوئي، جيڪي ڳجھو ڪندا آھن ۽ جيڪي پڌرو ڪندا آھن، سو بيشڪ اسين ڄاڻون ٿا (٧٦). انسان نہ ڏٺو آھي ڇا تہ، اسان ڪيس نطفي مان بڻايو، پوءِ اُھو اُنھيءَ (ئي) مھل پڌرو جھيڙاڪ ٿيندو آھي (٧٧). ۽ اسان لاءِ ھڪ مثال بيان ڪندو آھي ۽ پنھنجيءَ پيدائش کي وساريندو آھي. چوندو آھي تہ (ھنن) ھڏن کي ڪير جياريندو، جنھن حالت ۾ آھي ڀُتا ٿيل ھوندا؟ (٧٨). (اي پيغمبر!) ڪين چؤ تہ، جنھن انھن کي پھريون ڀيرو بڻايو سِو انھن کي (وري) جياريندو ۽ اھو سڀ ڪنھن پيدائش کي ڄاڻندڙ آھي (٧٩). جنھن سائي وڻ مان اوھان لاءِ باھ پيدا ڪئي، پوءِ اوھين انھيءَ مھل منجھانئس (باھ) ٻاريندا آھيو (٨٠). جنھن اسمانن ۽ زمين کي بڻايو سو انھن جھڙن جي بڻائڻ تي وس وارو نہ آھي ڇا؟ ھائو! (وس وارو آھي) ۽ اُھو وڏو بڻائيندڙ، (سڀ) ڄاڻندڙ آھي (٨١). سندس حڪم ھن کان سواءِ (ٻيو) ڪونہ آھي تہ جڏھن ڪا شيءِ (بڻائڻ) گھرندو آھي، تڏھن ان لاءِ رڳو چوندو آھي تہ ٿيءُ تہ (اُھا شيءِ) ٿي پوندي آھي (٨٢). پوءِ اُھو (الله) پاڪ آھي، جنھن جي ھٿ ۾ ھر شيءِ جي حڪومت آھي ۽ ڏانھس اوھين موٽايا ويندؤ (٨٣).

سورة صافات مڪي آھي ۽ ھن ۾ ھڪ سؤ
ٻياسي آيتون ۽ پنج رڪوع آھن.

الله ٻاجھاري مھربان جي نالي سان (شروع)

(پنھنجي پالڻھار وٽ) قطار ڪري صفن ٻڌڻ وارن (ملائڪن) جو قسم آھي (١). پوءِ جھڙڪ ڏيئي (شيطانن کي) ڌمڪائڻ وارن (ملائڪن) جو قسم آھي (٢). پوءِ (قرآن) پڙھڻ واريءَ جماعت جو قسم آھي (٣).

اِنَّ اِلٰـهَكُمْ لَوَاحِدٌ ﴿۴﴾ رَبُّ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا وَرَبُّ
الْمَشَارِقِ ﴿۵﴾ اِنَّا زَيَّنَّا السَّمَآءَ الدُّنْيَا بِزِيْنَةِ ِۨالْكَوَاكِبِ ﴿۶﴾ وَحِفْظًا
مِّنْ كُلِّ شَيْطٰنٍ مَّارِدٍ ﴿۷﴾ لَا يَسَّمَّعُوْنَ اِلَى الْمَلَاِ الْاَعْلٰى وَيُقْذَفُوْنَ
مِنْ كُلِّ جَانِبٍ ﴿۸﴾ دُحُوْرًا وَّلَهُمْ عَذَابٌ وَّاصِبٌ ﴿۹﴾ اِلَّا مَنْ خَطِفَ
الْخَطْفَةَ فَاَتْبَعَهٗ شِهَابٌ ثَاقِبٌ ﴿۱۰﴾ فَاسْتَفْتِهِمْ اَهُمْ اَشَدُّ خَلْقًا اَمْ
مَّنْ خَلَقْنَا ۭ اِنَّا خَلَقْنٰهُمْ مِّنْ طِيْنٍ لَّازِبٍ ﴿۱۱﴾ بَلْ عَجِبْتَ وَيَسْخَرُوْنَ ﴿۱۲﴾
وَاِذَا ذُكِّرُوْا لَا يَذْكُرُوْنَ ﴿۱۳﴾ وَاِذَا رَاَوْا اٰيَةً يَّسْتَسْخِرُوْنَ ﴿۱۴﴾ وَقَالُوْٓا اِنْ
هٰذَآ اِلَّا سِحْرٌ مُّبِيْنٌ ﴿۱۵﴾ ءَاِذَا مِتْنَا وَكُنَّا تُرَابًا وَّعِظَامًا ءَاِنَّا لَمَبْعُوْثُوْنَ ﴿۱۶﴾
اَوَ اٰبَآؤُنَا الْاَوَّلُوْنَ ﴿۱۷﴾ قُلْ نَعَمْ وَاَنْتُمْ دٰخِرُوْنَ ﴿۱۸﴾ فَاِنَّمَا هِيَ زَجْرَةٌ
وَّاحِدَةٌ فَاِذَا هُمْ يَنْظُرُوْنَ ﴿۱۹﴾ وَقَالُوْا يٰوَيْلَنَا هٰذَا يَوْمُ الدِّيْنِ ﴿۲۰﴾ هٰذَا
يَوْمُ الْفَصْلِ الَّذِيْ كُنْتُمْ بِهٖ تُكَذِّبُوْنَ ﴿۲۱﴾ اُحْشُرُوا الَّذِيْنَ ظَلَمُوْا
وَاَزْوَاجَهُمْ وَمَا كَانُوْا يَعْبُدُوْنَ ﴿۲۲﴾ مِنْ دُوْنِ اللّٰهِ فَاهْدُوْهُمْ اِلٰى
صِرَاطِ الْجَحِيْمِ ﴿۲۳﴾ وَقِفُوْهُمْ اِنَّهُمْ مَّسْـُٔوْلُوْنَ ﴿۲۴﴾ مَا لَكُمْ لَا تَنَاصَرُوْنَ ﴿۲۵﴾ بَلْ
هُمُ الْيَوْمَ مُسْتَسْلِمُوْنَ ﴿۲۶﴾ وَاَقْبَلَ بَعْضُهُمْ عَلٰى بَعْضٍ يَّتَسَآءَلُوْنَ ﴿۲۷﴾
قَالُوْٓا اِنَّكُمْ كُنْتُمْ تَاْتُوْنَنَا عَنِ الْيَمِيْنِ ﴿۲۸﴾ قَالُوْا بَلْ لَّمْ تَكُوْنُوْا مُؤْمِنِيْنَ ﴿۲۹﴾

تہ اوهان جو معبود هڪڙو (ئي) آهي (۴). (جو اهو) آسمانن ۽ زمين جو ۽ جيڪي انهن (ٻنهي) جي وچ ۾ آهي، تنهن جو رب آهي ۽ (اهو) اڀرڻ (۽ لهڻ) وارن طرفن جو (بہ) رب آهي (۵). بيشڪ اسان دنيا جي آسمان کي تارن جي سونهن سان سينگاريو (٦). ۽ سيڪنهن حد کان لنگهندڙ شيطان کان (انهيءَ کي) حفاظت ۾ رکيوسون (۷). تہ (جيئن شيطان) ملاءِ اعلیٰ ڏانهن ڪن ڏيئي (ڳالهيون) نہ ٻڌن ۽ سيڪنهن طرف کان (انهن ڏانهن) اماڙيون اڇلبيون اهن (۸). (انهن جي) تڙڻ لاءِ. ۽ انهن لاءِ هميشہ جو عذاب اهي (۹). پر جنهن (چوريءَ ڪن ڏيئي ملاءِ اعلیٰ جي ڳالهين مان ڪنهن ڳالہ کي) جهٽيو، تنهن کي ٻوڻتان ٻرندڙ اماڙي پوندي اهي (۱۰). پوءِ ڪائن پڇ تہ اهي پيدا ڪرڻ ۾ تمام مشڪل اهن چا يا (ذڪر ڪيل شيون)، جن کي اسان بڻايو اهي؟ بيشڪ اسان کين چيڪيءَ مٽيءَ مان بڻايو (۱۱). بلڪ (ڪافرن جي حال کان) عجب ڪيئي ۽ اهي ٺٺوليون ڪندا آهن (۱۲). ۽ جڏهن سمجهائبو اٿن، (تڏهن) نہ سمجهندا آهن (۱۳). ۽ جڏهن (هو) ڪا نشاني ڏسن (تڏهن) ٺٺوليون ڪندا آهن (۱۴). ۽ چوندا آهن تہ هيءُ (قرآن) رڳو پڌرو جادو آهي (۱۵). هان! جڏهن مرندا سون ۽ مٽي ۽ هڏا ٿيندا سون (تڏهن) اسين وري (جيئرا ٿي) اٿندا سون چا؟ (۱٦). اسان جا اڳيان پيءُ ڏاڏا بہ (اٿاربا) چا؟ (۱۷). چؤ تہ هائو (اٿاربا) ۽ اوهان خوار هوندؤ (۱۸). پوءِ اهو (اٿڻ) رڳو هڪ سخت هڪل هوندي، پوءِ اهي اتي جو اتي ڏسڻ لڳندا (۱۹). ۽ چوندا تہ هئہ ارمان! اسان لاءِ هيءُ بدلي (وٺڻ) جو ڏينهن آهي (۲۰). (چئبن تہ) فيصلي جو ڏينهن، جنهن کي اوهين ڪوڙو ڀائيندا هيؤ سو هيءُ آهي (۲۱). (چئبو تہ اي ملائڪؤ!) ظالمن کي ۽ سندن سنگتين کي ۽ جن کي الله کان سواءِ پوڄيندا هئا، تن کي گڏ ڪريو (۲۲). پوءِ کين دوزخ جي واٽ ڏانهن ڏس ڏيو (۲۳). ۽ کين ترسايو جو بيشڪ کائن پڇبو (۲۴). تہ اوهان کي چا (ٿيو) اهي، جو هڪ ٻئي جي مدد نہ ٿا ڪريو؟ (۲۵). بلڪ اهي اڄ ڪنڌ نوائيندڙ اهن (۲٦). ۽ کي ڪن ڏانهن منهن ڪري هڪ ٻئي کان پڇڻ لڳندا (۲۷). (ماڻهو پنهنجن سردارن کي) چوندا تہ بيشڪ اوهين (گمراہ ڪرڻ لاءِ) سڄي (۽ کٻي) پاسي کان اسان وٽ ايندا هيؤ (۲۸). (سردار) چوندا تہ (نہ!) بلڪ اوهين پاڻ مڃيندڙ نہ هيؤ (۲۹).

وَمَا كَانَ لَنَا عَلَيْكُمْ مِّنْ سُلْطٰنٍ ۚ بَلْ كُنْتُمْ قَوْمًا طٰغِيْنَ ﴿۳۰﴾ فَحَقَّ عَلَيْنَا
قَوْلُ رَبِّنَآ ۖ اِنَّا لَذَآئِقُوْنَ ﴿۳۱﴾ فَاَغْوَيْنٰكُمْ اِنَّا كُنَّا غٰوِيْنَ ﴿۳۲﴾ فَاِنَّهُمْ
يَوْمَئِذٍ فِي الْعَذَابِ مُشْتَرِكُوْنَ ﴿۳۳﴾ اِنَّا كَذٰلِكَ نَفْعَلُ بِالْمُجْرِمِيْنَ ﴿۳۴﴾
اِنَّهُمْ كَانُوْٓا اِذَا قِيْلَ لَهُمْ لَآ اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ يَسْتَكْبِرُوْنَ ﴿۳۵﴾ وَيَقُوْلُوْنَ
اَئِنَّا لَتَارِكُوْٓا اٰلِهَتِنَا لِشَاعِرٍ مَّجْنُوْنٍ ﴿۳۶﴾ بَلْ جَآءَ بِالْحَقِّ وَصَدَّقَ
الْمُرْسَلِيْنَ ﴿۳۷﴾ اِنَّكُمْ لَذَآئِقُوا الْعَذَابِ الْاَلِيْمِ ﴿۳۸﴾ وَمَا تُجْزَوْنَ اِلَّا مَا
كُنْتُمْ تَعْمَلُوْنَ ﴿۳۹﴾ اِلَّا عِبَادَ اللّٰهِ الْمُخْلَصِيْنَ ﴿۴۰﴾ اُولٰٓئِكَ لَهُمْ رِزْقٌ
مَّعْلُوْمٌ ﴿۴۱﴾ فَوَاكِهُ ۚ وَهُمْ مُّكْرَمُوْنَ ﴿۴۲﴾ فِيْ جَنّٰتِ النَّعِيْمِ ﴿۴۳﴾ عَلٰى سُرُرٍ
مُّتَقٰبِلِيْنَ ﴿۴۴﴾ يُطَافُ عَلَيْهِمْ بِكَاْسٍ مِّنْ مَّعِيْنٍ ﴿۴۵﴾ بَيْضَآءَ لَذَّةٍ
لِّلشّٰرِبِيْنَ ﴿۴۶﴾ لَا فِيْهَا غَوْلٌ وَّلَا هُمْ عَنْهَا يُنْزَفُوْنَ ﴿۴۷﴾ وَعِنْدَهُمْ قٰصِرٰتُ
الطَّرْفِ عِيْنٌ ﴿۴۸﴾ كَاَنَّهُنَّ بَيْضٌ مَّكْنُوْنٌ ﴿۴۹﴾ فَاَقْبَلَ بَعْضُهُمْ عَلٰى بَعْضٍ
يَّتَسَآءَلُوْنَ ﴿۵۰﴾ قَالَ قَآئِلٌ مِّنْهُمْ اِنِّيْ كَانَ لِيْ قَرِيْنٌ ﴿۵۱﴾ يَّقُوْلُ
ءَاِنَّكَ لَمِنَ الْمُصَدِّقِيْنَ ﴿۵۲﴾ ءَاِذَا مِتْنَا وَكُنَّا تُرَابًا وَّعِظَامًا
ءَاِنَّا لَمَدِيْنُوْنَ ﴿۵۳﴾ قَالَ هَلْ اَنْتُمْ مُّطَّلِعُوْنَ ﴿۵۴﴾ فَاطَّلَعَ
فَرَاٰهُ فِيْ سَوَآءِ الْجَحِيْمِ ﴿۵۵﴾ قَالَ تَاللّٰهِ اِنْ كِدْتَّ لَتُرْدِيْنِ ﴿۵۶﴾

۽ اوهان تي اسان جو ڪو زور نہ (هلندو) هو، بلڪ (اوهين) پاڻ حد ڪان لنگهيل قوم هيؤ (٣٠). پوءِ اسان تي اسان جي پالڻهار جو چوڻ ثابت ٿيو تہ، بيشڪ اسين (عذاب) چکندڙ هجون (٣١). پوءِ اوهان کي گمراهہ ڪيوسون، جو بيشڪ اسين (پاڻ) بہ گمراهہ هياسون (٣٢). پوءِ بيشڪ اُهي اُنهيءَ ڏينهن عذاب ۾ هڪ ٻئي سان گڏ شريڪ هوندا (٣٣). بيشڪ اسين ڏوهارين سان اهڙيءَ طرح ڪندا آهيون (٣٤). بيشڪ اُهي (اهڙا) هئا جو جڏهن کين چئبو هو تہ الله کان سواءِ (ٻيو) ڪو عبادت جي لائق نہ آهي (تڏهن) وڏائي ڪندا هئا (٣٥). ۽ چوندا هيا تہ اسان هڪ جنوني شاعر جي (چوڻ) تي پنهنجن معبودن کي ڇڏيندا سون ڇا؟ (٣٦). بلڪ (پيغمبر محمدﷺ) سچ (يعني قرآن) آندو ۽ (سڀني) پيغمبرن کي سچو ڄاتائين (٣٧). بيشڪ اوهين ڏکائيندڙ عذاب (جو مزو) چکڻ وارا هجو (٣٨). ۽ جيڪي ڪندا هيؤ، تنهن کان سواءِ (ٻيو) ڪو بدلو نہ ڏبو (٣٩). پر الله جا خاص ٻانها (عذاب کان بچندا) (٤٠). اُنهن لاءِ روزي مقرر (ٿيل) آهي (٤١). (قسمين) ميوا ۽ اُهي عزت ڏنل هوندا (٤٢). نعمت وارن باغن ۾ (٤٣). پلنگن تي هڪ ٻئي جي آمهون سامهون (ويٺل هوندا) (٤٤). وهندڙ شراب جو پيالو مٿن ڦيرائبو (٤٥). جو(بلڪل) اڇو پيئندڙن لاءِ مزيدار هوندو (٤٦). نڪي منجهس مٿي جي ڦيري هوندي ۽ نڪي اُهي ڪائنس نشي وارا ٿيندا (٤٧). ۽ وٽن اکين وارين هيٺ نهاريندڙ (زالون) وٽن هونديون (٤٨). ڄڻڪ اُهي (حورون)، ڍڪيل آنا آهن (٤٩). پوءِ ڪي (ماڻهو) ڪن ڏانهن منهن ڪري هڪ ٻئي کان پڇڻ لڳندا (٥٠). منجهائن ڪو چوندڙ چوندو تہ بيشڪ (دنيا ۾) منهنجو هڪ سنگتي هو (٥١). جو چوندو هو تہ تون (قيامت جو) مڃيندڙ ٿيو آهين ڇا؟ (٥٢). هان! جڏهن مرندا سون ۽ مٽي ۽ هڏا ٿينداسون (تڏهن) اسان کي بدلو ڏنو ويندو ڇا؟ (٥٣). (وري اهو) چوندو تہ اوهين (بہ دوزخين کي) ڏسو ٿا ڇا؟ (٥٤). پوءِ (پاڻ) جهاتي پائيندو تہ اُهو (سنگتي) دوزخ جي وچ ۾ ڏسندو (٥٥). چوندو تہ، الله جو قسم تہ تون مون کي ذري گهٽ هلاڪ ٿي ڪيو (٥٦).

وَلَوْلَا نِعْمَةُ رَبِّيْ لَكُنْتُ مِنَ الْمُحْضَرِيْنَ ۝٥٧ اَفَمَا نَحْنُ
بِمَيِّتِيْنَ ۝٥٨ اِلَّا مَوْتَتَنَا الْاُوْلٰى وَمَا نَحْنُ بِمُعَذَّبِيْنَ ۝٥٩ اِنَّ
هٰذَا لَهُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيْمُ ۝٦٠ لِمِثْلِ هٰذَا فَلْيَعْمَلِ الْعٰمِلُوْنَ ۝٦١ اَذٰلِكَ
خَيْرٌ نُّزُلًا اَمْ شَجَرَةُ الزَّقُّوْمِ ۝٦٢ اِنَّا جَعَلْنٰهَا فِتْنَةً لِّلظّٰلِمِيْنَ ۝٦٣
اِنَّهَا شَجَرَةٌ تَخْرُجُ فِيْٓ اَصْلِ الْجَحِيْمِ ۝٦٤ طَلْعُهَا كَاَنَّهٗ رُءُوْسُ
الشَّيٰطِيْنِ ۝٦٥ فَاِنَّهُمْ لَاٰكِلُوْنَ مِنْهَا فَمَالِـُٔوْنَ مِنْهَا الْبُطُوْنَ ۝٦٦
ثُمَّ اِنَّ لَهُمْ عَلَيْهَا لَشَوْبًا مِّنْ حَمِيْمٍ ۝٦٧ ثُمَّ اِنَّ مَرْجِعَهُمْ لَاِلَى
الْجَحِيْمِ ۝٦٨ اِنَّهُمْ اَلْفَوْا اٰبَآءَهُمْ ضَآلِّيْنَ ۝٦٩ فَهُمْ عَلٰٓى اٰثٰرِهِمْ
يُهْرَعُوْنَ ۝٧٠ وَلَقَدْ ضَلَّ قَبْلَهُمْ اَكْثَرُ الْاَوَّلِيْنَ ۝٧١ وَلَقَدْ
اَرْسَلْنَا فِيْهِمْ مُّنْذِرِيْنَ ۝٧٢ فَانْظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ
الْمُنْذَرِيْنَ ۝٧٣ اِلَّا عِبَادَ اللّٰهِ الْمُخْلَصِيْنَ ۝٧٤ وَلَقَدْ نَادٰىنَا نُوْحٌ
فَلَنِعْمَ الْمُجِيْبُوْنَ ۝٧٥ وَنَجَّيْنٰهُ وَاَهْلَهٗ مِنَ الْكَرْبِ الْعَظِيْمِ ۝٧٦
وَجَعَلْنَا ذُرِّيَّتَهٗ هُمُ الْبٰقِيْنَ ۝٧٧ وَتَرَكْنَا عَلَيْهِ فِي الْاٰخِرِيْنَ ۝٧٨
سَلٰمٌ عَلٰى نُوْحٍ فِي الْعٰلَمِيْنَ ۝٧٩ اِنَّا كَذٰلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِيْنَ ۝٨٠
اِنَّهٗ مِنْ عِبَادِنَا الْمُؤْمِنِيْنَ ۝٨١ ثُمَّ اَغْرَقْنَا الْاٰخَرِيْنَ ۝٨٢

۽ جيڪڏهن منهنجي پالڻهار جو (مون تي) فضل نہ ٿئي ها تہ بيشڪ آءٌ (بہ عذاب ۾) حاضر ڪيلن مان هجان ها (٥٧). بيشڪ اسين نڪي (هاڻي وري) مرڻ وارا آهيون (٥٨). رڳو اسان جو پهريون مرڻ هو (جو ٿي چڪو) ۽ نڪي عذاب ڪيل آهيون (٥٩). بيشڪ اِها وڏي مراد ماڻڻ آهي (٦٠). اهڙيءَ (نعمت) لاءِ ڀلي تہ عمل ڪندڙ عمل ڪن! (٦١). ڀلا اِها (بيان ڪيل نعمت) مهمانيءَ طور ڀلي آهي يا ٿوهر جو وڻ؟ (٦٢). بيشڪ اسان اِن (وڻ) کي ظالمن جي لاءِ عذاب بڻايو آهي (٦٣). بيشڪ اِهو هڪ وڻ آهي، جو دوزخ جي تري ۾ پيدا ٿيندو آهي (٦٤). اُن جون ٽاريون ڄڻڪ شيطانن جا مٿا آهن (٦٥). پوءِ بيشڪ دوزخي اُن مان کائيندا پوءِ منجهانئس پيٽ ڀريندا (٦٦). وري انهن لاءِ اُن (کاڄ) تي ٽهڪندڙ پاڻيءَ جي ملاوت هوندي (٦٧). وري بيشڪ (کائڻ پيئڻ کان پوءِ) سندن موٽڻ دوزخ ڏانهن هوندو (٦٨). بيشڪ اُنهن پنهنجن پيءُ ڏاڏن کي گمراھ ڏٺو (٦٩). تنهن ڪري اُهي (بہ) سندن پيرن تي ڊوڙن ٿا (٧٠). ۽ بيشڪ کانئن اڳ اڳين مان گهڻا گمراھ ٿيا هئا (٧١). ۽ بيشڪ منجهن ڊيڄاريندڙ موڪليا هئاسون (٧٢). پوءِ نهار تہ ڊيڄاريلن جي پڇاڙي ڪيئن ٿي؟ (٧٣). پر الله جا خاص ٻانها (اُنهن جي پڇاڙي چڱي ٿي) (٧٤). ۽ بيشڪ نوح اسان کي سڏيو، پوءِ اسين چڱا (دعا) قبول ڪندڙ آهيون (٧٥). ۽ کيس ۽ سندس (تعلق دارن) ماڻهن کي وڏيءَ مصيبت کان بچايوسون (٧٦). ۽ (فقط) سندس اولاد کي ئي باقي رهيل ڪيوسون (٧٧). ۽ پوين ۾ اُن لاءِ (چڱي يادگيري) ڇڏي سون (٧٨). ساري جڳ ۾ نوح تي شال سلام هجي (٧٩). بيشڪ اسين ڀلارن کي اهڙي طرح بدلو ڏيندا آهيون (٨٠). بيشڪ اهو اسان جي مؤمن ٻانهن مان آهي (٨١). وري ٻين کي ٻوڙيوسون (٨٢).

وَاِنَّ مِنْ شِيْعَتِهٖ لَاِبْرٰهِيْمَ ﴿۸۳﴾ اِذْ جَآءَ رَبَّهٗ بِقَلْبٍ سَلِيْمٍ ﴿۸۴﴾
اِذْ قَالَ لِاَبِيْهِ وَقَوْمِهٖ مَاذَا تَعْبُدُوْنَ ﴿۸۵﴾ اَئِفْكًا اٰلِهَةً دُوْنَ اللّٰهِ
تُرِيْدُوْنَ ﴿۸۶﴾ فَمَا ظَنُّكُمْ بِرَبِّ الْعٰلَمِيْنَ ﴿۸۷﴾ فَنَظَرَ نَظْرَةً فِي النُّجُوْمِ ﴿۸۸﴾
فَقَالَ اِنِّيْ سَقِيْمٌ ﴿۸۹﴾ فَتَوَلَّوْا عَنْهُ مُدْبِرِيْنَ ﴿۹۰﴾ فَرَاغَ اِلٰٓى اٰلِهَتِهِمْ
فَقَالَ اَلَا تَاْكُلُوْنَ ﴿۹۱﴾ مَا لَكُمْ لَا تَنْطِقُوْنَ ﴿۹۲﴾ فَرَاغَ عَلَيْهِمْ
ضَرْبًا بِالْيَمِيْنِ ﴿۹۳﴾ فَاَقْبَلُوْٓا اِلَيْهِ يَزِفُّوْنَ ﴿۹۴﴾ قَالَ اَتَعْبُدُوْنَ مَا
تَنْحِتُوْنَ ﴿۹۵﴾ وَاللّٰهُ خَلَقَكُمْ وَمَا تَعْمَلُوْنَ ﴿۹۶﴾ قَالُوا ابْنُوْا لَهٗ بُنْيَانًا
فَاَلْقُوْهُ فِي الْجَحِيْمِ ﴿۹۷﴾ فَاَرَادُوْا بِهٖ كَيْدًا فَجَعَلْنٰهُمُ الْاَسْفَلِيْنَ ﴿۹۸﴾
وَقَالَ اِنِّيْ ذَاهِبٌ اِلٰى رَبِّيْ سَيَهْدِيْنِ ﴿۹۹﴾ رَبِّ هَبْ لِيْ مِنَ
الصّٰلِحِيْنَ ﴿۱۰۰﴾ فَبَشَّرْنٰهُ بِغُلٰمٍ حَلِيْمٍ ﴿۱۰۱﴾ فَلَمَّا بَلَغَ مَعَهُ السَّعْيَ
قَالَ يٰبُنَيَّ اِنِّيْٓ اَرٰى فِي الْمَنَامِ اَنِّيْٓ اَذْبَحُكَ فَانْظُرْ مَاذَا تَرٰى ؕ
قَالَ يٰٓاَبَتِ افْعَلْ مَا تُؤْمَرُ سَتَجِدُنِيْٓ اِنْ شَآءَ اللّٰهُ مِنَ
الصّٰبِرِيْنَ ﴿۱۰۲﴾ فَلَمَّآ اَسْلَمَا وَتَلَّهٗ لِلْجَبِيْنِ ﴿۱۰۳﴾ وَنَادَيْنٰهُ اَنْ يّٰٓاِبْرٰهِيْمُ ﴿۱۰۴﴾
قَدْ صَدَّقْتَ الرُّءْيَا ۚ اِنَّا كَذٰلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِيْنَ ﴿۱۰۵﴾ اِنَّ
هٰذَا لَهُوَ الْبَلٰٓؤُا الْمُبِيْنُ ﴿۱۰۶﴾ وَفَدَيْنٰهُ بِذِبْحٍ عَظِيْمٍ ﴿۱۰۷﴾

۽ بيشڪ نوح جي پيروي ڪندڙن مان ابراهيم هو (٨٣). (ياد ڪر) جڏهن (هو) پنهنجي پالڻهار وٽ سالم دل سان آيو (٨٤). (ياد ڪر) جڏهن پنهنجي پيءُ ۽ پنهنجيءَ قوم کي چيائين ته اوهين ڇا کي پوڄيندا آهيو؟ (٨٥). الله کان سواءِ هٿرادو ٺهيلن معبودن کي گهرو ٿا ڇا؟ (٨٦). پوءِ جهانن جي پالڻهار بابت اوهان جو ڪهڙو گمان آهي؟ (٨٧). پوءِ تارن ۾ هڪ ڀيرو ڇتائي ڏٺائين (٨٨). پوءِ چيائين ته آءٌ بيمار ٿيندس (٨٩). پوءِ کانئس پٺي ڏيئي ڦريا (٩٠). پوءِ سندن معبودن ڏانهن منهن ڪيائين ۽ چيائين ته اوهين (ڪجهه) نه ٿا کائو ڇا؟ (٩١). اوهان کي ڇا (ٿيو) آهي؟ جو نه ٿا ڳالهايو (٩٢). پوءِ سڄي هٿ (يعني زور) سان مٿن ڌاڪ هڻڻ لڳو (٩٣). پوءِ قوم (وارا) ڏانهس ڊوڙندا سامهون آيا (٩٤). (کين) چيائين ته جنهن کي اوهين (پاڻ) گهڙيندا آهيو، تنهن کي ڇو پوڄيندا آهيو؟ (٩٥). هن هوندي جو الله اوهان ۽ جيڪي اوهين ڪريو ٿا، تنهن کي پيدا ڪيو (٩٦). (هڪ ٻئي کي) چيائون ته، ابراهيم لاءِ ڪا اڏاوت اڏيو، پوءِ کيس (باه جي) اُڙاهه ۾ اڇليو (٩٧). پوءِ ساڻس فريب ڪرڻ جو ارادو ڪيائون، پوءِ کين هيٺاهان ٿيندڙ ڪيوسون (٩٨). (ابراهيم) چيو ته، بيشڪ آءٌ پنهنجي پالڻهار ڏانهن وڃڻ وارو آهيان، (اُهو) سگهوئي مون کي واٽ ڏيکاريندو (جتي سندس رضا هوندي) (٩٩). اي منهنجا پالڻهار! صالحن مان (ڪو پٽ) مونکي عطا ڪر (١٠٠). پوءِ کيس هڪ بردبار نينگر جي خوشخبري ڏني سون (١٠١). پوءِ جڏهن ساڻس گڏجي ڪم ڪار ڪرڻ (واريءَ عمر) کي پهتو (تڏهن ابراهيم) چيو ته، اي منهنجا پٽڙا! بيشڪ آءٌ ننڊ ۾ ڏسان پيو ته، آءٌ توکي ڪُهان ٿو، پوءِ تون نظر ڪر ته تنهنجي دل ۾ ڇا ٿو اچي؟ چيائين ته اي منهنجا ابا! جنهن (ڪم) جو توکي حڪم ڏنو وڃي ٿو سو ڪر، جيڪڏهن الله گهريو ته مون کي صبر ڪرڻ وارن مان لهندين (١٠٢). پوءِ جڏهن ٻنهي حڪم مڃيو ۽ ابراهيم (پنهنجي) پٽ کي پيشانيءَ ڀر ليٽايو (١٠٣). ۽ کيس سڏيوسون ته اي ابراهيم! (١٠٤). بيشڪ تو خواب کي سچو ڪيو، بيشڪ اسين ڀلارن کي اهڙيءَ طرح بدلو ڏيندا آهيون (١٠٥). بيشڪ اها پڌري پرک آهي (١٠٦). ۽ قربانيءَ جي وڏي جانور سان ان جو عيوض ڏنوسون (١٠٧).

وَتَرَكْنَا عَلَيْهِ فِي الْاٰخِرِيْنَ ﴿۱۰۸﴾ سَلٰمٌ عَلٰٓى اِبْرٰهِيْمَ ﴿۱۰۹﴾ كَذٰلِكَ
نَجْزِي الْمُحْسِنِيْنَ ﴿۱۱۰﴾ اِنَّهٗ مِنْ عِبَادِنَا الْمُؤْمِنِيْنَ ﴿۱۱۱﴾ وَبَشَّرْنٰهُ
بِاِسْحٰقَ نَبِيًّا مِّنَ الصّٰلِحِيْنَ ﴿۱۱۲﴾ وَبٰرَكْنَا عَلَيْهِ وَعَلٰٓى اِسْحٰقَ ؕ وَ
مِنْ ذُرِّيَّتِهِمَا مُحْسِنٌ وَّظَالِمٌ لِّنَفْسِهٖ مُبِيْنٌ ﴿۱۱۳﴾ وَلَقَدْ مَنَنَّا عَلٰى
مُوْسٰى وَهٰرُوْنَ ﴿۱۱۴﴾ وَنَجَّيْنٰهُمَا وَقَوْمَهُمَا مِنَ الْكَرْبِ الْعَظِيْمِ ﴿۱۱۵﴾
وَنَصَرْنٰهُمْ فَكَانُوْا هُمُ الْغٰلِبِيْنَ ﴿۱۱۶﴾ وَاٰتَيْنٰهُمَا الْكِتٰبَ الْمُسْتَبِيْنَ ﴿۱۱۷﴾
وَهَدَيْنٰهُمَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيْمَ ﴿۱۱۸﴾ وَتَرَكْنَا عَلَيْهِمَا فِي
الْاٰخِرِيْنَ ﴿۱۱۹﴾ سَلٰمٌ عَلٰى مُوْسٰى وَهٰرُوْنَ ﴿۱۲۰﴾ اِنَّا كَذٰلِكَ نَجْزِي
الْمُحْسِنِيْنَ ﴿۱۲۱﴾ اِنَّهُمَا مِنْ عِبَادِنَا الْمُؤْمِنِيْنَ ﴿۱۲۲﴾ وَاِنَّ اِلْيَاسَ
لَمِنَ الْمُرْسَلِيْنَ ﴿۱۲۳﴾ اِذْ قَالَ لِقَوْمِهٖٓ اَلَا تَتَّقُوْنَ ﴿۱۲۴﴾ اَتَدْعُوْنَ
بَعْلًا وَّتَذَرُوْنَ اَحْسَنَ الْخٰلِقِيْنَ ﴿۱۲۵﴾ اللّٰهَ رَبَّكُمْ وَرَبَّ اٰبَآئِكُمُ
الْاَوَّلِيْنَ ﴿۱۲۶﴾ فَكَذَّبُوْهُ فَاِنَّهُمْ لَمُحْضَرُوْنَ ﴿۱۲۷﴾ اِلَّا عِبَادَ اللّٰهِ
الْمُخْلَصِيْنَ ﴿۱۲۸﴾ وَتَرَكْنَا عَلَيْهِ فِي الْاٰخِرِيْنَ ﴿۱۲۹﴾ سَلٰمٌ عَلٰٓى
اِلْ يَاسِيْنَ ﴿۱۳۰﴾ اِنَّا كَذٰلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِيْنَ ﴿۱۳۱﴾ اِنَّهٗ مِنْ
عِبَادِنَا الْمُؤْمِنِيْنَ ﴿۱۳۲﴾ وَاِنَّ لُوْطًا لَّمِنَ الْمُرْسَلِيْنَ ﴿۱۳۳﴾ ؕ

۽ پوين ۾ (چڱي ساراهه) اُن لاءِ ڇڏي سون (١٠٨). ابراهيم تي شال سلام هجي! (١٠٩). ڀلارن کي اهڙيءَ طرح بدلو ڏيندا آهيون (١١٠). بيشڪ اُهو اسان جي مؤمن ٻانهن مان آهي (١١١). ۽ کيس اسحاق جي خوشخبري ڏني سون جو صالحن مان هڪڙو نبي آهي (١١٢). ۽ ابراهيم تي ۽ اسحاق تي برڪت نازل ڪئي سون ۽ ٻنهي جي اولاد مان ڪي نيڪوڪار آهن ۽ ڪي پاڻ تي ظاهر ظهور ظلم ڪندڙ آهن (١١٣). ۽ بيشڪ موسىٰ ۽ هارون تي احسان ڪيوسون (١١٤). ۽ کين ۽ سندن قوم کي وڏيءَ سختيءَ کان بچايو سون (١١٥). ۽ کين مدد ڏني سون پوءِ اُهي غالب رهيا (١١٦). ۽ کين پڌرو ڪتاب ڏنوسون (١١٧). ۽ کين سڌي رستي لاتوسون (١١٨). ۽ پوين ۾ (چڱي ساراهه) اُنهن لاءِ ڇڏي سون (١١٩). موسىٰ ۽ هارون تي شال سلام هجي (١٢٠). بيشڪ اسين ڀلارن کي اهڙيءَ طرح بدلو ڏيندا آهيون (١٢١). بيشڪ اُهي (ٻئي) اسان جي مؤمن ٻانهن مان آهن (١٢٢). ۽ بيشڪ الياس پيغمبرن مان هو (١٢٣). جڏهن پنهنجيءَ قوم کي چيائين ته (الله کان) ڇو نه ڊڄندا آهيو؟ (١٢٤). ڇو بَعل (نالي بت) کي پوڄيندا آهيو ۽ سڀ کان ڀلي خلقيندڙ کي ڇڏيندا آهيو؟ (١٢٥). (جو) الله اوهان جو پالڻهار ۽ اوهان جي اڳين پِيُن ڏاڏن جو پالڻهار آهي (١٢٦). پوءِ کيس ڪوڙو ڀانيائون، تنهن ڪري اُهي بيشڪ (دوزخ ۾) حاضر ڪيل آهن (١٢٧). پر الله جا خاص ٻانها (ڇُٽل آهن) (١٢٨). ۽ پوين ۾ (چڱي ساراهه) اُن لاءِ ڇڏي سون (١٢٩). الياس تي شال سلام هجي (١٣٠). بيشڪ اسين ڀلارن کي اهڙيءَ طرح بدلو ڏيندا آهيون (١٣١). بيشڪ اُهو اسان جي مومن ٻانهن مان آهي (١٣٢). ۽ بيشڪ لوط پيغمبرن مان هو (١٣٣).

إِذْ نَجَّيْنٰهُ وَأَهْلَهٗٓ أَجْمَعِيْنَ ﴿۱۳۴﴾ إِلَّا عَجُوْزًا فِى الْغٰبِرِيْنَ ﴿۱۳۵﴾ ثُمَّ
دَمَّرْنَا الْاٰخَرِيْنَ ﴿۱۳۶﴾ وَإِنَّكُمْ لَتَمُرُّوْنَ عَلَيْهِمْ مُّصْبِحِيْنَ ﴿۱۳۷﴾ وَبِالَّيْلِ ط
أَفَلَا تَعْقِلُوْنَ ﴿۱۳۸﴾ وَإِنَّ يُوْنُسَ لَمِنَ الْمُرْسَلِيْنَ ﴿۱۳۹﴾ إِذْ أَبَقَ إِلَى
الْفُلْكِ الْمَشْحُوْنِ ﴿۱۴۰﴾ فَسَاهَمَ فَكَانَ مِنَ الْمُدْحَضِيْنَ ﴿۱۴۱﴾
فَالْتَقَمَهُ الْحُوْتُ وَهُوَ مُلِيْمٌ ﴿۱۴۲﴾ فَلَوْلَآ أَنَّهٗ كَانَ مِنَ الْمُسَبِّحِيْنَ ﴿۱۴۳﴾
لَلَبِثَ فِىْ بَطْنِهٖٓ إِلٰى يَوْمِ يُبْعَثُوْنَ ﴿۱۴۴﴾ فَنَبَذْنٰهُ بِالْعَرَآءِ وَهُوَ
سَقِيْمٌ ﴿۱۴۵﴾ وَأَنْۢبَتْنَا عَلَيْهِ شَجَرَةً مِّنْ يَّقْطِيْنٍ ﴿۱۴۶﴾ وَأَرْسَلْنٰهُ إِلٰى
مِائَةِ أَلْفٍ أَوْ يَزِيْدُوْنَ ﴿۱۴۷﴾ فَاٰمَنُوْا فَمَتَّعْنٰهُمْ إِلٰى حِيْنٍ ﴿۱۴۸﴾
فَاسْتَفْتِهِمْ أَلِرَبِّكَ الْبَنَاتُ وَلَهُمُ الْبَنُوْنَ ﴿۱۴۹﴾ أَمْ خَلَقْنَا الْمَلٰٓئِكَةَ
إِنَاثًا وَّهُمْ شٰهِدُوْنَ ﴿۱۵۰﴾ أَلَآ إِنَّهُمْ مِّنْ إِفْكِهِمْ لَيَقُوْلُوْنَ ﴿۱۵۱﴾
وَلَدَ اللّٰهُ وَإِنَّهُمْ لَكٰذِبُوْنَ ﴿۱۵۲﴾ أَصْطَفَى الْبَنَاتِ عَلَى الْبَنِيْنَ ﴿۱۵۳﴾
مَا لَكُمْ كَيْفَ تَحْكُمُوْنَ ﴿۱۵۴﴾ أَفَلَا تَذَكَّرُوْنَ ﴿۱۵۵﴾ أَمْ لَكُمْ سُلْطٰنٌ
مُّبِيْنٌ ﴿۱۵۶﴾ فَأْتُوْا بِكِتٰبِكُمْ إِنْ كُنْتُمْ صٰدِقِيْنَ ﴿۱۵۷﴾ وَجَعَلُوْا بَيْنَهٗ
وَبَيْنَ الْجِنَّةِ نَسَبًا ط وَلَقَدْ عَلِمَتِ الْجِنَّةُ إِنَّهُمْ لَمُحْضَرُوْنَ ﴿۱۵۸﴾
سُبْحٰنَ اللّٰهِ عَمَّا يَصِفُوْنَ ﴿۱۵۹﴾ إِلَّا عِبَادَ اللّٰهِ الْمُخْلَصِيْنَ ﴿۱۶۰﴾

(ياد ڪر) جڏهن ان کي ۽ سندس مڙني گهروارن کي بچايوسون (١٣٤). سواءِ هڪ ڪراڙيءَ زال جي جا پٺتي رهندڙن ۾ تي (١٣٥). وري (ٻين) ٻين کي هلاڪ ڪيوسون (١٣٦). ۽ بيشڪ اوهين انهن (جي ڳوٺن) وٽان صبح جو لنگهندا آهيو (١٣٧). ۽ رات جو (بہ) پوءِ ڇو نہ سمجهندا آهيو؟ (١٣٨). ۽ بيشڪ يونس پيغمبرن مان هو (١٣٩). جڏهن (هو) ڀريل ٻيڙيءَ ڏانهن ڀڳو (١٤٠). پوءِ (ٻيڙيءَ وارن سان) پکو وڌائين تہ (پاڻ) پڪي پيلن مان ٿيو (١٤١) پوءِ کيس مڇي ڳهي ويئي ۽ اُهو (اهڙو ڪم ڪندڙ هو جو) ملامت جو لائق هو (١٤٢). پوءِ اُهو جيڪڏهن تسبيح چوندڙن مان نہ هجي ها (١٤٣). تہ اُنهيءَ (قيامت واري) ڏينهن تائين جنهن ۾ (ماڻهو) اُٿارجن اُن جي پيٽ ۾ رهي ها (١٤٤). پوءِ کيس صاف پَٽ ۾ اڇليوسون ۽ اهو بيمار هو (١٤٥). ۽ مٿس وڻ ڪدوءَ (جي قسم) مان ڄمايوسون (١٤٦). ۽ کيس (هڪ) لک يا (اُن کان) وڌيڪ (ماڻهن) ڏانهن موڪليوسون (١٤٧). پوءِ (اُنهن) ايمان آندو، پوءِ هڪ وقت تائين کين آسودو ڪيوسون (١٤٨). پوءِ (اي پيغمبر!) اُنهن (يعني مشرڪن) کان پڇ تہ تنهنجي پالڻهار کي ڌيئر آهن ڇا ۽ کين پٽ آهن؟ (١٤٩). يا ملائڪن کي ماديون (ڪري) بڻايوسون ۽ اُهي (اُن وقت) حاضر هئا؟ (١٥٠). خبردار هجو! (تہ) بيشڪ اُهي پنهنجي (هٿرادو ٺهيل) ڪوڙ مان چوندا آهن (١٥١). تہ الله (اولاد کي) ڄڻيو آهي ۽ پڪ اُهي ڪوڙا آهن (١٥٢). پٽن کان ڌيئر پسند ڪيائين ڇا؟ (١٥٣). اوهان کي ڇا ٿيو آهي، ڪيئن فيصلو ڪندا آهيو؟ (١٥٤). (اوهين) ڇو نہ ڌيان ڪندا آهيو؟ (١٥٥). يا اوهان لاءِ ڪا پڌري حجت آهي؟ (١٥٦). جيڪڏهن اوهين سچا آهيو تہ پنهنجو ڪتاب آڻيو (١٥٧). ۽ (ڪافرن) الله ۽ جنّن جي وچ ۾ مائٽي مقرر ڪئي ۽ بيشڪ جنن ڄاتو آهي تہ اُهي (قيامت ۾ حساب لاءِ) ضرور حاضر ڪيا ويندا (١٥٨). (ڪافر) جيڪو بيان ڪندا آهن، تنهن کان الله پاڪ آهي (١٥٩). پر الله جا خاص ٻانها (اُنهن جو چوڻ سچو آهي) (١٦٠).

فَإِنَّكُمْ وَمَا تَعْبُدُونَ ﴿۱۶۱﴾ مَا أَنْتُمْ عَلَيْهِ بِفَاتِنِينَ ﴿۱۶۲﴾ إِلَّا مَنْ هُوَ
صَالِ الْجَحِيمِ ﴿۱۶۳﴾ وَمَا مِنَّا إِلَّا لَهُ مَقَامٌ مَعْلُومٌ ﴿۱۶۴﴾ وَإِنَّا لَنَحْنُ
الصَّافُّونَ ﴿۱۶۵﴾ وَإِنَّا لَنَحْنُ الْمُسَبِّحُونَ ﴿۱۶۶﴾ وَإِنْ كَانُوا لَيَقُولُونَ ﴿۱۶۷﴾
لَوْ أَنَّ عِنْدَنَا ذِكْرًا مِنَ الْأَوَّلِينَ ﴿۱۶۸﴾ لَكُنَّا عِبَادَ اللَّهِ الْمُخْلَصِينَ ﴿۱۶۹﴾
فَكَفَرُوا بِهِ فَسَوْفَ يَعْلَمُونَ ﴿۱۷۰﴾ وَلَقَدْ سَبَقَتْ كَلِمَتُنَا لِعِبَادِنَا
الْمُرْسَلِينَ ﴿۱۷۱﴾ إِنَّهُمْ لَهُمُ الْمَنْصُورُونَ ﴿۱۷۲﴾ وَإِنَّ جُنْدَنَا لَهُمُ
الْغَالِبُونَ ﴿۱۷۳﴾ فَتَوَلَّ عَنْهُمْ حَتَّىٰ حِينٍ ﴿۱۷۴﴾ وَأَبْصِرْهُمْ فَسَوْفَ يُبْصِرُونَ ﴿۱۷۵﴾
أَفَبِعَذَابِنَا يَسْتَعْجِلُونَ ﴿۱۷۶﴾ فَإِذَا نَزَلَ بِسَاحَتِهِمْ فَسَاءَ صَبَاحُ
الْمُنْذَرِينَ ﴿۱۷۷﴾ وَتَوَلَّ عَنْهُمْ حَتَّىٰ حِينٍ ﴿۱۷۸﴾ وَأَبْصِرْ فَسَوْفَ يُبْصِرُونَ ﴿۱۷۹﴾
سُبْحَانَ رَبِّكَ رَبِّ الْعِزَّةِ عَمَّا يَصِفُونَ ﴿۱۸۰﴾ وَسَلَامٌ عَلَى
الْمُرْسَلِينَ ﴿۱۸۱﴾ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿۱۸۲﴾

سُورَةُ صٓ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ
صٓ وَالْقُرْآنِ ذِي الذِّكْرِ ﴿۱﴾ بَلِ الَّذِينَ كَفَرُوا فِي عِزَّةٍ وَشِقَاقٍ ﴿۲﴾
كَمْ أَهْلَكْنَا مِنْ قَبْلِهِمْ مِنْ قَرْنٍ فَنَادَوْا وَلَاتَ حِينَ مَنَاصٍ ﴿۳﴾

پوءِ (اي ڪافرؤ) بيشڪ اوهين ۽ جن (بتن) کي پوڄيندا آهيو (١٦١). اوهين (سيئي) اُن (يعني ڪوڙن معبودن جي عبادت) لاءِ گمراهه ڪرڻ وارا نہ آهيو (١٦٢). پر اُنهيءَ کي جيڪو (پاڻ) دوزخ ۾ گهڙڻ وارو آهي (١٦٣). ۽ (ملائڪ چوندا آهن تہ) اسان مان اهڙو آهي ئي ڪونہ جنهن لاءِ (عبادت جي) هڪ جاءِ مقرر نہ آهي (١٦٤). ۽ بيشڪ اسين صف ٻَڌڻ وارا آهيون (١٦٥). ۽ بيشڪ اسين تسبيح چوڻ وارا آهيون (١٦٦). ۽ بيشڪ (ڪافر) چوندا هئا (١٦٧). تہ جيڪڏهن اسان وٽ پهرين جو احوال هجي ها (١٦٨). تہ ضرور الله جا خالص ٻانها ٿيون ها (١٦٩). وري اُن (يعني قرآن) جا منڪر ٿيا، پوءِ سگهوئي (ڪفر جي پڇاڙي) ڄاڻندا (١٧٠). ۽ بيشڪ پنهنجن پيغمبر ٻانهن لاءِ اسان جو وعدو اڳيئي ٿي چڪو (١٧١). تہ بيشڪ اُهي (اسان جا پيغمبر) ئي مدد ڏنل آهن (١٧٢). ۽ بيشڪ اسان جو لشڪر ئي غالب آهي (١٧٣). پوءِ ڪائنن هڪ وقت تائين منهن موڙ (١٧٤). ۽ کين ڏسندو رهه، پوءِ اُهي بہ سگهوئي ڏسندا (١٧٥). (هي ڪافر) اسان جو عذاب جلد گهرندا آهن ڇا؟ (١٧٦). پوءِ جڏهن سندن (گهرن جي) اڳڻ ۾ (عذاب) لهندو، تڏهن ڊيڄاريلن جو صبح بڇڙو ٿيندو (١٧٧). ۽ ڪائنن هڪ وقت تائين منهن موڙ (١٧٨). ۽ ڏسندو رهه، پوءِ اُهي بہ سگهوئي (نتيجو) ڏسندا (١٧٩). تنهنجو پالڻهار عزت وارو آهي، جيڪي (اُهي ڪافر) بيان ڪندا آهن، تنهن کان (اُهو) پاڪ آهي (١٨٠). ۽ (الله جي) پيغمبرن تي شال سلام هجي (١٨١). ۽ جهانن جي پالڻهار الله کي ئي سڀ ساراهه جڳائيندي آهي (١٨٢).

سورة ص مڪي آهي ۽ هن ۾ اٺاسي
آيتون ۽ پنج رڪوع آهن.

الله ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

صٓ (هن) قرآن نصيحت (ڏيڻ) واري جو قسم آهي (تہ جنهن دين ڏانهن سڏين ٿو، سو سچ آهي) (١). بلڪ ڪافر وڏائيءَ ۽ مخالفت ۾ (پيل) آهن (٢). ڪائنن اڳ گهڻائي جڳ هلاڪ ڪياسون، پوءِ دانهون ڪرڻ لڳا ۽ اهو ڇوٽڪاري جو وقت نہ هو (٣).

وَعَجِبُوْٓا اَنْ جَآءَهُمْ مُّنْذِرٌ مِّنْهُمْ وَقَالَ الْكٰفِرُوْنَ هٰذَا سٰحِرٌ
كَذَّابٌ ۝۴ اَجَعَلَ الْاٰلِهَةَ اِلٰهًا وَّاحِدًا ۚ اِنَّ هٰذَا لَشَیْءٌ عُجَابٌ ۝۵
وَانْطَلَقَ الْمَلَاُ مِنْهُمْ اَنِ امْشُوْا وَاصْبِرُوْا عَلٰٓى اٰلِهَتِكُمْ ۚ اِنَّ هٰذَا
لَشَیْءٌ یُّرَادُ ۝۶ مَا سَمِعْنَا بِهٰذَا فِی الْمِلَّةِ الْاٰخِرَةِ ۚ اِنْ هٰذَآ اِلَّا
اخْتِلَاقٌ ۝۷ ءَاُنْزِلَ عَلَیْهِ الذِّكْرُ مِنْۢ بَیْنِنَا ؕ بَلْ هُمْ فِیْ شَكٍّ مِّنْ
ذِكْرِیْ ۚ بَلْ لَّمَّا یَذُوْقُوْا عَذَابِ ۝۸ اَمْ عِنْدَهُمْ خَزَآئِنُ رَحْمَةِ
رَبِّكَ الْعَزِیْزِ الْوَهَّابِ ۝۹ اَمْ لَهُمْ مُّلْكُ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ وَمَا
بَیْنَهُمَا ۫ فَلْیَرْتَقُوْا فِی الْاَسْبَابِ ۝۱۰ جُنْدٌ مَّا هُنَالِكَ مَهْزُوْمٌ مِّنَ
الْاَحْزَابِ ۝۱۱ كَذَّبَتْ قَبْلَهُمْ قَوْمُ نُوْحٍ وَّعَادٌ وَّفِرْعَوْنُ ذُو الْاَوْتَادِ ۝۱۲
وَثَمُوْدُ وَقَوْمُ لُوْطٍ وَّاَصْحٰبُ لْــَٔیْكَةِ ؕ اُولٰٓئِكَ الْاَحْزَابُ ۝۱۳ اِنْ
كُلٌّ اِلَّا كَذَّبَ الرُّسُلَ فَحَقَّ عِقَابِ ۝۱۴ وَمَا یَنْظُرُ هٰٓؤُلَآءِ
اِلَّا صَیْحَةً وَّاحِدَةً مَّا لَهَا مِنْ فَوَاقٍ ۝۱۵ وَقَالُوْا رَبَّنَا
عَجِّلْ لَّنَا قِطَّنَا قَبْلَ یَوْمِ الْحِسَابِ ۝۱۶ اِصْبِرْ عَلٰى مَا
یَقُوْلُوْنَ وَاذْكُرْ عَبْدَنَا دَاوٗدَ ذَا الْاَیْدِ ۚ اِنَّهٗۤ اَوَّابٌ ۝۱۷
اِنَّا سَخَّرْنَا الْجِبَالَ مَعَهٗ یُسَبِّحْنَ بِالْعَشِیِّ وَالْاِشْرَاقِ ۝۱۸

۽ منجهانئن هڪ ڊيڄاريندڙ وٽن آيو تہ عجب ڪرڻ لڳا ۽ (اهي) ڪافر چوڻ لڳا تہ، هيءُ (شخص) جادوگر ڪوڙو آهي (۴). ڀلا (ڏسو تہ) سڀني معبودن کي هڪ معبود ڪيائين؟ بيشڪ هيءَ ڏاڍي عجيب ڳالھ آهي (۵). ۽ منجهانئن (سڪرن جي) ٽولي (هڪ ٻئي کي چوندي) هلي وئي تہ هلو ۽ پنهنجن معبودن (جي پوڄا) تي پڪا رهو، بيشڪ هن (ڳالھ) ۾ (ڪنھن) غرض رکيو ويو آهي (٦). اها (ڳالھ) پوئين دين ۾ (ڪڏهن) نہ ٻڌي سون، هيءُ تہ رڳو ٺاھ آهي (٧). اسان مڙني جي وچان مٿس ئي قرآن نازل ڪيو ويو ڇا؟ بلڪ اُهي (ڪافر) منهنجيءَ نصيحت کان شڪ ۾ (پيل) آهن (نہ!) بلڪ اڃان منهنجو عذاب نہ چکيو اٿن (٨). تنهنجي پالڻهار غالب بخشڻهار جي ٻاجھ جا (ڪي) خزانا وٽن آهن ڇا؟ (٩). آسمانن ۽ زمين جي ۽ جيڪي اِنهن (ٻنهي) جي وچ ۾ آهي، تنهن جي بادشاهي اُنهن جي آهي ڇا؟ (جي اٿين آهي) تہ جڳائي تہ رسين سان (لڙڪي) مٿي چڙهن (١٠). شڪست کاڌل ٽولين مان هي (ڪافر) هتي هڪ (گڏ ٿيل) لشڪر آهي (١١). اِنهن کان اڳ نوح جي قوم ۽ عاد ۽ ميخن واري فرعون (نبين کي) ڪوڙو ڄاتو (١٢). ۽ ثمود ۽ لوط جي قوم ۽ (شهر) ايڪ وارن- انهن جماعتن بہ (ڪين ڪوڙو ڀانيو) (١٣). اِهي ٽوليون (جيڪي بہ هيون تن) سڀني پيغمبرن کي ڪوڙو ڀانيو، تنهن ڪري منهنجي سزا (مٿن) لازم ٿي (١۴). ۽ هي (هن وقت جا ڪافر بہ) رڳو هڪ سخت آواز جا منتظر رهندا آهن، جنهن کي ڪا ساهي نہ هوندي (١۵). ۽ (ٺٺوليءَ طرح) چوندا آهن تہ اي اسان جا پالڻهار! حساب جي ڏينهن کان اڳ اسان (جي عذاب) جو ڀاڱو اسان کي جلد ڏي (١٦). (اي پيغمبر) جيڪي چوندا آهن، تنهن تي صبر ڪر ۽ اسان جي طاقت واري ٻانهي داؤد کي ياد ڪر، بيشڪ اهو رجوع ڪرڻ وارو هو (١٧). بيشڪ اسان جبلن کي سندس تابع ڪيو (جو) سانجهيءَ ۽ صبح جو (ساڻس) تسبيحون پڙهندا هئا (١٨).

وَالطَّيْرَ مَحْشُورَةً ۖ كُلٌّ لَّهُ أَوَّابٌ ﴿۱۹﴾ وَشَدَدْنَا مُلْكَهُ وَآتَيْنَاهُ الْحِكْمَةَ
وَفَصْلَ الْخِطَابِ ﴿۲۰﴾ وَهَلْ أَتَاكَ نَبَأُ الْخَصْمِ إِذْ تَسَوَّرُوا الْمِحْرَابَ ﴿۲۱﴾
إِذْ دَخَلُوا عَلَىٰ دَاوُودَ فَفَزِعَ مِنْهُمْ ۖ قَالُوا لَا تَخَفْ ۖ خَصْمَانِ بَغَىٰ
بَعْضُنَا عَلَىٰ بَعْضٍ فَاحْكُم بَيْنَنَا بِالْحَقِّ وَلَا تُشْطِطْ وَاهْدِنَا إِلَىٰ
سَوَاءِ الصِّرَاطِ ﴿۲۲﴾ إِنَّ هَٰذَا أَخِي لَهُ تِسْعٌ وَتِسْعُونَ نَعْجَةً وَلِيَ
نَعْجَةٌ وَاحِدَةٌ فَقَالَ أَكْفِلْنِيهَا وَعَزَّنِي فِي الْخِطَابِ ﴿۲۳﴾ قَالَ لَقَدْ
ظَلَمَكَ بِسُؤَالِ نَعْجَتِكَ إِلَىٰ نِعَاجِهِ ۖ وَإِنَّ كَثِيرًا مِّنَ الْخُلَطَاءِ
لَيَبْغِي بَعْضُهُمْ عَلَىٰ بَعْضٍ إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ
وَقَلِيلٌ مَّا هُمْ ۗ وَظَنَّ دَاوُودُ أَنَّمَا فَتَنَّاهُ فَاسْتَغْفَرَ رَبَّهُ وَخَرَّ رَاكِعًا
وَأَنَابَ ۩ ﴿۲۴﴾ فَغَفَرْنَا لَهُ ذَٰلِكَ ۖ وَإِنَّ لَهُ عِندَنَا لَزُلْفَىٰ وَحُسْنَ
مَآبٍ ﴿۲۵﴾ يَا دَاوُودُ إِنَّا جَعَلْنَاكَ خَلِيفَةً فِي الْأَرْضِ فَاحْكُم بَيْنَ
النَّاسِ بِالْحَقِّ وَلَا تَتَّبِعِ الْهَوَىٰ فَيُضِلَّكَ عَن سَبِيلِ اللَّهِ ۚ
إِنَّ الَّذِينَ يَضِلُّونَ عَن سَبِيلِ اللَّهِ لَهُمْ عَذَابٌ شَدِيدٌ بِمَا نَسُوا
يَوْمَ الْحِسَابِ ﴿۲۶﴾ وَمَا خَلَقْنَا السَّمَاءَ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا بَاطِلًا ۚ
ذَٰلِكَ ظَنُّ الَّذِينَ كَفَرُوا ۚ فَوَيْلٌ لِّلَّذِينَ كَفَرُوا مِنَ النَّارِ ﴿۲۷﴾

۽ گڏ ڪيل پکين کي بہ (سندس تابع ڪيوسين) هر هڪ (تسبيح گڏ
چوڻ ۾) سندس فرمان برادر هو (١٩). ۽ سندس بادشاهيءَ کي مضبوط
ڪيوسين ۽ کيس دانائي ۽ فيصلي ڪرڻ جي تدبير ڏني سون (٢٠). ۽ (پاڻ
۾ ڀڻ) وڙهندڙن جي خبر تو وٽ نہ پهتي آهي ڇا؟ جڏهن (اُهي) ڀت ٽپي
هجري ۾ آيا (٢١). جڏهن داؤد وٽ (اندر) پهتا تڏهن (هو) کانئن ڊڄي
ويو، چيائون تہ، نہ ڊڄ! (اسين) ٻہ جهڳڙو ڪندڙ آهيون، اسان مان هڪڙي
ٻئي تي ڏاڍ ڪيو آهي، تنهن ڪري اسان جي وچ ۾ انصاف سان فيصلو
ڪر ۽ (فيصلي ۾) بي انصافي نہ ڪر ۽ اسان کي سڌيءَ واٽ ڏانهن
رستي لاءِ (٢٢). بيشڪ، هيءُ منهنجو ڀاءُ آهي، جنهن کي نوانوي رڍون
آهن ۽ مون کي هڪ رڍ آهي، پوءِ هن چيو تہ، اها (هڪ رڍ) بہ منهنجي
حوالي ڪر ۽ مون تي ڳالهائڻ ۾ سختي ڪري رهيو آهي (٢٣). داؤد چيو
تہ، (هن) تنهنجيءَ (هڪ) رڍ جي گهرڻ ڪري تہ، پنهنجين رڍن سان گڏي
تو تي بيشڪ ظلم ڪيو ۽ بيشڪ ڀائيوارن مان گهڻا هڪ ٻئي تي ظلم
ڪندا آهن، سواءِ اُنهن جي جن ايمان آندو ۽ چڱا ڪم ڪيا ۽ اُهي (ظلم
نہ ڪندڙ) ٿورا آهن. ۽ داؤد ڄاتو تہ کيس پرکيو اٿئون، تنهن ڪري
پنهنجي پالڻهار کان بخشش گهريائين ۽ سجدو ڪندڙ ٿي ڪري پيو ۽ (الله
ڏانهن) رجوع ڪيائين (٢٤). پوءِ کيس اهو (سندس گناه) بخشيوسون ۽
بيشڪ ان لاءِ اسان وٽ مرتبو آهي ۽ چڱو موٽڻ جو هنڌ آهي (٢٥).
(چيوسون تہ) اي داؤد! بيشڪ اسان توکي زمين ۾ نائب مقرر ڪيو، تنهن
ڪري ماڻهن جي وچ ۾ انصاف سان فيصلو ڪر ۽ (نفس جي) سڌ جي
تابعداري نہ ڪر جو (اها) توکي الله جي واٽ کان ڀلائيندي. بيشڪ
جيڪي الله جي واٽ کان ڀلن ٿا، تن لاءِ اُنهيءَ سببان سخت عذاب آهي،
جو حساب جي ڏينهن کي وساريائون (٢٦). ۽ آسمان ۽ زمين کي ۽ جيڪي
اُنهن جي وچ ۾ آهي، سو اجايو نہ بڻايوسون. اِهو ڪافرن جو گمان آهي،
تنهن ڪري ڪافرن لاءِ باه (جي عذاب) جي خرابي آهي (٢٧).

أَمْ نَجْعَلُ الَّذِينَ اٰمَنُوا وَعَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ كَالْمُفْسِدِينَ فِي الْأَرْضِ
أَمْ نَجْعَلُ الْمُتَّقِينَ كَالْفُجَّارِ ۲۸ كِتٰبٌ أَنْزَلْنٰهُ إِلَيْكَ مُبٰرَكٌ
لِيَدَّبَّرُوا اٰيٰتِهِ وَلِيَتَذَكَّرَ أُولُوا الْأَلْبَابِ ۲۹ وَوَهَبْنَا لِدَاوُدَ سُلَيْمٰنَ
نِعْمَ الْعَبْدُ إِنَّهُ أَوَّابٌ ۳۰ إِذْ عُرِضَ عَلَيْهِ بِالْعَشِيِّ الصّٰفِنٰتُ
الْجِيَادُ ۳۱ فَقَالَ إِنِّي أَحْبَبْتُ حُبَّ الْخَيْرِ عَنْ ذِكْرِ رَبِّي حَتّٰى
تَوَارَتْ بِالْحِجَابِ ۳۲ رُدُّوهَا عَلَيَّ فَطَفِقَ مَسْحًا بِالسُّوقِ وَ
الْأَعْنَاقِ ۳۳ وَلَقَدْ فَتَنَّا سُلَيْمٰنَ وَأَلْقَيْنَا عَلٰى كُرْسِيِّهِ جَسَدًا ثُمَّ
أَنَابَ ۳۴ قَالَ رَبِّ اغْفِرْ لِي وَهَبْ لِي مُلْكًا لَا يَنْبَغِي لِأَحَدٍ مِنْ
بَعْدِي إِنَّكَ أَنْتَ الْوَهَّابُ ۳۵ فَسَخَّرْنَا لَهُ الرِّيحَ تَجْرِي بِأَمْرِهِ
رُخَاءً حَيْثُ أَصَابَ ۳۶ وَالشَّيٰطِينَ كُلَّ بَنَّاءٍ وَغَوَّاصٍ ۳۷ وَاٰخَرِينَ
مُقَرَّنِينَ فِي الْأَصْفَادِ ۳۸ هٰذَا عَطَاؤُنَا فَامْنُنْ أَوْ أَمْسِكْ بِغَيْرِ
حِسَابٍ ۳۹ وَإِنَّ لَهُ عِنْدَنَا لَزُلْفٰى وَحُسْنَ مَاٰبٍ ۴۰ ع وَاذْكُرْ عَبْدَنَا
أَيُّوبَ إِذْ نَادٰى رَبَّهُ أَنِّي مَسَّنِيَ الشَّيْطٰنُ بِنُصْبٍ وَعَذَابٍ ۴۱
اُرْكُضْ بِرِجْلِكَ هٰذَا مُغْتَسَلٌ بَارِدٌ وَشَرَابٌ ۴۲ وَوَهَبْنَا لَهُ
أَهْلَهُ وَمِثْلَهُمْ مَعَهُمْ رَحْمَةً مِنَّا وَذِكْرٰى لِأُولِي الْأَلْبَابِ ۴۳

جن ايمان آندو ۽ چڱا ڪم ڪيا تن کي زمين ۾ فساد وجهڻ وارن جي برابر ڪريون ٿا ڇا؟ يا پرهيزگارن کي بڇڙن وانگر ڪريون ٿا ڇا؟ (٢٨). هيءُ (قرآن) برڪت وارو ڪتاب آهي، جو ان کي تو ڏانهن نازل ڪيوسون ته (ماڻهو) ان جي آيتن ۾ ڌيان ڪن ۽ عقل وارا نصيحت وٺن (٢٩). ۽ داؤد کي سليمان (نالي پٽ) عطا ڪيوسون (سليمان) چڱو ٻانهو هو۔ بيشڪ اُهو (الله ڏانهن) ورڻ وارو هو (٣٠). (ياد ڪر) جڏهن پوياڙيءَ جو تکا گهوڙا وٽس پيش ڪيا ويا (٣١). پوءِ چيائين ته بيشڪ مون پنهنجي پالڻهار جي ياد ڪرڻ کان (ٻلي هنن گهوڙن جي) مال جي پيار کي (وڌيڪ) دوست رکيو، تان جو (سج) اوٽ جي پٺيان لڪيو (۽ وچين نماز قضا ٿي) (٣٢). (چيائين ته هنن) گهوڙن کي مون وٽ موٽائي آڻيو، پوءِ (گهوڙن جي) ڄنگهن ۽ ڪنڌن تي (ڪهڻ لاءِ) هٿ لائڻ شروع ڪيائين (٣٣). ۽ بيشڪ سليمان کي پرکيوسون ۽ سندس تخت تي هڪ ڌڙ اُڇليوسون وري (الله ڏانهن) موٽيو (٣٤). چيائين ته اي منهنجا پالڻهار! مون کي بخش ۽ مون کي اهڙي بادشاهي عطا ڪر جو مون کان پوءِ ڪنهن کي ٻه نه جڳائي، بيشڪ تون ئي عطا ڪندڙ آهين (٣٥). پوءِ واءُ کي سندس تابع ڪيوسون، جتي پهچڻ گهرندو هو، (تتي) آرام سان سندس حڪم سان هلندي هئي (٣٦). ۽ ديون کي (سندس تابع ڪيوسون) جو هر هڪ عمارتون اڏيندڙ ۽ (درياءَ) ٻڌندڙ هو (٣٧). ۽ ٻيا (ديوَ) زنجيرن ۾ جڪڙيل (تابع) ڪيا سون (٣٨). (چيوسون ته) هيءُ اسان جو ڏيڻ آهي. پوءِ (ٻيل ڪنهن تي) احسان ڪر يا رکي ڇڏ (جيئن تو کي وڻي) ته (توتي) حساب نه آهي (٣٩). ۽ بيشڪ اُن لاءِ اسان وٽ مرتبو ۽ چڱو موٽڻ جو هنڌ آهي (٤٠). ۽ اسان جي ٻانهي ايوب کي ياد ڪر، جڏهن پنهنجي پالڻهار کي ٻاڏايائين ته مون کي شيطان تڪليف ۽ ايذاءُ پهچايو آهي (٤١). (تڏهن چيوسون ته زمين تي) پنهنجي لت هڻ، جو هيءُ (چشمو) وهنجڻ جو هنڌ ٿڌو ۽ پيئڻ لاءِ (مٺو) آهي (٤٢). ۽ کيس سندس گهر وارا ۽ ساڻن اوترا (ٻيا ٻه) عطا ڪيا سون (هيءَ) اسان جي طرف کان ٻاجه ۽ ڌيان وارن لاءِ نصيحت آهي (٤٣).

وَخُذْ بِيَدِكَ ضِغْثًا فَاضْرِبْ بِّهٖ وَلَا تَحْنَثْ ؕ اِنَّا وَجَدْنٰهُ صَابِرًا ؕ
نِعْمَ الْعَبْدُ ؕ اِنَّهٗۤ اَوَّابٌ ﴿۴۴﴾ وَاذْكُرْ عِبٰدَنَاۤ اِبْرٰهِيْمَ وَاِسْحٰقَ وَيَعْقُوْبَ
اُولِى الْاَيْدِىْ وَالْاَبْصَارِ ﴿۴۵﴾ اِنَّاۤ اَخْلَصْنٰهُمْ بِخَالِصَةٍ ذِكْرَى الدَّارِ ۚ ﴿۴۶﴾
وَاِنَّهُمْ عِنْدَنَا لَمِنَ الْمُصْطَفَيْنَ الْاَخْيَارِ ؕ ﴿۴۷﴾ وَاذْكُرْ اِسْمٰعِيْلَ وَ
الْيَسَعَ وَذَا الْكِفْلِ ؕ وَكُلٌّ مِّنَ الْاَخْيَارِ ؕ ﴿۴۸﴾ هٰذَا ذِكْرٌ ؕ وَاِنَّ
لِلْمُتَّقِيْنَ لَحُسْنَ مَاٰبٍ ۙ ﴿۴۹﴾ جَنّٰتِ عَدْنٍ مُّفَتَّحَةً لَّهُمُ الْاَبْوَابُ ۚ ﴿۵۰﴾
مُتَّكِـِٕيْنَ فِيْهَا يَدْعُوْنَ فِيْهَا بِفَاكِهَةٍ كَثِيْرَةٍ وَّشَرَابٍ ﴿۵۱﴾
وَعِنْدَهُمْ قٰصِرٰتُ الطَّرْفِ اَتْرَابٌ ﴿۵۲﴾ هٰذَا مَا تُوْعَدُوْنَ لِيَوْمِ
الْحِسَابِ ﴿۵۳﴾ اِنَّ هٰذَا لَرِزْقُنَا مَا لَهٗ مِنْ نَّفَادٍ ۚ ﴿۵۴﴾ هٰذَا ؕ وَاِنَّ
لِلطّٰغِيْنَ لَشَرَّ مَاٰبٍ ۙ ﴿۵۵﴾ جَهَنَّمَ ۚ يَصْلَوْنَهَا ۚ فَبِئْسَ الْمِهَادُ ﴿۵۶﴾ هٰذَا ۙ
فَلْيَذُوْقُوْهُ حَمِيْمٌ وَّغَسَّاقٌ ۙ ﴿۵۷﴾ وَّاٰخَرُ مِنْ شَكْلِهٖۤ اَزْوَاجٌ ؕ ﴿۵۸﴾ هٰذَا
فَوْجٌ مُّقْتَحِمٌ مَّعَكُمْ ۚ لَا مَرْحَبًا بِهِمْ ؕ اِنَّهُمْ صَالُوا النَّارِ ﴿۵۹﴾ قَالُوْا
بَلْ اَنْتُمْ ۟ لَا مَرْحَبًا بِكُمْ ؕ اَنْتُمْ قَدَّمْتُمُوْهُ لَنَا ۚ فَبِئْسَ الْقَرَارُ ﴿۶۰﴾
قَالُوْا رَبَّنَا مَنْ قَدَّمَ لَنَا هٰذَا فَزِدْهُ عَذَابًا ضِعْفًا فِى النَّارِ ﴿۶۱﴾
وَقَالُوْا مَا لَنَا لَا نَرٰى رِجَالًا كُنَّا نَعُدُّهُمْ مِّنَ الْاَشْرَارِ ؕ ﴿۶۲﴾

۽ (چيوسون تہ) پنهنجي هٿ ۾ ٻهارو وٺ پوءِ اُن سان (پنهنجيءَ زال کي) ڌڪ هڻ ۽ قسم نہ ڀڃ، بيشڪ اسان کيس صابر لڌو (ايوب) چڱو ٻانهو هو. اُهو (الله ڏانهن) ورڻ وارو هو (٤٤). ۽ اسان جي ٻانهن ابراهيم ۽ اسحاق ۽ يعقوب کي ياد ڪر جي هٿن ۽ اکين وارا (يعني علم ۽ عمل وارا) هئا (٤٥). بيشڪ اسان کين هڪ پاڪ عادت لاءِ نرالو ڪيو جو آخرت جو ياد ڪرڻ آهي (٤٦). ۽ بيشڪ اُهي اسان وٽ چونڊيل ڀلارن مان هئا (٤٧). ۽ اسماعيل ۽ يسع ۽ ذوالڪفل کي ياد ڪر ۽ هرهڪ نيڪن مان هو (٤٨). هيءُ (قرآن) نصيحت آهي ۽ بيشڪ پرهيزگارن لاءِ چڱو موٽڻ جو هنڌ آهي (٤٩). (يعني) هميشہ (رهڻ) جا باغ آهن، (جن جا) دروازا انهن لاءِ کليل آهن (٥٠). اُتي ٽيڪ ڏيندڙ هوندا، اُتي گهڻا ميوا ۽ شراب پيا گهرندا (٥١). ۽ وٽن هيٺ نگاه ڪرڻ واريون ۽ عمر ۾ هڪ جيڏيون (زالون) هونديون (٥٢). هيءُ اُهو آهي جنهن جو حساب جي ڏينهن لاءِ انجام ڏنو وڃيو ٿو (٥٣). بيشڪ اهو اسان جو رزق آهي، جنهن کي ڪا کوٽ نہ هوندي (٥٤). اهو (بدلو ڀلارن لاءِ) آهي ۽ بيشڪ حد کان لنگهندڙن لاءِ بڇڙو موٽڻ جو هنڌ آهي (٥٥). (جو) دوزخ آهي، اُن ۾ گهڙندا (۽) پوءِ (اُهو) بڇڙو وڇاڻو آهي (٥٦). هيءُ (عذاب) ڪوسو پاڻي آهي ۽ پونءِ آهي، پوءِ ڀلي تہ اُهو چکن (٥٧). ۽ اهڙو قسمين قسمين ٻيو (عذاب) بہ آهي (٥٨). (ڏوهارين جي اڳواڻن کي چئبو تہ) هي (ڪافر) هڪ ٽولي آهي جا (باه ۾) اوهان سان گڏ گهڙڻ واري آهي، (اڳواڻ چوندا تہ) شال کين ڪا ويڪري جاءِ نہ هجي! چو تہ اُهي باه ۾ گهڙڻ وارا آهن (٥٩). (تابع) چوندا تہ (نہ!) بلڪ اوهان کي شال ڪا ويڪري جاءِ نہ هجي! (جو) اوهان اسان لاءِ ڪفر کي پراڻي رسم ڪري جڏيو، پوءِ (دوزخ) بڇڙي جاءِ آهي (٦٠). چوندا تہ اي اسان جا پالڻهار! جنهن اسان لاءِ هيءَ (ڪفر جي) پراڻي رسم ٺاهي هجي، تنهن جي حق ۾ دوزخ ۾ ٻيڻو عذاب زياده ڪر (٦١). ۽ (دوزخي) چوندا تہ اسان کي ڇا (ٿيو) آهي، جو (انهن مسلمانن مسڪينن) ماڻهن کي نہ ٿا ڏسون، جن کي بڇڙن مان ڳڻيندا هئاسون؟ (٦٢).

اَتَّخَذْنٰهُمْ سِخْرِيًّا اَمْ زَاغَتْ عَنْهُمُ الْاَبْصَارُ ﴿۶۳﴾ اِنَّ ذٰلِكَ لَحَقٌّ
تَخَاصُمُ اَهْلِ النَّارِ ﴿۶۴﴾ قُلْ اِنَّمَآ اَنَا مُنْذِرٌ ۖ وَّمَا مِنْ اِلٰهٍ اِلَّا اللّٰهُ
الْوَاحِدُ الْقَهَّارُ ﴿۶۵﴾ رَبُّ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا الْعَزِيْزُ
الْغَفَّارُ ﴿۶۶﴾ قُلْ هُوَ نَبَؤٌا عَظِيْمٌ ﴿۶۷﴾ اَنْتُمْ عَنْهُ مُعْرِضُوْنَ ﴿۶۸﴾ مَا
كَانَ لِيَ مِنْ عِلْمٍۢ بِالْمَلَاِ الْاَعْلٰٓى اِذْ يَخْتَصِمُوْنَ ﴿۶۹﴾ اِنْ يُّوْحٰٓى
اِلَيَّ اِلَّآ اَنَّمَآ اَنَا نَذِيْرٌ مُّبِيْنٌ ﴿۷۰﴾ اِذْ قَالَ رَبُّكَ لِلْمَلٰٓئِكَةِ اِنِّيْ
خَالِقٌۢ بَشَرًا مِّنْ طِيْنٍ ﴿۷۱﴾ فَاِذَا سَوَّيْتُهٗ وَنَفَخْتُ فِيْهِ مِنْ رُّوْحِيْ
فَقَعُوْا لَهٗ سٰجِدِيْنَ ﴿۷۲﴾ فَسَجَدَ الْمَلٰٓئِكَةُ كُلُّهُمْ اَجْمَعُوْنَ ﴿۷۳﴾ اِلَّآ
اِبْلِيْسَ ۭ اِسْتَكْبَرَ وَكَانَ مِنَ الْكٰفِرِيْنَ ﴿۷۴﴾ قَالَ يٰٓاِبْلِيْسُ مَا مَنَعَكَ
اَنْ تَسْجُدَ لِمَا خَلَقْتُ بِيَدَيَّ ۭ اَسْتَكْبَرْتَ اَمْ كُنْتَ مِنَ
الْعَالِيْنَ ﴿۷۵﴾ قَالَ اَنَا خَيْرٌ مِّنْهُ ۭ خَلَقْتَنِيْ مِنْ نَّارٍ وَّخَلَقْتَهٗ
مِنْ طِيْنٍ ﴿۷۶﴾ قَالَ فَاخْرُجْ مِنْهَا فَاِنَّكَ رَجِيْمٌ ﴿۷۷﴾ وَّاِنَّ عَلَيْكَ
لَعْنَتِيْٓ اِلٰى يَوْمِ الدِّيْنِ ﴿۷۸﴾ قَالَ رَبِّ فَاَنْظِرْنِيْٓ اِلٰى يَوْمِ
يُبْعَثُوْنَ ﴿۷۹﴾ قَالَ فَاِنَّكَ مِنَ الْمُنْظَرِيْنَ ﴿۸۰﴾ اِلٰى يَوْمِ
الْوَقْتِ الْمَعْلُوْمِ ﴿۸۱﴾ قَالَ فَبِعِزَّتِكَ لَاُغْوِيَنَّهُمْ اَجْمَعِيْنَ ﴿۸۲﴾

(ناحق) ساڻن ئنوليون ڪندا هئاسون ڇا يا ڪانئن (اسانجون) اکيون ترڪيون آهن؟ (٦٣). بيشڪ دوزخين جو پاڻ ۾ جهيڙو ڪرڻ اها (هڪ) سچي (ڳالھ) آهي (٦٤). (ڪين) چئو ته آءٌ رڳو ڊيڄاريندڙ آهيان ۽ (رڳو) اڪيلي زبردست الله کان سواءِ (ٻيو) ڪوبه عبادت جو لائق نه آهي (٦٥). آسمانن ۽ زمين جو ۽ جيڪي انهن (ٻنهي) جي وچ ۾ آهي، تنهن جو پالڻهار غالب بخشڻهار آهي (٦٦). (ڪين) چئو ته اهو (قرآن) هڪ وڏي خبر آهي (٦٧). اوهين ڪانئس منهن موڙيندڙ آهيو (٦٨). مون کي (انهي جماعت) وڏي مرتبي وارن ملائڪن (جي حال) جي ڪابه خبر نه آهي، جڏهن (اُهي) پاڻ ۾ سوال جواب ڪندا آهن (٦٩). مون ڏانهن هيءُ ئي وحي ٿيندو آهي ته آءٌ رڳو پڌرو ڊيڄاريندڙ آهيان (٧٠). (ياد ڪر) جڏهن تنهنجي پالڻهار ملائڪن کي چيو ته، بيشڪ آءٌ ڳاري مان هڪ ماڻهو بڻائڻ وارو آهيان (٧١). پوءِ جڏهن کيس پورو ناهي وٺان ۽ منجهس پنهنجو روح ڦوڪيان، تڏهن کيس سجدو ڪندڙ ٿي ڪري پئجو (٧٢). پوءِ ملائڪن مڙني گڏجي سجدو ڪيو (٧٣). مگر ابليس (سجدو نه ڪيو)- هن وڏائي ڪئي ۽ ڪافرن مان ٿيو (٧٤). (الله) چيو ته، اي ابليس جنهن کي پنهنجن ٻنهي هٿن سان پيدا ڪيم، تنهن کي سجدي ڪرڻ کان توکي ڪهڙيءَ ڳالھ جهليو؟ تو وڏائي ڪئي ڇا يا تون (حقيقت ۾) وڏي مرتبي وارن مان آهين؟ (٧٥). ابليس چيو ته، آءٌ اُن کان ڀلو آهيان، (جو) مون کي باه مان بڻايئي ۽ اُن کي مٽيءَ مان بڻايُئي (٧٦). الله چيو ته، (بس هينئر ئي) اُن مان نڪر جو بيشڪ تون تڙيل آهين (٧٧). ۽ بيشڪ توتي جزا جي ڏينهن تائين منهنجي لعنت آهي (٧٨). اُن چيو ته، اي منهنجا پالڻهار! تڏهن انهيءَ ڏينهن تائين مون کي مهلت ڏي، (جنهن ڏينهن سڀ ماڻهو قبرن مان) اُٿاريا وڃن (٧٩). الله فرمايو ته، (چڱو) بيشڪ تون مهلت ڏنلن مان آهين (٨٠). اُنهيءَ ٺهرايل وقت جي ڏينهن تائين (٨١). (ابليس) چيو ته، تڏهن تنهنجي عزت جو قسم آهي ته ضرور اُنهن مڙني کي گمراھ ڪندس (٨٢).

إِلَّا عِبَادَكَ مِنْهُمُ الْمُخْلَصِينَ ﴿٨٣﴾ قَالَ فَالْحَقُّ وَالْحَقَّ أَقُولُ ﴿٨٤﴾
لَأَمْلَأَنَّ جَهَنَّمَ مِنْكَ وَمِمَّنْ تَبِعَكَ مِنْهُمْ أَجْمَعِينَ ﴿٨٥﴾ قُلْ
مَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ وَمَا أَنَا مِنَ الْمُتَكَلِّفِينَ ﴿٨٦﴾ إِنْ
هُوَ إِلَّا ذِكْرٌ لِلْعَالَمِينَ ﴿٨٧﴾ وَلَتَعْلَمُنَّ نَبَأَهُ بَعْدَ حِينٍ ﴿٨٨﴾

سُورَةُ الزُّمَرِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

تَنْزِيلُ الْكِتَابِ مِنَ اللَّهِ الْعَزِيزِ الْحَكِيمِ ﴿١﴾ إِنَّا أَنْزَلْنَا إِلَيْكَ
الْكِتَابَ بِالْحَقِّ فَاعْبُدِ اللَّهَ مُخْلِصًا لَهُ الدِّينَ ﴿٢﴾ أَلَا لِلَّهِ الدِّينُ
الْخَالِصُ ۚ وَالَّذِينَ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِهِ أَوْلِيَاءَ مَا نَعْبُدُهُمْ
إِلَّا لِيُقَرِّبُونَا إِلَى اللَّهِ زُلْفَىٰ إِنَّ اللَّهَ يَحْكُمُ بَيْنَهُمْ فِي مَا هُمْ فِيهِ
يَخْتَلِفُونَ ۗ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي مَنْ هُوَ كَاذِبٌ كَفَّارٌ ﴿٣﴾ لَوْ أَرَادَ
اللَّهُ أَنْ يَتَّخِذَ وَلَدًا لَاصْطَفَىٰ مِمَّا يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ ۚ سُبْحَانَهُ ۖ
هُوَ اللَّهُ الْوَاحِدُ الْقَهَّارُ ﴿٤﴾ خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ بِالْحَقِّ ۖ
يُكَوِّرُ اللَّيْلَ عَلَى النَّهَارِ وَيُكَوِّرُ النَّهَارَ عَلَى اللَّيْلِ ۖ وَسَخَّرَ الشَّمْسَ
وَالْقَمَرَ ۖ كُلٌّ يَجْرِي لِأَجَلٍ مُسَمًّى ۗ أَلَا هُوَ الْعَزِيزُ الْغَفَّارُ ﴿٥﴾

منجهانئن تنهنجن خالص ٻانهن کان سواءِ (جو انهن تي وس نہ هلندو) (٨٣). الله فرمايو تہ، (اِها ڳالهہ) سچ آهي ۽ (آءٌ) سچ چوان ٿو (٨٤). تہ تو سان ۽ منجهانئن جيڪي تنهنجي پيروي ڪندا تن مڙني سان دوزخ کي ضرور ڀريندس (٨٥). (اي پيغمبر ڪين) چؤ تہ آءٌ اوهان کان قرآن (پهچائڻ) بابت ڪو اجورو نہ ٿو گهران ۽ نڪي آءٌ (ڪوڙ) ناهڻ وارن مان آهيان (٨٦). هي (قرآن) تہ جهانن لاءِ نصيحت آهي (٨٧). ۽ ڪنهن وقت کان پوءِ ان (جي سچائي) جي خبر ضرور اوهين ڄاڻندؤ (٨٨).

سورة زمر مڪي آهي ۽ هن ۾ پنجهتر
آيتون ۽ اٺ رڪوع آهن.

الله ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

(هن) ڪتاب جو نازل ڪرڻ غالب حڪمت واري الله (جي طرف) کان آهي (١). بيشڪ، اسان تو ڏانهن سچ سان ڪتاب نازل ڪيو تہ الله لاءِ (پنهنجيءَ) عبادت کي خالص ڪري خاص ان جي عبادت ڪر (٢). خبردار ٿيءُ! خالص عبادت الله ئي جي لاءِ آهي ۽ جن الله کان سواءِ ٻيا دوست ڪري ورتا، (سي چوندا آهن تہ) انهن کي رڳو هن لاءِ پوڄيندا آهيون تہ اسان کي الله ڏانهن مرتبي ۾ ويجهو ڪن. جنهن (ڳالهہ) بابت اُهي جهڳڙو ڪندا آهن، تنهن بابت بيشڪ اُنهن جي وچ ۾ الله فيصلو ڪندو، بيشڪ الله اُنهيءَ کي سڌو رستو نہ ڏيکاريندو آهي، جيڪو ڪوڙو (۽) بي شڪر آهي (٣). جيڪڏهن الله (پاڻ لاءِ) اولاد وٺڻ گهري ها تہ جيڪي (ڪجهہ) بڻايو اٿس، تنهن مان جيڪو وٽيس ها سو چونڊي ها، (پر) ان جي ذات پاڪ آهي، اهو تہ الله اڪيلو (۽) زبردست آهي (٤). آسمانن ۽ زمين کي (پوريءَ) رٿ سان بڻايائين، رات کي ڏينهن تي لپيٽيندو آهي ۽ ڏينهن کي رات تي لپيٽيندو آهي ۽ سج ۽ چنڊ کي تابع ڪيائين، هر هڪ ٺهرايل مدت تي هلندو آهي. خبردار! اُهو (ئي) غالب بخشڻهار آهي (٥).

خَلَقَكُمْ مِّنْ نَّفْسٍ وَّاحِدَةٍ ثُمَّ جَعَلَ مِنْهَا زَوْجَهَا وَاَنْزَلَ لَكُمْ
مِّنَ الْاَنْعَامِ ثَمٰنِيَةَ اَزْوَاجٍ ۭ يَخْلُقُكُمْ فِيْ بُطُوْنِ اُمَّهٰتِكُمْ خَلْقًا مِّنْ
بَعْدِ خَلْقٍ فِيْ ظُلُمٰتٍ ثَلٰثٍ ۭ ذٰلِكُمُ اللّٰهُ رَبُّكُمْ لَهُ الْمُلْكُ ۭ لَآ اِلٰهَ اِلَّا
هُوَ ۚ فَاَنّٰى تُصْرَفُوْنَ ۝۶ اِنْ تَكْفُرُوْا فَاِنَّ اللّٰهَ غَنِيٌّ عَنْكُمْ ۣ وَلَا
يَرْضٰى لِعِبَادِهِ الْكُفْرَ ۚ وَاِنْ تَشْكُرُوْا يَرْضَهُ لَكُمْ ۭ وَلَا تَزِرُ وَازِرَةٌ
وِّزْرَ اُخْرٰى ۭ ثُمَّ اِلٰى رَبِّكُمْ مَّرْجِعُكُمْ فَيُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُوْنَ ۭ اِنَّهٗ
عَلِيْمٌۢ بِذَاتِ الصُّدُوْرِ ۝۷ وَاِذَا مَسَّ الْاِنْسَانَ ضُرٌّ دَعَا رَبَّهٗ
مُنِيْبًا اِلَيْهِ ثُمَّ اِذَا خَوَّلَهٗ نِعْمَةً مِّنْهُ نَسِيَ مَا كَانَ يَدْعُوْٓا اِلَيْهِ
مِنْ قَبْلُ وَجَعَلَ لِلّٰهِ اَنْدَادًا لِّيُضِلَّ عَنْ سَبِيْلِهٖ ۭ قُلْ تَمَتَّعْ
بِكُفْرِكَ قَلِيْلًا ڰ اِنَّكَ مِنْ اَصْحٰبِ النَّارِ ۝۸ اَمَّنْ هُوَ قَانِتٌ
اٰنَاۗءَ الَّيْلِ سَاجِدًا وَّقَاۗىِٕمًا يَّحْذَرُ الْاٰخِرَةَ وَيَرْجُوْا رَحْمَةَ رَبِّهٖ ۭ
قُلْ هَلْ يَسْتَوِي الَّذِيْنَ يَعْلَمُوْنَ وَالَّذِيْنَ لَا يَعْلَمُوْنَ ۭ اِنَّمَا
يَتَذَكَّرُ اُولُوا الْاَلْبَابِ ۝۹ قُلْ يٰعِبَادِ الَّذِيْنَ اٰمَنُوا اتَّقُوْا
رَبَّكُمْ ۭ لِلَّذِيْنَ اَحْسَنُوْا فِيْ هٰذِهِ الدُّنْيَا حَسَنَةٌ ۭ وَاَرْضُ اللّٰهِ
وَاسِعَةٌ ۭ اِنَّمَا يُوَفَّى الصّٰبِرُوْنَ اَجْرَهُمْ بِغَيْرِ حِسَابٍ ۝۱۰

اوهان کي هڪ جيءَ مان بڻايائين، وري منجهائنس سندس زال کي پيدا ڪيائين ۽ ڍورن مان اٺ قسم اوهان لاءِ لاٿائين. اوهان کي اوهان جي مائرن جي پيٽن ۾ هڪ (قسم جي) بناوت کان پوءِ ٻئي (قسم جي) بناوت، ٽن اونداهين ۾ پيدا ڪندو آهي، اهو الله اوهان جو پالڻهار آهي، ان جي ئي (ساري) بادشاهي آهي. ان کان سواءِ (ٻيو) ڪو عبادت جو لائق نه آهي، پوءِ ڪيڏانهن ڦيرايا ويندا آهيو (٦). جيڪڏهن بيشڪري ڪندؤ ته بيشڪ الله اوهان کان بي پرواه آهي ۽ پنهنجن ٻانهن جي بيشڪريءَ کي پسند نه ڪندو آهي، ۽ جيڪڏهن شڪر ڪندؤ ته اوهان لاءِ ان کي پسند ڪندو ۽ ڪو بار کڻندڙ ٻئي جو بار نه کڻندو. وري اوهان جو موٽڻ پنهنجي پالڻهار ڏانهن آهي، پوءِ جيڪي ڪندا هيؤ، تنهن جي اوهان کي سڌ ڏيندو. بيشڪ اُهو سينن وارو (ڳجهه) ڄاڻندڙ آهي (٧). ۽ جڏهن ماڻهوءَ کي ڪو ڏک پهچندو آهي (تڏهن) پنهنجي پالڻهار کي ڏانهنس ورندڙ ٿي سڏيندو آهي، وري جڏهن پاڻ وٽان کيس ڪا نعمت بخشيندو آهي، (تڏهن) جنهن (مطلب) لاءِ اڳ سڏيندو هو، تنهن کي وساريندو آهي ۽ الله لاءِ شريڪ مقرر ڪندو آهي، ته سندس واٽ کان (ماڻهن کي) ڀلائي (اي پيغمبر!) چؤ ته (اي ڪافر) پنهنجي ڪفر (جي حالت) ۾ ٿورو (وقت) نفعو وٺ بيشڪ تون دوزخين مان آهين (٨). ڀلا جيڪو رات جي وقتن ۾ سجدو ڪندڙ ۽ بيهي عبادت ڪندڙ آهي، آخرت (جي عذاب) کان ڊڄندو آهي ۽ پنهنجي پالڻهار جي ٻاجهه جي اميد رکندو آهي (سو ڀلو آهي يا اُهو بي شڪر مشرڪ؟). (اي پيغمبر) چؤ ته، سمجهه وارا ۽ بي سمجهه (پاڻ ۾) برابر ٿيندا ڇا؟ ڏيان وارائي نصيحت وٺندا آهن (٩). چؤ ته، اي منهنجا مومن ٻانهؤ پنهنجي پالڻهار کان ڊڄو، جن هن دنيا ۾ چڱائي ڪئي، تن ئي لاءِ (آخرت ۾) چڱائي آهي ۽ الله جو ملڪ ويڪرو آهي، رڳو صابرن کي سندن بدلو اڻ ڪٿ ڏبو (١٠).

قُلْ اِنِّیْۤ اُمِرْتُ اَنْ اَعْبُدَ اللّٰهَ مُخْلِصًا لَّهُ الدِّیْنَ ﴿١١﴾ وَاُمِرْتُ لِاَنْ
اَكُوْنَ اَوَّلَ الْمُسْلِمِیْنَ ﴿١٢﴾ قُلْ اِنِّیْۤ اَخَافُ اِنْ عَصَیْتُ رَبِّیْ عَذَابَ
یَوْمٍ عَظِیْمٍ ﴿١٣﴾ قُلِ اللّٰهَ اَعْبُدُ مُخْلِصًا لَّهٗ دِیْنِیْ ﴿١٤﴾ فَاعْبُدُوْا مَا
شِئْتُمْ مِّنْ دُوْنِهٖ ؕ قُلْ اِنَّ الْخٰسِرِیْنَ الَّذِیْنَ خَسِرُوْۤا اَنْفُسَهُمْ وَ
اَهْلِیْهِمْ یَوْمَ الْقِیٰمَةِ ؕ اَلَا ذٰلِكَ هُوَ الْخُسْرَانُ الْمُبِیْنُ ﴿١٥﴾ لَهُمْ مِّنْ
فَوْقِهِمْ ظُلَلٌ مِّنَ النَّارِ وَمِنْ تَحْتِهِمْ ظُلَلٌ ؕ ذٰلِكَ یُخَوِّفُ اللّٰهُ بِهٖ
عِبَادَهٗ ؕ یٰعِبَادِ فَاتَّقُوْنِ ﴿١٦﴾ وَالَّذِیْنَ اجْتَنَبُوا الطَّاغُوْتَ اَنْ
یَّعْبُدُوْهَا وَاَنَابُوْۤا اِلَى اللّٰهِ لَهُمُ الْبُشْرٰی ۚ فَبَشِّرْ عِبَادِ ﴿١٧﴾ الَّذِیْنَ
یَسْتَمِعُوْنَ الْقَوْلَ فَیَتَّبِعُوْنَ اَحْسَنَهٗ ؕ اُولٰٓئِكَ الَّذِیْنَ هَدٰىهُمُ اللّٰهُ
وَاُولٰٓئِكَ هُمْ اُولُوا الْاَلْبَابِ ﴿١٨﴾ اَفَمَنْ حَقَّ عَلَیْهِ كَلِمَةُ الْعَذَابِ ؕ
اَفَاَنْتَ تُنْقِذُ مَنْ فِی النَّارِ ﴿١٩﴾ لٰكِنِ الَّذِیْنَ اتَّقَوْا رَبَّهُمْ لَهُمْ غُرَفٌ مِّنْ
فَوْقِهَا غُرَفٌ مَّبْنِیَّةٌ ۙ تَجْرِیْ مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهٰرُ ؕ وَعْدَ اللّٰهِ ؕ لَا یُخْلِفُ
اللّٰهُ الْمِیْعَادَ ﴿٢٠﴾ اَلَمْ تَرَ اَنَّ اللّٰهَ اَنْزَلَ مِنَ السَّمَآءِ مَآءً فَسَلَكَهٗ یَنَابِیْعَ
فِی الْاَرْضِ ثُمَّ یُخْرِجُ بِهٖ زَرْعًا مُّخْتَلِفًا اَلْوَانُهٗ ثُمَّ یَهِیْجُ فَتَرٰىهُ مُصْفَرًّا
ثُمَّ یَجْعَلُهٗ حُطَامًا ؕ اِنَّ فِیْ ذٰلِكَ لَذِكْرٰی لِاُولِی الْاَلْبَابِ ﴿٢١﴾ ع

(اي پيغمبر کين) چؤ تہ بيشڪ مون کي حڪم ٿيو آھي تہ الله لاءِ (پنھنجي) عبادت خالص ڪري رکو ان جي عبادت ڪريان (١١). ۽ مون کي حڪم ٿيو آھي تہ (سڀ کان) پھريون حڪم مڃيندڙ (آءٌ ئي) ھجان (١٢). چؤ تہ، جيڪڏھن آءٌ پنھنجي پالڻھار جي نافرماني ڪريان تہ بيشڪ آءٌ وڏي ڏينھن جي عذاب کان ڊڄان ٿو (١٣). چؤ تہ، پنھنجي عبادت الله لاءِ خالص ڪري فقط ان جي عبادت ڪريان ٿو (١٤). پوءِ الله کان سواءِ جنھن کي (اوھين) گھرو تنھن کي پوڄيو (ڪين) چؤ تہ بيشڪ ٽوٽي وارا اُھي آھن (جن گمراھ ٿيڻ سبب) پاڻ کي ۽ پنھنجن گھروارن کي قيامت جي ڏينھن خساري ۾ وڌو. خبردار اِھو ئي پڌرو نقصان آھي (١٥). سندن مٿان باھ جون ڇٽيون ۽ سندن ھيٺان بہ (اھڙا) ڇاٽا ھوندا، اھو (عذاب) آھي، جنھن کان الله پنھنجن ٻانھن کي ڊيڄاري ٿو، تنھن ڪري اي منھنجا ٻانھؤ! مون کان ڊڄو (١٦). ۽ جن (ماڻھن) بتن جي پوڄا ڪرڻ کان پاسو ڪيو ۽ الله ڏانھن وريا تن لاءِ خوشخبري آھي، پوءِ (اي پيغمبر!) منھنجن انھن ٻانھن کي خوشخبري ڏي (١٧). جيڪي ڳالھ ٻڌندا آھن، پوءِ اُن مان تمام چڱيءَ تي ھلندا آھن. اِھي (اُھي) آھن جن کي الله ھدايت ڪئي آھي ۽ اھي ئي عقل وارا آھن (١٨). ڀلا جنھن تي عذاب جو حڪم ثابت ٿيو (سو بچي سگھندو ڇا؟) تون باھ ۾ پيل کي ڇڏائي سگھندين ڇا؟ (١٩). پر جيڪي پنھنجي پالڻھار کان ڊنا تن لاءِ وڏيون ماڙيون آھن، انھن جي مٿان (ٻيون) ماڙيون اڏيليون آھن، اُنھن جي ھيٺان نھرون وھنديون آھن (الله (اِھو) انجام ڪيو آھي. الله انجام نہ ڦيرائيندو آھي (٢٠). نہ ڏٺو اٿيئي ڇا؟ تہ الله آسمان کان پاڻي وسايو، پوءِ اُن کي زمين جي چشمن ۾ وھايائين، وري ان سان قسمين قسمين رنگ جي پوک ڄمائيندو آھي، وري سڪي ويندي آھي، پوءِ ان کي زرد ٿيل ڏسندو آھين، وري ان کي ذرا ذرا ڪندو آھي. بيشڪ اِن ۾ عقل وارن لاءِ نصيحت آھي (٢١).

اَفَمَنْ شَرَحَ اللّٰهُ صَدْرَهٗ لِلْاِسْلَامِ فَهُوَ عَلٰى نُوْرٍ مِّنْ رَّبِّهٖ ۭ فَوَيْلٌ
لِّلْقٰسِيَةِ قُلُوْبُهُمْ مِّنْ ذِكْرِ اللّٰهِ ۭ اُولٰۗىِٕكَ فِيْ ضَلٰلٍ مُّبِيْنٍ ۲۲ اَللّٰهُ
نَزَّلَ اَحْسَنَ الْحَدِيْثِ كِتٰبًا مُّتَشَابِهًا مَّثَانِيَ ۤ تَقْشَعِرُّ مِنْهُ جُلُوْدُ
الَّذِيْنَ يَخْشَوْنَ رَبَّهُمْ ۚ ثُمَّ تَلِيْنُ جُلُوْدُهُمْ وَقُلُوْبُهُمْ اِلٰى ذِكْرِ
اللّٰهِ ۭ ذٰلِكَ هُدَى اللّٰهِ يَهْدِيْ بِهٖ مَنْ يَّشَاۗءُ ۭ وَمَنْ يُّضْلِلِ اللّٰهُ
فَمَا لَهٗ مِنْ هَادٍ ۲۳ اَفَمَنْ يَّتَّقِيْ بِوَجْهِهٖ سُوْۗءَ الْعَذَابِ يَوْمَ
الْقِيٰمَةِ ۭ وَقِيْلَ لِلظّٰلِمِيْنَ ذُوْقُوْا مَا كُنْتُمْ تَكْسِبُوْنَ ۲۴ كَذَّبَ
الَّذِيْنَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَاَتٰىهُمُ الْعَذَابُ مِنْ حَيْثُ لَا يَشْعُرُوْنَ ۲۵
فَاَذَاقَهُمُ اللّٰهُ الْخِزْيَ فِي الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا ۚ وَلَعَذَابُ الْاٰخِرَةِ
اَكْبَرُ ۘ لَوْ كَانُوْا يَعْلَمُوْنَ ۲۶ وَلَقَدْ ضَرَبْنَا لِلنَّاسِ فِيْ هٰذَا
الْقُرْاٰنِ مِنْ كُلِّ مَثَلٍ لَّعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُوْنَ ۲۷ ۚ قُرْاٰنًا عَرَبِيًّا غَيْرَ
ذِيْ عِوَجٍ لَّعَلَّهُمْ يَتَّقُوْنَ ۲۸ ضَرَبَ اللّٰهُ مَثَلًا رَّجُلًا فِيْهِ
شُرَكَاۗءُ مُتَشٰكِسُوْنَ وَرَجُلًا سَلَمًا لِّرَجُلٍ ۭ هَلْ يَسْتَوِيٰنِ مَثَلًا ۭ
اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ ۭ بَلْ اَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُوْنَ ۲۹ اِنَّكَ مَيِّتٌ وَّاِنَّهُمْ
مَّيِّتُوْنَ ۳۰ ثُمَّ اِنَّكُمْ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ عِنْدَ رَبِّكُمْ تَخْتَصِمُوْنَ ۳۱

ڀلا جنهن جو سينو (دين) اسلام لاءِ الله کوليو آهي ۽ اُهو پنهنجي پالڻهار جي نور (جي سوجهري) تي هجي (سو سخت دل وارن ڪافرن جھڙو ٿيندو ڇا؟) پوءِ انهن لاءِ ويل آهي، جن جيون دليون الله جي ياد ڪرڻ کان سخت (ٿيون) آهن، اهي پڌريءَ گمراهيءَ ۾ آهن (٢٢). الله تمام چڱي ڳالھ (يعني) اهڙو ڪتاب نازل ڪيو جو هڪ ٻئي جھڙا، (سندس مضمون) دهرايل آهن، ان (جي پڙهڻ) کان انهن (ماڻهن) جون کلون ڪانداربيون آهن، جيڪي پنهنجي پالڻهار کان ڊڄندا آهن، وري سندين کلون ۽ سندين دليون الله جي ياد ڪرڻ تي ڪنئريون ٿينديون آهن. اها الله جي هدايت آهي جنهن کي گهري (تنهن کي) اُن سان واٽ ڏيکاري ٿو ۽ جنهن کي الله گمراھ ڪري، تنهن کي ڪو هدايت ڪندڙ ڪونهي (٢٣). ڀلا جيڪو قيامت جي ڏينهن پنهنجي منهن سان بڇڙي عذاب کي روڪي ٿو (سو ڇٽل جي برابر ٿيندو ڇا؟) ۽ ظالمن کي چئبو تہ جيڪي ڪندا هيؤ (تنهن جي سزا) چکو (٢٤). جيڪي کانئن اڳ هئا تن بہ ڪوڙ ڀانيو (هو) پوءِ وٽن اُتان عذاب پهتو، جتان ڄاڻندائي نہ هئا (٢٥). پوءِ الله کين دنيا جي حياتيءَ ۾ خواري چکائي ۽ بيشڪ آخرت جو عذاب (تہ) تمام وڏو آهي، جيڪڏهن (اها ڳالھ) ڄاڻن ها (تہ پاڻ کي عذاب کان بچائين ها) (٢٦). ۽ بيشڪ ماڻهن لاءِ هن قرآن ۾ هر قسم جا مثال بيان ڪياسون، تہ مَنَ اُهي نصيحت وٺن (٢٧). قرآن عربي (ٻوليءَ ۾) بي عيب (نازل ڪيوسون) تہ مَنَ اُهي ڊڄن (٢٨). الله مثال بيان ٿو ڪري تہ هڪ ٻانهو جنهن ۾ (گهڻا) بد مزاج (مالڪ) ڀائيوار آهن ۽ (ٻيو) ٻانهو خالصو هڪڙي مڙس جي ملڪيت آهي، مثال ۾ اِهي ٻئي (ٻانها) برابر ٿيندا ڇا؟ سڀ ساراه الله ئي کي جڳائي، پر انهن مان گهڻا نہ ڄاڻندا آهن (٢٩). (اي پيغمبر!) بيشڪ تون (بہ) مرندين ۽ بيشڪ اُهي (بہ) مرندا (٣٠) وري بيشڪ اوهين قيامت جي ڏينهن پنهنجي پالڻهار وٽ پاڻ ۾ جهڳڙو ڪندؤ (٣١).

فَمَنْ اَظْلَمُ مِمَّنْ كَذَبَ عَلَى اللّٰهِ وَكَذَّبَ بِالصِّدْقِ
اِذْ جَآءَهٗ ؕ اَلَيْسَ فِيْ جَهَنَّمَ مَثْوًى لِّلْكٰفِرِيْنَ ﴿٣٢﴾ وَالَّذِيْ جَآءَ
بِالصِّدْقِ وَصَدَّقَ بِهٖٓ اُولٰٓئِكَ هُمُ الْمُتَّقُوْنَ ﴿٣٣﴾ لَهُمْ مَّا
يَشَآءُوْنَ عِنْدَ رَبِّهِمْ ؕ ذٰلِكَ جَزٰٓؤُا الْمُحْسِنِيْنَ ﴿٣٤﴾ لِيُكَفِّرَ اللّٰهُ
عَنْهُمْ اَسْوَاَ الَّذِيْ عَمِلُوْا وَيَجْزِيَهُمْ اَجْرَهُمْ بِاَحْسَنِ
الَّذِيْ كَانُوْا يَعْمَلُوْنَ ﴿٣٥﴾ اَلَيْسَ اللّٰهُ بِكَافٍ عَبْدَهٗ ؕ وَيُخَوِّفُوْنَكَ
بِالَّذِيْنَ مِنْ دُوْنِهٖ ؕ وَمَنْ يُّضْلِلِ اللّٰهُ فَمَا لَهٗ مِنْ هَادٍ ﴿٣٦﴾ ع
وَمَنْ يَّهْدِ اللّٰهُ فَمَا لَهٗ مِنْ مُّضِلٍّ ؕ اَلَيْسَ اللّٰهُ بِعَزِيْزٍ
ذِي انْتِقَامٍ ﴿٣٧﴾ وَلَئِنْ سَاَلْتَهُمْ مَّنْ خَلَقَ السَّمٰوٰتِ
وَالْاَرْضَ لَيَقُوْلُنَّ اللّٰهُ ؕ قُلْ اَفَرَءَيْتُمْ مَّا تَدْعُوْنَ
مِنْ دُوْنِ اللّٰهِ اِنْ اَرَادَنِيَ اللّٰهُ بِضُرٍّ هَلْ هُنَّ كٰشِفٰتُ
ضُرِّهٖٓ اَوْ اَرَادَنِيْ بِرَحْمَةٍ هَلْ هُنَّ مُمْسِكٰتُ رَحْمَتِهٖ ؕ قُلْ
حَسْبِيَ اللّٰهُ ؕ عَلَيْهِ يَتَوَكَّلُ الْمُتَوَكِّلُوْنَ ﴿٣٨﴾ قُلْ يٰقَوْمِ
اعْمَلُوْا عَلٰى مَكَانَتِكُمْ اِنِّيْ عَامِلٌ ۚ فَسَوْفَ تَعْلَمُوْنَ ﴿٣٩﴾ ۙ
مَنْ يَّاْتِيْهِ عَذَابٌ يُّخْزِيْهِ وَيَحِلُّ عَلَيْهِ عَذَابٌ مُّقِيْمٌ ﴿٤٠﴾

پوءِ اُن کان وڌيڪ ظالم ڪير آهي، جنهن الله تي ڪُوڙ ٺاهيو ۽ جڏهن سچو دين وٽس آيو (تڏهن) ان کي ڪوڙ ڄاتائين؟ ڪافرن جي جاءِ دوزخ ۾ نہ آهي ڇا؟ (٣٢). ۽ جنهن سچو دين آندو ۽ (جنهن) کيس سچو ڄاتو، اُهي ئي پرهيزگار آهن (٣٣). جيڪي گهرندا سو انهن لاءِ سندن پالڻهار وٽ آهي، ڀلارن جو بدلو اهو آهي (٣٤). تہ جيڪي بڇڙا ڪم ڪيائون سي الله کانئن ميٽي ۽ جيڪي چڱا ڪم ڪندا هئا تن بابت سندن (چڱو) اجورو کين بدلي ۾ ڏئي (٣٥). الله پنهنجي ٻانهي (محمدﷺ) کي ڪافي نہ آهي ڇا؟ ۽ الله کان سواءِ جيڪي (ٻيا) آهن، تن کان توکي ڊيڄاريندا آهن ۽ جنهن کي الله ڀلائي تنهن کي ڪو هدايت ڪرڻ وارو نہ آهي (٣٦). ۽ جنهن کي الله هدايت ڪري تنهن کي ڪو ڀلائڻ وارو نہ آهي، الله غالب بدلي وٺڻ وارو نہ آهي ڇا؟ (٣٧). ۽ (اي پيغمبر!) جيڪڏهن کانئن پڇين تہ آسمانن ۽ زمين کي ڪنهن بڻايو آهي؟ تہ ضرور چوندا تہ الله. (پوءِ کين) چؤ تہ الله کان سواءِ جن کي سڏيندا آهيو، تن کي ڏسو (تہ سهي) جيڪڏهن الله مون کي ڪا سختي (پهچائڻ) گهري تہ اِهي اُن جي (پهچايل) سختيءَ جي لاهڻ وارا آهن ڇا؟ يا مون کي ڪو سک (پهچائڻ) گهري تہ اِهي (بت) سندس (پهچايل) سک جي بند ڪرڻ وارا آهن ڇا؟ (تون کين) چؤ تہ مون کي الله ڪافي آهي، ڀروسي ڪندڙ مٿس (ئي) ڀروسو ڪندا آهن (٣٨). (کين) چؤ تہ، اي منهنجي قوم! اوهين پنهنجيءَ جاءِ تي عمل ڪريو، بيشڪ آءٌ (بہ پنهنجيءَ جاءِ تي) عمل ڪندڙ آهيان، پوءِ سگهوئي ڄاڻندؤ (٣٩). تہ ڪنهن تي (اُهو) عذاب اچي ٿو، جو کيس خوار ڪندو ۽ مٿس هميشہ جو عذاب لهي ٿو (٤٠).

إِنَّآ أَنزَلْنَا عَلَيْكَ ٱلْكِتَٰبَ لِلنَّاسِ بِٱلْحَقِّ ۚ فَمَنِ ٱهْتَدَىٰ
فَلِنَفْسِهِۦ ۖ وَمَن ضَلَّ فَإِنَّمَا يَضِلُّ عَلَيْهَا ۖ وَمَآ أَنتَ عَلَيْهِم
بِوَكِيلٍ ﴿۴۱﴾ ٱللَّهُ يَتَوَفَّى ٱلْأَنفُسَ حِينَ مَوْتِهَا وَٱلَّتِى لَمْ
تَمُتْ فِى مَنَامِهَا ۖ فَيُمْسِكُ ٱلَّتِى قَضَىٰ عَلَيْهَا ٱلْمَوْتَ وَ
يُرْسِلُ ٱلْأُخْرَىٰٓ إِلَىٰٓ أَجَلٍ مُّسَمًّى ۚ إِنَّ فِى ذَٰلِكَ لَءَايَٰتٍ لِّقَوْمٍ
يَتَفَكَّرُونَ ﴿۴۲﴾ أَمِ ٱتَّخَذُوا۟ مِن دُونِ ٱللَّهِ شُفَعَآءَ ۚ قُلْ
أَوَلَوْ كَانُوا۟ لَا يَمْلِكُونَ شَيْـًٔا وَلَا يَعْقِلُونَ ﴿۴۳﴾ قُل لِّلَّهِ
ٱلشَّفَٰعَةُ جَمِيعًا ۖ لَّهُۥ مُلْكُ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضِ ۖ ثُمَّ إِلَيْهِ
تُرْجَعُونَ ﴿۴۴﴾ وَإِذَا ذُكِرَ ٱللَّهُ وَحْدَهُ ٱشْمَأَزَّتْ قُلُوبُ ٱلَّذِينَ
لَا يُؤْمِنُونَ بِٱلْءَاخِرَةِ ۖ وَإِذَا ذُكِرَ ٱلَّذِينَ مِن دُونِهِۦٓ إِذَا هُمْ
يَسْتَبْشِرُونَ ﴿۴۵﴾ قُلِ ٱللَّهُمَّ فَاطِرَ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضِ عَٰلِمَ
ٱلْغَيْبِ وَٱلشَّهَٰدَةِ أَنتَ تَحْكُمُ بَيْنَ عِبَادِكَ فِى مَا كَانُوا۟
فِيهِ يَخْتَلِفُونَ ﴿۴۶﴾ وَلَوْ أَنَّ لِلَّذِينَ ظَلَمُوا۟ مَا فِى ٱلْأَرْضِ
جَمِيعًا وَمِثْلَهُۥ مَعَهُۥ لَٱفْتَدَوْا۟ بِهِۦ مِن سُوٓءِ ٱلْعَذَابِ يَوْمَ
ٱلْقِيَٰمَةِ ۚ وَبَدَا لَهُم مِّنَ ٱللَّهِ مَا لَمْ يَكُونُوا۟ يَحْتَسِبُونَ ﴿۴۷﴾

بيشڪ اسان توتي ڪتاب ماڻھن لاءِ سچ سان لاٿو، پوءِ جيڪو هدايت وارو ٿيو سو خاص پنھنجي (فائدي) لاءِ ۽ جيڪو گمراھ ٿيو سو رڳو پنھنجي (نقصان) لاءِ گمراھ ٿئي ٿو ۽ تون مٿن ڪو ذميوار نہ آھين (٤١). الله ماڻھن جا روح سندن مرڻ جي مهل ڪڍندو آھي ۽ جيڪو نہ مئو آھي (تنھن جو روح) سندس ننڊ (جي حالت) ۾ (ڪڍندو آھي) پوءِ جنھن تي موت جو حڪم ڪيو اٿس، تنھن کي جھليندو آھي ۽ ان ٻئي کي ھڪ مقرر مدت تائين ڇڏيندو آھي. بيشڪ ھن ۾ انھن ماڻھن لاءِ نشانيون آھن، جيڪي سوچيندا آھن (٤٢). الله کان سواءِ ٻيا شفاعت ڪرڻ وارا ورتا اٿن ڇا؟ (ڪين) چؤ تہ، جيتوڻيڪ اُھي نڪي ڪجھ اختيار رکندا ھجن ۽ نڪي سمجھندا ھجن (تہ بہ شفاعت ڪندا ڇا؟) (٤٣). (ڪين) چؤ تہ، سڀ شفاعت الله جي (وس) آھي، آسمانن ۽ زمين جي بادشاھي اُن جي آھي (اوھين) وري ڏانھس موٽائبؤ (٤٤). ۽ جڏھن اڪيلي الله (جي نالي) کي ياد ڪبو آھي (تڏھن) جيڪي آخرت کي نہ مڃيندا آھن تن جون دليون ٿھنديون آھن ۽ جڏھن الله کان سواءِ ٻين کي ياد ڪبو آھي، تڏھن اُھيءُ ئي مھل اُھي سرھا ٿيندا آھن (٤٥). (اي پيغمبر!) چؤ تہ، اي الله آسمانن ۽ زمين جا پيدا ڪندڙ! ڳجھ ۽ ظاھر جا ڄاڻندڙ! تون ئي پنھنجن ٻانھن جي وچ ۾ جنھن (ڳالھ) بابت (اُھي) جھڳڙو ڪندا رھيا (تنھن بابت) نبيرو ڪندين (٤٦). ۽ جيڪي زمين ۾ (مال) آھي سو سيئي ۽ اُن جيترو ٻيو ساڻس جيڪڏھن ظالمن کي ھجي (تہ جيڪر) اُھو قيامت جي ڏينھن بڇڙي عذاب کان (بچڻ لاءِ) بدلو ڏئي ڇڪن (تہ بہ کانئن عذاب ٽري نہ سگھندو) ۽ الله جي طرف کان اھڙو (معاملو) اُنھن لاءِ ظاھر ٿيندو جنھن جو گمان (ئي) نہ رکندا ھئا (٤٧).

وَبَدَا لَهُمْ سَيِّاٰتُ مَا كَسَبُوْا وَحَاقَ بِهِمْ مَّا كَانُوْا بِهٖ
يَسْتَهْزِءُوْنَ ﴿۴۸﴾ فَاِذَا مَسَّ الْاِنْسَانَ ضُرٌّ دَعَانَا ثُمَّ اِذَا
خَوَّلْنٰهُ نِعْمَةً مِّنَّا ۙ قَالَ اِنَّمَآ اُوْتِيْتُهٗ عَلٰى عِلْمٍ ؕ بَلْ هِيَ فِتْنَةٌ
وَّلٰكِنَّ اَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُوْنَ ﴿۴۹﴾ قَدْ قَالَهَا الَّذِيْنَ مِنْ قَبْلِهِمْ
فَمَآ اَغْنٰى عَنْهُمْ مَّا كَانُوْا يَكْسِبُوْنَ ﴿۵۰﴾ فَاَصَابَهُمْ سَيِّاٰتُ
مَا كَسَبُوْا ؕ وَالَّذِيْنَ ظَلَمُوْا مِنْ هٰٓؤُلَآءِ سَيُصِيْبُهُمْ سَيِّاٰتُ
مَا كَسَبُوْا ۙ وَمَا هُمْ بِمُعْجِزِيْنَ ﴿۵۱﴾ اَوَلَمْ يَعْلَمُوْٓا اَنَّ اللّٰهَ يَبْسُطُ
الرِّزْقَ لِمَنْ يَّشَآءُ وَيَقْدِرُ ؕ اِنَّ فِيْ ذٰلِكَ لَاٰيٰتٍ لِّقَوْمٍ
يُّؤْمِنُوْنَ ﴿۵۲﴾ قُلْ يٰعِبَادِيَ الَّذِيْنَ اَسْرَفُوْا عَلٰٓى اَنْفُسِهِمْ
لَا تَقْنَطُوْا مِنْ رَّحْمَةِ اللّٰهِ ؕ اِنَّ اللّٰهَ يَغْفِرُ الذُّنُوْبَ جَمِيْعًا ؕ
اِنَّهٗ هُوَ الْغَفُوْرُ الرَّحِيْمُ ﴿۵۳﴾ وَاَنِيْبُوْٓا اِلٰى رَبِّكُمْ وَاَسْلِمُوْا لَهٗ مِنْ
قَبْلِ اَنْ يَّاْتِيَكُمُ الْعَذَابُ ثُمَّ لَا تُنْصَرُوْنَ ﴿۵۴﴾ وَاتَّبِعُوْٓا اَحْسَنَ
مَآ اُنْزِلَ اِلَيْكُمْ مِّنْ رَّبِّكُمْ مِّنْ قَبْلِ اَنْ يَّاْتِيَكُمُ الْعَذَابُ
بَغْتَةً وَّاَنْتُمْ لَا تَشْعُرُوْنَ ﴿۵۵﴾ ۙ اَنْ تَقُوْلَ نَفْسٌ يّٰحَسْرَتٰى عَلٰى
مَا فَرَّطْتُّ فِيْ جَنْۢبِ اللّٰهِ وَاِنْ كُنْتُ لَمِنَ السّٰخِرِيْنَ ﴿۵۶﴾ ۙ

۽ جيڪي بڇڙايون ڪمايون هيائون سي انهن لاءِ ظاهر ٿيندیون ۽ جنهن (سزا) جون ٺٺوليون ڪندا هئا، سا کين ويڙهي ويندي (۴۸). پوءِ جڏهن انسان کي ڪا تڪليف پهچندي آهي (تڏهن) اسان کي سڏيندو آهي، وري جڏهن ان کي پاڻ وٽان ڪا نعمت ڏيندا آهيون (تڏهن) چوندو آهي ته، اها رڳو پنهنجيءَ ڄاڻ سان (جا مون ۾ آهي) مون کي ڏني وئي آهي (ائين نه آهي) بلڪ اها (نعمت) آزمائش آهي، پر انهن مان گهڻا نه ڄاڻندا آهن (۴۹). بيشڪ ڪائنن اڳين (به) اها (ڳالهه) چئي هئي، پوءِ جيڪي (ڪرتوت) ڪيائون ٿي، تن ڪائنن ڪجهه به (مصيبت) نه ٽاري (۵۰). پوءِ جيڪي ڪمايائون تنهن جون بڇڙايون کين پهتيون ۽ هنن مان (به) جيڪي ظالم آهن، تن جيڪي ڪمايو، تنهن جيون بڇڙايون کين (هاڻي) سگهوئي پهچنديون ۽ اهي عاجز ڪرڻ وارا نه آهن (۵۱). نه ڄاتو اٿن ڇا ته الله جنهن لاءِ گهرندو آهي، (تنهن جو) رزق ڪشادو ڪندو آهي ۽ (جنهن لاءِ گهرندو آهي تنهن جو) گهٽ ڪندو آهي؟ بيشڪ، هن (ڪم) ۾ انهن ماڻهن لاءِ نشانيون آهن، جيڪي ايمان آڻيندا آهن (۵۲). (منهنجي طرفان انهن کي چؤ ته، اي منهنجا اهي ٻانهؤ جن پاڻ تي ظلم ڪيو! (اوهين) الله جي رحمت کان نااميد نه ٿيو، ڇو ته الله سڀ گناهه بخشيندو آهي، بيشڪ اهو ئي بخشڻهار مهربان آهي (۵۳). ۽ پنهنجي پالڻهار ڏانهن ورو ۽ ان کان اڳي سندس فرمان بردار ٿيو جو اوهان وٽ عذاب اچي (۽) وري مدد نه ڏجيوَ (۵۴). ۽ اوهان جي پالڻهار کان اوهان ڏانهن جيڪا بلڪل چڱي شيءِ نازل ڪئي وئي آهي، تنهن جي اُنهيءَ کان اڳ تابعداري ڪريو جو اوهان وٽ اوچتو عذاب اچي ۽ اوهين بي خبر هجو (۵۵). (انهيءَ ڪري خدا ڏانهن مهاڙ ڪريو ۽ قرآن جي تابعداري ڪريو) ته متان پوءِ ڪو به جيءُ چوي ته هاءِ ارمان! جو الله جي دين ۾ سستي ڪيم ۽ بيشڪ (آءٌ ته) ٺٺولين ڪرڻ وارن مان هوس (۵٦).

اَوْ تَقُوْلَ لَوْ اَنَّ اللّٰهَ هَدٰىنِیْ لَكُنْتُ مِنَ الْمُتَّقِیْنَ ۵۷ اَوْ
تَقُوْلَ حِیْنَ تَرَى الْعَذَابَ لَوْ اَنَّ لِیْ كَرَّةً فَاَكُوْنَ مِنَ
الْمُحْسِنِیْنَ ۵۸ بَلٰى قَدْ جَآءَتْكَ اٰیٰتِیْ فَكَذَّبْتَ بِهَا وَاسْتَكْبَرْتَ
وَكُنْتَ مِنَ الْكٰفِرِیْنَ ۵۹ وَیَوْمَ الْقِیٰمَةِ تَرَى الَّذِیْنَ كَذَبُوْا
عَلَى اللّٰهِ وُجُوْهُهُمْ مُّسْوَدَّةٌ ؕ اَلَیْسَ فِیْ جَهَنَّمَ مَثْوًى
لِّلْمُتَكَبِّرِیْنَ ۶۰ وَیُنَجِّی اللّٰهُ الَّذِیْنَ اتَّقَوْا بِمَفَازَتِهِمْ ۫ لَا
یَمَسُّهُمُ السُّوْٓءُ وَلَا هُمْ یَحْزَنُوْنَ ۶۱ اَللّٰهُ خَالِقُ كُلِّ شَیْءٍ ۫ وَّ
هُوَ عَلٰى كُلِّ شَیْءٍ وَّكِیْلٌ ۶۲ لَهٗ مَقَالِیْدُ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ ؕ وَ
الَّذِیْنَ كَفَرُوْا بِاٰیٰتِ اللّٰهِ اُولٰٓىِٕكَ هُمُ الْخٰسِرُوْنَ ۶۳ قُلْ
اَفَغَیْرَ اللّٰهِ تَاْمُرُوْٓنِّیْٓ اَعْبُدُ اَیُّهَا الْجٰهِلُوْنَ ۶۴ وَلَقَدْ
اُوْحِیَ اِلَیْكَ وَاِلَى الَّذِیْنَ مِنْ قَبْلِكَ ۚ لَىِٕنْ اَشْرَكْتَ
لَیَحْبَطَنَّ عَمَلُكَ وَلَتَكُوْنَنَّ مِنَ الْخٰسِرِیْنَ ۶۵ بَلِ اللّٰهَ
فَاعْبُدْ وَكُنْ مِّنَ الشّٰكِرِیْنَ ۶۶ وَمَا قَدَرُوا اللّٰهَ حَقَّ
قَدْرِهٖ ۖۗ وَالْاَرْضُ جَمِیْعًا قَبْضَتُهٗ یَوْمَ الْقِیٰمَةِ وَالسَّمٰوٰتُ
مَطْوِیّٰتٌۢ بِیَمِیْنِهٖ ؕ سُبْحٰنَهٗ وَتَعٰلٰى عَمَّا یُشْرِكُوْنَ ۶۷

يا چوي ته جيڪڏهن الله مون کي هدايت ڪري ها ته ضرور پرهيزگارن مان ٿيان ها! (٥٧). يا جڏهن عذاب ڏسي (تڏهن) چوي ته جي منهنجو ٻيو ڀيرو (دنيا ۾ وڃڻ) ٿئي ته جيڪر ڀلارن مان ٿيان! (٥٨). (چئبس ته) هائو! بيشڪ تو وٽ منهنجيون نشانيون آيون هيون، پوءِ اُنهن کي ڪوڙ ڄاتئي ۽ وڏائي ڪيئي ۽ ڪافرن مان ٿيين (٥٩). ۽ قيامت جي ڏينهن تون انهن کي ڏسندين جن الله تي ڪوڙ ٻڌو ته سندن منهن ڪارا ٿيل هوندا. وڏائي ڪندڙن جي جاءِ دوزخ ۾ نه آهي ڇا؟ (٦٠). ۽ جن پرهيزگاري ڪئي، تن کي الله سندن ڇوٽڪاري جي هنڌ ۾ (دوزخ کان) بچائي پهچائيندو، نڪي کين ڪا مدائي پهچندي ۽ نڪي اُهي غمگين ٿيندا (٦١). الله (ئي) سڀڪنهن شيءِ جو خلقيندڙ آهي ۽ اُهو سڀ ڪنهن شيءِ جي سنڀال ڪندڙ آهي (٦٢). آسمانن ۽ زمين جون ڪنجيون اُنهيءَ وٽ ئي آهن ۽ جن الله جي نشانين جو انڪار ڪيو، اُهي ئي خساري وارا آهن (٦٣). (کين) چؤ ته اي بي عقلؤ! مون کي (هيءُ) حڪم ڪندا آهيو ڇا ته الله کان سواءِ (ٻئي) ڪنهن جي عبادت ڪريان؟ (٦٤). ۽ (اي پيغمبر!) بيشڪ تو ڏانهن وحي ڪيو ويو ۽ جيڪي توکان اڳ (ٿيا پيغمبر) هئا تن (هرهڪ) ڏانهن (به)، ته جيڪڏهن (الله سان ڪو) شريڪ مقرر ڪندين ته تنهنجا عمل ضرور ناس ٿيندا ۽ ضرور ٽوٽي وارن مان ٿيندين (٦٥). (نه!) بلڪ رڳو الله جي عبادت ڪر ۽ شڪر ڪرڻ وارن مان هج (٦٦). ۽ (اُنهن) الله کي جيئن سندس (سڃاڻڻ جو) حق آهي، (تيئن) نه سڃاتو. ۽ قيامت جي ڏينهن ساري زمين سندس مُٺ ۾ هوندي ۽ آسمان سندس سڄي هٿ ۾ ويڙهيل هوندا، اُهو پاڪ آهي ۽ انهيءَ کان مٿانهون آهي، جيڪي ساڻس شريڪ ٺهرائيندا آهن (٦٧).

وَنُفِخَ فِي الصُّوْرِ فَصَعِقَ مَنْ فِي السَّمٰوٰتِ وَمَنْ فِي الْاَرْضِ
اِلَّا مَنْ شَآءَ اللّٰهُ ؕ ثُمَّ نُفِخَ فِيْهِ اُخْرٰى فَاِذَا هُمْ قِيَامٌ يَّنْظُرُوْنَ ﴿٦٨﴾
وَاَشْرَقَتِ الْاَرْضُ بِنُوْرِ رَبِّهَا وَوُضِعَ الْكِتٰبُ وَجِايْٓءَ بِالنَّبِيّٖنَ
وَالشُّهَدَآءِ وَقُضِيَ بَيْنَهُمْ بِالْحَقِّ وَهُمْ لَا يُظْلَمُوْنَ ﴿٦٩﴾ وَوُفِّيَتْ
كُلُّ نَفْسٍ مَّا عَمِلَتْ وَهُوَ اَعْلَمُ بِمَا يَفْعَلُوْنَ ﴿٧٠﴾ ع وَسِيْقَ
الَّذِيْنَ كَفَرُوْٓا اِلٰى جَهَنَّمَ زُمَرًا ؕ حَتّٰٓى اِذَا جَآءُوْهَا فُتِحَتْ
اَبْوَابُهَا وَقَالَ لَهُمْ خَزَنَتُهَآ اَلَمْ يَاْتِكُمْ رُسُلٌ مِّنْكُمْ
يَتْلُوْنَ عَلَيْكُمْ اٰيٰتِ رَبِّكُمْ وَيُنْذِرُوْنَكُمْ لِقَآءَ يَوْمِكُمْ
هٰذَا ؕ قَالُوْا بَلٰى وَلٰكِنْ حَقَّتْ كَلِمَةُ الْعَذَابِ عَلَى الْكٰفِرِيْنَ ﴿٧١﴾
قِيْلَ ادْخُلُوْٓا اَبْوَابَ جَهَنَّمَ خٰلِدِيْنَ فِيْهَا ۚ فَبِئْسَ مَثْوَى
الْمُتَكَبِّرِيْنَ ﴿٧٢﴾ وَسِيْقَ الَّذِيْنَ اتَّقَوْا رَبَّهُمْ اِلَى الْجَنَّةِ زُمَرًا ؕ
حَتّٰٓى اِذَا جَآءُوْهَا وَفُتِحَتْ اَبْوَابُهَا وَقَالَ لَهُمْ خَزَنَتُهَا
سَلٰمٌ عَلَيْكُمْ طِبْتُمْ فَادْخُلُوْهَا خٰلِدِيْنَ ﴿٧٣﴾ وَقَالُوا
الْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِيْ صَدَقَنَا وَعْدَهٗ وَاَوْرَثَنَا الْاَرْضَ
نَتَبَوَّاُ مِنَ الْجَنَّةِ حَيْثُ نَشَآءُ ۚ فَنِعْمَ اَجْرُ الْعٰمِلِيْنَ ﴿٧٤﴾

۽ (پهريون ڀيرو) صور ۾ ڦوڪيو ويندو، پوءِ جيڪو بہ آسمانن ۾ آهي ۽ جيڪو بہ زمين ۾ آهي سو (سيڪو) مرندو پر جنهن لاءِ الله گهريو (سو نہ) وري اُن ۾ ٻيو ڀيرو ڦوڪبو تہ اُلهڪ ڪڙا ٿي (پيا) ڏسندا (٦٨). ۽ زمين پنهنجي پالڻهار جي نور سان روشن ٿيندي ۽ (عملن جو) ڪتاب رکبو ۽ پيغمبرن ۽ شاهدن کي آڻبو ۽ سندن وچ ۾ حق سان فيصلو ڪبو ۽ انهن تي ظلم نہ ڪبو (٦٩). ۽ سڀڪنهن ماڻهوءَ جيڪي ڪمايو، تنهن جو پورو بدلو ڪيس ڏبو ۽ جيڪي ڪندا آهن، تنهن کي الله چڱو ڄاڻندڙ آهي (٧٠). ۽ ڪافرن کي ٽوليون ٽوليون ڪري دوزخ ڏانهن هڪالبو، تان جو جڏهن اتي پهچندا (تڏهن) اُن جا دروازا کولبا ۽ ان جا داروغا کين چوندا تہ، اوهان مان اوهان وٽ ڪي پيغمبر نہ آيا هئا ڇا؟ جو اوهان کي اوهان جي پالڻهار جون آيتون پڙهي ٻڌائين ۽ اوهان کي هن ڏينهن جي پيش اچڻ کان ڊيڄارين. چوندا تہ، هائو! (آيا هئا ڊيڄاريو بہ هئائون) پر ڪافرن تي عذاب جو حڪم ثابت ٿيو آهي (٧١). (پوءِ انهن کي) چئبو تہ دوزخ جي دروازن مان گهڙو منجهس سدائين رهندڙ آهيو، پوءِ وڏائي ڪندڙن جي جاءِ بڇڙي آهي! (٧٢). ۽ جيڪي پنهنجي پالڻهار کان ڊنا سي ٽوليون ٽوليون ڪري بهشت ڏانهن روانا ڪبا. تانجو جڏهن اتي ايندا ۽ وري ان جا دروازا کولبا ۽ ان جا داروغا کين چوندا تہ اوهان تي سلام هجي، اوهين (هاڻي) خوش رهو پوءِ منجهس هميشہ رهڻ لاءِ گهڙو (٧٣). ۽ چوندا تہ، سڀ ساراهہ انهيءَ الله کي جڳائي، جنهن پنهنجو انجام اسان سان پورو ڪيو ۽ اسان کي (هن) زمين جو وارث ڪيائين، بهشت مان جتي وڻندو اٿئون اُتي جڳهہ وٺون ٿا. پوءِ عمل ڪندڙن جو اَجر (ڪهڙو نہ) چڱو آهي (٧٤).

وَتَرَى الْمَلٰٓئِكَةَ حَآفِّيْنَ مِنْ حَوْلِ الْعَرْشِ يُسَبِّحُوْنَ بِحَمْدِ
رَبِّهِمْ ۚ وَقُضِيَ بَيْنَهُمْ بِالْحَقِّ وَقِيْلَ الْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعٰلَمِيْنَ ﴿۷۵﴾

سُوْرَةُ الْمُؤْمِن

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

حٰمٓ ﴿۱﴾ تَنْزِيْلُ الْكِتٰبِ مِنَ اللّٰهِ الْعَزِيْزِ الْعَلِيْمِ ﴿۲﴾ غَافِرِ الذَّنْۢبِ
وَقَابِلِ التَّوْبِ شَدِيْدِ الْعِقَابِ ذِي الطَّوْلِ ؕ لَآ اِلٰهَ اِلَّا هُوَ ؕ
اِلَيْهِ الْمَصِيْرُ ﴿۳﴾ مَا يُجَادِلُ فِيْٓ اٰيٰتِ اللّٰهِ اِلَّا الَّذِيْنَ كَفَرُوْا فَلَا
يَغْرُرْكَ تَقَلُّبُهُمْ فِي الْبِلَادِ ﴿۴﴾ كَذَّبَتْ قَبْلَهُمْ قَوْمُ نُوْحٍ وَّ
الْاَحْزَابُ مِنْۢ بَعْدِهِمْ ۪ وَهَمَّتْ كُلُّ اُمَّةٍۢ بِرَسُوْلِهِمْ
لِيَاْخُذُوْهُ وَجٰدَلُوْا بِالْبَاطِلِ لِيُدْحِضُوْا بِهِ الْحَقَّ فَاَخَذْتُهُمْ ۫
فَكَيْفَ كَانَ عِقَابِ ﴿۵﴾ وَكَذٰلِكَ حَقَّتْ كَلِمَتُ رَبِّكَ عَلَى الَّذِيْنَ
كَفَرُوْٓا اَنَّهُمْ اَصْحٰبُ النَّارِ ﴿۶﴾ اَلَّذِيْنَ يَحْمِلُوْنَ الْعَرْشَ وَمَنْ
حَوْلَهٗ يُسَبِّحُوْنَ بِحَمْدِ رَبِّهِمْ وَيُؤْمِنُوْنَ بِهٖ وَيَسْتَغْفِرُوْنَ
لِلَّذِيْنَ اٰمَنُوْا ۚ رَبَّنَا وَسِعْتَ كُلَّ شَيْءٍ رَّحْمَةً وَّعِلْمًا فَاغْفِرْ
لِلَّذِيْنَ تَابُوْا وَاتَّبَعُوْا سَبِيْلَكَ وَقِهِمْ عَذَابَ الْجَحِيْمِ ﴿۷﴾

۽ ملائڪن کي عرش جي چوڌاري وڪوڙيندڙ ڏسندين پنهنجي پالڻهار جي ساراه سان گڏ پاڪائي بيان ڪندا آهن ۽ انهن جي وچ ۾ انصاف جو حڪم ڪبو ۽ (آخر ۾) چيو ويندو ته سڀ ساراه جهانن جي پالڻهار الله کي جڳائي (٧٥).

سورة مؤمن مڪي آهي ۽ هن ۾ پنجاسي آيتون ۽ نوَ رڪوع آهن.

الله ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

حٰمٓ (١). (هن) ڪتاب جو (هيٺ) لاهڻ الله غالب ڄاڻندڙ وٽان آهي (٢). جو گناهه بخشيندڙ ۽ توبهه قبول ڪندڙ سخت سزا ڏيندڙ وڏيءَ سگهه وارو آهي. اُن کان سواءِ (ٻيو) ڪو عبادت جي لائق نه آهي، ڏانهس ورڻو آهي (٣). ڪافرن کان سواءِ الله جي آيتن بابت (ٻيو) ڪوبه تڪرار نه ڪندو آهي، پوءِ شهرن ۾ (واپار لاءِ) سندن اچ وڃ توکي نه ٺڳي (٤). ڪانئن اڳ نوح جي قوم ۽ انهن کان پوءِ ٻين (ڪيترن ٽولين) ڪوڙ ڄاتو ۽ سڀڪنهن ٽوليءَ پنهنجي پيغمبر جو ارادو ڪيو ته ڪيس پڪڙين. ۽ اجايو (ڳالهين) سان جهيڙو ڪندا رهيا ته جيئن ان سان حق کي ٿيڙين، پوءِ ڪين ورتم، پوءِ منهنجي سزا (ڏيڻ) ڪيئن هئي! (٥). ۽ اهڙيءَ طرح تنهنجي پالڻهار جو حڪم ڪافرن تي ثابت ٿيو ته اهي دوزخي آهن (٦). جيڪي (ملائڪ) عرش کي کڻندا آهن ۽ جيڪي ان جي چوڌاري آهن سي پنهنجي پالڻهار جي پاڪائي ساراهه سان گڏ بيان ڪندا آهن ۽ منس ايمان آڻيندا آهن ۽ مؤمنن لاءِ بخشش گهرندا آهن، (چوندا آهن ته) اي اسان جا پالڻهار! سڀڪنهن شيءِ کي (پنهنجيءَ) ٻاجهه ۽ علم ۾ وڪوڙيو اٿيئي، تنهن ڪري جن توبهه ڪئي ۽ تنهنجي واٽ جي تابعداري ڪئي، تن کي بخش ۽ ڪين دوزخ جي عذاب کان بچاءِ (٧).

رَبَّنَا وَاَدْخِلْهُمْ جَنّٰتِ عَدْنِ اِۨلَّتِیْ وَعَدْتَّهُمْ وَمَنْ صَلَحَ
مِنْ اٰبَآئِهِمْ وَاَزْوَاجِهِمْ وَذُرِّیّٰتِهِمْ ؕ اِنَّكَ اَنْتَ الْعَزِیْزُ
الْحَكِیْمُ ۙ﴿٨﴾ وَقِهِمُ السَّیِّاٰتِ ؕ وَمَنْ تَقِ السَّیِّاٰتِ یَوْمَئِذٍ
فَقَدْ رَحِمْتَهٗ ؕ وَذٰلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِیْمُ ﴿٩﴾ اِنَّ الَّذِیْنَ
كَفَرُوْا یُنَادَوْنَ لَمَقْتُ اللّٰهِ اَكْبَرُ مِنْ مَّقْتِكُمْ اَنْفُسَكُمْ
اِذْ تُدْعَوْنَ اِلَى الْاِیْمَانِ فَتَكْفُرُوْنَ ﴿١٠﴾ قَالُوْا رَبَّنَآ اَمَتَّنَا
اثْنَتَیْنِ وَاَحْیَیْتَنَا اثْنَتَیْنِ فَاعْتَرَفْنَا بِذُنُوْبِنَا فَهَلْ اِلٰى
خُرُوْجٍ مِّنْ سَبِیْلٍ ﴿١١﴾ ذٰلِكُمْ بِاَنَّهٗۤ اِذَا دُعِیَ اللّٰهُ وَحْدَهٗ
كَفَرْتُمْ ۚ وَاِنْ یُّشْرَكْ بِهٖ تُؤْمِنُوْا ؕ فَالْحُكْمُ لِلّٰهِ الْعَلِیِّ الْكَبِیْرِ ﴿١٢﴾
هُوَ الَّذِیْ یُرِیْكُمْ اٰیٰتِهٖ وَیُنَزِّلُ لَكُمْ مِّنَ السَّمَآءِ رِزْقًا ؕ
وَمَا یَتَذَكَّرُ اِلَّا مَنْ یُّنِیْبُ ﴿١٣﴾ فَادْعُوا اللّٰهَ مُخْلِصِیْنَ لَهُ
الدِّیْنَ وَلَوْ كَرِهَ الْكٰفِرُوْنَ ﴿١٤﴾ رَفِیْعُ الدَّرَجٰتِ ذُو الْعَرْشِ ۚ
یُلْقِی الرُّوْحَ مِنْ اَمْرِهٖ عَلٰى مَنْ یَّشَآءُ مِنْ عِبَادِهٖ لِیُنْذِرَ
یَوْمَ التَّلَاقِ ۙ﴿١٥﴾ یَوْمَ هُمْ بٰرِزُوْنَ ۚ لَا یَخْفٰى عَلَى اللّٰهِ
مِنْهُمْ شَیْءٌ ؕ لِمَنِ الْمُلْكُ الْیَوْمَ ؕ لِلّٰهِ الْوَاحِدِ الْقَهَّارِ ﴿١٦﴾

اي اسان جا پالڻھار! ڪين اُن هميشہ رهڻ وارن باغن ۾ داخل ڪر، جن جو ساڻن وعدو ڪيو اٿيئي ۽ جيڪو سندن پِيُن ڏاڏن ۽ سندين زالن ۽ سندن اولاد مان سڌريل هجي، تنهن کي بہ (اُنهن باغن ۾ داخل ڪر) بيشڪ تون ئي غالب حڪمت وارو آهين (٨). ۽ کين سختين کان بچاءِ ۽ جنهن کي اُن ڏينهن ۾ سختين کان بچايُئي تنهن تي بيشڪ رحم ڪيئي ۽ اِهو (بچائڻ) وڏي مراد ماڻڻ آهي (٩). بيشڪ، جن ڪفر ڪيو تن کي سڏبو (۽ چئبو) تہ الله جو (اوهان تي) ڏمرجڻ اوهان جي پاڻ تي (اڄ جي) ڏمرجڻ کان تمام وڏو آهي، جڏهن جو اوهان کي (دنيا ۾) ايمان ڏانهن سڏبو هو ۽ نہ مڃيندا هيوَ (١٠). چوندا تہ، اي اسان جا پالڻھار! اسان کي ٻہ ڀيرا ماريئي ۽ اسان کي ٻہ ڀيرا جياريئي، تنهن ڪري (هاڻي) پنهنجي گناهن کي (پڻ) مڃيو سون پوءِ (هاڻي) نڪرڻ جي ڪا واھ (ڪٿي) آهي؟ (١١). (چئبن) اِهو (عذاب اوهان کي) اِنهيءَ ڪري آهي جو جڏهن (خاص) اڪيلي اَلله کي سڏبو هو (تڏهن) اوهين انڪار ڪندا هيوَ ۽ جيڪڏهن ساڻس شريڪ ٺهرايو ويندو هو تہ (اِن ڳالھ کي) مڃيندا هيوَ، پوءِ (اڄ) تمام مٿاهين وڏي الله ئي جو حڪم آهي (١٢). (الله) اُهو آهي جيڪو اوهان کي پنهنجون نشانيون ڏيکاريندو آهي ۽ آسمان مان اوهان لاءِ روزي نازل ڪندو آهي ۽ نصيحت رڳو اُهو وٺندو جيڪو (الله ڏانهن) موٽندو (١٣). پوءِ الله لاءِ پنهنجيءَ عبادت کي خالص ڪري اُن کي سڏيو، جيتوڻيڪ ڪافر بڇان پائين (١٤). (اُهو) مرتبن کي وڏي ڪرڻ وارو (۽) عرش جو صاحب آهي. پنهنجن ٻانهن مان جنهن تي گهرندو آهي، (تنهن تي) پنهنجي حڪم سان وحي موڪليندو آهي تہ (اُهو ٻانهو ماڻهن کي الله جي) ملڻ جي ڏينهن کان ڊيڄاري (١٥). جنهن ڏينهن اُهي (قبرن مان) ٻاهر نڪرندا، اُنهن جي ڪا بہ شيءِ الله کان ڳجهي نہ رهندي (الله فرمائيندو تہ) اڄ ڪنهن جي بادشاهي آهي؟ (وري پاڻ چوندو تہ) خاص اڪيلي غالب الله جي (بادشاهي) آهي (١٦).

اَلْيَوْمَ تُجْزٰى كُلُّ نَفْسٍۭ بِمَا كَسَبَتْ ؕ لَا ظُلْمَ الْيَوْمَ ؕ اِنَّ اللّٰهَ
سَرِيْعُ الْحِسَابِ ﴿۱۷﴾ وَاَنْذِرْهُمْ يَوْمَ الْاٰزِفَةِ اِذِ الْقُلُوْبُ لَدَى
الْحَنَاجِرِ كٰظِمِيْنَ ۬ؕ مَا لِلظّٰلِمِيْنَ مِنْ حَمِيْمٍ وَّلَا شَفِيْعٍ
يُّطَاعُ ؕ ﴿۱۸﴾ يَعْلَمُ خَآئِنَةَ الْاَعْيُنِ وَمَا تُخْفِى الصُّدُوْرُ ﴿۱۹﴾
وَاللّٰهُ يَقْضِىْ بِالْحَقِّ ؕ وَالَّذِيْنَ يَدْعُوْنَ مِنْ دُوْنِهٖ لَا
يَقْضُوْنَ بِشَىْءٍ ؕ اِنَّ اللّٰهَ هُوَ السَّمِيْعُ الْبَصِيْرُ ﴿۲۰﴾ ع اَوَلَمْ
يَسِيْرُوْا فِى الْاَرْضِ فَيَنْظُرُوْا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِيْنَ
كَانُوْا مِنْ قَبْلِهِمْ ؕ كَانُوْا هُمْ اَشَدَّ مِنْهُمْ قُوَّةً وَّاٰثَارًا فِى
الْاَرْضِ فَاَخَذَهُمُ اللّٰهُ بِذُنُوْبِهِمْ ؕ وَمَا كَانَ لَهُمْ مِّنَ اللّٰهِ
مِنْ وَّاقٍ ﴿۲۱﴾ ذٰلِكَ بِاَنَّهُمْ كَانَتْ تَّاْتِيْهِمْ رُسُلُهُمْ بِالْبَيِّنٰتِ
فَكَفَرُوْا فَاَخَذَهُمُ اللّٰهُ ؕ اِنَّهٗ قَوِىٌّ شَدِيْدُ الْعِقَابِ ﴿۲۲﴾ وَلَقَدْ
اَرْسَلْنَا مُوْسٰى بِاٰيٰتِنَا وَسُلْطٰنٍ مُّبِيْنٍ ﴿۲۳﴾ لا اِلٰى فِرْعَوْنَ وَ
هَامٰنَ وَقَارُوْنَ فَقَالُوْا سٰحِرٌ كَذَّابٌ ﴿۲۴﴾ فَلَمَّا جَآءَهُمْ
بِالْحَقِّ مِنْ عِنْدِنَا قَالُوا اقْتُلُوْۤا اَبْنَآءَ الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا مَعَهٗ
وَاسْتَحْيُوْا نِسَآءَهُمْ ؕ وَمَا كَيْدُ الْكٰفِرِيْنَ اِلَّا فِىْ ضَلٰلٍ ﴿۲۵﴾

اڄ سيڪنهن جيءَ کي انهيءَ جو بدلو ڏبو، جيڪي ڪمايو اٿس، اڄ ڪو ظلم ڪونهي، بيشڪ الله جلد حساب وٺڻ وارو آهي (۱۷). ۽ (اي پيغمبر!) کين قيامت جي ڏينهن (جي اُنهيءَ مهل) کان ڊيڄار جنهن مهل (سندين) دليون نڙگهٽن کي ويجهيون ٿينديون (اُهي) ڏک ڀريل هوندا. (اُن ڏينهن) ظالمن جو نہ ڪو دوست ۽ نہ ڪو پارت ڪندڙ هوندو، جنهن جي ڳالھ مڃجي (۱۸). اکين جي خيانت (واري نگاھ) ۽ جيڪي سينا لڪائيندا آهن، سو (الله) ڄاڻندو آهي (۱۹). ۽ الله انصاف سان حڪم ڪندو آهي ۽ (منڪر) الله کان سواءِ جن کي سڏيندا آهن، سي ڪجھ بہ حڪم نہ ڪندا آهن، ڇو تہ الله ئي ٻڌندڙ ڏسندڙ آهي (۲۰). ملڪ ۾ نہ گهميا آهن ڇا؟ تہ (نهاري) ڏسن تہ انهن جي پڇاڙي ڪهڙيءَ طرح ٿي جيڪي کانئن اڳ هئا، اُهي کانئن سگھ ۾ ۽ زمين تي نشانين (يعني محلاتن جوڙڻ) ۾ تمام ڏاڍا هئا، پوءِ الله سندن گناهَن سببان کين پڪڙيو ۽ الله (جي عذاب) کان انهن کي ڪو بچائيندڙ نہ هو (۲۱). اِها (سزا) هن ڪري هين جو سندن پيغمبر (پڌرن) معجزن سان وٽن آيا ٿي، پوءِ انڪار ڪيائون، تنهن ڪري الله کين پڪڙيو، بيشڪ اهو سگهارو سخت سزا ڏيڻ وارو آهي (۲۲). ۽ بيشڪ موسىٰ کي پنهنجن معجزن ۽ پڌريءَ حجت سان موڪليوسون (۲۳). فرعون ۽ هامان ۽ قارون ڏانهن، پوءِ چيائون تہ ڪوڙو جادوگر آهي (۲۴). پوءِ جنهن مهل اسان وٽان هنن وٽ سچي (پيغام) سان آيو، (تنهن مهل) چيائون تہ جن مٿس ايمان آندو آهي، تن جا پٽ ڪُهو ۽ سندن ڌيئرون جيئريون ڇڏيو ۽ ڪافرن جو فريب تہ (نيٺ) غلطيءَ ۾ آهي (۲۵).

وَقَالَ فِرْعَوْنُ ذَرُوْنِيْٓ اَقْتُلْ مُوْسٰى وَلْيَدْعُ رَبَّهٗ ۚ اِنِّيْٓ
اَخَافُ اَنْ يُّبَدِّلَ دِيْنَكُمْ اَوْ اَنْ يُّظْهِرَ فِي الْاَرْضِ
الْفَسَادَ ﴿٢٦﴾ وَقَالَ مُوْسٰٓى اِنِّيْ عُذْتُ بِرَبِّيْ وَرَبِّكُمْ
مِّنْ كُلِّ مُتَكَبِّرٍ لَّا يُؤْمِنُ بِيَوْمِ الْحِسَابِ ﴿٢٧﴾ وَقَالَ رَجُلٌ
مُّؤْمِنٌ ۖ مِّنْ اٰلِ فِرْعَوْنَ يَكْتُمُ اِيْمَانَهٗٓ اَتَقْتُلُوْنَ رَجُلًا
اَنْ يَّقُوْلَ رَبِّيَ اللّٰهُ وَقَدْ جَآءَكُمْ بِالْبَيِّنٰتِ مِنْ رَّبِّكُمْ ۭ
وَاِنْ يَّكُ كَاذِبًا فَعَلَيْهِ كَذِبُهٗ ۚ وَاِنْ يَّكُ صَادِقًا يُّصِبْكُمْ
بَعْضُ الَّذِيْ يَعِدُكُمْ ۭ اِنَّ اللّٰهَ لَا يَهْدِيْ مَنْ هُوَ مُسْرِفٌ
كَذَّابٌ ﴿٢٨﴾ يٰقَوْمِ لَكُمُ الْمُلْكُ الْيَوْمَ ظٰهِرِيْنَ فِي الْاَرْضِ ۡ
فَمَنْ يَّنْصُرُنَا مِنْۢ بَاْسِ اللّٰهِ اِنْ جَآءَنَا ۭ قَالَ فِرْعَوْنُ
مَآ اُرِيْكُمْ اِلَّا مَآ اَرٰى وَمَآ اَهْدِيْكُمْ اِلَّا سَبِيْلَ الرَّشَادِ ﴿٢٩﴾
وَقَالَ الَّذِيْٓ اٰمَنَ يٰقَوْمِ اِنِّيْٓ اَخَافُ عَلَيْكُمْ مِّثْلَ
يَوْمِ الْاَحْزَابِ ﴿٣٠﴾ مِثْلَ دَاْبِ قَوْمِ نُوْحٍ وَّعَادٍ وَّثَمُوْدَ
وَالَّذِيْنَ مِنْۢ بَعْدِهِمْ ۭ وَمَا اللّٰهُ يُرِيْدُ ظُلْمًا لِّلْعِبَادِ ﴿٣١﴾
وَيٰقَوْمِ اِنِّيْٓ اَخَافُ عَلَيْكُمْ يَوْمَ التَّنَادِ ﴿٣٢﴾ ۙ

۽ فرعون (دربار وارن کي) چيو تہ، مون کي ڇڏيو تہ موسىٰ کي ڪُهان ۽ پلي تہ پنهنجي رب کي سڏي، بيشڪ آءٌ ڊڄان ٿو تہ متان اوهان جو دين مٽائي يا ملڪ ۾ فساد پيدا ڪري (٢٦). ۽ موسىٰ چيو تہ بيشڪ مون سيڪنهن هٺيلي (جي لچائيءَ) کان، جو حساب جي ڏينهن کي نہ مجيندو آهي، پنهنجي پالڻهار ۽ اوهانجي پالڻهار جي پناه ورتي (٢٧). ۽ فرعون جي ماڻهن مان هڪ مؤمن مڙس جو پنهنجو ايمان لڪائيندو هو، (تنهن) چيو تہ، اهڙي مڙس کي ڪُهو ٿا ڇا جو چوي ٿو تہ، منهنجو پالڻهار الله آهي ۽ بيشڪ اوهان وٽ اوهان جي پالڻهار کان (چٽا) معجزا آندا اٿس ۽ جيڪڏهن (ڪٿي) ڪوڙو هجي تہ سندس ڪوڙ (جو وبال) مٿس آهي ۽ جيڪڏهن سچو هوندو تہ جيڪو وعدو اوهان سان ڪري ٿو، تنهن مان ڪجھ اوهان کي ضرور پهچندو، ڇو تہ جيڪو حد کان لنگهندڙ ڪوڙو هوندو، تنهن کي الله سڌو رستو نہ ڏيکاريندو آهي (٢٨). اي منهنجي قوم! اڄ اوهان جي بادشاهي آهي، ملڪ ۾ (اوهين) غالب آهيو، جيڪڏهن (عذاب) اسان وٽ اچي تہ الله جي عذاب کان (بچڻ لاءِ) اسان کي ڪير واهر ڏيندو؟ فرعون چيو تہ، جيڪا (چڱي مصلحت) ڏسان ٿو، تنهن کان سواءِ (ٻي) اوهان کي نہ ٿو ڏيکاريان ۽ اوهان کي سڌي رستي کان سواءِ (ٻيو رستو) نہ ٿو ڏيکاريان (٢٩). ۽ جنهن ايمان آندو هو، تنهن چيو تہ اي منهنجي قوم! بيشڪ آءٌ اوهان تي اڳين ٽولين جهڙي (عذاب جي) ڏينهن (اچڻ) کان ڊڄان ٿو (٣٠). جهڙو حال نوح جي قوم ۽ عاد ۽ ثمود ۽ جيڪي کانئن پوءِ هئا، تن جو (ٿيو هو تهڙو متان توهان جو بہ ٿئي) ۽ الله ٻانهن تي ظلم ڪرڻ نہ گهرندو آهي (٣١). ۽ اي منهنجي قوم! بيشڪ آءٌ اوهان تي هڪ ٻئي کي سڏڻ جي (اُنهيءَ) ڏينهن (اچڻ) کان ڊڄان ٿو (٣٢).

يَوْمَ تُوَلُّوْنَ مُدْبِرِيْنَ ۚ مَا لَكُمْ مِّنَ اللّٰهِ مِنْ عَاصِمٍ ۚ وَمَنْ يُّضْلِلِ
اللّٰهُ فَمَا لَهٗ مِنْ هَادٍ ﴿٣٣﴾ وَلَقَدْ جَآءَكُمْ يُوْسُفُ مِنْ قَبْلُ
بِالْبَيِّنٰتِ فَمَا زِلْتُمْ فِيْ شَكٍّ مِّمَّا جَآءَكُمْ بِهٖ ؕ حَتّٰۤى اِذَا هَلَكَ قُلْتُمْ
لَنْ يَّبْعَثَ اللّٰهُ مِنْۢ بَعْدِهٖ رَسُوْلًا ؕ كَذٰلِكَ يُضِلُّ اللّٰهُ مَنْ هُوَ
مُسْرِفٌ مُّرْتَابُ ۚ ﴿٣٤﴾ الَّذِيْنَ يُجَادِلُوْنَ فِيْۤ اٰيٰتِ اللّٰهِ بِغَيْرِ سُلْطٰنٍ
اَتٰىهُمْ ؕ كَبُرَ مَقْتًا عِنْدَ اللّٰهِ وَعِنْدَ الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا ؕ كَذٰلِكَ يَطْبَعُ
اللّٰهُ عَلٰى كُلِّ قَلْبِ مُتَكَبِّرٍ جَبَّارٍ ﴿٣٥﴾ وَقَالَ فِرْعَوْنُ يٰهَامٰنُ ابْنِ
لِيْ صَرْحًا لَّعَلِّيْۤ اَبْلُغُ الْاَسْبَابَ ﴿٣٦﴾ اَسْبَابَ السَّمٰوٰتِ فَاَطَّلِعَ
اِلٰۤى اِلٰهِ مُوْسٰى وَاِنِّيْ لَاَظُنُّهٗ كَاذِبًا ؕ وَكَذٰلِكَ زُيِّنَ لِفِرْعَوْنَ سُوْٓءُ
عَمَلِهٖ وَصُدَّ عَنِ السَّبِيْلِ ؕ وَمَا كَيْدُ فِرْعَوْنَ اِلَّا فِيْ تَبَابٍ ﴿٣٧﴾ ع
وَقَالَ الَّذِيْۤ اٰمَنَ يٰقَوْمِ اتَّبِعُوْنِ اَهْدِكُمْ سَبِيْلَ الرَّشَادِ ۚ ﴿٣٨﴾
يٰقَوْمِ اِنَّمَا هٰذِهِ الْحَيٰوةُ الدُّنْيَا مَتَاعٌ ؗ وَّاِنَّ الْاٰخِرَةَ هِيَ دَارُ
الْقَرَارِ ﴿٣٩﴾ مَنْ عَمِلَ سَيِّئَةً فَلَا يُجْزٰۤى اِلَّا مِثْلَهَا ۚ وَمَنْ
عَمِلَ صَالِحًا مِّنْ ذَكَرٍ اَوْ اُنْثٰى وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَاُولٰٓئِكَ
يَدْخُلُوْنَ الْجَنَّةَ يُرْزَقُوْنَ فِيْهَا بِغَيْرِ حِسَابٍ ﴿٤٠﴾

جنهن ڏينهن اوهين پٺيرا ڦري ڀڄندؤ، الله کان اوهان کي ڪو بچائڻ وارو نہ هوندو ۽ جنهن کي الله ڀلائي ڇڏي تنهن کي ڪو (سڌو) رستو ڏيکارڻ وارو ڪونهي (٣٣). ۽ بيشڪ هن کان اڳ اوهان وٽ يوسف معجزن سان آيو هو، پوءِ جيڪي اوهان وٽ آندائين، تنهن کان (اوهين) هميشہ شڪ ۾ هيؤ، تان جو جڏهن مئو (تڏهن) چيوَ تہ ان کان پوءِ (ٻيو) ڪو پيغمبر الله نہ موڪليندو. اهڙي طرح جيڪو حد کان لنگهندڙ شڪ ڪندڙ آهي، تنهن کي الله ڀلائيندو آهي (٣٤). اُنهن کي (ڀلائيندو آهي) جيڪي الله جي نشانين بابت اهڙيءَ حجت کان سواءِ، جا وٽن آئي هجي جهڳڙو ڪندا آهن، (اهو سندن جهڳڙو ڪرڻ) الله وٽ ۽ مومنن وٽ وڏي غضب جهڙي ڳالھ آهي. اهڙيءَ طرح الله سڀڪنهن وڏائي ڪندڙ هٺيلي جي دل تي مهر هڻندو آهي (٣٥). ۽ فرعون چيو تہ، اي هامان! مون لاءِ هڪ ماڙي بڻاءِ، تہ مَن (انهن) واٽن سان پهچان (٣٦). آسمانن جي واٽن کي، تہ موسىٰ جي معبود ڏانهن نهاريان ۽ بيشڪ آءٌ کيس ڪوڙو ڀائيندو آهيان ۽ اهڙيءَ طرح فرعون کي سندس بڇڙو ڪم چڱو ڪري ڏيکاريو ويو ۽سڌيءَ واٽ کان جهليو ويو ۽ فرعون جو فريب رڳو تباهيءَ ۾ هو (٣٧). ۽ جنهن ايمان آندو هو، تنهن چيو تہ، اي منهنجي قوم! منهنجي تابعداري ڪريو تہ (آءٌ) اوهان کي سڌي رستي لايان (٣٨). اي منهنجي قوم! هيءَ دنيا جي حياتي (ٿوري) سامان کان سواءِ (ٻيو) ڪجھ نہ آهي ۽ بيشڪ آخرت ئي سدائين رهڻ جو هنڌ آهي (٣٩). جنهن برو ڪم ڪيو، تنهن کي رڳو اُهڙو بدلو ڏبو. ۽ جنهن چڱو ڪم ڪيو خواھ مرد هجي خواھ عورت ۽ اُهو مؤمن (بہ) هجي تہ اُهي بهشت ۾ گهڙندا، منجهس اڻ ڳڻي روزي ڏبن (٤٠).

وَيٰقَوْمِ مَا لِيْٓ اَدْعُوْكُمْ اِلَى النَّجٰوةِ وَتَدْعُوْنَنِيْٓ اِلَى النَّارِ ۭ﴿۴۱﴾
تَدْعُوْنَنِيْ لِاَكْفُرَ بِاللّٰهِ وَاُشْرِكَ بِهٖ مَا لَيْسَ لِيْ بِهٖ عِلْمٌ ۡ
وَّاَنَا اَدْعُوْكُمْ اِلَى الْعَزِيْزِ الْغَفَّارِ ﴿۴۲﴾ لَا جَرَمَ اَنَّمَا تَدْعُوْنَنِيْٓ
اِلَيْهِ لَيْسَ لَهٗ دَعْوَةٌ فِي الدُّنْيَا وَلَا فِي الْاٰخِرَةِ وَاَنَّ مَرَدَّنَآ
اِلَى اللّٰهِ وَاَنَّ الْمُسْرِفِيْنَ هُمْ اَصْحٰبُ النَّارِ ﴿۴۳﴾ فَسَتَذْكُرُوْنَ
مَآ اَقُوْلُ لَكُمْ ۭ وَاُفَوِّضُ اَمْرِيْٓ اِلَى اللّٰهِ ۭ اِنَّ اللّٰهَ بَصِيْرٌۢ
بِالْعِبَادِ ﴿۴۴﴾ فَوَقٰىهُ اللّٰهُ سَيِّاٰتِ مَا مَكَرُوْا وَحَاقَ
بِاٰلِ فِرْعَوْنَ سُوْۗءُ الْعَذَابِ ﴿۴۵﴾ۚ اَلنَّارُ يُعْرَضُوْنَ عَلَيْهَا
غُدُوًّا وَّعَشِيًّا ۚ وَيَوْمَ تَقُوْمُ السَّاعَةُ ۣ اَدْخِلُوْٓا اٰلَ
فِرْعَوْنَ اَشَدَّ الْعَذَابِ ﴿۴۶﴾ وَاِذْ يَتَحَاۗجُّوْنَ فِي النَّارِ
فَيَقُوْلُ الضُّعَفٰۗؤُا لِلَّذِيْنَ اسْتَكْبَرُوْٓا اِنَّا كُنَّا لَكُمْ
تَبَعًا فَهَلْ اَنْتُمْ مُّغْنُوْنَ عَنَّا نَصِيْبًا مِّنَ النَّارِ ﴿۴۷﴾
قَالَ الَّذِيْنَ اسْتَكْبَرُوْٓا اِنَّا كُلٌّ فِيْهَآ ۙ اِنَّ اللّٰهَ قَدْ حَكَمَ
بَيْنَ الْعِبَادِ ﴿۴۸﴾ وَقَالَ الَّذِيْنَ فِي النَّارِ لِخَزَنَةِ جَهَنَّمَ
ادْعُوْا رَبَّكُمْ يُخَفِّفْ عَنَّا يَوْمًا مِّنَ الْعَذَابِ ﴿۴۹﴾

۽ اي منهنجي قوم! مون کي ڇا (ٿيو) آهي جو (آءٌ) اوهان کي ڇوٽڪاري ڏانهن سڏيان ٿو ۽ (اوهين) مون کي باھ ڏانهن سڏيو ٿا؟ (۴۱). اوهين مون کي سڏيو ٿا ته الله جو انڪار ڪريان ۽ ساڻس اهڙي شيء شريڪ ٺهرايان جنهن (جي حقيقت) جي مون کي ڄاڻپ نه آهي ۽ آءٌ اوهان کي غالب بخشڻهار ڏانهن سڏيان ٿو (۴۲). بلاشڪ اوهين مون کي انهيءَ ڏانهن سڏيو ٿا، جنهن کي دنيا ۽ آخرت ۾ سڏڻ جو ڪو حق نه آهي ۽ بيشڪ اسان جو موٽڻ الله ڏانهن آهي ۽ بيشڪ حد کان لنگھندڙ ئي دوزخي آهن (۴۳). پوءِ جيڪي اوهان کي چوان ٿو، سو سگھو ياد ڪندؤ ۽ (آءٌ) پنهنجو ڪم الله کي سونپيان ٿو، ڇو ته الله ٻانهن (جي حال) کي ڏسندڙ آهي (۴۴). پوءِ جيڪي ڦند سٽيائون تن جي بڇڙائيءَ کان الله کيس بچايو ۽ فرعون جي ماڻهن کي بڇڙي عذاب ويڙهيو (۴۵). جا باھ آهي، جنهن تي صبح ۽ سانجهيءَ جو کين حاضر ڪبو آهي ۽ جنهن ڏينهن قيامت قائم ٿيندي، (تنهن ڏينهن حڪم ڪبو ته) فرعونين کي سخت عذاب ۾ گھيڙيو (۴٦). ۽ (ياد ڪر) جڏهن باھ ۾ هڪ ٻئي سان جهڳڙو ڪندا (تڏهن) هيٺا هٺيلن کي چوندا ته بيشڪ اسين اوهان جا تابعدار هئاسون، تنهن ڪري باھ (جي عذاب) مان ڪو حصو اوهين اسان کان ٽارڻ وارا آهيو (يا نه)؟ (۴۷). هٺيلا چوندا ته بيشڪ اسين (پاڻ) سڀ منجهس (پيل) آهيون، ڇو ته الله ٻانهن جي وچ ۾ نبيرو ڪري چڪو آهي (۴۸). ۽ دوزخي دوزخ جي داروغن کي چوندا ته اوهين پنهنجي پالڻهار کي عرض ڪيو ته اسان کان هڪڙو ڏينهن ڪجھ عذاب هلڪو ڪري (۴۹).

قَالُوْٓا اَوَلَمْ تَكُ تَاْتِيْكُمْ رُسُلُكُمْ بِالْبَيِّنٰتِ ؕ قَالُوْا بَلٰى ؕ
قَالُوْا فَادْعُوْا ۚ وَمَا دُعٰٓؤُا الْكٰفِرِيْنَ اِلَّا فِيْ ضَلٰلٍ ﴿۵۰﴾ ع
اِنَّا لَنَنْصُرُ رُسُلَنَا وَالَّذِيْنَ اٰمَنُوْا فِي الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا
وَيَوْمَ يَقُوْمُ الْاَشْهَادُ ﴿۵۱﴾ لا يَوْمَ لَا يَنْفَعُ الظّٰلِمِيْنَ
مَعْذِرَتُهُمْ وَلَهُمُ اللَّعْنَةُ وَلَهُمْ سُوْٓءُ الدَّارِ ﴿۵۲﴾ وَلَقَدْ
اٰتَيْنَا مُوْسَى الْهُدٰى وَاَوْرَثْنَا بَنِيْٓ اِسْرَآءِيْلَ الْكِتٰبَ ﴿۵۳﴾ لا
هُدًى وَّذِكْرٰى لِاُولِي الْاَلْبَابِ ﴿۵۴﴾ فَاصْبِرْ اِنَّ وَعْدَ
اللّٰهِ حَقٌّ وَّاسْتَغْفِرْ لِذَنْۢبِكَ وَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ
بِالْعَشِيِّ وَالْاِبْكَارِ ﴿۵۵﴾ اِنَّ الَّذِيْنَ يُجَادِلُوْنَ فِيْٓ اٰيٰتِ
اللّٰهِ بِغَيْرِ سُلْطٰنٍ اَتٰىهُمْ ۙ اِنْ فِيْ صُدُوْرِهِمْ اِلَّا كِبْرٌ
مَّا هُمْ بِبَالِغِيْهِ ۚ فَاسْتَعِذْ بِاللّٰهِ ؕ اِنَّهٗ هُوَ السَّمِيْعُ
الْبَصِيْرُ ﴿۵۶﴾ لَخَلْقُ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ اَكْبَرُ مِنْ خَلْقِ
النَّاسِ وَلٰكِنَّ اَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُوْنَ ﴿۵۷﴾ وَمَا
يَسْتَوِي الْاَعْمٰى وَالْبَصِيْرُ ۙ وَالَّذِيْنَ اٰمَنُوْا وَ
عَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ وَلَا الْمُسِيْٓءُ ؕ قَلِيْلًا مَّا تَتَذَكَّرُوْنَ ﴿۵۸﴾

(داروغا) چوندا تہ اوهان جا پيغمبر (پڌرن) معجزن سان اوهان وٽ نہ ايندا هئا ڇا؟ چوندا تہ هائو (ايندا هيا) (داروغا) چوندا تہ پوءِ (اوهين) پاڻ پڪاريو ۽ ڪافرن جو پڪارڻ رڳو گمراهيءَ ۾ آهي (٥٠). بيشڪ اسين پنهنجن پيغمبرن جي ۽ مؤمنن جي دنيا جي حياتيءَ ۾ ضرور مدد ڪندا سون ۽ جنهن ڏينهن شاهد ڪڙا ٿيندا (تنهن ڏينهن بہ مدد ڪنداسون) (٥١). جنهن ڏينهن ظالمن کي سندن بهانو نفعو نہ ڏيندو ۽ کين لعنت آهي ۽ انهن لاءِ (اُتي) بڇڙي جاءِ آهي (٥٢). ۽ بيشڪ موسىٰ کي هدايت ڏني سون ۽ بني اسرائيل کي ڪتاب جو وارث ڪيوسون (٥٣). جو ڏيان وارن جي سمجهائڻ ۽ نصيحت ڏيڻ لاءِ آهي (٥٤). پوءِ (اي پيغمبر!) صبر ڪر، ڇو تہ الله جو وعدو سچو آهي ۽ پنهنجي گناہ جي بخشش گهر ۽ صبح ۽ سانجهيءَ جو پنهنجي پالڻهار جي ساراهہ سان گڏ پاڪائي بيان ڪر (٥٥). بيشڪ جيڪي الله جي آيتن بابت (اُنهيءَ) حجت بنا جا وٽن آئي هجي جهڳڙو ڪندا آهن، تن جي سينن ۾ وڏائيءَ (جي ارادي) کان سواءِ (ٻيو) ڪجھ نہ آهي، جنهن کي اهي پهچڻ وارا نہ آهن. پوءِ الله جي پناہ گهر، ڇو تہ اُهو ٻڌندڙ ڏسندڙ آهي (٥٦). بيشڪ آسمانن ۽ زمين جي بڻاوت ماڻهن جي پيدا ڪرڻ کان تمام وڏي آهي، پر گهڻا ماڻهو نہ ڄاڻيندا آهن (٥٧). ۽ انڌو ۽ سڄو (پاڻ) ۾ برابر نہ آهي ۽ (نڪي) جن ايمان آندو ۽ چڱا ڪم ڪيا (سي) ۽ نڪي مدائيءَ ڪرڻ وارو (برابر آهن) اوهين گهٽ نصيحت وٺندا آهيو (٥٨).

إِنَّ السَّاعَةَ لَآتِيَةٌ لَّا رَيْبَ فِيهَا وَلَٰكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ
لَا يُؤْمِنُونَ ﴿٥٩﴾ وَقَالَ رَبُّكُمُ ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ ۚ
إِنَّ الَّذِينَ يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ عِبَادَتِي سَيَدْخُلُونَ جَهَنَّمَ
دَاخِرِينَ ﴿٦٠﴾ اللَّهُ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ اللَّيْلَ لِتَسْكُنُوا فِيهِ
وَالنَّهَارَ مُبْصِرًا ۚ إِنَّ اللَّهَ لَذُو فَضْلٍ عَلَى النَّاسِ وَ
لَٰكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَشْكُرُونَ ﴿٦١﴾ ذَٰلِكُمُ اللَّهُ رَبُّكُمْ خَالِقُ
كُلِّ شَيْءٍ لَّا إِلَٰهَ إِلَّا هُوَ ۖ فَأَنَّىٰ تُؤْفَكُونَ ﴿٦٢﴾ كَذَٰلِكَ
يُؤْفَكُ الَّذِينَ كَانُوا بِآيَاتِ اللَّهِ يَجْحَدُونَ ﴿٦٣﴾ اللَّهُ
الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْأَرْضَ قَرَارًا وَالسَّمَاءَ بِنَاءً وَصَوَّرَكُمْ
فَأَحْسَنَ صُوَرَكُمْ وَرَزَقَكُم مِّنَ الطَّيِّبَاتِ ۚ ذَٰلِكُمُ
اللَّهُ رَبُّكُمْ ۖ فَتَبَارَكَ اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ ﴿٦٤﴾ هُوَ
الْحَيُّ لَا إِلَٰهَ إِلَّا هُوَ فَادْعُوهُ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ ۗ
الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٦٥﴾ قُلْ إِنِّي نُهِيتُ أَنْ أَعْبُدَ
الَّذِينَ تَدْعُونَ مِن دُونِ اللَّهِ لَمَّا جَاءَنِيَ الْبَيِّنَاتُ
مِن رَّبِّي وَأُمِرْتُ أَنْ أُسْلِمَ لِرَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٦٦﴾

بيشڪ قيامت ضرور اچڻي آهي، منجهس ڪو شڪ نہ آهي، پر گهڻا ماڻهو ويساهہ نہ آڻيندا آهن (٥٩) . ۽ اوهان جو پالڻهار فرمائي ٿو تہ، اوهين مون کان دعا گهرو تہ اوهان جي دعا قبول ڪريان، بيشڪ جيڪي منهنجي عبادت کان وڏائي ڪندا آهن، سي خوار ٿي دوزخ ۾ سگهوئي گهڙندا (٦٠) . الله اُهو آهي، جنهن اوهان لاءِ رات کي پيدا ڪيو تہ منجهس آرام وٺو ۽ ڏينهن کي (اوهان جي هڪ ٻئي کي) ڏسڻ لاءِ (پيدا ڪيو) بيشڪ الله ماڻهن تي (وڏي) فضل (ڪرڻ) وارو آهي، پر گهڻا ماڻهو شڪر نہ ڪندا آهن (٦١) . اهو الله اوهان جو پالڻهار، هر شيءِ کي خلقيندڙ آهي. اُن کان سواءِ (ٻيو) ڪو عبادت جي لائق نہ آهي پوءِ اوهين ڪيڏانهن ڦيرايا ويندا آهيو؟ (٦٢) . اهڙيءَ طرح اهي (سنئين واٽ کان) ڀلائبا آهن جن الله جي آيتن جو انڪار ٿي ڪيو (٦٣) . الله اُهو آهي، جنهن اوهان لاءِ زمين کي آرام جو هنڌ ۽ آسمان کي ڇت بڻايو ۽ اوهان جي شڪل ناهيائين، پوءِ اوهان جون شڪليون تمام چڱيون بڻايائين ۽ اوهان کي سٺين شين مان روزي ڏنائين، اهو الله اوهان جو پالڻهار آهي، پوءِ جهانن جو پالڻهار وڏيءَ برڪت وارو آهي (٦٤) . اُهو (سدائين) جيئرو آهي، ان کان سواءِ ڪو عبادت جو لائق نہ آهي، تنهن ڪري ان لاءِ (پنهنجيءَ) عبادت کي خالص ڪري کيس سڏيو، سڀ ساراهہ خاص جهانن جي پالڻهار الله کي جڳائي (٦٥) . (اي پيغمبر! ڪين) چؤ تہ الله کان سواءِ جن کي (اوهين) سڏيندا آهيو، تن جي پوڄڻ کان، جڏهن منهنجي پالڻهار وٽان مون وٽ (صاف) نشانيون آيون (تڏهن انهيءَ وقت) بيشڪ آءٌ جهليو ويو آهيان ۽ مون کي حڪم ڪيو ويو آهي تہ جهانن جي پالڻهار جو فرمانبردار هجان (٦٦) .

هُوَ الَّذِيْ خَلَقَكُمْ مِّنْ تُرَابٍ ثُمَّ مِنْ نُّطْفَةٍ ثُمَّ مِنْ عَلَقَةٍ
ثُمَّ يُخْرِجُكُمْ طِفْلًا ثُمَّ لِتَبْلُغُوْٓا اَشُدَّكُمْ ثُمَّ لِتَكُوْنُوْا شُيُوْخًا ۚ
وَمِنْكُمْ مَّنْ يُّتَوَفّٰى مِنْ قَبْلُ وَلِتَبْلُغُوْٓا اَجَلًا مُّسَمًّى وَّلَعَلَّكُمْ
تَعْقِلُوْنَ ﴿٦٧﴾ هُوَ الَّذِيْ يُحْيٖ وَيُمِيْتُ ۚ فَاِذَا قَضٰٓى اَمْرًا فَاِنَّمَا
يَقُوْلُ لَهٗ كُنْ فَيَكُوْنُ ﴿٦٨﴾ اَلَمْ تَرَ اِلَى الَّذِيْنَ يُجَادِلُوْنَ فِيْٓ
اٰيٰتِ اللّٰهِ ؕ اَنّٰى يُصْرَفُوْنَ ﴿٦٩﴾ اَلَّذِيْنَ كَذَّبُوْا بِالْكِتٰبِ وَبِمَآ
اَرْسَلْنَا بِهٖ رُسُلَنَا ۛ فَسَوْفَ يَعْلَمُوْنَ ﴿٧٠﴾ اِذِ الْاَغْلٰلُ فِيْٓ
اَعْنَاقِهِمْ وَالسَّلٰسِلُ ۭ يُسْحَبُوْنَ ﴿٧١﴾ فِي الْحَمِيْمِ ڏ ثُمَّ فِي
النَّارِ يُسْجَرُوْنَ ﴿٧٢﴾ ثُمَّ قِيْلَ لَهُمْ اَيْنَ مَا كُنْتُمْ تُشْرِكُوْنَ ﴿٧٣﴾
مِنْ دُوْنِ اللّٰهِ ۭ قَالُوْا ضَلُّوْا عَنَّا بَلْ لَّمْ نَكُنْ نَّدْعُوْا مِنْ
قَبْلُ شَيْـًٔا ۭ كَذٰلِكَ يُضِلُّ اللّٰهُ الْكٰفِرِيْنَ ﴿٧٤﴾ ذٰلِكُمْ بِمَا كُنْتُمْ
تَفْرَحُوْنَ فِي الْاَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ وَبِمَا كُنْتُمْ تَمْرَحُوْنَ ﴿٧٥﴾ ع
اُدْخُلُوْٓا اَبْوَابَ جَهَنَّمَ خٰلِدِيْنَ فِيْهَا ۚ فَبِئْسَ مَثْوَى
الْمُتَكَبِّرِيْنَ ﴿٧٦﴾ فَاصْبِرْ اِنَّ وَعْدَ اللّٰهِ حَقٌّ ۚ فَاِمَّا نُرِيَنَّكَ
بَعْضَ الَّذِيْ نَعِدُهُمْ اَوْ نَتَوَفَّيَنَّكَ فَاِلَيْنَا يُرْجَعُوْنَ ﴿٧٧﴾

(الله) اُهو آهي، جنهن اوهان کي مٽيءَ مان بڻايو، وري نطفي مان وري رت جي دڳ مان وري اوهان کي ٻار ڪري ڪڍي ٿو وري (وڏو ڪري ٿو) ته ٻـل (اوهين) پنهنجي پوريءَ جوانيءَ کي پهچو، وري (وڏو ڪري ٿو) ته ٻـل ٻـڍڙا ٿيو، اوهان مان ڪو (اِن ڪان) اڳ مارِبو آهي. ۽ (ڪن کي جِئَڻ ڏي ٿو) ته مقرر مدت کي پهچو ۽ ته مَنَ اوهين سمجهو (٦٧). (الله) اُهو آهي، جيڪو جياريندو آهي ۽ ماريندو آهي، پوءِ جڏهن ڪنهن ڪم جو حڪم ڪندو آهي، تڏهن ان کي رڳو چوندو آهي ته ٿيءُ ته ٿي پوندو آهي (٦٨). (اي پيغمبر!) اُنهن ڏانهن نه ڏٺو اٿيئي ڇا جيڪي الله جي آيتن بابت جهڳڙو ڪندا آهن؟ (اُهي) ڪيڏانهن ڦيرايا ويندا آهن؟ (٦٩). جن ڪتاب کي ڪوڙو ڄاتو ۽ جنهن (شيءِ) سان پنهنجن پيغمبرن کي موڪليوسون تنهن کي (بہ)، سي سگهوئي ڄاڻندا (٧٠). جڏهن سندن ڳچين ۾ ڳٽ ۽ زنجير (هوندا) اُهي گهليا (٧١). ٽهڪندڙ پاڻيءَ ۾، وري باهه ۾ ٽڇڪايا ويندا (٧٢). وري کين چئبو ته جيڪي اوهين شريڪ ٺهرائيندا هيؤ، سي ڪٿي آهن؟ (٧٣). الله ڌاران (ٻيا)ـ (اُهي) چوندا ته اسان (جي نظر) کان گم ٿي ويا، بلڪ اسين ته ڪنهن شيءِ کي بہ اڳي نہ پوڄيندا هئاسون، اهڙيءَ طرح الله ڪافرن کي گمراه ڪندو آهي (٧٤). اِها (سزا) اِنهيءَ سببان آهي، جو اوهين زمين ۾ ناحق خوشيءَ (سبب آڪڙ) ڪندا هيؤ ۽ هن سببان (بہ) جو اوهين لاڏ ڪندا هيؤ (٧٥). (هاڻي) دوزخ جي دروازن مان گهڙو! منجهس سدائين رهندڙ (آهيو)، پوءِ (ڏسو ته دوزخ) هٺيلن جي بڇڙي جاءِ آهي (٧٦). پوءِ (اي پيغمبر! تون) صبر ڪر، بيشڪ الله جو وعدو سچو آهي، پوءِ جيڪڏهن کين جيڪو انجام ڏيون ٿا، تنهن مان ڪجهه توکي (دنيا ۾) ڏيکاريون يا (عذاب جي ظاهر ٿيڻ کان اڳ) تو کي وفات ڏيون ته (بہ نيٺ) اسان ڏانهن موٽائبا (٧٧).

وَلَقَدْ اَرْسَلْنَا رُسُلًا مِّنْ قَبْلِكَ مِنْهُمْ مَّنْ قَصَصْنَا عَلَيْكَ
وَمِنْهُمْ مَّنْ لَّمْ نَقْصُصْ عَلَيْكَ ؕ وَمَا كَانَ لِرَسُوْلٍ اَنْ يَّاْتِيَ
بِاٰيَةٍ اِلَّا بِاِذْنِ اللّٰهِ ۚ فَاِذَا جَآءَ اَمْرُ اللّٰهِ قُضِيَ بِالْحَقِّ وَخَسِرَ
هُنَالِكَ الْمُبْطِلُوْنَ ﴿۷۸﴾ ع اَللّٰهُ الَّذِيْ جَعَلَ لَكُمُ الْاَنْعَامَ
لِتَرْكَبُوْا مِنْهَا وَمِنْهَا تَاْكُلُوْنَ ﴿۷۹﴾ وَلَكُمْ فِيْهَا مَنَافِعُ وَ
لِتَبْلُغُوْا عَلَيْهَا حَاجَةً فِيْ صُدُوْرِكُمْ وَعَلَيْهَا وَعَلَى الْفُلْكِ
تُحْمَلُوْنَ ﴿۸۰﴾ وَيُرِيْكُمْ اٰيٰتِهٖ ۖۗ فَاَيَّ اٰيٰتِ اللّٰهِ تُنْكِرُوْنَ ﴿۸۱﴾
اَفَلَمْ يَسِيْرُوْا فِي الْاَرْضِ فَيَنْظُرُوْا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ
الَّذِيْنَ مِنْ قَبْلِهِمْ ؕ كَانُوْٓا اَكْثَرَ مِنْهُمْ وَاَشَدَّ قُوَّةً وَّ
اٰثَارًا فِي الْاَرْضِ فَمَآ اَغْنٰى عَنْهُمْ مَّا كَانُوْا يَكْسِبُوْنَ ﴿۸۲﴾
فَلَمَّا جَآءَتْهُمْ رُسُلُهُمْ بِالْبَيِّنٰتِ فَرِحُوْا بِمَا عِنْدَهُمْ مِّنَ الْعِلْمِ
وَحَاقَ بِهِمْ مَّا كَانُوْا بِهٖ يَسْتَهْزِءُوْنَ ﴿۸۳﴾ فَلَمَّا رَاَوْا بَاْسَنَا
قَالُوْٓا اٰمَنَّا بِاللّٰهِ وَحْدَهٗ وَكَفَرْنَا بِمَا كُنَّا بِهٖ مُشْرِكِيْنَ ﴿۸۴﴾
فَلَمْ يَكُ يَنْفَعُهُمْ اِيْمَانُهُمْ لَمَّا رَاَوْا بَاْسَنَا ؕ سُنَّتَ اللّٰهِ
الَّتِيْ قَدْ خَلَتْ فِيْ عِبَادِهٖ ۚ وَخَسِرَ هُنَالِكَ الْكٰفِرُوْنَ ﴿۸۵﴾ ع

۽ بيشڪ تو کان اڳ ڪيترائي پيغمبر موڪلياسون، منجهائن ڪنهن جو احوال تو کي بيان ڪيوسون ۽ منجهائن ڪنهن جو احوال توکي بيان نہ ڪيوسون ۽ ڪنهن بہ پيغمبر کي الله جي حڪم کان سواءِ ڪنهن (بہ) معجزي آڻڻ (جو اختيار) نہ هو، پوءِ جڏهن الله جو حڪم آيو، (تڏهن) انصاف سان فيصلو ڪيو ويندو ۽ اُتي ڪوڙن نقصان پاتو (۷۸). الله اُهو آهي جنهن اوهان لاءِ ڍور پيدا ڪيا تہ انهن مان ڪن تي چڙهو ۽ منجهائن ڪي کائيندا آهيو (۷۹). ۽ منجهن اوهان لاءِ گهڻا فائدا آهن ۽ تہ مٿن چڙهي اُنهيءَ مطلب کي، جو اوهان جي دلين ۾ آهي، سو پورو ڪريو ۽ مٿن ۽ ٻيڙين تي اوهان کي چاڙهبو آهي (۸۰). ۽ (الله) اوهان کي پنهنجيون نشانيون ڏيکاريندو آهي، پوءِ الله جي ڪهڙي (ڪهڙي) نشانين کان انڪار ڪندؤ (۸۱). پوءِ زمين ۾ نہ گهميا آهن ڇا؟ جو نهارين تہ جيڪي کانئن اڳ هئا تن جي پڇاڙي ڪيئن ٿي؟ (جو) کانئن گهڻا هئا ۽ سگهہ ۾ ۽ زمين تي نشانين (جي ڇڏڻ) ۾ تمام ڏاڍا هئا. پوءِ جيڪي (ڪرتوت) ڪيائون تن کانئن ڪجهہ بہ نہ ٽاريو (۸۲). پوءِ جنهن مهل سندن پيغمبر معجزن سان وٽن آيا (تنهن مهل) جيڪا (گذران جي) ڄاڻپ وٽن هئي، تنهن سببان خوش ٿيا ۽ جنهن (ڳالهہ) تي ٺٺوليون ڪندا هئا، تنهن (جي بڇڙائيءَ) کين ويڙهيو (۸۳). پوءِ جنهن مهل اسان جو عذاب ڏٺائون (تنهن مهل) چيائون تہ اڪيلي الله تي ايمان آندوسون، ۽ جنهن شيءِ کي (ساڻس) شريڪ مقرر ڪندا هياسون تنهن جا منڪر ٿيا سون (۸۴). پوءِ جڏهن اسان جو عذاب ڏٺائون (تڏهن) سندن ايمان آڻڻ کين فائدو ڪڏهن نہ ڏنو (اهو) الله جو دستور آهي جو سندس ٻانهن ۾ هليو ايندو آهي ۽ اُن هنڌ ڪافر ٽوٽي وارا ٿيا (۸۵).

سُوْرَةُ حٰمٓ السَّجْدَةِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

حٰمٓ ﴿۱﴾ تَنْزِيْلٌ مِّنَ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ﴿۲﴾ كِتٰبٌ فُصِّلَتْ اٰيٰتُهٗ قُرْاٰنًا
عَرَبِيًّا لِّقَوْمٍ يَّعْلَمُوْنَ ﴿۳﴾ بَشِيْرًا وَّنَذِيْرًا ۚ فَاَعْرَضَ اَكْثَرُهُمْ فَهُمْ
لَا يَسْمَعُوْنَ ﴿۴﴾ وَقَالُوْا قُلُوْبُنَا فِيْٓ اَكِنَّةٍ مِّمَّا تَدْعُوْنَآ اِلَيْهِ وَفِيْٓ
اٰذَانِنَا وَقْرٌ وَّمِنْۢ بَيْنِنَا وَبَيْنِكَ حِجَابٌ فَاعْمَلْ اِنَّنَا عٰمِلُوْنَ ﴿۵﴾
قُلْ اِنَّمَآ اَنَا بَشَرٌ مِّثْلُكُمْ يُوْحٰٓى اِلَيَّ اَنَّمَآ اِلٰهُكُمْ اِلٰهٌ وَّاحِدٌ
فَاسْتَقِيْمُوْٓا اِلَيْهِ وَاسْتَغْفِرُوْهُ ۭ وَوَيْلٌ لِّلْمُشْرِكِيْنَ ﴿۶﴾ الَّذِيْنَ
لَا يُؤْتُوْنَ الزَّكٰوةَ وَهُمْ بِالْاٰخِرَةِ هُمْ كٰفِرُوْنَ ﴿۷﴾ اِنَّ الَّذِيْنَ
اٰمَنُوْا وَعَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ لَهُمْ اَجْرٌ غَيْرُ مَمْنُوْنٍ ﴿۸﴾ قُلْ اَىِٕنَّكُمْ
لَتَكْفُرُوْنَ بِالَّذِيْ خَلَقَ الْاَرْضَ فِيْ يَوْمَيْنِ وَتَجْعَلُوْنَ لَهٗٓ
اَنْدَادًا ۭ ذٰلِكَ رَبُّ الْعٰلَمِيْنَ ﴿۹﴾ وَجَعَلَ فِيْهَا رَوَاسِيَ مِنْ فَوْقِهَا
وَبٰرَكَ فِيْهَا وَقَدَّرَ فِيْهَآ اَقْوَاتَهَا فِيْٓ اَرْبَعَةِ اَيَّامٍ ۭ سَوَاۗءً
لِّلسَّاۗىِٕلِيْنَ ﴿۱۰﴾ ثُمَّ اسْتَوٰٓى اِلَى السَّمَاۗءِ وَهِىَ دُخَانٌ فَقَالَ
لَهَا وَلِلْاَرْضِ ائْتِيَا طَوْعًا اَوْ كَرْهًا ۭ قَالَتَآ اَتَيْنَا طَاۗىِٕعِيْنَ ﴿۱۱﴾

سورة حمٓ سجده مڪي آهي ۽ هن ۾
چوونجاهه آيتون ۽ ڇهه رڪوع آهن.

الله ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

حٰمٓ (١). (هــن ڪتاب جــو الله) ٻاجهاري مهربان وٽان نازل ٿيڻ
آهي (٢). (هيءُ اهڙو) ڪتاب آهي، جو سندس آيتون کولي بيان ڪيون
ويون آهن، قرآن عربيءَ ۾، سمجهه وارن ماڻهن لاءِ آهي (٣). جو خوشخبري
ڏيندڙ ۽ ڊيڄاريندڙ آهي، پوءِ گهڻن ماڻهن منهن موڙيو تنهن ڪري اُهي (اُن
ڪي) ٻڌنداني نہ آهن (٤). ۽ چوندا آهن تہ جنهن ڏانهن اسان کي سڏيندو
آهين، تنهن کان اسان جون دليون پردي ۾ آهن ۽ اسان جي ڪنن ۾
گهٻرائي آهي ۽ اسان جي ۽ اوهان جي وچ ۾ اوٽ آهي. تنهن ڪري (تون
پنهنجيءَ طرح) ڪم ڪر، بيشڪ اسين (پنهنجيءَ طرح) ڪم ڪرڻ
وارا آهيون (٥). (اي پيغمبر! ڪين) چئو تہ آءٌ (بہ) اوهان ئي جهڙو ماڻهو
آهيان، (مگر) مون ڏانهن وحي ڪيو ويندو آهي تہ اوهان جو معبود هڪ
خدا آهي، تنهن ڪري ڏانهنس سڌا متوجہ ٿيو ۽ کانئس بخشش گهرو ۽
(اُنهن) مشرڪن لاءِ ويل آهي (٦). جيڪي زڪوٰات نہ ڏيندا آهن ۽ اهي
آخرت کي (بہ) نہ مڃيندا آهن (٧). بيشڪ جن ايمان آندو ۽ چڱا ڪم
ڪيا تن لاءِ اڻ کٽ اجر آهي (٨). (اي پيغمبر ڪين) چئو تہ، اوهين ان
(الله) جو انڪار ڪندا آيو ڇا جنهن زمين کي ٻن ڏينهن ۾ بڻايو؟ ۽ ان
لاءِ (ٻين کي) شريڪ بڻائيندا آهيو، اهو (الله) جهانن جو پالڻهار آهي (٩).
۽ ان (زمين) ۾ مٿانئس پڪا جبل بڻايائين ۽ منجهس برڪت رکيائين ۽
چئن ڏينهن ۾ منجهس اُن (جي رهاڪن) جو قوت مقرر ڪيائين.
پڇندڙن لاءِ برابر (کولي بيان ڪيو ويو) آهي (١٠). وري آسمان ڏانهن توجه
ڪيائين ۽ اهو (ان وقت) دونهون هو، پوءِ اُن کي ۽ زمين کي چيائين تہ
خوشيءَ سان خواه مجبوريءَ سان (وجود ۾) اچو (ٻنهي) چيو تہ، خوشيءَ
سان آيا سون (١١).

فَقَضٰىهُنَّ سَبْعَ سَمٰوَاتٍ فِیْ یَوْمَیْنِ وَاَوْحٰی فِیْ كُلِّ سَمَآءٍ اَمْرَهَا
وَزَیَّنَّا السَّمَآءَ الدُّنْیَا بِمَصَابِیْحَ ۖۗ وَحِفْظًا ؕ ذٰلِكَ تَقْدِیْرُ الْعَزِیْزِ
الْعَلِیْمِ ﴿۱۲﴾ فَاِنْ اَعْرَضُوْا فَقُلْ اَنْذَرْتُكُمْ صٰعِقَةً مِّثْلَ صٰعِقَةِ
عَادٍ وَّثَمُوْدَ ﴿۱۳﴾ اِذْ جَآءَتْهُمُ الرُّسُلُ مِنْۢ بَیْنِ اَیْدِیْهِمْ وَمِنْ
خَلْفِهِمْ اَلَّا تَعْبُدُوْۤا اِلَّا اللّٰهَ ؕ قَالُوْا لَوْ شَآءَ رَبُّنَا لَاَنْزَلَ مَلٰٓئِكَةً
فَاِنَّا بِمَاۤ اُرْسِلْتُمْ بِهٖ كٰفِرُوْنَ ﴿۱۴﴾ فَاَمَّا عَادٌ فَاسْتَكْبَرُوْا فِی
الْاَرْضِ بِغَیْرِ الْحَقِّ وَقَالُوْا مَنْ اَشَدُّ مِنَّا قُوَّةً ؕ اَوَلَمْ یَرَوْا اَنَّ اللّٰهَ
الَّذِیْ خَلَقَهُمْ هُوَ اَشَدُّ مِنْهُمْ قُوَّةً ؕ وَكَانُوْا بِاٰیٰتِنَا یَجْحَدُوْنَ ﴿۱۵﴾
فَاَرْسَلْنَا عَلَیْهِمْ رِیْحًا صَرْصَرًا فِیْۤ اَیَّامٍ نَّحِسَاتٍ لِّنُذِیْقَهُمْ
عَذَابَ الْخِزْیِ فِی الْحَیٰوةِ الدُّنْیَا ؕ وَلَعَذَابُ الْاٰخِرَةِ اَخْزٰی وَهُمْ
لَا یُنْصَرُوْنَ ﴿۱۶﴾ وَاَمَّا ثَمُوْدُ فَهَدَیْنٰهُمْ فَاسْتَحَبُّوا الْعَمٰی عَلَی الْهُدٰی
فَاَخَذَتْهُمْ صٰعِقَةُ الْعَذَابِ الْهُوْنِ بِمَا كَانُوْا یَكْسِبُوْنَ ﴿۱۷﴾ ۧ وَ
نَجَّیْنَا الَّذِیْنَ اٰمَنُوْا وَكَانُوْا یَتَّقُوْنَ ﴿۱۸﴾ وَیَوْمَ یُحْشَرُ اَعْدَآءُ
اللّٰهِ اِلَی النَّارِ فَهُمْ یُوْزَعُوْنَ ﴿۱۹﴾ حَتّٰۤی اِذَا مَا جَآءُوْهَا شَهِدَ
عَلَیْهِمْ سَمْعُهُمْ وَاَبْصَارُهُمْ وَجُلُوْدُهُمْ بِمَا كَانُوْا یَعْمَلُوْنَ ﴿۲۰﴾

پوءِ (ٻين) ٻن ڏينهن ۾ انهن کي ست آسمان ٺاهيائين ۽ سڀ کنهن آسمان ۾ اُن (جي ڪم) جو حڪم موڪليائين ۽ دنيا جي آسمان کي (تارن جي) ڏيئن سان سينگاريو سون ۽ (شيطانن کان انهيءَ جي) حفاظت ڪئي سون، اها (الله) غالب ڄاڻندڙ جي رٿ آهي (١٢). پوءِ جيڪڏهن (اُهي) منهن موڙين ته چؤ ته اوهان کي اهڙي عذاب کان ڊيڄاريم جهڙو عاد ۽ ثمود جو عذاب (هو) (١٣). جڏهن پيغمبر سندن اڳيان ۽ سندن پويان انهن وٽ آيا (پيغمبرن چيو) ته الله کان سواءِ (ٻئي) ڪنهن جي عبادت نه ڪريو، چيائون ته جيڪڏهن اسان جو پالڻهار گهري ها ته ضرور ملائڪن کي موڪلي ها! تنهن ڪري (اوهين) جنهن سان موڪليا ويا آهيو، تنهن کي بيشڪ اسين مڃڻ ورا نه آهيون (١٤). پوءِ عاد (وارن) زمين ۾ ناحق وڏائي ڪئي ۽ چيائون ته طاقت ۾ اسان کان وڌيڪ ڏاڍو ڪير آهي؟ نه ڏٺو اٿن ڇا ته اهو الله جنهن کين پيدا ڪيو سو طاقت ۾ کائن وڌيڪ ڏاڍو آهي؟ ۽ (اُهي) اسان جي نشانين جو انڪار ڪندا رهيا (١٥). تنهن ڪري منحوس ڏينهن ۾ مٿن سخت واءُ موڪليو سون ته کين دنيا جي حياتيءَ ۾ خواريءَ وارو عذاب چکايون ۽ بيشڪ آخرت جو عذاب ته وڌيڪ خراب ڪندڙ آهي ۽ انهن کي (ڪا) مدد نه ڏبي (١٦). ۽ باقي ثمود (قوم)، سو انهن کي (سڌو) رستو ڏيکاريو سون، پوءِ هدايت کان انڌائيءَ کي پسند ڪيائون. پوءِ خوار ڪندڙ عذاب جي (سخت) ڪڙڪي کين پڪڙيو، انهيءَ ڪري جو (بڇڙائي) ڪمائيندا هئا (١٧). ۽ جن ايمان آندو ۽ پرهيزگاري ڪندا هئا تن کي بچايو سون (١٨). ۽ جنهن ڏينهن الله جا ويري باهه ڏانهن گڏ ڪيا ويندا، پوءِ (تنهن ڏينهن) اُهي (سيني جي گڏجڻ تائين) ترسايا ويندا (١٩). تان جو جنهن مهل (اُهي مڙيئي) اُن (دوزخ) وٽ ايندا، (تنهن مهل) سندن ڪن ۽ سندن اکيون ۽ سندين کلون جيڪي اُهي (دنيا ۾) ڪندا هئا تنهن جي مٿن شاهدي ڏينديون (٢٠).

وَقَالُوْا لِجُلُوْدِهِمْ لِمَ شَهِدْتُّمْ عَلَيْنَا ؕ قَالُوْۤا اَنْطَقَنَا اللّٰهُ
الَّذِيْۤ اَنْطَقَ كُلَّ شَيْءٍ وَّهُوَ خَلَقَكُمْ اَوَّلَ مَرَّةٍ وَّاِلَيْهِ
تُرْجَعُوْنَ ﴿٢١﴾ وَمَا كُنْتُمْ تَسْتَتِرُوْنَ اَنْ يَّشْهَدَ عَلَيْكُمْ
سَمْعُكُمْ وَلَاۤ اَبْصَارُكُمْ وَلَا جُلُوْدُكُمْ وَلٰكِنْ ظَنَنْتُمْ اَنَّ اللّٰهَ
لَا يَعْلَمُ كَثِيْرًا مِّمَّا تَعْمَلُوْنَ ﴿٢٢﴾ وَذٰلِكُمْ ظَنُّكُمُ الَّذِيْ
ظَنَنْتُمْ بِرَبِّكُمْ اَرْدٰىكُمْ فَاَصْبَحْتُمْ مِّنَ الْخٰسِرِيْنَ ﴿٢٣﴾ فَاِنْ
يَّصْبِرُوْا فَالنَّارُ مَثْوًى لَّهُمْ ۚ وَاِنْ يَّسْتَعْتِبُوْا فَمَا هُمْ مِّنَ
الْمُعْتَبِيْنَ ﴿٢٤﴾ وَقَيَّضْنَا لَهُمْ قُرَنَآءَ فَزَيَّنُوْا لَهُمْ مَّا بَيْنَ
اَيْدِيْهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَحَقَّ عَلَيْهِمُ الْقَوْلُ فِيْۤ اُمَمٍ
قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِهِمْ مِّنَ الْجِنِّ وَالْاِنْسِ ۚ اِنَّهُمْ كَانُوْا
خٰسِرِيْنَ ﴿٢٥﴾ وَقَالَ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا لَا تَسْمَعُوْا لِهٰذَا الْقُرْاٰنِ
وَالْغَوْا فِيْهِ لَعَلَّكُمْ تَغْلِبُوْنَ ﴿٢٦﴾ فَلَنُذِيْقَنَّ الَّذِيْنَ
كَفَرُوْا عَذَابًا شَدِيْدًا ۙ وَّلَنَجْزِيَنَّهُمْ اَسْوَاَ الَّذِيْ كَانُوْا
يَعْمَلُوْنَ ﴿٢٧﴾ ذٰلِكَ جَزَآءُ اَعْدَآءِ اللّٰهِ النَّارُ ۚ لَهُمْ فِيْهَا
دَارُ الْخُلْدِ ؕ جَزَآءًۢ بِمَا كَانُوْا بِاٰيٰتِنَا يَجْحَدُوْنَ ﴿٢٨﴾

۽ پنھنجين کلن کي چوندا تہ اسان تي شاھدي ڇو ڏنوَ؟ (سيئي) چوندا تہ اسان کي انھيءَ الله ڳالھرايو جنھن ھر شيءِ کي ڳالھرايو ۽ انھيءَ اوھان کي پھريون ڀيرو بڻايو ۽ (وري بہ) ڏانھس موٽائبؤ (٢١). ۽ اوھين پنھنجن ڪنن ۽ پنھنجن اکين ۽ پنھنجين کلن جي پاڻ تي شاھدي ڏيڻ کان نہ لڪندا ھيؤ، پر اوھان (ائين) ڀانيو ھو تہ جيڪي ڪندا آھيو، تنھن مان گھڻو (احوال) الله نہ ڄاڻندو آھي (٢٢). ۽ اوھان جو اھو گمان، جيڪو پنھنجي پالڻھار جي حق ۾ (غلطيءَ سان) ڀانيو ھيَو، تنھن (ھاڻي) اوھان کي ھلاڪ ڪيو، تنھن ڪري (اڄ) ٽوٽي وارن مان ٿيؤ (٢٣). پوءِ جيڪڏھن صبر ڪندا تہ (بہ) انھن جي جاءِ باھ آھي ۽ جيڪڏھن معافي گھرندا تہ (بہ) اُنھن کي معافي نہ ملندي (٢٤). ۽ اُنھن لاءِ (شيطان) سنگتي مقرر ڪيا سون، پوءِ جيڪي سندن اڳيان ۽ جيڪي سندن پويان آھي، تنھن کي انھن لاءِ (سندن سنگتين) سينگاريو ۽ (اِنھيءَ ڪري اُنھن ٽولين ۾ گڏجي) مٿن سزا ثابت ٿي، جيڪي کانئن اڳ جنن ۽ ماڻھن مان گذري ويا آھن بيشڪ اھي سڀ ٽوٽي وارا ھئا (٢٥). ۽ ڪافرن (ھڪٻئي کي) چيو تہ ھن قرآن کي نہ ٻڌو ۽ ان (جي پڙھڻ جي وچ) ۾ لڙ مچايو تہ مَن اوھين غالب ٿيو (٢٦). پوءِ ڪافرن کي ضرور سخت سزا (جو مزو) چکائيندا سون ۽ جيڪي نہايت بڇڙو (ڪم) ڪندا ھئا، تنھن جو بدلو کين ضرور ڏيندا سون (٢٧). الله جي ويرين جي سزا اھا (ئي) باھ آھي، انھن لاءِ اُتي ھميشہ جو گھر ھوندو. اِنھيءَ ڪري سزا (ھوندين) جو اسان جي نشانين جو انڪار ڪندا ھئا (٢٨).

وَقَالَ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا رَبَّنَآ اَرِنَا الَّذَيْنِ اَضَلّٰنَا مِنَ الْجِنِّ
وَالْاِنْسِ نَجْعَلْهُمَا تَحْتَ اَقْدَامِنَا لِيَكُوْنَا مِنَ الْاَسْفَلِيْنَ ﴿٢٩﴾
اِنَّ الَّذِيْنَ قَالُوْا رَبُّنَا اللّٰهُ ثُمَّ اسْتَقَامُوْا تَتَنَزَّلُ عَلَيْهِمُ
الْمَلٰٓئِكَةُ اَلَّا تَخَافُوْا وَلَا تَحْزَنُوْا وَاَبْشِرُوْا بِالْجَنَّةِ الَّتِيْ كُنْتُمْ
تُوْعَدُوْنَ ﴿٣٠﴾ نَحْنُ اَوْلِيٰٓؤُكُمْ فِي الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا وَفِي الْاٰخِرَةِ ۚ
وَلَكُمْ فِيْهَا مَا تَشْتَهِيْٓ اَنْفُسُكُمْ وَلَكُمْ فِيْهَا مَا تَدَّعُوْنَ ﴿٣١﴾ نُزُلًا مِّنْ
غَفُوْرٍ رَّحِيْمٍ ﴿٣٢﴾ ع وَمَنْ اَحْسَنُ قَوْلًا مِّمَّنْ دَعَآ اِلَى اللّٰهِ وَعَمِلَ
صَالِحًا وَّقَالَ اِنَّنِيْ مِنَ الْمُسْلِمِيْنَ ﴿٣٣﴾ وَلَا تَسْتَوِي الْحَسَنَةُ وَ
لَا السَّيِّئَةُ ۭ اِدْفَعْ بِالَّتِيْ هِيَ اَحْسَنُ فَاِذَا الَّذِيْ بَيْنَكَ وَبَيْنَهٗ
عَدَاوَةٌ كَاَنَّهٗ وَلِيٌّ حَمِيْمٌ ﴿٣٤﴾ وَمَا يُلَقّٰىهَآ اِلَّا الَّذِيْنَ صَبَرُوْا ۚ وَمَا
يُلَقّٰىهَآ اِلَّا ذُوْ حَظٍّ عَظِيْمٍ ﴿٣٥﴾ وَاِمَّا يَنْزَغَنَّكَ مِنَ الشَّيْطٰنِ نَزْغٌ
فَاسْتَعِذْ بِاللّٰهِ ۭ اِنَّهٗ هُوَ السَّمِيْعُ الْعَلِيْمُ ﴿٣٦﴾ وَمِنْ اٰيٰتِهِ الَّيْلُ وَالنَّهَارُ
وَالشَّمْسُ وَالْقَمَرُ ۭ لَا تَسْجُدُوْا لِلشَّمْسِ وَلَا لِلْقَمَرِ وَاسْجُدُوْا لِلّٰهِ
الَّذِيْ خَلَقَهُنَّ اِنْ كُنْتُمْ اِيَّاهُ تَعْبُدُوْنَ ﴿٣٧﴾ فَاِنِ اسْتَكْبَرُوْا فَالَّذِيْنَ
عِنْدَ رَبِّكَ يُسَبِّحُوْنَ لَهٗ بِالَّيْلِ وَالنَّهَارِ وَهُمْ لَا يَسْـَٔمُوْنَ ۩ ﴿٣٨﴾ السجدة

۽ ڪافر چوندا ته اي اسان جا پالڻهار! جنن ۽ ماڻهن مان جن اسان کي گمراهه ڪيو سي اسان کي ڏيکار ته ڪين پنهجن پيرن جي هيٺان هن ڪري لتاڙيون ته پلي ته (سڀ ڪان) هيٺاهان هجن (۲۹). بيشڪ جن چيو ته اسان جو پالڻهار الله آهي، وري (ان ڳالهه تي) پڪا ٿي بيٺا تن تي (موت وقت رحمت جا) ملائڪ لهندا آهن (چوندا اٿن) ته (هاڻي) نه ڊڄو ۽ نڪي ڳڻتي ڪريو ۽ انهيءَ بهشت (جي خوشخبريءَ) سان خوش ٿيو، جنهن جو اوهان کي وعدو ڏنو ويندو هو (۳۰). اسين دنيا جي حياتيءَ ۾ اوهان جا دوست هئا سون ۽ آخرت ۾ به (اوهان جا دوست آهيون)، ۽ جيڪي اوهان جو جيءُ خواهش ڪندو سو اوهان لاءِ منجهس آهي ۽ جيڪي اوهين گهرندؤ سو (پڻ) اوهان لاءِ منجهس آهي (۳۱). (اها) مهماني بخشڻهار مهربان (الله) وٽان آهي (۳۲). ۽ اُنهيءَ کان وڌيڪ ڳالهه ۾ ڀلو ڪير آهي، جنهن الله ڏانهن سڏيو ۽ (پاڻ به) چڱو ڪم ڪيائين ۽ چيائين ته بيشڪ آءٌ مسلمانن مان آهيان؟ (۳۳). ۽ نيڪي ۽ بدي (پاڻ ۾) برابر نه آهن جا نيڪي ڏاڍي چڱي هجي، تنهن سان (مدائيءَ کي) ٽار، پوءِ اُهو (ماڻهو) جو انهيءَ جي ۽ تنهنجي وچ ۾ دشمني آهي، سو جهٽ پٽ ڄڻڪ دل گهريو دوست ٿي پوندو (۳۴). ۽ اها ڳالهه صابرن کان سواءِ ٻئي کي حاصل نه ٿيندي آهي ۽ نڪي وڏي نصيب واري کان سواءِ (ٻئي کي) اها حاصل ٿيندي آهي (۳۵). ۽ جيڪڏهن توکي شيطان جو (دل ۾ وير وٺڻ لاءِ) ڪو وسوسو چيڀي ته الله جي پناهه گهر، بيشڪ اُهو ٻڌندڙ ڄاڻندڙ آهي (۳۶). ۽ سندس (قدرت جي) نشانين مان رات ۽ ڏينهن ۽ سج ۽ چنڊ آهن. نڪي سج کي ۽ نڪي چنڊ کي سجدو ڪريو ۽ انهيءَ الله کي سجدو ڪريو جنهن انهن کي خلقيو، جيڪڏهن خاص سنديس عبادت ڪندا آهيو (۳۷). پوءِ (اي پيغمبر!) جيڪڏهن وڏائي ڪن ته (ڇا ٿيو؟) جيڪي تنهنجي پالڻهار وٽ آهن، سي رات ۽ ڏينهن سندس تسبيحون چوندا آهن ۽ اُهي نه ٿڪبا آهن (۳۸).

وَمِنْ اٰيٰتِهٖٓ اَنَّكَ تَرَى الْاَرْضَ خَاشِعَةً فَاِذَآ اَنْزَلْنَا عَلَيْهَا الْمَآءَ
اهْتَزَّتْ وَرَبَتْ ؕ اِنَّ الَّذِيْٓ اَحْيَاهَا لَمُحْيِ الْمَوْتٰى ؕ اِنَّهٗ عَلٰى كُلِّ
شَيْءٍ قَدِيْرٌ ٣٩ اِنَّ الَّذِيْنَ يُلْحِدُوْنَ فِيْٓ اٰيٰتِنَا لَا يَخْفَوْنَ عَلَيْنَا ؕ
اَفَمَنْ يُّلْقٰى فِي النَّارِ خَيْرٌ اَمْ مَّنْ يَّاْتِيْٓ اٰمِنًا يَّوْمَ الْقِيٰمَةِ ؕ اِعْمَلُوْا مَا
شِئْتُمْ ۙ اِنَّهٗ بِمَا تَعْمَلُوْنَ بَصِيْرٌ ٤٠ اِنَّ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا بِالذِّكْرِ لَمَّا
جَآءَهُمْ ۚ وَاِنَّهٗ لَكِتٰبٌ عَزِيْزٌ ٤١ لَّا يَاْتِيْهِ الْبَاطِلُ مِنْۢ بَيْنِ يَدَيْهِ
وَلَا مِنْ خَلْفِهٖ ؕ تَنْزِيْلٌ مِّنْ حَكِيْمٍ حَمِيْدٍ ٤٢ مَا يُقَالُ لَكَ اِلَّا مَا
قَدْ قِيْلَ لِلرُّسُلِ مِنْ قَبْلِكَ ؕ اِنَّ رَبَّكَ لَذُوْ مَغْفِرَةٍ وَّذُوْ عِقَابٍ
اَلِيْمٍ ٤٣ وَلَوْ جَعَلْنٰهُ قُرْاٰنًا اَعْجَمِيًّا لَّقَالُوْا لَوْلَا فُصِّلَتْ اٰيٰتُهٗ ؕ
ءَاَعْجَمِيٌّ وَّعَرَبِيٌّ ؕ قُلْ هُوَ لِلَّذِيْنَ اٰمَنُوْا هُدًى وَّشِفَآءٌ ؕ وَ
الَّذِيْنَ لَا يُؤْمِنُوْنَ فِيْٓ اٰذَانِهِمْ وَقْرٌ وَّهُوَ عَلَيْهِمْ عَمًى ؕ اُولٰٓئِكَ
يُنَادَوْنَ مِنْ مَّكَانٍۭ بَعِيْدٍ ٤٤ وَلَقَدْ اٰتَيْنَا مُوْسَى الْكِتٰبَ
فَاخْتُلِفَ فِيْهِ ؕ وَلَوْلَا كَلِمَةٌ سَبَقَتْ مِنْ رَّبِّكَ لَقُضِيَ
بَيْنَهُمْ ؕ وَاِنَّهُمْ لَفِيْ شَكٍّ مِّنْهُ مُرِيْبٍ ٤٥ مَنْ عَمِلَ صَالِحًا
فَلِنَفْسِهٖ وَمَنْ اَسَآءَ فَعَلَيْهَا ؕ وَمَا رَبُّكَ بِظَلَّامٍ لِّلْعَبِيْدِ ٤٦

۽ سنديس (قدرت جي) نشانين مان هيءَ (بہ) آهي جو زمين کي وساٽل ڏسندو آهين، پوءِ جڏهن مٿس (مينهن جو) پاڻي وسايو سون (تڏهن) اُڀامي پيئي ۽ سُجي (اُڀري) پيئي. بيشڪ جنهن اُنهيءَ (زمين) کي جياريو آهي، سو ضرور مئن کي (بہ) جيارڻ وارو آهي. بيشڪ اُهو سڀ ڪنهن شيءِ تي وسوارو آهي (٣٩) . بيشڪ جيڪي اسان جي آيتن ۾ ڏنگائي (الحاد) ڪندا آهن، سي اسان کان ڳجها نہ آهن، ڀلا جيڪو باه ۾ وجهبو سو ڀلو آهي، يا جيڪو قيامت جي ڏينهن امن وارو ٿي ايندو؟ جيڪي وڻيوَ سو ڪريو، بيشڪ جيڪي ڪندا آهيو، سو اهو (الله) ڏسندڙ آهي (٤٠) . بيشڪ جن قرآن جو (اُنهي وقت) انڪار ڪيو، جڏهن وٽن آيو (سي اسان کان ڳجها نہ آهن)، ۽ بيشڪ اُهو (اهڙو وڏو) سڳورو ڪتاب آهي (٤١) . جو، نڪي اُن جي اڳيان ۽ نڪي ان جي پويان ڪوڙ داخل ٿيندو آهي، حڪمت واري ساراهيل (الله جي پار) کان لاٿل آهي (٤٢) . (اي پيغمبر!) تو کي انهيءَ کان سواءِ (ٻيو) ڪجھ نہ چئبو آهي، جيڪي توکان اڳ (ٻين) پيغمبرن کي چيو ويو هو. بيشڪ تنهنجو پالڻهار بخشش وارو (بہ) آهي ۽ ڏکوئيندڙ سزا ڏيڻ وارو (بہ) آهي (٤٣) . ۽ جيڪڏهن اِن (ڪتاب) کي عجمي (يعني عربيءَ کان سواءِ ڌاري ٻوليءَ ۾) قرآن ڪريون ها تہ ضرور (ڪافر) چون ها تہ سنديس آيتون ڇو نہ کولي بيان ڪيون ويون آهن؟ ڀلا (قرآن) عجمي (ٻوليءَ ۾) ۽ (ٻڌڻ وارا) عربيءَ (ٻوليءَ) وارا آهن (سو ڇو)؟ (اي پيغمبر! ڪين) چئو تہ، اُهو مؤمنن لاءِ هدايت ۽ شفا آهي. ۽ جيڪي نہ مڃيندا آهن تن جي ڪنن ۾ گهٻرائي آهي ۽ اهو (قرآن) مٿن انڌائي آهي. اِهي (اُنهن وانگر آهن جو) ڄڻڪ ڏوراهين هنڌ کان سڏيا ويندا آهن (٤٤) . ۽ بيشڪ موسىٰ کي ڪتاب ڏنو سون پوءِ منجهس اختلاف ڪيو ويو ۽ جيڪڏهن تنهنجي پالڻهار کان حڪم اڳاٽو نہ ٿئي ها تہ سندن وچ ۾ ضرور نبيرو ڪيو وڃي ها ۽ بيشڪ اُهي کانئس وڏي شڪ ۾ (پيل) آهن (٤٥) . جيڪو چڱا ڪم ڪندو سو پاڻ لاءِ (ڪندو) ۽ جيڪو مدا ڪم ڪندو تنهن تي (ئي ان جو نقصان) آهي ۽ تنهنجو پالڻهار ٻانهن تي ظلم ڪرڻ وارو نہ آهي (٤٦) .

اِلَيۡهِ يُرَدُّ عِلۡمُ السَّاعَةِ ؕ وَمَا تَخۡرُجُ مِنۡ ثَمَرٰتٍ مِّنۡ
اَكۡمَامِهَا وَمَا تَحۡمِلُ مِنۡ اُنۡثٰى وَلَا تَضَعُ اِلَّا بِعِلۡمِهٖ ؕ وَيَوۡمَ
يُنَادِيۡهِمۡ اَيۡنَ شُرَكَآءِىۡ ۙ قَالُوۡۤا اٰذَنّٰكَ ۙ مَا مِنَّا مِنۡ شَهِيۡدٍ ۚ‏ ﴿۴۷﴾
وَضَلَّ عَنۡهُمۡ مَّا كَانُوۡا يَدۡعُوۡنَ مِنۡ قَبۡلُ وَظَنُّوۡا مَا لَهُمۡ مِّنۡ
مَّحِيۡصٍ‏ ﴿۴۸﴾ لَا يَسۡـَٔمُ الۡاِنۡسَانُ مِنۡ دُعَآءِ الۡخَيۡرِ وَاِنۡ مَّسَّهُ الشَّرُّ
فَيَـُٔوۡسٌ قَنُوۡطٌ‏ ﴿۴۹﴾ وَلَئِنۡ اَذَقۡنٰهُ رَحۡمَةً مِّنَّا مِنۡۢ بَعۡدِ ضَرَّآءَ
مَسَّتۡهُ لَيَـقُوۡلَنَّ هٰذَا لِىۡ ۙ وَمَاۤ اَظُنُّ السَّاعَةَ قَآئِمَةً ۙ وَّلَئِنۡ
رُّجِعۡتُ اِلٰى رَبِّىۡۤ اِنَّ لِىۡ عِنۡدَهٗ لَـلۡحُسۡنٰى‌ ۚ فَلَـنُنَـبِّئَنَّ الَّذِيۡنَ
كَفَرُوۡا بِمَا عَمِلُوۡا وَلَـنُذِيۡقَنَّهُمۡ مِّنۡ عَذَابٍ غَلِيۡظٍ‏ ﴿۵۰﴾ وَاِذَاۤ
اَنۡعَمۡنَا عَلَى الۡاِنۡسَانِ اَعۡرَضَ وَنَاٰ بِجَانِبِهٖ‌ ۚ وَاِذَا مَسَّهُ الشَّرُّ
فَذُوۡ دُعَآءٍ عَرِيۡضٍ‏ ﴿۵۱﴾ قُلۡ اَرَءَيۡتُمۡ اِنۡ كَانَ مِنۡ عِنۡدِ اللّٰهِ
ثُمَّ كَفَرۡتُمۡ بِهٖ مَنۡ اَضَلُّ مِمَّنۡ هُوَ فِىۡ شِقَاقٍۢ بَعِيۡدٍ‏ ﴿۵۲﴾
سَنُرِيۡهِمۡ اٰيٰتِنَا فِى الۡاٰفَاقِ وَفِىۡۤ اَنۡفُسِهِمۡ حَتّٰى يَتَبَيَّنَ لَهُمۡ
اَنَّهُ الۡحَـقُّ ؕ اَوَلَمۡ يَكۡفِ بِرَبِّكَ اَنَّهٗ عَلٰى كُلِّ شَىۡءٍ شَهِيۡدٌ‏ ﴿۵۳﴾ اَلَاۤ
اِنَّهُمۡ فِىۡ مِرۡيَةٍ مِّنۡ لِّقَآءِ رَبِّهِمۡ‌ ؕ اَلَاۤ اِنَّهٗ بِكُلِّ شَىۡءٍ مُّحِيۡطٌ‏ ﴿۵۴﴾

قيامت (اچڻ) جي خبر الله (ئي) جي حوالي آهي ۽ سندس علم کان سواءِ نہ ڪي ميوا پنهجن ڳپين (مکڙين) مان نڪرندا آهن ۽ نہ ڪا مادي ڏڪي ٿيندي آهي ۽ نڪي ڄڻيندي آهي. ۽ ان ڏينهن (الله) کين سڏيندو تہ منهنجا شريڪ (جي اوهين مقرر ڪندا هيؤ سي) ڪٿي آهن؟ چوندا تہ توکي خبر ڏني سون تہ اسان مان ڪو بہ (اُنهن جي) ثابت ڪرڻ وارو ڪونهي (٤٧). ۽ جن کي (هن کان) اڳ (دنيا ۾) پوڄيندا هئا سي کانئن ڀلجي ويندا ۽ ڀائيندا تہ کين ڪو ڇوٽڪارو ڪونهي (٤٨). انسان چڱائيءَ جي سڏڻ (دعا گهرڻ) کان نہ ٿڪبو آهي ۽ جيڪڏهن کيس (ڪا) مدائي پهچندي آهي تہ پوءِ نااُميد ٿي آسرو ڇنندو آهي (٤٩). ۽ جيڪڏهن کيس تڪليف پهچڻ کان پوءِ پاڻ وٽان ڪا ٻاجھ چکائيندا آهيون تہ ضرور چوندو آهي تہ هيءَ مون (ئي) لاءِ آهي ۽ نہ ٿو ڀانيان تہ قيامت قائم ٿيڻي آهي ۽ جيڪڏهن (آءٌ) پنهنجي پالڻهار ڏانهن (ڪٿي) موٽايس تہ بيشڪ مون لاءِ وٽس (بہ) ضرور چڱي حالت هوندي. پوءِ ڪافرن جيڪي ڪيو آهي، تنهن بابت کين ضرور خبردار ڪندا سون ۽ کين سخت عذاب ضرور چکائيندا سون (٥٠). ۽ جڏهن انسان تي نعمت ڪندا آهيون، تڏهن منهن ڦيرائيندو آهي ۽ پنهنجو پاسو موڙيندو آهي ۽ جڏهن کيس (ڪا) تڪليف پهچندي آهي، تڏهن وڏيون ڊگهيون دعائون گهرندو آهي (٥١). (اي پيغمبر! کين) چؤ تہ اوهين ڏسو تہ جيڪڏهن (قرآن) الله وٽان هجي وري سندس انڪار ڪريو تہ جيڪو وڏي ضد ۾ پيل هجي تنهن کان وڌيڪ گمراھ ڪير آهي؟ (٥٢). پنهنجيون نشانيون ملڪن ۾ ۽ سندن وجودن ۾ کين سگهوئي ڏيکاريندا سون، تان جو کين پڌرو ٿيندو تہ بيشڪ اهو (قرآن) سچو آهي، تنهنجو پالڻهار ڪافي نہ آهي ڇا، جيڪو سڀڪنهن شيءِ تي حاضر آهي؟ (٥٣). خبردار! بيشڪ اُهي پنهنجي پالڻهار جي ملڻ کان شڪ ۾ (پيل) آهن، خبردار! بيشڪ اُهو هر ڪنهن شيءِ کي وڪوڙيندڙ آهي (٥٤).

سُوْرَةُ الشُّوْرٰى

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

حٰمٓ ﴿۱﴾ عٓسٓقٓ ﴿۲﴾ كَذٰلِكَ يُوْحِيْٓ اِلَيْكَ وَاِلَى الَّذِيْنَ مِنْ قَبْلِكَ ۙ
اللّٰهُ الْعَزِيْزُ الْحَكِيْمُ ﴿۳﴾ لَهٗ مَا فِي السَّمٰوٰتِ وَمَا فِي الْاَرْضِ ۭ وَهُوَ
الْعَلِيُّ الْعَظِيْمُ ﴿۴﴾ تَكَادُ السَّمٰوٰتُ يَتَفَطَّرْنَ مِنْ فَوْقِهِنَّ وَالْمَلٰۗئِكَةُ
يُسَبِّحُوْنَ بِحَمْدِ رَبِّهِمْ وَيَسْتَغْفِرُوْنَ لِمَنْ فِي الْاَرْضِ ۭ اَلَآ اِنَّ
اللّٰهَ هُوَ الْغَفُوْرُ الرَّحِيْمُ ﴿۵﴾ وَالَّذِيْنَ اتَّخَذُوْا مِنْ دُوْنِهٖٓ اَوْلِيَاۗءَ اللّٰهُ
حَفِيْظٌ عَلَيْهِمْ ڮ وَمَآ اَنْتَ عَلَيْهِمْ بِوَكِيْلٍ ﴿۶﴾ وَكَذٰلِكَ اَوْحَيْنَآ
اِلَيْكَ قُرْاٰنًا عَرَبِيًّا لِّتُنْذِرَ اُمَّ الْقُرٰى وَمَنْ حَوْلَهَا وَتُنْذِرَ يَوْمَ
الْجَمْعِ لَا رَيْبَ فِيْهِ ۭ فَرِيْقٌ فِي الْجَنَّةِ وَفَرِيْقٌ فِي السَّعِيْرِ ﴿۷﴾ وَلَوْ
شَاۗءَ اللّٰهُ لَجَعَلَهُمْ اُمَّةً وَّاحِدَةً وَّلٰكِنْ يُّدْخِلُ مَنْ يَّشَاۗءُ
فِيْ رَحْمَتِهٖ ۭ وَالظّٰلِمُوْنَ مَا لَهُمْ مِّنْ وَّلِيٍّ وَّلَا نَصِيْرٍ ﴿۸﴾ اَمِ اتَّخَذُوْا
مِنْ دُوْنِهٖٓ اَوْلِيَاۗءَ ۚ فَاللّٰهُ هُوَ الْوَلِيُّ وَهُوَ يُحْيِ الْمَوْتٰى ۡ وَهُوَ
عَلٰي كُلِّ شَيْءٍ قَدِيْرٌ ﴿۹﴾ ع وَمَا اخْتَلَفْتُمْ فِيْهِ مِنْ شَيْءٍ فَحُكْمُهٗٓ
اِلَى اللّٰهِ ۭ ذٰلِكُمُ اللّٰهُ رَبِّيْ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ ڰ وَاِلَيْهِ اُنِيْبُ ﴿۱۰﴾

سورة شوريٰ مڪي آهي ۽ هن ۾ ٽيونجاهه آيتون ۽ پنج رڪوع آهن.

الله ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

حٰمٓ (١) . عٓسٓقٓ (٢) . غالب حڪمت وارو الله اهڙيءَ طرح تو ڏانهن وحي موڪلي ٿو ۽ انهن ڏانهن (به) جيڪي توکان اڳ هُئا (موڪليندو رهيو) (٣) . جيڪي آسمانن ۾ آهي ۽ جيڪي زمين ۾ آهي سو (سڀ) سندس آهي ۽ اُهو (سڀ کان) مٿاهون (۽) وڏو آهي (٤) . (الله جي دهشت کان) آسمان پنهنجي مٿان کان ڦاٽڻ تي آهن ۽ ملائڪ پنهنجي پالڻهار جي ساراهه سان گڏ پاڪائي واکاڻيندا آهن ۽ جيڪي زمين ۾ آهن، تن لاءِ بخشش گهرندا آهن. خبردار! بيشڪ الله ئي بخشڻهار مهربان آهي (٥) . ۽ جن اُن کان سواءِ ٻيا دوست ورتا آهن، تن تي الله نگاهه رکندڙ آهي ۽ تون مٿن ڪو ذميوار نه آهين (٦) . ۽ اهڙيءَ طرح تو ڏانهن عربيءَ (ٻوليءَ) ۾ قرآن وحي ڪيو سون ته مڪي وارن ۽ سندس آس پاس وارن کي ڊيڄارين ۽ قيامت جو ڏينهن جنهن ۾ ڪو شڪ نه آهي، تنهن کان (پڻ) ڊيڄارين، هڪ ٽولي بهشت ۾ ۽ ٻي ٽولي دوزخ ۾ هوندي (٧) . ۽ جيڪڏهن الله گهري ها ته انهن سڀني کي هڪ ٽولي ڪري ها، پر جنهن کي گهري تنهن کي پنهنجيءَ ٻاجهه ۾ داخل ڪندو آهي ۽ ظالمن جو نڪي ڪو دوست ۽ نڪي ڪو مددگار آهي (٨) . الله کان سواءِ ٻيا ڪارساز ڪري ڇو ورتا اٿن؟ پوءِ الله ئي ڪارساز آهي ۽ اهو ئي مُئن کي جياريندو آهي ۽ اهو سڀ ڪنهن شيءِ تي وسوارو آهي (٩) . ۽ جنهن (ڳالهه) بابت تڪرار ڪيو اٿوَ سو ڪجهه به هجي ته اُنهيءَ جو نبيرو الله ڏانهن (حوالي ڪيل) آهي، منهنجو پالڻهار اهو الله آهي، مٿس ڀروسو ڪيم ۽ ڏانهس موٽان ٿو (١٠) .

فَاطِرُ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِؕ جَعَلَ لَكُمْ مِّنْ اَنْفُسِكُمْ اَزْوَاجًا وَّ
مِنَ الْاَنْعَامِ اَزْوَاجًاۚ يَذْرَؤُكُمْ فِيْهِؕ لَيْسَ كَمِثْلِهٖ شَيْءٌۚ وَهُوَ
السَّمِيْعُ الْبَصِيْرُ ﴿۱۱﴾ لَهٗ مَقَالِيْدُ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِۚ يَبْسُطُ
الرِّزْقَ لِمَنْ يَّشَآءُ وَيَقْدِرُؕ اِنَّهٗ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيْمٌ ﴿۱۲﴾ شَرَعَ لَكُمْ
مِّنَ الدِّيْنِ مَا وَصّٰى بِهٖ نُوْحًا وَّالَّذِيْٓ اَوْحَيْنَآ اِلَيْكَ وَمَا
وَصَّيْنَا بِهٖٓ اِبْرٰهِيْمَ وَمُوْسٰى وَعِيْسٰٓى اَنْ اَقِيْمُوا الدِّيْنَ وَ
لَا تَتَفَرَّقُوْا فِيْهِؕ كَبُرَ عَلَى الْمُشْرِكِيْنَ مَا تَدْعُوْهُمْ اِلَيْهِؕ اَللّٰهُ
يَجْتَبِيْٓ اِلَيْهِ مَنْ يَّشَآءُ وَيَهْدِيْٓ اِلَيْهِ مَنْ يُّنِيْبُ ﴿۱۳﴾ وَمَا
تَفَرَّقُوْٓا اِلَّا مِنْۢ بَعْدِ مَا جَآءَهُمُ الْعِلْمُ بَغْيًاۢ بَيْنَهُمْؕ وَلَوْلَا
كَلِمَةٌ سَبَقَتْ مِنْ رَّبِّكَ اِلٰٓى اَجَلٍ مُّسَمًّى لَّقُضِيَ بَيْنَهُمْؕ وَ
اِنَّ الَّذِيْنَ اُوْرِثُوا الْكِتٰبَ مِنْۢ بَعْدِهِمْ لَفِيْ شَكٍّ مِّنْهُ مُرِيْبٍ ﴿۱۴﴾
فَلِذٰلِكَ فَادْعُۚ وَاسْتَقِمْ كَمَآ اُمِرْتَۚ وَلَا تَتَّبِعْ اَهْوَآءَهُمْۚ
وَقُلْ اٰمَنْتُ بِمَآ اَنْزَلَ اللّٰهُ مِنْ كِتٰبٍۚ وَاُمِرْتُ لِاَعْدِلَ
بَيْنَكُمْؕ اَللّٰهُ رَبُّنَا وَرَبُّكُمْؕ لَنَآ اَعْمَالُنَا وَلَكُمْ اَعْمَالُكُمْؕ لَا
حُجَّةَ بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْؕ اَللّٰهُ يَجْمَعُ بَيْنَنَا وَاِلَيْهِ الْمَصِيْرُ ﴿۱۵﴾

آسمان ۽ زمين جو بڻائيندڙ آهي. اوهان جي جنس منجهان اوهان لاءِ زالون پيدا ڪيائين ۽ ڍورن (جي جنس) مان ڪيترائي قسم (بڻايائين)، انهيءَ طرح سان اوهان کي پکيڙي ٿو، اُن جهڙي ڪا (به) شيءِ نہ آهي ۽ اُهو ٻڌندڙ ڏسندڙ آهي (١١). آسمانن ۽ زمين جون ڪنجيون وٽس ئي آهن، جنهن لاءِ گهري (تنهن لاءِ) روزي ڪشادي ڪندو آهي ۽ (جنهن لاءِ گهري تنهن لاءِ) تنگ ڪندو آهي، بيشڪ اُهو هر شيءِ کي ڄاڻندڙ آهي (١٢). اوهان لاءِ اُهو دين مقرر ڪيائين جنهن (جي قائم ڪرڻ) جو نوح کي حڪم ڪيو هئائين ۽ جيڪو تو ڏانهن (بہ) وحي ڪيو سين ۽ اهو جنهن (جي قائم ڪرڻ) جو ابراهيم ۽ موسىٰ ۽ عيسىٰ کي حڪم ڪيو سون تہ دين کي قائم ڪريو ۽ منجهس ڌارو ڌار نہ ٿيو. مشرڪن کي اها (ڳالهہ) ڏکي لڳي، جنهن ڏانهن کين سڏيندو آهين. الله جنهن کي گهري (تنهن کي) پاڻ ڏانهن چونڊيندو آهي ۽ جيڪو (ڏانهنس) ورندو آهي، تنهن کي پاڻ ڏانهن هدايت ڪندو آهي (١٣). ۽ جو ساڻ پاڻ ۾ هون، تنهن جي ڪري پاڻ وٽ علم پهچڻ کان پوءِ ڌارو ڌار ٿيا ۽ جيڪڏهن تنهنجي پالڻهار کان مقرر مدت تائين (مهلت ڏيڻ جو) حڪم اڳي (جاري ٿيل) نہ هجي ها تہ ضرور سندن وچ ۾ (هاڻي ئي) فيصلو ڪجي ها ۽ بيشڪ جن کي انهن (پيغمبرن) کان پوءِ ڪتاب ڏنو ويو سي دين کان وڏي شڪ ۾ (پيل) آهن (١٤). پوءِ (تون) انهيءَ (دين) ڏانهن سڏ، ۽ جيئن توکي حڪم ڪيو ويو آهي (تيئن) پڪو ٿي بيهہ ۽ سندين سَڌن جي تابعداري نہ ڪر ۽ چؤ تہ جيڪو بہ ڪتاب الله لاٿو تنهن کي مڃيم ۽ مون کي حڪم ٿيل آهي تہ اوهان جي وچ ۾ انصاف ڪريان، الله اسان جو پالڻهار ۽ اوهان جو پالڻهار آهي، اسان لاءِ اسانجا عمل ۽ اوهان لاءِ اوهان جا عمل آهن، اسان جي ۽ اوهان جي وچ ۾ ڪو تڪرار ڪونهي، الله اسان (سڀني) کي پاڻ ۾ (قيامت ڏينهن) گڏ ڪندو ۽ ڏانهس موٽڻ اهي (١٥).

وَالَّذِيْنَ يُحَآجُّوْنَ فِي اللّٰهِ مِنْ بَعْدِ مَا اسْتُجِيْبَ لَهٗ حُجَّتُهُمْ
دَاحِضَةٌ عِنْدَ رَبِّهِمْ وَعَلَيْهِمْ غَضَبٌ وَّلَهُمْ عَذَابٌ شَدِيْدٌ ﴿۱۶﴾
اَللّٰهُ الَّذِيْٓ اَنْزَلَ الْكِتٰبَ بِالْحَقِّ وَالْمِيْزَانَ ؕ وَمَا يُدْرِيْكَ
لَعَلَّ السَّاعَةَ قَرِيْبٌ ﴿۱۷﴾ يَسْتَعْجِلُ بِهَا الَّذِيْنَ لَا يُؤْمِنُوْنَ
بِهَا ۚ وَالَّذِيْنَ اٰمَنُوْا مُشْفِقُوْنَ مِنْهَا ۙ وَيَعْلَمُوْنَ اَنَّهَا الْحَقُّ ؕ
اَلَآ اِنَّ الَّذِيْنَ يُمَارُوْنَ فِي السَّاعَةِ لَفِيْ ضَلٰلٍ ۭ بَعِيْدٍ ﴿۱۸﴾
اَللّٰهُ لَطِيْفٌ ۢ بِعِبَادِهٖ يَرْزُقُ مَنْ يَّشَآءُ ۚ وَهُوَ الْقَوِيُّ الْعَزِيْزُ ﴿۱۹﴾
مَنْ كَانَ يُرِيْدُ حَرْثَ الْاٰخِرَةِ نَزِدْ لَهٗ فِيْ حَرْثِهٖ ۚ وَمَنْ
كَانَ يُرِيْدُ حَرْثَ الدُّنْيَا نُؤْتِهٖ مِنْهَا ۙ وَمَا لَهٗ فِي الْاٰخِرَةِ
مِنْ نَّصِيْبٍ ﴿۲۰﴾ اَمْ لَهُمْ شُرَكٰٓؤُا شَرَعُوْا لَهُمْ مِّنَ الدِّيْنِ
مَا لَمْ يَاْذَنْ ۢ بِهِ اللّٰهُ ؕ وَلَوْلَا كَلِمَةُ الْفَصْلِ لَقُضِيَ بَيْنَهُمْ ؕ
وَاِنَّ الظّٰلِمِيْنَ لَهُمْ عَذَابٌ اَلِيْمٌ ﴿۲۱﴾ تَرَى الظّٰلِمِيْنَ
مُشْفِقِيْنَ مِمَّا كَسَبُوْا وَهُوَ وَاقِعٌ ۢ بِهِمْ ؕ وَالَّذِيْنَ
اٰمَنُوْا وَعَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ فِيْ رَوْضٰتِ الْجَنّٰتِ ۚ لَهُمْ مَّا
يَشَآءُوْنَ عِنْدَ رَبِّهِمْ ؕ ذٰلِكَ هُوَ الْفَضْلُ الْكَبِيْرُ ﴿۲۲﴾

۽ الله (جي دين) بابت سندس فرمان قبول ڪرڻ کان پوءِ جيڪي جهيڳڙو ڪندا آهن، تن جي حجت سندن پالڻهار وٽ ڪوڙي ٿيڻ واري آهي ۽ مٿن (الله جو) ڏمر آهي ۽ انهن لاءِ سخت عذاب آهي (١٦). الله اهو آهي جنهن سچو ڪتاب ۽ (انصاف جي) ترازي لاٿي. ۽ توکي ڪهڙيءَ ڳالھ ڄاڻايو تہ متان قيامت ويجهي هجي (١٧). جيڪي قيامت کي نہ مڃيندا آهن، سي اُن کي تڪڙو گهرندا آهن. ۽ جن ايمان آندو آهي سي ان کان ڊڄندا آهن ۽ ڄاڻندا آهن تہ بيشڪ اها سچ (اچڻي) آهي. خبردار! بيشڪ جيڪي قيامت بابت جهيڳڙو ڪندا آهن، سي بيشڪ وڏيءَ گمراهيءَ ۾ آهن (١٨). الله پنهنجن ٻانهن تي مهربان آهي، جنهن کي گهري (تنهن کي) روزي ڏيندو آهي ۽ اُهو سگهارو غالب آهي (١٩). جيڪو آخرت جي پوک گهرندو آهي، تنهن لاءِ سنديس پوک ۾ واڌارو ڪندا آهيون ۽ جيڪو دنيا جي پوک جو ارادو ڪندو آهي، تنهن کي ڪجھ منجهانئس ڏيندا آهيون ۽ آخرت ۾ ان جو ڪو ٻہ حصو نہ آهي (٢٠). اُنهن (يعني ڪافرن) جا ڪي اهڙا شريڪ آهن ڇا جن انهن لاءِ دين مان (اُهو) نئون رستو ٺاهيو آهي، جنهن جو الله حڪم نہ ڏنو آهي؟ ۽ جيڪڏهن فيصلي ڪرڻ جو وعدو (ٿيل) نہ هجي ها تہ ضرور (هاڻي ئي) سندن وچ ۾ نبيرو ڪجي ها ۽ بيشڪ ظالمن لاءِ ئي ڏکوئيندڙ عذاب آهي (٢١). (اي پيغمبر!) ظالمن جيڪي ڪمايو آهي، تنهن (جي عذاب) سببان کين ڊڄندڙ ڏسندين ۽ اهو (عذاب) کين پهچندڙ آهي ۽ جن ايمان آندو ۽ چڱا ڪم ڪيا سي بهشتن جي باغن ۾ هوندا، جيڪي گهرندا سو سندن پالڻهار وٽ اُنهن لاءِ (موجود) آهي. اِهو ئي وڏو فضل آهي (٢٢).

ذٰلِكَ الَّذِيْ يُبَشِّرُ اللّٰهُ عِبَادَهُ الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا وَعَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ ؕ
قُلْ لَّاۤ اَسْـَٔلُكُمْ عَلَيْهِ اَجْرًا اِلَّا الْمَوَدَّةَ فِي الْقُرْبٰى ؕ وَمَنْ يَّقْتَرِفْ
حَسَنَةً نَّزِدْ لَهٗ فِيْهَا حُسْنًا ؕ اِنَّ اللّٰهَ غَفُوْرٌ شَكُوْرٌ ﴿۲۳﴾ اَمْ يَقُوْلُوْنَ
افْتَرٰى عَلَى اللّٰهِ كَذِبًا ۚ فَاِنْ يَّشَاِ اللّٰهُ يَخْتِمْ عَلٰى قَلْبِكَ ؕ وَيَمْحُ
اللّٰهُ الْبَاطِلَ وَيُحِقُّ الْحَقَّ بِكَلِمٰتِهٖ ؕ اِنَّهٗ عَلِيْمٌۢ بِذَاتِ الصُّدُوْرِ ﴿۲۴﴾
وَهُوَ الَّذِيْ يَقْبَلُ التَّوْبَةَ عَنْ عِبَادِهٖ وَيَعْفُوْا عَنِ السَّيِّاٰتِ
وَيَعْلَمُ مَا تَفْعَلُوْنَ ﴿۲۵﴾ وَيَسْتَجِيْبُ الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا وَعَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ
وَيَزِيْدُهُمْ مِّنْ فَضْلِهٖ ؕ وَالْكٰفِرُوْنَ لَهُمْ عَذَابٌ شَدِيْدٌ ﴿۲۶﴾ وَلَوْ
بَسَطَ اللّٰهُ الرِّزْقَ لِعِبَادِهٖ لَبَغَوْا فِي الْاَرْضِ وَلٰكِنْ يُّنَزِّلُ بِقَدَرٍ
مَّا يَشَآءُ ؕ اِنَّهٗ بِعِبَادِهٖ خَبِيْرٌۢ بَصِيْرٌ ﴿۲۷﴾ وَهُوَ الَّذِيْ يُنَزِّلُ الْغَيْثَ
مِنْۢ بَعْدِ مَا قَنَطُوْا وَيَنْشُرُ رَحْمَتَهٗ ؕ وَهُوَ الْوَلِيُّ الْحَمِيْدُ ﴿۲۸﴾ وَ
مِنْ اٰيٰتِهٖ خَلْقُ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ وَمَا بَثَّ فِيْهِمَا مِنْ دَآبَّةٍ ؕ
وَهُوَ عَلٰى جَمْعِهِمْ اِذَا يَشَآءُ قَدِيْرٌ ﴿۲۹﴾ وَمَاۤ اَصَابَكُمْ مِّنْ مُّصِيْبَةٍ فَبِمَا
كَسَبَتْ اَيْدِيْكُمْ وَيَعْفُوْا عَنْ كَثِيْرٍ ؕ ﴿۳۰﴾ وَمَاۤ اَنْتُمْ بِمُعْجِزِيْنَ
فِي الْاَرْضِ ۚۖ وَمَا لَكُمْ مِّنْ دُوْنِ اللّٰهِ مِنْ وَّلِيٍّ وَّلَا نَصِيْرٍ ﴿۳۱﴾

اِهو (ثواب) اُهو آهي، جنهن جي الله پنهنجن اُنهن ٻانهن کي خوشخبري ڏيندو آهي، جن ايمان آندو آهي ۽ چڱا ڪم ڪيا آهن. (اي پيغمبر! ڪين) چؤ تہ آءٌ اوهان کان ان (پيغام پهچائڻ) تي ڪو اجورو نہ ٿو گهران، پر (جهڳائي تہ) مائٽن (جي وچ) ۾ محبت (رکو) ۽ جيڪو نيڪي ڪمائيندو، تنهن لاءِ ان نيڪيءَ ۾ خوبي وڌائينداسون. بيشڪ الله بخشڻهار قدر دان آهي (٢٣). چوندا آهن ڇا تہ (پيغمبر پاڻ) الله تي ڪوڙ ٺاهيو آهي؟ پوءِ جيڪڏهن الله گهري تہ تنهنجيءَ دل تي مهر هڻي. الله باطل کي مٽائيندو آهي ۽ پنهنجن سخنن سان سچي دين کي ثابت ڪندو آهي، بيشڪ اُهو سينن وارو (ڳجهہ) ڄاڻندڙ آهي (٢۴). ۽ اُهو آهي جو پنهنجن ٻانهن جي توبہ قبول ڪندو آهي ۽ گناهن کان معافي ڏيندو آهي ۽ جيڪي ڪندا آهيو سو ڄاڻندو آهي (٢٥). ۽ جن ايمان آندو آهي ۽ چڱا ڪم ڪيا آهن، تن جي دعا قبول ڪندو آهي ۽ پنهنجي فضل سان ڪين وڌيڪ (ٻہ) ڏيندو آهي ۽ ڪافرن لاءِ ئي سخت سزا آهي (٢٦). ۽ جيڪڏهن الله پنهنجن ٻانهن جي روزي ڪشادي ڪري ها تہ ملڪ ۾ ضرور بگيڙ وجهن ها پر جيترو (پاڻ) گهرندو آهي، (اوترو) نازل ڪندو آهي، ڇو تہ اُهو پنهنجن ٻانهن کي ڄاڻندڙ ڏسندڙ آهي (٢٧). ۽ (الله) اُهو آهي جو (ماڻهن جي) نااميد ٿيڻ کان پوءِ مينهن هيٺ موڪليندو آهي ۽ پنهنجي رحمت پکيڙيندو آهي ۽ اُهو (ئي) ڪارساز ساراهيل آهي (٢٨). ۽ آسمانن ۽ زمين جو بڻائڻ ۽ جيڪي سندن وچ ۾ چرندڙ پکيڙيائين تن جو (بڻائڻ) سنديس نشانين مان آهي ۽ اهو جڏهن گهرندو (تڏهن) سندن گڏ ڪرڻ تي وسوارو آهي (٢٩). ۽ جيڪا ٻہ تڪليف اوهان کي پهچندي آهي، سا اوهان جي هٿن جي ڪمائيءَ سببان آهي ۽ گهڻن (گناهن) کان (الله) ٽارو ڪندو آهي (٣٠). ۽ اوهين زمين ۾ (ڀڄي) عاجز ڪرڻ وارا نہ آهيو ۽ الله کان سواءِ اوهان جو نہ ڪو ڪارساز ۽ نہ ڪو مدد گار آهي (٣١).

وَمِنْ اٰیٰتِهِ الْجَوَارِ فِی الْبَحْرِ كَالْاَعْلَامِ ﴿۳۲﴾ اِنْ یَّشَاْ یُسْكِنِ الرِّیْحَ
فَیَظْلَلْنَ رَوَاكِدَ عَلٰی ظَهْرِهٖ ؕ اِنَّ فِیْ ذٰلِكَ لَاٰیٰتٍ لِّكُلِّ صَبَّارٍ
شَكُوْرٍ ﴿۳۳﴾ اَوْ یُوْبِقْهُنَّ بِمَا كَسَبُوْا وَیَعْفُ عَنْ كَثِیْرٍ ﴿۳۴﴾ وَّیَعْلَمَ
الَّذِیْنَ یُجَادِلُوْنَ فِیْۤ اٰیٰتِنَا ؕ مَا لَهُمْ مِّنْ مَّحِیْصٍ ﴿۳۵﴾ فَمَاۤ اُوْتِیْتُمْ
مِّنْ شَیْءٍ فَمَتَاعُ الْحَیٰوةِ الدُّنْیَا ۚ وَمَا عِنْدَ اللّٰهِ خَیْرٌ وَّاَبْقٰی
لِلَّذِیْنَ اٰمَنُوْا وَعَلٰی رَبِّهِمْ یَتَوَكَّلُوْنَ ﴿۳۶﴾ وَالَّذِیْنَ یَجْتَنِبُوْنَ
كَبٰٓئِرَ الْاِثْمِ وَالْفَوَاحِشَ وَاِذَا مَا غَضِبُوْا هُمْ یَغْفِرُوْنَ ﴿۳۷﴾
وَالَّذِیْنَ اسْتَجَابُوْا لِرَبِّهِمْ وَاَقَامُوا الصَّلٰوةَ ۪ وَاَمْرُهُمْ شُوْرٰی
بَیْنَهُمْ ۪ وَمِمَّا رَزَقْنٰهُمْ یُنْفِقُوْنَ ﴿۳۸﴾ وَالَّذِیْنَ اِذَاۤ اَصَابَهُمُ
الْبَغْیُ هُمْ یَنْتَصِرُوْنَ ﴿۳۹﴾ وَجَزٰٓؤُا سَیِّئَةٍ سَیِّئَةٌ مِّثْلُهَا ۚ
فَمَنْ عَفَا وَاَصْلَحَ فَاَجْرُهٗ عَلَی اللّٰهِ ؕ اِنَّهٗ لَا یُحِبُّ الظّٰلِمِیْنَ ﴿۴۰﴾
وَلَمَنِ انْتَصَرَ بَعْدَ ظُلْمِهٖ فَاُولٰٓئِكَ مَا عَلَیْهِمْ مِّنْ
سَبِیْلٍ ﴿۴۱﴾ اِنَّمَا السَّبِیْلُ عَلَی الَّذِیْنَ یَظْلِمُوْنَ النَّاسَ وَ
یَبْغُوْنَ فِی الْاَرْضِ بِغَیْرِ الْحَقِّ ؕ اُولٰٓئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ
اَلِیْمٌ ﴿۴۲﴾ وَلَمَنْ صَبَرَ وَغَفَرَ اِنَّ ذٰلِكَ لَمِنْ عَزْمِ الْاُمُوْرِ ﴿۴۳﴾

۽ سنديس نشانين مان سمنڊ ۾ جبلن وانگر جهاز (۽ ٻيڙا هلندا) آهن (٣٢). جيڪڏهن (الله) گهري ته واءُ کي روڪي، پوءِ ٻيڙا سمنڊ جي پٺيءَ تي (هلڻ کان) بيهي رهن، بيشڪ ان ۾ سڀڪنهن صبر ڪندڙ شڪر ڪندڙ لاءِ نشانيون آهن (٣٣). يا (جيڪڏهن گهري ته) سندن ڪئي سببان ٻيڙين کي (ٻوڙي) ناس ڪري (ته ٻه وسوارو آهي) ۽ گهڻن (گناهن) کان ٽارو (ٻه) ڪندو آهي (٣٤). ۽ (ته) جيڪي اسان جي آيتن بابت جهڳڙو ڪندا آهن، سي ڄاڻن ته انهن لاءِ ڪو ڇوٽڪارو نه آهي (٣٥). پوءِ جيڪي اوهان کي ڏنو ويو آهي، سو ڪجھ ٻه هجي ته اهو دنيوي حياتيءَ جو (ٿورو) سامان آهي ۽ جيڪي الله وٽ آهي سو ڀلو ۽ هميشہ رهڻ وارو اُنهن لاءِ آهي، جن ايمان آندو آهي ۽ پنهنجي پالڻهار تي ڀروسو ڪندا آهن (٣٦). ۽ (اُنهن لاءِ ٻہ) جيڪي وڏن گناهن ۽ بي حيائين کان پاڻ پليندا آهن ۽ جڏهن ڪاوڙبا آهن (تڏهن) اُهي بخشيندا آهن (٣٧). ۽ جن پنهنجي پالڻهار جو حڪم مڃيو ۽ نماز پڙهي ۽ سندن ڪم پاڻ ۾ صلاح سان هوندو آهي ۽ جيڪي کين رزق ڏنو سون، تنهن مان خرچيندا آهن (٣٨). ۽ اُهي (اهڙا آهن) جو جڏهن کين ڪو ظلم پهچي (تڏهن مظلوم جو مناسب) بدلو وٺندا آهن (٣٩). ۽ برائيءَ جو بدلو اهڙي برائي آهي. پوءِ جيڪو معاف ڪري ۽ صلح ڪري تنهن جو اجر الله تي آهي، بيشڪ الله ظالمن کي دوست نہ رکندو آهي (٤٠). ۽ بيشڪ جيڪي پنهنجي ايذائجڻ کان پوءِ وير وٺن تن تي ڪا (ڏورابي جي) واٽ ڪانهي (٤١). (ڏورابي جي) واٽ رڳو انهن تي آهي، جيڪي ماڻهن کي ايذائيندا آهن ۽ ملڪ ۾ ناحق فساد وجهندا آهن، اُنهن لاءِ ڏکوئيندڙ عذاب آهي (٤٢). ۽ البت جيڪو صبر ڪري ۽ بخشي (ته) بيشڪ اِهو (گڻ) همت جي ڪمن مان آهي (٤٣).

وَمَنْ يُّضْلِلِ اللّٰهُ فَمَا لَهٗ مِنْ وَّلِيٍّ مِّنْۢ بَعْدِهٖ ؕ وَتَرَى الظّٰلِمِيْنَ
لَمَّا رَاَوُا الْعَذَابَ يَقُوْلُوْنَ هَلْ اِلٰى مَرَدٍّ مِّنْ سَبِيْلٍ ۚ﴿۴۴﴾ وَتَرٰىهُمْ
يُعْرَضُوْنَ عَلَيْهَا خٰشِعِيْنَ مِنَ الذُّلِّ يَنْظُرُوْنَ مِنْ طَرْفٍ خَفِيٍّ ؕ
وَقَالَ الَّذِيْنَ اٰمَنُوْۤا اِنَّ الْخٰسِرِيْنَ الَّذِيْنَ خَسِرُوْۤا اَنْفُسَهُمْ وَاَهْلِيْهِمْ
يَوْمَ الْقِيٰمَةِ ؕ اَلَاۤ اِنَّ الظّٰلِمِيْنَ فِيْ عَذَابٍ مُّقِيْمٍ ﴿۴۵﴾ وَمَا كَانَ لَهُمْ
مِّنْ اَوْلِيَآءَ يَنْصُرُوْنَهُمْ مِّنْ دُوْنِ اللّٰهِ ؕ وَمَنْ يُّضْلِلِ اللّٰهُ فَمَا لَهٗ
مِنْ سَبِيْلٍ ؕ﴿۴۶﴾ اِسْتَجِيْبُوْا لِرَبِّكُمْ مِّنْ قَبْلِ اَنْ يَّاْتِيَ يَوْمٌ لَّا مَرَدَّ لَهٗ
مِنَ اللّٰهِ ؕ مَا لَكُمْ مِّنْ مَّلْجَاٍ يَّوْمَئِذٍ وَّمَا لَكُمْ مِّنْ نَّكِيْرٍ ﴿۴۷﴾ فَاِنْ اَعْرَضُوْا
فَمَاۤ اَرْسَلْنٰكَ عَلَيْهِمْ حَفِيْظًا ؕ اِنْ عَلَيْكَ اِلَّا الْبَلٰغُ ؕ وَاِنَّاۤ اِذَاۤ اَذَقْنَا
الْاِنْسَانَ مِنَّا رَحْمَةً فَرِحَ بِهَا ۚ وَاِنْ تُصِبْهُمْ سَيِّئَةٌۢ بِمَا قَدَّمَتْ
اَيْدِيْهِمْ فَاِنَّ الْاِنْسَانَ كَفُوْرٌ ﴿۴۸﴾ لِلّٰهِ مُلْكُ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ ؕ
يَخْلُقُ مَا يَشَآءُ ؕ يَهَبُ لِمَنْ يَّشَآءُ اِنَاثًا وَّيَهَبُ لِمَنْ يَّشَآءُ الذُّكُوْرَ ۙ﴿۴۹﴾
اَوْ يُزَوِّجُهُمْ ذُكْرَانًا وَّاِنَاثًا ۚ وَيَجْعَلُ مَنْ يَّشَآءُ عَقِيْمًا ؕ اِنَّهٗ عَلِيْمٌ
قَدِيْرٌ ﴿۵۰﴾ وَمَا كَانَ لِبَشَرٍ اَنْ يُّكَلِّمَهُ اللّٰهُ اِلَّا وَحْيًا اَوْ مِنْ وَّرَآئِ
حِجَابٍ اَوْ يُرْسِلَ رَسُوْلًا فَيُوْحِيَ بِاِذْنِهٖ مَا يَشَآءُ ؕ اِنَّهٗ عَلِيٌّ حَكِيْمٌ ﴿۵۱﴾

۽ جنهن کي الله گمراه ڪري تنهن جو ان کان پوءِ ڪو پرجهلو ڪونهي ۽ (تون) ظالمن کي ڏسندين ته جڏهن (اُهي) سزا ڏسندا (تڏهن) چوندا ته (هاڻي دنيا ۾) ورڻ جي ڪا واه آهي ڇا؟ (٤٤) . ۽ کين ڏسندين جو دوزخ جي آڏو ڪبن. خواريءَ کان جهڪا ٿيل هوندا ڏٻيءَ اک سان پيا نهاريندا. ۽ مؤمن چوندا ته بيشڪ ٽوٽي وارا اُهي آهن جن پاڻ کي ۽ پنهنجن گهر وارن کي قيامت جي ڏينهن نقصان لاتو. خبردار! بيشڪ ظالم هميشہ جي عذاب ۾ هوندا (٤٥) . ۽ الله کان سواءِ انهن جا ڪي پرجهلا نہ هوندا جي کين مدد ڏين ۽ جنهن کي الله گمراه ڪري تنهن لاءِ ڪا واٽ نہ آهي (٤٦) . پنهنجي پالڻهار جو حڪم ان ڏينهن (جي اچڻ) کان اڳ قبول ڪريو، جنهن کي الله (جي پار) کان ٽرڻو نہ آهي، ان ڏينهن نڪا اوهان کي واه آهي ۽ نڪا اوهان لاءِ اوپري ٿي (الڪڻ جي جاءِ) آهي (٤٧) . پوءِ جيڪڏهن (اُهي) منهن موڙين تہ توکي مٿن نگهبان ڪري نہ موڪليو اٿئون، تو تي پيغام پهچائڻ کان سواءِ (ٻيو) ڪجھ لازم نہ آهي ۽ بيشڪ اسين جڏهن انسان کي پاڻ وٽان رحمت (جو مزو) چکائيندا آهيون (تڏهن) اُن سان خوش ٿيندو آهي ۽ جيڪڏهن ڪا تڪليف سندن هٿن جي اڳ ڪئي سببان کين پهچندي آهي تہ بيشڪ ماڻهو بي شڪر (ٿيندو) آهي (٤٨) . آسمانن ۽ زمين جي بادشاهي خاص الله جي آهي، جيڪي گهري (سو) خلقيندو آهي. جنهن کي وڻيس (تنهن کي) ڌيئرون بخشيندو آهي ۽ جنهن کي وڻيس (تنهن کي) پٽ بخشيندو آهي (٤٩) . يا کين پٽ ۽ ڌيئرون گڏ ڏيندو آهي ۽ جنهن کي وڻيس (تنهن کي) سَنڍ ڪندو آهي، بيشڪ اُهو ڄاڻندڙ وسوارو آهي (٥٠) . ۽ ڪنهن ماڻهوءَ لاءِ ٿيڻو ئي نہ آهي تہ الله ساڻس ڳالهائي، سواءِ هن جي تہ اشاري سان يا پردي جي پويان يا ڪنهن قاصد موڪلڻ سان (ڳالهائي). پوءِ جيڪي الله گهريو، سو سندس حڪم سان پهچائي ڏئي. بيشڪ اُهو (سڀ کان) مٿاهون حڪمت وارو آهي (٥١) .

وَكَذٰلِكَ اَوْحَيْنَآ اِلَيْكَ رُوْحًا مِّنْ اَمْرِنَا ۭ مَا كُنْتَ تَدْرِيْ مَا الْكِتٰبُ
وَلَا الْاِيْمَانُ وَلٰكِنْ جَعَلْنٰهُ نُوْرًا نَّهْدِيْ بِهٖ مَنْ نَّشَاۗءُ مِنْ عِبَادِنَا ۭ
وَاِنَّكَ لَتَهْدِيْٓ اِلٰى صِرَاطٍ مُّسْتَقِيْمٍ ۙ۵۲ صِرَاطِ اللّٰهِ الَّذِيْ لَهٗ مَا
فِي السَّمٰوٰتِ وَمَا فِي الْاَرْضِ ۭ اَلَآ اِلَى اللّٰهِ تَصِيْرُ الْاُمُوْرُ ۵۳ۧ

سُوْرَةُ الزُّخْرُفِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ○
حٰـمۗ ۱ۚ وَالْكِتٰبِ الْمُبِيْنِ ۲ڒ اِنَّا جَعَلْنٰهُ قُرْءٰنًا عَرَبِيًّا لَّعَلَّكُمْ
تَعْقِلُوْنَ ۳ۚ وَاِنَّهٗ فِيْٓ اُمِّ الْكِتٰبِ لَدَيْنَا لَعَلِيٌّ حَكِيْمٌ ۴ۭ اَفَنَضْرِبُ
عَنْكُمُ الذِّكْرَ صَفْحًا اَنْ كُنْتُمْ قَوْمًا مُّسْرِفِيْنَ ۵ وَكَمْ اَرْسَلْنَا
مِنْ نَّبِيٍّ فِي الْاَوَّلِيْنَ ۶ وَمَا يَاْتِيْهِمْ مِّنْ نَّبِيٍّ اِلَّا كَانُوْا بِهٖ
يَسْتَهْزِءُوْنَ ۷ فَاَهْلَكْنَآ اَشَدَّ مِنْهُمْ بَطْشًا وَّمَضٰى مَثَلُ
الْاَوَّلِيْنَ ۸ وَلَىِٕنْ سَاَلْتَهُمْ مَّنْ خَلَقَ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضَ لَيَقُوْلُنَّ
خَلَقَهُنَّ الْعَزِيْزُ الْعَلِيْمُ ۹ۙ الَّذِيْ جَعَلَ لَكُمُ الْاَرْضَ مَهْدًا وَّ
جَعَلَ لَكُمْ فِيْهَا سُبُلًا لَّعَلَّكُمْ تَهْتَدُوْنَ ۱۰ۚ وَالَّذِيْ نَزَّلَ مِنَ
السَّمَاۗءِ مَاۗءًۢ بِقَدَرٍ ۚ فَاَنْشَرْنَا بِهٖ بَلْدَةً مَّيْتًا ۚ كَذٰلِكَ تُخْرَجُوْنَ ۱۱

۽ اهڙيءَ طرح اسان پنهنجي ڪلام سان تو ڏانهن قرآن وحي ڪيو (اڳ) تون نہ ڄاڻندو هئين تہ ڪتاب ڇا آهي؟ ۽ نڪي (ڄاڻندو هئين تہ) ايمان (ڇا آهي)؟ پر قرآن کي نور ڪيو اٿئون، پنهنجن ٻانهن مان جنهن کي گهرون (تنهن کي) اُن سان سڌو رستو ڏيکاريندا آهيون ۽ بيشڪ تون سڌي رستي ڏانهن هدايت ڪندو آهين (٥٢). (يعني) اُنهيءَ الله جو رستو جو جيڪي آسمانن ۾ آهي ۽ جيڪي زمين ۾ آهي سو سندس آهي، خبردار الله ڏانهن (ئی سڀ) ڪم وري ويندا آهن (٥٣).

سورة زخرف مڪي آهي ۽ هن ۾ اُٺاسي
آيتون ۽ ست رڪوع آهن.

الله ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

حٰمۤ (١). (هن) پڌري ڪتاب جو قسم آهي (٢). تہ بيشڪ اسان هن (ڪتاب) کي عربيءَ (ٻوليءَ ۾) قرآن ڪيو آهي تہ مَنَ اوهين سمجهو (٣). ۽ بيشڪ اهو (ڪتاب) لوح محفوظ ۾ اسان وٽ (لکيل) آهي، بيشڪ (اهو ڪتاب) وڏي مرتبي وارو حڪمت وارو آهي (٤). اوهان کان نصيحت کي هن ڪري منهن موڙي جهليندا سون ڇا تہ اوهين حد کان لنگهيل قوم آهيو؟ (٥). ۽ اڳين (قومن) ۾ گهڻائي پيغمبر موڪليا سون (٦). ۽ وٽن ڪوبہ پيغمبر نہ ٿي آيو، جو ساڻس ٺٺوليون نہ ٿي ڪيائون (٧). پوءِ انهن (قريشن) کان سگهہ ۾ تمام ڏاڍن (عاد ۽ ثمود) کي (جو ڪاٺئن بلڪل سگهارا هئا) ناس ڪيو سون ۽ اڳين جي حالت (اڳئين بيان ۾) گذري چڪي آهي (٨). ۽ جيڪڏهن (تون) ڪاٺئن پڇين تہ آسمانن ۽ زمين کي ڪنهن بڻايو تہ ضرور چوندا تہ انهن کي زبردست ڄاڻندڙ (الله) بڻايو آهي (٩). (اُنهيءَ الله) جنهن اوهان لاءِ زمين کي وڇائو بڻايو ۽ اوهان لاءِ منجهس رستا بڻايا تہ مَن اوهين سڌو رستو لهو (١٠). ۽ (اُنهيءَ الله) جنهن آسمان مان اندازي سان پاڻي وسايو، پوءِ ان (پاڻيءَ) سان ويران شهر کي آباد ڪيو سون، اهڙيءَ طرح اوهان کي (قبرن مان) ڪڍبو (١١).

وَالَّذِيْ خَلَقَ الْاَزْوَاجَ كُلَّهَا وَجَعَلَ لَكُمْ مِّنَ الْفُلْكِ وَالْاَنْعَامِ
مَا تَرْكَبُوْنَ ﴿١٢﴾ لِتَسْتَوٗا عَلٰى ظُهُوْرِهٖ ثُمَّ تَذْكُرُوْا نِعْمَةَ رَبِّكُمْ اِذَا
اسْتَوَيْتُمْ عَلَيْهِ وَتَقُوْلُوْا سُبْحٰنَ الَّذِيْ سَخَّرَ لَنَا هٰذَا وَمَا كُنَّا
لَهٗ مُقْرِنِيْنَ ﴿١٣﴾ وَاِنَّآ اِلٰى رَبِّنَا لَمُنْقَلِبُوْنَ ﴿١٤﴾ وَجَعَلُوْا لَهٗ مِنْ
عِبَادِهٖ جُزْءًا ۭ اِنَّ الْاِنْسَانَ لَكَفُوْرٌ مُّبِيْنٌ ﴿١٥﴾ اَمِ اتَّخَذَ مِمَّا يَخْلُقُ
بَنٰتٍ وَّاَصْفٰىكُمْ بِالْبَنِيْنَ ﴿١٦﴾ وَاِذَا بُشِّرَ اَحَدُهُمْ بِمَا ضَرَبَ
لِلرَّحْمٰنِ مَثَلًا ظَلَّ وَجْهُهٗ مُسْوَدًّا وَّهُوَ كَظِيْمٌ ﴿١٧﴾ اَوَمَنْ يُّنَشَّؤُا
فِي الْحِلْيَةِ وَهُوَ فِي الْخِصَامِ غَيْرُ مُبِيْنٍ ﴿١٨﴾ وَجَعَلُوا الْمَلٰٓئِكَةَ
الَّذِيْنَ هُمْ عِبٰدُ الرَّحْمٰنِ اِنَاثًا ۭ اَشَهِدُوْا خَلْقَهُمْ ۭ سَتُكْتَبُ
شَهَادَتُهُمْ وَيُسْـَٔلُوْنَ ﴿١٩﴾ وَقَالُوْا لَوْ شَآءَ الرَّحْمٰنُ مَا عَبَدْنٰهُمْ ۭ
مَا لَهُمْ بِذٰلِكَ مِنْ عِلْمٍ ۤ اِنْ هُمْ اِلَّا يَخْرُصُوْنَ ﴿٢٠﴾ اَمْ اٰتَيْنٰهُمْ
كِتٰبًا مِّنْ قَبْلِهٖ فَهُمْ بِهٖ مُسْتَمْسِكُوْنَ ﴿٢١﴾ بَلْ قَالُوْٓا اِنَّا وَجَدْنَآ
اٰبَآءَنَا عَلٰٓى اُمَّةٍ وَّاِنَّا عَلٰٓى اٰثٰرِهِمْ مُّهْتَدُوْنَ ﴿٢٢﴾ وَكَذٰلِكَ مَآ
اَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ فِيْ قَرْيَةٍ مِّنْ نَّذِيْرٍ اِلَّا قَالَ مُتْرَفُوْهَآ ۙ
اِنَّا وَجَدْنَآ اٰبَآءَنَا عَلٰٓى اُمَّةٍ وَّاِنَّا عَلٰٓى اٰثٰرِهِمْ مُّقْتَدُوْنَ ﴿٢٣﴾

۽ (اُنهيءَ الله) جنهن هر قسم جا جوڙا بڻايا ۽ اوهان لاءِ ٻيڙيون ۽ اُهي جانور بڻايائين جن تي (اوهين) چڙهو (١٢). تہ انهن جي پٺين تي سڌا ٿي ويهو وري جڏهن مٿن سنوان ٿي ويهو (تڏهن) پنهنجي پالڻهار جي نعمت ياد ڪيو ۽ چئو تہ اُهو (الله) پاڪ آهي، جنهن هيءُ اسان کي نوائي ڏنو ۽ (اسين) اُن کي (ڪڏهن) نوائڻ وارا نہ هئاسون (١٣). ۽ بيشڪ اسين پنهنجي پالڻهار ڏانهن موٽڻ وارا آهيون (١٤). ۽ الله لاءِ سندس ٻانهن مان اولاد مقرر ڪيائون. بيشڪ انسان پڌرو بي شڪر آهي (١٥). (الله) پنهنجيءَ مخلوقات مان (پاڻ لاءِ) ڌيئرون اختيار ڪيون ڇا ۽ اوهان کي پٽن سان چونڊيو اٿس (ڇا)؟ (١٦). ۽ جڏهن منجهانئن ڪنهين کي اُنهيءَ شيءِ (يعني ڌيءُ جي ڄمڻ) جي خبر ڏجي جيڪا ٻاجهاري (الله) لاءِ مثال بيان ڪئي اٿس، (تڏهن) سندس منهن ڪاراٽجي ويندو آهي ۽ اُهو ڏک ڀريو هوندو آهي (١٧). جيڪو ڳهن ۾ پالجي ٿو ۽ لڙائيءَ ۾ پڌرو نہ ٿو ٿئي، اهڙي کي (الله سان ڌيءُ جي نسبت ڏين ٿا) ڇا؟ (١٨). ۽ انهن ملائڪن کي (الله جون) ڌيئرون مقرر ڪيون اُٿن جي (پاڻ) الله جا ٻانها آهن (اهي) سندن پيدا ٿيڻ وقت حاضر هئا ڇا؟ سندين (اها) شاهدي سگهو لکبي ۽ (هو قيامت ۾) پڇيا ويندا (١٩). ۽ چوندا آهن تہ جيڪڏهن ٻاجهارو (الله) گهري ها تہ انهن (ملائڪن) جي عبادت نہ ڪريون ها! ڪين هن (ڳالھ) جي ڪا ڄاڻپ نہ آهي، اِهي رڳو اٽڪل هڻندا آهن (٢٠). ڪين هن (قرآن) کان اڳ ڪو ڪتاب ڏنو اٿون ڇا، جو انهن اُن کي چنبڙي ورتو آهي؟ (٢١). (نہ!) بلڪ چوندا آهن تہ بيشڪ اسان پنهنجن اُبن ڏاڏن کي هڪ طريقي تي ڏٺو ۽ بيشڪ اسين سندن پيرن تي سڌو هلڻ وارا آهيون (٢٢). ۽ اهڙيءَ طرح اڳ تو کان ڪنهن ڳوٺ ۾ ڪو ڊيڄاريندڙ نہ موڪليوسون، پر ان جي عياشين (ماڻهن) چيو تہ اسان پنهنجا ڀيءُ ڏاڏا هڪ طريقي تي ڏٺا ۽ بيشڪ اسين انهن جي (ئي) پيرن تي پيروي ڪندڙ آهيون (٢٣).

قٰلَ اَوَلَوْ جِئْتُكُمْ بِاَهْدٰى مِمَّا وَجَدْتُّمْ عَلَيْهِ اٰبَآءَكُمْ ؕ قَالُوْۤا اِنَّا
بِمَاۤ اُرْسِلْتُمْ بِهٖ كٰفِرُوْنَ ۲۴ فَانْتَقَمْنَا مِنْهُمْ فَانْظُرْ كَيْفَ كَانَ
عَاقِبَةُ الْمُكَذِّبِيْنَ ۲۵ وَاِذْ قَالَ اِبْرٰهِيْمُ لِاَبِيْهِ وَقَوْمِهٖۤ اِنَّنِيْ
بَرَآءٌ مِّمَّا تَعْبُدُوْنَ ۲۶ اِلَّا الَّذِيْ فَطَرَنِيْ فَاِنَّهٗ سَيَهْدِيْنِ ۲۷ وَ
جَعَلَهَا كَلِمَةًۢ بَاقِيَةً فِيْ عَقِبِهٖ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُوْنَ ۲۸ بَلْ مَتَّعْتُ
هٰۤؤُلَآءِ وَاٰبَآءَهُمْ حَتّٰى جَآءَهُمُ الْحَقُّ وَرَسُوْلٌ مُّبِيْنٌ ۲۹ وَلَمَّا
جَآءَهُمُ الْحَقُّ قَالُوْا هٰذَا سِحْرٌ وَّاِنَّا بِهٖ كٰفِرُوْنَ ۳۰ وَقَالُوْا لَوْلَا
نُزِّلَ هٰذَا الْقُرْاٰنُ عَلٰى رَجُلٍ مِّنَ الْقَرْيَتَيْنِ عَظِيْمٍ ۳۱ اَهُمْ
يَقْسِمُوْنَ رَحْمَتَ رَبِّكَ ؕ نَحْنُ قَسَمْنَا بَيْنَهُمْ مَّعِيْشَتَهُمْ فِي الْحَيٰوةِ
الدُّنْيَا وَرَفَعْنَا بَعْضَهُمْ فَوْقَ بَعْضٍ دَرَجٰتٍ لِّيَتَّخِذَ بَعْضُهُمْ
بَعْضًا سُخْرِيًّا ؕ وَرَحْمَتُ رَبِّكَ خَيْرٌ مِّمَّا يَجْمَعُوْنَ ۳۲ وَلَوْلَاۤ اَنْ
يَّكُوْنَ النَّاسُ اُمَّةً وَّاحِدَةً لَّجَعَلْنَا لِمَنْ يَّكْفُرُ بِالرَّحْمٰنِ
لِبُيُوْتِهِمْ سُقُفًا مِّنْ فِضَّةٍ وَّمَعَارِجَ عَلَيْهَا يَظْهَرُوْنَ ۳۳ وَلِبُيُوْتِهِمْ
اَبْوَابًا وَّسُرُرًا عَلَيْهَا يَتَّكِـُٔوْنَ ۳۴ وَزُخْرُفًا ؕ وَاِنْ كُلُّ ذٰلِكَ لَمَّا
مَتَاعُ الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا ؕ وَالْاٰخِرَةُ عِنْدَ رَبِّكَ لِلْمُتَّقِيْنَ ۳۵

(پيغمبر! ڪين) چيو تہ، (پنهنجن ابن ڏاڏن جي پيروي ڪندؤ) ڇا؟ جيتوڻيڪ اوهان وٽ اُهو (دين) آندو اٿم، جنهن (دين) تي اوهان پنهنجن اَبن ڏاڏن کي ڏٺو، تنهن کان وڌيڪ سڌو رستو ڏيکاريندڙ آهي. ڇيائون تہ جنهن شيءِ سان اوهان کي موڪليو ويو آهي تنهن جا اسين منڪر آهيون (٢٤). پوءِ کائن بدلو ورتو سون، پوءِ ڏس تہ ڪوڙن جي پڇاڙي ڪيئن ٿي! (٢٥). ۽ (ياد ڪر) جڏهن ابراهيم پنهنجي پيءُ ۽ پنهنجيءَ قوم کي چيو تہ جنهن شيءِ کي (اوهين) پوڄيندا آهيو، تنهن کان بيشڪ آءٌ بيزار آهيان (٢٦). پر جنهن مون کي پيدا ڪيو سو بيشڪ مون کي سگهوئي هدايت ڪندو (٢٧). ۽ الله سندس اولاد ۾ اها (توحيد جي ڪلمي جي) ڳالھ هميشہ رهائي تہ مَن اُهي (ڪافر) موٽن (٢٨). بلڪ اسان اِنهن ۽ سندن اَبن ڏاڏن کي آسائشو ڪيو تان جو وٽن سچو دين ۽ پڌرو پيغمبر (محمدﷺ) آيو (٢٩). ۽ جنهن مهل سچو دين وٽن آيو (تنهن مهل) چيائون تہ هيءُ جادو آهي ۽ بيشڪ اسين اُن جا منڪر آهيون (٣٠). ۽ چيائون تہ (هنن) ٻن ڳوٺن (مڪي ۽ طائف) وارن مان ڪنهن وڏي ماڻهوءَ تي هيءُ قرآن ڇو نہ نازل ڪيو ويو؟ (٣١). اِهي تنهنجي پالڻهار جي رحمت وراهيندا آهن ڇا؟ دنيا جي حياتيءَ ۾ سندن روزي سندن وچ ۾ اسان ئي ورهائي آهي ۽ انهن مان هڪڙن کي ٻين کان وڏي مرتبي وارو ڪيو سون تہ جيئن هڪڙا ٻين کي خدمتگار ڪري وٺن ۽ جيڪو (دنيا جو مال) گڏ ڪندا آهن، تنهن کان تنهنجي پالڻهار جي رحمت ڀلي آهي (٣٢). ۽ جيڪڏهن ائين نہ هجي ها تہ (متان) ماڻهو هڪ ٽولي (ڪفر جي) تي وڃن تہ جيڪي ٻاجهاري (الله) جو انڪار ڪندا آهن، تن لاءِ سندن گهرن جون ڇتيون ۽ ڏاڪڻيون جن تي چڙهن سي چانديءَ جون ڪريون ها (٣٣). ۽ سندن گهرن جا دروازا ۽ پلنگ جن تي ٽيڪ ڏيئي ويهن (سي بہ چانديءَ جا ڪريون ها) (٣٤). ۽ (ٻيا) سون (جا بہ ڪريون ها). ۽ اِهو سڀ ڪجھ رڳو دنيا جي حياتيءَ جو (ٿورو مال) متاع آهي ۽ تنهنجي پالڻهار وٽ آخرت پرهيزگارن لاءِ آهي (٣٥).

وَمَنْ يَّعْشُ عَنْ ذِكْرِ الرَّحْمٰنِ نُقَيِّضْ لَهٗ شَيْطٰنًا فَهُوَ لَهٗ قَرِيْنٌ ﴿۳۶﴾
وَاِنَّهُمْ لَيَصُدُّوْنَهُمْ عَنِ السَّبِيْلِ وَيَحْسَبُوْنَ اَنَّهُمْ مُّهْتَدُوْنَ ﴿۳۷﴾
حَتّٰۤى اِذَا جَآءَنَا قَالَ يٰلَيْتَ بَيْنِيْ وَبَيْنَكَ بُعْدَ الْمَشْرِقَيْنِ
فَبِئْسَ الْقَرِيْنُ ﴿۳۸﴾ وَلَنْ يَّنْفَعَكُمُ الْيَوْمَ اِذْ ظَّلَمْتُمْ اَنَّكُمْ فِي الْعَذَابِ
مُشْتَرِكُوْنَ ﴿۳۹﴾ اَفَاَنْتَ تُسْمِعُ الصُّمَّ اَوْ تَهْدِي الْعُمْيَ وَمَنْ كَانَ
فِيْ ضَلٰلٍ مُّبِيْنٍ ﴿۴۰﴾ فَاِمَّا نَذْهَبَنَّ بِكَ فَاِنَّا مِنْهُمْ مُّنْتَقِمُوْنَ ﴿۴۱﴾
اَوْ نُرِيَنَّكَ الَّذِيْ وَعَدْنٰهُمْ فَاِنَّا عَلَيْهِمْ مُّقْتَدِرُوْنَ ﴿۴۲﴾ فَاسْتَمْسِكْ
بِالَّذِيْۤ اُوْحِيَ اِلَيْكَ ۚ اِنَّكَ عَلٰى صِرَاطٍ مُّسْتَقِيْمٍ ﴿۴۳﴾ وَاِنَّهٗ لَذِكْرٌ
لَّكَ وَلِقَوْمِكَ ۚ وَسَوْفَ تُسْئَلُوْنَ ﴿۴۴﴾ وَسْئَلْ مَنْ اَرْسَلْنَا
مِنْ قَبْلِكَ مِنْ رُّسُلِنَاۤ اَجَعَلْنَا مِنْ دُوْنِ الرَّحْمٰنِ اٰلِهَةً
يُّعْبَدُوْنَ ﴿۴۵﴾ وَلَقَدْ اَرْسَلْنَا مُوْسٰى بِاٰيٰتِنَاۤ اِلٰى فِرْعَوْنَ وَمَلَا۠ئِهٖ
فَقَالَ اِنِّيْ رَسُوْلُ رَبِّ الْعٰلَمِيْنَ ﴿۴۶﴾ فَلَمَّا جَآءَهُمْ بِاٰيٰتِنَاۤ اِذَا هُمْ
مِّنْهَا يَضْحَكُوْنَ ﴿۴۷﴾ وَمَا نُرِيْهِمْ مِّنْ اٰيَةٍ اِلَّا هِيَ اَكْبَرُ مِنْ اُخْتِهَا ۫ وَ
اَخَذْنٰهُمْ بِالْعَذَابِ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُوْنَ ﴿۴۸﴾ وَقَالُوْا يٰۤاَيُّهَ
السّٰحِرُ ادْعُ لَنَا رَبَّكَ بِمَا عَهِدَ عِنْدَكَ ۚ اِنَّنَا لَمُهْتَدُوْنَ ﴿۴۹﴾

۽ جيڪو ٻاجهاري (الله) جي ياد ڪرڻ کان غافل ٿيندو آهي، تنهن لاءِ هڪ شيطان مقرر ڪندا آهيون، جو اُهو ان جو سنگتي هوندو آهي (٣٦) . ۽ بيشڪ اهي (شيطان) انهن کي (سڌيءَ) واٽ کان جهليندا آهن ۽ (ماڻهو پاڻ) ڀانئيندا آهن تہ اُهي هدايت وارا آهن (٣٧) . تان جو جڏهن اسان وٽ ايندو (تڏهن پنهنجيءَ سنگتيءَ شيطان کي) چوندو تہ هئي افسوس! (جيڪر) منهنجي ۽ تنهنجي وچ ۾ اوڀر اولهہ جيتري ڏورائي هجي ها جو (تنهنجي) سنگت بڇڙي آهي (٣٨) . ۽ (چوندا سون تہ) چونڪ ظلم ڪيو اٿوَ (تنهن ڪري) اڄ اوهان کي (اها ڳالهہ) اصل فائدو نہ ڏيندي تہ اوهين (۽ شيطان منهنجي) عذاب منجهہ پاڻ ۾ ڀائيوار هجو (٣٩) . (اي پيغمبر!) تون ٻوڙن کي ٻڌائي ٿو سگهين ڇا؟ يا انڌن کي ۽ اُهو جيڪو پڌريءَ گمراهيءَ ۾ آهي، تنهن کي هدايت ڪري سگهين ٿو ڇا؟ (٤٠) . پوءِ جيڪڏهن توکي (هن جهان مان) نيون تہ بيشڪ اسين (اُتي ٿي) ڪائن بدلو وٺڻ وارا آهيون (٤١) . يا جيڪو ڪين انجام ڏنو اُٿون سو توکي ڏيکاريون تہ بہ بيشڪ اسين مٿن وسوارا آهيون (٤٢) . تنهن ڪري جيڪي تو ڏانهن وحي ڪيو ويو، تنهن کي تون ڇنبڙي وٺ، بيشڪ تون سڌيءَ واٽ تي آهين (٤٣) . ۽ بيشڪ اِهو (قرآن) تو لاءِ ۽ تنهنجيءَ قوم لاءِ نصيحت آهي ۽ (اوهين) سگهوئي پڇيا ويندؤ (٤٤) . ۽ پنهنجن پيغمبرن مان جيڪي توکان اڳ موڪليا هئا سون تن جو (احوال) پڇ تہ ٻاجهاري (الله) کان سواءِ (ڪي) ٻيا معبود بڻايا هئا سون ڇا جن جي پوڄا ڪئي وڃي؟ (٤٥) . ۽ بيشڪ موسىٰ کي پنهنجين نشانين سان فرعون ۽ سندس سردارن ڏانهن موڪليو سون، پوءِ چيائين تہ بيشڪ آءٌ جهانن جي پالڻهار جو موڪليل آهيان (٤٦) . پوءِ جنهن مهل وٽن اسان جي نشانين سان آيو (تنهن مهل) اوچتو اُهي اُنهن (معجزن) کان کلندا رهيا (٤٧) . ۽ ڪا بہ نشاني کين نہ ٿي ڏيکاري سون پر اُها (نشاني) اُن جي اڳين کان تمام وڏي هئي ۽ کين عذاب سان پڪڙيو سون تہ مَنَ اُهي (ڪفر کان) موٽن (٤٨) . ۽ چيائون تہ اي جادوگر! پنهنجي پالڻهار کان اسان لاءِ اُنهيءَ (وسيلي) سان دعا گهر، جنهن جو توسان انجام ڪيو اٿس، تہ بيشڪ اسين هدايت وارا ٿيندا سون (٤٩) .

فَلَمَّا كَشَفۡنَا عَنۡهُمُ الۡعَذَابَ اِذَا هُمۡ يَنۡكُثُوۡنَ ﴿۵۰﴾ وَنَادٰى فِرۡعَوۡنُ
فِىۡ قَوۡمِهٖ قَالَ يٰقَوۡمِ اَلَيۡسَ لِىۡ مُلۡكُ مِصۡرَ وَهٰذِهِ الۡاَنۡهٰرُ
تَجۡرِىۡ مِنۡ تَحۡتِىۡ ۚ اَفَلَا تُبۡصِرُوۡنَ ﴿۵۱﴾ اَمۡ اَنَا خَيۡرٌ مِّنۡ هٰذَا الَّذِىۡ هُوَ
مَهِيۡنٌ ۙ وَّلَا يَكَادُ يُبِيۡنُ ﴿۵۲﴾ فَلَوۡلَاۤ اُلۡقِىَ عَلَيۡهِ اَسۡوِرَةٌ مِّنۡ ذَهَبٍ
اَوۡ جَآءَ مَعَهُ الۡمَلٰٓـئِكَةُ مُقۡتَرِنِيۡنَ ﴿۵۳﴾ فَاسۡتَخَفَّ قَوۡمَهٗ فَاَطَاعُوۡهُ ؕ
اِنَّهُمۡ كَانُوۡا قَوۡمًا فٰسِقِيۡنَ ﴿۵۴﴾ فَلَمَّاۤ اٰسَفُوۡنَا انْتَقَمۡنَا مِنۡهُمۡ فَاَغۡرَقۡنٰهُمۡ
اَجۡمَعِيۡنَ ﴿۵۵﴾ فَجَعَلۡنٰهُمۡ سَلَفًا وَّمَثَلًا لِّلۡاٰخِرِيۡنَ ﴿۵۶﴾ وَلَمَّا ضُرِبَ
ابۡنُ مَرۡيَمَ مَثَلًا اِذَا قَوۡمُكَ مِنۡهُ يَصِدُّوۡنَ ﴿۵۷﴾ وَقَالُوۡۤا ءَاٰلِهَتُنَا خَيۡرٌ
اَمۡ هُوَ ؕ مَا ضَرَبُوۡهُ لَكَ اِلَّا جَدَلًا ؕ بَلۡ هُمۡ قَوۡمٌ خَصِمُوۡنَ ﴿۵۸﴾ اِنۡ هُوَ
اِلَّا عَبۡدٌ اَنۡعَمۡنَا عَلَيۡهِ وَجَعَلۡنٰهُ مَثَلًا لِّبَنِىۡۤ اِسۡرَآءِيۡلَ ؕ ﴿۵۹﴾ وَلَوۡ
نَشَآءُ لَجَعَلۡنَا مِنۡكُمۡ مَّلٰٓـئِكَةً فِى الۡاَرۡضِ يَخۡلُفُوۡنَ ﴿۶۰﴾ وَاِنَّهٗ لَعِلۡمٌ
لِّلسَّاعَةِ فَلَا تَمۡتَرُنَّ بِهَا وَاتَّبِعُوۡنِ ؕ هٰذَا صِرَاطٌ مُّسۡتَقِيۡمٌ ﴿۶۱﴾
وَلَا يَصُدَّنَّكُمُ الشَّيۡطٰنُ ۚ اِنَّهٗ لَكُمۡ عَدُوٌّ مُّبِيۡنٌ ﴿۶۲﴾ وَ
لَمَّا جَآءَ عِيۡسٰى بِالۡبَيِّنٰتِ قَالَ قَدۡ جِئۡتُكُمۡ بِالۡحِكۡمَةِ وَلِاُبَيِّنَ
لَكُمۡ بَعۡضَ الَّذِىۡ تَخۡتَلِفُوۡنَ فِيۡهِ ۚ فَاتَّقُوا اللّٰهَ وَاَطِيۡعُوۡنِ ﴿۶۳﴾

پوءِ جنهن مهل ڪائنئن عذاب لاٿو سون (تنهن مهل) اُهي اُتي ئي (قول) ڀڃيندا رهيا (٥٠). ۽ فرعون پنهنجيءَ قوم ۾ پڙهو ڏنو، چيائين ته اي منهنجي قوم! مصر جي بادشاهي منهنجي نه آهي ڇا؟ ۽ هي نهرون منهنجي (ماڙين جي) هيٺان (نه) وهنديون آهن ڇا؟ اوهين نه ڏسندا آهيو ڇا؟ (٥١). (نه!) بلڪ آءٌ هن (موسىٰ) کان ڀلو آهيان، جيڪو خسيس آهي ۽ چٽو ڳالهائي به نٿو سگهي (٥٢). پوءِ مٿس سونَ جا ڪنگڻ ڇو نه لاٿا ويا يا ساڻس گڏ ٿي ملائڪ ڇو نه آيا؟ (٥٣). پوءِ پنهنجيءَ قوم کي بيوقوف بڻايائين، (تنهن ڪري) فرمانبرداري ڪيائونس، بيشڪ اُهي بي دين قوم هئا (٥٤). پوءِ جڏهن اسان کي ڪاوڙايائون (تڏهن) ڪائنئن وير ورتو سون، پوءِ انهن سڀني کي ٻوڙيو سون (٥٥). پوءِ ڪين (ڪافرن جو) اڳواڻ ۽ پوين لاءِ آکاڻي ڪيو سون (٥٦). ۽ جڏهن مريم جي پٽ جو قصو بيان ڪيو ويو (تڏهن) اوچتو اُن (قصي) کان تنهنجي قوم رُڙ مچائيندي آهي (٥٧). ۽ (اُهي) چوندا آهن ته اسان جا معبود ڀلا آهن يا اهو (عيسىٰ)؟، اهو مثال تو سان رڳو جهيڙي لاءِ بيان ڪندا آهن، بلڪ اهي جهيڙاڪ قوم آهن (٥٨). اهو (عيسىٰ) رڳو ٻانهو آهي، جنهن تي نعمت ڪئي اٿئون ۽ بني اسرائيلن لاءِ کيس (هڪ) عبرت ڪئي سون (٥٩). ۽ جيڪڏهن گهرون ها ته اوهان جي بدران زمين ۾ ملائڪن کي نائب ڪريون ها (٦٠). ۽ بيشڪ اهو (عيسىٰ) قيامت جي هڪ نشاني آهي، پوءِ اوهين قيامت ۾ شڪ نه ڪريو ۽ (اي پيغمبر! چؤ ته) منهنجي تابعداري ڪريو (جو) اها سڌي واٽ آهي (٦١). ۽ اوهان کي شيطان نه جهلي، ڇو ته اُهو اوهان جو پڌرو ويري آهي (٦٢). ۽ جنهن مهل عيسىٰ چٽن معجزن سان آيو، (تنهن مهل) چيائين ته اوهان وٽ حڪمت آندي اٿم ۽ (آيو آهيان) ته جن ڳالهين ۾ اختلاف ڪندا آهيو، تن مان ڪي اوهان لاءِ بيان ڪريان، پوءِ الله کان ڊڄو ۽ منهنجو چيو مڃيو (٦٣).

اِنَّ اللّٰهَ هُوَ رَبِّيْ وَرَبُّكُمْ فَاعْبُدُوْهُ ؕ هٰذَا صِرَاطٌ مُّسْتَقِيْمٌ ۶۴
فَاخْتَلَفَ الْاَحْزَابُ مِنْۢ بَيْنِهِمْ ۚ فَوَيْلٌ لِّلَّذِيْنَ ظَلَمُوْا مِنْ
عَذَابِ يَوْمٍ اَلِيْمٍ ۶۵ هَلْ يَنْظُرُوْنَ اِلَّا السَّاعَةَ اَنْ تَاْتِيَهُمْ
بَغْتَةً وَّهُمْ لَا يَشْعُرُوْنَ ۶۶ اَلْاَخِلَّآءُ يَوْمَئِذٍۭ بَعْضُهُمْ لِبَعْضٍ
عَدُوٌّ اِلَّا الْمُتَّقِيْنَ ۶۷ؕ يٰعِبَادِ لَا خَوْفٌ عَلَيْكُمُ الْيَوْمَ وَلَآ اَنْتُمْ
تَحْزَنُوْنَ ۶۸ۚ اَلَّذِيْنَ اٰمَنُوْا بِاٰيٰتِنَا وَكَانُوْا مُسْلِمِيْنَ ۶۹ۚ اُدْخُلُوا
الْجَنَّةَ اَنْتُمْ وَاَزْوَاجُكُمْ تُحْبَرُوْنَ ۷۰ يُطَافُ عَلَيْهِمْ بِصِحَافٍ
مِّنْ ذَهَبٍ وَّاَكْوَابٍ ۚ وَفِيْهَا مَا تَشْتَهِيْهِ الْاَنْفُسُ وَتَلَذُّ
الْاَعْيُنُ ۚ وَاَنْتُمْ فِيْهَا خٰلِدُوْنَ ۷۱ۚ وَتِلْكَ الْجَنَّةُ الَّتِيْٓ اُوْرِثْتُمُوْهَا
بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُوْنَ ۷۲ لَكُمْ فِيْهَا فَاكِهَةٌ كَثِيْرَةٌ مِّنْهَا
تَاْكُلُوْنَ ۷۳ اِنَّ الْمُجْرِمِيْنَ فِيْ عَذَابِ جَهَنَّمَ خٰلِدُوْنَ ۷۴ۚ
لَا يُفَتَّرُ عَنْهُمْ وَهُمْ فِيْهِ مُبْلِسُوْنَ ۷۵ۚ وَمَا ظَلَمْنٰهُمْ وَ
لٰكِنْ كَانُوْا هُمُ الظّٰلِمِيْنَ ۷۶ وَنَادَوْا يٰمٰلِكُ لِيَقْضِ عَلَيْنَا
رَبُّكَ ؕ قَالَ اِنَّكُمْ مّٰكِثُوْنَ ۷۷ لَقَدْ جِئْنٰكُمْ بِالْحَقِّ وَلٰكِنَّ
اَكْثَرَكُمْ لِلْحَقِّ كٰرِهُوْنَ ۷۸ اَمْ اَبْرَمُوْٓا اَمْرًا فَاِنَّا مُبْرِمُوْنَ ۷۹ۚ

بيشڪ الله ئي منهنجو پالڻهار ۽ اوهان جو پالڻهار آهي، تنهن ڪري سنديس عبادت ڪريو، اها سڌي واٽ آهي (٦٤). پوءِ جماعتن پاڻ ۾ اختلاف ڪيو، تنهن ڪري ڏکوئيندڙ ڏينهن جي عذاب کان ظالمن لاءِ ويل آهي (٦٥). (اُهي) رڳو قيامت (جي اچڻ) جو انتظار ڪندا آهن ته اوچتو وٽن اچي ۽ اُهي بي خبر هجن (٦٦). اُنهيءَ ڏينهن پرهيزگارن کان سواءِ (ٻيا) سڀيئي دوست هڪ ٻئي جا دشمن هوندا (٦٧). (چيو ويندو ته) اي منهنجا ٻانهؤ! اڄ اوهان کي نڪو ڀؤ آهي ۽ نڪي اوهين غمگين ٿيو (٦٨). جن اسان جي آيتن تي ايمان آندو ۽ مسلمان هئا (٦٩). (تن کي چيو ويندو ته) اوهين ۽ اوهان جيون زالون بهشت ۾ گهڙو (اتي ڏاڍا) خوش ٿيندؤ (٧٠). مٿن سون جيون پليٽون ۽ پيالا ڦيرائبا ۽ جيڪي دليون گهرنديون ۽ (جنهن جي ڏسڻ کان) اکيون ٺرنديون سو منجهس هوندو ۽ اوهين منجهس سدائين رهندؤ (٧١). ۽ هيءُ اُهو بهشت آهي، جنهن جو اوهان کي اِنهيءَ سببان وارث ڪيو ويو جو اوهين (چڱا) ڪم ڪندا هيؤ (٧٢). منجهس اوهان لاءِ گهڻا ميوا آهن، جن منجهان پيا کائيندؤ (٧٣). بيشڪ ڏوهي دوزخ جي عذاب ۾ سدائين رهڻ وارا آهن (٧٤). کانئن (عذاب) هلڪو نہ ڪبو ۽ اُهي منجهس نااميد (ٿي چپ) رهندا (٧٥). ۽ مٿن ظلم نہ ڪيوسون ۽ اُهي (پاڻ ئي) ظالم هئا (٧٦). ۽ (دوزخ جي دربان کي) سڏيندا ته اي مالڪ! ڀل ته تنهنجو پالڻهار اسان تي (موت جو) حڪم ڪري (ته عذاب کان ڇٽون). (مالڪ) چوندو ته بيشڪ اوهين هميشہ رهڻ وارا آهيو (٧٧). بيشڪ اوهان وٽ سچو دين آندو سون، پر اوهان مان گهڻا سچيءَ ڳالھ کي ناپسند ڪرڻ وارا آهن (٧٨). (ڪافرن ٻہ) ڪنهن ڪم جي رٿ رٿي آهي ڇا؟ پوءِ بيشڪ اسين ٻہ پڪي رٿ رٿيندڙ آهيون (٧٩).

اَمْ يَحْسَبُوْنَ اَنَّا لَا نَسْمَعُ سِرَّهُمْ وَنَجْوٰىهُمْ ؕ بَلٰى وَرُسُلُنَا لَدَيْهِمْ
يَكْتُبُوْنَ ﴿۸۰﴾ قُلْ اِنْ كَانَ لِلرَّحْمٰنِ وَلَدٌ ۖ فَاَنَا اَوَّلُ الْعٰبِدِيْنَ ﴿۸۱﴾
سُبْحٰنَ رَبِّ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ رَبِّ الْعَرْشِ عَمَّا يَصِفُوْنَ ﴿۸۲﴾
فَذَرْهُمْ يَخُوْضُوْا وَيَلْعَبُوْا حَتّٰى يُلٰقُوْا يَوْمَهُمُ الَّذِيْ يُوْعَدُوْنَ ﴿۸۳﴾
وَهُوَ الَّذِيْ فِي السَّمَآءِ اِلٰهٌ وَّفِي الْاَرْضِ اِلٰهٌ ؕ وَهُوَ الْحَكِيْمُ
الْعَلِيْمُ ﴿۸۴﴾ وَتَبٰرَكَ الَّذِيْ لَهٗ مُلْكُ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا ۚ
وَعِنْدَهٗ عِلْمُ السَّاعَةِ ۚ وَاِلَيْهِ تُرْجَعُوْنَ ﴿۸۵﴾ وَلَا يَمْلِكُ الَّذِيْنَ
يَدْعُوْنَ مِنْ دُوْنِهِ الشَّفَاعَةَ اِلَّا مَنْ شَهِدَ بِالْحَقِّ وَهُمْ
يَعْلَمُوْنَ ﴿۸۶﴾ وَلَئِنْ سَاَلْتَهُمْ مَّنْ خَلَقَهُمْ لَيَقُوْلُنَّ اللّٰهُ فَاَنّٰى
يُؤْفَكُوْنَ ﴿۸۷﴾ ۙ وَقِيْلِهٖ يٰرَبِّ اِنَّ هٰٓؤُلَآءِ قَوْمٌ لَّا يُؤْمِنُوْنَ ﴿۸۸﴾ ۘ
فَاصْفَحْ عَنْهُمْ وَقُلْ سَلٰمٌ ؕ فَسَوْفَ يَعْلَمُوْنَ ﴿۸۹﴾ ع

سُوْرَةُ الدُّخَانِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ○
حٰمٓ ﴿۱﴾ ۚ وَالْكِتٰبِ الْمُبِيْنِ ﴿۲﴾ ۙ اِنَّا اَنْزَلْنٰهُ فِيْ لَيْلَةٍ مُّبٰرَكَةٍ
اِنَّا كُنَّا مُنْذِرِيْنَ ﴿۳﴾ فِيْهَا يُفْرَقُ كُلُّ اَمْرٍ حَكِيْمٍ ﴿۴﴾ ۙ

پائيندا آهن ڇا ته اسين سندين ڳجهيون ڳالهيون ۽ سندين صلاحون نه ٻڌندا آهيون؟ (هائو ٻڌندا آهيون) ۽ اسان جا موڪليل (ملائڪ) وٽن لکندا آهن (٨٠). (تون) چئو ته، جيڪڏهن ٻاجهاري (الله) کي ڪو ٻار هجي ها ته آءٌ (سڀ کان) پهريون (اُن الله جي) عبادت ڪندڙ آهيان (۽ اهڙي عقيدي جو منڪر آهيان) (٨١). (اهي) جيڪي بيان ڪندا آهن، تنهن کان آسمانن ۽ زمين جو رب عرش جو مالڪ پاڪ آهي (٨٢). پوءِ کين ڇڏ ته (ايسين ڪوڙين ڳالهين ۾) ٻڪ ڪن ۽ راند ڪن جيسين پنهنجي اُنهيءَ ڏينهن کي ملن جنهن جو کين انجام ڏجي ٿو (٨٣). ۽ (الله) اُهو آهي، جيڪو آسمانن ۾ (به) معبود آهي ۽ زمين ۾ (به) معبود آهي ۽ اهو حڪمت وارو ڄاڻندڙ آهي (٨٤). ۽ اُهو وڏيءَ برڪت وارو آهي، جنهن جي آسمانن ۽ زمين جي ۽ جيڪي اُنهن جي وچ ۾ آهي تنهن جي بادشاهت آهي، وٽس ئي قيامت (جي اچڻ) جي خبر آهي ۽ ڏانهس ئي موٽائبو (٨٥). ۽ (ڪافر) جن (بتن) کي الله کان سواءِ سڏيندا آهن، سي شفاعت ڪري نه سگهندا آهن، پر اُهي جن (دين جي) سچي شاهدي ڏني هوندي ۽ اُهي (اُن جي حقيقت) ڄاڻندا آهن، (اُهي شفاعت ڪندا) (٨٦). ۽ جيڪڏهن ڪائن پڇين ته کين ڪنهن خلقيو آهي؟ ته ضرور چوندا ته الله (خلقيو آهي) پوءِ ڪيڏانهن ڦيرايا ويندا آهن؟ (٨٧). ۽ (قسم آهي) پيغمبر جي اُنهيءَ چوڻ تي ته اي منهنجا پالڻهار! بيشڪ هيءُ اهڙي قوم آهن جو (ڪنهين طرح) ايمان نه ٿا آڻين (اسين کين سندين هٺيلپ جي سزا ڏينداسون) (٨٨). (فرمايو سون) ته کائن منهن موڙ ۽ (موڪلائيءَ جو) سلام چئو، پوءِ سگهوئي ڄاڻندا (٨٩).

سورة دخان مڪي آهي ۽ هن ۾ اٺهٺ
آيتون ۽ ٽي رڪوع آهن.

الله ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

حٰمٓ (١). (هن) پڌري ڪتاب جو قسم آهي (٢). ته بيشڪ اسان هن (ڪتاب) کي برڪت واريءَ رات ۾ لاٿو، بيشڪ اسين ڏيڄاريندڙ هئاسون (٣). اُن (برڪت واريءَ رات) ۾ سڀڪو ڪم حڪمت وارو (لوح محفوظ کان) جدا ڪبو آهي (٤).

أَمْرًا مِّنْ عِنْدِنَا ؕ إِنَّا كُنَّا مُرْسِلِيْنَ ۵ رَحْمَةً مِّنْ رَّبِّكَ ؕ إِنَّهٗ
هُوَ السَّمِيْعُ الْعَلِيْمُ ۙ ۶ رَبِّ السَّمٰوٰتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا ۘ إِنْ
كُنْتُمْ مُّوْقِنِيْنَ ۷ لَآ إِلٰهَ إِلَّا هُوَ يُحْيٖ وَيُمِيْتُ ؕ رَبُّكُمْ وَرَبُّ اٰبَآئِكُمُ
الْأَوَّلِيْنَ ۸ بَلْ هُمْ فِيْ شَكٍّ يَّلْعَبُوْنَ ۹ فَارْتَقِبْ يَوْمَ تَأْتِي السَّمَآءُ
بِدُخَانٍ مُّبِيْنٍ ۱۰ يَّغْشَى النَّاسَ ؕ هٰذَا عَذَابٌ أَلِيْمٌ ۱۱ رَبَّنَا اكْشِفْ
عَنَّا الْعَذَابَ إِنَّا مُؤْمِنُوْنَ ۱۲ أَنّٰى لَهُمُ الذِّكْرٰى وَقَدْ جَآءَهُمْ
رَسُوْلٌ مُّبِيْنٌ ۱۳ ثُمَّ تَوَلَّوْا عَنْهُ وَقَالُوْا مُعَلَّمٌ مَّجْنُوْنٌ ۱۴ إِنَّا
كَاشِفُوا الْعَذَابِ قَلِيْلًا إِنَّكُمْ عَآئِدُوْنَ ۱۵ يَوْمَ نَبْطِشُ الْبَطْشَةَ
الْكُبْرٰى ۚ إِنَّا مُنْتَقِمُوْنَ ۱۶ وَلَقَدْ فَتَنَّا قَبْلَهُمْ قَوْمَ فِرْعَوْنَ وَ
جَآءَهُمْ رَسُوْلٌ كَرِيْمٌ ۱۷ أَنْ أَدُّوْٓا إِلَيَّ عِبَادَ اللّٰهِ ؕ إِنِّيْ لَكُمْ رَسُوْلٌ
أَمِيْنٌ ۱۸ وَّأَنْ لَّا تَعْلُوْا عَلَى اللّٰهِ ؕ إِنِّيْٓ اٰتِيْكُمْ بِسُلْطٰنٍ مُّبِيْنٍ ۱۹ وَإِنِّيْ
عُذْتُ بِرَبِّيْ وَرَبِّكُمْ أَنْ تَرْجُمُوْنِ ۲۰ وَإِنْ لَّمْ تُؤْمِنُوْا لِيْ فَاعْتَزِلُوْنِ ۲۱
فَدَعَا رَبَّهٗٓ أَنَّ هٰٓؤُلَآءِ قَوْمٌ مُّجْرِمُوْنَ ۲۲ فَأَسْرِ بِعِبَادِيْ لَيْلًا
إِنَّكُمْ مُّتَّبَعُوْنَ ۲۳ وَاتْرُكِ الْبَحْرَ رَهْوًا ؕ إِنَّهُمْ جُنْدٌ مُّغْرَقُوْنَ ۲۴
كَمْ تَرَكُوْا مِنْ جَنّٰتٍ وَّعُيُوْنٍ ۲۵ وَّزُرُوْعٍ وَّمَقَامٍ كَرِيْمٍ ۲۶

(اهو) پاڻ وٽان (پنهنجي خاص) حڪم سان (ائين ڪبو آهي)۔ بيشڪ اسين (ئي پيغمبر ڪي) موڪلڻ وارا هئاسون (٥). تنهنجي پالڻهار جي ٻاجھ سبب۔ بيشڪ اُهو ئي ٻڌندڙ ڄاڻندڙ آهي (٦). (جو) آسمانن ۽ زمين جو ۽ جيڪي اُنهن جي وچ ۾ آهي تنهن جو پالڻهار آهي۔ جيڪڏهن اوهين ڀروسو ڪندڙ آهيو (تہ ڀروسو ڪريو) (٧). اُن کان سواءِ (ٻيو) ڪوبہ عبادت جو لائق نہ آهي (جو) جيارينڊو آهي ۽ مارينڊو آهي۔ (اُهو ئي) اوهان جو پالڻهار ۽ اوهان جي اڳين اَبن ڏاڏن جو پالڻهار آهي (٨). بلڪ ڪافر (قيامت کان) شڪ ۾ کيڏي رهيا آهن (٩). پوءِ جنهن ڏينهن آسمان پڌرو دونهون آڻيندو (تنهن ڏينهن جو) تون انتظار ڪر (١٠). جو ماڻهن کي ويڙهي ويندو، (چوندا تہ) هيءُ ڏکائيندڙ عذاب آهي (١١). اي اسان جا پالڻهار! اسان کان اهو عذاب ٽار (جو) بيشڪ اسين مسلمان ٿيون ٿا (١٢). ڪٿان اها نصيحت ڪيئن (مفيد) ٿيندي! حالانڪ بيشڪ وٽن پڌرو پيغمبر آيو هو (١٣). وري ڪانئس منهن موڙيائون ۽ چيائون (تہ) (هيءُ) ماڻهو سيکاريل (۽) چريو آهي (١٤). بيشڪ اسين ٿورو (وقت) عذاب ٽارڻ وارا آهيون، بيشڪ اوهين (وري ڪفر ۾) ڦرڻ وارا آهيو (١٥). جنهن ڏينهن تمام وڏي پڪڙ ڪندا سون، (تنهن ڏينهن) بيشڪ! اسين بدلو وٺڻ وارا آهيون (١٦). ۽ بيشڪ کانئن اڳ فرعون جي قوم جي آزمائش ڪئي سون ۽ وٽن (هن ڳالھ سان) سڳورو پيغمبر آيو (١٧). تہ الله جي ٻانهن کي منهنجي حوالي ڪريو، بيشڪ آءٌ اوهان وٽ امانت دار پيغمبر (آيو) آهيان (١٨). ۽ (چوڻ آيو آهيان) تہ الله جي آڏو هٺ نہ ڪريو، بيشڪ آءٌ اوهان وٽ پڌري حجت سان آيو آهيان (١٩). ۽ بيشڪ مون پنهنجي پالڻهار ۽ اوهان جي پالڻهار جي پناه ورتي تہ (متان) مون کي پٿرن سان ماريو (٢٠). ۽ جيڪڏهن مون تي ايمان نہ آڻيو تہ مون کان پاسو ڪريو (٢١). پوءِ پنهنجي پالڻهار کي سڏيائين تہ هي ڏوهاري قوم آهن (٢٢). پوءِ (حڪم ڪيو سون تہ) منهنجن ٻانهن کي راتو رات وٺي نڪر جو اوهانجي پٺيان پوندا (٢٣). ۽ (تون) سمنڊ کي سڪل ڇڏ۔ بيشڪ اُهي ٻڏڻ وارو لشڪر آهن (٢٤). گهڻائي باغ ۽ چشما ڇڏيائون (٢٥). ۽ پوکون ۽ ڀليون جايون (بہ) (٢٦).

وَّنَعۡمَةٍ كَانُوۡا فِيۡهَا فٰكِهِيۡنَ ۲۷ كَذٰلِكَ وَاَوۡرَثۡنٰهَا قَوۡمًا اٰخَرِيۡنَ ۲۸
فَمَا بَكَتۡ عَلَيۡهِمُ السَّمَآءُ وَالۡاَرۡضُ وَمَا كَانُوۡا مُنۡظَرِيۡنَ ۲۹ وَلَقَدۡ
نَجَّيۡنَا بَنِيۡۤ اِسۡرَآءِيۡلَ مِنَ الۡعَذَابِ الۡمُهِيۡنِ ۳۰ مِنۡ فِرۡعَوۡنَ ؕ اِنَّهٗ
كَانَ عَالِيًا مِّنَ الۡمُسۡرِفِيۡنَ ۳۱ وَلَقَدِ اخۡتَرۡنٰهُمۡ عَلٰى عِلۡمٍ عَلَى
الۡعٰلَمِيۡنَ ۳۲ وَاٰتَيۡنٰهُمۡ مِّنَ الۡاٰيٰتِ مَا فِيۡهِ بَلٰٓـؤٌا مُّبِيۡنٌ ۳۳ اِنَّ هٰٓؤُلَآءِ
لَيَقُوۡلُوۡنَ ۳۴ اِنۡ هِىَ اِلَّا مَوۡتَتُنَا الۡاُوۡلٰى وَمَا نَحۡنُ بِمُنۡشَرِيۡنَ ۳۵
فَاۡتُوۡا بِاٰبَآٮِٕنَاۤ اِنۡ كُنۡتُمۡ صٰدِقِيۡنَ ۳۶ اَهُمۡ خَيۡرٌ اَمۡ قَوۡمُ تُبَّعٍ ۙ وَّ
الَّذِيۡنَ مِنۡ قَبۡلِهِمۡ ؕ اَهۡلَكۡنٰهُمۡ اِنَّهُمۡ كَانُوۡا مُجۡرِمِيۡنَ ۳۷ وَمَا
خَلَقۡنَا السَّمٰوٰتِ وَالۡاَرۡضَ وَمَا بَيۡنَهُمَا لٰعِبِيۡنَ ۳۸ مَا خَلَقۡنٰهُمَاۤ اِلَّا
بِالۡحَـقِّ وَلٰـكِنَّ اَكۡثَرَهُمۡ لَا يَعۡلَمُوۡنَ ۳۹ اِنَّ يَوۡمَ الۡفَصۡلِ
مِيۡقَاتُهُمۡ اَجۡمَعِيۡنَ ۴۰ يَوۡمَ لَا يُغۡنِىۡ مَوۡلًى عَنۡ مَّوۡلًى شَيۡـًٔـا وَّلَا
هُمۡ يُنۡصَرُوۡنَ ۴۱ اِلَّا مَنۡ رَّحِمَ اللّٰهُ ؕ اِنَّهٗ هُوَ الۡعَزِيۡزُ الرَّحِيۡمُ ۴۲
اِنَّ شَجَرَتَ الزَّقُّوۡمِ ۴۳ طَعَامُ الۡاَثِيۡمِ ۴۴ كَالۡمُهۡلِ ۛ يَغۡلِىۡ
فِى الۡبُطُوۡنِ ۴۵ كَغَلۡىِ الۡحَمِيۡمِ ۴۶ خُذُوۡهُ فَاعۡتِلُوۡهُ اِلٰى سَوَآءِ
الۡجَحِيۡمِ ۴۷ ثُمَّ صُبُّوۡا فَوۡقَ رَاۡسِهٖ مِنۡ عَذَابِ الۡحَمِيۡمِ ؕ ۴۸

۽ اُهي نعمتون (بہ) جنهن ۾ مزا ماڻيندا هئا (٢٧). اهڙيءَ طرح (اٿئي)، ۽ ٻيءَ قوم کي انهن (شين) جو وارث ڪيو سون (٢٨). پوءِ مٿن آسمان ۽ زمين نہ رنو ۽ نڪي اُنهن کي مهلت ڏني ويئي (٢٩). ۽ بيشڪ بني اسرائيلن کي خوار ڪندڙ عذاب کان بچايو سون (٣٠). جو فرعون کان (پهچندو) هون، بيشڪ اهو هٺيلو حد کان لنگهندڙن مان هو (٣١). ۽ بيشڪ بني اسرائيلن کي ڄاڻي واڻي (ساري) جهان وارن کان پسند ڪيو سون (٣٢). ۽ کين اُهي معجزا ڏنا سون جن ۾ پڌري آزمائش هئي (٣٣). بيشڪ اِهي (مشرڪ) چوندا آهن (٣٤). تہ (اسان جي پڇاڙي) رڳو اسان جو (هيءُ) پهريون موت آهي ۽ اسين وري نہ اُٿاربا سون (٣٥). جيڪڏهن اوهين سچا آهيو تہ اسان جي ابن ڏاڏن کي (جياري) آڻيو (٣٦). اِهي ڀلا آهن يا تُبع (حميري) جي قوم ۽ جيڪي کانئن اڳ هئا سي؟ اُنهن (سڀني) کي ناس ڪيو سون، بيشڪ اهي ڏوهاري هئا (٣٧). ۽ آسمانن ۽ زمين کي ۽ جيڪي انهن جي وچ ۾ آهي سو راند ڪري نہ بڻايو سون (٣٨). اِنهن کي پوريءَ رٿ کان سواءِ نہ بڻايو سون، پر انهن مان گهڻا نہ ڄاڻندا آهن (٣٩). بيشڪ اِنهن مڙني جو انجام نبيري جو ڏينهن آهي (٤٠). جنهن ڏينهن ڪوبہ دوست ڪنهن دوست کان ڪجھ بہ (عذاب) نہ ٽاريندو ۽ نڪي کين مدد ڏبي (٤١). سواءِ انهيءَ جي جنهن تي الله رحم ڪيو. بيشڪ الله ئي غالب مهربان آهي (٤٢). بيشڪ ٿوهر جو وڻ (٤٣). گنگهار جو کاڄ آهي (٤٤). پگهريل ٽامي جيان، پيٽن ۾ ٽهڪندو (٤٥). تتل پاڻي جي ٽهڪڻ وانگر (٤٦). (ملائڪن کي چوندا سون تہ) هن (ڏوهيءَ) کي پڪڙيو ۽ دوزخ جي وچ ڏانهن گهليوس (٤٧). وري مٿي تي تتل پاڻي هاريوس جو (اِهو) عذاب (اٿس) (٤٨).

ذُقْ ۚ إِنَّكَ أَنتَ الْعَزِيزُ الْكَرِيمُ ﴿٤٩﴾ إِنَّ هَٰذَا مَا كُنتُم بِهِ
تَمْتَرُونَ ﴿٥٠﴾ إِنَّ الْمُتَّقِينَ فِي مَقَامٍ أَمِينٍ ﴿٥١﴾ فِي جَنَّاتٍ وَعُيُونٍ ﴿٥٢﴾
يَلْبَسُونَ مِن سُندُسٍ وَإِسْتَبْرَقٍ مُّتَقَابِلِينَ ﴿٥٣﴾ كَذَٰلِكَ وَزَوَّجْنَاهُم
بِحُورٍ عِينٍ ﴿٥٤﴾ يَدْعُونَ فِيهَا بِكُلِّ فَاكِهَةٍ آمِنِينَ ﴿٥٥﴾ لَا يَذُوقُونَ
فِيهَا الْمَوْتَ إِلَّا الْمَوْتَةَ الْأُولَىٰ ۖ وَوَقَاهُمْ عَذَابَ الْجَحِيمِ ﴿٥٦﴾
فَضْلًا مِّن رَّبِّكَ ۚ ذَٰلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ﴿٥٧﴾ فَإِنَّمَا يَسَّرْنَاهُ
بِلِسَانِكَ لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ ﴿٥٨﴾ فَارْتَقِبْ إِنَّهُم مُّرْتَقِبُونَ ﴿٥٩﴾

سُورَةُ الْجَاثِيَةِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

حم ﴿١﴾ تَنزِيلُ الْكِتَابِ مِنَ اللَّهِ الْعَزِيزِ الْحَكِيمِ ﴿٢﴾ إِنَّ فِي السَّمَاوَاتِ
وَالْأَرْضِ لَآيَاتٍ لِّلْمُؤْمِنِينَ ﴿٣﴾ وَفِي خَلْقِكُمْ وَمَا يَبُثُّ مِن دَابَّةٍ
آيَاتٌ لِّقَوْمٍ يُوقِنُونَ ﴿٤﴾ وَاخْتِلَافِ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ وَمَا أَنزَلَ
اللَّهُ مِنَ السَّمَاءِ مِن رِّزْقٍ فَأَحْيَا بِهِ الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا وَ
تَصْرِيفِ الرِّيَاحِ آيَاتٌ لِّقَوْمٍ يَعْقِلُونَ ﴿٥﴾ تِلْكَ آيَاتُ اللَّهِ نَتْلُوهَا
عَلَيْكَ بِالْحَقِّ ۖ فَبِأَيِّ حَدِيثٍ بَعْدَ اللَّهِ وَآيَاتِهِ يُؤْمِنُونَ ﴿٦﴾

(چئبس تہ اھا سزا) چک، چو تہ تون (پنھنجي گمان ۾) سگھارو مانوارو آھين (٤٩) . بيشڪ ھيءُ اُھو عذاب آھي، جنھن ۾ اوھين شڪ ڪندا ھيؤ (٥٠) . بيشڪ پرھيزگار امن واريءَ جاءِ ۾ ھوندا (٥١) . باغن ۽ چشمن ۾ (٥٢) . سنھي پَٽ جا (ڪپڙا) ۽ ٿلھي پَٽ جا (ڪپڙا)، ھڪ ٻئي جي آمھون سامھون ٿي ويٺا ھوندا (٥٣) . (سندن حال) ائين ھوندو . ۽ ڪين وڏين (سھڻين) اکين وارين حورون پرڻائيندا سون (٥٤) . منجھس سڀڪو ميوو بي فڪرا ٿي گھرندا (٥٥) . پھرين موت کان سواءِ (جو دنيا ۾ مري چڪا) اتي (ٻيو) موت نہ چکندا ۽ (الله) کين دوزخ جي عذاب کان بچايو (٥٦) . تنھنجي پالڻھار جي فضل سبب. اِھا ئي وڏي مراد ماڻڻ آھي (٥٧) . قرآن کي تہ تنھنجيءَ ٻوليءَ ۾ آسان ڪيو سون تہ منَ اُھي نصيحت وٺن (٥٨) . پوءِ (تون) انتظار ڪر، بيشڪ اُھي بہ انتظار ڪرڻ وارا آھن (٥٩) .

سورة جاثية مڪي آھي ۽ ھن ۾ ستٽيھہ آيتون ۽ چار رڪوع آھن.

اللہ ٻاجھاري مھربان جي نالي سان (شروع)

حمٓ (١) . (ھن) ڪتاب جو لاھڻ الله غالب حڪمت واري (جي طرف) کان آھي (٢) . بيشڪ آسمانن ۽ زمين ۾ ايمان وارن لاءِ (پڪيون) نشانيون آھن (٣) . ۽ اوھان جي بڻاوڻ ۾ ۽ جيڪي چرندڙن مان پکيڙي ٿو تنھن (جي بڻاوڻ) ۾ انھن ماڻھن لاءِ نشانيون آھن، جيڪي يقين رکندا آھن (٤) . ۽ رات ۽ ڏينھن جي ڦيرگھير ۾ ۽ جيڪي الله آسمان کان روزي نازل ڪئي، پوءِ اُن سببان زمين کي سندس غيرآباديءَ کان پوءِ آباد ڪيائين، تنھن ۾ ۽ وائن جي ھلائڻ ۾ انھن ماڻھن لاءِ نشانيون آھن، جيڪي سمجھہ رکندا آھن (٥) . اھي الله جون آيتون آھن، جي توکي سچ سان پڙھي ٻڌايون ٿا، پوءِ (ھاڻي) الله (جي نصيحت) ۽ سندس آيتن (جي ڇڏڻ) کان پوءِ ڪھڙيءَ ڳالھہ تي ايمان آڻيندا؟ (٦) .

وَيْلٌ لِّكُلِّ أَفَّاكٍ أَثِيمٍ ﴿٧﴾ يَسْمَعُ آيَاتِ اللَّهِ تُتْلَىٰ عَلَيْهِ ثُمَّ يُصِرُّ مُسْتَكْبِرًا
كَأَن لَّمْ يَسْمَعْهَا ۖ فَبَشِّرْهُ بِعَذَابٍ أَلِيمٍ ﴿٨﴾ وَإِذَا عَلِمَ مِنْ آيَاتِنَا شَيْئًا
اتَّخَذَهَا هُزُوًا ۚ أُولَٰئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ مُّهِينٌ ﴿٩﴾ مِّن وَرَائِهِمْ جَهَنَّمُ ۖ
وَلَا يُغْنِي عَنْهُم مَّا كَسَبُوا شَيْئًا وَلَا مَا اتَّخَذُوا مِن دُونِ اللَّهِ أَوْلِيَاءَ ۖ
وَلَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿١٠﴾ هَٰذَا هُدًى ۖ وَالَّذِينَ كَفَرُوا بِآيَاتِ رَبِّهِمْ لَهُمْ
عَذَابٌ مِّن رِّجْزٍ أَلِيمٌ ﴿١١﴾ اللَّهُ الَّذِي سَخَّرَ لَكُمُ الْبَحْرَ لِتَجْرِيَ الْفُلْكُ
فِيهِ بِأَمْرِهِ وَلِتَبْتَغُوا مِن فَضْلِهِ وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿١٢﴾ وَسَخَّرَ لَكُم مَّا
فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا مِّنْهُ ۚ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَآيَاتٍ
لِّقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ ﴿١٣﴾ قُل لِّلَّذِينَ آمَنُوا يَغْفِرُوا لِلَّذِينَ لَا يَرْجُونَ
أَيَّامَ اللَّهِ لِيَجْزِيَ قَوْمًا بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ ﴿١٤﴾ مَنْ عَمِلَ صَالِحًا
فَلِنَفْسِهِ ۖ وَمَنْ أَسَاءَ فَعَلَيْهَا ۖ ثُمَّ إِلَىٰ رَبِّكُمْ تُرْجَعُونَ ﴿١٥﴾ وَلَقَدْ
آتَيْنَا بَنِي إِسْرَائِيلَ الْكِتَابَ وَالْحُكْمَ وَالنُّبُوَّةَ وَرَزَقْنَاهُم مِّنَ الطَّيِّبَاتِ
وَفَضَّلْنَاهُمْ عَلَى الْعَالَمِينَ ﴿١٦﴾ وَآتَيْنَاهُم بَيِّنَاتٍ مِّنَ الْأَمْرِ ۖ فَمَا اخْتَلَفُوا
إِلَّا مِن بَعْدِ مَا جَاءَهُمُ الْعِلْمُ بَغْيًا بَيْنَهُمْ ۚ إِنَّ رَبَّكَ
يَقْضِي بَيْنَهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فِيمَا كَانُوا فِيهِ يَخْتَلِفُونَ ﴿١٧﴾

هر ڪنهن ٻـتاڪيءَ گنهگار لاءِ ويل آهي (٧) . الله جون آيتون ڪيس پڙهي ٻڌائبيون آهن ته ٻـڌندو آهي، وري آڪڙجي ضد ڪندو آهي، ڄڻڪ اُهي ٻـڌيون ئي نه هئائين، تنهن ڪري ڪيس ڏکوئيندڙ عذاب جي خوشخبري سڻاءِ (٨) . ۽ جڏهن اسان جي آيتن مان ڪنهن ڳالهه تي واقف ٿيندو آهي (تڏهن) ان کي ٺوڪ ڪري وٺندو آهي، انهن ئي لاءِ خوار ڪندڙ عذاب آهي (٩) . سندن ٻئي طرف کان دوزخ آهي ۽ جيڪي ڪمايائون نڪي اهو ڪائن ڪجهه ٽاري سگهندو ۽ نڪي اُهي جن کي الله ڌاران سڄڻ ڪري ورتائون (ڪائن ٽاري سگهندا) ۽ اُنهن لاءِ وڏو عذاب آهي (١٠) . هيءُ (قرآن) هدايت آهي ۽ جن پنهنجي پالڻهار جي آيتن جو انڪار ڪيو، تن کي سخت سزا جو ڏکوئيندڙ عذاب آهي (١١) . الله اُهو آهي جنهن درياهه اوهان جي تابع ڪيو ته سندس حڪم سان منجهس ٻيڙيون هلن ۽ ته سندس فضل مان (روزي) طلب ڪيو ۽ ته مَن اوهين شڪرانو ڪريو (١٢) . ۽ جيڪي آسمانن ۾ آهي ۽ جيڪي زمين ۾ آهي، سو سيئي پنهنجي پار کان اوهان جي ڪم ۾ لڳايائين. بيشڪ اِن ۾ اُنهن ماڻهن لاءِ نشانيون آهن، جي سوچيندا آهن (١٣) . مؤمنن کي چؤ ته جيڪي الله جي واقعن جي اميد نه رکندا آهن تن کان هن ڪري ٽارو ڪن ته اِنهيءَ سببان جو جيڪي ڪمايو هئائون (اُنهن مان) ڪنهن قوم کي (الله) سزا ڏئي (١٤) . جيڪو چڱا ڪم ڪندو سو پاڻ لاءِ ۽ جيڪو مدائي ڪندو، تنهن تي (اُن جو نقصان) آهي، وري پنهنجي پالڻهار ڏانهن موٽايا ويندؤ (١٥) . ۽ بيشڪ بني اسرائيلن کي ڪتاب ۽ دانائي ۽ پيغمبري ڏني سون ۽ سٺين شين مان کين روزي ڏني سون ۽ کين جهان وارن کان ڀلارو ڪيو سون (١٦) . ۽ دين بابت کين پڌرا دليل ڏنا سون، پوءِ انهن (اڳي) اختلاف نه ڪيو، پر وٽن ڄاڻپ آئي، تنهن کان پوءِ پاڻ ۾ هاڻ سببان (اختلاف ڪيائون)ـ بيشڪ جنهن ڳالهه بابت جهڳڙو ڪندا هئا، تنهن بابت قيامت جي ڏينهن تنهنجو پالڻهار سندن وچ ۾ نبيرو ڪندو (١٧) .

ثُمَّ جَعَلۡنٰكَ عَلٰى شَرِيۡعَةٍ مِّنَ الۡاَمۡرِ فَاتَّبِعۡهَا وَلَا تَتَّبِعۡ اَهۡوَآءَ
الَّذِيۡنَ لَا يَعۡلَمُوۡنَ ﴿١٨﴾ اِنَّهُمۡ لَنۡ يُّغۡنُوۡا عَنۡكَ مِنَ اللّٰهِ شَيۡـًٔا ؕ وَ
اِنَّ الظّٰلِمِيۡنَ بَعۡضُهُمۡ اَوۡلِيَآءُ بَعۡضٍ ۚ وَاللّٰهُ وَلِىُّ الۡمُتَّقِيۡنَ ﴿١٩﴾
هٰذَا بَصَآئِرُ لِلنَّاسِ وَهُدًى وَّرَحۡمَةٌ لِّقَوۡمٍ يُّوۡقِنُوۡنَ ﴿٢٠﴾ اَمۡ
حَسِبَ الَّذِيۡنَ اجۡتَرَحُوا السَّيِّاٰتِ اَنۡ نَّجۡعَلَهُمۡ كَالَّذِيۡنَ اٰمَنُوۡا
وَعَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ ۙ سَوَآءً مَّحۡيَاهُمۡ وَمَمَاتُهُمۡ ؕ سَآءَ مَا يَحۡكُمُوۡنَ ﴿٢١﴾ وَ
خَلَقَ اللّٰهُ السَّمٰوٰتِ وَالۡاَرۡضَ بِالۡحَـقِّ وَلِتُجۡزٰى كُلُّ نَفۡسٍۢ بِمَا
كَسَبَتۡ وَهُمۡ لَا يُظۡلَمُوۡنَ ﴿٢٢﴾ اَفَرَءَيۡتَ مَنِ اتَّخَذَ اِلٰهَهٗ هَوٰٮهُ وَاَضَلَّهُ اللّٰهُ
عَلٰى عِلۡمٍ وَّخَتَمَ عَلٰى سَمۡعِهٖ وَقَلۡبِهٖ وَجَعَلَ عَلٰى بَصَرِهٖ غِشٰوَةً ؕ فَمَنۡ
يَّهۡدِيۡهِ مِنۡۢ بَعۡدِ اللّٰهِ ؕ اَفَلَا تَذَكَّرُوۡنَ ﴿٢٣﴾ وَقَالُوۡا مَا هِىَ اِلَّا حَيَاتُنَا
الدُّنۡيَا نَمُوۡتُ وَنَحۡيَا وَمَا يُهۡلِكُنَاۤ اِلَّا الدَّهۡرُ ۚ وَمَا لَهُمۡ بِذٰلِكَ
مِنۡ عِلۡمٍ ۚ اِنۡ هُمۡ اِلَّا يَظُنُّوۡنَ ﴿٢٤﴾ وَاِذَا تُتۡلٰى عَلَيۡهِمۡ اٰيٰتُنَا بَيِّنٰتٍ
مَّا كَانَ حُجَّتَهُمۡ اِلَّاۤ اَنۡ قَالُوا ائۡتُوۡا بِاٰبَآئِنَاۤ اِنۡ كُنۡتُمۡ
صٰدِقِيۡنَ ﴿٢٥﴾ قُلِ اللّٰهُ يُحۡيِيۡكُمۡ ثُمَّ يُمِيۡتُكُمۡ ثُمَّ يَجۡمَعُكُمۡ اِلٰى
يَوۡمِ الۡقِيٰمَةِ لَا رَيۡبَ فِيۡهِ وَلٰـكِنَّ اَكۡثَرَ النَّاسِ لَا يَعۡلَمُوۡنَ ﴿٢٦﴾ ع

وري (اي پيغمبر!) توکي دين جي پڌريءَ واٽ تي ڪيوسون، تنهن ڪري (تون) اُن (دين) جي تابعداري ڪر. ۽ جيڪي نہ ڄاڻندا آهن، تن جي سڌن جي پٺيان نہ لڳ (١٨). ڇو تہ اهي الله (جي ڏنڊ) توکان ڪجھ بہ ٽاري نہ سگهندا ۽ بيشڪ ظالم هڪ ٻئي جا دوست آهن ۽ الله پرهيزگارن جو دوست آهي (١٩). هيءُ (قرآن) ماڻهن لاءِ چٽا دليل آهي ۽ جيڪي ماڻهو يقين رکندا آهن تن لاءِ هدايت ۽ ٻاجھ آهي (٢٠). جن مدايون ڪيون سي ڀانئيندا آهن ڇا تہ کين انهن وانگر ڪنداسون، جن ايمان آندو ۽ چڱا ڪم ڪيا؟ تہ سندن جيئڻ ۽ سندن مرڻ هڪ جهڙو هوندو (اهو) جيڪو فيصلو ڪندا آهن، سو بڇڙو آهي (٢١). ۽ الله آسمانن ۽ زمين کي پوريءَ رٿ سان بڻايو ۽ هن لاءِ تہ هر ڪنهن شخص جيڪي ڪمايو، تنهن بابت کيس بدلو ڏجي ۽ مٿن ظلم نہ ڪبو (٢٢). (اي پيغمبر!) اُنهيءَ کي (نہ) ڏٺو اٿيئي ڇا؟ جنهن پنهنجي (نفس جي) سڌ کي معبود ڪري ورتو ۽ علم هوندي (گمراه ٿيو تہ) الله کيس گمراه ڪيو ۽ سندس ڪنن تي ۽ سنديس دل تي مهر هنيائين ۽ سندس اکين تي پردو وڌائين، پوءِ الله کانسواءِ کيس ڪير هدايت ڪندو؟ پوءِ ڇو نہ نصيحت وٺندا آهيو؟ (٢٣). ۽ چوندا آهن تہ اسان جي رڳو هيءَ دنيا جي حياتي آهي، جو مرندا آهيون ۽ جيئندا آهيون ۽ اسان کي رڳو زمانو ماريندو آهي ۽ ان (ڳالھ) جي کين ڪا ڄاڻپ نہ آهي، اهي رڳو اٽڪل هڻندا آهن (٢٤). ۽ جڏهن اسان جون پڌريون آيتون کين پڙهي ٻڌائبيون آهن (تڏهن) سندن حجت رڳو هيءَ چوڻ هوندو آهي تہ جيڪڏهن اوهين سچا آهيو تہ اسان جي ابن ڏاڏن کي (جيئرو ڪري) آڻيو (٢٥). (اي پيغمبر! کين) چؤ تہ الله اوهان کي جياريندو آهي، وري اوهان کي ماريندو، وري اوهان کي قيامت جي ڏينهن جنهن ۾ ڪو شڪ نہ آهي، گڏ ڪندو پر گهڻا ماڻهو (اِن ڳالھ کي) نہ ڄاڻندا آهن (٢٦).

وَلِلّٰهِ مُلْكُ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ ؕ وَيَوْمَ تَقُوْمُ السَّاعَةُ يَوْمَئِذٍ يَّخْسَرُ
الْمُبْطِلُوْنَ ﴿۲۷﴾ وَتَرٰى كُلَّ اُمَّةٍ جَاثِيَةً ۫ كُلُّ اُمَّةٍ تُدْعٰۤى اِلٰى كِتٰبِهَا ؕ
اَلْيَوْمَ تُجْزَوْنَ مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُوْنَ ﴿۲۸﴾ هٰذَا كِتٰبُنَا يَنْطِقُ عَلَيْكُمْ
بِالْحَقِّ ؕ اِنَّا كُنَّا نَسْتَنْسِخُ مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُوْنَ ﴿۲۹﴾ فَاَمَّا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا
وَعَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ فَيُدْخِلُهُمْ رَبُّهُمْ فِيْ رَحْمَتِهٖ ؕ ذٰلِكَ هُوَ الْفَوْزُ
الْمُبِيْنُ ﴿۳۰﴾ وَاَمَّا الَّذِيْنَ كَفَرُوْا ۟ اَفَلَمْ تَكُنْ اٰيٰتِيْ تُتْلٰى عَلَيْكُمْ
فَاسْتَكْبَرْتُمْ وَكُنْتُمْ قَوْمًا مُّجْرِمِيْنَ ﴿۳۱﴾ وَاِذَا قِيْلَ اِنَّ وَعْدَ
اللّٰهِ حَقٌّ وَّالسَّاعَةُ لَا رَيْبَ فِيْهَا قُلْتُمْ مَّا نَدْرِيْ مَا السَّاعَةُ
اِنْ نَّظُنُّ اِلَّا ظَنًّا وَّمَا نَحْنُ بِمُسْتَيْقِنِيْنَ ﴿۳۲﴾ وَبَدَا لَهُمْ سَيِّاٰتُ مَا
عَمِلُوْا وَحَاقَ بِهِمْ مَّا كَانُوْا بِهٖ يَسْتَهْزِءُوْنَ ﴿۳۳﴾ وَقِيْلَ الْيَوْمَ
نَنْسٰىكُمْ كَمَا نَسِيْتُمْ لِقَآءَ يَوْمِكُمْ هٰذَا وَمَاْوٰىكُمُ النَّارُ وَمَا لَكُمْ
مِّنْ نّٰصِرِيْنَ ﴿۳۴﴾ ذٰلِكُمْ بِاَنَّكُمُ اتَّخَذْتُمْ اٰيٰتِ اللّٰهِ هُزُوًا وَّغَرَّتْكُمُ
الْحَيٰوةُ الدُّنْيَا ۚ فَالْيَوْمَ لَا يُخْرَجُوْنَ مِنْهَا وَلَا هُمْ يُسْتَعْتَبُوْنَ ﴿۳۵﴾
فَلِلّٰهِ الْحَمْدُ رَبِّ السَّمٰوٰتِ وَرَبِّ الْاَرْضِ رَبِّ الْعٰلَمِيْنَ ﴿۳۶﴾
وَلَهُ الْكِبْرِيَآءُ فِي السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ ۪ وَهُوَ الْعَزِيْزُ الْحَكِيْمُ ﴿۳۷﴾ ع

۽ آسمانن ۽ زمين جي بادشاهي الله جي آهي ۽ جنهن ڏينهن قيامت ٿيندي، تنهن ڏينهن ڪوڙا نقصان پائيندا (٢٧) . ۽ (اي پيغمبر!) هر ڪنهن ٽوليءَ کي گوڏن ڀر (ويٺل) ڏسندين. سڀڪا ٽولي پنهنجي اعمال نامي ڏانهن سڏبي (چئبو) تہ جيڪي (اوهين) ڪندا هيؤ، تنهن جو اوهان کي اڄ بدلو ڏبو (٢٨) . (چوندا سون) هيءُ اسان جو دفتر آهي، جو اوهان تي پوري حقيقت پڌري ڪري ٿو. بيشڪ جيڪي اوهين ڪندا هيؤ سو اسين لکندا هئاسون (٢٩) . پوءِ جن ايمان آندو ۽ چڱا ڪم ڪيا تن کي سندن پالڻهار پنهنجيءَ ٻاجھ هيٺ داخل ڪندو، اِها پڌري مراد ماڻڻ آهي (٣٠) . ۽ جن ڪفر ڪيو (تن کي چئبو) تہ اوهان وٽ منهنجيون آيتون نہ پڙهبيون هيون ڇا؟ پوءِ اوهان وڏائي ڪئي ۽ ڏوهاري قوم هيؤ (٣١) . ۽ جڏهن چئبو هو تہ الله جو وعدو سچو آهي ۽ قيامت ۾ ڪو شڪ ڪونہ آهي (تڏهن) چوندا هيؤ تہ (اسين) نہ ڄاڻندا آهيون تہ قيامت ڇا آهي، اسين رڳو هڪ (ٿورو) گمان ڀائيندا آهيون ۽ اسين (ڪڏهن) يقين ڪرڻ وارا نہ آهيون (٣٢) . ۽ جيڪي ڪمايو هيائون تنهن جيون مدايون کين پڌريون ٿينديون ۽ جنهن شيءِ تي چٿرون ڪندا هئا سا کين وڪوڙي ويندي (٣٣) . ۽ چئبو تہ اڄ اوهان کي (ائين) وساريندا سون، جيئن اوهان پنهنجي هن ڏينهن جي اچي پهچڻ کي وساريو هو ۽ (هاڻي) اوهان جي جاءِ دوزخ آهي ۽ اوهان جو ڪو مددگار نہ آهي (٣٤) . اِهو (عذاب اوهان کي) هن ڪري آهي، جو اوهان الله جي آيتن کي ٺٺوليون ڪري ورتو هو ۽ دنيوي حياتيءَ اوهان کي ٺڳيو هو، تنهن ڪري اڄ منجهانئس نہ ڪڍبن ۽ نہ کي عذر طلب ڪبن (٣٥) . پوءِ سڀ ساراهہ خاص الله کي جڳائي جو آسمانن جو پالڻهار ۽ زمين جو پالڻهار ۽ جهانن جو پالڻهار آهي (٣٦) . ۽ آسمانن ۽ زمين ۾ سندس وڏائي آهي ۽ اُهو زبردست حڪمت وارو آهي (٣٧) .

سُوْرَةُ الْاَحْقَافِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ○
حٰمٓ ۚ﴿۱﴾ تَنْزِيْلُ الْكِتٰبِ مِنَ اللّٰهِ الْعَزِيْزِ الْحَكِيْمِ ﴿۲﴾
مَا خَلَقْنَا السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَآ اِلَّا بِالْحَقِّ وَاَجَلٍ
مُّسَمًّى ۭ وَالَّذِيْنَ كَفَرُوْا عَمَّآ اُنْذِرُوْا مُعْرِضُوْنَ ﴿۳﴾ قُلْ اَرَءَيْتُمْ
مَّا تَدْعُوْنَ مِنْ دُوْنِ اللّٰهِ اَرُوْنِيْ مَاذَا خَلَقُوْا مِنَ الْاَرْضِ
اَمْ لَهُمْ شِرْكٌ فِي السَّمٰوٰتِ ۭ اِيْتُوْنِيْ بِكِتٰبٍ مِّنْ قَبْلِ هٰذَآ اَوْ
اَثٰرَةٍ مِّنْ عِلْمٍ اِنْ كُنْتُمْ صٰدِقِيْنَ ﴿۴﴾ وَمَنْ اَضَلُّ مِمَّنْ يَّدْعُوْا
مِنْ دُوْنِ اللّٰهِ مَنْ لَّا يَسْتَجِيْبُ لَهٗٓ اِلٰى يَوْمِ الْقِيٰمَةِ وَهُمْ عَنْ
دُعَاۗىِٕهِمْ غٰفِلُوْنَ ﴿۵﴾ وَاِذَا حُشِرَ النَّاسُ كَانُوْا لَهُمْ اَعْدَاۗءً وَّ
كَانُوْا بِعِبَادَتِهِمْ كٰفِرِيْنَ ﴿۶﴾ وَاِذَا تُتْلٰى عَلَيْهِمْ اٰيٰتُنَا بَيِّنٰتٍ
قَالَ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا لِلْحَقِّ لَمَّا جَاۗءَهُمْ ۙ هٰذَا سِحْرٌ مُّبِيْنٌ ۭ﴿۷﴾
اَمْ يَقُوْلُوْنَ افْتَرٰىهُ ۭ قُلْ اِنِ افْتَرَيْتُهٗ فَلَا تَمْلِكُوْنَ
لِيْ مِنَ اللّٰهِ شَـيْـــًٔا ۭ هُوَ اَعْلَمُ بِمَا تُفِيْضُوْنَ فِيْهِ ۭ كَفٰى بِهٖ
شَهِيْدًۢا بَيْنِيْ وَبَيْنَكُمْ ۭ وَهُوَ الْغَفُوْرُ الرَّحِيْمُ ﴿۸﴾

سورة احقاف مڪي آهي ۽ هن ۾ پنجٽيهه
آيتون ۽ چار رڪوع آهن

اللهُ ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

حٰمٓ (١). (هن) ڪتاب جو لاهڻ غالب حڪمت واري الله وٽان آهي (٢). آسمانن ۽ زمين کي ۽ جيڪي انهن جي وچ ۾ آهي تنهن کي پوريءَ رٿ سان ۽ هڪ مقرر مدت تائين (رهڻ) لاءِ بڻايوسون ۽ ڪافر جنهن کان ڊيڄاريا ويا (تنهن کان) منهن موڙيندڙ آهن (٣). (ڪين) چؤ ته ڏسو ته سهي ته الله کان سواءِ جن کي سڏيندا آهيو (تن ڪا بڻاوت بڻائي آهي ڇا؟) مون کي ڏيکاريو ته زمين (جي شين) منجهان ڪهڙي شيءِ پيدا ڪئي اٿن؟ يا آسمانن (جي بڻائڻ) ۾ انهن جي ڪا ڀائيواري (ثابت) آهي ڇا؟ جيڪڏهن سچا آهيو ته هن کان اڳ (آيل) ڪوبه ڪتاب يا ڪا علمي سند مون وٽ آڻيو (٤). ۽ انهيءَ کان وڌيڪ گمراه ڪير آهي جيڪو الله کان سواءِ (ٻئي) اهڙي (بت) کي سڏي جو قيامت تائين سندس سڏ کي نه ورنائي ۽ اهي (ڪوڙا بت) سندن سڏڻ کان (ئي) بيخبر آهن (٥). ۽ جڏهن (قيامت ۾) ماڻهو گڏ ڪبا (تڏهن اهي بت) سندن ويري هوندا ۽ سندن پوڄا کان منڪر هوندا (٦). ۽ جڏهن اسان جون پڌريون آيتون کين پڙهي ٻڌائبيون آهن (تڏهن اهي) ڪافر سچي ڳالهه (يعني قرآن) بنسبت جنهن مهل وٽن آيو (تنهن مهل) چوندا آهن ته هيءُ پڌرو جادو آهي (٧). بلڪ چوندا آهن ته ان کي (پيغمبر پاڻ) ناهيو آهي- (ڪين چؤ ته) جيڪڏهن ان کي (پاڻ) ناهيو اٿم ته اوهين الله کان (ڇڏائڻ واسطي) مون لاءِ ڪجهه ڪري نه ٿا سگهو. جيڪي (قرآن بابت) گفتگو ڪندا آهيو (سو) الله چڱيءَ طرح ڄاڻندڙ آهي، منهنجي ۽ اوهان جي وچ ۾ (الله) حق کي ظاهر ڪندڙ ڪافي آهي ۽ اهو بخشڻهار مهربان آهي (٨).

قُلْ مَا كُنْتُ بِدْعًا مِّنَ الرُّسُلِ وَمَآ اَدْرِيْ مَا يُفْعَلُ بِيْ وَلَا بِكُمْ ؕ

اِنْ اَتَّبِعُ اِلَّا مَا يُوْحٰۤى اِلَيَّ وَمَآ اَنَا اِلَّا نَذِيْرٌ مُّبِيْنٌ ﴿۹﴾ قُلْ اَرَءَيْتُمْ

اِنْ كَانَ مِنْ عِنْدِ اللّٰهِ وَكَفَرْتُمْ بِهٖ وَشَهِدَ شَاهِدٌ مِّنْۢ بَنِيْۤ

اِسْرَآءِيْلَ عَلٰى مِثْلِهٖ فَاٰمَنَ وَاسْتَكْبَرْتُمْ ؕ اِنَّ اللّٰهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ

الظّٰلِمِيْنَ ﴿۱۰﴾ وَقَالَ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا لِلَّذِيْنَ اٰمَنُوْا لَوْ كَانَ خَيْرًا مَّا

سَبَقُوْنَآ اِلَيْهِ ؕ وَاِذْ لَمْ يَهْتَدُوْا بِهٖ فَسَيَقُوْلُوْنَ هٰذَآ اِفْكٌ قَدِيْمٌ ﴿۱۱﴾

وَمِنْ قَبْلِهٖ كِتٰبُ مُوْسٰۤى اِمَامًا وَّرَحْمَةً ؕ وَهٰذَا كِتٰبٌ مُّصَدِّقٌ

لِّسَانًا عَرَبِيًّا لِّيُنْذِرَ الَّذِيْنَ ظَلَمُوْا ۖۗ وَبُشْرٰى لِلْمُحْسِنِيْنَ ﴿۱۲﴾ اِنَّ

الَّذِيْنَ قَالُوْا رَبُّنَا اللّٰهُ ثُمَّ اسْتَقَامُوْا فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ

يَحْزَنُوْنَ ﴿۱۳﴾ اُولٰٓئِكَ اَصْحٰبُ الْجَنَّةِ خٰلِدِيْنَ فِيْهَا ۚ جَزَآءًۢ بِمَا كَانُوْا

يَعْمَلُوْنَ ﴿۱۴﴾ وَوَصَّيْنَا الْاِنْسَانَ بِوَالِدَيْهِ اِحْسٰنًا ؕ حَمَلَتْهُ اُمُّهٗ

كُرْهًا وَّوَضَعَتْهُ كُرْهًا ؕ وَحَمْلُهٗ وَفِصٰلُهٗ ثَلٰثُوْنَ شَهْرًا ؕ حَتّٰۤى اِذَا بَلَغَ

اَشُدَّهٗ وَبَلَغَ اَرْبَعِيْنَ سَنَةً ۙ قَالَ رَبِّ اَوْزِعْنِيْۤ اَنْ اَشْكُرَ نِعْمَتَكَ

الَّتِيْۤ اَنْعَمْتَ عَلَيَّ وَعَلٰى وَالِدَيَّ وَاَنْ اَعْمَلَ صَالِحًا تَرْضٰىهُ

وَاَصْلِحْ لِيْ فِيْ ذُرِّيَّتِيْ ؕ اِنِّيْ تُبْتُ اِلَيْكَ وَاِنِّيْ مِنَ الْمُسْلِمِيْنَ ﴿۱۵﴾

چؤ ته، آءٌ پيغمبرن مان ڪو نئون (آيل) نه آهيان ۽ نه ئو ڄاڻان ته مون سان ۽ اوهان سان (دنيا ۾) ڇا ڪيو ويندو. جيڪي مون ڏانهن وحي ڪيو ويندو آهي، تنهن کان سواءِ (ٻيءَ) ڪنهن (ڳالهه) جي تابعداري نه ڪندو آهيان ۽ آءٌ رڳو پڌرو ڊيڄاريندڙ آهيان (٩). (ڪين) چؤ ته ڏسو ته سهي ته جيڪڏهن (اهو قرآن) الله وٽان (آيل) آهي ۽ اوهين ان کي نه ٿا مڃيو ۽ بني اسرائيل مان هڪ شاهد اهڙي (ڪتاب) تي شاهدي ڏني هجي، پوءِ انهيءَ ايمان آندو ۽ اوهان (مڃڻ کان) وڏائي ڪئي (ته ضرور ظالم ٿيندؤ)، بيشڪ الله ظالمن جي قوم کي سڌو رستو نه ڏيکاريندو آهي (١٠). ۽ ڪافرن مؤمنن بنسبت چيو ته جيڪڏهن (اهو دين) چڱو هجي ها ته اهي ان ڏانهن اسان کان اڳرائي نه ڪن ها ۽ جڏهن ته (ڪافرن) ان سان هدايت نه لڌي تڏهن سگهو چوندا ته هيءُ (قرآن) هڪ پراڻو ڪوڙ آهي (جو هليو ٿو اچي) (١١). ۽ هن (قرآن) کان اڳ موسىٰ جو ڪتاب (دين ۾) راهنما ۽ رحمت هو ۽ هيءُ ڪتاب (ان جو) سچو ڪندڙ عربيءَ ٻوليءَ ۾ آهي، هن لاءِ ته ظالمن کي ڊيڄاري ۽ ڀلارن کي خوشخبري ڏئي (١٢). بيشڪ جن چيو ته اسان جو پالڻھار الله آهي، پوءِ ان (چوڻ) تي مضبوط رهيا، تن کي نڪو ڀؤ آهي نه کي غمگين هوندا (١٣). اهي بهشتي آهن منجهس سدائين رهڻ وارا آهن، جيڪي ڪندا هئا، تنهن جي بدلي ۾ (اهو بهشت ڏبو) (١٤). ۽ ماڻهوءَ کي پنهنجي ماءُ پيءُ سان چڱائي ڪرڻ جو حڪم ڪيوسون، (جو) تڪليف سان سندس ماءُ کيس (پيٽ ۾) کنيو آهي ۽ تڪليف سان کيس ڄڻيو آهي ۽ (ڳهٽ ۾ ڳهٽ) ان جو (پيٽ ۾) کڻڻ ۽ ان جو (کير کان) ڇڏائڻ ٽيهه مهينا آهي، تان جو جڏهن پنهنجيءَ جوانيءَ کي پهتو ۽ چاليهن ورهن (جي ڄمار) کي پهتو (تڏهن) چوندو آهي ته اي منهنجا پالڻھار! مون کي توفيق ڏي ته تنهنجي انهيءَ نعمت جو شڪر ڪريان، جيڪا مون تي ۽ منهنجي ماءُ پيءُ تي انعام ڪئي اٿيئي ۽ ته (اهڙا) چڱا ڪم ڪريان جن کان (تون) راضي رهين ۽ منهنجي اولاد مون لاءِ سڌار، بيشڪ آءٌ تو ڏانهن موٽيس ۽ بيشڪ آءٌ مسلمانن منجهان آهيان (١٥).

اُولٰٓئِكَ الَّذِيْنَ نَتَقَبَّلُ عَنْهُمْ اَحْسَنَ مَا عَمِلُوْا وَنَتَجَاوَزُ عَنْ سَيِّاٰتِهِمْ

فِيْٓ اَصْحٰبِ الْجَنَّةِ ۭ وَعْدَ الصِّدْقِ الَّذِيْ كَانُوْا يُوْعَدُوْنَ ۝١٦ وَالَّذِيْ

قَالَ لِوَالِدَيْهِ اُفٍّ لَّكُمَآ اَتَعِدٰنِنِيْٓ اَنْ اُخْرَجَ وَقَدْ خَلَتِ الْقُرُوْنُ

مِنْ قَبْلِيْ ۚ وَهُمَا يَسْتَغِيْثٰنِ اللّٰهَ وَيْلَكَ اٰمِنْ ڰ اِنَّ وَعْدَ اللّٰهِ حَقٌّ ښ

فَيَقُوْلُ مَا هٰذَآ اِلَّآ اَسَاطِيْرُ الْاَوَّلِيْنَ ۝١٧ اُولٰٓئِكَ الَّذِيْنَ حَقَّ عَلَيْهِمُ

الْقَوْلُ فِيْٓ اُمَمٍ قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِهِمْ مِّنَ الْجِنِّ وَالْاِنْسِ ۭ اِنَّهُمْ

كَانُوْا خٰسِرِيْنَ ۝١٨ وَلِكُلٍّ دَرَجٰتٌ مِّمَّا عَمِلُوْا ۚ وَلِيُوَفِّيَهُمْ اَعْمَالَهُمْ

وَهُمْ لَا يُظْلَمُوْنَ ۝١٩ وَيَوْمَ يُعْرَضُ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا عَلَى النَّارِ ۭ

اَذْهَبْتُمْ طَيِّبٰتِكُمْ فِيْ حَيَاتِكُمُ الدُّنْيَا وَاسْتَمْتَعْتُمْ بِهَا ۚ فَالْيَوْمَ

تُجْزَوْنَ عَذَابَ الْهُوْنِ بِمَا كُنْتُمْ تَسْتَكْبِرُوْنَ فِي

الْاَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ وَبِمَا كُنْتُمْ تَفْسُقُوْنَ ۝٢٠ وَاذْكُرْ اَخَا

عَادٍ ۭ اِذْ اَنْذَرَ قَوْمَهٗ بِالْاَحْقَافِ وَقَدْ خَلَتِ النُّذُرُ مِنْۢ

بَيْنِ يَدَيْهِ وَمِنْ خَلْفِهٖٓ اَلَّا تَعْبُدُوْٓا اِلَّا اللّٰهَ ۭ اِنِّىْٓ اَخَافُ

عَلَيْكُمْ عَذَابَ يَوْمٍ عَظِيْمٍ ۝٢١ قَالُوْٓا اَجِئْتَنَا لِتَاْفِكَنَا

عَنْ اٰلِهَتِنَا ۚ فَاْتِنَا بِمَا تَعِدُنَآ اِنْ كُنْتَ مِنَ الصّٰدِقِيْنَ ۝٢٢

اِهي اُهي آهن جن جا تمام چڱا ڪم جيڪي ڪيائون سي قبول ڪندا آهيون ۽ سندن مداين کان ٽارو ڪندا آهيون (اهي) بهشتن ۾ هوندا، جيڪو ساڃن سچو وعدو ڪبو هو تنهن جي ڪري (١٦). ۽ جنهن پنهنجي ماءُ پيءُ کي چيو ته، اوهان کي حيف هجي مون کي انجام ڏيو ٿا ڇا ته (قبرن مان) ڪڍيو ويندس؟ ۽ بيشڪ مون کان اڳ (ماڻهن جا) ڪيترائي جڳ گذري ويا آهن (ته منجهانئن وري ڪوبه جيئرو نه ٿيو) ۽ اهي ٻئي الله کي ٻاڏائيندا آهن (۽ چوندا اٿس ته) ڪم بخت ايمان آڻ، ڇو ته الله جو انجام سچو آهي، پوءِ چوندو آهي ته اهو (انجام) رڳو اڳوڻن جون آکاڻيون آهن (١٧). اِهي اُهي آهن جن تي (اهڙي) سزا لازم ٿي، (جهڙي انهن) ٽولين ۾ تي جي جنن ۽ ماڻهن مان کانئن اڳ گذري ويا، بيشڪ اهي ٽوٽي وارا هئا (١٨). ۽ سڀ ڪنهن لاءِ (ڏار ڏار) درجا انهيءَ آهر آهن، جيڪي ڪم ڪيائون ۽ (هيءُ هن لاءِ) ته (الله) سندن عملن جو کين پورو بدلو ڏئي ۽ مٿن ظلم نه ڪبو (١٩). ۽ انهيءَ ڏينهن، جو ڪافر باه جي آڏو ڪبا (چئبن ته) پنهنجون نعمتون پنهنجي دنيائي حياتيءَ ۾ وڃائي چڪؤ ۽ انهن سان مزا ماڻيندا رهيؤ. تنهن ڪري اڄ اوهان کي خواريءَ جي عذاب جو بدلو انهيءَ ڪري ڏبو جو زمين ۾ ناحق وڏائي ڪندا هيؤ ۽ انهيءَ ڪري (به) جو بدڪاري ڪندا هيؤ (٢٠). ۽ عاد جي ڀاءُ (هود جي قصي) کي ياد ڪر، جڏهن پنهنجيءَ قوم کي (واديءَ) احقاف ۾ ڊيڄاريائين ۽ بيشڪ سندس اڳيان ۽ سندس پوئتان (ڪيترائي) ڊيڄاريندڙ گذريا هئا، ته الله کان سواءِ (ٻئي) ڪنهن جي عبادت نه ڪريو، بيشڪ آءٌ اوهان تي وڏي ڏينهن جي عذاب (اچڻ) کان ڊڄان ٿو (٢١). چيائون ته، اسان وٽ هن لاءِ آيو آهين ڇا ته اسان کي پنهنجن معبودن (جي عبادت) کان ڦيرائين؟ پوءِ جيڪڏهن سچن مان آهين ته جيڪو وعدو اسان کي ڏئين ٿو سو اسان وٽ آڻ (٢٢).

قَالَ اِنَّمَا الْعِلْمُ عِنْدَ اللّٰهِ ۖ وَ اُبَلِّغُكُمْ مَّاۤ اُرْسِلْتُ بِهٖ وَلٰكِنِّیْۤ
اَرٰىكُمْ قَوْمًا تَجْهَلُوْنَ ۝۲۳ فَلَمَّا رَاَوْهُ عَارِضًا مُّسْتَقْبِلَ اَوْدِیَتِهِمْ ۙ
قَالُوْا هٰذَا عَارِضٌ مُّمْطِرُنَا ؕ بَلْ هُوَ مَا اسْتَعْجَلْتُمْ بِهٖ ؕ رِیْحٌ
فِیْهَا عَذَابٌ اَلِیْمٌ ۝۲۴ تُدَمِّرُ كُلَّ شَیْءٍۭ بِاَمْرِ رَبِّهَا
فَاَصْبَحُوْا لَا یُرٰۤى اِلَّا مَسٰكِنُهُمْ ؕ كَذٰلِكَ نَجْزِی الْقَوْمَ
الْمُجْرِمِیْنَ ۝۲۵ وَلَقَدْ مَكَّنّٰهُمْ فِیْمَاۤ اِنْ مَّكَّنّٰكُمْ فِیْهِ
وَجَعَلْنَا لَهُمْ سَمْعًا وَّ اَبْصَارًا وَّ اَفْـِٕدَةً ۖ٘ فَمَاۤ اَغْنٰى عَنْهُمْ
سَمْعُهُمْ وَلَاۤ اَبْصَارُهُمْ وَلَاۤ اَفْـِٕدَتُهُمْ مِّنْ شَیْءٍ اِذْ
كَانُوْا یَجْحَدُوْنَ بِاٰیٰتِ اللّٰهِ وَحَاقَ بِهِمْ مَّا كَانُوْا بِهٖ
یَسْتَهْزِءُوْنَ ۝۲۶ وَلَقَدْ اَهْلَكْنَا مَا حَوْلَكُمْ مِّنَ الْقُرٰى
وَصَرَّفْنَا الْاٰیٰتِ لَعَلَّهُمْ یَرْجِعُوْنَ ۝۲۷ فَلَوْلَا نَصَرَهُمُ
الَّذِیْنَ اتَّخَذُوْا مِنْ دُوْنِ اللّٰهِ قُرْبَانًا اٰلِهَةً ؕ بَلْ ضَلُّوْا
عَنْهُمْ ۚ وَذٰلِكَ اِفْكُهُمْ وَمَا كَانُوْا یَفْتَرُوْنَ ۝۲۸ وَاِذْ صَرَفْنَاۤ
اِلَیْكَ نَفَرًا مِّنَ الْجِنِّ یَسْتَمِعُوْنَ الْقُرْاٰنَ ۚ فَلَمَّا حَضَرُوْهُ
قَالُوْۤا اَنْصِتُوْا ۚ فَلَمَّا قُضِیَ وَلَّوْا اِلٰى قَوْمِهِمْ مُّنْذِرِیْنَ ۝۲۹

چيائين ته، (اها) خبر رڳو الله کي آهي ۽ جنهن (پيغام) سان موڪليو ويو آهيان، سو اوهان کي پهچايان ٿو پر اوهان کي هڪ جاهل قوم ڏسان ٿو (٢٣). پوءِ جنهن مهل ان کي ڪڪر (جهڙو) ڏٺائون جو سندن وادين ڏانهن سامهون ايندڙ هو (تنهن مهل) چيائون ته هيءُ ڪڪر آهي جو اسان تي وسندو (هود چيو ته نه نه!) بلڪ اهو (ڪڪر حقيقت ۾) اهو (عذاب) آهي، جنهن کي جلدي گهريؤ، (اها) هڪ آنڌي آهي، جنهن ۾ ڏکوئيندڙ عذاب آهي (٢٤). (جو) پنهنجي پالڻهار جي حڪم سان سڀ ڪنهن شيءِ کي ناس ڪندي. پوءِ (اهڙا ناس) ٿيا جو سندن گهرن کان سواءِ (ٻيو) ڪجهه نه ٿي ڏٺو ويو. اهڙيءَ طرح ڏوهاريءَ قوم کي سزا ڏيندا آهيون (٢٥). ۽ بيشڪ انهن کي اهڙي جاءِ ڏني هئي سون جو اوهان کي ٻه جاءِ نه ڏني سون ۽ انهن کي ڪن ۽ اکيون ۽ دليون ڏنيون هيون سون، پوءِ جڏهن الله جي آيتن جو انڪار ڪيائون، تڏهن نڪي سندس ڪنن ۽ نڪي سندن اکين ۽ نڪي سندن دلين ڪُجهه به (عذاب) کائن ٽاريو ۽ جنهن (عذاب) بابت ٺٺوليون ڪندا هئا، سو مٿن ڪڙڪيو (٢٦). ۽ بيشڪ جيڪي ڳوٺ اوهان جي آس پاس آهن، سي (سڀ) ناس ڪياسون ۽ (پنهنجون) طرحين طرحين نشانيون پڌريون ڪيون سون ته مَن اُهي (ڪفر کان) موٽن (٢٧). پوءِ الله کان سواءِ (ٻين) جن کي (الله جي) ويجهڙائيءَ لاءِ (پنهنجا) معبود ڪري ورتا هيائون تن ڪين مدد ڇو نه ڏني هئي؟ (نه!) بلڪ (اُهي عذاب وقت) کائن گم ٿي ويا ۽ اهو سندن ڪوڙ آهي ۽ جيڪو ٺاهه ٺاهيندا هئا (سو به گم ٿي ويو) (٢٨). ۽ (ياد ڪر) جڏهن جنن مان هڪ ٽوليءَ کي تو ڏانهن لاڙيوسون جو قرآن ٻڌائون ٿي، پوءِ جنهن مهل پيغمبر وٽ پهتا! (تنهن مهل) چيائون ته ماٺ ڪريو. پوءِ جنهن مهل (قرآن پڙهي) پورو ڪيو ويو ته پنهنجيءَ قوم ڏانهن ڊيڄاريندڙ ٿي موٽيا (٢٩).

قَالُوْا يٰقَوْمَنَآ اِنَّا سَمِعْنَا كِتٰبًا اُنْزِلَ مِنْۢ بَعْدِ مُوْسٰى مُصَدِّقًا
لِّمَا بَيْنَ يَدَيْهِ يَهْدِيْٓ اِلَى الْحَقِّ وَاِلٰى طَرِيْقٍ مُّسْتَقِيْمٍ ﴿٣٠﴾ يٰقَوْمَنَآ
اَجِيْبُوْا دَاعِيَ اللّٰهِ وَاٰمِنُوْا بِهٖ يَغْفِرْ لَكُمْ مِّنْ ذُنُوْبِكُمْ وَيُجِرْكُمْ
مِّنْ عَذَابٍ اَلِيْمٍ ﴿٣١﴾ وَمَنْ لَّا يُجِبْ دَاعِيَ اللّٰهِ فَلَيْسَ بِمُعْجِزٍ فِي
الْاَرْضِ وَلَيْسَ لَهٗ مِنْ دُوْنِهٖٓ اَوْلِيَآءُ ۭ اُولٰۗىِٕكَ فِيْ ضَلٰلٍ مُّبِيْنٍ ﴿٣٢﴾
اَوَلَمْ يَرَوْا اَنَّ اللّٰهَ الَّذِيْ خَلَقَ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضَ وَلَمْ يَعْيَ
بِخَلْقِهِنَّ بِقٰدِرٍ عَلٰٓي اَنْ يُّحْيِۦ الْمَوْتٰى ۭ بَلٰٓى اِنَّهٗ عَلٰي كُلِّ شَيْءٍ قَدِيْرٌ ﴿٣٣﴾
وَيَوْمَ يُعْرَضُ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا عَلَي النَّارِ ۭ اَلَيْسَ هٰذَا بِالْحَقِّ ۭ قَالُوْا
بَلٰى وَرَبِّنَا ۭ قَالَ فَذُوْقُوا الْعَذَابَ بِمَا كُنْتُمْ تَكْفُرُوْنَ ﴿٣٤﴾ فَاصْبِرْ
كَمَا صَبَرَ اُولُوا الْعَزْمِ مِنَ الرُّسُلِ وَلَا تَسْتَعْجِلْ لَّهُمْ ۭ كَاَنَّهُمْ
يَوْمَ يَرَوْنَ مَا يُوْعَدُوْنَ ۙ لَمْ يَلْبَثُوْٓا اِلَّا سَاعَةً مِّنْ نَّهَارٍ ۭ
بَلٰغٌ ۚ فَهَلْ يُهْلَكُ اِلَّا الْقَوْمُ الْفٰسِقُوْنَ ﴿٣٥﴾ ع

سُوْرَةُ مُحَمَّدٍ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ○

اَلَّذِيْنَ كَفَرُوْا وَصَدُّوْا عَنْ سَبِيْلِ اللّٰهِ اَضَلَّ اَعْمَالَهُمْ ﴿١﴾

چيائون ته اي اسان جي قوم! بيشڪ اسان اهڙو ڪتاب ٻڌو جو موسىٰ
ڪان پوءِ لاٿو ويو آهي، جو جيڪي ان ڪان اڳ (نازل ٿيل) هو، تنهن
(سڀ) کي سچو ڪندڙ آهي، سچي دين ڏانهن ۽ سڌيءَ واٽ ڏانهن رستو
ڏيکاري ٿو (٣٠). اي اسان جي قوم! الله جي (طرف) سڏيندڙ کي سڏ ڏيو
۽ ان تي ايمان آڻيو ته (الله) اوهان جا ڪي ڏوه اوهان کي بخشي ۽ ڏکوئيندڙ
عذاب ڪان اوهان کي ڇڏائي (٣١). ۽ جيڪو الله ڏانهن سڏيندڙ کي سڏ نه
ڏيندو سو ملڪ ۾ (ڀڄي) ٿڪائڻ وارو نه آهي ۽ الله ڪان سواءِ ان جا ڪي
سڄڻ نه آهن، اهي پڌريءَ گمراهيءَ ۾ آهن (٣٢). نه ڏٺو اٿن ڇا ته الله
جنهن آسمانن ۽ زمين کي بڻايو آهي ۽ انهن جي بنائڻ ۾ نه ٿڪو سو هن
(ڳالهه) تي وس وارو آهي ته مئلن کي جياري، هائو! بيشڪ اُهو سڀ
ڪنهن شيءِ تي وس وارو آهي (٣٣). ۽ جنهن ڏينهن ڪافر باهه جي
سامهون آڻبا، (تنهن ڏينهن چئبن ته) هي (وعدو) سچ نه آهي ڇا؟ چوندا
هائو! اسان جي پالڻهار جو قسم آهي (ته سچ آهي) (الله) چوندو ته (هاڻي)
اُنهيءَ ڪري عذاب چکو جو انڪار ڪندا هيؤ (٣٤). پوءِ (اي پيغمبر!)
جيئن وڏيءَ همت وارن پيغمبرن صبر ڪيو هو تيئن (تون به) صبر ڪر ۽
انهن لاءِ (عذاب) جلد نه گهر، جنهن (قيامت) جو ڪين انجام ڏجي ٿو، سو
جنهن ڏينهن ڏسندا تنهن ڏينهن (ائين ڀائيندا ته دنيا ۾) ڄڻڪ اُهي ڏينهن
جي هڪ گهڙيءَ ڪان سواءِ (وڌيڪ) رهيائي نه هئا (اِهو پيغام) پهچائڻو
آهي، پوءِ بدڪارن جي قوم ڪان سواءِ (ٻيو) هلاڪ نه ڪبو (٣٥).

سورة محمد مدني آهي ۽ هن ۾ اٺتيهه
آيتون ۽ چار رڪوع آهن.

الله ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

جن ڪفر ڪيو ۽ (ماڻهن کي) الله جي واٽ ڪان جهليو تن جي عملن کي
الله ڇٽ ڪيو (١).

وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَآمَنُوا بِمَا نُزِّلَ عَلَىٰ مُحَمَّدٍ
وَهُوَ الْحَقُّ مِن رَّبِّهِمْ ۙ كَفَّرَ عَنْهُمْ سَيِّئَاتِهِمْ وَأَصْلَحَ بَالَهُمْ ﴿٢﴾
ذَٰلِكَ بِأَنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا اتَّبَعُوا الْبَاطِلَ وَأَنَّ الَّذِينَ آمَنُوا
اتَّبَعُوا الْحَقَّ مِن رَّبِّهِمْ ۚ كَذَٰلِكَ يَضْرِبُ اللَّهُ لِلنَّاسِ أَمْثَالَهُمْ ﴿٣﴾
فَإِذَا لَقِيتُمُ الَّذِينَ كَفَرُوا فَضَرْبَ الرِّقَابِ حَتَّىٰ إِذَا أَثْخَنتُمُوهُمْ
فَشُدُّوا الْوَثَاقَ فَإِمَّا مَنًّا بَعْدُ وَإِمَّا فِدَاءً حَتَّىٰ تَضَعَ الْحَرْبُ
أَوْزَارَهَا ۚ ذَٰلِكَ ۛ وَلَوْ يَشَاءُ اللَّهُ لَانتَصَرَ مِنْهُمْ وَلَٰكِن لِّيَبْلُوَ
بَعْضَكُم بِبَعْضٍ ۗ وَالَّذِينَ قُتِلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَلَن يُضِلَّ أَعْمَالَهُمْ ﴿٤﴾
سَيَهْدِيهِمْ وَيُصْلِحُ بَالَهُمْ ﴿٥﴾ وَيُدْخِلُهُمُ الْجَنَّةَ عَرَّفَهَا لَهُمْ ﴿٦﴾
يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِن تَنصُرُوا اللَّهَ يَنصُرْكُمْ وَيُثَبِّتْ
أَقْدَامَكُمْ ﴿٧﴾ وَالَّذِينَ كَفَرُوا فَتَعْسًا لَّهُمْ وَأَضَلَّ أَعْمَالَهُمْ ﴿٨﴾
ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمْ كَرِهُوا مَا أَنزَلَ اللَّهُ فَأَحْبَطَ أَعْمَالَهُمْ ﴿٩﴾
أَفَلَمْ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَيَنظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِينَ
مِن قَبْلِهِمْ ۖ دَمَّرَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ ۖ وَلِلْكَافِرِينَ أَمْثَالُهَا ﴿١٠﴾ ذَٰلِكَ
بِأَنَّ اللَّهَ مَوْلَى الَّذِينَ آمَنُوا وَأَنَّ الْكَافِرِينَ لَا مَوْلَىٰ لَهُمْ ﴿١١﴾ ع

۽ جن ايمان آندو ۽ چڱا ڪم ڪيا ۽ جيڪي محمد(ﷺ) تي نازل ڪيو ويو ۽ اُهو سندس پالڻھار وٽان سچ (آيل) آهي، تنھن کي ميجيائون، تن جون مدايون کانئن ميٽايائين ۽ سندن حال کي سڌاريائين (٢). اهو هن ڪري آهي جو ڪافر ڪوڙ جي پٺيان لڳا ۽ مؤمنن پنھنجي پالڻھار جي سچي دين جي پيروي ڪئي، اهڙيءَ طرح الله ماڻھن لاءِ سندن احوال بيان ڪندو آهي (٣). پوءِ جڏھن اوهين ڪافرن سان جنگ ڪريو، تڏھن (اُنھن جون) گردنيون ڪٽيو، تان جو جڏھن منجھن گھڻو رت ڇاڻ ڪيوَ، تڏھن قيدين کي مضبوط ٻڌو. وري (قيد ڪان) پوءِ يا تہ احسان ڪرڻ (سان ڇڏڻ) يا ڇٽي وٺڻ (گھرجي) تانجو ويڙھ (وارا) پنھنجا هٿيار رکي (ڇڏين يعني ويڙھ بند ٿئي)، اهو حڪم آهي ۽ جيڪڏھن الله گھري ها تہ (پاڻ) کانئن بدلو وٺي ها، پر (گھرندو آهي تہ) اوهان مان ڪن کي ڪن سان پرکي ۽ جيڪي الله جي واٽ ۾ ڪُٺا تن جا عمل ڪڏھن ڇٽ نہ ڪندو (٤). کين سڌو رستو ڏيکاريندو ۽ سندن حال سڌاريندو (٥). ۽ کين انھيءَ بھشت ۾ داخل ڪندو، جيڪو کين ڄاڻايو اٿس (٦). اي ايمان وارؤ! جيڪڏھن اوهين الله (جي دين) جي مدد ڪندؤ تہ (الله) اوهان جي مدد ڪندو ۽ اوهان جا قدم مضبوط ڪندو (٧). ۽ جن انڪار ڪيو تن کي شال هلاڪي هجي ۽ (الله) سندن عملن کي ڇٽ ڪيو (٨). اِها (سزا) هن ڪري آهي جو جيڪي الله نازل ڪيو آهي، تنھن کي انھن ناپسند ڪيو، تنھن ڪري (الله) سندن عملن کي ڇٽ ڪيو (٩). زمين ۾ نہ گھميا آهن ڇا تہ نھارين تہ جيڪي کانئن اڳ هئا تن جي پڇاڙي ڪيئن ٿي؟ الله مٿن هلاڪي نازل ڪئي ۽ ڪافرن لاءِ اهڙيون (ئي سزائون) آهن (١٠). اِهو هن ڪري آهي جو الله مؤمنن جو ڪارساز آهي ۽ (هن ڪري بہ) تہ ڪافرن جو ڪو سڄڻ نہ آهي (١١).

إِنَّ اللّٰهَ يُدْخِلُ الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا وَعَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ جَنّٰتٍ تَجْرِيْ
مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهٰرُ ؕ وَالَّذِيْنَ كَفَرُوْا يَتَمَتَّعُوْنَ وَيَاْكُلُوْنَ كَمَا
تَاْكُلُ الْاَنْعَامُ وَالنَّارُ مَثْوًى لَّهُمْ ﴿۱۲﴾ وَكَاَيِّنْ مِّنْ قَرْيَةٍ هِيَ اَشَدُّ
قُوَّةً مِّنْ قَرْيَتِكَ الَّتِيْٓ اَخْرَجَتْكَ ۚ اَهْلَكْنٰهُمْ فَلَا نَاصِرَ لَهُمْ ﴿۱۳﴾
اَفَمَنْ كَانَ عَلٰى بَيِّنَةٍ مِّنْ رَّبِّهٖ كَمَنْ زُيِّنَ لَهٗ سُوْٓءُ عَمَلِهٖ وَ
اتَّبَعُوْٓا اَهْوَآءَهُمْ ﴿۱۴﴾ مَثَلُ الْجَنَّةِ الَّتِيْ وُعِدَ الْمُتَّقُوْنَ ؕ فِيْهَآ
اَنْهٰرٌ مِّنْ مَّآءٍ غَيْرِ اٰسِنٍ ۚ وَاَنْهٰرٌ مِّنْ لَّبَنٍ لَّمْ يَتَغَيَّرْ طَعْمُهٗ ۚ وَاَنْهٰرٌ
مِّنْ خَمْرٍ لَّذَّةٍ لِّلشّٰرِبِيْنَ ۚ۬ وَاَنْهٰرٌ مِّنْ عَسَلٍ مُّصَفًّى ؕ وَلَهُمْ
فِيْهَا مِنْ كُلِّ الثَّمَرٰتِ وَمَغْفِرَةٌ مِّنْ رَّبِّهِمْ ؕ كَمَنْ هُوَ خَالِدٌ فِي
النَّارِ وَسُقُوْا مَآءً حَمِيْمًا فَقَطَّعَ اَمْعَآءَهُمْ ﴿۱۵﴾ وَمِنْهُمْ مَّنْ يَّسْتَمِعُ
اِلَيْكَ ۚ حَتّٰٓى اِذَا خَرَجُوْا مِنْ عِنْدِكَ قَالُوْا لِلَّذِيْنَ اُوْتُوا الْعِلْمَ
مَاذَا قَالَ اٰنِفًا ۟ اُولٰٓئِكَ الَّذِيْنَ طَبَعَ اللّٰهُ عَلٰى قُلُوْبِهِمْ وَ
اتَّبَعُوْٓا اَهْوَآءَهُمْ ﴿۱۶﴾ وَالَّذِيْنَ اهْتَدَوْا زَادَهُمْ هُدًى وَّاٰتٰهُمْ
تَقْوٰىهُمْ ﴿۱۷﴾ فَهَلْ يَنْظُرُوْنَ اِلَّا السَّاعَةَ اَنْ تَاْتِيَهُمْ بَغْتَةً ۚ
فَقَدْ جَآءَ اَشْرَاطُهَا ۚ فَاَنّٰى لَهُمْ اِذَا جَآءَتْهُمْ ذِكْرٰىهُمْ ﴿۱۸﴾

جن ايمان آندو آهي ۽ چڱا ڪم ڪيا آهن، تن کي بيشڪ الله اهڙن باغن ۾ داخل ڪندو، جن جي هيٺان نهرون وهنديون آهن ۽ جن انڪار ڪيو (سي دنيا جو) نفعو وٺندا آهن ۽ ائين کائيندا آهن، جيئن ڍور کائيندا آهن ۽ (هميشه) سندن جاءِ باهه آهي (١٢). ۽ (اي پيغمبر!) تنهنجي ڳوٺ، جنهن (جي ماڻهن) توکي ڪڍي ڇڏيو، تنهن کان وڌيڪ سگهه وارا ڪيترائي ڳوٺ هئا، جو انهن کي ناس ڪيوسون، پوءِ انهن جو ڪو واهرو نه هو (١٣). جيڪو پنهنجي پالڻهار کان پڌريءَ حجت تي هجي، سو انهيءَ جهڙو آهي ڇا؟ جنهن کي سندس بچڙا ڪم چڱا ڪري ڏيکاريا ويا ۽ پنهنجن سڌن جي پٺيان لڳا؟ (١٤). جنهن بهشت جو پرهيزگارن کي انجام ڏنو ويو آهي، تنهن جي وصف هيءَ آهي، جو اُن ۾ اهڙي پاڻيءَ جون نهرون آهن جو (گهڻي رهڻ ڪري) نه سينواريو آهي ۽ اهڙي کير جون نهرون آهن، جنهن جو مزو نه مٽيو آهي ۽ پيئندڙن کي لذت ڏيندڙ شراب جون نهرون آهن ۽ صفا ڪيل ماکيءَ جون به نهرون آهن، ۽ انهن لاءِ منجهس هر جنس جا ميوا آهن ۽ سندن پالڻهار وٽان (مٽن) بخشش (به) آهي (اهي) اُنهن جهڙا آهن ڇا، جيڪي باهه ۾ سدائين رهڻ وارا هجن ۽ جن کي ڪوسو پاڻي پياريو وڃي جو سندن آنڊن کي ڇني ڇڏي؟ (١٥). ۽ منجهائن ڪو اهڙو آهي جو تو ڏانهن ڪن ڏيندو آهي، تانجو جنهن مهل تو وٽان نڪرندا آهن (تنهن مهل) جن کي علم ڏنو ويو، تن کي چوندا آهن ته هاڻي (پيغمبر) ڇا چيو؟ اهي اُهي آهن، جن جي دلين تي الله مهر هنئي آهي ۽ جيڪي پنهنجي (نفس جي)سڌن تي هليا (١٦). ۽ جن سڌو رستو ورتو تن کي الله هدايت ۾ وڌايو ۽ کين سندن پرهيزگاري ڏني (١٧). (ڪافر) پاڻ وٽ قيامت جي اوچتي اچڻ کان سواءِ (ٻي ڳالهه جا) منتظر نه آهن، پوءِ بيشڪ اُن جون نشانيون اچي چڪيون آهن، پوءِ جڏهن وٽن (قيامت) ايندي، تڏهن کين نصيحت وٺڻ ڪٿان (نفعي واري ٿيندي)؟ (١٨).

فَاعْلَمْ اَنَّهٗ لَاۤ اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ وَاسْتَغْفِرْ لِذَنْۢبِكَ وَلِلْمُؤْمِنِيْنَ وَ
الْمُؤْمِنٰتِ ؕ وَاللّٰهُ يَعْلَمُ مُتَقَلَّبَكُمْ وَمَثْوٰىكُمْ ﴿۱۹﴾ وَيَقُوْلُ الَّذِيْنَ
اٰمَنُوْا لَوْلَا نُزِّلَتْ سُوْرَةٌ ۚ فَاِذَاۤ اُنْزِلَتْ سُوْرَةٌ مُّحْكَمَةٌ وَّذُكِرَ فِيْهَا
الْقِتَالُ ۙ رَاَيْتَ الَّذِيْنَ فِيْ قُلُوْبِهِمْ مَّرَضٌ يَّنْظُرُوْنَ اِلَيْكَ نَظَرَ
الْمَغْشِيِّ عَلَيْهِ مِنَ الْمَوْتِ ؕ فَاَوْلٰى لَهُمْ ﴿۲۰﴾ طَاعَةٌ وَّقَوْلٌ مَّعْرُوْفٌ ۟
فَاِذَا عَزَمَ الْاَمْرُ ۟ فَلَوْ صَدَقُوا اللّٰهَ لَكَانَ خَيْرًا لَّهُمْ ﴿۲۱﴾ ۚ فَهَلْ
عَسَيْتُمْ اِنْ تَوَلَّيْتُمْ اَنْ تُفْسِدُوْا فِي الْاَرْضِ وَتُقَطِّعُوْۤا اَرْحَامَكُمْ ﴿۲۲﴾
اُولٰٓئِكَ الَّذِيْنَ لَعَنَهُمُ اللّٰهُ فَاَصَمَّهُمْ وَاَعْمٰۤى اَبْصَارَهُمْ ﴿۲۳﴾ اَفَلَا
يَتَدَبَّرُوْنَ الْقُرْاٰنَ اَمْ عَلٰى قُلُوْبٍ اَقْفَالُهَا ﴿۲۴﴾ اِنَّ الَّذِيْنَ ارْتَدُّوْا
عَلٰۤى اَدْبَارِهِمْ مِّنْۢ بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُمُ الْهُدَى ۙ الشَّيْطٰنُ سَوَّلَ لَهُمْ ؕ
وَاَمْلٰى لَهُمْ ﴿۲۵﴾ ذٰلِكَ بِاَنَّهُمْ قَالُوْا لِلَّذِيْنَ كَرِهُوْا مَا نَزَّلَ اللّٰهُ سَنُطِيْعُكُمْ
فِيْ بَعْضِ الْاَمْرِ ۚ وَاللّٰهُ يَعْلَمُ اِسْرَارَهُمْ ﴿۲۶﴾ فَكَيْفَ اِذَا تَوَفَّتْهُمُ
الْمَلٰٓئِكَةُ يَضْرِبُوْنَ وُجُوْهَهُمْ وَاَدْبَارَهُمْ ﴿۲۷﴾ ذٰلِكَ بِاَنَّهُمُ اتَّبَعُوْا
مَاۤ اَسْخَطَ اللّٰهَ وَكَرِهُوْا رِضْوَانَهٗ فَاَحْبَطَ اَعْمَالَهُمْ ﴿۲۸﴾ ع اَمْ حَسِبَ
الَّذِيْنَ فِيْ قُلُوْبِهِمْ مَّرَضٌ اَنْ لَّنْ يُّخْرِجَ اللّٰهُ اَضْغَانَهُمْ ﴿۲۹﴾

پوءِ ڄاڻ تہ اللہ کان سواءِ (ٻيو) ڪو عبادت جي لائق نہ آهي ۽ پنهنجن گناهن جي ۽ (سيني) مؤمنن ۽ مؤمنيائين لاءِ بخشش گھر ۽ اللہ اوهان جي اچ وڃ جو هنڌ ۽ اوهان جي رهڻ جي جڳھ ڄاڻندو آهي (١٩). ۽ مؤمن چوندا آهن تہ ڪا سورت ڇو نہ نازل ڪئي ويئي؟ پوءِ جڏهن پڌريءَ معنىٰ واري سورت نازل ڪئي وڃي ۽ اُن ۾ جهاد جو ذڪر ڪيو وڃي تہ جن جي دلين ۾ بيماري آهي، تن کي ڏسندين تہ تو ڏانهن اُنهيءَ (ماڻهوءَ) جي نهارڻ وانگر ڏسندا آهن، جنهن کي موت (جي سڪرات) کان بيهوشي پهتي هجي، پوءِ سندن لاءِ خرابي آهي (٢٠). فرمانبرداري ڪرڻ ۽ چڱي ڳالھ چوڻ (ڪين بهتر) آهي. پوءِ جڏهن (جهاد جو) ڪم پڪو ٿي چڪي (تڏهن انڪار نہ ڪن)، جيڪڏهن اللہ سان سچا هجن ها تہ سندن لاءِ ڀلو هجي ها (٢١). پوءِ (اي ڪمزور ايمان وارؤ!) جيڪڏهن (اوهين ماڻهن جا) حاڪم ٿيو تہ (اوهين) هن (ڳالھ) کي ويجها آهيو تہ زمين ۾ ضرور خرابي ڪندؤ ۽ پنهنجون مائٽيون ڇنندؤ (٢٢). اِهي اُهي آهن جن کي اللہ لعنت ڪئي، پوءِ کين ٻوڙو ڪيائين ۽ سندن اکيون انڌيون ڪيائين (٢٣). ڇا قرآن ۾ غور نہ ڪندا آهن يا (سندين) دلين تي اُنهن (دلين) جا تالا (لڳل) آهن؟ (٢٤). بيشڪ جيڪي (ماڻهو) اُن کان پوءِ جو کين هدايت (جي واٽ) پڌري ٿي پنهنجن پٺين پر ڦريا تن کي شيطان (اِهو ڪم) چڱو ڪري ڏيکاريو آهي ۽ کين مهلت (هجڻ) جو وعدو ڏنو اٿس (٢٥). اِهو (سڀ) هن ڪري آهي تہ جيڪي اللہ نازل ڪيو آهي، تنهن کي جن (ماڻهن) ناپسند ڪيو آهي، تن کي اِنهن (منافقن) چيو تہ ڪن ڪمن ۾ اوهان جو چيو مڃينداسون ۽ اللہ سندين ڳجهين ڳالهين (ڪرڻ) کي ڄاڻندو آهي (٢٦). پوءِ (تڏهن سندن حال) ڪيئن ٿيندو، جڏهن ملائڪ سندن روح ڪڍندا؟ (جنهن مهل) سندن منهن ۽ سندن پٺيون ڪُٽيندا (٢٧). اِها (سزا) هِن ڪري آهي تہ جنهن شيءِ اللہ کي ڏمرايو، تنهن جي پٺيان لڳا ۽ سندس رضامندي کي ناپسند ڪيائون، تنهن ڪري (اللہ) سندن عملن کي ڇِڊ ڪيو (٢٨). جن جي دلين ۾ بيماري (پيل) آهي، تن ڀانيو آهي ڇا تہ اللہ سندن (دلين جا) ساڙ ڪڏهن پڌرا نہ ڪندو؟ (٢٩).

وَلَوْ نَشَآءُ لَاَرَيْنٰكَهُمْ فَلَعَرَفْتَهُمْ بِسِيْمٰهُمْ ؕ وَلَتَعْرِفَنَّهُمْ فِیْ لَحْنِ
الْقَوْلِ ؕ وَاللّٰهُ يَعْلَمُ اَعْمَالَكُمْ ﴿۳۰﴾ وَلَنَبْلُوَنَّكُمْ حَتّٰى نَعْلَمَ الْمُجٰهِدِيْنَ
مِنْكُمْ وَالصّٰبِرِيْنَ ۙ وَنَبْلُوَاۡ اَخْبَارَكُمْ ﴿۳۱﴾ اِنَّ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا
وَصَدُّوْا عَنْ سَبِيْلِ اللّٰهِ وَشَآقُّوا الرَّسُوْلَ مِنْۢ بَعْدِ مَا
تَبَيَّنَ لَهُمُ الْهُدٰى ۙ لَنْ يَّضُرُّوا اللّٰهَ شَيْـًٔا ؕ وَسَيُحْبِطُ اَعْمَالَهُمْ ﴿۳۲﴾
يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْۤا اَطِيْعُوا اللّٰهَ وَاَطِيْعُوا الرَّسُوْلَ وَلَا تُبْطِلُوْۤا
اَعْمَالَكُمْ ﴿۳۳﴾ اِنَّ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا وَصَدُّوْا عَنْ سَبِيْلِ اللّٰهِ ثُمَّ
مَاتُوْا وَهُمْ كُفَّارٌ فَلَنْ يَّغْفِرَ اللّٰهُ لَهُمْ ﴿۳۴﴾ فَلَا تَهِنُوْا وَتَدْعُوْۤا اِلَى
السَّلْمِ ۖۗ وَاَنْتُمُ الْاَعْلَوْنَ ۖۗ وَاللّٰهُ مَعَكُمْ وَلَنْ يَّتِرَكُمْ اَعْمَالَكُمْ ﴿۳۵﴾
اِنَّمَا الْحَيٰوةُ الدُّنْيَا لَعِبٌ وَّلَهْوٌ ؕ وَاِنْ تُؤْمِنُوْا وَتَتَّقُوْا يُؤْتِكُمْ
اُجُوْرَكُمْ وَلَا يَسْـَٔلْكُمْ اَمْوَالَكُمْ ﴿۳۶﴾ اِنْ يَّسْـَٔلْكُمُوْهَا فَيُحْفِكُمْ تَبْخَلُوْا
وَيُخْرِجْ اَضْغَانَكُمْ ﴿۳۷﴾ هٰۤاَنْتُمْ هٰۤؤُلَآءِ تُدْعَوْنَ لِتُنْفِقُوْا فِیْ سَبِيْلِ
اللّٰهِ ۚ فَمِنْكُمْ مَّنْ يَّبْخَلُ ۚ وَمَنْ يَّبْخَلْ فَاِنَّمَا يَبْخَلُ عَنْ نَّفْسِهٖ ؕ
وَاللّٰهُ الْغَنِیُّ وَاَنْتُمُ الْفُقَرَآءُ ۚ وَاِنْ تَتَوَلَّوْا يَسْتَبْدِلْ قَوْمًا
غَيْرَكُمْ ۙ ثُمَّ لَا يَكُوْنُوْۤا اَمْثَالَكُمْ ﴿۳۸﴾

۽ جيڪڏهن گهرون ها ته اُهي توکي ڏيکاريون ها، پوءِ سندن چهرن مان ڪين سڃاڻين ها ۽ ضرور ڪين ڳالهائڻ جي ڍنگ ۾ معلوم ڪرين ها ۽ الله اوهان جا ڪرتوت ڄاڻندو آهي (٣٠). ۽ ضرور اوهان کي پرکينداسون ته اوهان مان مجاهدن ۽ صابرن کي معلوم ڪريون ۽ اوهان جا احوال جاچيون (٣١). بيشڪ جن ڪفر ڪيو ۽ (ماڻهن کي) الله جي واٽ کان جهليو ۽ کين هدايت (جي واٽ) پڌري ٿي، تنهن کان پوءِ پيغمبر جي مخالفت ڪيائون، سي الله جو ڪجھ نقصان نه ڪندا ۽ (الله) سندن عمل سگهوئي چٽ ڪندو (٣٢). اي ايمان وارؤ! الله جو چيو مڃيو ۽ پيمغبر جو چيو مڃيو ۽ پنهنجا عمل نه وڃايو (٣٣). بيشڪ جن ڪفر ڪيو ۽ (ماڻهن کي) الله جي واٽ کان جهليو وري ڪافر ٿي مئا، تن کي الله ڪڏهن نه بخشيندو (٣٤). پوءِ سست نه ٿيو ۽ صلح ڏانهن نه سڏيو ۽ اوهين (ئي) غالب آهيو ۽ الله اوهان سان ساڻ آهي ۽ اوهان جي عملن کي ڪڏهن ضايع نه ڪندو (٣٥). دنيا جي حياتي ته رڳو راند ۽ تماشو آهي ۽ جيڪڏهن (اوهين) ايمان آڻيندؤ ۽ پرهيزگاري ڪندؤ ته اوهان جو اُجورو اوهان کي ڏيندو ۽ اوهان کان اوهان جو (سڀ) مال نه گهرندو (٣٦). جيڪڏهن اوهان کان (اوهان جو) مال گهري، پوءِ (گهرڻ ۾) اوهان کي تنگ ڪري ته (اُنهيءَ وقت ضرور) بخيلي ڪندؤ ۽ اُها (بخيلي) اوهان جون بدنيتون ظاهر ڪندي (٣٧). خبردار ٿجو! اوهين اُهي (ماڻهو) آهيو جو اوهان کي سڏيو وڃي ٿو ته الله جي واٽ ۾ خرچيو، پوءِ اوهان مان ڪو (ته اهڙو) آهي، جو بخيلي ٿو ڪري ۽ جيڪو بخيلي ٿو ڪري سو رڳو پاڻ سان بخيلي ٿو ڪري ۽ الله بي پرواه آهي ۽ اوهين محتاج آهيو ۽ جيڪڏهن منهن موڙيندؤ ته اوهان کان سواءِ (ٻي) ڪنهن قوم کي مٽائي آڻيندو، پوءِ اُهي اوهان جهڙا نه هوندا (٣٨).

سُورَةُ الفَتْح

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ○

إِنَّا فَتَحْنَا لَكَ فَتْحًا مُّبِيْنًا ﴿١﴾ لِّيَغْفِرَ لَكَ اللّٰهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْۢبِكَ وَ
مَا تَأَخَّرَ وَيُتِمَّ نِعْمَتَهٗ عَلَيْكَ وَيَهْدِيَكَ صِرَاطًا مُّسْتَقِيْمًا ﴿٢﴾ وَّ
يَنْصُرَكَ اللّٰهُ نَصْرًا عَزِيْزًا ﴿٣﴾ هُوَ الَّذِيْٓ أَنْزَلَ السَّكِيْنَةَ فِيْ
قُلُوْبِ الْمُؤْمِنِيْنَ لِيَزْدَادُوْٓا إِيْمَانًا مَّعَ إِيْمَانِهِمْ ؕ وَلِلّٰهِ جُنُوْدُ
السَّمٰوٰتِ وَالْأَرْضِ ؕ وَكَانَ اللّٰهُ عَلِيْمًا حَكِيْمًا ﴿٤﴾ لِّيُدْخِلَ
الْمُؤْمِنِيْنَ وَالْمُؤْمِنٰتِ جَنّٰتٍ تَجْرِيْ مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهٰرُ خٰلِدِيْنَ
فِيْهَا وَيُكَفِّرَ عَنْهُمْ سَيِّاٰتِهِمْ ؕ وَكَانَ ذٰلِكَ عِنْدَ اللّٰهِ فَوْزًا
عَظِيْمًا ﴿٥﴾ وَّيُعَذِّبَ الْمُنٰفِقِيْنَ وَالْمُنٰفِقٰتِ وَالْمُشْرِكِيْنَ وَ
الْمُشْرِكٰتِ الظَّآنِّيْنَ بِاللّٰهِ ظَنَّ السَّوْءِ ؕ عَلَيْهِمْ دَآئِرَةُ السَّوْءِ ۚ وَ
غَضِبَ اللّٰهُ عَلَيْهِمْ وَلَعَنَهُمْ وَأَعَدَّ لَهُمْ جَهَنَّمَ ؕ وَسَآءَتْ مَصِيْرًا ﴿٦﴾
وَلِلّٰهِ جُنُوْدُ السَّمٰوٰتِ وَالْأَرْضِ ؕ وَكَانَ اللّٰهُ عَزِيْزًا حَكِيْمًا ﴿٧﴾
إِنَّآ أَرْسَلْنٰكَ شَاهِدًا وَّمُبَشِّرًا وَّنَذِيْرًا ﴿٨﴾ لِّتُؤْمِنُوْا بِاللّٰهِ وَ
رَسُوْلِهٖ وَتُعَزِّرُوْهُ وَتُوَقِّرُوْهُ ؕ وَتُسَبِّحُوْهُ بُكْرَةً وَّأَصِيْلًا ﴿٩﴾

سورة فتح مدني آهي ۽ هن ۾ اُٺـتيهـ
آيتون ۽ چار رڪوع آهن.

اللہ ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

(اي پيغمبر) بيشڪ اسان تو کي پڌري فتح ڏني (١). (فتح جو نتيجو هيءُ آهي) ته تنهنجا قصور جيڪي اڳي گذريا ۽ جيڪي پوئتي رهيا سي (سڀ) اللہ توکي معاف ڪري ۽ تو تي پنهنجي نعمت پوري ڪري ۽ توکي سڌي واٽ ڏيکاري (٢). ۽ اللہ زبردست سوڀ سان توکي سوڀارو ڪري (٣). (اللہ) اُهو آهي، جنهن مؤمنن جي دلين ۾ سڪون نازل ڪيو ته (اُنهن جو) ايمان سندن (اڳين) ايمان سان وڌيڪ ٿئي ۽ آسمانن ۽ زمين جا لشڪر اللہ جا (ئي) آهن ۽ اللہ ڄاڻندڙ حڪمت وارو آهي (۴). (آرام لاهڻ جي پچاڙي هيءَ آهي) ته مؤمنن ۽ مومنياڻين کي اهڙن باغن ۾ داخل ڪري، جن جي هيٺان نهرون پيون وهن، اُتي سدائين رهندا ۽ سندن مدايون ڪائن ميٽيندو ۽ اِها اللہ وٽ وڏي ڪاميابي آهي (٥). ۽ (ته) منافقن ۽ منافقياڻين کي ۽ مشرڪن ۽ مشرڪياڻين کي عذاب ڪري جي اللہ بابت تمام بڇڙو گمان پائيندڙ آهن، شال مصيبت مٿن هجي! ۽ مٿن اللہ ڏمريو ۽ کين لعنت ڪيائين ۽ انهن لاءِ دوزخ تيار ڪيائين ۽ (دوزخ) بڇڙو هنڌ آهي (٦). ۽ آسمانن ۽ زمين جا لشڪر اللہ جا آهن ۽ اللہ غالب حڪمت وارو آهي (٧). بيشڪ اسان تو کي شاهدي ڏيندڙ ۽ خوشخبري ڏيندڙ ۽ ڊيڄاريندڙ ڪري موڪليو (٨). ته (اي مؤمنؤ!) اوهين اللہ ۽ سندس پيغمبر تي ايمان آڻيو ۽ سندس (دين جي) مدد ڪريو ۽ سندس عزت ڪريو ۽ صبح ۽ سانجهيءَ جو اللہ کي پاڪائيءَ سان ساراهيو (٩).

اِنَّ الَّذِيْنَ يُبَايِعُوْنَكَ اِنَّمَا يُبَايِعُوْنَ اللّٰهَ ۭ يَدُ اللّٰهِ فَوْقَ اَيْدِيْهِمْ ۚ
فَمَنْ نَّكَثَ فَاِنَّمَا يَنْكُثُ عَلٰي نَفْسِهٖ ۚ وَمَنْ اَوْفٰى بِمَا عٰهَدَ عَلَيْهُ
اللّٰهَ فَسَيُؤْتِيْهِ اَجْرًا عَظِيْمًا ﴿١٠﴾ سَيَقُوْلُ لَكَ الْمُخَلَّفُوْنَ مِنَ
الْاَعْرَابِ شَغَلَتْنَآ اَمْوَالُنَا وَاَهْلُوْنَا فَاسْتَغْفِرْ لَنَا ۚ يَقُوْلُوْنَ
بِاَلْسِنَتِهِمْ مَّا لَيْسَ فِيْ قُلُوْبِهِمْ ۭ قُلْ فَمَنْ يَّمْلِكُ لَكُمْ مِّنَ
اللّٰهِ شَيْـــًٔا اِنْ اَرَادَ بِكُمْ ضَرًّا اَوْ اَرَادَ بِكُمْ نَفْعًا ۭ بَلْ كَانَ اللّٰهُ بِمَا
تَعْمَلُوْنَ خَبِيْرًا ﴿١١﴾ بَلْ ظَنَنْتُمْ اَنْ لَّنْ يَّنْقَلِبَ الرَّسُوْلُ وَالْمُؤْمِنُوْنَ
اِلٰٓى اَهْلِيْهِمْ اَبَدًا وَّزُيِّنَ ذٰلِكَ فِيْ قُلُوْبِكُمْ وَظَنَنْتُمْ ظَنَّ السَّوْءِ ښ
وَكُنْتُمْ قَوْمًۢا بُوْرًا ﴿١٢﴾ وَمَنْ لَّمْ يُؤْمِنْ بِاللّٰهِ وَرَسُوْلِهٖ فَاِنَّآ
اَعْتَدْنَا لِلْكٰفِرِيْنَ سَعِيْرًا ﴿١٣﴾ وَلِلّٰهِ مُلْكُ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ ۭ
يَغْفِرُ لِمَنْ يَّشَاۗءُ وَيُعَذِّبُ مَنْ يَّشَاۗءُ ۭ وَكَانَ اللّٰهُ غَفُوْرًا رَّحِيْمًا ﴿١٤﴾
سَيَقُوْلُ الْمُخَلَّفُوْنَ اِذَا انْطَلَقْتُمْ اِلٰى مَغَانِمَ لِتَاْخُذُوْهَا
ذَرُوْنَا نَتَّبِعْكُمْ ۚ يُرِيْدُوْنَ اَنْ يُّبَدِّلُوْا كَلٰمَ اللّٰهِ ۭ قُلْ لَّنْ
تَتَّبِعُوْنَا كَذٰلِكُمْ قَالَ اللّٰهُ مِنْ قَبْلُ ۚ فَسَيَقُوْلُوْنَ
بَلْ تَحْسُدُوْنَنَا ۭ بَلْ كَانُوْا لَا يَفْقَهُوْنَ اِلَّا قَلِيْلًا ﴿١٥﴾

بيشڪ جيڪي توسان بيعت ڪندا آهن، سي الله ئي جي بيعت ڪندا آهن، سندن هٿن مٿان الله جو هٿ آهي، پوءِ جيڪو (انجام) ڀڃندو سو رڳو پنهنجي جيءَ (جي جوکي) لاءِ ٿو ڀڃي ۽ جنهن (ڳالھ) تي الله سان انجام ڪيو اٿس، تنهن کي جيڪو پورو ڪندو، پوءِ سگهو تنهن کي (الله) وڏو اجر ڏيندو (١٠). (اي پيغمبر!) بدوين مان پوئتي رهيل تو کي چوندا ته اسان کي پنهنجن مالن ۽ پنهنجن گهر جي ڀاتين رُجهايو، تنهن ڪري اسان لاءِ بخشش گهر، پنهنجن زبانن سان اُها (ڳالھ) چوندا جا سندن دلين ۾ نه آهي، ڪين چؤ ته جيڪڏهن (الله) اوهان کي ڏک پهچائڻ جو ارادو ڪري يا اوهان کي سک پهچائڻ جو ارادو ڪري ته الله جي سامهون اوهان لاءِ ڪير ڪجھ ڪري سگهي ٿو؟ بلڪ جيڪي ڪندا آهيو، تنهن جي الله خبر رکندڙ آهي (١١). (نه) بلڪ ڀانيوَ ته پيغمبر ۽ مؤمن پنهنجن گهروارن ڏانهن اصلي ڪڏهن نه موٽندا ۽ اِهو (گمان) اوهان جي دلين ۾ چڱو (ڪري) ڏيکاريو ويو ۽ (تمام) بڇڙو گمان ڀانيوَ ۽ (اوهين) هلاڪ ٿيل قوم ٿيؤ (١٢). ۽ جنهن الله ۽ سندس پيغمبر تي ايمان نه آندو ته بيشڪ اسان انهن ڪافرن لاءِ ٻرندڙ باھ تيار ڪئي آهي (١٣). ۽ آسمانن ۽ زمين جي بادشاهي خاص الله جي آهي، جنهن کي وڻيس تنهن کي بخشي ۽ جنهن کي وڻيس تنهن کي عذاب ڪري ۽ الله بخشڻهار مهربان آهي (١٤). جڏهن غنيمتن جي هٿ ڪرڻ لاءِ ويندؤ، تڏهن پوئتي رهيل چوندا ته اسان کي ڇڏيو ته اوهان سان هلون. گهرندا آهن ته الله جي وعدي جي مخالفت ڪن. ڪين چؤ ته اسان سان ڪڏهن نه هلندؤ، اهڙيءَ طرح الله اڳي ئي فرمائي ڇڏيو آهي، پوءِ سگهو چوندا ته (ائين نه آهي) بلڪ اوهين اسان سان حسد ٿا ڪريو. بلڪ (هميشه) ٿورڙي کان سواءِ (ڪجھ به) نه سمجهندا هئا (١٥).

قُلْ لِّلْمُخَلَّفِيْنَ مِنَ الْاَعْرَابِ سَتُدْعَوْنَ اِلٰى قَوْمٍ اُولِيْ بَاْسٍ
شَدِيْدٍ تُقَاتِلُوْنَهُمْ اَوْ يُسْلِمُوْنَ ۚ فَاِنْ تُطِيْعُوْا يُؤْتِكُمُ اللّٰهُ اَجْرًا
حَسَنًا ۚ وَاِنْ تَتَوَلَّوْا كَمَا تَوَلَّيْتُمْ مِّنْ قَبْلُ يُعَذِّبْكُمْ عَذَابًا اَلِيْمًا ﴿١٦﴾
لَيْسَ عَلَى الْاَعْمٰى حَرَجٌ وَّلَا عَلَى الْاَعْرَجِ حَرَجٌ وَّلَا عَلَى الْمَرِيْضِ
حَرَجٌ ؕ وَمَنْ يُّطِعِ اللّٰهَ وَرَسُوْلَهٗ يُدْخِلْهُ جَنّٰتٍ تَجْرِيْ مِنْ تَحْتِهَا
الْاَنْهٰرُ ۚ وَمَنْ يَّتَوَلَّ يُعَذِّبْهُ عَذَابًا اَلِيْمًا ﴿١٧﴾ لَقَدْ رَضِيَ اللّٰهُ عَنِ
الْمُؤْمِنِيْنَ اِذْ يُبَايِعُوْنَكَ تَحْتَ الشَّجَرَةِ فَعَلِمَ مَا فِيْ قُلُوْبِهِمْ
فَاَنْزَلَ السَّكِيْنَةَ عَلَيْهِمْ وَاَثَابَهُمْ فَتْحًا قَرِيْبًا ﴿١٨﴾ ۙ وَّمَغَانِمَ كَثِيْرَةً
يَّاْخُذُوْنَهَا ؕ وَكَانَ اللّٰهُ عَزِيْزًا حَكِيْمًا ﴿١٩﴾ وَعَدَكُمُ اللّٰهُ مَغَانِمَ
كَثِيْرَةً تَاْخُذُوْنَهَا فَعَجَّلَ لَكُمْ هٰذِهٖ وَكَفَّ اَيْدِيَ النَّاسِ
عَنْكُمْ ۚ وَلِتَكُوْنَ اٰيَةً لِّلْمُؤْمِنِيْنَ وَيَهْدِيَكُمْ صِرَاطًا مُّسْتَقِيْمًا ﴿٢٠﴾ ۙ
وَّاُخْرٰى لَمْ تَقْدِرُوْا عَلَيْهَا قَدْ اَحَاطَ اللّٰهُ بِهَا ؕ وَكَانَ اللّٰهُ
عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيْرًا ﴿٢١﴾ وَلَوْ قٰتَلَكُمُ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا لَوَلَّوُا
الْاَدْبَارَ ثُمَّ لَا يَجِدُوْنَ وَلِيًّا وَّلَا نَصِيْرًا ﴿٢٢﴾ سُنَّةَ اللّٰهِ الَّتِيْ
قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلُ ۖۚ وَلَنْ تَجِدَ لِسُنَّةِ اللّٰهِ تَبْدِيْلًا ﴿٢٣﴾

(اي پيغمبر!) پوئتي رهيلن بدوين کي چؤ ته، سخت ويڙهه واريءَ قوم (جي جنگ) ڏانهن (اوهين) سگهو سڏيا ويندؤ جو ساڻن ويڙهه ڪندؤ يا ته (اُهي) مسلمان ٿيندا. پوءِ جيڪڏهن چيو مڃيندؤ ته الله اوهان کي چڱو اَجُر ڏيندو ۽ جيڪڏهن (ائين) ڦرندؤ جيئن (اوهين هن کان) اڳ ڦريا هيؤ ته (الله) اوهان کي ڏکوئيندڙ عذاب جي سزا ڏيندو (١٦). (اهڙي جهاد کان رهڻ ۾) نکي انڌي تي ڪو گناهه آهي ۽ نکي منڊي تي ڪو گناهه آهي ۽ نکي بيمار تي ڪو گناهه آهي ۽ جيڪو الله ۽ سندس پيغمبر جو چيو مڃيندو تنهن کي (الله اهڙن) باغن ۾ داخل ڪندو جن جي هيٺان نهرون پيون وهن ۽ جيڪو ڦرندو، تنهن کي ڏکوئيندڙ عذاب جي سزا ڏيندو (١٧). بيشڪ الله مؤمنن کان (اُنهيءَ وقت) راضي ٿيو، جنهن وقت وڻ هيٺ توسان بيعت ٿي ڪيائون، پوءِ جيڪي سندين دلين ۾ هو سو ڄاتائين، پوءِ مٿن (دل جو) سڪون لاٿائين ۽ ڪين هڪ ويجهي سوڀ انعام ڏنائين (١٨). ۽ گهڻيون غنيمتون (به)، جو انهن کي (اُهي) هٿ آڻيندا ۽ الله غالب حڪمت وارو آهي (١٩). الله اوهان کي گهڻين غنيمتن جو وعدو ڏنو آهي، جن کي (اوهين) هٿ آڻيندؤ، پوءِ (هينئر) هيءُ (خيبر جون غنيمتون) اوهان کي جلد عطا ڪيائين ۽ اوهان کان ماڻهن جا هٿ جهلي ڇڏيائين ۽ (اُهو) هن لاءِ ته مؤمنن لاءِ اها هڪ (قدرت جي) نشاني هجي ۽ اوهان کي (الله) سڌو رستو ڏيکاري (٢٠). ۽ ٻيون (غنيمتون به) جن تي قادر نه ٿيا آهيو. بيشڪ الله کي انهن جي خبر آهي. ۽ الله سڀ ڪنهن شيءِ تي وس وارو آهي (٢١). ۽ جيڪڏهن ڪافر اوهان سان جنگ ڪن ها ته ضرور (پنهنجون) پٺيون ڦيرائين ها، وري نه ڪو دوست ۽ نه ڪو مددگار لهن ها (٢٢). الله جو قانون (ائين آهي) جو (هن کان) اڳ هليو ايندو آهي ۽ الله جي دستور کي ڪڏهن ڪا ڦيرڦار نه ڏسندين (٢٣).

وَهُوَ الَّذِيْ كَفَّ اَيْدِيَهُمْ عَنْكُمْ وَاَيْدِيَكُمْ عَنْهُمْ بِبَطْنِ مَكَّةَ
مِنْۢ بَعْدِ اَنْ اَظْفَرَكُمْ عَلَيْهِمْ ؕ وَكَانَ اللّٰهُ بِمَا تَعْمَلُوْنَ بَصِيْرًا ﴿۲۴﴾
هُمُ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا وَصَدُّوْكُمْ عَنِ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ وَالْهَدْيَ
مَعْكُوْفًا اَنْ يَّبْلُغَ مَحِلَّهٗ ؕ وَلَوْلَا رِجَالٌ مُّؤْمِنُوْنَ وَنِسَآءٌ مُّؤْمِنٰتٌ
لَّمْ تَعْلَمُوْهُمْ اَنْ تَطَـُٔوْهُمْ فَتُصِيْبَكُمْ مِّنْهُمْ مَّعَرَّةٌۢ بِغَيْرِ عِلْمٍ ۚ
لِيُدْخِلَ اللّٰهُ فِيْ رَحْمَتِهٖ مَنْ يَّشَآءُ ۚ لَوْ تَزَيَّلُوْا لَعَذَّبْنَا الَّذِيْنَ
كَفَرُوْا مِنْهُمْ عَذَابًا اَلِيْمًا ﴿۲۵﴾ اِذْ جَعَلَ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا فِيْ
قُلُوْبِهِمُ الْحَمِيَّةَ حَمِيَّةَ الْجَاهِلِيَّةِ فَاَنْزَلَ اللّٰهُ سَكِيْنَتَهٗ
عَلٰى رَسُوْلِهٖ وَعَلَى الْمُؤْمِنِيْنَ وَاَلْزَمَهُمْ كَلِمَةَ التَّقْوٰى وَ
كَانُوْٓا اَحَقَّ بِهَا وَاَهْلَهَا ؕ وَكَانَ اللّٰهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيْمًا ﴿۲۶﴾ ع
لَقَدْ صَدَقَ اللّٰهُ رَسُوْلَهُ الرُّءْيَا بِالْحَقِّ ۚ لَتَدْخُلُنَّ الْمَسْجِدَ
الْحَرَامَ اِنْ شَآءَ اللّٰهُ اٰمِنِيْنَ ۙ مُحَلِّقِيْنَ رُءُوْسَكُمْ وَمُقَصِّرِيْنَ ۙ
لَا تَخَافُوْنَ ؕ فَعَلِمَ مَا لَمْ تَعْلَمُوْا فَجَعَلَ مِنْ دُوْنِ ذٰلِكَ فَتْحًا
قَرِيْبًا ﴿۲۷﴾ هُوَ الَّذِيْٓ اَرْسَلَ رَسُوْلَهٗ بِالْهُدٰى وَدِيْنِ الْحَقِّ
لِيُظْهِرَهٗ عَلَى الدِّيْنِ كُلِّهٖ ؕ وَكَفٰى بِاللّٰهِ شَهِيْدًا ﴿۲۸﴾

۽ (الله) اُهو آهي جنهن ڪافرن جا هٿ اوهان کان ۽ اوهان جا هٿ انهن کان مڪي جي وچ ۾ اوهان کي مٿن سوڀاري ڪرڻ کان پوءِ روڪيا ۽ جيڪي ڪندا آهيو، تنهن کي الله ڏسندڙ آهي (٢٤). اِهي (قريش) اُهي آهن، جن ڪفر ڪيو ۽ اوهان کي مسجد حرام کان جهليو ۽ قربانيءَ کي بہ (جهلي ڇڏيائون) جو پنهنجيءَ جاءِ تي پهچڻ کان روڪيل رهي ۽ جيڪڏهن (اهڙا ڪي) مڙس مؤمن ۽ (ڪي) زالون مؤمنياڻيون (مڪي ۾) نہ هجن ها، جن کي اوهان نہ ڄاڻندا آهيو، (انهيءَ خيال ڪري) تہ (متان) کين لتاڙي ڇڏيو، پوءِ بي خبريءَ ۾ انهن جو اوهان کي گناه پهچي (تہ هاڻي ئي فتح ٿئي ها!) (پر دير هن ڪري آهي) تہ الله جنهن کي گهري (تنهن کي) پنهنجيءَ ٻاجھ ۾ داخل ڪري. جيڪڏهن (هُئي ٽوليون) ڌار هجن ها تہ ضرور مڪي وارن مان ڪافرن کي ڏکوئيندڙ عذاب (جي) سزا ڏيون ها (٢٥). جڏهن ڪافرن پنهنجن دلين ۾ جاهليت جو جوش پيدا ڪيو، تڏهن الله پنهنجي پيغمبر تي ۽ مؤمنن تي پنهنجو آرام نازل ڪيو ۽ کين پرهيزگاريءَ جي ڳالھ تي قائم رکيائين ۽ (اهي) اِن جا وڌيڪ حقدار ۽ اُن جا لائق هئا ۽ الله سڀڪنهن شيءِ کي ڄاڻندڙ آهي (٢٦). بيشڪ الله پنهنجي پيغمبر کي (هر طرح جو واقعي موافق) خواب سچو ڏيکاريو، تہ جيڪڏهن الله گهريو تہ پنهنجا مٿا ڪوڙائي ۽ وار ڪترائي مسجد حرام ۾ بي ڀوا تي ضرور گهڙندؤ ۽ نہ ڊڄندؤ. پوءِ (اوهين) جيڪي نہ ڄاڻندا آهيو، سو الله ڄاتو، تنهن ڪري اِن (مڪي جي فتح) کان اڳ (خيبر جي) فتح (الله) ويجهي مقرر ڪئي (٢٧). (الله) اُهو آهي، جنهن پنهنجي پيغمبر کي هدايت ۽ سچي دين سان موڪليو تہ اُن کي (ٻين) سڀني دينن تي غالب ڪري ۽ الله (حق) ظاهر ڪندڙ ڪافي آهي (٢٨).

مُحَمَّدٌ رَّسُوْلُ اللّٰهِ ؕ وَالَّذِيْنَ مَعَهٗۤ اَشِدَّآءُ عَلَى الْكُفَّارِ رُحَمَآءُ بَيْنَهُمْ
تَرٰىهُمْ رُكَّعًا سُجَّدًا يَّبْتَغُوْنَ فَضْلًا مِّنَ اللّٰهِ وَرِضْوَانًا ؗ سِيْمَاهُمْ فِىْ
وُجُوْهِهِمْ مِّنْ اَثَرِ السُّجُوْدِ ؕ ذٰلِكَ مَثَلُهُمْ فِى التَّوْرٰىةِ ۖۛ وَمَثَلُهُمْ فِى
الْاِنْجِيْلِ ۚۛ كَزَرْعٍ اَخْرَجَ شَطْاَهٗ فَاٰزَرَهٗ فَاسْتَغْلَظَ فَاسْتَوٰى
عَلٰى سُوْقِهٖ يُعْجِبُ الزُّرَّاعَ لِيَغِيْظَ بِهِمُ الْكُفَّارَ ؕ وَعَدَ اللّٰهُ الَّذِيْنَ
اٰمَنُوْا وَعَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ مِنْهُمْ مَّغْفِرَةً وَّاَجْرًا عَظِيْمًا ﴿۲۹﴾

سُوْرَةُ الْحُجُرٰتِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ○

يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا لَا تُقَدِّمُوْا بَيْنَ يَدَىِ اللّٰهِ وَرَسُوْلِهٖ وَ
اتَّقُوا اللّٰهَ ؕ اِنَّ اللّٰهَ سَمِيْعٌ عَلِيْمٌ ﴿۱﴾ يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا لَا تَرْفَعُوْۤا
اَصْوَاتَكُمْ فَوْقَ صَوْتِ النَّبِىِّ وَلَا تَجْهَرُوْا لَهٗ بِالْقَوْلِ كَجَهْرِ
بَعْضِكُمْ لِبَعْضٍ اَنْ تَحْبَطَ اَعْمَالُكُمْ وَاَنْتُمْ لَا تَشْعُرُوْنَ ﴿۲﴾ اِنَّ
الَّذِيْنَ يَغُضُّوْنَ اَصْوَاتَهُمْ عِنْدَ رَسُوْلِ اللّٰهِ اُولٰٓئِكَ الَّذِيْنَ
امْتَحَنَ اللّٰهُ قُلُوْبَهُمْ لِلتَّقْوٰى ؕ لَهُمْ مَّغْفِرَةٌ وَّاَجْرٌ عَظِيْمٌ ﴿۳﴾ اِنَّ
الَّذِيْنَ يُنَادُوْنَكَ مِنْ وَّرَآءِ الْحُجُرٰتِ اَكْثَرُهُمْ لَا يَعْقِلُوْنَ ﴿۴﴾

محمد(ﷺ) الله جو موڪليل آهي. ۽ جيڪي سندس گڏ آهن، سي ڪافرن تي ڏاڍا سخت آهن (۽) پاڻ ۾ (هڪ ٻئي تي وڌيڪ) مهربان آهن، (اي ڏسندڙ) ڪين رڪوع ڪندڙ (۽) سجدو ڪندڙ ڏسندو آهين. الله جو فضل ۽ رضامندي طلبيندا آهن. سندن (نيڪ بختيءَ جي) نشاني سندن منهن ۾ سجدي جي اثر کان (پڌري) آهي. اهو (جيڪي بيان ڪيو ويو سو) سندن (حال جو) قصو توريت ۾ (بيان ٿيل) آهي ۽ سندن مثال (جو قصو) انجيل ۾ (به بيان ٿيل آهي ته اهي) اُنهيءَ پوک وانگر آهن، جنهن پنهنجو (سائو) سلو ڪڍيو، پوءِ ان (سلي) کي مضبوط ڪيائين، پوءِ ٿلهو ٿيو، پوءِ پنهنجن ڏانڊين تي (سڌو) بيٺو جو ڪڙمين کي پيو وڻي (اسلامي غلبي جو به آخر اهڙو حال آهي). ته (الله) ڪافرن کي اِنهن (مؤمنن جي ڏسڻ) ڪري ڪاوڙائي، جن ايمان آندو آهي ۽ منجهائن (جن) چڱا ڪم ڪيا (تن مڙني کي) بخشش ۽ وڏي اجر جو الله انجام ڏنو آهي (٢٩).

سورة حجرات مدني آهي ۽ هن ۾ ارڙهن
آيتون ۽ ٻه رڪوع آهن.

الله ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

اي ايمان وارؤ! (اوهين) الله ۽ سندس پيغمبر جي آڏو (ڪنهن ڳالهه ۾) اڳرائي نه ڪريو ۽ الله کان ڊڄو، ڇو ته الله ٻڌندڙ ڄاڻندڙ آهي (١). اي ايمان وارؤ! پنهنجا آواز پيغمبر جي آواز کان مٿي نه ڪريو ۽ جيئن اوهان جو هڪ ٻئي سان وڏي سڏ ڳالهائڻ آهي (تيئن) ساڻس ڳالهه ڏاڍيان نه ڳالهايو جو متان اوهان جا عمل ڇڻ تي وڃن ۽ اوهين نه ڄاڻندا هجو (٢). بيشڪ جيڪي پنهنجن آوازن کي الله جي پيغمبر جي آڏو جهڪو ڪندا آهن، اِهي اُهي آهن جن جي دلين کي الله پرهيزگاريءَ (جي پڌري ڪرڻ) لاءِ آزمايو آهي، انهن لاءِ بخشش ۽ وڏو اجر آهي (٣). بيشڪ جيڪي حجرن جي ٻاهران توکي سڏيندا آهن، تن مان گهڻا بي سمجهه آهن (٤).

وَلَوْ اَنَّهُمْ صَبَرُوْا حَتّٰى تَخْرُجَ اِلَيْهِمْ لَكَانَ خَيْرًا لَّهُمْ ؕ وَاللّٰهُ غَفُوْرٌ
رَّحِيْمٌ ﴿٥﴾ يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْۤا اِنْ جَآءَكُمْ فَاسِقٌۢ بِنَبَاٍ فَتَبَيَّنُوْۤا اَنْ
تُصِيْبُوْا قَوْمًۢا بِجَهَالَةٍ فَتُصْبِحُوْا عَلٰى مَا فَعَلْتُمْ نٰدِمِيْنَ ﴿٦﴾ وَاعْلَمُوْۤا
اَنَّ فِيْكُمْ رَسُوْلَ اللّٰهِ ؕ لَوْ يُطِيْعُكُمْ فِيْ كَثِيْرٍ مِّنَ الْاَمْرِ لَعَنِتُّمْ وَ
لٰكِنَّ اللّٰهَ حَبَّبَ اِلَيْكُمُ الْاِيْمَانَ وَزَيَّنَهٗ فِيْ قُلُوْبِكُمْ وَكَرَّهَ اِلَيْكُمُ
الْكُفْرَ وَالْفُسُوْقَ وَالْعِصْيَانَ ؕ اُولٰٓئِكَ هُمُ الرّٰشِدُوْنَ ﴿٧﴾ فَضْلًا
مِّنَ اللّٰهِ وَنِعْمَةً ؕ وَاللّٰهُ عَلِيْمٌ حَكِيْمٌ ﴿٨﴾ وَاِنْ طَآئِفَتٰنِ مِنَ
الْمُؤْمِنِيْنَ اقْتَتَلُوْا فَاَصْلِحُوْا بَيْنَهُمَا ۚ فَاِنْۢ بَغَتْ اِحْدٰىهُمَا عَلَى
الْاُخْرٰى فَقَاتِلُوا الَّتِيْ تَبْغِيْ حَتّٰى تَفِيْٓءَ اِلٰٓى اَمْرِ اللّٰهِ ۚ فَاِنْ فَآءَتْ
فَاَصْلِحُوْا بَيْنَهُمَا بِالْعَدْلِ وَاَقْسِطُوْا ؕ اِنَّ اللّٰهَ يُحِبُّ الْمُقْسِطِيْنَ ﴿٩﴾
اِنَّمَا الْمُؤْمِنُوْنَ اِخْوَةٌ فَاَصْلِحُوْا بَيْنَ اَخَوَيْكُمْ وَاتَّقُوا اللّٰهَ لَعَلَّكُمْ
تُرْحَمُوْنَ ﴿١٠﴾ يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا لَا يَسْخَرْ قَوْمٌ مِّنْ قَوْمٍ عَسٰۤى اَنْ
يَّكُوْنُوْا خَيْرًا مِّنْهُمْ وَلَا نِسَآءٌ مِّنْ نِّسَآءٍ عَسٰۤى اَنْ يَّكُنَّ خَيْرًا
مِّنْهُنَّ ۚ وَلَا تَلْمِزُوْۤا اَنْفُسَكُمْ وَلَا تَنَابَزُوْا بِالْاَلْقَابِ ؕ بِئْسَ الِاسْمُ
الْفُسُوْقُ بَعْدَ الْاِيْمَانِ ۚ وَمَنْ لَّمْ يَتُبْ فَاُولٰٓئِكَ هُمُ الظّٰلِمُوْنَ ﴿١١﴾

۽ جيڪڏهن اُهي (ايستائين) صبر ڪن ها جيستائين انهن ڏانهن ٻاهر اچين تہ انهن لاءِ ڀلو هجي ها ۽ الله بخشڻهار مهربان آهي (٥). اي ايمان وارؤ! جيڪڏهن ڪو بدڪار ڪا خبر اوهان وٽ آڻي تہ جاچ ڪريو جو (متان) ڪنهن قوم کي بي خبريءَ سان نقصان پهچايو، پوءِ جيڪي اوهان ڪري چڪؤ، تنهن تي پشيمان ٿيو (٦). ۽ ڄاڻو تہ اوهان ۾ الله جو پيغمبر آهي، جيڪڏهن گھڻن ڪمن ۾ هو اوهان جو چيو مڃيندو تہ (اوهين) ڏکيا ٿيندؤ، پر الله اوهان وٽ ايمان کي پيارو ڪرايو ۽ اوهان جي دلين ۾ اُن کي سينگاريائين ۽ اوهان وٽ ڪفر ۽ بي ديني ۽ گناهہ کي ناپسند ڪرايائين، اِهي ئي سڌي رستي وارا آهن (٧). الله جي فضل ۽ احسان سان ۽ الله ڄاڻندڙ حڪمت وارو آهي (٨). ۽ جيڪڏهن مومنن جون ٻہ ٽوليون پاڻ ۾ وڙهن تہ سندن وچ ۾ پرچاءُ ڪريو، پوءِ جيڪڏهن (انهن) ٻنهي مان هڪڙي (ٽولي) ٻئي تي زيادتي ڪري تہ جيڪا (ٽولي) زيادتي ٿي ڪري، تنهن سان (اوهين ايستائين) وڙهو جيستائين الله جي حڪم ڏانهن موٽي اچي، پوءِ جيڪڏهن موٽي آئي تہ سندن وچ ۾ انصاف سان پرچاءُ ڪريو ۽ انصاف سان هلو، ڇو تہ الله انصاف وارن کي پيارو رکندو آهي (٩). مومن (حقيقت ڪري هڪ ٻئي جا) ڀائر آهن، تنهن ڪري پنهنجن ٻنهي ڀائرن جي وچ ۾ پرچاءُ ڪريو ۽ الله کان ڊڄو تہ مَن اوهان تي ٻاجھہ ڪئي وڃي (١٠). اي ايمان وارؤ! ڪا ٽولي ڪنهن ٽوليءَ تي ٺٺولي نہ ڪري، جو متان (اُهي حقيقت ڪري) ڪائڻن ڀلا هجن ۽ نہ زالون ٻين زالن سان (ٺٺوليون ڪن) جو متان اُهي ڪائڻن ڀليون هجن ۽ نہ ڪي پاڻ ۾ (هڪ ٻئي کي) عيب لايو ۽ نہ ڪي هڪ ٻئي کي بڇڙن لقبن سان سڏيو (جو) ايمان آڻڻ کان پوءِ بڇڙائي جو نالو (وٺڻ) خراب آهي ۽ جن توبهہ نہ ڪئي سي ئي ظالم آهن (١١).

يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوا اجْتَنِبُوْا كَثِيْرًا مِّنَ الظَّنِّ اِنَّ بَعْضَ الظَّنِّ
اِثْمٌ وَّلَا تَجَسَّسُوْا وَلَا يَغْتَبْ بَّعْضُكُمْ بَعْضًا اَيُحِبُّ اَحَدُكُمْ اَنْ يَّاْكُلَ
لَحْمَ اَخِيْهِ مَيْتًا فَكَرِهْتُمُوْهُ وَاتَّقُوا اللّٰهَ اِنَّ اللّٰهَ تَوَّابٌ رَّحِيْمٌ ﴿۱۲﴾
يٰۤاَيُّهَا النَّاسُ اِنَّا خَلَقْنٰكُمْ مِّنْ ذَكَرٍ وَّاُنْثٰى وَجَعَلْنٰكُمْ شُعُوْبًا وَّقَبَآئِلَ
لِتَعَارَفُوْا اِنَّ اَكْرَمَكُمْ عِنْدَ اللّٰهِ اَتْقٰكُمْ اِنَّ اللّٰهَ عَلِيْمٌ خَبِيْرٌ ﴿۱۳﴾
قَالَتِ الْاَعْرَابُ اٰمَنَّا قُلْ لَّمْ تُؤْمِنُوْا وَلٰكِنْ قُوْلُوْۤا اَسْلَمْنَا وَلَمَّا
يَدْخُلِ الْاِيْمَانُ فِيْ قُلُوْبِكُمْ وَاِنْ تُطِيْعُوا اللّٰهَ وَرَسُوْلَهٗ لَا يَلِتْكُمْ
مِّنْ اَعْمَالِكُمْ شَيْـًٔا اِنَّ اللّٰهَ غَفُوْرٌ رَّحِيْمٌ ﴿۱۴﴾ اِنَّمَا الْمُؤْمِنُوْنَ الَّذِيْنَ
اٰمَنُوْا بِاللّٰهِ وَرَسُوْلِهٖ ثُمَّ لَمْ يَرْتَابُوْا وَجٰهَدُوْا بِاَمْوَالِهِمْ وَ
اَنْفُسِهِمْ فِيْ سَبِيْلِ اللّٰهِ اُولٰٓئِكَ هُمُ الصّٰدِقُوْنَ ﴿۱۵﴾ قُلْ
اَتُعَلِّمُوْنَ اللّٰهَ بِدِيْنِكُمْ وَاللّٰهُ يَعْلَمُ مَا فِي السَّمٰوٰتِ وَمَا
فِي الْاَرْضِ وَاللّٰهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيْمٌ ﴿۱۶﴾ يَمُنُّوْنَ عَلَيْكَ اَنْ اَسْلَمُوْا
قُلْ لَّا تَمُنُّوْا عَلَيَّ اِسْلَامَكُمْ بَلِ اللّٰهُ يَمُنُّ عَلَيْكُمْ اَنْ
هَدٰىكُمْ لِلْاِيْمَانِ اِنْ كُنْتُمْ صٰدِقِيْنَ ﴿۱۷﴾ اِنَّ اللّٰهَ يَعْلَمُ
غَيْبَ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ وَاللّٰهُ بَصِيْرٌ بِمَا تَعْمَلُوْنَ ﴿۱۸﴾ ع

اي ايمان وارؤ! گھڻي (۽ ٿوريءَ) بدگمانيءَ (ڪرڻ) کان پاڻ پليو، ڇو ته ڪا بدگماني ڪرڻ گناه آهي ۽ نه ڪي جاسوسي ڪريو ۽ نه ڪو اوهان مان هڪ، ٻئي جي گلا ڪري، ڀلا اوهان مان ڪو هڪڙو پنهنجي مئي ڀاءُ جو گوشت کائڻ پسند ڪندو آهي ڇا، جنهن کان نفرت ڪندا آهيو؟ ۽ الله کان ڊڄو، ڇو ته الله توبه قبول ڪندڙ مهربان آهي (١٢). اي انسانؤ! بيشڪ اسان اوهان کي هڪ نر ۽ هڪ ماديءَ مان پيدا ڪيو ۽ اوهان کي ذاتيون ۽ پاڙا ڪيوسون ته (اوهين پاڻ ۾) هڪ ٻئي کي سڃاڻو، بيشڪ اوهان مان وڌيڪ مان وارو الله وٽ اُهو آهي، جيڪو اوهان مان وڌيڪ پرهيزگار آهي، بيشڪ الله (سڀ) ڄاڻندڙ خبر رکندڙ آهي (١٣). بدوي چوندا آهن ته، ايمان آندو اٿئون (اي پيغمبر ڪين) چؤ ته، (حقيقت ڪري) ايمان نه آندو اٿوَ، پر (ائين) چئو ته اسين مسلمان ٿيا آهيون ۽ اڃا اوهان جي دلين ۾ ايمان گهڙيو (ئي) نه آهي ۽ جيڪڏهن الله ۽ سندس پيغمبر جو چيو مڃيندؤ ته اوهان جي عملن مان اوهان کي ڪجھ (به) گھٽ نه ڏيندو، ڇو ته الله بخشڻهار مهربان آهي (١۴). (حقيقت ۾) مؤمن رڳو اُهي آهن، جن الله ۽ سندس پيغمبر تي ايمان آندو، وري (ڪو) شڪ نه ڪيائون ۽ الله جي واٽ ۾ پنهنجن مالن ۽ پنهنجن جُسن سان جهاد ڪيائون، اِهي ئي سچا آهن (١٥). (اي پيغمبر! ڪين) چئو ته، پنهنجو دين الله کي جتائيندا آهيو ڇا؟ ۽ جيڪي آسمانن ۾ آهي ۽ جيڪي زمين ۾ آهي سو (سڀ) الله ڄاڻندو آهي ۽ الله سڀڪنهن شيءِ کي ڄاڻندڙ آهي (١٦). (اي پيغمبر!) اسلام آڻڻ جو تو تي احسان رکندا آهن، (ڪين) چؤ ته، مون تي پنهنجي اسلام (آڻڻ) جو احسان نه رکو، بلڪ اوهان تي الله احسان رکندو آهي، جو اوهان کي ايمان جي هدايت ڪيائين، جيڪڏهن (اوهين) سچا آهيو، (ته اِها ڳالھ سچي ڄاڻو) (١٧). بيشڪ الله آسمانن ۽ زمين جو ڳجھ ڄاڻندو آهي. ۽ جيڪي ڪندا آهيو سو الله ڏسندڙ آهي (١٨).

سُوْرَةُ قٓ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ۝

قٓ ۚ وَالْقُرْاٰنِ الْمَجِيْدِ ۝١ بَلْ عَجِبُوْٓا اَنْ جَآءَهُمْ مُّنْذِرٌ مِّنْهُمْ
فَقَالَ الْكٰفِرُوْنَ هٰذَا شَيْءٌ عَجِيْبٌ ۝٢ ءَاِذَا مِتْنَا وَكُنَّا تُرَابًا ۚ
ذٰلِكَ رَجْعٌۢ بَعِيْدٌ ۝٣ قَدْ عَلِمْنَا مَا تَنْقُصُ الْاَرْضُ مِنْهُمْ ۚ وَعِنْدَنَا
كِتٰبٌ حَفِيْظٌ ۝٤ بَلْ كَذَّبُوْا بِالْحَقِّ لَمَّا جَآءَهُمْ فَهُمْ فِيْٓ اَمْرٍ مَّرِيْجٍ ۝٥
اَفَلَمْ يَنْظُرُوْٓا اِلَى السَّمَآءِ فَوْقَهُمْ كَيْفَ بَنَيْنٰهَا وَزَيَّنّٰهَا وَمَا لَهَا
مِنْ فُرُوْجٍ ۝٦ وَالْاَرْضَ مَدَدْنٰهَا وَاَلْقَيْنَا فِيْهَا رَوَاسِيَ وَاَنْۢبَتْنَا
فِيْهَا مِنْ كُلِّ زَوْجٍۢ بَهِيْجٍ ۝٧ تَبْصِرَةً وَّذِكْرٰى لِكُلِّ عَبْدٍ مُّنِيْبٍ ۝٨
وَنَزَّلْنَا مِنَ السَّمَآءِ مَآءً مُّبٰرَكًا فَاَنْۢبَتْنَا بِهٖ جَنّٰتٍ وَّحَبَّ الْحَصِيْدِ ۝٩
وَالنَّخْلَ بٰسِقٰتٍ لَّهَا طَلْعٌ نَّضِيْدٌ ۝١٠ رِّزْقًا لِّلْعِبَادِ ۙ وَاَحْيَيْنَا بِهٖ
بَلْدَةً مَّيْتًا ۭ كَذٰلِكَ الْخُرُوْجُ ۝١١ كَذَّبَتْ قَبْلَهُمْ قَوْمُ نُوْحٍ وَّاَصْحٰبُ
الرَّسِّ وَثَمُوْدُ ۝١٢ وَعَادٌ وَّفِرْعَوْنُ وَاِخْوَانُ لُوْطٍ ۝١٣ وَّاَصْحٰبُ
الْاَيْكَةِ وَقَوْمُ تُبَّعٍ ۭ كُلٌّ كَذَّبَ الرُّسُلَ فَحَقَّ وَعِيْدِ ۝١٤
اَفَعَيِيْنَا بِالْخَلْقِ الْاَوَّلِ ۭ بَلْ هُمْ فِيْ لَبْسٍ مِّنْ خَلْقٍ جَدِيْدٍ ۝١٥

سورة قٓ مڪي آهي ۽ هن ۾ پنجيتاليهه
آيتون ۽ ٽي رڪوع آهن.

الله ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

قٓ- سڳوري قرآن جو قسم آهي (ته تون الله جو پيغمبر آهين) (١). بلڪ (مڪي وارن) پنهنجيءَ قوم منجهان پاڻ وٽ هڪ ڊيڄاريندڙ جي اچڻ جو عجب ڪيو، پوءِ ڪافرن چيو ته، هيءَ عجيب ڳالهه آهي (٢). ڀلا جڏهن مرنداسون ۽ مٽي ٿينداسون (تڏهن وري جيئرا ٿينداسون ڇا؟) اهو (وري جيئرو ڪري) موٽائڻ (عقل کان) پري آهي (٣). انهن (جي جسمن) مان جيڪي زمين (ڳاري) گهٽائيندي آهي، سو ته بيشڪ ڄاتو اٿئون ۽ اسان وٽ هڪ حفاظت ڪندڙ ڪتاب آهي (٤). بلڪ سچو دين جڏهن وٽن آيو (تڏهن) ان کي ڪوڙ ڄاتائون، پوءِ اهي وچڙيل ڳالهه ۾ (اڙيل) آهن (٥). پوءِ آسمان جو سندن مٿان آهي، تنهن ڏانهن نه ڏٺو اٿن ڇا؟ ته ان کي ڪيئن بڻايو اٿئون ۽ ان کي (ڪيئن) سينگاريو اٿئون ۽ ان ۾ ڪا ڦوٽ نه آهي (٦). ۽ زمين کي پکيڙيوسون ۽ منجهس جبل ڪوڙياسون ۽ منجهس سڀڪنهن وڻندڙ جنس مان (سلا) ڄماياسون (٧). سڀڪنهن (الله ڏانهن) ورندڙ ٻانهي جي واٽ ڏيکارڻ ۽ نصيحت ڏيڻ لاءِ (٨). ۽ آسمان کان برڪت وارو پاڻي لاٿوسون، پوءِ ان سان باغ ۽ لڻڻ واري پوک جو اَن ڄمايوسون (٩). ۽ ڊگهيون کجيون (به) جن جا گوشا (ڏوڪن سان) سٿيل آهن (١٠). ٻانهن جي روزي (ڏيڻ) لاءِ. ۽ اُن سان ويران شهر کي آباد ڪيوسون، اهڙيءَ طرح (اوهان جو قبرن مان وري جيئرو ٿي) نڪرڻ آهي (١١). کانئن اڳ نوح جي قوم ۽ رس (جي شهر) وارن ۽ ثمود (قوم) ڪوڙ ڀانيو (١٢). ۽ عاد ۽ فرعون ۽ لوط جي ڀائرن (١٣). ۽ ايڪه وارن ۽ تُبع جي قوم، هر هڪ پيغمبرن کي ڪوڙو ڄاتو، پوءِ (مٿن) منهنجي عذاب جو انجام لازم ٿيو (١٤). ڀهرين (ڀيري جي) خلقڻ ۾ (ڪو) ٿڪا آهيون ڇا؟ (نه) بلڪ اُهي نئين سر پيدا ڪرڻ کان شڪ ۾ آهن (١٥).

وَلَقَدْ خَلَقْنَا الْاِنْسَانَ وَنَعْلَمُ مَا تُوَسْوِسُ بِهٖ نَفْسُهٗ ۚۖ وَنَحْنُ اَقْرَبُ
اِلَيْهِ مِنْ حَبْلِ الْوَرِيْدِ ﴿١٦﴾ اِذْ يَتَلَقَّى الْمُتَلَقِّيٰنِ عَنِ الْيَمِيْنِ وَعَنِ
الشِّمَالِ قَعِيْدٌ ﴿١٧﴾ مَا يَلْفِظُ مِنْ قَوْلٍ اِلَّا لَدَيْهِ رَقِيْبٌ عَتِيْدٌ ﴿١٨﴾ وَ
جَآءَتْ سَكْرَةُ الْمَوْتِ بِالْحَقِّ ؕ ذٰلِكَ مَا كُنْتَ مِنْهُ تَحِيْدُ ﴿١٩﴾ وَنُفِخَ
فِى الصُّوْرِ ؕ ذٰلِكَ يَوْمُ الْوَعِيْدِ ﴿٢٠﴾ وَجَآءَتْ كُلُّ نَفْسٍ مَّعَهَا سَآئِقٌ
وَّشَهِيْدٌ ﴿٢١﴾ لَقَدْ كُنْتَ فِىْ غَفْلَةٍ مِّنْ هٰذَا فَكَشَفْنَا عَنْكَ غِطَآءَكَ
فَبَصَرُكَ الْيَوْمَ حَدِيْدٌ ﴿٢٢﴾ وَقَالَ قَرِيْنُهٗ هٰذَا مَا لَدَىَّ عَتِيْدٌ ؕ ﴿٢٣﴾
اَلْقِيَا فِىْ جَهَنَّمَ كُلَّ كَفَّارٍ عَنِيْدٍ ﴿٢٤﴾ مَّنَّاعٍ لِّلْخَيْرِ مُعْتَدٍ مُّرِيْبِۣ ﴿٢٥﴾
اِۨلَّذِىْ جَعَلَ مَعَ اللّٰهِ اِلٰهًا اٰخَرَ فَاَلْقِيٰهُ فِى الْعَذَابِ الشَّدِيْدِ ﴿٢٦﴾
قَالَ قَرِيْنُهٗ رَبَّنَا مَآ اَطْغَيْتُهٗ وَلٰكِنْ كَانَ فِىْ ضَلٰلٍ بَعِيْدٍ ﴿٢٧﴾ قَالَ
لَا تَخْتَصِمُوْا لَدَىَّ وَقَدْ قَدَّمْتُ اِلَيْكُمْ بِالْوَعِيْدِ ﴿٢٨﴾ مَا يُبَدَّلُ الْقَوْلُ
لَدَىَّ وَمَآ اَنَا بِظَلَّامٍ لِّلْعَبِيْدِ ﴿٢٩﴾ يَوْمَ نَقُوْلُ لِجَهَنَّمَ هَلِ امْتَلَاْتِ
وَتَقُوْلُ هَلْ مِنْ مَّزِيْدٍ ﴿٣٠﴾ وَاُزْلِفَتِ الْجَنَّةُ لِلْمُتَّقِيْنَ غَيْرَ بَعِيْدٍ ﴿٣١﴾
هٰذَا مَا تُوْعَدُوْنَ لِكُلِّ اَوَّابٍ حَفِيْظٍ ﴿٣٢﴾ مَنْ خَشِىَ الرَّحْمٰنَ بِالْغَيْبِ
وَجَآءَ بِقَلْبٍ مُّنِيْبِۣ ﴿٣٣﴾ ادْخُلُوْهَا بِسَلٰمٍ ؕ ذٰلِكَ يَوْمُ الْخُلُوْدِ ﴿٣٤﴾

۽ بيشڪ ماڻھوءَ کي پيدا ڪيوسون ۽ سندس نفس کيس جيڪو وسوسو وجھندو آھي سو ٻه ڄاڻندا آھيون ۽ اسين ڏانھنس (سندس) ساھ جي رڳ کان وڌيڪ ويجھا آھيون (١٦). جڏھن ٻه لکندڙ (ھڪ) سڄي پاسي کان ۽ ٻيو کٻي پاسي کان وِھندڙ لکندا آھن (١٧). ڪا ڳالھ نه ڳالھائيندو آھي، جنھن جي لاءِ وٽس ھڪ نگھبان موجود نه آھي (١٨). ۽ موت جي سختي سچ پچ ايندي، (چئبو ته) اھا (سزا) آھي، جنھن کان پاسو ڪندو ھئين (١٩). ۽ صور ۾ ڦوڪيو ويندو، اھو عذاب جي انجام جو ڏينھن آھي (٢٠). ۽ ھر ھڪ ماڻھو ايندو جو ساڻس ھڪ ھڪليندڙ ۽ ھڪ شاھد ھوندو (٢١). (چئبو ته) بيشڪ ھن (ڳالھ) کان بي خبريءَ ۾ ھئين ھاڻي تو کان تنھنجو پردو کوليوسون، تنھن ڪري اڄ تنھنجي نگاھ تکي آھي (٢٢). ۽ سندس سنگتي (ملائڪ) چوندو ته جيڪي مون وٽ (لکيل) موجود ھو سو ھيءُ آھي (٢٣). (چئبو ته) اي ٻئي (ملائڪؤ!) سيڪنھن ناشڪر ھٺيلي کي دوزخ ۾ اڇليو (٢٤). (جو) خير کان جھليندڙ، حد کان لنگھندڙ، شڪ ڪندڙ آھي (٢٥). جنھن الله سان ٻيو معبود ٺھرايو اھڙي (ھرھڪ) کي سخت عذاب ۾ اڇليو (٢٦). سندس سنگتي (شيطان) چوندو ته، اي منھنجا پالڻھار! مون ان کي گمراھ نه ڪيو ھو، پر اھو (پاڻ) وڏيءَ گمراھيءَ ۾ (پيل) ھو (٢٧). (الله) چوندو ته مون وٽ جھڳڙو نه ڪريو، ھن ھوندي جو بيشڪ اوھان ڏانھن عذاب جو انجام (ھن کان) اڳي موڪليو ھوم (٢٨). نه ڪي مون وٽ انجام ڦيرائبو آھي ۽ نه ڪي آءٌ ٻانھن تي ظلم ڪرڻ وارو آھيان (٢٩). جنھن ڏينھن دوزخ کي چونداسون ته ڀريو آھين (يا نه؟) ۽ (ھو) چوندو ته (ٻيو ٻه) ڪجھ (اجا ھن کان) وڌيڪ آھي ڇا؟ (٣٠). ۽ بھشت پرھيزگارن لاءِ ويجھو ڪبو. پري نه (ھوندو) (٣١). (چئبو ته) جنھن جو اوھان کي سيڪنھن (الله ڏانھن) رجوع ڪرڻ واري ۽ ادب نگاھ رکڻ واري لاءِ انجام ڏبو ھو سو ھيءُ آھي (٣٢). جيڪو پريٺ ٻاجھاري (الله) کان ڊنو ۽ (الله ڏانھن) رجوع ٿيل دل سان آيو، (تنھن لاءِ نه) (٣٣). (چئبو ته) سلامتيءَ سان بھشت ۾ گھڙو، اھو سدائين رھڻ جو ڏينھن آھي (٣٤).

لَهُمْ مَّا يَشَآءُوْنَ فِيْهَا وَلَدَيْنَا مَزِيْدٌ ﴿۳۵﴾ وَكَمْ اَهْلَكْنَا قَبْلَهُمْ
مِّنْ قَرْنٍ هُمْ اَشَدُّ مِنْهُمْ بَطْشًا فَنَقَّبُوْا فِى الْبِلَادِ هَلْ مِنْ مَّحِيْصٍ ﴿۳۶﴾
اِنَّ فِىْ ذٰلِكَ لَذِكْرٰى لِمَنْ كَانَ لَهٗ قَلْبٌ اَوْ اَلْقَى السَّمْعَ وَهُوَ
شَهِيْدٌ ﴿۳۷﴾ وَلَقَدْ خَلَقْنَا السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا فِىْ سِتَّةِ
اَيَّامٍ ۖ وَّمَا مَسَّنَا مِنْ لُّغُوْبٍ ﴿۳۸﴾ فَاصْبِرْ عَلٰى مَا يَقُوْلُوْنَ وَسَبِّحْ
بِحَمْدِ رَبِّكَ قَبْلَ طُلُوْعِ الشَّمْسِ وَقَبْلَ الْغُرُوْبِ ﴿۳۹﴾ وَمِنَ الَّيْلِ
فَسَبِّحْهُ وَاَدْبَارَ السُّجُوْدِ ﴿۴۰﴾ وَاسْتَمِعْ يَوْمَ يُنَادِ الْمُنَادِ مِنْ مَّكَانٍ
قَرِيْبٍ ﴿۴۱﴾ يَّوْمَ يَسْمَعُوْنَ الصَّيْحَةَ بِالْحَقِّ ۗ ذٰلِكَ يَوْمُ الْخُرُوْجِ ﴿۴۲﴾
اِنَّا نَحْنُ نُحْيٖ وَنُمِيْتُ وَاِلَيْنَا الْمَصِيْرُ ﴿۴۳﴾ يَوْمَ تَشَقَّقُ الْاَرْضُ عَنْهُمْ
سِرَاعًا ۗ ذٰلِكَ حَشْرٌ عَلَيْنَا يَسِيْرٌ ﴿۴۴﴾ نَحْنُ اَعْلَمُ بِمَا يَقُوْلُوْنَ وَمَآ
اَنْتَ عَلَيْهِمْ بِجَبَّارٍ ۫ فَذَكِّرْ بِالْقُرْاٰنِ مَنْ يَّخَافُ وَعِيْدِ ﴿۴۵﴾

سُوْرَةُ الذّٰرِيٰتِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ
وَالذّٰرِيٰتِ ذَرْوًا ﴿۱﴾ فَالْحٰمِلٰتِ وِقْرًا ﴿۲﴾ فَالْجٰرِيٰتِ يُسْرًا ﴿۳﴾ فَالْمُقَسِّمٰتِ
اَمْرًا ﴿۴﴾ اِنَّمَا تُوْعَدُوْنَ لَصَادِقٌ ﴿۵﴾ وَّاِنَّ الدِّيْنَ لَوَاقِعٌ ﴿۶﴾

جيڪي گهرندا سو منجهس انهن لاءِ (موجود) آهي ۽ اسان وٽ (ان ڪان) وڌيڪ بہ آهي (٣٥). ۽ انهن ڪان اڳ ڪيترائي جُڳ هلاڪ ڪياسين، جي حملي ڪرڻ ۾ انهن ڪان بہ تمام ڏاڍا هئا، پوءِ شهرن ۾ ڳولا ڪرڻ لڳا تہ ڪا (ڀڄڻ جي) واه آهي؟ (٣٦). بيشڪ انهيءَ ڳالهہ ۾ انهيءَ لاءِ نصيحت آهي، جنهن کي دل هجي يا جو دل لائي ڪن ڏئي (٣٧). ۽ بيشڪ آسمانن ۽ زمين کي ۽ جيڪي ٻنهي جي وچ ۾ آهي، تنهن کي ڇهن ڏينهن ۾ بڻايوسون ۽ اسان کي ڪو ٿڪ نہ ٿيو (٣٨). پوءِ (اي پيغمبر!) جيڪي (ڪافر) چوندا اهن، تنهن تي صبر ڪر ۽ سج ايرڻ کان اڳ ۽ لهڻ کان اڳ پنهنجي پالڻهار جي پاڪائي، ساراه سان بيان ڪر (٣٩). ۽ ڪجھ (مهل) رات جو الله کي پاڪائيءَ سان ساراه ۽ نماز کان پوءِ بہ (٤٠). ۽ (هيءَ ڳالهہ) ٻڌ تہ جنهن ڏينهن ويجهي هنڌ کان سڏيندڙ سڏيندو (٤١). جنهن ڏينهن سچ پچ سخت هڪل ٻڌندا، اُهو (ڏينهن قبرن مان انهن جي) نڪرڻ جو ڏينهن آهي (٤٢). بيشڪ اسين جياريندا آهيون ۽ ماريندا آهيون ۽ اسان ڏانهن موٽڻ آهي (٤٣). جنهن ڏينهن زمين انهن (جي مٿي) کان ڦاٽندي (تنهن ڏينهن) ڊوڙندا (ٻاهر ايندا)۔ اهو گڏ ڪرڻ اسان تي آسان آهي (٤٤). جيڪي ڪافر چوندا آهن، سو اسين چڱيءَ طرح ڄاڻندا آهيون ۽ تون مٿن (ڪو) ڏاڍ ڪرڻ وارو نہ آهين، پوءِ جيڪو منهنجي عذاب جي ڊڙڪي کان ڊڄي تنهن کي قرآن سان سمجهاءِ (٤٥).

سورة ذاريات مڪي آهي ۽ هن ۾ سٺ آيتون ۽ ٽي رڪوع آهن.

الله ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

قسم آهي اُڏائڻ واري (هوائن) جو، جو (خاڪ کي) اُڏائين (١). پوءِ (پاڻيءَ جي) بار کڻڻ وارن (ڪڪرن) جو قسم آهي (٢). پوءِ آسانيءَ سان هلندڙ (ٻيڙين) جو قسم آهي (٣). پوءِ ڪم ورهائڻ وارن (ملائڪن) جو قسم آهي (٤). تہ بيشڪ جيڪو اوهان سان انجام ڪجي ٿو سو سچ آهي (٥). ۽ بيشڪ (عملن جو) بدلو ضرور ٿيڻو آهي (٦).

وَالسَّمَآءِ ذَاتِ الْحُبُكِ ﴿٧﴾ اِنَّكُمْ لَفِيْ قَوْلٍ مُّخْتَلِفٍ ﴿٨﴾ يُّؤْفَكُ عَنْهُ
مَنْ اُفِكَ ﴿٩﴾ قُتِلَ الْخَرّٰصُوْنَ ﴿١٠﴾ الَّذِيْنَ هُمْ فِيْ غَمْرَةٍ سَاهُوْنَ ﴿١١﴾
يَسْـَٔلُوْنَ اَيَّانَ يَوْمُ الدِّيْنِ ﴿١٢﴾ يَوْمَ هُمْ عَلَى النَّارِ يُفْتَنُوْنَ ﴿١٣﴾ ذُوْقُوْا
فِتْنَتَكُمْ ؕ هٰذَا الَّذِيْ كُنْتُمْ بِهٖ تَسْتَعْجِلُوْنَ ﴿١٤﴾ اِنَّ الْمُتَّقِيْنَ فِيْ جَنّٰتٍ
وَّعُيُوْنٍ ﴿١٥﴾ اٰخِذِيْنَ مَآ اٰتٰىهُمْ رَبُّهُمْ ؕ اِنَّهُمْ كَانُوْا قَبْلَ ذٰلِكَ
مُحْسِنِيْنَ ﴿١٦﴾ كَانُوْا قَلِيْلًا مِّنَ الَّيْلِ مَا يَهْجَعُوْنَ ﴿١٧﴾ وَبِالْاَسْحَارِ هُمْ
يَسْتَغْفِرُوْنَ ﴿١٨﴾ وَفِيْٓ اَمْوَالِهِمْ حَقٌّ لِّلسَّآئِلِ وَالْمَحْرُوْمِ ﴿١٩﴾ وَفِي
الْاَرْضِ اٰيٰتٌ لِّلْمُوْقِنِيْنَ ﴿٢٠﴾ وَفِيْٓ اَنْفُسِكُمْ ؕ اَفَلَا تُبْصِرُوْنَ ﴿٢١﴾ وَفِي
السَّمَآءِ رِزْقُكُمْ وَمَا تُوْعَدُوْنَ ﴿٢٢﴾ فَوَرَبِّ السَّمَآءِ وَالْاَرْضِ اِنَّهٗ لَحَقٌّ
مِّثْلَ مَآ اَنَّكُمْ تَنْطِقُوْنَ ﴿٢٣﴾ هَلْ اَتٰىكَ حَدِيْثُ ضَيْفِ اِبْرٰهِيْمَ
الْمُكْرَمِيْنَ ﴿٢٤﴾ اِذْ دَخَلُوْا عَلَيْهِ فَقَالُوْا سَلٰمًا ؕ قَالَ سَلٰمٌ ۚ قَوْمٌ مُّنْكَرُوْنَ ﴿٢٥﴾
فَرَاغَ اِلٰٓى اَهْلِهٖ فَجَآءَ بِعِجْلٍ سَمِيْنٍ ﴿٢٦﴾ فَقَرَّبَهٗٓ اِلَيْهِمْ قَالَ اَلَا
تَاْكُلُوْنَ ﴿٢٧﴾ فَاَوْجَسَ مِنْهُمْ خِيْفَةً ؕ قَالُوْا لَا تَخَفْ ؕ وَبَشَّرُوْهُ بِغُلٰمٍ
عَلِيْمٍ ﴿٢٨﴾ فَاَقْبَلَتِ امْرَاَتُهٗ فِيْ صَرَّةٍ فَصَكَّتْ وَجْهَهَا وَقَالَتْ عَجُوْزٌ
عَقِيْمٌ ﴿٢٩﴾ قَالُوْا كَذٰلِكِ ۙ قَالَ رَبُّكِ ؕ اِنَّهٗ هُوَ الْحَكِيْمُ الْعَلِيْمُ ﴿٣٠﴾

واٽن واري آسمان جو قسم آهي (٧). تہ (اوهين) پاڻ ۾ تڪرار واريءَ هڪ ڳالھ ۾ (پيل) آهيو (٨). ان (قرآن) کان اُهو ڦيرايو ويندو آهي، جيڪو (ازل ۾ نيڪيءَ کان) ڦيرايل آهي (٩). اُنهن ڪوڙ هڻندڙن کي لعنت ڪئي ويئي (١٠). جيڪي اڄاڻائي ۾ غافل آهن (١١). پڇندا آهن تہ قيامت جو ڏينهن ڪڏهن ٿيندو؟ (١٢). (هائو!) اُهيءَ ڏينهن جو اُنهن کي باھ ۾ عذاب ڪبو (١٣). (چئبو تہ) پنهنجو عذاب چکو، هيءُ اُهو آهي، جنهن کي اوهين جلد گھرندا هيؤ (١٤). بيشڪ پرهيزگار باغن ۽ چشمن ۾ هوندا (١٥). جيڪي سندن پالڻهار کين ڏنو سو وٺڻ وارا هوندا، بيشڪ اُهي هن کان اڳ چڱائي ڪندڙ هئا (١٦). (اهڙا هئا جو) رات جو تمام ٿورو سمهندا هئا (١٧). ۽ اُهي اَسُر جو بخشش گھرندا هئا (١٨). ۽ سندن مالن ۾ سوال ڪندڙ ۽ نہ سوال ڪندڙ محتاج (ٻنهي) جو حصو (نهرايل) هو (١٩). ۽ يقين ڪندڙن لاءِ زمين ۾ (گھڻيون) نشانيون آهن (٢٠). ۽ اوهان جي وجودن ۾ بہ، پوءِ اوهين نہ ٿا ڏسو ڇا؟ (٢١). ۽ اوهان جي روزي آسمان ۾ آهي ۽ اُهو (بہ) جنهن جو اوهان کي انجام ڏجي ٿو (٢٢). پوءِ آسمان ۽ زمين جي رب جو قسم آهي تہ اِها خبر سچي آهي، جهڙيءَ طرح اوهين ڳالهائيندا آهيو (٢٣). ابراهيم جي سڳورن مهمانن جي خبر تو وٽ (نہ) آئي آهي ڇا؟ (٢٤). جڏهن اُهي وٽس آيا، تڏهن سلام چيائون، هن (بہ جواب ۾) سلام چيو، (دل ۾ چاتائين تہ هي) اوپرا ماڻهو آهن (٢٥). پوءِ پنهنجي گھروارن ڏانهن تکو هليو ۽ ٿلهو ګابو (پچائي) آندائين (٢٦). پوءِ اُهو انهن کي ويجهو ڪيائين، چيائين تہ ڇو نہ ٿا کائو؟ (٢٧). پوءِ کائن دل ۾ ڊپ محسوس ڪيائين، چيائون تہ نہ ڊڄ ۽ ان کي هڪ داناءُ نينگر جي مبارڪ ڏنائون (٢٨). پوءِ سندس زال دانهون ڪندي سامهون آئي، پوءِ (عجب کان) پنهنجو منهن پٽيائين ۽ چيائين تہ ٻڍڙي سنڍ (ڄڻيندي ڇا؟) (٢٩). چيائون تہ ائين ئي تنهنجي پالڻهار فرمايو آهي، ڇو تہ اُهو حڪمت وارو ڄاڻندڙ آهي (٣٠).

قَالَ فَمَا خَطْبُكُمْ اَيُّهَا الْمُرْسَلُوْنَ ﴿٣١﴾ قَالُوْٓا اِنَّآ
اُرْسِلْنَآ اِلٰى قَوْمٍ مُّجْرِمِيْنَ ﴿٣٢﴾ لِنُرْسِلَ عَلَيْهِمْ حِجَارَةً مِّنْ طِيْنٍ ﴿٣٣﴾ مُّسَوَّمَةً
عِنْدَ رَبِّكَ لِلْمُسْرِفِيْنَ ﴿٣٤﴾ فَاَخْرَجْنَا مَنْ كَانَ فِيْهَا مِنَ الْمُؤْمِنِيْنَ ﴿٣٥﴾
فَمَا وَجَدْنَا فِيْهَا غَيْرَ بَيْتٍ مِّنَ الْمُسْلِمِيْنَ ﴿٣٦﴾ وَتَرَكْنَا فِيْهَآ اٰيَةً
لِّلَّذِيْنَ يَخَافُوْنَ الْعَذَابَ الْاَلِيْمَ ﴿٣٧﴾ وَفِيْ مُوْسٰٓى اِذْ اَرْسَلْنٰهُ اِلٰى
فِرْعَوْنَ بِسُلْطٰنٍ مُّبِيْنٍ ﴿٣٨﴾ فَتَوَلّٰى بِرُكْنِهٖ وَقَالَ سٰحِرٌ اَوْ مَجْنُوْنٌ ﴿٣٩﴾
فَاَخَذْنٰهُ وَجُنُوْدَهٗ فَنَبَذْنٰهُمْ فِي الْيَمِّ وَهُوَ مُلِيْمٌ ﴿٤٠﴾ وَفِيْ عَادٍ
اِذْ اَرْسَلْنَا عَلَيْهِمُ الرِّيْحَ الْعَقِيْمَ ﴿٤١﴾ مَا تَذَرُ مِنْ شَيْءٍ اَتَتْ
عَلَيْهِ اِلَّا جَعَلَتْهُ كَالرَّمِيْمِ ﴿٤٢﴾ وَفِيْ ثَمُوْدَ اِذْ قِيْلَ لَهُمْ تَمَتَّعُوْا
حَتّٰى حِيْنٍ ﴿٤٣﴾ فَعَتَوْا عَنْ اَمْرِ رَبِّهِمْ فَاَخَذَتْهُمُ الصّٰعِقَةُ وَ
هُمْ يَنْظُرُوْنَ ﴿٤٤﴾ فَمَا اسْتَطَاعُوْا مِنْ قِيَامٍ وَّمَا كَانُوْا مُنْتَصِرِيْنَ ﴿٤٥﴾
وَقَوْمَ نُوْحٍ مِّنْ قَبْلُ اِنَّهُمْ كَانُوْا قَوْمًا فٰسِقِيْنَ ﴿٤٦﴾ وَ
السَّمَآءَ بَنَيْنٰهَا بِاَيْىدٍ وَّاِنَّا لَمُوْسِعُوْنَ ﴿٤٧﴾ وَالْاَرْضَ فَرَشْنٰهَا
فَنِعْمَ الْمٰهِدُوْنَ ﴿٤٨﴾ وَمِنْ كُلِّ شَيْءٍ خَلَقْنَا زَوْجَيْنِ لَعَلَّكُمْ
تَذَكَّرُوْنَ ﴿٤٩﴾ فَفِرُّوْٓا اِلَى اللّٰهِ اِنِّيْ لَكُمْ مِّنْهُ نَذِيْرٌ مُّبِيْنٌ ﴿٥٠﴾

(ابراهيم) چيو تہ، اي قاصدؤ! اوهان جو ڪهڙو غرض آهي؟ (٣١). چيائون تہ، بيشڪ اسين هڪڙي ڏوهاري قوم ڏانهن موڪليا ويا آهيون (٣٢). تہ متن مٽيءَ جا ڳوڙها وسايون (٣٣). جي حد کان لنگهندڙن لاءِ تنهنجي پالڻهار وٽ نشان ڪيل آهن (٣٤). پوءِ مؤمنن مان جيڪو اُتي هو تنهن کي ٻاهر ڪڍيوسون (٣٥). پوءِ اُتي مسلمانن جي هڪ گهر کان سواءِ (ٻيو ڪو گهر) نہ ڏٺوسون (٣٦). ۽ جيڪي ڏکوئيندڙ عذاب کان ڊڄندا آهن، تن لاءِ اُتي (عبرت لاءِ) نشاني ڇڏي سون (٣٧). ۽ موسىٰ (جي قصي) ۾ (بہ عبرت آهي) جڏهن کيس پڌري دليل سان فرعون ڏانهن موڪليوسون (٣٨). پوءِ هن پنهنجي لشڪر سميت مُنهن موڙيو، چيائين تہ (هيءُ) جادوگر يا چريو آهي (٣٩). تنهن ڪري ان کي ۽ سندس لشڪر کي پڪڙيوسون، پوءِ انهن کي ملامت وارو ڪري سمنڊ ۾ اڇليوسون (٤٠). ۽ عاد جي (قصي) ۾ (بہ عبرت آهي) جڏهن اهڙو بي برڪت واءُ موڪليوسون (٤١). جو جنهن شيءِ تي اچي پهچي تنهن کي ڳريل هڏي وانگر ڪرڻ کان سواءِ نہ ڇڏي (٤٢). ۽ ثمود (جي قصي) ۾ (بہ عبرت آهي) جڏهن کين چيو ويو تہ، (اوهين) هڪ مدت تائين مزا ماڻيو (٤٣). پوءِ پنهنجي پالڻهار جو حڪم (مڃڻ) کان هٺ ڪيائون، تنهن ڪري سندن ڏسندي کين (هڪ) سخت ڪڙڪي ورتو (٤٤). پوءِ نکي اُتي سگهيا ۽ نکي وير وٺڻ وارا هئا (٤٥). ۽ (هن کان) اڳ نوح جي قوم (کي هلاڪ ڪيوسون) ڇو جو اهي بدڪار ماڻهو هئا (٤٦). ۽ آسمانن کي (پنهنجيءَ) قوت سان بڻايوسون ۽ بيشڪ اسين سگهارا آهيون (٤٧). ۽ زمين کي پکيڙيوسون جو چڱا پکيڙيندڙ آهيون (٤٨). ۽ سڀڪنهن شيءِ مان جوڙو جوڙو بڻايوسون تہ مَن اوهين نصيحت وٺو (٤٩). تنهن ڪري (اي پيغمبر! منهنجن ٻانهن کي چؤ تہ) الله ڏانهن ڀڄو، بيشڪ آءٌ سندس طرف کان اوهان لاءِ پڌرو ڊيڄاريندڙ آهيان (٥٠).

وَلَا تَجْعَلُوْا مَعَ اللّٰهِ اِلٰهًا اٰخَرَ ؕ اِنِّیْ لَكُمْ مِّنْهُ نَذِیْرٌ مُّبِیْنٌ ٥١ كَذٰلِكَ
مَاۤ اَتَى الَّذِیْنَ مِنْ قَبْلِهِمْ مِّنْ رَّسُوْلٍ اِلَّا قَالُوْا سَاحِرٌ اَوْ مَجْنُوْنٌ ٥٢
اَتَوَاصَوْا بِهٖ ۚ بَلْ هُمْ قَوْمٌ طَاغُوْنَ ٥٣ فَتَوَلَّ عَنْهُمْ فَمَاۤ اَنْتَ بِمَلُوْمٍ ٥٤
وَّذَكِّرْ فَاِنَّ الذِّكْرٰى تَنْفَعُ الْمُؤْمِنِیْنَ ٥٥ وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْاِنْسَ
اِلَّا لِیَعْبُدُوْنِ ٥٦ مَاۤ اُرِیْدُ مِنْهُمْ مِّنْ رِّزْقٍ وَّمَاۤ اُرِیْدُ اَنْ
یُّطْعِمُوْنِ ٥٧ اِنَّ اللّٰهَ هُوَ الرَّزَّاقُ ذُو الْقُوَّةِ الْمَتِیْنُ ٥٨ فَاِنَّ
لِلَّذِیْنَ ظَلَمُوْا ذَنُوْبًا مِّثْلَ ذَنُوْبِ اَصْحٰبِهِمْ فَلَا یَسْتَعْجِلُوْنِ ٥٩
فَوَیْلٌ لِّلَّذِیْنَ كَفَرُوْا مِنْ یَّوْمِهِمُ الَّذِیْ یُوْعَدُوْنَ ٦٠

سُوْرَةُ الطُّوْرِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

وَالطُّوْرِ ١ وَكِتٰبٍ مَّسْطُوْرٍ ٢ فِیْ رَقٍّ مَّنْشُوْرٍ ٣ وَّالْبَیْتِ الْمَعْمُوْرِ ٤
وَالسَّقْفِ الْمَرْفُوْعِ ٥ وَالْبَحْرِ الْمَسْجُوْرِ ٦ اِنَّ عَذَابَ رَبِّكَ لَوَاقِعٌ ٧
مَّا لَهٗ مِنْ دَافِعٍ ٨ یَّوْمَ تَمُوْرُ السَّمَآءُ مَوْرًا ٩ وَّتَسِیْرُ الْجِبَالُ سَیْرًا ١٠
فَوَیْلٌ یَّوْمَىِٕذٍ لِّلْمُكَذِّبِیْنَ ١١ الَّذِیْنَ هُمْ فِیْ خَوْضٍ یَّلْعَبُوْنَ ١٢ یَوْمَ
یُدَعُّوْنَ اِلٰى نَارِ جَهَنَّمَ دَعًّا ١٣ هٰذِهِ النَّارُ الَّتِیْ كُنْتُمْ بِهَا تُكَذِّبُوْنَ ١٤

۽ الله سان (ٻيو) ڪو معبود نہ ٺھرايو، بيشڪ آءٌ سندس پار کان اوھان لاءِ پڌرو ڊيڄاريندڙ آھيان (٥١). اھڙيءَ طرح جيڪي انھن کان اڳ ھئا تن وٽ ڪوبہ پيغمبر نہ آيو، جو ان کي جادوگر يا چريو (سڏڻ) کان سواءِ ٻيو ڪي نہ چيائون (٥٢). ان (چوڻ) جي ھڪ ٻئي کي وصيت ڪندا آھن ڇا؟ (نہ!) بلڪ اھي نافرمان قوم آھن (٥٣). تنھن ڪري (اي پيغمبر!) ڪانئن منھن موڙ ھاڻي تون ميار وارو نہ آھين (٥٤). ۽ سمجھاڻي ڏيندو رھہ، ڇوتہ سمجھاڻ مؤمنن کي فائدو ڏيندو آھي (٥٥). ۽ جنن ۽ ماڻھن کي (ٻئي ڪنھن ڪم لاءِ) نہ پيدا ڪيوسون، سواءِ ھن جي تہ منھنجي عبادت ڪن (٥٦). نڪي کانئن ڪا روزي ٿو گھران ۽ نڪي گھران ٿو تہ مون کي کارائين (٥٧). بيشڪ الله ئي روزي ڏيندڙ آھي جو تمام سگھارو زبردست آھي (٥٨). پوءِ بيشڪ جن ظلم ڪيو تن لاءِ سندن يارن جي سزا جھڙو عذاب (جو ياڳو) آھي پوءِ مون کان جلد (عذاب) نہ گھرن (٥٩). پوءِ ڪافرن لاءِ سندن ان ڏينھن کان ويل آھي، جنھن جو کين دڙڪو ڏنو وڃي ٿو (٦٠).

سورة طور مڪي آھي ۽ ھن ۾ اٺونجاھ
آيتون ۽ ٻہ رڪوع آھن.

الله ٻاجھاري مھربان جي نالي سان (شروع)

(جبل) طور جو قسم آھي (١). ۽ لکيل ڪتاب جو (قسم آھي) (٢). جو کليل ورقن ۾ لکيل آھي (٣). ۽ آباد گھر جو (قسم آھي) (٤). ۽ مٿاھينءَ ڇت جو (قسم آھي) (٥). ۽ اپامندڙ سمنڊ جو (قسم آھي) (٦). تہ بيشڪ تنھنجي پالڻھار جو عذاب ضرور ٿيڻو آھي (٧). اُن کي ڪوبہ ٽارڻ وارو ڪونھي (٨). جنھن ڏينھن آسمان موج ھڻي ڇرندو (٩). ۽ جبل چڱيءَ طرح ھلندا (١٠). تنھن ڏينھن اُنھن ڪوڙ ڀائيندڙن لاءِ ويل آھي (١١). جيڪي اجائي ڳالھائڻ ۾ راند ڪندا آھن (١٢). جنھن ڏينھن دوزخ جي باھ ڏانھن ڌڪا ڏيئي روانا ڪبا (١٣). (تنھن ڏيھن چئبن تہ) ھيءَ اُھا باھ آھي، جنھن کي (اوھين) ڪوڙ ڀائيندا ھيؤ (١٤).

اَفَسِحْرٌ هٰذَآ اَمْ اَنْتُمْ لَا تُبْصِرُوْنَ ﴿۱۵﴾ اِصْلَوْهَا فَاصْبِرُوْٓا اَوْ لَا تَصْبِرُوْا ۚ
سَوَآءٌ عَلَيْكُمْ ؕ اِنَّمَا تُجْزَوْنَ مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُوْنَ ﴿۱۶﴾ اِنَّ
الْمُتَّقِيْنَ فِيْ جَنّٰتٍ وَّنَعِيْمٍ ﴿۱۷﴾ فٰكِهِيْنَ بِمَآ اٰتٰهُمْ رَبُّهُمْ ۚ وَوَقٰهُمْ
رَبُّهُمْ عَذَابَ الْجَحِيْمِ ﴿۱۸﴾ كُلُوْا وَاشْرَبُوْا هَنِيْٓـًٔا بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُوْنَ ﴿۱۹﴾
مُتَّكِـِٕيْنَ عَلٰى سُرُرٍ مَّصْفُوْفَةٍ ۚ وَزَوَّجْنٰهُمْ بِحُوْرٍ عِيْنٍ ﴿۲۰﴾ وَالَّذِيْنَ
اٰمَنُوْا وَاتَّبَعَتْهُمْ ذُرِّيَّتُهُمْ بِاِيْمَانٍ اَلْحَقْنَا بِهِمْ ذُرِّيَّتَهُمْ وَمَآ
اَلَتْنٰهُمْ مِّنْ عَمَلِهِمْ مِّنْ شَيْءٍ ؕ كُلُّ امْرِئٍۢ بِمَا كَسَبَ رَهِيْنٌ ﴿۲۱﴾
وَاَمْدَدْنٰهُمْ بِفَاكِهَةٍ وَّلَحْمٍ مِّمَّا يَشْتَهُوْنَ ﴿۲۲﴾ يَتَنَازَعُوْنَ فِيْهَا
كَاْسًا لَّا لَغْوٌ فِيْهَا وَلَا تَاْثِيْمٌ ﴿۲۳﴾ وَيَطُوْفُ عَلَيْهِمْ غِلْمَانٌ لَّهُمْ
كَاَنَّهُمْ لُؤْلُؤٌ مَّكْنُوْنٌ ﴿۲۴﴾ وَاَقْبَلَ بَعْضُهُمْ عَلٰى بَعْضٍ
يَّتَسَآءَلُوْنَ ﴿۲۵﴾ قَالُوْٓا اِنَّا كُنَّا قَبْلُ فِيْٓ اَهْلِنَا مُشْفِقِيْنَ ﴿۲۶﴾ فَمَنَّ
اللّٰهُ عَلَيْنَا وَوَقٰىنَا عَذَابَ السَّمُوْمِ ﴿۲۷﴾ اِنَّا كُنَّا مِنْ قَبْلُ
نَدْعُوْهُ ؕ اِنَّهٗ هُوَ الْبَرُّ الرَّحِيْمُ ﴿۲۸﴾ فَذَكِّرْ فَمَآ اَنْتَ بِنِعْمَتِ رَبِّكَ
بِكَاهِنٍ وَّلَا مَجْنُوْنٍ ﴿۲۹﴾ اَمْ يَقُوْلُوْنَ شَاعِرٌ نَّتَرَبَّصُ بِهٖ
رَيْبَ الْمَنُوْنِ ﴿۳۰﴾ قُلْ تَرَبَّصُوْا فَاِنِّيْ مَعَكُمْ مِّنَ الْمُتَرَبِّصِيْنَ ﴿۳۱﴾

هيءُ جادو آهي ڇا يا اوهين نه ٿا ڏسو؟ (١٥). اُن ۾ گهڙو پوءِ صبر ڪريو يا نه صبر ڪريو، (ته) اوهان تي هڪ جهڙي (ڳالهه) آهي، جيڪي اوهين ڪندا هيؤ، رڳو تنهن جو بدلو اوهان کي ڏنو ويندو (١٦). بيشڪ پرهيزگار باغن ۽ نعمتن ۾ هوندا (١٧). جيڪا (نعمت) کين سندن پالڻهار ڏني تنهن سان خوش هوندا ۽ (انهي ڪري به خوش هوندا جو) سندن پالڻهار کين دوزخ جي عذاب کان بچايو (١٨). (چئبن ته) انهيءَ ڪري جو (چڱا) ڪم ڪندا هيؤ، مزي سان کائو ۽ پيئو (١٩). هڪ ٻئي جي برابر وڇايل پلنگن تي ٽيڪ ڏيئي ويٺل هوندا ۽ کين وڏين اکين وارين حورن سان پرڻائيندا سون (٢٠). ۽ جن ايمان آندو ۽ سندن اولاد ايمان سان سندن پيروي ڪئي، تن سان سندن اولاد کي (جنت ۾) ملائيندا سون ۽ کين سندن عملن مان ڪجهه (ذرو) به نه گهٽائيندا سون. هر هڪ ماڻهو جيڪي ڪمايو تنهن ۾ (اُهو پاڻ) ڳهه ٿيل آهي (٢١). ۽ انهن کي ميوو ۽ گوشت جنهن (قسم) مان گهرندا (تنهن مان) پيا ڏيندا سون (٢٢). اُتي شراب جا پيالا هڪ ٻئي کان پيا وٺندا، جنهن ۾ نڪي بڪ بڪ ۽ نڪو گناه ۾ پوڻ هوندو (٢٣). ۽ وٽن اهڙا نينگر سندن آسپاس (خدمت لاءِ) پيا ايندا ويندا جو ڄڻڪ اُهي ڍڪيل موتي آهن (٢٤). ۽ انهن مان هڪڙا ٻين ڏانهن پاڻ ۾ پڇا ڪرڻ لاءِ منهن ڪندا (٢٥). چوندا ته بيشڪ اسين هن کان اڳ پنهنجن گهروارن ۾ ڊڄندڙ هئاسون (٢٦). پوءِ الله اسان تي (وڏو) احسان ڪيو ۽ اسان کي دوزخ جي عذاب کان بچايائين (٢٧). بيشڪ اسين هن کان اڳ کيس سڏيندا هياسون، بيشڪ اهو ئي احسان ڪندڙ مهربان آهي (٢٨). پوءِ (اي پيغمبر! کين) نصيحت ڪر جو تون پنهنجي پالڻهار جي فضل سان نه ڪي ڀوِيو ۽ نه ڪي چريو آهين (٢٩). بلڪ (تو لاءِ) چوندا آهن ڇا ته شاعر آهي؟ (۽ اسين) سندن حق ۾ زماني جي ڦير گهير اچڻ جا منتظر آهيون (٣٠). (انهن ڪافرن کي) چؤ ته اوهين به انتظار ڪريو جو بيشڪ آءٌ به اوهان ساڻ انتظار ڪندڙ آهيان (٣١).

اَمْ تَاْمُرُهُمْ اَحْلَامُهُمْ بِهٰذَآ اَمْ هُمْ قَوْمٌ طَاغُوْنَ ﴿۳۲﴾ اَمْ يَقُوْلُوْنَ
تَقَوَّلَهٗ ۚ بَلْ لَّا يُؤْمِنُوْنَ ﴿۳۳﴾ فَلْيَاْتُوْا بِحَدِيْثٍ مِّثْلِهٖۤ اِنْ كَانُوْا
صٰدِقِيْنَ ﴿۳۴﴾ اَمْ خُلِقُوْا مِنْ غَيْرِ شَيْءٍ اَمْ هُمُ الْخٰلِقُوْنَ ﴿۳۵﴾ اَمْ خَلَقُوا
السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضَ ۚ بَلْ لَّا يُوْقِنُوْنَ ﴿۳۶﴾ اَمْ عِنْدَهُمْ خَزَآئِنُ رَبِّكَ
اَمْ هُمُ الْمُصَيْطِرُوْنَ ﴿۳۷﴾ اَمْ لَهُمْ سُلَّمٌ يَّسْتَمِعُوْنَ فِيْهِ ۚ فَلْيَاْتِ
مُسْتَمِعُهُمْ بِسُلْطٰنٍ مُّبِيْنٍ ﴿۳۸﴾ اَمْ لَهُ الْبَنٰتُ وَلَكُمُ الْبَنُوْنَ ﴿۳۹﴾ اَمْ
تَسْـَٔلُهُمْ اَجْرًا فَهُمْ مِّنْ مَّغْرَمٍ مُّثْقَلُوْنَ ﴿۴۰﴾ اَمْ عِنْدَهُمُ الْغَيْبُ
فَهُمْ يَكْتُبُوْنَ ﴿۴۱﴾ اَمْ يُرِيْدُوْنَ كَيْدًا ۚ فَالَّذِيْنَ كَفَرُوْا هُمُ
الْمَكِيْدُوْنَ ﴿۴۲﴾ اَمْ لَهُمْ اِلٰهٌ غَيْرُ اللّٰهِ ۚ سُبْحٰنَ اللّٰهِ عَمَّا يُشْرِكُوْنَ ﴿۴۳﴾
وَاِنْ يَّرَوْا كِسْفًا مِّنَ السَّمَآءِ سَاقِطًا يَّقُوْلُوْا سَحَابٌ مَّرْكُوْمٌ ﴿۴۴﴾
فَذَرْهُمْ حَتّٰى يُلٰقُوْا يَوْمَهُمُ الَّذِيْ فِيْهِ يُصْعَقُوْنَ ﴿۴۵﴾ يَوْمَ
لَا يُغْنِيْ عَنْهُمْ كَيْدُهُمْ شَيْـًٔا وَّلَا هُمْ يُنْصَرُوْنَ ﴿۴۶﴾ وَاِنَّ
لِلَّذِيْنَ ظَلَمُوْا عَذَابًا دُوْنَ ذٰلِكَ وَلٰكِنَّ اَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُوْنَ ﴿۴۷﴾
وَاصْبِرْ لِحُكْمِ رَبِّكَ فَاِنَّكَ بِاَعْيُنِنَا وَسَبِّحْ بِحَمْدِ
رَبِّكَ حِيْنَ تَقُوْمُ ﴿۴۸﴾ وَمِنَ الَّيْلِ فَسَبِّحْهُ وَاِدْبَارَ النُّجُوْمِ ﴿۴۹﴾

ڪين سندن عقل اهو ڏس ڏيندا آهن ڇا يا اُهي شرارتي قوم آهن؟ (٣٢). ڇوندا آهن ڇا ته هن (قرآن) کي پاڻ ٺاهيو اٿس، (نه!) بلڪ ايمان نه ٿا آڻين (٣٣). پوءِ (ڪين) جڳائي ته جيڪڏهن سچا آهن ته ان جهڙو ڪو سخن (ٺاهي) آڻين (٣٤). اِهي بي سبب (پاڻهي) پيدا ٿي پيا آهن ڇا يا اُهي (پاڻ) پيدا ڪندڙ آهن؟ (٣٥). آسمانن ۽ زمين کي ٺاهيو اٿن ڇا؟ (نه!) بلڪ (اُهي) يقين نه ڪندا آهن (٣٦). تنهنجي پالڻهار جا خزانا وٽن آهن ڇا يا اُهي داروغا آهن؟ (٣٧). ڪين ڪا ڏاڪڻ آهي ڇا جنهن تي (چڙهي) ڪن ڏيئي ٻڌندا آهن؟ پوءِ جڳائي ته انهن مان ٻڌندڙ ڪو پڌرو دليل آڻي (٣٨). الله کي ڌيئر آهن ڇا ۽ اوهان کي پٽ؟ (٣٩). اُنهن کان ڪا مزوري گهرين ٿو ڇا؟ جو اُهي (اُنهيءَ) ڇٽيءَ کان ڳوري بار (هيٺ) ٿيا آهن (٤٠). اُنهن وٽ ڳجهه جو علم آهي ڇا؟ جو اهي لکندا آهن (٤١). ڪا بڇڙي رٿ ڪرڻ گهرندا آهن ڇا؟ پوءِ جن ڪفر ڪيو سي ئي فريب ۾ پيل آهن (٤٢). اُنهن لاءِ الله کان سواءِ (ٻيو) ڪو عبادت جو لائق آهي ڇا؟ (سا ٿس) جيڪو شريڪ مقرر ڪندا آهن، تنهن کان الله پاڪ آهي (٤٣). ۽ جيڪڏهن آسمان مان ڪو ٽڪرو ڪرندڙ ڏسندا ته چوندا ته گهاٽو ڪڪر آهي (٤٤). پوءِ (اي پيغمبر) انهن کي ايستائين ڇڏي ڏي، جيستائين پنهنجو اهو ڏينهن ڏسن جنهن ۾ بيهوش ڪيو ويندن (٤٥). جنهن ڏينهن سندن فريب ڪائڻ ڪجهه به نه ٽاريندو ۽ نڪي ڪين مدد ڏبي (٤٦). ۽ بيشڪ ظالمن لاءِ هن کان سواءِ ٻيو عذاب (به) آهي، پر انهن مان گهڻا نه ڄاڻندا آهن (٤٧). ۽ (اي پيغمبر!) تون پنهنجي پالڻهار جي حڪم (اچڻ) تائين صبر ڪر ڇو ته تون اسان جي نظر هيٺ آهين ۽ جنهن مهل تون اُٿين (تنهن مهل) پنهنجي پالڻهار جي ساراهه سان پاڪائي بيان ڪر (٤٨). ۽ ڪجهه رات جو (به) سندس پاڪائي بيان ڪر ۽ ستارن جي لهڻ کان پوءِ (به) (٤٩).

سُوْرَةُ النَّجْمِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ ○

وَالنَّجْمِ اِذَا هَوٰى ۙ﴿۱﴾ مَا ضَلَّ صَاحِبُكُمْ وَمَا غَوٰى ۚ﴿۲﴾ وَمَا یَنْطِقُ عَنِ
الْهَوٰى ؕ﴿۳﴾ اِنْ هُوَ اِلَّا وَحْیٌ یُّوْحٰى ۙ﴿۴﴾ عَلَّمَهٗ شَدِیْدُ الْقُوٰى ۙ﴿۵﴾ ذُوْ
مِرَّةٍ ؕ فَاسْتَوٰى ۙ﴿۶﴾ وَهُوَ بِالْاُفُقِ الْاَعْلٰى ؕ﴿۷﴾ ثُمَّ دَنَا فَتَدَلّٰى ۙ﴿۸﴾
فَكَانَ قَابَ قَوْسَیْنِ اَوْ اَدْنٰى ۚ﴿۹﴾ فَاَوْحٰۤى اِلٰى عَبْدِهٖ مَاۤ اَوْحٰى ؕ﴿۱۰﴾ مَا
كَذَبَ الْفُؤَادُ مَا رَاٰى ﴿۱۱﴾ اَفَتُمٰرُوْنَهٗ عَلٰى مَا یَرٰى ﴿۱۲﴾ وَلَقَدْ رَاٰهُ
نَزْلَةً اُخْرٰى ۙ﴿۱۳﴾ عِنْدَ سِدْرَةِ الْمُنْتَهٰى ﴿۱۴﴾ عِنْدَهَا جَنَّةُ الْمَاْوٰى ؕ﴿۱۵﴾
اِذْ یَغْشَى السِّدْرَةَ مَا یَغْشٰى ۙ﴿۱۶﴾ مَا زَاغَ الْبَصَرُ وَمَا طَغٰى ﴿۱۷﴾
لَقَدْ رَاٰى مِنْ اٰیٰتِ رَبِّهِ الْكُبْرٰى ﴿۱۸﴾ اَفَرَءَیْتُمُ اللّٰتَ وَالْعُزّٰى ۙ﴿۱۹﴾
وَمَنٰوةَ الثَّالِثَةَ الْاُخْرٰى ﴿۲۰﴾ اَلَكُمُ الذَّكَرُ وَلَهُ الْاُنْثٰى ﴿۲۱﴾
تِلْكَ اِذًا قِسْمَةٌ ضِیْزٰى ﴿۲۲﴾ اِنْ هِیَ اِلَّاۤ اَسْمَآءٌ سَمَّیْتُمُوْهَاۤ اَنْتُمْ
وَاٰبَآؤُكُمْ مَّاۤ اَنْزَلَ اللّٰهُ بِهَا مِنْ سُلْطٰنٍ ؕ اِنْ یَّتَّبِعُوْنَ
اِلَّا الظَّنَّ وَمَا تَهْوَى الْاَنْفُسُ ۚ وَلَقَدْ جَآءَهُمْ مِّنْ رَّبِّهِمُ
الْهُدٰى ﴿۲۳﴾ اَمْ لِلْاِنْسَانِ مَا تَمَنّٰى ۫ۖ﴿۲۴﴾ فَلِلّٰهِ الْاٰخِرَةُ وَالْاُوْلٰى ع ﴿۲۵﴾

سورة نجم مڪي آهي ۽ هن ۾ ٻاهٺ
آيتون ۽ ٽي رڪوع آهن.

الله ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

ستاري جو قسم آهي جڏهن لٿو (١). ته اوهان جو (هيءُ) سنگتي (يعني محمدﷺ) نڪي ڀُلو ۽ نڪي بي راهو هليو (٢). ۽ نڪي نفس جي سڌ کان ڳالهائيندو آهي (٣). هيءُ (قرآن ٻيو) نه آهي، سواءِ وحي جي جو ڏانهس موڪليو ويندو آهي (۴). اُن کي ڏاڍيءَ سگهه واري سيکاريو آهي (٥). جو زور وارو آهي، پوءِ اُهو سڌو بيٺو (٦). ۽ اُهو (آسمان جي) مٿاهين ڪناري تي هو (٧). وري ويجهو ٿيو پوءِ هيٺ لٿو (٨). پوءِ ٻن ڪمانن جيتري وٿي هئي يا (اُن کان به) تمام ويجهو هو (٩). پوءِ ان (الله) جي ٻانهي ڏانهن پيغام پهچايائين، جيڪي پهچايائين (١٠). جيڪي (پيغمبر جي) دل ڏٺو سو اُن ڪوڙ نه ڄاتو (١١). جيڪي (پيغمبر) ڏسندو آهي، تنهن ۾ اُن سان ڇو جهڳڙو ڪندا آهيو؟ (١٢). ۽ بيشڪ اِنهيءَ (ملائڪ) کي (اُنهيءَ مهل) ٻيو ڀيرو (سندس اصلي صورت ۾) ڏٺو هيائين (١٣). سدرة المنتهیٰ (وڏيءَ ٻير) وٽ (١۴). اُن (سدرة المنتهیٰ) وٽ رهڻ وارو باغ آهي (١٥). (ملائڪ کي اُنهيءَ مهل ڏٺائين)، جنهن مهل ٻير کي اُنهيءَ ڍڪيو، جنهن ڍڪيو ٿي (١٦). (پيغمبر جي) اک نه ڪي ٿڙي ۽ نه ڪي حد کان لنگهي (١٧). بيشڪ ڪي وڏيون نشانيون پنهنجي پالڻهار جون ڏٺائين (١٨). لات ۽ عزیٰ کي ڏٺو اٿو ڇا؟ (١٩). ۽ پوئين ٽين منات کي به؟ (جو اِهي بت الله ٻڍي نه سگهندا آهن) (٢٠). اوهان لاءِ پٽ آهن ڇا ۽ الله لاءِ ڌيئرون؟ (٢١). اِها (ورهاست) اُنهيءَ مهل بي انصافيءَ واري ورهاست آهي (٢٢). اِهي (سڀ) رڳا نالا آهن، جي اوهان پاڻ ۽ اوهان جي ابن ڏاڏن مقرر ڪيا آهن. الله اُن (جي ثابتيءَ) جو ڪو دليل نازل نه ڪيو آهي (هيءُ رڳو) گمان تي هلندا آهن ۽ جيڪي (سندن) جيءَ سڌ ڪندا آهن، (تنهن تي به)، ۽ بيشڪ سندن پالڻهار کان وٽن هدايت آئي آهي (٢٣). ماڻهو جيڪا سڌ ڪندو آهي سا ڪيس ملندي ڇا؟ (٢۴). پوءِ هو جڳ ۽ هي جڳ الله جو آهي (٢٥).

وَكَمْ مِّنْ مَّلَكٍ فِي السَّمٰوٰتِ لَا تُغْنِيْ شَفَاعَتُهُمْ شَيْـًٔا اِلَّا مِنْۢ
بَعْدِ اَنْ يَّاْذَنَ اللّٰهُ لِمَنْ يَّشَآءُ وَيَرْضٰى ﴿٢٦﴾ اِنَّ الَّذِيْنَ لَا يُؤْمِنُوْنَ
بِالْاٰخِرَةِ لَيُسَمُّوْنَ الْمَلٰٓئِكَةَ تَسْمِيَةَ الْاُنْثٰى ﴿٢٧﴾ وَمَا لَهُمْ بِهٖ مِنْ
عِلْمٍ ؕ اِنْ يَّتَّبِعُوْنَ اِلَّا الظَّنَّ ۚ وَاِنَّ الظَّنَّ لَا يُغْنِيْ مِنَ الْحَقِّ
شَيْـًٔا ۚ ﴿٢٨﴾ فَاَعْرِضْ عَنْ مَّنْ تَوَلّٰى ۙ عَنْ ذِكْرِنَا وَلَمْ يُرِدْ اِلَّا الْحَيٰوةَ
الدُّنْيَا ؕ ﴿٢٩﴾ ذٰلِكَ مَبْلَغُهُمْ مِّنَ الْعِلْمِ ؕ اِنَّ رَبَّكَ هُوَ اَعْلَمُ بِمَنْ
ضَلَّ عَنْ سَبِيْلِهٖ ۙ وَهُوَ اَعْلَمُ بِمَنِ اهْتَدٰى ﴿٣٠﴾ وَلِلّٰهِ مَا فِي
السَّمٰوٰتِ وَمَا فِي الْاَرْضِ ۙ لِيَجْزِيَ الَّذِيْنَ اَسَآءُوْا بِمَا عَمِلُوْا
وَيَجْزِيَ الَّذِيْنَ اَحْسَنُوْا بِالْحُسْنٰى ۚ ﴿٣١﴾ اَلَّذِيْنَ يَجْتَنِبُوْنَ كَبٰٓئِرَ الْاِثْمِ
وَالْفَوَاحِشَ اِلَّا اللَّمَمَ ؕ اِنَّ رَبَّكَ وَاسِعُ الْمَغْفِرَةِ ؕ هُوَ اَعْلَمُ بِكُمْ اِذْ
اَنْشَاَكُمْ مِّنَ الْاَرْضِ وَاِذْ اَنْتُمْ اَجِنَّةٌ فِيْ بُطُوْنِ اُمَّهٰتِكُمْ ۚ فَلَا تُزَكُّوْٓا
اَنْفُسَكُمْ ؕ هُوَ اَعْلَمُ بِمَنِ اتَّقٰى ﴿٣٢﴾ اَفَرَءَيْتَ الَّذِيْ تَوَلّٰى ۙ ﴿٣٣﴾ وَاَعْطٰى
قَلِيْلًا وَّاَكْدٰى ﴿٣٤﴾ اَعِنْدَهٗ عِلْمُ الْغَيْبِ فَهُوَ يَرٰى ﴿٣٥﴾ اَمْ لَمْ يُنَبَّاْ
بِمَا فِيْ صُحُفِ مُوْسٰى ۙ ﴿٣٦﴾ وَاِبْرٰهِيْمَ الَّذِيْ وَفّٰٓى ۙ ﴿٣٧﴾ اَلَّا تَزِرُ
وَازِرَةٌ وِّزْرَ اُخْرٰى ۙ ﴿٣٨﴾ وَاَنْ لَّيْسَ لِلْاِنْسَانِ اِلَّا مَا سَعٰى ۙ ﴿٣٩﴾

۽ آسمانن ۾ ڪيترائي ملائڪ آهن جن جي پارت ذري جيترو به نفعو نہ ڪندي، پر الله جي موڪل ڏيڻ کانپوءِ جنهن لاءِ گھري ۽ راضي ٿئي (٢٦). بيشڪ جيڪي آخرت کي نہ مڃيندا آهن سي ملائڪن تي ڌيئرن جا نالا رکندا آهن (٢٧). ۽ کين اِن (ڳالھ) جي ڪا خبر نہ آهي، رڳو گمان تي هلندا آهن ۽ بيشڪ گمان حقيقت جي سڃاڻڻ ۾ ڪجھ بہ نفعو نہ ڏيندو آهي (٢٨). پوءِ (اي پيغمبر!) اُنهيءَ کان منهن موڙ جنهن اسان جي ياد ڪرڻ کان منهن ڦيرايو ۽ دنيا جي حياتيءَ کان سواءِ (ٻيو) ڪجھ نہ گھريائين (٢٩). اِها سندن علم جي پڄاڻي آهي، بيشڪ تنهنجو پالڻھار ئي اُنهيءَ کي چڱيءَ طرح ڄاڻندڙ آهي، جيڪو سندس واٽ کان ڀلو ۽ جيڪو سڌي رستي هليو، تنهن کي (بہ) اُهو چڱيءَ طرح ڄاڻندڙ آهي (٣٠). ۽ جيڪي آسمانن ۾ آهي ۽ جيڪي زمين ۾ آهي سو الله جو آهي تہ جن بڇڙا ڪم ڪيا تن کي انهن ڪمن جي ڪري نيٺ سزا ڏئي ۽ جن چڱايون ڪيون، تن کي ڀلائي جو (جوڳو) بدلو ڏئي (٣١). جيڪي ننڍن گناهَن کان سواءِ وڏن گناهَن ۽ بي حيائيءَ کان پاڻ کي بچائيندا آهن، بيشڪ تنهنجو پالڻھار (اُنهن لاءِ) وڏي بخشش وارو آهي. اُهو اوهان کي چڱو ڄاڻندڙ آهي، جڏهن اوهان کي زمين مان پيدا ڪيائين ۽ جڏهن اوهين پنهنجن مائن جي پيٽن ۾ ٻار هيؤ. تنهن ڪري اوهين پاڻ کي نہ ساراهيو، الله اُنهيءَ کي چڱيءَ طرح ڄاڻندڙ آهي، جيڪو پرهيزگار ٿيو (٣٢). (اي پيغمبر) پوءِ ان کي نہ ڏٺو اٿيئي ڇا جيڪو ڦريو؟ (٣٣). ۽ ٿورو (مال) ڏنائين ۽ سخت دل ٿيو (٣٤) وٽس ڳجھ جي خبر آهي ڇا جو جٽڪ اُهو (سڀڪجھ) اکين سان ڏسندو آهي؟ (٣٥). اُنهيءَ جي خبر کيس نہ ڏني ويئي ڇا جيڪي موسىٰ جي صحيفن ۾ (لکيل) آهي؟ (٣٦). ۽ (جيڪي) ابراهيم (جي صحيفن ۾ آهي)، جنهن (الله جي حقن کي) پورو ڪيو (٣٧). (هيءُ حڪم) تہ ڪو بار کڻندڙ ڪنهن ٻئي (جي گناه) جو بار نہ کڻندو (٣٨). ۽ تہ ماڻهوءَ کي رڳو اُها ئي (ڪمائي) ملندي جيڪا ڪيائين (٣٩).

وَاَنَّ سَعْيَهٗ سَوْفَ يُرٰى ﴿۴۰﴾ ثُمَّ يُجْزٰىهُ الْجَزَآءَ الْاَوْفٰى ﴿۴۱﴾ وَاَنَّ اِلٰى
رَبِّكَ الْمُنْتَهٰى ﴿۴۲﴾ وَاَنَّهٗ هُوَ اَضْحَكَ وَاَبْكٰى ﴿۴۳﴾ وَاَنَّهٗ هُوَ اَمَاتَ وَ
اَحْيَا ﴿۴۴﴾ وَاَنَّهٗ خَلَقَ الزَّوْجَيْنِ الذَّكَرَ وَالْاُنْثٰى ﴿۴۵﴾ مِنْ نُّطْفَةٍ
اِذَا تُمْنٰى ﴿۴۶﴾ وَاَنَّ عَلَيْهِ النَّشْاَةَ الْاُخْرٰى ﴿۴۷﴾ وَاَنَّهٗ هُوَ اَغْنٰى وَ
اَقْنٰى ﴿۴۸﴾ وَاَنَّهٗ هُوَ رَبُّ الشِّعْرٰى ﴿۴۹﴾ وَاَنَّهٗۤ اَهْلَكَ عَادَا الْاُوْلٰى ﴿۵۰﴾
وَثَمُوْدَاۡ فَمَاۤ اَبْقٰى ﴿۵۱﴾ وَقَوْمَ نُوْحٍ مِّنْ قَبْلُ ۗ اِنَّهُمْ كَانُوْا هُمْ اَظْلَمَ
وَاَطْغٰى ﴿۵۲﴾ وَالْمُؤْتَفِكَةَ اَهْوٰى ﴿۵۳﴾ فَغَشّٰىهَا مَا غَشّٰى ﴿۵۴﴾ فَبِاَىِّ اٰلَآءِ
رَبِّكَ تَتَمَارٰى ﴿۵۵﴾ هٰذَا نَذِيْرٌ مِّنَ النُّذُرِ الْاُوْلٰى ﴿۵۶﴾ اَزِفَتِ
الْاٰزِفَةُ ﴿۵۷﴾ لَيْسَ لَهَا مِنْ دُوْنِ اللّٰهِ كَاشِفَةٌ ﴿۵۸﴾ اَفَمِنْ هٰذَا
الْحَدِيْثِ تَعْجَبُوْنَ ﴿۵۹﴾ وَتَضْحَكُوْنَ وَلَا تَبْكُوْنَ ﴿۶۰﴾ وَاَنْتُمْ
سٰمِدُوْنَ ﴿۶۱﴾ فَاسْجُدُوْا لِلّٰهِ وَاعْبُدُوْا ﴿۶۲﴾ السجدة

سُوْرَةُ الْقَمَرِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

اِقْتَرَبَتِ السَّاعَةُ وَانْشَقَّ الْقَمَرُ ﴿۱﴾ وَاِنْ يَّرَوْا اٰيَةً يُّعْرِضُوْا وَيَقُوْلُوْا
سِحْرٌ مُّسْتَمِرٌّ ﴿۲﴾ وَكَذَّبُوْا وَاتَّبَعُوْۤا اَهْوَآءَهُمْ وَكُلُّ اَمْرٍ مُّسْتَقِرٌّ ﴿۳﴾

۽ ته سندس ڪمائي جلد ڏني ويندي (٤٠). وري ڪيس تمام پورو بدلو (اُنهيءَ ڪمائيءَ موجب) ڏنو ويندو (٤١). ۽ ته تنهنجي پالڻهار ڏانهن موٽڻ آهي (٤٢). ۽ ته اُن ئي کلايو ۽ رئاريو (٤٣). ۽ ته اُن ئي ماريو ۽ جياريو (٤٤). ۽ ته اُن (الله) نر ۽ مادي جوڙو جوڙو بڻايو (٤٥). منيءَ جي هڪ ڦڙي مان، جڏهن (ڳڀڻ ۾) هاريو وڃي (٤٦). ۽ ته اُن تي ٻي اُهو ڀيو (ڀيرو) پيدا ڪرڻ آهي (٤٧). ۽ ته اُن ئي آسودو ڪيو ۽ مالدار بڻايو (٤٨). ۽ ته اُهو ئي شعريٰ تاري جو رب آهي (٤٩). ۽ ته اُن ئي پهرين عاد کي ناس ڪيو (٥٠). ۽ ثمود کي (بہ) پوءِ اُنهن مان (ڪنهن کي) باقي نہ ڇڏيائين (٥١). ۽ ان کان اڳ نوح جي قوم کي بہ هلاڪ ڪيائين، ڇو تہ اُهي ڏاڍا ظالم ۽ تمام حد کان لنگهيل هيا (٥٢). ۽ (شهر) اونڌي ڪيل کي هيٺ اُڇليائين (٥٣). پوءِ اُن کي ڍَڪيو جنهن ڍڪيو، (يعني پٿر جو مينهن وساياٿين) (٥٤). پوءِ (اي انسان!) پنهنجي پالڻهار جي نعمتن مان ڪهڙيءَ ۾ تو شڪ ڪرين (٥٥). هيءُ (پيغمبر) اڳين ڏيڄاريندڙن (جي جنس) مان (هڪ) ڏيڄاريندڙ آهي (٥٦). ويجهي اچڻ واري (قيامت) ويجهي آئي (٥٧). ان کي الله کان سواءِ ڪو ظاهر ڪرڻ وارو ڪونهي (٥٨). هن ڳالھ کان تعجب ڪندا آهيو ڇا؟ (٥٩). ۽ کلندا آهيو ۽ نہ رئندا آهيو (٦٠). ۽ اوهين راند ڪندڙ آهيو (٦١). پوءِ الله کي سجدو ڪريو ۽ عبادت ڪريو (٦٢).

سورة قمر مڪي آهي ۽ هي پنجونجاھ
آيتون ۽ ٽي رڪوع آهي

الله ٻاجھاري مهربان جي نالي سان (شروع)

قيامت ويجهي آئي ۽ چنڊ چيرجي پيو (١). ۽ جيڪڏهن (ڪافر) ڪا نشاني ڏسندا تہ منهن موڙيندا ۽ چوندا تہ هيءُ (اڳ کان) هلندڙ جادو آهي (٢). ۽ ڪوڙ ڄاتائون ۽ پنهنجن سڌن تي هليا ۽ سيڪو ڪم پنهنجي وقت تي ٺهرايل آهي (٣).

وَلَقَدۡ جَآءَهُمۡ مِّنَ الۡاَنۡۢبَآءِ مَا فِيۡهِ مُزۡدَجَرٌ ۝۴ حِكۡمَةٌ ۢ بَالِغَةٌ فَمَا
تُغۡنِ النُّذُرُ ۝۵ فَتَوَلَّ عَنۡهُمۡ ۘ يَوۡمَ يَدۡعُ الدَّاعِ اِلٰى شَىۡءٍ نُّكُرٍ ۝۶
خُشَّعًا اَبۡصَارُهُمۡ يَخۡرُجُوۡنَ مِنَ الۡاَجۡدَاثِ كَاَنَّهُمۡ جَرَادٌ مُّنۡتَشِرٌ ۝۷
مُّهۡطِعِيۡنَ اِلَى الدَّاعِ ؕ يَقُوۡلُ الۡكٰفِرُوۡنَ هٰذَا يَوۡمٌ عَسِرٌ ۝۸ كَذَّبَتۡ
قَبۡلَهُمۡ قَوۡمُ نُوۡحٍ فَكَذَّبُوۡا عَبۡدَنَا وَقَالُوۡا مَجۡنُوۡنٌ وَّازۡدُجِرَ ۝۹
فَدَعَا رَبَّهٗۤ اَنِّىۡ مَغۡلُوۡبٌ فَانۡتَصِرۡ ۝۱۰ فَفَتَحۡنَاۤ اَبۡوَابَ السَّمَآءِ بِمَآءٍ
مُّنۡهَمِرٍ ۝۱۱ وَّفَجَّرۡنَا الۡاَرۡضَ عُيُوۡنًا فَالۡتَقَى الۡمَآءُ عَلٰۤى اَمۡرٍ قَدۡ قُدِرَ ۝۱۲
وَحَمَلۡنٰهُ عَلٰى ذَاتِ اَلۡوَاحٍ وَّدُسُرٍ ۝۱۳ تَجۡرِىۡ بِاَعۡيُنِنَا ۚ جَزَآءً لِّمَنۡ كَانَ
كُفِرَ ۝۱۴ وَلَقَدۡ تَّرَكۡنٰهَاۤ اٰيَةً فَهَلۡ مِنۡ مُّدَّكِرٍ ۝۱۵ فَكَيۡفَ كَانَ عَذَابِىۡ
وَنُذُرِ ۝۱۶ وَلَقَدۡ يَسَّرۡنَا الۡقُرۡاٰنَ لِلذِّكۡرِ فَهَلۡ مِنۡ مُّدَّكِرٍ ۝۱۷ كَذَّبَتۡ
عَادٌ فَكَيۡفَ كَانَ عَذَابِىۡ وَنُذُرِ ۝۱۸ اِنَّاۤ اَرۡسَلۡنَا عَلَيۡهِمۡ رِيۡحًا صَرۡصَرًا
فِىۡ يَوۡمِ نَحۡسٍ مُّسۡتَمِرٍّ ۝۱۹ تَنۡزِعُ النَّاسَ ۙ كَاَنَّهُمۡ اَعۡجَازُ نَخۡلٍ
مُّنۡقَعِرٍ ۝۲۰ فَكَيۡفَ كَانَ عَذَابِىۡ وَنُذُرِ ۝۲۱ وَلَقَدۡ يَسَّرۡنَا
الۡقُرۡاٰنَ لِلذِّكۡرِ فَهَلۡ مِنۡ مُّدَّكِرٍ ۝۲۲ كَذَّبَتۡ ثَمُوۡدُ بِالنُّذُرِ ۝۲۳
فَقَالُوۡۤا اَبَشَرًا مِّنَّا وَاحِدًا نَّتَّبِعُهٗۤ ۙ اِنَّاۤ اِذًا لَّفِىۡ ضَلٰلٍ وَّسُعُرٍ ۝۲۴

۽ بيشڪ وٽن اُهي خبرون آيون آهن جن ۾ دڙڪو آهي (۴). پوري ڏاهپ (ٻ) آهي، پوءِ عبرت جيون ڳالهيون ڪين ڪو فائدو نہ ٿيون ڏين (۵). تنهن ڪري ڪانئن منهن موڙ- جنهن ڏينهن سڏيندڙ اڻ وڻندڙ شيءِ ڏانهن سڏيندو (٦). (تنهن ڏينهن) پنهنجن جهڪين اکين سان قبرن مان ائين نڪرندا جو ڄڻڪ اُهي پکڙيل مڪڙ آهن (٧). (ان) سڏيندڙ ڏانهن ڊوڙندا ويندا، ڪافر چوندا تہ هيءُ ڏکيو ڏينهن آهي (٨). اِنهن کان اڳ نوح جي قوم ڪوڙ ڀانيو پوءِ اسان جي ٻانهي کي ڪوڙو ڄاتائون ۽ چيائون تہ چريو آهي ۽ (کيس) ڌمڪايو ويو (٩). پوءِ هن پنهنجي پالڻهار کي عرض ڪيو (۽ چيائين) تہ بيشڪ آءٌ هيڻو آهيان، تنهن ڪري (اي رب!) تون ڪانئن وير وٺ (١٠). پوءِ آسمان جا دروازا گهڻي وهندڙ پاڻيءَ سان کولياسون (١١). ۽ زمين مان چشما جاري ڪياسون، پوءِ (چوڌاري) پاڻي گڏ ٿيو، جنهن ڪم لاءِ فيصلو ڪيو ويو هو (١٢). ۽ کيس تختن ۽ ميخن واريءَ (ٻيڙي) تي چاڙهيوسون (١٣). جا اسان جي اکين اڳيان تي هلي (اهو پاڻي) انهيءَ شخص جي بدلي وٺڻ لاءِ جنهن کي نہ مڃيو هيائون (١۴). ۽ بيشڪ انهيءَ (سزا) کي (عبرت لاءِ) هڪ نشاني ڪري ڇڏيو سون، پوءِ آهي ڪو نصيحت وٺڻ وارو؟ (١۵). پوءِ منهنجو عذاب ۽ منهنجا دڙڪا ڪهڙيءَ طرح هئا (١٦). ۽ بيشڪ قرآن کي نصيحت وٺڻ لاءِ آسان ڪيو اٿئون، پوءِ آهي ڪو نصيحت وٺڻ وارو؟ (١٧). عاد (قوم) ڪوڙ ڀانيو، پوءِ منهنجو عذاب ۽ منهنجا دڙڪا ڪهڙيءَ طرح هئا (١٨). بيشڪ اسان سخت طوفان کي تمام سخت نڀاڳي ڏينهن ۾ مٿن موڪليو (١٩). جو ماڻهن کي پٽيائين تي ڄڻڪ اُهي کجيءَ جي ٿڙن جيان پاڙون پٽيل آهن (٢٠). پوءِ منهنجو عذاب ۽ منهنجا دڙڪا ڪهڙيءَ طرح هئا؟ (٢١). ۽ بيشڪ قرآن کي نصيحت وٺڻ لاءِ آسان ڪيو اٿئون، پوءِ آهي ڪو نصيحت وٺڻ وارو؟ (٢٢). ثمود جي قوم ڊيڄاريندڙن کي ڪوڙو ڀانيو (٢٣). پوءِ چيائون تہ اسين پنهنجيءَ ئي قوم مان هڪڙي ماڻهوءَ جي تابعداري ڪريون ڇا؟ (جي ائين ڪريون تہ) بيشڪ اُنهيءَ مهل ضرور گمراهيءَ ۽ چريائيءَ ۾ هوندا سون (٢۴).

ءَأُلْقِيَ الذِّكْرُ عَلَيْهِ مِنْ بَيْنِنَا بَلْ هُوَ كَذَّابٌ أَشِرٌ ﴿٢٥﴾ سَيَعْلَمُونَ
غَدًا مَّنِ الْكَذَّابُ الْأَشِرُ ﴿٢٦﴾ إِنَّا مُرْسِلُوا النَّاقَةِ فِتْنَةً لَّهُمْ
فَارْتَقِبْهُمْ وَاصْطَبِرْ ﴿٢٧﴾ وَنَبِّئْهُمْ أَنَّ الْمَاءَ قِسْمَةٌ بَيْنَهُمْ ۚ
كُلُّ شِرْبٍ مُّحْتَضَرٌ ﴿٢٨﴾ فَنَادَوْا صَاحِبَهُمْ فَتَعَاطَىٰ فَعَقَرَ ﴿٢٩﴾
فَكَيْفَ كَانَ عَذَابِي وَنُذُرِ ﴿٣٠﴾ إِنَّا أَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ صَيْحَةً
وَّاحِدَةً فَكَانُوا كَهَشِيمِ الْمُحْتَظِرِ ﴿٣١﴾ وَلَقَدْ يَسَّرْنَا الْقُرْآنَ لِلذِّكْرِ
فَهَلْ مِن مُّدَّكِرٍ ﴿٣٢﴾ كَذَّبَتْ قَوْمُ لُوطٍ بِالنُّذُرِ ﴿٣٣﴾ إِنَّا أَرْسَلْنَا
عَلَيْهِمْ حَاصِبًا إِلَّا آلَ لُوطٍ ۖ نَّجَّيْنَاهُم بِسَحَرٍ ﴿٣٤﴾ نِّعْمَةً مِّنْ عِندِنَا ۚ
كَذَٰلِكَ نَجْزِي مَن شَكَرَ ﴿٣٥﴾ وَلَقَدْ أَنذَرَهُم بَطْشَتَنَا فَتَمَارَوْا
بِالنُّذُرِ ﴿٣٦﴾ وَلَقَدْ رَاوَدُوهُ عَن ضَيْفِهِ فَطَمَسْنَا أَعْيُنَهُمْ فَذُوقُوا
عَذَابِي وَنُذُرِ ﴿٣٧﴾ وَلَقَدْ صَبَّحَهُم بُكْرَةً عَذَابٌ مُّسْتَقِرٌّ ﴿٣٨﴾ فَذُوقُوا
عَذَابِي وَنُذُرِ ﴿٣٩﴾ وَلَقَدْ يَسَّرْنَا الْقُرْآنَ لِلذِّكْرِ فَهَلْ مِن
مُّدَّكِرٍ ﴿٤٠﴾ وَلَقَدْ جَاءَ آلَ فِرْعَوْنَ النُّذُرُ ﴿٤١﴾ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا كُلِّهَا
فَأَخَذْنَاهُمْ أَخْذَ عَزِيزٍ مُّقْتَدِرٍ ﴿٤٢﴾ أَكُفَّارُكُمْ خَيْرٌ مِّنْ أُولَٰئِكُمْ
أَمْ لَكُم بَرَاءَةٌ فِي الزُّبُرِ ﴿٤٣﴾ أَمْ يَقُولُونَ نَحْنُ جَمِيعٌ مُّنتَصِرٌ ﴿٤٤﴾

اسان جي وچان انهيءَ تي ئي وحي نازل ڪيو ويو ڇا؟ (نہ!) بلڪ اُهو وڏو ڪوڙو پاڻ پڏائيندڙ آهي (٢٥). اجهو سڀاڻي ڄاڻندا تہ پاڻ پڏائيندڙ وڏو ڪوڙو ڪير آهي؟ (٢٦). بيشڪ اسين سندن پرک لاءِ (هڪ) ڏاچي موڪليندڙ آهيون، پوءِ (اي صالح) اُنهن جو منتظر رهہ ۽ صبر ڪر (٢٧). ۽ کين خبردار ڪر تہ سندن وچ ۾ پاڻي وراهيل آهي، هر ڪو (پنهنجي) واري تي حاضر ٿئي (٢٨). پوءِ پنهنجي سنگتيءَ کي سڏيائون، پوءِ وڏيک هلت ڪيائين ۽ (وار ڪري ڏاچيءَ کي) منڍو ڪيائين (٢٩). پوءِ منهنجو عذاب ۽ منهنجا دڙڪا ڪهڙيءَ طرح هئا (٣٠). بيشڪ اسان هڪ ڏڪو مٿن موڪليو، پوءِ پُٽي پيهر وانگر (ڏڳ) ٿي پيا (٣١). بيشڪ قرآن کي نصيحت وٺڻ لاءِ آسان ڪيو اٿئون، پوءِ آهي ڪو نصيحت وٺڻ وارو؟ (٣٢). لوط جي قوم ڊيڄاريندڙن کي ڪوڙو ڄاتو (٣٣). بيشڪ اسان مٿن پٿرين وسائيندڙ واءُ کي موڪليو، سواءِ لوط جي گهر وارن جي، جو انهن کي اَسر مهل بچايوسون (٣٤). پاڻ وٽان فضل سان. جنهن شڪرانو ڪيو، تنهن کي ائين ئي بدلو ڏيندا آهيون (٣٥). ۽ بيشڪ (لوط) اسان جي پڪڙڻ کان کين ڊيڄاريو هو، پوءِ (هٿون) اُنهن دڙڪن ڏيڻ جي ڪري (شڪ آڻي) تڪرار ڪيائون (٣٦). ۽ بيشڪ لوط سان سندس مهمانن (کسڻ) بنسبت ڇڪتاڻ ڪيائون (تہ کيس غافل ڪن)، پوءِ سندن اکين (جي ديد) کي وڃايوسون، پوءِ چيوسون تہ منهنجو عذاب ۽ منهنجا دڙڪا چکو (٣٧). ۽ بيشڪ صبح جو هميشہ رهندڙ عذاب کين لڳيو (٣٨). پوءِ (چيو ويو) تہ منهنجو عذاب ۽ منهنجا دڙڪا چکو (٣٩). ۽ بيشڪ قرآن کي نصيحت وٺڻ لاءِ آسان ڪيو اٿئون، پوءِ آهي ڪو نصيحت وٺڻ وارو؟ (٤٠). ۽ بيشڪ فرعون جي قوم ڏانهن ڊيڄاريندڙ آيا (٤١). هنن اسان جي مڙني نشانين کي ڪوڙو ڄاتو، تنهن ڪري کين زبردست طاقتور جي پڪڙڻ وانگر پڪڙيو سون (٤٢). (اي قريشؤ!) اوهان جا ڪافر اُنهن (ٽولين) کان وڌيڪ ڀلا آهن ڇا يا اوهان لاءِ (اڳين) ڪتابن ۾ ڪا ڇوٽڪاري جي چٺي آهي؟ (٤٣). ڇوندا آهن ڇا تہ اسين (سڀ گڏجي) وير وٺڻ وارا آهيون؟ (٤٤).

سَيُهْزَمُ الْجَمْعُ وَيُوَلُّوْنَ الدُّبُرَ ﴿۴۵﴾ بَلِ السَّاعَةُ مَوْعِدُهُمْ وَالسَّاعَةُ
اَدْهٰى وَاَمَرُّ ﴿۴۶﴾ اِنَّ الْمُجْرِمِيْنَ فِيْ ضَلٰلٍ وَّسُعُرٍ ﴿۴۷﴾ يَوْمَ يُسْحَبُوْنَ
فِي النَّارِ عَلٰى وُجُوْهِهِمْ ۭ ذُوْقُوْا مَسَّ سَقَرَ ﴿۴۸﴾ اِنَّا كُلَّ شَيْءٍ خَلَقْنٰهُ
بِقَدَرٍ ﴿۴۹﴾ وَمَآ اَمْرُنَآ اِلَّا وَاحِدَةٌ كَلَمْحٍ ۢبِالْبَصَرِ ﴿۵۰﴾ وَلَقَدْ اَهْلَكْنَآ
اَشْيَاعَكُمْ فَهَلْ مِنْ مُّدَّكِرٍ ﴿۵۱﴾ وَكُلُّ شَيْءٍ فَعَلُوْهُ فِي الزُّبُرِ ﴿۵۲﴾ وَ
كُلُّ صَغِيْرٍ وَّكَبِيْرٍ مُّسْتَطَرٌ ﴿۵۳﴾ اِنَّ الْمُتَّقِيْنَ فِيْ جَنّٰتٍ وَّنَهَرٍ ﴿۵۴﴾
فِيْ مَقْعَدِ صِدْقٍ عِنْدَ مَلِيْكٍ مُّقْتَدِرٍ ﴿۵۵﴾

سُوْرَةُ الرَّحْمٰن

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

اَلرَّحْمٰنُ ﴿۱﴾ عَلَّمَ الْقُرْاٰنَ ﴿۲﴾ خَلَقَ الْاِنْسَانَ ﴿۳﴾ عَلَّمَهُ الْبَيَانَ ﴿۴﴾
اَلشَّمْسُ وَالْقَمَرُ بِحُسْبَانٍ ﴿۵﴾ وَّالنَّجْمُ وَالشَّجَرُ يَسْجُدٰنِ ﴿۶﴾ وَالسَّمَآءَ
رَفَعَهَا وَوَضَعَ الْمِيْزَانَ ﴿۷﴾ اَلَّا تَطْغَوْا فِي الْمِيْزَانِ ﴿۸﴾ وَاَقِيْمُوا
الْوَزْنَ بِالْقِسْطِ وَلَا تُخْسِرُوا الْمِيْزَانَ ﴿۹﴾ وَالْاَرْضَ وَضَعَهَا
لِلْاَنَامِ ﴿۱۰﴾ فِيْهَا فَاكِهَةٌ وَّالنَّخْلُ ذَاتُ الْاَكْمَامِ ﴿۱۱﴾ وَالْحَبُّ
ذُو الْعَصْفِ وَالرَّيْحَانُ ﴿۱۲﴾ فَبِاَيِّ اٰلَاۗءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبٰنِ ﴿۱۳﴾

اُنهيءَ گروھ کي جلد شڪست ڏبي ۽ پٺي ڦيرائي ڀڄندا (٤٥) . (نه!) بلڪ سندن انجام جي جاءِ قيامت آهي ۽ قيامت ڏاڍي سخت ۽ تمام ڪوڙي آهي (٤٦) . بيشڪ ڏوهاري گمراهيءَ ۽ چريائيءَ ۾ آهن (٤٧) . (ياد ڪر) جنهن ڏينهن انهن کي سندن منهن ڀر (دوزخ جي) باھ ۾ گهليبو، چئبو ته هاڻي دوزخ جي ڇهڻ جو مزو چکو (٤٨) . بيشڪ اسان سڀڪنهن شيءِ کي اندازي مطابق خلقيو آهي (٤٩) . ۽ اسان جو ڪم رڳو اک ڇنڀ ۾ تيڻ وارو هڪ فرمان آهي (٥٠) . ۽ بيشڪ اوهان جهڙيون (ڪيتريون ئي) ٽوليون هلاڪ ڪيون سون، پوءِ آهي ڪو نصيحت وٺڻ وارو؟ (٥١) . ۽ جيڪي ڪيو اٿن سو (سڀ سندن) اعمالن ۾ (لکيل) آهي (٥٢) . ۽ هر ننڍو ۽ وڏو (عمل سندن صحيفن ۾) لکيل آهي (٥٣) . بيشڪ پرهيزگار باغن ۽ نهرن ۾ هوندا (٥٤) . (اُهي) سچيءَ مجلس ۾ سگهاري بادشاه وٽ رهندا (٥٥) .

سورة رحمان مڪي آهي ۽ هن ۾ اٺهتر آيتون ۽ ٽي رڪوع آهن.

الله ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

ٻاجهاري (الله) (١) . قرآن سيکاريو (٢) . انسان کي پيدا ڪيائين (٣) . اُن کي چٽو ڳالهائڻ سيکاريائين (٤) . سج ۽ چنڊ پوري حساب تي هلندا آهن (٥) . ۽ وليون ۽ وڻ (الله کي) سجدو ڪندا آهن (٦) . ۽ آسمان کي بلند ڪيائين ۽ انصاف جي ترازي رکيائين (٧) . هن لاءِ ته تور ۾ حد کان نه لنگهو (٨) . ۽ انصاف سان پورو توريندا رهو ۽ تور ۾ کوٽ نه ڪريو (٩) . ماڻهن لاءِ زمين کي پکيڙيائين (١٠) . منجهس (هر جنس جو) ميوو ۽ ڇپڙين واريون کجيون آهن (١١) . ۽ ٻهه وارو اَن ۽ خوشبودار ٻوٽا (به اُن ۾) آهن (١٢) . پوءِ (اي جنّؤ ۽ انسانؤ!) پنهنجي پالڻهار جي ڪهڙين نعمتن جو انڪار ڪندؤ (١٣) .

خَلَقَ الْاِنْسَانَ مِنْ صَلْصَالٍ كَالْفَخَّارِ ۙ ﴿١٤﴾ وَخَلَقَ الْجَآنَّ مِنْ
مَّارِجٍ مِّنْ نَّارٍ ۚ ﴿١٥﴾ فَبِاَيِّ اٰلَآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبٰنِ ﴿١٦﴾ رَبُّ الْمَشْرِقَيْنِ وَ
رَبُّ الْمَغْرِبَيْنِ ۚ ﴿١٧﴾ فَبِاَيِّ اٰلَآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبٰنِ ﴿١٨﴾ مَرَجَ الْبَحْرَيْنِ
يَلْتَقِيٰنِ ۙ ﴿١٩﴾ بَيْنَهُمَا بَرْزَخٌ لَّا يَبْغِيٰنِ ۚ ﴿٢٠﴾ فَبِاَيِّ اٰلَآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبٰنِ ﴿٢١﴾
يَخْرُجُ مِنْهُمَا اللُّؤْلُؤُ وَالْمَرْجَانُ ۚ ﴿٢٢﴾ فَبِاَيِّ اٰلَآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبٰنِ ﴿٢٣﴾
وَلَهُ الْجَوَارِ الْمُنْشَاٰتُ فِي الْبَحْرِ كَالْاَعْلَامِ ۚ ﴿٢٤﴾ فَبِاَيِّ اٰلَآءِ رَبِّكُمَا
تُكَذِّبٰنِ ﴿٢٥﴾ كُلُّ مَنْ عَلَيْهَا فَانٍ ۚ ﴿٢٦﴾ وَّيَبْقٰى وَجْهُ رَبِّكَ ذُو الْجَلٰلِ
وَالْاِكْرَامِ ۚ ﴿٢٧﴾ فَبِاَيِّ اٰلَآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبٰنِ ﴿٢٨﴾ يَسْـَٔلُهُ مَنْ فِي السَّمٰوٰتِ
وَالْاَرْضِ ۭ كُلَّ يَوْمٍ هُوَ فِيْ شَاْنٍ ۚ ﴿٢٩﴾ فَبِاَيِّ اٰلَآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبٰنِ ﴿٣٠﴾
سَنَفْرُغُ لَكُمْ اَيُّهَ الثَّقَلٰنِ ۚ ﴿٣١﴾ فَبِاَيِّ اٰلَآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبٰنِ ﴿٣٢﴾ يٰمَعْشَرَ
الْجِنِّ وَالْاِنْسِ اِنِ اسْتَطَعْتُمْ اَنْ تَنْفُذُوْا مِنْ اَقْطَارِ السَّمٰوٰتِ
وَالْاَرْضِ فَانْفُذُوْا ۭ لَا تَنْفُذُوْنَ اِلَّا بِسُلْطٰنٍ ۚ ﴿٣٣﴾ فَبِاَيِّ اٰلَآءِ
رَبِّكُمَا تُكَذِّبٰنِ ﴿٣٤﴾ يُرْسَلُ عَلَيْكُمَا شُوَاظٌ مِّنْ نَّارٍ ۙ وَّنُحَاسٌ فَلَا
تَنْتَصِرٰنِ ۚ ﴿٣٥﴾ فَبِاَيِّ اٰلَآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبٰنِ ﴿٣٦﴾ فَاِذَا انْشَقَّتِ السَّمَآءُ
فَكَانَتْ وَرْدَةً كَالدِّهَانِ ۚ ﴿٣٧﴾ فَبِاَيِّ اٰلَآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبٰنِ ﴿٣٨﴾

ماڻهوءَ کي نڪري جهڙي (سنهڙي سڪي) وجندڙ مٽيءَ مان
بڻايائين (١٤) ۽ جنَ کي باھ جي ألانبي مان بڻايائين (١٥). پوءِ (اي جنؤ
۽ انسانؤ!) پنهنجي پالڻهار جي ڪهڙين نعمتن جو انڪار ڪندؤ (١٦). جو
ٻنهي اوڀرن جو پالڻهار ۽ ٻنهي اولهن جو پالڻهار آهي (١٧). پوءِ (اي جنؤ ۽
انسانؤ!) پنهنجي پالڻهار جي ڪهڙين نعمتن جو انڪار ڪندؤ (١٨). ٻن
دريائن (کاري ۽ مٺي) کي وهايائين جو پاڻ ۾ گڏجي وهن ٿا (١٩).
اُنهن ٻنهي جي وچ ۾ هڪ اوٽ آهي جو هڪ ٻئي تي زيادتي نہ ڪندا
آهن (٢٠). پوءِ (اي جنؤ ۽ انسانؤ!) پنهنجي پالڻهار جي ڪهڙين نعمتن جو
انڪار ڪندؤ (٢١). انهن ٻنهي مان موتي ۽ مرجان نڪرندا آهن (٢٢).
پوءِ (اي جنؤ ۽ انسانؤ!) پنهنجي پالڻهار جي ڪهڙين نعمتن جو انڪار
ڪندؤ (٢٣). ۽ سمنڊ ۾ هلندڙ جهاز (سڙھ کنيل) جبلن وانگر اُونچا اُنهيءَ
(الله) جا آهن (٢٤). پوءِ (اي جنؤ ۽ انسانؤ!) پنهنجي پالڻهار جي ڪهڙين
نعمتن جو انڪار ڪندؤ (٢٥). جيڪو بہ زمين تي آهي، سو سڀ فنا
ٿيندو (٢٦). ۽ (اي پيغمبر) تنهنجي پالڻهار جي هڪ ذات باقي رهندي جو
عزت وارو ۽ نعمتن وارو آهي (٢٧). پوءِ (اي جنؤ ۽ انسانؤ!) پنهنجي پالڻهار
جي ڪهڙين نعمتن جو انڪار ڪندؤ (٢٨). جيڪو بہ آسمانن ۽ زمين ۾
آهي سو سيڪو الله کان گهرندو آهي، سيڪنهن ڏينهن اُهو (پنهنجي
مخلوق جي ٻئي ٻئي) ڪم ۾ آهي (٢٩). پوءِ (اي جنؤ ۽ انسانؤ!)
پنهنجي پالڻهار جي ڪهڙين نعمتن جو انڪار ڪندؤ (٣٠). اي جنؤ ۽
انسانؤ اسين واندا ٿي جلد (حساب ڪتاب لاءِ) اوهان ڏانهن متوجہ ٿينداسون (٣١). پوءِ (اي جنؤ ۽ انسانؤ!) پنهنجي پالڻهار جي ڪهڙين نعمتن جو
انڪار ڪندؤ (٣٢). اي جنن ۽ ماڻهن جا جٿؤ! جيڪڏهن اوهين آسمانن
۽ زمين جي پاسن کان ٻاهر نڪري سگهندا آهيو تہ نڪرو، وڏيءَ همت کان
سواءِ ٻيءَ طرح سان ٻاهر نڪري نہ سگهندؤ (جا اوهان ۾ آهي ئي
ڪانہ) (٣٣). پوءِ (اي جنؤ ۽ انسانؤ!) پنهنجي پالڻهار جي ڪهڙين نعمتن
جو انڪار ڪندؤ (٣٤). اوهان تي باھ جو آلانبو ۽ دونهون موڪلبو جو
مقابلو ڪري نہ سگهندؤ (٣٥). پوءِ (اي جنؤ ۽ انسانؤ!) پنهنجي پالڻهار جي
ڪهڙين نعمتن جو انڪار ڪندؤ (٣٦). پوءِ جڏهن آسمان ڦاٽندو تڏهن
ڳاڙهيءَ چمڙي وانگر گلابي ٿيندو (٣٧). پوءِ (اي جنؤ ۽ انسانؤ!) پنهنجي
پالڻهار جي ڪهڙين نعمتن جو انڪار ڪندؤ (٣٨).

فَيَوْمَئِذٍ لَّا يُسْـَٔلُ عَنْ ذَنْۢبِهٖٓ اِنْسٌ وَّلَا جَآنٌّ ﴿۳۹﴾ فَبِاَيِّ اٰلَآءِ رَبِّكُمَا
تُكَذِّبٰنِ ﴿۴۰﴾ يُعْرَفُ الْمُجْرِمُوْنَ بِسِيْمٰهُمْ فَيُؤْخَذُ بِالنَّوَاصِيْ وَ
الْاَقْدَامِ ﴿۴۱﴾ فَبِاَيِّ اٰلَآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبٰنِ ﴿۴۲﴾ هٰذِهٖ جَهَنَّمُ الَّتِيْ يُكَذِّبُ
بِهَا الْمُجْرِمُوْنَ ﴿۴۳﴾ يَطُوْفُوْنَ بَيْنَهَا وَبَيْنَ حَمِيْمٍ اٰنٍ ﴿۴۴﴾ فَبِاَيِّ اٰلَآءِ
رَبِّكُمَا تُكَذِّبٰنِ ﴿۴۵﴾ وَلِمَنْ خَافَ مَقَامَ رَبِّهٖ جَنَّتٰنِ ﴿۴۶﴾ فَبِاَيِّ اٰلَآءِ
رَبِّكُمَا تُكَذِّبٰنِ ﴿۴۷﴾ ذَوَاتَآ اَفْنَانٍ ﴿۴۸﴾ فَبِاَيِّ اٰلَآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبٰنِ ﴿۴۹﴾ فِيْهِمَا
عَيْنٰنِ تَجْرِيٰنِ ﴿۵۰﴾ فَبِاَيِّ اٰلَآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبٰنِ ﴿۵۱﴾ فِيْهِمَا مِنْ كُلِّ
فَاكِهَةٍ زَوْجٰنِ ﴿۵۲﴾ فَبِاَيِّ اٰلَآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبٰنِ ﴿۵۳﴾ مُتَّكِـِٕيْنَ عَلٰى فُرُشٍۭ
بَطَآئِنُهَا مِنْ اِسْتَبْرَقٍ ؕ وَجَنَا الْجَنَّتَيْنِ دَانٍ ﴿۵۴﴾ فَبِاَيِّ اٰلَآءِ رَبِّكُمَا
تُكَذِّبٰنِ ﴿۵۵﴾ فِيْهِنَّ قٰصِرٰتُ الطَّرْفِ ۙ لَمْ يَطْمِثْهُنَّ اِنْسٌ قَبْلَهُمْ وَلَا
جَآنٌّ ﴿۵۶﴾ فَبِاَيِّ اٰلَآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبٰنِ ﴿۵۷﴾ كَاَنَّهُنَّ الْيَاقُوْتُ وَالْمَرْجَانُ ﴿۵۸﴾
فَبِاَيِّ اٰلَآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبٰنِ ﴿۵۹﴾ هَلْ جَزَآءُ الْاِحْسَانِ اِلَّا
الْاِحْسَانُ ﴿۶۰﴾ فَبِاَيِّ اٰلَآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبٰنِ ﴿۶۱﴾ وَمِنْ دُوْنِهِمَا
جَنَّتٰنِ ﴿۶۲﴾ فَبِاَيِّ اٰلَآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبٰنِ ﴿۶۳﴾ مُدْهَآمَّتٰنِ ﴿۶۴﴾
فَبِاَيِّ اٰلَآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبٰنِ ﴿۶۵﴾ فِيْهِمَا عَيْنٰنِ نَضَّاخَتٰنِ ﴿۶۶﴾

پوءِ اُن ڏينهن نڪي ماڻهوءَ نڪي جن پنهنجي گناهه بابت پڇبا (٣٩). پوءِ (اي جنّؤ ۽ انسانؤ!) پنهنجي پالڻهار جي ڪهڙين نعمتن جو انڪار ڪندؤ (٤٠). ڏوهاري پنهنجي شڪلين مان پيا سڃاتا ويندا، پوءِ چُنڍن ۽ پيرن مان پڪڙبا (٤١) پوءِ (اي جنؤ ۽ انسانؤ) پنهنجي پالڻهار جي ڪهڙين نعمتن جو انڪار ڪندؤ (٤٢). (چئبو ته) هيءُ اُهو دوزخ آهي، جنهن کي گنهگارن ڪوڙو ڀانيو هو (٤٣). انهيءَ (دوزخ) ۾ ۽ تتي ٽهڪندڙ پاڻيءَ ۾ پيا ايندا ويندا (٤٤). پوءِ (اي جنؤ ۽ انسانؤ) پنهنجي پالڻهار جي ڪهڙين نعمتن جو انڪار ڪندؤ (٤٥). جيڪو پنهنجي پالڻهار جي اڳو بيهڻ کان ڊنو، تنهن لاءِ ٻه باغ آهن (٤٦). پوءِ (اي جنؤ ۽ انسانؤ) پنهنجي پالڻهار جي ڪهڙين نعمتن جو انڪار ڪندؤ (٤٧). ٻئي باغ ساين ٽارين وارا (گهاٽا) آهن (٤٨). پوءِ (اي جنؤ ۽ انسانؤ!) پنهنجي پالڻهار جي ڪهڙين نعمتن جو انڪار ڪندؤ (٤٩). اُنهن (ٻن باغن) ۾ ٻه چشما وهن ٿا (٥٠). پوءِ (اي جنؤ ۽ انسانؤ!) پنهنجي پالڻهار جي ڪهڙين نعمتن جو انڪار ڪندؤ (٥١). اُنهن ٻنهي (باغن) ۾ سڀڪنهن ميوي مان ٻه ٻه جنسون آهن (٥٢). پوءِ (اي جنؤ ۽ انسانؤ!) پنهنجي پالڻهار جي ڪهڙين نعمتن جو انڪار ڪندؤ (٥٣). اهڙن وڇاڻن تي ٽيڪ ڏيئي ويٺا هوندا، جنهن جو اُستر استبرق پٽ مان هوندو ۽ انهن ٻنهي باغن جو ميوو ويجهو هوندو (٥٤). پوءِ (اي جنؤ ۽ انسانؤ!) پنهنجي پالڻهار جي ڪهڙين نعمتن جو انڪار ڪندؤ (٥٥). ٻنهي (باغن جي ماڙين) ۾ هيٺ نگاهه ڪرڻ واريون (حيادار حورون) هونديون، جن کي انهن کان اڳ نڪي ڪنهن ماڻهوءَ ۽ نڪي ڪنهن جن ڇهيو آهي (٥٦). پوءِ (اي جنؤ ۽ انسانؤ!) پنهنجي پالڻهار جي ڪهڙين نعمتن جو انڪار ڪندؤ (٥٧). اُهي (حورون) ڄڻڪ ياقوت ۽ مرجان آهن (٥٨). پوءِ (اي جنؤ ۽ انسانؤ!) پنهنجي پالڻهار جي ڪهڙين نعمتن جو انڪار ڪندؤ (٥٩). چڱائيءَ جو بدلو چڱائيءَ کان سواءِ (ٻيو) ڪو نه آهي (٦٠). پوءِ (اي جنؤ ۽ انسانؤ!) پنهنجي پالڻهار جي ڪهڙين نعمتن جو انڪار ڪندؤ (٦١). انهن ٻن (باغن) کان سواءِ ٻيا ٻه باغ به آهن (٦٢). پوءِ (اي جنؤ ۽ انسانؤ!) پنهنجي پالڻهار جي ڪهڙين نعمتن جو انڪار ڪندؤ (٦٣). ٻئي ڏاڍا ساوا ڇهڇ آهن (٦٤). پوءِ (اي جنؤ ۽ انسانؤ!) پنهنجي پالڻهار جي ڪهڙين نعمتن جو انڪار ڪندؤ (٦٥). انهن ٻنهي (باغن) ۾ ڦوهاري (وانگر جوش سان پاڻي نڪرڻ) وارا ٻه چشما هوندا (٦٦).

فَبِاَىِّ اٰلَآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبٰنِ ﴿٦٧﴾ فِيْهِمَا فَاكِهَةٌ وَّنَخْلٌ وَّرُمَّانٌ ﴿٦٨﴾
فَبِاَىِّ اٰلَآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبٰنِ ﴿٦٩﴾ فِيْهِنَّ خَيْرٰتٌ حِسَانٌ ﴿٧٠﴾ فَبِاَىِّ اٰلَآءِ
رَبِّكُمَا تُكَذِّبٰنِ ﴿٧١﴾ حُوْرٌ مَّقْصُوْرٰتٌ فِى الْخِيَامِ ﴿٧٢﴾ فَبِاَىِّ اٰلَآءِ رَبِّكُمَا
تُكَذِّبٰنِ ﴿٧٣﴾ لَمْ يَطْمِثْهُنَّ اِنْسٌ قَبْلَهُمْ وَلَا جَآنٌّ ﴿٧٤﴾ فَبِاَىِّ اٰلَآءِ رَبِّكُمَا
تُكَذِّبٰنِ ﴿٧٥﴾ مُتَّكِـِٕيْنَ عَلٰى رَفْرَفٍ خُضْرٍ وَّعَبْقَرِىٍّ حِسَانٍ ﴿٧٦﴾ فَبِاَىِّ
اٰلَآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبٰنِ ﴿٧٧﴾ تَبٰرَكَ اسْمُ رَبِّكَ ذِى الْجَلٰلِ وَالْاِكْرَامِ ﴿٧٨﴾

سُوْرَةُ الْوَاقِعَةِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ○

اِذَا وَقَعَتِ الْوَاقِعَةُ ﴿١﴾ لَيْسَ لِوَقْعَتِهَا كَاذِبَةٌ ﴿٢﴾ خَافِضَةٌ
رَّافِعَةٌ ﴿٣﴾ اِذَا رُجَّتِ الْاَرْضُ رَجًّا ﴿٤﴾ وَّبُسَّتِ الْجِبَالُ بَسًّا ﴿٥﴾
فَكَانَتْ هَبَآءً مُّنْۢبَثًّا ﴿٦﴾ وَّكُنْتُمْ اَزْوَاجًا ثَلٰثَةً ﴿٧﴾ فَاَصْحٰبُ الْمَيْمَنَةِ ۙ
مَآ اَصْحٰبُ الْمَيْمَنَةِ ﴿٨﴾ وَاَصْحٰبُ الْمَشْـَٔمَةِ ۙ مَآ اَصْحٰبُ الْمَشْـَٔمَةِ ﴿٩﴾
وَالسّٰبِقُوْنَ السّٰبِقُوْنَ ﴿١٠﴾ اُولٰٓئِكَ الْمُقَرَّبُوْنَ ﴿١١﴾ فِىْ جَنّٰتِ
النَّعِيْمِ ﴿١٢﴾ ثُلَّةٌ مِّنَ الْاَوَّلِيْنَ ﴿١٣﴾ وَقَلِيْلٌ مِّنَ الْاٰخِرِيْنَ ﴿١٤﴾
عَلٰى سُرُرٍ مَّوْضُوْنَةٍ ﴿١٥﴾ مُّتَّكِـِٕيْنَ عَلَيْهَا مُتَقٰبِلِيْنَ ﴿١٦﴾

پوءِ (اي جنؤ ۽ انسانؤ!) پنهنجي پالڻهار جي ڪهڙين نعمتن جو انڪار ڪندؤ (٦٧). انهن ٻنهي باغن ۾ (هر جنس جو) ميوو ۽ کجيون ۽ ڏاڙهون هوندا (٦٨). پوءِ (اي جنؤ ۽ انسانؤ!) پنهنجي پالڻهار جي ڪهڙين نعمتن جو انڪار ڪندؤ (٦٩). انهن (باغن) ۾ سڳوريون سهڻيون زالون هونديون (٧٠). پوءِ (اي جنؤ ۽ انسانؤ!) پنهنجي پالڻهار جي ڪهڙين نعمتن جو انڪار ڪندؤ (٧١). حورون تنبن منجهه پرده نشين هونديون (٧٢). پوءِ (اي جنؤ ۽ انسانؤ) پنهنجي پالڻهار جي ڪهڙين نعمتن جو انڪار ڪندؤ (٧٣). اُنهن کي اُنهن (بهشتين) کان اڳ نڪي ڪنهن ماڻهوءَ ۽ نڪي ڪنهن جن ڇهيو آهي (٧٤). پوءِ (اي جنؤ ۽ انسانؤ!) پنهنجي پالڻهار جي ڪهڙين نعمتن جو انڪار ڪندؤ (٧٥). ساون وهاڻن ۽ سهڻن غاليچن تي ٽيڪ ڏيئي ويٺل هوندا (٧٦). پوءِ (اي جنؤ ۽ انسانؤ!) پنهنجي پالڻهار جي ڪهڙين نعمتن جو انڪار ڪندؤ (٧٧). تنهنجي پالڻهار عزت واري ۽ نعمتن واري جو نالو وڏيءَ برڪت وارو آهي (٧٨).

سورة واقعة مڪي آهي ۽ هن ۾ ڇهانوي آيتون ۽ ٽي رڪوع آهن.

الله ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

جڏهن قيامت ايندي (١). جنهن جي اچڻ ۾ ڪو ڪوڙ نہ آهي (٢). (ڪن کي) جهڪي ڪرڻ واري ۽ (ڪن کي) مٿاهين ڪرڻ واري (٣). جڏهن زمين سخت ڌوڏي (سان) ڌوڏبي (٤). ۽ جبل پوريءَ طرح ڀڄي ڀورا ڪيا ويندا (٥). پوءِ اڏاريل دز وانگر ٿيندا (٦). ۽ اوهين تڏهن ٽي ٽوليون ٿيندؤ (٧). پوءِ (هڪڙا نيڪ بخت) سڄي پاسي وارا، سڄي پاسي وارا ڪهڙا نہ چڱي حال هوندا! (٨). ۽ (ٻيا بدبخت) کٻي پاسي وارا، کٻي پاسي وارا ڪهڙا نہ بد حال هوندا (٩). ۽ (نيڪين ۾) اڳرائيءَ ڪرڻ وارا (تہ ٺيڪ) اڳرائي وارا آهن (١٠). اهي (ئي) مقرب آهن (١١). نعمتن وارن باغن ۾ هوندا (١٢). گهڻا پهرين مان (١٣). ۽ ٿورا پوين مان (١٤). (سون سان) واڻيل پلنگن تي (١٥). هڪ ٻئي جي آمهون سامهون تي مٿن ٽيڪ ڏيئي ويٺل هوندا (١٦).

يَطُوفُ عَلَيْهِمْ وِلْدَانٌ مُّخَلَّدُونَ ﴿١٧﴾ بِأَكْوَابٍ وَّأَبَارِيقَ ۙ وَكَأْسٍ
مِّن مَّعِينٍ ﴿١٨﴾ لَّا يُصَدَّعُونَ عَنْهَا وَلَا يُنزِفُونَ ﴿١٩﴾ وَفَاكِهَةٍ مِّمَّا
يَتَخَيَّرُونَ ﴿٢٠﴾ وَلَحْمِ طَيْرٍ مِّمَّا يَشْتَهُونَ ﴿٢١﴾ وَحُورٌ عِينٌ ﴿٢٢﴾ كَأَمْثَالِ
اللُّؤْلُؤِ الْمَكْنُونِ ﴿٢٣﴾ جَزَاءً بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٢٤﴾ لَا يَسْمَعُونَ فِيهَا
لَغْوًا وَّلَا تَأْثِيمًا ﴿٢٥﴾ إِلَّا قِيلًا سَلَامًا سَلَامًا ﴿٢٦﴾ وَأَصْحَابُ الْيَمِينِ ۙ مَا أَصْحَابُ
الْيَمِينِ ﴿٢٧﴾ فِي سِدْرٍ مَّخْضُودٍ ﴿٢٨﴾ وَّطَلْحٍ مَّنضُودٍ ﴿٢٩﴾ وَّظِلٍّ مَّمْدُودٍ ﴿٣٠﴾ وَّ
مَاءٍ مَّسْكُوبٍ ﴿٣١﴾ وَّفَاكِهَةٍ كَثِيرَةٍ ﴿٣٢﴾ لَّا مَقْطُوعَةٍ وَّلَا مَمْنُوعَةٍ ﴿٣٣﴾ وَّ
فُرُشٍ مَّرْفُوعَةٍ ﴿٣٤﴾ إِنَّا أَنشَأْنَاهُنَّ إِنشَاءً ﴿٣٥﴾ فَجَعَلْنَاهُنَّ أَبْكَارًا ﴿٣٦﴾
عُرُبًا أَتْرَابًا ﴿٣٧﴾ لِّأَصْحَابِ الْيَمِينِ ﴿٣٨﴾ ثُلَّةٌ مِّنَ الْأَوَّلِينَ ﴿٣٩﴾ وَثُلَّةٌ
مِّنَ الْآخِرِينَ ﴿٤٠﴾ وَأَصْحَابُ الشِّمَالِ ۙ مَا أَصْحَابُ الشِّمَالِ ﴿٤١﴾ فِي سَمُومٍ
وَّحَمِيمٍ ﴿٤٢﴾ وَّظِلٍّ مِّن يَحْمُومٍ ﴿٤٣﴾ لَّا بَارِدٍ وَّلَا كَرِيمٍ ﴿٤٤﴾ إِنَّهُمْ كَانُوا قَبْلَ
ذَٰلِكَ مُتْرَفِينَ ﴿٤٥﴾ وَكَانُوا يُصِرُّونَ عَلَى الْحِنثِ الْعَظِيمِ ﴿٤٦﴾ وَكَانُوا
يَقُولُونَ ۙ أَئِذَا مِتْنَا وَكُنَّا تُرَابًا وَّعِظَامًا أَإِنَّا لَمَبْعُوثُونَ ﴿٤٧﴾ أَوَآبَاؤُنَا
الْأَوَّلُونَ ﴿٤٨﴾ قُلْ إِنَّ الْأَوَّلِينَ وَالْآخِرِينَ ﴿٤٩﴾ لَمَجْمُوعُونَ ۙ إِلَىٰ
مِيقَاتِ يَوْمٍ مَّعْلُومٍ ﴿٥٠﴾ ثُمَّ إِنَّكُمْ أَيُّهَا الضَّالُّونَ الْمُكَذِّبُونَ ﴿٥١﴾

هميشہ (ٺئين نندي) رهڻ وارا نينگر وٽن پيا ڦرندا رهندا (١٧). پيالن ۽ جڳن سان ۽ وهندڙ شراب مان (ڀريل) گلاسن (سان) (١٨). (اهڙو صاف) جنهن کان نڪي مٿي ۾ سور پوندن ۽ نڪي بيهوش ٿيندا (١٩). ۽ (پڻ هر جنس جو) ميوو جنهن (جنس) مان پسند ڪندا (تنهن مان پيا آڻيندن) (٢٠). ۽ پکين جو گوشت جنهن قسم مان (پاڻ) گهرندا (تنهن سان نينگر سدائين مٿن پيا ايندا ويندا) (٢١). ۽ وڏين اکين واريون حورون (٢٢). ڄڻڪ ڍڪيل موتين جهڙيون (٢٣). جيڪي ڪمايو هيائون تنهن جي بدلي ۾ (اهو ڏبن) (٢٤). اُتي نہ ڪا اجائي بڪ نہ ڪا گناه جهڙي ڳالھ ٻڌندا (٢٥). پر (هي ٻڌندا جو) هرڪو سلام سلام پيو چوندو (٢٦). ۽ سڄي پاسي وارا، سڄي پاسي وارا ڪهڙي حال هوندا (٢٧). لاڻڊين (ٻنا ڪنڊي) ٻيرين ۾ (٢٨). ۽ ڀريل ڦردار ڪيوڙن (جي وڻن) ۾ (٢٩). ۽ ڊگهن ڇانون ۾ (٣٠). ۽ (هيٺ) ڪرندڙ پاڻيءَ ۾ (٣١). ۽ گهڻن ميون ۾ (٣٢). (جو) نڪي کٽندا ۽ نڪي (کائڻ) جهلبا (٣٣). ۽ اُوچا وڇاڻا (جن تي هو هوندا) (٣٤). بيشڪ اسان حورن کي هڪ (خاص) نموني تي پيدا ڪيو آهي (٣٥). پوءِ کين ڪنواريون بڻايوسون (٣٦). مڙسن کي وڻندڙيون هڪ جيڏيون (٣٧). (نيڪ بختن) سڄي پاسي وارن لاءِ (٣٨). گهڻي جماعت پهرين مان (٣٩). گهڻي جماعت پوين مان (٤٠). ۽ کٻي پاسي وارا، کٻي پاسي وارا ڪهڙا (نہ بدحال) هوندا ! (٤١). ڪوسي جهولي ۽ تتي پاڻيءَ ۾ هوندا (٤٢). ۽ (اهڙي) ڪاري دونهين جي ڇانوَ ۾ رهندا (٤٣). (جو) نڪي ٿڌو هوندو ۽ نڪي وڻندڙ (٤٤). بيشڪ اُهي هن کان اڳ (دنيا ۾) سک ۾ پليل هئا (٤٥). ۽ وڏي گناه (يعني شرڪ) تي ضد ڪندا هئا (٤٦). ۽ چوندا هئا تہ جڏهن مرنداسون ۽ مٽي ۽ هڏا ٿينداسون (تڏهن) اسين وري (قبرن مان) اُٿاريا ويندا سون ڇا؟ (٤٧). يا اسان جا پهريان اَبا ڏاڏا (بہ اُٿاريا ڇا)؟ (٤٨). (اي پيغمبر)! چؤ تہ بيشڪ اڳيان ۽ پويان (٤٩). هڪ مقرر ڪيل ڏينهن جي وقت تي ضرور گڏ ڪيا ويندا (٥٠). وري بيشڪ اوهين اي گمراهؤ، ڪوڙ ڀانئيندڙؤ! (٥١).

لَاٰكِلُوْنَ مِنْ شَجَرٍ مِّنْ زَقُّوْمٍ ﴿۵۲﴾ فَمَالِـُٔوْنَ مِنْهَا الْبُطُوْنَ ﴿۵۳﴾
فَشٰرِبُوْنَ عَلَيْهِ مِنَ الْحَمِيْمِ ﴿۵۴﴾ فَشٰرِبُوْنَ شُرْبَ الْهِيْمِ ﴿۵۵﴾
هٰذَا نُزُلُهُمْ يَوْمَ الدِّيْنِ ﴿۵۶﴾ نَحْنُ خَلَقْنٰكُمْ فَلَوْلَا تُصَدِّقُوْنَ ﴿۵۷﴾
اَفَرَءَيْتُمْ مَّا تُمْنُوْنَ ﴿۵۸﴾ ءَاَنْتُمْ تَخْلُقُوْنَهٗۤ اَمْ نَحْنُ الْخٰلِقُوْنَ ﴿۵۹﴾
نَحْنُ قَدَّرْنَا بَيْنَكُمُ الْمَوْتَ وَمَا نَحْنُ بِمَسْبُوْقِيْنَ ﴿۶۰﴾ عَلٰۤى اَنْ
نُّبَدِّلَ اَمْثَالَكُمْ وَنُنْشِئَكُمْ فِيْ مَا لَا تَعْلَمُوْنَ ﴿۶۱﴾ وَلَقَدْ عَلِمْتُمُ
النَّشْاَةَ الْاُوْلٰى فَلَوْلَا تَذَكَّرُوْنَ ﴿۶۲﴾ اَفَرَءَيْتُمْ مَّا تَحْرُثُوْنَ ﴿۶۳﴾ ءَاَنْتُمْ
تَزْرَعُوْنَهٗۤ اَمْ نَحْنُ الزّٰرِعُوْنَ ﴿۶۴﴾ لَوْ نَشَآءُ لَجَعَلْنٰهُ حُطَامًا
فَظَلْتُمْ تَفَكَّهُوْنَ ﴿۶۵﴾ اِنَّا لَمُغْرَمُوْنَ ﴿۶۶﴾ بَلْ نَحْنُ مَحْرُوْمُوْنَ ﴿۶۷﴾
اَفَرَءَيْتُمُ الْمَآءَ الَّذِيْ تَشْرَبُوْنَ ﴿۶۸﴾ ءَاَنْتُمْ اَنْزَلْتُمُوْهُ مِنَ
الْمُزْنِ اَمْ نَحْنُ الْمُنْزِلُوْنَ ﴿۶۹﴾ لَوْ نَشَآءُ جَعَلْنٰهُ اُجَاجًا فَلَوْلَا
تَشْكُرُوْنَ ﴿۷۰﴾ اَفَرَءَيْتُمُ النَّارَ الَّتِيْ تُوْرُوْنَ ﴿۷۱﴾ ءَاَنْتُمْ
اَنْشَاْتُمْ شَجَرَتَهَاۤ اَمْ نَحْنُ الْمُنْشِئُوْنَ ﴿۷۲﴾ نَحْنُ جَعَلْنٰهَا تَذْكِرَةً
وَّمَتَاعًا لِّلْمُقْوِيْنَ ﴿۷۳﴾ فَسَبِّحْ بِاسْمِ رَبِّكَ الْعَظِيْمِ ﴿۷۴﴾ فَلَاۤ
اُقْسِمُ بِمَوٰقِعِ النُّجُوْمِ ﴿۷۵﴾ وَاِنَّهٗ لَقَسَمٌ لَّوْ تَعْلَمُوْنَ عَظِيْمٌ ﴿۷۶﴾

ضرور اوهين ٿوهر جي وڻ مان کائيندؤ (٥٢). پوءِ منجهانئس پيٽن کي ڀريندؤ (٥٣). پوءِ مٿانئس ٽتل پاڻيءَ مان پيئندؤ (٥٤). پوءِ اُڃايلن اُٺن جي پيئڻ وانگر پيئندؤ (٥٥). قيامت جي ڏينهن اِها سندن مهماني آهي (٥٦). اسان اوهان کي پيدا ڪيو، پوءِ (وري جيارڻ کي) ڇو نہ سچ ڀائيندا آهيو؟ (٥٧). ڀلا ڏسو تہ سهي تہ جيڪو ٽيپو (زالن جي ڳڀڻين ۾) ڪيرائيندا آهيو (٥٨). تنهن کي اوهين خلقيو ٿا ڇا؟ يا اسين خلقڻ وارا آهيون؟ (٥٩). اسان اوهان ۾ موت (اندازي سان) مقرر ڪيو آهي ۽ اسين عاجز نہ آهيون (٦٠). (ٻين) اوهان جهڙن جي مٽائي آڻڻ تي ۽ اوهان کي اهڙي (شڪل) ۾ پيدا ڪريون، جنهن کي ڄاڻندا ئي نہ هجو (٦١). ۽ بيشڪ پهرين پيدائش ڄاڻي چڪؤ، پوءِ ڇو نہ ٿا نصيحت وٺو؟ (٦٢). ڏسو تہ سهي جيڪي اوهين پوکيندا آهيو (٦٣). سو اوهين ڄمائيندا آهيو ڇا؟ يا اسين ڄمائيندا آهيون؟ (٦٤). جيڪڏهن گهرون تہ ان کي ناس ڪري ڇڏيون، پوءِ اوهين عجب ۾ رهجي وڃو (٦٥). (۽ پيا چئو) تہ بيشڪ اسين ٽوٽي ۾ پوڻ وارا آهيون (٦٦). بلڪ اسين بي نصيب آهيون (٦٧). ڀلا ڏسو تہ سهي تہ جيڪو پاڻي پيئندا آهيو (٦٨). اُهو اوهين ڪڪرن مان هيٺ لاهيندا آهيو ڇا يا اسين هيٺ لاهيندا آهيون؟ (٦٩). جيڪڏهن گهرون تہ ان کي کارو ڪري ڇڏيون، پوءِ ڇو نہ شڪرانو ڪندا آهيو؟ (٧٠). ڀلا ڏسو تہ سهي تہ جا باهہ (وڻ جي ٽاريءَ مان) ٻاريندا آهيو (٧١). تنهن جي وڻ کي اوهان پيدا ڪيو آهي ڇا يا اسين پيدا ڪندڙ آهيون؟ (٧٢). اسان اُن (وڻ) کي نصيحت وٺڻ لاءِ ۽ مسافرن جي فائدي لاءِ پيدا ڪيو آهي (٧٣). تنهن ڪري پنهنجي پالڻهار جي وڏي نالي کي پاڪائي سان ياد ڪر (٧٤). پوءِ تارن جي لهڻ جي جاين جو قسم کڻان ٿو (٧٥). ۽ جيڪڏهن ڄاڻو تہ بيشڪ اهو قسم وڏو آهي (٧٦).

إِنَّهُ لَقُرْآنٌ كَرِيمٌ ﴿۷۷﴾ فِي كِتَابٍ مَكْنُونٍ ﴿۷۸﴾ لَا يَمَسُّهُ إِلَّا الْمُطَهَّرُونَ ﴿۷۹﴾
تَنْزِيلٌ مِنْ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿۸۰﴾ أَفَبِهَٰذَا الْحَدِيثِ أَنْتُمْ مُدْهِنُونَ ﴿۸۱﴾
وَتَجْعَلُونَ رِزْقَكُمْ أَنَّكُمْ تُكَذِّبُونَ ﴿۸۲﴾ فَلَوْلَا إِذَا بَلَغَتِ الْحُلْقُومَ ﴿۸۳﴾
وَأَنْتُمْ حِينَئِذٍ تَنْظُرُونَ ﴿۸۴﴾ وَنَحْنُ أَقْرَبُ إِلَيْهِ مِنْكُمْ وَلَٰكِنْ لَا
تُبْصِرُونَ ﴿۸۵﴾ فَلَوْلَا إِنْ كُنْتُمْ غَيْرَ مَدِينِينَ ﴿۸۶﴾ تَرْجِعُونَهَا إِنْ
كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿۸۷﴾ فَأَمَّا إِنْ كَانَ مِنَ الْمُقَرَّبِينَ ﴿۸۸﴾ فَرَوْحٌ وَ
رَيْحَانٌ ۙ وَجَنَّتُ نَعِيمٍ ﴿۸۹﴾ وَأَمَّا إِنْ كَانَ مِنْ أَصْحَابِ الْيَمِينِ ﴿۹۰﴾
فَسَلَامٌ لَكَ مِنْ أَصْحَابِ الْيَمِينِ ﴿۹۱﴾ وَأَمَّا إِنْ كَانَ مِنَ الْمُكَذِّبِينَ
الضَّالِّينَ ﴿۹۲﴾ فَنُزُلٌ مِنْ حَمِيمٍ ﴿۹۳﴾ وَتَصْلِيَةُ جَحِيمٍ ﴿۹۴﴾ إِنَّ
هَٰذَا لَهُوَ حَقُّ الْيَقِينِ ﴿۹۵﴾ فَسَبِّحْ بِاسْمِ رَبِّكَ الْعَظِيمِ ﴿۹۶﴾

سُورَةُ الْحَدِيدِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ ○
سَبَّحَ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ ۖ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿۱﴾ لَهُ مُلْكُ
السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ ۖ يُحْيِي وَيُمِيتُ ۖ وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿۲﴾
هُوَ الْأَوَّلُ وَالْآخِرُ وَالظَّاهِرُ وَالْبَاطِنُ ۖ وَهُوَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿۳﴾

بيشڪ اهو (ڪتاب) سڳورو قرآن آهي (٧٧). سانيل ڪتاب ۾ (لکيل) آهي (٧٨). پاڪائي وارن کان سواءِ ٻيو ڪو ان کي هٿ نہ لائيندو آهي (٧٩). جهانن جي پالڻهار وٽان نازل ڪيل آهي (٨٠). پوءِ اوهين هن ڳالھ (جي مڃڻ) ۾ انڪار ڪرڻ وارا آهيو ڇا؟ (٨١). ۽ اوهين (اُن مان) پنهنجو حصو (هيءُ) ٺاهيندا آهيو جو اوهين (اُن کي) ڪوڙ ٿا ڀانيو (٨٢). پوءِ جنهن مهل (ڪنهن جو) ساهہ نڙگهٽ وٽ پهچي (٨٣). ۽ اوهين اُنهيءَ مهل پيا ڏسو (٨٤). ۽ اسين اوهان جي بنسبت ڏانهس تمام ويجها آهيون، پر اوهين نہ ڏسندا آهيو (٨٥). پوءِ جيڪڏهن (اوهين الله جي حڪم ۾) لاچار ٿيل نہ آهيو (٨٦). تہ جيڪڏهن اوهين سچا آهيو تہ ان (روح) کي (ڇو نہ ٿا) موٽايو؟ (٨٧). پر جيڪڏهن (مئل، الله جي) ويجهن ٻانهن مان هوندو (٨٨). تہ ان لاءِ خوشي ۽ خوشبوءِ ۽ نعمت وارو باغ آهي (٨٩). ۽ جيڪڏهن سڄي پاسي وارن مان هوندو (٩٠). تہ (چئبس اي ٻڌڻ وارا) سڄي پاسي وارن مان، توکي سلامتي آهي (٩١). ۽ پر جيڪڏهن اُهو ڪوڙ ڀائيندڙن گمراهن مان هوندو (٩٢). تہ (اُن لاءِ) تتل پاڻي مهماني آهي (٩٣). ۽ (اُن کي) دوزخ ۾ گهيڙڻ آهي (٩٤). بيشڪ هيءُ خبر پوري يقيني آهي (٩٥). تنهن ڪري پنهنجي پالڻهار وڏي جي نالي کي پاڪائيءَ سان ياد ڪر (٩٦).

سورة حديد مدني آهي ۽ هن ۾ اُڻٽيهہ آيتون ۽ چار رڪوع آهن.

الله ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

جيڪي آسمانن ۽ زمين ۾ آهي سو (سڀ) الله جي پاڪائي بيان ڪندو آهي ۽ اُهو غالب حڪمت وارو آهي (١). آسمانن ۽ زمين جي بادشاهي اُن جي آهي، (اُهو) جيئاريندو آهي ۽ ماريندو آهي ۽ اُهو سڀڪنهن شيءِ تي وس وارو آهي (٢). اُهو (سڀ کان) پهريون ۽ (سڀ کان) پويون آهي ۽ (اُهو) پڌرو ۽ (اُهو) ڳجهو آهي، ۽ اُهو سڀڪنهن شيءِ کي ڄاڻندڙ آهي (٣).

هُوَ الَّذِيْ خَلَقَ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضَ فِيْ سِتَّةِ اَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوٰى
عَلَى الْعَرْشِ ؕ يَعْلَمُ مَا يَلِجُ فِي الْاَرْضِ وَمَا يَخْرُجُ مِنْهَا وَمَا يَنْزِلُ
مِنَ السَّمَآءِ وَمَا يَعْرُجُ فِيْهَا ؕ وَهُوَ مَعَكُمْ اَيْنَ مَا كُنْتُمْ ؕ وَاللّٰهُ بِمَا
تَعْمَلُوْنَ بَصِيْرٌ ۝٤ لَهٗ مُلْكُ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ ؕ وَاِلَى اللّٰهِ تُرْجَعُ
الْاُمُوْرُ ۝٥ يُوْلِجُ الَّيْلَ فِي النَّهَارِ وَيُوْلِجُ النَّهَارَ فِي الَّيْلِ ؕ وَهُوَ
عَلِيْمٌۢ بِذَاتِ الصُّدُوْرِ ۝٦ اٰمِنُوْا بِاللّٰهِ وَرَسُوْلِهٖ وَاَنْفِقُوْا مِمَّا
جَعَلَكُمْ مُّسْتَخْلَفِيْنَ فِيْهِ ؕ فَالَّذِيْنَ اٰمَنُوْا مِنْكُمْ وَاَنْفَقُوْا
لَهُمْ اَجْرٌ كَبِيْرٌ ۝٧ وَمَا لَكُمْ لَا تُؤْمِنُوْنَ بِاللّٰهِ ۚ وَالرَّسُوْلُ يَدْعُوْكُمْ
لِتُؤْمِنُوْا بِرَبِّكُمْ وَقَدْ اَخَذَ مِيْثَاقَكُمْ اِنْ كُنْتُمْ مُّؤْمِنِيْنَ ۝٨
هُوَ الَّذِيْ يُنَزِّلُ عَلٰى عَبْدِهٖۤ اٰيٰتٍۭ بَيِّنٰتٍ لِّيُخْرِجَكُمْ مِّنَ
الظُّلُمٰتِ اِلَى النُّوْرِ ؕ وَاِنَّ اللّٰهَ بِكُمْ لَرَءُوْفٌ رَّحِيْمٌ ۝٩ وَ
مَا لَكُمْ اَلَّا تُنْفِقُوْا فِيْ سَبِيْلِ اللّٰهِ وَلِلّٰهِ مِيْرَاثُ السَّمٰوٰتِ وَ
الْاَرْضِ ؕ لَا يَسْتَوِيْ مِنْكُمْ مَّنْ اَنْفَقَ مِنْ قَبْلِ الْفَتْحِ وَقٰتَلَ ؕ
اُولٰٓئِكَ اَعْظَمُ دَرَجَةً مِّنَ الَّذِيْنَ اَنْفَقُوْا مِنْۢ بَعْدُ وَقٰتَلُوْا ؕ
وَكُلًّا وَّعَدَ اللّٰهُ الْحُسْنٰى ؕ وَاللّٰهُ بِمَا تَعْمَلُوْنَ خَبِيْرٌ ۝١٠ ع

(الله) اُهو آهي جنهن آسمانن ۽ زمين کي ڇهن ڏينهن ۾ بڻايو، وري عرش تي قائم ٿيو، جيڪي زمين ۾ گهڙندو آهي ۽ جيڪي منجهانئس نڪرندو آهي ۽ جيڪي آسمان مان لهندو آهي ۽ جيڪي منجهس چڙهي ويندو آهي، سو (سڀ اُهو) ڄاڻندڙ آهي ۽ جتي اوهين هجو اُتي اُهو اوهان سان گڏ آهي ۽ جيڪي ڪندا آهيو، سو الله ڏسندڙ آهي (۴). آسمانن ۽ زمين جي بادشاهي ان جي آهي ۽ الله ڏانهن سڀ ڪم ورايا وڃن ٿا (۵). رات کي ڏينهن ۾ گهيڙيندو آهي ۽ ڏينهن کي رات ۾ گهيڙيندو آهي ۽ اُهو سينن وارو (ڳجهه) ڄاڻندڙ آهي (٦). الله ۽ سندس پيغمبر تي ايمان آڻيو ۽ اُنهيءَ (مال جي موڙيءَ) مان (اوهين) خرچيو جنهن ۾ اوهان کي ٻين جو وارث ڪيو اٿس ۽ اوهان مان جن ايمان آندو ۽ (الله جي واٽ ۾) خرچ ڪيو تن لاءِ وڏو اجر آهي (۷). ۽ اوهان کي ڇا (ٿيو) آهي جو الله تي ايمان نه ٿا آڻيو؟ حالانڪ پيغمبر اوهان کي سڏي ٿو ته اوهين پنهنجي پالڻهار تي ايمان آڻيو ۽ بيشڪ الله اوهان کان انجام ورتو آهي، جيڪڏهن مڃڻ وارا آهيو (۸). (الله) اُهو آهي، جيڪو پنهنجي ٻانهي (محمد ﷺ) تي پڌريون آيتون نازل ڪندو آهي ته (ڪفر جي) اونداهين مان (اسلام جي) سوجهري ڏانهن اوهان کي ڪڍي ۽ بيشڪ الله اوهان تي شفقت ڪندڙ مهربان آهي (۹). ۽ اوهان کي ڇا (ٿيو) آهي جو الله جي واٽ ۾ نه خرچيندا آهيو؟ حالانڪ آسمانن ۽ زمين جي ميراث خاص الله جي آهي. جنهن (مڪي جي) فتح کان اڳ خرچ ڪيو ۽ (الله جي دين لاءِ ڪافرن سان) وڙهيو، تنهنجي برابر اوهان مان ڪوبه ڪونهي. اِهي انهن کان تمام وڏي مرتبي وارا آهن، جن (فتح کان) پوءِ خرچ ڪيو ۽ (دين لاءِ) وڙهيا. ۽ هر هڪ کي الله چڱو انجام ڏنو آهي ۽ جيڪي ڪندا آهيو، تنهن جي الله (پوري) خبر رکندڙ آهي (۱۰).

مَنْ ذَا الَّذِيْ يُقْرِضُ اللّٰهَ قَرْضًا حَسَنًا فَيُضٰعِفَهٗ لَهٗ وَلَهٗۤ
اَجْرٌ كَرِيْمٌ ﴿١١﴾ يَوْمَ تَرَى الْمُؤْمِنِيْنَ وَالْمُؤْمِنٰتِ يَسْعٰى نُوْرُهُمْ
بَيْنَ اَيْدِيْهِمْ وَبِاَيْمَانِهِمْ بُشْرٰىكُمُ الْيَوْمَ جَنّٰتٌ تَجْرِيْ مِنْ تَحْتِهَا
الْاَنْهٰرُ خٰلِدِيْنَ فِيْهَا ؕ ذٰلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيْمُ ﴿١٢﴾ يَوْمَ يَقُوْلُ
الْمُنٰفِقُوْنَ وَالْمُنٰفِقٰتُ لِلَّذِيْنَ اٰمَنُوا انْظُرُوْنَا نَقْتَبِسْ مِنْ
نُّوْرِكُمْ ۚ قِيْلَ ارْجِعُوْا وَرَآءَكُمْ فَالْتَمِسُوْا نُوْرًا ؕ فَضُرِبَ بَيْنَهُمْ
بِسُوْرٍ لَّهٗ بَابٌ ؕ بَاطِنُهٗ فِيْهِ الرَّحْمَةُ وَظَاهِرُهٗ مِنْ قِبَلِهِ الْعَذَابُ ؕ ﴿١٣﴾
يُنَادُوْنَهُمْ اَلَمْ نَكُنْ مَّعَكُمْ ؕ قَالُوْا بَلٰى وَلٰكِنَّكُمْ فَتَنْتُمْ اَنْفُسَكُمْ وَ
تَرَبَّصْتُمْ وَارْتَبْتُمْ وَغَرَّتْكُمُ الْاَمَانِيُّ حَتّٰى جَآءَ اَمْرُ اللّٰهِ وَ
غَرَّكُمْ بِاللّٰهِ الْغَرُوْرُ ﴿١٤﴾ فَالْيَوْمَ لَا يُؤْخَذُ مِنْكُمْ فِدْيَةٌ وَّلَا مِنَ
الَّذِيْنَ كَفَرُوْا ؕ مَاْوٰىكُمُ النَّارُ ؕ هِيَ مَوْلٰىكُمْ ؕ وَبِئْسَ الْمَصِيْرُ ﴿١٥﴾
اَلَمْ يَاْنِ لِلَّذِيْنَ اٰمَنُوْۤا اَنْ تَخْشَعَ قُلُوْبُهُمْ لِذِكْرِ اللّٰهِ وَمَا نَزَلَ
مِنَ الْحَقِّ ۙ وَلَا يَكُوْنُوْا كَالَّذِيْنَ اُوْتُوا الْكِتٰبَ مِنْ قَبْلُ فَطَالَ
عَلَيْهِمُ الْاَمَدُ فَقَسَتْ قُلُوْبُهُمْ ؕ وَكَثِيْرٌ مِّنْهُمْ فٰسِقُوْنَ ﴿١٦﴾ اِعْلَمُوْۤا اَنَّ
اللّٰهَ يُحْيِ الْاَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا ؕ قَدْ بَيَّنَّا لَكُمُ الْاٰيٰتِ لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُوْنَ ﴿١٧﴾

اُهو ڪير آهي جو الله کي چڱو قرض ڏئي؟ پوءِ (الله) اُهو (قرض) اُن کي ٻيڻو ڪري ڏيندو ۽ ان لاءِ سڀُورو اجر آهي (١١). (ياد ڪر) جنهن ڏينهن مؤمنن ۽ مؤمنياڻين کي (هن حالت ۾) ڏسندين جو سندن نور اُنهن جي اڳيان ۽ اُنهن جي سڄن پاسن کان پيو ڊوڙندو، (چئبن) تہ اوهانکي خوشخبري هجي جو اڄ اوهان لاءِ اهڙا باغ آهن جن جي هيٺان نهرون پيون وهن، اُتي سدائين رهندؤ، اِها ئي وڏي ڪاميابي آهي (١٢). جنهن ڏينهن منافق ۽ منافقياڻيون (گڏجي) مؤمنن کي چوندا تہ اسان ڏانهن (مهربانيءَ جي نظر سان) نهاريو (تہ سهي) تہ اوهان جي (ايماني) نور مان (ڪجھ) روشني وٺون. چيو ويندو تہ اوهين پنهنجي پٺ تي (دنيا ڏانهن) موٽو، پوءِ ڪو سوجهرو ڳوليو، پوءِ سندن وچ ۾ هڪ اهڙي ڀت هنئي ويندي جنهن کي هڪ دروازو هوندو، اُن (ڀت) جي اندران رحمت هوندي ۽ اُن (ڀت) جي ٻاهران سامهون عذاب هوندو (١٣). منافق مسلمانن کي سڏيندا ۽ چوندا تہ اسين اوهان سان (دنيا ۾) گڏ نہ هيا سون ڇا؟ (مسلمان) چوندا تہ هائو پر پنهنجو پاڻ کي ڇتيءَ ۾ وڌو ۽ (ايمان آڻڻ ۾) دير ڪندا رهيؤ ۽ (نبوت ۾) شڪ آڻيندا رهيؤ ۽ اوهان کي سڌن ٺڳي ڇڏيو تانجو الله جو حڪم آيو ۽ اوهان کي الله (جي حڪم مڃڻ) کان (شيطان) ٺڳيندڙ ٺڳي ڇڏيو (١٤). تنهن ڪري (اي منافقؤ) اڄ نڪي اوهان کان ۽ نڪي ڪافرن کان ڪو بدلو وٺبو، اوهان جي جاءِ (دوزخ جي) باھ آهي، اِها اوهان جي لائق آهي ۽ اِها موٽڻ جي جاءِ بڇڙي آهي (١٥). ايجا مؤمنن لاءِ اُهو وقت نہ آيو آهي ڇا؟ جو الله جي ياد ڪرڻ وقت ۽ وحيءَ الاهيءَ مان جيڪي نازل ٿيو، تنهن (جي ياد) آڻڻ وقت سندن دليون آزي ڪن ۽ اُنهن وانگر نہ ٿين جن کي (هن کان) اڳ ڪتاب ڏنو ويو، پوءِ مٿن ڊگهي مدت گذري، تنهن ڪري سندن دليون سخت ٿي ويون ۽ منجهانئن گهڻا بي دين آهن (١٦). ڄاڻو تہ الله زمين کي سندس ويرانيءَ کان پوءِ آباد ڪندو آهي، بيشڪ اسان اوهان لاءِ چِٽيون نشانيون بيان ڪيون آهن تہ مَنَ اوهين پرجهو (سمجهو) (١٧).

إِنَّ الْمُصَّدِّقِينَ وَالْمُصَّدِّقٰتِ وَأَقْرَضُوا اللّٰهَ قَرْضًا حَسَنًا يُضٰعَفُ
لَهُمْ وَلَهُمْ أَجْرٌ كَرِيمٌ ﴿١٨﴾ وَالَّذِينَ اٰمَنُوا بِاللّٰهِ وَرُسُلِهٖٓ أُولٰٓئِكَ هُمُ
الصِّدِّيقُونَ ۖ وَالشُّهَدَآءُ عِنْدَ رَبِّهِمْ ؕ لَهُمْ أَجْرُهُمْ وَنُورُهُمْ ؕ وَ
الَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِاٰيٰتِنَآ أُولٰٓئِكَ أَصْحٰبُ الْجَحِيمِ ﴿١٩﴾ اِعْلَمُوٓا أَنَّمَا
الْحَيٰوةُ الدُّنْيَا لَعِبٌ وَّلَهْوٌ وَّزِينَةٌ وَّتَفَاخُرٌۢ بَيْنَكُمْ وَتَكَاثُرٌ فِي
الْأَمْوٰلِ وَالْأَوْلٰدِ ؕ كَمَثَلِ غَيْثٍ أَعْجَبَ الْكُفَّارَ نَبَاتُهٗ ثُمَّ يَهِيجُ
فَتَرٰىهُ مُصْفَرًّا ثُمَّ يَكُونُ حُطٰمًا ؕ وَفِي الْاٰخِرَةِ عَذَابٌ شَدِيدٌ ۙ وَّمَغْفِرَةٌ
مِّنَ اللّٰهِ وَرِضْوٰنٌ ؕ وَمَا الْحَيٰوةُ الدُّنْيَآ إِلَّا مَتٰعُ الْغُرُورِ ﴿٢٠﴾
سَابِقُوٓا إِلٰى مَغْفِرَةٍ مِّنْ رَّبِّكُمْ وَجَنَّةٍ عَرْضُهَا كَعَرْضِ السَّمَآءِ وَ
الْأَرْضِ ۙ أُعِدَّتْ لِلَّذِينَ اٰمَنُوا بِاللّٰهِ وَرُسُلِهٖ ؕ ذٰلِكَ فَضْلُ اللّٰهِ
يُؤْتِيهِ مَنْ يَّشَآءُ ؕ وَاللّٰهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ ﴿٢١﴾ مَآ أَصَابَ مِنْ مُّصِيبَةٍ
فِي الْأَرْضِ وَلَا فِيٓ أَنْفُسِكُمْ إِلَّا فِي كِتٰبٍ مِّنْ قَبْلِ أَنْ نَّبْرَأَهَا ؕ إِنَّ
ذٰلِكَ عَلَى اللّٰهِ يَسِيرٌ ﴿٢٢﴾ لِّكَيْلَا تَأْسَوْا عَلٰى مَا فَاتَكُمْ وَلَا تَفْرَحُوا بِمَآ
اٰتٰىكُمْ ؕ وَاللّٰهُ لَا يُحِبُّ كُلَّ مُخْتَالٍ فَخُورِ ﴿٢٣﴾ الَّذِينَ يَبْخَلُونَ وَيَأْمُرُونَ
النَّاسَ بِالْبُخْلِ ؕ وَمَنْ يَّتَوَلَّ فَإِنَّ اللّٰهَ هُوَ الْغَنِيُّ الْحَمِيدُ ﴿٢٤﴾

بيشڪ خيرات ڏيندڙن ۽ خيرات ڏيندڙين کي ۽ جن الله کي سهڻو قرض ڏنو آهي، تن کي ٻيڻو ڪري ڏبو ۽ اُنهن لاءِ سڳورو اجر آهي (١٨). ۽ جن الله ۽ سندس پيغمبرن تي ايمان آندو، اُهي ئي پنهنجي پالڻهار وٽ سچار ۽ شهيد آهن. اُنهن لاءِ سندن اجر ۽ سندن نور آهي. ۽ جن ڪفر ڪيو ۽ اسان جي آيتن کي ڪوڙ ڀانيو، اُهي دوزخي آهن (١٩). ڄاڻو ته دنيا جي حياتي رڳو هڪ راند ۽ تماشو ۽ (ظاهري) سينگار ۽ پاڻ ۾ فخر ڪرڻ ۽ مالن ۽ اولادن ۾ (هڪ ٻئي کان) گهڻائي طلبڻ آهي، (انهيءَ جو مثال) اُنهيءَ مينهن وانگر (آهي) جنهن جو سلو (ڄمائڻ) ڪڙمين کي عجب ۾ وجهي وري سڪي وڃي، پوءِ ان کي پيلو ٿيل ڏسين وري ڀُري وڃي. ۽ آخرت ۾ (الله جي دشمنن لاءِ) سخت عذاب آهي ۽ (الله جي دوستن لاءِ) الله کان بخشش ۽ رضامندي آهي ۽ دنيا جي حياتي رڳوٺڳيءَ جو سامان آهي (٢٠). (تنهن ڪري) پنهنجي پالڻهار جي بخشش ۽ اُنهيءَ بهشت ڏانهن اڳرائي ڪريو، جنهن جي ويڪرائي آسمان ۽ زمين جي ويڪرائيءَ وانگر آهي، انهن لاءِ تيار ڪيو ويو آهي، جن الله ۽ سندس پيغمبرن تي ايمان آندو، اِهو الله جو فضل آهي، جنهن کي وڻيس تنهن کي ڏيندو آهي ۽ الله وڏي فضل وارو آهي (٢١). ۽ ڪابه مصيبت نڪي زمين ۾ نڪي اوهان جي جندن ۾ پهچندي آهي، پر اُنهيءَ کان اڳ جو اُن (مصيبت) کي پيدا ڪريون هڪ ڪتاب ۾ (لکيل) آهي، بيشڪ اِهو (ڪم) الله تي آسان آهي (٢٢). هن ڪري (اِها خبر ڏني اٿئون) ته جيڪي اوهان جي هٿن مان ويو، تنهن تي ارمان نه ڪريو ۽ جيڪي اوهان کي عطا ڪيائين، تنهن تي خوشي نه ڪريو ۽ الله سڀڪنهن هٺيلي پاڻ پڏائيندڙ کي دوست نه رکندو آهي (٢٣). (۽ اُنهن کي به دوست نه رکندو آهي) جيڪي بخل ڪندا آهن ۽ ماڻهن کي به بيچائي ڏسيندا آهن ۽ جي ڪو منهن موڙيندو ته بيشڪ الله ئي بي پرواهه ۽ ساراهيل آهي (٢٤).

لَقَدْ اَرْسَلْنَا رُسُلَنَا بِالْبَيِّنٰتِ وَ اَنْزَلْنَا مَعَهُمُ الْكِتٰبَ
وَ الْمِيْزَانَ لِيَقُوْمَ النَّاسُ بِالْقِسْطِ ۚ وَ اَنْزَلْنَا الْحَدِيْدَ فِيْهِ
بَاْسٌ شَدِيْدٌ وَّ مَنَافِعُ لِلنَّاسِ وَ لِيَعْلَمَ اللّٰهُ مَنْ يَّنْصُرُهٗ وَ
رُسُلَهٗ بِالْغَيْبِ ؕ اِنَّ اللّٰهَ قَوِيٌّ عَزِيْزٌ ﴿۲۵﴾ وَ لَقَدْ اَرْسَلْنَا نُوْحًا وَّ
اِبْرٰهِيْمَ وَ جَعَلْنَا فِيْ ذُرِّيَّتِهِمَا النُّبُوَّةَ وَ الْكِتٰبَ فَمِنْهُمْ مُّهْتَدٍ ۚ
وَ كَثِيْرٌ مِّنْهُمْ فٰسِقُوْنَ ﴿۲۶﴾ ثُمَّ قَفَّيْنَا عَلٰۤى اٰثَارِهِمْ بِرُسُلِنَا وَ قَفَّيْنَا
بِعِيْسَى ابْنِ مَرْيَمَ وَ اٰتَيْنٰهُ الْاِنْجِيْلَ ۙ وَ جَعَلْنَا فِيْ قُلُوْبِ الَّذِيْنَ
اتَّبَعُوْهُ رَاْفَةً وَّ رَحْمَةً ؕ وَ رَهْبَانِيَّةَ ِۨابْتَدَعُوْهَا مَا كَتَبْنٰهَا
عَلَيْهِمْ اِلَّا ابْتِغَآءَ رِضْوَانِ اللّٰهِ فَمَا رَعَوْهَا حَقَّ رِعَايَتِهَا ۚ
فَاٰتَيْنَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا مِنْهُمْ اَجْرَهُمْ ۚ وَ كَثِيْرٌ مِّنْهُمْ فٰسِقُوْنَ ﴿۲۷﴾
يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوا اتَّقُوا اللّٰهَ وَ اٰمِنُوْا بِرَسُوْلِهٖ يُؤْتِكُمْ
كِفْلَيْنِ مِنْ رَّحْمَتِهٖ وَ يَجْعَلْ لَّكُمْ نُوْرًا تَمْشُوْنَ بِهٖ وَ يَغْفِرْ لَكُمْ ؕ
وَ اللّٰهُ غَفُوْرٌ رَّحِيْمٌ ﴿۲۸﴾ لِّئَلَّا يَعْلَمَ اَهْلُ الْكِتٰبِ اَلَّا يَقْدِرُوْنَ
عَلٰى شَيْءٍ مِّنْ فَضْلِ اللّٰهِ وَ اَنَّ الْفَضْلَ بِيَدِ اللّٰهِ يُؤْتِيْهِ مَنْ
يَّشَآءُ ؕ وَ اللّٰهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيْمِ ﴿۲۹﴾

بيشڪ پنهنجن پيغمبرن کي پڌرين نشانين سان موڪليوسون ۽ ساڻن ڪتاب ۽ (انصاف جي) تارازي هن لاءِ موڪلي سون ته ماڻهو انصاف کي قائم ڪن ۽ لوهه لاٿوسون، جنهن ۾ سخت ڏهڪاءُ آهي ۽ ماڻهن لاءِ ٻيا فائدا (به) آهن ۽ ته جيڪو الله ۽ سندس پيغمبرن کي پرپٺ مدد ڏئي، تنهن کي الله معلوم ڪري بيشڪ الله سگهارو زبردست آهي (٢٥). ۽ بيشڪ نوح ۽ ابراهيم کي موڪليو سون ۽ سندن اولاد ۾ پيغمبري ۽ ڪتاب (امانت) رکيوسون، پوءِ منجهائن ڪي هدايت وارا آهن، ۽ منجهائن گهڻا بي دين آهن (٢٦). وري سندن پٺيان پنهنجا (ٻيا) پيغمبر موڪليا سون ۽ پوئتان عيسىٰ پٽ مريم جي کي موڪليو سون ۽ کيس انجيل ڏنوسون ۽ جن سندس تابعداري ڪئي تن جي دلين ۾ نرمي ۽ ٻاجهه رکي سون. ۽ اها گوشه نشيني جا پاڻ ٺاهي هيائون، سا اسان مٿن فرض نه ڪئي هئي، پر الله جي رضامندي جي طلب لاءِ (پاڻ ٺاهي هيائون) پوءِ اُن جي نظرداريءَ جو پورو حق نظر نه رکيائون. پوءِ منجهائن جن (محمد ﷺ تي) ايمان آندو، تن کي سندن اجر ڏنو سون ۽ منجهائن گهڻا بي دين آهن (٢٧). اي ايمان وارؤ! الله کان ڊڄو ۽ سندس پيغمبر (محمد ﷺ) تي ايمان آڻيو ته اوهان کي پنهنجيءَ ٻاجهه مان ٻه ڀاڱا ڏئي ۽ اوهان کي اهڙو نور ڏئي جنهن سان (رستو) هلو ۽ اوهان کي بخشي ۽ الله بخشڻهار مهربان آهي (٢٨). هن ڪري (الله هيءَ خبر ڏني) ته اهل ڪتاب ڄاڻن ته اُهي الله جي فضل مان ڪنهن شيءِ تي سگهه رکي نه سگهندا آهن ۽ (هيءُ به ڄاڻن) ته فضل الله جي هٿ ۾ آهي، جنهن کي وڻيس تنهن کي ڏيندو آهي ۽ الله وڏي فضل وارو آهي (٢٩).

سورۃ المجادلۃ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ○

قَدْ سَمِعَ اللّٰهُ قَوْلَ الَّتِيْ تُجَادِلُكَ فِيْ زَوْجِهَا وَ
تَشْتَكِيْٓ اِلَى اللّٰهِ ۖ وَاللّٰهُ يَسْمَعُ تَحَاوُرَكُمَا ؕ اِنَّ اللّٰهَ سَمِيْعٌۢ بَصِيْرٌ ①
اَلَّذِيْنَ يُظٰهِرُوْنَ مِنْكُمْ مِّنْ نِّسَآئِهِمْ مَّا هُنَّ اُمَّهٰتِهِمْ ؕ اِنْ اُمَّهٰتُهُمْ
اِلَّا الّٰٓـِٔيْ وَلَدْنَهُمْ ؕ وَاِنَّهُمْ لَيَقُوْلُوْنَ مُنْكَرًا مِّنَ الْقَوْلِ وَزُوْرًا ؕ وَ
اِنَّ اللّٰهَ لَعَفُوٌّ غَفُوْرٌ ② وَالَّذِيْنَ يُظٰهِرُوْنَ مِنْ نِّسَآئِهِمْ ثُمَّ
يَعُوْدُوْنَ لِمَا قَالُوْا فَتَحْرِيْرُ رَقَبَةٍ مِّنْ قَبْلِ اَنْ يَّتَمَآسَّا ؕ ذٰلِكُمْ
تُوْعَظُوْنَ بِهٖ ؕ وَاللّٰهُ بِمَا تَعْمَلُوْنَ خَبِيْرٌ ③ فَمَنْ لَّمْ يَجِدْ فَصِيَامُ
شَهْرَيْنِ مُتَتَابِعَيْنِ مِنْ قَبْلِ اَنْ يَّتَمَآسَّا ۚ فَمَنْ لَّمْ يَسْتَطِعْ فَاِطْعَامُ
سِتِّيْنَ مِسْكِيْنًا ؕ ذٰلِكَ لِتُؤْمِنُوْا بِاللّٰهِ وَرَسُوْلِهٖ ؕ وَتِلْكَ حُدُوْدُ اللّٰهِ ؕ
وَلِلْكٰفِرِيْنَ عَذَابٌ اَلِيْمٌ ④ اِنَّ الَّذِيْنَ يُحَآدُّوْنَ اللّٰهَ وَرَسُوْلَهٗ
كُبِتُوْا كَمَا كُبِتَ الَّذِيْنَ مِنْ قَبْلِهِمْ وَقَدْ اَنْزَلْنَآ اٰيٰتٍۭ بَيِّنٰتٍ ؕ وَ
لِلْكٰفِرِيْنَ عَذَابٌ مُّهِيْنٌ ⑤ يَوْمَ يَبْعَثُهُمُ اللّٰهُ جَمِيْعًا فَيُنَبِّئُهُمْ
بِمَا عَمِلُوْا ؕ اَحْصٰىهُ اللّٰهُ وَنَسُوْهُ ؕ وَاللّٰهُ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ شَهِيْدٌ ⑥ ع

سورة مجادلة مدني آهي ۽ هن ۾ ٻاويهه
آيتون ۽ ٽي رڪوع آهن.

اللہ ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

بيشڪ الله اُنهيءَ (عورت) جو ڳالهائڻ ٻڌو، جنهن پنهنجي مڙس بابت تو سان جهڳڙو ٿي ڪيو ۽ الله جي آڏو (پنهنجي) ڏک جو احوال (بيان) ٿي ڪيو ۽ الله اوهان ٻنهي جو پاڻ ۾ ڳالهائڻ ٻڌو ٿي، بيشڪ الله ٻڌندڙ ڏسندڙ آهي (١). اوهان مان جيڪي پنهنجين زالن سان ظِهار ڪندا (يعني ماءُ چئي ويهندا) آهن، اُهي (زالون ڪي) انهن جون مائر نہ آهن، سندن مائر (تہ) اُهي آهن، جن کين ڄڻيو آهي ۽ بيشڪ اُهي (ظِهار ڪندڙ) هڪ اڻ جڳائيندڙ ڳالھ ۽ ڪوڙ چوندا آهن ۽ بيشڪ الله معافي ڏيندڙ بخشڻهار آهي (٢). ۽ جيڪي پنهنجن زالن سان ظِهار ڪندا آهن، پوءِ (وري) جيڪي چيائون تنهن کان (پوئتي) موٽندا (رجوع ڪندا) آهن تہ (زال مڙس) جي پاڻ ۾ هٿ لائڻ کان اڳ (هڪ) ٻانهو آجو ڪرڻ واجب آهي، اِنهيءَ (حڪم) سان اوهان کي نصيحت ڏجي ٿي ۽ جيڪي ڪندا آهيو، تنهن جي الله خبر رکندڙ آهي (٣). پوءِ جيڪو (ٻانهو) نہ لهي (تنهن تي) ٻنهي جي پاڻ ۾ هٿ لائڻ کان اڳ ٻہ مهينا لڳو لڳ روزا رکڻ (واجب) آهن، پوءِ جيڪو (روزا رکي) نہ سگهي، تنهن تي سٺ مسڪينن جو کارائڻ (واجب) آهي، اهو (حڪم هن لاءِ) آهي تہ (اوهين) الله ۽ سندس پيغمبر (جي حڪم) کي مڃيو ۽ اهي الله جون (مقرر ڪيل) حدون آهن ۽ منڪرن لاءِ ڏکوئيندڙ عذاب آهي (٤). بيشڪ جيڪي الله ۽ سندس پيغمبر جي مخالفت ڪندا آهن، تن کي (ائين) خوار ڪيو ويو جيئن اُنهن کي خوار ڪيو ويو، جيڪي کانئن اڳ هئا ۽ بيشڪ پڌريون آيتون نازل ڪيون سون ۽ منڪرن لاءِ خوار ڪندڙ عذاب آهي (٥). جنهن ڏينهن اُنهن مڙني کي الله اٿاريندو (تنهن ڏينهن) کين (اُنهيءَ جي) سُڌ ڏيندو، جيڪي ڪمايو هئائون، (جو) الله اُن (سندن ڪئي) کي ڳڻي (رکي) ڇڏيو آهي ۽ (هنن) اُهو وساري ڇڏيو ۽ الله هر شيءِ تي گواهہ آهي (٦).

أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللّٰهَ يَعْلَمُ مَا فِي السَّمٰوٰتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ مَا يَكُونُ مِنْ
نَّجْوٰى ثَلٰثَةٍ إِلَّا هُوَ رَابِعُهُمْ وَلَا خَمْسَةٍ إِلَّا هُوَ سَادِسُهُمْ وَلَا أَدْنٰى
مِنْ ذٰلِكَ وَلَا أَكْثَرَ إِلَّا هُوَ مَعَهُمْ أَيْنَ مَا كَانُوا ثُمَّ يُنَبِّئُهُمْ بِمَا عَمِلُوا
يَوْمَ الْقِيٰمَةِ إِنَّ اللّٰهَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿٧﴾ أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ نُهُوا عَنِ
النَّجْوٰى ثُمَّ يَعُودُونَ لِمَا نُهُوا عَنْهُ وَيَتَنٰجَوْنَ بِالْإِثْمِ وَالْعُدْوَانِ
وَمَعْصِيَتِ الرَّسُولِ وَإِذَا جَاءُوكَ حَيَّوْكَ بِمَا لَمْ يُحَيِّكَ بِهِ اللّٰهُ
وَيَقُولُونَ فِي أَنْفُسِهِمْ لَوْلَا يُعَذِّبُنَا اللّٰهُ بِمَا نَقُولُ حَسْبُهُمْ جَهَنَّمُ
يَصْلَوْنَهَا فَبِئْسَ الْمَصِيرُ ﴿٨﴾ يٰأَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا تَنٰجَيْتُمْ
فَلَا تَتَنٰجَوْا بِالْإِثْمِ وَالْعُدْوَانِ وَمَعْصِيَتِ الرَّسُولِ وَتَنٰجَوْا
بِالْبِرِّ وَالتَّقْوٰى وَاتَّقُوا اللّٰهَ الَّذِي إِلَيْهِ تُحْشَرُونَ ﴿٩﴾ إِنَّمَا النَّجْوٰى
مِنَ الشَّيْطٰنِ لِيَحْزُنَ الَّذِينَ آمَنُوا وَلَيْسَ بِضَارِّهِمْ شَيْئًا إِلَّا
بِإِذْنِ اللّٰهِ وَعَلَى اللّٰهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُونَ ﴿١٠﴾ يٰأَيُّهَا الَّذِينَ
آمَنُوا إِذَا قِيلَ لَكُمْ تَفَسَّحُوا فِي الْمَجٰلِسِ فَافْسَحُوا يَفْسَحِ اللّٰهُ
لَكُمْ وَإِذَا قِيلَ انْشُزُوا فَانْشُزُوا يَرْفَعِ اللّٰهُ الَّذِينَ آمَنُوا
مِنْكُمْ وَالَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ دَرَجٰتٍ وَاللّٰهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ ﴿١١﴾

نہ ڏنو اٿيئي ڇا تہ جيڪي آسمانن ۾ آهي ۽ جيڪي زمين ۾ آهي سو الله ڄاڻندو آهي؟ (ڪٿي بہ پاڻ ۾) ٽن ڄڻن جي ڳجهي صلاح ڪرڻ نہ هوندي آهي، پر انهن ۾ چوٿون الله آهي ۽ نڪي پنجن (ڄڻن) جي (ڳجهي صلاح ڪرڻ هوندي آهي) پر انهن ۾ ڇهون الله آهي ۽ نڪي ان (ڳاڻاٽي) کان تمام گهٽ ۽ نڪي تمام وڌ آهن، پر الله ساڻن آهي، اهي جتي بہ هجن، وري جيڪي ڪيو اٿن (تنهن جي) قيامت جي ڏينهن کين سُڌ ڏيندو، ڇو تہ الله سڀ ڪنهن شيءِ کي ڄاڻندڙ آهي (٧). (اي پيغمبر!) اُنهن ڏانهن نہ ڏٺو اٿيئي ڇا جن کي (مسلمانن جي ايذائڻ لاءِ پاڻ ۾) ڳجهين صلاحن ڪرڻ کان جهليو ويو، وري جنهن کان جهليا ويا سو ئي ڪندا آهن، ۽ گناهہ ۽ حد کان لنگهڻ ۽ پيغمبر جي نافرماني ڪرڻ بابت پاڻ ۾ ڳجهيون صلاحون ڪندا آهن ۽ جڏهن تو وٽ ايندا آهن، (تڏهن) توکي اُنهيءَ (لفظ) سان سلام ڪندا آهن، جنهن سان توکي الله سلام نہ ڪيو آهي ۽ پنهنجين دلين ۾ چوندا آهن تہ جيڪي چوندا آهيون، تنهن جي ڪري الله اسان کي ڇو نہ ٿو عذاب ڪري؟ کين دوزخ ڪافي آهي، اُن ۾ گهڙندا، پوءِ دوزخ بڇڙي جاءِ آهي (٨). اي ايمان وارؤ! جڏهن (اوهين) پاڻ ۾ (ڪا) ڳجهي صلاح ڪريو (تڏهن جڳائي) تہ گناهہ ۽ حد کان لنگهڻ ۽ پيغمبر جي نافرمانيءَ ڪرڻ بابت (ڪابہ) پاڻ ۾ صلاح نہ ڪريو ۽ چڱائيءَ ۽ پرهيزگاريءَ بابت صلاح ڪريو ۽ انهيءَ الله کان ڊڄو، جنهن ڏانهن گڏ ڪيا ويندؤ (٩). بڇڙي صلاح ڪرڻ تہ شيطان جو ئي ڪم آهي، هن لاءِ تہ مؤمنن کي دلگير ڪري ۽ هو الله جي حڪم کان سواءِ کين ڪجهہ بہ نقصان پهچائڻ وارو نہ آهي ۽ جڳائي تہ مؤمن الله تي ڀروسو ڪن (١٠). اي ايمان وارؤ! جڏهن اوهان کي چئجي تہ (پنهنجين) مجلسن ۾ جاءِ ڪشادي ڪريو، تہ پوءِ (جاءِ) ڪشادي ڪريو تہ الله بہ اوهان (جي سيڪنهن مشڪل) جي ڪشادگي ڪري ۽ جڏهن چئجي تہ اُٿو، تڏهن اُٿو تہ اوهان مان جن ايمان آندو آهي ۽ جن کي علم ڏنو ويو آهي، تن جا مرتبا الله وڏا ڪري ۽ جيڪي ڪندا آهيو، تنهن جي الله خبر رکندڙ آهي (١١).

يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْۤا اِذَا نَاجَيْتُمُ الرَّسُوْلَ فَقَدِّمُوْا بَيْنَ يَدَيْ
نَجْوٰىكُمْ صَدَقَةً ؕ ذٰلِكَ خَيْرٌ لَّكُمْ وَ اَطْهَرُ ؕ فَاِنْ لَّمْ تَجِدُوْا فَاِنَّ اللّٰهَ
غَفُوْرٌ رَّحِيْمٌ ﴿۱۲﴾ ءَاَشْفَقْتُمْ اَنْ تُقَدِّمُوْا بَيْنَ يَدَيْ نَجْوٰىكُمْ
صَدَقٰتٍ ؕ فَاِذْ لَمْ تَفْعَلُوْا وَ تَابَ اللّٰهُ عَلَيْكُمْ فَاَقِيْمُوا الصَّلٰوةَ وَ
اٰتُوا الزَّكٰوةَ وَ اَطِيْعُوا اللّٰهَ وَ رَسُوْلَهٗ ؕ وَ اللّٰهُ خَبِيْرٌۢ بِمَا تَعْمَلُوْنَ ﴿۱۳﴾ ع
اَلَمْ تَرَ اِلَى الَّذِيْنَ تَوَلَّوْا قَوْمًا غَضِبَ اللّٰهُ عَلَيْهِمْ ؕ مَا هُمْ مِّنْكُمْ وَ لَا
مِنْهُمْ ۙ وَ يَحْلِفُوْنَ عَلَى الْكَذِبِ وَ هُمْ يَعْلَمُوْنَ ﴿۱۴﴾ اَعَدَّ اللّٰهُ لَهُمْ عَذَابًا
شَدِيْدًا ؕ اِنَّهُمْ سَآءَ مَا كَانُوْا يَعْمَلُوْنَ ﴿۱۵﴾ اِتَّخَذُوْۤا اَيْمَانَهُمْ جُنَّةً
فَصَدُّوْا عَنْ سَبِيْلِ اللّٰهِ فَلَهُمْ عَذَابٌ مُّهِيْنٌ ﴿۱۶﴾ لَنْ تُغْنِيَ عَنْهُمْ
اَمْوَالُهُمْ وَ لَاۤ اَوْلَادُهُمْ مِّنَ اللّٰهِ شَيْـًٔا ؕ اُولٰٓىِٕكَ اَصْحٰبُ النَّارِ ؕ
هُمْ فِيْهَا خٰلِدُوْنَ ﴿۱۷﴾ يَوْمَ يَبْعَثُهُمُ اللّٰهُ جَمِيْعًا فَيَحْلِفُوْنَ لَهٗ
كَمَا يَحْلِفُوْنَ لَكُمْ وَ يَحْسَبُوْنَ اَنَّهُمْ عَلٰى شَيْءٍ ؕ اَلَاۤ اِنَّهُمْ هُمُ
الْكٰذِبُوْنَ ﴿۱۸﴾ اِسْتَحْوَذَ عَلَيْهِمُ الشَّيْطٰنُ فَاَنْسٰىهُمْ ذِكْرَ اللّٰهِ ؕ
اُولٰٓىِٕكَ حِزْبُ الشَّيْطٰنِ ؕ اَلَاۤ اِنَّ حِزْبَ الشَّيْطٰنِ هُمُ الْخٰسِرُوْنَ ﴿۱۹﴾
اِنَّ الَّذِيْنَ يُحَآدُّوْنَ اللّٰهَ وَ رَسُوْلَهٗۤ اُولٰٓىِٕكَ فِي الْاَذَلِّيْنَ ﴿۲۰﴾

اي ايمان وارؤ! جڏهن اوهين (گهرو ته) پيغمبر سان ڳجهي ڳالهه ڪريو، تڏهن پنهنجيءَ ڳجهيءَ ڳالهه ڪرڻ کان اڳ پهريائين خيرات ڏيو، اهو (ڪم) اوهان لاءِ ڀلو ۽ تمام سٺو آهي، پوءِ جيڪڏهن ڪجهه نه لهو ته بيشڪ الله بخشڻهار مهربان آهي (١٢). اوهين (انهيءَ ڳالهه کان) ڊڄي ويؤ ڇا ته پنهنجيءَ ڳجهيءَ ڳالهه چوڻ کان پهريائين خيرات ڏيو؟ پوءِ جڏهن اوهان (ائين) نه ڪيو ۽ الله اوهان کان ٽارو ڪيو تڏهن (هاڻي) نماز پڙهندا رهو ۽ زڪوات ڏيندا رهو ۽ الله ۽ سندس پيغمبر جو چيو مڃيو ۽ جيڪي ڪندا آهيو تنهن جي الله خبر رکندڙ آهي (١٣). (اي پيغمبر) اُنهن ڏانهن نه ڏٺو اٿيئي ڇا، جن هڪ اهڙيءَ قوم سان دوستي رکي جن تي الله ڏمريو آهي، نڪي اِهي (يعني منافق) اوهان مان آهن ۽ نڪي انهن (يهودين) مان آهن ۽ اُهي ڄاڻي ٻجهي ڪوڙ تي قسم کڻندا آهن (١٤). اُنهن لاءِ الله سخت عذاب تيار ڪيو آهي، ڇو ته اُهي جيڪي ڪندا هئا سو بڇڙو آهي (١٥). پنهنجن قسمن کي ڍال ڪري ورتو اٿن ۽ الله جي واٽ کان (ماڻهن کي) جهليائون، تنهن ڪري اُنهن لاءِ خواري ڏيندڙ عذاب آهي (١٦). الله (جي عذاب) کان نڪي سندن مال ۽ نڪي سندن اولاد ڪائڻ ڪجهه به ٽاريندو، اِهي دوزخي آهن، اِهي ان ۾ سدائين رهندا (١٧). جنهن ڏينهن اِنهن مڙني کي الله اٿاريندو، تنهن ڏينهن سندس آڏو (ائين) قسم کڻندا جيئن اوهان جي آڏو قسم کڻندا آهن ۽ ڀانئيندا آهن ته اِهي ڪنهن (چڱيءَ) ڳالهه تي آهن، خبردار ٿيو، بيشڪ اِهي اصل ڪوڙا آهن (١٨). مٿن شيطان غالب ٿي ويو آهي، پوءِ اُنهن (جي دل) کان الله جي يادگيري وسارايائين، اِهي (ماڻهو) شيطان جي جماعت آهن، خبردار (ٿيو ته) بيشڪ شيطان جي جماعت ئي ٽوٽي واري آهي (١٩). بيشڪ جيڪي الله ۽ سندس پيغمبر (جي حڪم) جي مخالفت ڪندا آهن، سي تمام خواريءَ وارن (ذليل ماڻهن) ۾ آهن (٢٠).

كَتَبَ اللّٰهُ لَاَغْلِبَنَّ اَنَا وَرُسُلِيْ ؕ اِنَّ اللّٰهَ قَوِيٌّ عَزِيْزٌ ﴿۲۱﴾ لَا تَجِدُ قَوْمًا
يُّؤْمِنُوْنَ بِاللّٰهِ وَالْيَوْمِ الْاٰخِرِ يُوَآدُّوْنَ مَنْ حَآدَّ اللّٰهَ وَرَسُوْلَهٗ
وَلَوْ كَانُوْۤا اٰبَآءَهُمْ اَوْ اَبْنَآءَهُمْ اَوْ اِخْوَانَهُمْ اَوْ عَشِيْرَتَهُمْ ؕ اُولٰٓئِكَ
كَتَبَ فِيْ قُلُوْبِهِمُ الْاِيْمَانَ وَاَيَّدَهُمْ بِرُوْحٍ مِّنْهُ ؕ وَيُدْخِلُهُمْ جَنّٰتٍ
تَجْرِيْ مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهٰرُ خٰلِدِيْنَ فِيْهَا ؕ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُمْ وَرَضُوْا
عَنْهُ ؕ اُولٰٓئِكَ حِزْبُ اللّٰهِ ؕ اَلَاۤ اِنَّ حِزْبَ اللّٰهِ هُمُ الْمُفْلِحُوْنَ ﴿۲۲﴾

سُوْرَةُ الْحَشْرِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ○
سَبَّحَ لِلّٰهِ مَا فِي السَّمٰوٰتِ وَمَا فِي الْاَرْضِ ۚ وَهُوَ الْعَزِيْزُ الْحَكِيْمُ ﴿۱﴾
هُوَ الَّذِيْۤ اَخْرَجَ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا مِنْ اَهْلِ الْكِتٰبِ مِنْ دِيَارِهِمْ
لِاَوَّلِ الْحَشْرِ ؕ مَا ظَنَنْتُمْ اَنْ يَّخْرُجُوْا وَظَنُّوْۤا اَنَّهُمْ مَّانِعَتُهُمْ حُصُوْنُهُمْ
مِّنَ اللّٰهِ فَاَتٰىهُمُ اللّٰهُ مِنْ حَيْثُ لَمْ يَحْتَسِبُوْا ۗ وَقَذَفَ فِيْ
قُلُوْبِهِمُ الرُّعْبَ يُخْرِبُوْنَ بُيُوْتَهُمْ بِاَيْدِيْهِمْ وَاَيْدِي الْمُؤْمِنِيْنَ ۗ
فَاعْتَبِرُوْا يٰۤاُولِي الْاَبْصَارِ ﴿۲﴾ وَلَوْلَاۤ اَنْ كَتَبَ اللّٰهُ عَلَيْهِمُ
الْجَلَآءَ لَعَذَّبَهُمْ فِي الدُّنْيَا ؕ وَلَهُمْ فِي الْاٰخِرَةِ عَذَابُ النَّارِ ﴿۳﴾

الله لکي چڏيو آهي تہ آءٌ ضرور غالب رهندس ۽ منهنجا پيغمبر بہ. ڇو تہ الله سگهارو زبردست آهي (٢١). (اي پيغمبر) اهڙي قوم جيڪا الله ۽ قيامت جي ڏينهن کي مڃيندي هجي، تنهن کي تون (هن وصف سان) نہ ڏسندين تہ جنهن الله ۽ سندس پيغمبر جي مخالفت ڪئي آهي، تنهن سان دوستي رکندا هجن، توڙيجو اُهي (ماڻهو) سندن اَبا ڏاڏا يا سندن پٽ يا سندن ڀائر يا سندن مائٽ هجن. اِهي (مؤمن اُهي) آهن، جن جي دلين ۾ الله ايمان لکيو آهي ۽ جن کي پنهنجي ڳجهي فيض سان مدد ڏني اٿس ۽ انهن کي اهڙن باغن ۾ داخل ڪندو جن جي هيٺان نهرون وهنديون آهن، هو انهيءَ ۾ سدائين رهندا. الله کانئن راضي ٿيو ۽ اُهي کانئس راضي ٿيا. اِهي الله جي جماعت آهن، خبردار (ٿيو تہ) بيشڪ الله جي جماعت ئي ڪامياب ٿيندڙ آهي (٢٢).

سورة حشر مدني آهي ۽ هن ۾ چوويهہ آيتون ۽ ٽي رڪوع آهن.

الله ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

جيڪي آسمانن ۾ آهي ۽ جيڪي زمين ۾ آهي سو (سڀ) الله جي پاڪائي بيان ڪندو آهي، ۽ اُهو غالب حڪمت وارو آهي (١). (الله) اُهو آهي جنهن ڪتاب وارن مان ڪافرن کي سندن گهرن مان پهرينءَ ئي ويڙهہ ۾ ٻاهر ڪڍي ڇڏيو (اي مسلمانؤ!) اُنهن جي نڪرڻ جو اوهين ڪو گمان نہ ڪندا هيؤ ۽ اُهي ڀائيندا هئا تہ الله جي (عذاب) کان سندن قلعا کين بچائڻ وارا هوندا. پوءِ (اُتان) وٽن الله (جو عذاب) پهتو جتان ڄاڻندا ئي نہ هئا ۽ سندن دلين ۾ اهڙي دهشت وڌائين جو پنهنجن هٿن سان ۽ مسلمانن جي هٿن سان پنهنجن گهرن کي (پاڻ) ڍاهڻ لڳا. تنهن ڪري اي اکين وارؤ! عبرت وٺو (٢). ۽ جيڪڏهن الله مٿن جلاوطني نہ لکي ها تہ کين (ٻيءَ طرح) دنيا ۾ عذاب ڪري ها ۽ انهن کي آخرت ۾ (بہ) باهہ جو عذاب آهي (٣).

ذٰلِكَ بِاَنَّهُمْ شَآقُّوا اللّٰهَ وَرَسُوْلَهٗ ۚ وَمَنْ يُّشَآقِّ اللّٰهَ فَاِنَّ اللّٰهَ
شَدِيْدُ الْعِقَابِ ﴿٤﴾ مَا قَطَعْتُمْ مِّنْ لِّيْنَةٍ اَوْ تَرَكْتُمُوْهَا قَآئِمَةً عَلٰى
اُصُوْلِهَا فَبِاِذْنِ اللّٰهِ وَلِيُخْزِيَ الْفٰسِقِيْنَ ﴿٥﴾ وَمَآ اَفَآءَ اللّٰهُ عَلٰى
رَسُوْلِهٖ مِنْهُمْ فَمَآ اَوْجَفْتُمْ عَلَيْهِ مِنْ خَيْلٍ وَّلَا رِكَابٍ وَّلٰكِنَّ
اللّٰهَ يُسَلِّطُ رُسُلَهٗ عَلٰى مَنْ يَّشَآءُ ۭ وَاللّٰهُ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيْرٌ ﴿٦﴾
مَآ اَفَآءَ اللّٰهُ عَلٰى رَسُوْلِهٖ مِنْ اَهْلِ الْقُرٰى فَلِلّٰهِ وَلِلرَّسُوْلِ
وَلِذِي الْقُرْبٰى وَالْيَتٰمٰى وَالْمَسٰكِيْنِ وَابْنِ السَّبِيْلِ ۙ كَيْ لَا
يَكُوْنَ دُوْلَةًۢ بَيْنَ الْاَغْنِيَآءِ مِنْكُمْ ۭ وَمَآ اٰتٰىكُمُ الرَّسُوْلُ فَخُذُوْهُ ۚ وَ
مَا نَهٰىكُمْ عَنْهُ فَانْتَهُوْا ۚ وَاتَّقُوا اللّٰهَ ۭ اِنَّ اللّٰهَ شَدِيْدُ الْعِقَابِ ﴿٧﴾
لِلْفُقَرَآءِ الْمُهٰجِرِيْنَ الَّذِيْنَ اُخْرِجُوْا مِنْ دِيَارِهِمْ وَاَمْوَالِهِمْ
يَبْتَغُوْنَ فَضْلًا مِّنَ اللّٰهِ وَرِضْوَانًا وَّيَنْصُرُوْنَ اللّٰهَ وَرَسُوْلَهٗ ۭ
اُولٰٓئِكَ هُمُ الصّٰدِقُوْنَ ﴿٨﴾ وَالَّذِيْنَ تَبَوَّؤُ الدَّارَ وَالْاِيْمَانَ مِنْ
قَبْلِهِمْ يُحِبُّوْنَ مَنْ هَاجَرَ اِلَيْهِمْ وَلَا يَجِدُوْنَ فِيْ صُدُوْرِهِمْ
حَاجَةً مِّمَّآ اُوْتُوْا وَيُؤْثِرُوْنَ عَلٰٓى اَنْفُسِهِمْ وَلَوْ كَانَ بِهِمْ
خَصَاصَةٌ ۭ وَمَنْ يُّوْقَ شُحَّ نَفْسِهٖ فَاُولٰٓئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُوْنَ ﴿٩﴾

اِهو (عذاب) هن ڪري آهي جو انهن الله ۽ سندس پيغمبر جي مخالفت ڪئي ۽ جيڪو الله جي مخالفت ڪندو ته بيشڪ الله سخت عذاب (ڪرڻ) وارو آهي (۴) . (اي مؤمنؤ!) جيڪي کجين جا وڻ وڍيوَ يا اُنهن کي پنهنجن پاڙن تي (اصلوڪيءَ حالت ۾) بيٺل ڇڏيوَ سو الله جي حڪم سان ۽ هن لاءِ هو ته بدڪارن (ڪافرن) کي خوار ڪري (۵) . ۽ اُنهن (يعني بني نضير جي مالن) مان جيڪو (مال) الله پنهنجي پيغمبر کي هٿ ۾ ڏنو تنهن تي اوهان نڪي گهوڙا ۽ نڪي ڪي اُٺ ڊوڙايا هئا، پر الله پنهنجن پيغمبرن کي جنهن تي وٽيس (تنهن تي) غالب ڪندو آهي ۽ الله سڀڪنهن شيءِ تي وس وارو آهي (٦) . ڳوٺاڻن (جي مالن) مان جيڪي الله پنهنجي پيغمبر کي هٿ ۾ ڏنو سو خاص الله لاءِ ۽ پيغمبر لاءِ ۽ (پيغمبر جي) مائٽن لاءِ ۽ يتيمن ۽ مسڪينن ۽ مسافرن لاءِ آهي (اِهو هن لاءِ بيان ڪيو ويو) ته اُهو (مال رڳو) اوهان مان دنيادارن جي درميان ڏيڻ وٺڻ ۾ نه رهي ۽ جيڪي پيغمبر اوهان کي ڏئي سو وٺو ۽ جنهن کان اوهان کي جهلي تنهن کي ڇڏي ڏيو ۽ الله کان ڊڄو، ڇو ته الله سخت عذاب (ڪرڻ) وارو آهي (٧) . (۽ اُهو مٿي ڄاڻايل فيءَ جو مال) اُنهن هجرت ڪرڻ وارن مسڪينن لاءِ (به) آهي، جن کي سندن گهرن ۽ سندن مالن مان ٻاهر ڪڍيو ويو جيڪي (پنهنجي) الله کان فضل ۽ (سندس) رضامندي طلبيندا آهن ۽ الله کي ۽ سندس پيغمبر کي مدد ڏيندا آهن، اِهي ئي سچا آهن (٨) . ۽ (اُنهن لاءِ به آهي) جن دارالاسلام (يعني مديني) ۾ ۽ ايمان ۾ مهاجرن کان اڳ گهر ٻڌايو، جيڪو وٽن لڏي اچي تنهن کي دوست رکندا آهن ۽ جيڪي مهاجرن کي ڏنو ويو، تنهن بابت پنهنجين دلين ۾ ڪا پريشاني نه لهندا آهن ۽ (ٻين کي) پاڻ تي ترجيح ڏيندا آهن، توڻيڪ کين ڪو احتياج به هوندو آهي ۽ جن کي سندن نفس جي حرص کان بچايو ويو سي ئي ڇٽڻ وارا آهن (٩) .

وَالَّذِيْنَ جَآءُوْ مِنْۢ بَعْدِهِمْ يَقُوْلُوْنَ رَبَّنَا اغْفِرْ لَنَا وَلِاِخْوَانِنَا
الَّذِيْنَ سَبَقُوْنَا بِالْاِيْمَانِ وَلَا تَجْعَلْ فِيْ قُلُوْبِنَا غِلًّا لِّلَّذِيْنَ
اٰمَنُوْا رَبَّنَآ اِنَّكَ رَءُوْفٌ رَّحِيْمٌ ۝۱۰ اَلَمْ تَرَ اِلَى الَّذِيْنَ نَافَقُوْا
يَقُوْلُوْنَ لِاِخْوَانِهِمُ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا مِنْ اَهْلِ الْكِتٰبِ لَئِنْ
اُخْرِجْتُمْ لَنَخْرُجَنَّ مَعَكُمْ وَلَا نُطِيْعُ فِيْكُمْ اَحَدًا اَبَدًا ۙ وَّاِنْ
قُوْتِلْتُمْ لَنَنْصُرَنَّكُمْ ۭ وَاللّٰهُ يَشْهَدُ اِنَّهُمْ لَكٰذِبُوْنَ ۝۱۱ لَئِنْ اُخْرِجُوْا
لَا يَخْرُجُوْنَ مَعَهُمْ ۚ وَلَئِنْ قُوْتِلُوْا لَا يَنْصُرُوْنَهُمْ ۚ وَلَئِنْ نَّصَرُوْهُمْ
لَيُوَلُّنَّ الْاَدْبَارَ ۣ ثُمَّ لَا يُنْصَرُوْنَ ۝۱۲ لَاَنْتُمْ اَشَدُّ رَهْبَةً
فِيْ صُدُوْرِهِمْ مِّنَ اللّٰهِ ۭ ذٰلِكَ بِاَنَّهُمْ قَوْمٌ لَّا يَفْقَهُوْنَ ۝۱۳
لَا يُقَاتِلُوْنَكُمْ جَمِيْعًا اِلَّا فِيْ قُرًى مُّحَصَّنَةٍ اَوْ مِنْ وَّرَآءِ
جُدُرٍ ۭ بَاْسُهُمْ بَيْنَهُمْ شَدِيْدٌ ۭ تَحْسَبُهُمْ جَمِيْعًا وَّقُلُوْبُهُمْ
شَتّٰى ۭ ذٰلِكَ بِاَنَّهُمْ قَوْمٌ لَّا يَعْقِلُوْنَ ۝۱۴ كَمَثَلِ الَّذِيْنَ
مِنْ قَبْلِهِمْ قَرِيْبًا ذَاقُوْا وَبَالَ اَمْرِهِمْ ۚ وَلَهُمْ عَذَابٌ
اَلِيْمٌ ۝۱۵ كَمَثَلِ الشَّيْطٰنِ اِذْ قَالَ لِلْاِنْسَانِ اكْفُرْ ۚ فَلَمَّا كَفَرَ
قَالَ اِنِّيْ بَرِيْۗءٌ مِّنْكَ اِنِّىْٓ اَخَافُ اللّٰهَ رَبَّ الْعٰلَمِيْنَ ۝۱۶

۽ (اِهو مال اُنهن لاءِ بہ آهي) جيڪي اِنهن (يعني مهاجرن ۽ انصارن) کان پوءِ آيا، چوندا آهن تہ اي اسان جا پالڻهار! اسان کي بخش ۽ اسان جي (اُنهن) ڀائرن کي (بہ) جن ايمان آڻڻ ۾ اسان کان اڳرائي ڪئي ۽ مؤمنن بہ نسبت اسان جي دلين ۾ ڪو کوٽ نہ وجھہ، اي اسان جا پالڻهار! بيشڪ تون ڏاڍو شفقت ڪندڙ مهربان آهين (١٠). اُنهن ڏانهن نہ ڏٺو اٿيئي ڇا؟ جيڪي منافق ٿيا جي پنهنجن اُنهن ڀائرن کي چوندا آهن جيڪي ڪتاب وارن مان منڪر آهن، تہ (قسم آهي تہ) جيڪڏهن اوهان کي (وطن مان) تڙايو ويو تہ (اسين بہ) اوهان سان گڏ نڪرندا سون ۽ اوهان جي حق ۾ ڪڏهن بہ ڪنهن جو چيو نہ مڃيندا سون ۽ جيڪڏهن اوهان سان ويڙهہ ڪئي ويندي تہ اوهان جي ضرور مدد ڪندا سون، الله شاهدي ٿو ڏئي تہ اِهي پڪ ڪوڙا آهن (١١). (قسم آهي تہ) جيڪڏهن (ڪتاب وارن کي وطن مان) تڙبو تہ (اِهي منافق) ساڻن (وطن مان) نہ نڪرندا ۽ جيڪڏهن اُنهن سان جنگ ڪبي تہ ڪين مدد نہ ڏيندا، پر جيڪڏهن (ڪٽي) ڪين مدد ڏيندا بہ تہ ضرور (پنهنجون) پٺيون ڦيرائيندا، وري (پوءِ ڪتان بہ) ڪين مدد نہ ڏبي (١٢). (اي مسلمانؤ!) بيشڪ اوهين اُنهن جي دلين ۾ الله کان (بہ) وڌيڪ دهشت وارا آهيو، اِهو هن ڪري جو اُهي بي سمجھہ قوم آهن (١٣). (سڀ) هڪ هنڌ ٿي اوهان سان (ٻاهر ڪڏهن) ويڙهہ نہ ڪندا، پر قلعي وارن (مضبوط) ڳوٺن ۾ يا ڀتين جي آڙ ۾ (ڪندا) پاڻ ۾ اُنهن جي ويڙهہ تمام سخت ڀيل آهي، ڪين (مصلحت ۾) گڏ ٿيل ڀائيندو آهين، پر اُنهن جون دليون ڌار ڌار آهن، اِهو هن ڪري جو اِهي بيعقل قوم آهن (١٤). (سندن مثال) اُنهن جي مثال جهڙو آهي، جيڪي ڪانئن ڪجھہ اڳ هئا (جن) پنهنجي ڪئي جي سزا چکي ۽ اُنهن لاءِ ڏکوئيندڙ عذاب آهي (١٥). (ڪتاب وارن سان منافقن جو مثال) شيطان جي مثال وانگر آهي، جڏهن ماڻهوءَ کي چوندو آهي تہ ڪافر ٿيءُ، پوءِ جنهن مهل ڪافر ٿيو (تنهن مهل هو) چوندو آهي تہ بيشڪ آءٌ توکان بيزار آهيان، آءٌ جهانن جي پالڻهار الله کان ڊڄان ٿو (١٦).

فَكَانَ عَاقِبَتَهُمَآ اَنَّهُمَا فِى النَّارِ خَالِدَيْنِ فِيْهَا ؕ وَ ذٰلِكَ
جَزٰٓؤُا الظّٰلِمِيْنَ ﴿١٧﴾ يٰٓاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوا اتَّقُوا اللّٰهَ وَلْتَنْظُرْ
نَفْسٌ مَّا قَدَّمَتْ لِغَدٍ ۚ وَاتَّقُوا اللّٰهَ ؕ اِنَّ اللّٰهَ خَبِيْرٌۢ
بِمَا تَعْمَلُوْنَ ﴿١٨﴾ وَلَا تَكُوْنُوْا كَالَّذِيْنَ نَسُوا اللّٰهَ فَاَنْسٰىهُمْ
اَنْفُسَهُمْ ؕ اُولٰٓئِكَ هُمُ الْفٰسِقُوْنَ ﴿١٩﴾ لَا يَسْتَوِىْٓ اَصْحٰبُ
النَّارِ وَاَصْحٰبُ الْجَنَّةِ ؕ اَصْحٰبُ الْجَنَّةِ هُمُ الْفَآئِزُوْنَ ﴿٢٠﴾
لَوْ اَنْزَلْنَا هٰذَا الْقُرْاٰنَ عَلٰى جَبَلٍ لَّرَاَيْتَهٗ خَاشِعًا
مُّتَصَدِّعًا مِّنْ خَشْيَةِ اللّٰهِ ؕ وَتِلْكَ الْاَمْثَالُ نَضْرِبُهَا
لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَتَفَكَّرُوْنَ ﴿٢١﴾ هُوَ اللّٰهُ الَّذِىْ لَآ اِلٰهَ
اِلَّا هُوَ ۚ عٰلِمُ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ ۚ هُوَ الرَّحْمٰنُ الرَّحِيْمُ ﴿٢٢﴾
هُوَ اللّٰهُ الَّذِىْ لَآ اِلٰهَ اِلَّا هُوَ ۚ اَلْمَلِكُ الْقُدُّوْسُ السَّلٰمُ
الْمُؤْمِنُ الْمُهَيْمِنُ الْعَزِيْزُ الْجَبَّارُ الْمُتَكَبِّرُ ؕ سُبْحٰنَ اللّٰهِ
عَمَّا يُشْرِكُوْنَ ﴿٢٣﴾ هُوَ اللّٰهُ الْخَالِقُ الْبَارِئُ الْمُصَوِّرُ لَهُ
الْاَسْمَآءُ الْحُسْنٰى ؕ يُسَبِّحُ لَهٗ مَا فِى السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ ۚ
وَهُوَ الْعَزِيْزُ الْحَكِيْمُ ﴿٢٤﴾ ع

پوءِ (شيطان ۽ ماڻهوءَ) ٻنهي جي پڇاڙي هيئن ٿي ته ٻئي اُتي باه ۾ هميشه
هوندا ۽ اِها ظالمن جي سزا آهي (١٧). اي ايمان وارؤ! الله کان ڊڄو ۽
جڳائي ته سيڪو شخص سوچي ته سڀاڻي (قيامت) لاءِ ڇا اڳي موڪليو
اٿس ۽ (وري به) الله کان ڊڄندا رهو، ڇو ته جيڪي اوهين ڪندا آهيو،
تنهن بابت الله خبر رکندڙ آهي (١٨). ۽ (اوهين) اُنهن جهڙا نه ٿيو جن الله
کي وساريو، پوءِ الله اُنهن کان سندن نفس (جي اصلاح) کي وسرائي
ڇڏيو، اِهي ئي بيدين آهن (١٩). دوزخي ۽ بهشتي (پاڻ ۾) برابر نه آهن،
بهشتي ئي مراد ماڻيندڙ آهن (٢٠). جيڪڏهن هن قرآن کي ڪنهن جبل
تي نازل ڪريون ها ته ضرور ان کي الله جي خوف کان عاجزي ڪندڙ، پرزا
پرزا ٿيل ڏسين ها ۽ اِهي مثال ماڻهن لاءِ بيان ڪريون ٿا ته مَن اُهي سوچ
ڪن (٢١). الله اُهو آهي جنهن کان سواءِ (ٻيو) ڪو عبادت جي لائق ئي
نه آهي، (جو) ڳجهه ۽ ظاهر جو ڄاڻندڙ آهي، اُهو ٻاجهارو مهربان
آهي (٢٢). الله اُهو آهي جنهن کان سواءِ (ٻيو) ڪو عبادت جو لائق ئي نه
آهي، (جو) بادشاهه، تمام پاڪ ذات (سڀني عيبن کان) سلامت اَمن ڏيڻ
وارو، نگهبان، غالب، زبردست، وڏائيءَ جو سائين آهي. اُنهن جي شريڪ
مقرر ڪرڻ کان الله پاڪ آهي (٢٣). اُهو الله خلقڻهار، نئون بڻائيندڙ،
شڪليون ٺاهيندڙ آهي. اُن جا (سڀ) سهڻا نالا آهن، جيڪي (به) آسمانن
۽ زمين ۾ آهن سي (سڀ) سندس پاڪائي بيان ڪندا آهن ۽ اُهو غالب
حڪمت وارو آهي (٢٤).

سُوْرَةُ الْمُمْتَحِنَة

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

يٰٓاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا لَا تَتَّخِذُوْا عَدُوِّيْ وَعَدُوَّكُمْ اَوْلِيَآءَ تُلْقُوْنَ
اِلَيْهِمْ بِالْمَوَدَّةِ وَقَدْ كَفَرُوْا بِمَا جَآءَكُمْ مِّنَ الْحَقِّ يُخْرِجُوْنَ الرَّسُوْلَ
وَاِيَّاكُمْ اَنْ تُؤْمِنُوْا بِاللّٰهِ رَبِّكُمْ اِنْ كُنْتُمْ خَرَجْتُمْ جِهَادًا فِيْ سَبِيْلِيْ وَ
ابْتِغَآءَ مَرْضَاتِيْ تُسِرُّوْنَ اِلَيْهِمْ بِالْمَوَدَّةِ وَاَنَا اَعْلَمُ بِمَآ اَخْفَيْتُمْ وَمَآ
اَعْلَنْتُمْ وَمَنْ يَّفْعَلْهُ مِنْكُمْ فَقَدْ ضَلَّ سَوَآءَ السَّبِيْلِ ١ اِنْ
يَّثْقَفُوْكُمْ يَكُوْنُوْا لَكُمْ اَعْدَآءً وَّيَبْسُطُوْٓا اِلَيْكُمْ اَيْدِيَهُمْ وَاَلْسِنَتَهُمْ
بِالسُّوْٓءِ وَوَدُّوْا لَوْ تَكْفُرُوْنَ ٢ لَنْ تَنْفَعَكُمْ اَرْحَامُكُمْ وَلَآ اَوْلَادُكُمْ
يَوْمَ الْقِيٰمَةِ يَفْصِلُ بَيْنَكُمْ وَاللّٰهُ بِمَا تَعْمَلُوْنَ بَصِيْرٌ ٣ قَدْ كَانَتْ لَكُمْ
اُسْوَةٌ حَسَنَةٌ فِيْٓ اِبْرٰهِيْمَ وَالَّذِيْنَ مَعَهٗ اِذْ قَالُوْا لِقَوْمِهِمْ اِنَّا
بُرَءٰٓؤُا مِنْكُمْ وَمِمَّا تَعْبُدُوْنَ مِنْ دُوْنِ اللّٰهِ كَفَرْنَا بِكُمْ وَبَدَا بَيْنَنَا
وَبَيْنَكُمُ الْعَدَاوَةُ وَالْبَغْضَآءُ اَبَدًا حَتّٰى تُؤْمِنُوْا بِاللّٰهِ وَحْدَهٗٓ اِلَّا
قَوْلَ اِبْرٰهِيْمَ لِاَبِيْهِ لَاَسْتَغْفِرَنَّ لَكَ وَمَآ اَمْلِكُ لَكَ مِنَ اللّٰهِ
مِنْ شَيْءٍ رَبَّنَا عَلَيْكَ تَوَكَّلْنَا وَاِلَيْكَ اَنَبْنَا وَاِلَيْكَ الْمَصِيْرُ ٤

سورة ممتحنة مدني آهي ۽ هن ۾
تيرهن آيتون ۽ ٻه رڪوع آهن.

اللهَ ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

اي ايمان وارؤ! منهنجي دشمن ۽ پنهنجي دشمن کي دوست (ڪري) نہ وٺو. انهن ڏانهن دوستيءَ جا پيغام موڪليو ٿا، حالانڪ جيڪي اوهان وٽ سچو دين آيو آهي، تنهن جا (اُهي) منڪر ٿي چڪا آهن، پيغمبر کي ۽ اوهان کي (پنهنجن ديس مان) هن ڪري لوڏين ٿا جو پنهنجي پالڻهار الله تي ايمان آندو اٿو (تہ ڪين دوست ڪري نہ وٺو) جيڪڏهن (خاص) منهنجيءَ واٽ ۾ جهاد ڪرڻ لاءِ ۽ منهنجي رضامندي حاصل ڪرڻ لاءِ (پنهنجن ديس مان) نڪتا آهيو. اُنهن ڏانهن دوستيءَ جو ڳجهو پيغام (ڇو) ٿا موڪليو؟ حالانڪ جيڪي لڪايو ٿا ۽ جيڪي ظاهر ڪريو ٿا، سو آءٌ چڱيءَ طرح ڄاڻندو آهيان ۽ اوهان مان جيڪو اهو (ڪم) ڪندو سو بيشڪ سڌو رستو ڀليو (١). جيڪڏهن (ڪافر) اوهان کي (ڪٿي ٻہ) لهندا تہ اوهان جا (پڪا) ويري هوندا ۽ اوهان ڏانهن پنهنجا هٿ ۽ پنهنجون زبانون ايذاءَ لاءِ ڊگهيون ڪندا ۽ گهرندا تہ جيڪر (ڪنهن طرح اوهين)ڪافر ٿيو (٢). ڪڏهن ٻہ اوهان کي اوهان جا مائٽ ۽ نڪي اوهان جو اولاد قيامت جي ڏينهن ڪو فائدو ڏيندا، اوهان جي وچ ۾ (الله) فيصلو ڪندو ۽ جيڪي (اوهين) ڪندا آهيو، سو الله ڏسندڙ آهي (٣). بيشڪ ابراهيم ۽ جيڪي ساڻس هئا تن (جي ڳالهين) ۾ اوهان لاءِ چڱي پيروي آهي، جڏهن پنهنجيءَ قوم کي چيائون تہ، بيشڪ اسين اوهان کان ۽ جن کي الله کان سواءِ (اوهين) پوڄيندا آهيو تن کان بيزار آهيون، اوهان جا منڪر ٿي چڪا سون ۽ اسان جي ۽ اوهان جي وچ ۾ هميشہ دشمني ۽ وير (ايستائين) پڌرو ٿي چڪو جيستائين هڪ الله تي ايمان (نہ) آڻيندؤ مگر ابراهيم، جو پنهنجي پيءُ کي (هيءُ) چوڻ (پيروي جوڳو نہ آهي) تہ تو لاءِ ضرور بخشش گهرندس ۽ الله وٽان تو لاءِ ڪجھ ٻہ نہ ٿو ڪري سگهان (ابراهيم ۽ سندس ساٿين چيو تہ) اي اسان جا پالڻهار! تو تي ڀروسو ڪيوسون ۽ تو ڏانهن موٽياسون ۽ تو ڏانهن (ئي) موٽڻ آهي (٤).

رَبَّنَا لَا تَجْعَلْنَا فِتْنَةً لِّلَّذِيْنَ كَفَرُوْا وَاغْفِرْ لَنَا رَبَّنَا ۚ اِنَّكَ اَنْتَ
الْعَزِيْزُ الْحَكِيْمُ ۝٥ لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِيْهِمْ اُسْوَةٌ حَسَنَةٌ لِّمَنْ كَانَ
يَرْجُوا اللّٰهَ وَالْيَوْمَ الْاٰخِرَ ؕ وَمَنْ يَّتَوَلَّ فَاِنَّ اللّٰهَ هُوَ الْغَنِيُّ الْحَمِيْدُ ۝٦ ع
عَسَى اللّٰهُ اَنْ يَّجْعَلَ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَ الَّذِيْنَ عَادَيْتُمْ مِّنْهُمْ مَّوَدَّةً ؕ
وَاللّٰهُ قَدِيْرٌ ؕ وَاللّٰهُ غَفُوْرٌ رَّحِيْمٌ ۝٧ لَا يَنْهٰىكُمُ اللّٰهُ عَنِ الَّذِيْنَ لَمْ
يُقَاتِلُوْكُمْ فِي الدِّيْنِ وَلَمْ يُخْرِجُوْكُمْ مِّنْ دِيَارِكُمْ اَنْ تَبَرُّوْهُمْ وَ
تُقْسِطُوْۤا اِلَيْهِمْ ؕ اِنَّ اللّٰهَ يُحِبُّ الْمُقْسِطِيْنَ ۝٨ اِنَّمَا يَنْهٰىكُمُ اللّٰهُ عَنِ
الَّذِيْنَ قٰتَلُوْكُمْ فِي الدِّيْنِ وَاَخْرَجُوْكُمْ مِّنْ دِيَارِكُمْ وَظٰهَرُوْا عَلٰۤى
اِخْرَاجِكُمْ اَنْ تَوَلَّوْهُمْ ۚ وَمَنْ يَّتَوَلَّهُمْ فَاُولٰٓئِكَ هُمُ الظّٰلِمُوْنَ ۝٩
يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْۤا اِذَا جَآءَكُمُ الْمُؤْمِنٰتُ مُهٰجِرٰتٍ فَامْتَحِنُوْهُنَّ ؕ
اَللّٰهُ اَعْلَمُ بِاِيْمَانِهِنَّ ۚ فَاِنْ عَلِمْتُمُوْهُنَّ مُؤْمِنٰتٍ فَلَا تَرْجِعُوْهُنَّ
اِلَى الْكُفَّارِ ؕ لَا هُنَّ حِلٌّ لَّهُمْ وَلَا هُمْ يَحِلُّوْنَ لَهُنَّ ؕ وَاٰتُوْهُمْ مَّاۤ
اَنْفَقُوْا ؕ وَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ اَنْ تَنْكِحُوْهُنَّ اِذَاۤ اٰتَيْتُمُوْهُنَّ اُجُوْرَهُنَّ ؕ
وَلَا تُمْسِكُوْا بِعِصَمِ الْكَوَافِرِ وَسْـَٔلُوْا مَاۤ اَنْفَقْتُمْ وَلْيَسْـَٔلُوْا مَاۤ
اَنْفَقُوْا ؕ ذٰلِكُمْ حُكْمُ اللّٰهِ ؕ يَحْكُمُ بَيْنَكُمْ ؕ وَاللّٰهُ عَلِيْمٌ حَكِيْمٌ ۝١٠

اي اسان جا پالڻهار! اسان کي ڪافرن جو زيردست نہ ڪر ۽ اي اسان جا پالڻهار! اسان کي بخش، ڇو تہ تون ئي غالب حڪمت وارو آهين (٥). بيشڪ انهيءَ (مٿينءَ) جماعت ۾ چڱي پيروي اوهان مان اُنهيءَ لاءِ آهي، جيڪو الله (جي ملاقات) ۽ قيامت جي ڏينهن (جي اچڻ) جي اُميد رکندو هجي ۽ جيڪو منهن موڙيندو تہ بيشڪ الله سڀ ڪان بي پرواهہ ساراهيل آهي (٦). ويجهو آهي تہ الله اوهان جي ۽ اُنهن جي وچ ۾ دوستي پيدا ڪري جن سان اُنهن منجهان دشمني رکي اٿو ۽ الله سگهارو آهي ۽ الله بخشڻهار مهربان آهي (٧). الله اوهان کي اُنهن کان نہ ٿو جهلي جن اوهان سان دين (جي ڳالهہ) ۾ نڪي جنگ ڪئي آهي ۽ نڪي اوهان جي گهرن مان اوهان کي (ٻاهر) ڪڍيو آهي تہ ساڻن احسان ڪريو ۽ سندن حق ۾ انصاف ڪريو، ڇو تہ الله انصاف ڪرڻ وارن کي دوست رکندو آهي (٨). الله اوهان کي رڳو اُنهن کان جهلي ٿو، جن اوهان سان دين بابت ويڙهہ ڪئي آهي ۽ اوهان کي اوهان جي گهرن مان (ٻاهر) ڪڍيو آهي ۽ اوهان جي ڪڍڻ ۾ (ٻين جي) مدد ڪئي آهي (هن ڪان جهلي ٿو) تہ ساڻن دوستي رکو ۽ جيڪي ساڻن دوستي رکندا سي ئي ظالم آهن (٩). اي ايمان وارؤ! جڏهن اوهان وٽ مؤمنياڻيون وطن ڇڏي اچن تڏهن ڪين پرکيو. الله انهن جي ايمان کي چڱو ڄاڻيندڙ آهي، پوءِ جيڪڏهن ڪين (پڪ) مؤمنياڻيون ڄاڻو (تہ) انهن کي ڪافرن ڏانهن موٽائي نہ موڪليو، نڪي اهي (مسلمان زالون) انهن (جي مڙسن ڪافرن) کي حلال آهن ۽ نڪي اُهي (ڪافر مڙس) اُنهن (مسلمان زالن) کي حلال آهن ۽ جيڪي (ڪابين بابت) خرچ ڪيائون سو انهن (مڙسن) کي ڏيو ۽ جڏهن ڪين سندن ڪابين ڏيو (تڏهن) اُنهن جي نڪاح ڪرڻ ۾ اوهان تي (ڪو) گناهہ نہ آهي ۽ (پنهنجين زالن) ڪافرياڻين جو قبضو بند نہ رکو. ۽ جيڪي اوهان (پنهنجين زالن تي ڪابين) خرچ ڪئي هجي سا (اُنهن ڪان) گهرو ۽ جيڪي انهن (ڪافرن پنهنجين زالن تي) خرچ ڪيو سو ڀلي تہ اُهي (اوهان ڪان) گهرن. اهو الله جو حڪم آهي، جو اوهان جي وچ ۾ فيصلو ٿو ڪري ۽ الله ڄاڻندڙ حڪمت وارو آهي (١٠).

وَإِنْ فَاتَكُمْ شَيْءٌ مِّنْ أَزْوَاجِكُمْ إِلَى الْكُفَّارِ فَعَاقَبْتُمْ فَآتُوا
الَّذِينَ ذَهَبَتْ أَزْوَاجُهُم مِّثْلَ مَا أَنفَقُوا ۚ وَاتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي
أَنتُم بِهِ مُؤْمِنُونَ ﴿١١﴾ يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ إِذَا جَاءَكَ الْمُؤْمِنَاتُ يُبَايِعْنَكَ
عَلَىٰ أَن لَّا يُشْرِكْنَ بِاللَّهِ شَيْئًا وَلَا يَسْرِقْنَ وَلَا يَزْنِينَ وَلَا
يَقْتُلْنَ أَوْلَادَهُنَّ وَلَا يَأْتِينَ بِبُهْتَانٍ يَفْتَرِينَهُ بَيْنَ
أَيْدِيهِنَّ وَأَرْجُلِهِنَّ وَلَا يَعْصِينَكَ فِي مَعْرُوفٍ ۙ فَبَايِعْهُنَّ
وَاسْتَغْفِرْ لَهُنَّ اللَّهَ ۖ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿١٢﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ
آمَنُوا لَا تَتَوَلَّوْا قَوْمًا غَضِبَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ قَدْ يَئِسُوا مِنَ
الْآخِرَةِ كَمَا يَئِسَ الْكُفَّارُ مِنْ أَصْحَابِ الْقُبُورِ ﴿١٣﴾

سُورَةُ الصَّفِّ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

سَبَّحَ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ ۖ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿١﴾
يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لِمَ تَقُولُونَ مَا لَا تَفْعَلُونَ ﴿٢﴾ كَبُرَ مَقْتًا
عِندَ اللَّهِ أَن تَقُولُوا مَا لَا تَفْعَلُونَ ﴿٣﴾ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الَّذِينَ
يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِهِ صَفًّا كَأَنَّهُم بُنْيَانٌ مَّرْصُوصٌ ﴿٤﴾

۽ جيڪڏهن اوهان جي زالن مان ڪا (اوهان جي هٿن مان) ڪافرن ڏانهن (مرتد ٿي) ويئي هجي (۽) پوءِ (ڪافرن کي) ايذايوَ (۽ لٽيوَ) تہ پوءِ جن جون زالون ويون هجن، تن کي (اُن مال مان) اوترو ڏيو، جيترو اُنهن (ڪابين ۾) خرچ ڪيو هو ۽ اُنهي الله کان ڊڄو، جنهن تي اوهين ويساهہ رکندڙ آهيو (١١). اي پيغمبر! جڏهن تو وٽ مؤمنياڻيون اچي هن (شرط) تي، تو سان بيعت ڪن تہ ڪنهن کي الله سان شريڪ (مقرر) نہ ڪنديون ۽ نڪي چوري ڪنديون ۽ نڪي زنا ڪنديون ۽ نڪي پنهنجي اولاد کي ڪهنديون ۽ نڪي اهڙي ڪوڙي تهمت آڻينديون، جنهن کي پنهنجن هٿن ۽ پنهنجن پيرن سان ٺاهيو هجين ۽ نڪي ڪنهن چڱي ڪم ۾ تنهنجي نافرماني ڪنديون تہ (تڏهن) سندن بيعت قبول ڪر ۽ انهن لاءِ الله کان بخشش گهر، ڇو تہ الله بخشڻهار مهربان آهي (١٢). اي ايمان وارؤ! اوهين اُنهي قوم سان دوستي نہ رکو، جنهن تي الله ڏمريو آهي، بيشڪ اهي آخرت (جي ثواب) کان (اهڙو) نااميد ٿيا آهن، جهڙوڪ ڪافر قبرن وارن کان نااميد ٿيا آهن (١٣).

سورة صف مدني آهي ۽ هن ۾ چوڏهن آيتون ۽ ٻہ رڪوع آهن.

الله ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

جيڪي آسمانن ۾ آهي ۽ جيڪي زمين ۾ آهي سو (سڀ) الله جي پاڪائي بيان ڪندو آهي ۽ اهو غالب حڪمت وارو آهي (١). اي ايمان وارؤ! جيڪي نہ ڪندا آهيو سو (زبان سان) ڇو چوندا آهيو؟ (٢). الله وٽ اها (ڳالهہ) ڏاڍي ناپسند آهي، جو (ٻين کي) اُها (ڳالهہ) چئو، جا (پاڻ) نہ ڪريو (٣). بي شڪ الله انهن کي دوست رکندو آهي، جيڪي سندس واٽ ۾ (اهڙي) صف ٻڌي وڙهندا آهن (جو) ڄڻڪ اُهي هڪڙي شيهي پلٽيل پٽ آهن (٤).

وَإِذْ قَالَ مُوسَىٰ لِقَوْمِهِۦ يَٰقَوْمِ لِمَ تُؤْذُونَنِى وَقَد تَّعْلَمُونَ أَنِّى
رَسُولُ ٱللَّهِ إِلَيْكُمْ ۖ فَلَمَّا زَاغُوٓا۟ أَزَاغَ ٱللَّهُ قُلُوبَهُمْ ۚ وَٱللَّهُ لَا يَهْدِى
ٱلْقَوْمَ ٱلْفَٰسِقِينَ ٥ وَإِذْ قَالَ عِيسَى ٱبْنُ مَرْيَمَ يَٰبَنِىٓ إِسْرَٰٓءِيلَ إِنِّى
رَسُولُ ٱللَّهِ إِلَيْكُم مُّصَدِّقًا لِّمَا بَيْنَ يَدَىَّ مِنَ ٱلتَّوْرَىٰةِ وَمُبَشِّرًۢا
بِرَسُولٍ يَأْتِى مِنۢ بَعْدِى ٱسْمُهُۥٓ أَحْمَدُ ۖ فَلَمَّا جَآءَهُم بِٱلْبَيِّنَٰتِ قَالُوا۟
هَٰذَا سِحْرٌ مُّبِينٌ ٦ وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنِ ٱفْتَرَىٰ عَلَى ٱللَّهِ ٱلْكَذِبَ وَهُوَ
يُدْعَىٰٓ إِلَى ٱلْإِسْلَٰمِ ۚ وَٱللَّهُ لَا يَهْدِى ٱلْقَوْمَ ٱلظَّٰلِمِينَ ٧ يُرِيدُونَ
لِيُطْفِـُٔوا۟ نُورَ ٱللَّهِ بِأَفْوَٰهِهِمْ وَٱللَّهُ مُتِمُّ نُورِهِۦ وَلَوْ كَرِهَ ٱلْكَٰفِرُونَ ٨
هُوَ ٱلَّذِىٓ أَرْسَلَ رَسُولَهُۥ بِٱلْهُدَىٰ وَدِينِ ٱلْحَقِّ لِيُظْهِرَهُۥ عَلَى ٱلدِّينِ
كُلِّهِۦ وَلَوْ كَرِهَ ٱلْمُشْرِكُونَ ٩ يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ هَلْ أَدُلُّكُمْ عَلَىٰ تِجَٰرَةٍ
تُنجِيكُم مِّنْ عَذَابٍ أَلِيمٍ ١٠ تُؤْمِنُونَ بِٱللَّهِ وَرَسُولِهِۦ وَتُجَٰهِدُونَ
فِى سَبِيلِ ٱللَّهِ بِأَمْوَٰلِكُمْ وَأَنفُسِكُمْ ۚ ذَٰلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ إِن كُنتُمْ
تَعْلَمُونَ ١١ يَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَيُدْخِلْكُمْ جَنَّٰتٍ تَجْرِى مِن تَحْتِهَا
ٱلْأَنْهَٰرُ وَمَسَٰكِنَ طَيِّبَةً فِى جَنَّٰتِ عَدْنٍ ۚ ذَٰلِكَ ٱلْفَوْزُ ٱلْعَظِيمُ ١٢
وَأُخْرَىٰ تُحِبُّونَهَا ۖ نَصْرٌ مِّنَ ٱللَّهِ وَفَتْحٌ قَرِيبٌ ۗ وَبَشِّرِ ٱلْمُؤْمِنِينَ ١٣

۽ (ياد ڪر) جڏهن موسىٰ پنهنجيءَ قوم کي چيو ته، اي منهنجي قوم! مون کي ڇو ايذائيندا آهيو؟ ۽ بي شڪ (اوهين) ڄاڻندا آهيو ته، آءٌ اوهان ڏانهن الله جو موڪليل (رسول) آهيان. پوءِ جنهن مهل ڏنگائي ڪيائون (تنهن مهل) الله سندن دلين کي ڏنگو ڪيو ۽ الله بدڪارن جي قوم کي سڌو رستو نه ڏيکاريندو آهي (٥). ۽ (اُهو وقت ياد ڪر) جڏهن عيسىٰ پٽ مريم جي چيو ته، اي بني اسرائيلؤ! بيشڪ آءٌ اوهان ڏانهن الله جو موڪليل (رسول) آهيان. جيڪو توريت منهنجي اڳيان آهي، تنهن جو سچو ڪندڙ آهيان ۽ هڪ اهڙي پيغمبر جي خوشخبري ڏيندڙ آهيان، جو مون کان پوءِ ايندو. جنهن جو نالو احمد هوندو، پوءِ جنهن مهل (اُهو احمدﷺ) چٽن معجزن سان وٽن آيو، (تنهن مهل) چيائون ته هيءُ پڌرو جادو آهي (٦). ۽ اُن کان وڌيڪ ظالم ڪير آهي؟ جنهن الله تي ڪوڙ ٻڌو، حالانڪ ان کي اسلام ڏانهن سڏيو ويندو آهي ۽ الله ظالمن جي قوم کي سڌو رستو نه ڏيکاريندو آهي (٧). (اِهي ڪافر) گهرندا آهن ته الله جي نور کي پنهنجن واتن سان وسائين، حالانڪ الله پنهنجي نور کي پوري ڪرڻ وارو آهي، توڙيڪ ڪافرن کي بڇان لڳي (٨). (الله) اُهو آهي جنهن پنهنجي پيغمبر کي هدايت ۽ سچي دين سان موڪليو ته ان کي سڀني دينن تي غالب ڪري توڙيڪ مشرڪ بڇان پائين (٩). اي ايمان وارؤ! اوهان کي اُنهيءَ واپار جو ڏس (نه) ڏيان ڇا جو اوهان کي ڏکوئيندڙ عذاب کان بچائي؟ (١٠). (يعني) الله ۽ سندس پيغمبر تي ايمان آڻيو ۽ پنهنجن مالن ۽ پنهنجن جانين سان الله جي واٽ ۾ جهاد ڪريو، جيڪڏهن ڄاڻندا آهيو ته اهو اوهان لاءِ ڀلو آهي (١١). (جيڪڏهن ائين ڪندؤ ته الله) اوهان جا گناه اوهان کي بخشيندو ۽ اوهان کي (اهڙن) باغن ۾ داخل ڪندو، جن جي هيٺان نهرون وهنديون آهن ۽ سٺين جاين هميشه (رهڻ) وارن بهشتن ۾. اها وڏي ڪاميابي آهي (١٢). ۽ ٻي (نعمت به ڏيندو) جنهن کي پسند ڪندا آهيو (اُها نعمت) الله جي طرف کان مدد ۽ سوڀ آهي (جا) ويجهي (تيڻي) آهي ۽ مؤمنن کي خوشخبري ڏي (١٣).

يٰٓاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا كُوْنُوْٓا اَنْصَارَ اللّٰهِ كَمَا قَالَ عِيْسَى ابْنُ مَرْيَمَ
لِلْحَوَارِيّٖنَ مَنْ اَنْصَارِيْٓ اِلَى اللّٰهِ ؕ قَالَ الْحَوَارِيُّوْنَ نَحْنُ اَنْصَارُ
اللّٰهِ فَاٰمَنَتْ طَّآئِفَةٌ مِّنْۢ بَنِيْٓ اِسْرَآءِيْلَ وَكَفَرَتْ طَّآئِفَةٌ ۚ
فَاَيَّدْنَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا عَلٰى عَدُوِّهِمْ فَاَصْبَحُوْا ظٰهِرِيْنَ ﴿۱۴﴾

سُوْرَةُ الْجُمُعَةِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ○

يُسَبِّحُ لِلّٰهِ مَا فِي السَّمٰوٰتِ وَمَا فِي الْاَرْضِ الْمَلِكِ الْقُدُّوْسِ الْعَزِيْزِ
الْحَكِيْمِ ﴿۱﴾ هُوَ الَّذِيْ بَعَثَ فِي الْاُمِّيّٖنَ رَسُوْلًا مِّنْهُمْ يَتْلُوْا عَلَيْهِمْ اٰيٰتِهٖ
وَيُزَكِّيْهِمْ وَيُعَلِّمُهُمُ الْكِتٰبَ وَالْحِكْمَةَ ۗ وَاِنْ كَانُوْا مِنْ قَبْلُ لَفِيْ ضَلٰلٍ
مُّبِيْنٍ ﴿۲﴾ لا وَّاٰخَرِيْنَ مِنْهُمْ لَمَّا يَلْحَقُوْا بِهِمْ ؕ وَهُوَ الْعَزِيْزُ الْحَكِيْمُ ﴿۳﴾ ذٰلِكَ
فَضْلُ اللّٰهِ يُؤْتِيْهِ مَنْ يَّشَآءُ ؕ وَاللّٰهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيْمِ ﴿۴﴾ مَثَلُ
الَّذِيْنَ حُمِّلُوا التَّوْرٰىةَ ثُمَّ لَمْ يَحْمِلُوْهَا كَمَثَلِ الْحِمَارِ يَحْمِلُ اَسْفَارًا ؕ
بِئْسَ مَثَلُ الْقَوْمِ الَّذِيْنَ كَذَّبُوْا بِاٰيٰتِ اللّٰهِ ؕ وَاللّٰهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ
الظّٰلِمِيْنَ ﴿۵﴾ قُلْ يٰٓاَيُّهَا الَّذِيْنَ هَادُوْٓا اِنْ زَعَمْتُمْ اَنَّكُمْ اَوْلِيَآءُ لِلّٰهِ
مِنْ دُوْنِ النَّاسِ فَتَمَنَّوُا الْمَوْتَ اِنْ كُنْتُمْ صٰدِقِيْنَ ﴿۶﴾

اي ايمان وارؤ! (اوهين) الله جي دين جا مددگار ٿيو، جهڙيءَ طرح عيسىٰ پٽ مريم جي پنهنجن خاص يارن کي چيو ته، الله (جي دين) ڏانهن (مهاڙ ڪري) منهنجا مددگار ڪير آهن؟ اُنهن خاص يارن چيو ته اسين الله (جي دين) جا مددگار آهيون، پوءِ بني اسرائيلن مان هڪ ٽوليءَ ايمان آندو ۽ ٻيءَ ٽوليءَ انڪار ڪيو، تنهن ڪري ايمان وارن کي سندن دشمنن تي غلبو ڏنو سون، پوءِ غالب ٿي پيا (١٤).

سورة جمعة مدني آهي ۽ هن ۾ يارهن آيتون ۽ ٻه رڪوع آهن.

الله ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

جيڪي آسمانن ۾ آهي ۽ جيڪي زمين ۾ آهي سو (سڀ) الله جي پاڪائي بيان ڪندو آهي، (جو) بادشاه، تمام پاڪ (ذات)، غالب حڪمت وارو آهي (١). (الله) اُهو آهي جنهن اَڻ پڙهيلن ۾ اُنهن (جي قوم) مان هڪ پيغمبر پيدا ڪيو جو وٽن سندس آيتون پڙهندو آهي ۽ کين پاڪ ڪندو آهي ۽ کين ڪتاب ۽ دانائي سيکاريندو آهي ۽ بيشڪ اِهي (هن کان) اڳ پڌريءَ گمراهيءَ ۾ هيا (٢). ۽ اُنهن (بني آدم) مان ٻين (قومن) لاءِ (بہ)، جي اڃا اُنهن (مسلمانن) سان نہ مليا آهن ۽ اهو غالب حڪمت وارو آهي (٣). اِهو الله جو فضل آهي اهو اُنهيءَ کي ڏيندو آهي، جنهن کي وڻندو اٿس ۽ الله وڏي فضل وارو آهي (٤). جن (ماڻهن) کي توريت کڻايو ويو، پوءِ اُهو نہ کنيائون (يعني اُن موجب عمل نہ ڪيائون) تن جو مثال (اُنهيءَ) گڏهه جي مثال وانگر آهي جو (گهڻا) ڪتاب کڻي. جن الله جي آيتن کي ڪوڙ ٿي ڀانيو، تنهن قوم جو مثال بڇڙو آهي ۽ الله ظالم ماڻهن کي سڌو رستو نہ ڏيکاريندو آهي (٥). (اي پيغمبر) چؤ تہ اي يهوديؤ! جيڪڏهن ڀائيندا آهيو تہ ٻين (سڀني) ماڻهن کان سواءِ رڳو اوهين الله جا دوست آهيو تہ جيڪڏهن (اِنهيءَ ڳالهہ ۾ اوهين) سچا آهيو تہ موت گهرو (٦).

وَلَا يَتَمَنَّوْنَهٗۤ اَبَدًۢا بِمَا قَدَّمَتْ اَيْدِيْهِمْ ؕ وَاللّٰهُ عَلِيْمٌۢ بِالظّٰلِمِيْنَ ۝٧
قُلْ اِنَّ الْمَوْتَ الَّذِيْ تَفِرُّوْنَ مِنْهُ فَاِنَّهٗ مُلٰقِيْكُمْ ثُمَّ تُرَدُّوْنَ
اِلٰى عٰلِمِ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ فَيُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُوْنَ ۝٨ يٰۤاَيُّهَا
الَّذِيْنَ اٰمَنُوْۤا اِذَا نُوْدِيَ لِلصَّلٰوةِ مِنْ يَّوْمِ الْجُمُعَةِ فَاسْعَوْا اِلٰى
ذِكْرِ اللّٰهِ وَذَرُوا الْبَيْعَ ؕ ذٰلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ اِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُوْنَ ۝٩ فَاِذَا
قُضِيَتِ الصَّلٰوةُ فَانْتَشِرُوْا فِي الْاَرْضِ وَابْتَغُوْا مِنْ فَضْلِ اللّٰهِ
وَاذْكُرُوا اللّٰهَ كَثِيْرًا لَّعَلَّكُمْ تُفْلِحُوْنَ ۝١٠ وَاِذَا رَاَوْا تِجَارَةً اَوْ لَهْوَا
ۨانْفَضُّوْۤا اِلَيْهَا وَتَرَكُوْكَ قَآئِمًا ؕ قُلْ مَا عِنْدَ اللّٰهِ خَيْرٌ مِّنَ اللَّهْوِ
وَمِنَ التِّجَارَةِ ؕ وَاللّٰهُ خَيْرُ الرّٰزِقِيْنَ ۝١١ ع

سُوْرَةُ الْمُنٰفِقُوْنَ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ○
اِذَا جَآءَكَ الْمُنٰفِقُوْنَ قَالُوْا نَشْهَدُ اِنَّكَ لَرَسُوْلُ اللّٰهِ ۘ وَاللّٰهُ يَعْلَمُ
اِنَّكَ لَرَسُوْلُهٗ ؕ وَاللّٰهُ يَشْهَدُ اِنَّ الْمُنٰفِقِيْنَ لَكٰذِبُوْنَ ۝١ ج اِتَّخَذُوْۤا
اَيْمَانَهُمْ جُنَّةً فَصَدُّوْا عَنْ سَبِيْلِ اللّٰهِ ؕ اِنَّهُمْ سَآءَ مَا كَانُوْا يَعْمَلُوْنَ ۝٢
ذٰلِكَ بِاَنَّهُمْ اٰمَنُوْا ثُمَّ كَفَرُوْا فَطُبِعَ عَلٰى قُلُوْبِهِمْ فَهُمْ لَا يَفْقَهُوْنَ ۝٣

۽ جيڪي سندن هٿان اڳي موڪليو آهي، تنهن جي ڪري اُهو ڪڏهن نہ گهرندا ۽ الله ظالمن کي ڄاڻندڙ آهي (٧). (اي پيغمبر!) چؤ تہ بيشڪ اُهو موت جنهن کان ڀڄندا آهيو سو تہ ضرور اوهان کي پهچڻ وارو آهي، وري (اوهين) ڳجهہ ۽ ظاهر جي ڄاڻندڙ ڏانهن موٽايا ويندؤ، پوءِ جيڪي (اوهين دنيا ۾) ڪندا هيؤ، تنهن جي اوهان کي سُڌ ڏيندو (٨). اي ايمان وارؤ! جڏهن جمعي جي ڏينهن نماز لاءِ بانگ ڏني وڃي، تڏهن الله جي ياد ڪرڻ ڏانهن ڊوڙو ۽ واپار ڇڏيو. جيڪڏهن (اوهين) ڄاڻندا آهيو تہ اهو اوهان لاءِ ڀلو آهي (٩). پوءِ جڏهن نماز پوري ڪئي وڃي، تڏهن زمين تي ڪنڌري وڃو ۽ الله جي فضل (رزق) جي طلب ڪريو ۽ الله کي گهڻو ياد ڪريو تہ مَن اوهين ڇٽو (١٠). ۽ (اُهي مسلمان) جڏهن ڪو سودو (هلندو) يا ڪو تماشو ڏسن ٿا (تڏهن) اُن ڏانهن ڊوڙي وڃن ٿا ۽ (اي پيغمبر!) توکي (خطبي ۾) بيٺل ڇڏين ٿا (اُنهن کي) چؤ تہ جيڪي الله وٽ آهي، سو تماشي کان ۽ واپار کان (وڌيڪ) ڀلو آهي ۽ الله (سڀني) روزي ڏيندڙن کان ڀلو آهي (١١).

سورة منافقون مدني آهي ۽ هن ۾ يارهن
آيتون ۽ ٻہ رڪوع آهن.

الله ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

جڏهن منافق تو وٽ ايندا آهن (تڏهن) چوندا آهن تہ شاهدي ٿا ڏيون تہ پڪ تون الله جو پيغمبر آهين ۽ الله ڄاڻندو آهي تہ بيشڪ تون سندس پيغمبر آهين ۽ الله شاهدي ٿو ڏئي تہ بيشڪ (اِهي) منافق ڪوڙا آهن (١). پنهنجن قسمن کي ڍال (ڪري) ورتو اٿن، پوءِ الله جي واٽ کان روڪين ٿا. بيشڪ اِهي جيڪي ڪندا آهن سو بڇڙو آهي (٢). اِهو هن ڪري آهي جو اُنهن ايمان آندو وري انڪار ڪيائون، پوءِ اُنهن جي دلين تي مُهر هڻي وئي، تنهن ڪري اُهي نہ سمجهندا آهن (٣).

وَاِذَا رَاَيْتَهُمْ تُعْجِبُكَ اَجْسَامُهُمْ ۭ وَاِنْ يَّقُوْلُوْا تَسْمَعْ لِقَوْلِهِمْ ۭ كَاَنَّهُمْ
خُشُبٌ مُّسَنَّدَةٌ ۭ يَحْسَبُوْنَ كُلَّ صَيْحَةٍ عَلَيْهِمْ ۭ هُمُ الْعَدُوُّ فَاحْذَرْهُمْ ۭ
قٰتَلَهُمُ اللّٰهُ ۡ اَنّٰى يُؤْفَكُوْنَ ﴿٤﴾ وَاِذَا قِيْلَ لَهُمْ تَعَالَوْا يَسْتَغْفِرْ لَكُمْ رَسُوْلُ
اللّٰهِ لَوَّوْا رُءُوْسَهُمْ وَرَاَيْتَهُمْ يَصُدُّوْنَ وَهُمْ مُّسْتَكْبِرُوْنَ ﴿٥﴾ سَوَاۗءٌ
عَلَيْهِمْ اَسْتَغْفَرْتَ لَهُمْ اَمْ لَمْ تَسْتَغْفِرْ لَهُمْ ۭ لَنْ يَّغْفِرَ اللّٰهُ لَهُمْ ۭ اِنَّ
اللّٰهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْفٰسِقِيْنَ ﴿٦﴾ هُمُ الَّذِيْنَ يَقُوْلُوْنَ لَا تُنْفِقُوْا
عَلٰي مَنْ عِنْدَ رَسُوْلِ اللّٰهِ حَتّٰى يَنْفَضُّوْا ۭ وَلِلّٰهِ خَزَاۗىِٕنُ السَّمٰوٰتِ
وَالْاَرْضِ وَلٰكِنَّ الْمُنٰفِقِيْنَ لَا يَفْقَهُوْنَ ﴿٧﴾ يَقُوْلُوْنَ لَىِٕنْ رَّجَعْنَآ
اِلَى الْمَدِيْنَةِ لَيُخْرِجَنَّ الْاَعَزُّ مِنْهَا الْاَذَلَّ ۭ وَلِلّٰهِ الْعِزَّةُ وَلِرَسُوْلِهٖ
وَلِلْمُؤْمِنِيْنَ وَلٰكِنَّ الْمُنٰفِقِيْنَ لَا يَعْلَمُوْنَ ﴿٨﴾ يٰٓاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا
لَا تُلْهِكُمْ اَمْوَالُكُمْ وَلَآ اَوْلَادُكُمْ عَنْ ذِكْرِ اللّٰهِ ۚ وَمَنْ يَّفْعَلْ ذٰلِكَ
فَاُولٰۗىِٕكَ هُمُ الْخٰسِرُوْنَ ﴿٩﴾ وَاَنْفِقُوْا مِنْ مَّا رَزَقْنٰكُمْ مِّنْ قَبْلِ اَنْ
يَّاْتِيَ اَحَدَكُمُ الْمَوْتُ فَيَقُوْلَ رَبِّ لَوْلَآ اَخَّرْتَنِيْٓ اِلٰٓى اَجَلٍ
قَرِيْبٍ ۙ فَاَصَّدَّقَ وَاَكُنْ مِّنَ الصّٰلِحِيْنَ ﴿١٠﴾ وَلَنْ يُّؤَخِّرَ اللّٰهُ
نَفْسًا اِذَا جَاۗءَ اَجَلُهَا ۭ وَاللّٰهُ خَبِيْرٌۢ بِمَا تَعْمَلُوْنَ ﴿١١﴾ ع

۽ (اي پيغمبر! تون) جڏهن کين ڏسندو آهين (تڏهن) سندن جسا توکي وڻندا آهن ۽ جيڪڏهن ڳالهائيندا آهن ته اُنهن جي ڳالهه (ڪَن ڏيئي) ٻڌندو آهين. (حقيقت ڪري) اُهي ڄڻڪ ٽيڪ ڏنل ڪاٺيون رکيل آهن، سڀڪنهن هڪل کي پاڻ تي (خطرو) ڀائيندا آهن. اهي ويري آهن، تنهن ڪري کانئن بچندو رهه. الله کين هلاڪ ڪري! ڪيڏانهن ڦيرائبا آهن؟ (۴) . ۽ جڏهن کين چئبو آهي ته اچو ته، الله جو پيغمبر اوهان لاءِ بخشش گهري، تڏهن پنهنجا متا موڙيندا آهن ۽ اُنهن کي ڏسندو آهين ته وڏائي ڪندڙ ٿي رڪجي ويندا آهن (٥) . (تون) اُنهن لاءِ بخشش گهرين يا انهن لاءِ بخشش نه گهرين ته انهن لاءِ هڪ جهڙي (ڳالهه) آهي. انهن کي الله ڪڏهن نه بخشيندو ڇو ته الله بي دينن جي قوم کي سڌو رستو نه ڏيکاريندو آهي (٦) . اِهي اهڙا آهن جو (هڪ ٻئي کي) چوندا آهن ته جيڪي (مهاجر) الله جي پيغمبر وٽ آهن، تن تي خرچ نه ڪريو، تان جو (ڪيس) ڇڏي وڃن ۽ (هي نه ڄاڻندا آهن ته) آسمانن ۽ زمين جا خزانا خاص الله جا آهن. پر (اِن ڳالهه کي) منافق نه سمجهندا آهن (٧) . چوندا آهن ته، جيڪڏهن (اسين) مديني ۾ موٽي پهتاسون ته وڏيڪ حيثيت وارو تمام هيٺي کي اُتان ضرور ڪڍي ڇڏيندو. ۽ عزت (رڳو) الله کي ۽ سندس پيغمبر کي ۽ مؤمنن کي آهي، پر (اِها ڳالهه) منافق نه ڄاڻندا آهن (٨) . اي ايمان وارؤ! اوهان کي نڪي اوهان جا مال ۽ نڪي اوهان جو اولاد الله جي ياد ڪرڻ کان غافل ڪري ۽ جيڪي ائين ڪندا سي ئي خساري وارا آهن (٩) . ۽ جيڪي اوهان کي روزي ڏني اٿئون، تنهن منجهان اُنهيءَ کان اڳ خرچ ڪريو، جو اوهان مان ڪنهن هڪڙي کي موت پهچي پوءِ چوڻ لڳي ته اي منهنجا پالڻهار! جيڪر مون کي هڪ ويجهيءَ مدت تائين مهلت ڏين ها ته خيرات ڪريان ها ۽ صالحن مان ٿيان ها! (١٠) . ۽ جڏهن ڪنهن نفس جو اجل ايندو آهي (تڏهن) اُن کي الله ڪڏهن مهلت نه ڏيندو آهي ۽ جيڪي ڪندا آهيو، تنهن جي الله خبر رکندڙ آهي (١١) .

سُورَةُ التَّغَابُنِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ○

يُسَبِّحُ لِلّٰهِ مَا فِی السَّمٰوٰتِ وَمَا فِی الْاَرْضِ ۚ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ
الْحَمْدُ ؗ وَهُوَ عَلٰی كُلِّ شَیْءٍ قَدِيْرٌ ۝١ هُوَ الَّذِیْ خَلَقَكُمْ
فَمِنْكُمْ كَافِرٌ وَّمِنْكُمْ مُّؤْمِنٌ ؕ وَاللّٰهُ بِمَا تَعْمَلُوْنَ بَصِيْرٌ ۝٢
خَلَقَ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضَ بِالْحَقِّ وَصَوَّرَكُمْ فَاَحْسَنَ صُوَرَكُمْ ۚ
وَاِلَيْهِ الْمَصِيْرُ ۝٣ يَعْلَمُ مَا فِی السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ وَيَعْلَمُ
مَا تُسِرُّوْنَ وَمَا تُعْلِنُوْنَ ؕ وَاللّٰهُ عَلِيْمٌۢ بِذَاتِ الصُّدُوْرِ ۝٤
اَلَمْ يَاْتِكُمْ نَبَؤُا الَّذِيْنَ كَفَرُوْا مِنْ قَبْلُ ؗ فَذَاقُوْا وَبَالَ اَمْرِهِمْ
وَلَهُمْ عَذَابٌ اَلِيْمٌ ۝٥ ذٰلِكَ بِاَنَّهٗ كَانَتْ تَّاْتِيْهِمْ رُسُلُهُمْ
بِالْبَيِّنٰتِ فَقَالُوْۤا اَبَشَرٌ يَّهْدُوْنَنَا ؗ فَكَفَرُوْا وَتَوَلَّوْا وَّاسْتَغْنَی
اللّٰهُ ؕ وَاللّٰهُ غَنِیٌّ حَمِيْدٌ ۝٦ زَعَمَ الَّذِيْنَ كَفَرُوْۤا اَنْ لَّنْ
يُّبْعَثُوْا ؕ قُلْ بَلٰی وَرَبِّیْ لَتُبْعَثُنَّ ثُمَّ لَتُنَبَّؤُنَّ بِمَا
عَمِلْتُمْ ؕ وَذٰلِكَ عَلَی اللّٰهِ يَسِيْرٌ ۝٧ فَاٰمِنُوْا بِاللّٰهِ وَرَسُوْلِهٖ
وَالنُّوْرِ الَّذِیْۤ اَنْزَلْنَا ؕ وَاللّٰهُ بِمَا تَعْمَلُوْنَ خَبِيْرٌ ۝٨

سورة تغابن مدني آهي ۽ هن ۾ ارڙهن
آيتون ۽ ٻه رڪوع آهن.

الله ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

جيڪي آسمانن ۾ آهي ۽ جيڪي زمين ۾ آهي سو (سڀ) الله جي پاڪائي بيان ڪندو آهي، سندس ئي بادشاهي آهي ۽ سندس ئي ساراه آهي ۽ اُهو سڀڪنهن شيء تي وس وارو آهي (١). (الله) اُهو آهي، جنهن اوهان کي پيدا ڪيو، پوءِ اوهان مان ڪو ڪافر ۽ اوهان مان ڪو مؤمن آهي ۽ جيڪي (اوهين) ڪندا آهيو، سو الله ڏسندڙ آهي (٢). آسمانن ۽ زمين کي پوريءَ رٿ سان بڻايائين ۽ اوهان کي صورت ڏنائين، پوءِ اوهان جون صورتون تمام چڱيون بڻايائين ۽ ڏانهس موٽڻ آهي (٣). جيڪي آسمانن ۽ زمين ۾ آهي، سو (اُهو) ڄاڻندو آهي ۽ جيڪي لڪائيندا آهيو ۽ جيڪي پڌرو ڪندا آهيو سو (بہ) ڄاڻندو آهي ۽ الله سينن جو ڳجهہ ڄاڻندڙ آهي (٤). (هن کان) اڳ جيڪي ڪافر هئا تن جي خبر اوهان وٽ نہ آئي ڇا؟ پوءِ پنهنجي ڪئي جي سزا چکيائون ۽ انهن لاءِ ڏکوئيندڙ عذاب آهي (٥). اِهو (عذاب) هن ڪري آهي جو سندن پيغمبر (چِٽن) معجزن سان وٽن ايندا هئا تہ چوندا هئا تہ اسان کي (اسان جهڙا) ماڻهو (سڌو) رستو ڏيکاريندا ڇا؟ پوءِ انڪار ڪيائون ۽ منهن ڦيرايائون ۽ الله (بہ) بي پرواهي ڪئي ۽ الله بي پرواه ساراهيل آهي (٦). ڪافر ڀائيندا آهن تہ (قبرن مان) ڪين ڪڏهن نہ اٿاربو. (ڪين) چؤ تہ هائو! منهنجي پالڻهار جو قسم آهي تہ (اوهين) ضرور اٿاربؤ، وري جيڪي ڪندا هيؤ، تنهن جي اوهان کي ضرور سُڌ ڏبي ۽ اِهو (ڪم) الله تي آسان آهي (٧). تنهن ڪري الله ۽ سندس پيغمبر تي ايمان آڻيو ۽ اُنهيءَ نور (يعني قرآن) تي بہ جيڪو نازل ڪيوسون ۽ جيڪي ڪندا آهيو، تنهن جي الله خبر رکندڙ آهي (٨).

يَوْمَ يَجْمَعُكُمْ لِيَوْمِ الْجَمْعِ ذٰلِكَ يَوْمُ التَّغَابُنِ ۗ وَمَنْ يُّؤْمِنْ بِاللّٰهِ

وَيَعْمَلْ صَالِحًا يُّكَفِّرْ عَنْهُ سَيِّاٰتِهٖ وَيُدْخِلْهُ جَنّٰتٍ تَجْرِىْ

مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهٰرُ خٰلِدِيْنَ فِيْهَاۤ اَبَدًا ؕ ذٰلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيْمُ ﴿۹﴾ وَ

الَّذِيْنَ كَفَرُوْا وَكَذَّبُوْا بِاٰيٰتِنَاۤ اُولٰٓئِكَ اَصْحٰبُ النَّارِ خٰلِدِيْنَ فِيْهَا ؕ

وَبِئْسَ الْمَصِيْرُ ﴿۱۰﴾ مَاۤ اَصَابَ مِنْ مُّصِيْبَةٍ اِلَّا بِاِذْنِ اللّٰهِ ؕ وَمَنْ

يُّؤْمِنْ بِاللّٰهِ يَهْدِ قَلْبَهٗ ؕ وَاللّٰهُ بِكُلِّ شَىْءٍ عَلِيْمٌ ﴿۱۱﴾ وَاَطِيْعُوا اللّٰهَ وَ

اَطِيْعُوا الرَّسُوْلَ ۚ فَاِنْ تَوَلَّيْتُمْ فَاِنَّمَا عَلٰى رَسُوْلِنَا الْبَلٰغُ الْمُبِيْنُ ﴿۱۲﴾

اَللّٰهُ لَاۤ اِلٰهَ اِلَّا هُوَ ؕ وَعَلَى اللّٰهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُوْنَ ﴿۱۳﴾ يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ

اٰمَنُوْۤا اِنَّ مِنْ اَزْوَاجِكُمْ وَاَوْلَادِكُمْ عَدُوًّا لَّكُمْ فَاحْذَرُوْهُمْ ۚ

وَاِنْ تَعْفُوْا وَتَصْفَحُوْا وَتَغْفِرُوْا فَاِنَّ اللّٰهَ غَفُوْرٌ رَّحِيْمٌ ﴿۱۴﴾ اِنَّمَاۤ

اَمْوَالُكُمْ وَاَوْلَادُكُمْ فِتْنَةٌ ؕ وَاللّٰهُ عِنْدَهٗۤ اَجْرٌ عَظِيْمٌ ﴿۱۵﴾ فَاتَّقُوا

اللّٰهَ مَا اسْتَطَعْتُمْ وَاسْمَعُوْا وَاَطِيْعُوْا وَاَنْفِقُوْا خَيْرًا لِّاَنْفُسِكُمْ ؕ

وَمَنْ يُّوْقَ شُحَّ نَفْسِهٖ فَاُولٰٓئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُوْنَ ﴿۱۶﴾ اِنْ

تُقْرِضُوا اللّٰهَ قَرْضًا حَسَنًا يُّضٰعِفْهُ لَكُمْ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ؕ وَاللّٰهُ

شَكُوْرٌ حَلِيْمٌ ﴿۱۷﴾ عٰلِمُ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ الْعَزِيْزُ الْحَكِيْمُ ﴿۱۸﴾ ع

جنهن مهل اوهان کي قيامت جي ڏينهن ۾ گڏ ڪندو (تنهن مهل اوهان کي ساري سُڌ ڏبي) اُهو ڏينهن هڪ ٻئي جي کٽڻ هارائڻ جو آهي ۽ جيڪو الله تي ايمان آڻيندو ۽ چڱا ڪم ڪندو، تنهن کان سندس مدايون الله ميٽيندو ۽ کيس اهڙن باغن ۾ داخل ڪندو جن جي هيٺان نهرون وهنديون آهن، اُتي سدائين رهندا. اِها وڏي ڪاميابي آهي (٩). ۽ جن ڪفر ڪيو ۽ اسان جي آيتن کي ڪوڙو ڄاتو، اُهي دوزخي آهن، ان ۾ سدائين رهندا ۽ (اُهو) هنڌ بڇڙو آهي (١٠). الله جي حڪم کان سواءِ ڪا به مصيبت نه پهچندي آهي ۽ جيڪو الله تي ايمان آڻيندو، تنهن جي دل کي (اُهو) هدايت ڪندو ۽ الله هر شيءِ کي ڄاڻندڙ آهي (١١). ۽ الله جو چيو مڃيو ۽ پيغمبر جو چيو مڃيو، پوءِ جيڪڏهن منهن موڙيندؤ ته اسان جي پيغمبر تي رڳو پڌرو پيغام پهچائڻ آهي (١٢). الله (اُهو آهي جو) اُن کان سواءِ (ٻيو) عبادت جي لائق نه آهي ۽ مومن کي جڳائي ته الله تي (ئي) ڀروسو ڪن (١٣). اي ايمان وارؤ! بيشڪ ڪي اوهان جون زالون ۽ ڪو اوهان جو اولاد اوهان جو دشمن آهي، تنهن ڪري انهن کان بچو ۽ جيڪڏهن معاف ڪريو ۽ ٽارو ڪريو ۽ بخشيو ته بيشڪ الله (به) بخشڻهار مهربان آهي (١٤). اوهان جا مال ۽ اوهان جو اولاد رڳو پرک آهن ۽ الله وٽ وڏو اجر آهي (١٥). تنهن ڪري جيترو ٿي سگهيوَ اوترو الله کان ڊڄو ۽ (الله جو حڪم) ٻڌو ۽ چيو مڃيو ۽ خرچ ڪريو ته خود اوهان جي لاءِ چڱو آهي ۽ جيڪي پنهنجي نفس جي حرص کان بچايا ويا سي ئي ڇٽڻ وارا آهن (١٦). جيڪڏهن الله کي چڱيءَ طرح قرض ڏيندؤ ته (الله) اوهان کي اهو (قرض) ٻيڻو (ورائي) ڏيندو ۽ اوهان کي بخشيندو ۽ الله قدردان بردبار آهي (١٧). ڳجهه ۽ ظاهر ڄاڻندڙ، غالب، حڪمت وارو آهي (١٨).

سُوْرَةُ الطَّلَاقِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ ○

یٰۤاَیُّهَا النَّبِیُّ اِذَا طَلَّقْتُمُ النِّسَآءَ فَطَلِّقُوْهُنَّ لِعِدَّتِهِنَّ وَ اَحْصُوا
الْعِدَّةَ ۚ وَ اتَّقُوا اللّٰهَ رَبَّكُمْ ۚ لَا تُخْرِجُوْهُنَّ مِنْۢ بُیُوْتِهِنَّ وَ لَا یَخْرُجْنَ
اِلَّاۤ اَنْ یَّاْتِیْنَ بِفَاحِشَةٍ مُّبَیِّنَةٍ ؕ وَ تِلْكَ حُدُوْدُ اللّٰهِ ؕ وَ مَنْ یَّتَعَدَّ
حُدُوْدَ اللّٰهِ فَقَدْ ظَلَمَ نَفْسَهٗ ؕ لَا تَدْرِیْ لَعَلَّ اللّٰهَ یُحْدِثُ بَعْدَ ذٰلِكَ
اَمْرًا ۝١ فَاِذَا بَلَغْنَ اَجَلَهُنَّ فَاَمْسِكُوْهُنَّ بِمَعْرُوْفٍ اَوْ فَارِقُوْهُنَّ
بِمَعْرُوْفٍ وَّ اَشْهِدُوْا ذَوَیْ عَدْلٍ مِّنْكُمْ وَ اَقِیْمُوا الشَّهَادَةَ لِلّٰهِ ؕ ذٰلِكُمْ
یُوْعَظُ بِهٖ مَنْ كَانَ یُؤْمِنُ بِاللّٰهِ وَ الْیَوْمِ الْاٰخِرِ ؕ۬ وَ مَنْ یَّتَّقِ اللّٰهَ
یَجْعَلْ لَّهٗ مَخْرَجًا ۝٢ وَّ یَرْزُقْهُ مِنْ حَیْثُ لَا یَحْتَسِبُ ؕ وَ مَنْ یَّتَوَكَّلْ عَلَى
اللّٰهِ فَهُوَ حَسْبُهٗ ؕ اِنَّ اللّٰهَ بَالِغُ اَمْرِهٖ ؕ قَدْ جَعَلَ اللّٰهُ لِكُلِّ شَیْءٍ قَدْرًا ۝٣
وَ الّٰٓـِٔیْ یَىِٕسْنَ مِنَ الْمَحِیْضِ مِنْ نِّسَآىِٕكُمْ اِنِ ارْتَبْتُمْ فَعِدَّتُهُنَّ
ثَلٰثَةُ اَشْهُرٍ ۙ وَّ الّٰٓـِٔیْ لَمْ یَحِضْنَ ؕ وَ اُولَاتُ الْاَحْمَالِ اَجَلُهُنَّ اَنْ یَّضَعْنَ
حَمْلَهُنَّ ؕ وَ مَنْ یَّتَّقِ اللّٰهَ یَجْعَلْ لَّهٗ مِنْ اَمْرِهٖ یُسْرًا ۝٤ ذٰلِكَ اَمْرُ اللّٰهِ
اَنْزَلَهٗۤ اِلَیْكُمْ ؕ وَ مَنْ یَّتَّقِ اللّٰهَ یُكَفِّرْ عَنْهُ سَیِّاٰتِهٖ وَ یُعْظِمْ لَهٗۤ اَجْرًا ۝٥

سورة طلاق مدني آهي ۽ هن ۾ ٻارنهن
آيتون ۽ ٻه رڪوع آهن.

اللہ ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

اي پيغمبر! (پنهنجيءَ امت کي چؤ تہ اوهين) جڏهن زالن کي طلاق ڏيڻ جو ارادو ڪريو، تڏهن کين سندن عدت (جي شروع) ۾ طلاق ڏيو ۽ عدت ڳڻيو ۽ پنهنجي پالڻهار الله کان ڊڄو، کين سندن گهرن مان (عدت جي مدت ۾) پڌريءَ بيحيائيءَ جي ڪم کان سواءِ نہ ڪڍيو ۽ (جڳائي تہ) اُهي (پاڻ بہ) نہ نڪرن ۽ اِهي الله جون (مقرر ڪيل) حدون آهن ۽ جيڪو الله جون حدون (لتاڙي) لنگهندو، تنهن بيشڪ پنهنجو پاڻ تي ظلم ڪيو، (ڪوبہ نہ) ڄاڻندو آهي تہ اُن (طلاق ڏيڻ) کان پوءِ (متان) الله ٻيو ڪو رستو پيدا ڪري (١). پوءِ جڏهن (طلاق واريون) پنهنجيءَ مدت کي پهچن تڏهن چڱيءَ طرح سان کين رکو يا چڱيءَ طرح سان کين ڇڏي ڏيو ۽ پاڻ مان ٻہ معتبر شاهد ڪريو ۽ الله لڳ شاهدي پوري ڏيو، اِنهيءَ (حڪم) سان اُنهيءَ کي نصيحت ڏجي ٿي، جيڪو الله ۽ قيامت جي ڏينهن کي مڃيندو هجي ۽ جيڪو الله کان ڊڄندو تنهن جي نڪرڻ جي (الله) ڪا راه ڪندو (٢). ۽ کيس اتاهون روزي ڏيندو، جتان گمان ٿي نہ هوندس ۽ جيڪو الله تي ڀروسو ڪندو تنهن کي الله ڪافي آهي، بيشڪ الله پنهنجي ڪم کي پورو ڪندڙ آهي، بيشڪ الله سيڪنهن شيءِ جو اندازو ڪيو آهي (٣). ۽ اوهان جي (طلاق ڏنل) زالن مان جيڪي حيض کان نااُميد ٿيون هجن (تن جي عدت بابت) جيڪڏهن شڪ ۾ پيا آهيو تہ انهن جي عدت ٽي مهينا آهي ۽ جيڪي اڃا حيض واريون نہ ٿيون آهن (تن جي مدت بہ ٽي مهينا آهي) ۽ پيٽ وارين زالن جي عدت اِها آهي جو پنهنجو ٻار ڄڻين ۽ جيڪو الله کان ڊڄندو تنهن لاءِ الله سندس ڪم ۾ آساني ڪندو (٤). اهو الله جو حڪم آهي، جو اُهو اوهان ڏانهن نازل ڪيائين ۽ جيڪو الله کان ڊڄندو تنهن جون مدايون الله کانئس ميٽيندو ۽ ان کي اجر وڏيڪ ڏيندو (٥).

أَسْكِنُوهُنَّ مِنْ حَيْثُ سَكَنتُم مِّن وُجْدِكُمْ وَلَا تُضَآرُّوهُنَّ لِتُضَيِّقُوا
عَلَيْهِنَّ ۚ وَإِن كُنَّ أُولَاتِ حَمْلٍ فَأَنفِقُوا عَلَيْهِنَّ حَتَّىٰ يَضَعْنَ حَمْلَهُنَّ ۚ
فَإِنْ أَرْضَعْنَ لَكُمْ فَآتُوهُنَّ أُجُورَهُنَّ ۖ وَأْتَمِرُوا بَيْنَكُم بِمَعْرُوفٍ ۖ وَإِن
تَعَاسَرْتُمْ فَسَتُرْضِعُ لَهُ أُخْرَىٰ ﴿٦﴾ لِيُنفِقْ ذُو سَعَةٍ مِّن سَعَتِهِ ۖ وَمَن
قُدِرَ عَلَيْهِ رِزْقُهُ فَلْيُنفِقْ مِمَّا آتَاهُ اللَّهُ ۚ لَا يُكَلِّفُ اللَّهُ نَفْسًا إِلَّا مَا آتَاهَا ۚ
سَيَجْعَلُ اللَّهُ بَعْدَ عُسْرٍ يُسْرًا ﴿٧﴾ وَكَأَيِّن مِّن قَرْيَةٍ عَتَتْ عَنْ أَمْرِ
رَبِّهَا وَرُسُلِهِ فَحَاسَبْنَاهَا حِسَابًا شَدِيدًا وَعَذَّبْنَاهَا عَذَابًا نُّكْرًا ﴿٨﴾
فَذَاقَتْ وَبَالَ أَمْرِهَا وَكَانَ عَاقِبَةُ أَمْرِهَا خُسْرًا ﴿٩﴾ أَعَدَّ اللَّهُ لَهُمْ
عَذَابًا شَدِيدًا ۖ فَاتَّقُوا اللَّهَ يَا أُولِي الْأَلْبَابِ ۚ الَّذِينَ آمَنُوا ۚ قَدْ
أَنزَلَ اللَّهُ إِلَيْكُمْ ذِكْرًا ﴿١٠﴾ رَّسُولًا يَتْلُو عَلَيْكُمْ آيَاتِ اللَّهِ مُبَيِّنَاتٍ
لِّيُخْرِجَ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ مِنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ ۚ وَمَن
يُؤْمِن بِاللَّهِ وَيَعْمَلْ صَالِحًا يُدْخِلْهُ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِن تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ
خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا ۖ قَدْ أَحْسَنَ اللَّهُ لَهُ رِزْقًا ﴿١١﴾ اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ سَبْعَ
سَمَاوَاتٍ وَمِنَ الْأَرْضِ مِثْلَهُنَّ يَتَنَزَّلُ الْأَمْرُ بَيْنَهُنَّ لِتَعْلَمُوا أَنَّ
اللَّهَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ وَأَنَّ اللَّهَ قَدْ أَحَاطَ بِكُلِّ شَيْءٍ عِلْمًا ﴿١٢﴾ ع

جتي پنهنجي وس آهر (اوهين) ٽڪندا آهيو، تتي اُنهن کي (عدت جا ڏينهن) ٽڪايو ۽ کين هن لاءِ نہ ايذايو تہ اُنهن کي تنگ ڪريو ۽ جيڪڏهن پيٽ سان هجن تہ جيسين پنهنجو ٻار ڄڻين (تيسين) کين خرچ ڏيو، پوءِ جيڪڏهن اوهان جي حڪم موجب (اُهي ٻار کي) کير پيارين تہ کين سندن مزوري ڏيو ۽ هلي چليءَ موجب پاڻ ۾ صلاح ڪريو ۽ جيڪڏهن پاڻ ۾ سختي ڪريو تہ ان (ٻار) جي (پيءُ جي) چوڻ تي ٻي (ڪا) کير پياري (٦). جڳائي تہ وس وارو پنهنجي وس آهر خرچ ڪري ۽ جنهن تي سندس روزي تنگ ڪئي ويئي آهي، تنهن کي جڳائي تہ جيڪي الله کيس ڏنو آهي، تنهن مان خرچ ڪري، ڪنهن کي الله تڪليف نہ ڏيندو آهي، پر (اوتري قدر) جيتري قدر الله کيس ڏنو آهي، سگهوئي الله ڏکيائي ڪان پوءِ سکيائي (ظاهر) ڪندو (٧). ۽ (اهڙا) گهڻائي ڳوٺ (هئا) جن پنهنجي پالڻهار جي حڪم ۽ سندس پيغمبرن (جي حڪم) کان نا فرماني ڪئي، پوءِ سخت حساب سان انهن کي پڪڙيوسون ۽ سخت سزا سان کين عذاب ڪيو سون (٨). پوءِ انهن (ڳوٺ وارن) پنهنجي ڪم جي سزا چکي ۽ انهن جي ڪم جي پڇاڙي خراب ٿي (٩). اُنهن لاءِ الله سخت عذاب تيار ڪيو آهي، تنهن ڪري اي عقل وارا مؤمنؤ! الله کان ڊڄو، بيشڪ الله اوهان ڏانهن هڪ ڪتاب (يعني قرآن) نازل ڪيو آهي (١٠). (۽) پيغمبر (بہ موڪليو اٿس) جو اوهان تي الله جون پڌريون آيتون (هن لاءِ) پڙهندو آهي تہ جن ايمان آندو ۽ چڱا ڪم ڪيا تن کي (گمراهيءَ جي) اونداهين کان (هدايت جي) سوجهري ڏانهن ڪڍي ۽ جيڪو الله تي ايمان آڻيندو ۽ چڱا ڪم ڪندو، تنهن کي اهڙن باغن ۾ داخل ڪندو جن جي هيٺان نهرون وهنديون آهن، اتي هميشہ رهندا. بيشڪ اُن جي روزي الله چڱيءَ طرح ٺاهي آهي (١١). الله اُهو آهي جنهن ستن آسمانن کي بڻايو ۽ اوتريون زمينون بہ (بڻايائين) اُنهن (ينهي اسمانن ۽ زمينن) جي وچ ۾ (سيڪنهن ڪم جي رٿ جو) حڪم نازل ٿيندو آهي، (اِهو هن لاءِ بيان ڪيو سون) تہ (اوهين) ڄاڻو تہ الله سيڪنهن شيءِ تي وس وارو آهي ۽ (پڻ ڄاڻو) تہ الله (پنهنجي) علم سان سيڪنهن شيءِ کي وڪوڙيو آهي (١٢).

سُوْرَةُ التَّحْرِيْمِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

يٰۤاَيُّهَا النَّبِيُّ لِمَ تُحَرِّمُ مَاۤ اَحَلَّ اللّٰهُ لَكَ ۚ تَبْتَغِيْ مَرْضَاتَ
اَزْوَاجِكَ ؕ وَاللّٰهُ غَفُوْرٌ رَّحِيْمٌ ۝١ قَدْ فَرَضَ اللّٰهُ لَكُمْ تَحِلَّةَ
اَيْمَانِكُمْ ۚ وَاللّٰهُ مَوْلٰىكُمْ ۚ وَهُوَ الْعَلِيْمُ الْحَكِيْمُ ۝٢ وَاِذْ اَسَرَّ
النَّبِيُّ اِلٰى بَعْضِ اَزْوَاجِهٖ حَدِيْثًا ۚ فَلَمَّا نَبَّاَتْ بِهٖ وَاَظْهَرَهُ
اللّٰهُ عَلَيْهِ عَرَّفَ بَعْضَهٗ وَاَعْرَضَ عَنْۢ بَعْضٍ ۚ فَلَمَّا نَبَّاَهَا بِهٖ
قَالَتْ مَنْ اَنْۢبَاَكَ هٰذَا ؕ قَالَ نَبَّاَنِیَ الْعَلِيْمُ الْخَبِيْرُ ۝٣ اِنْ تَتُوْبَاۤ
اِلَى اللّٰهِ فَقَدْ صَغَتْ قُلُوْبُكُمَا ۚ وَاِنْ تَظٰهَرَا عَلَيْهِ فَاِنَّ اللّٰهَ
هُوَ مَوْلٰىهُ وَجِبْرِيْلُ وَصَالِحُ الْمُؤْمِنِيْنَ ۚ وَالْمَلٰٓئِكَةُ بَعْدَ ذٰلِكَ
ظَهِيْرٌ ۝٤ عَسٰى رَبُّهٗۤ اِنْ طَلَّقَكُنَّ اَنْ يُّبْدِلَهٗۤ اَزْوَاجًا خَيْرًا
مِّنْكُنَّ مُسْلِمٰتٍ مُّؤْمِنٰتٍ قٰنِتٰتٍ تٰٓئِبٰتٍ عٰبِدٰتٍ سٰٓئِحٰتٍ
ثَيِّبٰتٍ وَّاَبْكَارًا ۝٥ يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا قُوْۤا اَنْفُسَكُمْ وَاَهْلِيْكُمْ
نَارًا وَّقُوْدُهَا النَّاسُ وَالْحِجَارَةُ عَلَيْهَا مَلٰٓئِكَةٌ غِلَاظٌ شِدَادٌ
لَّا يَعْصُوْنَ اللّٰهَ مَاۤ اَمَرَهُمْ وَيَفْعَلُوْنَ مَا يُؤْمَرُوْنَ ۝٦

سورة تحريم مدني آهي ۽ هن ۾ ٻارهن
آيتون ۽ ٻه رڪوع آهن.

الله ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

اي پيغمبر! جنهن شيءِ کي الله تو لاءِ حلال ڪيو آهي، سا (تون پاڻ تي) ڇو تو حرام ڪرين؟ (پاڻ تي حرام ڪرڻ سبب) پنهنجن زالن جو راضپو گهرين ٿو ۽ الله بخشڻهار مهربان آهي (١). بيشڪ الله اوهان لاءِ اوهان جي قسمن جو کولڻ (ڪفاري جي ڏيڻ سان) مقرر ڪيو آهي ۽ الله اوهان جو سائين آهي ۽ اُهو ڄاڻندڙ حڪمت وارو آهي (٢). ۽ (ياد ڪر) جڏهن پيغمبر پنهنجن زالن مان ڪنهن هڪڙيءَ کي ڪا ڳالهه ڳجهي چئي، پوءِ جڏهن اُن (ڳالهه) کي اُن (ٻي بيءَ) پڌرو ڪيو ۽ الله پيغمبر کي اُن (ڳجهي ڳالهه جي پڌري ڪرڻ) تي واقف ڪيو (تڏهن) پيغمبر ڪجهه اُها (ڳالهه ٻي بيءَ کي) ڄاڻائي ۽ ڪجهه ڇوڻ کان منهن موڙيائين، پوءِ جڏهن ان (ٻي بيءَ) کي ڳجهي ڳالهه جي پڌري ڪرڻ کان واقف ڪيائين (تڏهن) اُن (ٻيبيءَ) چيو ته اها توکي ڪنهن ڄاڻائي؟ (پيغمبر) فرمايو ته، مون کي (الله) ڄاڻندڙ، خبر رکندڙ خبر ڏني (٣). (اي پيغمبر جون زالون) جيڪڏهن اوهين ٻنهي الله وٽ توبه ڪنديون (ته چڱو آهي) بيشڪ اوهان جون دليون ڏنگيون ٿي ويون آهن ۽ جيڪڏهن پيغمبر (جي ايذائڻ) تي (اوهين) ٻئي گڏجي ڏاڍ ڪنديون ته بيشڪ الله سندس يرجهلو آهي ۽ جبرئيل ۽ سڌريل مؤمن (ٻه)، ۽ هن کان پوءِ ملائڪ (ٻه) مددگار آهن (٤). جيڪڏهن پيغمبر اوهان کي طلاق ڏيندو ته اميد آهي ته سگهوئي سندس پالڻهار اوهان کان چڱيون زالون فرمان بردار مؤمنياڻيون نماز پڙهندڙيون توبه ڪندڙيون عبادت ڪرڻ واريون روزو رکندڙيون رنڙ ۽ ڪنواريون (ٻيون) ان کي عيوض ۾ ڏيندو (٥). اي ايمان وارؤ! پاڻ کي ۽ پنهنجن گهر جي ياتين کي اُنهيءَ باهه کان بچايو، جنهنجو ٻارڻ ماڻهو ۽ پهڻ هوندا، جنهن (باهه) تي ٻي رحم سخت وڏي وارا ملائڪ (مقرر) آهن، جيڪي (الله) کين فرمايو آهي، تنهن ۾ الله جي نافرماني نه ڪندا آهن ۽ جيڪي کين حڪم ڪيو آهي، سو ڪندا آهن (٦).

يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ كَفَرُوْا لَا تَعْتَذِرُوا الْيَوْمَ ؕ اِنَّمَا تُجْزَوْنَ مَا كُنْتُمْ
تَعْمَلُوْنَ ۷ يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا تُوْبُوْۤا اِلَى اللّٰهِ تَوْبَةً نَّصُوْحًا ؕ
عَسٰى رَبُّكُمْ اَنْ يُّكَفِّرَ عَنْكُمْ سَيِّاٰتِكُمْ وَيُدْخِلَكُمْ جَنّٰتٍ تَجْرِيْ
مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهٰرُ ۙ يَوْمَ لَا يُخْزِى اللّٰهُ النَّبِيَّ وَالَّذِيْنَ اٰمَنُوْا مَعَهٗ ۚ
نُوْرُهُمْ يَسْعٰى بَيْنَ اَيْدِيْهِمْ وَبِاَيْمَانِهِمْ يَقُوْلُوْنَ رَبَّنَاۤ اَتْمِمْ لَنَا
نُوْرَنَا وَاغْفِرْ لَنَا ۚ اِنَّكَ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيْرٌ ۸ يٰۤاَيُّهَا النَّبِيُّ جَاهِدِ
الْكُفَّارَ وَالْمُنٰفِقِيْنَ وَاغْلُظْ عَلَيْهِمْ ؕ وَمَاْوٰىهُمْ جَهَنَّمُ ؕ وَبِئْسَ
الْمَصِيْرُ ۹ ضَرَبَ اللّٰهُ مَثَلًا لِّلَّذِيْنَ كَفَرُوا امْرَاَتَ نُوْحٍ وَّ
امْرَاَتَ لُوْطٍ ؕ كَانَتَا تَحْتَ عَبْدَيْنِ مِنْ عِبَادِنَا صَالِحَيْنِ
فَخَانَتٰهُمَا فَلَمْ يُغْنِيَا عَنْهُمَا مِنَ اللّٰهِ شَيْـًٔا وَّقِيْلَ ادْخُلَا النَّارَ
مَعَ الدّٰخِلِيْنَ ۱۰ وَضَرَبَ اللّٰهُ مَثَلًا لِّلَّذِيْنَ اٰمَنُوا امْرَاَتَ
فِرْعَوْنَ ۘ اِذْ قَالَتْ رَبِّ ابْنِ لِيْ عِنْدَكَ بَيْتًا فِي الْجَنَّةِ وَنَجِّنِيْ مِنْ
فِرْعَوْنَ وَعَمَلِهٖ وَنَجِّنِيْ مِنَ الْقَوْمِ الظّٰلِمِيْنَ ۙ ۱۱ وَمَرْيَمَ
ابْنَتَ عِمْرٰنَ الَّتِيْۤ اَحْصَنَتْ فَرْجَهَا فَنَفَخْنَا فِيْهِ مِنْ رُّوْحِنَا
وَصَدَّقَتْ بِكَلِمٰتِ رَبِّهَا وَكُتُبِهٖ وَكَانَتْ مِنَ الْقٰنِتِيْنَ ۱۲

(ان ڏينهن چئبو ته) اي ڪافرؤ! اڄ بهانو (پيش) نه ڪريو. جيڪي ڪندا هيؤ رڳو تنهن جي اوهان کي سزا ڏجي ٿي (٧) . اي ايمان وارؤ! الله وٽ توبه ڪريو، سچي توبه. اوهان جي پالڻهار مِ امید آهي ته اوهان جون مدايون اوهان کان ميٽيندو ۽ اوهان کي (اهڙن) باغن ۾ داخل ڪندو جن جي هيٺان نهرون وهنديون آهن، جنهن ڏينهن الله پيغمبر کي ۽ جن ساڻس ايمان آندو آهي، تن کي خوار نه ڪندو، سندن (ايماني) نور سندن اڳيان ۽ سندن سڄڻ پاسن کان ڊوڙندو. چوندا (ته) اي اسان جا پالڻهار! اسان لاءِ اسان جو نور ڀرپور ڪر ۽ اسان کي بخش، جو ته تون سڀ ڪنهن شيءِ تي وس وارو آهين (٨) . اي پيغمبر! ڪافرن ۽ منافقن سان جهاد ڪر ۽ مٿن سختي ڪر ۽ سندن جاءِ دوزخ آهي ۽ اهو (ٺڪاڻو جو) هنڌ بڇڙو آهي (٩) . الله نوح جي زال ۽ لوط جي زال جو هڪ مثال ڪافرن لاءِ بيان ڪري ٿو (اهي) اسان جي ٻن سڌريلن ٻانهن (جي نڪاح) هيٺ هيون، پوءِ انهن (ٻنهي جڻين) سان خيانت ڪيائون، پوءِ اُنهن (ٻنهي مُرسن انهن پنهنجي زالن) کان الله جو عذاب ڪجھ به نه ٽاريو ۽ (انهن کي) چئبو ته، باھ ۾ گهڙندڙن سان گڏ گهڙو (١٠) . ۽ الله مؤمنن لاءِ فرعون جي زال جو هڪ مثال بيان ڪري ٿو، جڏهن چيائين ته اي منهنجا پالڻهار! پاڻ وٽ بهشت ۾ مون لاءِ ڪو گهر ٺاھ ۽ فرعون ۽ سندس ڪم کان مون کي ڇڏاءِ ۽ ظالمن جي ٽولي کان (پڻ) مونکي بچاءِ (١١) . ۽ (پڻ) مريم ڌيءُ عمران جي (جو مثال بيان ڪريون ٿا) جنهن پنهنجي اوگهڙ کي بچايو، پوءِ اُن (جي رحم) ۾ پنهنجو روح ڦوڪيوسون ۽ پنهنجي پالڻهار جي حڪمن ۽ سندس ڪتابن کي سچ ڄاتو هيائين ۽ فرمان بردارن مان هئي (١٢) .

سُوْرَةُ الْمُلْكِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ○
تَبٰرَكَ الَّذِيْ بِيَدِهِ الْمُلْكُ ۡ وَهُوَ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ
قَدِيْرُ ۙ﴿۱﴾ الَّذِيْ خَلَقَ الْمَوْتَ وَالْحَيٰوةَ لِيَبْلُوَكُمْ اَيُّكُمْ اَحْسَنُ
عَمَلًا ؕ وَهُوَ الْعَزِيْزُ الْغَفُوْرُ ۙ﴿۲﴾ الَّذِيْ خَلَقَ سَبْعَ سَمٰوٰتٍ طِبَاقًا ؕ
مَا تَرٰى فِيْ خَلْقِ الرَّحْمٰنِ مِنْ تَفٰوُتٍ ؕ فَارْجِعِ الْبَصَرَ ۙ هَلْ
تَرٰى مِنْ فُطُوْرٍ ﴿۳﴾ ثُمَّ ارْجِعِ الْبَصَرَ كَرَّتَيْنِ يَنْقَلِبْ اِلَيْكَ
الْبَصَرُ خَاسِئًا وَّهُوَ حَسِيْرٌ ﴿۴﴾ وَلَقَدْ زَيَّنَّا السَّمَآءَ الدُّنْيَا
بِمَصَابِيْحَ وَجَعَلْنٰهَا رُجُوْمًا لِّلشَّيٰطِيْنِ وَاَعْتَدْنَا لَهُمْ
عَذَابَ السَّعِيْرِ ﴿۵﴾ وَلِلَّذِيْنَ كَفَرُوْا بِرَبِّهِمْ عَذَابُ جَهَنَّمَ ؕ
وَبِئْسَ الْمَصِيْرُ ﴿۶﴾ اِذَآ اُلْقُوْا فِيْهَا سَمِعُوْا لَهَا شَهِيْقًا وَّهِيَ
تَفُوْرُ ۙ﴿۷﴾ تَكَادُ تَمَيَّزُ مِنَ الْغَيْظِ ؕ كُلَّمَآ اُلْقِيَ فِيْهَا فَوْجٌ سَاَلَهُمْ
خَزَنَتُهَآ اَلَمْ يَاْتِكُمْ نَذِيْرٌ ﴿۸﴾ قَالُوْا بَلٰى قَدْ جَآءَنَا نَذِيْرٌ ۙ فَكَذَّبْنَا
وَقُلْنَا مَا نَزَّلَ اللّٰهُ مِنْ شَيْءٍ ۚۖ اِنْ اَنْتُمْ اِلَّا فِيْ ضَلٰلٍ كَبِيْرٍ ﴿۹﴾
وَقَالُوْا لَوْ كُنَّا نَسْمَعُ اَوْ نَعْقِلُ مَا كُنَّا فِيْۤ اَصْحٰبِ السَّعِيْرِ ﴿۱۰﴾

سورة ملک مکي آهي ۽ هن ۾ ٽيهہ
آيتون ۽ ٻہ رکوع آهن.

الله ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

اُهو (الله) وڏيءَ برکت وارو آهي، جنهن جي هٿ ۾ (ساري ملک جي) بادشاهي آهي ۽ اُهو سيڪنهن شيءِ تي وس وارو آهي (١). (الله اُهو آهي) جنهن موت ۽ حياتي پيدا ڪئي (انهيءَ لاءِ) تہ اوهان کي پرکي تہ عمل جي ڪري تمام چڱو اوهان مان ڪير آهي؟ ۽ اُهو غالب بخشڻهار آهي (٢). (الله اُهو آهي) جنهن ستن آسمانن کي طبقا (طبقا) بڻايو (اي ڏسندڙ تون الله) ٻاجهاري جي ٺاوت ۾ ڪو فرق نہ ڏسندين، پوءِ ورائي (نظر ڪري) ڏس تہ (ڪٿي) ڪا ڦوٽ ڏسين ٿو؟ (٣). پوءِ وري ٻہ نظر ڦيرائي ٻہ ڀيرا (ڏس) تہ (ضرور تنهنجي) نظر تو ڏانهن جهڪي ٿي ٿڪجي موٽندي (٤). ۽ بيشڪ دنيا جي آسمان کي (ستارن جي) ڏيئن سان سينگاريو اٿئون ۽ انهن کي شيطان جي چٽڻ لاءِ (هٿيار) بڻايوسون ۽ شيطانن لاءِ دوزخ جو عذاب تيار ڪيو اٿئون (٥). ۽ جن پنهنجي پالڻهار جو انڪار ڪيو تن لاءِ دوزخ جي سزا آهي ۽ اُها (رهڻ جي) جاءِ بڇڙي آهي (٦). جڏهن کين دوزخ ۾ اُڇليو ويندو (تڏهن) ان جون (گڏهہ جهڙيون) هينگون ٻڌندا ۽ اُهو پيو اُٻامندو (٧). جو ڪاوڙ ڪان (ڄڻ تہ) اجهو ٿو ڦاٽي! جنهن مهل ڪنهن ٽوليءَ کي ان ۾ پيو وجهبو (تنهن مهل) دوزخ جا داروغا انهن کان پڇندا تہ اوهان وٽ ڪو ڊيڄاريندڙ (پيغمبر) نہ آيو هو ڇا؟ (٨). چوندا هائو! بيشڪ اسان وٽ ڊيڄاريندڙ آيو هو، پر (ان کي) ڪوڙو ڄاتوسون ۽ چيوسون تہ الله ڪا (بہ) شيءِ نہ لاٿي آهي، بس اوهين تہ وڏيءَ گمراهيءَ ۾ (پيل) آهيو (٩). ۽ چوندا تہ جيڪڏهن اسين ٻڌون ها يا سمجهون ها تہ دوزخين (جي ٽوليءَ) ۾ (ڪڏهن داخل) نہ ٿيون ها (١٠).

فَاعْتَرَفُوْا بِذَنْۢبِهِمْ ۚ فَسُحْقًا لِّاَصْحٰبِ السَّعِيْرِ ﴿١١﴾ اِنَّ الَّذِيْنَ
يَخْشَوْنَ رَبَّهُمْ بِالْغَيْبِ لَهُمْ مَّغْفِرَةٌ وَّاَجْرٌ كَبِيْرٌ ﴿١٢﴾ وَاَسِرُّوْا
قَوْلَكُمْ اَوِ اجْهَرُوْا بِهٖ ۗ اِنَّهٗ عَلِيْمٌۢ بِذَاتِ الصُّدُوْرِ ﴿١٣﴾ اَلَا يَعْلَمُ
مَنْ خَلَقَ ۗ وَهُوَ اللَّطِيْفُ الْخَبِيْرُ ﴿١٤﴾ هُوَ الَّذِيْ جَعَلَ لَكُمُ
الْاَرْضَ ذَلُوْلًا فَامْشُوْا فِيْ مَنَاكِبِهَا وَكُلُوْا مِنْ رِّزْقِهٖ ۗ وَاِلَيْهِ
النُّشُوْرُ ﴿١٥﴾ ءَاَمِنْتُمْ مَّنْ فِي السَّمَآءِ اَنْ يَّخْسِفَ بِكُمُ
الْاَرْضَ فَاِذَا هِيَ تَمُوْرُ ﴿١٦﴾ اَمْ اَمِنْتُمْ مَّنْ فِي السَّمَآءِ اَنْ
يُّرْسِلَ عَلَيْكُمْ حَاصِبًا ۗ فَسَتَعْلَمُوْنَ كَيْفَ نَذِيْرِ ﴿١٧﴾ وَلَقَدْ
كَذَّبَ الَّذِيْنَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَكَيْفَ كَانَ نَكِيْرِ ﴿١٨﴾ اَوَلَمْ يَرَوْا
اِلَى الطَّيْرِ فَوْقَهُمْ صٰٓفّٰتٍ وَّيَقْبِضْنَ ۘ مَا يُمْسِكُهُنَّ اِلَّا الرَّحْمٰنُ ۗ
اِنَّهٗ بِكُلِّ شَيْءٍۢ بَصِيْرٌ ﴿١٩﴾ اَمَّنْ هٰذَا الَّذِيْ هُوَ جُنْدٌ لَّكُمْ
يَنْصُرُكُمْ مِّنْ دُوْنِ الرَّحْمٰنِ ۗ اِنِ الْكٰفِرُوْنَ اِلَّا فِيْ غُرُوْرٍ ﴿٢٠﴾
اَمَّنْ هٰذَا الَّذِيْ يَرْزُقُكُمْ اِنْ اَمْسَكَ رِزْقَهٗ ۚ بَلْ لَّجُّوْا
فِيْ عُتُوٍّ وَّنُفُوْرٍ ﴿٢١﴾ اَفَمَنْ يَّمْشِيْ مُكِبًّا عَلٰى وَجْهِهٖٓ
اَهْدٰٓى اَمَّنْ يَّمْشِيْ سَوِيًّا عَلٰى صِرَاطٍ مُّسْتَقِيْمٍ ﴿٢٢﴾

پوءِ پنهنجو ڏوهه (پاڻ) مڃيندا، پوءِ دوزخين تي لعنت هجي شال! (١١). بيشڪ جيڪي پنهنجي پالڻهار کان پريٺ ڊڄندا آهن، تن لاءِ بخشش ۽ وڏو اجر آهي (١٢). ۽ پنهنجي ڳالهه ڳجهي ڳالهايو يا اُها پڌري چئو. ته بيشڪ الله سينن جو ڳجهه ڄاڻندڙ آهي (١٣). جنهن پيدا ڪيو سو ڪيئن نه ڄاڻندو؟ ۽ اهو باريڪ بين خبر رکندڙ آهي (١٤). (الله) اُهو آهي جنهن زمين کي اوهان جي تابع ڪيو ته ان جي رستن ۾ گهمو ۽ الله جي رزق مان کائو. ۽ (جيئرو ٿي) ڏانهس ڪڙو ٿيڻو آهي (١٥). (اوهين) اُنهيءَ (الله) کان بي ڀوا ٿيا آهيو ڇا؟ جو آسمان ۾ آهي ته متان اوهان کي زمين ۾ ڳهائي ڇڏي، پوءِ اُتي جو اُتي زمين ڏڏي (١٦). (اوهين) هن (ڳالهه) کان بي ڀوا ٿيا آهيو ڇا ته جيڪو (الله) آسمان ۾ آهي سو متان اوهان تي پهڻ وسائيندڙ واءُ موڪلي، پوءِ (سگهو) ڄاڻندؤ ته منهنجو ڊيڄارڻ ڪيئن آهي؟ (١٧). ۽ بيشڪ جيڪي انهن کان اڳ هيا تن (به) ڪوڙ ڀانيو، پوءِ منهنجي سزا ڪهڙيءَ طرح هئي (١٨). پنهنجي مٿاهون پکين ڏانهن نه ڏٺو اٿن ڇا؟ جي کنڀڙاٽيون ٿيڙي هلندا آهن ۽ (ڪڏهن ڪڏهن) بند ڪندا آهن، انهن کي ٻاجهاري (الله) کان سواءِ (ٻيو) ڪو به جهلي نه رکندو آهي، ڇو ته اهو سڀڪنهن شيءِ کي ڏسندڙ آهي (١٩). اُهو اوهان جو لشڪر ڪهڙو آهي، جو اوهان کي ٻاجهاري (الله) کان سواءِ مدد ڏئي؟ ڪافر رڳو ڀولي ۾ (ڀيل) آهن (٢٠). (ڀلا) اهو ڪير آهي جو جيڪڏهن الله پنهنجو رزق جهلي ته اُهو اوهان کي روزي ڏئي؟ (ڪافر) سرڪشي ۽ (حق کان) نفرت ۾ اڙجي پيا آهن (٢١). ڀلا جيڪو پنهنجي منهن ڀر اونڌو ڪريل هلندو هجي، سو وڌيڪ سڌي رستي وارو آهي يا اُهو جو سڌو سنئون سڌيءَ واٽ تي هلندو هجي؟ (٢٢).

قُلْ هُوَ الَّذِيْٓ اَنْشَاَكُمْ وَجَعَلَ لَكُمُ السَّمْعَ وَالْاَبْصَارَ وَ
الْاَفْـِٕدَةَ ؕ قَلِيْلًا مَّا تَشْكُرُوْنَ ﴿۲۳﴾ قُلْ هُوَ الَّذِيْ ذَرَاَكُمْ فِي
الْاَرْضِ وَاِلَيْهِ تُحْشَرُوْنَ ﴿۲۴﴾ وَيَقُوْلُوْنَ مَتٰى هٰذَا الْوَعْدُ
اِنْ كُنْتُمْ صٰدِقِيْنَ ﴿۲۵﴾ قُلْ اِنَّمَا الْعِلْمُ عِنْدَ اللّٰهِ ۪ وَاِنَّمَآ اَنَا
نَذِيْرٌ مُّبِيْنٌ ﴿۲۶﴾ فَلَمَّا رَاَوْهُ زُلْفَةً سِيْٓـَٔتْ وُجُوْهُ الَّذِيْنَ
كَفَرُوْا وَقِيْلَ هٰذَا الَّذِيْ كُنْتُمْ بِهٖ تَدَّعُوْنَ ﴿۲۷﴾ قُلْ اَرَءَيْتُمْ
اِنْ اَهْلَكَنِيَ اللّٰهُ وَمَنْ مَّعِيَ اَوْ رَحِمَنَا ۙ فَمَنْ يُّجِيْرُ الْكٰفِرِيْنَ
مِنْ عَذَابٍ اَلِيْمٍ ﴿۲۸﴾ قُلْ هُوَ الرَّحْمٰنُ اٰمَنَّا بِهٖ وَعَلَيْهِ
تَوَكَّلْنَا ۚ فَسَتَعْلَمُوْنَ مَنْ هُوَ فِيْ ضَلٰلٍ مُّبِيْنٍ ﴿۲۹﴾ قُلْ
اَرَءَيْتُمْ اِنْ اَصْبَحَ مَآؤُكُمْ غَوْرًا فَمَنْ يَّاْتِيْكُمْ بِمَآءٍ مَّعِيْنٍ ﴿۳۰﴾

سُوْرَةُ الْقَلَمِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ۝

نٓ وَالْقَلَمِ وَمَا يَسْطُرُوْنَ ﴿۱﴾ مَآ اَنْتَ بِنِعْمَةِ رَبِّكَ
بِمَجْنُوْنٍ ﴿۲﴾ وَاِنَّ لَكَ لَاَجْرًا غَيْرَ مَمْنُوْنٍ ﴿۳﴾ وَاِنَّكَ
لَعَلٰى خُلُقٍ عَظِيْمٍ ﴿۴﴾ فَسَتُبْصِرُ وَيُبْصِرُوْنَ ﴿۵﴾ بِاَيِّكُمُ الْمَفْتُوْنُ ﴿۶﴾

چؤ ته، (الله) اُهو آهي جنهن اوهان کي پيدا ڪيو ۽ اوهان جا ڪن ۽ اکيون ۽ دليون بڻايون (اوهين) ٿورڙو احسان مڃيندا آهيو (٢٣). چؤ ته، (الله) اُهو آهي جنهن اوهان کي زمين ۾ پکيڙيو ۽ (اوهين) ڏانهنس گڏ ڪيا ويندؤ (٢٤). ۽ (ڪافر) چوندا آهن ته اهو انجام ڪڏهن (پورو) ٿيندو، جيڪڏهن سچا آهيو (ته ڏسيو) (٢٥). (اي پيغمبر ڪين) چؤ ته، (اُها) خبر رڳو الله وٽ آهي ۽ آءٌ رڳو پڌرو ڊيڄاريندڙ آهيان (٢٦). ۽ جنهن مهل اُن (انجام) کي ويجهو ٿيل ڏسندا (تنهن مهل) ڪافرن جا منهن ڪاراٽجي ويندا ۽ چئبو ته جنهن کي طلبيندا هيؤ سو هيءُ آهي (٢٧). (اي پيغمبر! ڪين) چؤ ته، ڏسو اتوَ جا ته جيڪڏهن مون کي ۽ جيڪي مون سان ساڻ آهن، تن کي الله هلاڪ ڪري يا الله اسان تي ٻاجھ ڪري ته (هر صورت ۾) ڪافرن کي ڏکائيندڙ عذاب کان ڪير ڇڏائيندو؟ (٢٨). (اي پيغمبر! ڪين) چؤ ته، اُهو ٻاجهارو آهي، ان تي ايمان آندو سون ۽ مٿس ڀروسو ڪيو سون، پوءِ سگھوئي ڄاڻندؤ ته پڌريءَ گمراهيءَ ۾ ڪير آهي (٢٩). (اي پيغمبر! ڪين) چؤ ته، ڏسو اتوَ جا ته جيڪڏهن اوهان جو پاڻي هيٺ پيهي وڃي ته اوهان وٽ وهندڙ (سنو) پاڻي ڪير آڻيندو؟ (٣٠).

سورة قلم مڪي آهي ۽ هن ۾ ٻاونجاهه
آيتون ۽ ٻه رڪوع آهن.

الله ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

نٓ (عزت واري) قلم جو قسم آهي ۽ ان جو به جيڪي (ملائڪ) لکندا آهن (١). ته (اي پيغمبر) تون پنهنجي پالڻهار جي فضل سان ڪو چريو نه آهين (٢). ۽ بيشڪ تو لاءِ اڻ ڪٽ ثواب آهي (٣). ۽ بيشڪ تون وڏي (بلند) اخلاق تي آهين (٤). پوءِ (تون به) سگھوئي ڏسندين ۽ اُهي (ڪافر به) ڏسندا (٥). ته اوهان مان ڪير چريو آهي؟ (٦).

إِنَّ رَبَّكَ هُوَ أَعْلَمُ بِمَنْ ضَلَّ عَنْ سَبِيلِهِ وَهُوَ أَعْلَمُ
بِالْمُهْتَدِينَ ﴿٧﴾ فَلَا تُطِعِ الْمُكَذِّبِينَ ﴿٨﴾ وَدُّوا لَوْ تُدْهِنُ
فَيُدْهِنُونَ ﴿٩﴾ وَلَا تُطِعْ كُلَّ حَلَّافٍ مَهِينٍ ﴿١٠﴾ هَمَّازٍ مَشَّاءٍ
بِنَمِيمٍ ﴿١١﴾ مَنَّاعٍ لِلْخَيْرِ مُعْتَدٍ أَثِيمٍ ﴿١٢﴾ عُتُلٍّ بَعْدَ ذَٰلِكَ زَنِيمٍ ﴿١٣﴾
أَنْ كَانَ ذَا مَالٍ وَبَنِينَ ﴿١٤﴾ إِذَا تُتْلَىٰ عَلَيْهِ آيَاتُنَا قَالَ
أَسَاطِيرُ الْأَوَّلِينَ ﴿١٥﴾ سَنَسِمُهُ عَلَى الْخُرْطُومِ ﴿١٦﴾ إِنَّا بَلَوْنَاهُمْ كَمَا
بَلَوْنَا أَصْحَابَ الْجَنَّةِ إِذْ أَقْسَمُوا لَيَصْرِمُنَّهَا مُصْبِحِينَ ﴿١٧﴾ وَلَا
يَسْتَثْنُونَ ﴿١٨﴾ فَطَافَ عَلَيْهَا طَائِفٌ مِنْ رَبِّكَ وَهُمْ نَائِمُونَ ﴿١٩﴾
فَأَصْبَحَتْ كَالصَّرِيمِ ﴿٢٠﴾ فَتَنَادَوْا مُصْبِحِينَ ﴿٢١﴾ أَنِ اغْدُوا عَلَىٰ
حَرْثِكُمْ إِنْ كُنْتُمْ صَارِمِينَ ﴿٢٢﴾ فَانْطَلَقُوا وَهُمْ يَتَخَافَتُونَ ﴿٢٣﴾
أَنْ لَا يَدْخُلَنَّهَا الْيَوْمَ عَلَيْكُمْ مِسْكِينٌ ﴿٢٤﴾ وَغَدَوْا عَلَىٰ حَرْدٍ
قَادِرِينَ ﴿٢٥﴾ فَلَمَّا رَأَوْهَا قَالُوا إِنَّا لَضَالُّونَ ﴿٢٦﴾ بَلْ نَحْنُ
مَحْرُومُونَ ﴿٢٧﴾ قَالَ أَوْسَطُهُمْ أَلَمْ أَقُلْ لَكُمْ لَوْلَا تُسَبِّحُونَ ﴿٢٨﴾
قَالُوا سُبْحَانَ رَبِّنَا إِنَّا كُنَّا ظَالِمِينَ ﴿٢٩﴾ فَأَقْبَلَ بَعْضُهُمْ عَلَىٰ
بَعْضٍ يَتَلَاوَمُونَ ﴿٣٠﴾ قَالُوا يَا وَيْلَنَا إِنَّا كُنَّا طَاغِينَ ﴿٣١﴾

بيشڪ تنهنجو پالڻهار ئي اُنهيءَ کي تمام چڱي طرح ڄاڻندڙ آهي، جيڪو سندس واٽ کان گمراهه ٿيو ۽ اُهو (ئي) سنئينءَ واٽ ويندڙن کي بہ تمام چڱيءَ طرح ڄاڻندڙ آهي (٧). تنهن ڪري (تون) ڪوڙ پائيندڙن جو چيو نہ مڃ (٨). (اهي) گهرندا آهن تہ جيڪڏهن (تون ساڻن ڪنهن طرح) نرمي ڪرين تہ اُهي بہ (توسان) نرمي ڪن (٩). ۽ تون سيڪنهن وڏي قسميءَ خوار (ذليل) جو چيو نہ مڃ (١٠). (جو) طعنا هڻندڙ، چغلي ڪٽي هلندڙ (١١). خير کان جهليندڙ، حد کان لنگهيل، وڏو ڏوهي (١٢). بد عادتو اِن (سڀني) کان پوءِ حرامي (بہ) هجي (١٣). اِنهيءَ ڪري جو مال ۽ اولاد وارو آهي (١٤). جڏهن وٽس اسان جون آيتون پڙهجن (تڏهن) چوي تہ اڳين جون آکاڻيون آهن (١٥). سگهوئي ڪيس سونڊ (نڪ) تي ڏنب ڏينداسين (١٦). بيشڪ اسان هنن کي (اهڙيءَ طرح) آزمايو، جهڙيءَ طرح باغ وارن کي آزمايو هيوسون، جڏهن قسم کنيائون تہ سويرو (ئي) ان (پوک) کي ضرور لڻندا (سين) (١٧). ۽ انشاءَ الله نہ چيائون (١٨). پوءِ تنهنجي پالڻهار (جي پار) کان ان (باغ واري پوک) تي هڪ اهڙي بلا پلٽيي ۽ اُهي (اجا) سمهيل ئي هئا (١٩). جو (اها) ناڙ وانگر ٿي پئي (٢٠). پوءِ سويرو هڪ ٻئي کي سڏڻ لڳا (٢١). تہ جيڪڏهن اوهين لاباري ڪرڻ وارا آهيو تہ پنهنجيءَ پوک تي سويرو هلو (٢٢). پوءِ (اُهي) هليا ۽ هڪ ٻئي کي هوريان چوڻ لڳا (٢٣). تہ (جيئن) هن (پوک) ۾ اڄ اوهان وٽ ڪو مسڪين اندر اچي نہ سگهي (٢٤). ۽ (پنهنجي گمان ۾) بخل (جي نيت) تي سگهارا ٿي سويرو پهتا (٢٥). پوءِ جنهن مهل اِن (پوک) کي ڏٺائون (تنهن مهل) چيائون تہ بيشڪ اسين (رستو) ڀليل آهيون (٢٦). (نہ نہ!) بلڪ اسين بي نصيب (ٿيل) آهيون (٢٧). سندن (چڱي) (مڙس) چيو تہ اوهان کي نہ چيو هوم ڇا تہ الله جي پاڪائي ڇو نہ ٿا بيان ڪريو؟ (٢٨). چيائون تہ (اسين) پنهنجي پالڻهار جي پاڪائي بيان ٿا ڪريون، بيشڪ اسين (انهيءَ نيت ڪري) ظالم هئاسون (٢٩). پوءِ هڪ ٻئي کي ملامت ڪندڙ ٿي هڪڙن ٻين ڏانهن منهن ڪيو (٣٠). چوڻ لڳا تہ اسان لاءِ ويل هجي (شال)! بيشڪ اسين حد کان لنگهيل هئاسون (٣١).

عَسٰى رَبُّنَآ اَنْ يُّبْدِلَنَا خَيْرًا مِّنْهَآ اِنَّآ اِلٰى رَبِّنَا رٰغِبُوْنَ ﴿۳۲﴾
كَذٰلِكَ الْعَذَابُ ؕ وَلَعَذَابُ الْاٰخِرَةِ اَكْبَرُ ۘ لَوْ كَانُوْا
يَعْلَمُوْنَ ﴿۳۳﴾ اِنَّ لِلْمُتَّقِيْنَ عِنْدَ رَبِّهِمْ جَنّٰتِ النَّعِيْمِ ﴿۳۴﴾
اَفَنَجْعَلُ الْمُسْلِمِيْنَ كَالْمُجْرِمِيْنَ ﴿۳۵﴾ ؕ مَا لَكُمْ كَيْفَ تَحْكُمُوْنَ ﴿۳۶﴾
اَمْ لَكُمْ كِتٰبٌ فِيْهِ تَدْرُسُوْنَ ﴿۳۷﴾ اِنَّ لَكُمْ فِيْهِ لَمَا تَخَيَّرُوْنَ ﴿۳۸﴾
اَمْ لَكُمْ اَيْمَانٌ عَلَيْنَا بَالِغَةٌ اِلٰى يَوْمِ الْقِيٰمَةِ ۙ اِنَّ لَكُمْ
لَمَا تَحْكُمُوْنَ ﴿۳۹﴾ سَلْهُمْ اَيُّهُمْ بِذٰلِكَ زَعِيْمٌ ﴿۴۰﴾ اَمْ لَهُمْ شُرَكَآءُ ۚ
فَلْيَاْتُوْا بِشُرَكَآئِهِمْ اِنْ كَانُوْا صٰدِقِيْنَ ﴿۴۱﴾ يَوْمَ يُكْشَفُ
عَنْ سَاقٍ وَّيُدْعَوْنَ اِلَى السُّجُوْدِ فَلَا يَسْتَطِيْعُوْنَ ﴿۴۲﴾
خَاشِعَةً اَبْصَارُهُمْ تَرْهَقُهُمْ ذِلَّةٌ ؕ وَقَدْ كَانُوْا يُدْعَوْنَ
اِلَى السُّجُوْدِ وَهُمْ سٰلِمُوْنَ ﴿۴۳﴾ فَذَرْنِيْ وَمَنْ يُّكَذِّبُ بِهٰذَا
الْحَدِيْثِ ؕ سَنَسْتَدْرِجُهُمْ مِّنْ حَيْثُ لَا يَعْلَمُوْنَ ﴿۴۴﴾ وَاُمْلِيْ
لَهُمْ ؕ اِنَّ كَيْدِيْ مَتِيْنٌ ﴿۴۵﴾ اَمْ تَسْـَٔلُهُمْ اَجْرًا فَهُمْ مِّنْ مَّغْرَمٍ
مُّثْقَلُوْنَ ﴿۴۶﴾ اَمْ عِنْدَهُمُ الْغَيْبُ فَهُمْ يَكْتُبُوْنَ ﴿۴۷﴾ فَاصْبِرْ لِحُكْمِ
رَبِّكَ وَلَا تَكُنْ كَصَاحِبِ الْحُوْتِ ۘ اِذْ نَادٰى وَهُوَ مَكْظُوْمٌ ﴿۴۸﴾ ؕ

من اسان جو پالڻهار اسانکي هن کان (وڌيڪ) ڀلو (ٻيو باغ) بدلو ڏئي،
بيشڪ اسين پنهنجي پالڻهار ڏانهن اميد رکندڙ آهيون (٣٢). ائين ئي آفت
(پوڻي) آهي ۽ بيشڪ آخرت جو عذاب تمام وڏو آهي، جيڪڏهن ڄاڻن
ها (ته ائين ڪڏهن نه ڪن ها) (٣٣). بيشڪ پرهيزگارن لاءِ سندن پالڻهار
وٽ نعمت جا باغ آهن (٣٤). مسلمانن کي گنهگارن جهڙو ڪنداسون
ڇا؟ (٣٥). اوهان کي ڇا (ٿيو) آهي، ڪهڙو نهراءُ ٿا ڪريو؟ (٣٦).
اوهان وٽ ڪو ڪتاب آهي ڇا جنهن ۾ (هيءَ ڳالهه) پڙهندا
آهيو؟ (٣٧). ته بيشڪ جيڪي اوهين پسند ڪندا آهيو سو آخرت ۾
اوهان لاءِ هوندو (٣٨). اوهان جا اسان جي ذمي (هن ڳالهه جا) ڪي پڪا
انجام ٿيل آهن ڇا؟ جو اهي قيامت تائين هلندا ته بيشڪ جيڪو حڪم
ڪندؤ سو ئي اوهان کي ملندو (٣٩). (اي پيغمبر) مشرڪن کان پڇ ته
انهن مان ڪير هن (ڳالهه) جو ذميوار آهي؟ (٤٠). انهن (مشرڪن) جا
ڪي شريڪ آهن ڇا؟ جيڪڏهن سچا آهن ته ڀل پنهنجن شريڪن کي
(مدد لاءِ) آڻين (٤١). جنهن ڏينهن (قيامت ۾) پنيءَ جي تجلي ٿيندي ۽
انهن کي سجدي ڏانهن سڏبو پوءِ (سجدو) ڏيئي نه سگهندا (٤٢). اُنهن
جون اکيون جهڪيون هونديون (۽) کين خواري وٺي ويندي ۽ بيشڪ
انهن کي (دنيا ۾) سجدي ڏانهن سڏبو هو، حالانڪ اُهي چڱا ڀلا (به)
هيا (٤٣). پوءِ (اي پيغمبر!) مون کي ۽ انهيءَ کي جو هن (قرآن جي) ڳالهه
کي ڪوڙ ڀائيندو آهي ڇڏي ڏي (اسين) انهن کي درجي بدرجي (اُتان
دوزخ ۾) ڇڪينداسون، جتان اُهي نه ڄاڻندا آهن (٤٤). ۽ انهن کي
مهلت ڏيان ٿو، ڇو ته منهنجي رٿ پڪي آهي (٤٥). (تون) اِنهن کان ڪو
اجورو گهرندو آهين ڇا؟ جنهن ڪري (اُنهيءَ) چٽيءَ کان ڳوري بار
آهن (٤٦). (يا) اِنهن وٽ ڪو ڳجهه (جو علم) آهي ڇا، جو اُهي لکندا
آهن؟ (٤٧). پوءِ (تون) پنهنجي پالڻهار جي حڪم (اچڻ) تائين صبر ڪر
۽ مڇيءَ واري (يونس) وانگر نه هج، جڏهن دانهن ڪيائين ۽ اهو ڏک ۾
ڀرجي ويو هو (٤٨).

لَوْ لَآ اَنْ تَدٰرَكَهٗ نِعْمَةٌ مِّنْ رَّبِّهٖ لَنُبِذَ بِالْعَرَآءِ وَهُوَ مَذْمُوْمٌ ﴿٤٩﴾
فَاجْتَبٰهُ رَبُّهٗ فَجَعَلَهٗ مِنَ الصّٰلِحِيْنَ ﴿٥٠﴾ وَاِنْ يَّكَادُ الَّذِيْنَ
كَفَرُوْا لَيُزْلِقُوْنَكَ بِاَبْصَارِهِمْ لَمَّا سَمِعُوا الذِّكْرَ وَيَقُوْلُوْنَ اِنَّهٗ
لَمَجْنُوْنٌ ﴿٥١﴾ وَمَا هُوَ اِلَّا ذِكْرٌ لِّلْعٰلَمِيْنَ ﴿٥٢﴾

سُوْرَةُ الْحَآقَّةِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ
اَلْحَآقَّةُ ﴿١﴾ مَا الْحَآقَّةُ ﴿٢﴾ وَمَآ اَدْرٰىكَ مَا الْحَآقَّةُ ﴿٣﴾
كَذَّبَتْ ثَمُوْدُ وَعَادٌ بِالْقَارِعَةِ ﴿٤﴾ فَاَمَّا ثَمُوْدُ فَاُهْلِكُوْا
بِالطَّاغِيَةِ ﴿٥﴾ وَاَمَّا عَادٌ فَاُهْلِكُوْا بِرِيْحٍ صَرْصَرٍ عَاتِيَةٍ ﴿٦﴾
سَخَّرَهَا عَلَيْهِمْ سَبْعَ لَيَالٍ وَّثَمٰنِيَةَ اَيَّامٍ حُسُوْمًا
فَتَرَى الْقَوْمَ فِيْهَا صَرْعٰى كَاَنَّهُمْ اَعْجَازُ نَخْلٍ خَاوِيَةٍ ﴿٧﴾
فَهَلْ تَرٰى لَهُمْ مِّنْ بَاقِيَةٍ ﴿٨﴾ وَجَآءَ فِرْعَوْنُ وَمَنْ قَبْلَهٗ
وَالْمُؤْتَفِكٰتُ بِالْخَاطِئَةِ ﴿٩﴾ فَعَصَوْا رَسُوْلَ رَبِّهِمْ
فَاَخَذَهُمْ اَخْذَةً رَّابِيَةً ﴿١٠﴾ اِنَّا لَمَّا طَغَا الْمَآءُ حَمَلْنٰكُمْ
فِى الْجَارِيَةِ ﴿١١﴾ لِنَجْعَلَهَا لَكُمْ تَذْكِرَةً وَّتَعِيَهَآ اُذُنٌ وَّاعِيَةٌ ﴿١٢﴾

(تڏهن) جيڪڏهن ڪيس سندس پالڻهار جي طرفان رحمت نہ پهچي ها تہ ضرور رڃ ۾ اڇليو وڃي ها ۽ اُهو بڇڙي حال هجي ها (٤٩). پوءِ سندس پالڻهار ڪيس نوازيو ۽ صالحن مان ڪيائينس (٥٠). ۽ بيشڪ ڪافر جڏهن قرآن ٻڌندا آهن (تڏهن) توکي پنهنجن (تکين) اکين سان ٿيڙڻ تي هوندا آهن ۽ چوندا آهن تہ بيشڪ هيءُ (پيغمبر) چريو آهي (٥١). ۽ (حقيقت ۾) هيءُ (قرآن) تہ جهانن لاءِ نصيحت آهي (٥٢).

سورة حاقة مڪي آهي ۽ هن ۾ ٻاونجاه آيتون ۽ ٻہ رڪوع آهن.

الله ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

قيامت (١). ڇا آهي (اُها) قيامت؟ (٢). ۽ ڪهڙي شيءِ توکي ڄاڻايو تہ قيامت ڇا آهي (٣). ثمود ۽ عاد (قوم) قيامت کي ڪوڙ ڄاتو (٤). پر پوءِ ثمود (قوم) سي تہ هڪ سخت رڙ سان ناس ڪيا ويا (٥). ۽ باقي (قوم) عاد! سي هڪ بيحد ٿڌي تيز واءُ سان ناس ڪيا ويا (٦). (الله) اُن (واءُ) کي ست راتيون ۽ اٺ ڏينهن لڳو لڳ مٿن ڪڙو ڪيو، پوءِ (اي ڏسندڙ! اُن) قوم کي اُن (زمين) ۾ پيل ڏٺيءِ ٿي جڻ تہ اهي ڪريل کجيءَ جا (پنا) ٿڙ آهن (٧). پوءِ انهن کي ڪجھ بچيل ڏسين ٿو ڇا؟ (٨). ۽ فرعون ۽ جيڪي ان کان اڳ هئا ۽ ناس ڪيل شهرن وارا (بہ) گناھ (جا ڪم) ڪري آيا (٩). ۽ پنهنجي پالڻهار جي نافرماني ڪيائون، تنهن ڪري (الله) وڏيءَ پڪڙ سان کين پڪڙيو (١٠). بيشڪ جڏهن پاڻي حد کان لنگهي ويو (تڏهن) اسان اوهان کي هلندڙ ٻيڙيءَ ۾ چاڙهيو (١١). هن ڪري تہ ان (ڳالھ) کي اوهان لاءِ يادگيري ڪريون ۽ ان کي ڪو ياد رکڻ وارو ڪنُ ياد رکي (١٢).

فَاِذَا نُفِخَ فِی الصُّوۡرِ نَفۡخَۃٌ وَّاحِدَۃٌ ﴿۱۳﴾ وَّ حُمِلَتِ الۡاَرۡضُ وَ
الۡجِبَالُ فَدُکَّتَا دَکَّۃً وَّاحِدَۃً ﴿۱۴﴾ فَیَوۡمَئِذٍ وَّقَعَتِ الۡوَاقِعَۃُ ﴿۱۵﴾
وَ انۡشَقَّتِ السَّمَآءُ فَہِیَ یَوۡمَئِذٍ وَّاہِیَۃٌ ﴿۱۶﴾ وَّ الۡمَلَکُ عَلٰۤی اَرۡجَآئِہَا ؕ
وَ یَحۡمِلُ عَرۡشَ رَبِّکَ فَوۡقَہُمۡ یَوۡمَئِذٍ ثَمٰنِیَۃٌ ﴿۱۷﴾ یَوۡمَئِذٍ
تُعۡرَضُوۡنَ لَا تَخۡفٰی مِنۡکُمۡ خَافِیَۃٌ ﴿۱۸﴾ فَاَمَّا مَنۡ اُوۡتِیَ
کِتٰبَہٗ بِیَمِیۡنِہٖ ۙ فَیَقُوۡلُ ہَآؤُمُ اقۡرَءُوۡا کِتٰبِیَہۡ ﴿۱۹﴾ اِنِّیۡ
ظَنَنۡتُ اَنِّیۡ مُلٰقٍ حِسَابِیَہۡ ﴿۲۰﴾ فَہُوَ فِیۡ عِیۡشَۃٍ رَّاضِیَۃٍ ﴿۲۱﴾
فِیۡ جَنَّۃٍ عَالِیَۃٍ ﴿۲۲﴾ قُطُوۡفُہَا دَانِیَۃٌ ﴿۲۳﴾ کُلُوۡا وَ اشۡرَبُوۡا
ہَنِیۡٓـئًۢا بِمَاۤ اَسۡلَفۡتُمۡ فِی الۡاَیَّامِ الۡخَالِیَۃِ ﴿۲۴﴾ وَ اَمَّا مَنۡ
اُوۡتِیَ کِتٰبَہٗ بِشِمَالِہٖ ۙ فَیَقُوۡلُ یٰلَیۡتَنِیۡ لَمۡ اُوۡتَ کِتٰبِیَہۡ ﴿۲۵﴾
وَ لَمۡ اَدۡرِ مَا حِسَابِیَہۡ ﴿۲۶﴾ یٰلَیۡتَہَا کَانَتِ الۡقَاضِیَۃَ ﴿۲۷﴾ مَاۤ
اَغۡنٰی عَنِّیۡ مَالِیَہۡ ﴿۲۸﴾ ہَلَکَ عَنِّیۡ سُلۡطٰنِیَہۡ ﴿۲۹﴾ خُذُوۡہُ
فَغُلُّوۡہُ ﴿۳۰﴾ ثُمَّ الۡجَحِیۡمَ صَلُّوۡہُ ﴿۳۱﴾ ثُمَّ فِیۡ سِلۡسِلَۃٍ ذَرۡعُہَا
سَبۡعُوۡنَ ذِرَاعًا فَاسۡلُکُوۡہُ ﴿۳۲﴾ اِنَّہٗ کَانَ لَا یُؤۡمِنُ
بِاللّٰہِ الۡعَظِیۡمِ ﴿۳۳﴾ وَ لَا یَحُضُّ عَلٰی طَعَامِ الۡمِسۡکِیۡنِ ﴿۳۴﴾

پوءِ جڏهن صور ۾ هڪڙي ڦوڪ ڦوڪبي (١٣). ۽ زمين ۽ جبل (پنهنجيءَ جاءِ تان) کنيا ويندا، پوءِ هڪ ڀيرو انهن کي ڪُٽي سنهو ڪيو ويندو (١۴). پوءِ ان ڏينهن قيامت قائم ٿيندي (١٥). ۽ آسمان ڦاٽندو، پوءِ اُهو اُن ڏينهن ڪمزور ٿيل هوندو (١٦). ۽ ملائڪ آسمان جي ڪنارن تي هوندا ۽ تنهنجي پالڻهار جو تخت اُن ڏينهن اٺ ملائڪ پنهنجي مٿان کڻندا (١٧). اُن ڏينهن اوهان کي (الله جي) آڏو ڪبو اوهان (جي حال) جي ڪا ڳجهي ڳالهه لڪي نہ رهندي (١٨). پوءِ جنهن کي سندس اعمالنامو سندس سڄي هٿ ۾ ڏنو ويو سو چوندو تہ وٺو منهنجو اعمال نامو پڙهو (١٩). بيشڪ مون يقين رکيو هو تہ آءٌ پنهنجي حساب کي پهچندس (٢٠). پوءِ اهو ڀلي زندگي ۾ هوندو (٢١). مٿاهين بهشت ۾ (٢٢). جنهنجا ميوا (پهچڻ کي) ويجها هوندا (٢٣). (چئبن تہ) ڏؤ کري کائو ۽ پيئو، انهيءَ سبب ڪري جو گذريل ڏينهن ۾ (نيڪ عمل) اڳي موڪليو هيوَ (٢۴). ۽ جنهن کي سندس اعمالنامو سندس کٻي هٿ ۾ ڏنو ويو سو چوندو هاءِ اَرمان! جيڪر منهنجو اعمالنامو مون کي نہ ملي ها (٢٥). ۽ (هاءِ ارمان جيڪر) نہ ڄاڻان ها تہ منهنجو حساب ڇا آهي؟ (٢٦). هاءِ ارمان جيڪر موت نبيريندڙ هجي ها! (٢٧). منهنجي مال مون کي (ڪو) فائدو نہ ڏنو! (٢٨). مون کان منهنجي بادشاهي ڇڏ ٿي! (٢٩). (ملائڪن کي چئبو تہ اي ملائڪؤ) پڪڙيوس پوءِ ڳچيءَ ۾ ڳٽ ٻڌوس (٣٠). وري دوزخ ۾ وجهوس (٣١). وري اهڙي زنجير ۾ قابو ڪريوس جنهن جي ڊيگهہ ستر گز هجي (٣٢). ڇو تہ اُهو (ماڻهو) الله کي نہ مڃيندو هو، جو (سڀ کان) وڏو آهي (٣٣). ۽ نڪي (ماڻهن کي) مسڪين جي کارائڻ تي تاڪيد ڪندو هو (٣۴).

فَلَيْسَ لَهُ الْيَوْمَ هٰهُنَا حَمِيْمٌ ﴿۳۵﴾ وَّلَا طَعَامٌ اِلَّا مِنْ
غِسْلِيْنٍ ﴿۳۶﴾ لَّا يَاْكُلُهٗۤ اِلَّا الْخٰطِـُٔوْنَ ﴿۳۷﴾ فَلَاۤ اُقْسِمُ بِمَا
تُبْصِرُوْنَ ﴿۳۸﴾ وَمَا لَا تُبْصِرُوْنَ ﴿۳۹﴾ اِنَّهٗ لَقَوْلُ رَسُوْلٍ
كَرِيْمٍ ﴿۴۰﴾ وَّمَا هُوَ بِقَوْلِ شَاعِرٍ ؕ قَلِيْلًا مَّا تُؤْمِنُوْنَ ﴿۴۱﴾
وَلَا بِقَوْلِ كَاهِنٍ ؕ قَلِيْلًا مَّا تَذَكَّرُوْنَ ﴿۴۲﴾ تَنْزِيْلٌ مِّنْ
رَّبِّ الْعٰلَمِيْنَ ﴿۴۳﴾ وَلَوْ تَقَوَّلَ عَلَيْنَا بَعْضَ الْاَقَاوِيْلِ ﴿۴۴﴾
لَاَخَذْنَا مِنْهُ بِالْيَمِيْنِ ﴿۴۵﴾ ثُمَّ لَقَطَعْنَا مِنْهُ الْوَتِيْنَ ﴿۴۶﴾ فَمَا
مِنْكُمْ مِّنْ اَحَدٍ عَنْهُ حٰجِزِيْنَ ﴿۴۷﴾ وَاِنَّهٗ لَتَذْكِرَةٌ لِّلْمُتَّقِيْنَ ﴿۴۸﴾
وَاِنَّا لَنَعْلَمُ اَنَّ مِنْكُمْ مُّكَذِّبِيْنَ ﴿۴۹﴾ وَاِنَّهٗ لَحَسْرَةٌ عَلَى الْكٰفِرِيْنَ ﴿۵۰﴾
وَاِنَّهٗ لَحَقُّ الْيَقِيْنِ ﴿۵۱﴾ فَسَبِّحْ بِاسْمِ رَبِّكَ الْعَظِيْمِ ﴿۵۲﴾

سُوْرَةُ الْمَعَارِجِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ○
سَاَلَ سَآئِلٌۢ بِعَذَابٍ وَّاقِعٍ ﴿۱﴾ لِّلْكٰفِرِيْنَ لَيْسَ
لَهٗ دَافِعٌ ﴿۲﴾ مِّنَ اللّٰهِ ذِى الْمَعَارِجِ ﴿۳﴾ تَعْرُجُ الْمَلٰٓئِكَةُ وَ
الرُّوْحُ اِلَيْهِ فِىْ يَوْمٍ كَانَ مِقْدَارُهٗ خَمْسِيْنَ اَلْفَ سَنَةٍ ﴿۴﴾

تنهن ڪري ان جو اڄ هت ڪو دوست ڪونهي (٣٥). ۽ نڪي ان جو ڦٽن جي روڳ کان سواءِ (ٻيو) ڪو کاڌو آهي (٣٦). (جو) ڏوهارين کان سواءِ (ٻيو) ڪو ان کي نہ کائيندو (٣٧). پوءِ جيڪي ڏسو ٿا، تنهن جو قسم کڻان ٿو (٣٨). ۽ جيڪي نہ ٿا ڏسو تنهن جو (بہ) (٣٩). تہ بيشڪ هيءُ (قرآن) هڪ سڳوري قاصد جو سنيهو آهي (٤٠). ۽ اُهو ڪنهن شاعر جو ڪلام نہ آهي، (اوهين) گهٽ يقين ٿا رکو (٤١). ۽ نڪي ڪنهن (اڳڪٿي ڪندڙ) ڀوپي جو ڪلام آهي، گهٽ نصيحت وٺو ٿا (٤٢). (هيءُ) جهانن جي پالڻهار کان نازل ٿيل آهي (٤٣). ۽ جيڪڏهن (پيغمبر) اسان تي ڪي ڳالهيون (پاڻ) گهڙي ها (٤٤). تہ ضرور سڄي هٿ کان کيس پڪڙيون ها (٤٥). وري سندس دل جي رڳ وڍي ڇڏيون ها (٤٦). پوءِ اوهان مان ڪو هڪڙو (اسان جي عذاب کي) کانئس جهلڻ وارو نہ آهي (٤٧). ۽ بيشڪ هيءُ (قرآن) پرهيزگارن لاءِ نصيحت آهي (٤٨). ۽ بيشڪ اسين ڄاڻون ٿا تہ ڪي اوهان مان ڪوڙ ڀانئيندڙ آهن (٤٩). ۽ بيشڪ هيءُ (قرآن) ڪافرن لاءِ ارمان (جو سبب) آهي (٥٠). ۽ بيشڪ هيءُ (قرآن) پورو سچو آهي (٥١). تنهنڪري (تون) پنهنجي (سڀ کان) وڏي پالڻهار جي نالي کي پاڪائيءَ سان ياد ڪر (٥٢).

سورة معارج مڪي آهي ۽ هن ۾ چوئيتاليهہ
آيتون ۽ ٻہ رڪوع آهن.

الله ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

هڪ سوال ڪندڙ پوندڙ عذاب جو سوال ڪيو (١). ڪافرن تي جنهن کي ڪو هٽائڻ وارو نہ آهي (٢). جو وڏن مرتبن (ڏيڻ) واري الله جي طرف کان (پوندڙ) آهي (٣). جنهن ڏينهن جي ڊيگهہ پنجاهہ هزار ورهہ آهي، تنهن ۾ ملائڪ ۽ جبرئيل الله ڏانهن (ڪافرن تي عذاب لاهڻ لاءِ) چڙهندا (٤).

فَاصْبِرْ صَبْرًا جَمِيلًا ﴿٥﴾ إِنَّهُمْ يَرَوْنَهُ بَعِيدًا ﴿٦﴾ وَنَرَاهُ
قَرِيبًا ﴿٧﴾ يَوْمَ تَكُونُ السَّمَاءُ كَالْمُهْلِ ﴿٨﴾ وَتَكُونُ الْجِبَالُ
كَالْعِهْنِ ﴿٩﴾ وَلَا يَسْأَلُ حَمِيمٌ حَمِيمًا ﴿١٠﴾ يُبَصَّرُونَهُمْ يَوَدُّ
الْمُجْرِمُ لَوْ يَفْتَدِي مِنْ عَذَابِ يَوْمِئِذٍ بِبَنِيهِ ﴿١١﴾ وَ
صَاحِبَتِهِ وَأَخِيهِ ﴿١٢﴾ وَفَصِيلَتِهِ الَّتِي تُؤْوِيهِ ﴿١٣﴾ وَمَنْ فِي
الْأَرْضِ جَمِيعًا ثُمَّ يُنْجِيهِ ﴿١٤﴾ كَلَّا إِنَّهَا لَظَىٰ ﴿١٥﴾ نَزَّاعَةً
لِلشَّوَىٰ ﴿١٦﴾ تَدْعُو مَنْ أَدْبَرَ وَتَوَلَّىٰ ﴿١٧﴾ وَجَمَعَ فَأَوْعَىٰ ﴿١٨﴾ إِنَّ
الْإِنْسَانَ خُلِقَ هَلُوعًا ﴿١٩﴾ إِذَا مَسَّهُ الشَّرُّ جَزُوعًا ﴿٢٠﴾ وَإِذَا مَسَّهُ
الْخَيْرُ مَنُوعًا ﴿٢١﴾ إِلَّا الْمُصَلِّينَ ﴿٢٢﴾ الَّذِينَ هُمْ عَلَىٰ صَلَاتِهِمْ
دَائِمُونَ ﴿٢٣﴾ وَالَّذِينَ فِي أَمْوَالِهِمْ حَقٌّ مَعْلُومٌ ﴿٢٤﴾
لِلسَّائِلِ وَالْمَحْرُومِ ﴿٢٥﴾ وَالَّذِينَ يُصَدِّقُونَ بِيَوْمِ الدِّينِ ﴿٢٦﴾
وَالَّذِينَ هُمْ مِنْ عَذَابِ رَبِّهِمْ مُشْفِقُونَ ﴿٢٧﴾ إِنَّ عَذَابَ
رَبِّهِمْ غَيْرُ مَأْمُونٍ ﴿٢٨﴾ وَالَّذِينَ هُمْ لِفُرُوجِهِمْ حَافِظُونَ ﴿٢٩﴾
إِلَّا عَلَىٰ أَزْوَاجِهِمْ أَوْ مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُهُمْ فَإِنَّهُمْ غَيْرُ
مَلُومِينَ ﴿٣٠﴾ فَمَنِ ابْتَغَىٰ وَرَاءَ ذَٰلِكَ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْعَادُونَ ﴿٣١﴾

تنهن ڪري تون چڱو صبر ڪر (٥). جو تہ ڪافر اُهيءَ (ڏينهن) کي پري ڏسن ٿا (٦). ۽ (اسين) اُن کي ويجهو ٿا ڏسون (٧). جنهن ڏينهن آسمان پگھريل ٽامي وانگر ٿيندو (٨). ۽ جبل پڃيل اُن وانگر ٿيندا (٩). ۽ ڪو ويجهو (مائٽ) ڪنهن ٻئي ويجهي (مائٽ) کان نہ پڇندو (١٠). (توڙي جو) اُهي اُنهن کي ڏسڻ ۾ ايندا. گنهگار گھرندو تہ جيڪر ان ڏينهن جي عذاب جي بدران پنهنجا (پيارا) پٽ بدلو ڏئي (١١). ۽ پنهنجي زال ۽ پنهنجو ڀاءُ (بہ) (١٢). ۽ پنهنجو اُهو سارو قبيلو (بہ) جنهن کيس (دنيا ۾) ٽڪايو ٿي (١٣). ۽ اُهو (بہ) جيڪي سڀيئي (سامان) زمين ۾ آهي پوءِ سندس اُهو (بدلو ڏيڻ) ڇڏائيس (١٤). ائين نہ آهي. بيشڪ اِهو (دوزخ) هڪ (اُلانبن هڻڻ واري) باھ آهي (١٥). (مٿي جي) کَلَ کي ڇڪيندڙ آهي (١٦). جيڪو (الله کان) پٺيرو ٿيو ۽ منهن موڙيائين تنهن کي (اُها) سڏي ٿي (١٧). ۽ (مال) گڏ ڪيائين پوءِ سانيائين (١٨). بيشڪ انسان حرص وارو پيدا ٿيل آهي (١٩). جڏهن (ڪو) ڏک پهچندو اٿس (تڏهن) دانهون ڪندو آهي (٢٠). ۽ جڏهن ڪو سک پهچندو اٿس (تڏهن) ڪنجوس ٿيندو آهي (٢١). پر (اُهي) نمازي (نہ) (٢٢). جيڪي پنهنجيءَ نماز تي هميشگي ڪندا آهن (٢٣). ۽ اُهي (بہ) جن جي مالن ۾ (الله جو) حصو مقرر ٿيل آهي (٢٤). گھرندڙ ۽ نہ گھرندڙ محتاج لاءِ (٢٥). ۽ اُهي جيڪي قيامت جي ڏينهن جو يقين رکندا آهن (٢٦). ۽ اُهي جيڪي پنهنجي پالڻهار جي عذاب کان ڊڄڻ وارا آهن (٢٧). بيشڪ سندن پالڻهار جو عذاب (اهڙو آهي) جنهن کان بچي نہ سگھبو (٢٨). ۽ اُهي جيڪي پنهنجن اوگھڙن جي حفاظت ڪرڻ وارا آهن (٢٩). پنهنجن زالن يا پنهنجن ٻانهين کان سواءِ (ٻين لاءِ) جو (اُنهن ڏانهن وڃڻ ۾) اُهي ملامت وارا نہ آهن (٣٠). پوءِ جيڪي ان کان سواءِ (ٻي ڳالھ) طلبيندا سي ئي حد کان لنگھڻ وارا آهن (٣١).

وَالَّذِيْنَ هُمْ لِاَمٰنٰتِهِمْ وَعَهْدِهِمْ رٰعُوْنَ ﴿٣٢﴾ وَالَّذِيْنَ هُمْ
بِشَهٰدٰتِهِمْ قَآئِمُوْنَ ﴿٣٣﴾ وَالَّذِيْنَ هُمْ عَلٰى صَلَاتِهِمْ
يُحَافِظُوْنَ ﴿٣٤﴾ اُولٰٓئِكَ فِيْ جَنّٰتٍ مُّكْرَمُوْنَ ﴿٣٥﴾ فَمَالِ الَّذِيْنَ
كَفَرُوْا قِبَلَكَ مُهْطِعِيْنَ ﴿٣٦﴾ عَنِ الْيَمِيْنِ وَعَنِ الشِّمَالِ
عِزِيْنَ ﴿٣٧﴾ اَيَطْمَعُ كُلُّ امْرِئٍ مِّنْهُمْ اَنْ يُّدْخَلَ جَنَّةَ
نَعِيْمٍ ﴿٣٨﴾ كَلَّا ۭ اِنَّا خَلَقْنٰهُمْ مِّمَّا يَعْلَمُوْنَ ﴿٣٩﴾ فَلَآ اُقْسِمُ
بِرَبِّ الْمَشٰرِقِ وَالْمَغٰرِبِ اِنَّا لَقٰدِرُوْنَ ﴿٤٠﴾ عَلٰٓى اَنْ نُّبَدِّلَ
خَيْرًا مِّنْهُمْ ۙ وَمَا نَحْنُ بِمَسْبُوْقِيْنَ ﴿٤١﴾ فَذَرْهُمْ يَخُوْضُوْا
وَيَلْعَبُوْا حَتّٰى يُلٰقُوْا يَوْمَهُمُ الَّذِيْ يُوْعَدُوْنَ ﴿٤٢﴾ يَوْمَ يَخْرُجُوْنَ
مِنَ الْاَجْدَاثِ سِرَاعًا كَاَنَّهُمْ اِلٰى نُصُبٍ يُّوْفِضُوْنَ ﴿٤٣﴾ خَاشِعَةً
اَبْصَارُهُمْ تَرْهَقُهُمْ ذِلَّةٌ ۭ ذٰلِكَ الْيَوْمُ الَّذِيْ كَانُوْا يُوْعَدُوْنَ ﴿٤٤﴾

سُوْرَةُ نُوْحٍ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ○

اِنَّآ اَرْسَلْنَا نُوْحًا اِلٰى قَوْمِهٖٓ اَنْ اَنْذِرْ قَوْمَكَ مِنْ قَبْلِ اَنْ
يَّاْتِيَهُمْ عَذَابٌ اَلِيْمٌ ﴿١﴾ قَالَ يٰقَوْمِ اِنِّىْ لَكُمْ نَذِيْرٌ مُّبِيْنٌ ﴿٢﴾

۽ اُهي جيڪي پنهنجن امانتن کي ۽ پنهنجن انجامن کي پوري ڪرڻ وارا آهن (٣٢). ۽ اُهي جيڪي پنهنجين شاهدين تي قائم آهن (٣٣). ۽ اُهي جيڪي پنهنجيءَ نماز جي سنڀال ڪندڙ آهن (٣٤). اِهي (بهشت جي) باغن ۾ عزت سان رهندا (٣٥). پوءِ ڪافرن کي ڇا (ٿيو) آهي جو تو ڏانهن ڪنڌ کڻي ڊوڙندڙ آهن؟ (٣٦). سڄي پاسي کان ۽ کٻي پاسي کان ٽوليون ٽوليون ٿي (٣٧). منجهانئن سڀڪو شخص نعمت واري بهشت جي گهڙڻ جي طمع ڪري ٿو ڇا؟ (٣٨). ائين نه آهي، بيشڪ اسان انهن کي اُنهيءَ شيءِ مان پيدا ڪيو آهي، جنهن جي خبر اٿن (٣٩). پوءِ اڀرندن ۽ اُلهندن جي پالڻهار جو قسم کڻان ٿو ته بيشڪ اسين وس وارا آهيون (٤٠). هن (ڳالھ) تي جو اُنهن کان چڱا (ٻيا) مٽائي آڻيون ۽ اسين ڪي عاجز ٿيڻ وارا نه آهيون (٤١). پوءِ (اي پيغمبر) اُنهن کي (ايسين) ڇڏي ڏي ته بيهودو ۽ راند ڪندو رهن جيسين اُهي پنهنجو اُهو ڏينهن ڏسن جنهن جو کين انجام ڏجي ٿو (٤٢). جنهن ڏينهن قبرن مان ڊوڙندا نڪرندا ڄڻ ته اُهي ڪنهن جهنڊي ڏانهن ڊڪن ٿا (٤٣). (اُن وقت) سندن اکيون جهڪيون هونديون، انهن کي خواري وڪوڙيندي، اِهو اُهو ڏينهن آهي، جنهنجو کين انجام ڏنو ٿي ويو (٤٤).

سُورة نوح مڪي آهي ۽ هن ۾ اٺاويهه
آيتون ۽ ٻه رڪوع آهن.

اللہ ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

بيشڪ اسان نوح کي سندس قوم ڏانهن موڪليو ته پنهنجي قوم کي، انهن وٽ ڏکوئيندڙ عذاب جي پهچڻ کان اڳ ڊيڄار (١). چيائين ته اي منهنجي قوم! بيشڪ آءٌ اوهان جو پڌرو ڊيڄاريندڙ آهيان (٢).

اَنِ اعْبُدُوا اللّٰهَ وَاتَّقُوْهُ وَاَطِيْعُوْنِ ﴿۳﴾ يَغْفِرْ لَكُمْ مِّنْ
ذُنُوْبِكُمْ وَيُؤَخِّرْكُمْ اِلٰۤى اَجَلٍ مُّسَمًّى ؕ اِنَّ اَجَلَ اللّٰهِ
اِذَا جَآءَ لَا يُؤَخَّرُ ۘ لَوْ كُنْتُمْ تَعْلَمُوْنَ ﴿۴﴾ قَالَ رَبِّ اِنِّىْ
دَعَوْتُ قَوْمِىْ لَيْلًا وَّنَهَارًا ﴿۵﴾ فَلَمْ يَزِدْهُمْ دُعَآءِىْۤ اِلَّا
فِرَارًا ﴿۶﴾ وَاِنِّىْ كُلَّمَا دَعَوْتُهُمْ لِتَغْفِرَ لَهُمْ جَعَلُوْۤا اَصَابِعَهُمْ
فِىْۤ اٰذَانِهِمْ وَاسْتَغْشَوْا ثِيَابَهُمْ وَاَصَرُّوْا وَاسْتَكْبَرُوا
اسْتِكْبَارًا ﴿۷﴾ ثُمَّ اِنِّىْ دَعَوْتُهُمْ جِهَارًا ﴿۸﴾ ثُمَّ اِنِّىْۤ اَعْلَنْتُ
لَهُمْ وَاَسْرَرْتُ لَهُمْ اِسْرَارًا ﴿۹﴾ فَقُلْتُ اسْتَغْفِرُوْا رَبَّكُمْ ؕ
اِنَّهٗ كَانَ غَفَّارًا ﴿۱۰﴾ يُّرْسِلِ السَّمَآءَ عَلَيْكُمْ مِّدْرَارًا ﴿۱۱﴾
وَّيُمْدِدْكُمْ بِاَمْوَالٍ وَّبَنِيْنَ وَيَجْعَلْ لَّكُمْ جَنّٰتٍ
وَّيَجْعَلْ لَّكُمْ اَنْهٰرًا ﴿۱۲﴾ مَا لَكُمْ لَا تَرْجُوْنَ لِلّٰهِ وَقَارًا ﴿۱۳﴾
وَقَدْ خَلَقَكُمْ اَطْوَارًا ﴿۱۴﴾ اَلَمْ تَرَوْا كَيْفَ خَلَقَ اللّٰهُ
سَبْعَ سَمٰوٰتٍ طِبَاقًا ﴿۱۵﴾ وَّجَعَلَ الْقَمَرَ فِيْهِنَّ نُوْرًا
وَّجَعَلَ الشَّمْسَ سِرَاجًا ﴿۱۶﴾ وَاللّٰهُ اَنْۢبَتَكُمْ مِّنَ
الْاَرْضِ نَبَاتًا ﴿۱۷﴾ ثُمَّ يُعِيْدُكُمْ فِيْهَا وَيُخْرِجُكُمْ اِخْرَاجًا ﴿۱۸﴾

(۽ چوائون ٿو) تہ الله جي عبادت ڪريو ۽ ڪائنس ڊڄو ۽ (ان ڳالھ ۾) منھنجو چيو مڃيو (٣). تہ اوھان جا گناھ اوھان کي بخشي ۽ اوھان کي ٺھرايل وقت تائين ڍر ڏئي، جو تہ جڏھن الله جو ٺھرايل وقت ايندو، (تڏھن) ان کي ڍر نہ ڏبي، جيڪڏھن ڄاڻندا آھيو (تہ اِن ڳالھ کي ياد رکو) (۴). (نوح) چيو تہ اي منھنجا پالڻھار! بيشڪ آءٌ پنھنجي قوم کي رات ۽ ڏينھن سڏيندو رهيس (۵). پوءِ منھنجي سڏڻ سندن حق ۾ ڀڄڻ کان سواءِ (ٻيو) ڪي نہ وڌايو (٦). ۽ بيشڪ مون جڏھن بہ انھن کي سڏيو تہ (اُھي توبھ ڪن ۽ تون) انھن کي بخشين (تڏھن) پنھنجيون آڱريون پنھنجن ڪَنن ۾ وڌائون ۽ پنھنجا ڪپڙا (پاڻ تي) ويڙهيائون ۽ (ڪفر تي) قائم رهيا ۽ تمام گھڻو هٺ ڪيائون (٧). وري بيشڪ مون انھن کي ڏاڍيان سڏيو (٨). وري بيشڪ مون انھن کي ظاهر ظھور چيو ۽ انھن کي ڳجھيءَ طرح (بہ) چيم (٩). پوءِ چيم تہ پنھنجي پالڻھار کان بخشش گھرو، جو تہ اهو بخشڻھار آھي (١٠). تہ گھڻو وسندڙ مينھن اوھان تي لڳو لڳ وسائي (١١). ۽ اوھان کي مال ۽ پٽ گھڻا ڏئي ۽ اوھان کي باغ ڏئي ۽ اوھان کي نھرون بڻائي ڏئي (١٢). اوھان کي ڇا (ٿيو) آھي، جو الله جي وڏائيءَ جو ويساھ نہ ٿا رکو؟ (١٣). حالانڪ اوھان کي مختلف مرحلن ۾ خلقيائين (١۴). نہ ڏسندا آھيو ڇا تہ الله ڪيئن ستن آسمانن کي طبقا طبقا بڻايو؟ (١۵). ۽ انھن ۾ چنڊ کي روشن ڪيائين ۽ سج کي (چمڪندڙ) ڏيئو ڪيائين (١٦). ۽ الله اوھان کي زمين منجھان ھڪڙي جمائڻ طرح ڄمايو (١٧). وري اوھان کي زمين ۾ موٽائي نيندو ۽ ھڪڙي (ٻاھر) ڪڍڻ طرح اوھان کي (ٻاھر) ڪڍيندو (١٨).

وَّاللّٰهُ جَعَلَ لَكُمُ الْاَرْضَ بِسَاطًا ۝۱۹ لِّتَسْلُكُوْا مِنْهَا سُبُلًا
فِجَاجًا ۝۲۰ قَالَ نُوْحٌ رَّبِّ اِنَّهُمْ عَصَوْنِیْ وَاتَّبَعُوْا مَنْ لَّمْ
یَزِدْهُ مَالُهٗ وَوَلَدُهٗۤ اِلَّا خَسَارًا ۝۲۱ وَمَكَرُوْا مَكْرًا كُبَّارًا ۝۲۲ وَ
قَالُوْا لَا تَذَرُنَّ اٰلِهَتَكُمْ وَلَا تَذَرُنَّ وَدًّا وَّلَا سُوَاعًا ۙ۬ وَّ
لَا یَغُوْثَ وَیَعُوْقَ وَنَسْرًا ۝۲۳ وَقَدْ اَضَلُّوْا كَثِیْرًا ۚ۬ وَلَا
تَزِدِ الظّٰلِمِیْنَ اِلَّا ضَلٰلًا ۝۲۴ مِمَّا خَطِیْٓـٰٔتِهِمْ اُغْرِقُوْا فَاُدْخِلُوْا
نَارًا ۙ۬ فَلَمْ یَجِدُوْا لَهُمْ مِّنْ دُوْنِ اللّٰهِ اَنْصَارًا ۝۲۵ وَ
قَالَ نُوْحٌ رَّبِّ لَا تَذَرْ عَلَی الْاَرْضِ مِنَ الْكٰفِرِیْنَ دَیَّارًا ۝۲۶
اِنَّكَ اِنْ تَذَرْهُمْ یُضِلُّوْا عِبَادَكَ وَلَا یَلِدُوْۤا اِلَّا فَاجِرًا
كَفَّارًا ۝۲۷ رَبِّ اغْفِرْ لِیْ وَلِوَالِدَیَّ وَلِمَنْ دَخَلَ بَیْتِیَ
مُؤْمِنًا وَّلِلْمُؤْمِنِیْنَ وَالْمُؤْمِنٰتِ ؕ وَلَا تَزِدِ الظّٰلِمِیْنَ
اِلَّا تَبَارًا ۝۲۸

سُوْرَةُ الْجِنِّ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ ۝

قُلْ اُوْحِیَ اِلَیَّ اَنَّهُ اسْتَمَعَ نَفَرٌ مِّنَ الْجِنِّ فَقَالُوْۤا اِنَّا سَمِعْنَا قُرْاٰنًا عَجَبًا ۝۱

۽ الله اوهان لاءِ زمين کي وڇائو بڻايو (١٩). تہ اُن ۾ ويڪرين واٽن سان
هلو (٢٠). نوح چيو تہ اي منهنجا پالڻهار! بيشڪ اُنهن منهنجو چيو نہ مڃيو
۽ انهن (رئيسن جي) پويان لڳا جن جي حق ۾ سندن مال ۽ سندن اولاد
خساري کان سواءِ (ٻيو) ڪجھ نہ وڌايو آهي (٢١). ۽ اُنهن (رئيسن) تمام
وڏو فريب پکيڙيو (٢٢). ۽ چيائون تہ پنهنجن بتن کي ڪڏهن بہ نہ ڇڏيو ۽
نڪي وَدّ نڪي سُواع ۽ نڪي يغوث ۽ يَعُوق ۽ نَسر کي (اوهين ڪڏهن)
ڇڏيو (٢٣). ۽ بيشڪ گھڻن کي گمراھ ڪيائون ۽ (اي الله) ظالمن کي
گمراهيءَ کان سواءِ (ٻيو) ڪجھ وڌيڪ نہ ڏي (٢٤). انهن کي سندن
گناهَن جي سبب ڪري ٻوڙيو ويو، وري انهن کي باھ ۾ وڌو ويو، پوءِ الله
کان سواءِ (ٻيو) ڪو پاڻ لاءِ مددگار نہ لڌائون (٢٥). ۽ نوح چيو تہ، اي
منهنجا پالڻهار! ڪافرن مان ڪو زمين تي رهندڙ نہ ڇڏ (٢٦). جو تہ تون
جيڪڏهن انهن کي ڇڏيندين تہ تنهنجن ٻانهن کي گمراھ ڪندا ۽ اُهي
بدڪار منڪر کان سواءِ (ٻيو) ڪي نہ ڄڻيندا (٢٧). اي منهنجا پالڻهار!
مون کي ۽ منهنجي ماءُ پيءُ کي بخش ۽ جيڪو منهنجي گھر ۾ مؤمن ٿي
اچي، تنهن کي ۽ سڀني مؤمنن ۽ مؤمنياڻين کي (بخش) ۽ ظالمن کي
هلاڪيءَ کان سواءِ (ٻيو) ڪجھ وڌيڪ نہ ڏي (٢٨).

سورة جن مڪي آهي ۽ هن ۾ اٺاويھ
آيتون ۽ ٻہ رڪوع آهن.

الله ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

(اي پيغمبر) چؤ تہ، مون ڏانهن (هن ڳالھ جو) وحي موڪليو ويو تہ جنن
مان هڪ ٽوليءَ (قرآن) ٻڌو، پوءِ چيائون تہ بيشڪ اسان هڪ عجيب قرآن
ٻڌو (١).

يَّهْدِيْٓ اِلَى الرُّشْدِ فَاٰمَنَّا بِهٖ ؕ وَلَنْ نُّشْرِكَ بِرَبِّنَآ اَحَدًا ۙ﴿۲﴾
وَّاَنَّهٗ تَعٰلٰى جَدُّ رَبِّنَا مَا اتَّخَذَ صَاحِبَةً وَّلَا وَلَدًا ۙ﴿۳﴾ وَّ
اَنَّهٗ كَانَ يَقُوْلُ سَفِيْهُنَا عَلَى اللّٰهِ شَطَطًا ۙ﴿۴﴾ وَّاَنَّا ظَنَنَّآ
اَنْ لَّنْ تَقُوْلَ الْاِنْسُ وَالْجِنُّ عَلَى اللّٰهِ كَذِبًا ۙ﴿۵﴾ وَّاَنَّهٗ كَانَ
رِجَالٌ مِّنَ الْاِنْسِ يَعُوْذُوْنَ بِرِجَالٍ مِّنَ الْجِنِّ فَزَادُوْهُمْ
رَهَقًا ۙ﴿۶﴾ وَّاَنَّهُمْ ظَنُّوْا كَمَا ظَنَنْتُمْ اَنْ لَّنْ يَّبْعَثَ اللّٰهُ اَحَدًا ۙ﴿۷﴾
وَّاَنَّا لَمَسْنَا السَّمَآءَ فَوَجَدْنٰهَا مُلِئَتْ حَرَسًا شَدِيْدًا
وَّشُهُبًا ۙ﴿۸﴾ وَّاَنَّا كُنَّا نَقْعُدُ مِنْهَا مَقَاعِدَ لِلسَّمْعِ ؕ فَمَنْ
يَّسْتَمِعِ الْاٰنَ يَجِدْ لَهٗ شِهَابًا رَّصَدًا ۙ﴿۹﴾ وَّاَنَّا لَا نَدْرِيْٓ
اَشَرٌّ اُرِيْدَ بِمَنْ فِي الْاَرْضِ اَمْ اَرَادَ بِهِمْ رَبُّهُمْ
رَشَدًا ۙ﴿۱۰﴾ وَّاَنَّا مِنَّا الصّٰلِحُوْنَ وَمِنَّا دُوْنَ ذٰلِكَ ؕ كُنَّا
طَرَآئِقَ قِدَدًا ۙ﴿۱۱﴾ وَّاَنَّا ظَنَنَّآ اَنْ لَّنْ نُّعْجِزَ اللّٰهَ فِي الْاَرْضِ
وَلَنْ نُّعْجِزَهٗ هَرَبًا ۙ﴿۱۲﴾ وَّاَنَّا لَمَّا سَمِعْنَا الْهُدٰٓى اٰمَنَّا بِهٖ ؕ
فَمَنْ يُّؤْمِنْ بِرَبِّهٖ فَلَا يَخَافُ بَخْسًا وَّلَا رَهَقًا ۙ﴿۱۳﴾ وَّاَنَّا مِنَّا
الْمُسْلِمُوْنَ وَمِنَّا الْقٰسِطُوْنَ ؕ فَمَنْ اَسْلَمَ فَاُولٰٓئِكَ تَحَرَّوْا رَشَدًا ﴿۱۴﴾

جو سڌي رستي ڏانهن ڏس ڏئي ٿو، تنهن ڪري ان تي ايمان آندوسون ۽ پنهنجي پالڻهار سان ڪنهن هڪڙي کي شريڪ اصل نہ ڪندا سون (٢). ۽ (بيان ڪرڻ لڳا) تہ اسان جي پالڻهار جو شان تمام وڏو آهي، نڪي ڪا زال ۽ نڪي ڪو اولاد رکيو اٿس (٣). ۽ هيءُ تہ الله جي نسبت ۾ اسان مان ڪنهن بيوقوف ڪوڙو ناحق ناهيو ٿي (۴). ۽ هيءُ تہ اسان ڀانيو هو تہ انسان ۽ جن الله تي ڪڏهن ڪوڙ نہ چوندا (٥). ۽ هيءُ تہ انسانن مان ڪيترا ماڻهو جنن جي مَردن جي سام پوندا هئا، پوءِ (ماڻهن) جنن (جي حق) ۾ (هٺئون) وڌائي وڌائي (٦). ۽ تہ (اي جنؤ!) ماڻهن اهڙو گمان ڪيو هو جهڙو اوهان گمان ڪيو هو تہ الله ڪنهن کي پيغمبر ڪري اصل نہ موڪليندو (٧). ۽ هيءُ تہ اسان آسمان کي جاچيو، پوءِ ڏٺوسونس تہ سخت چوڪيدارن ۽ ٽانڊن سان ڀرجي ويو آهي (٨). ۽ هيءُ تہ اسين (اڳي) آسمان جي گهٽن) رستن تي (ملائڪن جي گفتگو) ٻڌڻ لاءِ ويهندا هياسين، پوءِ جيڪو هاڻي ڪَنُ ڏيندو آهي، سو پاڻ لاءِ تيار ٿيل ٽانڊي وارو تارو ڏسندو آهي (٩). ۽ هيءُ تہ اسين نہ ٿا ڄاڻون تہ جيڪي زمين ۾ آهن تن لاءِ ڪنهن مدائيءَ جو ارادو ڪيو ويو آهي يا انهن لاءِ سندن پالڻهار ڪو چڱائيءَ جو ارادو ڪيو آهي (١٠). ۽ هيءُ تہ اسان مان ڪي سڌريل آهن ۽ اسان مان ڪي اُن کان سواءِ (بہ) آهن، (اسين) مختلف ٽوليون ٽوليون هياسون (١١). ۽ هيءُ تہ اسان پڪ ڄاتو تہ زمين ۾ الله کي ڪڏهن بہ ٿڪائي نہ سگهنداسون ۽ نڪي ڀڄي ڪڏهن ٿڪائي سگهنداسونس (١٢). ۽ هيءُ تہ جڏهن اسان هدايت (جي ڳالھ) ٻڌي (تڏهن) ان تي ايمان آندوسون، پوءِ جيڪو پنهنجي پالڻهار تي ايمان آڻيندو سو نڪي ڪنهن نقصان کان ۽ نڪي ڪنهن ظلم کان ڊڄندو (١٣). ۽ هيءُ تہ اسان مان ڪي مسلمان آهن ۽ اسان مان ڪي ظالم آهن، پوءِ جيڪي مسلمان ٿيا تن سڌيءَ واٽ جي سوچ ڪئي (١۴).

وَاَمَّا الْقٰسِطُوْنَ فَكَانُوْا لِجَهَنَّمَ حَطَبًا ﴿١٥﴾ وَّاَنْ لَّوِ اسْتَقَامُوْا
عَلَى الطَّرِيْقَةِ لَاَسْقَيْنٰهُمْ مَّآءً غَدَقًا ﴿١٦﴾ لِّنَفْتِنَهُمْ فِيْهِ ؕ
وَمَنْ يُّعْرِضْ عَنْ ذِكْرِ رَبِّهٖ يَسْلُكْهُ عَذَابًا صَعَدًا ﴿١٧﴾
وَّاَنَّ الْمَسٰجِدَ لِلّٰهِ فَلَا تَدْعُوْا مَعَ اللّٰهِ اَحَدًا ﴿١٨﴾ وَّاَنَّهٗ
لَمَّا قَامَ عَبْدُ اللّٰهِ يَدْعُوْهُ كَادُوْا يَكُوْنُوْنَ عَلَيْهِ لِبَدًا ﴿١٩﴾ ع
قُلْ اِنَّمَاۤ اَدْعُوْا رَبِّيْ وَلَاۤ اُشْرِكُ بِهٖۤ اَحَدًا ﴿٢٠﴾ قُلْ اِنِّيْ لَاۤ
اَمْلِكُ لَكُمْ ضَرًّا وَّلَا رَشَدًا ﴿٢١﴾ قُلْ اِنِّيْ لَنْ يُّجِيْرَنِيْ مِنَ
اللّٰهِ اَحَدٌ ۙ وَّلَنْ اَجِدَ مِنْ دُوْنِهٖ مُلْتَحَدًا ﴿٢٢﴾ اِلَّا بَلٰغًا
مِّنَ اللّٰهِ وَرِسٰلٰتِهٖ ؕ وَمَنْ يَّعْصِ اللّٰهَ وَرَسُوْلَهٗ فَاِنَّ
لَهٗ نَارَ جَهَنَّمَ خٰلِدِيْنَ فِيْهَاۤ اَبَدًا ﴿٢٣﴾ حَتّٰۤى اِذَا رَاَوْا مَا
يُوْعَدُوْنَ فَسَيَعْلَمُوْنَ مَنْ اَضْعَفُ نَاصِرًا وَّاَقَلُّ عَدَدًا ﴿٢٤﴾
قُلْ اِنْ اَدْرِيْۤ اَقَرِيْبٌ مَّا تُوْعَدُوْنَ اَمْ يَجْعَلُ
لَهٗ رَبِّيْۤ اَمَدًا ﴿٢٥﴾ عٰلِمُ الْغَيْبِ فَلَا يُظْهِرُ عَلٰى غَيْبِهٖۤ
اَحَدًا ﴿٢٦﴾ اِلَّا مَنِ ارْتَضٰى مِنْ رَّسُوْلٍ فَاِنَّهٗ
يَسْلُكُ مِنْ بَيْنِ يَدَيْهِ وَمِنْ خَلْفِهٖ رَصَدًا ﴿٢٧﴾

۽ باقي ظالم سي دوزخ لاءِ ڪاٺيون هوندا (١٥). ۽ (اي پيغمبر!) هيءُ (ٻه چؤ ته مون ڏانهن وحي موڪليو ويو آهي) ته جيڪڏهن (ماڻهو سڌيءَ واٽ تي بيهڪ وٺن ها ته ضرور انهن (جي پوکن) کي گهڻو پاڻي پياريون ها (١٦). ته جيئن اُن (سڪار ڪرڻ) ۾ کين پرکيون ۽ جيڪو پنهنجي پالڻهار جي ياد ڪرڻ کان منهن موڙيندو، تنهن کي (الله) سخت عذاب ۾ ڦاسائيندو (١٧). ۽ هيءُ ته (سڀ) مسجدون (خاص) الله جون آهن، تنهن ڪري الله سان (گڏ) ڪنهن جي عبادت نه ڪريو (١٨). ۽ هيءُ ته جنهن مهل الله جو ٻانهو (محمدﷺ) بيٺو ته سندس عبادت ڪري (تنهن مهل جِنَ) مٿس ڳاهٽ ڪرڻ تي هئا (١٩). چؤ ته آءٌ رڳو پنهنجي پالڻهار جي عبادت ڪريان ٿو ۽ ڪنهن هڪڙي کي ساڻس شريڪ نه ٿو ڪريان (٢٠). چؤ ته بيشڪ آءٌ اوهان کي ڏک پهچائڻ ۽ سڌيءَ رستي تي آڻڻ جو وس نه ٿو رکان (٢١). چؤ ته بيشڪ مون کي الله (جي عذاب) کان ڪوبه نه بچائيندو ۽ ان کان سواءِ ڪا پناهه ڪڏهن نه لهندس (٢٢). مگر الله جي پار کان خبر پهچائڻي آهي ۽ سندس پيغام پهچائڻا آهن ۽ جيڪو الله ۽ سندس پيغمبر جي نافرماني ڪندو، تنهن لاءِ بيشڪ دوزخ جي باهه آهي، جنهن ۾ سدائين رهندا (٢٣). (ايستائين غفلت ۾ رهندا) جيسين ڪِ جيڪو انهن کي انجام ڏجي ٿو سو ڏسن، پوءِ ڄاڻندا ته مددگار جي ڪري وڌيڪ هيڻو ۽ ڳاڻاٽي جي ڪري تمام ٿورو ڪير آهي (٢٤). (کين) چؤ ته آءٌ نه ٿو ڄاڻان ته جنهن جو اوهان کي انجام ڏجي ٿو سو (اٽڪي) ويجهو آهي يا منهنجو پالڻهار ان جي ڪا (ٻي) مدت مقرر ڪندو؟ (٢٥). (اُهو) ڳجهه ڄاڻندڙ آهي، پوءِ پنهنجي ڳجهه تي ڪنهن هڪڙي کي واقف نه ڪندو آهي (٢٦). سواءِ اُن پيغمبر جي جنهن کي پسند ڪيائين، پوءِ بيشڪ الله سندس اڳتان ۽ سندس پوئتان نگهبان (ملائڪ) موڪليندو آهي (٢٧).

لِّيَعۡلَمَ اَنۡ قَدۡ اَبۡلَغُوۡا رِسٰلٰتِ رَبِّهِمۡ وَاَحَاطَ بِمَا لَدَيۡهِمۡ
وَاَحۡصٰى كُلَّ شَىۡءٍ عَدَدًا ٢٨

سُوۡرَةُ الۡمُزَّمِّلِ

بِسۡمِ اللّٰهِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِيۡمِ

يٰۤاَيُّهَا الۡمُزَّمِّلُ ۙ ١ قُمِ الَّيۡلَ اِلَّا قَلِيۡلًا ۙ ٢ نِّصۡفَهٗۤ اَوِ انۡقُصۡ
مِنۡهُ قَلِيۡلًا ۙ ٣ اَوۡ زِدۡ عَلَيۡهِ وَرَتِّلِ الۡقُرۡاٰنَ تَرۡتِيۡلًا ؕ ٤ اِنَّا
سَنُلۡقِىۡ عَلَيۡكَ قَوۡلًا ثَقِيۡلًا ٥ اِنَّ نَاشِئَةَ الَّيۡلِ هِىَ
اَشَدُّ وَطۡاً وَّاَقۡوَمُ قِيۡلًا ؕ ٦ اِنَّ لَكَ فِى النَّهَارِ سَبۡحًا
طَوِيۡلًا ؕ ٧ وَاذۡكُرِ اسۡمَ رَبِّكَ وَتَبَتَّلۡ اِلَيۡهِ تَبۡتِيۡلًا ؕ ٨
رَبُّ الۡمَشۡرِقِ وَالۡمَغۡرِبِ لَاۤ اِلٰهَ اِلَّا هُوَ فَاتَّخِذۡهُ وَكِيۡلًا ٩
وَاصۡبِرۡ عَلٰى مَا يَقُوۡلُوۡنَ وَاهۡجُرۡهُمۡ هَجۡرًا جَمِيۡلًا ١٠ وَ
ذَرۡنِىۡ وَالۡمُكَذِّبِيۡنَ اُولِى النَّعۡمَةِ وَمَهِّلۡهُمۡ قَلِيۡلًا ١١ اِنَّ
لَدَيۡنَاۤ اَنۡكَالًا وَّجَحِيۡمًا ۙ ١٢ وَّطَعَامًا ذَا غُصَّةٍ وَّعَذَابًا اَلِيۡمًا ١٣ قف يَوۡمَ
تَرۡجُفُ الۡاَرۡضُ وَالۡجِبَالُ وَكَانَتِ الۡجِبَالُ كَثِيۡبًا مَّهِيۡلًا ١٤ اِنَّاۤ اَرۡسَلۡنَاۤ
اِلَيۡكُمۡ رَسُوۡلًا ۙ شَاهِدًا عَلَيۡكُمۡ كَمَاۤ اَرۡسَلۡنَاۤ اِلٰى فِرۡعَوۡنَ رَسُوۡلًا ؕ ١٥

(هن لاءِ) تہ جاٺي تہ پنهنجي پالڻهار جا حڪم سچ پچ پھچايا اٿن ۽
جيڪي وٽن آهي تنهن کي (الله هر طرح پنهنجي) وس رکيو آهي ۽
سڀڪنهن شيءِ جو ڳاڻاٽو ڳڻي ڇڏيو اٿس (٢٨) .

سورة مزمل مڪي آهي ۽ هن ۾ ويهہ
آيتون ۽ ٻہ رڪوع آهن.

الله ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

اي (ڀاڻ تي) ڪپڙي ويڙهڻ وارا (مڙس) (١) . رات جو اٿي ڀر
ٿورو (٢) . رات جو اڌ يا ان کان ٿورو گهٽاءِ (٣) . يا اڌ رات تي ڪجھ
وڌاءِ ۽ قرآن ٺاهي ٺاهي (ترتيل سان) پڙھ (٤) . بيشڪ اسين توتي
هڪ ڳرو حڪم نازل ڪنداسون (٥) . بيشڪ رات جو اٿڻ (نفس
جي) جهڪي ڪرڻ ۾ تمام سخت آهي ۽ (لفظن) چوڻ ۾ تمام پڪو
آهي (٦) . بيشڪ توکي ڏينهن ۾ (ماڻهن کي دين سيکارڻ جو) گهڻو ڌنڌو
آهي (٧) . ۽ پنهنجي رب جو نالو ياد ڪر ۽ سڀني پاسن کان هڪ طرفو
ٿي چڱيءَ طرح ڏانهس متوجه ٿيءُ (٨) . جو اوڀر ۽ اولھ جو رب آهي، ان
کان سواءِ (ٻيو) ڪو عبادت جو لائق نہ آهي، تنهن ڪري (تون) کيس
ڀرجهلو ڪري وٺ (٩) . ۽ (ڪافر) جيڪي چوندا آهن، تنهن تي صبر
ڪر ۽ چڱيءَ طرح انهن کي ڇڏي ڏي (١٠) . ۽ مون کي ۽ جيڪي ڪوڙ
ڀائيندڙ آسودا آهن، تن کي ڇڏي ڏي ۽ انهن کي ٿوري مهلت ڏي (١١) .
بيشڪ اسان وٽ (ڳرا) نيل ۽ (ٻاريل) باھ آهي (١٢) . ۽ نڙي گهٽيندڙ
طعام ۽ ڏکوئيندڙ عذاب آهي (١٣) . جنهن ڏينهن زمين ۽ جبل ڌٻندا ۽
جبل واريءَ جا ڍڳ هاريل ٿيندا (١٤) . (اي انسانؤ!) بيشڪ اسان اوهان
ڏانهن هڪ پيغمبر اوهان تي شاهدي ڏيندڙ موڪليو، جهڙيءَ طرح فرعون
ڏانهن (موسىٰ) پيغمبر (ڪري) موڪليوسون (١٥) .

فَعَصٰی فِرْعَوْنُ الرَّسُوْلَ فَاَخَذْنٰهُ اَخْذًا وَّبِیْلًا ﴿۱۶﴾
فَكَیْفَ تَتَّقُوْنَ اِنْ كَفَرْتُمْ یَوْمًا یَّجْعَلُ الْوِلْدَانَ
شِیْبَا ﴿۱۷﴾ اِلسَّمَآءُ مُنْفَطِرٌۢ بِهٖؕ كَانَ وَعْدُهٗ مَفْعُوْلًا ﴿۱۸﴾ اِنَّ
هٰذِهٖ تَذْكِرَةٌۚ فَمَنْ شَآءَ اتَّخَذَ اِلٰی رَبِّهٖ سَبِیْلًا ﴿۱۹﴾
اِنَّ رَبَّكَ یَعْلَمُ اَنَّكَ تَقُوْمُ اَدْنٰی مِنْ ثُلُثَیِ الَّیْلِ وَ
نِصْفَهٗ وَثُلُثَهٗ وَطَآىِٕفَةٌ مِّنَ الَّذِیْنَ مَعَكَؕ وَاللّٰهُ
یُقَدِّرُ الَّیْلَ وَالنَّهَارَؕ عَلِمَ اَنْ لَّنْ تُحْصُوْهُ فَتَابَ
عَلَیْكُمْ فَاقْرَءُوْا مَا تَیَسَّرَ مِنَ الْقُرْاٰنِؕ عَلِمَ اَنْ
سَیَكُوْنُ مِنْكُمْ مَّرْضٰیۙ وَاٰخَرُوْنَ یَضْرِبُوْنَ فِی الْاَرْضِ
یَبْتَغُوْنَ مِنْ فَضْلِ اللّٰهِۙ وَاٰخَرُوْنَ یُقَاتِلُوْنَ فِیْ
سَبِیْلِ اللّٰهِ ۖؗ فَاقْرَءُوْا مَا تَیَسَّرَ مِنْهُۙ وَاَقِیْمُوا الصَّلٰوةَ
وَاٰتُوا الزَّكٰوةَ وَاَقْرِضُوا اللّٰهَ قَرْضًا حَسَنًاؕ وَمَا تُقَدِّمُوْا
لِاَنْفُسِكُمْ مِّنْ خَیْرٍ تَجِدُوْهُ عِنْدَ اللّٰهِ هُوَ خَیْرًا
وَّاَعْظَمَ اَجْرًاؕ وَاسْتَغْفِرُوا اللّٰهَؕ اِنَّ اللّٰهَ غَفُوْرٌ
رَّحِیْمٌ ﴿۲۰﴾

پوءِ فرعون اُن پيغمبر جي نافرماني ڪئي، تنهن ڪري ان کي سخت پڪڙ ۾ پڪڙيوسون (١٦). پوءِ جيڪڏهن (اوهين) ڪافر رهندؤ ته اهڙي ڏينهن کان ڪيئن بچندؤ جيڪو ٻارن کي ٻڍو ڪندو؟ (١٧). اُن (ڏينهن) ۾ آسمان ڦاٽندو، الله جو انجام (ضرور پورو) ٿيڻو آهي (١٨). بيشڪ هيءَ نصيحت آهي، پوءِ جيڪو گهري سو پنهنجي پالڻهار ڏانهن واٽ وٺي (١٩). بيشڪ تنهنجو پالڻهار ڄاڻندو آهي ته تون ٻن ٽهائين رات جي ويجهو اٿندو آهين ۽ اڌ رات جو ۽ ٽهائي رات جي ۽ جيڪي تو ساڻ آهن تن مان ٻه هڪ ٽولي (اٿندي آهي) ۽ الله رات ۽ ڏينهن جو اندازو ڪندو آهي، الله ڄاتو ته اوهين رات جو اٿڻ پورو ڪري نه ٿا سگهو، تنهن ڪري اوهان تي ٻاجهه سان موٽيو، پوءِ جيترو آسان ٿي سگهي (سو) قرآن مان پڙهو، الله ڄاتي ڇڪو ته اوهان مان ڪي بيمار ٿيندا ۽ ٻيا جي زمين ۾ مسافري ڪن ٿا، الله جي فضل مان (روزيءَ جي) طلب ڪن ٿا ۽ ٻيا الله جي واٽ ۾ (ڪافرن سان) وڙهن ٿا، تنهن ڪري جيترو قرآن مان آسان ٿي سگهي سو پڙهو ۽ نماز کي قائم رکو ۽ زڪوات ڏيو ۽ الله کي چڱيءَ طرح قرض ڏيو ۽ جيڪي پاڻ لاءِ نيڪيءَ مان اڳي موڪليندؤ تنهن کي الله وٽ وڌيڪ چڱو ۽ اجر ڪري تمام وڏو لهندؤ ۽ الله کان بخشش گهرو، ڇو ته الله بخشڻهار مهربان آهي (٢٠).

سُوْرَةُ الْمُدَّثِّرِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

يٰۤاَيُّهَا الْمُدَّثِّرُ ۙ﴿١﴾ قُمْ فَاَنْذِرْ ۙ﴿٢﴾ وَرَبَّكَ فَكَبِّرْ ۙ﴿٣﴾ وَثِيَابَكَ
فَطَهِّرْ ۙ﴿٤﴾ وَالرُّجْزَ فَاهْجُرْ ۙ﴿٥﴾ وَلَا تَمْنُنْ تَسْتَكْثِرُ ۙ﴿٦﴾ وَ
لِرَبِّكَ فَاصْبِرْ ؕ﴿٧﴾ فَاِذَا نُقِرَ فِی النَّاقُوْرِ ۙ﴿٨﴾ فَذٰلِكَ يَوْمَئِذٍ
يَّوْمٌ عَسِيْرٌ ۙ﴿٩﴾ عَلَى الْكٰفِرِيْنَ غَيْرُ يَسِيْرٍ ﴿١٠﴾ ذَرْنِیْ وَمَنْ
خَلَقْتُ وَحِيْدًا ۙ﴿١١﴾ وَّجَعَلْتُ لَهٗ مَالًا مَّمْدُوْدًا ۙ﴿١٢﴾ وَّبَنِيْنَ
شُهُوْدًا ۙ﴿١٣﴾ وَّمَهَّدْتُّ لَهٗ تَمْهِيْدًا ۙ﴿١٤﴾ ثُمَّ يَطْمَعُ اَنْ
اَزِيْدَ ۙ﴿١٥﴾ كَلَّا ؕ اِنَّهٗ كَانَ لِاٰيٰتِنَا عَنِيْدًا ؕ﴿١٦﴾ سَاُرْهِقُهٗ
صَعُوْدًا ؕ﴿١٧﴾ اِنَّهٗ فَكَّرَ وَقَدَّرَ ۙ﴿١٨﴾ فَقُتِلَ كَيْفَ قَدَّرَ ۙ﴿١٩﴾ ثُمَّ
قُتِلَ كَيْفَ قَدَّرَ ۙ﴿٢٠﴾ ثُمَّ نَظَرَ ۙ﴿٢١﴾ ثُمَّ عَبَسَ وَبَسَرَ ۙ﴿٢٢﴾
ثُمَّ اَدْبَرَ وَاسْتَكْبَرَ ۙ﴿٢٣﴾ فَقَالَ اِنْ هٰذَاۤ اِلَّا سِحْرٌ
يُّؤْثَرُ ۙ﴿٢٤﴾ اِنْ هٰذَاۤ اِلَّا قَوْلُ الْبَشَرِ ؕ﴿٢٥﴾ سَاُصْلِيْهِ
سَقَرَ ﴿٢٦﴾ وَمَاۤ اَدْرٰىكَ مَا سَقَرُ ؕ﴿٢٧﴾ لَا تُبْقِیْ وَ
لَا تَذَرُ ۚ﴿٢٨﴾ لَوَّاحَةٌ لِّلْبَشَرِ ۚ﴿٢٩﴾ عَلَيْهَا تِسْعَةَ عَشَرَ ؕ﴿٣٠﴾

سورة مدثر مڪي آهي ۽ هن ۾ ڇاونجاهه آيتون ۽ ٻه رڪوع آهن.

الله ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

اي (پاڻ تي) ڪپڙي ويڙهڻ وارا (مرسل) (١). اٿي پوءِ ڊيڄار (٢). ۽ پنهنجي پالڻهار جي وڏائي بيان ڪر (٣). ۽ پنهنجا ڪپڙا پاڪ رک (٤). ۽ پليتيءَ کان پري رهه (٥). ۽ نہ جڳائي تہ وڌيڪ گهرندڙ ٿي، احسان ڪرين (٦). ۽ پنهنجي پالڻهار (جي حڪم) لاءِ صبر اختيار ڪر (٧). پوءِ جڏهن صور ۾ ڦوڪبو (٨). تڏهن اهيءَ ڏينهن اوکو وقت ٿيندو (٩). ڪافرن تي اڻ سُکيو (وقت) هوندو (١٠). مون کي ۽ جنهن کي اڪيلو پيدا ڪيم، تنهن کي ڇڏي ڏي (١١). ۽ ان کي گهڻو مال ڏنم (١٢). ۽ (مجلس ۾) حاضر ٿيڻ وارا پٽ (بہ ڏنم) (١٣). ۽ ان کي پوريءَ طرح وڌايم (١٤). وري (بہ) لالچ رکندو آهي تہ (کيس) وڌيڪ ڏيان (١٥). ائين نہ آهي، بيشڪ اُهو اسان جي آيتن سان جهڳڙو ڪندڙ آهي (١٦). جلد ان کي وڏيءَ سختيءَ سان تڪليف ڏيندس (١٧). ڇو تہ اُن (دل ۾) سوچ ڪئي ۽ ٺهراءُ ڪيو (١٨). پوءِ لعنت هجيس شال ڪيئن ٺهراءُ ڪيائين (١٩). وري بہ لعنت هجيس شال ڪيئن ٺهراءُ ڪيائين (٢٠). وري (غور ڪري) ڏٺائين (٢١). وري منهن ۾ گهنڊ پاتائين ۽ شور وڌائين (٢٢). وري پٺيرو ٿيو ۽ وڏائي ڪيائين (٢٣). پوءِ چيائين تہ هيءُ (قرآن) رڳو جادو آهي جو (جادوگرن کان) هليو ٿو اچي (٢٤). هيءُ (قرآن) رڳو ماڻهوءَ جو ڪلام آهي (٢٥). جلد ان کي دوزخ ۾ وجهندس (٢٦). ۽ تو کي ڪهڙيءَ شيءِ ڄاڻايو تہ دوزخ ڇا آهي؟ (٢٧). (اُهو) نہ ڪي ڪجهہ (گوشت) رهائي ٿو ۽ نہ ڪي (هڏا) ڇڏي ٿو (٢٨) ماڻهن کي (ساڙي) ڪارو ڪندڙ آهي (٢٩). اُن تي اُڻويهہ (ڄڻا دربان) آهن (٣٠).

وَمَا جَعَلْنَآ اَصْحٰبَ النَّارِ اِلَّا مَلٰٓئِكَةً ۪ۙ وَّمَا جَعَلْنَا عِدَّتَهُمْ
اِلَّا فِتْنَةً لِّلَّذِيْنَ كَفَرُوْا ۙ لِيَسْتَيْقِنَ الَّذِيْنَ اُوْتُوا الْكِتٰبَ
وَيَزْدَادَ الَّذِيْنَ اٰمَنُوْٓا اِيْمَانًا وَّلَا يَرْتَابَ الَّذِيْنَ اُوْتُوا
الْكِتٰبَ وَالْمُؤْمِنُوْنَ ۙ وَلِيَقُوْلَ الَّذِيْنَ فِيْ قُلُوْبِهِمْ مَّرَضٌ
وَّالْكٰفِرُوْنَ مَاذَآ اَرَادَ اللّٰهُ بِهٰذَا مَثَلًا ؕ كَذٰلِكَ يُضِلُّ
اللّٰهُ مَنْ يَّشَآءُ وَيَهْدِيْ مَنْ يَّشَآءُ ؕ وَمَا يَعْلَمُ جُنُوْدَ
رَبِّكَ اِلَّا هُوَ ؕ وَمَا هِيَ اِلَّا ذِكْرٰى لِلْبَشَرِ ۳۱ كَلَّا وَالْقَمَرِ ۙ ۳۲
وَالَّيْلِ اِذْ اَدْبَرَ ۙ ۳۳ وَالصُّبْحِ اِذَآ اَسْفَرَ ۙ ۳۴ اِنَّهَا لَاِحْدَى
الْكُبَرِ ۙ ۳۵ نَذِيْرًا لِّلْبَشَرِ ۙ ۳۶ لِمَنْ شَآءَ مِنْكُمْ اَنْ يَّتَقَدَّمَ
اَوْ يَتَاَخَّرَ ؕ ۳۷ كُلُّ نَفْسٍۭ بِمَا كَسَبَتْ رَهِيْنَةٌ ۙ ۳۸ اِلَّآ اَصْحٰبَ
الْيَمِيْنِ ؕۛ ۳۹ فِيْ جَنّٰتٍ ۛؕ يَتَسَآءَلُوْنَ ۙ ۴۰ عَنِ الْمُجْرِمِيْنَ ۙ ۴۱ مَا
سَلَكَكُمْ فِيْ سَقَرَ ۴۲ قَالُوْا لَمْ نَكُ مِنَ الْمُصَلِّيْنَ ۙ ۴۳ وَلَمْ
نَكُ نُطْعِمُ الْمِسْكِيْنَ ۙ ۴۴ وَكُنَّا نَخُوْضُ مَعَ الْخَآئِضِيْنَ ۙ ۴۵ وَ
كُنَّا نُكَذِّبُ بِيَوْمِ الدِّيْنِ ۙ ۴۶ حَتّٰٓى اَتٰىنَا الْيَقِيْنُ ؕ ۴۷ فَمَا تَنْفَعُهُمْ
شَفَاعَةُ الشّٰفِعِيْنَ ؕ ۴۸ فَمَا لَهُمْ عَنِ التَّذْكِرَةِ مُعْرِضِيْنَ ۙ ۴۹

۽ دوزخ جا دربان رڳو ملائڪ ڪيا اٿئون ۽ سندن ڳاڻاٽو رڳو ڪافرن لاءِ پرک ڪئي اٿئون ته ڪتاب وارا يقين ڪن ۽ ايمان وارا (پنهنجي) ايمان ۾ وڌن ۽ ڪتاب وارا ۽ مؤمن شڪ ۾ نه پون ۽ ته جن جي دلين ۾ (منافقيءَ جي) بيماري آهي، سي ۽ ڪافر چون ته هن مثال ڏيڻ ۾ الله جو ڇا مطلب آهي؟ اهڙيءَ طرح الله جنهن کي گهري (تنهن کي) ڀلائيندو آهي ۽ جنهن کي گهري (تنهن کي) هدايت ڪندو آهي ۽ تنهنجي پالڻهار جو لشڪر ان (الله) کان سواءِ (ٻيو) ڪو نه ڄاڻندو آهي ۽ هيءَ (دوزخ جي باهه) ته (سيڪنهن) ماڻهوءَ لاءِ رڳي نصيحت آهي (٣١). سچ چوان ٿو چنڊ جو قسم آهي (٣٢). ۽ رات جو (قسم آهي) جڏهن پٺ ڦيري (٣٣). ۽ صبح جو (قسم آهي) جڏهن روشن ٿئي (٣٤). ته بيشڪ دوزخ هڪ وڏين (شين) مان آهي (٣٥). (سيڪنهن) ماڻهوءَ کي ڊيڄارينڌڙ آهي (٣٦). اوهان مان انهيءَ لاءِ جيڪو گهري ته (بهشت لاءِ) اڳي وڌي يا (دوزخ ۾) پٺتي رهي (٣٧). سيڪو جيءُ پنهنجي ڪئي ۾ ڳهه پيل آهي (٣٨). پر سڄي پاسي وارا (ڇٽل آهن) (٣٩). (بهشت جي) باغن ۾ هوندا، گڏجي پڇندا (٤٠). ڏوهارين کان (٤١). ته اوهان کي دوزخ ۾ ڪهڙيءَ ڳالهه وڌو (٤٢). چوندا ته نڪي نمازين مان هياسون (٤٣). ۽ نڪي مسڪينن کي ڪارائيندا هياسون (٤٤). ۽ بڪواسن سان گڏ بڪواس ڪندا هياسون (٤٥). ۽ بدلي جي ڏينهن کي ڪوڙ ڀائيندا هياسون (٤٦). تانجو اسان تي موت آيو (٤٧). پوءِ ڪين پارت ڪندڙن جي پارت نفعو نه ڏيندي (٤٨). پوءِ انهن کي ڇا (ٿيو) آهي، جو نصيحت کان منهن موڙيندڙ (ٿيا) آهن (٤٩).

كَاَنَّهُمْ حُمُرٌ مُّسْتَنْفِرَةٌ ﴿٥٠﴾ فَرَّتْ مِنْ قَسْوَرَةٍ ﴿٥١﴾ بَلْ يُرِيْدُ
كُلُّ امْرِئٍ مِّنْهُمْ اَنْ يُّؤْتٰى صُحُفًا مُّنَشَّرَةً ﴿٥٢﴾ كَلَّا ؕ بَلْ لَّا
يَخَافُوْنَ الْاٰخِرَةَ ﴿٥٣﴾ كَلَّآ اِنَّهٗ تَذْكِرَةٌ ﴿٥٤﴾ فَمَنْ شَآءَ
ذَكَرَهٗ ﴿٥٥﴾ وَمَا يَذْكُرُوْنَ اِلَّآ اَنْ يَّشَآءَ اللّٰهُ ؕ هُوَ اَهْلُ
التَّقْوٰى وَاَهْلُ الْمَغْفِرَةِ ﴿٥٦﴾

سُوْرَةُ الْقِيٰمَةِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

لَآ اُقْسِمُ بِيَوْمِ الْقِيٰمَةِ ﴿١﴾ وَلَآ اُقْسِمُ بِالنَّفْسِ اللَّوَّامَةِ ﴿٢﴾
اَيَحْسَبُ الْاِنْسَانُ اَلَّنْ نَّجْمَعَ عِظَامَهٗ ﴿٣﴾ بَلٰى قٰدِرِيْنَ
عَلٰٓى اَنْ نُّسَوِّيَ بَنَانَهٗ ﴿٤﴾ بَلْ يُرِيْدُ الْاِنْسَانُ لِيَفْجُرَ
اَمَامَهٗ ﴿٥﴾ يَسْـَٔلُ اَيَّانَ يَوْمُ الْقِيٰمَةِ ﴿٦﴾ فَاِذَا بَرِقَ
الْبَصَرُ ﴿٧﴾ وَخَسَفَ الْقَمَرُ ﴿٨﴾ وَجُمِعَ الشَّمْسُ وَالْقَمَرُ ﴿٩﴾
يَقُوْلُ الْاِنْسَانُ يَوْمَئِذٍ اَيْنَ الْمَفَرُّ ﴿١٠﴾ كَلَّا لَا وَزَرَ ﴿١١﴾ اِلٰى
رَبِّكَ يَوْمَئِذِ ِالْمُسْتَقَرُّ ﴿١٢﴾ يُنَبَّؤُا الْاِنْسَانُ يَوْمَئِذٍۢ
بِمَا قَدَّمَ وَاَخَّرَ ﴿١٣﴾ بَلِ الْاِنْسَانُ عَلٰى نَفْسِهٖ بَصِيْرَةٌ ﴿١٤﴾

جڻ تہ اُهي تهندڙ گڏهہ آهن (٥٠). جي شينهن کان ڀڄا هجن (٥١). بلڪ منجهائن هرهڪ ماڻهو گھرندو آهي تہ کيس (آسمان مان) کليل ڪتاب ڏجن (٥٢). ائين نہ آهي، بلڪ آخرت کان نہ ٿا ڊڄن (٥٣). سچ آهي تہ بيشڪ قرآن هڪ نصيحت آهي (٥٤). پوءِ جيڪو گھري سو ان کي پڙهي (٥٥). ۽ الله جي گھر کان سواءِ (ان کي) ياد ڪري نہ سگھندا (الله) اُهو آهي جنهن کان ڊڄڻ گھرجي ۽ (اُهو) بخشش جو مالڪ آهي (٥٦).

سورة قيامت مڪي آهي ۽ هن ۾ چاليهہ
آيتون ۽ ٻہ رڪوع آهن.

الله ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

قيامت جي ڏينهن جو قسم ٿو کڻان (١). ۽ ملامت ڪرڻ واري نفس جو قسم ٿو کڻان (تہ قيامت ۾ سڀ اُٿندا) (٢). انسان ڀائيندو آهي ڇا تہ سندس هڏا گڏ نہ ڪنداسون؟ (٣). هائو! سندس آڱرين جي ڏوڏين جي سڌي ڪرڻ تي وس وارا آهيون (٤). بلڪ انسان هيءُ گھرندو آهي تہ پنهنجي اڳ (ايندڙ وقت) لاءِ گناهہ ڪري (٥). پڇي ٿو تہ قيامت جو ڏينهن ڪڏهن ٿيندو؟ (٦). پوءِ جڏهن اکيون ڦاٽي وينديون (٧). ۽ چنڊ گرهبو (٨). ۽ سج ۽ چنڊ (هڪ جاءِ) گڏ ڪبا (٩). (تڏهن) ماڻهو چوندو تہ ڀڄڻ جي راهہ ڪٿي آهي؟ (١٠). نہ نہ! ڪا واهہ ڪانهي (١١). تنهنجي پالڻهار وٽ اُن ڏينهن ٽڪاڻو جو هنڌ آهي (١٢). اُن ڏينهن ماڻهوءَ کي (اُنهيءَ حال حقيقت بابت) خبردار ڪبو، جيڪي اڳي موڪليو هيائين ۽ پوئتي رهايائين (١٣). بلڪ ماڻهو پنهنجي (الزام) لاءِ (پاڻ) هڪ حجت آهي (١٤).

وَّلَوْ اَلْقٰى مَعَاذِيْرَهٗ ۝۱۵ لَا تُحَرِّكْ بِهٖ لِسَانَكَ لِتَعْجَلَ
بِهٖ ۝۱۶ اِنَّ عَلَيْنَا جَمْعَهٗ وَقُرْاٰنَهٗ ۝۱۷ فَاِذَا قَرَاْنٰهُ فَاتَّبِعْ
قُرْاٰنَهٗ ۝۱۸ ثُمَّ اِنَّ عَلَيْنَا بَيَانَهٗ ۝۱۹ كَلَّا بَلْ تُحِبُّوْنَ
الْعَاجِلَةَ ۝۲۰ وَتَذَرُوْنَ الْاٰخِرَةَ ۝۲۱ وُجُوْهٌ يَّوْمَئِذٍ نَّاضِرَةٌ ۝۲۲
اِلٰى رَبِّهَا نَاظِرَةٌ ۝۲۳ وَوُجُوْهٌ يَّوْمَئِذٍۢ بَاسِرَةٌ ۝۲۴ تَظُنُّ
اَنْ يُّفْعَلَ بِهَا فَاقِرَةٌ ۝۲۵ كَلَّآ اِذَا بَلَغَتِ التَّرَاقِيَ ۝۲۶
وَقِيْلَ مَنْ ۜ رَاقٍ ۝۲۷ وَّظَنَّ اَنَّهُ الْفِرَاقُ ۝۲۸ وَالْتَفَّتِ
السَّاقُ بِالسَّاقِ ۝۲۹ اِلٰى رَبِّكَ يَوْمَئِذِ اِلْمَسَاقُ ۝۳۰
فَلَا صَدَّقَ وَلَا صَلّٰى ۝۳۱ وَلٰكِنْ كَذَّبَ وَتَوَلّٰى ۝۳۲
ثُمَّ ذَهَبَ اِلٰٓى اَهْلِهٖ يَتَمَطّٰى ۝۳۳ اَوْلٰى لَكَ فَاَوْلٰى ۝۳۴
ثُمَّ اَوْلٰى لَكَ فَاَوْلٰى ۝۳۵ اَيَحْسَبُ الْاِنْسَانُ اَنْ
يُّتْرَكَ سُدًى ۝۳۶ اَلَمْ يَكُ نُطْفَةً مِّنْ مَّنِيٍّ يُّمْنٰى ۝۳۷
ثُمَّ كَانَ عَلَقَةً فَخَلَقَ فَسَوّٰى ۝۳۸ فَجَعَلَ مِنْهُ الزَّوْجَيْنِ
الذَّكَرَ وَالْاُنْثٰى ۝۳۹ اَلَيْسَ ذٰلِكَ بِقٰدِرٍ عَلٰٓى اَنْ
يُّحْیِۦَ الْمَوْتٰى ۝۴۰

توٽيڪ پنهنجا بهانا پيش پيو ڪري (١٥). (اي پيغمبر) قرآن پڙهڻ مهل پنهنجي زبان کي (هن لاءِ) نہ چورِ تہ اهو جلدي (ياد ڪري) وٺين (١٦). ڇو تہ (تنهنجي سيني ۾) قرآن جو گڏ ڪرڻ ۽ ان جو پڙهڻ (آسان ڪرڻ) اسان جي ذمي آهي (١٧). پوءِ جڏهن قرآن (ملائڪ کان) پڙهايون تڏهن (پنهنجي دل) اُن جي پڙهڻ جي پٺيان لڳاءِ (١٨). وري بيشڪ ان جي وضاحت ڪرڻ اسان جي ذمي آهي (١٩). نہ نہ! بلڪ (اي ڪافرؤ) دنيا کي دوست رکندا آهيو (٢٠). ۽ آخرت کي ڇڏيندا آهيو (٢١). ڪي چهرا اُن ڏينهن تازا هوندا (٢٢). پنهنجي پالڻهار ڏانهن ڏسندڙ هوندا (٢٣). ڪي چهرا ان ڏينهن اُداس (ٺيل) هوندا (٢٤). ڀائيندا تہ ساڻن پٺيءَ ڀڃڻ جو معاملو ڪيو ويندو (٢٥). نہ نہ! جڏهن (ساهہ) نڙگهٽ تي پهچندو (٢٦). ۽ چيو ويندو تہ ڪو ڦيڻو رکڻ وارو آهي؟ (٢٧). ۽ (پڪ) ڀائيندو تہ (هاڻي) هيءُ (وقت روح جي) جدا ٿيڻ (جو) آهي (٢٨). ۽ هڪ ڄنگهہ ٻيءَ ڄنگهہ سان وچڙندي (٢٩). اُن ڏينهن تنهنجي پالڻهار وٽ هلڻو آهي (٣٠). پوءِ نڪي (الله جي ڪلام جي) تصديق ڪيائين ۽ نڪي نماز پڙهيائين (٣١). پر ڪوڙ ڀانيائين ۽ منهن موڙيائين (٣٢). وري پنهنجي گهروارن ڏانهن آڪڙجي هليو (٣٣). تو تي خرابي هجي، پوءِ تو تي خرابي هجي (٣٤). وري (ٻيهر چوان ٿو تہ) تو تي خرابي هجي، پوءِ تو تي خرابي هجي (٣٥). انسان (ائين) ڀانئي ٿو ڇا تہ (ڪيس) بيڪار ڇڏي ڏبو؟ (٣٦). (اُهو) منيءَ جو ٽيپو نہ هو ڇا جو (ماءُ جي ڳهڻ ۾) اڇليو ٿي ويو؟ (٣٧). وري (رت جو) دڳ هو، پوءِ الله (ان کي) بڻايو ۽ (اُن کي) سنئين لڱين ڪيائين (٣٨). پوءِ منيءَ مان ٻہ جنسون نر ۽ مادي بڻايائين (٣٩). اِهو الله هن (ڳالهہ) تي وس وارو نہ آهي ڇا جو مئن کي جياري؟ (٤٠).

سُوْرَةُ الدَّهْرِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ۝

هَلْ اَتٰى عَلَى الْاِنْسَانِ حِيْنٌ مِّنَ الدَّهْرِ لَمْ يَكُنْ شَيْـًٔا مَّذْكُوْرًا ﴿١﴾
اِنَّا خَلَقْنَا الْاِنْسَانَ مِنْ نُّطْفَةٍ اَمْشَاجٍ ۖ نَّبْتَلِيْهِ فَجَعَلْنٰهُ
سَمِيْعًۢا بَصِيْرًا ﴿٢﴾ اِنَّا هَدَيْنٰهُ السَّبِيْلَ اِمَّا شَاكِرًا وَّ اِمَّا
كَفُوْرًا ﴿٣﴾ اِنَّاۤ اَعْتَدْنَا لِلْكٰفِرِيْنَ سَلٰسِلَاۡ وَ اَغْلٰلًا وَّ سَعِيْرًا ﴿٤﴾
اِنَّ الْاَبْرَارَ يَشْرَبُوْنَ مِنْ كَاْسٍ كَانَ مِزَاجُهَا كَافُوْرًا ۚ ﴿٥﴾
عَيْنًا يَّشْرَبُ بِهَا عِبَادُ اللّٰهِ يُفَجِّرُوْنَهَا تَفْجِيْرًا ﴿٦﴾ يُوْفُوْنَ
بِالنَّذْرِ وَ يَخَافُوْنَ يَوْمًا كَانَ شَرُّهٗ مُسْتَطِيْرًا ﴿٧﴾ وَ يُطْعِمُوْنَ
الطَّعَامَ عَلٰى حُبِّهٖ مِسْكِيْنًا وَّ يَتِيْمًا وَّ اَسِيْرًا ﴿٨﴾ اِنَّمَا نُطْعِمُكُمْ
لِوَجْهِ اللّٰهِ لَا نُرِيْدُ مِنْكُمْ جَزَآءً وَّ لَا شُكُوْرًا ﴿٩﴾ اِنَّا نَخَافُ مِنْ
رَّبِّنَا يَوْمًا عَبُوْسًا قَمْطَرِيْرًا ﴿١٠﴾ فَوَقٰىهُمُ اللّٰهُ شَرَّ ذٰلِكَ الْيَوْمِ وَ
لَقّٰىهُمْ نَضْرَةً وَّ سُرُوْرًا ۚ ﴿١١﴾ وَ جَزٰىهُمْ بِمَا صَبَرُوْا جَنَّةً وَّ حَرِيْرًا ۙ ﴿١٢﴾
مُّتَّكِـِٕيْنَ فِيْهَا عَلَى الْاَرَآئِكِ ۚ لَا يَرَوْنَ فِيْهَا شَمْسًا وَّ لَا
زَمْهَرِيْرًا ۚ ﴿١٣﴾ وَ دَانِيَةً عَلَيْهِمْ ظِلٰلُهَا وَ ذُلِّلَتْ قُطُوْفُهَا تَذْلِيْلًا ﴿١٤﴾

سورة دھر مڪي آھي ۽ ھن ۾ ايڪٽيھ
آيتون ۽ ٻه رڪوع آھن.

الله ٻاجھاري مھربان جي نالي سان (شروع)

ڪڏھن انسان تي زماني مان ھڪ (اھڙو) وقت گذري چڪو آھي، جو (ھو اھڙي) ڪا شيءِ نہ ھو جا يادگيريءَ ۾ اچي (١). بيشڪ اسان ماڻھوءَ کي ھڪڙي (گھڻن جزن سان) گڏيل نطفي مان پيدا ڪيو تہ ان کي پرکيون، پوءِ کيس ٻڌندڙ ڏسندڙ ڪيوسون (٢). بيشڪ اسان کيس سڌو دڳ ڏسيو، (ھاڻي ھو) شڪر ڪندڙ ٿئي يا بي شڪر (٣). بيشڪ اسان ڪافرن لاءِ زنجير ۽ ڳٽ ۽ ٻرندڙ باھ تيار ڪئي آھي (۴). بيشڪ نيڪ بخت ٻانھا (اُنھيءَ شراب جي) پيالي مان پيئندا، جنھن جي ملاوت ڪافور (جي چشمي جي پاڻيءَ) جي ھوندي (٥). اُھو ھڪ چشمو آھي، جنھن مان الله جا (پيارا) ٻانھا پيئندا، جنھن کي چڱيءَ طرح وھائيندا (٦). (جي الله جي) باسيل باس پوري ڪندا آھن ۽ ان ڏينھن کان ڊڄندا آھن، جنھن جي بڇڙائي (ھر طرف) پڌري ھوندي (٧). ۽ طعام جي (ڪين) ضرورت ھوندي بہ محتاج ۽ يتيم ۽ قيديءَ کي کارائيندا آھن (٨). (۽ چوندا آھن تہ) اسين تہ اوھان کي الله جي راضپي واسطي کارائيندا آھيون، اوھان کان نہ ڪو بدلو ۽ نہ ڪا شڪر گذاري گھرندا آھيون (٩). بيشڪ اسين پنھنجي پالڻھار کان ھڪ ڏکئي ڏينھن کان ڊڄندا آھيون، جو تمام سخت آھي (١٠). پوءِ الله اُن ڏينھن جي شر کان کين بچايو ۽ انھن کي تازگي ۽ خوشي پھچائي (١١). ۽ سندن صبر ڪرڻ سببان باغ ۽ پَٽُ (جو ويس) کين بدلو ڏنائين (١٢). اُن (باغ) ۾ پلنگن تي ٽيڪ ڏئي ويھندا. اُتي نہ کي سج (جي اُس) ۽ نہ کي ڪا سخت سردي ڏسندا (١٣). ۽ ان (باغ) جون ڇانئون مٿن ويجھيون ٿيل ھونديون ۽ ان جا ميوا (پٽڻ ۾) چڱيءَ طرح (لڙڪائي) ويجھا ڪبا (١۴).

وَيُطَافُ عَلَيْهِمْ بِاٰنِيَةٍ مِّنْ فِضَّةٍ وَّاَكْوَابٍ كَانَتْ قَوَارِيْرَاۡ ۙ ۱۵
قَوَارِيْرَاۡ مِنْ فِضَّةٍ قَدَّرُوْهَا تَقْدِيْرًا ۱۶ وَيُسْقَوْنَ فِيْهَا كَاْسًا
كَانَ مِزَاجُهَا زَنْجَبِيْلًا ۚ ۱۷ عَيْنًا فِيْهَا تُسَمّٰى سَلْسَبِيْلًا ۱۸ وَيَطُوْفُ
عَلَيْهِمْ وِلْدَانٌ مُّخَلَّدُوْنَ ۚ اِذَا رَاَيْتَهُمْ حَسِبْتَهُمْ لُؤْلُؤًا
مَّنْثُوْرًا ۱۹ وَاِذَا رَاَيْتَ ثَمَّ رَاَيْتَ نَعِيْمًا وَّمُلْكًا كَبِيْرًا ۲۰
عٰلِيَهُمْ ثِيَابُ سُنْدُسٍ خُضْرٌ وَّاِسْتَبْرَقٌ ۡ وَّحُلُّوْۤا اَسَاوِرَ
مِنْ فِضَّةٍ ۚ وَسَقٰىهُمْ رَبُّهُمْ شَرَابًا طَهُوْرًا ۲۱ اِنَّ هٰذَا كَانَ
لَكُمْ جَزَآءً وَّكَانَ سَعْيُكُمْ مَّشْكُوْرًا ۲۲ ع اِنَّا نَحْنُ نَزَّلْنَا عَلَيْكَ
الْقُرْاٰنَ تَنْزِيْلًا ۚ ۲۳ فَاصْبِرْ لِحُكْمِ رَبِّكَ وَلَا تُطِعْ مِنْهُمْ اٰثِمًا
اَوْ كَفُوْرًا ۚ ۲۴ وَاذْكُرِ اسْمَ رَبِّكَ بُكْرَةً وَّاَصِيْلًا ۖۚ ۲۵ وَمِنَ الَّيْلِ
فَاسْجُدْ لَهٗ وَسَبِّحْهُ لَيْلًا طَوِيْلًا ۲۶ اِنَّ هٰۤؤُلَآءِ يُحِبُّوْنَ
الْعَاجِلَةَ وَيَذَرُوْنَ وَرَآءَهُمْ يَوْمًا ثَقِيْلًا ۲۷ نَحْنُ خَلَقْنٰهُمْ
وَشَدَدْنَاۤ اَسْرَهُمْ ۚ وَاِذَا شِئْنَا بَدَّلْنَاۤ اَمْثَالَهُمْ تَبْدِيْلًا ۲۸
اِنَّ هٰذِهٖ تَذْكِرَةٌ ۚ فَمَنْ شَآءَ اتَّخَذَ اِلٰى رَبِّهٖ سَبِيْلًا ۲۹ وَمَا
تَشَآءُوْنَ اِلَّاۤ اَنْ يَّشَآءَ اللّٰهُ ؕ اِنَّ اللّٰهَ كَانَ عَلِيْمًا حَكِيْمًا ۳۰ ۗ

۽ چانديءَ جي ٿانوَن ۽ پيالن سان وٽن اچ وڃ ٿيندي، جي شيشن وانگر هوندا (١٥). (پر) شيشا (به) چانديءَ جا جن کي انهن (پيارينڙن) پوري اندازي سان ٺهرايو آهي (١٦). ۽ اتي کين شراب جا پيالا پياربا، جنهن (جي پاڻيءَ) جي ملاوت سُنڌ (جي چشمي) جي هوندي (١٧). اُتي اُهو هڪ چشمو آهي، جنهن جو سلسبيل نالو رکيو ٿو وڃي (١٨). ۽ وٽن هميشه رهندڙ نينگر پيا گهمندا ڦرندا (اي ڏسندڙ!) جڏهن انهن کي ڏسندين (تڏهن) انهن کي کنڊيل موتي پيو ڀائيندين (١٩). ۽ جڏهن اُتي نهاريندين (تڏهن) اَڻ کٽ نعمت ۽ وڏي بادشاهي پيو ڏسندين (٢٠). مٿائن سنهي سائي پٽ جا ۽ ٿلهي پٽ جا ڪپڙا هوندا ۽ چانديءَ جا ڪنگڻ کين پارايا ويندا ۽ سندن پالڻهار کين تمام پاڪ شراب پياريندو (٢١). (چيو ويندن ته) بيشڪ اِهو اوهان (جي عملن) جو بدلو آهي ۽ اوهان جي محنت قبول ڪيل آهي (٢٢). بيشڪ اسان تو تي قرآن درجي بدرجي لاٿو (٢٣). پوءِ پنهنجي پالڻهار جي حڪم (اچڻ) تائين صبر ڪر ۽ انهن (ماڻهن) مان ڪنهن گنهگار يا بي شڪر جو چيو نه مڃ (٢٤). ۽ پنهنجي پالڻهار جو نالو صبح ۽ سانجهيءَ ياد ڪر (٢٥). ۽ ڪجهه (وقت) رات ۾ ان لاءِ نماز پڙهه ۽ گهڻي رات سندس پاڪائي ساراهه (٢٦). بيشڪ اِهي (ڪافر) دنيا کي پيارو رکندا آهن ۽ ڳري ڏينهن کي پنهنجي پٺيان ڦٽو ڪندا آهن (٢٧). اسان کين پيدا ڪيو ۽ سندن سَنڌ پختا ڪياسون ۽ جيڪڏهن گهرون (ته) انهن جهڙا ٻيا عيوض ۾ مٽائي آڻيون (٢٨). بيشڪ اِها نصيحت آهي، پوءِ جيڪو گهري سو پنهنجي پالڻهار ڏانهن واٽ وٺي (٢٩). ۽ اوهين نه گهرندؤ، مگر اُهو جيڪي الله گهري، ڇوته الله ڄاڻندڙ حڪمت وارو آهي (٣٠).

يُّدْخِلُ مَنْ يَّشَآءُ فِىْ رَحْمَتِهٖ ؕ وَالظّٰلِمِيْنَ اَعَدَّ لَهُمْ
عَذَابًا اَلِيْمًا ۚ ﴿۳۱﴾

سُوْرَةُ الْمُرْسَلٰتِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ○
وَالْمُرْسَلٰتِ عُرْفًا ۙ ﴿۱﴾ فَالْعٰصِفٰتِ عَصْفًا ۙ ﴿۲﴾ وَّالنّٰشِرٰتِ
نَشْرًا ۙ ﴿۳﴾ فَالْفٰرِقٰتِ فَرْقًا ۙ ﴿۴﴾ فَالْمُلْقِيٰتِ ذِكْرًا ۙ ﴿۵﴾ عُذْرًا اَوْ
نُذْرًا ۙ ﴿۶﴾ اِنَّمَا تُوْعَدُوْنَ لَوَاقِعٌ ؕ ﴿۷﴾ فَاِذَا النُّجُوْمُ طُمِسَتْ ۙ ﴿۸﴾ وَ
اِذَا السَّمَآءُ فُرِجَتْ ۙ ﴿۹﴾ وَاِذَا الْجِبَالُ نُسِفَتْ ۙ ﴿۱۰﴾ وَاِذَا الرُّسُلُ
اُقِّتَتْ ؕ ﴿۱۱﴾ لِاَىِّ يَوْمٍ اُجِّلَتْ ؕ ﴿۱۲﴾ لِيَوْمِ الْفَصْلِ ۚ ﴿۱۳﴾ وَمَآ اَدْرٰىكَ
مَا يَوْمُ الْفَصْلِ ؕ ﴿۱۴﴾ وَيْلٌ يَّوْمَئِذٍ لِّلْمُكَذِّبِيْنَ ﴿۱۵﴾ اَلَمْ
نُهْلِكِ الْاَوَّلِيْنَ ؕ ﴿۱۶﴾ ثُمَّ نُتْبِعُهُمُ الْاٰخِرِيْنَ ﴿۱۷﴾ كَذٰلِكَ
نَفْعَلُ بِالْمُجْرِمِيْنَ ﴿۱۸﴾ وَيْلٌ يَّوْمَئِذٍ لِّلْمُكَذِّبِيْنَ ﴿۱۹﴾ اَلَمْ
نَخْلُقْكُّمْ مِّنْ مَّآءٍ مَّهِيْنٍ ۙ ﴿۲۰﴾ فَجَعَلْنٰهُ فِىْ قَرَارٍ مَّكِيْنٍ ۙ ﴿۲۱﴾
اِلٰى قَدَرٍ مَّعْلُوْمٍ ۙ ﴿۲۲﴾ فَقَدَرْنَا ۖ فَنِعْمَ الْقٰدِرُوْنَ ﴿۲۳﴾ وَيْلٌ
يَّوْمَئِذٍ لِّلْمُكَذِّبِيْنَ ﴿۲۴﴾ اَلَمْ نَجْعَلِ الْاَرْضَ كِفَاتًا ۙ ﴿۲۵﴾

جنهن کي گهري (تنهن کي) پنهنجيءَ رحمت ۾ داخل ٿو ڪري ۽ ظالمن لاءِ ڏکوئيندڙ عذاب تيار ڪيو اٿس (٣١).

سورة مرسلات مڪي آهي ۽ هن ۾ پنجاهه آيتون ۽ ٻه رڪوع آهن.

الله ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

وٽندڙن لڳندڙن هيرُن جو قسم آهي (١). پوءِ زور سان لڳڻ وارن وائن جو قسم آهي (٢). ۽ (ڪڪرن کي کڻندڙن) پکيڙيندڙن وائن جو قسم آهي (٣). پوءِ (ڪڪرن کي) هڪ ٻئي کان جدا ڪندڙن وائن جو قسم آهي (۴). پوءِ وحي آڻيندڙ ملائڪن جو قسم آهي (٥). (جي) عذر وڃائڻ لاءِ يا ڊيڄارڻ لاءِ (وحي آڻيندا آهن) (٦). ته بيشڪ جنهن (ڳالهه) جو اوهان کي انجام ڏجي ٿو، سا ضرور ٿيڻي آهي (٧). پوءِ جڏهن تارا ميٽي ڇڏبا (٨). ۽ جڏهن آسمان چيربو (٩). ۽ جڏهن جبل اُڏائبا (١٠). ۽ جڏهن پيغمبر (نهرايل وقت تي) گڏ ڪبا (١١). (تڏهن ثابت ٿيندو ته پيغمبرن کي) ڪهڙي ڏينهن لاءِ ترسايو ويو؟ (١٢). فيصلي جي ڏينهن لاءِ (١٣). ۽ توکي ڪهڙيءَ شيءِ ڄاڻايو ته فيصلي جو ڏينهن ڇا آهي؟ (١۴). اُن ڏينهن ڪوڙ ڀائيندڙن لاءِ ويل آهي (١٥). پهرين کي هلاڪ نه ڪيو اٿئون ڇا؟ (١٦). وري (اُن کان پوءِ) پوين کي انهن جي پٺيان آڻيندا آهيون (١٧). ائين ڏوهارين سان ڪندا آهيون (١٨). اُن ڏينهن ڪوڙ ڀائيندڙن لاءِ ويل آهي (١٩). اوهان کي خسيس پاڻيءَ مان نه بڻايو اٿئون ڇا؟ (٢٠). پوءِ اُن (پاڻيءَ) کي هڪ پختي هنڌ ۾ رکيوسون (٢١). هڪ مقرر وقت تائين (٢٢). پوءِ (ڪيس) پورو بڻايوسون جو (اسين) چڱي سگهه وارا آهيون (٢٣). اُن ڏينهن ڪوڙ ڀائيندڙن لاءِ ويل آهي (٢۴). زمين کي ماپائڻ واري نه ڪيو اٿئون ڇا؟ (٢٥).

اَحْيَآءً وَّاَمْوَاتًا ﴿۲۶﴾ وَّجَعَلْنَا فِيْهَا رَوَاسِيَ شٰمِخٰتٍ وَّ
اَسْقَيْنٰكُمْ مَّآءً فُرَاتًا ﴿۲۷﴾ وَيْلٌ يَّوْمَئِذٍ لِّلْمُكَذِّبِيْنَ ﴿۲۸﴾
اِنْطَلِقُوْٓا اِلٰى مَا كُنْتُمْ بِهٖ تُكَذِّبُوْنَ ﴿۲۹﴾ اِنْطَلِقُوْٓا اِلٰى ظِلٍّ
ذِيْ ثَلٰثِ شُعَبٍ ﴿۳۰﴾ لَّا ظَلِيْلٍ وَّلَا يُغْنِيْ مِنَ اللَّهَبِ ﴿۳۱﴾
اِنَّهَا تَرْمِيْ بِشَرَرٍ كَالْقَصْرِ ﴿۳۲﴾ كَاَنَّهٗ جِمٰلَتٌ صُفْرٌ ﴿۳۳﴾ وَيْلٌ
يَّوْمَئِذٍ لِّلْمُكَذِّبِيْنَ ﴿۳۴﴾ هٰذَا يَوْمُ لَا يَنْطِقُوْنَ ﴿۳۵﴾ وَلَا
يُؤْذَنُ لَهُمْ فَيَعْتَذِرُوْنَ ﴿۳۶﴾ وَيْلٌ يَّوْمَئِذٍ لِّلْمُكَذِّبِيْنَ ﴿۳۷﴾
هٰذَا يَوْمُ الْفَصْلِ ۚ جَمَعْنٰكُمْ وَالْاَوَّلِيْنَ ﴿۳۸﴾ فَاِنْ كَانَ لَكُمْ
كَيْدٌ فَكِيْدُوْنِ ﴿۳۹﴾ وَيْلٌ يَّوْمَئِذٍ لِّلْمُكَذِّبِيْنَ ﴿۴۰﴾ اِنَّ
الْمُتَّقِيْنَ فِيْ ظِلٰلٍ وَّعُيُوْنٍ ﴿۴۱﴾ وَّفَوَاكِهَ مِمَّا يَشْتَهُوْنَ ﴿۴۲﴾
كُلُوْا وَاشْرَبُوْا هَنِيْٓـًٔا بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُوْنَ ﴿۴۳﴾ اِنَّا كَذٰلِكَ
نَجْزِي الْمُحْسِنِيْنَ ﴿۴۴﴾ وَيْلٌ يَّوْمَئِذٍ لِّلْمُكَذِّبِيْنَ ﴿۴۵﴾ كُلُوْا
وَتَمَتَّعُوْا قَلِيْلًا اِنَّكُمْ مُّجْرِمُوْنَ ﴿۴۶﴾ وَيْلٌ يَّوْمَئِذٍ
لِّلْمُكَذِّبِيْنَ ﴿۴۷﴾ وَاِذَا قِيْلَ لَهُمُ ارْكَعُوْا لَا يَرْكَعُوْنَ ﴿۴۸﴾ وَيْلٌ
يَّوْمَئِذٍ لِّلْمُكَذِّبِيْنَ ﴿۴۹﴾ فَبِاَيِّ حَدِيْثٍ بَعْدَهٗ يُؤْمِنُوْنَ ﴿۵۰﴾

(جو) جيئرن ۽ مئن کي (ماپائي) (٢٦). ۽ زمين ۾ وڏا پڪا جبل (پيدا) ڪيا سون ۽ اوهان کي مٺو پاڻي پياريوسون (٢٧). اُن ڏينهن ڪوڙ ڀائيندڙن لاءِ ويل آهي (٢٨). (چيو ويندو تہ هاڻي) جنهن (دوزخ) کي اوهين ڪوڙ ڀائيندا هيؤ، تنهن ڏانهن هلو (٢٩). (ڇنڀن تہ) ٽن شاخن واريءَ ڇانوَ ڏانهن هلي پئو (٣٠). نہ ٿڌي (ڇانوَ) هوندي ۽ نہ (باھ جي) ٿَوَ کان بچائيندي (٣١). بيشڪ اُها (باھ) ماڙيءَ جيڏيون چڻنگون اُڇليندي آهي (٣٢). ڄڻ تہ اُهي هيڊا اُٺ آهن (٣٣). اُن ڏينهن ڪوڙ ڀائيندڙن لاءِ ويل آهي (٣٤). اِهو ڏينهن اُهو آهي جنهن ۾ نہ ڳالهائيندا (٣٥). ۽ نڪي ڪين موڪل ڏبي تہ (ڪو) عذر (بيان) ڪن (٣٦). اُن ڏينهن ڪوڙ ڀائيندڙن لاءِ ويل آهي (٣٧). هيءُ فيصلي جو ڏينهن آهي. اوهان کي ۽ اڳين کي گڏ ڪيوسون (٣٨). پوءِ جيڪڏهن اوهان کي ڪا بچڙي رٿ ڪرڻي آهي تہ منهنجي حق ۾ رٿيو (٣٩). اُن ڏينهن ڪوڙ ڀائيندڙن لاءِ ويل آهي (٤٠). بيشڪ پرهيزگار ڇانوَن ۽ چشمن ۾ هوندا (٤١). ۽ جنهن جنس مان گهرندا (تنهن جنس جي) ميون ۾ هوندا (٤٢). (چئبن تہ) جيڪي (چڱا) ڪم ڪندا هيؤ، تن جي ڪري خوش ٿي کائو ۽ پيئو(٤٣). بيشڪ اسين نيڪن کي اهڙي بدلو ڏيندا آهيون (٤٤). اُن ڏينهن ڪوڙ ڀائيندڙن لاءِ ويل آهي (٤٥). (اي ڪوڙ ڀائيندڙؤ! دنيا ۾) ٿوري دير کائي وٺو ۽ مزا ماڻي وٺو، بيشڪ اوهين ڏوهاري آهيو (٤٦). اُن ڏينهن ڪوڙ ڀائيندڙن لاءِ ويل آهي (٤٧). ۽ جڏهن کين چئجي تہ نماز پڙهو (تڏهن) نماز نہ پڙهندا آهن (٤٨). اُن ڏينهن ڪوڙ ڀائيندڙن لاءِ ويل آهي (٤٩). پوءِ ان (قرآن) کانپوءِ ڪهڙيءَ ڳالھ سان ايمان آڻيندا؟ (٥٠).

سُوْرَةُ النَّبَاِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

عَمَّ يَتَسَآءَلُوْنَ ۚ ١ عَنِ النَّبَاِ الْعَظِيْمِ ۙ ٢ الَّذِيْ هُمْ
فِيْهِ مُخْتَلِفُوْنَ ۭ ٣ كَلَّا سَيَعْلَمُوْنَ ۙ ٤ ثُمَّ كَلَّا سَيَعْلَمُوْنَ ٥ اَلَمْ
نَجْعَلِ الْاَرْضَ مِهٰدًا ۙ ٦ وَّالْجِبَالَ اَوْتَادًا ۙ ٧ وَّخَلَقْنٰكُمْ
اَزْوَاجًا ۙ ٨ وَّجَعَلْنَا نَوْمَكُمْ سُبَاتًا ۙ ٩ وَّجَعَلْنَا الَّيْلَ لِبَاسًا ۙ ١٠
وَّجَعَلْنَا النَّهَارَ مَعَاشًا ١١ وَّبَنَيْنَا فَوْقَكُمْ سَبْعًا شِدَادًا ۙ ١٢ وَّ
جَعَلْنَا سِرَاجًا وَّهَّاجًا ۙ ١٣ وَّاَنْزَلْنَا مِنَ الْمُعْصِرٰتِ مَآءً
ثَجَّاجًا ۙ ١٤ لِّنُخْرِجَ بِهٖ حَبًّا وَّنَبَاتًا ۙ ١٥ وَّجَنّٰتٍ اَلْفَافًا ۭ ١٦ اِنَّ
يَوْمَ الْفَصْلِ كَانَ مِيْقَاتًا ۙ ١٧ يَّوْمَ يُنْفَخُ فِي الصُّوْرِ
فَتَاْتُوْنَ اَفْوَاجًا ۙ ١٨ وَّفُتِحَتِ السَّمَآءُ فَكَانَتْ اَبْوَابًا ۙ ١٩ وَّ
سُيِّرَتِ الْجِبَالُ فَكَانَتْ سَرَابًا ۭ ٢٠ اِنَّ جَهَنَّمَ كَانَتْ
مِرْصَادًا ۙ ٢١ لِّلطّٰغِيْنَ مَاٰبًا ۙ ٢٢ لّٰبِثِيْنَ فِيْهَآ اَحْقَابًا ۚ ٢٣
لَا يَذُوْقُوْنَ فِيْهَا بَرْدًا وَّلَا شَرَابًا ۙ ٢٤ اِلَّا حَمِيْمًا وَّغَسَّاقًا ۙ ٢٥
جَزَآءً وِّفَاقًا ۭ ٢٦ اِنَّهُمْ كَانُوْا لَا يَرْجُوْنَ حِسَابًا ۙ ٢٧

سورة نبا مڪي آهي ۽ هن ۾ چاليهه
آيتون ۽ ٻه رڪوع آهن.

اللهَ ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

ڪهڙيءَ ڳالھ بابت هڪ ٻئي کان پڇن ٿا؟ (١). (هائو!) هڪڙي
اهڙي وڏي واقعي بابت (٢). جنهن (جي ٿيڻ) ۾ اُهي (پاڻ ۾) مختلف
آهن (٣). ائين (سندن خيالن وانگر) نه آهي، سگھوئي ڄاڻندا (۴). وري
به (چؤن ٿا ته) ائين نه آهي، سگھوئي ڄاڻندا (٥). زمين کي وڇائو نه ڪيو
اٿئون ڇا؟ (٦). ۽ جبلن کي ميخون؟ (٧). ۽ اوهان کي جوڙو جوڙو
(نر ۽ مادي) بڻايوسون (٨). ۽ اوهان جي ننڊ کي فرحت بڻايوسون (٩).
۽ رات کي ڍڪ ڪيوسون (١٠). ۽ ڏينهن کي گذران (جو وقت)
ڪيوسون (١١). ۽ اوهان جي مٿان ست مضبوط (آسمان) بڻاياسون (١٢).
۽ هڪ چمڪندڙ ڏيئو (سج) بڻايوسون (١٣). ۽ ڪڪرن مان ريلا
ڪري وهندڙ پاڻي وسايوسون (١۴). ته اُن سان اَن ۽ سَلا ڄمايون (١٥). ۽
گھاٽا باغ (به) (١٦). (اِها قدرت ڏسي سمجهندا نه آهن ته) بيشڪ فيصلي
جو ڏينهن هڪ مقرر مهل آهي (١٧). جنهن ڏينهن صور ۾ ڦوڪبو (تنهن
ڏينهن اوهين) ٽوليون ٽوليون ٿي ايندؤ (١٨). ۽ آسمان کولبو، پوءِ
(اهو) دروازا ٿي پوندو (١٩). ۽ جبل (دز ڪري) هلائبا، پوءِ رڃ وانگر
ٿيندا (٢٠). بيشڪ دوزخ انتظار ڪيڻ وارو آهي (٢١). جو هٺيلن جو
(اهوئي) رهڻ جو هنڌ آهي (٢٢). منجهس ڪيئي (زمانا) ڊگھيون مدتون
رهندا (٢٣). اُن ۾ نڪا ٿڌائي ۽ نڪا پيئڻ جي شيءِ چکندا (٢۴).
ٽتي پاڻيءَ ۽ روڳ کان سواءِ (٢٥). (اِهو سندن) پورو پورو بدلو
آهي (٢٦). ڇو ته اُهي حساب ڏيڻ جي اميد نه رکندا هئا (٢٧).

وَّكَذَّبُوْا بِاٰيٰتِنَا كِذَّابًا ﴿٢٨﴾ وَكُلَّ شَيْءٍ اَحْصَيْنٰهُ كِتٰبًا ﴿٢٩﴾
فَذُوْقُوْا فَلَنْ نَّزِيْدَكُمْ اِلَّا عَذَابًا ﴿٣٠﴾ اِنَّ لِلْمُتَّقِيْنَ مَفَازًا ﴿٣١﴾
حَدَآئِقَ وَاَعْنَابًا ﴿٣٢﴾ وَّكَوَاعِبَ اَتْرَابًا ﴿٣٣﴾ وَّكَاْسًا دِهَاقًا ﴿٣٤﴾
لَا يَسْمَعُوْنَ فِيْهَا لَغْوًا وَّلَا كِذّٰبًا ﴿٣٥﴾ جَزَآءً مِّنْ رَّبِّكَ عَطَآءً
حِسَابًا ﴿٣٦﴾ رَّبِّ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا الرَّحْمٰنِ
لَا يَمْلِكُوْنَ مِنْهُ خِطَابًا ﴿٣٧﴾ يَوْمَ يَقُوْمُ الرُّوْحُ وَالْمَلٰٓئِكَةُ
صَفًّا ۙ لَّا يَتَكَلَّمُوْنَ اِلَّا مَنْ اَذِنَ لَهُ الرَّحْمٰنُ وَقَالَ صَوَابًا ﴿٣٨﴾
ذٰلِكَ الْيَوْمُ الْحَقُّ ۚ فَمَنْ شَآءَ اتَّخَذَ اِلٰى رَبِّهٖ مَاٰبًا ﴿٣٩﴾ اِنَّآ
اَنْذَرْنٰكُمْ عَذَابًا قَرِيْبًا ۚۖ يَّوْمَ يَنْظُرُ الْمَرْءُ مَا قَدَّمَتْ يَدٰهُ
وَيَقُوْلُ الْكٰفِرُ يٰلَيْتَنِيْ كُنْتُ تُرٰبًا ﴿٤٠﴾

سُوْرَةُ النّٰزِعٰتِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ
وَالنّٰزِعٰتِ غَرْقًا ﴿١﴾ وَّالنّٰشِطٰتِ نَشْطًا ﴿٢﴾ وَّالسّٰبِحٰتِ سَبْحًا ﴿٣﴾
فَالسّٰبِقٰتِ سَبْقًا ﴿٤﴾ فَالْمُدَبِّرٰتِ اَمْرًا ﴿٥﴾ يَوْمَ تَرْجُفُ
الرَّاجِفَةُ ﴿٦﴾ تَتْبَعُهَا الرَّادِفَةُ ﴿٧﴾ قُلُوْبٌ يَّوْمَئِذٍ وَّاجِفَةٌ ﴿٨﴾

۽ اسان جي آيتن کي بلڪل ڪوڙو ڀائيندا هئا (٢٨). ۽ سڀ شيء کي لکي ڳڻي ڇڏيو اٿئون (٢٩). پوءِ (چئبن ته اِها سزا) چکو جو عذاب کان سواءِ اوهان تي (ٻيو) ڪجھ (ٻ) نه وڌائينداسون (٣٠). بيشڪ پرهيزگارن لاءِ ڪاميابي آهي (٣١). جو باغ ۽ انگور (٣٢). ۽ هم عمر نوجوان زالون (٣٣). ۽ شراب جا ڇلڪندڙ پيالا (هوندا) (٣٤). اُتي نه ڪا اجائي ٻڪ ۽ نه ڪو ڪوڙ ٻڌندا (٣٥). (اهو پورو) بدلو تنهنجي پالڻهار کان انعام عطا ڪيل حساب روءِ آهي (٣٦). جو آسمانن ۽ زمين جو ۽ جيڪي ٻنهي جي وچ ۾ آهي، تنهن جو ٻ ٻاجهارو پالڻهار آهي، ان (جي هيبت) کان ڪوبہ ورندي ڏئي نه سگهندو (٣٧). جنهن ڏينهن روح (جبريل) ۽ (سيئي) ملائڪ صفون ٻڌي بيهندا، (تنهن ڏينهن) جنهن کي ٻاجهاري (الله) موڪل ڏني هوندي ۽ صحيح ڳالھ ڳالهائي هوندائين، تنهن کان سواءِ (ٻيا ڪي ٻ) نه ڳالهائيندا (٣٨). اهو ڏينهن سچ پچ (ٿيڻو) آهي، تنهن ڪري جيڪو گهري سو پنهنجي پالڻهار ڏانهن (پنهنجي) رهڻ جو هنڌ ٺاهي (٣٩). بيشڪ اسان اوهان کي ويجهي عذاب (اچڻ) کان ڊيڄاري ڇڪاسون، جنهن ڏينهن ماڻهو اهو ڏسندو جيڪي سندس ٻنهي هٿن اڳي ڪري موڪليو هو ۽ ڪافر چوندو ته هئہ ارمان! جيڪر آءٌ مٽي هجان ها (ته چڱو) (٤٠).

سورة نازعات مڪي آهي ۽ هن ۾
ڇائيتاليھ آيتون ۽ ٻہ رڪوع آهن.

الله ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

اندر گهڙي (ساھ) ڇڪي آڻيندڙن (ملائڪن) جو قسم آهي (١). ۽ ڪولي آسانيءَ سان (ساھ جي) ڳنڍ ڇوڙيندڙن جو قسم آهي (٢). ۽ چڱيءَ طرح سان ترندڙن جو قسم آهي (٣). پوءِ ڊوڙي اڳرائي ڪندڙن جو قسم آهي (٤). پوءِ (سڀ) ڪم جي رٿيندڙن (ملائڪن جي) ٽولين جو قسم آهي (٥). ته جنهن ڏينهن ڌٻڻ واري ڌٻندي (٦). اُن کي پٺيان لڳندڙ (ٻيو ڌوڏو) پٺيان لڳندو (٧). تنهن ڏينهن ڪيترين ئي دليون ڏکي وڃڻ واريون هونديون (٨).

اَبْصَارُهَا خَاشِعَةٌ ﴿٩﴾ يَقُوْلُوْنَ ءَاِنَّا لَمَرْدُوْدُوْنَ فِى الْحَافِرَةِ ؕ ﴿١٠﴾
ءَاِذَا كُنَّا عِظَامًا نَّخِرَةً ؕ ﴿١١﴾ قَالُوْا تِلْكَ اِذًا كَرَّةٌ خَاسِرَةٌ ۘ ﴿١٢﴾
فَاِنَّمَا هِىَ زَجْرَةٌ وَّاحِدَةٌ ۙ ﴿١٣﴾ فَاِذَا هُمْ بِالسَّاهِرَةِ ؕ ﴿١٤﴾ هَلْ اَتٰىكَ
حَدِيْثُ مُوْسٰى ۘ ﴿١٥﴾ اِذْ نَادٰىهُ رَبُّهٗ بِالْوَادِ الْمُقَدَّسِ طُوًى ۚ ﴿١٦﴾
اِذْهَبْ اِلٰى فِرْعَوْنَ اِنَّهٗ طَغٰى ۖ ﴿١٧﴾ فَقُلْ هَلْ لَّكَ اِلٰٓى اَنْ
تَزَكّٰى ۙ ﴿١٨﴾ وَاَهْدِيَكَ اِلٰى رَبِّكَ فَتَخْشٰى ۚ ﴿١٩﴾ فَاَرٰىهُ الْاٰيَةَ
الْكُبْرٰى ۖ ﴿٢٠﴾ فَكَذَّبَ وَعَصٰى ۖ ﴿٢١﴾ ثُمَّ اَدْبَرَ يَسْعٰى ۖ ﴿٢٢﴾ فَحَشَرَ ۫
فَنَادٰى ۖ ﴿٢٣﴾ فَقَالَ اَنَا رَبُّكُمُ الْاَعْلٰى ۖ ﴿٢٤﴾ فَاَخَذَهُ اللّٰهُ نَكَالَ
الْاٰخِرَةِ وَالْاُوْلٰى ؕ ﴿٢٥﴾ اِنَّ فِىْ ذٰلِكَ لَعِبْرَةً لِّمَنْ يَّخْشٰى ؕ ﴿٢٦﴾ ءَاَنْتُمْ
اَشَدُّ خَلْقًا اَمِ السَّمَآءُ ؕ بَنٰىهَا ۫ ﴿٢٧﴾ رَفَعَ سَمْكَهَا فَسَوّٰىهَا ۙ ﴿٢٨﴾ وَ
اَغْطَشَ لَيْلَهَا وَاَخْرَجَ ضُحٰىهَا ۪ ﴿٢٩﴾ وَالْاَرْضَ بَعْدَ ذٰلِكَ
دَحٰىهَا ؕ ﴿٣٠﴾ اَخْرَجَ مِنْهَا مَآءَهَا وَمَرْعٰىهَا ۪ ﴿٣١﴾ وَالْجِبَالَ اَرْسٰىهَا ۙ ﴿٣٢﴾
مَتَاعًا لَّكُمْ وَلِاَنْعَامِكُمْ ؕ ﴿٣٣﴾ فَاِذَا جَآءَتِ الطَّآمَّةُ الْكُبْرٰى ۖ ﴿٣٤﴾
يَوْمَ يَتَذَكَّرُ الْاِنْسَانُ مَا سَعٰى ۙ ﴿٣٥﴾ وَبُرِّزَتِ الْجَحِيْمُ
لِمَنْ يَّرٰى ﴿٣٦﴾ فَاَمَّا مَنْ طَغٰى ۙ ﴿٣٧﴾ وَاٰثَرَ الْحَيٰوةَ الدُّنْيَا ۙ ﴿٣٨﴾

اُنهن جون اکيون (خواريءَ سبب) جهڪيون هونديون (٩). (هن ڪري ته) چون ٿا ته اسين پوئين پيرين موٽائباسون ڇا؟ (١٠). ڀلا جڏهن ڀُتا هڏا ٿيندا سون (تڏهن وري جيئنداسون ڇا؟) (١١). چوندا آهن ته اُنهيءَ مهل اِهو ڀيهر موٽڻ (وڏو) نقصان وارو آهي (١٢). پوءِ اِهو (واقعو) هڪڙي سخت هڪل آهي (١٣). پوءِ اُتي جو اُتي اُهي هڪ پڌري ميدان ۾ حاضر ٿيل هوندا (١٤). (اي پيغمبر!) تو وٽ موسىٰ جي خبر پهتي آهي ڇا؟ (١٥). جڏهن سندس پالڻهار کيس پاڪ ميدان طوىٰ ۾ سڏيو (١٦). ته فرعون ڏانهن وڃ ڇو ته هو حد کان لنگهيو آهي (١٧). پوءِ (اُن کي) چؤ ته هن ڏانهن (ڪجھ) خيال اٿيئي ته سڌرجين؟ (١٨). ۽ تنهنجي پالڻهار ڏانهن توکي (سڌو) رستو ڏيکاريان ته (تون ان کان) ڊڄين (١٩). پوءِ فرعون کي وڏي نشاني ڏيکاريائين (٢٠). پوءِ (فرعون موسىٰ کي) ڪوڙو ڀانيو ۽ نافرماني ڪيائين (٢١). وري (اُتان) پٺيرو ٿي تکو هلڻ لڳو (٢٢). پوءِ (پنهنجيءَ قوم کي) گڏ ڪيائين، پوءِ پڙهو ڏنائين (٢٣). پوءِ چيائين ته آءٌ اوهان جو تمام مٿانهون رب آهيان (٢٤). پوءِ الله ان کي آخرت ۽ دنيا جي عذاب ۾ پڪڙيو (٢٥). بيشڪ هن (قصي) ۾ انهيءَ لاءِ نصيحت آهي جيڪو ڊڄي (٢٦). ڀلا بڻاوت ۾ وڌيڪ ڏکيا اوهين آهيو يا آسمان؟ جنهن کي الله بڻايو (٢٧). اُن جي ٿولهه بلند ڪيائين، پوءِ ان کي برابر بهاريائين (٢٨). ۽ ان جي رات کي اونداهو ڪيائين ۽ ان جو سوجهرو (ڏينهن جو) پڌرو ڪيائين (٢٩). ۽ ان کان پوءِ زمين کي وڇايائين (٣٠). ان مان سندس پاڻي ۽ سندس گاهه ڪڍيائين (٣١). ۽ جبلن کي مضبوط کوڙيائين (٣٢). اوهان جي نفعي لاءِ ۽ اوهان جي ڍورن (جي نفعي) لاءِ (٣٣). پوءِ جڏهن وڏو واقعو (قيامت جو) ايندو (٣٤). اُن ڏينهن ماڻهو اُهو ياد ڪندو، جيڪي (دنيا ۾) ڪمايو هيائين (٣٥). ۽ دوزخ اُنهيءَ لاءِ پڌرو ڪبو جيڪو ڏسڻ گهرندو (٣٦). پوءِ جيڪو حد کان لنگهيو هوندو (٣٧). ۽ هن دنيا جي حياتيءَ کي اختيار ڪيو هوندائين (٣٨).

فَاِنَّ الْجَحِيْمَ هِىَ الْمَاْوٰى ﴿۳۹﴾ وَ اَمَّا مَنْ خَافَ مَقَامَ رَبِّهٖ وَ
نَهَى النَّفْسَ عَنِ الْهَوٰى ﴿۴۰﴾ فَاِنَّ الْجَنَّةَ هِىَ الْمَاْوٰى ﴿۴۱﴾
يَسْئَلُوْنَكَ عَنِ السَّاعَةِ اَيَّانَ مُرْسٰهَا ﴿۴۲﴾ فِيْمَ اَنْتَ مِنْ ذِكْرٰهَا ﴿۴۳﴾
اِلٰى رَبِّكَ مُنْتَهٰهَا ﴿۴۴﴾ اِنَّمَاۤ اَنْتَ مُنْذِرُ مَنْ يَّخْشٰهَا ﴿۴۵﴾ كَاَنَّهُمْ
يَوْمَ يَرَوْنَهَا لَمْ يَلْبَثُوْۤا اِلَّا عَشِيَّةً اَوْ ضُحٰهَا ﴿۴۶﴾

سُوْرَةُ عَبَسَ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ
عَبَسَ وَ تَوَلّٰۤى ﴿۱﴾ اَنْ جَآءَهُ الْاَعْمٰى ﴿۲﴾ وَ مَا يُدْرِيْكَ لَعَلَّهٗ
يَزَّكّٰۤى ﴿۳﴾ اَوْ يَذَّكَّرُ فَتَنْفَعَهُ الذِّكْرٰى ﴿۴﴾ اَمَّا مَنِ اسْتَغْنٰى ﴿۵﴾
فَاَنْتَ لَهٗ تَصَدّٰى ﴿۶﴾ وَ مَا عَلَيْكَ اَلَّا يَزَّكّٰى ﴿۷﴾ وَ اَمَّا مَنْ
جَآءَكَ يَسْعٰى ﴿۸﴾ وَ هُوَ يَخْشٰى ﴿۹﴾ فَاَنْتَ عَنْهُ تَلَهّٰى ﴿۱۰﴾ كَلَّاۤ
اِنَّهَا تَذْكِرَةٌ ﴿۱۱﴾ فَمَنْ شَآءَ ذَكَرَهٗ ﴿۱۲﴾ فِىْ صُحُفٍ مُّكَرَّمَةٍ ﴿۱۳﴾
مَّرْفُوْعَةٍ مُّطَهَّرَةٍ ﴿۱۴﴾ بِاَيْدِىْ سَفَرَةٍ ﴿۱۵﴾ كِرَامٍ بَرَرَةٍ ﴿۱۶﴾
قُتِلَ الْاِنْسَانُ مَاۤ اَكْفَرَهٗ ﴿۱۷﴾ مِنْ اَىِّ شَىْءٍ خَلَقَهٗ ﴿۱۸﴾
مِنْ نُّطْفَةٍ خَلَقَهٗ فَقَدَّرَهٗ ﴿۱۹﴾ ثُمَّ السَّبِيْلَ يَسَّرَهٗ ﴿۲۰﴾

تنهن جي جاءِ بيشڪ دوزخ آهي (٣٩). ۽ جيڪو پنهنجي پالڻهار جي (حضور ۾) روبرو بيهڻ جي هنڌ کان ڊنو ۽ نفس کي (هر) خواهش کان جهليائين (٤٠). پوءِ تنهن جي جاءِ بيشڪ بهشت آهي (٤١). (اي پيغمبر!) توکان قيامت بابت پڇن ٿا ته ان جو (واقعو) ڪڏهن ٿيڻ آهي؟ (٤٢). (اي پيغمبر!) اُن جي خبر بابت تون ڪهڙي خيال ۾ آهين؟ (٤٣). اُن جي پڇاڙيءَ (جي خبر) تنهنجي پالڻهار وٽ آهي (٤٤). جيڪو قيامت کان ڊڄي رڳو تنهن لاءِ تون ڊيڄاريندڙ آهين (٤٥). جنهن ڏينهن اُن کي ڏسندا (تنهن ڏينهن) ائين ڀائيندا ته ڄڻڪ هڪڙي وقت سنجهي يا اُن جي صبح کان سواءِ (دنيا ۾) رهيا ئي نه هيا (٤٦).

سورة عبس مڪي آهي ۽ هن ۾ ٻائيتاليهه آيتون ۽ هڪ رڪوع آهي.

الله ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

مُنهن ۾ گهنج وڌائين ۽ مُنهن موڙيائين (١). هن ڪري جو وٽس هڪ نابين آيو (٢). ۽ ڪنهن سمجهائي جيڪر اُهو سڌرجي ها! (٣). يا نصيحت ٻڌي ها، پوءِ اُها نصيحت ٻڌڻ نفعو ڏئيس ها (٤). پر جنهن بي پرواهي ڪئي (٥). پوءِ تنهن (جي سڌاري) لاءِ تون پٺيان پيو آهين (٦). هن ۾ توتي (ڪا ميار) ڪانهي ته اهو نه سڌري (٧). ۽ پر جيڪو تو وٽ ڊوڙندو آيو (٨). ۽ اُهو (پنهنجي الله کان) ڊڄندو آهي (٩). پوءِ تنهن کان تون غافل ٿئين ٿو (١٠). ائين نه آهي، بيشڪ اهي (قرآن جون آيتون) هڪ نصيحت آهي (١١). پوءِ جيڪو گهري سو ان (قرآن) کي ياد ڪري (١٢). (بيشڪ قرآن جون آيتون) تعظيم وارن ورقن ۾ (لکيل) آهن (١٣). جي مٿاهان ۽ پاڪ آهن (١٤). لکندڙن جي هٿن ۾ (١٥). جي سڳورا ڀلارا آهن (١٦). مار پئي انسان تي! ڪهڙو نه بي شڪر آهي! (١٧). (ڏيان ڪري ته الله) ڪهڙي شيءِ مان پيدا ڪيس (١٨). مَنيءَ جي هڪ ڦڙي مان خلقيائينس، پوءِ (وڌي ٿيڻ جو) اندازو مقرر ڪيائينس (١٩). وري (نڪرڻ جي) واٽ سنهنجي ڪيائينس (٢٠).

ثُمَّ اَمَاتَهٗ فَاَقْبَرَهٗ ﴿۲۱﴾ ثُمَّ اِذَا شَآءَ اَنْشَرَهٗ ﴿۲۲﴾ كَلَّا لَمَّا يَقْضِ مَآ
اَمَرَهٗ ﴿۲۳﴾ فَلْيَنْظُرِ الْاِنْسَانُ اِلٰى طَعَامِهٖٓ ﴿۲۴﴾ اَنَّا صَبَبْنَا الْمَآءَ
صَبًّا ﴿۲۵﴾ ثُمَّ شَقَقْنَا الْاَرْضَ شَقًّا ﴿۲۶﴾ فَاَنْبَتْنَا فِيْهَا حَبًّا ﴿۲۷﴾ وَّ
عِنَبًا وَّقَضْبًا ﴿۲۸﴾ وَّزَيْتُوْنًا وَّنَخْلًا ﴿۲۹﴾ وَّحَدَآئِقَ غُلْبًا ﴿۳۰﴾ وَّفَاكِهَةً
وَّاَبًّا ﴿۳۱﴾ مَّتَاعًا لَّكُمْ وَلِاَنْعَامِكُمْ ﴿۳۲﴾ فَاِذَا جَآءَتِ الصَّآخَّةُ ﴿۳۳﴾
يَوْمَ يَفِرُّ الْمَرْءُ مِنْ اَخِيْهِ ﴿۳۴﴾ وَاُمِّهٖ وَاَبِيْهِ ﴿۳۵﴾ وَصَاحِبَتِهٖ
وَبَنِيْهِ ﴿۳۶﴾ لِكُلِّ امْرِئٍ مِّنْهُمْ يَوْمَئِذٍ شَاْنٌ يُّغْنِيْهِ ﴿۳۷﴾
وُجُوْهٌ يَّوْمَئِذٍ مُّسْفِرَةٌ ﴿۳۸﴾ ضَاحِكَةٌ مُّسْتَبْشِرَةٌ ﴿۳۹﴾ وَوُجُوْهٌ
يَّوْمَئِذٍ عَلَيْهَا غَبَرَةٌ ﴿۴۰﴾ تَرْهَقُهَا قَتَرَةٌ ﴿۴۱﴾ اُولٰٓئِكَ هُمُ
الْكَفَرَةُ الْفَجَرَةُ ﴿۴۲﴾

سُوْرَةُ التَّكْوِيْرِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ○

اِذَا الشَّمْسُ كُوِّرَتْ ﴿۱﴾ وَاِذَا النُّجُوْمُ انْكَدَرَتْ ﴿۲﴾ وَاِذَا الْجِبَالُ
سُيِّرَتْ ﴿۳﴾ وَاِذَا الْعِشَارُ عُطِّلَتْ ﴿۴﴾ وَاِذَا الْوُحُوْشُ
حُشِرَتْ ﴿۵﴾ وَاِذَا الْبِحَارُ سُجِّرَتْ ﴿۶﴾ وَاِذَا النُّفُوْسُ زُوِّجَتْ ﴿۷﴾

وري مارياڻينس، پوءِ قبر ۾ رکيائينس (٢١). وري جڏهن گھرندو تڏهن اُن کي جيئرو کندو (٢٢). ائين نہ آهي، جيڪي فرمايائينس سو پورو نہ ڪيائين (٢٣). پوءِ جڳائي تہ ماڻهو پنهنجي کاڌي ڏانهن نهاري ڏسي (٢٤). تہ اسان پاڻيءَ کي چڱيءَ طرح (آسمان کان) پلٽيو (٢٥). وري زمين کي پوريءَ طرح چيريوسون (٢٦). پوءِ منجهس اَن ڄمايوسون (٢٧). ۽ انگور ۽ ترڪاريون (٢٨). ۽ زيتون ۽ کجيون (٢٩). ۽ گهاٽا باغ (٣٠). ۽ ميوو ۽ (وهڻن جو) گاھ (بہ) (٣١). اوهان جي نفعي لاءِ ۽ اوهان جي ڍورن (جي نفعي) لاءِ (٣٢). پوءِ جڏهن ڪن ٻوڙا ڪندڙ (دهشت واري) هڪل ايندي (٣٣). اُنهيءَ ڏينهن ماڻهو پنهنجي ڀاءُ کان ڀڄندو (٣٤). ۽ (پڻ) پنهنجيءَ ماءُ کان ۽ پنهنجي پيءُ کان (٣٥). ۽ پنهنجيءَ گهرواريءَ کان ۽ پنهنجن پٽن کان ڀڄندو (٣٦). اُنهن مان سڀڪنهن مڙس لاءِ اُن ڏينهن اهڙي حالت هوندي جو کيس بس هوندي (٣٧). ڪيترائي مُنهن ان ڏينهن روشن هوندا (٣٨). کلندڙ ۽ (تمام) سرها هوندا (٣٩). ۽ ڪيترائي مُنهن (هوندا) جن تي اُن ڏينهن رئي پيل هوندي (٤٠). جن کي ڪارنهن ويڙهي ويندي (٤١). اُهي ئي منڪر بدڪار آهن (٤٢).

سورة تكوير مكي آهي ۽ هن ۾ اُڻتيهہ آيتون ۽ هڪ رڪوع آهي.

الله ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

جڏهن سج ويڙهبو (١). ۽ جڏهن تارا ميرا ٿيندا (٢). ۽ جڏهن جبل هلايا ويندا (٣). ۽ جڏهن ڏيکون ڏاچيون بيڪار ڇڏبيون (٤). ۽ جڏهن جهنگلي جانور گڏ ڪبا (٥). ۽ جڏهن درياھ (باھ وانگر) تپائبا (٦). ۽ جڏهن ماڻهو پاڻ ۾ ملائبا (٧).

وَإِذَا الْمَوْءُدَةُ سُئِلَتْ (٨) بِأَيِّ ذَنْۢبٍ قُتِلَتْ (٩) وَإِذَا الصُّحُفُ
نُشِرَتْ (١٠) وَإِذَا السَّمَآءُ كُشِطَتْ (١١) وَإِذَا الْجَحِيمُ سُعِّرَتْ (١٢)
وَإِذَا الْجَنَّةُ أُزْلِفَتْ (١٣) عَلِمَتْ نَفْسٌ مَّآ أَحْضَرَتْ (١٤) فَلَآ
أُقْسِمُ بِالْخُنَّسِ (١٥) الْجَوَارِ الْكُنَّسِ (١٦) وَالَّيْلِ إِذَا عَسْعَسَ (١٧)
وَالصُّبْحِ إِذَا تَنَفَّسَ (١٨) إِنَّهُۥ لَقَوْلُ رَسُولٍ كَرِيمٍ (١٩) ذِى
قُوَّةٍ عِندَ ذِى الْعَرْشِ مَكِينٍ (٢٠) مُّطَاعٍ ثَمَّ أَمِينٍ (٢١) وَ
مَا صَاحِبُكُم بِمَجْنُونٍ (٢٢) وَلَقَدْ رَءَاهُ بِالْأُفُقِ الْمُبِينِ (٢٣)
وَمَا هُوَ عَلَى الْغَيْبِ بِضَنِينٍ (٢٤) وَمَا هُوَ بِقَوْلِ شَيْطَٰنٍ
رَّجِيمٍ (٢٥) فَأَيْنَ تَذْهَبُونَ (٢٦) إِنْ هُوَ إِلَّا ذِكْرٌ لِّلْعَٰلَمِينَ (٢٧)
لِمَن شَآءَ مِنكُمْ أَن يَسْتَقِيمَ (٢٨) وَمَا تَشَآءُونَ إِلَّآ أَن
يَشَآءَ اللَّهُ رَبُّ الْعَٰلَمِينَ (٢٩)

سُورَةُ الانفطار

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

إِذَا السَّمَآءُ انفَطَرَتْ (١) وَإِذَا الْكَوَاكِبُ انتَثَرَتْ (٢) وَإِذَا الْبِحَارُ
فُجِّرَتْ (٣) وَإِذَا الْقُبُورُ بُعْثِرَتْ (٤) عَلِمَتْ نَفْسٌ مَّا قَدَّمَتْ وَأَخَّرَتْ (٥)

ءِ جڏهن جيئري پوريل نياڻي پڇبي (٨). تہ ڪهڙي ڏوهہ ڪري ماري وئي؟ (٩). ءِ جڏهن اعمال ناما کولبا (١٠). ءِ جڏهن آسمان ڇلبو (١١). ءِ جڏهن دوزخ ڀڙڪائبو (١٢). ءِ جڏهن بهشت ويجهو ڪبو (١٣). (تڏهن) هرهڪ ماڻهو جيڪي حاضر ڪيو سو ڄاڻندو (١٤). پوئتي هٽندڙن تارن جو قسم کڻان ٿو (١٥). جي (ڪڏهن) سڌا هلندڙ آهن، (ڪڏهن) لڪي ويندڙ آهن (١٦). ءِ قسم آهي رات جو جڏهن پوئتي موٽندي آهي (١٧). ءِ قسم آهي صبح جو جڏهن ڦٽندو آهي (١٨). تہ بيشڪ اِهو (قرآن) هڪ موڪليل سڳوري (ملائڪ) جو پيغام ڏيڻ آهي (١٩). جو سگهہ وارو عرش جي مالڪ (الله) وٽ وڏي مرتبي وارو آهي (٢٠). جو مڃوتيءَ وارو اُتي، (ملڪوت ۾) امين آهي (٢١). ءِ (هيءُ) اوهان جو سنگتي (محمدﷺ کو) چريو نہ آهي (٢٢). ءِ بيشڪ (اوهان جي سنگتيءَ) ان (ملائڪ) کي آسمان جي پڌري ڪناري تي (چٽائي) ڏٺو آهي (٢٣). ءِ اِهو (اوهان جو سنگتي) ڳجهہ (جي ڳالهہ ڏسڻ) تي بخل ڪندڙ نہ آهي (٢٤). ءِ اهو (قرآن) تڙيل شيطان جو ڪلام نہ آهي (٢٥). پوءِ ڪيڏانهن ويجو ٿا؟ (٢٦). هيءُ (قرآن) جهان وارن جي نصيحت کان سواءِ (ٻيو) ڪجهہ نہ آهي (٢٧). اوهان مان جيڪو سڌو هلڻ گهري تنهن لاءِ آهي (٢٨). ءِ جهانن جي پالڻهار الله جي گُهر کان سواءِ (ٻيو) ڪجهہ اوهين گهري نہ سگهندؤ (٢٩).

سورة انفطار مڪي آهي ءِ هن ۾ اڻويهہ
آيتون ءِ هڪ رڪوع آهي.

الله ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

جڏهن آسمان ڦاٽندو (١). ءِ جڏهن تارا ڇڻي پوندا (٢). ءِ جڏهن سمنڊ تمام جوش سان وهائبا (٣). ءِ جڏهن قبرون ڦٽبيون (٤). (تڏهن) سيڪو شخص اُهو ڄاڻندو جيڪي اڳي موڪليو هيائين ءِ جيڪي پوئتي ڇڏيو هيائين (٥).

يٰۤاَيُّهَا الْاِنْسَانُ مَا غَرَّكَ بِرَبِّكَ الْكَرِيْمِۙ ۶ الَّذِيْ خَلَقَكَ
فَسَوّٰىكَ فَعَدَلَكَۙ ۷ فِيْۤ اَيِّ صُوْرَةٍ مَّا شَآءَ رَكَّبَكَؕ ۸ كَلَّا بَلْ
تُكَذِّبُوْنَ بِالدِّيْنِۙ ۹ وَاِنَّ عَلَيْكُمْ لَحٰفِظِيْنَۙ ۱۰ كِرَامًا كَاتِبِيْنَۙ ۱۱
يَعْلَمُوْنَ مَا تَفْعَلُوْنَ ۱۲ اِنَّ الْاَبْرَارَ لَفِيْ نَعِيْمٍۚ ۱۳ وَّاِنَّ
الْفُجَّارَ لَفِيْ جَحِيْمٍۚ ۱۴ يَّصْلَوْنَهَا يَوْمَ الدِّيْنِ ۱۵ وَمَا هُمْ
عَنْهَا بِغَآئِبِيْنَؕ ۱۶ وَمَآ اَدْرٰىكَ مَا يَوْمُ الدِّيْنِۙ ۱۷ ثُمَّ مَآ
اَدْرٰىكَ مَا يَوْمُ الدِّيْنِؕ ۱۸ يَوْمَ لَا تَمْلِكُ نَفْسٌ لِّنَفْسٍ
شَيْـًٔاؕ وَالْاَمْرُ يَوْمَئِذٍ لِّلّٰهِ ۱۹

سُوْرَةُ الْمُطَفِّفِيْنَ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ
وَيْلٌ لِّلْمُطَفِّفِيْنَۙ ۱ الَّذِيْنَ اِذَا اكْتَالُوْا عَلَى النَّاسِ يَسْتَوْفُوْنَؗ ۲
وَاِذَا كَالُوْهُمْ اَوْ وَّزَنُوْهُمْ يُخْسِرُوْنَؕ ۳ اَلَا يَظُنُّ اُولٰٓئِكَ اَنَّهُمْ
مَّبْعُوْثُوْنَۙ ۴ لِيَوْمٍ عَظِيْمٍۙ ۵ يَّوْمَ يَقُوْمُ النَّاسُ لِرَبِّ
الْعٰلَمِيْنَؕ ۶ كَلَّاۤ اِنَّ كِتٰبَ الْفُجَّارِ لَفِيْ سِجِّيْنٍؕ ۷ وَمَآ اَدْرٰىكَ
مَا سِجِّيْنٌؕ ۸ كِتٰبٌ مَّرْقُوْمٌؕ ۹ وَيْلٌ يَّوْمَئِذٍ لِّلْمُكَذِّبِيْنَۙ ۱۰

اي انسان! تو کي تنهنجي (اُنهيءَ) سڳوري پالڻهار کان ڪهڙيءَ شيءِ ٺڳيو؟ (٦). جنهن توکي پيدا ڪيو، پوءِ تو کي سنئين لڳين ڪيائين، پوءِ توکي برابر ڪيائين (٧). جهڙيءَ صورت ۾ گهريائين (تهڙيءَ ۾) تنهنجي جوڙ جوڙيائين (٨). ائين نہ آهي، بلڪ اوهين عملن جي جزا ڏيڻ کي ڪوڙ ڀائيندا آهيو (٩). ۽ بيشڪ اوهان تي نگهبان (مقرر ٿيل) آهن (١٠). سڳورا، لکڻ وارا (١١). جيڪي اوهين ڪندا آهيو، سو ڄاڻندا آهن (١٢). بيشڪ ڀلارا (بهشت جي) نعمت ۾ هوندا (١٣). ۽ بيشڪ گنهگار دوزخ ۾ هوندا (١٤). عملن جي بدلي جي ڏينهن دوزخ ۾ داخل ٿيندا (١٥). ۽ ان کان اُهي لڪل نہ هوندا (١٦). ۽ ڪنهن سمجهايئي تہ عملن جي بدلي جو ڏينهن ڇا آهي؟ (١٧). وري (بہ چئون ٿا تہ) ڪنهن سمجهايئي تہ عملن جي بدلي جو ڏينهن ڇا آهي؟ (١٨). اُهو هڪ ڏينهن آهي جو ڪو جيءُ ڪنهن جيءَ کي ڪجهہ فائدو پهچائي نہ سگهندو ۽ ان ڏينهن (سڄي) حڪومت خاص الله جي هوندي (١٩).

سورة مطففين مڪي آهي ۽ هن ۾ ڇٽيهہ
آيتون ۽ هڪ رڪوع آهي.

الله ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

(تور ۽ ماپ) اُنهن گهٽ ڪري ڏيندڙن لاءِ ويل آهي (١). جي جڏهن (پاڻ ۾) ماڻهن کان مئي وٺندا آهن، تڏهن بلڪل پورو ڪري وٺندا آهن (٢). ۽ جڏهن انهن کي مئي ڏيندا آهن يا ڪين توري ڏيندا آهن (تڏهن) گهٽائي ڏيندا آهن (٣). اِهي يقين نہ ٿا ڪن ڇا تہ ڪين (ضرور) اٿاربو؟ (٤). اُنهيءَ وڏي ڏينهن لاءِ (٥). جنهن ڏينهن ماڻهو جهانن جي پالڻهار اڳيان اُٿي بيهندا (٦). سچ آهي تہ بيشڪ بدڪارن جو اعمالنامو سجين ۾ آهي (٧). ۽ ڪنهن سمجهايئي تہ سجين ڇا آهي؟ (٨). هڪ لکيل دفتر آهي (٩). اُن ڏينهن (اُنهن) ڪوڙ ڀائيندڙن لاءِ ويل آهي (١٠).

الَّذِيْنَ يُكَذِّبُوْنَ بِيَوْمِ الدِّيْنِ ﴿۱۱﴾ ط وَمَا يُكَذِّبُ بِهٖٓ اِلَّا كُلُّ
مُعْتَدٍ اَثِيْمٍ ﴿۱۲﴾ لا اِذَا تُتْلٰى عَلَيْهِ اٰيٰتُنَا قَالَ اَسَاطِيْرُ
الْاَوَّلِيْنَ ﴿۱۳﴾ ط كَلَّا بَلْ سکتہ رَانَ عَلٰى قُلُوْبِهِمْ مَّا كَانُوْا يَكْسِبُوْنَ ﴿۱۴﴾
كَلَّآ اِنَّهُمْ عَنْ رَّبِّهِمْ يَوْمَئِذٍ لَّمَحْجُوْبُوْنَ ﴿۱۵﴾ ط ثُمَّ اِنَّهُمْ
لَصَالُوا الْجَحِيْمِ ﴿۱۶﴾ ط ثُمَّ يُقَالُ هٰذَا الَّذِيْ كُنْتُمْ بِهٖ تُكَذِّبُوْنَ ﴿۱۷﴾ ط
كَلَّآ اِنَّ كِتٰبَ الْاَبْرَارِ لَفِيْ عِلِّيِّيْنَ ﴿۱۸﴾ ط وَمَآ اَدْرٰىكَ مَا عِلِّيُّوْنَ ﴿۱۹﴾ ط
كِتٰبٌ مَّرْقُوْمٌ ﴿۲۰﴾ لا يَّشْهَدُهُ الْمُقَرَّبُوْنَ ﴿۲۱﴾ ط اِنَّ الْاَبْرَارَ لَفِيْ
نَعِيْمٍ ﴿۲۲﴾ لا عَلَى الْاَرَآئِكِ يَنْظُرُوْنَ ﴿۲۳﴾ لا تَعْرِفُ فِيْ وُجُوْهِهِمْ
نَضْرَةَ النَّعِيْمِ ﴿۲۴﴾ ج يُسْقَوْنَ مِنْ رَّحِيْقٍ مَّخْتُوْمٍ ﴿۲۵﴾ لا خِتٰمُهٗ
مِسْكٌ ط وَفِيْ ذٰلِكَ فَلْيَتَنَافَسِ الْمُتَنَافِسُوْنَ ﴿۲۶﴾ ط وَ
مِزَاجُهٗ مِنْ تَسْنِيْمٍ ﴿۲۷﴾ لا عَيْنًا يَّشْرَبُ بِهَا الْمُقَرَّبُوْنَ ﴿۲۸﴾ ط
اِنَّ الَّذِيْنَ اَجْرَمُوْا كَانُوْا مِنَ الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا يَضْحَكُوْنَ ﴿۲۹﴾ زصلے
وَاِذَا مَرُّوْا بِهِمْ يَتَغَامَزُوْنَ ﴿۳۰﴾ زصلے وَاِذَا انْقَلَبُوْٓا اِلٰٓى
اَهْلِهِمُ انْقَلَبُوْا فَكِهِيْنَ ﴿۳۱﴾ زصلے وَاِذَا رَاَوْهُمْ قَالُوْٓا اِنَّ
هٰٓؤُلَآءِ لَضَآلُّوْنَ ﴿۳۲﴾ لا وَمَآ اُرْسِلُوْا عَلَيْهِمْ حٰفِظِيْنَ ﴿۳۳﴾ ط

جيڪي عملن جي بدلي جي ڏينهن کي ڪوڙ ڀانئيندا آهن (١١). ۽ ان کي سيڪنهن حد کان لنگهندڙ گنهگار کان سواءِ (ٻيو) ڪو ڪوڙ نہ ڀانئيندو (١٢). جڏهن اسان جون آيتون ڪيس پڙهي ٻڌائبيون آهن (تڏهن) چوندو آهي تہ (اهي) اڳين جون آکاڻيون آهن (١٣). ائين بلڪل نہ آهي! بلڪ جيڪي ڪمائيندا هيا، تنهن جي ڪٽ سندين دلين تي چمي وئي آهي (١٤). ائين نہ آهي. پنهنجي پالڻهار (جي سامهون اچڻ) کان انهيءَ ڏينهن روڪيل هوندا (١٥). وري بيشڪ اُهي دوزخ ۾ (پرپاهرو) گهڙڻ وارا هوندا (١٦). وري چئبن تہ هيءُ اُهو دوزخ آهي، جنهن کي اوهين ڪوڙ ڀانئيندا هيؤ (١٧). سچ آهي تہ بيشڪ ڀلارن جو اعمالنامو عليين ۾ آهي (١٨). ۽ ڪنهن سمجهايئي تہ عليين ڇا آهي؟ (١٩). هڪ لکيل دفتر آهي (٢٠). اُن وٽ (الله جا) مقرب (ملائڪ) حاضر رهندا آهن (٢١). بيشڪ ڀلارا (بهشت جي) نعمت ۾ هوندا (٢٢). پلنگن تي ويهي نظارو پيا ڪندا (٢٣). (سيني پاسن کان) سندن منهن مان ئي نعمت جي تازگي پيو معلوم ڪندين (٢٤). مهر لڳل صاف شراب مان پيو پيارين (٢٥). جنهن جي مهر مشڪ جي هوندي ۽ شوقينن کي جڳائي تہ انهيءَ ۾ ئي شوق رکن (٢٦). ان جي ملاوت تسنيم (جي پاڻيءَ) مان هوندي (٢٧). جو هڪ چشمو آهي، جنهن مان الله جا ويجها (ٻانها) پيئندا (٢٨). بيشڪ ڏوهاري (دنيا ۾) مؤمنن تي کلندا هئا (٢٩). ۽ جڏهن وٽانئن لنگهندا هئا، تڏهن (مؤمنن تي حقارت ڪري) هڪ ٻئي کي ميچون ڏيندا هئا (٣٠). ۽ جڏهن پنهنجن گهروارن ڏانهن موٽندا هئا (تڏهن) ڏاڍيون خوشيون ڪندا موٽندا هئا (٣١). ۽ جڏهن مؤمنن کي ڏسندا هئا (تڏهن) چوندا هئا تہ بيشڪ اهي گمراه آهن (٣٢). ۽ (حقيقت ڪري) اُهي مؤمنن تي نگهبان ڪري نہ موڪليا ويا هيا (٣٣).

فَالْيَوْمَ الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا مِنَ الْكُفَّارِ يَضْحَكُوْنَ ﴿۳۴﴾ عَلَى
الْاَرَآئِكِ يَنْظُرُوْنَ ﴿۳۵﴾ هَلْ ثُوِّبَ الْكُفَّارُ مَا كَانُوْا يَفْعَلُوْنَ ﴿۳۶﴾

سُوْرَةُ الْاِنْشِقَاقِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ○
اِذَا السَّمَآءُ انْشَقَّتْ ﴿۱﴾ وَاَذِنَتْ لِرَبِّهَا وَحُقَّتْ ﴿۲﴾ وَاِذَا
الْاَرْضُ مُدَّتْ ﴿۳﴾ وَاَلْقَتْ مَا فِيْهَا وَتَخَلَّتْ ﴿۴﴾ وَاَذِنَتْ
لِرَبِّهَا وَحُقَّتْ ﴿۵﴾ يٰاَيُّهَا الْاِنْسَانُ اِنَّكَ كَادِحٌ اِلٰى رَبِّكَ
كَدْحًا فَمُلٰقِيْهِ ﴿۶﴾ فَاَمَّا مَنْ اُوْتِيَ كِتٰبَهٗ بِيَمِيْنِهٖ ﴿۷﴾
فَسَوْفَ يُحَاسَبُ حِسَابًا يَّسِيْرًا ﴿۸﴾ وَّيَنْقَلِبُ اِلٰى اَهْلِهٖ
مَسْرُوْرًا ﴿۹﴾ وَاَمَّا مَنْ اُوْتِيَ كِتٰبَهٗ وَرَآءَ ظَهْرِهٖ ﴿۱۰﴾ فَسَوْفَ
يَدْعُوْا ثُبُوْرًا ﴿۱۱﴾ وَّيَصْلٰى سَعِيْرًا ﴿۱۲﴾ اِنَّهٗ كَانَ فِيْ اَهْلِهٖ
مَسْرُوْرًا ﴿۱۳﴾ اِنَّهٗ ظَنَّ اَنْ لَّنْ يَّحُوْرَ ﴿۱۴﴾ بَلٰى اِنَّ رَبَّهٗ
كَانَ بِهٖ بَصِيْرًا ﴿۱۵﴾ فَلَآ اُقْسِمُ بِالشَّفَقِ ﴿۱۶﴾ وَالَّيْلِ وَمَا
وَسَقَ ﴿۱۷﴾ وَالْقَمَرِ اِذَا اتَّسَقَ ﴿۱۸﴾ لَتَرْكَبُنَّ طَبَقًا عَنْ طَبَقٍ ﴿۱۹﴾ فَمَا
لَهُمْ لَا يُؤْمِنُوْنَ ﴿۲۰﴾ وَاِذَا قُرِئَ عَلَيْهِمُ الْقُرْاٰنُ لَا يَسْجُدُوْنَ ﴿۲۱﴾ السجدۃ

تنهن ڪري اڄ مؤمن ڪافرن تي کلن ٿا (٣٤). پلنگن تي (ويهي) نظارو ڪن ٿا (٣٥). (۽ چون ٿا) تہ ڪافرن کي اُنهيءَ جو بدلو ڏنو ويو آهي ڇا جيڪي اُهي ڪندا هئا؟ (٣٦).

سورة انشقاق مڪي آهي ۽ هن ۾ پنجويهہ آيتون ۽ هڪ رڪوع آهي.

الله ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

جڏهن آسمان ڦاٽندو (١). ۽ پنهنجي پالڻهار جو حڪم ڪن ڏيئي ٻڌندو ۽ (ٻڌڻ) حق اٿس (٢). ۽ جڏهن زمين پکيڙبي (٣). ۽ جيڪي اُن ۾ هوندو سو (سڀ) ڪڍي اڇليندي ۽ خالي ٿيندي (۴). ۽ پنهنجي پالڻهار جو حڪم ڪن ڏئي ٻڌندي ۽ (ٻڌڻ) حق اٿس (٥). اي انسان! تون پنهنجي پالڻهار ڏانهن (پهچڻ ۾) تمام گهڻي تڪليف وٺڻ وارو آهين، جو ان کي (وڃي) ملندين (٦). پوءِ اُهو (ماڻهو) جنهن کي سندس سڄي هٿ ۾ سندس اعمالنامو ڏبو (٧). تنهن سان آسانيءَ طرح سگهوئي حساب ڪبو (٨). ۽ پنهنجن گهروارن ڏانهن خوش ٿي موٽندو (٩). ۽ اُهو (ماڻهو) جنهن کي سندس اعمالنامو سندس پٺيءَ پويان ڏبو (١٠). سو سگهوئي موت کي سڏيندو (١١). ۽ دوزخ ۾ گهڙندو (١٢). ڇو تہ اُهو (دنيا ۾) پنهنجن گهروارن ۾ خوش (حال) هو (١٣). بيشڪ اُهيءَ ڀانيو هو تہ (الله ڏانهن) ڪڏهن نہ موٽندو (١۴). هائو! (موٽندو)، ڇو تہ سندس پالڻهار ان کي ڏسندڙ آهي (١٥). پوءِ شفق (سج لهڻ واري ڳاڙهاڻ) جو قسم کڻان ٿو (١٦). ۽ رات جو قسم (کڻان ٿو) ۽ جنهن کي گڏ ڪيو اٿس (تنهن جو بہ) (١٧). ۽ چنڊ جو قسم (کڻان ٿو) جڏهن پورو روشن ٿئي (١٨). تہ هڪ حال کان ٻئي حال تي ضرور چڙهندؤ (١٩). پوءِ هنن (ڪافرن) کي ڇا (ٿيو) آهي، جو ايمان نہ آڻيندا آهن؟ (٢٠). ۽ جڏهن مٿن قرآن پڙهبو آهي، (تڏهن) سجدو نہ ڪندا آهن؟ (٢١).

بَلِ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا يُكَذِّبُوْنَ ﴿۲۲﴾ وَاللّٰهُ اَعْلَمُ بِمَا يُوْعُوْنَ ﴿۲۳﴾
فَبَشِّرْهُمْ بِعَذَابٍ اَلِيْمٍ ﴿۲۴﴾ اِلَّا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا وَعَمِلُوا
الصّٰلِحٰتِ لَهُمْ اَجْرٌ غَيْرُ مَمْنُوْنٍ ﴿۲۵﴾

سُوْرَةُ الْبُرُوْجِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ
وَالسَّمَآءِ ذَاتِ الْبُرُوْجِ ﴿۱﴾ وَالْيَوْمِ الْمَوْعُوْدِ ﴿۲﴾ وَشَاهِدٍ
وَّمَشْهُوْدٍ ﴿۳﴾ قُتِلَ اَصْحٰبُ الْاُخْدُوْدِ ﴿۴﴾ النَّارِ ذَاتِ
الْوَقُوْدِ ﴿۵﴾ اِذْ هُمْ عَلَيْهَا قُعُوْدٌ ﴿۶﴾ وَّهُمْ عَلٰى مَا يَفْعَلُوْنَ
بِالْمُؤْمِنِيْنَ شُهُوْدٌ ﴿۷﴾ وَمَا نَقَمُوْا مِنْهُمْ اِلَّآ اَنْ يُّؤْمِنُوْا بِاللّٰهِ
الْعَزِيْزِ الْحَمِيْدِ ﴿۸﴾ الَّذِيْ لَهٗ مُلْكُ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ ۭ وَ
اللّٰهُ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ شَهِيْدٌ ﴿۹﴾ اِنَّ الَّذِيْنَ فَتَنُوا الْمُؤْمِنِيْنَ وَ
الْمُؤْمِنٰتِ ثُمَّ لَمْ يَتُوْبُوْا فَلَهُمْ عَذَابُ جَهَنَّمَ وَلَهُمْ عَذَابُ
الْحَرِيْقِ ﴿۱۰﴾ اِنَّ الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا وَعَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ لَهُمْ جَنّٰتٌ
تَجْرِيْ مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهٰرُ ۭ ذٰلِكَ الْفَوْزُ الْكَبِيْرُ ﴿۱۱﴾ اِنَّ
بَطْشَ رَبِّكَ لَشَدِيْدٌ ﴿۱۲﴾ اِنَّهٗ هُوَ يُبْدِئُ وَيُعِيْدُ ﴿۱۳﴾

بلڪ (اهي) ڪافر ڪوڙ ڀائيندا آهن (٢٢). ۽ جيڪي (پنهنجي دلين ۾) سانيندا آهن، سو الله چڱيءَ طرح ڄاڻندڙ آهي (٢٣). پوءِ کين ڏکوئيندڙ عذاب جي خبر ڏي (٢٤). پر جن ايمان آندو ۽ چڱا ڪم ڪيا تن لاءِ اڻ کُٽ اَجر آهي (٢٥).

سورة بروج مڪي آهي ۽ هن ۾ ٻا ويهه آيتون ۽ هڪ رڪوع آهي.

الله ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

برجن واري آسمان جو قسم آهي (١). ۽ وعدي ڪيل ڏينهن (قيامت) جو قسم آهي (٢). ۽ شاهد ۽ جنهن تي شاهدي ڏني وڃي، تنهن جو قسم آهي (٣). تہ کاهين وارا ماريا وڃن (شال) (٤). گهڻي ٻـل واري باهہ وارا (٥). جڏهن اُهي اُنهيءَ (باهہ جي کاهين) تي ويٺل هيا (٦). ۽ جيڪي اُنهن مسلمانن سان (ظلم) ٿي ڪيو، تنهن کي روبرو ڏسڻ وارا هيا (٧). ۽ اُنهن هن کان سواءِ (ٻيءَ) ڪنهن ڳالهہ جو وير نہ ٿي ورتو تہ انهن اُنهيءَ غالب ساراهيل الله تي ايمان آندو هو (٨). جنهن کي آسمانن ۽ زمين جي بادشاهي آهي ۽ الله سڀ شيءِ جي خبر رکندڙ آهي (٩). بيشڪ جن (ماڻهن) مؤمنن ۽ مؤمنياڻين کي ايذايو، وري توبهہ نہ ڪيائون، تن لاءِ دوزخ جو عذاب آهي ۽ انهن لاءِ ساڙيندڙ عذاب (بہ) آهي (١٠). بيشڪ جن ايمان آندو ۽ چڱا ڪم ڪيا تن لاءِ اهڙا باغ آهن، جن جي هيٺان نهرون پيون وهن، اها وڏي ڪاميابي آهي (١١). بيشڪ تنهنجي پالڻهار جو پڪڙڻ بلڪل سخت آهي (١٢). بيشڪ اُهو پهريون دفعو بڻائي ٿو ۽ وري ٻيهر موٽائيندو (١٣).

وَهُوَ الْغَفُوْرُ الْوَدُوْدُ ﴿١٤﴾ ذُو الْعَرْشِ الْمَجِيْدُ ﴿١٥﴾ فَعَّالٌ لِّمَا
يُرِيْدُ ﴿١٦﴾ هَلْ اَتٰىكَ حَدِيْثُ الْجُنُوْدِ ﴿١٧﴾ فِرْعَوْنَ وَثَمُوْدَ ﴿١٨﴾
بَلِ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا فِيْ تَكْذِيْبٍ ﴿١٩﴾ وَّاللّٰهُ مِنْ وَّرَآئِهِمْ مُّحِيْطٌ ﴿٢٠﴾
بَلْ هُوَ قُرْاٰنٌ مَّجِيْدٌ ﴿٢١﴾ فِيْ لَوْحٍ مَّحْفُوْظٍ ﴿٢٢﴾

سُوْرَةُ الطَّارِقِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

وَالسَّمَآءِ وَالطَّارِقِ ﴿١﴾ وَمَآ اَدْرٰىكَ مَا الطَّارِقُ ﴿٢﴾
النَّجْمُ الثَّاقِبُ ﴿٣﴾ اِنْ كُلُّ نَفْسٍ لَّمَّا عَلَيْهَا حَافِظٌ ﴿٤﴾
فَلْيَنْظُرِ الْاِنْسَانُ مِمَّ خُلِقَ ﴿٥﴾ خُلِقَ مِنْ مَّآءٍ دَافِقٍ ﴿٦﴾
يَّخْرُجُ مِنْ بَيْنِ الصُّلْبِ وَالتَّرَآئِبِ ﴿٧﴾ اِنَّهٗ عَلٰى رَجْعِهٖ
لَقَادِرٌ ﴿٨﴾ يَوْمَ تُبْلَى السَّرَآئِرُ ﴿٩﴾ فَمَا لَهٗ مِنْ قُوَّةٍ وَّلَا
نَاصِرٍ ﴿١٠﴾ وَالسَّمَآءِ ذَاتِ الرَّجْعِ ﴿١١﴾ وَالْاَرْضِ ذَاتِ
الصَّدْعِ ﴿١٢﴾ اِنَّهٗ لَقَوْلٌ فَصْلٌ ﴿١٣﴾ وَّمَا هُوَ بِالْهَزْلِ ﴿١٤﴾ اِنَّهُمْ
يَكِيْدُوْنَ كَيْدًا ﴿١٥﴾ وَّاَكِيْدُ كَيْدًا ﴿١٦﴾ فَمَهِّلِ الْكٰفِرِيْنَ
اَمْهِلْهُمْ رُوَيْدًا ﴿١٧﴾

۽ اُھو ئي بخشڻھار گھڻي مھر ڪندڙ آھي (١٤). (جو) عرش جو مالڪ تمام وڏي شان وارو آھي (١٥). جيڪي گھري سو ڪرڻ وارو ئي آھي (١٦). تو وٽ لشڪرن جي خبر (نہ) آئي آھي ڇا؟ (١٧). (يعني) فرعون ۽ ثمود جي (١٨). بلڪ ڪافر ڪوڙ ڀائڻ ۾ (لڳا پيا) آھن (١٩). ۽ الله سندن چوڌير گھيرو ڪندڙ آھي (٢٠). بلڪ ھيءُ سڳورو قرآن آھي (٢١). حفاظت ڪيل تختي ۾ لکيل آھي (٢٢).

سورة طارق مڪي آھي ۽ ھن ۾ سترھن آيتون ۽ ھڪ رڪوع آھي.

الله ٻاجھاري مھربان جي نالي سان (شروع)

آسمان جو ۽ رات جي وقت ايندڙ جو قسم آھي (١). ۽ ڪنھن سمجھائيءِ تہ رات جو ايندڙ ڇا آھي؟ (٢). (اُھو) چمڪندڙ تارو آھي (٣). تہ ڪو جيءُ اھڙو ڪونھي جنھن تي ھڪ نگھبان مقرر ٿيل (نہ) آھي (۴). تنھن ڪري ماڻھوءَ کي گھرجي تہ نھاري ڏسي تہ ڪيس ڇا مان ٺاھيو ويو آھي؟ (۵). ٽپي سان نڪرندڙ پاڻيءَ مان ٺاھيو ويس (٦). جو پٺيءَ ۽ اُرھ جي وچ مان نڪرندو آھي (٧). بيشڪ الله سندس ورِي موٽائڻ تي وس وارو آھي (٨). جنھن ڏينھن (ماڻھن جي دلين جا) سڀ ڳجھ جاچيا ويندا (٩). تنھن ڏينھن نہ ڪا سگھہ رھندس ۽ نہ ڪو واھرو (ھوندس) (١٠). ۽ مينھن واري آسمان جو قسم آھي (١١). ۽ ڦاٽڻ واريءَ زمين جو (بہ) قسم آھي (١٢). تہ بيشڪ قرآن ھڪ فيصلو ڪندڙ ڳالھہ آھي (١٣). ۽ ھيءُ قرآن ڪا ٺٺوليءَ (جي ڳالھہ) نہ آھي (١۴). بيشڪ ڪافر ھڪ (طرح جي) ڳجھي رٿ رٿين ٿا (١٥). ۽ (آءٌ بہ) ھڪ (طرح جي) رٿ رٿيان ٿو (١٦). پوءِ ڪافرن کي ڍر ڏي ۽ ٿوري مدت کين ڇڏي ڏي (١٧).

سُورَةُ الْأَعْلَىٰ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

سَبِّحِ اسْمَ رَبِّكَ الْأَعْلَى ١ الَّذِي خَلَقَ فَسَوَّىٰ ٢ وَالَّذِي قَدَّرَ
فَهَدَىٰ ٣ وَالَّذِي أَخْرَجَ الْمَرْعَىٰ ٤ فَجَعَلَهُ غُثَاءً أَحْوَىٰ ٥
سَنُقْرِئُكَ فَلَا تَنْسَىٰ ٦ إِلَّا مَا شَاءَ اللَّهُ ۚ إِنَّهُ يَعْلَمُ الْجَهْرَ وَمَا
يَخْفَىٰ ٧ وَنُيَسِّرُكَ لِلْيُسْرَىٰ ٨ فَذَكِّرْ إِنْ نَفَعَتِ الذِّكْرَىٰ ٩ سَيَذَّكَّرُ
مَنْ يَخْشَىٰ ١٠ وَيَتَجَنَّبُهَا الْأَشْقَى ١١ الَّذِي يَصْلَى النَّارَ الْكُبْرَىٰ ١٢
ثُمَّ لَا يَمُوتُ فِيهَا وَلَا يَحْيَىٰ ١٣ قَدْ أَفْلَحَ مَنْ تَزَكَّىٰ ١٤ وَذَكَرَ اسْمَ
رَبِّهِ فَصَلَّىٰ ١٥ بَلْ تُؤْثِرُونَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا ١٦ وَالْآخِرَةُ خَيْرٌ وَ
أَبْقَىٰ ١٧ إِنَّ هَٰذَا لَفِي الصُّحُفِ الْأُولَىٰ ١٨ صُحُفِ إِبْرَاهِيمَ وَمُوسَىٰ ١٩

سُورَةُ الْغَاشِيَةِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

هَلْ أَتَاكَ حَدِيثُ الْغَاشِيَةِ ١ وُجُوهٌ يَوْمَئِذٍ خَاشِعَةٌ ٢ عَامِلَةٌ
نَاصِبَةٌ ٣ تَصْلَىٰ نَارًا حَامِيَةً ٤ تُسْقَىٰ مِنْ عَيْنٍ آنِيَةٍ ٥ لَيْسَ
لَهُمْ طَعَامٌ إِلَّا مِنْ ضَرِيعٍ ٦ لَا يُسْمِنُ وَلَا يُغْنِي مِنْ جُوعٍ ٧

سورة اعلىٰ مڪي آهي ۽ هن ۾ اڻويهه
آيتون ۽ هڪ رڪوع آهي.

اللّٰه ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

(اي پيغمبر!) اُنهيءَ پنهنجي تمام مٿاهين پالڻهار جي نالي جي پاڪائي بيان ڪر (١). جنهن (ساريءَ مخلوقات کي) خلقيو، پوءِ سنئين لڳين ڪيائين (٢). ۽ جنهن اندازو ڪيو، پوءِ سڌو رستو ڏيکاريائين (٣). ۽ جنهن تازو گاهه ڄمايو (٤). پوءِ ان کي سڪو سڙيو ڪيائين (٥). اسين توکي (قرآن) پاڙهينداسون، پوءِ نه وساريندين (٦). مگر جيڪي اللّٰه گهريو آهي. بيشڪ اهو ظاهر ڄاڻندو آهي ۽ جيڪي ڳجهو آهي، تنهن کي (به) (٧). ۽ (نجات جو) آسان رستو تو کي سهنجو ڪري ڏينداسين (٨). پوءِ جيڪڏهن نصيحت ڏيڻ فائدو ڪري ته نصيحت ڪر (٩). جيڪو ڊڄندو سو سٽت سمجهه وٺندو (١٠). ۽ اُن (نصيحت وٺڻ) کان (اُهو) صفا نياڳو پاسو ڪندو (١١). جو وڏيءَ باهه ۾ گهڙندو (١٢). وري نڪي اُتي مرندو ۽ نڪي جيئرو رهندو (١٣). بيشڪ اُهو ڪامياب ٿيو جيڪو سڌريو (١٤). ۽ پڻ پنهنجي پالڻهار جو نالو ياد ڪري نماز پڙهندو رهيو (١٥). بلڪ دنيا جي حياتيءَ کي (آخرت کان) پسند ڪندا آهيو (١٦). ۽ (حقيقت ڪري) آخرت ڀلي آهي ۽ هميشه رهڻ واري آهي (١٧). بيشڪ هيءُ (بيان) پهرين صحيفن ۾ (به لکيل) آهي (١٨). جي صحيفا ابراهيم ۽ موسىٰ جا آهن (١٩).

سورة غاشية مڪي آهي ۽ هن ۾ ڇويهه
آيتون ۽ هڪ رڪوع آهي.

اللّٰه ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

(اي پيغمبر) تو وٽ ڍڪيندڙ (قيامت) جي خبر پهتي آهي ڇا؟ (١). اُن ڏينهن ڪيئي مُنهن خوار هوندا (٢). ڪمائيندڙ ڏک ڀوڳيندڙ هوندا (٣). ٻرندڙ باهه ۾ گهڙندا (٤). (بلڪ) تتي چشمي مان (پاڻي) پياربن (٥). ڪنڊن واري گاهه کان سواءِ (ٻيو) ڪو کاڄ اُنهن لاءِ نه هوندو (٦). (جو اهو) نڪي (کين) ٿلهو ڪندو ۽ نڪي بُک لاهيندو (٧).

وُجُوْهٌ يَّوْمَئِذٍ نَّاعِمَةٌ ﴿٨﴾ لِّسَعْيِهَا رَاضِيَةٌ ﴿٩﴾ فِیْ جَنَّةٍ
عَالِيَةٍ ﴿١٠﴾ لَّا تَسْمَعُ فِيْهَا لَاغِيَةً ﴿١١﴾ فِيْهَا عَيْنٌ جَارِيَةٌ ﴿١٢﴾ فِيْهَا
سُرُرٌ مَّرْفُوْعَةٌ ﴿١٣﴾ وَّاَكْوَابٌ مَّوْضُوْعَةٌ ﴿١٤﴾ وَّنَمَارِقُ
مَصْفُوْفَةٌ ﴿١٥﴾ وَّزَرَابِیُّ مَبْثُوْثَةٌ ﴿١٦﴾ اَفَلَا يَنْظُرُوْنَ اِلَى الْاِبِلِ
كَيْفَ خُلِقَتْ ﴿١٧﴾ وَاِلَى السَّمَآءِ كَيْفَ رُفِعَتْ ﴿١٨﴾ وَاِلَى الْجِبَالِ
كَيْفَ نُصِبَتْ ﴿١٩﴾ وَاِلَى الْاَرْضِ كَيْفَ سُطِحَتْ ﴿٢٠﴾ فَذَكِّرْ
اِنَّمَآ اَنْتَ مُذَكِّرٌ ﴿٢١﴾ لَسْتَ عَلَيْهِمْ بِمُصَيْطِرٍ ﴿٢٢﴾ اِلَّا مَنْ
تَوَلّٰى وَكَفَرَ ﴿٢٣﴾ فَيُعَذِّبُهُ اللّٰهُ الْعَذَابَ الْاَكْبَرَ ﴿٢٤﴾ اِنَّ اِلَيْنَآ
اِيَابَهُمْ ﴿٢٥﴾ ثُمَّ اِنَّ عَلَيْنَا حِسَابَهُمْ ﴿٢٦﴾

سُوْرَةُ الْفَجْرِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ
وَالْفَجْرِ ﴿١﴾ وَلَيَالٍ عَشْرٍ ﴿٢﴾ وَّالشَّفْعِ وَالْوَتْرِ ﴿٣﴾ وَالَّيْلِ اِذَا
يَسْرِ ﴿٤﴾ هَلْ فِیْ ذٰلِكَ قَسَمٌ لِّذِیْ حِجْرٍ ﴿٥﴾ اَلَمْ تَرَ كَيْفَ فَعَلَ
رَبُّكَ بِعَادٍ ﴿٦﴾ اِرَمَ ذَاتِ الْعِمَادِ ﴿٧﴾ الَّتِیْ لَمْ يُخْلَقْ مِثْلُهَا
فِی الْبِلَادِ ﴿٨﴾ وَثَمُوْدَ الَّذِيْنَ جَابُوا الصَّخْرَ بِالْوَادِ ﴿٩﴾

ڪيئي مُنهن اُن ڏينهن تازا هوندا (٨). پنهنجيءَ ڪمائيءَ کان راضي هوندا (٩). مٿاهين بهشت ۾ رهندا (١٠). اُتي ڪا اجائي ڳالهہ نہ ٻڌندين (١١). اُتي چشما وهندڙ آهن (١٢). اُتي بلند پلنگ (هوندا) (١٣). ۽ آبخورا رکيل (١٤). ۽ وهاڻا قطار ڪري رکيل (١٥). ۽ غاليچا وڇايل آهن (١٦). (ماڻهو) اُٺن ڏانهن نہ ڏسندا آهن ڇا تہ ڪيئن خلقيا ويا؟ (١٧). ۽ آسمان ڏانهن تہ ڪيئن بلند ڪيو ويو؟ (١٨). ۽ جبلن ڏانهن تہ ڪيئن کوڙيا ويا؟ (١٩). ۽ زمين ڏانهن تہ ڪيئن وڇائي وئي؟ (٢٠). پوءِ (اي پيغمبر!) تون نصيحت ڪر، جو تون رڳو نصيحت ڪرڻ وارو آهين (٢١). تون مٿن ڪو داروغو نہ آهين (٢٢). پر جنهن منهن موڙيو ۽ ڪفر ڪيو (٢٣). تنهن کي الله وڏي عذاب جي سزا ڏيندو (٢٤). بيشڪ اسان ڏانهن سندن موٽڻ آهي (٢٥). وري بيشڪ سندن حساب (وٺڻ) اسان جي ذمي آهي (٢٦).

سورة فجر مڪي آهي ۽ هن ۾ ٽيهہ آيتون ۽ هڪ رڪوع آهي.

الله ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

پرهہ جو قسم آهي (١). ۽ (ذوالحج وارن) ڏهن راتين جو قسم آهي (٢). ۽ ٻڌيءَ ۽ اڪيءَ جو قسم آهي (٣). ۽ رات جو قسم آهي، جڏهن هلي (٤). عقل واري لاءِ هن (قسمن) ۾ ڪو (پروسي جوڳو) قسم آهي (يا نہ؟) (٥). نہ ڏٺئي ڇا تہ (قوم) عاد سان تنهنجي پالڻهار ڪيئن ڪيو؟ (٦). (جي) اِرم وارا وڏن ٿنڀن (جي عمارتن) وارا هيا (٧). جن جهڙو شهرن ۾ ڪوئي نہ خلقيو ويو آهي (٨). ۽ (قوم) ثمود سان (ڪيئن ڪيائين!) جن وادي ۾ (گهرن ناهڻ لاءِ) پهڻن جون ڇپون گهڙيون هيون (٩).

وَفِرْعَوْنَ ذِي الْأَوْتَادِ ۝١٠ الَّذِينَ طَغَوْا فِي الْبِلَادِ ۝١١
فَأَكْثَرُوا فِيهَا الْفَسَادَ ۝١٢ فَصَبَّ عَلَيْهِمْ رَبُّكَ سَوْطَ
عَذَابٍ ۝١٣ إِنَّ رَبَّكَ لَبِالْمِرْصَادِ ۝١٤ فَأَمَّا الْإِنْسَانُ إِذَا مَا
ابْتَلَاهُ رَبُّهُ فَأَكْرَمَهُ وَنَعَّمَهُ فَيَقُولُ رَبِّي أَكْرَمَنِ ۝١٥
وَأَمَّا إِذَا مَا ابْتَلَاهُ فَقَدَرَ عَلَيْهِ رِزْقَهُ فَيَقُولُ رَبِّي
أَهَانَنِ ۝١٦ كَلَّا بَلْ لَا تُكْرِمُونَ الْيَتِيمَ ۝١٧ وَلَا تَحَاضُّونَ
عَلَى طَعَامِ الْمِسْكِينِ ۝١٨ وَتَأْكُلُونَ التُّرَاثَ أَكْلًا لَمًّا ۝١٩
وَتُحِبُّونَ الْمَالَ حُبًّا جَمًّا ۝٢٠ كَلَّا إِذَا دُكَّتِ الْأَرْضُ دَكًّا
دَكًّا ۝٢١ وَجَاءَ رَبُّكَ وَالْمَلَكُ صَفًّا صَفًّا ۝٢٢ وَجِيءَ
يَوْمَئِذٍ بِجَهَنَّمَ يَوْمَئِذٍ يَتَذَكَّرُ الْإِنْسَانُ وَأَنَّى لَهُ
الذِّكْرَى ۝٢٣ يَقُولُ يَا لَيْتَنِي قَدَّمْتُ لِحَيَاتِي ۝٢٤ فَيَوْمَئِذٍ
لَا يُعَذِّبُ عَذَابَهُ أَحَدٌ ۝٢٥ وَلَا يُوثِقُ وَثَاقَهُ
أَحَدٌ ۝٢٦ يَا أَيَّتُهَا النَّفْسُ الْمُطْمَئِنَّةُ ۝٢٧ ارْجِعِي إِلَى
رَبِّكِ رَاضِيَةً مَرْضِيَّةً ۝٢٨ فَادْخُلِي فِي عِبَادِي ۝٢٩
وَادْخُلِي جَنَّتِي ۝٣٠

۽ ميخن واري فرعون سان (ڪيئن ڪيائين) (١٠). اُنهن (مڙني ٽولين) شهرن ۾ سرڪشي ڪئي (١١). پوءِ منجهس فساد گهڻو ڪيائون (١٢). تنهن ڪري تنهنجي پالڻهار مٿن عذاب جو چهبڪ وَهايو (١٣). بيشڪ تنهنجو پالڻهار گهٽ (واري هنڌ) ۾ (عملن کي ڏسندڙ) آهي (١٤). پوءِ ماڻهو کي جڏهن سندس پالڻهار (هن طرح) پرکيندو آهي جو ان کي مانوارو ڪندو آهي ۽ نعمت ڏيندو اٿس، تڏهن چوندو آهي ته منهنجي پالڻهار مون کي نوازيو (١٥). ۽ جڏهن ڪيس (ٻيءَ طرح هيئن) پرکيندو آهي، جو مٿس سندس روزي تنگ ڪندو آهي، تڏهن چوندو آهي ته منهنجي پالڻهار مون کي بي مانو ڪيو (١٦). (هرگز) ائين نه آهي. بلڪ ڇوري ٻار کي عزت نه ڏيندا آهيو (١٧). ۽ نڪي مسڪين جي کاڌي ڏيارڻ تي هڪ ٻئي کي رغبت ڏياريندا آهيو (١٨). ۽ مِرُون جو مال سموروئي ڳهي ويندا آهيو (١٩). ۽ گهڻي محبت سان مال کي پيارو رکندا آهيو (٢٠). ائين نه ڪجي. جڏهن زمين (جي اوچاڻ) ڪُٽي ڪُٽي سنئين ڪئي ويندي (٢١). ۽ تنهنجو پالڻهار ايندو ۽ ملائڪ قطار قطار تي (ايندا) (٢٢). ۽ اُن ڏينهن دوزخ کي آڻبو، اُن ڏينهن ماڻهو نصيحت وٺندو ۽ اُنهيءَ مهل اُها (نصيحت وٺڻ) ڪتي فائدي واري آهي! (٢٣). چوندو ته هَئِ ارمان! جيڪر پنهنجي (هن هميشه جي) حياتيءَ لاءِ (ڪجهه) اڳي موڪليان ها (٢٤). پوءِ اُنهيءَ ڏينهن الله جي عذاب جهڙو ڪوبه ڪونه عذاب ڪندو (٢٥). ۽ نڪو ڪو الله جي قيد ڪرڻ جهڙو قيد ڪندو (٢٦). (مؤمن کي چئبو ته) اي آرام وٺڻ وارا ساهه! (٢٧). تون پنهنجي پالڻهار ڏانهن موٽي هل (تون ان ڪان) راضي ٿيل آهين، (هُو توکان) راضي ٿيل آهي (٢٨). تنهن ڪري (تون) منهنجي (خاص) ٻانهن (جي ٽوليءَ) ۾ داخل ٿيءُ (٢٩). ۽ منهنجي بهشت ۾ گهڙ (٣٠).

سُوْرَةُ الْبَلَدِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

لَاۤ اُقْسِمُ بِهٰذَا الْبَلَدِ ۙ﴿١﴾ وَ اَنْتَ حِلٌّۢ بِهٰذَا الْبَلَدِ ۙ﴿٢﴾ وَ وَالِدٍ وَّ مَا
وَلَدَ ۙ﴿٣﴾ لَقَدْ خَلَقْنَا الْاِنْسَانَ فِیْ كَبَدٍ ؕ﴿٤﴾ اَیَحْسَبُ اَنْ لَّنْ یَّقْدِرَ
عَلَیْهِ اَحَدٌ ۘ﴿٥﴾ یَقُوْلُ اَهْلَكْتُ مَالًا لُّبَدًا ؕ﴿٦﴾ اَیَحْسَبُ اَنْ لَّمْ یَرَهٗۤ
اَحَدٌ ؕ﴿٧﴾ اَلَمْ نَجْعَلْ لَّهٗ عَیْنَیْنِ ۙ﴿٨﴾ وَ لِسَانًا وَّ شَفَتَیْنِ ۙ﴿٩﴾ وَ هَدَیْنٰهُ
النَّجْدَیْنِ ۚ﴿١٠﴾ فَلَا اقْتَحَمَ الْعَقَبَةَ ۖ﴿١١﴾ وَ مَاۤ اَدْرٰىكَ مَا الْعَقَبَةُ ؕ﴿١٢﴾ فَكُّ
رَقَبَةٍ ۙ﴿١٣﴾ اَوْ اِطْعٰمٌ فِیْ یَوْمٍ ذِیْ مَسْغَبَةٍ ۙ﴿١٤﴾ یَّتِیْمًا ذَا مَقْرَبَةٍ ۙ﴿١٥﴾
اَوْ مِسْكِیْنًا ذَا مَتْرَبَةٍ ؕ﴿١٦﴾ ثُمَّ كَانَ مِنَ الَّذِیْنَ اٰمَنُوْا وَ تَوَاصَوْا
بِالصَّبْرِ وَ تَوَاصَوْا بِالْمَرْحَمَةِ ؕ﴿١٧﴾ اُولٰٓىٕكَ اَصْحٰبُ الْمَیْمَنَةِ ؕ﴿١٨﴾
وَ الَّذِیْنَ كَفَرُوْا بِاٰیٰتِنَا هُمْ اَصْحٰبُ الْمَشْئَمَةِ ؕ﴿١٩﴾ عَلَیْهِمْ نَارٌ مُّؤْصَدَةٌ ۠﴿٢٠﴾

سُوْرَةُ الشَّمْسِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

وَ الشَّمْسِ وَ ضُحٰىهَا ۪ۙ﴿١﴾ وَ الْقَمَرِ اِذَا تَلٰىهَا ۪ۙ﴿٢﴾ وَ النَّهَارِ اِذَا
جَلّٰىهَا ۪ۙ﴿٣﴾ وَ الَّیْلِ اِذَا یَغْشٰىهَا ۪ۙ﴿٤﴾ وَ السَّمَآءِ وَ مَا بَنٰىهَا ۪ۙ﴿٥﴾

سورة بلد مكي آهي ۽ هن ۾ ويهه
آيتون ۽ هڪ رڪوع آهي

الله ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

هن شهر (مڪي) جو قسم کڻان ٿو (١). ۽ تون هن شهر ۾ (ته) رهندڙ آهين (٢). ۽ ڄڻيندڙ جو (قسم کڻان ٿو) ۽ اُن جو جيڪو ڄڻيو (٣). ته بيشڪ ماڻهوءَ کي ڏک ۾ (پوڻ لاءِ) خلقيو سون (۴). (ماڻهو) ڀانئيندو آهي ڇا ته مٿس ڪو به غالب نه ٿيندو؟ (٥). چوي ٿو ته، مون تمام گهڻو مال کپايو (٦). ڀانئيندو آهي ڇا ته ڪنهن ڪونه ڏٺو اٿس؟ (٧). ڪيس ٻه اکيون نه ڏنيون اٿئون ڇا؟ (٨). ۽ زبان ۽ ٻه چپ ٻه؟ (٩). ۽ ٻه رستا ڏيکارياسونس (١٠). پوءِ به ڪو سخت لڪ نه لنگهيو (١١). ۽ ڪنهن سمجهايئي ته سخت لڪَ ڇا آهي؟ (١٢). ٻانهو آجو ڪرڻ آهي (١٣). يا بک جي ڏينهن ۾ کاڌو کارائڻ (١۴). مائٽيءَ واري ڇوري ٻار کي (١٥). يا مٽيءَ ۾ لُٽڙيل محتاج کي (١٦). اُن کان پوءِ (اُهو) مؤمنن مان هجي ۽ هڪ ٻئي کي صبر جي وصيت ڪيائون ۽ (پڻ) هڪ ٻئي کي (خلق تي) ٻاجهه ڪرڻ جي وصيت ڪيائون (١٧). اُهي نيڪ بخت سڄي پاسي وارا آهن (١٨). ۽ جن اسان جي آيتن جو انڪار ڪيو سي بدبخت کٻي پاسي وارا آهن (١٩). مٿن دميل باهه ڇوڏاري ويڙهيل (موڪلبي) (٢٠).

سورة شمس مڪي آهي ۽ هن ۾ پندرهن
آيتون ۽ هڪ رڪوع آهي

الله ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

سج ۽ ان جي سوجهري جو قسم آهي (١). ۽ چنڊ جو قسم آهي، جڏهن اُن جي پوٺتان اچي (٢). ۽ ڏينهن جو (قسم آهي) جڏهن ان (سج) کي روشن ڪري (٣). ۽ رات جو (قسم آهي) جڏهن ان (سج) کي ڍڪي (۴). ۽ آسمان جو ۽ اُن جو (قسم آهي) جنهن اُن کي بڻايو (٥).

وَالْاَرْضِ وَمَا طَحٰىهَا ۪ۙ ﴿۶﴾ وَنَفْسٍ وَّمَا سَوّٰىهَا ۪ۙ ﴿۷﴾ فَاَلْهَمَهَا فُجُوْرَهَا
وَتَقْوٰىهَا ۪ۙ ﴿۸﴾ قَدْ اَفْلَحَ مَنْ زَكّٰىهَا ۪ۙ ﴿۹﴾ وَقَدْ خَابَ مَنْ دَسّٰىهَا ؕ ﴿۱۰﴾
كَذَّبَتْ ثَمُوْدُ بِطَغْوٰىهَاۤ ۪ۙ ﴿۱۱﴾ اِذِ انْۢبَعَثَ اَشْقٰىهَا ۪ۙ ﴿۱۲﴾ فَقَالَ لَهُمْ
رَسُوْلُ اللّٰهِ نَاقَةَ اللّٰهِ وَسُقْيٰهَا ؕ ﴿۱۳﴾ فَكَذَّبُوْهُ فَعَقَرُوْهَا ۬ۙ فَدَمْدَمَ
عَلَيْهِمْ رَبُّهُمْ بِذَنْۢبِهِمْ فَسَوّٰىهَا ۪ۙ ﴿۱۴﴾ وَلَا يَخَافُ عُقْبٰهَا ع ﴿۱۵﴾

سُوْرَةُ الَّيْلِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ
وَالَّيْلِ اِذَا يَغْشٰى ۙ ﴿۱﴾ وَالنَّهَارِ اِذَا تَجَلّٰى ۙ ﴿۲﴾ وَمَا خَلَقَ الذَّكَرَ
وَالْاُنْثٰۤى ۙ ﴿۳﴾ اِنَّ سَعْيَكُمْ لَشَتّٰى ؕ ﴿۴﴾ فَاَمَّا مَنْ اَعْطٰى وَاتَّقٰى ۙ ﴿۵﴾
وَصَدَّقَ بِالْحُسْنٰى ۙ ﴿۶﴾ فَسَنُيَسِّرُهٗ لِلْيُسْرٰى ؕ ﴿۷﴾ وَاَمَّا مَنْۢ
بَخِلَ وَاسْتَغْنٰى ۙ ﴿۸﴾ وَكَذَّبَ بِالْحُسْنٰى ۙ ﴿۹﴾ فَسَنُيَسِّرُهٗ
لِلْعُسْرٰى ؕ ﴿۱۰﴾ وَمَا يُغْنِيْ عَنْهُ مَالُهٗۤ اِذَا تَرَدّٰى ؕ ﴿۱۱﴾ اِنَّ عَلَيْنَا
لَلْهُدٰى ۖ ﴿۱۲﴾ وَاِنَّ لَنَا لَلْاٰخِرَةَ وَالْاُوْلٰى ﴿۱۳﴾ فَاَنْذَرْتُكُمْ نَارًا
تَلَظّٰى ۚ ﴿۱۴﴾ لَا يَصْلٰىهَاۤ اِلَّا الْاَشْقَى ۙ ﴿۱۵﴾ الَّذِيْ كَذَّبَ وَتَوَلّٰى ؕ ﴿۱۶﴾
وَسَيُجَنَّبُهَا الْاَتْقَى ۙ ﴿۱۷﴾ الَّذِيْ يُؤْتِيْ مَالَهٗ يَتَزَكّٰى ۚ ﴿۱۸﴾

۽ زمين جو ۽ اُن جو (قسم آهي) جنهن اُن کي پکيڙيو (٦). ۽ (ماڻهوءَ جي) جيءَ جو ۽ اُن جو (قسم آهي) جنهن اُن کي جوڙي برابر ڪيو (٧). پوءِ سندس بدڪاري ۽ سندس پرهيزگاريءَ (جي سمجهاڻ) اُندر ۾ وڌائينس (٨). (قسم کڻڻ جو غرض هيءُ آهي ته) جنهن اُن (نفس) کي (بدڪاريءَ کان) پاڪ ڪيو سو بيشڪ ڇٽو (٩). ۽ جنهن اُن کي (گناهن ۾) پوري ڇڏيو، سو بيشڪ ٽوٽي وارو ٿيو (١٠). (قوم) ثمود پنهنجيءَ سرڪشيءَ سببان (پيغمبر کي) ڪوڙو ڀانيو (١١). جڏهن منجهانئن بلڪل نياڳو اُٿيو (١٢). پوءِ الله جي پيغمبر کين چيو ته الله جي ڏاچيءَ ۽ اُن جي پاڻي پيئڻ کي اَڏو نه ٿيو (١٣). پوءِ پيغمبر کي ڪوڙو ڀانيائون، ۽ ڏاچيءَ جون ڪچون ڪپيائون پوءِ سندن گناهن سببان سندن پالڻهار مٿن عذاب پلٽيو، پوءِ اُن (سزا) کي (سڀني تي) هڪ جهڙو ڪري ڇڏيائين (١٤). ۽ (الله) اُن (سزا) جي پڇاڙيءَ کان نه ٿو ڊڄي (١٥).

سورة ليل مڪي آهي ۽ هن ۾ ايڪويه آيتون ۽ هڪ رڪوع آهي

الله ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

رات جو قسم آهي جڏهن ڍڪي ٿي (١). ۽ ڏينهن جو (قسم آهي) جڏهن روشن ٿئي ٿو (٢). ۽ ان جو (قسم آهي) جنهن نر ۽ مادي خلقي (٣). ته بيشڪ اوهان جي ڪوشش قسمين قسمين آهي (٤). پوءِ جنهن (الله لڳ) ڏنو ۽ پرهيزگاري ڪئي (٥). ۽ چڱائيءَ (اسلام ۽ آخرت) کي سچ ڄاتو (٦). تنهن کي (نجات جو) آسان رستو سهنجو ڪري ڏينداسين (٧). ۽ جنهن (الله جي حق ڏيڻ کان) بخل ڪيو ۽ (پاڻ کي) بي پرواھ ڄاتو (٨). ۽ چڱائيءَ (اسلام ۽ آخرت) کي ڪوڙو ڀانيو (٩). تنهن کي اوکائيءَ (۾ پوڻ) لاءِ (رستو) اُسان ڪري ڏينداسين (١٠). ۽ جڏهن (دوزخ جي) کڏ ۾ اونڌو ڪرندو، تڏهن سندس مال ڪانئس (ڪجھ) نه ٽاريندو (١١). بيشڪ سڌو رستو ڏيکارڻ اسان تي (لازم) آهي (١٢). ۽ بيشڪ آخرت ۽ دنيا (ٻئي) اسان جي وس ۾ آهن (١٣). پوءِ اوهان کي باھ کان ڊيڄاريم جو ڀڙڪي ٿي (١٤). (اهڙي) وڏي نياڳي کان سواءِ (ٻيو) ڪو اُن ۾ ڪونه گهڙندو (١٥). جنهن (اسلام کي) ڪوڙ ڄاتو ۽ ڦيرو ٿيو (١٦). ۽ اُن (باھ) کان اُنهيءَ وڏي پرهيزگار کي پاسي ڪبو (١٧). جيڪو پنهنجو مال (الله جي واٽ ۾) ڏئي ٿو ته پاڪ (دل) ٿئي (١٨).

وَمَا لِاَحَدٍ عِنْدَهٗ مِنْ نِّعْمَةٍ تُجْزٰۤى ﴿۱۹﴾ اِلَّا ابْتِغَآءَ وَجْهِ
رَبِّهِ الْاَعْلٰى ﴿۲۰﴾ وَلَسَوْفَ يَرْضٰى ﴿۲۱﴾

سُوْرَةُ الضُّحٰى

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ○
وَالضُّحٰى ﴿۱﴾ وَالَّيْلِ اِذَا سَجٰى ﴿۲﴾ مَا وَدَّعَكَ رَبُّكَ وَمَا قَلٰى ﴿۳﴾
وَلَلْاٰخِرَةُ خَيْرٌ لَّكَ مِنَ الْاُوْلٰى ﴿۴﴾ وَلَسَوْفَ يُعْطِيْكَ رَبُّكَ
فَتَرْضٰى ﴿۵﴾ اَلَمْ يَجِدْكَ يَتِيْمًا فَاٰوٰى ﴿۶﴾ وَوَجَدَكَ ضَآلًّا
فَهَدٰى ﴿۷﴾ وَوَجَدَكَ عَآئِلًا فَاَغْنٰى ﴿۸﴾ فَاَمَّا الْيَتِيْمَ فَلَا تَقْهَرْ ﴿۹﴾
وَاَمَّا السَّآئِلَ فَلَا تَنْهَرْ ﴿۱۰﴾ وَاَمَّا بِنِعْمَةِ رَبِّكَ فَحَدِّثْ ﴿۱۱﴾

سُوْرَةُ الشَّرْحِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ○
اَلَمْ نَشْرَحْ لَكَ صَدْرَكَ ﴿۱﴾ وَوَضَعْنَا عَنْكَ وِزْرَكَ ﴿۲﴾
الَّذِيْۤ اَنْقَضَ ظَهْرَكَ ﴿۳﴾ وَرَفَعْنَا لَكَ ذِكْرَكَ ﴿۴﴾ فَاِنَّ مَعَ
الْعُسْرِ يُسْرًا ﴿۵﴾ اِنَّ مَعَ الْعُسْرِ يُسْرًا ﴿۶﴾ فَاِذَا فَرَغْتَ فَانْصَبْ ﴿۷﴾
وَاِلٰى رَبِّكَ فَارْغَبْ ﴿۸﴾

۽ مٿس (اهڙي) ڪنهن جو ڪو احسان ٿيل نہ آهي، جنهن جو بدلو ڏجي (١٩). پر پنهنجي تمام مٿاهين پالڻهار جي رضامندي طلبڻ لاءِ (ڏئي ٿو) (٢٠). ۽ ضرور جلد خوش ٿيندو (٢١).

سورة ضحیٰ مڪي آهي ۽ هن ۾ يارهن آيتون ۽ هڪ رڪوع آهي

اللّٰهہ ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

منجهند جي سج جو قسم آهي (١). ۽ رات جو (قسم آهي) جڏهن ڍڪي ٿي (٢). تہ (اي پيغمبر!) تنهنجي پالڻهار توکي نہ ڇڏيو ۽ نکي ناراض ٿيو (٣). ۽ بيشڪ آخرت تو لاءِ دنيا کان گهڻو چڱي آهي (٤). ۽ تنهنجو پالڻهار توکي سگهوئي (ايترو) ڏيندو جو (تون) خوش ٿيندين (٥). تو کي يتيم نہ ڏٺائين ڇا؟ پوءِ (توکي) جاءِ ڏنائين (٦). ۽ توکي ناواقف ڏٺائين پوءِ (شريعت جي) رستي لاتائين (٧). ۽ توکي مسڪين ڏٺائين، پوءِ آسودو ڪيائين (٨). تنهن ڪري يتيم تي (تون) ڏاڍ نہ ڪر (٩). ۽ سواليءَ کي نہ جهڻڪ (١٠). ۽ پنهنجي پالڻهار جي نعمت جو بيان ڪندو رهہ (١١).

سورة شرح مڪي آهي ۽ هن ۾ اٺ آيتون ۽ هڪ رڪوع آهي

اللّٰهہ ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

(اي پيغمبر!) تنهنجو سينو تو لاءِ ڪشادو نہ ڪيو اٿئون ڇا؟ (١). ۽ تنهنجو (اُهو) بار تو کان لاتوسون (٢). جنهن تنهنجي پُٺيءَ کي ڳرو ڪيو هو (٣). ۽ تنهنجي ساراهہ تو لاءِ مٿاهين ڪئي سون (٤). جو تہ بيشڪ اُهنج سان گڏ سهنج آهي (٥). بيشڪ اهنج سان گڏ سهنج آهي (٦). تنهن ڪري جڏهن واندو ٿئين تڏهن (عبادت لاءِ) ڪڙو ٿيءُ (٧). ۽ خاص پنهنجي پالڻهار ڏانهن دل لڳاءِ (٨).

سُوْرَةُ التِّيْنِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

وَالتِّيْنِ وَالزَّيْتُوْنِ ۙ﴿۱﴾ وَطُوْرِ سِيْنِيْنَ ۙ﴿۲﴾ وَهٰذَا الْبَلَدِ الْاَمِيْنِ ۙ﴿۳﴾
لَقَدْ خَلَقْنَا الْاِنْسَانَ فِيْۤ اَحْسَنِ تَقْوِيْمٍ ﴿۴﴾ ثُمَّ رَدَدْنٰهُ اَسْفَلَ
سٰفِلِيْنَ ﴿۵﴾ اِلَّا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا وَعَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ فَلَهُمْ اَجْرٌ غَيْرُ مَمْنُوْنٍ ؕ﴿۶﴾
فَمَا يُكَذِّبُكَ بَعْدُ بِالدِّيْنِ ؕ﴿۷﴾ اَلَيْسَ اللّٰهُ بِاَحْكَمِ الْحٰكِمِيْنَ ﴿۸﴾ ع

سُوْرَةُ الْعَلَقِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

اِقْرَاْ بِاسْمِ رَبِّكَ الَّذِيْ خَلَقَ ۚ﴿۱﴾ خَلَقَ الْاِنْسَانَ مِنْ عَلَقٍ ۚ﴿۲﴾
اِقْرَاْ وَرَبُّكَ الْاَكْرَمُ ۙ﴿۳﴾ الَّذِيْ عَلَّمَ بِالْقَلَمِ ۙ﴿۴﴾ عَلَّمَ الْاِنْسَانَ مَا
لَمْ يَعْلَمْ ؕ﴿۵﴾ كَلَّاۤ اِنَّ الْاِنْسَانَ لَيَطْغٰۤى ۙ﴿۶﴾ اَنْ رَّاٰهُ اسْتَغْنٰى ؕ﴿۷﴾ اِنَّ
اِلٰى رَبِّكَ الرُّجْعٰى ؕ﴿۸﴾ اَرَءَيْتَ الَّذِيْ يَنْهٰى ۙ﴿۹﴾ عَبْدًا اِذَا صَلّٰى ؕ﴿۱۰﴾
اَرَءَيْتَ اِنْ كَانَ عَلَى الْهُدٰۤى ۙ﴿۱۱﴾ اَوْ اَمَرَ بِالتَّقْوٰى ؕ﴿۱۲﴾ اَرَءَيْتَ اِنْ
كَذَّبَ وَتَوَلّٰى ؕ﴿۱۳﴾ اَلَمْ يَعْلَمْ بِاَنَّ اللّٰهَ يَرٰى ﴿۱۴﴾ كَلَّا لَئِنْ لَّمْ يَنْتَهِ ۙ۬
لَنَسْفَعًۢا بِالنَّاصِيَةِ ۙ﴿۱۵﴾ نَاصِيَةٍ كَاذِبَةٍ خَاطِئَةٍ ۚ﴿۱۶﴾ فَلْيَدْعُ نَادِيَهٗ ۙ﴿۱۷﴾

سورة تين مكي آهي ۽ هن ۾ اٺ
آيتون ۽ هڪ رڪوع آهي

الله ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

انجير ۽ زيتون جو قسم آهي (١) . ۽ طورسينا جو (٢) . ۽ هن امن واري شهر (مڪي) جو (٣) . ته بيشڪ انسان کي تمام سهڻي اندازي (۽ صورت) ۾ پيدا ڪيوسون (۴) . وري سڀني هيٺاهين کان هيٺ موٽايوسونس (٥) . پر جن ايمان آندو ۽ چڱا ڪم ڪيا، تن لاءِ اڻ کٽ اجر آهي (٦) . پوءِ (اي انسان!) هن (نصيحت) کان بعد ڪهڙي شيءِ تو کي عملن جي بدلي ملڻ بابت منڪر بڻائي ٿي (٧) . حاڪمن جو وڏو حاڪم الله نه آهي ڇا؟ (٨) .

سورة علق مڪي آهي ۽ هن ۾ اڻويهه
آيتون ۽ هڪ رڪوع آهي

الله ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

(اي پيغمبر!) پنهنجي پالڻهار جي نالي سان پڙهه جنهن (سارو جڳ) خلقيو (١) . ماڻهوءَ کي رت جي ڏڳ مان بڻايائين (٢) . پڙهه ۽ تنهنجو پالڻهار ڏاڍو سگورو آهي (٣) . جنهن (ماڻهوءَ کي علم) قلم سان سيکاريو (۴) . اهي (ڳالهيون) ماڻهوءَ کي سيکاريائين جي نه ڄاڻندو هو (٥) . سچ آهي ته بيشڪ ماڻهو سرڪشي ڪندو آهي (٦) . جڏهن اهو پاڻ کي بي پرواه ڏسندو آهي (٧) . بيشڪ تنهنجي پالڻهار ڏانهن موٽي وڃڻو آهي (٨) . اهو ڏٺو اٿيئي ڇا جيڪو جهليندو آهي؟ (٩) . (منهنجي) ٻانهي کي جڏهن اهو نماز پڙهندو آهي (١٠) . ڏٺو اٿيئي ڇا ته جيڪڏهن (اهو ماڻهو) سڌي رستي تي هجي ها! (١١) . يا پرهيزگاريءَ جو حڪم ڪري ها (١٢) . ڏٺو اٿيئي ڇا ته جيڪڏهن ڪوڙ ڀانيائين ۽ ڦيرو ٿيو (١٣) . ته (هيءُ) نه ڄاڻائين ڇا؟ ته الله ڏسي ٿو (١۴) . ائين نه آهي! قسم آهي ته جيڪڏهن پاڻ نه پليندو ته ضرور پيشانيءَ جي وارن کان وٺي گهليندا سونس (١٥) . اها پيشاني جا ڪوڙي گنهگار آهي (١٦) . پوءِ پلي ته پنهنجي ڪچهريءَ وارن کي سڏي (١٧) .

سَنَدۡعُ الزَّبَانِيَةَ ۙ﴿۱۸﴾ كَلَّا ؕ لَا تُطِعۡهُ وَاسۡجُدۡ وَاقۡتَرِبۡ ﴿۱۹﴾

سُوۡرَةُ الۡقَدۡرِ

بِسۡمِ اللّٰهِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِيۡمِ

اِنَّاۤ اَنۡزَلۡنٰهُ فِىۡ لَيۡلَةِ الۡقَدۡرِ ۖۚ﴿۱﴾ وَمَاۤ اَدۡرٰىكَ مَا لَيۡلَةُ الۡقَدۡرِ ؕ﴿۲﴾ لَيۡلَةُ
الۡقَدۡرِ ۙ خَيۡرٌ مِّنۡ اَلۡفِ شَهۡرٍ ؕ﴿۳﴾ تَنَزَّلُ الۡمَلٰٓـئِكَةُ وَالرُّوۡحُ فِيۡهَا
بِاِذۡنِ رَبِّهِمۡ ۚ مِنۡ كُلِّ اَمۡرٍ ۛۙ﴿۴﴾ سَلٰمٌ ۛ هِىَ حَتّٰى مَطۡلَعِ الۡفَجۡرِ ﴿۵﴾

سُوۡرَةُ الۡبَيِّنَةِ

بِسۡمِ اللّٰهِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِيۡمِ

لَمۡ يَكُنِ الَّذِيۡنَ كَفَرُوۡا مِنۡ اَهۡلِ الۡكِتٰبِ وَالۡمُشۡرِكِيۡنَ مُنۡفَكِّيۡنَ
حَتّٰى تَاۡتِيَهُمُ الۡبَيِّنَةُ ۙ﴿۱﴾ رَسُوۡلٌ مِّنَ اللّٰهِ يَتۡلُوۡا صُحُفًا مُّطَهَّرَةً ۙ﴿۲﴾
فِيۡهَا كُتُبٌ قَيِّمَةٌ ؕ﴿۳﴾ وَمَا تَفَرَّقَ الَّذِيۡنَ اُوۡتُوا الۡكِتٰبَ اِلَّا مِنۡۢ
بَعۡدِ مَا جَآءَتۡهُمُ الۡبَيِّنَةُ ؕ﴿۴﴾ وَمَاۤ اُمِرُوۡۤا اِلَّا لِيَعۡبُدُوا اللّٰهَ
مُخۡلِصِيۡنَ لَهُ الدِّيۡنَ ۙ حُنَفَآءَ وَيُقِيۡمُوا الصَّلٰوةَ وَيُؤۡتُوا الزَّكٰوةَ
وَذٰلِكَ دِيۡنُ الۡقَيِّمَةِ ؕ﴿۵﴾ اِنَّ الَّذِيۡنَ كَفَرُوۡا مِنۡ اَهۡلِ الۡكِتٰبِ وَ
الۡمُشۡرِكِيۡنَ فِىۡ نَارِ جَهَنَّمَ خٰلِدِيۡنَ فِيۡهَا ؕ اُولٰٓـئِكَ هُمۡ شَرُّ الۡبَرِيَّةِ ؕ﴿۶﴾

اسين ۽ دوزخ جي داروغن کي سڏيندا سون (١٨) . ائين نہ آهي. تون چيو نہ مڃينس ۽ سجدو ڪر ۽ (الله کي) ويجهو ٿيءُ (١٩) .

سورة قدر مڪي آهي ۽ هن ۾ پنج
آيتون ۽ هڪ رڪوع آهي

الله ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

بيشڪ اسان قرآن شب قدر ۾ لاٿو (١) . ۽ ڪنهن سمجهايئي تہ شب قدر ڇا آهي؟ (٢) . شب قدر هزار مهينن کان ڀلي آهي (٣) . منجهس ملائڪ ۽ روح (جبريل) پنهنجي پالڻهار جي حڪم سان سيڪنهن ڪم (جي پورائيءَ) لاءِ لهندا آهن (۴) . اُنهيءَ رات پره ڦٽڻ تائين سلامتي آهي (٥) .

سورة بينة مدني آهي ۽ هن ۾ اٺ
آيتون ۽ هڪ رڪوع آهي

الله ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

ڪتاب وارن ۽ مشرڪن مان جن ڪفر ڪيو سي (ايسين پنهنجي رسم کان) الڳ ٿيڻ وارا نہ هيا جيسين وٽن پڌري حجت (نہ) اچي (١) . (يعني) الله جو پيغمبر، جو پاڪ صحيفا پڙهي (٢) . جن ۾ سڌا سنوان لکيل حڪم هجن (٣) . ۽ جن کي ڪتاب ڏنو ويو، سي پاڻ وٽ پڌريءَ حجت جي اچڻ کان پوءِ ٽولا ٽولا ٿيا (۴) . ۽ هن کان سواءِ (ٻيو) ڪو حڪم نہ ڪيو وين تہ باطل کان منهن موڙي الله جي عبادت ڪن ۽ نماز پڙهندا رهن ۽ زڪات ڏيندا رهن ۽ اهوئي سڌو دين آهي (٥) . بيشڪ ڪتاب وارن ۽ مشرڪن مان جن ڪفر ڪيو سي دوزخ جي باهہ ۾ پوندا، منجهس سدائين رهندڙ هوندا. اُهي ئي (ساريءَ) خلق کان (تمام) بڇڙا آهن (٦) .

اِنَّ الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا وَعَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ ۙ اُولٰٓئِكَ هُمْ خَيْرُ الْبَرِيَّةِ ۗ ٧
جَزَآؤُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ جَنّٰتُ عَدْنٍ تَجْرِيْ مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهٰرُ خٰلِدِيْنَ
فِيْهَآ اَبَدًا ؕ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُمْ وَرَضُوْا عَنْهُ ؕ ذٰلِكَ لِمَنْ خَشِيَ رَبَّهٗ ؑ ٨

سُوْرَةُ الزِّلْزَالِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ○

اِذَا زُلْزِلَتِ الْاَرْضُ زِلْزَالَهَا ۙ ١ وَاَخْرَجَتِ الْاَرْضُ اَثْقَالَهَا ۙ ٢
وَقَالَ الْاِنْسَانُ مَا لَهَا ۚ ٣ يَوْمَئِذٍ تُحَدِّثُ اَخْبَارَهَا ۙ ٤ بِاَنَّ
رَبَّكَ اَوْحٰى لَهَا ؕ ٥ يَوْمَئِذٍ يَّصْدُرُ النَّاسُ اَشْتَاتًا ۙ لِّيُرَوْا
اَعْمَالَهُمْ ؕ ٦ فَمَنْ يَّعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ خَيْرًا يَّرَهٗ ؕ ٧ وَمَنْ
يَّعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ شَرًّا يَّرَهٗ ؑ ٨

سُوْرَةُ الْعٰدِيٰتِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ○

وَالْعٰدِيٰتِ ضَبْحًا ۙ ١ فَالْمُوْرِيٰتِ قَدْحًا ۙ ٢ فَالْمُغِيْرٰتِ صُبْحًا ۙ ٣
فَاَثَرْنَ بِهٖ نَقْعًا ۙ ٤ فَوَسَطْنَ بِهٖ جَمْعًا ۙ ٥ اِنَّ الْاِنْسَانَ لِرَبِّهٖ
لَكَنُوْدٌ ۚ ٦ وَاِنَّهٗ عَلٰى ذٰلِكَ لَشَهِيْدٌ ۚ ٧ وَاِنَّهٗ لِحُبِّ الْخَيْرِ لَشَدِيْدٌ ؕ ٨

بيشڪ جن ايمان آندو ۽ چڱا ڪم ڪيا اُهي ئي (ساري) خلق کان ڀلا آهن (٧). سندن بدلو سندن پالڻهار وٽ هميشہ جي رهڻ وارا باغ آهن، جن جي هيٺان نهرون پيون وهن، انهن ۾ هميشہ سدائين رهندڙ هوندا الله کانئن راضي ٿيو ۽ اُهي کانئس راضي ٿيا، اِهو (وعدو) اُنهيءَ لاءِ آهي، جيڪو پنهنجي پالڻهار کان ڊنو (٨).

سورة زلزال مدني آهي ۽ هن ۾ اٺ
آيتون ۽ هڪ رڪوع آهي

الله ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

جڏهن زمين کي سندس (چڱي) ڌوڏڻ سان ڌوڏبو (١). ۽ زمين پنهنجا بار ٻاهر ڪڍندي (٢). ۽ انسان (عجب کان) چوندو تہ زمين کي ڇا ٿيو آهي! (٣). اُن ڏينهن (اُها) پنهنجيون (سڀ) خبرون بيان ڪندي (۴). هن ڪري جو تنهنجي پالڻهار ڏانهنس حڪم ڪيو آهي (٥). اُن ڏينهن ماڻهو (حساب جي جاءِ کان) ڌار ڌار ٽوليون ٿي ورندا تہ سندن عمل کين ڏيکارجن (٦). پوءِ جنهن ذري جيترو چڱو ڪم ڪيو هوندو، سو اُن کي ڏسندو (٧). ۽ جنهن ذري جيترو بد ڪم ڪيو هوندو، سو اُن کي ڏسندو (٨).

سورة عاديات مڪي آهي ۽ هن ۾ يارهن
آيتون ۽ هڪ رڪوع آهي

الله ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

هانيارو هٽي ڊوڙندڙن گهوڙن جو قسم آهي (١). پوءِ پهڻ تي نعلن هڻڻ سان چڻنگن ڪڍندڙن (گهوڙن) جو قسم آهي (٢). پوءِ صبح جي مهل لُٽ ڪندڙن (گهوڙن) جو قسم آهي (٣). جو اُن مهل رئي اُٿارين (۴). پوءِ اُن گهڙيءَ (دشمن جي) ٽوليءَ جي وچ ۾ پون (٥). تہ بيشڪ ماڻهو پنهنجي پالڻهار جو وڏو بي شڪر آهي (٦). ۽ بيشڪ اُهو پاڻ اُنهيءَ تي شاهد آهي (٧). ۽ بيشڪ اُهو مال جي محبت ۾ ڏاڍو سخت آهي (٨).

أَفَلَا يَعْلَمُ إِذَا بُعْثِرَ مَا فِي الْقُبُورِ ۙ ۹ وَحُصِّلَ مَا فِي الصُّدُورِ ۙ ۱۰
إِنَّ رَبَّهُمْ بِهِمْ يَوْمَئِذٍ لَّخَبِيرٌ ۱۱

سُورَةُ الْقَارِعَةِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

الْقَارِعَةُ ۙ ۱ مَا الْقَارِعَةُ ۚ ۲ وَمَا أَدْرَاكَ مَا الْقَارِعَةُ ۗ ۳
يَوْمَ يَكُونُ النَّاسُ كَالْفَرَاشِ الْمَبْثُوثِ ۙ ۴ وَتَكُونُ الْجِبَالُ
كَالْعِهْنِ الْمَنْفُوشِ ۗ ۵ فَأَمَّا مَنْ ثَقُلَتْ مَوَازِينُهُ ۙ ۶ فَهُوَ
فِي عِيشَةٍ رَّاضِيَةٍ ۗ ۷ وَأَمَّا مَنْ خَفَّتْ مَوَازِينُهُ ۙ ۸ فَأُمُّهُ
هَاوِيَةٌ ۗ ۹ وَمَا أَدْرَاكَ مَا هِيَهْ ۗ ۱۰ نَارٌ حَامِيَةٌ ۱۱

سُورَةُ التَّكَاثُرِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

أَلْهَاكُمُ التَّكَاثُرُ ۙ ۱ حَتَّىٰ زُرْتُمُ الْمَقَابِرَ ۗ ۲ كَلَّا سَوْفَ
تَعْلَمُونَ ۙ ۳ ثُمَّ كَلَّا سَوْفَ تَعْلَمُونَ ۗ ۴ كَلَّا لَوْ تَعْلَمُونَ عِلْمَ
الْيَقِينِ ۗ ۵ لَتَرَوُنَّ الْجَحِيمَ ۙ ۶ ثُمَّ لَتَرَوُنَّهَا عَيْنَ الْيَقِينِ ۙ ۷
ثُمَّ لَتُسْأَلُنَّ يَوْمَئِذٍ عَنِ النَّعِيمِ ۸

(اُنهيءَ وقت کي) نہ ڄاڻندو آهي ڇا، جنهن وقت اُنهن کي اُٿاربو جيڪي قبرن ۾ آهن؟ (٩). ۽ جيڪي سينن ۾ آهي سو پڌرو ڪبو (١٠). بيشڪ اُن ڏينهن سندن پالڻهار سندن (حال جي) خبر رکندڙ آهي (١١).

سورة قارعة مڪي آهي ۽ هن ۾ يارهن
آيتون ۽ هڪ رڪوع آهي

الله ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

سخت ٺوڪيندڙ (١). (اُها) سخت ٺوڪيندڙ ڇا آهي؟ (٢). ۽ ڪنهن سمجهايئي تہ (اُها) سخت ٺوڪيندڙ ڇا آهي؟ (٣). جنهن ڏينهن ماڻهو پکڙيل پتنگن وانگر هوندا (۴). ۽ جبل تنبيل رڱيل اُنَ جيان هوندا (٥). پوءِ جنهن (جي عملن) جا پلڙا ڳرا ٿيا (٦). سو دل پسند زندگي ۾ هوندو (٧). ۽ جنهن (جي عملن) جا پلڙا هلڪا ٿيا (٨). تنهن (جي رهڻ) جي جاءِ هاويہ آهي (٩). ۽ ڪنهن سمجهايئي تہ اُها (هاويہ) ڇا آهي؟ (١٠). هڪ ٻرندڙ باہ آهي (١١).

سورة تڪاثر مڪي آهي ۽ هن ۾ اَٺ
آيتون ۽ هڪ رڪوع آهي

الله ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

(اي انسان!) پاڻ ۾ گهڻائيءَ (جي حرص) اوهان کي (آخرت کان) غافل ڪيو (١). تانجو قبرن کي ڏٺوَ (٢). ائين نہ آهي، سگهوئي ڄاڻندؤ (٣). (وري چئون ٿا تہ) نہ نہ! سگهوئي ڄاڻندؤ (۴). اصل نہ! جيڪڏهن پڪي ويساہ سان ڄاڻو ها (تہ غافل نہ ٿيو ها) (٥). (قسم آهي) تہ ضرور دوزخ کي ڏسندؤ (٦). وري بہ اُن کي يقين واريءَ اک سان ضرور ڏسندؤ (٧). وري اُن ڏينهن نعمتن بابت اوهان کان ضرور پڇبو (٨).

سُورَةُ العَصۡرِ

بِسۡمِ اللّٰهِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِيۡمِ

وَالۡعَصۡرِ ۙ﴿۱﴾ اِنَّ الۡاِنۡسَانَ لَفِىۡ خُسۡرٍ ۙ﴿۲﴾ اِلَّا الَّذِيۡنَ اٰمَنُوۡا وَ
عَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ وَتَوَاصَوۡا بِالۡحَقِّ ۙ وَتَوَاصَوۡا بِالصَّبۡرِ ﴿۳﴾

سُورَةُ الهُمَزَةِ

بِسۡمِ اللّٰهِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِيۡمِ

وَيۡلٌ لِّكُلِّ هُمَزَةٍ لُّمَزَةِ ۙ﴿۱﴾ اِلَّذِىۡ جَمَعَ مَالًا وَّعَدَّدَهٗ ۙ﴿۲﴾
يَحۡسَبُ اَنَّ مَالَهٗۤ اَخۡلَدَهٗ ۚ﴿۳﴾ كَلَّا لَيُنۡۢبَذَنَّ فِى الۡحُطَمَةِ ۖ﴿۴﴾ وَمَاۤ
اَدۡرٰكَ مَا الۡحُطَمَةُ ؕ﴿۵﴾ نَارُ اللّٰهِ الۡمُوۡقَدَةُ ۙ﴿۶﴾ الَّتِىۡ تَطَّلِعُ عَلَى
الۡاَفۡـِٕدَةِ ؕ﴿۷﴾ اِنَّهَا عَلَيۡهِمۡ مُّؤۡصَدَةٌ ۙ﴿۸﴾ فِىۡ عَمَدٍ مُّمَدَّدَةٍ ﴿۹﴾

سُورَةُ الفِيلِ

بِسۡمِ اللّٰهِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِيۡمِ

اَلَمۡ تَرَ كَيۡفَ فَعَلَ رَبُّكَ بِاَصۡحٰبِ الۡفِيۡلِ ؕ﴿۱﴾ اَلَمۡ يَجۡعَلۡ
كَيۡدَهُمۡ فِىۡ تَضۡلِيۡلٍ ۙ﴿۲﴾ وَّاَرۡسَلَ عَلَيۡهِمۡ طَيۡرًا اَبَابِيۡلَ ۙ﴿۳﴾
تَرۡمِيۡهِمۡ بِحِجَارَةٍ مِّنۡ سِجِّيۡلٍ ۙ﴿۴﴾ فَجَعَلَهُمۡ كَعَصۡفٍ مَّاۡكُوۡلٍ ﴿۵﴾

سورة عصر مڪي آهي ۽ هن ۾ ٽي
آيتون ۽ هڪ رڪوع آهي

اللہ ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

زماني جو قسم آهي (١). تہ بيشڪ انسان گهاٽي ۾ آهي (٢). سواءِ اُنهن جي جن ايمان آندو ۽ چڱا ڪم ڪيا ۽ هڪ ٻئي کي سچ جي وصيت ڪيائون ۽ هڪ ٻئي کي صبر جي وصيت ڪيائون (٣).

سورة همزة مڪي آهي ۽ هن ۾ نو
آيتون ۽ هڪ رڪوع آهي

اللہ ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

(اُنهيءَ) سيڪنهن گلا ڪندڙ عيب ڳوليندڙ لاءِ ويل آهي (١). جنهن مال گڏ ڪيو ۽ اُهو ڳڻي ڳڻي رکيائين (٢). ڀائيندو آهي تہ سندس مال ڪيس سدائين رهائيندو (٣). هرگز ائين نہ آهي، ضرور حُطمہ ۾ اڇلائبس (۴). ۽ ڪنهن سمجهايئي تہ حُطمہ ڇا آهي؟ (٥). اللہ جي ٻاريل باھ آهي (٦). جا دلين تي چڙهندي (٧). بيشڪ اُها مٿن دربند ڪيل آهي (٨). (جنهن حالت ۾ اُهي) ڊگهن ٿنڀن ۾ (ٻڌل هوندا) (٩).

سورة فيل مڪي آهي ۽ هن ۾ پنج
آيتون ۽ هڪ رڪوع آهي

اللہ ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

(اي پيغمبر!) نہ ڏٺئي ڇا؟ تہ تنهنجي پالڻهار هاٿيءَ وارن سان ڪيئن ڪيو (١). سندن (بڇڙيءَ) رٿ کي بي فائدگيءَ ۾ نہ ڪيائين ڇا؟ (٢). ۽ وَلر وَلر پکي مٿن موڪليائين (٣). جن ڪڪريٽ جون پٿريون کين هنيون ٿي (۴). پوءِ اوڳر ٿيل گاھ جيان کين ڪيائين (٥).

سُورَةُ قُرَيْشٍ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ○

لِاِيْلٰفِ قُرَيْشٍ ۙ﴿۱﴾ اٖلٰفِهِمْ رِحْلَةَ الشِّتَآءِ وَالصَّيْفِ ۚ﴿۲﴾ فَلْيَعْبُدُوْا
رَبَّ هٰذَا الْبَيْتِ ۙ﴿۳﴾ الَّذِيْٓ اَطْعَمَهُمْ مِّنْ جُوْعٍ ۙ وَّاٰمَنَهُمْ مِّنْ خَوْفٍ ۧ﴿۴﴾

سُورَةُ الْمَاعُونِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ○

اَرَءَيْتَ الَّذِيْ يُكَذِّبُ بِالدِّيْنِ ؕ﴿۱﴾ فَذٰلِكَ الَّذِيْ يَدُعُّ الْيَتِيْمَ ۙ﴿۲﴾ وَ
لَا يَحُضُّ عَلٰى طَعَامِ الْمِسْكِيْنِ ؕ﴿۳﴾ فَوَيْلٌ لِّلْمُصَلِّيْنَ ۙ﴿۴﴾ الَّذِيْنَ هُمْ عَنْ
صَلَاتِهِمْ سَاهُوْنَ ۙ﴿۵﴾ الَّذِيْنَ هُمْ يُرَآءُوْنَ ۙ﴿۶﴾ وَيَمْنَعُوْنَ الْمَاعُوْنَ ۧ﴿۷﴾

سُورَةُ الْكَوْثَرِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ○

اِنَّآ اَعْطَيْنٰكَ الْكَوْثَرَ ؕ﴿۱﴾ فَصَلِّ لِرَبِّكَ وَانْحَرْ ؕ﴿۲﴾ اِنَّ شَانِئَكَ هُوَ الْاَبْتَرُ ۧ﴿۳﴾

سُورَةُ الْكَافِرُونَ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ○

قُلْ يٰٓاَيُّهَا الْكٰفِرُوْنَ ۙ﴿۱﴾ لَآ اَعْبُدُ مَا تَعْبُدُوْنَ ۙ﴿۲﴾

سورة قريش مڪي آهي ۽ هن ۾ چار
آيتون ۽ هڪ رڪوع آهي

الله ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

قريشن کي اُلفت ڏيارڻ (جي احسان جي شڪر) سببان (١). (جو) سياري ۽ اونهاري جي سفر ۾ کين اُلفت ڏيارڻ آهي (٢). تنهن ڪري گهرجين ته هن گهر جي (اُنهيءَ) مالڪ جي عبادت ڪن (٣). جنهن کين بک ۾ کاڌو کارايو ۽ کين ڀؤ کان امن ڏنو (۴).

سورة ماعون مڪي آهي ۽ هن ۾ ست
آيتون ۽ هڪ رڪوع آهي

الله ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

(اي پيغمبر!) اُنهيءَ کي ڏٺئي ڇا؟ جيڪو عملن جي بدلي ملڻ کي ڪوڙ ڀائيندو آهي (١). پوءِ هيءُ اُهو آهي جو ڇوري ٻار کي ڌڪيندو آهي (٢). ۽ (ڪنهن کي) مسڪين جي کارائڻ تي رغبت نه ڏياريندو آهي (٣). پوءِ اُنهن نمازين لاءِ ويل آهي (۴). جي پنهنجين نمازن کان غافل رهندا آهن (۵). اُهي جيڪي رياءُ ڪندا آهن (٦). ۽ (اڌاريون گهريل) معمولي شيون جهليندا آهن (٧).

سورة ڪوثر مڪي آهي ۽ هن ۾ ٽي
آيتون ۽ هڪ رڪوع آهي

الله ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

(اي پيغمبر!) بيشڪ اسان توکي ڪوثر عطا ڪيو (١). تنهن ڪري پنهنجي پالڻهار جي لاءِ نماز پڙهه ۽ قرباني ڪر (٢). بيشڪ تنهنجو ويري ئي بي نسل آهي (٣)

سورة ڪافرون مڪي آهي ۽ هن ۾ ڇهه
آيتون ۽ هڪ رڪوع آهي

الله ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

(اي پيغمبر! ڪافرن کي) چؤ ته، اي ڪافرؤ (١). نڪي (آءٌ) ان جي عبادت ڪندس جنهن جي (اوهين) عبادت ڪندا آهيو (٢).

وَلَآ اَنْتُمْ عٰبِدُوْنَ مَآ اَعْبُدُ ۝۳ وَلَآ اَنَا عَابِدٌ مَّا عَبَدْتُّمْ ۝۴ وَ
لَآ اَنْتُمْ عٰبِدُوْنَ مَآ اَعْبُدُ ۝۵ لَكُمْ دِيْنُكُمْ وَلِيَ دِيْنِ ۝۶

سُوْرَةُ النَّصْرِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ۝
اِذَا جَآءَ نَصْرُ اللّٰهِ وَالْفَتْحُ ۝۱ وَرَاَيْتَ النَّاسَ يَدْخُلُوْنَ فِيْ دِيْنِ
اللّٰهِ اَفْوَاجًا ۝۲ فَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ وَاسْتَغْفِرْهُ ؕ اِنَّهٗ كَانَ تَوَّابًا ۝۳

سُوْرَةُ تَبَّتْ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ۝
تَبَّتْ يَدَآ اَبِيْ لَهَبٍ وَّتَبَّ ۝۱ مَآ اَغْنٰى عَنْهُ مَالُهٗ وَمَا
كَسَبَ ۝۲ سَيَصْلٰى نَارًا ذَاتَ لَهَبٍ ۝۳ وَّامْرَاَتُهٗ ؕ حَمَّالَةَ
الْحَطَبِ ۝۴ فِيْ جِيْدِهَا حَبْلٌ مِّنْ مَّسَدٍ ۝۵

سُوْرَةُ الْاِخْلَاصِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ۝
قُلْ هُوَ اللّٰهُ اَحَدٌ ۝۱ اَللّٰهُ الصَّمَدُ ۝۲ لَمْ يَلِدْ ۙ وَلَمْ
يُوْلَدْ ۝۳ وَلَمْ يَكُنْ لَّهٗ كُفُوًا اَحَدٌ ۝۴

۽ نڪي اوهين ان جي عبادت ڪندڙ جنهن جي آءٌ عبادت ڪندو آهيان (۳) . ۽ نڪي آءٌ ان جي عبادت ڪندس جنهن جي اوهان عبادت ڪئي (۴) . ۽ نڪي اوهين اُن جي عبادت ڪندڙ جنهن جي آءٌ عبادت ڪندو آهيان (٥). اوهان لاءِ اوهان جو دين ۽ مون لاءِ منهنجو دين آهي (٦)

سورة نصر مدني آهي ۽ هن ۾ ٽي
آيتون ۽ هڪ رڪوع آهي

الله ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

جڏهن الله جي مدد ۽ سوڀ اچي (۱) ۽ ماڻهن کي الله جي دين ۾ ٽوليون ٽوليون ٿي گهرندو ڏسين (۲) . تڏهن (تون) پنهنجي پالڻهار جي ساراهه سان گڏ پاڪائي بيان ڪر ۽ ڪانئس بخشش گهر. ڇو ته اُهو ٻاجهه سان موٽندو آهي (۳)

سورة تبت مڪي آهي ۽ هن ۾ پنج
آيتون ۽ هڪ رڪوع آهي

الله ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

ابولهب جا هٿ (ڀاڳ) ڀڄن ۽ (ڀاڳ پاڻ به) هلاڪ ٿئي (۱) . سندس مال ۽ جيڪي ڪمايائين تنهن ڪانئس (الله جو عذاب) نه ٽاريو (۲) . جيءَ واريءَ باهه ۾ سگهو گهڙندو (۳) . ۽ سندس زال به جا ڪانئين (جي ڳنڍڙي) کڻندڙ آهي (۴) . جنهن جي ڳچيءَ ۾ ڪاٻر جو نوڙ پيل آهي (٥) .

سورة اخلاص مڪي آهي ۽ هن ۾ چار
آيتون ۽ هڪ رڪوع آهي

الله ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

(اي پيغمبر ڪافرن کي) چؤ ته الله اڪيلو آهي (۱) . الله بي احتياج آهي (۲). نڪي ڄڻيائين ۽ نڪي ڄڻيو ويو (۳) . ۽ سندس برابر ڪو به ڪونهي (۴) .

سُوْرَةُ الْفَلَقِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ○

قُلْ اَعُوْذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ ۙ﴿۱﴾ مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ ﴿۲﴾ وَمِنْ شَرِّ غَاسِقٍ اِذَا
وَقَبَ ۙ﴿۳﴾ وَمِنْ شَرِّ النَّفّٰثٰتِ فِى الْعُقَدِ ۙ﴿۴﴾ وَمِنْ شَرِّ حَاسِدٍ اِذَا حَسَدَ ﴿۵﴾ ع

سُوْرَةُ النَّاسِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ○

قُلْ اَعُوْذُ بِرَبِّ النَّاسِ ۙ﴿۱﴾ مَلِكِ النَّاسِ ۙ﴿۲﴾ اِلٰهِ النَّاسِ ۙ﴿۳﴾
مِنْ شَرِّ الْوَسْوَاسِ ۙ الْخَنَّاسِ ۙ﴿۴﴾ الَّذِىْ يُوَسْوِسُ فِىْ
صُدُوْرِ النَّاسِ ۙ﴿۵﴾ مِنَ الْجِنَّةِ وَالنَّاسِ ﴿۶﴾ ع

سورة فلق مدني آهي ۽ هن ۾ پنج آيتون ۽ هڪ رڪوع آهي

الله ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

(اي پيغمبر!) چؤ ته، صبح جي رب جي پناه گهران ٿو (١). جيڪي پيدا ڪيو اٿس، تنهن جي بڇڙائيءَ کان (٢). ۽ اونداهي ڪندڙ (رات) جي بڇڙائيءَ کان جڏهن اُها پکڙجي (٣). ۽ ڳنڍين ۾ ڦوڪيندڙين (عورتن) جي بڇڙائيءَ کان (٤). ۽ مَسَهُوءَ جي بڇڙائي کان جڏهن (اُهو) مسهائي ڪري (٥).

سورة ناس مدني آهي ۽ هن ۾ ڇهه آيتون ۽ هڪ رڪوع آهي

الله ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

(اي پيغمبر!) چؤ ته، ماڻهن جي پالڻهار جي پناه گهران ٿو (١). ماڻهن جي بادشاه جي (٢). ماڻهن جي (سچي) معبود جي (٣). پٺتي هٽي ويندڙ (شيطان) جي وسوسن جي بڇڙائيءَ کان (٤). جيڪو ماڻهن جي سينن ۾ وسوسو وجهي ٿو (٥). جو جنّن (جي جنس) مان هجي يا ماڻهن (جي جنس) مان (٦).

قرآن شريف جي وقفن جون نشانيون

هر هڪ ٻوليءَ جا ڳالهائيندڙ جڏهن گفتگو ڪن ٿا ته ڪٿي رڪجي وڃن ٿا، ڪٿي نٿا رڪجن. ڪٿي گهٽ رڪجن ٿا، ڪٿي زياده. ۽ انهيءَ رڪجڻ ۽ نه رڪجڻ کي ڳالھ جي صحيح بيان ڪرڻ ۽ اُن جي صحيح مطلب سمجهڻ ۾ وڏو دخل يا لاڳاپو آهي. قرآن مجيد جي عبارت به گفتگو يا ڳالھ ٻولھ جي انداز ۾ واقع ٿي آهي. انهي ڪري علم وارن ان جي رڪجڻ نه رڪجڻ جون نشانيون مقرر ڪري ڇڏيون آهن. جن کي رموزِ اوقافِ قرآن مجيد يعني قرآن مجيد جي وقفن جا نمونا يا نشان چون ٿا. ضروري آهي ته قرآن مجيد جي تلاوت ڪندڙ انهن رمزن ۽ نشانين کي خيال ۾ رکن. ۽ اُهي هي آهن:

O: جتي ڳالھ پوري ٿي وڃي ٿي، اُتي ننڍڙو گول نشان لکي ڇڏين ٿا. هي حقيقت ۾ گول ت آهي جا بصورت ة لکي وڃي ٿي. ۽ اها وقف تام يا رڪجڻ جي علامت آهي يعني ان تي رڪجڻ گهرجي. هاڻي ة نه ٿي لکي وڃي پر ننڍڙو گول نشان ڏنو وڃي ٿو. ان کي آيت چون ٿا.

مر: هيءَ علامت يا نشان وقف لازم جي آهي. ان تي ضرورت رڪجڻ گهرجي. جيڪڏهن نه رڪبو ته گمان آهي ته مطلب ڇا جو ڇا ٿي وڃي. ان جو مثال سنڌيءَ ۾ هيئن سمجهڻ گهرجي ته ڪنهن کي هي چوڻو هجي ته اُٿو. نه ويهو. جنهن ۾ اٿڻ جو امر ٿيل آهي ۽ ويهڻ جي منع ڪيل آهي. ته اُٿو تي رڪجڻ لازم آهي. جيڪڏهن نه رُڪبو ته،اٿو نه،ويهو،ٿي ويندو جنهن ۾ اٿڻ جي منع ۽ ويهڻ جي امر جو گمان آهي. ۽ اهو قائل (چوڻ واري جي) مطلب جي خلاف ٿي ويندو.

ط: وقف مطلق جي نشاني آهي ان تي رڪجڻ گهرجي. پر اها علامت اُتي هجي ٿي جتي مطلب پورو نٿو ٿئي. ۽ ڳالهه چوڻ وارو اڃا ڪجهه ٻيو به چوڻ گهري ٿو.

ج: وقف جائز جي علامت آهي. هتي رڪجڻ چڱو ۽ نه رڪجڻ جائز آهي.

ز: علامت وقف مجوز جي آهي. هتي نه رڪجڻ چڱو آهي.

ص: علامت وقف مرخص جي آهي. هتي ملائي پڙهڻ گهرجي. پر جيڪڏهن ڪو ٿڪجي رڪجي وڃي ته موڪل آهي. معلوم رهي ته ص تي ملائي پڙهڻ ز جي نسبت زياده ترجيح رکي ٿو.

صلے: الوصل اولیٰ جو اختصار آهي. هتي ملائي پڙهڻ بهتر آهي.

قلے: الوقف أولی جو اختصار آهي، هتي بيهڻ بهتر آهي.

ق: قيل عليہ الوقف جو اختصار آهي هتي رڪجڻ نه گهرجي.

صل: قد يوصل جي علامت آهي. يعني هتي ڪڏهن رڪيو به وڃي، ڪڏهن نه. پر رڪجڻ چڱو آهي.

قف: هن لفظ جي معنیٰ آهي: رڪجي وڃ . ۽ اها علامت اُتي ڪم آندي ويندي آهي جتي پڙهڻ واري جي ملائي پڙهڻ جو احتمال هجي.

س يا سكتة: سڪتي جي علامت آهي. هتي ڪي قدر رڪجڻ گهرجي پر ساهه ٽُٽڻ نه گهرجي.

لا: لا جي معنیٰ نه جي آهي. هيءَ علامت ڪٿي آيت جي مٿان استعمال ڪئي وڃي ٿي ۽ ڪٿي عبارت جي اندر. عبارت جي اندر هجي ته هرگز رڪجڻ نه گهرجي. آيت جي مٿان هجي ته رڪجڻ يا نه رڪجڻ ٻنهي طرح جائز آهي.

ڪ: ڪذالڪ جي علامت آهي يعني جيڪا رمز ٻهرين آهي اهائي هتي به سمجهي وڃي.

قرآن مجيد جي سورتن جي فهرست

سورت نمبر	سورت جو نالو	صفحو نمبر	سيپارو نمبر
۱	سُوْرَةُ الْفَاتِحَة	۲	۱
۲	سُوْرَةُ الْبَقَرَة	۳	۱ - ۲ - ۳
۳	سُوْرَةُ اٰلِ عِمْرٰن	۵۱	۳ ـ ۴
۴	سُوْرَةُ النِّسَآء	۷۸	۴ - ۵ - ۶
۵	سُوْرَةُ الْمَآئِدَة	۱۰۷	۶ ـ ۷
۶	سُوْرَةُ الْاَنْعَام	۱۲۹	۷ ـ ۸
۷	سُوْرَةُ الْاَعْرَاف	۱۵۲	۸ ـ ۹
۸	سُوْرَةُ الْاَنْفَال	۱۷۸	۹ ـ ۱۰
۹	سُوْرَةُ التَّوْبَة	۱۸۸	۱۰ ـ ۱۱
۱۰	سُوْرَةُ يُوْنُس	۲۰۹	۱۱
۱۱	سُوْرَةُ هُوْد	۲۲۲	۱۱ ـ ۱۲
۱۲	سُوْرَةُ يُوْسُف	۲۳۶	۱۲ ـ ۱۳
۱۳	سُوْرَةُ الرَّعْد	۲۵۰	۱۳
۱۴	سُوْرَةُ اِبْرٰهِيْم	۲۵۶	۱۳
۱۵	سُوْرَةُ الْحِجْر	۲۶۲	۱۳ ـ ۱۴
۱۶	سُوْرَةُ النَّحْل	۲۶۸	۱۴
۱۷	سُوْرَةُ بَنِيْٓ اِسْرَآءِيْل	۲۸۳	۱۵
۱۸	سُوْرَةُ الْكَهْف	۲۹۳	۱۵ ـ ۱۶
۱۹	سُوْرَةُ مَرْيَم	۳۰۶	۱۶
۲۰	سُوْرَةُ طٰهٰ	۳۱۳	۱۶
۲۱	سُوْرَةُ الْاَنْبِيَآء	۳۲۳	۱۷
۲۲	سُوْرَةُ الْحَجّ	۳۳۲	۱۷
۲۳	سُوْرَةُ الْمُؤْمِنُوْن	۳۴۳	۱۸
۲۴	سُوْرَةُ النُّوْر	۳۵۱	۱۸
۲۵	سُوْرَةُ الْفُرْقَان	۳۶۰	۱۸ ـ ۱۹
۲۶	سُوْرَةُ الشُّعَرَآء	۳۶۷	۱۹
۲۷	سُوْرَةُ النَّمْل	۳۷۷	۱۹ ـ ۲۰
۲۸	سُوْرَةُ الْقَصَص	۳۸۶	۲۰
۲۹	سُوْرَةُ الْعَنْكَبُوْت	۳۹۷	۲۰ ـ ۲۱
۳۰	سُوْرَةُ الرُّوْم	۴۰۵	۲۱
۳۱	سُوْرَةُ لُقْمٰن	۴۱۲	۲۱
۳۲	سُوْرَةُ السَّجْدَة	۴۱۶	۲۱
۳۳	سُوْرَةُ الْاَحْزَاب	۴۱۹	۲۱ ـ ۲۲
۳۴	سُوْرَةُ سَبَا	۴۲۹	۲۲
۳۵	سُوْرَةُ فَاطِر	۴۳۵	۲۲
۳۶	سُوْرَةُ يٰسٓ	۴۴۱	۲۲ ـ ۲۳
۳۷	سُوْرَةُ الصّٰٓفّٰت	۴۴۶	۲۳
۳۸	سُوْرَةُ صٓ	۴۵۳	۲۳
۳۹	سُوْرَةُ الزُّمَر	۴۵۹	۲۳ ـ ۲۴
۴۰	سُوْرَةُ الْمُؤْمِن	۴۶۸	۲۴
۴۱	سُوْرَةُ حٰمٓ السَّجْدَة	۴۷۸	۲۴ ـ ۲۵
۴۲	سُوْرَةُ الشُّوْرٰى	۴۸۴	۲۵
۴۳	سُوْرَةُ الزُّخْرُف	۴۹۰	۲۵
۴۴	سُوْرَةُ الدُّخَان	۴۹۶	۲۵
۴۵	سُوْرَةُ الْجَاثِيَة	۴۹۹	۲۵
۴۶	سُوْرَةُ الْاَحْقَاف	۵۰۳	۲۶
۴۷	سُوْرَةُ مُحَمَّد	۵۰۷	۲۶
۴۸	سُوْرَةُ الْفَتْح	۵۱۲	۲۶
۴۹	سُوْرَةُ الْحُجُرٰت	۵۱۶	۲۶
۵۰	سُوْرَةُ قٓ	۵۱۹	۲۶
۵۱	سُوْرَةُ الذّٰرِيٰت	۵۲۱	۲۶ ـ ۲۷
۵۲	سُوْرَةُ الطُّوْر	۵۲۳	۲۷
۵۳	سُوْرَةُ النَّجْم	۵۲۷	۲۷
۵۴	سُوْرَةُ الْقَمَر	۵۲۹	۲۷

قرآن مجيد جي سورتن جي فهرست

سورت نمبر	سورت جو نالو	صفحو نمبر	سيپارو نمبر
٥٥	سُوْرَةُ الرَّحْمٰن	٥٣٢	٢٧
٥٦	سُوْرَةُ الوَاقِعَة	٥٣٥	٢٧
٥٧	سُوْرَةُ الحَدِيْد	٥٣٨	٢٧
٥٨	سُوْرَةُ المُجَادِلَة	٥٤٣	٢٨
٥٩	سُوْرَةُ الحَشْر	٥٤٦	٢٨
٦٠	سُوْرَةُ المُمْتَحِنَة	٥٥٠	٢٨
٦١	سُوْرَةُ الصَّف	٥٥٢	٢٨
٦٢	سُوْرَةُ الجُمُعَة	٥٥٤	٢٨
٦٣	سُوْرَةُ المُنَافِقُون	٥٥٥	٢٨
٦٤	سُوْرَةُ التَّغَابُن	٥٥٧	٢٨
٦٥	سُوْرَةُ الطَّلَاق	٥٥٩	٢٨
٦٦	سُوْرَةُ التَّحْرِيْم	٥٦١	٢٨
٦٧	سُوْرَةُ المُلْك	٥٦٣	٢٩
٦٨	سُوْرَةُ القَلَم	٥٦٥	٢٩
٦٩	سُوْرَةُ الحَاقَّة	٥٦٨	٢٩
٧٠	سُوْرَةُ المَعَارِج	٥٧٠	٢٩
٧١	سُوْرَةُ نُوح	٥٧٢	٢٩
٧٢	سُوْرَةُ الجِنّ	٥٧٣	٢٩
٧٣	سُوْرَةُ المُزَّمِّل	٥٧٧	٢٩
٧٤	سُوْرَةُ المُدَّثِّر	٥٧٩	٢٩
٧٥	سُوْرَةُ القِيَامَة	٥٨١	٢٩
٧٦	سُوْرَةُ الدَّهر	٥٨٣	٢٩
٧٧	سُوْرَةُ المُرْسَلَات	٥٨٥	٢٩
٧٨	سُوْرَةُ النَّبَا	٥٨٧	٣٠
٧٩	سُوْرَةُ النَّازِعَات	٥٨٨	٣٠
٨٠	سُوْرَةُ عَبَسَ	٥٩٠	٣٠
٨١	سُوْرَةُ التَّكْوِيْر	٥٩١	٣٠
٨٢	سُوْرَةُ الاِنْفِطَار	٥٩٢	٣٠
٨٣	سُوْرَةُ المُطَفِّفِيْن	٥٩٣	٣٠
٨٤	سُوْرَةُ الاِنْشِقَاق	٥٩٥	٣٠
٨٥	سُوْرَةُ البُرُوْج	٥٩٦	٣٠
٨٦	سُوْرَةُ الطَّارِق	٥٩٧	٣٠
٨٧	سُوْرَةُ الاَعْلٰى	٥٩٨	٣٠
٨٨	سُوْرَةُ الغَاشِيَة	٥٩٨	٣٠
٨٩	سُوْرَةُ الفَجْر	٥٩٩	٣٠
٩٠	سُوْرَةُ البَلَد	٦٠١	٣٠
٩١	سُوْرَةُ الشَّمس	٦٠١	٣٠
٩٢	سُوْرَةُ اللَّيْل	٦٠٢	٣٠
٩٣	سُوْرَةُ الضُّحٰى	٦٠٣	٣٠
٩٤	سُوْرَةُ الشَّرْح	٦٠٣	٣٠
٩٥	سُوْرَةُ التِّيْن	٦٠٤	٣٠
٩٦	سُوْرَةُ العَلَق	٦٠٤	٣٠
٩٧	سُوْرَةُ القَدْر	٦٠٥	٣٠
٩٨	سُوْرَةُ البَيِّنَة	٦٠٥	٣٠
٩٩	سُوْرَةُ الزِّلْزَال	٦٠٦	٣٠
١٠٠	سُوْرَةُ العَادِيَات	٦٠٦	٣٠
١٠١	سُوْرَةُ القَارِعَة	٦٠٧	٣٠
١٠٢	سُوْرَةُ التَّكَاثُر	٦٠٧	٣٠
١٠٣	سُوْرَةُ العَصْر	٦٠٨	٣٠
١٠٤	سُوْرَةُ الهُمَزَة	٦٠٨	٣٠
١٠٥	سُوْرَةُ الفِيل	٦٠٨	٣٠
١٠٦	سُوْرَةُ قُرَيْش	٦٠٩	٣٠
١٠٧	سُوْرَةُ المَاعُون	٦٠٩	٣٠
١٠٨	سُوْرَةُ الكَوْثَر	٦٠٩	٣٠
١٠٩	سُوْرَةُ الكَافِرُون	٦٠٩	٣٠
١١٠	سُوْرَةُ النَّصر	٦١٠	٣٠
١١١	سُوْرَةُ تَبَّتْ	٦١٠	٣٠
١١٢	سُوْرَةُ الاِخْلَاص	٦١٠	٣٠
١١٣	سُوْرَةُ الفَلَق	٦١١	٣٠
١١٤	سُوْرَةُ النَّاس	٦١١	٣٠

إن وزارة الشؤون الإسلامية والأوقاف والدعوة والإرشاد

في المملكة العربية السعودية

المشرفة على مجمع الملك فهد

لطباعة المصحف الشريف في المدينة المنورة

إذ يسرها أن يصدر المجمع هذه الطبعة من القرآن الكريم

وترجمة معانيه إلى اللغة السندية

نسأل الله تعالى أن ينفع بها الناس

وأن يجزي

خادم الحرمين الشريفين الملك عبدالله بن عبدالعزيز آل سعود

أحسن الجزاء على جهوده العظيمة في نشر كتاب الله الكريم

والله ولي التوفيق

وزارت اسلامي امور ۽ اوقاف ۽ دعوت وارشاد
حڪومت سعودي عرب

بحيثيت نگران شاھ فھد قرآن شريف
پرنٽنگ ڪمپليڪس مديني منوره جيئن تہ ڪمپليڪس پاران ھن
قرآن شريف ۽ سندس سنڌي ترجمي جي اشاعت تي خوشي
محسوس ڪري رھي آھي تڏھن دعا گھري رھي آھي تہ الله سائين
ڪيس ماڻھن لاءِ مفيد بڻائي ۽ خادم حرمين شريفين شاھ عبدالله بن
عبدالعزيز آل سعود کي قرآن شريف جي نشر و اشاعت بابت
ڄجھي ڪاوشن تي جزاءِ خير عطا فرمائي.
الله ئي توفيق بخشيندڙ آھي.

الله تعاليٰ
جي مدد ۽ توفيق
سان هي قرآن شريف ۽ سنڌي
ترجمي جي ڇپائي شاهه فهد قرآن
شريف پرنٽنگ ڪمپليڪس مديني
منوره ۾ وزارت اسلامي امور ۽
اوقاف ۽ دعوت و ارشاد حڪومت
سعودي عرب جي نگراني اندر
سن ١٤٣٤ هه ۾
مڪمل ٿي.

ڇپائي جا حقوق
شاهه فهد قرآن شريف پرنٽنگ ڪمپليڪس وٽ محفوظ آهن
ص ب ٦٢٦٢ـ مديني منوره

www.qurancomplex.gov.sa
contact@qurancomplex.gov.sa

ⓒ **مجمع الملك فهد لطباعة المصحف الشريف ، ١٤٣٤ هـ**

فهرسة مكتبة الملك فهد الوطنية أثناء النشر .

مجمع الملك فهد لطباعة المصحف الشريف

ترجمة معاني القرآن الكريم إلى اللغة السندية . / مجمع الملك فهد لطباعة المصحف الشريف . - المدينة المنورة ١٤٣٤ هـ

١٢٣٢ ص ؛ ١٤ × ٢١ سم

ردمك: ٤-٩١-٨٠١٠-٦٠٣-٩٧٨

١- القرآن الكريم - ترجمة - اللغة السندية أ. العنوان

ديوي ٢٢١,٤٩ ١٤٣٢/٤٦١٧

رقم الإيداع: ١٤٣٢/٤٦١٧

ردمك: ٤-٩١-٨٠١٠-٦٠٣-٩٧٨

ISBN-13: 978-6038010914

9 786038 010914

AL-MADINAH AL-MUNAWWARAH
CAPITAL OF ISLAMIC CULTURE
2013 - 1434

٤٠٠٠/د ٤٠ (٨)(١) ردمك: ٤-٩١-٨٠١٠-٦٠٣-٩٧٨